INCUNABULA
14.124

Schedel Hartmann

Liber chronicarum.

Norinbergae, 12. VII. 1493. A. Koberger.

H. *14508.

Hain *14508

SCHEDEL HARTMANN

Liber chronicarum. Nürnberg, Anthonius Koberger, 12 Julii 1493.

20 ff.nn., 300 ff.num pluribus imaginibus.

Auctores imaginum: Michael Wohlgemut et Wilhelmus Pleydenwurff.

Defectus. Desunt ultimi libri ff.nn.1-5.

Hain, *14508. - BMC II, p.437. - Schubert, A. Die Wiegendrucke der Studienbibliothek zu Olmütz, Nr.1418. - Badalić, J. Inkunabule u Narodnoj Republici Hrvatskoj, 1003. - Jodrzejowska, H. - Pelczarowa, M. Katalog inkunabułów Biblioteki Miejskiej w Gdańsku, 562. - Katalog inkunabułów Biblioteki Zakładu im. Ossolińskich we Wrocławiu, 298. - Kotvan, I. Katalóg prvotlačí Vedeckej Knižnice v Bratislavy, 44. - Louda, J. Soupis prvotisků Univerzitní knihovny v Olomouci, 1673. - Gspan, A. - Badalić, J. Inkunabule v Sloveniji, 603. - Kocowski, S. Katalog inkunabułów Biblioteki Uniwersyteckiej we Wrocławiu, 2525.

30100 VII. L

Registrum huius operis libri cronicarum cum figuris et ymagibus ab initio mundi:

VIE

vide pag XLI

Registrum
huius Operis libri Cronicarum
cum figuris et imaginibus
ab initio mundi

Львівська філія
АН УРСР
№ СТ 1-1124

Tabula operis hui⁹ de tem

poribus mundi. vt hystoriaꝝ rerūq; ceteraꝝ ac vrbiū in se sparsim vāriecq; ꝓscriptaꝝ. Exoptāt singula facilia inuentu sint iuxta seriem Alphabeti nomia rerum sūt ordinata. Et directoq; cuiuslibet rei nominis nūerus apparens charta folio rum indicat.

Aaron vir fuit eloquens et summus pōtifex XXIX
Aaron quatuor habuit filios. folio XXIX
Abbas fuldēs perpetēs fuit folio CLXXXIX
Abbas siculus claruit illis tpibus folio CCXLII
Abdiae ꝓpheta ꝓphetauit contra Nabuchodonosor ⁊ Babilonem LV
Abderas rex Crete. primo mellis vsum colligēdi inuenit XXXIIII
Abdias ārē meruit spūm ꝓphie XLIX
Abdo ptopheta ꝓphetauit contra vitulos aureos XLVIII
Abdon iudex fuit in israhel XL ⁊ XLI
Abdon ⁊ sennen subregulꝰ romani CXX
Abel secūdus filius adē ⁊ primus martyr IX
Abessan iudex fuit in isrl XL ⁊ XLI
Abimelech quintus iudex hebreoꝝ filius naturalis illegitimus tū gedeonis XXXVII
Abialon iudex fuit in israhel XL ⁊ XLI
Abiathar sacerdos fuit in veteri testamento vide folio XLI
Abia ārtus fuit iudeoꝝ rex XLIX
Abiuth genuit Elyachim LXIIII
Abrahā fuit filius Thare XXI
Abrahā occidit q̄tuor reges assiriorꝝ XXI
Abrahe vxores ⁊ qui ex his fuere filij XXI
Abrahe ꝑcepit deus ymolare filiū suū XXII
Achab rex israhel multa mala fecit suasu vxoris sue Jesabel XLIX
Achas rex iuda ydolatra fuit pessimus LV
Achaci⁹ ⁊ socij sui martyrio sūt coronati CXII
Achata regio quō describatur CCLXXVI
Accessum altaris Celestinus papa statuit sacerdotibus CXXXVI
Achitob sacerdos filius phinees XLI
Achimelech sacerdos fuit in veteri testō XLI
Achimas filius sadoch pontifex XLVIII
Achis filius rex ytalie siue latinoꝝ XLIX
Achitob fuit pontifex i veteri testamēto LIII
Accursius legum doctor clarissimus CCXI
Acha prima fuit vxor lamech. X
Adalbert⁹ Epūs ꝑagēsis CLXXXII
Adam formatꝰ ē de lymo terre. quādo et vbi fuit formatus vide folio VI
Adam et Eua quot annis vixerunt et quot genuerant filios IX
Ē Aucius Romanus Patricius vir christianus folio CXXIII
Ade precepta que fuere et que eius pnia IX
Adeodatus papa patria Romanus CLIII
Adeobaldus Episcopus vir magne sanctitatis folio CLXXXII
Adelphus Anglorꝝ Rex vir christianissimus. vide folio CLXX
Adoaldus agelulphi regis filius CLII
Adolphus imperator i ꝓlio fuit occisus CXIX
Adorari ceperunt principes gentium tempore Reuoel Rageu. XVI
Adorabatur primo a gēnibus Belus XVII
Adorabatur illis temporibus Sol deus gentilis XXV
Adorabatur dyana prima dea XXV
Adorabatur Ceres dea frugum XXV
Adorabat populus in Egypto bouē XXIX
Adorari statuam auream statuit Nabuchodonosor vide folio LV
Adrianus cognomēto beluus imperator CXII
Adrianus papa ꝑmus pria Romanꝰ CLXV
Adrianus papa scūs pria Romanꝰ CLXX
Adrianus papa tertiꝰ pria romanꝰ CLXXI
Adrianus q̄rtus papa nacōe Anglicꝰ CCI
Adrianus q̄ntus papa pria genuensis CCXV
Affra virgo ex matre hilaria CXXV
Affrica tercia pars terre vide habeat nomen vide folio XIIII
Agamenon frater regis menelay et dux exercitus grecoꝝ XXXVII
Agathon abbas vir sanctus CXXXIII
Agapetus papa patria Romanus CXLIIII
Agapitus illustris adolescentulus et martir vide folio CXVIII
Agatha Sicula virgo genere nobilis CXX
Agatho primus papa natōe Siculꝰ CLVI
Agapitus secundus papa natione Romanus vide folio CLXXVI
Agareni venūt ab agar in Sarracenī XXI
Aggeus ꝓpheta in numero minorum duodecimus LXIIII
Agnes vgo scā et vita clarissima CXXIIII
Agnus dei ter dici in missa statuit papa Sergius vide folio CLVII
Agriculturam et fructū molis terere ceres docuit vide XXV
Agriculturam ysis docuit Egiptios XXIX
Agrippa Siluius Rex albanoꝝ siue ytaloꝝ regnauit post patrem suū LII
Agrippina fuit coniunx Germanī XCVII
Aithulphꝰ rex lāgobardoꝝ fuit CLXIIII
Aymon Anglicus ordinis minorum vir doctus CCXIIII
Alaricus Rex Gothoꝝ magna cōmisit prelia cum Romanis CXXXV
Alanus doctor celeberrimus CCXXI
Albania regio que fuit vide folio XLVI et folio CCLXXVI
Alba Siluius Rex ytalie fuit XLIX
Albertus Berengarij quarti filius Rex ytalie vide folio CLXXVII
Albertꝰ beluacēs miles gloriosus CCIIII
Albertus magnus Sueuus. Epūs Radisponensis vide CCXIIII
Albertus de Carpano vir sanctus CCXII
Albertꝰ primus Romanoꝝ imperator CCXX
Albertꝰ patauinꝰ ordis heremitaꝝ CCXXVI
Albertus brixianēs vir scūs CCXXVIII
Albertꝰ austrie dux Bohemie vngarieq; Rex

impauit annis duobus CCXLIII
Albanus impator vocator maxim⁹ CXVII
Albinus epūs Andegauensis CLXIIII
Alboin⁹ rex lōgabardoꝝ vndecim⁹ CXLVII
Alchim⁹ male intrauit pontificū LXXVII
Alchuinus preceptor fuit Caroli CLXVI
Aldegisius desiderij filius regis langobardo-
rum CLXVII
Allexandri regna qūo fuerunt post mortem ei⁹
dimisa LXXV LXXVI
Allexander magnus vicesimus q̄rtus Rex ma
cedonū pauco populo quasi vniuersam viam
orbem LXXV
Allexander qñ fuit natus plura apparuerūt ꝓ
digia LXXVI
Allexandria ciuitas fuit condita ab allexandro
magno LXXVII
Allexander filius Antiochi Sunc et Asie rex
semper fuit iudeis gratiosus LXXXIII
Allexander aristoboli frater. apud iudeos pon
tificatū et regnum fuscepit LXXXIII
Allexandra vxor Allexandri regis iudeorū re-
gnauit annis novem LXXXVIII
Allexanꝺ pōtifex fuit iudeoꝝ LXXXVIII
Allenius cōfessor dignissimus natione Roma
nus vide folio CXXXV
Allexander medicus preclarus CXXXVI
Allexanꝺ papa prim⁹ patria Roman⁹ CXI
Allexander imparator vir magne prudentie fu
it. vide folio CXVII
Allexanꝺ miles ex legione thebeoꝝ CXXIII
Allexander secundus papa patria mediolanen
sis. vide CXCI
Allexanꝺ tercius papa patria senēs CCII
Allexander papa q̄rt⁹ natōe campan⁹ CCXI
Allexander de ales doctor irrefragabilis. vide
folio CCXIIII
Allexander de villa dei. professor sacre scriptu
re. folio CCXIIII
Allexanꝺ papa q̄nt⁹ natōe oretenꝰ CCXXV
Allexander papa sextus natione Hyspanus.
vide folio CCLVII
Alfonsus rex fuit et Arroganie regis filius vi-
te folio CCXLVIII
Alpharabius magnus fuit pbus CLXXXI
Alpiadis mlr sancta claruit tpib⁹ ull. CV
Alphonsus impator a quibusdam electus non
fuit tñ confirmatus CCXIIII
Alsacia germanie iuxta prouincia est. vide fo-
lio CCLXXXVII
Altare holocaustoꝝ quomodo fuit figuratum
quere folio XXXIII
Amasias rex iuda bonū habuit finem sed
malū finem LIII
Amarias fuit pontifex iudeoꝝ LIII
Amalasiuntha regina a gothis fuit plurimū ve
xata folio CXLIII
Amandus epūs traiectenꝰ. CXLVIII
Amatheus filius chanaan a quo fuere amathi
te folio XIIII
Ambrosius epūs mediolanenꝰ. CXXXIIII
Ambrosius grecus dyaconus CXVII
Ambrosius florentinus abbas vir doctus. vi-
te folio CCXLV
Amelius et Amicus duo gemini similes fue-
runt folio CLXIIII
Amynthas rex assiriorum fuit XXXIIII
Amyticas fuit rex etiā assiriorum XXV
Anichus fuit rex duodecimus assiriorum. vi
te folio XXVIII
Aminadab post Moysen primus ingressus est
mare rubꝝ ceteris trepidantib⁹ XXX
Amoreus filius chanaan. a quo fuere amorei.
vide folio XIIII
Amonite veniunt ab amon XXI
Amos fuit tercius de duodeci ꝓphet⁹. LIII
Amon hic malū fecit coram et percussus est a ser
uis suis folio LX
Amri vl Ambri rex fuit israhel XLIX
Amutus rex italie fratrē suū de regno eiecit t fi
liū illius occidit LIII
Ananym filius messarasym a quo Ananij
et Laobini Eubarij XIIII
Anani prophetā incepauit asa iudeoꝝ regem
folio XLIX
Anathasis pbus scita genere claruit LX
Anaximander pbus t medic⁹ ꝓdar⁹ LXVIII
Anaximenes philo. t medicus LXVIII
Anaxagoras philosophus reliquit diuicias vi
de folio LXXI
Anaximenes orator et allexandri magister vi-
de folio LXXVIII
Anna tres viros habuit successiue ex q̄b⁹ genu
it filios t filias. folio XCIIII. et XCV
Anna habuit sororē ex qua nata fuit Elisabeth
mater iohannis baptiste XCIIII
Annas pōtifex fuit iudeoꝝ XCVI
Anacletus papa natione grecus CVIII
Anastasius papa natōe roman⁹ CXXXIII
Anastasius papa secundus patria romanus vi
de folio CXL
Anastasius impator fcūs ē hereticꝰ CXLI
Anastasia filia nobilissima CXXIII
Anastasius ecclesie romane bibliothecarius vi
de folio CLXXII
Anastasius tercius papa patria romanus que
re folio CLXXV
Anastasius q̄rtus papa pria romanus CC
Anchises ex dea venere genuit Encam q̄ regna
uit in italia XXXVI et XLIII
Anchus Marcius quartus romanoꝝ rex fecit
sup tyberim pontē LVI
Andreas Symonis petri frater t in cruce soci⁹
catus folio CVI
Anglia regio que sit vide folio XLVI
Angelus Gabriel salutauit virginem Mariam
folio XCIIII
Anglie reges fuerūt Adelulphus t Eadmund⁹
folio CLXX
Anglie regio que sit. qui fuerant illius princi-
pes vide folio CCLXXXIX
Annius fuit ꝓcurator iudee XCV
Anicetus papa nacione Syrus CXIIII
Anseris clāgore excitat⁹ ē manli⁹ LXIX
Anshelmus epūs belnacenꝰ. CCIIII
Anselmus epūs vir sanctus CXCVII
Anthistenes pbus atheniensꝰ LXXIII
Antiochi dicebāt oēs reges syrie LXXV

Anthioch⁹ theos rex syrie fuit LXXVII
Anthioch⁹ galene⁹ asie ⁊ syrie rex LXXVII
Anthiochus magnus rex syrie LXXIX
Anthiochus epiphanes rex syrie cōpulit iudeos ydolis sacrificare LXXXI
Anthiochus filius epiphanis rex fuit syrie. vide folio LXXXI
Anthiochus sedetes adhuc puer rex syrie vide folio LXXXIII
Anthiochus pius rex syrie LXXXVII
Anthioch⁹ spodius rex syrie LXXXVII
Anthigon⁹ pōtifex fuit iudeoꝝ LXXXVIII
Antipater filiꝰ aristoboli ⁊ vxor eⁱ crispis babuerūt q̄tuor filios ⁊ filiā vnicā LXXXIX
Anthonius abbas egipt⁹ plura scripsit ad Cōstantinū ⁊ ad ecclias egiptias CXXXI
Anthonius pi⁹. xvi. romanoꝝ imperator CXII
Antherus papa natione grecus CXVI
Anthom⁹ de padua vir magne scitatis CCX
Anthonius de butrio iurisdoctor CCXLII
Anthonius cermisan⁹ medicine monarcha. vide folio CCXLV
Anthonius Guaynerius celebratus medicus. vide CCXLVI
Anthonius archiepūs florentinus CCLI
Anthonius rosellus natione etruscus iurisdoctor. folio CCLVI
Anticristi aduentus q̄n erit. ⁊ que illius pfectio in sanctā ecclesiā CCLXIII
Anmilū portari in quarto digito fualit promethеus. ⁊ eius vsū ipe inuenit XXVIII
Appius claudius cōsul roman⁹ LXXXI
Appollinaris rauennatus epūs CV
Appollinar⁹ laodicie syrie epūs CXXXIIII
Appollinaris hieropolitanus epūs CXIII
Appelles hereticus fuit in grecia CXIIII
Appollonius senator roman⁹ vir doct⁹ CXV
Appollonia virgo sancta ⁊ martyr CXX
Apostoli sunt in terrā diuisi CII
Apparitō michaelis archangeli CLXXIII
Apuleius pbs platonis discipul⁹ LXXIIII
Aquas pessimas sanauit helyseus L
Aquileya vrbs a quo supsit principiū L
Aquarū inundatio pmaxima fuit CXLIX
Aquila inde⁹ scōs mosaice legi interpſ CXIII
Arandi artem cū animalibus Noe dicitur inuentisse. vide XIIII
Aradi⁹ filius chanaan a q̄ fuere aradij XIIII
Arabia fuit a saba filio chus XIIII
Aram quartus filius Sem habuit quatuor filios ⁊ ab eo fuere Syri XV
Aran fuit septus filius nachor XX
Aram tercius filius chare habuit vnū filium ⁊ filias duas vide XXI
Arare cū bobus Omagurus primo docuit. vide folio XXVIII
Aracus astrolog⁹ ⁊ poeta fuit reputat⁹ LXX
Arator sācte romane ecclie cardinal⁹ CXLIII
Archa Noe quō fuerit edificata XI
Arcus pluuialis quō apparuit XI
Archeus filius chanaan condidit opidum Archas vide XIIII
Archa moysi q̄ cōtinebat in se vide XXXI
Archipbilas fuit pbs optimus LXXIX
Arebelaus pturator fuit galilee XCV
Archasius imperator Theodosij magni filius. vide folio CXXXIIII
Arius qui ⁊ aralius dicitur quintus rex fuit assiriorum XXV
Argiuorū regnū q̄n incepit ⁊ quis fuerit in eo rex primus. vide XXVII et XXIX
Argiuorū regnum accepit nomen ab argo rege quarto. vide XXIX
Argus fuit rex quartus argiuorū siue grecorū. vide folio XXIX
Arennulus filius rex italie posuit pfidiā albanorū vbi nūc roma est LIII
Aristides pbus vir valde prudens LXXI
Archita tharentinus pbs LXXIII
Aristoteles omniū pboꝝ princeps LXXVIII
Aristobolus filius iohannis hircani summus pontifex LXXXIII et LXXXVIII
Argentina ciuitas vnde sumpserit nomen vide folio CXXXIX
Aristides athenien⁹ epūs CXII
Armenia venit ab Hul filio aram XV
Armamitres septimus et octauus rex assiriorū. vide folio XXVIII
Armeniaci q̄n venerūt in imperiū. pserim vsq; alsaciam. vide CCXLV
Arnobius affricanus philosophus preclarus. vide folio CXXVIII
Arnolph⁹ septim⁹ gallor⁹ ep⁹ CLXXIII
Arnolphus vir sanctus erexit episcopatū Lugdunensem. vide CXCII
Arnaldus de villa nova pbus CCXXIIII
Arphaxat tercius filius Sem a quo fuere chaldei. vide XV
Arriana secta est gothorū gens seductione imperatoris valenti CXXXIII
Arsan⁹ ochi regis filius tredecimus rex persaꝝ vide folio LXXII
Arsenius monachus vir scissim⁹ CXXXIII
Ars imprimendi libros bis temporibus i germania fuit enata CCLII
Artes omnes vsui humano deseruientes sūt inuente a filijs Lamech X
Artem ferreā tubalcham inuenit X
Artus fuit rex quintus assiriorū XXVI
Artabanus fuit rex pfarū septimus LXX
Arrius hereticus quid senserit erroris. ⁊ quomodo sit mortuus CXXX
Arturus rex britannorū christianissimus. vide folio CXLIII
Arthanis rex langobardorū CL
Asia prouincia que sit. ⁊ vnde habeat nomen. vide XIII
Astanes filius gomer a quo farmacia XVI
Astades rex fuit assiriorū XXXIIII
Astamus filius enee secundus rex latinorū fuit et dicitur rex albanorū XLIII
Asabel rex syrie promptus fuit vt affligeret filios israbel L
Asarias pontifex pro zelo legis cōstanter restitit ozie regi iude L
Assaradon rex assiriorū fuit filius Sennacherib vide LV
Assirioꝝ rex q̄ntus fuit arius XXV

Assiriorū regnū quando incepit reficere. vi de folio LXII et LV
Astronomus maximus fuit Jonichus quartus filius noe. vide XXIIII
Astrologus magnus fuit Prometheus. quere folio XXVIII
Astronomus Tales fuit cretsius a cretula. vide folio LIX
Astrologus primus fuit aracus LXX
Astrologus recōmendatus fuit Ptolomeus vi de folio CXIIII
Astronomus optimus fuit Campanus. quere folio CLXXXIX
Astrologus doctus fuit Guido bonatus. vide folio CCXIIII
Astesanus ordinis minorū doctor precipuus. vide folio CCXXVIII
Assur secundus filius. Sem a quo venit imperiū assiriorū XV
Assuerus vndecimus rex persarum LXXII folio fuit. quere
Assumptio virginis Marie CII
Atlas gigas astrologus septē genuit filias nymphas XXVIII
Athalia filia achab sumpsit regnum et occidit omne semen regni L
Athanasius episcopus Alexandrinus graues sustinuit pssecutiones ab arrianis CXXXI
Athaulphus rex fuit Gothorū CXXV
Athene vel minerua a quo fuerit condita. vide folio XXVII et XLIIII
Athenienses affecerūt mulieres triplici supplicio. vide XXVII
Athila hunorum rex multas circuibat debellādo regiones. et sese dei flagellū appellabat. vide CXXXVII et XXXIX
Athila rex hunor quō fuerit mortuus CXL
Atlethes fuit pm⁹ Corinthior rex XL
Atentinus filius rex italie fuit LIII
Augusta ciuitas a quo sit primo condita. vide folio XCI
Augusti diceb antur reges romani ab illo Augusto. vide XCIII
Augustinus beati Ambrosij discipulus. quere folio CXXXVI
Augustinus de anchona vir plurimum doctus vide CCXXVI
Aulus gellius romanus orator grammaticus insignis CXIIII
Aurelianus romanorū imperator CXXI
Aurelianā ciuitas a quo fuerit condita. quere folio CXXII
Aurea virgo sancta et discipula eligij CLIIII
Auicenna medicus pclarus fuit CCI
Auerrois medicus cōmentator CCI
Auenzoar medicus cantuariensis CCII
Austria prouincia describit CCLXXVIII
Austrie marchiones rū Fridericus primus conuertit in ducatū CCIII
Austrie duces quid compromiserūt bauaros in adipiscendo imperiū vide CCXXV
Azarias filius oberb ꝓpheta ꝑdixit captiuitatem iudeorū XLIX
Azarias filius helchie pontifex LV
Aso doctor iurisconsultus fuit CCVI
Baasa tercius rex in israhel vi de folio XLVIII
Babilonia seu babion vrbs a quo primo fuerit condita vi de XXIIII et LXV
Nouā cōditur LXIX
Babilonie primus rex fuit me redach. vide folio LXII
Bachus primo inuenit vinum in grecia. quere folio XXVIII
Baleus decim⁹ erat rex assiriorū XXVIII
Balaam prophēta filius Seor occiditur. vide folio XXX
Balsamum quales habeat arbores. et aliquando creuit in iericho L
Balthasar rex erat babilonie LXV
Basilius magnus multorū monachorū institutor et pater CXXXIII
Balachia regio que sit et que gens illius. vide folio CCLXX
Balachi dicunt flacci vide CCLXXII
Baldus perusinus precellentissimus legisperitus. vide CCXXXVI
Bamberga ciuitas vnde duxit nomen. quere folio CLXXIIII
Baptizare omni die tēpore natiuitatis Leo papa secundus statuit CLVI
Baptismatis tempore dux richoldus pedē retraxit. vide CLXII
Bassianus Seueri filius cognomento eurelius. anthonius caracalla impator CXVII
Basilea ciuitas magna vnde duxit nomen. vide folio CCXLIII
Basilidas fuit quidā hereticus CXI
Barnabas vnus ex septuaginta duobus discipulis christi CV
Bartholomeus apostolus vnus ex senatoribus celi. vide CV
Barnabe corpus cum eius euangelio inuentū est. vide CXLI
Barbara virgo orta ex nicomedia CXXIII
Bartholomeus brixianus vir doctissimus. vi de folio CCI
Bartholomeus pisanus ordinis predicatorum professor CCXXVIII
Bartholus legum doctor plurimū recōmendatus CCXXX
Bartholomeus de Saliceto iurisconsultus. vi de folio CCXXXVI
Bartholomeus de vrbino ordinis heremitarū doctor CCXXXVII
Barbara cōiunx sigismundi post mortē imperatoris cū cadauere captiua ducit CCXLII
Bartholomeus de Montagnano medicus. vi de folio CCXLV
Batmaldus archiepūs coloniensis CCVII
Balduinus scōs rex hierosolime CXCVI
Bauari siue baioarij qui sint XCVII
Bauarorū regis filiā rex longobardorū duxit in vxorem CL
Bauarorū principes et pe rupert dicebant duces. vide CLII

Baiozariorū siue bauarorū metropolis ē salzburga. vide CLII
Bauari siue baioarij qñ receperūt fidem catholicam. vide CLIII
Bauaros quō coegit carolus magnus C
Bauarie dux fuit caſſilo C
Bauarorū principes, dicebant reges illius temporibus CLVIII et LXIX ⁊ LXXII
Bauarorū dux Tarillo duxit se pipino regi frācie cōmendatū CLXV
Bauaria venit in regnū francie per caroluz magnum. vide CLXVII
Bauarorū rex frater caroli secundi illius temporibus mortuus est CLXXII
Bauarie dux heinricus vngaros supauit. ⁊ rediit inde venit in italiā CLXXVII
Bauarorus dux fuit eo tempore imperatori rebellis. vide CLXXXI
Bauarus hic vnus fuit in papā electus. quere CLXXXVIII ⁊ LXXXIX ⁊ XCI
Bauarorū auxilio fuit Justinianus in imperū restitutus CLVIII
Bauarorū duces vnde traxerūt ab hoc tempore originem CCXXV
Bauaria ſupiorus germanie ,puincia deſcribit ⁊ vñ bauari a pncipio traxerūt originē. vide folio CCLXXXVI
Bathuel teraus filius nachor genuit rebeccaz filiā et laban filiū XX
Beda anglicus preſbiter et dictus venerabilis vide CLVIII
Belus pm⁹ rex aſſiriorz puñ būit regnū XVII
Bela octauus fuit filius nachor XX
Bellotus erat rex aſſiriorū XXXIIII
Bellator egrega⁹ fuit pic⁹ ſaturni fili⁹ XXXV
Bellū grecorū contra troyanos ⁊ deſtructio deſcribitur troye XXXVI
Bella troyanorz ꝯre fuerūt exorta XXXVII
Belocus rex aſſiriorz. ſub illo ,pmiſit deus Jacob terrā ,pmiſſionis XXVIII
Bellū punicū cū hannibale ſenatore illius tpib⁹ eſt inchoatum LXXXI
Bellū Scipionis in quo mira geſta ſunt et ceterorū cōſulum romanorz LXXXV
Bellū ciuile ceſaris ⁊ pompey erat exercenduz vide folio LXXXIX
Bellū apd auguſtā ⁊ q in eo ſint occiſi XCII
Bellus grauiſſimū cōmiſit graccanus imperator apud argentinā CXXXIIII
Bellū maximū geſſerūt in romanos radagaiſ ⁊ alaricus gothorū reges CXXXV
Bellū magnū eſt cōmiſſum tpe valentiniani imperatoris CXXXVII
Beliſarius patricius vir in armis ſtrenuus vide folio CXLV
Bella maxima cōmiſit beliſarius CXLV
Bellandi mores q ſint gentē ſcribice XVIII
Bella geſſit in francā orientalē arnolphus imperator. vide CLXXIII
Bellū fuit atrociſſimū inter regē francie ⁊ regē anglie cōmiſſum CCXXVII
Bellū fuit exortū inter fratres beate marie theutonicorz ⁊ regē polonie CCLI
Benadab rex Syrie bellauit cōtra regē achab. vide folio L
Benedictus abbas italicus monachorū pater. vide folio CXLIIII
Bñdictus pp̄ pmus pīa romanus CXLVI
Benedicere ſal ⁊ aquā alexander papa primus inſtituit CXI
Benedictus papa ſecundus ſiue tunioz patria romanus CLVI
Bñdicti abbatis corpus eſt eo tpe tranſlatum. vide folio CLVIII
Et iterū eſt tranſlatū CLXIIII
Benedict⁹ teraus papa pīa roman⁹ CLXX
Bñdict⁹ pp̄ ꝯt⁹ patria romanus CLXXIII
Benedictus papa quintus patria romanus vide folio CLXXVIII
Benedictus ſextus papa patria romanus vide folio CLXXVIII
Benedictus ſeptim⁹ papa patria romanus vide folio CLXXX
Benedictus octauus papa patria Tuſculanus vide folio CLXXXV
Benedictus nonus papa patria Tuſculanus. vide folio CLXXXV
Bñdictus decim⁹ pp̄ natōe campan⁹ CXCI
Bñdictus papa. xi. natōe tarutin⁹ CCXIX
Benedictus duodecimus papa patria Toloſanus. vide CCXXIIII
Benedict⁹. xiij. papa adulterin⁹ CCXXXII
Berillus epūs vir doctiſſimus CXVIII
Bernardus rex italie Caroli magni nepos. vide folio CLXVIII
Berno abbas vir magne ſcientaſ CLXXIII
Berengarius prim⁹ ipator italie CLXXVI
Berēgarius ſecūs impator italie CLXXVI
Berengari⁹ terci⁹ impator italie CLXXVI
Berengarius ꝯrtus ipator italie CLXXVII
Berengarius errauit circa ſacramentū euchariſtie. vide CXC
Bernardus abbas clarenallenſ CXCVIII
Bernardus cōpoſtellanus doctor iuris. quere folio CCXIII
Bernardinus Senenſis ordinis ſancti Frācisci profeſſus CCXLVIII
Bentzeſlaus caroli filius ipator poſtea fuit depoſit⁹. ⁊ q̄ fuerit cauſa vide CCXXXIII
Beſſarion cardinalis grecus vir celeberrimus vide folio CCLII
Beſtialia ,puincia deſcribit CCLXXXIIII
Bethole cadebāt de celo ait tpib⁹ CCXXIX
Bias athanus primen⁹ philoſophus dnt⁹ de ſeptē ſapientibus LIX
Bibertus lotaringie princeps CLXXVI
Bigamus primus fuit Lamech folio X
Bigamū ordinari cōciliū apud ſanctū Petrum rome vetuit CXLIX
Bilibaldus epiſcopus natus eſt ex ſancto Richardo. vide CLXII
Bilhelmus imperator non tamen fuit cōfirmatus. folio CCXII
Bilanciam ciuitatem quis condiderit. quere folio LXIII
Blaſius epiſcopus vir ſanctus claruit. vide folio CXXVI
Blondus flauius vir doctiſſimus CCXLVI

Bohemorū regnū qñ habuit initiū. vide folio XXIIII
Bobeacus vir christianissimus CXLI
Bohemi illi' dieb' receperūt fidē catholicā. ⁊ q fuerāt duces illi' gentis CLXXVII
Bohemos henricus tercius fecit imperio romano tributarios CLXXXIX
Bohemie ducem fridericus primus creauit in regem. vide CCIII
Bohemia cū situ suo describit CCLXXXIII
Behecia pīa vbi sit sita vide CCLXXV
Bohemorū heresim Sigismund' impator statuit extirpari CCXXXIX
Bononia ciuitas a quo p̄mo cōdita LXII
Bonifac' pp̄ p̄m' natōe rōan' CXXXIII
Bonifacius secundus papa natione romanus vide folio CLXIIII
Bonifacius tercius papa patria romanus. vide folio CXLVIII
Bonifac' q̄rt' pp̄ natōe marsus CXLVIII
Bonifacius papa quintus natione campanus vide CL
Bonifacius archiepūs maguntinen. CLXI
Bonifacius sextus papa natione Tuscus. vide folio CLXXII
Bonifacius septimus papa male intrauit. vide folio CLXXX
Bolffgangus episcopus Ratisponensis sueu' vir fuit sanctus CLXXXII
Bonauentura cardinalis natione tuscus. vide folio CCXIIII
Bonifacius octauus papa natione hernicus. vide folio CCXIX
Bonifacius papa nonus patria neapolitanus vide CCXXXII
Boos filius fuit Salmon XL
Bos erunt in Egypto de flumine in festo serapbis ⁊ a pplō p̄ deo colebatur XXIX
Bos quidē loq̄bat ⁊ quid vide XCII
Botsius marchio estensis vir fuit magni ingenij. vide CCLI
Brandanus abbas vir scissim' CXLIII
Brandeburgensis marchia vbi sit sita vide folio CCLXXXII
Beatislauia ciuitas a quibus fuerit edificata vide folio CCXXXIII
Brennus gallorū dux venit in italiā. multarū vrbiū fundamenta iecit LXXII
Britannia maior q̄ sit. ⁊ que minor XLVI
Britannorum rex plurimū est recōmendatus. vide folio CXLII
Brigida virgo casta ⁊ sanctissima CXLIII
Britannorū siue anglorū rex fuit lucius vir sanctus. vide CXV
Brigida. alias Birgitta deuotissima mulier vide folio CCXXXII
Brixia ciuitas quando et quare venit ad venetorum manus CCXLV
Brutus cōsul fuit romanus LXIX
Bruno primus carthusiensis Fuit de Colonia oriundus. vide CXCIIII
Bruno epūs colonien. vir sanct' CLXXXI
Būda vrbs vngarie clarissima a quo cepit nomen. vide CXXXVIII
Bulgari ceperunt fidē illis temporibus. quere folio CLXX et CLXXI
Burgundia venit a dodanym XVI
Burgundi in magna copia rheni flumē insederūt. ⁊ postea facti sūt xp̄iani CXXXIII
Burckhardus episcopus herbipolensis vir sanctus. vide CLXIIII
Burgundionū rex fuit rudolph' CLXXIII
Burgundie dux Nussiam obsedit. quā Friderici tercius lib erauit CCLII
Bus secundus filius nachor habuit duos filios Beor ⁊ Balaam XX
Cayn p̄mogenit' Ade et Eue erat. vide IX
Caynan fuit filius Enos IX
Cayo furius cōsul erat romanus. vide LXXXIII
Cayus cassius lōginus p̄sul roman' LXXXV
Cayus iulius cesar lucij filius XCIII
Caypbas pōtifex iudeorū erat XCVI
Cayus caligula impator quartus CIII
Caietanus theologus et philosopbus. quere folio CCXLIIII
Calix debet esse argenteus vel aureus statuit papa zepherinus CXIIII
Calixtus papa natione romanus CXIIII
Calixtus secundus papa natione burgundus. vide folio CXCVIII
Calixtus tercius papa natione hyspanus vide folio CCXLVI
Cham scōs fuit filius noe XIIII
Camuel fuit quartus filius nachor XX
Cambises erat rex persarū LXIX
Chanaan primus filius cham. a quo fuere chananei. vide XIIII
Candelabri figura que fuerit in veteri testamēto. vide XXXII
Cantum cum organo decantari ordinauit papa Vitalianus LIII
Canon papa tracia oriundus CLVII
Capadocia venit a mosoch filio iapbet XVI
Capis filius rex fuit italie LII
Captiui ducti sunt cū rege ioachim in babilonia. daniel cū suis. ezechiel ⁊ mardocheus vide folio LV
Capta est tota iudea cū ezechia rege LX
Captiuitas iudeorū quādo inceptit et quare deus permisit populū capi LXIIII
Capistranus claruit temporibus illis. vide folio CCXLIX
Carmentis filia Euandrij inuenit litteras latinas. scilicet. A. b. c. ⁊c. XXXIIII
Carthago vrbs a cartha opido sumpsit nomen vide folio XL
Carthago ante romam fuit constructa ⁊ a quo. vide folio XL
Carpentus filius rex italie fuit LII
Carnicydes erat magnus pbus LXXVIII
Carus romanorū imperator duos filios suos ad gubernacula imperij traduxit. quere infra folio CXXIII
Carolus magnus quō coegit bauaros C

Carolus marcell⁹ pipini seniorꝭ filꝰ rex frācie ⁊ dicꝰ ē magnꝰ exgestꝰ magnis CLXIII
Carolomannus caroli marcelli siue magni filꝰ erat. folio CLXIIII
Carolus cū papa Adriano p sūptisꝫ sacramēti sese ppetua obstrinxerꝭ amicicia CLXV
Carolus magnꝰ rex fuit francoꝝ CLXVII
Carolus magnus vbi fuit natus CLXVII
Caroli magni mr̄ vngara fuit CLXVII
Carolus magnus victus est in imperatorē romanorū illis tpibus CLXVII
Carolus magnus quas gētes vincebat plio ob christianoꝝ libertatē vide fo. CLXVIII
Carolus magnus quomō fuerit in corpe dispositus. folio CLXVIII
Caroli sedes fuit in aquisgrano CLXVIII
Carolus magnus debellauit Saxoniam. vide folio CLXXIX
Carolus scōs cognomento caluus imperator fuit romanorum CLXXII
Carolus tercius cognomento grossus imperator. folio CLXXII
Caroli magni ꝓgenies possederūt imperiū ad annos centū ⁊ decē. Et illis tpibus habuit finem. vide folio CLXXIIII
Carolus magnus fuit germanus natione. vide folio CLXXVIII CCLXXXV
Carolus rex sicilie fuit ⁊ potens CCXV
Carolus scōs rex sicilie CCXVIII
Carolus secūdus rex Neapolitanus habuit filios sex. ⁊ quinq; filias CCXX
Carolus quartus imperator regis bohemie filius fuit. vide CCXXIX
Carolinas leges condidit carolus quartus. vide folio CCXXIX
Carnia prouincia in quibus terre locis sit vide folio CCLXXVII
Caroli q̄rti sollicitatōe. capita apostoloꝝ Petri et Pauli sunt inuenta CCXXXI
Carolus quartus ex misericordia et dedit peccatas qui sibi necē parauerat. vnde illū reuocabit a malo. vide CCXXXI
Carolꝰ poeta vir eruditissimꝰ erat CCXLIIII
Carolus burgundionū dux p swecenses morte est trucatus CCLV
Caseth fuit q̄ntus filius nachor XX
Cassianus monachus iohannis crisostimi dyaconus. vide CXXXV
Casus sūmarios decretaliū raymundus ꝓfecit. vide folio CCX
Caspar Schlick triū cesarum cancellarius fuit. vide folio CCXL
Castra quare sint. et a quibus primo in montibus constructa' C
Catbalogus regū assiriorꝝ q̄s sit vide XVII
Catho pbus plura docuit moralia LXXXV
Catho pbꝰ p̄nꝰ romanꝰ ⁊ iurista LXXXV
Catho posterior vtiens pbus LXXXIX
Catbilina consul romanus vir fuit valde dolosus. folio LXXXIX
Catbena sancti petri fuit data epō metensi. vide folio CLXXIX
Cecus fuit didimus vir magni ingenij. vide folio CXXXA
Celestinus papa natōe campanꝰ CXXXVI
Celestinus scōs papa natōe tuscꝰ CXCVIII
Cecilia virgo romana castitate splendida fuit. vide folio CXVI
Celestinus papa sextꝰ natōe romanus CCV
Celestinꝰ papa q̄rtꝰ p̄tia mediolanen̄ CCVIII
Celestinus papa quintus patria Eseruienses. vide folio CCXVIII
Cecrops reliquit regnū argiuorū. ⁊ p̄rimꝰ regnauit Athenuensibus XXVII
Cereuiseam facere germanos docuit primo bachus. vide XXVIII
Cerdo q̄dā herenꝭ a q̄ cerdoniani CXIII
Ceream paschalē benedicꝰ statuit papa theodorus. vide CLIII
Ceres dea frugū adorabaf a gētibꝰ XXV
Cesarius et alij plures martires bis passi sunt temporibus. vide CXXII
Cesarea regina pfatꝰ mr̄ sancta CLV
Cesares dicebant romani principes a tempore Julij. vide XCIII
Chaldei fuere ab arphaxat filio sem XV
Chilō tercꝰ fuit de septē sapientibꝰ LIX
Chus quartus fuit filius cham. a quo veniunt ethiopes. vide XIIII
Cilia venit a tharsis filio iauan XVI
Cineus fuit filius chanaan XIIII
Cinus erat doctor iurisconsultus nominatissimus vide folio CCXXVII
Cipria venit a thara filio Javan XVI
Ciprus est quedā insula XXXVIII
Cipr̄ianus doctor ecclie eruditissimꝰ CXXI
Circūcisio q̄n fuit instituta XXI ⁊ XXII
Circes potu quodā mutauit homines in bestias. vide folio XLI
Cirus primus rex fuit persarū LXVIII
Ciriacus vir sanctissimus CXXIIII
Cirillus vir scōs mlta ꝓpheraut CCXII
Cithara appollo reperit. et artem medicine primo inuenit. vide XXVIII
Cithernū bobeca' p̄nꝰ excogitauit CXLI
Ciuitates sūt fce q̄dā ville swevie CCXVII
Ciuitates loci orientalis sūt per Soldanū plurimum oppresse CCXIX
Claudius Cay caligule patruus imperator quintus CIII
Claudius poeta natōe hispanꝰ CXXXIIII
Claudius secundus ⁊ Quintalus frater ei⁹ imperatores erant CXXI
Claudꝰ iuecostratꝰ symphoriani mr̄. CXXIII
Clarevalleñ. abbas fuit bernardꝰ CXCVIII
Clara vgo admirabilis ⁊ sancta CCX
Clara vgo sancta ordis heremitaꝝ CCXXI
Cleobolus philosophus lindius. sextus de septem sapientibus LIX
Cleopatra egipti regina LXXXIX
Clerus pp̄ potificatꝰ mun⁹ inuit⁹ acceptꝭ CV
Clemens papa patria romanus de regione celi montis. vide CVIII
Clericū in publico bibere aut vinū vendere. sozimus papa vetuit CXXXIII
Clemens presbiter alexandrinus CXV
Clericos posse recipe fundos ⁊ p̄dia oblata papa Urbanus statuit. sed in cōmuni CXVI

Clericorū carcerē haberi apud episcopos statu it papa Eugenius CLIII
Clemens secundus papa epūs Bambergensis quere folio CLXXXVIII
Clemēs tercius papa patria roman⁹ CCV
Clemens papa quartus natione Narbonensis vide folio CCXIII
Clemēs papa ḡnt⁹ natōe vascon⁹ CCXXI
Clementinar⁹ liber cōpositus est tpe clementis quinti folio CCXXI
Clemētinar⁹ liber hic ꝓfirmat⁹ ē CCXXVI
Clemens papa sextus patria Lemonicēn. vide folio CCXXVIII
Clemens papa septimus sedit annis quindecī quere folio CCXXII
Clodoueus rex francorū primus francorū chri stianus folio CXLIII
Odrus fuit vltimus rex Atheniensiū vi de folio XXVII ⁊ XLIII
Colebaſ apud nemphym Osyris XX
Collosus solis fuit Rhodis, lxx. cubitorum al titudinis XXVI
Collosus ingens solis simulacrū corruit ex ter remotu folio LXXXII
Colonia ciuitas vnde habuit inicū XC
Colūban⁹ abbas vir scītate plenus CXLVI
Compomus ꝓcurator iudee XCV
Cōmedit multa Albinus vna cena sicut ceteri multi. folio CXVII
Cometa apparuit illis temporibus cladē mar mam significans CLVII
Comete duo apparuer illi tpibus CLXII
Cometa mire magnitudinis apparuit in italia. quere folio CLXXIX
Comites de Lippa olim dicebantur de schwa lenborch folio CLXXX
Composuit plura cantica ecclesiastica Fulbert⁹ filr ⁊ Robertus rex CLXXXVIII
Composuit Salue regina Hermannus cōtra ctus folio CLXXXIX
Cometa ilignis magnitudis apparuit CCXIII
Comites quindecim ex sueuia coegit impator Rudolphus CCXVII
Cometa apparuit significans christianorū af flictionem folio CCXX
Cometes apparuit designans mortē regis fran cie. folio CCXXII
Cometa ⁊ illis apparuit tpibus CCXXV
Cometa illuxit mortē pape ōsignsCCXXIX
Cōmotiones ciuitatū italie quedam fuere vide fol⁹ CCXC XCII XCIII ⁊c.
Cometa vis⁹ est plura ꝑdicēs mala CCLIIII
Comurari in publico instituit Licurgius pro pter occultā luxuriā LII
Consules romani qñ inceperunt ⁊ quare. vide folio LXIX
Cōsules romani ḋ fuerūt. vide LXXIX
Conspirationes fecit Catilina cōsul roman⁹. vide folio LXXXIX
Constantinus magn⁹ filius Cōstancij augusti in britania ē creat⁹ impator CXXIX
Constantius Cōstantin⁹ ⁊ Constans filij fuere Constantini magni impatoris CXXIX
Constantinopolis ciuitas imperialis vnde ce pit nomen suum CXXIX
Constantinus fecit equo suo frenū ex clauo dñi vide folio CXXX
Constantinus magnus prohibuit amplius fie ri crucis supplicū CXXX
Cōstantinus pleꝝ edificauit ecclias CXXX
Conciliū nicenum quare ⁊ qñ fuit celebratum. quidue in illo diffinitū CXXX
Conciliū vniuersale secundū fuit constantino politanū CXXXV
Conciliū vniuersale tercū fuit Ephesinum. vi de folio CXXXVI
Cōciliū ḡntū Calcedonense CXXXVIII
Concilū aurelianense iussu clodouei indicitur. vide folio CXLIII
Cōciliū ḡntū apō cōstantinopolim. CXLV
Concilū apud scīn petrū rome CXLIX
Conradus impator male fuit vite CXV
Concilū rome. lx. epoꝝ. CXVIII
Cōcordia mr̄ sancta ⁊ ypolitꝰ nutrix CXXI
Concilium in Sinuessa ciuitate Campanie. vi de folio CXXVI
Constantinus ⁊ Galerius imperatores fuerūt vide folio CXXVII
Cōstantius tercius impator romanoꝝ CLIIII
Cōstās cōstantinopolitan⁹ impator CLIIII
Concilū rome tpe martini pape CLIIII
Constantinus quartus imperator Constancij augusti filius CLVII
Conciliū vniuersale sextū apud constantinopo lim vide folio CLVII
Cōciliū Aquilegiense vniuersele CLVIII
Constantinus papa natōe Syrus CLX
Conciliū rome propter ymagines adorandum vide folio CLXII
Cōstātin⁹ ḡnt⁹ impator filius leonis CLXIIII
Cōstātin⁹ sext⁹ leonis filius impator CLXIIII
Cōstannus papa scōs natōe roman⁹ CLXV
Concilium septimū Virena mater Constantini collegit vide folio CLXVI
Cōrad⁹ ꝑm⁹ impator romanoꝝ CLXXIIII
Conradus episcopus constanciensis vir sanct⁹ vide folio CLXXX
Cōrad⁹ scōs impator roman⁹ CLXXXVI
Concilium vercellense illis temporibus habi tum est. folio CCX
Conradus eius nois tercius impator CCI
Concilium Lateranense agebatur illis tempori bus. folio CCVI
Concordantias biblie cōfecit hugo cardinalis vide folio CCXIII
Concilium Lugdunense hic habuit inicium vi de folio CCXV
Conradinus nepos imperatoris friderici sue ui. folio CCXVI
Cōradus impator friderici filius CCXII
Concilium Viennense habitum fuit illis tem poribus. folio CCXXI
Conciliū pisanū super vnione ecclesie fuit colle ctum. folio CCXXXVI
Conciliū cōstanciense durauit nouem et trigin ta annis CCXL ⁊ XLI
Constancia vrbs germanie quomodo sit orna ta ⁊ vñ habeat nomē suū CCXL

Concilij Basiliense fuit congregatū illis temporibus ⁊ quō fuit dissipatū CCXLIII
Concilium florentinum hic initium cepit vide folio. CCXLIX
Constantinopolis expugnatio qñ sit facta per turchos pplm CCXLIX ⁊ LXIXIII
Constantinopolitana vrbs ex tēpestate inaudita plurimū fuit conturbata CCLVII
Cōradū celtis germanū poetā fridericꝰ terciꝰ imperator in nurmberg laurea decorauit vi de folio CCLVI
Chore filius yſuar contendebat pro sacerdotio cum aaron XXV
Chozaimbꝰ vrbs a q̄ sit ꝓstructa XXXIIII
Cozica insula in quibus terre locis sit vide folio XXXVIII
Corporale altaris bonifacius papa instituit. CXLIX Statuit ⁊ sixtus CXI
Cornelius papa natione romanꝰ CXVIII
Corelsantes quidam per annum integrum pniebant dei pmissione CLXXXVII
Corporis xp̄i solemnitatē cū octaua vrbanus quartus instituit CCXIII
Corelsantes plures perierunt in ponte vno vi de folio CCXVII
Chorithia ꝓuincia vbi sit sita CCLXXVII
Corinthior mores in electione principis qui sint vide CCLXXVII
Cosdras rex persarum occupauit romanas ꝓuincias ⁊ venit vsq; ibi'm CXLIX
Cosmas ⁊ damianus xp̄ianissimi viri et medici fuerunt CXXIIII
Cosmas medicus florentinus potentissimus ciuis CCXLV
Crathes athenien'is accademicus philosophus LXXXII
Creatio mundi sm diuersos diuersimode creditur folio I
Creta insula in quibus mundi partibus sit vide folio XXXVIII
Crispus stoicus philosopus natione ciuis vide folio LXXXI
Crispus quatuor habuit filios ⁊ vnicam filiaz folio LXXXIX
Crisma singulis annis innouari statuit fabianus papa CXVIII
Crispinꝰ ⁊ crispinianꝰ martires CXXIII
Cristoferus martir incompabilis magnitudinis fuit CXXIIII
Cristina virgo celeberrima CXXVII
Cristoferus papa cuius patria ignoratur vide folio CLXXIII
Cristiani statuerunt expugnare iherosolimam vide folio CXCIIII
Crisoloras constantinopolitanus vir nobilis fuit CCXXXVI
Cristiernus rex dacie ver xp̄ianissimus romam petit CCLIIII
Crocacie ciuitatis descriptio CLXXXII
Crucigerorum ordo a quo habuit initium vide folio CXXXII
Crux domini inuenta est sub eusebio papa vi de folio CXXVI
Cruces apparuerunt in vestibus hominum vide folio CLXXIX
Crucifixus fuit vnus puer a iudeis CCI
Dacia regio que sit ⁊ vbi vide fo. CCLXXXII
Dadan filiꝰ regina a quo venūt ethiopes XIIII
Dagobertus rex francoz vide folio CLV
Damascus est in syria regione XV
Damascene venerunt ab hus filio aram XV
Damascus qñ ⁊ a quo fuit ꝓstructa XXIII
Damascus distat ab iherusalem itinere dierum sex XXIII
Damascum tres reges christiani impugnauerunt XXIII
Damasus papa natiōe hispanꝰ CXXXI
Dalmacie regnū q̄d se extēdebat CLXXI
Damasus sedis papa natione bauarus vide folio CLXXXVIII
Damiata vrbs in egypto quō fuit a xp̄ianis expugnata CCX ⁊ XI
Dalmacia ꝓuincia vbi sit sita CCLXXVII
Daniel ꝓpheta ductus est in babiloniam vide folio LXI
Dates poeta ⁊ vates cōspicuꝰ CCXXIII
David sedis rex in israhel XLVI
David ꝓphera fuit filius isai de tribu iuda vide folio XLVI
David fuit vir robustus et ruffus XLVI
David cepit iherusalem ⁊ expulit chananeos ⁊ iebuseos XLVI
David fecit numerari populū ⁊ displicuit deo folio XLVII
David habuit filios quos in iherusalem genera uit quoz nōia vide XLVII
Darius rex persarum remisit israhel in iudeā. vide folio LXIX
Darius histaspis rex persarum fuit pro iudeis vide folio LXX
Darꝰ nothꝰ. r. ꝑsaz rex LXXII
Darius arsami regis filius. vltimus persarum rex LXXII
Decimarum' non solutionē thuringi armis obtinuerunt vide fo. CLVI
Decius imperator hō pessimꝰ fuit CXXIX
Decretū d̄s primo cōposuit. CXCIII ⁊ CCI
Et redigebant illis temporibus CCXI
Delbora prophetissa iudicauit israhel vide folio IX ⁊ XXXVII
Demoerinus philosophus sibiꝑ eruit oculos ⁊ in paupertate vixit LXX
Demas phūs athenien'is LXXVI
Demosthenes princeps oratoz LXXVIII
Demetriꝰ phalenꝰ cognomēto phūs. LXXX
Demetrius soter rex syrie ⁊ alie multos iudeos occidit LXXXI
Demetriꝰ filiꝰ demetrij rex syrie LXXXIII
Demetriꝰ macero rex syrie LXXXVII
Demetria virgo sancta CXXXII
Demonia expulit Fortunatꝰ epūs CXLVIII
Depositus fuit imperator wenceslaus ⁊ quare ⁊ quis fuit in locum surrogatus vide folio CCXXXIII ⁊ XXXIIII

Deos gentilū hermes dicit esse homines mortuos LXXIIII
Deo est filius vir alio pfecte bon⁹ LXXIIII
Desponsande consensus inoleuit requirendus ex consensu rebecce XX
Desider⁹ vltim⁹ rex lōgobardor CLXVI
Deuastedit papa patria romanus CL
Diana fuit prima dea vide folio XXV
Diacon septē qui fuerūt CIII
Dioscorides medicus grecus CVII
Diadumeus impator vir pulcher CXVII
Diabolo sese obtulit papa siluester secūdus tpe monachatus sui CLXXXI
Dignitates eccliastice vendebantur tpe siluestri tertij . CLXXXVIII
Dilunium qū fuit XI
Diluniū particulare pmaximum fuit in arbaca tempore iacob XXVI
Diluniū deucaliōis factū in thessalia XXIX
Didim⁹ alexandrin⁹ cecus CXXXV
Diogenes magnus fuit phūs LXXIIII
Dion nobilis phūs siracusan⁹ LXXVIII
Dionisius areopagita philosophus clarissim⁹ vide folio CIX
Dionisius abbas confecit computum pascales vide CXLIII
Dionisius corintheor epūs CXV
Dionisius alexandrine eccle epūs CXVIII
Dionisius papa ex monacho pontifex creatus vide CXX
Diocletian⁹ t maximian⁹ ipatores CXXIII
Dinus iuris vtriusq; peritissimus doctor vide folio CXX
Din⁹ medic⁹ florentin⁹ CCXXIIII
Dion philosophus ex perusie ciuitate ort⁹ vi de folio CXI
Distinctio orbiū tam celestium q̄ elementorus vide folio VI
Distinctio celestiū ierarchiar VI t CCLXIII
Discordia maxia inter venetos t genuenses vi de folio CCXIIII t XVII
Dodamin filius iaman a quo venit burgundia vide XVI
Docuit multa moralia Ippocraces suos discipulos LXXIII
Docuit xeno multa audire pauca loqui vide folio LXXIII
Docuit t socrates plura moralia LXXIII
Docuit silr cōplura moralia Ippocrates vide folio LXXIII
Docuerintq; multa t alij philosophi vt patet folio LXXIIII LXXVIII t LXXXI
Doleū habuit p domo diogenes LXXIIII
Docuit t catho ppulchra documenta cui alijs sequentibus libro presenti conscriptis vide folio LXXXV
Domicilla virgo sanctissima CVIII
Domician⁹ eius frater .xij. ro. impator CIX
Dominicus calderinus thetor luculentissimus vide CCLII
Donat⁹ hereticus a quo donatiste CXXXII
Donatus grāmatic⁹ t phūs ceptor beati ieronimi CXXXII
Domū sacerdotis haberi apud ecclesiā statuit papa eugenius CLIII
Dominicus hispanus vir sanctitate t doctrina decoratus CCLXXX
Donus secund⁹ papa pria roman⁹ CLXXX
Donus papa prim⁹ pria roman⁹ CLVI
Dormiunt annis .lxx. epimenides philosoph⁹ vide LX
Dorothea virgo sctā t gloriosa CXXV
Duces populi israbel quando inceperunt vide folio LXXIIII
Ductus quando fit ihesus in desertum XCV
Ducatus venetor incepit illis dieb⁹ CLXI
Duces bohemie qui fuerunt a tempore fidei vi de folio CLXXVII
Dulce nomen dñi nostri ihesu xpi t. cui⁹ fit virtutis hec oratio CXV
Dunstanus archiepiscopus cantuariensis vi de folio CLXXXII
Duo pari potestate prefuerunt ciuitatibus tempore iohannis pape quarti. vnus arrianus. alter catholicus CL
Dux bauarie beuricus supauit bungaros deinde venit in ytaliam CLXXVII
Dux burgundie mutiam obsedit. quā fridericus tertius cū exercitu liberauit CCLIIII
Dux burgundionū carolus per swetenses morte est in bello truncatus CCLV
Edmundus anglor rex vir sanctus CLXX
Edmundus archiepūs vir sctūs CCXII
Eduardus rex anglorū martyr CLXXXI
Ebrietatē fugere docuit anacharsis LX
Ecclesia constantinopolitana acceptauit eē caput et sedes olim eccliar CXLVIII
Ecclesiā gaudere libertate statuit (et bonifacius vt nemo ad illam confugiens extrabatur XLIX CL
Eccesiam posse habere temporalia vrban⁹ papa statuit CXVI
Eclipsis solis t lune fuit. inde sequebat pestilentia permaxima CLVII
Ecclesie romane qui principes fecerunt assistētiam tempore stephani pape quiti vide folio CLXXI
Ecclesia romana caput est omnium ecclesiarum vide CXLVIII
Ecclesia romana in maximo stetit periculo. da pontifices a petri vestigijs discesserant vide folio CLXXIII
Eclipsis solis valde terribilis fuit illis tpibus folio CLXXIX. Item alia CCIX
Ecellinus tirannus valde paduam oppressit vi de folio CCXIII
Egyptij vocabant olim mersei XIIII
Egyptus quando discessit a regno ꝑsarum LXXII
Egesippus vir sanctus t doct⁹ CXI
Egildrudis regina anglie virgo CLIIII
Egidius romanus ordinis heremitarum prior CCXVIII
Egidi⁹ abbas natiōe grecus CLXI

Ethula filius Chus a quo etiopes XIIII
Eyffet quondā dicebat aurea CXCI
Ethias pontifex fuit iudeor LV
Eleazar⁹ sumus erat pōtifex LXXVII
Eleutherius papa natione grecus CXIIII
Eleutherius q̄dā clarissimus miles CXXV
Electōs pape quā statuit Cōstātin⁹ CLVI
Electio imperatoris romani p quos fieri debeat vide CLXXXIIII. et vbi CLXXXV
Eleuther⁹ nonus exarch⁹ natōe grec⁹ CLII
Elizaphat sumus fuit pōtifex LXV
Eliachym fuit de linea christi LXV
Eligius noviomensis epūs CLII
Elyud filius fuit achym LXXVII
Elizabeth mr Johānis euangeliste nata est ex ysmeria sorore marie ẏginis XCIIII
Elizabeth monial' saxonie mīr sancta CCIIII
Elizabeth filia regis vngarie mīr scā CCXI
Empedocles docuit tria esse in tota rerum veritate. vide CLXXI
Ennius poeta cumicos LXXXIIII
Emerita lucij regis anglie filia virgo sancta vide folio CXV
Emericus hungaroz rex CLXXXVIII
Eneas enchise erat filius XLIII
Eneas filius rex latinoz XLIX
Enūmerodach frater nabuchodonosor LXV
Ephesus in quo terre loco sit vide XIIII
Epimenides philozophus cretensis dormiunt annis. lxxv vide folio LX
Epicurus atheniensis phūs LXXVIII
Epitauū therētij d hābuerit LXXXV
Epiphanius papiensis epūs CXLI
Epatū lugdunēses erexit arnulph⁹ CXCII
Era quid sit vide folio IX
Ere vasa fundenda corinthi habebāt principatum XIIII
Era scripserit greci ꝓuaricationē troye. XLII
Eraclius imperator partis orientalis CLI
Erasmus campan⁹ epūs CXXIIII
Erifordia magna vrbs vnde habuit nomen vide folio CLV
Erichtonius atheniensium princeps primus i grecia cogitauit quadrigam XXXIIII
Esdras vir sanctus reparauit libros quos chaldei combusserunt LXIX
Esopus fabulator clarissimus LXX
Esse qui sint et quomodo viuunt XCVI
Etates mundi sunt sex vide folio VI
Etates homis que sint folio VI. Et quare ante diluuium fuit prolixior etas hominis q̄ modo X
Etas mundi secunda habet initium vide folio XI
Etas mundi tercia capit principium vide folio XXII
Etas mundi quarta incepit LXI
Etas mundi quinta hic cepit initium vide folio LXIIII
Etas mundi sexta incepit XCV
Ethiopes venerunt a chus quarto filio Cham. vide XIIII
Ethreus filius Chanaan a quo ethei vide folio XIIII
Ethgarus anglor⁹ rex CLXXXII
Etas mundi septima in fine erit mundi vide folio CCLXII ⁊ LXIII
Etas mundi vltima quando sit CCLXV
Euboya insula in qua sit mūdi parte vide folio XXXVIII
Eucus filius chanaan a quo fuere euei id ē gabaonite XIIII
Enos filius Seth cepit nomen domini inuocare IX
Enoch chain fuit filius X
Enoch filius Jareth quando fuit natus vide folio X
Euax arabum rex insignis philozophus. vide folio CVIII
Euaristus papa natione grecus CVIII
Eufrosia virgo religiosa CXXXIII
Eufrosina in habitu virili monacha vide folio CXXXVI
Eugenia virgo sancta monacha CXVI
Eugenius primus papa natione romanus vide folio CLIII
Eucherius lugdunensis episcopus vir sanctus vide CLXV
Eugenius papa secundus patria romanus vide folio CLXVIII
Eugenius tercius papa pisis oriund⁹ CC
Eugenius quartus papa patria venetus vide folio CCXLII
Euristeus fuit primus rex lacedemoniorum vide folio XL
Eunomius hereticus a quo eunomiani hereti⁹ CXXXII
Euangelium stando dicendum anastasius papa instituit CXXXIII
Eustachius cognomento placidus CX
Eusebius Potentianus vir romani vide folio CXVI
Eusebius papa natione grecus CXXVI
Eusebius episcopus cesarce palestine vide folio CXXVIII
Europa Enee eū suis capiunt CCLXVIII
Eutyches hereticarcha constantinopolitan⁹ abbas CXL
Eunicianus papa natione thusc⁹ CXXII
Euphemia virgo nobilissima CXXV
Europa secunda est pars terre. ⁊ vnde habeat nomen vide XIII
Exarch⁹ italie prim⁹ fuit lōginus CXLVII. Finis vero exarchatus CLXV
Ezechiel propheta ductus est in babilonia LXI
Ezechiel interfectus est illis diebus. vide folio LXV
Fabianus papa natiōe romanus CXVIII
Facies saturni quomodo oli depingebatur XXXV
Facies Janij quō depigebatur a romanis XXXV
Familiaris pape Leonis quia suspenso domino sedem apostolicam occupauit CLXVIII
Falcones pugnauerunt cum coruis. vide fo-

lio CCXCII
Fames maxima fuit rome tempore Benedicti primi CXLVI
Fames ingens per totam ytaliam CCXXV
Faustus apud gallos epūs CXLI
Faunus secundus rex fuit laurentū XXXV
Fedus habuit imperator cum sarracenis. vt singulis annis daret circa milia aureorum CLXVI
Fenix in thiro ⁊ sydone regnauit. vsumq; ibi condidit XXXIIII
Fenix anis est vnica in mundo CIIII
Fenerator fuit menppus phūs ⁊ seipm suspēdit LXXX
Felix secundus papa natione romanus vide folio CXXXI
Felix tercius papa nātione rōmanus CXX
Felix papa quartus nanone samius CXLII
Felicitas rōna femina cū septē filijs CXIIII
Felix papa natione romanus CXX
Felix p̄sbiter Eusebius monachus ⁊ martires vide CXXII
Felix ⁊ adauctus martires CXXV
Felix quintus papa sedit annis nouem vide folio CCXLII
Ferraria insignis vrbs a quo fuerit ornata vide folio CLIX
Ferdinandus alphonsi regis ex concubina filius rex neapolitanus CCLI
Fedus libenter comedit zeno philosophus vide LXXIII
Fidem xp̄ianam acceperunt illis temporibus armeni ⁊ hiberi CXXXI ⁊ XLVI
Fidem suscepit brutannia seu anglia tpe Lucij regis CXV
Fides ⁊ captasius martires CXXV
Fidem xp̄i quando acceptauerūt baioarij siue bauari ⁊ p quem vide CLIII
Fidem catholicam suscepit rex persarum. vide folio CLV
Fidem receperunt bulgari CLXX ⁊ LXXI
Fidem receperun sclaui CLXXI
Fidez recepit arioldus rex danoz. cui imperator dedit frisiam CLXXI
Fidem recepit rex normānoz CLXXII
Fidem receperunt catholicam bohemi vide folio CLXXVII
Fidem receperunt vngari CLXXXII
Filij machabei martirio sunt cozonati vide folio LXXIX
Flaca dicunt walachi CCLXXII
Flandria cepit exordiū tpe caroli calui folio CLXXII
Flagellantium secta hic habuit ortum vide folio CCXV ⁊ XXXV
Florencia ciuitas a quo habuit originē. vide folio LXXXVI
Florianus frater taciti germanus imperator vide de illo CXXIII
Fortunatus episcopus tridentinus vir sanctus CXLVIII
Forseus hibernie regis filius vir sanctus vide folio CLIIII
Forchem in oppido Lodouicus tercius rex creatur romanorum CLXXIIII
Et eodem oppido eligebat rex rudolphus vide folio CXCII
Formosus papa post steffanum pontifex creat folio CLXXII
Formice quomodo pugnauerunt in vno agro bononiensi circa pirum CCXCII
Franco quidā ex hectore filius priami nepos a quo francorum nomen est tractum. vide XXXVII
Francia occidentalis ⁊ orientalis que sit vnaq; vide XXXIX
Francorum rex xp̄ianus primus fuit clodoueus vide CXLIII
Francisc⁹ seraphicus natione italus vide folio CVIII
Fratricellarum heresis que. ⁊ quando fuerit extincta CCXXI
Francisc⁹ maronus ordinis minorum theologus CCXXVII
Franciscus petrarcha vir ingeniosus vide. folio CCXXVII
Francisc⁹ albergotbus p̄clarus medicus vide folio CCIII
Franconia germanie superioris prouicia referri bitur. ⁊ vnde franci ceperunt originem vide fo. CCLXXXV. Similit fo. XXXIX
Francie regni principes qui fuerant ⁊ que cōmissa sint prelia CCLXXXVIII
Francisc⁹ carrarien̄sium dominus vir splendidus CCXXXIIII
Francisc⁹ martini ordinis carmelitarum vir doctus CCXXXVI
Franciscus sabarella romane ecclesie cardinalis CCXLII
Franciscus barbatus vir laudatissim⁹ vide folio CCXLIIII
Francie regioni mala succedebant tempora ab illis diebus CCXLV
Franciscus Sfortia quartus mediolanensium dux CCXLVIII
Franciscus philelphus poeta laureat⁹ vide folio CCXLIX
Frater quidā nomine nicolaus in heremo per annos multos vixit sine cibo corporali. vide folio CCLVI
Reges emerserunt ab thegozma filio Gomer vide folio XVI Inde frigia dicta.
Fridericus primus cognomēto barbarossa imperator romanorum CCIII
Fridericus secundus romanorum imperator. vide CCIX
Fridericum sese appellauit imperatorem quidā seductor qui olim fuisset absconsus vide folio CCXX
Fridericus dux austrie imperator a quibusdā electus prelium cōmisit pro imperio ⁊ succubuit CCXXV
Fridericus tercius ernesti ducis austrie filius imperator CCXLVII L LII ⁊ LVI
Fridericus tercius plures latrones de nigra legione diuersis generib⁹ mortis precepit perire CCLVIII

Fructus ceperunt habere greci illis temporib⁹ allatis aliunde seminibus XXIX
Furius camillus dictator roman⁹ LXXVI
Fulgentius natione aphet CXLI

Gboanite fuerunt ab eueo folio chanaan XIIII
Gaius duellus consul romanus LXXXI
Gaius caligula imperator quartus CIII
Gaius papa natione dalmateus CXXII
Gallaci regio et gallate a gomer fuere filio iaphet XVI
Galba septimus romanor⁹ impator CVI
Gall⁹ abbas discipl's bti colūbani CLII
Galienus medicus doctissimus natione greC⁹ folio CXIII
Gallus hostilianus etvolusianus eius imperatores CXXI
Galeacius maria mediolanēsis dux occiditur folio CCLV
Gangolph⁹ vir scūs et p̄elar⁹ CLXIIII
Gebennarum ciuitatem aurelianus condidit CXXII
Gedeon quartus hebreorū iudex iudicauit annis quadraginta XXXVII
Gelasius papa natione aphet CXL
Geysila regina hungarie CLXXXVII
Gelasius secundus papa antea iohannes vocatus CXCVI
Gētes.lxxij.sunt p̄create ex trib⁹ filijs noe vide folio XIIII et XV
Gētes multe p̄dierūt ex fatibis XVIII
Genua vibs a quo sit p̄dita vide LVIII
Genuadius eps vir doctissim⁹ CXLI
Gentes septem sunt institute per septem filios iaphet XVI
Gemini admodum simules fuerunt amelius et amicus CLXIIII
Gētes.xij.fecerūt.xij.filij hebet XVI
Genealogia impatoris henrici et cōiugis sue kunegūdis CLXXXVI et LXXXVII
Genuenses sunt a cesare priuilegiati vt monetas tonderent CCI
Gentilis medicus plurimum recommendatus. vide CCXXIIII
Genue ciuitatis italie immutatōes CCXCI
Germaniā ab italia alpes dirimūt XLIIII
Germa⁹ eps parisiensis CXLVIII
Germania q̄ sit et plura de illa vide fo. XIII et CCLXVII
Gerdrudis sancta abbatissa CLIIII
Gerseus filius chanaan a quo gersei XIIII
Gerhardus groet claruit vite sanctitate vide folio CCXXXVI
Gerhardus ordinis heremitar⁹ in theologia p doctus CCXXX
Georgius trapezuntius claruit illis temporibus CCXLVI
Georgius pogiebracius rex bohemie et vngarie CCLI
Germanie tabula et quibus irrigetur fluminibus est depicta. Et quare Romani appellabant illos germanos CCXCIX
Gesta ciuitatum italie genue salicet et mediolane et ceterarum memoratu digna vide folio CCXC XCI XCII ⁊c.
Gerualius et protbasius germani natione mediolanenses CXXIIII
Georgius capador tribunus ⁊ verus xp̄i miles CXXIIII
Gethuli fuerunt ab etula filio chus XIIII
Gethel tercius fil⁹ aram a quo gethei vide folio XV
Gibert⁹ antipapa in germania CXCIII
Gigas fuit nemroth ⁊ primus tyrannus vide XIIII
Gigātes erant illis temporibus X
Gigantis corpus eo tempore inuentum ē mire magnitudinis CXC
Gloria patri ⁊ filio in fine psalmor⁹ dama⁹ papa statuit dicendum CXXXI
Gloria in excelsis deo simach⁹ papa statuit cātādū CXLI Et papa thelesphorus CXII
Gloria laus ⁊ honor theodolphus epūs cōposuit CLXIX
Glosator legum fuit accursi⁹. Decreti vero bartholomeus CCXI
Glosator decretalium fuit bernhardus vide folio CCXIII
Gobar vir sancte vite claruit multis virtutibus LI
Gordian⁹ ⁊ epimachus CXXXII
Gordianus hic imperator fuit CXIX
Gorgoni⁹ miles roman⁹ CXXIIII
Gomer primus filius iaphet a quo fuerūt gomerite qui postea galli dicebantur vide folio XVI
Gothorum rex persequebatur xp̄ianos in sua gente CXXXIII
Gothi romā obsederūt p lōga tpa CXLV
Gothi ab hunis expulsi fugierūt ad danubius tempore valētis imperatoris postea per traciam sese infudere CXXXII
Gothorum gens facta est arriana sedu[illegible] valentis imperatoris CXXXII
Gothorum gens a scbitis habuit ortum. vide folio CXXXIII
Gothorū gens sponte dedit se imperio romano tempore theodosij imperatoris vide folio CXXXIIII
Gothorum rex radagasus totam italiam ferro et flamma vastabat ⁊ tandem captus vide folio CXXXV
Grando maxima fuit in Cōstantinopoli vide folio CXXXIII
Gracianus imperator filius seniorus valentiniani CXXXIIII
Grando permaxima fuit ⁊ illis temporibus vide folio CLXX
Gracianus vir magne doctrine CCI
Grecorū siue argiuorum regnum quando do habuit ortum ⁊ qui fuerant reges XXIX
Greci illis temporibus ceperunt habere fruct⁹ delatis aliunde seminibus XXIX
Gregorius turonensis epūs CXLVIII

Gregorius magnus doctor nominatus vide folio CXLVIII
Gregorius papa primus natione romanus folio CXLVIII
Gregorius scōs papa patria romanus vide folio CLX
Gregoriꝰ teraꝰ papa natione fyrꝰ CLX
Gregorius quartus papa patria romanus folio CLXVIII
Gregorius papa quintus natione saxo vide folio CLXXXI
Gregorius papa sextus cius patria ignota folio CLXXXVIII
Gregorius septimus papa natione etruscus folio CXCIII
Gregoriꝰ nazanzenus epūs in diuinis p̄ceptor iheronimi CXXXIII
Gregorius papa octauus patria beneuentanꝰ folio CCIIII
Gregorius nonus natione hermicus. vide folio CCVIII
Gregoriꝰ decimꝰ papa natione italꝰ CCXV
Gregorius vndecimus papa patria lemonicensis CCXXXI
Gregorius papa duodecimus natione venetꝰ folio CXXXV
Greci comuni sunt vt crederent cum romana ecclesia spiritūsanctū a patre ⁊ filio procedere. ⁊ alia plura CCXLIIII
Gregorius nphemas rhetor CCXLVI
Gwasparinus bergomēsis grammaticus clarus CCXLII
Gwarinus veronensis grammticus ⁊ orator. folio CCXLVI
Gwelffi ⁊ gebellini qui sint CCI. Et quando ⁊ vñ habuerunt ortū CCXII ⁊ XIIII
Gwido mutianus p̄n etruscꝰ CLXXXIX
Gwilhelmus placentinus medicꝰ CCXVI
Gwilhelmus durandi speculator CCXVI
Gumberus comes de schwartzenburg scripsit se imperatorem contra Carolum. vide folio CCXXIX
Gwido bonatus astronomus magnus vide folio CCXIIII
Hannibal hamilcar carthaginēsiū ducis filiꝰ imperator exercitus carthaginensium LXXXII
Hartmannus epūs brixiensis vir sanūs CCIIII
Hasta vtebantur greci p̄ dyademate LVI
Hassia p̄uicia vbi sit sita CCLXXXIIII
Hatto archiepūs magūtinus est miserabiliter mortuus CLXXIIII
Hebrei dicunt iudei ab heber filio sale vide folio XVI
Hector iste fuit primogenitus priami ⁊ incomparabilis fortitudinis XXXVII
Helam fuit p̄maꝰ filiꝰ sem a q̄ helamite XV
Hela fuit quartus rex in israhel XLVIII
Heliffam filiꝰ ianan a quo fuere heliseī XVI
Helena ista fuit vxor menelai regis ⁊ a paride rapta XXXVII
Heli iste fuit sacerdos ⁊ iudex XLI
Helias p̄pheta obmutuit a deo p̄ tribus annis cū dimidio non pluerat XLIX
Helinandus epūs vir sanūs CXCIX
Helias p̄p̄a assumptꝰ est in curru igneo L
Heliseus p̄pheta clamauit post heliā pater mi pater mi L
Heliseus p̄pheta pallio helie iordanem diuisit LIII
Helius pertinax imperator octauus romanorum CXV
Helena mater constantini crucem domini quesiuit CXXX
Helinandus monachꝰ historiograusꝰ CCVI
Helles grecia in quibus mundi partibus sit sita OCLXXV
Heinricus dux primus saxonie imperator vide folio CLXXIIII
Heinricus secundus dux bauarie imperator elegit. cōiūx eiꝰ kunegūdis CLXXXV
Heinrici scōi imperatoris genealogia vide folio CLXXVI
Heinricus tercius imperator romanorum folio CLXXXIX
Heinricus quartus romanorum imperator folio CXCII
Heinricus quintus romanorum imperator folio CXCVII
Heinricus sextus imperator romanorum vide folio CCVI
Heinricus septimus romanorum imperator folio CCXII
Heinricus octauus imperator romanorum folio CCXXII
Heinricus de hassia claruit illis temporibus vide folio CCXXXVI
Hermes egipcꝰ platōis discipls LXXIIII
Hermes ciuis romanus CX
Heraclitus philosophus obscuros scripsit libros LXX
Herodotus grecus historicꝰ plurimos edidit libros LXXII
Herodes filius antipatris suscepit a romanis regnum iudeorum ⁊ multa fecit malavite folio XC
Herodes antipas occidit iohannem baptistam folio XCVI
Herbaꝝ vtutes nouit dioscorides CVII
Heresis catharorum hic incepit. vide folio CXIIII
Heremita primus fuit paulus CXXXI
Heresis predestinatorum viguit illis temporibus CXXXVI
Heresis acephalorus pessima fuit illis temporibus CXLI
Hertulianꝰ epūs scitate plenꝰ CXLVI
Herungildis rex visigothoꝝ CXLIX
Heraclion imperator CLIIII
Herbipolis ciuitas in francia orientali vide folio CLIX
Hermannus contractus plura composuit eccle siastica cantica CLXXXIX
Heresis waldensium viguit temporibus istis folio CCIII

Hereticarum fratres vrbes inhabitare ceperunt CCXI
Heresis fraticelli per quem & quādo fuerit extincta CCXXI
Heresis dulcini q & qñ sit extincta CCXXI
Hercules dux scithie vir strēnus CCLIIII
Herbigis ducissa polomeyridua sctā CCXVI
Hibernia prouincia q sit CCLXXXIX
Hildrunū Apolie ciuitas a cbureo hoc anno est expugnata CCLVI
Hildegardis virgo admirabilis spiritus habuit prophetie CCI
Hierusalem condidit Melchisedech XV
Hispania venit a thubal filio Japhet vide folio XVI
Hyspaniarum regnum quando habuit ortum folio XXIIII
Hispania multos habuit viros clarissimos folio XXIIII
Hiericho quomō mō sit villa L
Hieu filius Josaphat regis iuda fuit decimus rex in israbel LII
Hircanus filius alexandri tercius pontifex iudeorum LXXXVIII
Higinus papa natōne grecus CXI
Hiren⁹ epūs lugdunensis CXVI
Hilari⁹ epūs pictauiēs optim⁹ xpian⁹ multas expugnauit hereses CXXXI
Hilarion abbas vir sanctus CXXXIII
Hilari⁹ papa natōne sardus CXXXVI
Hilbertus Lenomānorum gallie episcop⁹ folio CLXV
Histria ꝓuincia vbi sit sita CCLXXVII
Hispania describitur et qui fuerunt terre illius principes CCLXXXIX
Hispania diuidebat morte henrici CCLV
Homnis etas quare ante diluuiū fuit ꝓlixior qz modo X
Hoīes diuersar formar vbi sint XI & XII
Holofernes interficit a iudith LXIX
Horacius flacc⁹ poeta laudatissimus XCII
Homines notabiles qui floruerunt tpe Trayani vide CXI
Honori⁹ ipator frater archadij CXXXIIII
Hormisda papa natōne campanus CXLII
Horas canonicas clericis pelagius papa instituit CXLVI
Honorius secundus papa hostiensis episcop⁹ fuit CXCVIII
Honorius tercius papa patria romanus vide folio CCVIII
Hostiensis cardinalis vir peritissimus vide folio CCXIIII
Honorius quartus papa patria romanus vide folio CCXVII
Holandria germanie prouincia describitur vide folio CCLXXXIII
Homo quidā nicolaus noie vixit in heremo p ānos multos sine cibo corpali CCLVI
Hominis quāplurime anxietates ab infantia vsqz in mortem CCLXIII
Hul secūdus filius aram a quo armenii de folio XV
Hugo arelatensis comes imperator italie vide folio CLXXVI
Hugo iste fuit rex francie CLXXXII
Hugo epūs gratianopolitanus CXCIIII
Hugo abbas cluniacensis CXCIX
Hugo de sancto victore doctor preclarus vide folio CC
Hugo de folieto scripsit librum de claustro anime CC
Hugo cardinalis sancte sabine vir doctus vide folio CCXIII
Hugo senēsis vulgat⁹ medic⁹ CCXLII
Hugo senēsis vulgatissim⁹ medic⁹ CCXLII
Hus primus filius aram a quo damascem vide folio XV
Hus regio draconitidis ex q fuit iob XV
Hunor⁹ rex descendit a Satis XVIII
Hus fuit primus filius nachor XX
Hunni expulerunt gothos a suis locis vide folio CXXXIII
Huni sunt scithe sicut & gothi CXXXIII
Hunorum rex athila multa commisit in diuersis mundi partibus prelia CXXXVII
Hunos carolus magnus maxime oppressit folio CLXVII
Huni qui dicant & quā ferocitatē in alias gentes fecerunt CLXXIII
Hugo abbas cluniacensis CLXXXIX
Hussitarum heresis incepit tempore wēzeslai folio CCXXXIII & XXXVIII
Abel filius lamech medicane cōiugij carnale & pascua ventris X
Jacob & esau ex ysaac pie et rebecca matre nati sunt. folio XXVI
Jacob habuit q̄tuor vxores e quibus plures genuit filios vide folio XXV & XXVI
Jacob ex lya natu maior fex fuscepit filios folio XXV
Jacob filius ioseph fuit alijs temporibus folio LXXXVIII
Jacob⁹ maior aplūs ab herode occis⁹ e CIIII
Jacob. minor aplūs & frater dñi appellatus folio CIIII
Jacob⁹ de arena turris consulatus CCXX
Jacobus de viterbio ordinis heremitarum folio CCXXII
Jacobinus carrarensis interfecit marsilium folio CCXXX
Jacob⁹ forliuiēsis medicie doctor CCXLII
Jadus pōtifex iudeis pacē impetrauit ab alexandro magno LXXV
Jair de tribu manasse septimus iudex fuit in israbel XXXVII
Januare⁹ mēsis dī a rege italie iano XXXV
Japhet tercius filius noe septē filios habuit p quos septē sunt gentes institute XVI
Jareth filius malaleel qñ sit natus X
Jason male intrauit pontificiū LXXVII
Javan q̄rt⁹ filius iapbet a quo fuere greci XVI
Idolatra prim⁹ fuit ninus XVII
Idolatras fecit moises occidi XXXI
Iebusei filius chanaan a quo iebusei XIIII
Jeconias fuit filius ioiie & constitutus est rex a pharaone LX

Jectan filius heber habuit. xiij. filios qui oēs fecerunt generationes principales XVI
Jeiunū primo sctūs petrus instituit CII
Jeiunū quadragesimale septē ebdomadarum telesphorus papa statuit CXI
Jeiunare q̄nta feria ⁊ dominico die vetuit melciades papa CXXVI
Jepte ille gattinus princeps latrocinantiū folio XL
Jeremias ꝓphēta sanctissimus in vtero matris sanctificatus adhuc puer ꝓphetauit LV
Jeremias lapidatus est LXV
Jeronimus doctor celeberrimus vir sanctus. folio CXXXV
Jheronimus hereticus igne consumptus est. folio CCXLI
Jeroboam rex israhel pessimus ydolatra vitulos aureos fecit XLVIII
Jeroboam rex israhel bellicosus fuit LII
Jerosolime primus rex fuit Gotfredus. vide folio CXCVI
Jerosolime vbis vltia captiuitas CCV
Jerusalē condidit melchisedech XV
Jerusalē salē ꝑmo edificauit XVI ⁊ XVII
Jerusalē q̄n ⁊ q̄tiēs fuit destructa LXIII
Jerusalem venit in ptātem egyptiorum. vide folio CLXXXIX
Jesabel vxor achab regis israhel multa mala fecit XLIX
Jesse habuit septē filios ⁊ duas filias quorum nomina vide XLII
Jerosolimā cepēr xp̄iani exhortatiōe vrbani pape. ij. CXCIIII XCV XCVI ⁊ CCI
Jerusalē quinta vice fuit destructa CCIX
Ignacius epūs antiochie CX
Ignem de silice primus eduxit promethe⁹ folio XXVIII
Igne sacro accensi plures ꝓb⁹ bīē manie virginis sunt liberati CXCVIII
Ignis magnus descendit de celo CLI
Iehesus fuit summ⁹ pōtifex israh' LXIIII
Jhesus xp̄s q̄n natus vide XCV
Jhesus cū ꝓtub⁹ suis ascēdit in templū XCV
Jhesus cū esset. xxx. annox baptisatus est. ieiunauit. ductus in desertum XCV
Jhesus christus passus est XCVI
Jhesus filius sirach natōe hebreus composuit librum qui dicit ecclesiasticus LXXII
Jen quid sit vide folio II
Illiricus populus significat sclauonicum populum CXII
Illiria que regio sit ⁊ vbi sita CCLXXVI
Imago germanie est in tabula depicta. vide folio CCXCIX
Imperiū quō ⁊ q̄n sit translatū ad germanos ⁊ quō habuit ortū ro. imp̄iū CLXXVIII
Imbres maximi fuere illis diebꝫ CLVI
Imperator fuit hannibal carthaginensium exercitus LXXXII
Imp̄iū xp̄ianox ⁊ sacerdotū incepit a natiuitate domini XCV
Imperatores qui fuere XCVI CIII ⁊c̄
Imperatores quatuor fuerant tpe cōstantini magni CXXIX
Imperij sedem ex vrbe roma cōstantin⁹ statuit in constantinopolim trāsferri CXXIX
Imperiū occidētale fuit q̄si diuisus ab oriētali tpe marciani CXXXVII
Imperatores constantinopolitani defiere in hispania illis temporibus CL
Imperatores confirmabāt clericox electiones tempore seuerini pape CL
Impator prim⁹ ex greca ꝓgenie fuit leo. vide folio CXXXVII
Imperiū constantinopolitanū dicebat. q̄ imperatores ibidem residebant CLVIII
Imperiū q̄n sit a grecis in francos translatum per quē ⁊ quare CLXIII
Imperiū constantinopolitanū defecit illis temporibus CLXVI
Impatores pontificibus ro. fecerunt auxiliū p̄ xxvij. annos CLXIX
Imperatoris auctoritas non debere requiri in electiōe pape statuit adrian⁹ tert⁹ CLXXI
Impatores italie qui fuere CLXXVI
Impatorē se dixit gunterus comes de swartzenburg contra carolum CCXXIX
Imperator wentzeslaus fuit depositus vide folio CCXXXIII ⁊ XXXIIII
Impator fuit electus a quibusdā electorib⁹ iohannes marchio moraue CXXXIII
Imperiū iterū trāslatum est ad longobardos. folio CLXXIIII
Imperij de possessiōe magna fuit cōcertatio inter italos germanos ⁊ francos LXXVI
Imperij institutio ad almanos ⁊ sup q̄b⁹ sit imperiū fūdatū CLXXXIII LXXXIIII et LXXXV
Imperiū nō habuit ad aliquot tp̄s imperatorē folio CCVII XII ⁊ XIIII
Imp̄iū paleologox hic cepit istū CCXIIII
Imperiū vacauit anno vno post mortē henrici octaui CCXXII
Inach⁹ fuit primus rex arginox XXIX
India que est in asia et q̄ fruct⁹ et⁹ XIII
Indox ptās q̄ sit ⁊ q̄s p̄lat⁹ CXCVII
India venit a sale filio iapbet XVI
Inferni ore fecē se absorberi marc⁹ curc⁹ LXX
Initiū bonū frequenter habent potentes finalem finē sicut amalias LIII
Innocēti⁹ ꝑm⁹ p̄p̄ natōe alban⁹ CXXXIII
Innocēti⁹ scōs papa p̄ria roman⁹ CXCVIII
Innocēti⁹ tert⁹ papa natōe cāpan⁹ CCVI
Innocentius quartus papa patria genuensis. folio CCXI
Innocentius quintus papa natione burgund⁹ folio CCXV
Innocentius sextus papa patria lemonicensis folio CCXXVIII
Innocentius septimus papa patria sulmonensis CCXXXV
Innocentius octauus papa natione genuēsis. folio CCLIII
Insule vñ dicant⁹ ⁊ nomina insularum XIX
Insule plures in gallia vide XXXVIII
Insule mediterrance mar⁹ q̄ sint XXXVIII
Inuocare nomen dñi enos incepit IX
Investiture ius ꝓlatorū eccie heinricus quintus restituit CXCVII
Joachas rex israhel cum gente sua valde est attritus LII
Joathas malū fecit corā dño ideo tradidit eus

dñs in manus pharaonis LX
Joachim fuit filꝰ iechonie fecit malū corā dño ideo statim amotus est a regno LX
Joachi sacerdos filꝰ ihesu pōtificis LXIIII
Joachim habuit annā vxorē ex qua genuit virginem XCIIII
Joas rex i isr percussit syros tribus vicib⁹ LII
Joas cū esset septē annorū a ioiada pōtifice rex iuda est constitutus LIII
Joachim abbas vir predari ingenij CCIIII
Job fuit filius hus XX
Job vir patiens ex zareth patre ⁊ matre bosra natus XXIX
Jodocus heremita vir scūs CLIIII
Jobel scōs ꝓpheta de duodecī de iuda LII
Johānes filius iude summꝰ pōtifex LXV
Johānes hircanꝰ sūmꝰ pōtifex LXXXIII
Johānes baptista qñ fuit natꝰ ⁊ decollatus folio XCIIII
Johānes apls ⁊ euāgelista CIX
Johannes ⁊ paulus frēs ⁊ romani preclarissimi CXXXII
Johannes crisostomus constantinopolitanus episcopus CXXXV
Johannes damascenus monachus vir doctus folio CXXXVIII
Johannes primus papa natione thuscus folio CXLII
Johannes secūdꝰ papa patria romanus. vide folio CXLIIII
Johannes papa teraius natione romanus folio CXLVI
Johannes elimosinarius epūs etvir sanctꝰ folio CXLVII
Johannes quartꝰ papa natiōe dalmata CL
Johānes monachꝰ gerūdunensis epūs CLII
Johānes qntꝰ papa natiōe sirꝰ CLVI
Johānes papa sextꝰ natiōe grecꝰ CLVII
Johānes papa septimꝰ natiōe grecꝰ CLVII
Johannes papa septimus anglicus mulier fuit in habitu virili CLXIX
Johānes papa octauꝰ pria romanꝰ CLXXI
Johānes papa nonꝰ natiōe ro. CLXXIII
Johānes papa decimꝰ pria romanꝰ CLXXV
Johannes papa vndecimꝰ natiōe romanus folio CLXXVI
Johannes papa duodecimus ⁊ eius tempore translatum est imperium CLXXVIII
Johānes papa. xiij. pria ro. CLXXVIII
Johānes papa. xiiij. natiōe ro. CLXXX
Johānes papa. xv. pria romanus CLXXX
Johānes papa. xvi. natiōe ro. CLXXXI
Johannes papa. xvij. episcopus placētinꝰ vite folio CLXXXI
Johānes papa. xviij. breui tempore stetit folio CLXXXI
Johānes papa. xix. pria romanꝰ CLXXXV
Johānes papa. xx. natiōe ro. CLXXXV
Johānes gualbertꝰ monachꝰ CXC
Johānes medicꝰ ꝙnomīto serapion CXCII
Johannes de temporibus armiger caroli magni CXCVIII
Johānes mesue medicꝰ ꝑclarus CCIII
Johannes carnotensis episcopus vir eloquēs folio CCIII
Johānes papa. xxi. natiōe hispanꝰ CCXVI
Johānes rex bohemie filius henri. imperatoris CCXXIII
Johannes. xxij. papa iacobus antea vocatus. folio CCXXIIII
Johānes andree iurisc̄onsultꝰ CCXXVII
Johānes caldrini iuris doctor CCXXVII
Johānes de mōtevilla doctor nominatus vite folio CCXXVII
Johānes rex francor CCXXXI
Johānes bochanus philosophus ⁊ astronomus CCXXXII
Johānes de rupecissa de ordie minor insignis theologꝰ spīm hūit ꝓphetic̄ CCXXXIIII
Johānes galeaciꝰ pmꝰ dux mediolanensium. folio CCXXXV
Johannes ravennat⁹ grāmatic⁹ CCXXXVI
Johānes biclepff bussita CCXXXVIII
Johānes papa. xxiij. patria neapolitanꝰ ⁊ nobilis folio CCXXXVIII
Johannes gerson cancellarius parisiensis floruit his temporibus CCXL
Johānes hus hereſiarcha CCXLI
Johānes rochezana hereticꝰ dānatꝰ CCXLI
Johānes de imola egregiꝰ iuris doctor vide folio CCXLII
Johānes tortelꝰ ro. pō. sbdiaconꝰ CCXLV
Johānes capistranꝰ claruit illis tēporibus folio CCXLIX
Johannes de monte regio alemanus magnus astronomus CCLV
Joiada pontifex amouit athaliam ne regnaret sup iudā L
Jonas ꝓpheta mittit in niniuen XLIX
Jonas ꝓpheta de. xij. mittit ad niniuen q̄ audierunt eum LIII
Jonadab filꝰ rechab a quo venit stirps religiosa LII
Jonathas iudeor dux ⁊ pōtifex LXXXI
Jonich⁹ ārtꝰ filꝰ noe matꝰ astronomꝰ XIIII
Jonia grecor regio venit a iauan filio iapher. folio XVI
Jorā rex israbel malū fecit XLIX
Jozā rex pessimꝰ iuda occidit frēs suos ⁊ ambulauit in vijs regis israbel LII
Josaphat extinxit effeminatos de terra iuda. ydola tulit LII
Joseph habuit vxorē noīe asseneth sapientē et superbam que antea idola colebat XXVI
Joseph a fratrib⁹ in egiptū ē vēdit⁹ XXVII
Josedech pontifex filꝰ sarie ductus ē in captiuitatē babilonicā LV
Josephꝰ iudeꝰ vir bonꝰ ⁊ magnaiꝰ LXXVII
Josephꝰ iudeꝰ dictꝰ flauꝰ CX
Josias rex iude accepit regnū cum octo esset annor ⁊ optime rexit LX
Josue post mortē moysi fuit a deo iudex cōstitutus sup ꝑplm israbel XXX
Jouinianꝰ insignis corpe impator CXXXII
Ypocrates medicus fuit pitagore discipulus folio LXXII
Ypolitus epūs vir doctor CXVIII
Ypolitus romanꝰ patricius ⁊ martir CXXI
Yram alexandri anaxamenes mutuigauit folio LXXVIII
Yrath filius enoch X
Yris quare duos habet colores XI

Iris ẽmaria apparuit ill'rpib⁹ CLI
Irregularem statuit papa iohannes octauus homicidã CLXXI
Isaac fuit filius abrahe XXVI Et qñ natus XXV
Isaac medicus p̃clarus CXCII
Isaias ꝓpheta nobilis vnus de quatuor ꝓphetis principalioribus LII
Isidor⁹ epus hispalensis vir bt̃us CLI
Itis ynachi filia leges inuenit ⁊ litteras docuit XXIX
Ismahel qñ fuit genitus XXV
Isocrates orator p̃clarus fuit LXXIII
Isuard⁹ monach⁹ vir doctissim⁹ CLXVI
Italia est pars europe XIIII
Italia habet nomen a rege italo. vide folio XXXIIII ⁊ XLV
Ital⁹ rex turta tiberim cõdidit ciuitatẽ vbi postea condita fuit roma XXXIIII
Italiã valde oppressit fridric⁹ ꝑmus imperator folio CCIII
Jubileũ qñ ⁊ quare statuit papa bonifac⁹ octauus CCXIX ⁊ XX ⁊ XXVIII
Jubileo anno multe perierunt turbe ex pressura in ponte sancti angeli CCXLVIII
Jubileus ann⁹ fuit tpe sixti quarti CCLIIII
Judas ⁊ vxor eius fuit tres habuit filios berconam ⁊ sela XXVII
Judas ꝺ ⁊ thade⁹ apostolus CVII
Judas ex thamar nuru ⁊ cõcubina pepit phares ⁊ saram XXVI
Judas vel iojade fuit summ⁹ sacerdos LXV
Judas machabeus vir fortissimus et bellicosus LXXXI
Judei qñ romanis penitus fuerunt subiecti folio LXXXVII ⁊ LXXXVIII
Judices ꝑpli israbel qui fuerũt XXX
Judicũ salomonis vide XLVII
Juda qñ iceꝑit fieri tributaria LXXXVIII
Judeorum regnũ ⁊ sacerdotium qñ sit destructum XCX
Judee ꝓcuratores qui fuere XCV
Judeorus regnũ erat in quatuor tetrarchas diuisum XCVI
Judeor⁹ secte tres erant XCVI
Judei fuerunt ex francia pulsi CCVII
Judy venerabile sacrm i oppido beckẽdorff ire uerẽter admodũ tractauerunt CCXXX
Judei per totã germaniam cõbusti sunt qz fontes xp̃ianor⁹ intoxicarũt CCXXX
Judei fuerũt ꝑ ꝓtagẽses occisi ⁊ spoliati. vide folio CCXXXV
Judei cremati sunt tussu alberti austrie ducis. folio CCXLIIII
Judei in tridentina ciuitate puerũ nomine simonem necarunt CCLIIII
Judei illis temporib⁹ sacrm eucharistie ꝓforarunt ad sanguinis effusionẽ CCLVII
Judei in nurmberg ⁊ aliis locis finitimis fuerunt igni traditi CCXX
Judeus transfodit ymaginẽ xp̃i vsq; ad sanguinis effusionem CLXVIII
Judeus baptizatus ad iudaismũ reuersus dãnatus est ad ignem CCXLIIII
Judith mulier sancta ⁊ vidua LXIX
Judeus transfixit ymaginem crucifix⁹ vsq; ad sanguinis effusionem CXLIX
Judicium extremum erit in fine mundi vide folio CCLXII ⁊ LXV
Julianus dictus imperator CCXV
Julianus vir xp̃ianissimus CXXVII
Julianus galli cesaris germanus imperator ⁊ appostata CXXXII
Julianus quid mali contra xp̃m fecerit vide folio CXXXII
Julianus fidei christiane magnus amator folio CCXLVIII
Juliana virgo preclarissima CXXVI
Juliana virgo romana CXXXII
Julius senator xp̃ianus fact⁹ ẽ CXVI
Juli⁹ frontinus vir scientissim⁹ CXVII
Julius aphricanus vir multarum doctrinarus folio CXVIII
Julius papa natione romanus CXXVIII
Justinus philosophus de neapoli vrbe. vide folio CXIII
Juno saturni ⁊ opis filia ac iouis soror vide folio XXXV
Jupiter dedit arbicis primo legem. vide folio XXIIII ⁊ XXVIII
Justin⁹ iunior vel minor impator CXLVII
Justinia. us secund⁹ siue iunior imperator cõstantini quarti filius CLVIII
Justin⁹ senior ipator ⁊ fidei amator CXLIII
Justinianus romanorum principũ maxim⁹ imperator CXLV
Juo canonũ doctor fuit CXCIII
Juuencus hispanus poeta CXXXI
Juuenalis poeta satiricus CX
Juris ciuilis doctor fuit azo CCVI
Karoli magni sedes fuit in aquisgrano XCI Et plura ꝛc ; po require supra littera C.
karolus magnus coegit ratisponam folio XCVIII
katherina virgo p̃clarissima CXXVIII
kilianus epus in francia orientali CLIX
katheria ꝺ senis ỹgo sctissima CCXXXIIII
Abrũ vel labiũ eneũ quo fuit formatũ XXXIII
Lac de celo ⁊ sanguis ꝺ terra manauit LXXXII
Lacedemonia a quo fuerat edificata XXVIII
Lacedemões siue spartani vñ habuerit ortũ LIII
Lactantius arnobij discipulus CXXVIII
Ladislaus bungarorũ rex CXXVIII
Ladislaus apulie ⁊ bungarie rex CCXXXV
Ladislaus bungarie ⁊ bohemie rex ac austrie dux CCL
Lamech prim⁹ bigam⁹ ꝺ ⁊ cayn interfecit X
Lamech fili⁹ matusalẽ qñ sit nat⁹ X
Lamen aureũ est inuentum illis tpibus in quo in quo scriptũ erat ibo nascer ⁊c. CLXVI
Lampades in ecclesia ardere statuit sabinianus papa CXLVIII
Lamptius epus traiectensis eccie CLVIII
Lana cecidit ꝑ nubibus bis temporibus vide folio CXXXIII

Lancea sacra & clauus dñi qñ fuerũt translata. & quomodo CLXXIIII
Lancea domini est illis temporibus inuenta folio CXCV & CCXII
Lanfrancus doctor ecclesie CLXXXIX
Lanificiũ muneris primo inuenit XXVIII
Laomedon rex troye occidit vnde sũt grauissima bella secuta XXXVI
Lapides veri ceciderunt de nubib⁹ LXV
Lapidem posuit in ore agathan abbas pannos tres CXXXIII
Lapis magnus cecidit de celo CLXXIX
Lapis grandis cecidit in monasterio sancti Gabrielis qui & signa fecit CCXII
Lapis ingens cecidit desuper illis temporibus folio CCLVII
Largus dictator consul romanus LXIX
Latinus fuit rex ytalie XLII
Latinorum nomina olim hostes formidabant ꝓpter vires eorum CCI
Laudo papa natione romanus CLXXV
Laurencius hispanus martir & sixti pontificis discipulus CXXI
Laurencius vallensis philosophus & theologus CCXLVI
Lazarus marthe & marie magdalene germanꝰ vide folio CVII
LEander tollerantus episcopus vir sanctus folio CXLVII
Legem dedit Jupiter vir prudens athicis folio XXIIII
Leges dedit primo grecis phoroneꝰ filiꝰ ynachi XXIX
Leges dedit egyptijs primo ysis XXIX
Leges & iura dedit Licurgus lacedemonijs vide folio LII
Legem dedit athenien̄sibus solon philosophꝰ folio LIX
Legẽ instituit zaleucus quã ipse seruauit LX
Legum primus glosator fuit accursius videfolio CCXI
Leonides pater origenis magni CXVI
Leo primꝰ papa natione tuscꝰ CXXXVI
Leo imꝑator primus ex greca progenie. vide folio CXXXVII
Leo papa secundus natione siculus vir doctissimus CLVI
Leo papa tercius vir doctissimꝰ CLXVII
Leo papa quartus natione romanus vide folio CLXIX
Leo papa quintus cuius patria est incognita. folio CLXXIII
Leo papa sextus patria romanꝰ CLXXV
Leo papa septimus natione romanus vide folio CLXXVI
Leo papa octauus cuius latronensis. vide folio CLXXVIII
Leo papa nonus natione alemanus. vide folio CLXXXVII
Leo quartus quinti constantini filius vide folio CLXIIII
Leonhardꝰ vir sctissimꝰ natõe gallꝰ CXLVI
Leonhardꝰ aretinꝰ pbꝫ & orator maximus folio CCXLI
Leonhardus vir magni ingenij CCXLIIII
Leonhardus tercino ordinis predicatorũ professor CCXLIX
Leodegarius epũs sanctus CLIII
Leodium galliaꝫ ciuitas est illis temporibus exersa CLIII
Leoncius patricius imꝑator CLVIII
Leo tercius imꝑator CLXI
Leonem peperit mulier quedam visu mirabilem CCXVII
Leonellus regnauit in ferraria annis nouem folio CCXLIIII
Letanias minores mamertus instituit & quare. folio CXL
Letanias maiores gregorius primus instituit folio CXLVIII
Leui filius iacob fuit primꝰ pontifex XXV
LIbertatem sacerdotalem obtinuit Elisaphat LXV
Liberiꝰ papa natione romanus CXXVIII
Libellum contra paupertatẽ edidit alexander sextus reuocari mandauit CCXI
Libri multi illi tpib⁹ sunt cremati XCII
Licinius imꝑator vir pessimus CXXVII
Licon philus vir eloquens LXXXII
Licurgus genitus dedit iura lacedemonijs et omni tempore exemplum dedit LII
Lydin filiꝰ mesaraim a quo fuere lidi XIIII
Lydus ppls venit a lydin XIIII
Liguaꝫ cõfusio fuit tpe phale filij heber XVI
Liguaꝫ numerus fuit ꝑm numerum generationum ꝗus auctus sit numero gentiũ XVI
Linea xpi X XV XVI XXI XXII tẽ
Linea summorum pontificum israbel. vide folio XXV & XXIX tẽ
Linea regum assiriorum XVII XXV XXVIII LIIII LV tẽ.
Linea regũ sichymoꝫ XXVI
Linea regũ egyptioꝫ XXVII
Linea regum grecorum XXIX
Linea iudicũ israbel XXX XXXVII
Linea regũ italie XXXV XLIIII LVI
Linea regũ israbel XLVIII Finis LV
Linea regũ sirie L tẽ Finis LXXXVII
Linea regũ romanoꝫ LVI tẽ LXV
Linea consulũ romonoꝫ LXIX
Linea cesarum XCVI CIII tẽ
Linea regũ hungarie CLXXXVIII
Linꝰ papa sedis successor. S. petri CV
Liptzéris vniuersitas cepit inicium a pragensi folio CCXXXVIII
Lyrã septicordẽ mercurius reperit XXVIII
Lincos versus docuit sapho poetissa vide folio LXI & LXXI
Lfaꝫsus rex sentꝫ i tyro tradidit XXXIIII
Litteras latinas ſ. a b c. carmẽtis filia euandrij inuenit XXXIIII
Lituania regio & principes eius cõtinuo deseri bitur a populi motes CCLXXX
Livonia ꝓuincia vbi sit sita CCLXXX
LOcuste habẽtes ser alas & duos dẽtes apparuerũt illis temporib⁹ CLXX
Locuste permulte fructus terre & arbores deuastabant CCXXX

Locuste hoc anno p italiā vagate mātuanis inf tulerunt maximū dannū CCLV
Logicā primū inuenit parmenides LXXII
Longinus grecus primus italie exarchus vide folio CXLVII
Longobardi vnde habuerunt originē ⁊ qñ ab stulerunt regnum italicum de constantinopolitano iugo CXLVII
Longobardorū rex vndecimus fuit alboinus. qui ⁊ ytaliam cum exercitu intrauit vide folio CXLXII
Longobardi post mortē alboini fuerūt sub ducibus CXLIX
Longobardos expulit mauricⁱ imperator ab italia CXLIX
Longobardi post duces suos regem sibi statuerunt Flauiū CXLIX
Lōgobardoꝝ vltⁱ⁹ rex fuit desideⁿ CLXVI
Loth filius aram habuit duos filios scilicz moab ⁊ amon XXI
Loth inebriatⁱ⁹ ignouit filias suas XXI
Lothria regio que sit vide XLVI
Lotharius ludouici imperatoris filius imperator CLXX
Lotharius secundus rex italie bugonis filius vide CLXXVII
Lotharius dux saxonie imperator romonorus folio CXCIX
Lotharingia habet nomē ab imperatore lothario CLXX
Lotharigā diuisit lodouicⁱ⁹ ipator CLXXI
Lotharigie ꝓcepſ fuit scūs bpⁱ⁹ CLXXVI
Lubeck ciuitatis ac terre illius descripno. folio CLXXXII
Lucas euāgelista xpi discipulus CVIII
Lucanⁱ⁹ senece nepos orator ⁊ poeta CV
Lucius papiriⁱ⁹ bellator clarissimⁱ⁹ LXXIX
Lucius scipio ꝓsul romanⁱ⁹ LXXXI
Lucius metellus consul romanⁱ⁹ LXXXIII
Lucius aurelius commodus imperator. vide folio CXII
Lucius anthonius commodus imperator folio CXV
Lucius rex anglorum vir xpianissimus vide folio CXV
Lucius papa natione romanus CXX
Lucia virgo deo deuota natione sicula vide folio CXXV
Lucianus iherosolomitanus presbiter vide folio CXXXVI
Lucⁱ⁹ scūs papa pria bononiēsis CC
Lucius teraⁱ⁹ papa natione tuscus CCIII
Lues magna fuit que deuastauit multas prouincias post ecclesie ꝓsecutionem CXIII
Lucrecia mortua est propter absentiam amantis sui CCXLV
Lues permaxima fuit illis temporibus vide folio CXXI
Lucrecia claruit his temopribus LXV
Ludum scocorum inuenit xerses philosophus folio LXII
Lugdunum ciuitas vnde habeat ortum vide folio LXXXVIII
Ludouicus primus imperator post carolū magnum CLXIX
Ludouicus secundus imperator CLXXI
Ludouicus tercius imperator filius arnolphi. vide CLXXIIII
Ludouicus rex francoꝝ CLXXXI
Ludouicus epūs tholosanus ordinis minorus vir sanctus CCXIX
Ludouicus rex francie vir sanctus. vide folio CCXII
Ludouicus rex francorum vir catholicus. vide folio CCXXIII
Ludouicus quartus bauarus imperator preliū gessit cum friderico pro imperio ⁊ superauit CCXXV
Ludouicus rex francie caroli regis filius. vide folio CCLI
Ludolphus alemanus carthusiensis vir sanctⁱ⁹ folio CCXXVIII
Luitprandus longobardoꝝ rex CLXII
Lune trea apparuerunt his temporibus. vide folio CCIII

Macedonius hereticus epūs constantinopolitanus folio CXXXII
Macedonia vbi sit sita folio CCLVIII
Machabej duo in syria bei anthonij discipli ⁊ beremite CXXXIII
Machometⁱ⁹ bō gnicosissimus deos gentilius adorauit CLI
Magūtia metropolitana vrbs germanie a magūtino traiano habuit initiū XXXIX
Maxburga citas vñ bēat nomē CLXXIX
Mgūtinos rebellauit arnolphⁱ⁹ imperator folio CLXXIII
Magūnnus epūs quare habeat rotam pro ſarmis CLXXXVII
Magnesie ⁊ de thessalie regiōibⁱ⁹ CCLXXV
Magnⁱ⁹ primus fuit zoroastes XXII
Malatestaꝝ familia regia fuit CLXXXII
Malefica quedā fuit per diabolum in morte arepta CLXXXIX
Malachias epūs vir sanctus CC
Malaleel fuit filius yrath X
Malaleel filiⁱ⁹ caynan qñ fit natⁱ⁹ X
Malachias ꝑba angelⁱ⁹ dicit LXIIII
Maledixit ōs ſpem ⁊ panis pnetⁱ⁹ VII
Malū sepe nō remanet etiā in hoc seculo inultū vide in rege amulio LIII
Mamertus vienensis epūs CXL
Manfredus rex sicilie CCXIII
Manes qdā hereticⁱ⁹ gēte persa CXXII
Manulas rex assiriozꝝ fuit XXV
Manaben rex israhel malū feč cotā dño LIII
Manliⁱ⁹ torquatⁱ⁹ cōsul romanⁱ⁹ LXIX
Mapheus vegius vir doctissimus. vide folio CCXLIIII
Mare diuersa habet nomina iuxta varietatem regionum VIII
Marcus ⁊ Gneus manlius consules vide folio LXIX
Marcⁱ⁹ tulⁱ⁹ cicero cōsul romanⁱ⁹ LXXXIX
Marcus ꝓcurator Jude XCV

Marcus euāgelista genere leuiticus ⁊ sacerdos folio CIIII
Marcus anthonius verus imperator vide folio CXII
Marcus ⁊ marcellian⁹ germani ⁊ ciues romani CXXIIII
Marcus aurelius anthonius imperator homo perpessimus CXVII
Marcus papa natione romanus CXXVII
Marci corp⁹ quomodo sit advenetos trāslatus ⁊ ei⁹ eccia ꝑstructa XLIIII ⁊ LXIX
Marcellinus papa romanus CXXVI
Marcalis in hispania patriā habet CX
Marcion hereticus eius discipulus stoicus vide folio CXIII
Marcianus in orientali imperator. vide folio CXXXVII
Marcellus papa natione romanus CXXVI
Melciades papa natione apher CXXVI
Marchiam brandeburgensem imperator Sigismundus Friderico burgrauio nurmbergensi dono dedit CCXXXIX
Marchiones estenses fuerunt in vrbe ferraria. vide CLIX CCXXIII ⁊ XXVI
Marchio albertus e roma fuit expulsus vnde se hungaris iunxit in vindictam. vide folio CLXXVII
Marchia brandeburgensis vbi sit sita vide folio CCLXXXII
Marchio estensis fuit borsius ⁊ dux ferrariensis CCLI
Marchio albertus brandeburgensis bella gessit cum nurmbergensibus. deinde cum duce bauarie CCLI
Marchionatus fuit quondam ducatus vide folio CCIII
Mardocheus vir sanctus in regno persarum habitus LXIX
Margaretha virgo pulcherrima CXXVI
Marsilius de sancta Sophia medicus vide folio CCXXXVI
Marinus philelphus poeta Laureatus vide folio CCLII
Marsilius carrarien̄sium princeps. vide folio CCXXIIII
Mariannes regina hebreorum mulier pulcherrima XCV
Martir primus fuit abel IX
Maria sor̄ moysi prophetissa fuit ⁊ leprosa. folio XXV
Maria ex patre Joachim ⁊ matre anna nascitur XCIII
Maria egyptiaca primo fuit meretrix q̄ñ sancta vocata CXXXIII
Maria magdalena insignissima christi apostola CVIII
Martirium sustinuerunt plures homines sub domiciano CXI
Martina virgo romana et scissima CXVIII
Martirum plurimorum noīa qui passi sunt ill⁹ persecutionibus CXIX
Martinus epūs thuronensis CXXXIIII
Martinus prim⁹ papa ꝑta tudertin⁹ CLII
Martinus secundus papa natione gallus vide folio CLXXI
Martin⁹. iij. papa ꝑta roman⁹ CLXXVII
Martinus quartus papa natione gallicus vide folio CCXVII
Martinus quintus papa natione romanus vide folio CCXXXVIII
Martinus ficinus florentinus vir excellentissimi ingenū CCLVI
Martinologiū quis cōscripsit vide CLXVI
Martin⁹ scotus cisteraciensis frater CCXIIII
Masilia ciuitas a q̄ fuerit cōstructa LXI
Massageta gens que sit vide CCLXXX
Mathan filius eleazari LXXXI
Mathe⁹ siluatic⁹ medic⁹ doct⁹ CCXXIIII
Matheus apl̄s a thelonio vocat⁹ CVII
Matheol⁹ perusinus medicus recommendat⁹. folio CCLII
Matheus palmerius natione florentinus phi lozobus CCXLVI
Mathias hungarie rex ꝓpugnator contra turchos acerrimus CCLII ⁊ LIII
Mathias apl̄s natiōe bethlamites CVII
Mirimonia ꝓtrahere docuit iupiter atticos. vi folio XXIIII
Mathildis comitissa femia illustris CXIX
Mathusalē fuit fil⁹ enoch ⁊ q̄ñ sit natus X
Maurica⁹ ex thebea pumicerius CXXIIII
Maurici⁹ impator tiberij gener CXLIX
Maurici⁹ imperator cogitauit expellere ab italia longobardos CXLIX
Maur⁹ monach⁹ bti bñdicti discipl⁹ CXLVI
Maumetus turchor̄ dux vnde duxit origines. et quō sit mortuus CLVI
Maximilian⁹ cp̄s ⁊ martir CXXVI
Maximilian. austrie dux friderici impatoris tertij filius elect⁹ ē romanor̄ rex CCLVIII
Maxim⁹ ⁊ claudi⁹ viri clarissimi CXXIIII
Maximin⁹ impator vir magn⁹ CXIX
Maxēti⁹ ipator pſecutor xp̄ianor̄ CXXVII
Et fuit magus maximus
Medicinā primo inuenit appollo XXVIII
Medici fuere Anaximander ⁊ Anaximenes LXVIII
Medicinā lōge pdītā ypocrates reuocauit vide folio LXXIII
Medic⁹ optim⁹ fuit erasistrat⁹ LXXXII
Medic⁹ pmaxim⁹ fuit vgili⁹ maro XCII
Medic⁹ fuit adrianus impator CXII
Medicus doctissimus fuit galienus ⁊ quō cō medit vide CXIII
Medic⁹ maxi⁹ fuit alexād⁹ lathos CXXXVI
Medic⁹ rasis ⁊ ysaac CXCII ⁊ XCIII
Medicus pmaximus fuit thadeus florentinus vide CXVIII
Mediolane ciuitatis italie immutationes vide de folio CCXCI
Mediolanensium primus dux fuit iohānes galeacius CCXXXV
Mediolanensium dux quartus fuit franciscus Sforcia CCXLVIII
Medor̄ regnū q̄ñ extēdē LXIII ⁊ LXVIII
Mediolanū ciuitat⁹ a q̄ fuerit ꝓdita LXXII
Medicus fuit diascorides CVII
Melcha filia arā fuit vxor nachor XXI

Melchisedech condidit post diluuiū vrbē. XV
Melchisedech rex salem obtulit abrahe panes ⁊ vinum XXI
Mellis vsus colligendi inuenit abderas rex crete XXXIIII
Melissus phūs parmenidis auditor LXXII
Melico sardensis epūs CXIII
Menelaus male intrauit pōtificū LXXVII
Menander poeta comicus LXXX
Menna miles egipcius CXXVII
Mentacus ebriosus vir celeberrimus vide folio CXX
Merarij fuit pontifex XXV
Mensa moysi quō fuit figurata XXXI
Mercurius vir multarum artiū deo interpres clarus XXVIII
Merlinus anglicus vates insignis. vide folio CXXXVIII
Mesraym tercius filius cham genuit ex se natones septem XIIII
Mesraym quartus filius aram a quo meones vide XVI
Metis vrbs vnde duxit originē CX
Methodius episcopus et martyr CXXIIII
Michaelis archangeli reuelatio CXLI
Michaelis archangeli apparitio vide folio CLXXIII
Michael constantinopolitanus imperator vide folio CLXVI
Michael de cesena ordinis minorum minister vide CCXXVII
Micheas prophēta arguit achab. XLIX
Micheas sextus pphēta de duodecim prophetis LIII
Miliaria quot sunt a terra vsq; ad lunam ⁊ a luna usq; ad mercurium ⁊ c. vide folio VI
Milites templarios statuit extinguere philippus rex CCXVIII
Minerua mulier famosissima creditur a grecis ex iouis cerebro genita XXVIII
Minucius felix rome causidicus CXVII
Miracula plura facta sunt illis temporibus vide folio CLXX
Miracula claruerunt illis diebus CLXXIII
Mirabilia facta sunt annis ill CCVIII ⁊ IX
Miracula plura illuxerunt plurib⁹ temporibus CCLVII
Missam non dicere in die statuit papa alexander primus CXI
Missas tres in natali dñi dicendum statuit papa thelesphorus CXI
Missam primo instituit iacobus frater domini vide CII
Mitridates rex regum duabus imperauit linguis LXXXVII
Moabite veniunt a moab XXI
Moyses fuit natus illis temporibus vide folio XXVIII
Moyses summus pphetar⁹ cū dñs in igne apparuit claruit illis temporib⁹ XXIX
Moyses frater aaron duxit filios israhel p mare rubrum ⁊ dedit illis legem XXX
Monstruosi homines quando fuerit facti vide folio XI ⁊ XII
Manasses filius ezechie rex fuit iuda ⁊ malus sed ipe penituit LIII
Montana ciuitas a quo fuerit condita vide folio LXXXIIII
Montan⁹ fuit maximus heresiarcha CXIIII
Monacha fuit eugenia in habitu virili vide de ipa pulchra CXVI
Monachos compulit militare Valens imperator CXXXII
Monica fuit mater beati Augustini. vide folio CXXXVI
Monacha fuit eufrosina in habitu virili vide folio CXXXVI
Monach⁹ fuit adeodat⁹ añ pōtificatū CLII
Monachi facti sunt quidam reges bulgarie et dalmacie CLXXI
Monasterium gigniacum ⁊ cluniacum vide folio CLXXIII
Monstrū apparuit in vasconia CLXXXII
Monasterium fontis salutis quis primo instituerit vide CXCVIII
Monstrum fuit ortum in sweuia tpibus illis vide CCXVII
Monstruz fuit exortum ex consobrina martini pape CCVII
Montes ceciderunt illis temporibus in multis locis et plures oppresserunt homines. vide folio CCXII
Monaciū vrbs bauarie qñ cepit istū CCXXV
Monasteria plura fuit reformata temporibus illis CCXXXIX
Monstrum satis horrenduz nascebatur hac tē pestate CCLV
Mori se tradidit codrus rex vt populū suū liberaret XLIIII
Mortuus est p gaudio sophocles LXXII
Moriana prouincia describit CCLXXIX
Mors ē certissima ex multis causis CCLXIII
Mosodch sextus filius iapbet a quo capadoces XVI
Moyb iudex populi israhel vtraq; manu vtebatur p dextra XXX
Mulieres regnabant in regno amazonum. vide XVIII
Mulieres attici habebant cōmunes ⁊ non colebant matrimonia XXIIII
Mulieres spartane magis laborant palestris q̄ fertilitate filioz XXVIII
Mulieres scitice ferocissime sunt ⁊ dira gessere bella XXVIII
Mulierum capillis aquileyenses funes fecerūt ad sagittandum contra maximinos LI
Mulier athalia filia achab occidit oīne semen regium LII
Mulieres ducere sine dote docuit licurgius et quare vide LII
Mulieribus quare viri faciunt honores. vide folio LXX
Mulieres romane multos veneno peremerunt vide LXXVI
Mulieres sese ⁊ res suas igni tradiderunt vide folio LXXXV

Mulieres pugnauerunt contra romanos. vide folio LXXXV
Mulier vt ingrederet velata templū staruit papa linus CV
Mulierbri habitu fuit indutus sardanapallus et totus lubricus LV
Mulier fuit papa iohannes anglicus vide folio CLXIX
Mulier quedā peperit leonem visu mirabilem folio CCXVII
Mundi creatio cōsiderat scēn diuersos diuersimode folio I
Mundus est quadriplex I
Mundus non est ppetuus sed transibit vide folio CCLXII
Mures deuorauerunt episcopum maguntinus folio CCLXXXII
Musicam inuenit Tubal filius lamech vide folio X
Musicus optimus fuit Pitagoras. vide folio LXI
Musicus fuit et gwido laude dignus vide folio CLXXXIX
Naason in qua mundi etate ipe claruit XXX
Naasim rex syrie vastauit iudam L
Naaman princeps militie regis syrie leprosus mittitur ad regem xē LIII
Naboth israhelites ꝓpter vineam quā habuit achab ꝓcurauit illi mortem L
Nabuchodonosor rex fuit Babilonie vide folio LXII
Nabuchodonozor filiꝰ fuit nabuchodonozor magn LXIII
Nationes gentium ex filijs noe sunt exorte folio XIIII
Nachor de melcha octo genuit filios. vide folio XX
Nachor fuit filius saruth XXI
Nadab rex israbel fecit malū sicut et pater eius ieroboam XLVIII
Narcissus iherosolimorum patriarcha vide folio CXVI
Narses eunuchus iustiniani CXLV
Nascitur dīs noster ihesus xps vide quo anno xē. folio XCV
Natus quomodo sit heinricus tercius imperator CLXXXIX
Naum septimus est ptopheta de duodecim ꝓphetis LIII
Neapolis vrbs a quo fuerit condita. vide folio XLII
Neemias fuit pincerna regis persarum vide folio LXIX
Nemroth filius chus gigas et primus tiranꝰ folio XIIII
Nemroth primo regnauit in babilonia vide folio XVII et XVIII
Nemphis nunc chairim dicta a quo fuerit condita XXII
Nero priuignus sextꝰ ro. imperator CIII
Nereꝰ achilleus martires CVII
Nerua. xiij. romanoꝝ imperator CIX
Nestor hereliarcha epꝰ cōstātinopolitanus folio CXXXVI
Nevius poeta comicus fuit LXXXIIII
Nicolaitarum hereſis vnde veniebat vide folio CIII
Nicomedis et romanus presbiter passi sunt folio CVIII
Nicolaus epūs auus patere vrbis licet vide folio CXXXII
Nicephorus patricius imperator CLXVI
Nicolaus papa primus patria romanus. vide folio CLXX
Nicolaus papa secundus natione allobrogus folio CXCI
Nicena vrbs quomodo sit ornata. vide folio CXCIIII
Nicolaus tercius papa patria romanus vide folio CCXVI
Nicolaus quartus papa natione piceuus vide folio CCXVIII
Nicolaus de neapoli iurisconsultus. vide folio CCXX
Nicolaus de lira ordinis minorum theologus reputatus CCXXI
Nicolaus florentinus medicus recommendatus CCXXXVI
Nicolaus euboicus sagacissimus epūs vir prudens CCXLV
Nicolaus de tolleto ordinis heremitaꝝ scī augustini pater CCXLVI
Nicolaus papa quintus humili loco et familiatus folio CCXLVI
Nicolaus de cusa romane ecclesie cardialis folio CCLII
Nicolaus perotus rhetor proclamatus vide folio CCLII
Niclashausen in oppido francie oriētalis quidam seductor fuit igne crematus vide folio CCLV
Nigra legio iussu imperatoris Fridrici tercij diuersis mortis generibus fuit tradita vide folio CCLVIII
Ninive ciuitatem edificauit assur XV
Ninus fuit secundus rex assiriorum. vide folio XVII
Ninus ampliauit ciuitatem ninive. vide folio XVII et XX
Ninia fuit quartus rex assiriorum XXV
Nysse ciuitatis terre ac populi illius descriptio folio CLXXXII
Nobilitas quibus temporib⁹ fuerit instituta et quare XX
Nobiles. imperatores. reges et principes quare sint inuenti CLXXVIII
Noema filia lamech artem texture inuenit. vide folio X
Noe filius lamech inuenit gratiam coram domino XI
Noe dicit inuenisse agriculturam cum animalibus XIIII
Noemi fuit vxor elimelech XL
Nomina hominum monstruosorum que sunt.

folio XI ꝛ XII
Nomina prouinciarum partis Asie. vide folio XIII
Nomina prouincie partis europe XIIII
Nomen pape mutabatur immutari tempore sergij pape secundi CLXIX
Norici qui dicantur vel quis dicatur populus noricus vide folio XCVII C CLII
et CCLXXXVI
Norica superior nunc austria est CXL
Normanni acceperunt fidem illis temporibus vide CLXXII
Normannia vnde accepit nomen CLXXII
Norwegia regio describitur CCLXXXII
Nubes densissime apparuerunt inter florē tiam ꝛ senam que homines ꝛ iumenta rapuerunt CCXCIII
Numitor rex italie fuit a fratre suo de regno eiectus LIII
Nupcias christianorum publice fieri hostia papa instituit CXLII
Nurmberga vrbs vnde duxit originem vide folio C
Nurmbergam vrbem expugnauit henricꝰ dux tus CXCVII
Oeth fuit de tribu iuda folio XLII
Ochosias rex israhel misit ad Belzebub deum accaron ad consulendum folio XLIX
Ochosias filius regis ioram octauus regum iuda malum fecit coram domino LII
Occisi sunt vna die de iuda centū viginti milia et ducenta milia puerorum LV
Occisus est a filijs suis rex sennacherib vide folio LV
Oculorum priuationem ꝓpter adulterium salencus statuit LX
Oculos sibiꝫ eripuit democritus vt liberius vacaret philosophie LXX
Occidit seipsum empedocles quia animam credidit immortalem LXXI
Ochus duodecimus rex persarum erat vide folio LXXII
Octauianus augustus patre octauiano senatore genitus XCIII
Occidit seipsam sophonia propter seruandam castitatem CXXVIII
Odoacer ꝛ theodricus reges magna habuerunt prelia in italia CXLI
Odo fuit primus pater cluniacensium vide folio CLXXV
Odilo abbas cluniacensis CLXXXI
Odo episcopus cantuariensis CLXXXII
Odefredus doctor celeberrimus. vide in folio CCXI ꝛ XIIII
Odericus vir sanctus de ordine minorum folio CCXXVIII
Olei vsum Minerua primo inuenit vide folio XXVIII
Olimpias prima quando fuerit instituta. et a quibus. ꝛ quid significet LIIII
Olda prophetissa prophetauit emersionē ihe rusalem ꝛ captiuitatem populi. vide folio LV
Olimpias fuit mater alexandri ꝛ occisa vide folio LXXVI
Oldradus doctor legum optimus. vide folio CCXXVII
Omagirus primo boues ad aratrus iunxit folio XXVIII
Onyas filius Jadi pontifex fuit. vide folio LXXV
Onyas filius symonis summus pontifex vide folio LXXVII
Onias fuit summus pontifex LXXIX
Onias pius summus pontifex fuit. vide folio LXXIX
Opera dierum creationis II III IIII et V
Opilius macrinus imperator CXVII
Opida quedam in fucuia superiori facta sunt ciuitates CXVII
Orbis ver circulus terre quis sit vide folio XII ꝛ XIII
Oratio ezechie ꝛ ysaie quid effecerit. vide folio LV
Origenis magni pater fuit Leonides vide folio CXVI
Origenes presbiter ecclesie alexandrine omnium theologorum sui temporis princeps folio CXVII
Ordines per interualla conferendos ꝛ quibus conferri possint vide CXXXI
Ordo cruciferorum a quo incepit. vide folio CXXXII
Ordo cruciferorum hic fuit restitutus. vide folio CCVII
Ordinari non debent in clerum aliquo carētes membro statuit papa Anastasius. vide folio CXXXIII
Orosius fuit discipulus Augustini. vide folio CXXXVIII
Ordo beati Benedicti hic habuit ortum vide folio CXLIIII
Ordo vallis vmbrose quando ꝛ per quem fuerit institutus CXC
Ordo grandimōtensis hic habuit initium folio CXCII
Ordo canonicorum regularium hic floruit vide folio CXCIII
Ordo carthusiensium a bruno ne sumpsit initium CXCIIII
Ordo cistertiensis hic habuit principium vide folio CXCV
Ordo templariorum militum habuit hic initium CXCVII
Ordo heremitarum sancti augustini hic incepit CCIII
Ordo humiliatorum hic sumpsit initium vide folio CCV
Ordo predicatorum ꝛ minorum illis temporibus instituitur CCIX
Ordo cluniacensium quando incepit. vide folio CLXXV
Ordo fratrum theutonicorum illis temporib⁹

habuit ortum CCX
Oratio sub his verbis. Dulce nomen domini nostri Jhesu christi ⁊c. cuius sit virtutis vide CCXV
Ordo carmelitarum hic initium habuit vide folio CCVII
Orient alia loca sunt per soldanus oppressa folio CCXIX
Ordo celestinorum hic sumpsit initium vide folio CCXIX
Ordo servorum sumpsit hic principium. vide folio CCXIX
Ordo templariorum est illis temporibus extinctus CCXXI ⁊ XXII
Ordinis rhodiorum militum principium vide folio CCXXIII
Ordo militum ihesu christi hic incepit vide folio CCXXVI
Ordo Jniesuatorum hic habuit initium folio CCXXXI
Ordo novus canonicorum regularium floruit illis temporibus CCXXXI
Ordo sancte brigide hic sumpsit initium. vide folio CCXXXII
Ordo monachorum alborum montis oliveti hic cepit incaum CCXXXVII
Ordo novus mendicantium sub titulo beati Augustini hic inceptus est CCXXXVII
Ordo novus canonicorum regularium ⁊ congregatio sancte iuliane cepit initium vide folio CCXXXIX
OSy sacerdos fuit de semine Aaron. vide folio XXXVII
Ossa Joseph ex egypto in iudeam per hebreos sunt translata XXVII
Osee prophetа primus de duodecim mittitur contra decem tribus LII
Osias filius amasie regis fuit duodecimus regum iuda LV
Os inferni absorbuit marcum thurcium. vide folio LXX
Ossa belisei sunt translata in alexandriam vide folio CXLI
Oswaldus rex normannorum erat. vide folio CLIIII
OThoniel iudex populi israbel redarguit populum super mala sua XXX
Otto octauus romanorum imperator. vide folio CVI
Ottilie pater quis fuerit CXXXIX
Othmarus abbas vir sanctus CLXII
Otto dux saxonum recusabat imperium. vide folio CLXXIIII
Otto primus rex romanorum CLXXVII
LXXVIII ⁊ LXXIX
Otto secundus primi ottonis filius imperator. folio CLXXXI
Otto tercius secundi ottonis filius imperator folio CLXXXI
Otto episcopus bambergensis fuit ⁊ sicuus. folio CXCVIII
Otto quartus imperator dux saxonie erat. folio CCVII
Ottbomannus princeps fuit turchorum. vide folio CCXXVIII
Osee fuit vltimus rex israbel. ⁊ translatus est israbel in assirios LIII
DAcem dari populo leo secundus papa statuit vide folio CLVI
Pacificati sunt lodouicus impator ⁊ andalisius dux beneuentanus CLXXI
Paduam vrbem eccliæ valde oppressit. vide folio CCXIII
Palestini vnde sint exorti XIIII
Palleum ab ecclesia archiepiscopum non redimere statuit papa leo secundus CLVI
Palatini principes vnde traxerunt ab illo tempore originem vide folio CCXXV
Pallei libellum confecit Johannes papa quintus vide folio CLVI
Pamphilus presbiter fuit grecus. vide in folio CXXVI
Panes facere ⁊ fruges molere docuit ceres folio XXV
Panes facere ⁊ semina terre cōmittere docuit ⁊ ysis egyptios XXIX
Pancratius philosophꝰ datur illis temporibꝰ. folio LXXXII
Panthalion vir fuit illustris CCXXV
Pannonia que pars terre olim dicebatur. vide folio CXXXVIII
Paphlagonia venit a riphat filio Gomer folio XVI
Papia ciuitas vnde traxit originem. vide folio LXXIIII
Papias iberopolitanus episcopus. vide folio CXII
Paphuncius abbas fuit CXXXIII
Pape electionem quomodo statuerit constantinus CLVI
Pape siue pontifices romani illis temporibus a vestigijs sancti petri maxime discesserant. folio CLXXIII
Papa mortuus venerabatur ab ymaginibus templi CLXXIII
Pape electio multa mala intulit rome hiis temporibus propterea fuit translata ad imperatores CLXXVIII
Papa Johannes quindecimus cepit elargiri amicis suis bona ecclie sic ⁊ modo faciunt pape CLXXX
Papa fuit creatus clemens episcopus bamber gensis vide folio CLXXXVIII
⁊ LXXXIX
Papa eligebatur episcopus eystetensis. vide folio CXCI
Papa excommunicauit heinricum quartū imperatorem CXCII
Papa gibertus creatur per imperatorem heinricum quartum in germania CXCII
et XCIII
Papatum curauit emere felix quintus alias amedeus vocatus CCXLIIII
Paradisus quatuor habet flumina VII
Paradisus in quo loco sit ⁊ quis illius decor.

vide folio VIII ⁊ XIII
Paris vel dictus alexander frater fuit hectoris folio XXXVII
Parisius regia ⁊ inclita urbs post troyanum excidium habuit initium XXXIX
Paschalis papa primus patria romanus. vide folio CLXVII
Paschalis secundus papa natione ytalus. vide folio CXCVI
Patauina urbs a quo fuerit condita vide in folio XLIIII
Patrinum vnum solum habere in baptismo statuit papa biginus CXI
Patricius episcopus insulam hibernie ad fidē conuertit CXLV
Patauia urbs quomodo fuerit decorata vide folio CXCIX Et quis edificauerit eaꝫ folio CCLXXXV
Patauium ciuitas magne potentie venit i manus venetorum CCXXXVII
Pauper fuit aristides philosophus vt sumptu suo ad sepulturam nequiuit effert. vide folio LXXI
Paupertatem commendauit anaxagoras vide folio LXXI
Pauli apostoli vita ⁊ conuersio que fuerit vide folio CIII
Pauli decapitatio quando fuerit facta vide folio CIIII
Paulus patauinus vir permultum doctus folio CXVII
Paulus samosatenus episcopus. vide in folio CXXII
Paulus primus heremita apud inferiores thebaidam CXXXI
Paula matrona romana ⁊ iheronimi discipula CXXXV
Paulus primus papa natione romanus. vide folio CLXIII
Paulus longobardus diaconus CLXVI
Paulus venetus theologorum ⁊ philosophorum princeps CCXXXVII
Paulus secundus papa patria venetus. vide folio CCL
Pecunias erogauit aliꝫ imperator Sigismundus CCXL
Pediculi vermes corroserunt corpꝰ Arnolphi imperatoris CCLXXIII
Pelagius monachus ⁊ pessimus hereticarcha vide folio CXXXV
Pelagius primus papa natione romanus folio CXLVI
Pelagius secundus papa patria romanus folio CXLVI
Perusia vrbs a quibus fuerit condita vide folio XLVIII
Periander corinthius philosophus septimus de septem sapientibus LIX
Persarum regnum quando cepit initium vide folio LXVIII
Persarum regio vbi sit ⁊ vnde habeat nomen vide folio LXVIII
Persis secundus fuit octauus rex persarum folio LXXII
Peromenides fugit hominum consortia vide folio LXXII
Persecutio prima christianorum quando incepit CIIII
Persius flaccus aulus CV
Persecutio secunda christianorum fuit. vide folio CVIII
Persecutio tercia christifidelium habuit initium folio CX
Persecutio quarta ecclesie fuit tempore marci. folio CXII
Persecutio christianorum quita iussu seueri imperatoris CXVI
Perpetua ⁊ felicitas virgines sancte CXVI
Persecutio ecclesie sexta post neronē mouit imperator maximinus CXIX
Persecutio ecclesie septima post neronem fuit. folio CXX
Persecutio xp̄ianorum octaua fuit iussu valeriꝫ vide CXXI
Persecutio christianorum nona iussu aureliani vide CXXII
Persecutio in christianos decima CXXIII
Peregrinatio valde mirabilis orta est illis temporibus CCXIIII
Peregrinatio ⁊ hominum concursus fuit illis temporibus in inclasibausen CCLV
Pestis pmaxima fuit istis temporibus vide folio CXXI
Pestilentia magna agebat ⁊ istis temporibus vide CL
Pestis permaxima istis diebus fuit per totam ytaliam CCXXVIII
Pestis fuit ⁊ aliꝫ temporibus CCXXX
Pestis ingens orta fuit temporibus istis vide folio CCXLVIII
Pestis alia fuit ex solis eclipsi iudicata vide folio CCLV
Petrus primus papa apostolorum princeps. vide CII
Petrus apostolus quando fuerit crucifixus folio CIIII
Petronella virgo filia petri apostoli CVII
Petrus damianus doctor CXCII
Petrus alphonsius vir sanctus antea fuit iudeꝰ vide folio CXCVIII
Petrus lombardus parisiensis episcopus folio CCI
Petrus comestor floruit hoc tempore vide folio CCI
Petrus nouus martir ordinis predicatorum folio CCXIII
Petrus de bellapartita doctor iuris vide in folio CCXX
Petrus de albano consiliarius. medicus. vide folio CCXXIIII
Petrus vergerius orator eruditissimus vide in folio CCXLIIII
Phaleg filius heber eius tempore orta fuit confusio linguarum vide XVI
Pharao amenophis rex egipti iussit puerosꝫ mergi vide folio XXVII
Pharao hophoris rex egypti contradixit moysi postea fuit in mari submersus. vide in fo-

lio XXVII
Phaceya regē israhel percussit phacee ⁊ regnauit post eum LIII
Phacee regem israhel percussit oseer ⁊ regnauit pro eo LIII
Phaleris agrigentinus tyrannus ⁊ orator floruit illis temporibus LVI
Pharisеorum secta quando habuit initium vi/de folio LXXXVIII Et folio XCVI Et qui dicebantur pharisei ibidem
Pharao nephres rex egypti exaltauit Joseph propter somniorum interpretationem. vide folio XXVII
Phelldas fuit septimus filius machor vide folio XX
Phenenna fuit vxor helchane patris samuelis vide XLI
Pherecides philosophus scripsit de natura et diis LXI
Philistei vnde sint exorti vide XIIII
Philistijm fuere a tusim filio mesaraym. vide folio XIIII
Phinees sacerdos filius eleazari percussit vnū ex filijs israhel fornicantem ad mortem vide folio XXXVII
Phisicus maximus fuit mesaurius vide in folio XXVIII
Phinees sacerdos populi israhel. vide in folio XLI
Philo iudeus in greca lingua doctissimus folio LXXXV
Philo iudeus vir quidem disertissimus ⁊ a petro ad fidem conuersus XCVII
Philippus apostolus domini cruci est affixus folio CV
Philippus imperator cum filio suo Philippo imperauit CXIX
Philippus bardanus imperator erat vide folio CLXI
Philippus rex francorum iherusalez impugnauit CCIIII
Philippus imperator frater heinrici imperatoris CCVII
Philippus rex lodouici regis filius vide in folio CCXV
Philippus rex francorum iste fuit. vide in folio CCXVIII
Philippus rex francie commisit bellum atrocissimum cum rege anglie CCXXVII
Phoca imperator Constantinopolitanus vide folio CXLIX
Photoneus primus in grecia leges instituit. folio XXIX
Phusia regio describitur CCLXXXIII
Phuth secundus filius cham a quo fuere phutenses XIIII
Phul fuit rex assiriorum maxime conturbauit terram LV
Deus saturni filius primus rex laurentus fuit ⁊ bellator egregius XXXV
Pictor fuit zeusis heracleotes LXXI
Picturam primo studuit Plato. vide in folio LXXIII
Pipinus austrie vel austerie dux. vide in folio CLVIII
Pipinus iunior caroli marcelli filius rex francie ⁊ burgundie CLXV
Pipinus duos habuit filios carolum ⁊ carolomannum CLXVII
Pipinus caroli magni filius ⁊ italie rex. vide folio CLXVIII
Pisa vrbs vnde cepit originem. vide in folio XLV
Pistori seruuit plauto LXXXIIII
Piscis quidem captus fuit effigiem leonis habens CCXVII
Pisanus bartholomeus iuris doctor. vide folio CCXXVIII
Pise ciuitas venit in manus Florentinorum vide folio CCXXXVII
Pitacus fuit quartus de septem sapientibus vide folio LIX
Pitagoras philosophus fuit ⁊ musicus. vide folio LXI
Pius papa natione ytalus CXI
Pius papa secundus natione italus vide in folio CCL
Plato philosophꝰ clarissimꝰ floruit istis temporibus LXXIII
Platina bistoricus abbreuiator apostolicus. vide CCLII
Plautus poeta comicus LXXXIIII
Plinius secundus nouocomensis philosophꝰ orator ⁊ bistoricus CXI
Plotinus philosophus platonis discipulus. vide LXXIIII
Plutharchus phūs et bistoricus eloquentissimus CXI
Pluuia raro habetur in Egypto. vide in folio XVIII
Pogius florentinus orator facundissimꝰ claruit CCXLII
Policarpus iohannis apostoli discipulus folio CXIIII
Polonia Sarmatica describitur. vide in folio CCLXXIX
Pompeyus maximus romanorum imperator vide LXXXVI
Pontifex primus fuit leui filius iacob vide folio XXV
Pontifex fuit merari. Deinde Gerson. Inde Caath ⁊c. XXV
Pontifex fuit Aaron ⁊ eius filius eleazar vide folio XXIX
Pontifices in israhel fuerunt tanq̄ reges vide folio LXIIII
Poncius pilatus procurator iudee vir callidus vide XCV
Pontifices Judeorum qui fuere. vide in folio XCVI
Ponciauus papa natione romanus. vide in folio CXVI
Poncion martir in vtero matris deo fuit electꝰ vide CXIX
Popilia virgo vestalis LXIX
Porcella quedam extra est caput hominis habens CXCVIII

Portenta plura apparuerunt annis illis. vide folio CCVIII
Portugalia regio que sit ⁊ qui principes illius vide CCXC
Porphirius atheniensis philosophus vide in folio CXVIII
Postumus consul fuit romanus. vide in folio LXIX
Possidonius philosophus stoicus vide in folio LXXXII
Quaredis virgo sanctissima. vide in folio CXIIII
Praga civitas in bohemia quando habuit initium CCXXIX
Praga olim erat subiecta episcopo magūtino vide CCXXIX
Precepta sunt triplicia moralia scilicet. iudicialia ⁊ cerimonialia XXX
Presides syrie qui fuerunt LXXXVII
Predia ⁊ fundos recepit ecclesia ex concessione urbani pape primi CXVI
Prelatus apud indos communiter dicitur presbiter iohannes CXCVII
Prelia plura fuerunt temporibus illis vide in folio CXCVIII
Primus ⁊ felicianus romani viri religiosi vide folio CXXVI
Priscianus grammaticus eruditissimus vide i folio CXLIII
Principes quando possint facilius saluari vide folio CCXLIIII
Provincie in affrica que sint XIIII
Perpuincie europe que sint XIIII
Provincie asie que sint XIII
Provincie gentium habent sua vocabula ex filiis noe XIIII ⁊ XV
Prometheus vir accutissimi ingenij formauit simulachra hominum de terra quasi viua vide folio XXVIII
Prophetauerunt Gath Nathan ⁊ asaph tempore dauid XLVII
Propheta semeias prophetauit illis temporibus XLVIII
Propheta abdo prophetauit contra viciosos ac reos XLVIII
Prophetauerunt isti tres Hieu Eliezer ⁊ Ozi el cum Azaria regibus Juda. vide in folio XLIX
Propheta anani increpauit asa regem iudeorū vide XLIX
Prochas filatus filius auentini rex fuit ytalie folio LIII
Prodigia multa facta sunt anteqū fierent romanorum grauia bella LXXXV
Prodigia in christi natiuitate multa sunt visa. vide XCIII
Procuratores Judee qui fuerant XCV
Processus ⁊ martinianus romani milites vide folio CVII
Probus romanorum imperator ver conspicu⁹ vide CXXIII
Proba mulier adelphi consulis romani uxor. vide CXXXVI
Prodigia multa apparuerunt illis temporib⁹ futura mala significantia vide in fo. CLI
et CLXXIX
Item ⁊ alia prodigia temporibus illis vide folio CLXXXVI
Prodigia similiter claruerunt illis diebus vide folio CCIII
Prophetizantes sepe sunt decepti. vide in folio CCXXXIIII
Prodigia illuxerunt illis temporibus mala futura indicabant CCL
Prudentius poeta vir christianus. vide in folio CXXXIIII
Prussia per que media venit ad fratres theutonicorum CCIX
Prussia provincia describitur CCLXXXI
Psalmos alternis vicibus decantandos papa damasus statuit CXXXI
Ptolomeus lagi fuit filius ⁊ post alexādrū magnum primus rex in egypto vide in folio LXXVI
Ptolomei dicebantur omnes reges egypti. vide folio LXXVI
Ptolomeus philodelphicus rex egypti fuit. vide folio LXXVI
Ptolomeus philopator quartus rex egypti vide folio LXXVIII
Ptolomeus epiphanes rex egypti. vide in folio LXXX
Ptolomeus philometor rex egypti vide in folio LXXX
Ptolomeus euergetes Physton siue Sother. Alexander reges egypti LXXXII
Ptolomeus dionisius filius aristoboli vide in folio LXXXIX
Ptolomeus philosophus ⁊ antignus astrologus vide in folio CXIII
Vigna est commissa in ecclesia maguntina vide in folio CLXXXIX
Puluinaria primo inuenit sardanapallus rex assiriorum LV
Pullus gallie quadrupes natus est vide in folio CXCVIII
Pueri mittebantur cum suis patribus per romanos ad consilium senatus LXXVI
Quadrigam inuenit prim⁹ in grecia eriethonius atheniensium princeps vide in folio XXXIIII
Quadratus atheniensius episcopus CXII
Quatuor coronati vide in folio CXXV
Questiones a nautis factam homerus non potuit exponere XLIII
Quintus turcius claruit illis temporibus. folio LXXVI
Quintus cincinacius dictator romanus. vide folio LXXVI
Quintus fabius consul romanus. vide in folio LXXXI
Quintilianus rhetor ⁊ philosophus celebermus vide CVI
Quirinus episcopus vir sanctus CXII
Quiricus romanus patricius ⁊ martir vide in

folio CXVIII
Quirinus romanus tribunus CXXII
Quintus gallus miles CXXVI
Quiriacus episcopus iherosolimitan⁹ vir sanctus CXXXII
Rabanus monachus natione germanus CLXIX
Rachel secūda filia laban vxor iacob diu sterilis tandem genuit duos filios folio XX
Racherius episcopus veronensis CLXXXII
Radegundis reginā francie fuit CXLVIII
Ragusar rex babilonie LXV
Raphabel fulgosius iurisconsultus excellentissimus CCXLII
Raymundus generalis magister predicatorum vide CCXI
Raynerius pisanus ordinis predicatorum vir sanctus CCXXI
Rasis fuit medicus recommendatus. vide folio CXCIII
Ratispona ciuitas vnde cepit initium vide folio XCVII
Rauenna ciuitas a quo sit aucta. vide in folio CXLII
Rebecca fuit vxor Ysaac XX
Rechab ex Jetro cognato moysi descendit ⁊ fuit conuersus ad iudaismum. vide in folio XXXIIII
Reformata sunt plura monasteria illis temporibus CCXXXIX
Regiones europe que sunt XIII
Regum assiriorum catbalogus habetur. vide folio XVII
Regni initium nemroth fuit Babilon. vide in folio XVII
Regna plura erigebantur istis temporibus. regnum scilicet scithārum. massitagetarum. sichimorum. egiptiorum XVII
Regna inter cetera clariora sunt assiriorum ⁊ romanorum XVII
Regnum scithārum in regione septentrionali sumpsit initium XVIII
Regnum assiriorū qñ sumpsit initium. vide folio XVIII
Regnabant in regno amazonum mulieres vide folio XVIII ⁊ XIX
Regine amazonum que fuerunt XIX
Regnum egiptiorum quando habuit initium et primus rex fuit Sotos XVIII
Regnum sicionorum quando habuit initium et primus rex fuit egialeus XVIII
Regnum venit ad romanos a regno sicionorum XVIII
Regnum hispaniarum quando incepit vide folio XXIIII
Regnum bohemorum quando habuit initium. vide XXIIII
Regina assiriorum fuit Semiramis. que sub specie viri rexit XXV
Reges italie quando inceperunt regere. vide in folio XXXV
Regia tribus descendit a iuda filio Jacob vide folio XXV
Reges sichimorum qui fuere XXVI
Regnum Argiuorum siue grecorum quando habuit initium ⁊ quis in eo fuit primus rex vide XXVII ⁊ XXIX
Regnum lacedemoniorū illis temporibus oritur XL
Regnū chorinthiorū hic cepit initiū XL
Regnum sichimorum cessauit tempore beli sacerdotis XLII
Regnum athenien̄sium hic finitur XLIII
Regnum latinorum ⁊ italorum que sunt XLV
Regio anglie que sit XLVI
Regina sabba propheticissa venit audire sapientiam salomonis XLVI
Regnum argiuorum accepit nomē ab argo 6⁹ rege quarto XXIX
Reges israbel vide plures XLVIII
Regnum iuda quando habuit initium. vide in folio XLIX
Reges italie post siluium omnes dicebāntur siluij XLIX
Reges syrie turbauerunt illis diebus reges israbel L
Regnum albanorum ⁊ italorum vnum est vide folio XLVI ⁊ LII
Regnum israbel valde fuit contritum sed ꝑ Jeroboam restitutum LII
Regnum israbel fuit istis temporibus sine rege vide LIII
Regnum israbel post oze regem translatum ē in regnum assiriorum LIII
Regnum macedonum incepit temporib⁹ istis. et quis fuerit primus rex. q̄nti temporis durauit vide folijs LIII ⁊ LIIII
Regnum medorum a quo habuerit principiū et ad que regna sit translatum LIIII
Regnum lidorum a quo habuit initium. q̄nti temporis durauerit vide ⁊ illius reges in folio LIIII
Regnum israbel cessauit illis temporibus. vide folio LV
Regnum iuda fuit isto tempore sine rege. vide folio LV ⁊ LX
Regnum latinorum siue albanorum hic perdit nomen ⁊ dicitur romanorum regnum. vide folio LVI
Regnū assiriorum hic defecit LXII
Regnum medorum quando defecit LXIII et LXVIII
Regnū persarum quando incepit LXVIII Et quis fuit rex primus persarum ibidem.
Reges syrie qui fuerunt quando ⁊ habuit initium vide LXXV
Regna alexandri quomodo post mortem suam fuerunt diuisa LXXV ⁊ LXXVI
Reges egipti omnes dicebantur ptolomei. vide folio LXXVI
Regnum syrie cessauit illis temporibus similiter ⁊ asie LXXXVII
Regnum egiptiorum quando sit eversum vide folio LXXXIX
Regnum ⁊ sacerdotium iudeorum quando sit

destructum XC
Regnum iudeorum erat in quatuor tetrarchas divisum XCVI
Regnum italicum a constantinopolitano iugo per longobardos est ablatum CXLVII Et in eodem constituti sunt magistratus dicti exarchatus ibidem
Regis bauarorum filiam rex longobardorum duxit vxorem CL
Reges longobardorum qui fuerãt CLV
Reges thuringie qui fuerant CLV
Regis bauarie filiam Justinianus imperator duxit vxorem CLVIII
Regnum theutonicorum dicebatur francia orientalis CLXXIII
Reges ytalie qui fuerant CLXXVI
Reges quare sint inuenti CLXXVIII
Regnum tartharorum hic cepit initium vide i folio CCVII
Regni Carrarien sium principium. vide in folio CCXXIIII
Regni Gonzagorum principium. vide in folio CCXXVII
Regni ottomannorum turchorum principium vide CCXXVIII
Religiosa stirps cepit initium tbis temporib⁹ a rechab XXXIIII
Religio dealbatorum hic incepit quorum maximus fuit numerus in italia CCXXXV
Remus ⁊ Romulus fuerunt filij rhee. vide in folio LIII
Remus ⁊ Romulus quomodo fuerunt nati et enutriti LVI
Remigius episcopus ramensis CXL
Remigius episcopus antisiodorensis. vide in folio CLXXIII
Rhenenses germanie superioris populi sunt. vide CCLXXXVII
Reuocatio actuum priorum pontificum per successores incepit tempore Steffani sexti. vide folio CLXXII
Reu vel Ragau filius Phaleg. cuius tempore multa fuerunt destructa templa. vide in folio XVI
Rex Assiriorum primus fuit Belus. vide in folio XVII
Rex Assiriorum secundus fuit Ninus. vide in folio XVII
Rex primus sarbarum fuit thanaus vide in folio XVIII
Rex assiriorum quartus fuit Ninia. ⁊ quintus fuit arius XXV
Rex primus Italie fuit Ianus XXXV
Rex decimusseptimus ⁊ vltimus Athenensium fuit Codrus XXVII ⁊ XLIIII
Rex primus lacedemoniorum fuit Euristeus. vide XL
Rex primus iudeorum fuit Saul XLI
Rex albanorum fuit Astanius XLIII
Rex in rrabel secundus fuit dauid. vide in folio XLVI
Rex primus Hebreorum fuit Dauid. vide in lio XLVI ⁊ XLVII
Rex secundus Hebreorum fuit salomon. vide folio XLVI
Rex ytalie arcenulus posuit presidium albanorum vbi nunc roma est LIII
Rex romanorum secundus fuit Numapompilius. vide ⁊ reges ceteros LVI
Rex primus babilonie fuit merodach. vide in folio LXII
Rex persarum vltimus fuit darius filius Arsami LXXII et LXXV
Rex Macedonum, xxiij. Philippus multa fecit preclia CLXXIIII
Rex anglorum siue britannorum fuit Lucius vir sanctus CXV
Rex Gothorum radagasus italiam ferro ⁊ flãma vastabat ⁊ tandem captus fuit vide in folio CXXXV
Rex Vandalorum fuit Gensericus. vide in folio CXXXVII
Rex hunorum attila multas deuastauit regiones. dicebatq; se dei flagellum. vide in folio CXXXVII
Rex vltimus ostrogothorum fuit Totila ⁊ tãdem in regem Gothorum constitutus. vide in folio CXLV
Rex visigothorum hermigildus fuit occisus pter fidem catholicam. vide folio CXLIX et L
Rex longobardorum multas italie obtinuit ciuitates. regem Francorum expulit. vide folio CL
Rex cretensis fuit saturnus pater Jouis. vide folio XXXV
Rex vltimus longobardorum Desiderius fuit folio CLXVI
Rex Burgundionum fuit Rudolphus. vide i folio CLXXIII
Rex Francorum fuit Ludouic⁹ ex genere Caroli magni CLXXXI
Rex Francie nonus fuit Hugo. vide in folio CLXXXII
Rex hungarie Steffanus fuit vir sanctus. vide in folio CLXXXVIII
Rex primus therosolime fuit Gotfredus. Et qui post eum vide in folio CXCVI XCVIII XCIX CCIII ⁊c.
Rex fuit egipti saladinus vir magne prudentie vide in folio CCV
Rex sicilie fuit Manfretus CCXIII Item ⁊ Carolus CCXV ⁊ XVIII
Rex Francie fuit Ludouicus vir sanctus. vide in folio CCXII
Rex bohemie quando primo nomen regis accepit CCXXIX
Richoldus dux Frisonum erat CLXII
Richardus de sancto victore vir sanctus vide i folio CC
Richardus imperator a quibusdã electus nõ tamen confirmatus CCXIIII
Richardus puer a iudeis martirizatus. vide in folio CCVII
Richardus de media villa doctor. vide in folio CCXXII
Riphat alias riphaa filius Gomer a quo fuere paphlagones XVI

Risit zoroastes philozophus die sue natiuitatis XXII
Roboam habuit vxores. xviij. cōcubinas. xxx filios. xxviij. z filias. xl. fo. XLIX
Robertus rex francie CLXXXVIII
Robertus abbas vir sanctus CXCV
Robertus rex sicilie erat CCXXIII
Robertus rex apulie andream nepotem suum in regnum instituit CCXXV
Robertus de licio ordinis minorum professor vide CCLII
Rochus natione narbonensis christi confessor vide CCXXVII
Rodium vrbem turchus cum exercitu suo petijt sed visionis miraculo est repulsus vide in folio CCLVI
Rodis venit a dodanym filio iauan vide in folio XVI
Rolandus palatinus comes nepos Caroli. vide CLXVII
Roma est condita certo in loco vbi quondam ytalus rex ciuitatē condiderit XXXIIII
Roma a quibus sit condita LVI et LVII
Romani regni principium quando fuerit. vide in folio LVI
Romani consules quando inceperunt z quare fuere z que illorum nomina LXIX et LXXVI
Romani nouam instituerunt dignitatem dictatorem appellatam LXIX Et nomina ipsorum dictatorum LXXVI
Romani post consules elegerunt decem viros qui totam regerent ciuitatem LXX
Romani fecerunt sibi leges. xij. tabularum vide LXX Fecerunt z sibi tribunos z ediles ibidem
Romani principes dicebantur cesares a Julio deinde augusti ab augusto XCIII
Romanus miles z martyr CXXI
Romana res regebatur tribus imperatoribus tempore magni constantini CXXIX Deinde regebatur sub vno augusto z tribus cesaribus ibidem
Romanum imperium quando fuit diuisum vide sub' marciano CXXXVII
Romanum imperium multis priuabatur prouincijs illis temporibus CXL
Romanus papa patria romanus. vide in folio CLXXII
Romam valde oppressit otto primus vt modium furfuris triginta aureis venundabatur. vide CLXXVIII
Romani habuerunt quatuor grad' maiorū suorum. rex. dictator. imperator tē. vide folio LXXXV
Romam ductus est in asino cum magno scandalo Burdinus antipapa CXCVII
Romanum imperium non habuit imperatorē ad aliquot tempus ex electorum discordia vide folio CCXII et XIIII
Rotharis rex longobardorum CLV
Rudolphus rex ytalie dux burgūdie z francorum rex CLXXVII
Rudolphus dux saxonie eligitur rex in forchē vide CXCII
Rudolphus romanorum imperator electus vide folio CCXVI
Rudolphus imperator plures dedit libertat. vide CCXVII
Ruffus miles clarissimus CXXVI
Ruffinus aquilegiensis presbiter. vide in folio CXXXVI
Rupertus episcopus ex regia stirpe Francorū ortus CLII
Rupertus bauarie dux imperator electus vide in folio CCXXXVI
Russia prouincia z eius conditio describitur. vide CCLXXX
Ruth fuit genere moabitides XL

Sabatha filius chus a quo sabathei XIIII
Sabaa filij regina a quo arabes XIIII
Saba filius Chus a quo sabei XIIII
Saba regina venit audire sapientiam Salomonis vide in folio XLVI
Sabaudia regio vbi sit z quis gentis illius primus dux CCLXXXVII
Sabaudie principes dicebantur comites. sed cesar Sigismundus fecit illos duces vide in folio CCXLII
Sabadardacus rex erat Babilonie. vide in folio LXV
Sabina illustrissima mulier CXII
Sabellius hereticus a quo sabelliani. vide in folio CXXI
Sabbato ieiunare statuit papa innocentius vide in folio CXXXIII
Sabinianus papa cuius patria ignoratur vide in folio CXLVIII
Sacerdos aaron quomodo fuerit vestitus. vide in folio XXXIII
Sacerdotalis tribus descendit a leui' vide in folio XXV
Sacerdotium quando fuerit translatum a filijs eleazar Heli primus de filijs Ithamar arripuit XL et XLI
Sacerdotium sibi vi vsurpauit Ozias z adolere voluit incensum LV
Saceum habuit ad panes Pyogenes. vide in folio LXXIIII
Sacramento eukaristie quidā non fecerunt reuerentiam ideo perierunt in ponte. vide folio CCXVII
Sadoch de linea xpi erat LXV
Saduccei qui dicebant XCVI
Saffeus decimusnonus rex assiriorum vide in folio XXVIII
Sanguis christi effluxit ex quadā christi ymagine CLXVIII
Sanguis pluit per tres dies illis temporibus folio CLXXI z LXXII
Sanguinis fons effluxit Genue futuras signi ficans calamitatem CLXXVI
Sāguis pluit e celo illis tpibus CXCVIII
Sali q̄ ē caynan filius arphaxat XVI

Salomon filius naason dux in tribu Juda. vi de folio XXXIIII
Salomon fuit filius dauid regis ex Berſabea vide XLVI
Salomon quando edificauit templum. vide in folio XLVI
Salmanaſar rex aſſiriorum trāſtulit iſrabel in aſſirios LV
Salon philoſophus ſecundus de ſeptem ſapientibus dedit legem athenienſibus LIX
Salathiel fuit filius ieconie LXIIII
Saluſtius romanus hiſtoricus ⁊ philoſophuſ vide XCII
Saluator cum ſuis diſcipulis floruit vide in folio CI
Salzburga ciuitas quando ſit condita vide in folio CLII
Salzburga quondam dicebatur Juuauia id ē helffenburg XCVII
Salue regina hermannus contractus compoſuit vide CLXXXIX
Saladinus fuit rex egipti CCV
Samarites filius chanaan a quo fuere ſirie. vi de folio XIIII
Sampſon fuit vltimus rex in iſrabel XLI
Et quid mali philiſteis fecerit vide ibidem.
Sacerdos ſacerdos ⁊ propheta dominū. iudex ſuper iſrabel filius belchane XLI
Samaritani vnde dicantur LXXV
Sampſon epiſcop⁹ dolenſis claruit ſanctitate vide CXLVIII
Sanctus. ſanctus quis dicere ſtatuit in miſſa. vide CXLI
Sāgar iudex populi iſrabel plures occidit philiſteos vomere XXX
Sapho poetiſſa inuenit plectrum LXI
et LXXI
Sarmatia venit ab aſtanes filio gomer vide folio XVI
Saruth fuit filius ragau XXI
Saray filia aram fuit vxor abrahe vide in folio XXI
Sarraceni venerunt ab Agar iude. vide in folio XXI
Sardinia inſula que ſit XXXVIII
Sardanapallus rex aſſiriorum totus fuit lubricus habitu femineo indut⁹ LV
Sarracenos Conſtantinus quartus fecit impēſo tributarios vide in folio CLVII
et LVIII
Sarraceni temporibus iſtis vaſtarunt italiam. vide CLXXI
Sarraceni germaniam obſidione preſſam ceperūt vide CLXXVI
Saturnus pater Jouis rex Cretenſis tempore yſaac regnauit XXXV
Saturninus preſbiter et martyr. vide in folio CXXVII
Saul fuit primus rex iudeorum. ⁊ quare fuerit infeſtus dauid XLI
Saxonia magna prouincia germanie deſcribitur CCLXXXII
Saxones contraxerunt amicitiam cum pipino rege Francie CLXV
Saxonicū bellum illis temporibus eſt commiſſum. ⁊ carolus magnus vicit ⁊ illos ad fidē duxit CLXVII
Saxonum principes dicebantur eo tempore reges CLXXVII
Saxones plurimum exaltauit Heinricus primus CLXXIIII
Scauracus imperator fuit CLXVI
Scaligerox dominij principū CCXXIII
Scalma primū romane eccleſie fuit CXVIII
Scalma ſecundum habuit ortum ab armanis ⁊ fuit grauiſſimū CXXXI
Scalma aliud fuit tempore bonifacij pape primi CXXXIII
Scalma quintū fuit tempore ſimachi CXLII
Scalma decimum ⁊ vndecimum ſuſtulit Otto primus CLXXIX
Scalma vigeſimumprimū fuit ſuper pauperta te eccleſie CCXXVI
Scalma vigeſimumſecundum ⁊ omnium peſſimum fuit CCXXXII
Scalma illud duraut ad. xxiij. annos. an ſeliciꝰ papa eſſet ſupra concilium CCXLII
Scipio affricanus alterius ſcipionis filius vi de folio LXXXIIII
Scipio iunior affrican⁹ vir ꝑclarus apud romanos LXXXV
Sclauonici quondam dicebantur illirici vide in folio CXII
Sclaui ſumpſerunt originē ex bohemis ⁊ germanis CLXXI
Schleſia prouincia deſcribitur CCLXXIX
Schlaui receperunt fidem illis temporibus folio CLXXI
Sceptra regum greci dixerunt haſtas. vide folio LVI
Scolaſtica germana ſancti Benedicti. vide in folio CXLIIII
Scotus vir magni ingenij claruit CLXXII
Scotus doctor ſubtilis ordinis minorum folio CCXXI
Scolas artium liberalium in praga erexit Carolus quartus CCXXIX
Scotia prouincia q̄ ſit vide CCLXXXIX
Scotia inſula que ſit XLVI
Sebaldus confeſſor digniſſimus. vide in folio CLXII
Secundus athenienſis philoſophus. vide in folio CXIII
Seductor quidam dixit ſe imperatorem friderici qui quondam fuit peditus. vide folio CCXX
Seductus eſt rex Jonas blandicijs magnatorum LIII
Sedechias fuit tercius filius Joſie ⁊ vltimus regum iuda ⁊ iheruſalem LX
Sella fuit ſecunda vxor Lamech. vide in folio X
Sellum rex fuit iſrabel ⁊ ſtatim occiſus vide in folio LIII
Sellum pomifex quidam fuit LIII
Seleucus inero rex Syrie erat. vide in folio LXXIX
Selandia prouincia inferioris germanie. vide

vide CCLXXXIII
Seleucus cerannes rex sirie LXXIX
Sem primus filius noe quinq; protulit filios e quibus quinq; prodiere gentes. vide in folio XV
Semiramis regina assiriorum fuit. vide in folio XXV
Sennacherib rex assiriorum a filijs suis cū occisus vide LV
Senatores romulus instituit LVI
Sena vrbs a quo fuerit condita LXXX
Seneca stoicus philosophus neronis imperatoris preceptor vide CV
Septem sapientes qui sint ⁊ quid docuerant. vide LIX ⁊ LX
Septuaginta interpretes quomodo legem interpretabantur LXXVII
Sepelichatur viua minucia virgo propter incestum. Similiter ⁊ Laptonia LXXX
Septem dormientes floruerunt illis temporibus CXIX et apparuerunt iterum vide CXXXVIII
Sepulchrum domini fedatum fuit a rossonis. vide CCXII
Sequentiam sanctispiritus assit nobis gratia ⁊c. Robert⁹ rex ꝓposuit CLXXXVIII
Serapis fuit tercius rex argiuorum siue grecorum vide XXIX
Seruius tulius romanorum rex. vide LXV
Serpens mire magnitudinis fuit occisus vide folio LXXXI
Serapion patria alexandrinus vir sanctus. vide in folio CXX
Serapbia anthiocena virgo sancta. vide in folio CXII
Sergius ⁊ Bachus viri nobilissimi vide in folio CXXV
Sergius papa natione syrus CLVII
Sergius secundus papa patria romanus vide in folio CLXIX
Sergius tercius papa natione romanus. vide folio CLXXIII
Sergius quartus papa patria romanus. vide folio CLXXXV
Seth tercius filius Ade ⁊ Eue. vide in folio IX
Seuerus romanorum imperator. vide in folio CXV
Seuerus ⁊ maximianus imperatores vide in folio CXXV
Seuerus episcopus Treuerensis. vide in folio CXLIII
Seuerinus primus papa patria romanus vide in folio CL
Sertilia virgo de incestu conuicta ⁊ est viua sepulta LXXVIII
Sertus dominicus caluinus consul romanus vide LXXXV
Sertum librum decretalium bonifacius octau⁹ fieri statuit CCXIX
Sibille omnes femine vates a veteribus appellabantur. vide ⁊ nomina sibillarum in folio XXXV
Sibilla eritrea floruit temporibus istis religiosis vestibus induta LVI
Sibilla helespontina darunt istis temporibus vide LXIIII
Sibilla cumana illuxit istis diebus. vide in folio LXIX
Sibilla tymica veste celestina induta vide in folio LXXVIII
Sibilla tiburtina floruit hoc tempore. que et christi natiuitatem predixit XCIII
Sicilia insula quo mundi spacio sit. vide in folio XXXVIII
Sichimorum reges qui fuerant. vide in folio XXVI
Sicilie rex fuit Manifredus CCIII
Sydonij fuere a sydon filio chanaan vide in folio XIIII
Signa magna his temporibus visa sunt. vide in folio CXLVI ⁊ XLI
Signa apparuerunt in celo temporibus istis folio CLVII
Sigismundus caroli quarti filius imperator. vide CCXXXIX
Sigismundus omnem pecuniam sibi oblatam suis in nocte contribuit militibus vt tucius dormiret CCXL
Signa ante iudicium extremum que euentant. vide CCLXIII ⁊ LXV
Siluius posthumus enee filius rex italie in silua fuit nutritus XLIX
Silphon megarensis philosophus vide in folio LXXXII
Sulla patricius consul romanus vir facundus et plurimum astutus LXXXVI
Siluerus papa natione campanus. vide in folio CXLIIII
Siluester papa natione romanus. vide in folio CXXVIII
Siluester secundus papa natione gallicus. vide folio CLXXXI
Siluester tercius papa patria roman⁹. vide in folio CLXXXVIII
Simulachra quasi viua formauit de terra prometheus vir acuti ingenij XXVIII
Simonides poeta claruit istis temporibus vide in folio LX
Symon filius onye summus fuit pontifex folio LXXVII
Symon summus erat pontifex LXXIX
Symon mathathie filius tercius iudeorū dux et pontifex LXXXVI
Symon de cassia quos confecit libros vide in folio CCXXXIIII
Symbolum fidei apostoli christi confecerunt. folio CII
Symon apostolus cleophe filius. vide in folio CVII
Symbolum in missa decātari statuit papa marcus CXXVIII
Simplicius papa patria tiburtus. vide in folio CXL
Simachus patricius et senator. vide in folio CXLI
Simachus papa natione Sardus. vide in folio CXLII

Symeon in columpna. de quo mira referuntur folio vide CXLVI
Syrie regnum qñ habuit initiū LXXV
Siricus papa natione romanus. vide in folio CXXXI
Siri veniunt ab Aram filio Sem. vide in folio XV
Sisebutus rex visegothorum' CL
Sisymus vel solimus papa natione syrus vide folio CLVII
Sixtus papa natione Romanus. vide in folio CXI
Sixtus papa secundus natione grecus vide folio CXX
Sixtus tercius papa nationc romanus vide folio CXXXVI
Sixtus papa natione Ligurus fuit vide in folio CCLIII
Smerdis rex Persarum tercius. vide in folio LXIX
Socrates philosophus obstetricis phanarete filius LXXIII
Sodoma ⁊ Gomorra sunt succense vide in folio XXI
Sol deus gentilis adorabatur a gentibus vide folio XXV
Salem ⁊ ignem coluerunt Perse. vide in folio LXVIII
Soles tres apparuerunt. quid significabant. vide XCII
Solinus historicus ⁊ orator grauissimus vide folio XCIII
Soles tres iterum apparuerunt. vide in folio CCIII
Soldanus valde oppressit partes orientales. vide CCXIX
Solis facta est defectio. Bella ⁊ diffidia sunt secuta CCXLII
Sol deficiebat mala futura significans vide folio CCXLVIII
Sophocles athenicnsis poeta tragicus. vide folio LXXII
Sophonias nonus prophcta duodecim prophetarum. Ille destructionem iherusalem p̄dixit LV
Sophia matrona nobilis ⁊ sancta. vide in folio CXII
Sophonia occidit seipsam propter seruandam castitatem CXXVIII
Sorobabel reedificauit templum. vide in folio LXIIII
Sother papa natione campanus. vide in folio CXIIII
Sparetus fuit rex assiriorum XXV
Sparta alio nomine dicitur Lacedemonia vide folio XXVIII
Spartanorum gens vide habuit ortum. vide folio LIIII
Speusippus athenicnsis philosophus. vide i folio LXXIII
Spiritussancti missio i discipulos christi. vide folio CII
Statuā erexit nabuchodonosor adorādā LV
Statius neapolitanus CX
Stanislaus episcopus vir sanctus. vide in folio CCXII
Straco philosophus vir eloqnentissimus vide folio LXXXII
Strabo historicus ⁊ philosophus maximus. vide XCIIII
Strabus monachus auditor Rabani vide folio CLXIX
Stellas numerasse se iactabat Aracus. vide folio LXX
Steffani prothomartyris ⁊ primi dyaconi lapidato CIII
Steffanus papa primus natione romanus vide folio CXX
Steffanus secundus papa natione romanus. vide CLXIII
Steffanus tercius papa natione siculus vide folio CLXV
Steffanus quartus papa patria romanus. vide folio CLXVII
Steffanus papa quintus patria romanus vide folio CLXXI
Steffanus papa sextus patria romanus. vide folio CLXXII
Steffanus septimus papa patria romanus vide folio CLXXV
Steffanus octauus papa natione germanus. vide CLXXVI
Steffanus rex hungarie vir sanctus. vide i folio CLXXXVIII
Steffanus nonus papa natione lotharingus. vide CXCI
Steffanus vir valde religiosus. vide in folio CXCII
Steffanus abbas cistercicnsis CXCV
Suria prouincia quibus locis cingatur vide folio CCLXXVII
Studio insistere valde recommendabat plinius secundus CXI
Suetonius tranquillus historicus ⁊ causidicus vide CXI
Susanna virgo natione dalmatica. vide in folio CXXVII
Successores non debet sibi eligere status ecclesiasticus ita statuit hilarius papa. vide in folio CXXXVI
Summam de casibus confecit albertus vir sanctus CCXXVIII
Suecia cum populis sui conditione describitur vide CCLXXXII
Switenses populi sunt feroces germanie vide folio CCLXXXVII
Sumcassianus felicissimus persarum ⁊ armenie rex CCXLIX
Superbia spiritualiū multos traxit a fide christiana temporibus pauli episcopi CXXII
Tabernaculus domini quo modo fuerit formatum vide folio XXXIII
Tacuit semper Secundus philosoph⁹. ⁊ quare id fecerit vide in fo. CXII
Tacitus romanorum imperator erat CXXIII
Thadeus florentinus medic⁹ CCXVIII

Tamerlanes magnus tharrarorum rex vir seue
rus CCXXXVII
Tharsis filius iauan qui condidit tharsos vi
de folio XVI
Thara filius iauan a quo ciprii venit. vide fo
lio XVI
Thare fuit filius nachor ⁊ habuit tres filios.
Abrahā scilicet nachor ⁊ aram vide in fo
lio XXI
Thantanes rex erat Assiriorum. vide in fo
lio XLII
Tharusium vrbs a quibus condita fuerit vide
folio LI
Tharquinius priscus quintus romanorum rex
auxit regnum LVI
Thaurum ex ere fecit phalaris tirannus ad tor
mentandum homines LVI
Tales philosophus ⁊ vnus de septem sapien
tibus magnus astrologꝰ claruit temporibꝰ
istis LIX
Tarquinus romanorum rex LXV
Tarquinus consul romanus LXXIX
Tangere sacra vasa laici non debent. ita statuit
sixtus papa CXI
Tauristi dicebantur olim incole noxici in alpi
bus CLII
Tartari polonian. vngariam ⁊ alias regio
nes perlustrabant istis temporibus vide fo
lio CCIX
Tartari qui sunt ⁊ quando eorum regnum ha
buit initium CCVII
Taxis rex bungarorum fuit CLXXVII
Tecla virgo discipula pauli apostoli vide fo
lio CVII
Thedaldus comes canusij regiensis opidi vi
de folio CLXXXI
Teogorma filius gomer a quo friges emersere
vide XVI
Tegladphalazar rex assiriorū neptalym ⁊ gal
ileam transtulit in Assirios LV
Telesphorus papa natione grecus. vide in fo
lio CXI
Templa multa fuerunt constructa tpe reu vel ra
gau XVI
Templum quando salomon edificauerit. vide
folio XLVI ⁊ XLVII
Et in quo loco XLVII
Et que fuerit illius structura XLVIII
Templa reparantur de pecunia collecta tempo
re Joras regis iuda LII
Templum salomonis quando perficiebatur vi
de folio LXV
Templum fuit figuratum vide LXVI
et LXVII
Temistocles philosophus naturalis belli cla
rissimus LXXI
Templum purgatur a iuda prius prophanatū
folio LXXXI
Tempestas horrida ⁊ inaudita in vrbe constā
tinopolitana edificia ⁊ homines absorbuit.
folio CCLVII
Teophrastus chrisius philosophus. vide fo
lio LXXX
Teophilus anthiocensis ecclesie episcopus fo
lio CXIII
Teodocion genere asianus vir doctissimus fo
lio CXV
Theodora virgo hermetis martiris soror vide
folio CXX
Theodosius senior imperator genere hispanꝰ
folio CXXXIIII
Theodosius iunior archadij filius imperator
folio CXXXVII
Theodorus papa natione grecus. vide in fo
lio CLIII
Theodorus anglorum archiepiscopus vide in
folio CLVIII
Theodosius tercius imperator romanorum.
folio CLXI
Theodorus ticinensis episcopꝰ homo sanctis
simus CLXV
Theodolphus aurelianensis episcopus. vide
folio CLXIX
Theodorus secundus papa patria romanus.
folio CLXXII
Theodricꝰ Metensis episcopus. vide in fo
lio CLXXXII
Theobaldus nobilis francus vir deuotus fo
lio CLXXXIX
Theodorus thessalonicensis vir duabus lin
guis doctus CCL
Terre circulus vel rota que sit vide fo. XII
et XIII
Therentius publius vir formosus ⁊ magni in
genij LXXXV
Tertulianus affricanꝰ vir predarus. vide in fo
lio CXV
Terremotus maximus per quatuor menses a
put constantinopolim fuit CXLI
Terremotus magnus factus est istis tempori
bus CLXX
Item et alius maximus fuit vide fo. CCIX
et L
Item alius terremotus qui ⁊ regna diruit vide
folio CCXCVIII
Thessalion quintus rex sicyonorum vide in fo
lio XXVI
Thessalonicensis vir duabus linguis doctus
folio CCL
Theutbunici deuastarunt ciuitatem turturas
folio CXIII
Theutbunicorum regnum dicebatur Francia
orientalis CLXXIII
Theuci et turchi differunt CLXXI
Thiberias vel thiberiadis a q̄ fuerit instaura
ta vide folio XXXIIII
Thiberius filius rex ytalie in thiberim ē sub
mersus LII
Thiberis quondam dicebatur albula vide fo
lio LII
Tiberius romanorum imperator vide durit
suam parentelam XCVI ⁊ C
Tiburcius ⁊ Valerianus fratres viri sancti vi
de folio CXVI
Tiberius secundus imperator vir bonus vide
folio CXLVII

Tiberius tercius imperator CLVIII
Tiberis valde creuit his diebus ⁊ vrbem mo/ lestauit CLXXI
Tiburtinam ciuitatem quis recedificauerit fo/ lio CXIII
Tineus fuit vicesimusoctauus rex assiriorus folio XLII
Timotheus pauli apostoli discipulus vide fo lio CIX
Tirannus primus fuit Nemroth. vide in fo/ lio XIIII
Thiras filius septimus iapbet appellauit suos thirenses XVI
Thiramachus sextus rex sichimorum vide fo lio XXVI
Thirolenses germanie sunt populi. vide fo/ lio CCLXXXVII
Titus liuius tragediarum scriptor. vide in fo/ lio LXXX
Titus liuius magn⁹ historicorus princeps fol lio XCIII
Titus primus vespasiani filius. xi. romanorus imperator CIX
Titus pauli apostoli discipulus CIX
Thobias propheta prophetauit destructiones iherusalem ⁊ templi quasi iam esset factum. folio LIII
Thobias iudeus propheta sanctissimus ex tri bu neptalim oriundus LX
Tholla qui iudicauit israbel .xxiij. annis vide folio XXXVII
Thomas apostolus qui ⁊ didimus dicitur fo/ lio CVI
Thomas archiepiscopus cantuariensis vide folio CCII
Thomas de aquino ordinis predicatorum do ctor CCXV
Thomas de argentina vir religiosus vide fo/ lio CCXXVII
Thomas florentinus medicus CCXXX
Totila rex fuit gothorum CXLV

Thracia venit a tiras filio iapbet vide fol lio XVI
Trayanus imperator genere hispanus vide fo lio CIX
Trabes ignea apparuit illis temporibus vide folio CLXXXIX
Tracia que sit prouincia ⁊ que gens illius fo/ lio CCLXXI
Tres sunt in linea iustorum celestibus decorati folio IX Similiter tres in linea pecca/ torum decorati terrestribus ibidem
Treueris tempore abrahe fuit constructa. vide folio XXV
Tribuni ⁊ ediles sunt rome creati LXX
Tripbon rex syrie fuit LXXIII
Tributaria quando fuit iudea facta vide in fo lio LXXXVIII
Tripho auditor origenis CXVII
Troya venit a dardana XVI
Troys in dardana regnauit ⁊ troias condidit ciuitatem XXXVI
Trogus pompeius hispanus historicus. vide folio CXIII
Trusianus medic⁹ plusq3 commentator vide fo lio CCXXII
Tubal filius lamech musicam inuenit vide fol lio X
Tubalcain artes humanas in duabus colum/ nis sculpsit X
Tubalcain filius lamech primus artem ferrea inuenit X
Tullius hostilius tercius romanorum rex ictu fulminis conflagratus est LVI
Thucidides historicus claruit LXXIII
Thunica christi inconsutilis fuit inuenta. vide folio CXLIX
Turrim edificauerunt isti tres post diluuiu prin apes Jectan Nemroth Suphena XVII
Et quo nemroth persuasit edificari XVIII
Turchus filius troili filij regis priami a quo quidam dicunt turchos denominari vide fo lio XXXVII
Thuro ciuitas a quo fuit condita. vide in fo/ lio LXXI
Thuringia elegit sibi hoc tempore regem vice folio [illegible] CLV
Turchorum origo que fuit CLXXXV
Turchi ex othomanno creuerunt ⁊ multas sibi subiecerunt nationes CCXXVIII
Turchorum regio. que sit ⁊ que gentis illius pprietas CCLXXII
Turchorum dux maumetus vnde duxit origi/ nem. quomodo sit mortuus. quidue in chri/ stianos effecerit CCLVI
Turchorum dux duos habuit filios. qui post patris mortem super regno fuere discordes. folio CCLVI
Thusim quartus filius mesraraym a quo fuere philistym XIIII
Valerius publicola vide fo lio LXIX
Valerius consul romanus vir prudens. vide in fo/ lio LXIX
Valerius corunus roma nus adolescens. vide in fo lio LXXIX
Valerius pi arimus romanus philosophus et orator luculentissimus XCIII
Valerius procurator iudee primus apud iude os pontificatum vendere cepit. vide in fo/ lio XCV ⁊ XCVI
Valentinianus hereticus platonicus. vide fol lio CXIII
Valerianus ⁊ galienus eius filius imperato/ res CXXI
Valentinus romanus presbiter ⁊ martir. vide folio CXXII
Valentinianus imperator vir animo grauis. folio CXXXII
Valens imperator rebaptisat⁹ hostis fuit chri stianorum seuissimus CXXXII
Valentinian⁹ occidentalis imperij imperator vide folio CXXXVII

Valentinus papa patria romanus. vide folio CLXVIII
Valachia que sit regio ⁊ que gens illius vide folio CCLXX
Vandalorum rex fuit gensericus qui contruit Hispanos Gallos ⁊ Romanos. vide folio CXXXVII
Varro vir plurimum eruditus XCII
Ubertinus habuit dominium padue. vide folio CCXXVII
Udalricus episcopus augustēsis comes de dillingen folio CLXXX
Udo archiepiscopus madeburgensis vide folio CLXXXVIII
Uenecia vrbs a quo habuit nomen. vide folio XLIII ⁊ CCLXXXV
Uenети sunt Troiani vt Catho dicat. vide folio XLIII
Ueneta vrbs quando accepit augmentum folio CXXXVII
Uenetorum ducatus incepit illis temporibus folio CLXI
Uenети sunt a cesare friderico primo in plurib⁹ priuilegiati CCIII
Ueneta ciuitas illis temporibus sensit periculum CCXXIIII
Uenети illis temporibus percusserunt fed⁹ cū mahumeto turchorum imperatore. vide folio CCLV
Uenturia romana mulier ⁊ prudens. vide folio LXX
Uentzeslaus bohemorum dux erat. vide folio CLXXVII
Uentzeslaus tercius bohemie rex CCXX
Uentzeslaus bohemie rex sextus CCXVIII
Ueneno interfectus est henricus octauus imperator per monachum quendam. vide folio CCXXII
Veronica mulier iherosolimitana sanctitate insignita XCVII
Verona ciuitas a quo sit condita LXVIII
Verona ciuitas venit in potestatem venetorum illis temporibus CCXXXVII
Uestis sacerdotalis in veteri testamēto quō fuerit formata XXXIII
Uestem vnam omnibus liturgius ꝑstituit folio LII
Uestem duplicatam primo habuit dyogenes. folio LXXIIII
Ugolinus episcopus ⁊ doctor egregius vide folio CCXVIII
Ugo boliomus ordinis predicatorum doctor. folio CCXVIII
Victorinus enuterne vrbis episcopus vide folio CIX
Victor papa natione apher CXIIII
Victoria virgo inclita CXX
Victor ciuis mediolanensis CXXVII
Victorinus natione aquitanus CXLI
Victor secundus papa natione alemanus episcopus eystetensis ⁊ in papam electus vide folio CXCI
Victor tercius papa antea desiderius vocatus vide folio CXCIII
Vienna vrbs austrie vnde cepit initium. vide folio XCVIII
Vigilius papa natione roman⁹ CXLIIII
Vigilius episcopus Anasiodorensis. vide folio CLIIII
Villas magnas galli vocabant ciuitates vide folio CXC
Vinum quomodo primo a noe fuit plantatum folio XI
Vinum in grecia primo inuenit bachus. vide folio XXVIII
Vinum bonum est ⁊ malum dicit pitacus vide folio LIX
Vindicauit arbacrses mortem patris ⁊ fratris sui LXX
Vincentius ordinis predicatorum declamator folio CCXXXVI
Vincentius lenita natione hispanus. vide folio CXXIIII
Vincentius gallus ordinis predicatorum frater CCXIIII
Virgo Rhea vestalis quomodo peperit duos filios Remum ⁊ Romulum LVI
Virgilius maro magnus fuit medicus vide folio XCII
Virgo fuit post tres etiam viros egilrudis folio CLIIII
Visitationis marie festum instituit vrbanus sextus per octauas celebrandum. vide in folio CCXXXIIII
Vitulū adorabat popul⁹ in egypto more egyptiorum XXXI
Vitellius nonus romanorum imperator. vide folio CVI
Vitus puerulus natione Siculus. vide folio CXXV
Vitigis rex gothorum italiam petijt. vide folio CXLV
Vitalianus papa patria Siguinus. vide folio CLIII
Vita hominis in hoc ꝯmultis sit dedita periculis folio CCLXIII
Vltres errauit in mari venit ad circes que socios suos mutauit in bestias XLI
Ulma fuerit insignis vrbs ꝯscribitur. vide folio CXC
Ungari italiam ingressi papiam obsederunt folio LXXIIII
Ungari obsederunt augustam ⁊ afflixerunt folio XCII
Ungari sunt a fuevis ⁊ bauoarijs prostrati vide folio CLXXIIII LXXV et LXXVII
Ungari Papiam obsidebant CLXVI
Ungari depopulabant italiam. deinde venerunt in germaniam tempore primi ottonis. folio CLXXVII ⁊ LXXIX
Ungari fidem receperunt predicatiōe adalberti folio CLXXXII
Ungaria que sit regio. de gestis in ea vide folio CCLXVIII et in sequentibus foliis

Ungaroz rex matbias valde oppressit turchos folio CCLII ⁊ LIII
Voluptatem duxit pro maiori malo archita folio LXXIII
Urbanus papa primus natione romanus folio CXVI
Ursula virgo gloriosa natione anglica vide folio CXXXVIII
Urbanus secundus papa antea fuit monach⁹ folio CXCIII
Urbanus papa tercius patria mediolanensis. folio CCIIII
Urbanus quartus papa natione gallus. vide folio CCXIII
Urbanus papa quintus patria lemouicensis. folio CCXXXI
Urbanus papa sextus natione neapolitanus. vide folio CCXXXII
Urias prophcta occisus est a rege ieconia folio LV
Vulpianus iurisconsultus vir prestantissim⁹ folio CXVII
Uronib⁹ suis sparuani siue lacedemonij dedit licentiam vt alios ducerent viros. vide folio LIII
Uroz tres principū male fuerūt ex quibus bus causis vide CCXXIII
Uroz sigismundi imperatoris lugubres duxit vitam CCXLII
Xenophon pbūs dux exercit⁹ athenesiū LXXIII
Xenocrates calcedonensis pbūs LXXVIII
Xenophbus pitbagoricus pbūs LXXVIII
Xenarchus pbūs claruit istis tpibus LXXIX
Xerses rex assyriorum antiquus qui ⁊ balane⁹ vocatur XXVI
Xerses philosophus inuenit ludum scutorum folio LXII
Xerses rex persarum maxime fuit p iudeis vide folio LXX
Zar de trebu manasse fuit septimus iudex in israbel. folio XXXVII
Zepte illegitimus princeps latrocinantiū factus et dux exercitus a galaaditis folio XL
Zesse vel abysai habuit septem filios. ⁊ filias duas. quorum nomina habes folio XLII
Zdolatras fecit moyses occidi XXXI
Zdolatra primus fuit ninus XVII
Zlen vel zle quid sit vide folio II
Zorada ponnser amouit arbaliam ne regnaret sup iudam vide folio L
Zpocrates medicus fuit pitagore discipulus vide folio LXXIII
Zpolitus romanus patricius ⁊ martir. vide folio CXXI
Zpolitus epūs vir doctus CXVIII
Zrach erat filius enoch X
Zsis ynachi filia in egipto inuenit leges ⁊ litteras docuit XXV
Zsaias ꝓpheta nobilis vnus fuit de quatuor nobilionibus ꝓphetis LII
Zsocrates orator preclarus fuit LXXIII
Zsidorus episcopus hispalensis vir beatus folio CLI
Zsaac medicus preclarus floruit CXCII
Ztalia est pars europe. tria. Et vnde habeat nomen vide XLV
Ztaliam valde oppressit fridericus primus imperator CCIII
Zuo canonum doctor CXCIII Et vir magne sanctitatis CCXXVII
Zmbri rex israbel dedit domū baasa XLIX
Zacharias filius ioiade lapidatus est iussu regis Joab vide folio L
Zacharias rex israbel fecit sicut fuit antecessores malum LIII
Zacharias quando obiit folio LXV
Zacharias bebreus ꝓpheta domini elizabeth habuit vxorem ex qua genuit iobannem baptistam XCIIII
Zacharias papa natione grecus CLXIII
Zazariam pontificem interfecit Nabuchodonosor folio LV
Zeno philosophus napbel filius LXXIII
Zeno erat romanorum imperator CXLI
Zepberinus papa nat ione romanus vide folio CXIIII
Zeuses beracleotes bonus fuit pictor vide folio LXXI
Zosimus papa natione grecus CXXXIII

Finit registrum

Vm apud doctissimos et prestantissimos viros q̄ verā naturaz et historiaz tradiderūt de mūdi fabrica: ac prima hominū generatione: duplex opinio ferf: a prisco enim illis trib⁹ sumpto initio: scribem⁹ breuissime q̄nū in tā remotis (ꝓpter dr̄tatē) reb⁹ licebit. Quidā mūdū ingenitus: et incorruptibilez: et genus humanum ab eterno extisse neq; habuisse ortus principiū sensere. Quidam genitum corruptibilemq; arbitrati: ⁊ homines dixerūt generatōis tm cuiū tempore esse sortitos. Et greci viri clarissimi qui historias collegerūt: affirmarūt. Vnā ante tm cāū omniū celi ⁊ terre cūctis simul ꝓfusis formā fuisse: postea disseparatis: diuisisq; molibus cepisse mundū hunc ordines quem videmus. Aerem hūc motu ꝓpriuum et igneam ptem cuius supernora loca ꝓpter leuitatē aūr appetiuisse: Qua ex causa solem ac stellarū multitudine volutōne totius cr̄āiferi: Partem aut̄ turbidam atq; terrestrem vnacum humidis ad infima loca ob grauitatez descendisse que cum mixta esset. ex humidis quidē mare effectū. Ex durioribus vero terram lutosam euasisse: ⁊ omnino mollem. hec primum cum solis ardore densior euasisset: in quibus putredines tenui cōtecte pellicula sunt exortate. Erupisse tandem ab illa colluuie varias animantiū formas quorum ea quo maiorem calorez sortita sunt in superiorē regionem volatilia abierūt: siccioza ⁊ grauioza: serpentia ac terrestria euaserunt animantia. Naturam aquosam nacta in sui generis elementum delata sunt. Terra deinceps tum solis ardore tum ventis arefacta: mutua ꝓmixtione sexuū pfectiora generant. Hoc Euripides Tragicus Anaxagore physica discipulus ita se habuisse testatur. Eodem modo homines a principio genitos dicunt. In agris pabulum querentes. siluestri ⁊ incondita vita vixisse quibus herbe ⁊ arborū fructus vitro victum prebuerunt. In huius denicz enarratōne cum per multos elaborasse latinos grecosq; videmus: preterea chaldeos et hebreos veteres nouosq. Relictis igitur antiquis erroribus Archana Moseos volumina de mundi fabrica: ⁊ celebratis illius operibus sex dierum illustrabimus. Quibus totius nature secreta cōtinent. Nam moyses ꝓpheta ac historicorum pater deo plenus: ac celesti dictante spiritu totius magistro veritatis: excepit hec oīa. Quem cum nostrorum: tum suorum: tum gentium denicz testimonia prorsus humane sapientie: doctrinarumq; omnium et litterarum cōsultissimum prodiderunt. Apud hebreos Salomonis liber: cui sapia titulus: in quo vir nature rerum interpres se illiusmodi disciplinā de mosayce legis penetralibus accepisse fatef. Sunt apud nostros Lucas ⁊ philon autores grauissimi: illū in vniuersa egyptiorum doctrina fuisse eruditissimū. Sed ⁊ hermippus attestaf Pythagoram de mosayca lege plurima in suā philosophiā transtulisse. Notū illud Numenij philosophi: nō aliud esse platonē q̄ atticū moyses. In primordio denicz sui operis de natura: de totius opificio mūdi velut agri cuiusp̄iam thesaurū: omnis vere philosophie defossi sunt. Facūcz in primis hoc in hac parte: vbi de rerū omniū emanatōe a deo de gradu: de numero: de ordine partium mundanarū altissime philosophaf. Propterea fuit decretum veterum hebreoꝝ. Cuius etiā meminit Hieronymus: ne hanc mūdi creatōes quisq; nisi matura iam etate attingeret. Que aūt sup hoc libro viri sanctissimi Ambrosius ⁊ Augustinus. Strab. item ⁊ Beda ⁊ Remigius. Et ex iumoribus Egidius ⁊ Albertus. Que item apud grecos Philon. Origenes. Basilius. theodoriꝰ. Appollinarius. Didimus. Genadius. Crisostomus tē. scripserunt intacta penitus a nobis relinquenf. De his item que vel Jonethes vel Anchelos vel Symeon antiquus chaldaice tradiderūt: vel ex hebreis aut veteres Eleazarus. Aba iohannes. Meonius. Isaac. Joseph: aut iumiores Gersonides. Sadias. Abraam tē. ꝓscripserunt: nullam nos in ꝓsentia mentōnem habebimus. Afferemusq; ꝓ modus epitomatis. Ex moyse seriem sex dierum: de diuina mundi fabrica: de qua in archanis sancte religionis literis traditur.

Exorsus igitur deus fabricam mundi illum primū ⁊ maximū filium prefecit operi immenso. Eoq; simul et cōsiliatore vsus est ⁊ artifice: in excogitandis: ornandis: faciendisq; rebus: qm̄ is prudentia et rōne: et potestate perfectus est. Nec querendū ex quibus ista tam magna: tam mirifica opa deus fecerit. Oīa enim fecit ex nihilo. Quanto igitur rectius est omissis insensibilibus ⁊ vanis: oculos eo tēdere vbi sedes: vbi habitatio est dei veri: qui terram stabili firmitate suspendit: qui celum distinxit astris fulgentibus: q̄ solē rebus humanis clarissimū ac singulare lumen in argumentum sue ac vnice maiestatis accēdit. Terris autem maria circumfudit: flumina sempiterno lapsu fluere precepit: tulit et extendi campos: subsidere valles: fronde tegi siluas: lapidosos surgere montes: que vtiq; omnia nō iupiter fecit: sed ille opifex rerū mūdi melioris ortigo: qui vocaf deus: cuius ꝓncipiū qm̄ nō potest comprehendi nec q̄ri debet. Satis est hominū ad perfectam prudentiam: si deum esse intelligat: vt suscipiet ⁊ honorificet communem parentez generis humani: ⁊ rerum mirabilium fabricatorem. Tres mundos figurat antiquitas: suprem̄um omnium vltra mundanum: quem theologi angelicum: philosophi autem intellectualem vocant. Proximum huic celestem: postremum omniū sublunarem: hūc quem incolimus: hic tenebrarum mundus: ille aūt lucis: celum ex luce ⁊ tenebris temperaf. Est et preter tres quartus alius mundus: in quo ⁊ ea omnia inueniāntur que sunt in reliquis: hic ipse est homo. Trium in scolis verbum est esse hominem minorem mundum: in quo mixtum ex elementis corpus: ⁊ celestis spūs: ⁊ plantaꝝ anima vegetalis: ⁊ brutoꝝ sensus: et ratio et angelica mens: ⁊ dei similitudo conspicaf. De his quatuor mundis moyses sufficienter disserit: vt deus opifex disposuit: vt vere scriptura hec Moseos imago mundi exprefa sit: quemadmodum legimus enaz et preceptum in monte: vbi hec didicit: vt oīa faceret sm̄ exemplar quod in monte viderat. Quid tandem mosaica littera de celebratis operibus sex dierū edocet: cursim absoluemus.

Ps 32.

IN principio creauit deus celum et terrā. Terra autem erat inanis ⁊ vacua: ⁊ tenebre erāt sup faciem abissi: et spūs dñi ferebat sup aq̄s. Moyses diuinus ꝓpō atq̄ historie⁹. q̄ troianū bellū septingētis fere ānis antecessit edocet: quō de⁹ machinator constitutor rer⁹. cū hoc op⁹ adoriretur: fecit ꝑmū oīm celū: et i ipsū lumē suspēdit: qō cēt sedes ipsi⁹ et ꝑfectionis: de inde terrā fundauit: ac celo sbdidit. Tenebras aūt cōstituit i terra. Nihil em̄ ꝑficiet lumio: nisi acceperit a celo. In q̄ posuit lucē pennē: ⁊ superos ⁊ vitā ꝑpetuā. Et ꝫ in terra tenebras: ⁊ inferos: ⁊ mortē. Moyses vo cū deū creasse ꝓmemorat tres errores Platonis. s. Arestotilis ⁊ epicuri eludit. Plato em̄ ab eterno deū ydeas ylen. Et in ꝑncipio de yle mūdū fuisse factū testat. ylen greci ꝑmā materiā rer⁹ nō formatam appellāt. Qua visibilia hec elemēta formata sunt. q̄ q̄dā ꝓcordia ꝓuenūt. Aūtq̄ ceteri de materia ⁊ forma: aut de athomis factis fuisse: de⁹ m̄ mūdū sine ꝓtaceri ⁊ ꝑpata materia creauit: cū prudētissim⁹ esset ad exco gitādū: ⁊ ad faciēdū solertissim⁹ anteq̄ oriret hoc op⁹ mūdi. qm̄ plen ⁊ ꝓsummati bonī fons i ipo erat: vt ab eo bono tāq̄ rtu⁹ oriret. Angelos i ꝑncipio oīm creaturar⁹ ꝑmordialēs fecit. ⁊ ex eo gō n̄ ē: qz ꝑ eternitatē fort ē: p fortitudinē ptāt. imēse: q̄ finē ac mō caret: sic vita facturis. Quid ergo mirū si facturus mūdū: ꝑus materiā de q̄ faceret ꝑparauit: ex eo gō nō erat. Q̄ō intellexerūt forte ⁊ sarraceni discentes. Eductos āgelos a deo de tenebris ad lucē: adipiscetosq̄ eterna letitia. In q̄busdā m̄ indolis diuine sturpis nō ꝑmānsit. Auctorē hui⁹ rei ex bono p se malū effectū greci diabolū appellant: nos crimī atorē vocam⁹. Terra erat inanis (vt trāstulit diu⁹ Hiero. vl' vt septuāgēta) inuisibil' ⁊ icomposita: Quā p sui ꝓfusiōe abyssum vocat: quā ⁊ greci chaos dicūt. Abyssum vocat terrā. i. materiā trino dimēsu i altissimas profunditates extensam: de hoc etiā Ouidi⁹ meminit. Ante mare ⁊ terras ⁊ qō tegit oia celū. Un⁹ erat toto nature vult⁹ in orbe. Quē dixere chaos rudis indigestaq̄ moles. Nec q̄q̄ nisi pōdus iners: ꝯgestaq̄ codē. Nō bene ūctarū discordia semina rerū. Nullus adhuc mūdo pbebat lumina titan. Et spūs dñi: o: ganus diuine artis ferebat sup aquas: vt volūtas architecti cū cuncta ad faciendū disponit. Cū perfecta sunt opa dei. Creatio rer⁹ senario numero explicatur. Cuius partes. vnū: duo: tria sunt. que in trigonū furgāt. In primo creationē. In secundo ⁊ tercio dispositionē. In reliquis ornatum Moyses per opera sex dier⁹ ostendit.

De opere prime diei.

Dixitq; deus fiat lux. Et facta ē lux. Et vidit deus lucē q; esset bona. Et diuisit lucē a tenebris. Appellauitq; lucē diem. Et tenebras nocte. Factuq; ē vespere ⁊ mane dies vnus. Moyses mirū artificiū diuina nō hūana industria totī nature secretis apte cōuenies in suo libro ostentat. q; oēm potentiā ⁊ eloq̄niā ⁊ ingeniū superat. Dicturus ēī de. q; ē vera lux. lucēq; diligēs. ois in luce faciēs. Mūdi fabricā a luce rectissime inchoauit. Que trib⁹ diebꝰ vsq; ad q̄rtā (in q̄ lūaria formata sunt) circuitu suo diem naturalē pegit. Extraq; nobilissimū corpoꝝ spūali creature finitimū atq; optimū. suā pulcritudines maxie cōtcans. Cū pūcꝰ minimꝰ totī mūdi spaciū repleat. Ideo lux sola ē. q̄ mūdꝰ totꝰ bonꝰ ⁊ pulcer ēt p̄ imundaq; fine corruptōne trāsies. Et merito lucē vidit q̄m bona. Cū nihil aliud sit q̄ pīma boni imago tenuis ⁊ vmbratilis similitudo. Statim tractāte spū aq̄s illas ⁊ psidente sibi ētū iussu dei artificis exorta ē lux decus ⁊ splendor: vt nubes lucida supiores mūdi ptes sua claritate illuminās. vt in diluculo fieri solet: p modū solis agitata: supꝰ emisperiū; ⁊ vicissim inferꝰ illuminās. Et postea diuisit: vt tenebre ⁊ lux diuersa emisperia vendicarēt. Appellauit lucē diē a claritate q̄ purgat tenebras: tenebras a nocēdo noctē. ne oculi videant. Secundū hāc ptē dimēsionē diē fecit ⁊ noctē. q̄ spacia ⁊ orbes tēpoꝝ ppetuos ac volubiles quos vocamꝰ annos alterna p vices successione p̄ficiāt. Ac factū ē dies vnꝰ: q̄ fuit p̄mꝰ dies seculi: nō p̄mꝰ dieꝝ olim ideo nō p̄mꝰ si vnꝰ noiatꝰ ē. Et sic eo die fecit deꝰ materiā informē. Angelos. Celū. lucē. terrā. aquā ⁊ aerē ⁊c. Ppiꝰ q̄s terre binas ptes ōnas inter se diuersasq; p̄struit. s. orientes occidentēq;. Et q̄bus oriens deo accēdit. q; ipe lumis fons ⁊ illustratoꝝ ē reꝝ. Et qō oriri nos faciat ad vitā sempiternā. Occidēs autē p̄turbate illi puncq; mēti assimilat. qō lumē absc̄dat. qō tenebras sp inducat. Et qō boies faciat occidere ⁊ interire petis. Nā sic lux oriēns ē. In luce aūt vite ratio ysak. sic occidēs tenebre sunt. In tenebris autē mors ⁊ interitꝰ p̄tinet. Deīde alteras ptes eadē rōe dimēsus ē; meridiē ac septētrionē: q̄ ptes illis duabꝰ sociatas iungūt. Ea ei q̄ ē sol caloꝝ flagrātioꝝ p̄ria ēt ⁊ coberet oriēti. At illa q̄ frigoribus ⁊ ppetuo gelu torpet. cuiusdē ē cuiꝰ extremꝰ occasus. Nā sic ōnia sunt lumini tenebre: ita frigꝰ caloꝝ. Ut igit̄ caloꝝ lumini ē primus: sic meridies oriēti: vt frigꝰ tenebris. ita plaga septētrionis occasui. Hec omnia opus quarte diei vberius manifestabit.

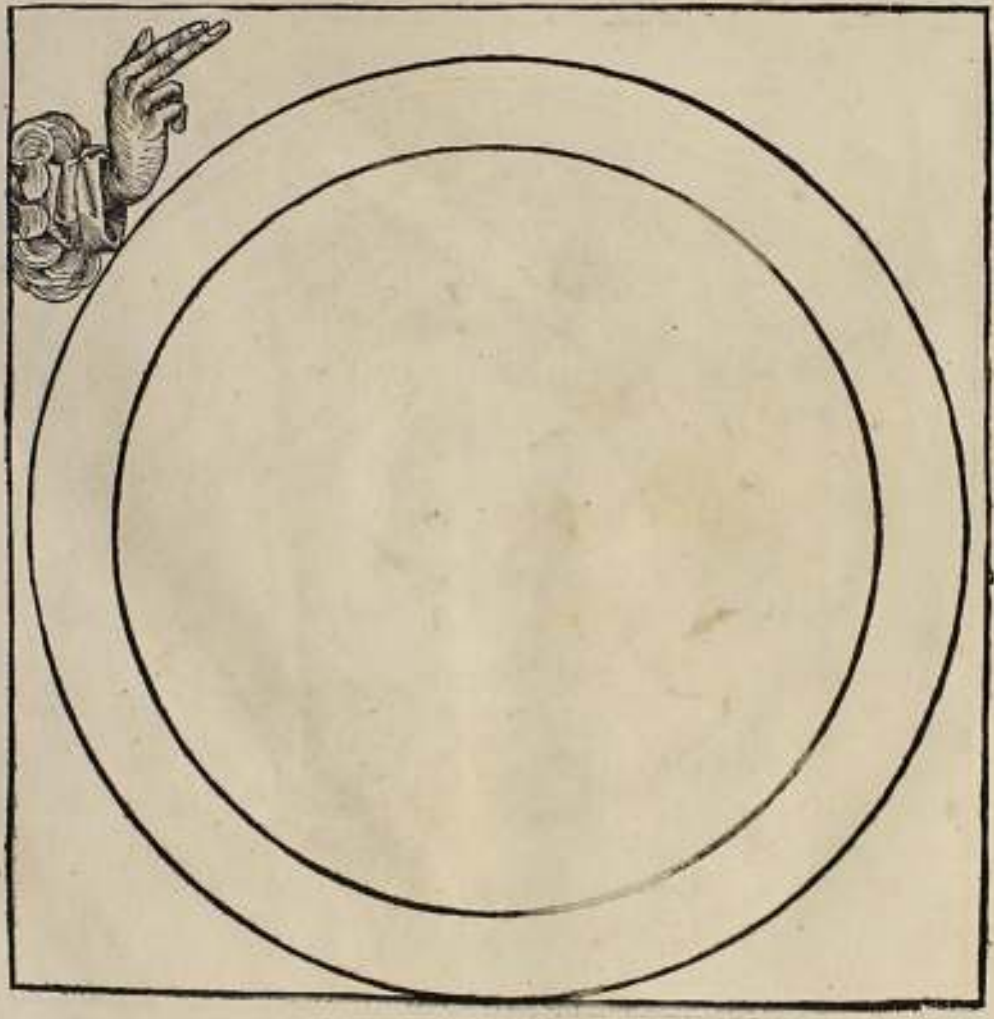

Secundo die dixit deus. Fiat firmamentum in medio aquarū: et diuidat aquas ab aquis: vocauitq; firmamentum celum. Prophetam de celestibus misteriis loquentem audiamus. Fecit ēi deus firmamentum rotundum mobile cetera sensibilia continens. Et ex aquis congelatis in modū crystalli solidauit: et in eo fixa sidera. Spera aūt celi cū sideribus in ea fixis duob⁹ annis voluit. Quoz alter septētrionalis boreas: Alter australis nothus dictus voluit ab oriēte in occidentē tāta celeritate: vt nisi planete contra cursum eam tardarent mundi ruinas faceret. Et artifex mundi: celi naturam aquis temperauit: ne conflagratōne ignis superiorib⁹: elementa inferiora succenderet. Supra nouem celoz⁹ orbes id est septem planetas: q speram octauam quam vocant inerrantem nonumq; orbem qui ratione non sensu cōprehensus est: primusq; est inter corpora que mouentur: creditum est decimum celum fixum manens q quietum: quod motu nullo participet. Neq; hoc tantum creditum a nostris: maxime ⁊moribus Strabo q Beda: ꝑ a plurib⁹ etiam hebreoz⁹: preterea q a philosophis q mathematicis quibusdam: E quibus satis duos sit arrulisse: Abraam hispanum astrologum maximū q ysaac philosophū: quoz vterq; hoc attestatur: quin q hic ysaac decimū orbem ab Ezechiele designatum intelligit per saphirū in similitudine throni: vt coloz saphiri lucas nitorem: throni similitudo immobilitatem significet. Sed redeamus ad Moysem diuidentem aquā ab aquis medio firmamēto. Triplex ēi particio corpoz sublunarū. Alia sup̄ mediam regionem aeris sunt: suprema. s. pars eiusdem elementi q purissimus ignis quod totum etheris nomine designatur ibi pura immixta q legitima elemēta. Alia infra ipam aeris meditullū: que apud nos sunt vbi elementa puri nullum (neq; ēi purum elementum sensibile) sed mixta omnia ex feculenta crassioreq; parte mundani corporis constāt. Intercedens regio aeris que etiam dicitur firmamētum. vnde q aues sub firmamento celi ab eo volantes introducuntur: ea est regio in qua sublimes ille impressiones apparent: pluuie: nues: fulgura: fulmina: tonitrua: comete q cetera id genus. Recte igitur nō solum situ: sed q nature proprietate hoc firmamentum superiora elementa ab inferioribus: quasi aquas ab aquis discriminat q distinguit. Sup̄ eum pura sunt elementa: infra eam perfecta mixtione ab elementali simplicitate discedunt. Vocauitq; firmamētum celum: cum tegat omnia sensibilia q insensibilia quod a koylon quod est concauū deducit.

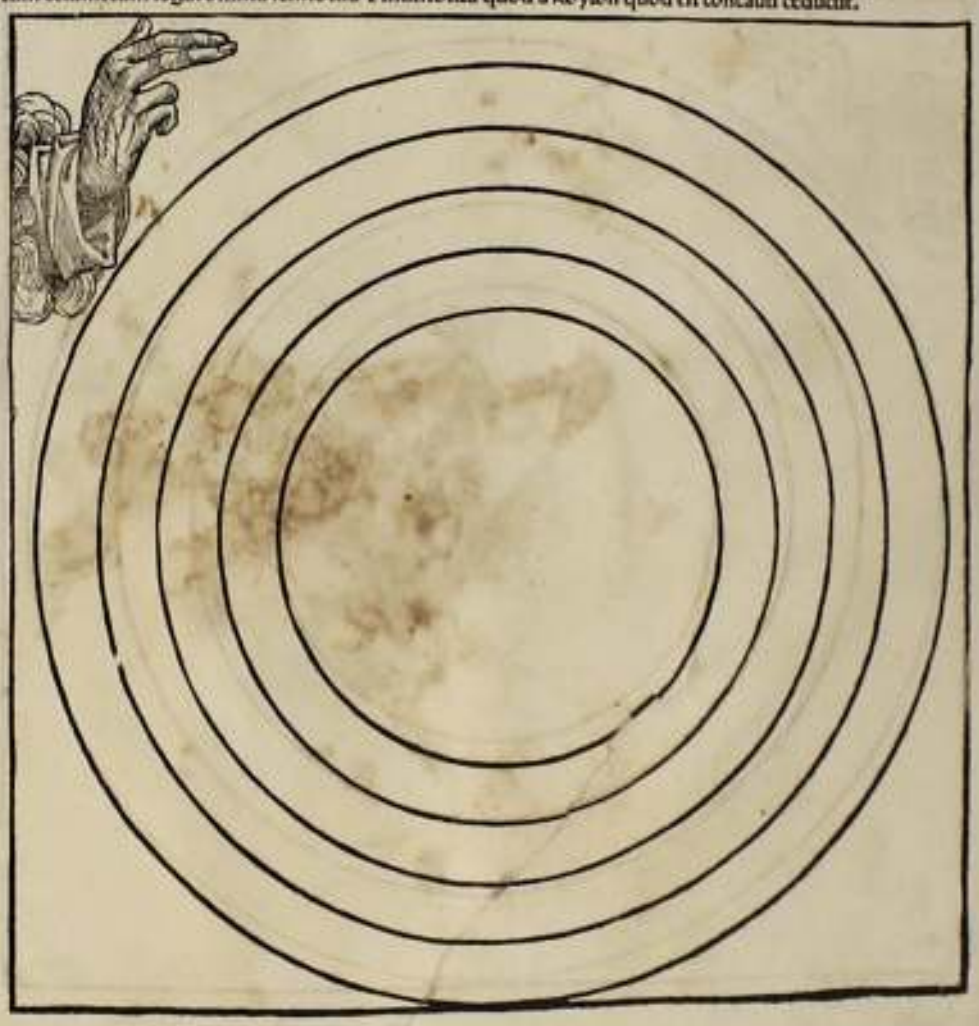

De opere tercie diei.

Tercio die deus aquas sub firmamento in locum vnum cõgregauit ⁊ appareat arida: vocauitq; aridam terram. Congregationes vero aquarum maria appellauit. Videns q; bonum esset: ait germinet terra herbam virentem: ⁊ semen facientem: ⁊ lignum pomiferum faciens fructum iuxta genꝰ suum. Post firmamentum de elementorum integritate: ⁊ positura: ⁊ ordine: nos breuiter admonẽt per collectionem aquarum ad locum vnum: ⁊ prescriptas mari leges ne terram obruat. Si igitur que inuisibilis olim fuerat terra: futurum est vt sub conspectum veniat: necesse est aquas que sub celo sunt id est sub media aeris regione congregari ad locum vnum id est ad cõmunem nutrionis colluuiem confluentes: certis legibus tamen: quasi littoribus prescriptam in vnum locum: tanq; in matricem coalescere. Neq; enim illud ita est verum: vt nusquã dilatatis discussisq; in locis aque inueniantur. Cum iudicum mare ab hircano: hircanum ab adriatico: adriaticum ab Euxino. Innumera preterea fluuiorum: fontium lacuumq; fluẽta longissima locorum inuicem intercapedine dispescantur. Sed ideo ad locum vnum congregate aque dicũtur. Quia particulares he atq; diuise aquarum collectiones vel marine vel fluuiatiles: omnes vt inquit Salomon ad primarium mare tendentes: in vnum occeani locum vniũtur ⁊ coeunt. Terra autem cum maris vndis obruitur: nec vtilis nobis: nec visibilis item est: sed tunc ⁊ animalium ⁊ nostris vsibus idonea: cuius abeo secedens mari magis magisq; sub aspectum venit: tũc fertilis: tunc fecunda. Qõ hic a Moyse apertissime demonstratur. Cum eam simul atq; apparet: ⁊ herbarum ⁊ fruticum et arborum parentem facit. Recte post illam aquarum congregationem terram inducit statim viridem ⁊ florescentem. In medio autem mundi tanq; centrum posuit: venis metallorum videlicet auro: argẽto: ere: cupro: stanno: plumbo: ferro (quod omnia tomat) totauit: cunctis quoq; herbarum generibus summa oblectatione in viridi maturitate illico vestiuit. Herbeq; semina: arbores fructus suauissimos produxerunt. Ferũt quoq; eodem die paradisus abeo factum id est ortum fecundissimum ⁊ amenissimũ: omni genere ligni arborumq;. Quem omni amenitate fontium: ⁊ terre virentium: lignorumq; fructum vberrimi producentium conseruat.

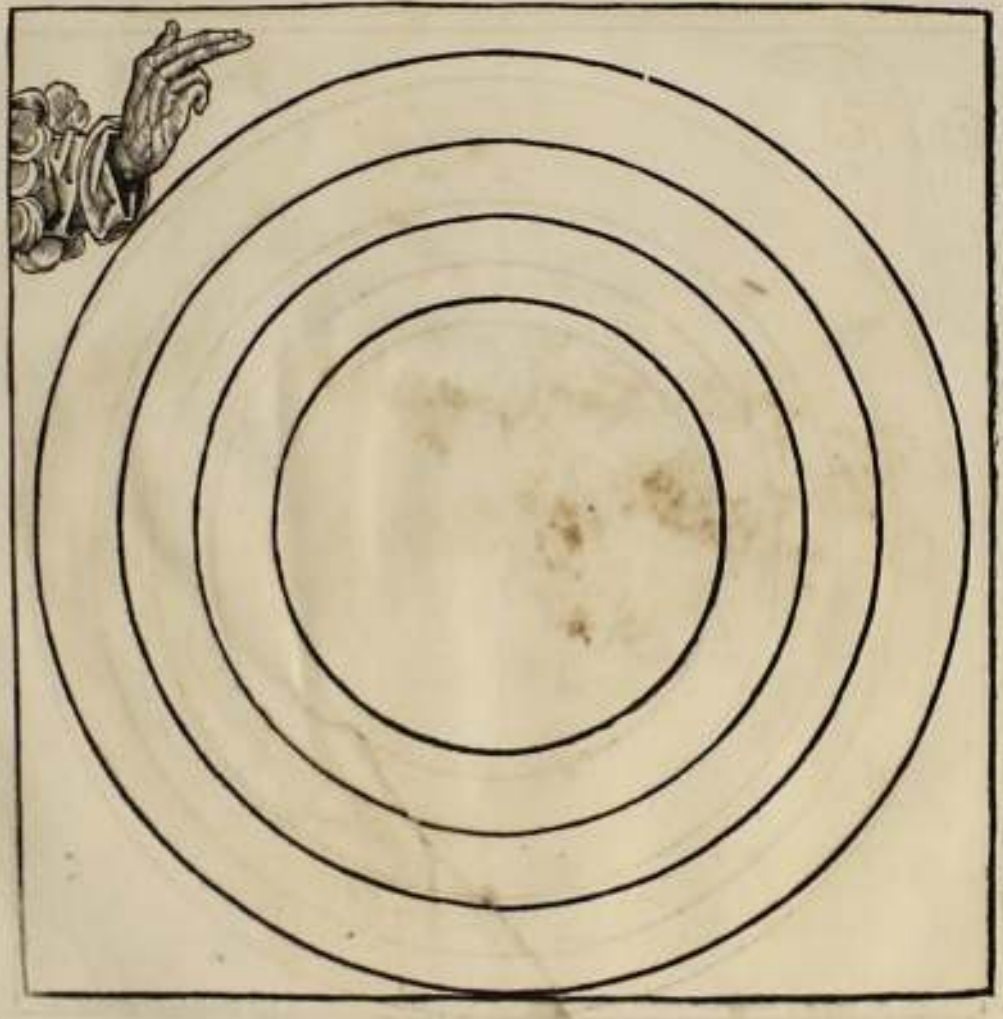

Quarto die dixit deus. Fiāt luminaria in firmamēto celi: ⁊ diuidant diem ⁊ nocte. Et sint in signa ⁊ tpa: ⁊ dies ⁊ āños: vt luceāt in firmamēto celi ⁊ illuminēt terrā. Et factū ē ita. Fecitq; deus duo luminaria magna: luminare maius: vt pesset diei: ⁊ luminare minꝰ: vt pesset nocti ⁊ stellas: vt diuiderent luce ⁊ tenebras. Moyses pmo celestiū meminit q̄ posuit deꝰ in firmamēto vt luceret in celo: ⁊ terrā illuminaret solē videlicet lunā ⁊ stellas: quibꝰ ipa supior mundi ps ornat: vti terra ornat his q̄ in ea fiunt metallis: plāis: aiantibꝰ. Cū eñ de natura firmamenti diceret: ostendebat vt de opibꝰ siderū: deq; eoꝝ officio disseret: declarās in quē vsum fundata: ⁊ cui muneri delegata a deo fuerint. Celestiū eñ corpoꝝ due ī vniuersum manifeste opatōes motꝰ ⁊ illūiatio: motꝰ duplex siquidē. Alter mūdi totiꝰ q̄ celi ⁊ etheris. 24. horis: p totū spaciū vniuersi pfecto ambitu circūuoluūtur. Alter siderū pprius multiplex ⁊ varius. Inter q̄s pncipalis motus solis: q̄ spacio. xij. mensiū zodiaci signa oīa circuit. Ille die facit: vnde ⁊ diurnus dr: hic autem annū. Reliqui siderū motus variis tempoꝝ intervallis paguntur. Recte igitur ⁊ dicenter nos oīm admonuit Moyses cū dixit posita sidera in firmamēto in dies annos ⁊ tempa. Indicauit pterea expresse reliquā opationē siderū. Que ē illuminatio: eā dixit statuta illa vt luceret in celo: ⁊ terrā illuminaret. In hec igitur ministeria ⁊ lune ⁊ solis ⁊ stellaꝝ sunt corpa distributa. Sol eñ q̄ oritur in die: licet sit vnus (vti solē esse appellauit Cicero vult videri) q̄ obscuratus siderib⁹ solus appareat. Tamē verū ⁊ pfecte plenumdimis lumē et ⁊ caloꝛe potissimo: ⁊ fulgoꝛe clarissimo illuscescat oīa. Quis eñ stelle innumerabiles micare ac radiare videant: tamē q̄ non sunt plena ac solida lumia: nec caloꝛis pferūt q̄q̄: nec tenebras multitudine sua vincāt Duo igit pncipalia inuenīūtur. que diuersam ⁊ ꝑriā sibi hñt potestatē caloꝛ ⁊ humoꝛ: que mirabiliter deꝰ ad sustentāda ⁊ gignenda oīa excogitauit. Altissime hic pertractāde essent q̄stiones: ⁊ q̄ sibi singule iustū vo lumē exposcerent: quo pacto hec sidera sint in firmamento: an vt ptes'eius'nobiliores: an vt alia in suis speris: in aq̄ pisces. nunc ita in terris: congressum hic utē locus eū Genebliacis sibi exposceret diuinādi per astra: ⁊ pnoscēdi futuros euentus: sciam hinc ꝑfirmātibꝰ q̄ Moyses sidera ī signa posita a deo dixerit: Que rendū hic etiā de natura siderū: de motu: de pncipatu: de lune maculis: deq; omi siderali scientia. Verū quāq; sint pulera ⁊ digna cognitu. Audiemus fortassis Horatianū illud sed nunc non erat hic locus.

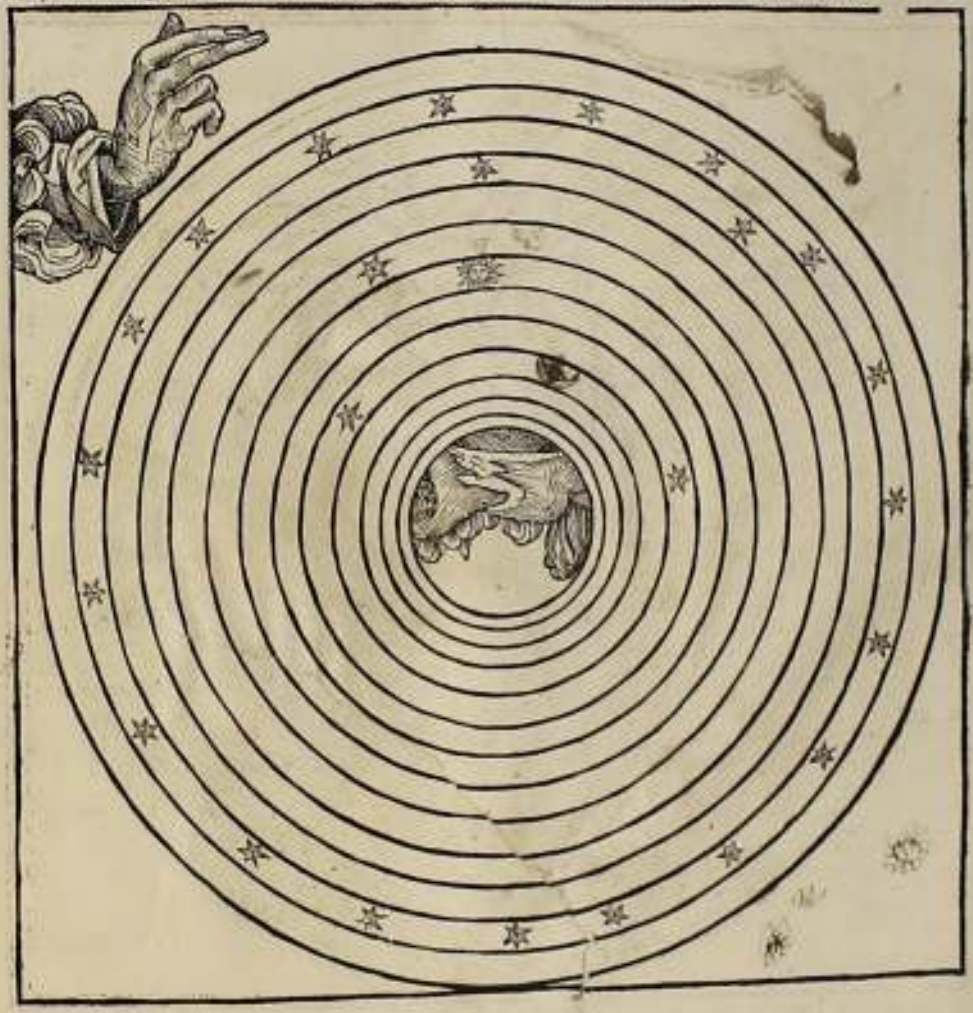

De opere quinte diei.

Quinto die dixit deus: producant aque reptile anime viuentis: & volatile super terrā sub firmamento celi. Creauitq; de⁹ cete grandia: & omnem animam viuentem atq; motabilem quas produxerāt aque in species suas: & omne volatile secūm genus suum. Vidēs quod esset bonum benedixit eis dicens. Crescite & multiplicamini & replete aquas maris: auesq; multiplicentur super terram. Orta igitur eo die deus aerem & aquam: volatilia dans aeri: natantia aquis: q̄ reptilia dicuntur: cum impetu quodam se rapiunt. Cete enim grandia & bestias: masculaq; terrestribus animalibus ex habundātia humoris & nō strifica in mari reperiuntur. Et quicquid in vlla parte nature nascatur: & in mari esse vulgi opinio fert. Manifesta iam que sequuntur de animalium productione: post plantas enim ea sunt mixta que sentiunt & mouentur: quamq; & in plantis stupidum sensum adscribant pitagorici. Hec aūt animantia que extra omnem controuersiam motu sensuq; participant: & hic a Moyse: & in Timeo in volatilia: & in aquis tegētia: & terrestria distinguūtur. Veniamus igitur ad Moysem qui postq; de celestibus dixit terrestrium animaliū naturam ordine cōgruenti: que vel aquas vel terram vel aerem inhabitant. Si tamen inhabitare aerem volucres dici possunt. Relinquamus hic disputationem: quo pacto corpora animalium ex elementis: aut quid sint indite a deo naturis rerū seminarie rationes: sit ne item vita bruterū de sinu educta materie: an diuino potius principio oīs vita prouenit: vt cōstantissime assent Plotinus: cui sententie fortasse videbit hoc loco ꝓpheta suffragari. Cū postq; dixit: producant aque reptile anime viuentis: adiecit postea creauit deus omne animā viuentē: vbi nō id dūtaxat quispiā obseruaret q̄ & aq̄ ꝓducāt deo iubente: & deinde etiā deus ꝓducat: verū & illud q̄d vbi de dei ope agit scriptū est: creauit deus animā viuentē. vbi ait de aqs: nō aiam. ꝙ reptile aie viuentis q̄si aquis vehiculū. Inter alia terre tria memorat Moyses q̄ in septimi die insinuat. Plurima aūt & maxima in indico mari alia. E quibus balene quaternū iugera. Et in mari bellue arca solistica maxime visunt. Tūc illic ruūt turbines: tūc imbres: tūc decrete mōtū rugis ꝓcelle ab imo vertūt maria. pulsataq; ex ꝓfundo bestias cum fluctibus voluūt. auūq; quoq; grādissime & pene bestiarum generis struthio camelū affrica vel ethiopia altitudinem equitis insidentis equo excedunt: celeritatem vincunt. Multo mirabilius de naturis auium & piscium ratio experiendi quotidie in varijs locis datur.

Sexta die dixit dñs. Producat terra aiam viuētē. iumēta. ⁊ reptilia. ⁊ bestias terre iuxta spēs suas. Et vidit dñs qđ cēt bonū: ait. Faciam⁹ hoiem ad imaginē ⁊ similitudinē nr̄am. Et p̄sit piscib⁹ mar̄. ⁊ volatilib⁹ celi. ⁊ bestijs vniuerse terre. Et creauit dñs hoiem ad imaginē ⁊ similitudinē suā. Ornatus suj p̄cedēt⁹ mūdi p̄tib⁹ tādē sexta die terrā generib⁹ aialiū ornauit. Inter aialia terre tria memorat moyses. iumēta. reptilia. ⁊ bestias. In qb⁹ tres dās brutoꝝ irrōnabilitū in cōe nob⁹ insinuat. Sūt em̄ bestie q̄ p̄fecta sunt p̄fectā hñt p̄fectā: q̄si media iter bruta ⁊ plātas. Sūt iumēta q̄ ⁊ si carēt rōe: disciplīe tñ hūane q̄dmō capaces cū sint: rōis aliq̄d p̄cipare videt̄: media q̄si sortita ꝺditōem iter bruta ⁊ hoies. Aialia aut̄ varij generi⁹ dissilib⁹ formis. ⁊ magn̄ ⁊ minora vt fieret ip̄a ait. Et facta sunt bina. i. diuersi sex⁹ singl'a. Et q̄z fetibus: ⁊ aer: ⁊ terra: ⁊ maria cōpleta sunt. Deditq; his oīb⁹ generatim dñs alimēta de terra: vt vsui eē hoib⁹ possent. Alia nanq; ad cibos. alia vo ad vectimētū. Que aūt magīs sunt virūl: vt i excolēda terra iuuarent. vñ dicta sunt iumēta. Hactenus de trib⁹ mūdis: supcelesti: celesti: ⁊ sōlūari. Nūc agēdū de hoie vt de quarto mūdo. Ita reb⁹ oīb⁹ mirabili dispōne cōposit: regnū sibi eternū pare cōstituit. Et innūerabiles aias p creare. qb⁹ imortalitatē daret. Cū fecit ipe simulacr̄ sensibīe atq; intellīgēs. i. ad imaginis sue formā. q̄ nihil p̄t eē p̄fect⁹: hoiem figurauit ex limo terre: vñ hō nūcupat⁹ ē. q̄ fit fact⁹ ex humo. Dei⁹ rerū olim machinator fecit hoiem (qđ Cicero q̄uis expers celestū lr̄ar: vidit tñ) q̄ libro de legib⁹ p̄mo h idē tradidit qđ xp̄s Cui⁹ verba subiecim⁹. Hoc aial. prudū: sagax: mltipler: acutū: memor: plenū rōis ⁊ ꝺsilij quē vocam⁹ hominē: p̄clara q̄dā ꝺditōe generatū eē a summo deo solū. Est em̄ ex tot aiantū generib⁹ atq; natur̄ : p̄ceps rōis ⁊ cogitatōis: cū cetera sint oīa expt̄a. Est aūt plerūq; ꝺfectuōso a regib⁹ vsurpata ⁊ p̄cipib⁹ terre: vt si forte magnificā ⁊ nobilē ciuitatē ꝺdiderit. i. urbe absoluta imaginē suā i medio illi⁹ vsendā oīb⁹ spectādā q̄z ꝺstituāt. Hanc aliter p̄cipē olim deū fecisse vidē⁹. q̄ tō mōi machīa ꝺstructa: postremū olim hoiem in medio illi⁹ statuit ad imaginē suā ⁊ similitudiez formatū. vt libeat exclamare illō mercurij. Magnū o asclepi miraculū ē hō. Hoc p̄cipuo noie gl'iari hūana ꝺditio p̄t: q̄ ēt fetū: vt fuere illa: nulla creata sba redigneē: hunc terra ⁊ elemēta: huic bruta sunt p̄sto: ⁊ famulāt. huic mutat celū. huic saluteē. p̄curāt ágelice mētes. Nec mirū alicui videri debet: amari illū ab oīnibus. In quo oīnia suū aliq̄d: Immo se tota ⁊ sua oīnia agnoscāt.

De sanctificatione septime diei

Consummato igitur mundo: per fabricam diuine solercie sex dierum. Creati enī dispositi ⁊ ornati tandē pfecti sunt celi ⁊ terra. Complenit de⁹ gliosus opus suū: ⁊ requieuit die septimo ab oīb⁹ operib⁹ manuum suarū: postq; cūctum mundū: ⁊ omnia que in eo sunt creasset: nō quasi operando lassus: sed nouam creaturam facere cessauit: cuius materia vel similitudo non precesserat. Opus enim propagationis operari non desinit. Et dominus eidem diei benedixit: ⁊ sanctificauit illū: vocauitq; ipsum Sabati quod nomen hebraica lingua requiem significat. Eo q; in ipso cessauerat ab oīi opere qđ patrarat. Vñ ⁊ Judei eo die a laboribus propriis vacare dignoscūtur. Quem ⁊ ante leges certe gentes celebrem obseruarunt. Tamq; ad calcem ventum est operum diuinorum. Illum ergo timeamus: amemus: ⁊ veneremur. In quo sunt omnia siue visibilia siue invisibilia. Et a domino celi: domino bonor⁹ omniū. Cui data oīs potestas in celo ⁊ in terra. Et presentia bona: quatenus bona sint. Et veram eterne vite felicitatem queramus.

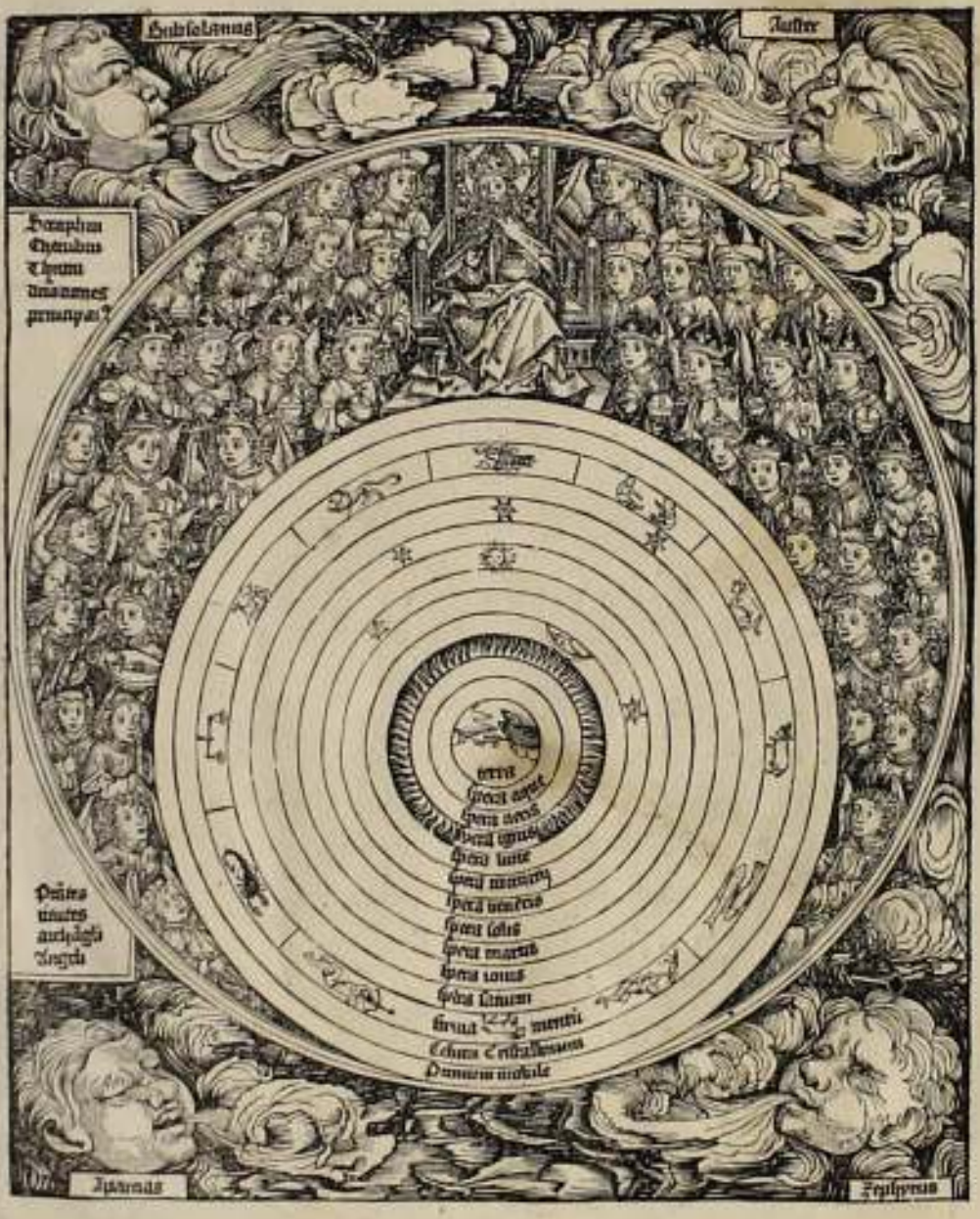

Distinctõ orbiũ tam celestiũ ꝙ elementarium.

Corporalis mundi machina tota consistit in duobus. scilicet in natura celesti: et in natura elementari. Celestis autem distinguitur in tres celos principales. scilz empyreum. cristallinum ⁊ firmamentũ. Intra firmamentum vero quod est celum stellarum cõtinent septem orbes septem planetaruz qui sunt Saturnus. Jupiter. Mars. Sol. Ven⁹. Mercurius. Luna. Nomine autez celi cristallini siue aquei intelligit prima pars materie prime que fm philosophũ formata est ĩ duos orbes: quorum supior est primũ mobile. Jstoz orbium natura est ꝙ omnes mouent: excepto empyreo celo: qõ quietũ est. Natura vero elemẽtaris in ꝙtuor speras principales distinguit. scilicz ignis aeris. terre ⁊ aque. Spera ignis tria habet intersticia videlicet: supremũ qõ vocat igneuz: ac mediũ ⁊ infimũ quod vocat olimpium. Aer similiter habet tria intersticia: scilicet supremum quod vocat ethereum: ⁊ medium ac infimũ qõ dicit aereum. Et in supremo est calor ⁊ lux propter solis ꝓpinquitatez. Similiter est ⁊ in infimo: sed ꝓpter radioz repercussionem a terra. In medio aũt interstitio ad quod nõ pingere potest repercussio radioz ẽ frigiditas et obscuritas: in quo dicuntur habitare demones qui detrusi sunt in hunc aerem caliginosum. Jbi etiaz fiũt tempestates: scilicet tonitrua: grando: nives: et silia. Ex his collige duotecim orbes mundi terram ⁊ aquam ambientes: qui omnes celi possunt vocari. Jstos aũt excellit celum trinitatis ipse deus qui est in omnibus ⁊ super omnia. Distantia predictorum orbium et planetarum hec est. A terra vsqz ad lunam sunt miliaria. xv. dc. xxv. miliaria. hec sunt stadia. cxxvi. A luna vsqz ad Mercurium sunt miliaria. vij. dccc. xij. et semisse. A mercurio vsqz ad venerem tantũ. A venere vsqz ad solem. xxij. cccc. xxxvi. A sole vsqz ad martẽ sunt miliaria. xv. dc. xxv. A marte vsqz ad iouem. vij. dccc. xij. A ioue vsqz ad saturnum tantum. A saturno vsqz ad firmamentuz. xxij. cccc. xxxvi. Ex istis sequitur ꝙ a terra vsqz ad celum stellatũ sunt centum ⁊ nouem milia: et ccc. lxxv. miliaria.

Distinctio celestium hierarchiarum.

Oe celesti vero natura triplicem quidam posuere distinctõnem. scilicet supernaturalem. id est supercelestem. celestem ⁊ sub celestem. Supercelestis est in tribus ꝓsonis vt ꝙdam dixerunt ⁊ male. quia fm Dyonisium hierarchia dicat ordinẽ: ⁊ ille absolute nõ est in tribus ꝓsonis: sed tñ ordo nature. Celestis in ordinibus angelicis. Subcelestis in hominibus sanctis. Porro hierarchia celestis diuidit in superiorem: mediã ⁊ inferiorem. Superior continet tres ordines scz seraphin: cherubin ⁊ thronos. Quoz primi ꝓsiderant dei bonitatẽ. Secundi virtute. Tercij equitatẽ. Jtem in primis deus amat vt charitas. In scdis nosat vt veritas. In tercijs sedet vt equitas. Media cõtinet dominatões principatus potestates. Quoruz primi officia regũt angelorum. Sequentes cõpinbus ꝓsunt populoz. vltimi potestatem coercent demoniũ. Jtem in primis dñs dominat vt maiestas: in sequentibus regit vt principat⁹: in vltimis tenet vt salus. Inferior hierarchia similiter ꝓtinet tres ordines. scz virtutes. archangelos. angelos. ad quoz priores ꝓtinet miraculorum opatio. ad scãdos magnoz negociorum denunciatio. ad tercios humane custodie solicitudo. Jtem in primis deus opatur vt vir⁹. In scdis reuelat vt lux. In tercijs nutrit vt inspiral Hec dicta sunt fm Gregoriũ. Sed fm dyonisium virtutes sunt medius ordo hierarchie scãde: principatus primus ordo tercie hierarchie Hoc attende ꝙ in qualibet triũ hierarchiarum ꝓmissarum notatur trinitas ꝓsonaruz diuinarum: vt patet in celesti hierarchia tam superiori ꝙ media ꝙ inferiori.

De tempore siue etatibus.

Mundi etates acapiunt similitudinarie iuxta etates hominis: sunt aũt sex etates mũdi. Quaz prima incipit a mũdi creatõne ⁊ durat vsqz ad diluuiũ: ⁊ habuit fm hebraicam veritatẽ annos. 1656. Scõm septuaginta interptes (sicut Jsidorus exponit) ⁊ alios ꝙ plurimos quos hic sequmur habet annos. 2242 ⁊ sic differt in ãnis. 586. quos hebrei minus hñt in hac etate: et iuxta hanc cõputum matusale mortuus est ante diluuiũ: eodez tñ anno quo diluuius fuit. Scõa etas incipit a diluuio: et durat vsqz ad natiuitatem abrahe: ⁊ habuit fm hebreos annos. 292. fm septuaginta. 942. et sic differt in annis. 650. quos iterũ hebrei minus hñt. Que aũt sit ratio tante diuersitatis inuenire nõ potui. Tercia etas incipit a natiuitate abrahe: ⁊ durauit vsqz ad unctiõ regni Dauid hñs fm hebreos annos. 941. fm septuagintã. 940. Quarta etas incipit a principio regni dauid ⁊ durat vsqz ad transmigratões babilonis: ⁊ habet annos. 484. fm hebreos. fm septuaginta. 485. Quinta etas incipit a transmigratõne babilonis. scilz qñ hierusalẽ destructa fuit: ⁊ templũ in ea incensum: et durauit vsqz ad benedictã natiuitatem xpi habens annos fm hunc modũ pretactum quem hic sequimur 590. Et sicut ꝓdictum est grandis est altercatio de supputatõne annoz hui⁹ etatis diuersi diuersimode cõputãt. Sexta etas incipit a xpi natiuitate ⁊ durat vsqz ad finem mundi cui⁹ terminum solus deus nouit ⁊ hec dicat senectus: siue hora nouissima. His aũt etatibus põt addi septima etas ꝙ est quiescentiuz. et currit cum sexta: et octaua etas ꝙ est resurgentiu m. Porro fm hebreos in prima etate mundi sunt generationes. x. Jn scda. x. Jn tercia. xiij. Jn quarta xvij. quas tamẽ Matheus gratia mistery. xiij. ponit. Jn quinta. xiij. Etates aũt hominis sunt ise. Prima ẽ infantia hominis a natiuitate hois vsqz ad ãnos. 7. Scõa etas est puericia vsqz ad ãnos. xiij. Tercia etas ẽ adolescẽtia a. 15. anno vsqz in. 38. Quarta ẽ iuuẽt⁹ vsqz ad. 49. Quinta ẽ senect⁹ a. 50. ãnovsqz ad. 79. Sexta ẽ decrepita etas ab ãno. 80. vsqz dum vita fuat.

Prima etas mundi ab Adā vsq; ad diluuiū habet sm Hebreos ānos 1656. sm septuaginta interptes Ysidorus ⁊ plures alios quoꝝ; numerus in eisdem consequēter ponitur habuit annos. 2242.

Summa bonitas volens cōmūicare suuꝫ bonū ⁊ alijs fecit creaturaꝫ rationalem q̄ summū bonū intelligeret: intelligēdo amaret: amādo possideret: possidēdo beata eēt. Fecit de⁹ aūt primū hoiem formādo corp⁹ ei⁹ p ministeriū angelorꝫ de limo terre i agro damasceno ⁊ inspirauit i faciē ei⁹ spiraculum vite: hoc ē aiam creauit: quaꝫ corpori facto vniuit. Fact⁹ aūt ē homo ad ymaginē dei in naturalib⁹ ⁊ ad similitudinē in gratuitis. Ecce dñs mirabili pfudit gr̄a. Cū ergo marē ad similitudinē suā primuꝫ finxisset: nū etiā femininaꝫ figurauit adiplius hois effigiem vt duo inter se permixti sex⁹ ppagare sobolem possent: ⁊ omnē terrā multitudine opplere.

Formatis aiantib⁹ terre ⁊ volantib⁹ adduct; ab Adā vt videret ea: eā adā nō iuenirē adiutoꝝ sibi. immisit dñs sopore in Adā ⁊ tulit vnā de costis ei⁹: replēs carnē p ea: ⁊ edificauit in mulierē. Quā adā videns dixit: H nūc os de ossib⁹ meis ⁊ vocabit Ysa qđ latine mir interptat: qz de viro sūpta ē. Factū igit adā de⁹ in paradisum trāstulit: ⁊ ibi de costa vermiē; Euā p̄duxit: sibiq; socīā formauit: Hāc ñ fecit de capite ne viro dñarē: nō de pede viri ne ꝓtenerē: ⁊ de latere vt amor; viri pbarē: etiā vt nō loci geniꝰ nobilitate: ⁊ virtute vnusq;q; sibi cōparet gr̄am. Jō extra paradisuꝫ vir fact⁹ ē: mulier vero itra paradisū. Creat deniq; extra paradisū H est i inferiori loco vir fact⁹ melioꝝ inuenit p Euā q̄ in paradiso facta fuit Adā igit p thoplastū primū hoiem summ⁹ oīm rer̄ fabricator deus sexto die seclo dnta ⁊ vicesima marcij bestijs terre creatis cūctisq; reptilib⁹ ⁊ volucrib⁹ de limo terre rubeo i agro damasceno tāq; creaturaꝝ oīm finē ⁊ possessorē finxit.

Quinq; suggerente diabolo in forma ser/pentis pthoparētes mandatuz dei trās/gressi fuissent: maledixit eis deus: et ait serpenti. Maledict⁹ eris inter omnia animātia ⁊ bestias terre: super pectus tuum gradieris: et terram comedes cunctis diebus vite tue. Mulieri quoq; dixit. Multiplicabo erūnas tuas: ⁊ cōceptus tuos: in dolore paries filios ⁊ sb viri potestate eris: ⁊ ipe dominabitur tibi. Ade vo dixit Maledicta terra in opere tuo i laboribus comedes ex ea: spinas ⁊ tribulos germinabit tibi: in sudore vultus tui vesceris pane tuo: donec reuertaris in terram de qua sumptus es. Et cū fecisset eis deus tunicas pelliceas vestiuit eos de paradiso collocans ante illum cherubin cum flammeo gladio: vt viam ligni vite custodiat.

Adam primus homo formatus de limo terre triginta annoꝝ apparens imposito nomine Eua vocat⁹ fuit. Cuz de fructu ligni vetiti oblato abyroze sua comedisset: eiecti sunt de paradiso voluptat⁹: in terram maledictionis vt tanta imprecationez dominj dei. Ada in sudore vultus sui operaretur terram: et pane suo vesceretur. Eua quoq; in erūnis viueret filios quoq; pareret in dolore, quam incomparabili splendore decorauit. cā felicitatis sue inuid⁹ hostis decepit: cui lenitate femine fructus arboris temerario ausu degustauit: ⁊ viri sui in senectam fuam traxit. Deinde periz omnibus foloꝝ fuscepit et delitiaz orto in agro edon vna cuz viro pulsa exul venit. Tandem cuz partus dolores sepius expta fuisset cuz laboribus in senij ⁊ tandē in mortez sibi a domino predictā venerit.

De paradiso ⁊ quatuor fluminibus eius.

PAradisum terrenum seu delicarum sub linea equinoctiali versus orientem situatum a principio omnium deus planta uerat. Qui latine hortus siue pomarium dicitur Hebraice heden quod deliciæ sonat: quasi deliciarum hortum omnium arborum genere consitum Ubi ⁊ lignum vite positum erat. Huic loco muro igneo a terra vsq; ad celum perfecte vallatus aiunt. Hic etiam cherubin asserũt flammeo gladio antestare prohibentem volentes adire. In quo Adam ⁊ Eua fuerunt producti: demũ peccato gule expulsi. In eoq; posiri Enoch voluptuantur ⁊ helyas morituri manibus antixpi: hic autez locus in oriente longo maris tractu a nostro habitabili segregatus oĩi amenitate cõspicuus scribitur. Qui habz salubritatem amenitatem atq; iocunditates de cuius medio fons egreditur qui totum irrigat. Quinq; in quatuor nascentia diuiditur flumina vt expositores Hebreos profitentur.

Ganges qui ⁊ phison

PRimus fluuius phison q ⁊ gãges appellat fluuius indie pergrãdis atq; famosus: qui vniuersam circuit indiam. Is in orientem tendens a.xx. maximis atq; nauigabilibus flumanibus augetur. Et vltimo pluribus ostijs occeanum ingreditur. Quotcunq; autem exundet alueis in mare: adeo grãdis est vt vbi minus occupet latitudinis. viij. M. passuum pateat: vbi plurimus centum altitudinis nusq; minus. xx. passibus reperitur. Aduersus quem Cyrus persarum rex quasi cepti oblitus bellum inauditum sumpsisse fertur. Nã cũ vnũ ex regijs equis candore atq; forma precipuum quem fiducia tractus trãsuadare persuaserat: a vortigimbus vndarũ circumagi atq; absorbi vna cum insidente cerneret aiũt iratus iurasse se illum adeo extenuaturum: vt qui equũ atq; eq tem optimũ absorbuisset: mulieribus vir genua tingẽtibus vadosum faceret. Nec verbis opus defuit. Nam totis in hoc expositis copijs. In cccc. lx. alueos flumen detraxit. Anno integro operi dato nõ obsistente q nili more augeri dicat certo anni tpe et adiacẽtes fecũdare agros.

Gion qui ⁊ Nilus

GIon qui ⁊ nilus secundus appellat fluuius totius orbis primarium fluuius arbitratur. Huic fm quosdam latine nomine melo. Alij dicunt hunc esse quem theologi Geon. nũcupant: ⁊ ex paradiso deliciarũ fluere: incole Nilum vocant. Per limũ quem trahit: ⁊ eo egiptia arua fecundat. Is e nigro flumine quem accole nili patrem dicunt rapido veniens cursu affricam omnem ab Ethiopia seperat: ⁊ plurimas insulas faciens venit ad eã clarissimã Meroem a dextris eius nominat⁹ astusapes qõ idẽ sonat quod latens. Et ptim asperrimaq; nauigia deferẽs in amplissimũ effunditur lacum: deinde varijs incatarus irritamentis montium coartatur rupibus: ad eum locum deueniens ethiopum qui Cattaduppa vocatur tam violẽter inter obuios scopulos suo impellitur impetu: vt vasto aquarum se frangentium rumore incolarum aures in surditatem vsq; ledat: deinde lenis violentia posita placid⁹ ac nauigabilis effiatur. Et primo circa cataractorũ oppidum incipit esse triplex. Cuius pars vna ad deltam ⁊ meliam declinãs iterum seperatur. et sic diuisus atq; vagus: aliis etiam alueis variis seperatis in septem postremo totus diuisus partibus omnẽ egiptum irrigat annuo incremeto. Et demum egiptio mari p septem ingentia miscetur hostia. Scripserunt veteres hunc esse filiarum altorem permaximum et beluarum immanium productorem ⁊ crocodrillorũ ⁊ hippotamorũ ⁊c. Preterea calami atq; papiri: ⁊ agrorum fecundatorum inditum suis annuis incrementis. Que fieri contingat vt plurimũ sole tenente leonis finem: ⁊ ad medium vsq; virginis augeri demum declinare: et in ripas reuocare aquas incipere: donec sol virginis in finem vel libre principium venerit: ⁊ tunc totum infra veterem alueum contineri asserunt fluminis huius aquas talis esse virtutis vt fecundas faciat mulieres.

Tigris.

TIgris Tercius qui scõm Josephum dicit quod sonat acutum: eo q velocissimus sit Armenie maioris fluuius toto orbe cognitus. Nam a nostris vnus ex quatuor paduli deliniaq; exeuntib⁹ affirmatur. Is quom medorum fines attigit repẽtinus factus: tigris nomen assumpsit: sic eñ sagittam volucrem medi vocant: nec diu ⁊ comperto antrũ lacu cursuq; seruato violentius ⁊ integer atq; discolor p illum effertur. deinde tauro monte obuio antro montis immergit. Et p latebras mersum in aduersam partem eluas et purgamẽta plurima secum trahens apud lacum qui Lozida appellatur omnia demersa ferens: factusq; iterum fluuius in cuniculos mergit iterato. Et postq; xxv. mil. passuũ occultus exurrit: tercio redditur terris in regione circa nympheum adeo p punctus Arsene fluuio in regione Arthen: vt quom quacunq; ex causa intumuerit: seruatis sibi quisq; vndis suis confluant vna: cuius rei testimonium lenior Arsenie cursus est. Qui mox diuisus in Euphratem iter dirigit relicto tigri. Qui susceptis ex armenia claris fluminib⁹ parthenios ⁊ alios disiũgit. Et vt asserunt alq; minuẽ in partes diuidit et Mesopotamiam faciens lustratis radicibus montium Condriorum circa Apamiam Seleuciã atq; babilomã. xxv. mil. passuũ in alueos diuisus duos funditur. Quorum vnus quem meridiensem vocant Seleuciam ⁊ Mesenem alluit. Alter autẽ in septẽtrionez versus campos caucasi irrigat: ⁊ vbi in vnum redierc alueum tigris dictus est. Verum

cum hos. lx. mil. passibus ampliauit vasto effusus alueo dextra carmanie oppidi persicum i mare defertur: nec vno tamē hostio sed pluribꝰ miscetur eidem. Alij vo dicunt hunc rubro infundi mari.

Euphrates.

EUphrates quartus fluuius qui frugifer sonat inter ceteros fluuios memoratu plurimo celebris est. tam veteꝝ litteris ꝙ emendationibus suus. Hūc quidaꝫ volūt ex paradisi fonte mortalibus quidem incognito deriuari. alij dicūt in armenia maiori in mōte cui paracoatra nomē haud longe a fonte tigris oriri. Is aliquibus susceptis fluminibus validior factus in taurū mōtem vires exprimē suas. Cui cum nō resistat taurus progreditur victor: sed sarosus atq; violentus ad dexteram Comagenam: ad leuam autem relinquit arabiā. Verū sunt qui velint eum in alueos duos diuidi: ꝗrū alium in tigrim effundi dicūt: reliquū vo p medios medos gordianozumq; terras in Mesopotamiā ferri. Et babiloniam quondaꝫ Caldeoꝝ reginam in ptes duas cursu medio seperare. Inde hic idem postq; aliq̄diu effluxit qui nauigabilis t ingens ante fuerat in paludibus dispersus amplissimis temere efficit riuus t incognitus (vt aiūt) multq; aperto exitu effluit. Esto sint q̄ dicant eū in mare rubrū fundi. Volunt in suo hūc mō more t fere eodē tempe Mesopotamiā irrigare: atq; fecūdam facere et sese in alueū statuto tempore reuocare. Quāobrem eus nomen Euphratis fortitū volūt. Cū hebraice Euphratas fertilitas appellet: dicunt t alij aquas eius esse vitales. Et ob id a priscis auxencum fuisse vocatum.

CUm omnia in quibus historia versatur complecti rerū scriptores deceat: pauca de diuersitate maris ac eius nominibus iuxta varietatem regionū adiūgere labore.

HOmerus terrā omnē quā incolimus abluī occeano pdidit. Neq; aliterū est insulam eam esse. Nas quocūq; accedere ad extrema terre mortalibus pmissum est mare ūere nitur. Quod occeanū appellamus: t hūc nostre habitabilis terminum quaq; versum existimāt Occeanus autem quem greci sic nominārt de celeritate: ab occasu solis irrumpēs leuo latere europam radit. affricamq; dextro sastisq; calpe et abina montibus. quos dicūt colūnas herculis inter mauros funditur t hispanias. at freto isto quodaꝫ ostio aperit limē interū equoris nostri mediterraneis finibus quouisq; ad orientes ppellit. Horū qui hispanias perfudit. hibericus fertur. t balearicus qui in narbonēsem pruincia am: gallicus mox ligusticus ab eo ad Siciliam tutus. quem greci Ionū vel tyrrhenū Itali inferum vocitant. a sicilia vsq; cretam siculus: inde cretensis qui in pamphiliam t egyptum ptendit. Que aquarum moles torto in septemtrionē prius latere amfractibus magnis iuxta grecias yllyricum t bellespontum in angustias strigitur pontidis. Que pponis asiam Europā q; discriminat. Causam nominis nō vniformis dedit ratio asiaticum et phoeniciū a prouincijs dictum: ab insulis carpathium egeum Icareus cyprium. a gentibus ausonium dalmaticum ligusticum. ab oppidis hadriaticum argolicum. tt. Egyptiū pelagus asie datur. gallicum Europe. affricanum libye. Hec in gremijs terrarum. Oras autem extremas vt dictum occeanus amplectatur. Qui a littoribus suis arabicus persicus Indicus: eous: sericus: hyrcanus: caspius sarbicus germanicus gallicus atlanticus. libicus. egyptius dicatur. Cuius accessus incremēta circa littora indie vehementissime proximi: maximoq; ibi exitus facunt. siue quod suspēsius altius tollatur vt caloris. siue q; in ea parte orbis t fontium t fluminū copia sit effusior. Circūnauigari an hec insula queat: dubitatū est Strabo Gnosius australe pelagus ꝓpter intolerabilem estum. boreale quoniā frigore concretum esset: minime nauigari posse putauit: Iulius Solinus tube testimonium adducit qui vniuerse partis terre meridiane quas plurimi ꝓpter solis ardorem peruiā negauerunt facta vl genū vel insularum cōmemoratione ad confirmande fidei argumentum: oēsc mare qō ab india vsq; in byspaniā retro affricam cingit: nauigabile affirmauit. Plinius veronensis scribit in arabico sinu res gerēte Cesare augusti filio: signa nauium ex hispaniēsibus naufragijs fuisse recognita: t annone florēte Carthaginis potentia circūuentum a Gadibus ad finem arabie. eam nauigationem scripto prodidisse. Cornelius quoq; nepotem auctorem facit qui Eudoxū quendam sua etate cum Lathirū reges fugeret Arabico sinu egressum Gades vsq; profectum cōmemorat. Celsūq; antipatrem a se visus: qui ex hispania cōmercij gratia vsq; in Ethiopiam nauigarit. De septemtrionali occeano maior contentio est quem tamen magna ex parte diui Augusti auspicijs: circa germaniam nauigatum cōstat vsq; ad Cimbrorum promontorij. Caspia vo littora Macedonum armis Seleuco t Anthiocho regnātibus ita explorata et pernauigata sunt: vt quo bacchus ꝙ totus hinc atq; illinc septemtrio sit remigatus. Plinius nepos testimonio vtitur qui metallo celeri Gallie proconsuli conatus a rege sueuorum indos astruit: qui ex india cōmercij causa nauigantes tempestatibus essent in germaniam arrepti. Apud Ottonem historiaī legatur sub imperatoribus theutonicis indicam nauium t negociatorum indos in germanico littore fuisse deprehensos: quos vēntis agitatos ingratis: ab orietali plaga venisse cōstabat qō negotiare minime potuissent si (vt plerisq; visum ē) septēmonale pelagus innauigabile cōcretumq; esset. A columnis herculeis maritanie atq; hispanie et galliarum circumis: totiusq; forme occidens bodie nauigatur. Orientem nobis incognitum: eius religionum atq; imperiorum diuersitas. tū barbaries immēsa rediderit: veteres tamen nauigatum produnt.

Nota de paradiso hec sequentia ſm doctores diuine scripture

Qui aūt ille locus ſm Damasce. exultationis vniuerse pmptuarij q̄ terre excelsior positus est. ⁊ tpato ac purissimo aere refulget: plantis semp floridis comatus est: bono odore plen⁹ nullū īrōn abilū inhabitat. Est etiā ſm ysido. oīm genere ligni ⁊ pomiferū arbor consitus: nō ctus sed tempies aeris perpetua. E cuius medio fons pcurrens totum nemus irrigat. Et ſm mgīm i historijs sup Genē. Paradisus ē in principio mūdi partis orientalis locus. tam altus q̄ aque diluuij vniuersalis ipm nō attigerūt: q̄ ſm Strabū ⁊ Bedā pertingit paradisus vsq̄ ad globū lunarem qō tamen q̄dam impugnāt vt Henricus de Eruordia. Et alij quidā. ⁊ est locus amenissimus lōgo tractu terre ⁊ maris: ⁊ si homo non peccasset deus qui totum mundū fecit: ⁊ paradisum ampliasset. sic q̄ oīes homines cōclusisset. Arbores paradisi comā nunq̄ perdunt. Ibiq̄ Enoch ⁊ Helias vsq̄ hodie incorrupti perseuerant: vt dicat mgī in historijs. Et paradisus tante est altitudinis. q̄ est inaccessibilis ſm Bedam. et tam altus q̄ etheream regionem contingat. ⁊ q̄ aque cadentes de eo tm̄ facūt strepitum hominibus in vicinio cōmorantibus: vt perdant sensum audit⁹. vt dicat Basilius in exameron ⁊ sanct⁹ Ambrosius. Ite aque sunt que procedunt de vno fonte paradisi. ⁊ generant quatuor riuos. s. phison q̄ ⁊ ganges dicat. Geon qui et Nilus. Tigrim ⁊ Eufratē. quo ipsi vero quatuor rui fluant habetur Genes. ij. Et est paradisus ſm Albertum magnū: locus temperatissim⁹ libre ⁊ aeris pene suppositus. quia in oriente iuxta torridas zonam. Ideo bis in anno sol pertransit centrū paradisi. ⁊ est ibi aer subtilissimus ⁊ incorruptus: ⁊ semper equinoctium: ⁊ vterq̄ polus ibi videtur: ab Helya ⁊ Enoch inhabitatur: et arbores bis ibi in ḡlibet anno fructificant. quia duplex est ibi estas. ⁊ duplex hyems in anno: et vtrūq̄ nostrum solsticium ē eis profundissima hiems: ⁊ vtrūq̄ equinoctiū profundissima estas. Ideo dicat Maranus q̄ in India singulis ānis due sunt estates ⁊ fruges bis metūtur. Patet igitur q̄ est locus altissimus terre. Secretissimus. Tēperatissimus. Amenissimus. quia est ibi loci viditas: florum venustas: flagrantia aromatum Irriguū fontium. Umbrositas arborum. Ubertas fructuū: Cantus auiū. Quinto locus ordinatissimus. Sexto fertilissimus. ideo bene ort⁹ omniūdeliciarum dicitur.

Fecit quoq̄ deus ad ornatum et decorez paradisi triplex genus ligno⁹ ſm ysid. ⁊ Augustī. de ciuitate dei. Unū ad sustētationem vite per nutrimentum: de quo dedit pceptum affirmatiuū dicens. Genē. ij. ex omni ligno paradisi comede. Aliud fuit ad pbatōnez obedientie. s. lignum scīēt̄ boni ⁊ mali: de quo dedit preceptum negatiuū dicens. de ligno aūt scīēte boni et mali ne comedas. quod tamē nō seruarunt nostri parentes primi. Ideo gustato pomo aperti sunt oculi eorum. s. ad concupiscēdum sensuum. ad quod ante non patebant ſm Augustī. ibidem in glosa. non q̄ ante ceci erant sicut quidā false imaginant sunt. Et cognito primi carnis ⁊ libidinis in se. ⁊ se esse gratia spoliatos confuerūt perizomata id est fucentoria siue bracas de folijs ficus vt sic se cooperirēt ⁊ defenderent. Non tamen est intelligendum q̄ peccatum Ade ⁊ Eue fuit ex parte fructus illius ligni vel eius cuiusdem vt dicat Augustī. de ciuitate dei. sed ratione affectus inordinati preponentis se diuīne iussioni: quia aliud ē prohibitum: quia petīm ⁊ malū sicut homicidiū furtū ⁊ mendacū. Aliud vo est petīm ex eo: quia ē pbibitū sic fuit hic. Comestor dicat q̄ lignū scientie boni ⁊ mali dicti est ex eo. q̄ ex eius comestōne sensitū est: q̄ senserūt statum post comestōnem malum cognitudinis ⁊ imbecillitatis ac rebellionis carnis cōtra rationem. et sic ceperūt cognoscere bonū sanitatis firmitatis obedientie ac malum infirmitatis cognitudinis imbecillitat̄ ac inobedienie. sicut medicus melius nouit morbos cū non solum infirmos visitat sed cum ipe infirmatur. Nam quod prius nouit per scientiā: postea discit per experientiam. Nas dulcia non memunit qui nūq̄ gustant amara ⁊ econuerso. Tercium fuit lignum in paradiso nobilius alijs. s. lignum vite ⁊ hoc tripliciter. Primo ꝓpter effectum. q̄ dabat se comedenti causam immortalitatis ⁊ p hibebat causas infirmitatis ⁊ imbecillitatis: nō tamē virtute naturali pure: ſ magis gratuite ꝓpter virtutē anime obedientis deo: que erat immortalitatis causa principalis ipsius corporis ſm Tho. in scripto sccādi senten. quia quotiēs homo fuisset infirmatus de isto ligno sumpsisset ⁊ sanitatem datus fuisset: ⁊ hoc sic cōtinuasset vsq̄ dum numerus electorum completus fuisset. tunc omnes simul in celum rapti fuissent. Sedo ꝓpter situm: quia situm erat i medio paradisi q̄ ſ preciosius et dignius oim. sicut cor animalis in medio corporis ponitur: et quod totum corpus viuificat figurans crucem christi viuificantis totū mundū et trahentis ad se omnia. Joh. xij. Tercio ꝓpter sacramentū ſm Augu. vbi sup vbi dicat q̄ per lignū scientie boni ⁊ mali significatur liber⁹ voluntatis arbitriū. per lignū vo vite xp̄s significat. Ezech. xxxi. Omne lignū padisi n̄ ē assimilatū illi. q̄ Cāt. iij. Emissiones tue paradisus malo⁹ punico⁹ cū pomo⁹ fructibus.

Huius aūt loci post petīm bois aditus iterclusus est: sepius em̄ vndiq̄ rūpbea flāmea id est muro igneo accinct⁹ ita vt eū celo pene ūgat incendiū. Cherubin ḡs. i. angelo⁹ plidū arcendis spiritib⁹ malis sup rumphee flagrātā ordinati ē: vt boies flāme: angelos vo malos angeli boni sīmoueant ne aut carni vl spū trālgressiōis aditus padisi pateat. Hec ille.

Duplex fuit cā immortalitat̄ bois i statu innocētie. s. intrinseca q̄ erat vis ꝓtiua ipsi⁹ aīme ⁊ hec a deo. Alia extrinseca. s. esus ligni. Istud etiā lignū vitā longeuā dedisset homi post petīm ſm Aug. i li. de q̄stiōib⁹ no. ⁊ ve. test. ſ hoi gust⁹ eo⁹ pbibit⁹ fuit post petīm. ió dī gen. iij. Ipse āgelis videte ne forte Adam sumat de ligno vite ⁊ viuat iternū. i. valde diu. Concor. s. Tho. i. parte. q. xcvij. art. iij. Et Alex. ij. pte summe. q. xliij. ar. xx.

ADam vir sctūs cūctis diebus vite sue xpi gratie spū clarus: prias magnā ac diuturnā fecit filios suos p̄cepta iustitie ēdit: p̄cipiēs vt a progenie cayn ac filiorū eius omino abstinerent. nec cū eis mīmonia iūgerēt. Dicēs p̄nus nī parēs vno petō a paradiso nos expulit: ḡ sctā querelatōe sua ac pēna sua expīn nobis redit ad regni celestis gaudia remeādi: q̄ ātē ḡ nō fecit de ipo iuste cōgrī nō potent. Comestor dic. Adā genuisse .xo. filios t totidē filias p̄ter cayn t abel. adā fuit p̄ t socer cayn q̄ cayn xpi mīmonia cū calmana sorore sua. Augus. Adā vo mortuus ē bris ānos nōgētos t. xxx. vt dī i ymagie mūdi. postq̄ genuit .xxx. filios t̄. t sepultus ē i loco caluarie ca/ ca bierlim: vbi postq̄ aliq̄du recreauit. trāslatū ē corpus ei⁹ i chrīō i terrā de q̄ sumptus ē: eui snie concor/ dat Athanasius t dicto. beda. q̄ venit vt ibi cor/ pus suus xpus exponeret morti: vbi caput generis humani fuit corruptū: t vbi semināta est corruptio ibiq̄ incorruptō oriretur: quateus sic mediana mor bo cōfunderet. Jobes tū in ymū sonat vt patet.

AGustinus. xiij. de ciuitate dei. humanū ge nus ideo ex vno homine deus instituit vt cō mēdaret q̄ ei grata sit in pluribus vnitas. que consideratio multus electus prodest: sanctus an gelus in eterna pace sociādis: verū tāta immanitate peccādi defecerit boies vt uti⁹ ars pacan⁹ inter se be/ stie vuiuerēt. Sicq̄ n. vnq̄ inter se leones aut inter se dracones q̄a boies bella gesserāt. vnicuiq̄ cōcordie diligit deus.

ADam itaq̄ t Eua p̄mū oim parētes. xxx. sup nōgento⁹ vixere ānos. t p̄ter Cayn Abel t Seth cū sororibus suis q̄s scriptura cōmemorat. xxx. alios genuere ac filios. Demū q̄s infirmitate correptus Seth filio ait alios inter dixit ne ei⁹ filij cū filijs cayn misceret. Illū p oleo mīe iperādo ad para/ disum vt aiunt: trāsmisit tandē defectus in Ebron sepelitur. Sūt tri q̄ dicūt eū i caluarie loco sepultū fuisse

Bibliotheca Wittemb.
Alt 1960
M. Ct. Bl. 12.4

Abel secūdus filius Ade natus est anno.30. Ade cū sorore delbora. Iste abel primus martyr ecclīam incho auit q: i gr̄a t iustica pmāsit. Et ei ab Adā ichoata fuisset nō foret cōmua.

Hūc ät iustū t scm̄ pmēorät euāgelia Qui ab inēte etate iusticā colere t deū timere didicat. Cui⁹ pueriano pastoralis erat: t de oib⁹ pmicias deo offerebat. Et pterea de⁹ ad eius sanctica respiciēs. t ei⁹ oblatōes gratam bibit germāo pūte. q̄ vi so vult⁹ cayn p̄ ꝓfusiōe ꝑdit et iudie stimulo fraca⁹ cayn i eū ꝓsurrexit ac iterfecē. Qui celestē ciuitatē pm⁹ ꝑdidit. Et ip⁹ a uem se pmū ꝓstituit Centenario t eo amplius Abel mortuo. Adā post centesimū annū Seth genuit filium.

Hūno .cxxx. fm bi.b. Scōm lxx. iter pres. cxxx. Adaz genuit seth q̄ fuit tera⁹ fili⁹ ade t nat⁹ ē āno pris sui .cxxx. incho ite fm he. ve. b ē āno mūdi. 130. cō pleto vixit ät āns. 912. Iste seth nat⁹ est 230. āno ad. q̄z. c. moyses ptermisit q̄b⁹ luxit filiū suū abel i valle plorationis qre ebzō. ape ecē p oleo mīe iperādo padulus adiit. In his duob⁹ primus filius Ade. s. Cayn t abel ortū hūerūt due ciuitates fm Aug. 14. li. ō ci. dei. fecerūt itaq̄ duo amores duas ciuitates. terrenam. s. amor sui vsq̄ ad ptēptū dei. Celestes vo amor dei vsq̄ ad ptēptū sui deniq̄ illa i scīpa: b in dño gliat. Illa ägit ab hominibus gliam. huic ät de⁹ ꝓscie teste maria ē glia. ad illā primet cayn q̄ primo nat⁹ ē t ciuitatē ꝑdidit. Ad istā pmz abel. q̄ scdo nat⁹ ē t tāq̄ pe

grin⁹ b̄ pueriat⁹. qz gr̄a p̄destinat⁹ eius fuisset. deniq̄ vt citas dei sue aduersarie coopatōe clarescat. aliā facta reprobo rum cōmemorare necesse fuit.

Cayn prioganit⁹ ade t eue cū sorore sua calmana nat⁹ ē āno ade. xv. I agro damaseno. Hic prim⁹ agrorū cultor fuisse phibet cupidissim⁹ q̄dē t aliene se lacerans ipatientissim⁹ ac scelerat⁹ volens mūera sua reprobata a deo et mūera fris sui accepta mot⁹ inuidia fr̄em suū ductus i agrū interfecit. ꝓpter qō a deo pūit⁹ fuit vt oib⁹ diebus vite sue eēt vag⁹ t pfug⁹ sup terrā. Cuiz cayn ꝓfect⁹ eēt senio t iter fru tecta aliqn sederet a pnepote suo lamech q̄ senectut⁹ vicio cec⁹ fact⁹ dū venatōi ist⁹ stēt puer ductor⁹ suasu credēs cayn ferāz sagitta occisus fuit.

Eras plūras diuor regū gētiuz aut operū magnorū: aut psonaz sublī mitū hicide ānotant: q̄b⁹ vtiq̄ astronomi

i suis calculatōib⁹ ab adāvsq̄ ad alphon sum. Et nō q̄ era ē tps famosuz alicuius gētis vel secte incipiēs ab aliq̄ effectu q̄ ē nōbilis homtat⁹ vel malicie t vulgariter pt dia datū: inxta qō publice ꝓscriptōes fiūt. Dñs t scūs leo hui⁹ nois pm⁹ freq̄n ter h termino era vtit in Epistolis suis.

Enos filius Seth nat⁹ ē āno Seth cc. anno vo mūdi. 435. fm. lxx. fm heb. 235. āni vite eius. 905. Iste enos in cepit inuocare nomē dñi forte per aliqua deprecatoria verba que inuenit.

Cayna filius Enos natus ē āno pa tris sui. xc. Mūdi vo fm. lxx. 625. fm heb. ccc. xxv. āni vite ei⁹ extenūt 910.

In linea iustoruz tres notāt celestib⁹ decorari. Primo enos q̄ primo nomen dei inuocauit. Secundo Enoch q̄ cū deo ambulauit: t trāslatus ē in paradisuz. Tercio Noe q̄ pfectus fuit in generatōnibus suis humani generis saluauit ab aqs diluuij. In linea vo pcōz tres decorantur terrestribus. Primo Jabel qui fuit pater habitantium in tentoriis atq̄ pastorum. Secundo Jubal qui fuit pater canentiū in Cithara t organo. Tercio Tubalcha yn qui fuit malleator in cuncta opera eris.

Enoch filius Cayn quotus sit in numero filioꝝ Cayn certum nō est. Iste Enoch cayn ciuitatē ꝺedit appellāꝫ eā noīe ei⁹ Enoch nā quā ⁊ sua ple repletā vidit. dicat eīm Joseph⁹. Qō cayn rapinis ⁊ violentijs opes cōgregās filios suos ad latrocinia ieitabat. Timēsq; eos ꝗs ledebat filios suos in citate recollegit. Absurdū tīi nō ē sm̄ augus. xv. de ciui. dei. qꝫ cayn edificauit citatē cuꝫ vix ꝗtuoꝫ viros scriptura dicat tūc fuisse. qz nō oēs nūerauit ꝙ tūc cē poterant: ꝙ illos tm̄ nolare nccē putauit ꝗs suscepti opis rō postulauit. Ada per cayn sceleratum vndenario numero finit ꝙ pcm̄ signi/ficat ⁊ ipe numer⁹ semia claudit a ꝙ sexta factuꝫ ē incaum pcti.

Enoch

NOta qꝫ omnes artes vel scientie seculares liberales siue mechanice vl' phīce huma ne curiositati ꝺeseruiētes a fi lijs Lamech legūf inuēte ⁊ sic filij adulterini pmū sūt lioꝛes alijs fuerūt: ⁊ qz tie bant futuꝝ pclm̄ ꝺiluuiū ⁊ ignis Jō tubalcaim' eaſdē artes i duab⁹ colūnis scalpsit. Una laterīcia ⁊ alia marmorea colūna lapidea adhuc manet i terra syria: vt. s. si ꝺstructa laterīb⁹ ab imbꝛi b⁹ exterminarēf lapidea pmanēs ꝓberet hoīb⁹ scīa cognoscere.

Matusalem

MAtusalem Enoch filꝰ cētesimo et ⁊ octo agesimoseptio an no natꝰ Lamech filiū būtq; nato dies ⁊ octoginta su pra septigētos supervixit ānos. Et sic Matusalē diutiꝰ vixisse ferūt oīb⁹ ꝗs scriptura cō memorat.

Malaleel filꝰ Jrath

Jrath filius Enoch

MAlaleel centuꝫ sexagīta/ quinq; hīs etatis ānos genuit filiū ta rdb quo nato postea septingētos et triginta annis supervixit.

Ada Lamech Sella

ISte Lamech primus bigamiaꝫ introduxit habens duas vxores ꝺ illō qō dictū fuit ab Adā spū ꝓphe tico: erūt duo i carne vna. ꝙ viru. i. cayn iter fruteta sacētē sagitta iterfecit adolescētēq; eū ducētē arcu pcussum occidit. Punit⁹ ē igf ꝓter occasionem cai septuagies septies qz septuagīta ⁊. vij. aie ꝺ eo egresse i diluuio pierūt.

ISte Jabel filꝰ Lamech ex vxore Ada icepit ꝺdē tētoria pastoralia portatilia ad mutādū pascua ꝓ gregib⁹ nutrēdis nil nisi animaliū carnale meditās ⁊ pascua vētꝰ. Ꝺ sm̄ cō mentatoꝛē greges ordinauit ⁊ caracterib⁹ distinxit separauitq; sm̄ genera greges ouiū a gregib⁹ edoꝝ ⁊ sm̄ q̄litatē vnicoloꝛes a grege spūi velleris: ⁊ sm̄ etatē anielos a maturioꝛib⁹ ⁊ cō missuras certi tpis faciēdas itellexit

Jabel Tubal

Cōcupia oculoꝝ

ISte tubalcayn filius Lamech et Selle secunde vxoris sue artē ferrareā ꝓmꝰ inuenit: res bellicas exercuit sculpturas i metallis in libidinez oculoꝝ fabricauit sumens ex exemplum a natura ex opere fraucam sicut frater suus Tubal ad volupteatem animi con sonantias excogitauit.

Concupia carnis

NOema filia Lamech ex Sella soꝛoꝛ Tubalcayn artem varie diuersēqz texture inuenit: lanam et linuꝝ in fila traxit ⁊ pannū texuit ꝓter le uitatem. Vsi antea pellibus bestiarum vtebantur.

Cōcupia aurum

ISte Tubal filꝰ Lamech ex vxore Ada hic ꝺ pa ter canentiū i cythara ⁊ orga no qz musicā inuenisse ꝺr no tm̄ instīa musicalia adinuenit sm̄ ymaginē ꝙ postea lōge i/ uēta referūt ꝗ ꝺsonātias ine/ nit vt labor pastoꝛalꝗ frater suꝰ Jabel pamanit i celsi/ as vteref ⁊ in celsis exerce ref: postea tm̄ milia adinuenerit ꝺsonātias melodiaꝝ ⁊ diuer sa instīa musicalia sic moses de sonitu aq̄ ꝺr armonias ꝓ pēdisse. Sūt tm̄ ꝙ dicūt qꝫ ar/ chades poplī ꝓ calamos bre ues ⁊ lōgos pīmi excogitaue runt cantum: Jacetus vero id repertū dicat tempore pthagoꝛe philosophi.

Tubalcaī Noema

Malaleel filius caynan q̄ plantatio dei interpretatur in linea xp̄i natus est anno patris sui. 75. anno vo mūdi fm Hebre. 470. fm. lxx. 760. obijt habens annos octingentos. 95. Dicat Aug. 15. de ciu. dei. q̄ plures ante diluuiū nongentos annos attigerunt nemo tamen ad mille peruenit: q̄ plurimas etatis fuit per miraculū diuinū ad multiplicandū genus humanū ⁊ ad scientiarū principia inuenienda. Tum etiā scōm naturam: qz homines erant melioris cōplexionis ⁊ maioris vigorositatis. Tā habebāt tunc multa maiora ossa quidem homines q̄ nunc. Vnde allegans Plinium dicat. q̄nto magis ptrerit seculi cursus: tāto minora corpa fert natura: ne etas magnitudo gigantoz videaf aliqui incredibilis testatur sacra historia dicens se vidisse molarem dentem: de q̄ cētum dentes scōm modulum nostre fieri potuissent. Dixitq; Auguſt. 12. q̄ nullo modo audiendi sunt illi qui dicūt tante fuisse breuitatis illos annos: q̄ decem de illis faciunt vnum de nostris: atq; nongentos tantū. 90. Nam dicat Plinius ad huc sunt gentes q̄. cc. annis viuut.

Iareth filius Malaleel qui interpretatur descendens siue roborans vel ascendens natus ē anno patris sui. lxv. supra centesimus Gen. v. mūdi vo dcc. lx. scōm he. ve. ⁊ scōm. lxx. interpretes. 976. vixit autem nongentos ⁊ sexaginta duos. Dicat Auguſti. q̄ multi sunt gentiū ante diluuiū de seth ⁊ etiā cayn quos tamen scriptura festine trāsciuit: vt veniat ad noe vbi ambarum generationū ⁊ ciuitatū dei ⁊ diaboli discretio concretioq; numerare ⁊ ad Abraham cui facta est repromissio de christo nascituro qui ē alpha ⁊ o: Appocalip. i. ꝓter quod scriptura sacra quosdam ꝓmemorat. nec omnes isti primogeniti ꝗs scriptura nominat vt cayn cognouit vxorem suam ⁊ genuit Enoch. nō est consequēs q̄ Enoch fuit eius primogenitus. ⁊ sic de alijs. Huius vo tempe filij seth viri optimi in p̄ceptis patris cum simplicitate cordis perseuerantes a filijs Cayn pessimis quidem in omnē luxum prolapsis multa mala passi sunt.

Enoch filius Jareth natus est anno patris sui. c. lxv. Gen. v. mūdi vero 1022. scōm he. ve. Sz fm. lxx. 1122. Anni vite ei⁹ fuere. 365. Iste enoch septimus ab Adam deo placuit ⁊ translatus est in paradisum: ⁊ septima requies p̄dicatur ad quaz trāsferetur omnis qui tangit septa die etate seculi christi aduentu formatur. vivit aūt in paradiso in corporis ⁊ spūs tranquillitate cū helya vsq; ad tempus antixp̄i exitum ad fidei defensionem. Postremo martyrio coronandi. hūc iudas apostolus in epistola sua nonnulla scripsisse refert: q̄ ab antiquitate suscepte fidei a patribus refutata sunt.

Matusalem filius Enoch natus est anno patris sui. lxvij. mundi vero fm lxx. 1287. Anni quibus vixit fuere. 969. Iste Matusalem antiquissim⁹ fuit omniū quos scriptura ꝓmemorat. De annis aūt eius diuerse sunt opiniones. fm lxx. interp̄tum computationem vixisset. 14. annis post diluuium. Sed non legitur fuisse in archa noe. Hiero. vo assent: q̄ eodē āno diluuij moritus sit. Septemq; diebus ante diluuium sepultus. Quidam vo cum cum patre suo Enoch trāslatum fuisse volunt: ⁊ diluuiū ꝓterisse putabant causante hoc diuersitate codicū nostroz ⁊ hebreoz: fm Auguſt. ⁊ Rab. ⁊ ysi. qui omnes dicunt cum absq; omni ambiguo non vixisse. 14. annis post diluuium cum ibi tātū. viij. anime salue fiebant.

Lamech filius Matusalem natus est āno p̄tis sui fm tertium nostrū Gen. v. clxxxij. anno vero mundi fm lxx. 1434. vixit autez annis. 777. Iste Lamech cum esset annorum. 182. genuit Noe quem cum genuisset dixit. Iste. s. Noe consolabitur nos a laboribus manuū nostrarum in terra cui maledixit dominus. Et genuit preter Noe filios ⁊ filias. Et eis vixisset septingētos ⁊ septuagintaseptem annos tradidit principatum Noe filio suo ⁊ mortuus est. Eo quidem tempore gigantes erant super terram: viri vtiq; famosi ⁊ incredibilis potentie facientes bellum.

Secunda etas mūdi principiū a Noe habuit post diluuiū: qđ fuit vniuersale p totū Anno sexcē tesimo vite Noe a principio aūt mundi fm hc. Millesimoseptingentesimoquinquagesimoseptō. Sed fm .lxx. interptes quos Beda et ysido. approbāt Bis mille ducenti t. xlij. t durat vsq; ad abraham fm hc. 292. annis. Sed fm .lxx. 842. annis. Ante diluuiū vo p. 1000. annos Dominus apparuit Noe id ē quingentesimo anno vite Noe.

Noe diuini honoris et iustitie amator filius Lamech. ingenio mitis t integer in quenit gram coram dño. Cū cogitatio humanū .pna erat ad malū. Oīm tpe oīes in viam rectā deducere satagebat. Cūq; instaret finis vniuerse carnis precepit ei dñs vt faceret arcam de lignis lenigatis bituminatā intus et extra. que sit trecētor cubitor geometror longitudinis. Orosius t post eū Augustī. t Hugo. Cubitū geometricū ser cubitos vsuales facere dicūt: quā pticz noiant. Sit itaq; trecētor pticz lōgitudis: qnq;ginta latitudinis t triginta altitudinis. i. a fundo vsq; ad tabulatū sū ngnis. Et i cubito cōsummab illā. In q̄ māsiūculas cenacla fenestrā t ostium i latere deorsum facies. Noe igit post cētis t xx. ānos ad arcā fabricatā. q̄ p solatio vite erant necēria cōportant. Cūctorūq; aialiū ad huādū genus eor masclos sl t feminas piter introducit. Ipe demq; t filij ei vxor t vxores filsor primo die mēs aprīl ingressus ē. Facto diluuio exz dñs oēm carnē delent. Noe cū suis saluat ē. Steritq; arca sup altissimos mōtes armenie. Qui locs egressor vocat. Egressi deo gras egerūt. Et altare facto: deo sacrificabant.

Hoc signū federis qđ do inter me et vos t ad omne aiam. Gn. ix.

Arcus pluuialis siue Iris licet dicatur hre ser vel quatuor colores. tñ duos colores pncipa liter habet. q̄ duo iudicia repntant. aqus diluuiū pterituū figurat ne amplꝰ timeat. igneus futurū iudiciū signat per ignem vt certitudinaliter expectet.

Illo diluuij Anno prima seculi etas termīata ē ab Adam vsq; ad diluuiū inclusiue. Etas scda incepit q̄ t ad abrahe natiuitatē vsq; perdurat.

Noe vna cū filijs t vxore ac filsorū vxorib⁹ exarcha egresso: pfectum altare edificato de aīal pecorib⁹ volatilibusq; mūdis holocausta dño obtulit. Et ei⁹ odorē suauitat ocorat⁹ est dñs. Propter qđ eidem dñs benedixit ac filijs suis dicens.

Crescite & multiplicamini. Indeq; terra ad pcu
pandū numerū nascētiū fluc aperit ut agricole cō-
& cogere terram: et olim inumeris ad pascua
emissi. Ungi ut ait Iuuē capere: ⁊ ouicidi alij
cū mortem emittere: ibidem Lambrusicano uome
dema: ⁊ reliqua animātia ceteris
penore capit. Dū nec operto lambrusicoperta-
rum agricolā. offendunt ipsam sanguine leonum
poci agnaq; ⁊ Tyrrhi pabulo inferiunt: at lam-
brusica in bouē vsq; inferā frumi fecit placitus
& vindemiauit oi. Et ad vsū nec vino traducto
sacrificia fiunt cōmuni magnū. Inchoamus aūt
ex illo tantū tanq; agnos in lopone relinquimus ē
mudanus inbonite tradit: videlicet Cham ⁊
filiū: videlicet chanaan) pōs verenda nudata
& vestigio irridentib⁹ fratribus mictant ⁊ offendat.
At Sem ⁊ Japhet auertentes: filiali pietate in
pōm cōmoti pallium impositū humeris suis
retrorsum incedētes: patris verenda operuere.
Eoq; quippe facies verse erant ne. f. pōis uerenda
viderent. Ego dū non senserat aliqd quidē filio
seruitutē optauit. Cham vo pater cognitionem
sui nō quidem maledixit: ⁊ cum ḡb. Noeho cū
vixisset post diluuiū trecētis ⁊ nonaginta an-
nis: q̄d quidē tēpus scluster egit: cum cōpleuisset
annos nongentos nonaginta mortuus ē. Pre-
ter aūt Sem cham ⁊ Japhet ut nostrum filios:
alios q; post diluuiū genuit filios ⁊ filias. vidit
q; ex filijs filios: ⁊ ex filijs filios ad multas vs-
q; generationes.

Monstruosos quoq; multa horum gene
ra post linguas vniuersē a deo facta va
rijs in locis ꝓducta fuisse cōmentantur.
Deum ens ipe ut sciret quid posset similitudi
ne vel diuersitate preterea polemodane vniuerſi
fi: etiā monstruosos homines in mundū ꝓducere
voluit. E ibus ydam dicunt reperi q; in media
fronte vnū tantum habt oculū: qui monoculi ap-
pellantur. Alios narrat e cubitales: q̄s pygme
os greci vocāt: qui p annū octauū vsuendo non
excedūt. Dñi poēt plinius. vij. natur alios bifauce
tradit: ⁊ esse hos montes indie: vicinos ibi occeano
salubres: ales semper vernāte hūt singulare bellū
cum gruibus fuisse Homero: hoc mulcera Sola
mon anno dno parere dicit: ⁊ octauo senescere:
Fama e ambitiosa arietū capitū cornua armatos
fagitta vertas tpe vniuerso agmine ad mare ce-
lerrimos ⁊ ouas pullorū earū alitum cōsumere.
Calas eos lino pennisq; ⁊ ouoz putationibus
cōtrus. Archoniclos i cauernis viuere pigmeos
tradit. Item gētes alie sunt in ydis: singuli fin
gulis cruris in pedibus maximis hūt: nō flectēt
sos poplites: ⁊ ibi mirabilis celeritas: ab eo sci-
podas vocant. Dñi etiam plinius vbi supra tradi-
dit q; ydis tempore in terra supini iacētes pedum
sic umbra protegunt: vbi et sciapodum nomē habēt.
Item idem plinius in cētrum indie gentes ha
bitare dicit. Quosdam alios sine cervice habē
tes oculos in humeris. Quosdam alios cyno-
cephalos quoq; canina capita. Et alia diuersa
genera monstruosa: que in sequētib⁹ p̄scribit.
Cum multa reperiatur hominū ferox abstinato
cordis natura continentiaq; qua tamen non ob
mirandā in bellorū ductore magnanimitatem longius
a mari regentes in ydis ꝓdigiosa aliqua ⁊ in
credibilia multis visum in haud dubitamus.
Quis em ethiopes aliquē mirari crederet: Aut
ea nō miracla e cū primū in notitiā venit: Quā
multa fieri nō posse: quo q; facta sint iudicātur
Natura vo rez vsu ab ignotis ⁊ oculis nonnū
quā fides caret: si q̄s nō pceo ea ac nō tota cōple
cte alio. Ideo ad auctores fides relegabimus:
Nō ne fit fastidio grecos auscultare: qui maio-
re diligēcia ⁊ vetustiore cura ea bis scripserunt
Ferūt cui scribarū genera ad septimonē haud
pcul ab ipo ad lonis et ozni specuq; cuius ducto
que loci gefglabron appellāt: pūt arimaspi
q̄s vt in solio sedenti patebrymo oculo in fronte
media infignes. Quibus assidue bellū ee cum
metallis cū gryphis feraz volucri genere. mīh si
marie illustres herodot⁹ ⁊ aristeas proconesius
scribit: fuq; alios ait antropophagos scithas i
q̄s paulle magnanimū motū regio ē q̄ vocat
ab arimaspis. In q̄ silueſtres vsūt boues aureis
post crura plinio cornu velocitatis passim cum
ferus vagātes bos in alio nō sperare celo. Ideo
q; ad finitimos reges nō perabi. Hecq; ad alcra
drū magnū peractos heroas immēz ei⁹ meloz p-
didit. Precipue in india etiopiaq; tract⁹ mira
culo scatēt. Maxia i india gignitur statura indi
cus sunt canes grādiores ceteris. Arbores q̄dem
tante pceritatē tradūtur: vt sagittas supare nō
queāt. Nec facile credūtur soli tēperies celi: aquarū
habūdātia. arūdines vo tāte pceritatis: vt singula
internodia alueo nauigabili ternos interdū bo
mines ferāt. In mōte cui nomē e Mālo boues ee
aureis plantis ocinos digitos i singulis pedib⁹
hūtes auctor e Megasthenes. In mīe aūt mōtibus gen⁹ homi caputib⁹ caninis feraz pellib⁹
vestari p voce latrare edere vnguib⁹ armatis ve
natu ⁊ aucupio vesci. Crediūs scribit in q̄da gen
te indie femias sesin vna parere gemelloq; cōse-
stim canescere. Megasthenes gētē inter montā
das indos narrat loco fontis tālū hūtē. ad ex
tremos indie fines ab ortu circa fontē gangen
Astomoz gētē sine ore: corpe toto hirsutū: vesti
ri frondib⁹ lanugine: halitu tantū viuentē ⁊ ore
q̄d clausū habēt. Nullisq; illis cibū nullisq;
potū. Tantū radicū florisq; varios odores sil-
uestriū malorū q̄ secum portant longaeue sinere
ne olfactū. Quā suoue paulo odore haud dif
ficulter examinari. Onesicritus quibus i locis
indie verbere nō sint corpa bouū cubitoz q̄nū ⁊
binoz palmoz crescere ⁊ viuere annos. cxxx. nec
senescere. Ver medio eno mori. Crediūs gētes ex
ipo q̄ appellat pandore in pualibus sitam. an-
nos ducētos viuere i vmēta cādido capillo q̄ i
senectute nigrescat. Artemidorus i tapobana
insula longissimas vitā sine vllo corpis langue
re tradidit. Boristen ab indis arabq; flum⁹ deter-
minat. In nullū aliū cibū nouere q̄ piscū quos
vngulibus bubulcos sole torrent. atq; ita panē
ex eis faciūt: vt refert Clearchus. in affrice sol-
tudinibus hominū species obuie subinde fuit:
monstrosq; cognouit. Nec atq; talia ex bouū ge
nere laudibus sibi nobis miracula: ingeniosa fe
cit natura ad tuendā eius potentiā sequētes
gentes inter prodigia ponere libuit.

De homib⁹ diuersaꝝ formaꝝ dicit Pli. li. vij. ca. ij. Et Aug. li. xvi. de ci. dei. ca. viij. Et Isi dorus Ethi. li. xi. ca. iij. ola q̄ sequūtur in india. Cenocephali homines sunt canina capita habētes cū latratu loquūtur aucupio viuūt. vt dicit Pli. qui omnes vestiuntur pellibus animaliū.

Cicoples in India vnū oculum hūt in fronte sup nasum hij solas ferarū carnes comedūt. Ideo agriophagite vocātur supra nasomonas confinesq; illozū homines esse: vtriusq; nature inter se viribus coetites.

Calliphanes tradit Arestonles adiuat dextram mānam ijs virilem leuam muliebrem esse quo hermofroditas appellamus.

Ferunt cerni ab ortiētis pte intima esse homines sine naribus: facie plana cōli totius corpis planicie. Alios supiore labio orbas. alios sine linguis ⁊ alijs cōcreta ora esse modico foramine calamis auenaꝝ potū haurētes.

Item homines habentes labiū inferius. ita magnū vt totam faciem contegant labio vtentes.

Item alij sine linguis mutu loq̄ntes siue motu vt monachi.

Pannotbi in scithia aures tam magnas hūt. vt contegant totum corpus.

Artabatem ethiopia pmi ambulāt vt pecora. ⁊ aliqui viuūt p annos. xl. quē nullus supgreditur.

Satiri homūciones sunt aduncis naribus cornua i frontibus hūt ⁊ capraꝝ pedibus simles qualē in solitudine sanctus Antonius abbas vidit.

In ethiopia occidentali sunt vnipedes vno pede latissimo tam veloces vt bestias insequantur.

In Scithia Hpopedes sunt humanā formaꝝ eq̄nos pedes habentes.

In affrica familias quasdā effascinātū Isigonus ⁊ Hemphodorus tradūt quaꝝ laudatōne intereāt pbata. arescāt arbores: emoriātur infantes. esse eiusdem generis in tribalis et illiryis aduat Isogon⁹ q̄ visu quoq; effascinent iratis pcipue oculis: quod eo rū malū facilius sentire puberes notabil⁹ esse q̄ pullas binas in oculis singulis habeant.

Item boies. v. cubitoꝝ nūq̄ infirmi vsq; ad mortes Hec ola scribūt Pli. Aug. Isi. Preterea legit i gest Alexādri q̄ i india sunt aliq̄ boies sex man⁹ hūtes.

Itē boies nudi ⁊ pilosi in flumine morātes.

Itē boles mamb⁹ ⁊ pedib⁹ sex digitos habentes.

Itē apotbami i aq̄s morantes medij boies ⁊ medij caballi.

Item mulieres cū barbis vsq; ad pect⁹ ⁊ capite plano sine crinibus.

In ethiopia occidētali sūt ethiopes. iij. ocios hūtes

In Erithia sunt boies formosi ⁊ collo gruno cū rostris aialium boinq; effigies mōstriferas circa certe mutates gagni mine miru. Artifici ad formanda corpora effigieq; celandas mobilitate ignea.

Antipodes ait ee. i. boies a ōra pte terrevbi sol oriq̄ occidit nob aduersa pedib⁹ nīs calcare vestigia nulla rōe credēdū ē vt ait Aug. 16. de ci. dei. c. 9. Ingēs tū b pugnāt ⁊ atq; vulgi oploes circūfundi terre boies vndiq; cōuersiq; iter se pedib⁹ stare et cōtrarios ee celi vtcē. Ac sili mō ex q̄q; pte mediū calcari. Cur ait ñ decidāt mirēt ⁊ illi nos ñ decidere: nā eīs repugnāte: ⁊ quo cadāt negāt vt possint cadere. Mā sic ignis sedes nō ē nisi i ligneb⁹: aq̄rū nisi i aq̄s. spūs nisi in spū. Ita terre arcentibus cūctis nisi in se locus non est.

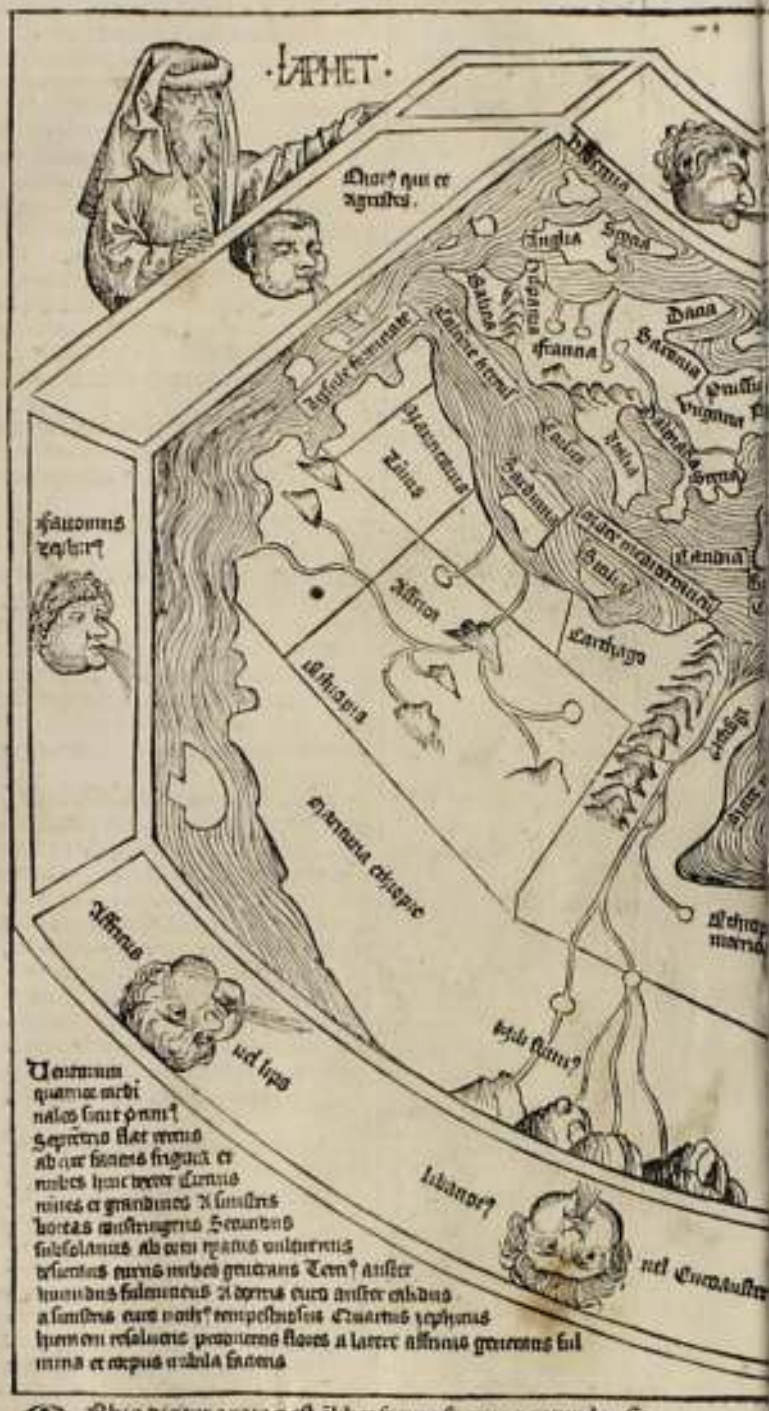

Orbis dicatur a rota ⁊ est q̄libet figura spherica ⁊ rotunda. Et ideo mūd⁹ orbis dr. q⁹ rotūd⁹ ē⁊ dr orb terre vl orbis terra rū. Dicit ät hn vincē. filij sem obtinuisse aliā. filij chā affricā ⁊ filij iaphet europā. Jlio. in li. Ethy. asserit q⁹ orbis diuisus ē in tres partes ꝑ nō eq̄liter. Tā asia a meridie p orientem vsq; ad septēmonem pducit. Europa vo a septēmone vsq; ad occidentē pingit. Sed affrica ad occidentem p meridiē ē extendit. Sola quoq; Asia

continet vnam partem nostre habitabilis. s. medietatem: alie vo pres. s. affrice ⁊ europe aliam medietatez sunt sortite. Inter has autem partes ab occeano mare magnū progreditur. caspz intersecat: quapropter si in duas partes orientis ⁊ occidentis orbem diuidas in vna erit asia in alia vo affrica ⁊ europa. Sic autem diuiserunt post diluuiū filij Noe: inter quos Sem cum posteritate sua asiam. Japhet europam: cham affrt eam possederunt. vt dicat glo. super Gen. x. ⁊ super libro Paralippo. primo. Idem dicat Crisostomus Josephus ⁊ Plinius.

De prouincia Asie. Asia ex nomine cuiusdam mulieris est appellata fm Vine. q̄ apud antiquos imperium tenuit orientis. Habet ista pars prouincias multas t regiones. Paradisus terrestris locus est in orientis partibus cuius vocabulum ex greco in latinum vertitur ortus. Hebraice eden dicit qđ latine deliciae interpretatur. quod simul uīctum resultat ortus deliciarum. Est enim omni genere ligni t arborum pomiferarum consitum: habēs etiam lignum vite in medio. Non ibi frigus nec estus: sed perpetua aeris temperies. de cuius medio fons prorumpens irrigat nemus totum. Diuiditur aūt in quatuor flumina vt patet Gen. g. hui⁹ loci post peccā est aditus interclusus. In dia q̄ in asia ē. ab indo flumine dicta est q̄ ex pte occidentali claudit. Dec a meridiano mari porrecta vsq; ad ortus solis: t a septēmone vsq; ad montes caucasum perueniunt. Habet gentes multas t oppida. Insulam quoq; thephanā gemmis t elephantis refertam. Crisen t argentē aurō et argento fecundas. Tilon quoq; arborem foliis numq; carentem. habet t fluuios gangen t indū t hypanes illustrantes undos. Terra indie fauonij spiritu salubernima. in anno bis metit fruges: vice hyemis ecclesias patit. Gignit autem tineti colorus homines. elephantes ingētes. monoceron bethan id est vnicornū. psittacum autem. ebenum quoq; lignum cinamomū piper t calamū. Mittit quoq; ebur lapidesq; p̄ciosos. berillos. crisopassos. adamante. carbūculos. ligures. margaritas t vniones. qbus no bilū feminaq; ardet ambitio. Ibi etiā sunt mōtes aurei quos adire p̄xter dracones t griphos t immēsoz hominū mōstra est impossibile. Solinus dicit. diu credita ē esse tercia pars terrarū. Indiā liber p̄ ingressus ē vtpote q̄ indus fluuius prim⁹ oīm trūphauit. Sūt t alie pulcre mūte in asia: et regē videlz Parthia. Assiria. Media Persia. Mesopotamia Babulō nomē ē in q̄ ē vrbs babilon a q̄ nūcupata ē vrbs tam nobilis vt caldea t assiria t mesopotamia in ei⁹ nomen aliqñ trāsierūt. Arabia prouincia sic ē appellata. i. sacra. sic interpretata eo q̄ thuriferos bēat odores. Mirra t Cinamū ibi habēt. Et ibi nascit fenix. Jpa etiā dī Sabba. Syria bs in se plures prouincias. s. Cōmagenā phenicia t palestinam. cui⁹ ps ē Judea. absq; sarracenis t nabuchis. In phenicia est thir⁹ ad quā ysaias lodtur. Judea ex nole inde appellata. s. eo q̄ reges ex illa trbu būt. q̄ ibi regnauerūt. Dec ē palestīa regio q̄ prius chanaā dicta ē a filio chā siue ex chananeoz gētibus qbus expulsis iudei eā dño cedēte possederūt. In medio aūt iudee ciuitas hierosolima. Terra ē vanarū opū diues frugibus fertilis aqs illustris. balsam⁹ opima.

Samaria regio ē palestine in q̄ ciuitas principalis etiā dī Samaria vbi cōiter tenuerūt sedes regni reges isrl. sicut in hierlin reges iuree. Dec ē media inter prouincā iudee t prouincā galilee: similis ē terra iudee in bonitate Galilea prouincia etiam palestine. Et ē duplex. s. superior t inferior. Penthapolis regio ē in cōfinio arabie t palestine: quinq; ciuitatum Sodome t cē. celesti igne consumptarum. Nabatbea a filio ysmabel nominata iacet inter iudeam t arabiaz

Egyptus que prius dicitur essea: ab egypto danay fratre postea ibi regnante nomen accepit regio celi ymbribus insueta: t pluuiarum ignara. Nilus solus eam circūfluens irrigat: t inundatione sua secundat adeo copiosevt impleat ne cessarijs mercabus orbem terre Sathia sicut t gothia magoth a filio Japhet ferē cognominata. Hircana dicta est a silua hircania: q̄ scithie subiacet. Albania a calore populi sic nominata eo q̄ albo crine nascant homies. Armenia vocata est ab armeno iasonis thessalali comite. qui armeniam cepit. Hyberia regio est asye prope pontum armenie. Dac herbe tincture vllis nascūtur. Capadocia verbis greca nominauit hec est in capite Syrie sita. Asia minor ab oriente capadocia cingitur: ab aliis partibus mari circūdatur. Et habet prouincias istas bithyniam. frigiā. galatiā. libiā. charias. pamphiliam. ysauriā. liciā atq; cliciam Bithunia aūt in porni exordio a bitynio rege nūcupata ē. ipa t maior frigia. Nicomedia vrbs est in ea vbi hanibal fugiens venenū haustu animā spirauit. Galatia a priscis gallorum gentibus a q̄ bus extinte occupata. Frigia dicta est a frigia europis filia. b t dardania a dardano iouis filio dicta est. huius regio troya est quā ex suo nomine appellauit tros troyanorū rex. due autem sunt frigie maior t minor. Maior frigia suprimā habet. Minor vo ylium t lichaoniam. Pamphilia cilicie sociatur. Ysauria ex situ loci dicitur cognominata. quia vndiq; aperta aurarum flatibus patet. metropolim vrbem seleuciam habet. Cilicia a silice quodam nomen traxit matrem vrbium habet tarsum. Licia autez sic nominatur eo q̄ ab oriente sit iūcta cilicie. Ibi est mōs ille mirabilis chymera q̄ nocturnus estib⁹ ignē exalat sicut in Sicilia etbna: t in alemania zyrckau.

De alia tercia pte mūdi q̄ dicit Europa. Europa dppe ab agenor⁹ reg⁹ libie filia nomē accepit: quā iupiter ab affrica raptam cretam aduexit: et ptē terciā orbis ab ea denominauit. Incipit a flumine thanai: descendēs ad occasum p septēmonalē occeanū vsq; ad fines hispanie: pars orientalis et meridiana a ponto consurgens: tota mari conūgitur et in insulas cades finit. Prima europe regio est Scithia inferior. q̄ a meotbidis paludib⁹ incipiēs inter danubiū t occeanū septēmonalē vsq; germaniā porrigit. q̄ terra p barbaras gentes a qb⁹ inhabitatur generaliter barbaria dicit. Hui⁹ ps prima alania ē: post hanc dacia vbi t gothia: deinde germania vbi plurimā ptē Suevi incoluerūt. Germania post Sathiā inferiorē a danubio inter rhenū fluuiū t occeanū conclusa angit. terra diues virū acpplis numerosis t immanibus. Hñ t p̄xter fecunditatē gignē voz populoz germania dicta ē. mittit gemmas Cristallum t Succinum. duobus sunt germanie superior iuxta septēmonalem occeanū. inferior circa rhenū. Prouincie aūt qs danubi⁹ a barbarico ad mediterraneū mare se cludit sunt. prima

messia a messiū puentu vocata: ꝓper abūdātiā.

Post messiā pannonia postꝫ rethie' frugib' ferax q̄ ceptt gallia belgica: deinde tracia: tracie tinas japhet fili' nomē dedisse phibet. Alij scutica incolaꝝ tracia appellata dixerūt. Hec ab oriēte ꝓstat innopol' opposita ē: ab occasu macedonia illi sbiacet. cuius regionē olim diuersa rū gentiū ppli mesi: getbe: sarmate scithe ⁊ alie natōes incoluerūt. Grecia a greco rege dicta ē q̄ cictā illā regionē incoluit. Sūt aūt ꝓuicie grecie plures: ⁊ q̄ꝫ ꝓria ē ab occidēte dalmacia deinde epir' inde elladas: inde thessalia. ide macedonia: inde achaya: ⁊ due ī mari creta ⁊ cicla/des. Illiric' aūt general' ⁊ ois grecia ⁊ dalmacia a delmi maria illa' ꝓuicie citate dicta est.

Epir' a pirro achillis filio dī cui' ps chaona ē: q̄ añ mollosa ē dicta: a molloso filio pirri quē ex andromaca hūit. Ellades dicta ē a rege ellena deucalionis ⁊ pirrhi filio: a q̄ ꝓr' greci ellenes nūcupati sunt. Jpa ē ⁊ athica ipa est vera grecia. vbi fuit athenas ciuitas mīr lr̄aꝝ ⁊ philoꝝ nutrix q̄ nihil hūit grecia clarius atq̄ nobilius.

Ellades aūt due sunt ꝓuicie. s. Boetia sic dicta a boue: ibi thebe ostructe sunt: in q̄ olim ciuilia bella deton auert: vbi nati sunt apollo ⁊ hercules: maior ille thebanꝰ peloponēs. scōa ps ellades a pelope rege asbice vōta ē. Tessalia a thessalo rege dicta ē. mīta sunt ī thessalia fluīa ⁊ oppida: iter q̄ peapua ē thessalonica ibi ē ⁊ mōs pna sus q̄ndā appollini ꝺsecr'. In thessalia q̄ et ꝓria fuit achillis ꝓmū solidi aurei facti sunt: tomādo rū q̄s eāꝫ vsus ꝓmū iuēr' ē. Macedonia a macedo q̄ fuit deucalionis nepos mīn' nomē accepit. Postꝫ ibi accepit ꝓncipatū q̄ ꝓr' emathia dicebat: q̄ ꝺsimus ē a septēriōe emathie patria alexandri magni regio venus aureas ⁊ argēteas optia. Mōs olimp' i ea ē ita alt' vt ī caasie ei' nec vēti nec nubes semīāt. Achaia ab acheo rege ⁊ verbis ⁊ ꝓuicia appellata ē. Hec pene insula ē but' caput ē corinthus grene dee' archadia sin' ē achaie ipa ē ⁊ ficaonia a sitione ī ge a q̄ ⁊ regnū siciomoꝝ ē dem. hz abeston lapidē q̄ sel' accēsus nūq̄ extinguit. Pānonia ab alpib' appēninis dicta ē: qb' ab ytalia secernit regio fossi et solo leta. Hystria hyster fluui' vōuit q̄ terrā illā ifluit. Jpe ē danubius: hz aūt a septēriōe pānonia.

Jtalia olim a grec' pplis occupata maḡ grecia nūcupata ē. deide a regi noie saturnia mox ⁊ latīa dicta: eo q̄ saturn' a ioue sedib' suis pulsus ibi latuit. Postremo ab ytalo siculoꝝ rege ibi regnāte nūcupata ē. terra oīb' reb' pulcerria ⁊ fertil: pabulū vbitate ḡtissima: hz lac' venatū. alūnū arz lucernū. Fluuios eridanū: tiberim ⁊ tepētes fōtib' balas. Gignit gēmas sericū: ⁊ corall̄. ⁊ liguriū boam q̄s hpetē. ytalia aūt ⁊ hispania scarco hesperie dicte sunt. eo q̄ greci hespo stella nauigēt: ⁊ in ytaliā et ī hispaniā q̄ hac rōe discernūt. Aut hespia solā dic' ⁊ significas ytaliā: aut addis vltimā ⁊ signas hispaniā q̄ ī occidentis ē fine. Tuscia ps ē ytalie Umbria vo ps tuscie. vmbria vo dicā vt historie narrant: eo q̄ tpe aq̄se cladis ymbrib' supfuerit. Est ei i ingis appenninis sita mōs in pte ytalie iuxta meridiē. Etruria ps ē ytalie dicā eo q̄ ei' fines tēdūt vsq̄ ad ripā tiberi. Rome olim fines vrb' tiberis ripa tenebāt. Dicī tuscia Tuscia aūt a frequētia sacrificij ⁊ thur' dicā ē. illic ⁊ auruspicā dicit ee inuētā. Apulia ꝺvbi brūdusiū quā thola secum dyomedem ducē ꝺdidit. Cāpania p̄uincia ytalie hz terras hyeme ois estateqū nātes Et sol ibi minus: q̄ta tēperies: aer pur' ⁊ blād'.

Gallia dcīe a candore ppli: gala ei grece latine Lac dī. dnōtes em ⁊ rigor celi ab ea pte sol' ardo rē excludūt: q̄ fit vt cādo: ppli ñ coleret. hāc ab oriēte alpiū iuga tuēt: ab occasu occeanus iclu/dit a meridie ꝓuincia pirenei: a septēriōe rhenꝰ fluēta arz germania: cui' initiū belgica finis aq̄ tania est. Regio est gleba vberi ac pabulosa ad vsum animātiū apta: Flumib' q̄s ⁊ fōtib' irrigua pfusa duob' magnis rheno ⁊ rhodano fluibus

Belgis aūt citas ē gallie a q̄ belgica ꝓuicia dcā ē. Cisalpina q̄ citra alpes trāsalpina q̄ vltra alpes. Retia q̄ iuxta rhenū. Aquitania aūt ab oblīq̄s aq̄s ligeris flumis est appellata. Hispania ꝓius ab vbero anne hiberia nūcupata ē: postea ab hispāo hispānia vōta. Jpa ē ⁊ hesperia ab hespero stella occidētali dcā. Sita ē aūt iter gallia ⁊ affricā: a septēriōe pireneis mōnib' clausa: a reliq̄s ptib' vndiq̄ mari ꝺclusa. Salubritate celi cēlis oīm frugū generib' fecūda gēmaꝝ metallorūq̄ ditissima: iterfluūt eaꝫ flumia maḡ beth' inne': ybers ⁊ tag': hz ꝓuicias sex: Tarracone/sem: Carthaginēsem. Lusitaniā. Galiciā. Bethicam ⁊ trāsfreta ī regiōe affrice tingitanā. Due sunt aūt hispanie: anterior ⁊ exterior.

Oē affrica alia pte tercia mūdi affricaꝫ sic nolatā: q̄daꝫ ertimāt q̄si affricā eo q̄ sit apta celo vl' soli ⁊ fine horroꝛe frigoris. Alij affricā dicunt appellari ab vno ex posteris abrahe de cethura nato q̄ dict' ē affer. incipit aūt a finib' egipti pgēs iuxta meridiē p ethiopiam vsq̄ ad atlantē mōtē: a septēriōali pte mari mediterraneo claudit: ꝓuincias hz pumicias libiā carthaginēsem. Pēthapolum. Vticam. Carthaginē. Numidiā. Mauritaniā. tingitanaꝫ. Et circa sol' ardoꝛē ethiopiā. Libia carthaginēsis ī pte affrice pri ma ē a carene vrbe metropoli. q̄ ē ī ea' finib' nūcupata. Pēthapol' dcā ē a. v. citatib' ibi ertinib' magnis. iter q̄s sunt ptholomaida ⁊ bernice sic dem alate a ī gib' suis. Berbula ps affrice medi terrance. Mauritania dī a mauro q̄ nomē est grecū: Latīe sonās nigr. Cūi a migredie ppli bitanī dcā est. Tingitana a tinga metropolitana illi' ꝓuincie citate dcā ē. Hec ī gio gignit feraꝫ. symias. dracōes. struthos. ⁊ olim elephātes nūc sola india hos ptinet. Garamātes ob oppido dcā garamata ibi ertin. Jbi ē fōs q̄ friget calore dici. ⁊ calet frigore noctis. Ethiopia dcā ē a calore pplor' q̄s sol' vicinitas torret. Est ibi inges est'. Nā q̄q̄ ibi ē sb meridiano cardie ē: plurimas hz gētes diso vultu. ⁊ mōstruosa spē bestiales ferāq̄ ⁊ hpentū multitudie referta. Jbi nocerata bestia ⁊ cameleopard'. basilisc' dracones igētes ex q̄ cerebro gēme extrahūt iacint' ⁊ crisopassos ibi inuenit. Et clamomū colligit

Due sunt ethiopie. vna arcta ortū sol' altera arcta occasus ī mauritania. Extra tres ptes orb: q̄ta ē ps trāsoceanū iteriorē ī meridie q̄ sol' arcto/rib' nob incognita ē: ī cui' finib' antipodes fabulose habitare dicuntur.

Noe pmarcha

Noe filius lamech xcam⁹ ab Adam: cui⁹ anno sexcentesimo primo hoc ē anno mūdi. ¶D. sexcentesimo. lxij. incepit secūda etas: nat⁹ ē ānō patris sui cētesimo octogesimo secūdo. gñ. v. ¶Mūdi vo. ¶D. lvi. iuxta be. ve. ß sm Orosiū Bedā ⁊. lxx. interp̄. anno mūdi. ¶D. dc. xlij. Et interptat̄ requies sm ysi. ⁊ Rabanū vbi sup̄. Ab eo q̄ ib illo oīa retro q̄euerit q̄ diluuiū. ¶De hac tamen dicūt q̄ ideirco requies interpretatur: quia primus inuenit artē arādi terrā cū animalibus. Ideo dī Gen. v. Ipse consolabitur nos ab operibus nr̄is. Nam primi foderūt soli homines agrū: ß postq̄ animalia arare ceperūt: fuerūt boues alleuiati: ideo etiā dī: q̄ Noe erat vir agricola.

Memorie cōmendandū ē. q̄ de istis tribꝰ filijs Noe. s. sem. cham. ⁊ Japhet xxij. gētes pcreate sunt. vt p̄z Gen. x. ¶Hæ autē gentiū vocabula ptim māserūt. ita vt hodieq̄ appareat. Unde fuerint ḡuata: sicut ex assur assyrij: ⁊ ex heber hebrei: partim tēpis vetustate mutata sunt: ita vt vix boues vetustissimi antiq̄ssimas pscrutātes historias. Chā. 2. filiꝰ noe Cathasiua vxor eiꝰ

nec olim ß aliq̄s ex istis origine gē/ tiū repire potuerūt. Et si oia ꝓsideret rem̄ pl'a mutata q̄ manentia noia apparent.

¶Ste Jonichus fuit q̄rtus filius Noe natus est tercio anno post diluuiū de quo ¶Moyses tacet. Sapiens primo astronomiā inuenit. ⁊ q̄dam futura p̄euidit ⁊ mari me de ortu q̄uor regnorū ⁊ eorum occasu. Cūq̄ p̄ redisset ei munera uit in terrā Erban ⁊ habitauit ibi

ionichꝰ. 4. fi. noe

gentē ꝓstituēs. ¶Hec em Ethiopolis. i. solus terra ē ad quā nōnulli filiorū Japhet viri clarissimi ac ecclesiastici cuitatem ipsi Jonicho extruxere. ¶Hic fert cōsiliū dedisse Nemroth quō regnare posset fuit autē vir ingenio eminentissimus ⁊ astronomꝰ permaximus. qui oīm sideꝝ cursus ⁊ stellaꝝ habitudines cōtemplatus fuit. Qua q̄dem disciplina vt dictū est ortū puer ⁊ occasum q̄uor regnorū principaliū p̄uidit ⁊ docuit. ¶Hunc aūt mortuo coldron eiꝰ filius successit.

Chus filiꝰ chā a q̄: vt Josepho in primo antiq̄tatū libro placet: Ethiopes fuere. ¶Hꝝ p̄nū a semeriptis ⁊ ab asianis chusei vocabant̄. Inde Ethiopes. ⁊ a q̄bus ethiopia regia hec p̄uincia in ¶Mauritanie finibꝰ ē. In q̄ valle sunt solitudines orientem versus.

Chanaan primus filius cham a q̄ chananei ⁊ būt. xi. filios q̄ possederūt terrā chananeorū q̄ nūc terra dī p̄missionis q̄ nūc Judea nūcupat̄ ⁊ ab eo chananea. Sydon a q̄ sydony. Ethe⁹ a q̄ ethei. Et Jebuseas a q̄ iebusei q̄z duoꝝ fuit hierlm. Amore⁹ a q̄ amorei. Gerse⁹ a quo gersei. Eueus a q̄ euei. i. gabaonite. Arche⁹ qui archas oppidū ꝓdidit ⁊ tripolim i radiab⁹ libani situ. Cine⁹ Aradius a q̄ aradij q̄ aradium insulā posse derūt angusto freto a phenicis littore sep̄atum. Samarites a q̄ sirie nobilis ciuitasq̄ vocatur aeolis. Amathens a q̄ amathite.

Jebuth. 2. filius cham a q̄ libia affrice regio⁊ libici ppli q̄ iacuit ab athlante mauritanie mōte. ⁊ ab eo ꝑgio phutēs appellata ē

¶Mesraym. 3. filiꝰ a q̄ Egyptij exorti sunt. ⁊ bꝫ. v. filios: egyptij em̄ ab hebreis mersi vocabātur a mersa illo q̄z princeps fuit egyptū. Lydim a quo lydi ppli ⁊ a quibus lydia prouicia nomen accepit p̄uincia in minori Asia. In q̄ Ephesus Jobis apostoli sedes. Ananim a q̄ ananij. ⁊ Laobim a q̄ cubarij ⁊ alios q̄z natōes ignote habēt: q̄z bello ethiopico subuersi vsq̄ ad oblitionem p̄teritoꝝ nominū p̄uenerūt. ¶Nasra filiꝰ chā. 3. ex se septē p̄tulit natōes: q̄rū secta p̄cessim natio sez palestinoꝝ: q̄ mō palestini dicūt ppli. Et palestia p̄uincia ḥ i syria est arabie ꝓtermina dicta a philistea vrbe philistea. Lusim a q̄ philisthim. Cellū Sabatha a q̄ sabatheni q̄ nominantur a grecis astabari.

Regina habz duos filios ⁊ sabatha antiq̄ postmodū vocabula p̄didere. ab hijs ethiopice gētes: ethiopia in occidētali plaga descendisse putāt. Sabaa a q̄ arabes. Badan a q̄ Ethiopes. Evila secūdꝰ filioꝝ chus filij chā fuit. a q̄ Evilei. q̄ nūc Getuli appellant̄ ppli. s. q̄ in remotioꝛibꝰ aphrice pnꝰ bitare ꝓsueuer̄t. Saba a q̄ sabe⁹ al sabei ⁊ hꝫ arabes vt scribit Josephꝰ appellāt̄. s. in libano et ātilibano ꝓmorāt̄: ⁊ ab ist̄ arabia regio dicta quā solim⁹ sacrā iterptat̄. Nebroth filiꝰ chꝰ filij chꝫ Gigas q̄dē ⁊ valido corpe vir. cū cēt iter filios filioꝝ Noe audacissim⁹ apō babilonios p̄manēs tyrānidē p̄mꝰ exercere cepit.

Chus quartus filius Cham habuit q̄uor filios cū vxore

Lamaan
Leviathan
Arfaxat
Jebuseus
Amorreus
Gergeseus
Amarhei?
Samaneus
Araduus
Araeus
Araehyus
Aueus
Thubal
Lydim
Thamnim
Phuth
Chellacayim
Lehabim
Aphtuh
Chasluim
Sabtecha
Regma
Sabtha
Dadan
Sabea
Hamaor
Sabta

Sem p̄m⁹ fil⁹ noe nat⁹ ē anno p̄us fm. l. mūdi vo fm. lxx. interp̄. 2244. fm heb. 1638. B ē añ xp̄i natiuitatē. 2937. anni vite ei⁹ fuere. 600. Iste sem biēnio post diluuiū genuit arphaxat ⁊ ferē fuisse melchisedech q̄ p̄m⁹ post diluuium ꝓdidit talē vrbē ipa ē hierlm ⁊ ab eo descēderūt generatōes. 27. Protulit aūt sem. v. filios e q̄bus q̄nq; singulares ꝓdiere gētes. Cui⁹ p̄mogenit⁹ Elam a q̄ Elamite p̄fidis p̄ncipes. Sem aūt anno cētesimo vite genuit Arphaxat: ⁊ alios filios ⁊ filias ⁊ mortuus est.

Sem. 1. fi. noe ꝑsia vror. ei⁹

Helam p̄t filij sem

2⁹ assur

Luth a q⁹ ludei

Aram 3⁹ fil⁹ sem

Arfaxat 4⁹ fil⁹ Sem

ISte assur. 2. fil⁹ sem a q̄ assiriorū ꝓpullulauit impiū. q̄ nolebat rebellare ꝑ dēū in edificatōe turris babel. cui⁹ nēbroth: tō fugat de terra sennaar. ad aliā regionē longinq; p̄us nō hitatam q̄ ex ei⁹ nōie vocat assiria. ⁊ edificauit ciuitatē q̄ postea vocata est ninive. que fuit metropolis totius regni assyrioꝝ. Iste ppl's sp crudelitat' infamiā būit.

ARphaxat. 3. fil⁹ sem nat⁹ ē anno mūdi fm hebr. 1695. fm interp̄. lxx. 2279. Vixit aūt ānis. 338. ⁊ mortu⁹ ē. Ab isto Arphaxat emersere chaldei a q̄bus ⁊ Caldea regio appellata ē. Nec in asie p̄uis ē. Arabie cōtermina longe plana ⁊ fontiū indigua in q̄ babilon fuit magna.

ARam ārtus fil⁹ sem. habuit. iij. filios ⁊ ab eo p genitu sūt siri q̄ metropol' damasc⁹ in hebreo syria dr aram.

Prim⁹ fi. arā fuit bus tracontidis regiōis: q̄ ē iter palestinā ⁊ celesyrie. i ea ē bus terre idee de mia ex q̄ iob ꝓpha ortū būit

Noe cū plantasset vineā bibēsq; de vino inebriat⁹ nudat⁹ iacuit in tabernaculo. videsq; cham verēda p̄tis annūciauit duobus fribus suis: q̄ impōsito pallio humeris operuerūt p̄tis verēda: auersisq; oculis virilia ei⁹ n̄ viderūt. Noe igit volēs maledicere chā quē de⁹ bñdixit maledixit chanaan filio chā ꝑ correctione chā p̄tis eius: de his in superioribus fit mentio.

Iaphet tercius filius noe habs septem filios q̃ et europam sortitus est. Iste iaphet a pr̃e bñdictus ẽ ꝓper ingenuã nobilitatem dilatationẽq; ei imp̃cabat. ⁊ ab eo descenderũt generatões .xv. Septẽ aut gẽtes per iaphet filios instituę fuerũt. Gomer ꝓmogenit⁹ iaphet in europam venięs gomeritas instituit: q̃ postea a grecis galathe nũcupati sunt: ⁊ a q̃bus galatia regio. Hec quippe hispanie ⁊ lusitanie cõterminia quã a meridie bz. Ab occidẽte vo ⁊ septẽtrõe occeanũ. Et ab oriẽte flumẽ sequaue ⁊ germanie pulcias. Gomer q̃ primus fi. iaphet a q̃ galathi ⁊ bz. 5. filios. Primꝰ astanes a q̃ sarmatia. hij scithar boies sunt i paludis meothidis pfundo bitãtes q̃ exilis regio ẽ infelicib⁹ arboribꝰ referta. Scõs Riphath al'raphaa a q̃ paphlagones. ⁊ paphlagonia nomẽ accepit. H ẽ minoris asie regio. Terꝰ Thegorma a q̃ friges emersere. ⁊ a q̃b⁹ frigia minoris asie pulcia cõmilata fuit: q̃ postea dardania. deinde troia cõmilata ẽ. Scõs fi. iaphet magog a q̃ scithe ⁊ a q̃bus scthia ⁊ gothia nomen hũere. Terꝰ Medai siue madeꝰ a q̃ medi a q̃b⁹ media regio nomẽ sortita ẽ q̃ ẽ assyrie ⁊ pr̃ie vicina. Quartꝰ fi. iaphet iauan a q̃ greci. hic. uñ. genuit filios iste ꝓdidit iones grecos et a q̃b⁹ mare ionũ nomẽ accepit. ionia. ei grecoꝝ regio fuit. iter cariã ⁊ coliã q̃ nunc Turchia dr̃. Primꝰ helisan a q̃ helisey. q̃ postea colij a grecꝭ nũcupati sunt. a q̃bus colia ĩsula in siculo mari virginęq; q̃q; passuum milib⁹ ab ytalia distare dr̃. Scõs thiras q̃ i minori asia tarsos ꝓdidit q̃ ãtiq⁹ cilices dicebãt inde pulcia cilicia pauli apl'i p̃tia. Terꝰ thubal ysa al'cebum a q̃ cypa ĩsula cebrina dcã fuit de q̃ arca ĩsulas de socio eꝰ p̃z. Qrtꝰ modamin a q̃ burgũdi. H i insulã rhodias venięs rhodios appellari voluit. Quiꝰ fi. thubal a q̃ hispani a q̃b⁹ hispania europe ẽgio pmaria. Sextꝰ fi. mosoch a q̃ Capadoces ⁊ regio Capadocia maioris asie vcia Septiꝰ fi. thiras suos thirẽses appellauit. a q̃ tracia pulcia. q̃ i scubie ptib⁹ ẽ noiat.

Sale qui ⁊ caynan dr Luce. iij. fame intelligendo vt infra vbi thare filius Arphaxat nat⁹ est anno pris sui. xxxv. cōpleto Gen. xi. mūdi vo. 2379. hic ciuitatem salem primo edificauit imponens ei nomen suū. que postea hierusalem est appellata. vixit autez annis. 433. ab isto Sarmate qui ⁊ undi prodiere qui primus indiam incoluere.

Augustinus. xvi. de ciui. dei dicit. Post benedictione filiorū Noe vsq; ad Abrahaam nulla fit mētio aliquoz iustoz. nec eos tamē defuisse crediderim. Si omnes cōmemorarentur: nimis longū fieret ⁊ esset hec magis hystorica diligentia ꝙ pphetica prudentia.

Eber filius sale nat⁹ est anno pris sui. 30. Gen. xi. mundi vo. 2309. diebꝰ qbus vixit. 467. anni fuere. Abisto heber hebrei inde nominati sunt. nam in domo et familia illi⁹ in diuisione linguarum sola hebrea lingua remāsisse dr que etiam ante diuisionem linguarus non dicebatur hebrea: humana simpliciter quia omnes homines a mundi principio vtebantur. addit tamen Augustinus ꝙ sm opinionem quoꝝdam hebrei dicūtur ab Abraham cuius opinionis est burgensis. Math. xxi. vbi vult ꝙ hebrei dicuntur ab heber denominatione ꝓpria nominis. Ab Abrahā ex eo quia abraham veniens de Mesopotamia venit per flumē ideo dicebatur hebreus id ē transfluuialis ideo omnes eius posteri. ac sequentes fidem eius dicebantur hebrei: sicut illi qui venunt de vltramontanis vltramontani dicūt. Patet igitur vtramq; assertōnem bene valere.

Iste Jectan filius heber habuit. xiij. filios qui omnes fecerunt generationes pncipales. Sed populi sm Hieronymū non sunt nobis noti vel ꝓpter longinquitatem terraꝝ. vel ꝓpter mutationes populoꝝ ⁊ nominuz. vel contra guerras aliasue causas. Et istoꝝ habitatio massa pergentibus vsq; Sephar montem orientalem.

Ste phaleg nat⁹ est anno mundi. 2643. vixit annis. 239. Hic fuit filius heber sic dictus. quia in diebus eius facta fuit cōfusio linguarum. quasi ipe diuisus sit ab alijs. qz in domo sua mansit lingua pristina. quia in ea cōspiratione nō fuit. Unde sm Augustinum in hoc nō paruum iusticie vestigiū apparuit ꝙ ista domꝰ libera fuit ab hac pena. quasi nō fuerit particeps in culpa. Et nota sm eūdem: ꝙ numerus linguarum fuit sm numerum generationus. s. 72. Auctꝰ autem est numerus gēnium: multo amplius ꝙ linguarum: nam in vna lingua plurimas gentes nouimus.

Reu vel Ragau filius phaleg natus ē anno mūdi. 2775. anni vite eius fuere. 302. Cuius tempe templa multa ꝓmū cōstructa fuisse referūtur. Et quidam gēnū ꝓncipes adorari ceperūt. Sathaz quoq; regnū dī eorum.

Linea Christi

Hierosolima nomē vrbis in palestina metropolis iudeoꝝ pri⁹ Jeb⁹. postea salē. tercio hierosolima. vltio helia dicta. Cuius vrbis prim⁹ ꝯditor fuit (vt Joseph⁹ testat) Canaan q̄ iust⁹ appellat⁹ erat rex. Et ꝺ q̄dē melchisedech sacerdos dei altissimi dicebatur. Qui cū ibidē pbanū edificass illud Solimā appellauit. solimi fuerūt ppli iuxta lieā q̄s homer⁹ pugnatissimos: t a bellerophōte deuictos dicat. et in mōtib⁹ habitasse. Et cornelius tacit⁹ eā de iudeoꝝ origine opionē narrat ait. Alij clara iudeoꝝ initia solimos carmīb⁹ celebratā homeri gētē ꝯdita̅ vrbē hierosolimā noie suo fecisse. vñ Juuenalis interpres legū solimaꝝ. q̄ cuncta cananee gētis vsq̄ ad tpa dauid regis habitata fuit. Nec io fue iudeoꝝ princeps eos cananeos seu iebuseos expellere potuit. Dauid iebuseis expulsis cū ciuitatem reedificasset eā hierosolimā. t. munitissimā nūcupauit. Hic⁹ vrb̄ situs t munitio petrosa erat. t triplici muro cingebatur. q̄ vt Strabo ait interi⁹ aq̄s abundans exteri⁹ vo oīno siccam fossam hēbat i lapide excisam. xl. pedū ꝓfunditate. latitudo vo. cc. l. E lapide aūt excelso educta erant celeberrimi tēpli menia. Nec hierosolima lōge clarissima vrbium oriētis supⁿ duos colles erat ꝯdita iteruallo discretos i quā tom⁹ creberrime defluebāt. Collis alter q̄ superior citas excelsior t i planitate directior castellū dauid dicebatur. Alter q̄ inferiorē sustinet citatez vndiq̄ declivis ē vall⁹ medio ad fyloā ptinz ita tōtē q̄ dulci ē vocabāt. firmissime aūt dō salomōis aliorūq̄ i terra regū opa ornata fuit. agrippa eē ptes citatis addiderat t cinxerat. Exuberās em̄ multitudine paulati extra menia spebat. Nouata ē ps addita noua citas. Oīne aūt citat⁹ i gyro spaciū. xxx. t trib⁹ stadijs finiebat. Et si i toto admirabil⁹. tercius mur⁹ admirabilior ob excellētiaz turriū q̄ ad septētrionē occidētēq̄ surgebat i āgulo. de q̄ sole orto arabia ꝓspici poterat t mare vsq̄ ad fines hebreoꝝ. Et iuxta eā turris yppico: t due q̄s herodes i ānq̄ muro edificauerat. Mirabil⁹ fuit lapidū magnitudo et secto marmore cādido ita adūati vt single turres singla saxa viderēt. hec i septētrionali pte aula regia pstantissima ꝯstruebatur. Muro alto cincta aqyanerate saxoꝝ ornata Mte veniq̄ porme⁹ p circūm flexe colūneq̄ i singulis: q̄ iter eas sb diuo pcebāt spacia vbi erāt viridaria cū asternis eneis. qb⁹ aq̄ effundebat. Pudet dicere b regia q̄l fuerat cū flāma ab itestinis ifidiatorib⁹ olā ꝯsumpsit. De exitio tñ h⁹ regie vrb ifen⁹ patebit: vrbē aūt sacraz reddidet mors xp̄i. Placq̄ sāc i eo loco videre possumus Amnē. s. q̄ lot⁹ ē xp̄s. Templū seu tēpli ruinas i q̄ venit. loca vbi cū suma būilitate passus ē corpe vt nos ai passionib⁹ liberaret. sepulcr⁹ vbi sacratissimū illō corp⁹ sbstitit. Et vñ alcēdit in celū. q̄ ad iudicū fuersur⁹ credit. vbi vēt⁹ t fluctib⁹ ipauit vbi veniq̄ elegit idoctos atq̄ iopes piscatores. q̄rū barcis t rbenib⁹ piscarēt ipatores t ifges gētiuz. vbi cecos illūinauit. leprosos mūdauit. paraliticos erexit. mortuos suscitauit. Multaq̄ t alia q̄ lōge pscq̄ tedioſū eēt. cū ex euāge. nō sint

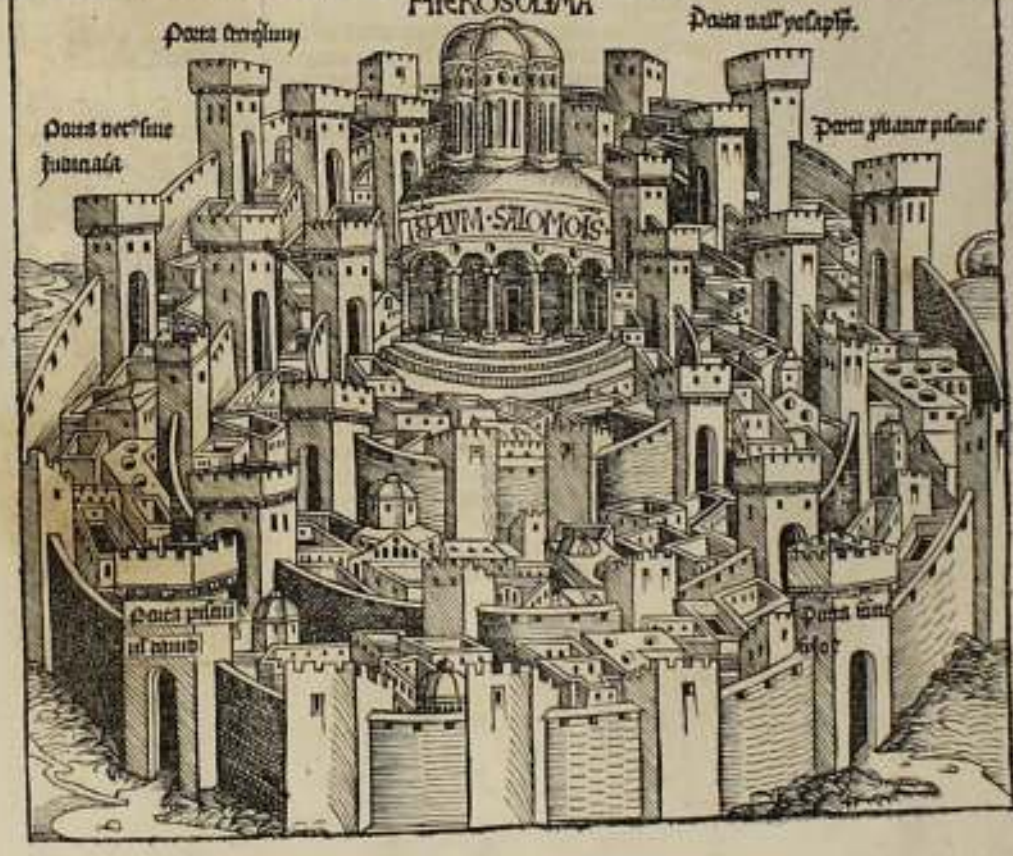

Jectan frater phaleg de sem

Nebroth princeps de Cham

Suphena de Japhet

Catbalogꝰ regum assiriorꝫ.

¶ Sūt tres principes Jectan. ſ. Nembroth ⁊ Suphena cum ſuis populis formidantes diluuiū iterū poſſe mundare cōuenerūt in campū ſennaar: dicentes adinuicem. Edificemus turrim cuꝰ altitudo pungat vſq; ad celuꝫ ⁊c. Hāi. xi. Deus autē videns qꝫ non ceſſarent a ſtulto ſuo conſilio confudit eoꝝ linguas: ⁊ ita factum eſt vt per totum mūdum diſpergerentur.

¶ Primum regni Nembroth fuit babylon qui poſt confuſionem linguarū regias adꝫt. regno relicto filio ſuo belo. Auguſtinus vo dicat eum inde fugatus: ⁊ qꝫ filij Aſſur regnum illud obtinuerunt vſq; ad annos. 1303.

¶ Sic Belus dicatur regnaſſe in obſcuro qꝫ paruū dominiū habuit. Et primꝰ fuit quē certo: populi deuꝫ putauit. Cūꝫ diuerſe gētes diuerſimode eum appellant. ſ. bell baal. baalim beelphegoꝝ beelzebub.

¶ Ie oriūtur plura regna. primo ſatarū qđ licet ſit vetuſtiſſimū. tamen inter principalia regna non cōputatur. Unde ꝓpter illius ruditatem regio illa barbarica ē appellata magna valde. quia meotidis paludibus incipiēs inter danubium ⁊ oceanum ſeptēmionalem vſq; ad germaniaū porrigitur. Et eſt prima pars europē gothi vngari ⁊ dani ſunt de hijs. Secūdum regnū maſſitagetaꝝ. Tercū ſichiomoꝝ de quo varro velut antiquo tempe exortus peruenit ad athenienſes: deinde ad latinos. Quartum egiptioꝝ de quibus in ſequenti folio.

¶ Cōm Augu. Inter cetera regna duo ſunt damnata aſſiriorū ⁊ romanoꝝ temporū ⁊ locis ordinata ⁊ diſtincta. Illud prius in oriente aliud in occidente ſurrexit. atqꝫ in fine illius inituꝫ huius fuit. Secūdus igit rex aſſiriorū et primus monarcha fuit Ninus qui libidine dominādi vicinis ſuis bella intulit. quos ꝓpter bellandi imperitiam cito ſubegit. Totamqꝫ aſiam facile obtinuit. Et ſic factus eſt primus orientalium monarcha. Hic ciuitatē magnā Ninuen. quā aſſur edificauerat ampliauit. Et ex nomine ſuo appellauit Ninuen. hic primꝰ fuit inuentor ydolatrie ex eo qꝫ pī ſuo belo mortuo ymaginem in leuamentuꝫ doloris ſui fecit. concedens omnibus reis qui ad eaꝫ cōfugerent ſecuritatē. ⁊ ſic adorari cepit. Cuius exemplo ⁊ alij huiuſmodi ymagines fecerunt mortuis. quas dēmones intrantes dantes reſponſa. diuinos obtinuerunt honores. huius tandem ydolum Daniel propheta cum in babiloniam captiuus adductus fuiſſet cum eius templo ſubuertit.

De Turri Babyl vel Babilonie.

NEmbroth gigas manu fortissimus. Noe pauo suo vita functo libidine dñandi successus apud babilonios imperium vsurpauit. Cuius regni principiū in campo Sennaar incepit. in quo conuentionem habuit vir audacissimus ⁊ eloquentissim⁹ vt homines a dei timore reuocaret eis psuasit vt lateres facerent ⁊ igni coquerent ⁊ turrim edificarent excelsam. Cui⁹ cacumen vsq; ad celum pertingeret tam q; ascensum per eam in celum. Quam cum edificarēt magna eoꝝ superbia se cōtra deum erigentes. Edificationis temeritatem dñs hac sola animaduersione pcussit. vt gentes due ⁊ septuaginta q̄ ibi conuenerant: ⁊ descenderant ex tribus filijs Noe quibus vna erat lingua totidem linguarum confusione suppducta. vt alter alterius vocem non intelligeret. Illa conspiratio sic dissoluta est: vt super omnem terre faciem spargerent. In quo loco aūt hec turris Babel steterit paucis notum est. Ferunt in oriente esse ciuitatem Empozū nobile chaldeorū ꝓpe Eufratē Haldach vocitatam. Ibi incole aūt non longe ab vrbe videri magnā cōgeriem lapidum ⁊ deuastationem. Et ꝓpter rupes ⁊ animalia venenosa nō patere accessum. eam ibi fuisse opinantur. Et ab hac singula ad eorum ciuitatem e babilonia traducta. Turris autem altitudo .M. cccxiij. passuū a Beda fertur habuisse. paulatim altioribus in angustijs coartata describitur et vocatū ē nomen Babyl. i. confusio. Cum ibi fuit labiū vniuerse terre. Et dñs super faciem cūctaꝝ regionū eos dispersit.

REgnum Scithaꝝ in regione septēmonali Initiū sumpsit. Ubi primū regnauit Thanaus. a quo ⁊ thanais fluuius: ingens cognitus fama nomen accepit. Qui in paludem defluit Meotidem. quēq; Nualem appellauit Virgilius in quarto Georg. Hec itaq; regio ab ipo thanais diuiditur fluuio. ⁊ vna pars remanet in europa. Altera in asia protenditur. Que aūt est in europa ad Traciam terminatur: ⁊ pauca gignit animalia: ⁊ a flumine remanet illesa. Que vo in asia ad orientem vergens: diuersas cōtinet gentes: de quaꝝ moribus dixit iustinus in primo Epitho. Cōmuniter aūt omnes Scithice gētes cōtantes deferunt arcus. Qui nō ex aratro: ⁊ ex feris quas venant victitant. Regnū hoc quāq; vetustissimū sit: quia barbaꝝ est. Inter quatuor regna primatalia non cōputatur. Nulli tamē poim Scythica gens vnq; cessit: imo ⁊ darū persarum regem fugauit. Cyrum occidit. Siphironam alexandri magni ducem rebellit. Ptolomeum egiptioꝝ regem cum omni ereratu ⁊ belli apparatu repulit atq; fugauit. Asiam ter bello subegit: ⁊ per annos multos sibi vectigalem fecit. Ex scithis autem multi exierūt: qui res magnas gesserunt E quibus amasones primo clarissime mulieres: que i bellis clara gessere facinora. Hacriani ⁊ parthi ab eis descenderunt. Attila etiam magnus ⁊ alij sui qui pannoniam subegit: ⁊ aquileyam euertit: ac in germania multas edidit vastitates ab illis descendit. Zelotybes hunozū rex qui contra Justinianum imperatorē insurrexit ex scithia originem duxit. Ungari Cathelani Gothiq; vniuersi ex scithis emersere. Bani quoq; ac Turci ex scithia pdierunt. Ea quippe natio ex mago Noe nepote ortū habuit. Barbara em̄ gens est. Que nec iustum aliquid tenet nec rectum: serpentes ⁊ ydola colit: multis inuolutis libidinibus.

REgnum Assiriozū in orientis plaga Anno vite Baruch. xxv (Eusebio referente) initiū sumpsit. Qō quidem regnum pre ceteris omnibus insignius fuit. Cum per annos .1302. a primo rege belo Nēbrothide vsq; ad Sardanapallū vltimū: sub regibus triginta septem porrectum fuerit. Assyria aūt asie regio fuit: que ab oriente flumio Euphrate ab occidente nostro mari ⁊ egipto terminat. A septēmone vo habet Armeniam ⁊ Capadociam a meridie autem Sinū Arabicum habet. Et hec est Syria.

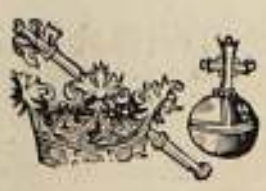

REgnum Amasonum seminarum tempore Ragau inter Scithas ⁊ Albanos sumpsisse ortū ferūt. Hec certe femine Scithice fuerunt iuxta fluuium Thanaym primum inhabitantes. Deinde ad loca iuxta termodonta fluuium deuenerunt. Qui ideo ab aliquibus Amazonius vocatus est. Inde vlterius procedentes magnam Asie partem subegerunt. Fuerunt autem his prime regine bellicose Martheſia ⁊ Lampedona. que se a marte genitas perhibebant. Que ex europa procedentes: magnam asie partem subegerūt. vbi Ephesum ⁊ Smirnam atq; alias plerasq; ciuitates condiderūt. Nec eis cum viris res erat: nisi veris tempore cum quibus vulgo delectari consueuerant quousq; grauidas se ꝑsentirēt. A quib⁹ si mares nasci contingerent: enecabantur. Sin feminas ꝑputatis inustisq; dextere oribus māmis bellica exercebant officia. Vnde ⁊ amasones dicte sunt. Ab a quod est sine: ⁊ māma: quasi sine māma. has expugnauit hercules ⁊ bellorophon filius Glauci rex Corinthi. de his vide Justinū in primo Epitho. libro. ⁊ diodorum Siculum.

REgnum Egiptiorum tempore Ragau initū sumpsisse constat. In quo teste Eusebio primū regnauit Sosos. quod quidem crebris ⁊ diuersis altercationis seu tumultibus mutatum fuisse legim⁹. de quo etiam persepe in sacris codicibus habetur mentio. Durauitq; vsq; ad augustum. ea quippe Egyptus a Mesraim filio Cham habitari primū cepta est. Regio siquidem africana. quecq; vt nōnullis placet ab egypto Benay fratre id nomen postea adepta est. Et vt Plinius in quinto naturalis historie scribit Ab oriente rubro mari Assirieq; cōiungitur. Ab occasu Cyrenen ⁊ Aphricē residuū habet. Et a meridieq; in Ethiopiā protendatur. A septētrione vo Egipti mare habet. Et cum in ea raro aut nūq; pluat. Tm inundatione fecundatur vt in descriptione nili superius positum est.

REgnum Sicyonorum in Achaia septuagesimo quarto vite Nachor initū sumpsisse Eusebius refert. vbi primus regnauit Egialeus: a quo Egialea vocitata est. Que postea vocata: deinde Achaia dicta fuit. Cuius maxime clarum oppidum corinthus fuit. Porro regio hec ꝙ testatur Plinius in quarto naturalis historie referentissima est oliueris. Que etiam Iechaonia vocata fuit. De huiusmodi regno Augustinus. xviij. de ciuitate dei dicit. Sycyonorum regnum admodum paruū erat. de quo etiam Varro velut antiquo tempore exorsus: multa locutus est. Perueniunt autem aliquando ad Atheniēses. deinde ad Latinos. postmodū ad Romanos demq; ad Turcos. hoc quippe regnum durauit vsq; ad Heli sacerdotis tempora sub regibus quinq; ⁊ viginti. Ac duobus ⁊ sexaginta supra octingentos annos. post quos sacerdotes carnij constituti sunt.

De insulis in generali. Capi.

Insule dicte sunt: eo q̄ in salo. i. mari site sunt. Ex his notissime ⁊ maxime ponē dē sunt. Britānia occeani insula interfusa mari toto orbe diffusa. vocabulo fuę gēs cognominata est. Hec aduersa gallię parte ad aspectum hispanie sita est. Circuitus ei⁹ q̄dragies octies septuaginta dn̄q; milia passuū. mīta ⁊ mag̃ flumīa in ea: fontes calidi: ⁊ metallor̄ copia larga ⁊ varia. gagates lapis: et Margarite plurime ibi sunt. Hec etiam dicit cōmunis anglia. Thanathos insula occeani freto gallico a britānia est vario termino separata. Tyle vltima insula occeani. Tylos indie insula ē sm solinū. Hec fert palmas oleū ⁊ vineas. hec oīes terras hoc solo miraculo vincat q̄ quecunq; arbor in ea ē nunq̄ caret folio: ibi mons caucasus qui maximā orbis partem perpetuis nigis penetrat: arbores piperis ibi ad similitudinem nuperi. Orchades insule occeani. intra britāniam posite numero. xxiij. quarū. x. deserte sunt ⁊. xiij. coluntur. Scotia eadem ⁊ hibernia prima britānie insula spacio terrarum angustior sed situ secundior. Hec ab affrica in boream porrigitur: illic nulla anguis. nulla apis. auis rara

Gadis insula in fine betbice prouincie sita. q̄ dirimit Europam ab affrica in qua herculis columne sunt. Fortunate insule hoc vocabulo significant omnia ferre bona: quasi felices ⁊ beate fructuū vbertate vnde ⁊ gentilū error et secularium carmina poetarum propter solis fecunditatem eam paradisum putauerunt. Harum prima dicitur membronia: secūda Jnniona: tertia Capraria. quarta Theode: alia vinaria. hec site sunt in occeano contra leuam mauritanie.

Gorgondes insule sunt occeani. Jtē Espūdus insule crise ⁊ argire. Taprobana hec oēs insule occeani. Sunt ⁊ alie insule que ab bellesponto vsq; ad gades in mari magno sunt cōstitute. Et primo cyprus insula a cypro que ē in ea nomē accepit: ipa est. ⁊ paphon veneri cōsecrata famosa quondam diuitijs maxime eris. Jbi enim prima inuentio huius metalli fuit et vsus. Creta insula grecie pars ē ingens cōtra peloponensem: ibi absc̄ditus est iupiter ⁊ enutritus. Fuit autem quondam centum vrbib⁹ nobilis: vnde et centopolis dicta est. Prima remis ⁊ sagitt[is] claruit. Prima litteris iura fixit equestres turmas prima vocauit. studium musicum spondeis ⁊ dactilis in ea ceptū est. Capris copiosa: ceruis eget. lupos vulpes ⁊ alia ferarū noxia nusq̄ gignit serpēs nullus: nulla noctua ⁊ si inueniatur statim moritur: larga est vitibus ⁊ arboribus: diptamus herba ibi nascit. phalangos venenatos gignit. Abidos insula est europe super bellespōtum posita. Choos insula est adiacēs prouincie asie in qua ypocrates medicus natus est. Et vt varro testis ē prima arte lanificij i ornamētū femine claruit. Cicladis insule greci quidaz autumant dictas: eo q̄ ⁊ si spacijs longioribus a delo proiecte in orbez tamen circa delon site sunt. Nam orbem ciclon greci dicunt. Quidam vero non q̄ in orbem disiecte: sed propter scopulosos qui circa eas sunt dictas cicladas putāt. Hec in bellesponto inter egeum ⁊ maleum mare constitute. Circūdantur etiaz pelago murtheo. Sunt aūt oīes nūero quinquaginta tres: metropolis earum rhodus

Delos est insula i medio cicladū sita: ⁊ dicta delos fertur: quia post diluuium ogigi temp⁹ notatur cum orbem multis mensibus nox continua inumbrasset ante omnes terras radijs solis illuminata: fortuitq; ex ea nomē q̄ prima visibus manifestata fuisset. Nam delon greci manifestum dicunt. Ipa est ⁊ ortygia vbi primū vise sunt coturnices aues quas greci ortygias vocant. In hac insula Latona enixa est appollinē ⁊ dyanā. Delos autem ⁊ ciuitas dicitur ⁊ insula.

Rhodus prima cicladum est. Carpathos est vna alia ex cicladibus. Euberea alia est ex cicladibus vbi est ortavenus. Icbaria ē alia.

Chyon insula Sira lingua appellatur: eo q̄ ibi mastix gignitur. Samo insula est in mari egeo: vbi nata est Juno ex qua fuit sibilla samia ⁊ pitagoras samm⁹ a quo philosophie nomen inuentū ē. In hac insula p̄mo vasa fictilia repta dicūt. Sicilia a sichano rege sichania dicta est deinde a siculo ytali fratre sicilia dicta. Pri⁹ āt trinacria dicta p̄ter tria aera. i. promontaria pelorū. pachynū et lylibeus: ꝟ ab ytalia exiguo freto discreta est: affricū mare prospectans: terris fructifera: vētis ⁊ sulphure plena. Chn ⁊ ibi ethne montis ertant incēdia: in cuius freto scilla ⁊ caribdis quibus nauigia aut absorbentur aut colliduntur. Fuit autem patria quondaz ciclopum ⁊ postea nutrix tyrannoz: principem vrbium siracusam habet: in ea insula primū inuenta ē comedia: mare eius corallum gignit ⁊ achatem lapidem flumen achatē dat: omnis ambitus eius claudit stadiorum trium milia. Eolie insule sicilie appellate sunt ab eolo ypote filio: quez poete finxerunt regem fuisse ventorum. Sed vt Varro dicit. rectoz fuit istarum insulaz et qui ex earum nebulis ⁊ fumo futuros predicebat flatꝰ ventoz ab imperitis visus est ventos sua potestate retinuisse. Eedem insule ⁊ vulcanie vocantur q̄ ⁊ ipe sicut ethnas ardeāt. Sunt autez nouem habentes ꝓpria nomina. quarū prima lipari: altera thalia. Sardus herculis filiꝰ cū magna multitudine a lybia profectus sardiniaz occupauit ⁊ ex suo vocabulo insule nomē dedit. Hec in affrico mari in longitudine milia centuz in latitudie. xl. passuū. Jn ea nequ serpēs gignitur nequ lupꝰ: fontes habet sardinia calidos infirmis medelam prebentes. furibus cecitates si sacramento dato aquas eius tetigerint. Corsice insule eroditū incole ligures decreuerūt appellantes eam ex nomine ducis. Dividitur autez a sardinia. xx. milū freto cincta ad prospectū ytalie. Ebosus insula est byspanie. Baleares insule byspanie duc sunt. Ephosiades ⁊ Gēmasides: in bijs primū inuentus est vsus fundarū q̄bus lapides emittūtur. multe ⁊ alie sunt insule quia inhabitate hic non numerantur.

Amasonia ē regio. ptim in asia. ptim i europa q̄ albanie ē vicina. Et ab amazonibus ē vocata. Fuerūt aūt amazones gentes que exierūt de inferiori scithia europe vt dicit Jsido. li. ix. q̄ mantis suis in solo interfectis virōz suōz arma arripientes hostes virili animo aggresse. de mantōz suōz nece sumpserūt debitā vltionē. Nā oēs masculi a sene vsq; ad puerū i ore gladij posuerūt. t femias reseruates t bona eōz spolia diripientes. deinceps inter sine masculoz psortio viuere decreuerūt q̄ duas reginas. s. Marthesiā t Lampedonā mantōz exemplo (quas ip̄e duo solebāt esse reges) sup se statuerūt: q̄rum vna p̄cedēs cū exercitu ꝫ hostes dimicabat. altera interim rēpublicā gubernabat effecte sunt aūt tam fortes breui tempore bellatrices q̄ magnam partes asie fere. C. annis dominio suo sibi fecerunt. inter ipsas vo nullum penitus masculum viuere vel morari ratōne aliqua p̄miserūt. ex finitimis gēnib⁹ mantos sobolis gratia elegerunt: ad quos statutis tēpibus accedentes prolem conceperunt. Sed tpe completo ad hoc ptionis officium instituto: mantos a se recedere et alias mansiones querere coegerūt. masculos aūtē filios vel enactabant vel debito tempe patribus transmittebant: filias vo sibi reseruantes eas ad sagittandum t venandum informabāt: et ne in sagittarum ictibus mamillarum grossitie impediretur eis in. vij. vt dī anno māmillas dextras exurebāt. t hoc amasones sunt dicte. a. sine māma vt dicat Jsidorus libro. ix. has vnimāmias antiquitus multi vocauerūt. Quarum feritatem domuit vt dicitur p̄mo hercules: deinde achilles. Sed hoc potius fuit per amicitiam q̄ per vires: sicut in gestis grecorum t Amasonum continetur. Dicat autem Jsidor⁹ q̄ per alexandrum magnum amasones vsq; ad internitionem penitus sunt delete. Sed historia alexandri hec non dicat. immo dicitur amasonum regina alexandro postulanti tributa per nuncios respōdisse. de tua prudentia est mirandum q̄ cuiq; feminis confligere statuisti. quare si fauente nobis fortuna succūbere te cōtingat: merito ex cōfusio cum a mulieribus fis deuictus. q̄ si fratus nobis dijs nos deuicueris parum tibi poterit cedere ad honorem. quia de mulieribus triūphasti. super cuius respōso ad admiratōem ducis rex generosus. dixit: decens fore nō per gladius t furorem mulieres vincere: sed potius p amorem. propter q̄ libertatem eis concessit t ipsas non violentia sed pon⁹ amicicia suo imperio subiugauit. De eōrum regno scriptum est in folio p̄cedenti.

Amasones

Nobilitas circa hec tempa ferē introducta. Et nota q̄ plurib⁹ de causis nobilitas ifti⁹uta fuit. Prima fuit necessitas. Crescente em̄ humano genere: cuz homines ad malū proni essent. oportuit ꝓhibere insultᵉ pꝛauoꝝ aduersus bonos. ⁊ ideo eligebat aliq̄s vir bonus iustior ceteris atq̄ prudentior. q̄ cōtra ꝓsideret: ⁊tuosos ꝓmoueret. mediocres defenderet ⁊ malos coerceret. Hinc dictus ē nobilis quasi ꝑ alios in ⁊tutibus notabilis. Ūn Hiero. Nihil aliud video in nobilitate appetendū. nisi q̄ nobiles q̄dam necessitate cōstringātur: ne ab antiq̄tū pꝛobitate degenerēt. Secūda causa fuit discolia plebis: q̄ rectū iudicium ignorabat. licet tñ inter se pacate viuerent. Nam adeo ebetes fuerūt: q̄ nihil magnipēdere valuerūt. nisi qđ vulgari opinione celebrabat. Ūn expediebat pro ip⁹az pace cōseruanda: vt ex natalibus nobiliuz principes haberent. Tercia causa pcessit ex fortitudine aliq̄ singulari. Nonnūq̄ em̄ cōmunitates grauate ob incursus hostiles tale edictū sanxerit vt q̄cūq̄ patriā a talibus liberaret. Ius nobilitatis ꝑ se ⁊ heredibus suis ꝓpetuo obtineret. Ꝟ nō plures nobilitati legūtur. Quarta causa ex abundantia diuitiaz sumitur. Aliq̄n em̄ populares nimia penuria victualiū attenuati trādiderūt se ⁊ sua alicui diuiti: vt hoc pacto malū inopie temperarēt: et eū deinceps velut nobilem et dīm recognoscerēt. Inueniūtur etiā q̄dam nobilitates ꝑ diuinū oraculū instituite licet pauce. q̄rum aliq̄ pmanserūt: vt in dauid: aliq̄ cito defecerūt vt saul. ⁊ ieroboam: ⁊ quoꝝdā aliozᵉ. plurime quoq; legūtur nobilitates pviolentiā et tyrannidē introducte: q̄rū similiter aliq̄ statim destruete ⁊ penitus delete fuerūt. aliq̄ stabiles permanserūt. Et nota q̄ pm veteres hystorias raro aut nūq̄ in paganismo nobiliū stirpes ꝓpetuate fuerunt ꝓpter superbiam ⁊ tyrannidem. Multe etiā apud xpianos: ꝓpter eandem causam delete sunt. pm illud Eccl. x. Sedes ducū superboꝝ destruxit dīs. ⁊ sedere fecit mites ꝑ eis. Item nota q̄ nemo vnq̄ nobilitatē odio habuit: q̄ ē bonū per se appetibile. sicut virtus aut religio. sed multi sancti eā fugerūt ob grāde periculū qđ in ea latet: ꝓpter difficultatē maximā ipsi ānexā. Hoc satis i sancto ꝓpha dauid apparuit. quē ipemet deus tam peculiariter elegit. Relinq̄tur ḡ. q̄ vix paucissimi ad tātam sblimitatē ydonei fuerunt.

Ninus siue Nabilin trū dieꝝ itinere ciuitatē grādē cōdidit. Ninus rex assiriozᵉ pīe eius belo mozte sublato (vt ante patuit) ⁊ regni caput constituit. in qua dyademate suscepto duxit totā vitā inquietam. veterē ⁊ quasi auitū gentū morē nouā imperij cupiditate mutauit inferens bella finitimis ⁊ rudis adhuc ad resistendū populos supauit: ⁊ ad libie fine vsq̄ peruenit. Ninus igitur magnitudine quesite dīnationis cōtinua possessione firmauit. Bonus igitur ꝓmus accessione virtū fortiozᵉ ad alios transiret: ⁊ ꝓma quecq̄ victoria instrumentū seq̄ntis esset: totius orientis populos subegit. Postremo illi bellū cū zoroastre rege Bactrianoz fuit. q̄ primus artes magicas inuenisse ⁊ fidez motus diligentissime spectasse (vt plenius de eo patebit) q̄ occiso ⁊ ipe decessit relicto impubere Nino ⁊ vroze semiramide. Ad hanc magnā ciuitatem missus fuit Jonas ꝓpha. quē hebrei virū sanctū nominat. Jo cū videret petōres ciuitatis Ninive dei misericordiā sua ꝓphetia cōsecutores. ne videret falso ꝑdicare ad denūcandū eiusdē ciuitatis interitum ire omnino recusabat ideo a ꝓspectu dei se fugere posse putauit. ꝓpter qđ i mare demersus a ceto deglutitᵉ ē.

Idolatrie scelus execrandū qđ fuit oīs mali principiū hīs temp⁹ inimū sumpsit. Tribus maxime de causis. vt ex veter⁹ monumētis colligere possimus homies ad ydoloꝝ cultum alleci affectōe. s. timoze adulatione ⁊ artificū diligentia circa sculpturas.

Nachorvo octo de melcha genuit filios e qbus batuel tercius fuit q genuit rebeccam filiaz et laban filiū. Iste nachaor scōus filius thare. vxor eius melcha. Hus prim⁹ fili⁹ nachor. Job fili⁹ hus. Hus scōs fili⁹ nachor habuitqz duos filios videlicet beor prim⁹. balaaz scōus. Batuel terci⁹ filius nachor filiū habuit vnū laban ⁊ vnā filiā rebeccā. ſ. Laban filius batuel duas habuit filias qō post seruiū. 14. annoz iacob filio rebecce sororis sue in vxores tradidit. Lya pria filia laban primaqz vxor iacob luppa oculis genuit ser filios ⁊ vnā filiā. Scā filia laban rachel vxor iacob. diu sterilis tandē genuit duos filios ⁊ mortua in partu. sepelitur xpe bethlē. Rebecca vxor ysaac. Istā rebeccā duxit ysaac filius abrahā in vxorem quā beliezer seruus abraham abduxit de aram mesopotamie in terrā chanaan. qua annuente inolauit vt desponsanda prius requiratur de cōsensu. Camuel quartus fili⁹ nachor. Caseth qn tus filius. Aran sextus filius. Pheldas septimus filius. Bela octauus filius.

Haruch fi. Eli⁹ ragau nat⁹ ē āno mūdi. 2903. vixit autē ānis. 230. et mortuus est.

Nachor fi. Saruch nat⁹ ē an. mōt. 3035. anni vite ei⁹. 148. t defunctus.

Thare fi. nachor nat⁹ ē āno mōi. 3114. t habuit. iij. filios. vixit aūt. 205. genuit aūt abraham nachor et arā. Arā. 3⁹. fi. thare būt vnū fi. t duas fi. sarai vr. abrahe. melcha vr. nachor. loth fili⁹ Arā būt duos fi. s. moab .i. pī moabitar amō 2⁹ pī amoitarū

AKam cū genuissa Loeb filiū vnicū t sarai t melchā filias inter chaldeos mortu⁹ ē i citate caldeoz q̄ dr hur Ei⁹ aūt filias frēs sui duxerūt vroxes. nachor. s. melcham t abrahā saray. porro thare dū terrā caldeoz odio būtss ppe ydola q̄ apō eos i pao bebāt qz ignē adorabāt. et ꝓpter lucū Arā filq sui migrauit cū suis in charā mesopotamie citatē: vbi t demū mortu⁹ ē: cū vixisset ānis. cc. v. iā cū bois vita recrescere inapiebat. Et paulatim dies eius fiebāt breuiores vsq̄ ad generatōs moysi.

Sodoma t Gomorra atq̄ ciuitates alie ob nephariū peti vindictā a dño phibentē succese. solo loth cū duab⁹ filiab⁹ ac vroxe liberato. cū oib⁹ aduersantib⁹ cōtumeliā faciebāt. Jō de⁹ vniuersam regionē simul exterminare fecit. Cū em abrahā eēt nonagenarius nouē ānoz accepit legē circūcisiōis recepit etiam repromissionē de ysaac nascaturo. Eodē dz tpe venerūt⁹ sero duob⁹ āgelis vsus sodomā. loth pbūan⁹ atq̄ benign⁹ sedēs in forib⁹ ciuitat⁹ ad inuitādū paupes. qb⁹ visis occurrit rogās t cogēs eos vt declinarēt in domū suaz cū sero esset. Qui ingressi domū ei⁹. ois pplus sodomorū circūdederūt domū loth dicētes vt pduceret eis illos iuuenes intēdētes abuti eis. loth aūt obtulit eis duas filias suas vgines ad vtendū eis ne illis iuuenib⁹ hospitio receptis talē iniuriā faceret. Qui nolētes audire. & ꝯfi rūpētes ostiū. & angeli introduxerūt loth in domū. t illos oēs percusserūt cecitate. vt ostiū inuenire nō possent. pdixerūtq̄ angeli sūuersionē sodome fiendā. Et cū nūciasset & loth generi⁹ suis cōtēpserūt. domū duxerunt angeli loth vroxē et duas filias ei⁹ de ciuitate. p̄cipiētes vt i mōtē se saluas faceret. nec retro aspiceret. pgēnib⁹ aūt ei vroz respexisset retro & angelor p̄ceptū t citatē cura hōe videret vsa fuit i statuā salis. Pluitq̄ desup sodomā t gomorrā t alias citates ignē t sulphur deinde subuerse sunt t vsq̄ ē regio i lacū salsum t sterile q̄ dī mare mortuū. Elegēdē aūt i mōtē t ibi manentē loth. inebriauerūt filie patrem suū. t maior cū eo se obtuse cōmiscēs ꝓcreauit ex eo t peperit filiū quē vocauit Moab. a qb⁹ amonite t moabite. hec gētes in valle Syre habitauerūt.

Tercia etas mūdi

Tercia igitur etas incepit in Abrahe natiuitate ⁊ durat vsq; ad dauid fm heb. 940. ānis. ⁊ fm. lxx. interp̄. decce. xlv. Ibi enā patriarchar̄ nīor̄ q̄ vet̄ teū coluerūt hīstoria incepit. abrahā itaq; pater multitudinis gentiū ex thare in hur caldeor̄ nascit. anno mūdi fm hebre. 2453. fm. lxx. interp̄tes 3184. Vir prudēs ⁊ rex diuinar̄ būanarūq; eruditissim⁹ primus teū cūctarū creatorē ꝓnūcians. ꝓpter q̄ caldei i eū surgētes e caldea migrare coegerūt. Qui abrahā educ⁹ a p̄e suo thare de hur caldeor̄ venerat i aram. ibiq; habitāti ꝓcepit ei dn̄s dicēs. Egredere de terra tua ⁊ de cognatōe tua ⁊ de domo p̄ris tui. ⁊ veni in terrā quā mōstrauero tibi. Postq; Abrahā redisset de occisione q̄nq; regū assirior̄ q̄ ceperāt Loth. occurrit ei melchisedech rex salē q̄ erat sacerdos dei summi offerēs panē ⁊ vinū. cui Abrahā dedit decimas oīm spolior̄ būdaut abrahe q̄ sbdiderat ei inimicos. Hūc melchisedech dicūt hebrei fuisse Sem filiū Noe ꝓmogenitū ⁊ vixisse vsq; ad tp̄a abrahe. tūc apparuit abrahe dn̄s ⁊ ꝓmisit ei filiū quē mīltiplicaret sicut stellas celi.

Sara vxor prima vxor abrahe diu sterilis tandē ḡra diuina fecūdata parit ysaac nonagenaria mulier sctā. Cethura secūda vxor abrahe ⁊ būit. vi. filios sapia ornatos ⁊ industria. hāc duxit abrahā post mortem sare. noīa filior̄. Zamrā. iectā. medan. madiā. iesboth ⁊ Sue. Agar cōcubina abrahe. Ismahel mulier ei⁹ egiptia genuit duos filios. Iste ysmahel fili⁹ abrahe quē pepit agar egiptia ancilla sare. a q̄ ysmahelitar̄ genus. q̄ postea agareni postremo saraceni dicti sunt; cecid⁹ ē de domo p̄ris cum mīse. quia ludebat

Linea Christi

Abraham

Abraham suffocato in hur caldeoꝝ ară fratre suo in igne. quia ignē colere nolauit. Cū ꝛ ipse pcessus fuisset in ignē a deo liberatus ē. Adoptauit au tē loth filiū fratris sui ară in filiū. filiāq quoq; eiusdē fratris sui noie saray accepit vxorē. deinde cū thare pīe suo nachoꝝq fratre suo ꝛ familia araꝝ pegrinatus ē de chaldea in ară mesopotamie. ibiq; mortuo pie suo thare. cū esset. 75. annoꝝ. cū loth ꝛ saray ꝛ omni familia ꝛ substātia sua precepto dñi pegrinatus ē in terrā chanaā. Et habitauit in sichem vbi ei dñs apparuit dicēs. Semi tuo dabo terrā hanc. Et deinde venit penthapolim vbi nūc ē mare mortuū. Inde veniens habitauit in damasco. Facta aūt fame recedēs venit in egiptū a quo rediens habitauit in cōualle mambre iuxta hebron. cui deinū in somno dñs apparēs dixit. q̄ semē suū pegrinū esset in terra egipti annis. 430. Et q̄ quarta generatōe redīre deberet in terrā chanaan. cū aute esset. 99. annoꝝ facta fuit ei de terra chanaan repromissio. Et q̄ reges egressuri essent de eo suscepto circūcisionis etiam precepto circūcidit se ꝛ ysmahelē filiū suū. omnēsq; domū suā ꝛ familias. Anno mundi 5184.

Memphis vel Chayrum

Memphis nūc Chayrū dicta regia Egiptioꝝ quā teste diodoro siculo lib. bibliot. 1. scō Ogelous rex egipti cōdidit. Et a filia eius memphis denominata. Ambit⁹ stadioꝝ centū et q̄nquaginta vrbes olim egipti preclarissimā opportunitoꝝ totius eius oīe loco vbi nilus scissus in plures ptes efficit formas delte. Quo fit vt tanq̄ in nili claustro posita aditum prebeat prohibeatq; ad superiora loca nauigātibus. Et ad cohibendā aquarum inundationem versus notum aggeres ingentes opposuit. Et a partibus ceteris vndiq; effossus est lacus ingens ac profundus qui vrbem efficit munitissimā. Unde ꝛ posteri reges fere omnes relictis thebis ꝛ regiam habitationem in ea edificarunt. Et babilonian egipti atq; chayrum vocauerūt. Apud Memphim olim colebat Osiris qui eius phrones auo in argiuoꝝ regno succederet Ipse maioris glorie cupidine captus ad egiptios transfretauit. Quos cum suo subiuisset imperio Isidem matrimonio sibi copulauit Is cum rudes eius loci homines multas res ꝛ homini quam maxime conuenientes edoceret. diuinos ab illis est adeptus honores. ꝛ cum vt deum adorare ceperūt. ꝛ cōmutato nomine apim illam vocauerūt hoc est bouem. Sic eū bos coꝝ lingua apis vocatur. Nam teste Solino in collectaneis ꝛ Pli-

aū ysaac. i. ieiunabat eū ad ydolatriā ꝛ ad oīem ymaginū q̄s faciebat de luto. q̄ videns sara dicebat ei ce ancillā ꝛ filiū ei⁹. Cū natus esset ysmahel quē pī in xp̄o. iūo arcūcidi voluit illū sara tāq; suū filiū diligebat: ꝑ ysaac sibi nato ab ei⁹ amore declinauit. Suasitq; abrahe vt i aliā regionē trāsmitteret. q̄ eius ad etatē puerilē. nī ei vxor egiptiā cōiūxit. Et q̄ filios ꝓcreauit. q̄ oēs terrā ab eufrate ad mare rubrū positā vsq; tenuerūt.

nio. Si bos insignis ex improuiso illis apparet eum certo tempore detinēt ⁊ adorant. Et (vt nōnulli ferūt) per annū illum detinere consueuerūt. Alij per decennium dicere. Deinde referēntibus prefatis auctoribus sta tuto die sacerdotes illum in sacro fonte submergerunt. mox alter nec sine publico luctu queritur. Nam donec illum inuenerint instar ysidis merent. Sed non diu queritur. quem cōpertū centū antistites memphim cum puerorum gregibus populoq; ⁊ omni musicoq; genere prosequuntur. qui ad motum ⁊ stationem apis egipti delubra quibus succedit aut ingredit. dant omnia manifestātia de futuris. Prope Memphim decurrit Nilus fluuius egipti ex maioribus totius orbis. Et immensa aquarum mole singulis annis sole existēte in cancro totam egiptum exundat. Et Virgil. ait. Diuersa ruens septē discurrit in ora. vsq; coloratis amnis deuectus ab indis id est nigris ethiopibus. Memphis nūc vrbs saracenorum prestantissima est populosissimaq; bonis plurib⁹ refertissima. Et in castro spacioso potentissimus Soldanus residet. Duisa ē aūt in duas partes. Quarum vna babilonia nouā. Alia chayrum dicitur. In qua olim Pharao rex egipti habitabat. Et ad eas gloriosa virgo maria cū puero Jesu ⁊ Joseph peruenit. precipue ad ortum balsami q̄ in his finibus celebris habetur. Ad eam etas docti viri accesserūt Pithagoras ⁊ Plato ⁊c. vt memphiticos audirēt vates. Piramides quoq; ingentes hec regio habet ⁊ varia memorabilia que diffuse apud plerosq; scribuntur.

Et Nonagesimonono etatis abrahe āno apparuit ei deus ⁊ promisit q̄ filius de sara vxore nasceret quē ysaac vocari iussit. Cūq; ysaac q̄nq; ⁊ .xx. esset annor⁹ volēs deus abrahe obediētiā probare: ipm filiū sibi immolari precepit. Qui repente rei iussa adimplere studuit. Et cū ad eedem filij pariter ⁊ ad altare accessisset. deus cognita bona obediēcia clamauit. abrahā ne extēdas manū in puerū. nunc cognoui q̄ timeas dominū. Et cōspectum arietē ex improuiso veprib⁹ inhērētē ad sacrificiū ptulit. Cū abrahā obedisset dño in ymolatione filij sui ysaac. facta est ad eū dulcis illa repromissio de christo dicente sibi deo. In semine tuo benedicentur omnes gentes. quia obedisti voci mee.

Zoroastes

Zoroastes p̄s vt scribit Jsi. Ethi. li. viij. ca. viij. Rex Bactrianor⁹ fuit quē Ninus assirior⁹ rex bello interfecit. ⁊ libros eius mādauit. de isto scribit solinus in li. de memorabilib⁹ mūdi. nascentū vox prima vagitus est. leticie eīm sensus differtur in .lxij. diem. Itaq; vnū nouimus eodē die risisse qua erat natus. s. zoroastem. Hic primus magorum extitit de quo Aristoteles ait. q̄ viues centum milia versuū ab ipo condita indicijs voluminū eius declarantur. Hanc autem magicam artē post multa secula democritus ampliauit. Claruit aūt zoroastes tempore thare p̄is Abrahe.

Treueris Gallie belgice caput. Ciuitas antiquissima ante xpi aduentus. 1947. tempibus abrahe a trebeta Nini assiriorum regis germano a Semiramide regina ex assiria pulso in germanie cōfinibus construi cepta fuit. Nino quippe magno mortuo impubere filio derelicto Semiramis vxore priuigni trebete suspicione ducta eidem insidias parare cepit. quā ob causam trebeta (etiā non lacessitus) e regno cū magno assiriorū agmine secessit. Qui post multos errores: multosq; viarū anfractus in belgiam galliarū prouinciā tandē peruenit. Et haud longe a Rheno flumine loco feracissimo cōsidens ibidē etiā loco natura munito vrbis huius fundamēta iecit. Et a se treuerim nominauit. deinde iulius cesar cū vniuersam gallia (traiecto rheno flumine) subiecit. Et viceēsul lem t ōstozē cedit. Qui vsq; ad impij inclinatōnem ibidē pstiterūt. Ea quippe treuerēsis ciuitas semp opulētissima fuit. Et inter ānq; belge prouincie ciuitates principatū dignitatis t antiq̄tatis obtinuit. Eius archiepūs e septē electoribus impatoris dignior habitus ē. Nec florētissima ciuitas q̄ opibus tenuq; cōfertissima fuit. eius ruine clare ostēdunt. Monstrat ibi pallatium muri operi qō ad instar babilonie muri excepto latere factum: tāte firmitatis hodie manet. vt non solū hostem non metuat. verū nulla opez arte frangi queat. Huius quoq; vrbis ciues nūc moribus t ornatu legibusq; ob mercatorum eo aduentantiū frequentiā et familiaritatem admodū culti t humani referūtur. Qui ob germanie vicinitatez germanica vūtur lingua. Et ab eisdem cultu t ceteris t quadā in bellis ferocitate nō multū differūt. Nam inter gallos singularis virtutis hūtur: t equitatu t peditatu plurimū valere estimātur. Porta quoq; ibi ostenditur q̄ ex incredibili lapidū magnitudine ferro iunctorū cōpacta in supficie sua. corpa beati Symeonis ac venerabilis pfulis Popionis in ecclesia ab eodē epo facta fouere cernitur. Ea sane ciuitas a Valerio epo beati petri discipulo primo xpi euangeliū suscepit. inde a beato paulino eiusdē epo viro sctissimo illustrata fuit. qui t a cōstantio impatore ob catholicā fidez exilio relegatus t vsq; ad mortē. etiā extra xpianū nomen mutādo exilio fatigatus. Ad vltimū apud pbrisiā defunctus beate passionis coronā a domino pcepit. Ibi etiā floruit maximus epūs a quo athanasius antistes psecutionē cōstantij imperatoris fugiēs honorifice susceptus ē. Habuit quoq; hec ciuitas Nicenū cōcilium totius sanctitatis virū t alios multos. Extant in ea aliq̄ antiquitatis insignia. E q̄bus nūs tribus insculptū lapide hoc epigrāma repti est. Nini semiramis q̄ tanto cōiuge felix. Plurima possedit sed plura prioribus addit. Nō cōtenta suis nec totius fumb° orbis. Expulit e patrio priuignū trebet ī regno. insignem pfugus nostram qui condidit vrbem.

Damascus Assirie vrbs primaria. Et vt dicūt metropolis olim ferme vrbiū asie vetustissima eē videf. Quā abrahe seruos fundasse facre tradūt lre. Estq; campestris agrū hūs natura soli sterilē ac aridū: nisi quatenus aq; irrigent supne fistulis cuniculisq; subdu cte. Quarū humor terrā reddit olim fertilē: t cōsitōibus pstantissimā pmisq; annis in regiōe vnicus primus membris delabens parua ab illius diminutur terre lingula cōsitōibus olim in orbe preciosissimis contecta. Hec insignis ciuitas damascenoz itinere fer dieū ab hierlm distat in q̄ sanctus paulus baptismū fuscepit. Et ipe cū locus esset vbi eū circūfulsit lux de celo cū voce de celo audiuit. Saule q̄d me pseq̄ris. Qui post baptismū in synagogis pdicabat xp̄m. ob insidias iudeoz e damasco noctu in sporta p murū demissus fuit: vbi t tonus ananie a q̄ baptismū accepit hodie visitur. Hec vrbs plures calamitates ppessa. postremo cū Conradus romanoz rex discende in asiam expeditionis mun⁹ assum pſit. Itaq; ducturi in damascum tres xp̄iani reges cardinalē quoq; legatū. t simul p̄triarcham hierosolimitanū: multos quoq; epos expeditō ni interesse curauerāt. In qua cum nostri principes prudenti consilio castra firmassent. Et si vrbs menibus altissimis densissimisq; munita vinb⁹ capi nequeuisset: in potestatē breui vētura erat. q̄ aquatione fluminis prohibiti damascent. tormenta intus equitantūq; q̄ presidio merāt alere nō potuissent fontibus q̄ in vrbe erant: ingēti populo difficilime sufficeturis. Cū tamen sibi timendū aues scirēt. ne succisis cuniculoz meatibus: qō haud quaquā operosum nimis fore intelligebāt. Et ipi fontes in vrbe arescerēt. Subripuit vo de tanta vrbe victoriā assiry hominis volus: cū Balduino regi ad eā diem fidū a quo ductus fuerat damascent pecunia corruperunt. Isq; regibus suasit: vt castris ad aliam vrbis partem mutatis: mema vires suas frustrāta oppugnant. damascent irruptione facta fluuio potiti munitōnibus additis in suam potestatē firmato. nostros aquatione phibuerūt. qōq; par fuit ex eo facto incōmodū: ab annona in castris breui laboratū ē. q̄ nisi ab amnis ripa poterat ipoztari. Soluta obsidione cū tantus exercitus re infecta ad Iopem redisset Conradus ludouicusq; reges cōmunitos male habitosq; exercit⁹ suos in europam reducentes ad p̄pria sunt reuersi. cū erat annus salutis secūdus t quinquagesimus supra decies centenum.

Damascus

REgnum hispaniarum post tempa a Tubal Japhet filio ortū habuit. Is nāq; ex armenia egressus primus hispaniaz regnū (Jsito teste lib. ix. Ethy.) obtinuit. vbi t sedem sibi cōstituit. prius hiberia dicta. regio quippe europe a mōtibus pirrbeneis incipiens. et p colūnas herculis circueūsq; in boreale occeanū ptenditur. ita vt oīa in eo circuitu ad hispaniā spectare dicantur. Cuius magnitudo (vt Appianus historicus ait) multa t incredibilis in vna regione est. Decies nāq; milibus stadijs eius latitudo cōmensuratur longitudo vo prorsus eadem esse videt. Jllamq; postea diuerse gentes t varijs nominib⁹ cognominate inhabitarūt. Quin et fluuios plures nauigabiles cōnet. Tritici vini olei omniūq; metallorz ac animātiū q̄ hominibus sunt vsui feracissima. Abūdat pcipue velocissimorz acerrimorūq; eq̄ fetura. Trecentos totos apud hispanos decertatū est annos Scipione Graeco Albino Cathone Metello pompeio cesare altisq; ducibus recepta fuit tandē per easdem duces. Et cantabri postremo ab augusto debellati. Postq; aūt romanis fastibus libere paruit: tanto vsui tantoq; ornamento illis fuit: vt nullum vnq; memorabile bellū sine hispano milite gesserunt. Pompei trophea in pirrbenorz iugo sita sunt. Scipionum monumenca nō longe a Taracone spectant. Jn bostetania tauri sunt ex lapide durissimo marmi tergaq; his litteris adhuc notati. Bellum cesaris t patrie. Turres Julij. Julij carceres iulio briga facte iulia tē. Cesaris opera: cesar Augusta. Emerita Augusta. Norba augusta tē. Augusta munere condite. Emporie valentie. Cremona placētie. multeq; alie in hyspaniā a Romanis colonie deducte fuerūt. A quo regno nō solum accepimus Quintiliani. Senecam. Lucanū. Lucii florz. Pamponii mellā. Silij ytalicū. marcialem Orosiū. verūetiam vtilissimos rectores republice. clarissimosq; impatores vt Neruā Traianum Hadrianū ac Theowsios. Sed hoc de gentiliū tpibus. Videamus quid p hispaniā xp̄iane religioni accesserit. Omniū clarissimos genuit Laurentiū t Vincentiū Valerij dyacones. Eodem fere tempe Eugratiam t innumerabiles martyres: horz vestigia imitati ferdinādus rex t Helisabeth regina anno salutis millesimo. cccc. nonagesimoprimo in fine anni Granatā vrbem maximā q̄ olim Jlipula magna dicta est ad xp̄i cultum t obsequiū reduxerūt.

REgnum Bohemorum initium sumpsit a Sclauis qui relicto campo Semnaar ex Asia in Europā profecti sunt. Jn qua Ezechius croatinus haud obscuris parentibus ortus gentem bohemicā cōdidit. Fuit eīi olim inculta nemoribus atq; sentibus aspera feris q̄ hominibus aprior: cuius autez frater Leches crilij comes: cū vidisset germanū agris ditatū bobusq; potentē ad orientē pfect⁹. in magē cāpoz planicie sedes collocauit. Poloniāq; nomē ex loco dedit. Nā planicies sclauonica lingua pole noiat. q̄z heredes cū inuerosaz mltitudinē brcui coaluerūt. magnā terrā adūrecit post ei⁹ morte Crockū i pnapē delegūt. Qui arcē apud stennā cōdidit: moriens aūt tres filias reliq̄t. Libussaver natu minor post obitū patris principiā gubernauit t arcē vissegradensem cōmūnit. Altera filia bzela dicta herbaz t medicine peritia fuit. Tercia Therba dicta sortilega. Bemū indignū bohemi dicētes tantū imperiū vni⁹ femine sbesse arbitrio. Jdeo libussa in cōcione vbi adesse multitudinē vidit. Ego inquit placere molliterq; imperaui. Estote liberi virū qui prosit dabo. Jte equū meū in campos adducite. seq̄ntes quocūq; iert. Bemiq; ante virum subsistet in mensa ferrea comedentem: ille mihi coniunx vobis princeps erit. Js añ premislaū cōstituit aratorem: quē in ducem posceret: pmislaus igitur in verso vomere caseoq; appositu cibū sumpsit. Deinde equo imponent. Jnterrogatus cur nā calceos querno robore factos secū asserret: seruādos in arce vissegradēsi. respondit vt scirēt posteri qui principatum inter bohemos accepisset. Jd regnum deinde per longa tempa a ducibus gubernatum fuit: deinde a temporibus friderici primi a regibus in maxima gloria vsq; inuictis heroibus sub varijs regibus ac impatoribus floruit.

Babilonia seu Babilon vrbs preclara in chaldea fuit. ⁊ ſi Belus Nembrothides i babilonia regnauit annis pluribus. cuius regnū paruo ambitu claudebatur: hanc tamen vrbes omnes greci ⁊ latini hiſtorici pariter ⁊ poete ab ipa Semiramide regina cōditam referūt aut ampliatam. De qua Ouidius. altā co culubus murus cinxiſſe Semiramis vrbem inu rū vrbis cocto latere circūdedit barena: pice bitumine interſtrato que materia in illis locis paſſim e terra eruſtuat. Joſephus diligentiſſimus hiſtoriaꝝ ſcriptor: libro ad appionem alexādrinū grāmaticus hos redarguit: inducens Beroſi chaldei auctoritatem antiquiſſimi ⁊ veriſſimi ſcriptoris. qui manifeſtiſſime oſtendit vrbē ampliatam ⁊ exornatam ac muro cinctā fuiſſe a nabuchodonoſor rege longe ante Semiramidem. Hec tamen vt valerius refert: dum die quadam arca cuiuſdā fuit corporis occupata eſſet: et nuncia retur illi Babilonem defecaſſe. ſoluta adhuc altera parte crinū protinus ad eam expugnandam cucurrit. nec prius decorem capillorum redegit in ordinem: q̄ tantam vrbem in ſuam poteſtatē reſtituit. Hec vrbs adeo nobilis fuit: vt chaldeam totam et Meſopotamiā a ſe Babiloniam diceret. de qua Lucanus. Cuiꝰ ſuperba foret babilon ſpolianda tropheis. Huiꝰ muri (teſte philoſtrato) in vita appollonij thianei trecentorū ⁊ octoginta ſtadiorū circuitū tenebant. Plinius vo libro hiſtorie naturalis ſcripto. Muroꝝ dixit amplitudinem fuiſſe ſexaginta q̄uor milia paſſuum. Craſſitudinem quinquaginta cubitorum. Altitudinem vo quater tantū. Itaq; fuit membris ac operis penſilibus tēploq; et arce maxime admirabilis. Nec hys ꝓtēta Semiramis. etbi opiam quoq; ſuo adiecit imperio. Indis quoq; bellū intulit. quo ꝓter illam: ⁊ alexandrū magnus nemo intrauit. Euerſio tandem huius babilonice facta a Cyro rege perſarum ſuo loco manifeſtabitur.

Juppiter

Iuppiter ꝑimꝰ ethe nus ⁊ (vt aiūt) dies filius cui ꝓpriū nomē liſania fuit hiſdē tēporibus apud archadyā magno in ꝑcio habitꝰ eſt. Cuiꝰ ob vtutes id ꝑclariſſimū iouis nomen adeptus ē. Is lyſania et beber filius videlicet ieran originez duxit. Ibidēq; cū eſſ ingenij maximi vir. videretq; agricolas rudes. beſtialiq; ferme ritu viuentes: ante omnia eisdē cōpoſitis legib⁹ illos publico inſtituto viuere docuit. Cunq; eos ad humanos mores redegiſſet monuit eos deos colere. ⁊ aras: templa: ſacerdotes inſtituit. Et qui feminas ante habebāt cōmunes primus eos matrimonia celebrare docuit. ⁊ multa alia oſtendit eis vtilia. Que cū agricolę ſilueſtres mirarētur atq; cōmendarent: cū criſtallum antes deum Jouem vocauere. regemq; ſuum confectum fecere. Id autem iouis nomē eidē impoſuiſſe dicunt ad ſimilitudinem cōſortiū operationum iouis planete. quem aſtrologi dicunt eſſe nā calidū ⁊ hūidū tp̄atūq;: modeſtū ⁊ patiē obſeruatorē: ac in piculis poſt patiam audacē: et alia plura de eo ſcribūt. Sic buiꝰ bois pōderaſ moribꝰ ⁊ virtutibꝰ cū ioue ꝓuenire dicerē. quē nō terrenū ſ celeſtiū virū arbitrabant. Qō ꝯdē nomē poſtq; ab ātiq; planete ⁊ lyſame iſti ꝓceſſiz ē etiā mlt̄ alijs cōceſſiz fuit. ſ. iouī ſcdo celi filio necnō ⁊ iouī tercio creteſi regi ſaturni filio. multos cīm iouis filios ⁊ filias veteres aſcribē conſueuerūt. Quoz ꝓma nouerua. Secūs apis. Tertiꝰ ſol. Quarta diana. Quiꝰ mercuriꝰ ⁊ vij. alios

Semiramis Nini magni assiriorū regis uxor anno a natiuitate abrahe duode/cimo. Cū eius maritus morte sublatus fuisset. regnū suscipiēs regnauit annis 42. Cū Nin⁹ decessiss filiolo ipubere adhuc filio Ninia et uxore semiramide. et eius iuuencula esset. ⁊ eius unic⁹ filius Ninia puer. nō estimans rutū eē imperū tā grā de filio tenello cōmittere. Ipa ut erat animo ingēti quodā astu muliebri excogita ta fallacia. hec ēm unmaturo puero. nec ausa tradere impiū: nec ipsa impiū palam tractare: tot ac tantis gentibus uir parentibus uni uxorie dum femine pariturus: simulat se p uxore Ninū filiū p femia pueꝝ. Nā ⁊ statura utriq; mediocris et uox pariter gracilis ⁊ forma liniamentorū equalitas. matri ac filio silis. Igit brachia ⁊ crura uelamentis. tiara caput tegit ⁊ uiroꝝ more incedere cepit. Eodēq; omnes et pplum uestiri iubet. ne nouo habitu aliq̄d occultare uideret. que more uestis eum regens uniuersa tenet. Sic primis mutus sexū mērita puer credita ē. Et femia pu/ero simulās maiestatē regiā adepta fuit. Magnas deinde res gessit. quaꝝ amplitu/dine ubi inuidiā supatam putat: q̄ sit fatetur: quēue simulasset. nec metuit oīm̄ubus aperire qō esset femina. nec hoc illi dignitatē regni ademit: ꝑ admiratōnem auxit. qp mulier nō feminas mō ⁊tute. ꝑ etā uiros anteiret. Hec babilonam cōdidit uel ampliauit. muriq; urbis cocto latere circūdedit: barena pice bituminē interstrato ut prehabita oīdunt. Multa alia ꝑclara hui⁹ regine fuere. Ad postremū cū concu/bitū filij petisset ab eodē interfecta ē cū duos ⁊ xl. annos post Ninū regno potita.

Ninia q̄ a q̄busdā zameis ⁊ Ninias scribit: Magni Nini et semiramide filius quartus assiriorū rex. Anno q̄ngēsimotercio natiuitatis abrahe. post semi/ramidē mīem. quā ipse obtrūcauerat Assyrus regnare cepit. ⁊ regnauit annis. 38. Is cōtentus elaborato a parentibus impio belli studia deposuit. ⁊ uelut sexū cum mīe mutasset. raro a uiris uisus in femiaꝝ turba cōsenuit. Eo tempe apud Cretam regnauit Eres primus indigena ⁊ ab eo crete creta dicta ē: quē aūt unū Curetarum fuisse. a q̄b⁹ iupiter absc̄ditus ē ⁊ nutrit⁹. bi Gnoson ciuitatē in creta cōdiderūt ⁊ Cybeli matri templū.

Arius q̄ ⁊ Aralus dī q̄nt⁹ assiriorū rex post Ninian anno a natiuitate ysaac nonagesimoprimo regnare cepit. ⁊ regnauit annis. 30. Circa ista tpa abraham ex ancilla agar generat bismael. a q̄ bismahelite aūt filiū abrahami anno etatis sue octuagesimosexto ex agar egiptia sare ancilla genuit. hysmahelite postea agareni: ⁊ postremo sarraceni dicti sunt: sara ēm Abrahe uxor (ut scriptura sacra ait) cū nō ꝑferet liberos dixit ad abrahā maritū suū. In gredere ad ancillā meā agar. si forte ex ea suscipias filios. q̄ facto statim cōcepit: post hec nat⁹ ē bismahel: quē primus sa/ra tanq; ꝓprium filiū diligebat ⁊ ꝓcipat⁹ heredē. Sz ysaac si/bi nato ab ei⁹ amore decliuauit. Idco suasu ei⁹ cū mīe ea⁹ in aliā regionē missus. q̄ cū ad etatez puenisset agar mī eius ex egyptiā cōiunxit. ex q̄. xij. filios reges ꝓcreauit. q̄ oēm terrā ab euphrate ad mare rubrū tenuerūt.

Sol gēlium dē

Diana prima dea

Post eos reges assiriorū. exēpla ꝓcedētiū secuti: nīsa gen/tib⁹ ꝑ internūcios dabāt. imperiū aūt assyrij q̄ postea sy/rij dicti sunt ānos. M. ccc. tenuere. Postremus apud eos re/gnauit sardana palus vir muliere corruptior ut in sequenti/bus patebit.

Solem primū iouis filiū ⁊ minerue germanum floruisse Tullij dicē: virū utriq; insignē ac splēdidā boiem ⁊ in/gentis regnīq; animi ꝑclaꝝ. quē ob ingētes ⁊tutes eū claro noie declarauit. putabāt eū veteres a nēbroth gigāte sedu/cti primū rex cām ignē eē. Et ꝓpterea illi nobilius nomē sol/le dare nō poterāt. seu q̄ eū celestē putarēt boiem. seu dīuū e celo uenisse rōne profundarius ingenij.

Ceres dea frugū

Diana prīa hui⁹ sol' sororꝝ ⁊ iouis ꝓmi filia. ⁊ ipa hac tēpestate ī ꝑeo fuit: de q̄ nulli⁹ ubi ō nā deoꝝ scribit nisi ta cōmēorat ⁊ iouis alcēnā fuisse ait. Idem eā ri eē dicit. quā poete illigne ⁊ginitate ꝓpenia uoluere. aut legat hīc ex/mercurio liberi ⁊ ꝓserpine filio primatū ꝓcepisse cupidinē.

Ceres q̄s apud Siculos ī ꝑeo fuit. cū siceno siculoꝝ re/gi⁹ iugio copulata. tito ingenio ualuit. ut agroꝝ cul/tū excogitasset: prīa apō siculos boues domuit: ⁊ aratro ter/rā sulcis ꝓscidit: ⁊ semia tradidit. q̄ cū in segetē excreuissent colligens spicis flabellis seperare. ⁊ molis terere. ac panē cō/ficere docuit. cū ītea boies gladib⁹ ⁊ pomis siluestribus su/stētarēt. Ob q̄ meritū cū mortalē eā: ⁊ eā deā frugū arbi/trati sunt. Et eam diuinis honoribus extulere.

Linea regū Assiriorū

Linea pontificū

Leui filius Iacob

Merary.

Leui pater omnium leuitarum. a quo & tribus sacerdotalis descendit.

Ochoze filiꝰ Ysuar ostendit de sacerdotio cū Aaron eo q̄ ipe fuerat de p̄mogenito Ysuar. et ideo cum 250 viris igne diuino perijt &c. Fuit aūt cognatꝰ moysi ex leuitarum tribu natus: Vir quidez facultatibus plenus et ad dicendum facundissimus.

Mara soroz moysi ꝓpbetilla fuit: Carmen quod incipit Cantemus domino gl̄ose cecinit. vij. diebus leprosa fuit ꝓpter murmur contra moysen Moritur aūt in cades deserti sin et ibi sepelitur

Iacob ex lya natus maioze ser suscepit filios Judā a quo regia mbus descendat & deinceps dñs nr̄ ihesus xp̄s. Ruben q̄ pdidit p̄mogenita: Simeon et Leui a q̄ leuitarū genus Isachar Zabulon et Dynam a Sichen stupratam.

Heptalim etiā tribum facit na iacob genuit duos filios de qua Sampson natus est.

Bala ancilla lye cōcubi Nota dan tribum facti

Ruben tribum facit et pdidit p̄mogenita

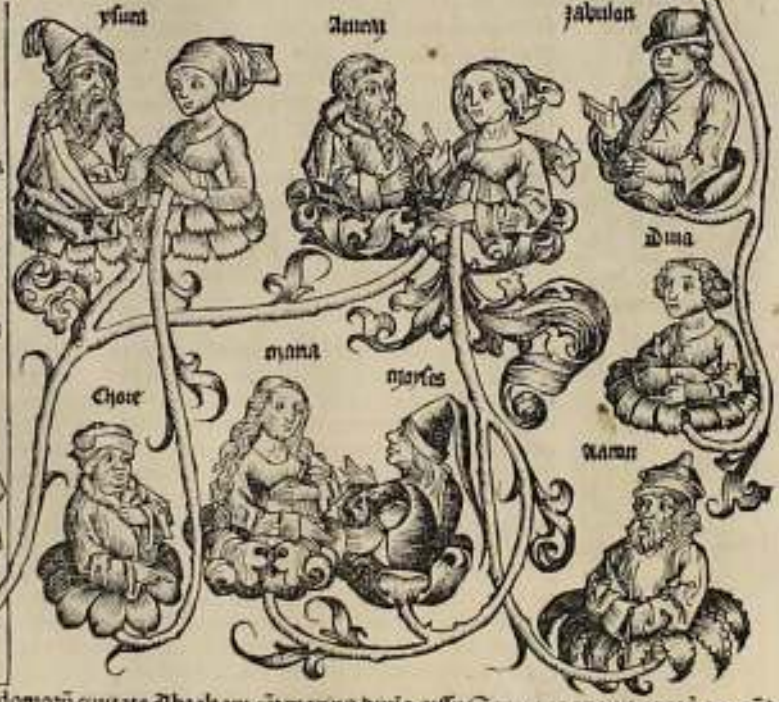

Accensa impia sodomorū ciuitate Abrahā cōtenarius diuio gessit Sarā cognouit vxorē que cōcipiens Anno expleto filiū peperit quē & ipse dñi vocauit Isaac significans gentes magnas ex eo futuras: quo nato die octauo circūcidit carnem prepucij eius

Linea christi

ISaac Abrahe filius. Anno mūdi.3284. vir deo carus post patres valde longeu⁹. Et ipe sexagesimo vite sue anno gemnos videlicet Jacob et Esau ex Rebecca vxore filia batuelis genuit filios. Defunctus est ysaac vir oīm vtute plenus cū vixisset centū octoginta qui q; annis. quē filij in Ebron sepeliere.

Esau hispidus venator vēditis primogenitis fri suo Jacob p cibo lēticule. t a lēticula fuit dict⁹ Edom duct⁹ vxorib⁹ chananeis sine cōsensu parentū supplātat⁹ a fratre suo in benedictiōe pīna. ipm iacob conabat occidere. Habitauit aūt in edom q̄ dicta est ydumea et postea in monte Seyr. et cum iacob rediret de mesopotamia occurrit ei pacificus cum. 400. viris.

Jacob nat⁹ est An. mūdi. 3344. vixit an. 147. et habuit. iij. vxores Lyam Rachel Zelpham et Balam vtz in figura.

Beniamī scōs filī⁹ iacob Joseph Ascenes Manasses Effraim

Gad Zelpha ancilla Rachel ge. ij. filios Aser

RAchel fuit vxor iacob diu sterilis. tandez genuit duos filios. et mortua in prā. sepelituq; ipe Bethlē Genuit aūt iacob ex Rachel ioseph t Beniamyn. Ex bala Dan. Manassē Asser ex gad

IAcob patriarcha vir sctissim⁹ ex Jsaac natus. Et ipe p⁹ annū vite sue nonagesimū ioseph ex Rachel vxore genuit filiū. quo nato superuixit ānis quinquaginta ser. et tandē in egipto mortuus est.

Linea regū Sichimorum

Egialeus

IN regno Sychymorū regnauit Egialeus pīm⁹ rex vtīs patrie. a q̄ Aegialea nūcupata est. et nunc peloponesus vocat. Deinde Europes scōs rex. et ter eius eius Selchyn apud Sychimos regnauit annis viginti.

Apis

APis quart⁹ rex Sichymorū Selchin pīe defuncto regnare cepit āno. xlv. abrahe. q̄ est Semiramis xxxv. regnūq; ānis. xxv. ab illo terra illa apia sic dicta est q̄ prī⁹ Egialea nūc vo peloponesus appellatur.

Thesalion Sichymorū

ARtus ille fuit quintus rex assiriorum sub quo nat⁹ est ysaac scōm Aug⁹.

ISte Thesalion Sichymorū quintus rex fuit quo regnante adeo inicia t leta tpa fuere et eū defunctum velut deū colueī sacrificādo et ludos celebrādo quos ei primū fecerūt. Hunc successit Tiramach⁹ circa cui⁹ sepulchrū eni. i sacrificare solebant.

Erses rex Assyriorū antiqu⁹ qui et balane⁹ vocatur sub quo nat⁹ est Jacob regnāte nūc apud Sichymos thauriaco quē quidē thaurinacū scribunt.

Anno mundi. 3430. Diluuiūs particulare permanxit in Achaia tpe Jacob et Ogigis regis.

Linea regū assiriorum Artus

Sela filꝰ Jude cū adhuc esset puerulꝰ. nō dedit eī in
das thamar q̄ fuerat uxor her ⁊ onam: sed remisit eā
viduā in domū patris sui. Cū aūt Sela creuisset timuit eiꝰ
dare ne occideret: sicē fratres eiꝰ. Ēt thamar meretricez se
caute simulās ⁊ sedēs in biuio cōcepit de iuda ⁊ peperit pha
res et zaram. vtz Gen. 38.

Vincēnꝰ in speculo hystoriali. li. 2. ca. 118. ponit hic
hystoriā pulchri de Asseneth: quō erat pulcherrima
et honestissima sed elata et superba cōtemnēs oīem virū: ⁊
quē paꝰ noluit postea sume deliderauit: sez habere ioseph
in virū visa pulchritudine ⁊ sapia ⁊ modestia sua: sed ipse
noluit assentire: nisi paꝰ diuulgaret ydola q̄ colebat et con
tristata sup hoc: angelo instruente effecta est fidelis.

Rhodos vrbs a qua insula ītie Rhodꝰ nomē accepit
ante nativitatē xpi. ⁊ 40. tpe ioseph a Telebinis et
a cananeis a pharaonico Argiuoz rege iaz diu deuictis cōdi
ta est. et prima eyclādū venēnūb⁹ ab oriēte in qua vt pom
ponius refert role capulū dū vrbis fundamēta foderēt in
uentū. a q̄ civitas ⁊ insula cognomiata putat. Nā rhodos
grece latine rosa dicit. hec insula nongētoz stadioz ambi
tu cōtinet. Preter cetera ibi admiratiōe fuit. Solis colloꝰ
rhodi quē fecerat lyndꝰ liuppi discipulꝰ. Qui lxx. cubito
rum altitudis fuit. Qui pꝰ quinquagesimūsextū annū terre
motu pstratꝰ. iacēs quoq; miraclo. Atz de septē mirabili-
bus vnā fuit: hec insula in oriētali pmōtorio sita. Que et
portubꝰ ⁊ vijs et menbꝰ olim sic ⁊ nūc ceteras aliequibus
supauit. Multa h̄ civitas bella ⁊ a turcis ppessa fuit dam
na. Neq; vllo pacto turcis restitisset. nisi milites btō iohā
nis dicti cura insule recepissēt Qui nō solū insulā tutati sūt
sed ⁊ Cyprus alijs finitimis xpianis auxilio esse cepert An
no ıgit. Mccc. vij. In ptātem xpianoz puenit Turca vero
riabꝰ q̄nq; dictā oppugnauert vrbē. Nouissime anno. Mcccclxx. Machometus ottomānus Turcoꝝ
imperator ducens in rhodios. c. milibꝰ armatoz. ⁊ serdecī ingētibꝰ machinis. hāc vēdicare ⁊ rhodioz militū
religionez delere ꝓposuit. Tandez post cruentissima plia. auxilio mgri petri danbuson natione galli Turca
cum ignominia fuit repulsi. [illegible] Rhodus

Linea christi

Judas anno mundi. 3434.

EGiptiorū Reges oēs tunc pharaones dicebā tur nō hoc ꝓpriū habētes nomē. sed ꝑ dignitate eges tūc vtebant: sic ⁊ apud nos imperatores Augu sti appellāt. Habebat ꝑ vnuſqſq; pharao ꝓpriū nomē

ISte pharao exaltauit Joseph ꝓpter somniorū inter pretationē: dās ei ānulū in manu et stolā byssinam et torquē circa collū. facēs eū circuire p egiptū: preco ne ante eū clamāte. vt oēs genuflecteret ante eū. Vo cauitq; nomē eius saluatorē mūdi. Deditq; illi vxorē a senech filiā puntaris sacerdotis eliopoleos ex qua ha buit duos filios scilicet manassen et effrayn.

PHares anno mūdi. 3443.

ISte pharao ignorabat ioseph. et iussit submergi pueros: sub quo filij Jsrael fuerunt in magna tri bulatione et dura seruitute.

ISte est pharao ebenetes qui contradixit ꝑ moysen deo: atq; mari rubro obrutus est.

ISte pharao nonus rex Mefre noluit audire voces domini vt dimitteret filios israel. quare decem pla gis attrit⁹: Postea sūmersus fuit cū suis i mari rubro.

IOseph residente vir ⁊ patriarcha castissim⁹ in Egipto ex Asseneth puntaris sacerdotis vxore duos genuit filios manassen scz et effraim. Hic ab adolescentia cū forma pulcherrim⁹ haberetur atq; animi virtute et sapia suis ꝑcelleret. pr̄ eū pre ceteris am plius diligebat. Ideo aliqr̄ cōflauit inuidiaz. quaz ob ante quitodecimo etatis sue Anno a fratrib⁹ in egipto vendit⁹ est. Indeq; vite sue triginta annis exactis. co ram pharaone stent. Vxor aūt regis in eū libidine du cta ait dormi mecū: ꝙ respondit oīa tradidit mihi dñs ꝓter te. Illa aūt simulata egritudine vt exoraret Jo seph apprehēso pallio eius. Ille relicto pallio in manu eius egressus foras que marito dixit ingressus e ad me seru⁹ hebre⁹ vt illuderet mihi: et pallū oēdit. Credul⁹ ioseph i carcerē tradidit. Is deinde somnia regis interptans p̄nūciauit septē annos vbertatis futuros. et septē steriles. Rex eius e carcere liberauit. Egipto preficiens. Joseph igit postq; in egipto octoginta annis regnasset cōplens centus ⁊ decez annis in egipto mortuus est. Ossa vero eius nouissime quādo hebrei egressi sunt ex egipto in chananeam hoc est Judeam reportauerunt. sic enim eos adiurauerat Joseph quando mori debuerat.

Reges Egipti

Pharao Mephres

Pharao amenophis que quidem memoriam putant

Pharao bochoris

Pharao mephres

Joseph somniorū interpres filius iacob

Vxor puntar

Esrom ānno mundi.3495. Aram vero anno mūdi.3544.

Hec omē regnū argiuoꝝ vbi Ynach⁹ ocean⁹ t terre (vt aūt) filius serage-
simo a natiuitate Ysaac anno apud argos in Thessalia p̄m⁹ regnare ce
pit. Id vero regnū durauit annis.344. Cecrops aūt egipti⁹ ꝯtoꝝ nonagesi
mo iudice fuit. ānō regno argiuoꝝ relicto p̄m⁹ athenēsib⁹ regūt ānis.50.

Ynachus

Linea Christi

Esrom

Aram

Here ciuitas fuit pclarissima in attica regiōe. Cui⁹ pauca vestigia quedā manēt. Hāc primo ab alabādo cōditā dixit Cicero libro tercio de natu racoꝝ. Plato vero in Timeo dixit. Amasim regem egipti ei⁹ vrbis cōditorē fuisse. Eāq; vocabulo egi pno cognominasse. qđ lingua greca athenā sonat. Alq Cecropem illā pdidisse dicāt. Et eā subita apparitio ne arboris olive minerue cognoiasse. quā ea arbor ō signa. t lingua greca athena dr. Ilez alij ab eo nō cō dītā fuisse restaurata putāt. q̄ tpe Athena apō illos p tra colebat. De ei⁹ nomie Aur⁹ augustin⁹ de ciuitate dei libro decimooctauo varia scribit auctē varronis. Cecrope athenaz vrbē instau rante subito aqueo in loco erupit: Et alio repta olea arbor. super q̄bus pdigios sa fatat⁹ apollo delphicus qđ intelligēdus. qđue sacerdus foret respōdisse fertur Qđ olea minerue. Aqua vo neptunū significare ambo cōsobrini. Ambo dij et cōtemporanei. Effectq; in coz ciuiū arbitrio, vt ex alter⁹ duoz deoz nomie ciui tas vocaret. Cōgregatis oibus virilisq; sex⁹ viri adheserūt neptuno. Mulieres vero Minerue. Que t obtinuerūt vt ex minerue nomie ciuitas appellaret. Ac sic athenā grece vrbē cognominauerī qđ latine Minerua dicum⁹. Eo q̄ mulieruz voces vna viroz numez superarint. Quāobrem irat⁹ neptun⁹ Marinis estuā tibus vndis atheniensiū terras popular⁹ est. Quē cives placare volētes triplici supplicio mulieres affecere. Primo vt deceteto nullis publicis interessent cōsiliationib⁹. Secōo vt null⁹ nascētium cognomē maternuz acciperet. Tercio ne d̄s filias suas athenas vocaret. Poete vero dicūt neptunū t minerua athenas cōdidis se. Sed cū de nomis impositōe inter eos fieret dissensio. Dijs relictis primis fit inter eos cōuentio. vt q̄ p cussa terra laudabilioꝝ pduceret effectū vrbi nomē imponeret. Neptun⁹ aūt tridēte suo percussa terra. Equū pduxit belli omen. At minerua hasta pjecta oliuā pduxit pacis arborē. Que qm̄ vtilior coz iudicō visa fu it. ex suo nomie athenas dixit. Mā minerua athene grece dicit. de q̄ lucan⁹ libro sexto ait. Primus ab ēq̄a p cussus cuspide saxis. Thessalic⁹ sompes bellis feralib⁹ omen Exhit. Et virgili⁹ georgicoꝝ primo. Tuq; o cui prima frementē fudit equū tell⁹ percussa tridēte neptune. Apud athenēses prio regnāt Cecrops egipti⁹ An no quarto t nonagesimo iudice fuisse. Decimuseptim⁹ t vltim⁹ coz rex fuit Codr⁹ tpe samuelis. Postea p magistrat⁹ respublica athenēsiū fuit administrata. Hec vrbs athenēsis quondaz nobilissima fuit. nulli⁹ in digna pconij. tāta ei⁹ supfluit claritas: doctoz pboz ac omnis doctrine liberalis fuerat. Cadē nfo tpe paruū oppidi spēm gerit. In eo tñ saro q̄ vetustū minerue templū fuit Arx est p omnē greciā noiata. tū operis ma gnitudine. tū difficultate oppugnatiōis. Hāc florētin⁹ quidā Mahometo tradidit: cui implor atus latinoruz auxilijs null⁹ opem inuenerit. Rura ei ob eā rem tradiderim quis euum ignobile ducat.

Athene vel Minerua

Minerua

Prometheus

Atlas Gigas

Appollo

Jupiter

MInerua cantatissima mulier anno etat' Jsaac. 58. Apud tritonidē lacū appuit. Ex cui' nomīe postea Tritonia appellata est. dicebat' & pallas a pallāte tracie insula vbi nutrita fuit. siue a pallante gigāte quē interfecit. Nec ḡppe iouis primi ptogenita fuit. q̄ apud rudes affros cū multa añ nō cognita repisset nō solū affri sed et greci eas absq; matre ex iouis cerebro genitā credidere. cū ei' origo mul' innotuit. Jp̄a eñ primo lanificiū omnibus antea icognitū adinuenit. Nam ostēso q̄ ordine purgata lana: & tentib' ferreis pectinata aut colohilata. etiā textrinū e rogitauit officiū. Añ & lanifices fulones. tinctores. textrices q; puelle (teste ouidio tercio fastor' libro) ei' festiua religiose celebrare ceperūt. Usus insup olei eo vsq; mortalib' incognitū becapa inuenit aut docuit. Jp̄a cadē (vt cicero ait) sapie dea & artiū inuētrix dī. Tandem cū ei' fama & numis reuerētia late diffusa fuit. in ei' honorē tēpla cōstruxerūt. papisse rome tertia tēplū Jouis

ESte armanitres septim'. hm Aug'. est octau' rex assiriorū: sub q̄ dē' appuit ysaac. promittēs ei q̄ promiserat pit ei': regnāte apd sichimos leocippo ēt. vij. rege.

DRomethē' bis tribus in archadia claruit. Ingenti q; acutissimū ingeniū & spectate perite. q̄ hoīes incōpositos ac rudes ad policiones mores cōposuit. Sidera quoq; hoim primi' de terra formauit. & arte quadam veluti spiritū habētia mouēri fecit. Inde cū i altissimo caucaso mōte resideret astrologiā didicisset eā primi' assyrios docuit. Insup ei ā igne e silice primi' eduxit: vt plini' testatus est. Usū preterea anuli (sed ferrei) primi' inuenit: Quē quarto digito in honorē cordial' vene portare suad sit. Tpe eiusde. precēte apud romanos statutū emanauit. vt liberti aureos gestarēt: liberti in argenteo: et serui ferreo tantum.

SUb isto Beloco nono rege assyriou: Locat' est dominū ad iacob: reptomittēs ei q̄ patrib' suis promiserat: q̄ sunt hec duo Possessionē terre promissionis id est chanaan. & bñdictionē oim gentiū in semīe ei' quod est christus dominus et regnauit annis. 36.

ATlas & ipē archadie' hac ætate tēpestate. Ut mīle cōtemplatiōis dar' fuit. Qui astrou cursum pingui studio p̄hendit. & primi' de astrologia iter grecos disseruit: ꝓpter qō finxerūt eū celū portare. Quāuis idē mōs ei' noīe nūcupet. Cui' altitudinē celi portationē in opinionē vulgi venisse videat'. Hic septē genuit filias nymphas nūcupatas.

BEleus iste fuit decim' rex assy ꝓbas nūcupatas. Regnāte sub q̄ mortu' est isaac. Et regnauit hm Eusebi' ānos. 32. Regnāte tūc apd sichimos Mesapo. ix. rege.

APpollo cithara ā repit. Medicine artē inuenit quam frater su' Esculapi' ampliauit q & fulmine interiit Iste appollo delphic' clar' habet. & p' morte dē' habitus est. Jo eñ a poetis phitonis & sapie dē' appellatus est. Qui medicine art' repitor & virtū herbar' primi' cognitor vt Ouidi' primo Methamorph'. scribit. Medicina meum est opitulorq; p orbe dicor: et herbarum subiecta potentia nobis.

ISte fuit. xij. rex assyriou sb q̄ mortu' ē Joseph regnāte sichimor plēneo. xi.

ISte Jupiter dē' p̄dicat' eiq; bouē offerut. primi' etheris: & (vt aiut) dies filius cui ꝓnu nomē Lysania fuit. bis tribus apud archadiā magno in ꝑcio habitus est. Cui' ob virtutes id p̄clarissimū iouis nomē adept' est. Qui cū esset nobilis genere et archadia a thenas fuisse dicat'. Ibidēq; cū esset ingenij maximi vir. videretq; atticos rudes. beluq; ferme ritu viuentes. ante oia eisdē cōpositis legib'. illos publico instituto viuere docuit. Cuiq; eos ad humanos mores rediisset. monuit eos deos colere. & aras. templa. sacerdotesq; istituit & multa alia eis ostēdit vtilia. Que cū attica siluestres mirarent' atq; cōmendarēt eū existimātes deū: Jouē vocauere regēq; suū ꝓfectum fecere

ISte fuit decimus nonus rex assyriorum sub quo natus est Moyses in egipto regnante sichimorū. xij. orthopole. Et argiuorum. j. Inaco.

Linea regū assiriorum

Armanitres

Beloceus

Baleus

Amichus

Sattrus

Lacedemonia fuit licaonie vrbs que est pulcra in achaya siue pelopponeso a lacedemone Jouis filio ex Taygeta condita. ¶ qua ipa grecia regio nomē accepit. ¶ Hec eadē alio nomīe etiā sparta dicta fuit. ¶ Herodotus tamē Spartas vrbē fuisse et lacedemoniā regionē In qua illa consisteret memorat In differenter tamē p alterutra. tam ab illo q̄z ab alijs auctoribus legit. Sed quas ob causam sparta dicta fuerit Justinus tercio epithomatū suoz libro exponit. Spartanoz genus hac tempestate scilicet quinquagesimo regni Oze anno Alcamene lacedemoniorz rege mortuo. Eoq̄z regno consumpto principatus habuit Et tacero in scdo de tusculanis questiōibus refert Spartanis virginibus magis palestra: pulueris veneficus labor z multa in studio est q̄z feritas filioz. Unde z varium habitū ab alijs ferre cōsueuerāt dicente virgilio. virginis os habitūq̄z gerēs z virginis arma spartane. Primus aūt lacedemoniorz rex fuit Euristeus quidā nomīe parra grecus. Limo a natiuitate Abrahe octauo supra nonagesimū. Jis lacedemonijs primū regnare cepit. Agesilaus aūt fertus lacedemoniorz rex vir immortalitate merito dignus fuit ab hercule originem ducēs. In iuuenili etate regnū adeptus fuit. semp fidei obseruator. Lycurgus quoq̄z lacedemoniorū princeps z legū lator vir plane clarissimus. et inter philosophos admirand⁹. Inclit⁹ in precio habitus est. Hic lacedemonijs legē tulit. de quo plutarc⁹ valer⁹ z iustin⁹ z aristoteles in politicis multa scripsere.

Lacedemonia

Mercurius

Sic mercurius multaz artū peritus fuit. quas boibus tradēs deus credebatur. Primū aūt deoz nunciū seu interpretē fuisse omes poete describūt. Ducemq̄z ē de⁹ facūdie. mercatoz palestra. furū nūcius. et interpres deoz. Jpe etiā lyraz septicordem comperit. Hic in oīm doctrine genere et q̄z maxie phisice edoct⁹ fuit. vt dicat eum sua virga et herbis tīn mortuos suscitasse. Ūn z post mortē inter deos relat⁹ z stellificat⁹ est. Et ab eo stella Mercurij nomen accepit. Ea preesse facundie z eloquentie vt plurimum consueuisse dicatur.

Bach⁹

Sic Bach⁹ prim⁹ i grecia vinū inuenit et p deo cult⁹ est. q̄ dict⁹ est liber pr et argos cōdidit. Jpe est dyonisius bach⁹ filius Semele inde in mōo pagrās simili modo domesticas regiōibus vinū pbuit. potūq̄z ex ordeo germanos conficere docuit Secutusq̄z est eum Silenus illius nutritor.

Omagus

Sic Omagus prim⁹ ad aratrum boues iunxit.

Amazones

Hec sūt mlieres Scythice uxta flumū Thanayn habitantes ferocissime. q̄ assumētes arma p cenū ānos seuissima bella pfecerunt tā in Asia q̄z i Europa. multas vrbes edidit z magnā alie ptē sbegerūt. Hac q̄ etate Amazones eaz Asia regēbāt In pmis marsepia et lampeto q̄ ephesuz Dianā smyrnā et alias ciuitates ędidērūt Etiōe ambiopa. z ypolite p⁹ hāc ozithia post illaz panthasilea. Hāc occidit pirrus fili⁹ achillis apud troyas.

Hoc tempe regnū argiuoꝝ siue grecoꝝ exortū est: sub ynacho primo rege. et duravit p. xuij. reges vsqꝫ ad tpa iudicū isrl' barach ꝛ debozie. Tūc perse' ceo nō spōte interfecto timēs relict argos: ꝛ trāstulit regnū in mucenas post qꝫ illuc regnauerūt aurite' acre'. His temp'ibus seōm cōmestorē (q dicit mgr hysto rie scolastice) phoroneus fili' ynachi et nyobis prim' grecae leges dedit: ac sub iudice causas agi instituit. Et ꝓterea iuris cautus perit dicit cū locū (quē forū dicimus in q̄ sez iura reddunē) ab eo forū denominari Sozor tpi' ysis in egiptuz nauigauit. Et quasdā apices lrārū eis dedit de agricultura etiā multa eos docuit. Vñ cuz yo diceret ysis ab eo dicta est qō in lingua eoꝝ sonat terra. Et ob ō p' mortē in numero deoꝝ in egipto recepta ē. Fili' etiā phoroneꝰ q̄ apis dict' ē eodē tpe i egiptū. nauigauit quē filiū phoroneꝰ ysidis fuisse tradūt. ꝛ siliter ab egiptijs deificat' ē.

Inachus a natiuitate ysaac āno sexagesimo apud argos i thessalia prim' regnare cepit et regnauit annis. 50. Is post se reliquit ysidem egipti reginam ꝛ phoroneum eius successorem.

Ysis primo dicta fuit yo filia ynachi: sed in egiptū nauigās ibiq; literas inuenit ꝛ leges edocuit Et ysis appellata est. ꝓpter qō egiptioꝝ sanctissimū et venerabile numē fuit ob multarū virtutū praestantiā: Et a ioue cōpressa fuit: q̄ ob patris metuz impulsa. acceptis quibusdā amicis suis. nauē cōscendit Et ꝑperovento ex Achaia in egiptū transfretauit. Ibiq; cū repisset rudes pplos: illos terrā colere docuit: cultamq; semina ꝑmittere. ꝛ tandē fruges collectas in panē ꝑficere. Ideo eā e celo lapsaz crediderunt.

Phoroneus prim' in grecia leges instituit. Hic babuit frem qui menses ꝛ annos docebat obseruare. ꝛ sacella et aras instituit ad colendos deos. ꝓpter qō a rudi populo inter deos cōnumerat' est: ꝛ ei boues ymolabāt dicitiq; ē phegeus.

Diluuiū deucaliōis factū i thessalia. ꝛ fabulaz in cēdū: ꝛ vocat' iō deucaliōis. qz in eꝰ regno mar̄le fuit.

Os i egipto erat ō flumie i festo Serapis ꝛ clamat i aere et rursuz irat. ꝛ nō cōparet. ꝛ ꝑ deo colit' a stulta plebe

Serapis tercius rex argiuoꝝ siue grecoꝝ cū in egiptū nauigio venisset. ꝛ ibi mortuꝰ. fact' est a ceca gēte oim mamus egiptioꝝ deꝰ. Tūc etiam mirabilis superstitio incepit de boue discolore: quē apim vocabāt. eo q̄ vnus colerel. et illo mortuo. demones vitulū simulē ibidē ꝑcurabant. ad decipiendum rudē ē pplm. Inuenit q̄ filij isrl similiter delirabant in oreb vts. Quid cū hac stultitia miserabili' in boie rationali.

Argus iste quart' rex argiuoꝝ fuit. ex cuꝰ nomie illud regnū nomē accepit. Hic post obitum deus haberi cepit. templis et sacrificijs honoratus. Hoc etiaz tpe

greca segetes habere cepit delatas aliūde seminib'.

Iob vir sctissimus patientie insigne ſ; eamē: In Idumea ꝛ arabie finib': ex zareth pue matre: bosra nasc'. Hic erat iust'. rect'. timoratus. prudēs. grauis. tribus prudēter vtēs: Dnz q̄ cōtinēs. ac mirū in moduz patiēs. Ex vroze septē filios ꝛ feminas tres suscepit. Boues q̄ppe inter omnes sui tpis orientales: Cui' possessio septē milia omnium fuit. mia multa camelozz. Quiquagita iuga bouū quingēteq; asine ac familia multa nimis. Cui' animū fortunaꝝ ne vt dns certo argumēto cōprobaret: permisit vt a diabolo tentaret. Qui accepta potestate oēm eius substantiā. filios q; ꝑ omnes ꝛ filias ꝑdidit: cūcta graui vulnē vlcerauit. quib' in omnib' Iob labijs suis nō peccauit dicēs. dns dedit dns abstulit ꝛc Ad cuius tenias cōuersus dominus: Omnia quaqz ei a principio fuerāt duplicia addidit. Supauit deus Iob p' flagella quadragita ꝛ octuz annos. Et vidit filios suos: ac filioꝝ suoꝝ filios vsqꝫ ad quartā generationem. ac sic senex ꝛ plenus dieꝝ mortuus est.

Linea regū Gercorum

Ynachus

Phoroneus

Serapis

Argus

Moyses vernz: et omniū prophetarū summ⁹: historiographoꝝ princeps: vir sane mānuetissimus: sup oēs gentes pplm dei de egipciaca seruitute liberauit. quadraginta annis ipm in heremo rexit. Ipe cui dilectus deo t hominibus cunctis memoria in benedictiōe exstitit. Cui dns in mōte synay gloriam suam ostendere voluit. Dum vidit ignem ardentem t non cōburentē Cum enim moyses pasceret oues iethro soceri sui in deserto apparuit ei deus in rubo ardenti q̄ nō cōburebat: p̄cepitq; ei vt in egyptū descenderet. ad liberandū pplm isrl: Iste est ¶ Moyses de cuius laude resonant celum t terra. deum vidit facie ad faciem dare quod de nullo alio preterq; de paulo apostolo scriptura testat in hac fragili carne. Ille in circūcisione: Iste in p̄cepto testimoniū de diuina essentia docentes vnum verum deum colendum esse.

Iste Aaron moysi frater vir sanctus. t insigni eloquētia ornat⁹ digne summū sacerdotiū sibi assumpsit t testamentū eternū sibi t filijs suis statuit. filiusq; ei⁹ Eleazarus in pontificatu succedit. cui primus stolaz sacerdotij tradit. Obijt aūt anno vite sue. 125. pontificatus vero sui sexto et trigesimo In arabia monte oreb.

Fuerunt tres scilicet ythamar Nadab Abyu cum Eleazaro: fuerunt filij aaron quorum duo Nadab t abyu peccauerunt a deo pro eo q̄ ignē alienū obtulerunt in tabernaculo et subito concremati sunt.

Linea christi

Aminadab

Naason

Sec Aminadab primus post moysen fide plena ingressus est mare rubrum alijs trepidantib⁹. ꝓpter qđ regale sumpsē meruit ꝓcreare. An. mundi. 3644.

Balaam prophetā filiū beor: qui habitabat sup flumē terre filiorū amorreꝝ ꝓclarū. ad hunc Balach rex madianitaum legatos fide dignissimos mittit rogātes vt veniret et malediceret israhelitas. Ille aūt cōsulens dīm prohibitus est. denuo mittēs. qui eorū voluntati obtemperare volēs ascendens asinam cum legatis ad regem ibat. Et dum pergeret angelus domini eidē occurrit. et euaginato gladio stantem qꝫ nec ad dextrā nec ad sinistram deuitari poterat in angustissimo loco. concidit asina sub pedibus sedentis. et cum vehementius latera eius cederent: Dominus aperuit os asine. Et confestim balaam vidit angelum domini qui corripuit prophetam. qui iussu angeli ꝓgens prophetauit dicēs. Orietur stella ex iacob. Et cōsurget virga de israhel. ⁊ percutiet duces moab.

Tempore illo balaam Ariolus ꝓphetauit ee occiditur. Balaam

Naason anno mūdi. 5688. Josue p⁹ morte moysi a deo iuder ordinat⁹ fuit sup israh vt pplo terrā diuidēt. Missisqꝫ ad explorādū iericho: Exploratores aūt receptī raab meretrīc et occultauit in domo sua. qđ ei ⁊ domui ⁊ familie sue ꝓmisert immunitatē si signū poneret cocanei in fenestra. Et occlte dimisit eos abire ipsiqꝫ via patefacta p iordanē miraculose trāsierunt antecedentib⁹ leuitis ei archa. Iste iosue filius Naue populū domi viginti septē annis rexit. hic solus cum Caleph ex sexcentis milib⁹ virīs. qui ex egipto egressi fuerāt terrā ꝓmissiōis cōsecutus est. Mortu⁹ tandē cēsimo ⁊ decio vite sue Anno i mōte effraim sepelit

Othoniel frater caleph minor liberauit pplm de oppressiōe regis mesopotamie. quē etiā pcussit. Hic habet qꝫ angel⁹ dīn apparēs arguēs filios israh de trāsgressione legis impropērās bñficia eis a dño collata ad fletū eos induxit. qz plurib⁹ viab⁹ recesserāt a deo. ꝓpter qđ traditi sunt in potestē plurīū tyrānoꝝ et penitētes liberati sunt p diuersos iudices. ⁊ post liberationem sepe recidiuauerunt in mala.

Iste Aioth pcussit eglon regē moabitarū et liberauit israel. fuit enī vir fortis et veraciter manu vtebatur pro dextera.

Sangar filius Anath occidit sexcētos ex philistijm vomere volentes intrare territorium eoꝝ. Post hec malū facientes traditi sunt in manus iabin regis chanaan. cuius princeps exercitus erat Sysare. Est autem egressus in bello cum barach ad hoc suadente et associante delbora prophetissa. Cui honor delatus vt iudicaret israel.

Moyses frater aaron ⁊ filij ysrl' cū fuissent in egipto. cccc. xl. ānis. Que cōputatio accipit a p̄ma pro
missione facta abrahe i mesopotamia. Sicut a deo accepit legē dedit filijs ysrl'. Qui posit. x. plagas q̄
bus de egiptū attriuit pcessērit p deserti ⁊ fuis mare rubz. ⁊ pharaone penituisset pplm dimisisset
angelo eos p̄cedēte i die i colūna nubis ⁊ nocte i colūna ignis. vñ ⁊ pharao ꝓgregat' exercitū suis et cur
ribus insecut' ē eos vt reduceret i egiptū. Moyses p̄m' iuxta p̄ceptū dñi agno paschali comesto cū pplo ysrl'.
videtesq; filij ysrl' appropinq̄re egiptios: cepert murmurare ꝰ moysen q̄ eduxisset eos de egipto. Oranteq;
moyse ⁊ ex dñi iussione extēdēte ⁊ḡ sup mare rubrū. diuise sunt aq̄: factis vijs i medio mari: p q̄s incedēn
tes libere filij ysrl'. pharao p dictas vias cū suis exercitū' insequ' est. ⁊ egressis oib' de pplo hebreoz moyse
extendēte ⁊ḡ sup mare. reuerse sunt aq̄ vt p̄us submersis pharaone cū suis i medijs fluctibus. Cecinerūt q̄
moyses cū pplo. ⁊ maria sorore ei' cū mulierib' tympanistris canticū istud dño. Cantem' dño gloriose ⁊c.

De Raphidin postea venerūt ad mōtē Synai ⁊ ad radices ei'. Ibiq; mādauit dñs eis p moysen vt fi
lij ysrl' se sctificarēt ⁊ lauarēt vestimēta sua duob' dieb': ⁊ tercia die ascenderēt sup mōtē. nullusq; acce
deret nec etiā tangeret ipm mōtē nec iumētū. alioqn morerē'. Quo facto die tercia mons cepit fumigare: ⁊
tonitrua audiri: ⁊ sonit' buccine ⁊ fulgura videri: ⁊ nubes densissima operuit montē in q̄ intrauit Moyses
ad recipiendū legē. Dis pactis dedit dñs legē pplo suo i mōte synai tercō mēse egressiōis de egypto. Que
lex diuidit' i implet gen' p̄ceptoz. s. moraliū. iudicialiū. ⁊ ceremonialiū. Et moralia q̄dē sunt. x. p̄cepta que
hūtur Exo. xx. ca. Moralia q̄dā alia sparsim i dīsis locis pēthateuci p̄cipue i deutronomio. ⁊ reducit' ad de
calogū. ⁊ h̄ sp obligauer̄t ⁊ obligabūt ad obsuādā eoz. cē oēs natōes. Et p̄ia ma sculpta i yna tabla lapi
dea nos hūt ordinare ad deū. alia. vij. ad p̄xim. Judicialia aūt ordiata erāt ad ꝓfuandū pacificū cōuictum
ppli adunicē ⁊ bonā conuitatē. sicuti statuta ciuitatū. obligabāt solus illū pplm vsq; ad passionem xpi ⁊c.

Nulum conflatilem filij israel. Eisdem etiã temporib⁹: egiptioꝝ more (Qui busiridẽ adorabãt) sibi fecerũt: Cũ eĩ Moyses cũ dño in mõte moram faceret. Popul⁹ ad aaron dixit. vt faceret eis de⁹ os q̃s coleret. ⁊ precederet eos: Quib⁹ hur resistit: spurcis ab eis (vt traditꝫ) suffocat⁹. Aaron timẽs ait. Tollite inaures aureas vxoꝝ ⁊ liberoꝝ. Quas cũ accepisset: formauit ex eis vitulũ cõflatilẽ opere fusorio: Et dixit pplis: Hij sunt dij tui israel: qui te eduxerũt de terra egipti: fecitq; aaron altare. ⁊ in crastinũ indixit solennitatẽ. Mane surgẽtes obtulerũt hostias: sedit⁹q; pplus mãducare ⁊ biberet ⁊ surrexerũt ludere id est adorare. Tũc ait dñs ad moysen. descẽde. peccauit pplus tu⁹ ydolatrando: dimittẽ me vt deleã eos. Cui moyses. Quesso dñe quiescat ira tua: ne dicãt egipti callide eduxit eos. impotẽs eis dare terrã quã promiserat. Placato dño descẽdit moyses ferẽs secũ tabulas lapideas scriptas digito dei: Cui occurrit iosue dicẽs: Ululatus pugne est in castris: Cui moyses: imo vox est cantantiũ. Et appropinquãs vidit vitulũ ⁊ choros et irat⁹ precat tabulas: et cõfracte sunt. Et post reprehensionẽ aaron de fabricatõe vituli. ⁊ ei⁹ excusationem: vitulũ cõbussit. ⁊ massã in puluerẽ redegit. quẽ sparsit in aqua dans filijs israel. qui in barbis ydolatrarũ apparebat: precipiens iesus vt secum acciperent gladios. ⁊ omnes reos signatos puluere occiderent. Cecideruntq; eo die multa milia virorum.

Moyses post tres mēses egressionis. ascendēs in montē synai: vbi quadraginta dieb⁹ et noctib⁹ ieiunans legē dñi meruit accipere. Mādauit dñs et ꝙ faceret Archas de lignis setthim. Que sunt imputribilia. Cui⁹ lōgitudo esset duoꝝ cubitoꝝ cū dimidio. Latitudo vero vni⁹ cū dimidio. ⁊ similiter altitudo. Et tota intus ⁊ foris coopta auro mūdissimo. ac supra corona aurea: Et ꝓpiatoriū aureū siue tabulam auream cuiusdē latitudinis ⁊ lōgitudinis cui⁹ est archa. vt archā tegere sufficeret. Erat aūt sursum erectum emunēs arche sicut cooperculū. qđ dicebat oraculū: Per vtrūq; latus lōgitudis erāt buti circuli aurei totū lignū penetrātes. ⁊ p eos vectes de lignis sethim de auro mundissimo. Quib⁹ archa ferrebat. nec vnq; extrahebant: Extrahq; vero pte oraculi. sez in duob⁹ angulis anteriorib⁹ positi sunt duo cherubin aurei. vn⁹ alterum respiciebat. versis tamē vultib⁹ in propiciatoriū: duabus ꝗs alis expansis. ⁊ mutuo se tangētibus velabant oraculū. alas ex opposito extēdebant. Et hec habebant in sctā sctorum: In archa aūt posita fuerunt vrna aurea māna hns: Virga Aaron: et due tabule decalogi. Cū ea in plano nō adeo ꝑfecte figurari poterit Imaginatio inspicientis cetera suppleat.

Figura Arche ⁊ ꝓpiatorij ꝟcōm Rabi salomonē. Figura Arche ꝟcōm doctores catholicos.

Similiter modo ait dñs Moysi. facies mēsam de lignis setthim aureis lamibus cooptas. hns quattuor pedes: In singlis vero pedib⁹ erat anul⁹ aure⁹: In anulis vero vectes aurati. quib⁹ ferebat mēsa Erat aūt labiū in ea p circuitū sicut in archa: ⁊ labio affixa erat aurea corona alta digitis quattuor: Ita ꝙ medietas sup mēsam eminebat. ne supposita caderēt. Altera medietas inferi⁹ ad decorē pēdebat. Et ponebant sup eas duodecim panes azimi: Sex altrinsecus: Et singulis supponebat patena aurea cū thure. Josephus vero scribit phialas aureas suppositas plenas thure: In diluculo sabathi recētes ⁊ calidi imponebant: Qui ummon manebāt in sabathū sequēs. Sublatos vero solis sacerdotes comedebāt: Ideo sacerdotales dicebant. vt sacerdotes formarēt coquerēt ponerēt in mēsa ⁊ tollerēt. licet nō obseruarūt: Dicebantur quoq; panes ꝓpositiōis. Quia positi erāt coram dño in memoriā sempiternā. xij. tribuū filioꝝ israel.

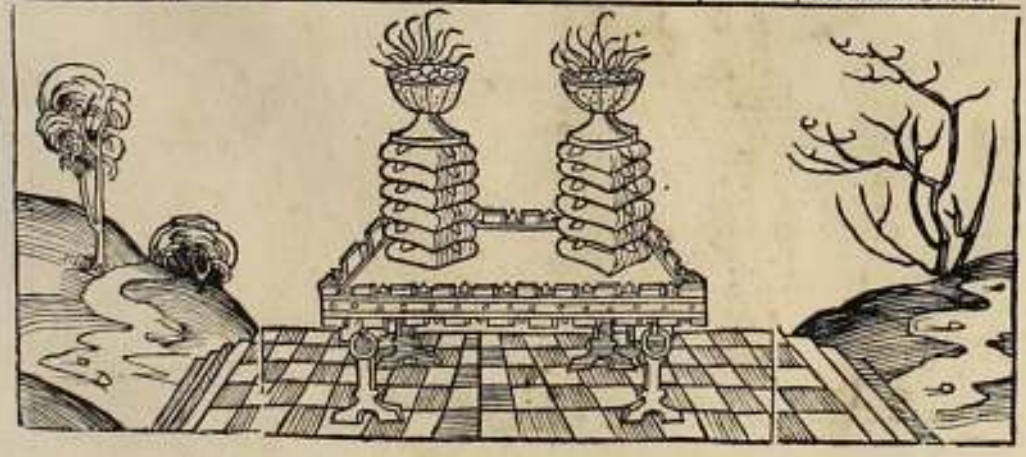

Recepit quoq; dñs fieri Candelabrū ex auro purissimo ductile: Cuius hastile basi infixū erat ferreū sup vestitū calamis aureis geniculatis ad modū canne. Ubi aūt calamoz capita inter se iungebant tanq; duo aphi erant in modū nucis. Et ex fundo aphi procedebāt flozes recurui. quasi lilia. Et in ipō fundo inter aphū z lilia erat sperula volubilis. Et ita cū in hastili essent quiq; calami in hūc modū copulati. Quattuoz ibi tūcture erāt. Quarū quecq habebat ēsi aphos duos tūctos z sperulas sil' z lilia: Supeq vero cādelabri d̄ procedebat directe in altū inferius hūs tres pedes. Et sursus bēbat fer calamos egredientes de hastili. tres ex vno latere. z tres ex alio. tēdētes sursus obliq. Quousq; pungerēt ad altitudinē hastili: In hastili vo quattuoz aphi instar nucis. Quos aliq pomellos dicūt. Ita q̄ duo aphi posit vn⁹ cōtra alū faciebāt pomellū vnū: Rabi salomō scribit illos aphos fuisse oblōgos. Et sic dispositos vt calam⁹ p̄ medius aphi trāsiret: Sperulecq sil' z lilia. et vt hebret dicūt pomell⁹ z flos in candelabro ad decorē posita fuerunt. Erat aūt vt dicit Josephus ex. lxx. pubus cōpositū. in vna base erectū. Quocūq vero modo factū fuerit in sūmo. vij. bēbat capita cōlia: sup que ponebātur septes luceme auree: Ita q̄ vnus⁹ aph⁹ d̄ erat in sūmitate cuiuslibet calami. erat sedes lucerne. Infusoria enā septē ex auro erāt. Quib⁹ oleū ifundebat lucernis. Erāt q; forpices dicti emūctoria. Qui ex auro erāt ad emungēda vel extinguēda lignia: z cū q̄ib⁹ amouebatur. illud q̄ō erat cōbustus de lignio. et residuū lignij ad incendendus aptabat. Vasa q; plena aqua erāt: emūcta ne facerēt fumū: Oīne aūt pond⁹ ei⁹ cū vasis suis habuit talentū auri. Debzei vo dicūt centenariū auri: Ne scit' pfecte pond⁹ quāq; magnū auri pond⁹ requirebat' ad tantū opus pficiendū. Positū aūt erat ad austrū cōtra mēsam. nō recte quidē sed obliq: Dzout tamē in plano figurari possunt. vt incepto videri possit.

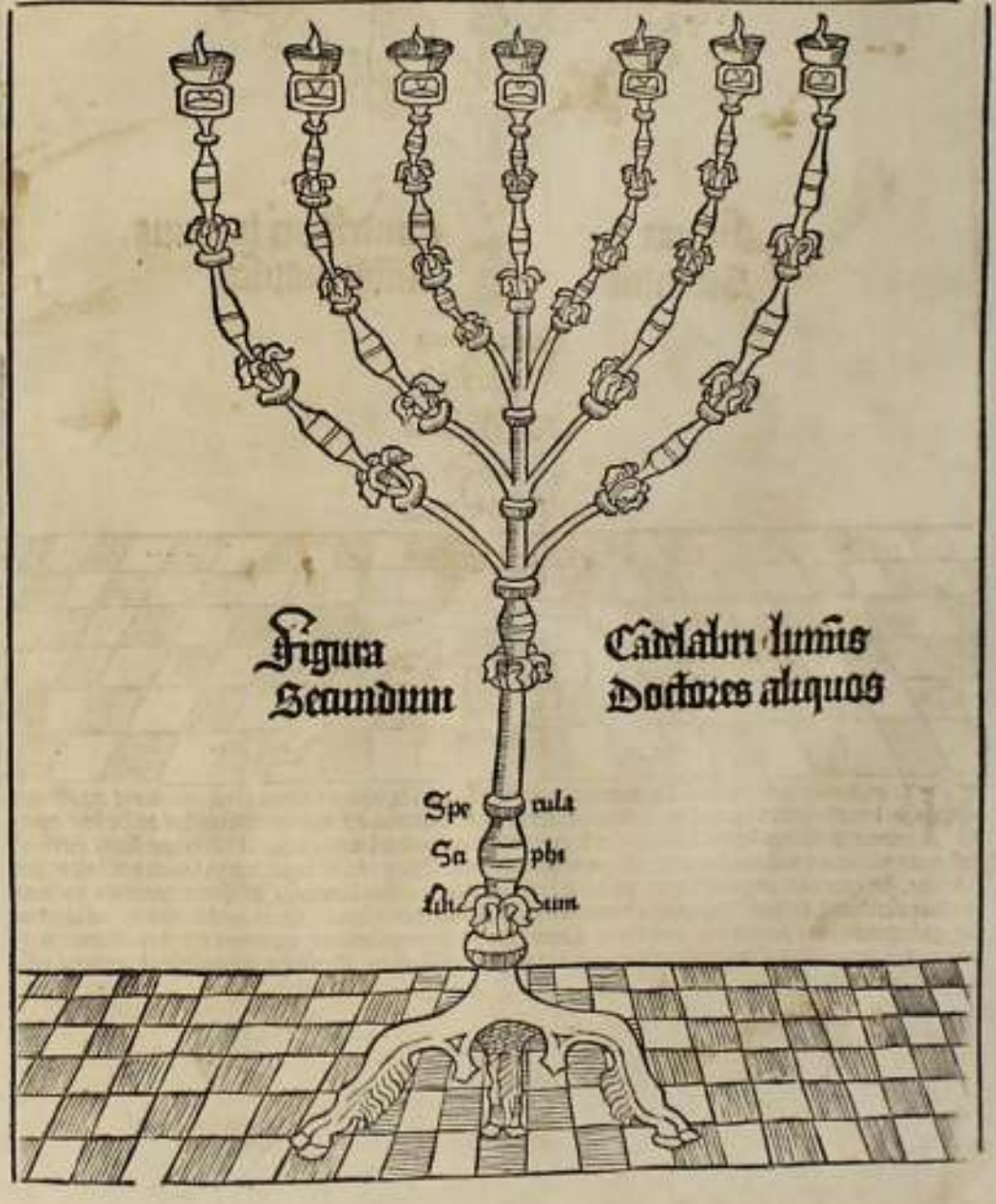

Altare quoq; holocaustoꝝ siue sacrificioꝝ iussit dñs fieri de lignis setbim. Erat aut altare quadratus In longitudine ⁊ latitudine. v. cubitoꝝ. Et in altitudine trū. Eratq; concauū instar arche sine operimento: ꝑietes lignei sed operti erāt ere intus ⁊ extra: siue lamis eneis: vt vri nō possent: Area eius siue arula erea erat tanq; fundus arche. sup quē fiebat ignis: Qui p fenestrā que erat in latere orientali imponebatur. In quattuor angulis suptoribus erāt extra quattuor recurua cornua. In ꝗbus quattuor cathene anulis inserebant. de quib⁹ vependēs craticula erea in modū rethis facta. vsq; ad mediū altaris descēdebat sup quā cremāda in odorem dño ponebant. Circa vero angulos inferiores. quattuor erant anuli erei: in ꝗbus vectes imponebant de lignis setbim opti ere ad portandū altare. Positum autem erat altare ante tabernaculum sub diuo.

Altare holocausti scōm latinos

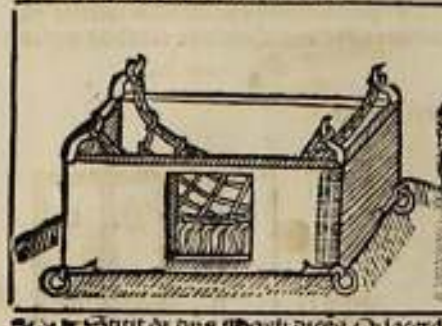

Altare holocausti scōm hebreos

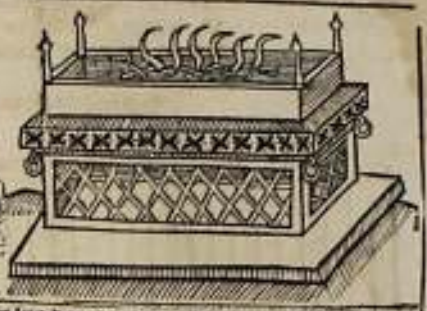

Statuit ds dns Moysi dicēs Ut sacerdotiū ihm Aaron fri suo dare deberet. Ordinationeq; de vestimētis sacerdotalib⁹ fiebāt pmittēs: Quatuor erāt vestes cōmunes oībus sacerdotib⁹ etiā minorib⁹: femunale lineū: tunica de bisso dupla p totū. Balteus lat⁹ q̄si digit⁹ quatuor. cū pulchra varietate. Et thyara de bisso. quā gestarūt in capite. tendēs supius in acutus. Sub hec quatuor ꝓprijs vestib⁹ induebat sūm⁹ sacerdos: Pria erat tunica iacintina. Que stricta erat vt tunicella. In cui⁹ extremitate inferiori erāt tintinabula ⁊ malogranata intexta. Scōm ornamētuꝫ supbumerale sine manicis. descēdēs vsq; ad renes. adeo vt supangi posset. cū varietate pulchra: Terciū rationale ꝺ̄ dr̄āgulū duplex. In q̄ erāt duodeci lapides ꝑciosi Quartū ornamētū erat Balthe⁹ seu cingulū de quibz coloribus: Quintū erat mitra iacinctina in capite sup̄ bissinaꝫ: Erat aūt sextū lamina aurea ad modū dimidie lune facta: In qua thetragramato inscriptū: facta vtiq; de ad modū corone. Que ꝓtendebat ab aure ad aurē per frontem.

Locut⁹ est iterū dns ad moysen. Facies ⁊ labiū eneū cū basi sua. vas scz lauatoriū. qđ alibi labrū ⁊ luter (vt Rabi salomō ponit) vocat. Qđ erat inter tabernaculuꝫ ⁊ altare holocaustoꝝ: In q̄ missa aq̄. lauabāt sacerdotes manus suas ⁊ pedes. vestes sanctas acceptur⁹. vt sacrificarēt: Similiter ingressuri tabernaculū. ⁊ egressuri: vt aarō ⁊ filij ei⁹ fecerūt. portātes de sanguine hostie imolate ꝑ pctis populi. Et q̄n accedebāt ad altare vt in eo offerrēt thymiama: Qđ dī factū de speculis mulierū ereubantiū ad ingressū tabernaculi: Vel pon⁹ in circuitu labij suprem⁹ circūposita speculata fuerūt: In quib⁹ sacerdotes vtcre possent: si face vel veste maculam abluendam haberent.

Precepit quoq; dns Moysi: vt faceret tabernaculū in hūc modū. Tabernaculu erat dom⁹ cōo dicta Quadrata ⁊ oblōga: tribus clausa parietib⁹: Aquilonari. meridiano. occidētali: Liber patebat introitus ab oriēte: vt sole oriēte radijs ei⁹ illustraret: modo introit⁹ ecclie fit vt plurimū in occidēte. Lō gitudo erat. xxx. cubitoꝝ: Latitudo. x. Altitudo. x. In latere meridiano. erāt tabule de lignis sethi. xx. stātes Quar⁹ vnaquēq; i lōgitudine habebat cubitos. x. In spissitudie digitos q̄tuor: In latitudie cubitū ⁊ semis Quar⁹ vnaquēq; habebat cubitos. x. In spissitudie digitos q̄tuor: In latitudie cubitū ⁊ semissem: Jungebant aūt sibi mutuo: Et erāt in aurate ex vtraq; parte. Supposite vero single duab⁹ basib⁹ argenteis ꝑforatis. Eodē scemate erat factus paries aquilonar⁹: Ad occidentē vero erāt. vi. tabule p omia si-

mules. In medio aũt tabernaculi mãdauit dñs fieri p latitudinẽ velũ pulchrũ appẽsus sup quattuor columnas: qõ duudebat sancta a sanctasctõz. Habebat aũt quãdruplex operimentũ: scz de cortinis intextis variis coloribꝰ: de sagis aliarus. de pellibus rubricatis. ⁊ de pellibus iacinctinis. Cetera de pecubus angulis. Cortinis ⁊ Sagis liber moysi exodꝰ manifestat.

Figura pro tabulis et basibus terre infigendis.

Figura vniꝰ lateris tabernaculi quãtũ ad tabulas et bases quibus infiguntur.

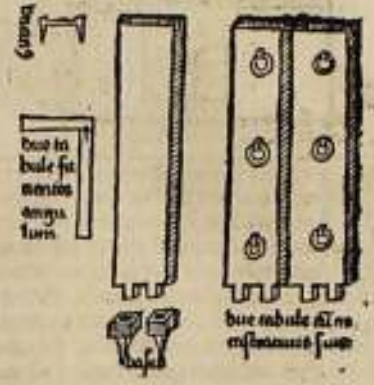

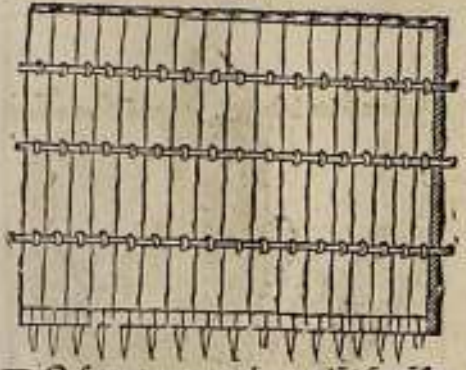

Moyses primo anno tabernaculũ dño cõstruit. Et septẽ mẽsibus opꝰ pfectũ. mẽse primo anni secũdi prima die erexit. Iuxta quoꝫ p moysen legẽ filꝫ cũ lris dñe ceperũt. Iterũ dñs ad moysen ait. Cũ filios israel numerabꝭ: dabit qsqꝫ pcus p aĩa sua: ne sit ĩ eis plaga dimidiũ sicli. iuxta mẽsurã sancuarij. Siclꝰ vigĩti obolos hꝫ Et hec pecunia ad vsus tabernaculi reponebat. Cõpletisqꝫ mensibꝰ dedit moysi duas tabulas lapideas digito dei scriptas. Ope diuio nõ hũano inscriptas decalogo et vtraqꝫ pte. Et vt hebrei tradũt in vno latere figurata. simile figurã ĩ alio opposito dabãt. qõ miraclo afferebãt. Ceteri sculpta iterat lris dicebãt. Preterea catholici doctores ⁊ papue diuus Augusti. tria pcepta in pma tabula testimonij que boiem ad deũ ordinãt. In scda septẽ q ad proximũ ordinant scripta ponũt. Rabi mi Salomon et hebrei quiqꝫ in vna ⁊ qnqꝫ ĩ alia pcepta distinguunt. Postea vo vt ĩ figura vituli vidit. descendens Moyses ⁊ videns vitulũ ⁊ choros irat pro iecit tabulas. Et confracte sunt.

Figura tabularũ sm doctores alios

Figura tabularũ sm doctores hebreos

Ut ea vberius clarescant posita est hec figura duarum tabularum.

Linea regū assiriorum

Ascades

Amynthas

Bellorthas

Sptheros Eructonis Fenix Cadmus

Sptheros Rex creebe primo mellis colligendi vsum inuenit. Dia filia ex incestu concepit de qua mirabilia narrāt. Et post ibidē filiꝰ regnauit ꝛ dies eius fuit audis legesq; fecit et primꝰ boues aratro iunxit. Eructonius Athenensiū princeps primꝰ in grecia quadrigā excogitauit. Fenix ille in tyro et sydone regnauit vsuq; litterarū tradidit. ꝛ colores fenicios quo capitalia fierent inuenit. A B Ω D Alpha vita Gāma Delta.

Α·Β·Γ·Δ·

Corinthꝰ vrbs fuit Achaie olim insignis qui primū a Sysipho latrone Aeoli sup Ischmō i medio maris sonū ꝛ egei cōstructa fuit. Octuagesimo etatis moysi āno. Primo Certhyra deiñ aucta Ephyra vocata. Ilii ꝛ apud virgiliū Ephyreaq; era. Tūc Corinthij in ere fundendo principatū obtinebāt Eo q; ibi pulcherria ꝛ artificiosa eiusmodi eris fiebāt vasa. Sysiphꝰ ō euersa ꝛ ab Corintho Orestis filio instaurata Corinthꝰ cognoiata fuit. Ultio a romanis accensa nūq; coaluit vt ostidit florꝰ ꝛ iustinꝰ. Fuitq; teste Apulegio libro de magice regionis caput. Apud corinthios primū imperiū assumpsit ꝛ regnauit Atletes greci eius luctator victoriosissimꝰ. Regnatūq; e in Corintho ſō regibꝰ duodeci. annis 325. Postea respublica p annuos magistratꝰ gubernari cepta est. Peloponesus pulcia quā hodie latini Moreā vocāt totꝰ grecie quondā ars dicta regio ē pene insula. haud vlli terre nobilitate pꝰ ferēda. Inter duo maria Egeū ꝛ Ionū. platani folio similis. Angustiaꝝ p̄cedit Ischmos appellat. in ea structura q̄ Ebero neson efficit ciuitas ē chorinthi, medio interuallo colli applicata. Sysiphas ipas angustias (vt plinꝰ retulit) pfodere nauigabili alueo tentauere Demetrꝰ rex Cesar dictator caꝝ princeps. domicꝰ nero infausto (vt oī exitu patuit) incepto Greci p̄nipes postq; Turcoꝝ potēna europā penetrauit ex mari ad mare pduceo p angustias muro peloponesiuz a reliq; grecia diuisit erūt. Durū exanulū vocauere Corintheos ab idoloꝝ cultura ad verā dei religionē Paulꝰ aplus ratiōbꝰ ꝛ doctrina ars miraclis ptraxit. Nūc ea regio tota impio Turcoꝝ adiecta est.

Corinthus

Carmētis

Hec Carmēta fuit filia euandrij. q̄ et literas latinas inuenit. A b c d e f g h i k l m n o p q r s t v x.

Hec Balmon filius Iaason. nat⁹ est anno mūdi scōn. scr. interpretes. 3 7 2 3. hoc est ante natiuitatē xp̄i. 1 4 7 4. Hic fuit dux in tribu Juda vt in numeris legit. et cū Josue terras promissionis intrauit scōm glosam duxit in matrimoniū Rahab meretricē vel vt Lyra vult hospitalarā. Josue. 2. capitlo.

Linea christi Balmon

Talus rex iuxta Albulam fluuiū id est ryberim ciuitatem condidit in qua regnauit. vbi postea condita Roma fuit. a quo tota ytalia nuncupata.

Ytalus Rex

Eodē tpo Rechab defecit stirps valde religiosa q̄ eodē tpe fuisse creditur. Hic de genere cognato Moysi descendit. et conuersus fuit ad Judaismum.

Rechab

Hec ciuitas antiquit⁹ Zenereth alias Cynaroth vocata ad litora maris sita Tyberiadis dicti inter orientem et austrum ad duas leucas a berbulia monte distās vbi Judith holofernem occidit. Deinde ab herode Tetrarcha galilee instaurata: in honorem Tyberij Cesaris Tyberiadis appellata. nōc Tyberias est vocata in ea xp̄s Matthēū in apostolatū assumpsit. Olim habuit episcopum cui mare galilee subiectū erat. Prope hanc ciuitatē balnea naturaliter caluda esse ferūt. Et in ea terminat regio decapoleos a decem ciuitatibus principalib⁹ dicta. In ea regione nō longe a Tyberiade est lacus asphaltides q̄ pter magnitudinē et aque immobilitatē mortuū mare dicit. Vbi nec ventus mouet resistente turbinib⁹ bitumine: quo aqua stagnatur. Nec nauigantib⁹ pateō est. Quoniā oīa vita carēta in profundū mergunt. Nec materiā vllā sustinet visi que alumine illustrat. Asphaltides nubil preter bitumē gignit. Vñ et nomē. Nullū corpus alalium recipit. Equi et camelice natant. Inde fama nubil in eo mergi: Longitudie excedit centū milia passuū. Latitudine maxima viginti quinq; implet. minima sex.

Tyberias alo Tyberiadis

Linea regū Ytalie

QJrca illud tps inceperūt ytalie regnare reges. multotiēsq; nomia varia-runt. quoz oim primus dicit fuisse Janus. qui pallacius extruxit qō Janiculum dicit. Postea p magno deo habit' est. Figurat aūt eū duab' facielbus. atq; in principio anni ei' festus celebrat. Ob hoc q; esset finis p̄teriti principiūq; futuri. Et inde mēsis Januari' est dict' Jdeo bifrons dicit.

SAturnus pater Iouis rex cretensi tpe ysaac regnare cepit: fili' Arij filij Nine filij nini filij beli nembroth dis. postea expulsus a regno Cretense p filium suū Jouē. Vides igit Jan' saturnū velle auiliter viuere et vincas colere ac docere suscepit eū benigne. t cū eo regnū partu' est t genuit ibi saturn' picū. d; post eū regnauit Aliy vocāt eū sterē al'. stercutū. qz ab eo tanq; a prudentissimo agricola inuētus est vt in simo aīalū agri fecundarent. Jdeo eum deū agri fecerūt et totius p̄speritatis post mortē ei'. Saturni ymago talis a romanis depingebatur. erat em vultu tristis senex t capite can'. falcem in sinistra tenēs. dextra vero flammeū draconē. tristis qz regno crete pulsus. vel qz ortus stelle saturni significat tristia ventura. senex qz sidus istud frigidissimū in effectu. ideo capricornus et aquari' (q̄bus p̄est saturn') sunt signa frigida. can' qz primas t nives p̄cat in p̄dictis signis. falcē gestit qz agricultūrā inuenit. vel qz scōm Seruiū inimicus est humane nature. qz frigidissim'. ideo scōm eius in sinistro brachio p̄rios filios tenuit quos falce p̄emit t ad os p̄rent. qué etiā natos suos vorare dicerūt: cū ois tpe cōsumerent. vel etiā draconē in dextra portauit qz finis est anni: p̄ Iouis dicitur. qz eo supior scōm multos habet. Glauco cooptus fuit amictu. qz stella ei' frigide t a q̄se est nature. Saturnus libēter accepit ymmolationē hoīs iuuenis fuit puerilis: Delectat em diabolus in effusione sanguinis humani. tum propter crudelitatem ymmolantis. tum propter odium humani generis.

Juno

IUno Saturni t opis filia ac Iouis soror: atq; p̄iunx ea etate fuit. Hec error gētiliuz deoz regina dicta fuit et p̄terea regnoz eā t diuinarūz fecerūt deam sic et cōiugij Et ideo parturiēnb' ipam p̄esse voluerūt. Illi insup insignē currū t arma attribuūt: Illi q; tanq; regine excellentissime. ptij. nymphas pediseq; assciscerūt vt in cui' p̄sona virgili' dixit. Sūt mihi bis septē p̄stanti corpe nymphe: Jn cui' etiā tutelā pauonē auē dicere. Cui' caude dicē Ouidi' eā argi pastoris fuit a mercurio occisi oculos apposuisse. Ex Ioue vulcanū cōcepit t post mortem inter deas relata. Samij nobilissimū templū eidē cōstruxerūt.

Picus

PIcus saturni filius primus rex laurentius fuit. qui bellator egregius t augur fuit. et inter deos cōnumeratus est.

Faunus

FAunus scōs rex laurentum fuit: qui etiam deus fuit eorum qui sic voluerūt. vel putauerunt.

Jbylle omnes femine vates a veterib' nūcupate. vel ab vni' delfidis nomine: vel a consilijs deoz denūciandis: Ceterū Sibyllas. x. numero fuisse. Prima fuisse de persis. Cui' mētionē facit Nicanor d; res gestas Alexādri scripsit. Secunda libica. Cui' memit Eurpedes. Tercia delphica. de q; Crisippus loquit in libro de diuinatione. Quarta cumea in ytalia q; neui' in libris belli punici: Piso in annalib' notat. Quinta erythrea: q; Appolodor' affirmat sua fuisse cumē. Eāq; grais iluzs petētib' vaticinata pertulit esse troyā. Sexta samia: de qua scripsit Eratosenes in antiqs annalib' samioz repisse se scriptū. Septia Cumanam note Almathea. que ab aliis Demophyle notat. Eamq; nouē libros attulisse ad regē Tarquinū priscū: Et p eis trecētos philippeos postulasse. regēq; aspernatū precij magnitudinē mulieris insaniā. Illā in cōspectu regis tres combussisse. at p reliqs idē precū postulasse. Tarquinū multo magis mulierē insanire putasse. Que denuo trib' aliis exustis. cū in eodē precio p̄severaret: motū esse regē: ac reliquos trecētis aureis emisse. Quoz postea numer' sic act': capitolio refecto. qō ex oibus auctib' t ytalicis t grecis. t p̄cipue erythreis coacti allatiq; sunt romanis: cuiusq; Sibylle note fuerūt. Octauā bellespontica in agro troyano natā yco marmesso tribus cyn. Nonā phrygiam que vaticinata sit ancyre. Decimā tiburtē nomie Albunea que tiburi colit vt dea. Jarū oim Sibyllarū carmina scrimt. Omnes aūt hec Sibylle vnū deū p̄dicāt. maxime tn Erythrea. q; celebrior inter ceteras ac nobilior habetur.

De aliis sibyllis.

Sibylla Agrippa

SIbylla agrippa vestita rosea veste cum clamide rosea: nō multū iuuenis. manū tenēs in gremio q̄si admirās. t sinistrā manū tenēs ostēdento deorsum breue scriptum. dicat sic. Inuisibile verbum palpabit: Germinabit vt radix. Siccabit vt folium. Nō appa rebit venustas ei⁹: Circūdabit alu⁹ matern⁹: t florebit de⁹ lencia sempiterna. t ab hoibus cōculcabit. Nascet ex matre vt de⁹: t cōuersabit vt petr⁹: Homo quidā gē nius vidit hanc gloriam.

Sibylla libica

SIbylla libica ornata serto viridi. t florū in capite. vestita palleo honesto t nō multū iuuenis dicat sic Ecce veniet dies: t illūinabit dīs tenebras: t solue tur ner⁹ synagoge. t desinēt labia hoīm. t videbūt regē viuentiū t tenebit illū in gremio virgo dīa gentiū. t re gnabit in muscōia. t ver⁹ matris ei⁹ erit statera cunctor.

Sibylla delphica

HEcce sibylla Delphica q̄ ante troyana bella nata p pheta uit. vestita veste nigra t capillis circūligatis capiti in manu tenēs cornu iuuenis dicat sic. Nascet pro pheta absq; matris coitu ex virgine eius.

Sibylla Frigia

SIbylla Frigia indura veste rubea. nudis brachijs antiqua facie saturnina. crinib⁹ sparsis. p dorsum digito indicās dicat sic. Et olimpo excelsus veniet t fir mabit consiliū in celo t annūciabitur virgo in vallibus desertorum.

Sibylla samia

SIbylla Samia a samo insula iuuenis. hīs formo sum pect⁹ subtili velo capite coopto. manū ad pectus tenēs dicat sic. Ecce veniet dñus t nascet de paup cula. Et bestie terre adorabūt eum Clamabunt t dicēt Laudate eum in atrijs celorum.

Sibylla europa

SIbylla Europa decora iuuenis. Facie rutilās. velo subtilissimo capite ligata. induta veste aurea breue in manu tenēs dicat sic. Veniet ille: t transibit colles t la tices olimpi. regnabit in pauptate. t dñabit in silentio et egredietur de vtero virginis.

Sibylla Persica

SIbylla Persica vestita aurea veste cū velo albo in capite dicat sic. Ecce bestia cōculcaberis. t gigniet dīs in orbē terre. t gremiū virginis erit salus gentiū et pces ei⁹ i salutdie hoīm. Inuisibile vbū palpabit.

Sibylla Hyrina nalde religiosa

INuenī etiā alia dicta cumēdā sibylle ei⁹ nomē ñ inue ni de xpo testificāns videlicz. Erurget mulier de stir pe hebraor nomie Maria. hīs sponsus nomie Joseph et parebit ex ea sine cōmixtōe viri de spūsctō filius dei nomie Jesus. Et ipa erit virgo ante partū t virgo post partus. Qui vero ex ea nascet erit ver⁹ de⁹ t ver⁹ homo et adimplebit legē Judeor: t suā adūget xpiā. t pmanebit regnū ei⁹ i secla seclor. Venietq; sup cū vox dicēs Hic est filius me⁹ dilect⁹ ipm audite. Mortuor resurrectō erit: et claudor cursus velocissim⁹. Et surdi audiēt. t ce ci videbūt. loquent nō loquētes. Et de quiq; panibus et duobus piscabus multa hominū milia saturabunt. Ventos compescet verbo. mareq; funēs sedabit. pedibus mare calcans. Ambulans super vndas. Infirmi tatem hominibus soluens. repellens multos dolores.

ITem alia Sibylla que dicitur fuisse hebrea ait. In vltima etate humiliabit de⁹ humanabit ples di uina. Jungetur humanitati deitas. Jacebit in feno agnus. et puellari officio educabitur deus et ho mo: Eligetq; sibi ex piscatorib⁹ et ceccus numerum duodenarium.

Ille Troys in bardania regnauit et troyā condidit.

Anchises

Anchises ex dea venē hīn erro rez gētiliū genuit Eneaz. q̄ in Ytalia regnauit vt patuit.

Laomedon

Laomedō rex troye occidit ⁊ Jtionā filia eius capit ⁊ ducit i greciā ꝓpt̄ q̄ bella grauissima secuta sunt et mala horrendissima

TRoya regio minoris asie in q̄ Jlion fuit ciuitas cantatissima. Nonnūq̄ vero ꝑ ipā vrbe troya ponitur. Et hm̄ homerū oim̄ que sub sole ac stellifero celo sunt vrbiū quidē insignissima est troya. Hūc ait ingens Troya tot̄ asie columē ita extincta est. vt vix vestigiū aliq̄ō appareat. qō Ouid⁹ inq̄t. Jam seges est vbi troya fuit. Silet virgilius. Camp⁹ vbi troya fuit. Cū ea eruta lapides ⁊ quecunq̄ alia inde ablata sunt. Talis finis humanar̄ rer̄. Tros aut Erichtonij regis filius Anno quadragesimo iudicis aioth tam veteran⁹ dardanū veniēs Troyā cōdidit. vir armior̄ prestantissim⁹. ampliato regno ex suo nōie regionem q̄ prius dardania dicebat Troyā appellauit. Bardan⁹ ēm̄ fuit ex Ioue ⁊ electra filia Athlātis genita. Jis ad phrigiā deuenit quā dardaniā nominauit. Ex quo nat⁹ Erichtoni⁹ ex eo tros qui iusticia ⁊ pietate laudabilis fuit: Jsq̄ vt memoriā sui nōis faceret Troyā appellari iussit. q̄ duos habuit filios. Jlion Assara. cum q̄z prim⁹ maior natu regnās troyā de suo nōie Jlion nōiauit. Jlio laomedō fuit filius ex quo priamus natus est. Js troyā p⁹ suā primā diruptionē reformauit ⁊ exornauit. ac vrbē magnā ⁊ āpliora mēnia ac ꝓpugnacula ex lapidib⁹ marmoreis cū muro altissimo extruxit ⁊ munitissimā reddidit. multitudinēq̄ multū cē feč. ne p ignorātiā oppīmerēt. vt pr⁹ tpe laomedōtis oppīsa fuit. Regiā q̄z edificauit ⁊ iouis statuā: ⁊ arā ꝓsecrauit. Jlio sex portas fecit. q̄rū ō sūt nōia. Anthenoidas. Jlia. Scea. Thymbria. Bardanides. Troyana Per medium ciuitatis fluui⁹ Xant⁹ decurrebat. Simois q̄z fluui⁹ ex Ida troyano mōte scaturiēs iuxta troyā decurrens. q̄ cū mari appropinq̄t tanto cōmiscet. Et in paludē coact⁹ iuxta sigeum ꝓmontoriū in mare descendit Priam⁹ ät ex hecuba vxore hos hūit libos. Hectorē prio natū. Alexādrū: Paphebū. Helenū. Troylū: Andromachā. Cassandrā: Polixenā. Pugnatū ē deīn cū troyanis p grecos ānis. x. ⁊ mēsib⁹ sex. Prio Esebon iudicī āno. c⁰ causaz dicāt. Cū alexāder q̄ Paris dict⁹ ē in Ida silua cū venatu abūisz i somnis Mercuriū ad

Troya

dauisse. Junonē venerē ⁊ mineruas vt inter eas de specie iudicaret. Et tūc sibi veneres pollicitas esse si suā spēm meliorē baruz specie iudicasset. daturā se ei vxorē que i grecia speciosior forma videret. Cui cū ita audisset optima facie venerē dicit iudicasse. Postea helenas regis Menelai vxorē rapuit: id extremū exordiū troianis fuit. hoc bellū decēnale diserttissime pscribūt Dares frigi⁹ ⁊ dictes cretēsis. qui in clade Troyanoz presentes. locoz nōia et gestorū luciditissime oia norūt. Et ad rerū Troyanorū cognitionē nihil breui⁹. nil clari⁹ ⁊ tersius repiri potest. Fuit eīn capta Troia anno labdon iudicis israel antequam conderet Rom. Anno. 430.

De bello grecoz contra Troianos. et destructione troye.

Orosius dicit Anno ante vrbē conditā cccc. xxx. p raptu helene fuisse facta cōiurationē grecoz: ⁊ cōuentuz mille nauium extitisse: ⁊ decimāe obsidionē decēnem. Porro frigi⁹ dares. q̄ scripsit hanc hystoriā dicit. q̄ duces grecoz ptra troyā fuerūt. xlvij. q̄ adduxerunt naues mille ducētas duas. Priamo vō regi troye venerūt in auxilium duces. xxxij. Summa aūt belli troyani ex hystoria dares. quā transtulit cornel⁹ ista est. Castor et pollux audientes helenas pulcherrimā vxorē menelai fratris agamenonis raptā fuisse ab alexandro seu paride: nauē ascendētes. secuti sunt eā. ⁊ cum in lesbio litore nauē solueret. maxima tempestate orta. nūq̄ cōparuerūt. Quos lesbij vsq̄ ad troyam quesierūt ⁊ nō inuenētes crediderūt. immortales deos factos. Cōuenēt igit apō athenas grecoz duces. xlvij. cuz nauib⁹ mille ducēt duab⁹. Missiq̄ sunt pmo legati Dyomedes et vlixes ad Priamū. vt sanctificet unumne: infectoq̄ negotio pugnatus est inter eos. Et in pmo bello Hector priami fili⁹ protesilaum interfecit

In scdo bello patroclus ⁊ minonē ⁊ aiacē the Lamonium occidisset: nisi eū de sanguie suo recognouisset erat eīn natus de Esiona sorore Priami

Prime induce date sunt grays petētibus p biennium. In tercio pūo Hectoz boechē Archilocū ⁊ prothenorē duces occidit. In quarto pūo Alexandri menelay femur sagitta transfixit. In quinto bello hectoz. vij. fortissimos duces occidit. Eneas duos. Achilles quattuor Dyomedes duos. In sexto bello continuis diebus. lxx. pugnatum est. Gray secundas petunt induciās in triennium. quo completo iterum pugnatur. Hector in prima acie interfecit. xij. duces fortissimos. Achilles qui erat ex parte grecorum occidit duos. de parte troyanorum Pugnatur diebus. xxx. Priamus tercias petit induciās. vi. mēsibus. Iterum agamenon q̄ et parte erat grecorum petit quartas induciās dierum. xxx. In nono bello voluit andromica vxor hectoris ipm hectorē retinere. q̄ i somnis viderat ei non expedire vt prodiret in bellū qō aim facere non posset: antiaacē filium suū ad pedes eius posuit: sed nec sic eum retinuit. Hector igitur in bellum prodiēs tres duces fortissimos occidit. duos vulnerauit: ⁊ tercū achillem a quo tandem occiditur. Gray quintas petūt induciās duorum mēsium. Post bellum decimum gray sextas petunt induciās p annum

In bello. xi. Palamides qui rex p cōmotiōez factus fuerat occidit. In bello. xij. troyl⁹ milites occidit: In. xij. pūo pugnatur cōtinuis diebus. vij. Agamenon septimas petit induciās. xxx. dierum. In bello. xviij. Troyl⁹ achillem fugat ⁊ pugnat cōtinuis dibus vij. In bello. xix. troylus ex equo cadēs ab achille occiditur. In. xx. bello cadit Memnon dux persaz

Priamus decimas petit induciās diez. xxx.

In bello. xxi. Alexander occidit achillē i pbano appollinis: vbi cum ad colloquiū vocauerat concordiā simulans. Greci igit petūt undecias induciās. In. xxij. bello alexander aiacez fugat: ⁊ Ayas fugatus alexandrū interfecit ⁊ de vulnere statī mortuus est. In bello. xxiij. et xxiij. panthasilea regina amasonū viriliter neoptholemum Achillis filū fugat: a quo tandem ipa occidit. Anthenor. polidamas et Eneas dicūt priamo vt faciat pacē: q̄ nolēte patrē ꝓdunt.

Capta igitur troya: Agamenon prēdā omnem equaliter diuisit. Ita q̄ pugnatus est ad troyam annis. x. mensib⁹ viij. dieb⁹. xij. Et vt refert dares frigius: corruerūt ex argiuis octingenta ⁊ septuaginta milia. Ex troyanis aūt sexcenta septuaginta sex milia hominū vsq̄ ad oppidū producti. Eo aūt ꝓdito occisa sunt ex troyanis ducēta septuaginta sex milia. Eneas nauibus profectus est cū quib⁹ alexander grecā intrat numero. xxij. quē secutus est numer⁹ trium miliuum quadringentoz hominum ex troyanis: Athenorē secuti sunt duo milia quingēti. Ethe leans cū cassandra ⁊ andromica hecuba vxorē priami cum mille septingētis: crinitum petit: Menelaū: et helenā vxorē eius (dicat homerus) ad thecarem regem egipti quē polipiam vocat post captā troyam diuertisse.

Cum videā innumeros scriptores de Troyanoz clade memisse. ⁊ eo locorū nominū et gestoz eiz lectores deuenerint ꝓpter. hystorie ignoratōes cespitare. sepe etiā cadere. Quāobrē ad hystorias Troyane cladis quas dares phrigius. ⁊ dictes cretensis viri diserti pscripserunt cunctos remitto. Cum primus p id tps vixit et multauit. Alter idomeneum cretensium ducem secutus interfuit ⁊ quantū ad troyanarum rerū cognitionē attinet nihil breuius. nihil vtilius. nihil etiā clarius ⁊ tersius licet repire. Qui res gestas tanta diligentia. tantaq̄ cura. atq̄ ita diuisas temporibus. nomibus. locis ⁊ sic demuz accurate omnia disserut. vt res nō narran. ꝫ geri. non describi. sed rursus tractari ⁊ ipi bello interesse legentibus videatur.

TRoyanum bellū decēnale primo Ebedon siue Abessan iudicis anno (teste eusebio) surrexit. quo tpe sequētes claruerūt. Troya eīm quā Ilion tros regis troyanoz filius amplissimā instaurauit mille t quingentis passibus a mari remota erat: vbi olim rerum vbertas erat: Ipsa quippe que decēnalem grecorum obsidionem passa fuit: et ab eis tandē deleta.

Hercules

HErcules ille cū Iasone troyā vastauit que statim a ꝑamo fuit reedificata. Idez hercules agonē olimpiacus cōstituit et bella multa cōfecit quēdicūt duodecim insignes et inhumanos ꝓfecisse labores.

Hector

HEc hector fuit ꝑmo genitus ꝑami ex becuba vxore incōpabilis fortitudinis et strēnuitatis. Jō ob maximū ei⁹ militie fulgorem apud troyanos maxio i precio habitus est. Nā ob incredibilē ei⁹ prudētiā atz fortitudinē nō solū parētes: sed et patriā nobilitate atz gloria splēdidā fecit. hic ex Andromacha vxore plres genuit filios. Eqb⁹ frāc⁹ vn⁹ fuit A q (vt aliorūcēt⁹ hystoriar' burgūd⁹) frāci originē habuere.

Menelaꝰ

Helena

HElena fuit vxor menelai regis t a ꝑi de filio priami rapitur. t ad troyā pducitur, ꝓpter qō troyanū bellū exortus Ipsam tn post troye excidium Greci menelao reddiderūt. q gaudēs nauim cū illa cōscendit patriam petitur⁹: sed tēpestat⁹ b⁹ acti in egiptū ad polibū reges deuenere. Indecz discedentes octo ānis errātes (vt testis est eusebi⁹) tandez in patriam redierunt.

Paris

DArdanus qui et Alexāder dict⁹ est causā hectoris frater: ex ꝑamo t becuba nat⁹: sb specie legatiōis cū .xx. nauib⁹ in grecā mittitur Et a menelao hospicō suscipit. Cui⁹ cū aspersisset vxorez illaz. absente marito tandē cū oībus regijs thesaurus abstulit et Troyam pduxit. Et qua rapina bellum decēnale grecoz aduersus troyanos susceptū est. Hic cū troyanis vrbem obsidentib⁹ multa strēnue gessisset: A pirrho achillis filio occisus fuit.

Agamenon

AGamenon fuit frater regis Menelai dux tot⁹ exercitus grecoz. cōtra troyā bellauit. q tandem traditorie et turpissime capit. fuitqz Atrei regis fili⁹. ab omni exercitu imperator designatus. ad bellū pergēs Clitemestram coniugē et qua multos susceperat filios reliquit. Et apud troyam multos passus labores. t simultates principum pro quibus ab imperio depositus t illi palamedes suffect⁹ est. Quē cum vltes occidisset ipse maiori gloria imperium reassumpsit. Tandez Troya capta et diruta cum ingenti preda et cassandra priami filia in patriam rediturus naues conscendit Verum t ipse tempestate actus. p annū ferme errauit.

Turcus

Isti duo de Troya fugientes duo regna constituūt: longe tamē post.

FRanco quidē ex hectore fili⁹ ꝑami nepos a quo francoz nomē tractū est. a troya fugat⁹ postea tota Asia pagata in danubij ripis tandē puenit. Ibi cū aliq̄diu cōsedisset. deinde locum querēs a cōmuni hominū societate seiunctū: ad thanai fluenta t paludes meotidas secessit. vbi Sicambriā condidit vrbem.

Franco

TUrcus fil⁹ Troli filij regis Priami. A q pplūs ab eo descendēte. quidem Turcos cognominari dicūt. Alij eoz originē ex Scythia referunt.

Linea pontificu

Phynees

Sbyſue

Boos vel buuz

Ozy

Phynees filꝰ Eleazari. cum fornicati fuiſſent filij iſrael cū madianitis.adorantes ydola ex⁹ ꝓter quod dñs nō dauit ſuiſpēdi.vij.principes tribuū. ipſe ſacerdos dei pcutiēs vnū ex filijs iſrael fornicantē cum madianita ad mortē placauit iram dñi. Ceciderunt ex⁹ ꝓter hoc malū.xxiij.milia ex iſrael.

Elbora fuit ꝓphetiſſa t iudicauit iſrael. ſub qua p cuſſus eſt Jabin rex chanaan t princeps exercitus Syſare. Syſara eīn de curru exiliēs fugiēs i domū cuiuſdā mulieris ſe abſcondit. Qui ſitī fatigatꝰ.lac⁹ potum ab ipſa recepit.t cū nimiū bibiſſet obdormiuit. Jahel vero dormiēti clauū ferreū p tps infixit.t malleo eū terrā cōfixit poſtea barach Jabin regē interfecit. Fecit etiā canticū in graciarū actiōe ꝓ victoria ꝓpli ſui.

Gedeon quartus hebreoꝝ Judex iudicauit iſrael annis.xl.pceſſit quattuor reges madianitaꝝ ſcz. Oreb.zeb.Zebee.t ſalmanā.t humiliatꝰē madian in quoꝝ manꝰ tradit⁹ fuerūt filij iſrael.vij.annis ꝓpē iniq̄tates priſtinas q̄s fecerūt. Angelꝰ eīn apparēs gedeoni purgātī triticū p̄nūciauit liberatōnē ſiendā p eū. qui angelꝰ virga pcutiēs:carnes ius deſup fuſum t azima poſita a gedeone ſup petrā:ignē accēdit cōſumens illa poſt hec petijt in ſignū future victorie gedeon vellꝰ in area poſitū roze complere: area ſicca remanēte. poſtea iterū ecōuerſo.qō totū factū eſt vtz Judi.vi.mortuꝰ eſt tandem gedeon ſenex t ſepultus eſt in Effraim regiōe in ſepulchro patris ſui.

Abimelech quintus Judeoꝝ iudex . . aus nāls ille gittimꝰ tñ gedeonis.ſuaſit viris ſichem vt occiderent.lxx.fres ſuos legitimos filios gedeōs vt ipe ſolus dñaret. Qō t fecerūt ſup lapidē vnū decapitātes illos excepto mimo dicto Joathan q̄ abſcōditꝰ fuit. Ideo eū dñs mala morte pire fecit. Qui ſychimitē dixit pabolā de lignis.q̄ ierāt ad vitē t ficū t oliuā t denuꝝ ad rannuꝝ. id eſt ſentē vt faceret ſibi illos regē. Abimelech ait diſſenſionē ſummēs poſtea cū ſychimitis ignē ſuppoſuit turri ſychē et q̄ mille mortui ſūt. Et demū ipe obſidens thebes cū de muro pcuſſus fuiſſz dū ꝓpius veniſſet ad murū. Mulier quedā fragmentū mole ſumēs caput ipiꝰ repēte pcuſſit. Et cadēs in terrā ſauciꝰ armigerū ei⁹ rogauit vt eū occideret ne a muliere interfectus eſſe videret. Et ille quidē preceptū adimpleuit.

Thola de tribu ysachar q̄ iudicauit Iſrael.xxiij.ānis:bīs.xxx.filios ſidētes aſinis ꝓcipes.xxx. ciuitatū q̄b⁹ dedit vrozes. poſt q̄s iſrahelite peccantes dño afflicti ſunt multiplicater ab āmonitis t madianitis Moriens tandē in Samir ſepelit.

Oſy ſacerdos fuit ō ſemie Aaron p lineā Eleazari q̄ mortuo nutu dei tranſijt pontificatꝰ ad lineā de ythamar ānis.120.in qua heli primꝰ ſummꝰ ſacerdos fuit ab ythamar vltimus.

Este Jair ex tribu manaſſe ſeptimꝰ Judex iſrael habuit.xxx.filios bonos q̄s ꝓcipes.xxx.ciuitatū cō ſtituit.t quia tpa bona in ſilētio t pace tranſierūt. Patet q̄ in dieb⁹ iſtoꝝ duoꝝ iudicū Oſy t Jair ſcz iſrael dño adhesit.t ideo cūcta ꝓſpere aduenerūt. Et cū duo pus t vigili ānis id dignitatē mun⁹ tenuiſſet ſenex defunctus eſt. Poſt eiꝰ mortē hebreoꝝ res ad inhoneſtā vitam t iniuriā dei atq̄ legum delata eſt. Quāobrem paleſtini eoꝝ ꝓuinciā cū magno exercitu deuaſtauerūt.

Linea iudicum

Delbora

Gedeon

Sbymelech

Thola

Jayr

De famosis insulis mediterranei maris.

SArdinia insula a Sardo hercul' filio appellata: qui cū innumerabili multitudie e libia discessit. Et in tyrreno mari insulā Sardiniē occupās que ceteris a grecis vocabat de suo nomīe sardiniā nūcupauit. Habet aūt latitudinis nonagintaocto miliaria. Lōgitudinis vero. cxx. Alij ei⁹ ambitū quattuor milia stadia esse referūt. Habet eīm hec insula multā partem asperā mimeq; tranquillā. Reliquā vero rebus oībus felicē precipue trnico et pecorib⁹ atq; pascuis. Ibi nulli⁹ lup⁹ gignit: null⁹ serpēs reptat. Est tamē hec insula estiuo tpe morbosa in locis maxime fecūdis. Cōtinetq; multas ciuitates inter quas pcipua Calaris est: vbi Corallor⁹ magna reperit piscatio. Que t longo tpe beatissimi patris Augustini reliquijs illustrata fuit. Ea insula antiquitus nascebant arietes q̄ pro lana pilus caprinus procreabant. quos Musimones vocabāt: quor⁹ pellib⁹ Sardi thoracas modo se se munichāt. Antea eīm Sardi iolenses dicebāt Judeq; iolen herculis Amasiam ferunt sardum ipm. et pleroscq; herculis filios eo adduxisse: et cū accolis habitasse. A quib⁹ postea sardiniē sese dicti sunt. Illi⁹ postmodū imperij dignitatē peni ex affrica delati sortiti sunt: Qui cū aduersus germanos bellū gererēt ab eisdē penitus deleti sunt. Cui⁹ insule dominiū romani p multa tempora potiti sunt. multas quoq; postmodū clades et direptiones a barbaris pisanis ac genuēsibus ppessa. tandē in Arrogonensiū man⁹ē deducta.

Corsica a Cyrno eiusdē sardi fratre t hercules filio. Qui vt Rabano placet ex libia veniēs insulaz quā hodie Corsicā dicim⁹ ab eo primū inhabitatā cyrnū a suo noīe nūcupauit. Deinde cū quedā mulier noīe Corsica in liguria emptū depasceret ipm anial transnatādo mare in insulā peruenit. Mulier aūt p tanto sollicita nūcio statim inscijs parentib⁹ illo delata est. Compertoq; in pascuis vberrimis thauro. delectata insule pulchritudine ibidē habitare ꝓstituit. Et a se eam Corsicā noiauit. Cui⁹ insule longitudo clx. miliaria est. Latitudo vero. lxx. Ambit⁹ aūt ipius tria milia t ducēta stadia. Hec quippe insula in lygustico mari est. sed a septētrione thusco propior. Inter hanc t Sardiniā insulaz interiacent. xx. miliaria. Scīm aūt plinū in tercio libro tantūmodo nouē. Ea quippe insula tempore Strabōis vt ipe scribit maligne colebat. Et multis in locis inaccessibilis adeo erat: vt q̄ ei⁹ montes inhabitabāt vitā latrocinijs degentes bestias immanitate superabant. In manib⁹ p⁹ modum romanoz deducta cū feracissimas multis in locis repperisset: multas in ea erexere ciuitates In ea nunc sex non ignobiles extant ciuitates diu post varios casus Corsi acti. et a mauris q̄ maxime oppressi. Ademar⁹ quidam genuensis dux eam liberauit. Et tpe Caroli magni in manus genuensiū deuenit. Sed postmodū florente pisanoz repub. p aliquod tps eisdem parui Interdūq; ecclesie romane: tandē superatis pisanis in manus genuensiū iterū peruenit et nūc vsq; durat. Hec ipa (vt aūt) insula: preter optimum vinū alios fruct⁹ suauissimos gignit. Habundatq; bobus: capris et ouib⁹ ac aliis animalibus. Et inter cetera canes ferocissimos ꝓducit.

Creta insula in qua Cres siue Osio domo gorgonis (vt quibusdā placet) filius. Primus Crete insule rex regnauit vt Eusebius scribit. t a se cretā nomiauit. Primo a celi tenacie Aerea dicebat: postmodū Macoroncson id est beata insula. Alij aūt a creta hesperidis filia dei nominationē accepisse eam dicūt. Sūt q̄ a tena ci terra q̄ creta appellat. quia ibi melioz reperit dicta. Ea insula nunc venetis subdita est. Et ad principatū grecie preclara sita. cūcto namq; imminet mari. Hec: vt ysidorus ponit quondā centum ciuitatibus orbi⁹ insignata fuit. Et cretes Gnosium ciuitatē et Cybelis deoz matris templum in ea condiderunt. Ipsaq; prima remis t sagittis valuit. Studiū quoq; musicum in ea ceptum fuit. Capris copiosa est ceruosq; agitat lupos et vulpes. Aliaq; ferax noxia nusq; gignit Serpens ibi nullus: nulla noctua ibi inuenitur Etsi inueniat statim emorit. Abest aūt modicum a peloponeso que est archadia. in medio ei mundi esse dicatur. Nam illi a septentrione egeum mare est. ab occiduo Jonū seu Mirtheuz q̄ europe sunt maria. Ab oriente aūt est illi icareū mare atq; egiptum que Asiatica maria sunt. Et a meridie deniq; t occiduo affro abluit ponto.

Sicilia a siculo Neptuni filio: qui in eā insulam veniēs post sicanū fratrem ibidē regnare cepit. Et a se insulam siciliam denomiari voluit. Primo ipa Trinacria dicebat. deinde a sicanio Sicania hec italie olim pars fuit: sed ter remotu supueniente (vt plinius ait) ab italia diuisa est quibusdā vndis interuenientibus et sine requie fluctuantib⁹. Que et triangularis est et i angulis tria promotoria habere dicit. Et quib⁹ vnus ad meridiē vergit. qui et pachynus dicit Alter ad septentrionē spectat et peloros vocat. Nec plus distat ab italia q̄ mille quīgēti passibus. Alius autem in libiam t occasum tēdit atq; in ipsam carthaginem maxime spectare videt. Nec ab affrico littore plusq; centū viginti milia passiū distare constat. Vocaturq; lylibeus. Et bi tres mōtes tria insule latera cōstituētes. vnū quidē ad affricā exponunt. Reliqua vero duo latera versus italiam coartantes. Insulas in peloron deducūt. hanc antiqui rome horreū vocauere. Que oībus in rebus supior aliis italie partibus habita est. vtpote frumeto. Croco. Melle. aliisq; p multis. Et non fructibus modo sed et pecoribus. pellibus. lana et caseo.

Cyprus insula a Cetbin qui fuit tercius filius Jauan t nepos Japhet Cethina dicta eam primū eam habuit. Hec inter ceteras insulas celeberrima. rerū eīm omniū habundans: et veterum diuitijs ornata. Et ꝓterea luxui plurimum dedita: ob quod venen sacrata fuit. Cyp⁹ aūt cadentib⁹ reb⁹ romanis diu sub imperio grecorum fuit. Qui post Constantinū apud Bizācium regnauere. Ricardus anglie rex grecos ex insula deiecit cū bicerolomā classe petēs: eo tē pestate delatus portu prohiberet: Indignatus eīm arma que in saracenos parauerat in grecos vertit. eisq; insulā abstulit. Spoliataq; firmo suorum presidio cōmunitā reliquit. Hec diu postea Guidoni lusignano genere gallico: Qui de

hierosolimitano regno contendebat: eas premisit Quā ille ab anglico accepta sibi ⁊ posteris suis vsq; in varia tempora obtinuit. Post varias sue cessiones regnū ad duos fratres puenit. Quoz alter nomie petrus Classe instructa cum Catelanis et gallicis alexandriā egyptiorū invasit. Ingressusq; vrbē medias diripuit: et quāuis occurrentibus maximus egyptioz copijs: fuge se commiserit. Ingentem tamē predā et ditissima spolia reportauit: nec diu postea a fratre interfectus est. Nulla em̄ sancta repitur regni societas. Cruentus fraterno sanguine rex constituit. sed neq; et longo quies fuit. Post hec perpessa est hec insula magnas calamitates. nunc autez sub dominio venetorum habetur.

Thoya insula nominatissima quā nostro seculo Nicopontem dicamus in qua ciuitas Chalcas quā quidez Cecrope. Alij (vt Cicero deorum natura libro. 3.) ab Alabantico conditam dicūt. Plato vero in thimeo Amasim regē Egiptum eiusdem vrbis conditorem dixit. Hec cum eiusdem insule metropolitana ⁊ celebris atq; pugnantissima esset a Mahumeto Ottomāno Turcorū principe veneris ablata fuit. In ea ap̄ pe Cecrops rex primus Appollinem deum appellauit. Simulacra reperit. Et aras ibidem instituit atq; victimas imolauit. Ibi etiam preter tres filias et quartā genuit nomine Phrygiam que inde trāiciens Phrygiam a se habitatā denominauit. Eam autem calcidē cepit Mahumetus turcoz imperator quartodecimo. kal. Junij Anno salutis. 1471. proditione cuiusdā thome liburni cum magno xp̄ianorum ⁊ maxime venetorum damno. Ibi probdoloz omnes puberes italicos ibi inuentos acutis palis transfigi fecit. et grecanā gentē sub hasta vendere p̄cepit.

Alie in gallia quas referre conueniat sole insule sunt Stoecades ab ora ligurū ad massiliaz vsq; dispersē. Baleares in hispania cōtra tarraconensia littora site nō longe inter se distāt vsq; ad euersionem frugum cuniculis anialib⁹ quondā copiose. Et ex spacio sui cognominib⁹ accepta maiores minoresq; perhibent: Castella sunt in minoribus Samo ⁊ Mago: In maioribus parinaz polentia colonie. In atlantico quoq; mari vsq; occasum gorgadum sunt insule Has incoluerunt gorgones mōstra. Et sane ad huc monstruosa gens habitat. distant a continēti biduj nauigatiōe. Prodidit demq; Xenophō lampsacenus Hannonem regem in eas pmeasisse. reptasq; ibi feminas alti pernicitate: atq; ex omnib⁹ que apparuerunt duas captas. tam hirto atq; aspero corpore. vt ad argumentū spectande rei duarum cutes miraculi gracia in domaria templi suspenderint: que duraruere vsq; in tempora excidij carthaginensis. Ultra gorgadas hesperidum insule (sicut Sebosus affirmat) diebus. xl. nauigatione in intimos maris sinus recesserunt. Fortunatas contra leuam mauritanie tradunt iacere. Quas tuba sub meridie quidem sitas: sed proximas occasui dicat. De harum nominibus expectari magnum mirum reor: sed infra famam vocabuli res est. In prima earum cui nomen est embriona: edificia nec sunt nec fuerunt. Juga montiuz stagnis madescunt: ferule ibi surgunt ad arboris magnitudinem: earum que nigre sunt: expresse liquorez reddunt amarissimus: Que candide aquas euomunt etiam potui accomodatas: Alteram insulam Junonias appellari ferunt. In qua pauci le edes ignobiliter ad culmen fastigiata. Tercia huic proxima eodē nomie nuda omnia: Quarto loco captaria appellatur enormibus lacertis pluscq; referta. Sequitur nuaria aere nebuloso et coacto: ac propterea semp nualis: Deinte caparia repleta est canibus forma eminentissimis In ea edificiorum durant vestigia. Aurum magna copia: nemora pomifera: palmeta cariotas ferentia: multa nux pinea: larga mellacea: Amnes fluuius piscibus abundātes. Perhibēt etiā cepui leā vndosi mari belluas: deiñ eas mōstra illa cum putredine tabefacta sunt: omnia illic infecta tetro colore. Jtaq; non pene⁹ ad nūcupationem sui congruere insularum qualitatem.

Cassiterides insule spectant aduersus celtiberie latus: sic dicte a grecis (vt plinius habet) a ferentitate plumbi in capite vero bethicevbi extremo est nouj orbis terminus insula a continenti septē gentis passibus seperatur. Quā tyrij enthreas: peni lingua sua gadir nominauerunt: De aliis insulis in generali descriptione habitum est in superioribus.

Post insulaz famosaz marj mediterranei ac aliaz descriptionē Pauca de latitudie terre subiungem⁹.

Latitudinem terre quatenus habitatas existimarunt maiores nostri in septem climata diuisērūt. Quoz primū ab insula Meroe vsq; ad Sienem p milia passuū quadringēta et quadraginta ptendit. A cui⁹ fine Secundū inapiēs in alexandria egipti finit. quadringētis passuū milib⁹ amplius. Tercium in rhodo desinit. Hui⁹ latitudo tercētis et quinquaginta milib⁹ passuū extenta est. Quartū rhodiense appellant: ceiq; trecēta milia passuū latitudinis attribuūt. Quintū romanū ducentoz et quinquaginta milū. Sextus ad Boristenez vsq; amnem pducit. ducēs et duodecim milibus patens. Septimū ad Ripheos mōtes p milia passuū centu ⁊ octuagintaquinq;. Atq; ita olim climatū latitudo sup̄ viginti centena cētum quadraginta duo milia passuū complectit Quēadmodum his vsum qui de terre climatibus scripsitarūt. Longitudo climatum ab ortu in occasum protrahit. Tantūq; alterius ab altero superatur. Quantū ab equinoctiali circulo procul abest. Haud tamē his climatibus omnis habitabilis continetur. Siquidē longe vltra Meroem degere homines et ptolomeus et multi alij prodiderūt. Et vltra septimum clima quod Ripheis mōtib⁹ terminatur: magna pars germanie sita est. Et tota Norwegia: ipsaq; britannie insula atq; hibernie. In quibus maximi dies haud min⁹ quā duas de viginti horas assumūt. Quas in septimo climate terminari quidecim tradiderūt: An vero sub equinoctio habitacio sit: Indiscussum nunc relinquemus. historiam temporū prosequentes.

Parisius regia et inclita Galliarū vrbs in Senonensi prouincia post Troyanū excidiū habuit inicium. Nam parides cum Enea e troya secedens: vnaq; cum francōe hectoris filio in Galliaz pficiscens iuxta sequane fluuium consedit et ibi populum constituēs a se parisios nominauit. Franci quidē ab origine Troiani fuēr: Qui veloro Ilio duce priamo magni pāmi ex sorore nepote p pontū cimmerū t Meothidas paludes i scythiā puenere. Ibiq; ciuitatem quā Sicambriam vocauere edificarunt Quo in gentem magnā coaluerūt. Manserunt q; romanis vectigales vt alij scythe vsq; ad tempora valētiniani Cesaris. Quo imperante Alani vexare imperiū ceperunt. Eo tpe libertatē in decēnium imperator pmisit vt alanorum ferocitatem cōpesceret. Allecti eo premio sicambri arma sumpserunt. et alanos victos bello deleuere Ideo libertati donati mutato nomie franci appellati: quod attica lingua. siue feroces. siue nobiles sonat. Itali frācos liberos vocāt. Exacto decennio: cum romani soluta tributa repeterēt: franci ob eam libertatem effrenes facti parere recusarunt. Hoc ergo francorum genus cum ex scythia in germaniam venisset: Ibiq; diu consedisset germanicum effectam est. Verum ubi creuit imperiū ita et francia aucta est adeo vt tota gallia ferme et magna germanie pars a montibus pirreneis vsq; ad pānonie terminos francia diceretur. Nam quicquid francis subeorat frācia vocabat. Et in duas partes diuisa fuit. Nā quod est gallie occidentalis francia dicebatur: quod germanie orientalis. Hec gens sub Carolo magno romanum imperium meruit. Qui afflictam lambardico bello sedem apostolicam cōsolatus est. Sunt multi qui francos eos solummodo esse volunt. Qui circa parisius habitant. Et illis datum imperium esse volunt quos recentius francagenas quis appellauerit. Que vrbs p tempora a regibus habitata in maximam t potentissimam euasit ciuitatem. Cui postmodum Carolus cognomēto magnus ob loci cōmoditatem imperiali diademate suscepto romanoz vniuersale Gymnasium condidit. Et a dyonisio Ariopagita episcopo ab aplis eo vna cum Rustico et Eleuterio dyacono predicationis gratia directo sacrum xpi euangelium suscepit. Et ibi coronā martirij sustinuit. Ornat hec ciuitas diuissima reliquijs barbildis regine: et Auree virginis aliorūq; plurimorum martyrum.

Parisius

Maguncia Metropolitana vrbs Germanie: Eam a magunto quodā Troyano auctum et nomen tempore troyane cladis habuisse Cannius in cronicis tradit. Nec inter belgas Germanie ciuitas est. et rhenū ripas attingit. Famā ea⁹ clare auxit Drusus nero germanicus. cum bellum aduersus germanos trāsrhenum ciuitates gessit: Et ex fractura equo super eius cuius collapso. xxx. die qua id acciderat mortuus est: Corpus ei⁹ a Nerone fratre q̄ nuncio valitudinis euocat⁹ raptum acurrerat. Romam deuectum: et in C. Julij tumulo recōditus de mole drusi area rhenum tacitus et alij mentionem faciunt. Hoc manifestant Magūne drusi latium et alie antiquitates. Quidam a paulino pompeyo Romanorum legionis in germania duce sub Nerone imperatore perfectam dicunt Huius ciuitatis archiepiscopus ad Imperatorem romanum eligendū potestat suffragia: Habet hec vrbs virum sanctissimū Albanum martyrem. Prope hanc ciuitatem Franckfordia nobile emporium est: in quo superi cum inferis germani cōueniunt bis singulis annis. Ibiq̄ imperator elegitur ex veteri consuetudine. Ea autem plabitur. haud ignobilis amnis quem moganum vocant. Ptholomeus hunc fluuium obrigma appellat. Qui superiores germanos ab inferioribus eundem diuidere affirmat. Neq̄ alius fluuius est qui eam diuisionem apertius q̄ mogamus efficere possit. Et hodie quidē inferiores germani vsq̄ ad Maguntiam procedunt. Abinde superiores vocantur. Mogamus vero ex montibus bohemie vicinis ortus de regione Moguntie in rhenus exonerat. Ob quā rem non defuerunt qui Moguntiam a mogano fluuio dictā crederent. Edes autem amplissime more romanorū Moguntie: et basilice ornatissime cum arce episcopali. et plura memorie digna in ea visuntur. Et aliqua propter bella deuastata.

Maguncia

Linea Christi

Boos

Boos I 5825.

Boos II 5875.

Boos III 5925.

Boos IIII 5975.

REgnum Lacedemoniorū oritur vbi primum regnauit Euristeus et regnauit annis. 42.

Euristeus

BOos filius salmon nascit anno patris sui. 48. mundi fm lxx. 5775.

REgnum Corinthiorum orit vbi Arlethes primum regnauit grecꝰ luctator victoriosissimus. cū se plurimum posse corinthovideret. et populum quo vellet aut vi aut persuasione pduceret imperū sibi assumpsit

Arlethes

OPta qꝫ hic sit saltus per euangelistas: quo ad boosꝛ obeth. quia ad minus inter eos fluxerunt. 272. Anni quod tempus ad vnum hominem referri non potest. Et ideo hic quinquiespomitur Boos magis ad denotandum tempus qꝫ rem gestam. Nicolaus tamē de lyra dicit qꝫ iuxta veritatē hystorie fuerunt tres boos sibi vicissim succedētes: sed hoc solido astrui non potest quia non habet ex canonica hystoria. Sed hoc est certum qꝫ inter primapiū iudicatus Josue. quando Salmon accepit Raab. que peperit boos: vsqꝫ ad natiuitatē Christi fluxerunt anni circiter. ccc lxvij. Ubi tm nisi tres ab euāgelistis generatōes ponūt.

HUius Moabitidis genere fuit. Que virū nomīe Maalon genere iudeum ex Bethleem ciuitate natū accepit maritū. Cuiꝰ viri pater Elimelech fuit. Mater noemi. qui famē terre sue ferre non valentes in terrā Moabitarū cū duobus filijs suis migrauere. Ibiqꝫ dum cūcta eisdē bene pcederēt filijs suis Moabitidas dedere vxores. vni ses Chelion Orphā: t Maalon Ruth. Transactis deinde. 17. annis Elimelech t duo filij eiꝰ mortui sunt. Noemi aūt amare ferēs infortuniū suū in terrā suā iuda regredi pposuit. Sed eiꝰ nurꝰ desert se ab ea nō toller abāt: nūc ipa sine eis pficisci nō poterat. Tandē vna remanēte. Ruth ipsa cū remanere nō potuisset. Noemi socꝰ sociā sibi duxit in Judeā. Cūqꝫ in bethleem ingressē fuissent Boos Elimelech cognatꝰ suscepit eas in domū suā. Procedente deinde tpe Boos cū didicisset Ruth vxorē fuisse cognati sui defuncti: t ipē sine vxore esset: scōm legē Moysi duxit. Quo facto post annus peperit ei filium Quē Noemi socꝰ sumēs sinu cōsiliovocauit eus Obeth. eo qꝫ in eius senectute nutriretur. Inde et ipe obeth genuit Jesse ex quo natus est dauid.

Linea pontificū

Zaraya

Joseph

Amarias

Achitob

Sti quattuor in linea pontificum: nō fuerūt summi sacerdotes. sed Sadoch de eis descendit: quē salomō constituit summū in pontificatum: reiecto pr̄ abyathar de sacerdotio qui fuit vltimus de linea ythamar.

Epte illegitim⁹ princeps latroū ānū. fact⁹ est dux exercit⁹ a galaaytidis vt pugnaret contra āmonitas. ⁊ missus pr̄ nūcios Jepte ad regē Amon: ratione obtēdens iniuste eos vsurpare velle terras eis a dño cōcessas. cū nollet eis audire facto voto de offerendo qđ ei primo occurreret de tomo reuertēti cū victoria accessit cōtra āmonitas et debellauit eos. Cui reuertenti occurrēs filia virgo eis tympano: vt votū seruaret ymolauit eis. fuit⁹ in vouēdo. impi⁹ in implēdo. Judicauit aūt Jepte israel. vi. ānis iudex septim⁹. post quē iudicauit. viij. Abesan de bethleem annis. vij. habēs. xxx. filios ⁊ totidē filias. Post quē iudicauit. ix. Abyalon zabulonites annis decē. Judicauit post illum Abdon. viij. annis hōs xl. filios Juder decimus.

Carthago vrbs fuit celeberrima ī affrica a Cartha oppido (teste Seruio) nomen assumpsit. Et apud grecos. ΚΑΡΧΗΔΩΝ. scribit. Cōstructa primū a didone beli regis tyriorū filia: annis septuagita trib⁹ anteq̄ roma ipsa cōstrueret vt dixit Justin⁹ libro. xviij. Que pr̄ a bouis corio Byrsa dicta fuit. qz p illa edificāda tantū loci dido emerat a rege hiarba. q̄tum corio thauri tegi posset. dicēte virgilio libro Eneidō. primo. Mercatiq̄ solū facti de nōie byrsam: Thaurino. q̄tum posset circūdare tergo. Coriū em illud in tenuissimos filos secari fecat. quo loco multū arcūdedit vocātes illū locū lingua phenicia byrsam. i. coriū: que postea mutato vocabulo Carthago dicta est. Cicero quoq̄ de natura deorum libro secūdo. Postq̄ tres hercules declarauit. Quart⁹ inq̄t filius Jouis et Asterues sororis latone qui Carthaginē filiā genuit a qua Byrsa quā dido cōdidit Carthago vocata est. Nec eadē teste Plinio libro. xv. naturalis hystorie centus viginti annis romanis emula fuit. Pluries em̄ destructa: Pluries instaurata. Fuit aūt hec inclita ciuitas vetustate origine magnitudine ⁊ claritate ante omnes affrice ⁊ hyspanie, punicarum vrbes memorāda. Primo autē eradio Sapio iunior magni Sapionis nepos in tercio bello punico cōsul fact⁹ sex cōtinuis dieb⁹ ac noctib⁹ illā oppugnauit et vltra desperationē tandē ciues in deditionē traxit. petētes vt ēis belli clades reliquos fecerat fuisse saltē luceret. Eo ī bello mulierū virginū q̄nq̄ milia: virorū vero triginta trucidata fuisse referūt: Hasdrubal aūt eor̄ rex vltro transfugiēs ei⁹ vxorē. se suosq̄ filios in mediū iecit incēdium. quod sexdecim cōtinuis dieb⁹ arsit. Et miserū (vt Liui⁹ ait) etiā victorib⁹ ꝓbuit spectaculū. ⁊ nūc Carthago sexcētesimooctauo ab ei⁹ cōditōe anno omni murali lapide deleta fuit. Verū postq̄ euersa fuit vigesimoscōo anno Iulio cecilio metello. ⁊ L. Q. flāmineo cōsulib⁹ reparī tussa est. qua repata Romani ciues eo mīti deducti sunt. Sed vt idē Liui⁹ inq̄t intra breue tp̄s Ethna vltra solitū flammeos ignes euomēs calidis cinerib⁹ exusta est. tecta destruxit. Cui⁹ sublenande calamitat̄ causa Senat⁹ Ro. decē annis ei vectigalia remisit. Multas etiā p tpa Gothorū calamitates pssit. Tandē in Mauror̄ man⁹ deuenēs regū sedes. ⁊ regia nūc vsq̄ habita est. Que et vernacla lingua Tumaū appellata est.

Carthago

Sine iudice Linea Judicum

Iephte

Abessan

Abyalon

Abdon

Primus rex israel Saul

SAul primus iudeoꝝ rex. Eis de tribu beniamin filiꝰ duodecimo sacerdotij Samuelis anno a diluuio in regē electꝰ Regnauit autē ipo Samuele annis. 26. Hic a principio vir bonꝰ. deinde mādata dei cōtemnēs ex rege tyrānꝰ et oppressor suoꝝ subditoꝝ est. Tandē post multas dauid regi p̄secutiones illatas cū cōtra palestinos in mōte Gelboe Syrie p̄uincie pugnaret ab eisdē fusus ꝛ supatꝰ suis oībus pene p̄stratus. postremo ꝛ ipe grauiter vulneratꝰ in cuaginatū gladiū irruens mortuꝰ est. Hoc videns armiger ei⁹ seipm interfecit.

DAuid se p̄sentāte sauli Jonathas filiꝰ ei⁹ p̄sens maximā amiciciā cū dauid cōtraxit ita vt omibus vestimētis suis faceret eū indui. ascēdentibꝰ ante Saule et dauid cū pp̄lo in bitlin cū victoria ꝛ choris puellarum cū musicis cantātibꝰ in obuiā eoꝝ. Saul p̄cussit mille. et dauid decē milia. contristatꝰ est ex inuidia: timens ne regnum deueniret ad eū. ꝛ quadā die psallente coram eo in cythara: Saul lancea q̄siuit eū trāsfigere. Postea aūt fecit eum tribunū sup gentes armoꝝ. Promisitq; saul dauid dare sibi vxorē filiā suā Michol: si ei afferret centū p̄puc⁹ philistinoꝝ: scz eos occidēdo. intētus ex hoc morte dauid inferendā a philisteis. q̄ assentiēs attulit ducēta p̄pucia: occidēs illos in bello iusto: q̄ inimici erāt populi israel. Jonathas aūt valde diligēs dauid vbis suis rep̄sentauit eū p̄ri suo sauli: quē q̄rebat occidere. Et cū i bello habito ꝫ philisteos: Dauid fecisset plagaꝝ magnaꝝ in philisteos: Saul iteꝝ q̄siuit hasta sua cōfigere dauid ꝫ charizante coram eo: Ipe dō declinauit ictū: Fugientēq; ad domū cū sauli missis satellites ad capiēdū eū ꝛ occidēdū Michol vxor sua nūciauit ei: ꝛ emisit eū p̄ fenestrā. Cuiꝰ nūciatū fuit⁹ sauli q̄ esset i aioth cū Samuele misit appāritores vt caperēt Dauid plres ꝛ varios trib⁹ viab⁹. q̄ cū venirēt inuenientes p̄phantes cū samuele ꝛ dauid. et ipi cū eis p̄phabant laudātes deū. demū ipe saul accessit: qui etiam simul cum illis prophetauit nudus se expolians.

IN iudicatu illoꝝ trū scz Abessan Abyalon: et abdon: tpa q̄eta fuerūt ꝛ nichil notabile actū est tūc in israel. Ipe nota q̄ istū Abyalō. lxx. nō bīt nec eiam tpe sine iudice sup: apositū. ꝑ ista tpa assignat Josue q̄ nō bs tpe spāluer de⁹ iudicū. scōm hebraicam veritatem. ꝛ ita concorda suppotationes annoꝝ hm

QUēlibet alioquin errabis.

ARrat Aug⁹. et Boeti⁹ in de philozophico cōsolatu li. iij. Metro. iij. Ulixes redēs de bello troyano decēno errauit in mari. Nā cū in extremo Italie Syculū vsus cū vnica naui fortūe gr̄a ad insulā in q̄ magna Circes dña pulcherrima q̄ filia Solis dicebat habitauit applicuit ꝛ itrauit. Ista p̄ incantatiōes ꝛ carmina miscens quedā pocula: p q̄ oēs bibētes trāsmutauit sic̄ voluit a nā hūana i bestias. Ad̄ statī socijs vlixis porrexit de potatiōe sua. vñ ꝛ alū mutauit in aprū alū in leonē. alū in cerui. Ulixi vo dederat mercurius (q̄ su⁹ ꝛ archadie de⁹ dicit) vnū florez cui⁹ virt⁹ fuit cōtra tales incitatiōes resistere. Unde nichil passus. magam insequit et eam ad reparationē socioꝝ cuaginato gladio coegit. Hūc virū bonum in hispania Solinus cōdidisse scribit. Et ab ipo vlixe: vlixbonaꝝ nomen accepisse. De cuius erroribus penelopeq; vxoris casib⁹ homerus. xxiij. libros diuinos carmine scripsit. Quos odyssee volumen appellauit.

Linea pōtificum

Heli

Phinees

Achitob

Achimilech

Abyathar

Sic Heli sacerdos et iudex. habuit hos duos filios scz. Ophni et Phinees. et quia in arguendis filijs tepidus fuit. ideo reprobatus fuit a domino. Iudicatq; strage filiorū et Archam captā a philistheis de sella cadens. fractis ceruicib⁹ expirauit pte volore dum octo t nonaginta viuisset annos.

Samson duodecimus et vltimus iudicū israel Iudicauit annis. 20. Hic hebreorū fortissimus fuit patri suo Manue nasciturus p angelū fuit annūciatus Nazare⁹. vroze ducta in thamnata pabola de leone cuius ꝓposita. et per dolum mulieris soluta. cū segetes hostiū incendisset. t mille viros mandibula asini aquā dante trucidasset. Tandez dolo dalide rasis crinibus a philistheis captus. Renatis crinib⁹ concussa domo plures strauit mortuus q̄z viuus. Cōcussis em̄ columnis tota domus sup principes vniuersos cecidit et tria milia hominū extinxit. inter quos t ipe vna cū eis defunctus est. Clamēteq; fratres ei⁹ sustulerūt corpus t sepelierunt in sepulcro patris sui.

Achitob filius Phinees filij heli fuit pater Achimelech quē peussit Saul cum omni domo sua ꝓpter dauid vt patet sup̄.

Post samsonem iudicauit Heli. qui et sacerdos et a dignioꝛi sacerdos est nominat⁹ nō iudex. Trāslato ergo sacerdotio a filijs Eleazar. hic primus de filijs ythamar arripuit. Fortitan ipemet factus iudex sacerdotiū ad se transtulit. Cepit aūt iudicare anno ab exitu de egypto. ccc lvi. etatis aūt tercie id est ab Abrahā d ccc lxi. mundi vero bis millesimo. d ccc ix. Et iudicauit annis. xl. hui⁹ tpe ꝓtigit hystoria ruth de q̄ sup̄.

Samuel sanctissimus prophetа domi hebreorum sacerdos et iudex post hely sacerdotem dei populum rexit annis. 40. Hic Helchane t Anne vroris ei⁹ filius fuit. Cuz helcana habuit duas vxores: scz Annā et Phenennā. Anna aūt sterilis erat. sed tamē magis a viro diligebatur. Phenēna vero fecūda propter quod exprobrauit anne de sua sterilitate: sup quo contristata valde accessit ad templum orans et votum faciens pro filio obtinendo. Et cum reprehenderet⁹ ab hely sacerdote: q̄ vt ebria oraret: illa humiliter excusauit se indicās suam ꝑsecutionem. Exaudiuit aūt dominus orationem anne et dedit ei filium masculum scz Samuelem ꝓphetam quē ablactatum obtulit cum domino ad tabernaculum dei. et ibi mansit cum ad seruiendum in eo. Qui a puericia vsq; ad senium digne domino deo ministrauit Qui tandem cum iudicasset israel annis quadraginta. Secūdo ante obitum Saulis anno diem suum obiit. quē singuli ex pplo israel tanq; ꝓpriū fleuere parentem Eius aūt corpus in Ramatha sepultū fuit.

Linea Judicum

Samson

Hely

Samuel

Neapolis

Neapolis vrbs vetusta atq; clara Campanie olim parthenope dicta. Cui⁹ origine Tit⁹ liu⁹ l. octauo refert in cumais his verbis. Palepolis fuit haud procul. vbi nūc Neapolis e diuab⁹ vrbib⁹ item pplus habitabat cumis erāt oriūdi. palepolimq; quā teneret greci dicat infra liu⁹ a publio plautio cōsule captā fuisse. ⁊ infra Jaz publi⁹ inter palepolim neapolimq; loco opportune capto diremerat hostibus societatē aureū mutui. Quidā tñ scribūt eā regiā ciuitatē a dyomede rege in littorib⁹ maris cōditaz fuisse. Que postq; romanis se sbiecit: eisdē aliisq; principib⁹ ⁊ dñis fidē semp seruauit. Liu⁹ āz dicat Neapolim auxilio nolanoz romanis dedita fuisse. Ast vero sūt semp postea Neapolitani erga romanos⁊ alios dños cōstantissima fide. Primū romana republica canensi clade cōsternata cū ad hieronē iam hyeme impendente cōsisteret bellū neapolitani legatos romā venerūt ab his q̄draginta patribꝰ auree magni pōderis in eam delate. q̄s quidē senat⁹ cōtra morē suū accepit. ⁊ neapolitanis gr̄as egit. Cuiq; hannibal Neapoli summope potuit q̄sulere: Neapolitani in romanoz ptib⁹ pstiterūt. floruit aūt semp postmodū neapolitana vrbs romana re sub cōsulib⁹. ⁊ pariter sub p̄cipib⁹ integra adeo vt apud eā graues viri animoz a curis laxamē tum quererēt. Et discoli lasciue diuersorū. Suetoni⁹ de nerone reuersus e grecia neapolim. q⁹ in ea primū artē musicā ptulerat. albis equis introijt discincta pte mur. Sed ⁊ vtros videm⁹ lis celebratos. Virgilius diu. Turū luuū aliqū. ⁊ horatiū Neapoli moratos fuisse. Et Seru⁹ asserit virgiliū scripsisse Georgica neapoli quā parthenopē appellauit: Francisc⁹ q̄z petrarcha prestanti vir ingenio. a Roberto rege neapolitano gallicana oriūdo p̄genie rogat⁹ Neapolim bis se cōtulit. Sed a trecētis annis citra regia dignitate insignita. Habet nūc neapolitana basilicas. menia ⁊ arces ⁊ publicas ⁊ priuatas edes supbas. ⁊ ceteris italie maioribꝰ cōparādas. In q̄s precellūtq; virginis clare mōsterū. qō a sancta Arragonie regina Roberti regis inclyti vroze edificatū. facile oīa italie mōsteria antecellit. Cuiq; primū esse videt sancti Martini extra vrbis menia Cartusiese cenobiū edificij magnificētia pulcherrimū. Cōstat tñ arce vnā. Castellū nouū appellatus man immunētes Alphōsi regis laude ⁊ memoria dignū op⁹. Ceteris q̄ i italia nūc ext.t veterib⁹ siue nouis opib⁹ monumētis ⁊ structuris pferendū ee. Et turriū et⁹ murozūq; altitudinē ⁊ crassitudinē ⁊ pulchritudinem. siue aularū cubiculoq; ⁊ singularū eꝰ parcū amplitudinē ⁊ ornamēta pcul⁹ cuiusmodi rerū existimet. Vesuui⁹ āz mons cāpanie. ab oīm alio mōte solut⁹: Neapoli ad q̄tuoz milia passuū p̄xim⁹: Cineris oliuetis ⁊ quibusdā fructiferis arboribꝰ refert⁹. Es p̄ceteris vini vbertate admirabil. qō iam grecū vocāt. Eructauit q̄nq; cineres ⁊ incēdia in formā pinnearū arenarū. Ita vt ex illis campi vsq; ad arboz cacumia intumuerint. Et tpibus Traiani imp̄atoris plinius scōus ex Mesanensi classe cui p̄erat ad videndū hoc spectaculum propius accederet ab incendio absorptus est.

Linea regū assiriorū. Thatanes

Linea Christi

SUb isto factū ē exitiū troye forte prime ⁊ nō sede.
HAc prima palus grecoꝝ ꝑ hāc victoriā troye greci
historias. ⁊ alia facta scripserūt āno primo vel secūdo
post captā troyā ipe est tera⁹ ans⁹ Abdon iudex israel.

Anno mundi. 4023.

SUb isto bella troyana facta describunt regnāte apō
athenēses Mnestheo apud sychonios polliade.
HIc Thineus. 28. Rex assyriorū sub quo etiam cessa
uit regnū sychoniorū ipe heli sacerdotis cū nongēs
trigintanouem annis regnassent. post quos sacerdotes
carni constitutū sunt.

Anno mūdi. 4075.

ESse vel ysay habuit septem filios et duas filias quo/
rum nomina patent hic.

Abygail habet vnum filium

Amasa

Obeth

Jesbrak

abysay

Thineus

Athanes

Hchab

Aminadab

Naason

Sam

Nadab

Aram

Sanna habet duos filios

Abiasaf

Aslabd

Jaab

Homerus

HOmerus poeta asianus omniū grecorū clarissimus de cuius tpe acuta incerte sunt sententie. in grecia claruit tpe Saul regis israel. hic vt aut belynandus li. iij. ab athenięsib⁹ pro insano habit⁹ est. eo qꝺ deos inter se belligerasse diceret. Hic etas vt dicit in polcrato li. i. leue questionē a nautis sibi ꝓposita nō potuit explicare. a quib⁹ dum imputient⁹ t procaci⁹ derideret: vir verecundi ingenij quasi toxicato cōfusionis taculo pfossus ad mortē spiritu exalauit. Questio aūt nautarum hec fuit. Jbat em homer⁹ spaciatū in littore maris aspiciēs celū vtpote cōsideratiōe eleuat⁹: quē videntes piscatores sedētes in littore admuicē colloquētes dicere sunt. qui cū eos ridētes aspiceret interrogauit qd haberent. qꝺ dixerūt. quotꝫ cepim⁹ nō habem⁹. t qō nō cepimus retinem⁹. Hermes em in vestib⁹ seruitabant. Homerus vero dirigēs cogitatum ad pisces cogitabat qualiter hoc esse potuisset vt videlicet nō dum captos haberēt pisces: et captos pisces nō haberēt. Aūt vero quidā eius ex hoc amaricatum adeo vt in infantiā versus sepm̄ suspēderit. Vixit aūt annis. c viij. De homero hystoriographi referūt qꝺ ipe virtute pter t etate nō solū poetaꝝ sed t philosophoꝝ princeps vocari pterit haben apō grecos iure meruit. Fuit ante omnes fuit quoꝝ memoria nota est. t oībus ven⁹ t lucidi⁹ quicꝺ dicere volunt explicauit. Hic de troye captiuitate tutta numeꝝ grecoꝝ litterati. xxiij. libros heroicas versib⁹ edidit. qō opus Jliades nominant. Alterū quoꝫ bisdē versib⁹ cō didit ad earundē numerū litterarū quod vocant Odysseam in qua vlixis errorē scripsit. Vixit aūt annos centum et octo semper vt plurimum cecus.

Linea Regum ytalie

Latinus

Lodus

Anchises Ven⁹ dea

ANchises Capis troiani filius a Sibilla phrigia ꝑmonit⁹ cautatē troyanam fore penturā. in nemora secessit et solitudines coluit. t armētoꝝ atꝫ gregū curā suscepit. Circa qvt plurimuꝫ diuitie antiquoꝝ fuere. Quib⁹ cū apud Symeantē vacaret fluuiū a venere dilect⁹ est. Et ei⁹ amicicia ats cōcubitu vsus ex dea venere genera uit Eneam qꝺ regnauit in ytalia. Hec fictia deceptores ruduū pploꝝ confinxerūt quib⁹ sua stupra et adulteria palliarunt.

Eneas

ENeas anchise filius⁹ Anno sexto principatus Labdon in latiū venit hic certe omni forma t elegantia ornat⁹ fuit. qꝺ cū patre t Ascanio filio ac Cayeta nutrice mltis troyanis cōsociat⁹ post deletā troyā a grecis relegatus venit in ytaliā cū viginti nauib⁹. t plurima bella cōfluxit. Hic fertur in coniugē habuisse filiā priami. t de⁹ habit⁹ fuit errore vulgi.

Iscam⁹

ODr⁹ alle Melanti regis filius⁹ vltim⁹ rex Athenięsiū fuit. septimo t vigesimo principat⁹ Samuelis sacerdotis anno p⁹ patre athenięnsib⁹ regnare cepit. t regnauit annis. 21. Post eiⁿ mortē athenięsiū reges defecere. hic nō regali sed despecto habitu quo ignot⁹ esset sepm̄ volūtarie morti tradēs. vt mortē sua pplm̄ suū ab hostib⁹ liberaret. dignū exemplū paucis aut nullis imitandum principib⁹ relict. Hū ob hāc mirā fidelitate a scīs doctorib⁹ allegari solet quasi quedā figura xpi in eo ꝓcessisset. Nas cū sciebat qꝺ peloponēses respōsus habuissent a dyo qꝺ ille exercit⁹ haberet victoriaꝫ. cui⁹ rex occideret in bello. vt victoriā haberet exercit⁹ su⁹ accedēs ad extremū hostū cōtendens cū vno occisus est. Quo agnito peloponēses bellū e vestigio soluūt t athenięses liberātur Maluit hic certe sic mori vt sui vincerēt qꝫ suis fugatis gloriosus viuere. Codro itaqꝫ defuncto athenięsiū respublica tandiu p magistrat⁹ postea est administrata quousqꝫ solon insignis legūlator in ducē fuit electus. Reges aūt athenięsiū a centesimo hebreoꝝ seruitutis Anno vsqꝫ ad xpm̄. 487. annis regnauere.

ESte Ascani⁹ filius⁹ Ence et Creusa priami regis filia sedis rex latinoꝝ regnare cepit. Albam ciuitatē cōdidit: ibiqꝫ regnauit. Unde dict⁹ est rex albanoꝝ. Posteriqꝫ sui dicti sunt Albani: et fuit primus rex albanorum. Jllam autem ex oraculo suis albe quā in albano monte cum triginta pullis inuenerat. Et ab situ porrecte in dorso vrbis longam albam appellauit.

Venecia ciuitas nostro etio cantatissima: emporiū nobile ytalie. terra mariq; potentissima. Quā quidam ab Eneto seu veneto Troyano inicū habuisse dicūt. Troya eīn euersa anthenor cū in intimus sinum adriatici maris classe vect⁹ aduenit. Erat cū eo multitudo Enetū: qui seditiōe (vt Titus liuius memorat) ex paflagonia pulsi. in quā habitarēt quererāt sedem qui veneti appellati. Prouincia hinc venetia appellata. Longitudo hui⁹ histriam. Ac deinde quicquid est agri in padum flumē. Latitudo vero hic padum flumē. inde alpes (qui ytaliā a germania diuimit) amplexa est. Regioni nomē diu vt venecia appellaretur annos supra mille quingentos māsit. Bello ipsam q; qui erāt vicini Cisalpini galli. q; qui venerant in ytaliā germani sepenumero infestarūt ac populati sunt. Olim vero scuissim⁹ Athila rex hunoꝝ fuit. Is cum magno exercitu venies oppida expugnauit multa vi capta succendit. quedā fundatus diruit. Tum ibo rege Padua capta q; succensa. Aquileia q; altinū euersa. Primates nomis veneti vt pestem hanc fugerēt sese ac quos haberēt liberos. cōiuges. fortunas in proximas insulas contulerūt. Et venecianū ciuitatē p regione appellarūt. Aquilegienses igit gradū Cōcordienses cōdidere crapulas. Altinates sicut vrbē suā in ser potas diuisam habebāt. Sex q; in stagnoꝝ insulas opida cōdiderūt. Torcellū. maiorbum burianū. amoriacū Constāciacū et amanū patauinorū pars Ruū altu. et postea dorsus durū. Monte silicenses adeuntā metha mauciū. Albiolam palestriolā. Et fossas Clodiam. Venetos quoq; troyana stirpe ortos esse auctor est Cato. Primi ci⁹ vrbis magistrat⁹ tribuni fuerūt. verū ciuitas libero iure et ad imperandū nata. cōtinuo rei marine studio pollere cepit. breuiq; ci⁹ opes intantū vt mari terraq; finitimis terroꝝ essent. Procedente tpe eoꝝ imperium ad ortū q; pagani cepū. multaq; in dalmatico sinu. Epiro et vniuersa grecia quas prouincias pene omnes breui tempore sue ditionis fecere. Et in ora pontica maris non pauca gessere. morq; ad Tanaym vsq; veneta arma promota sunt. rursus et in Syria per se nō pauca. multa quoq; sociali bello ab his gesta referuntur. Nota sunt Friderici imperatoris tempora que nauali prelio ad apostolice sedis obsequiū retraxere. Erant autem ab ipso conditionis inicio veneta ciuitas cum a potentioribus ditioribusq; olim regionis venete. fuit a principio habitata. Dogio ducalis sedes primū i Eraclea. deinde in methamauco. Postremo in rivo altum consensu omnium translata est. q; tutus esse locus hostili a manu. q; condendam ad ciuitatem maximam omnium cōmodissimus videretur. Que autem mediterranea prouincia fuerat. Ea ciuitatibus euersis

mutauit nomen. Nec deinde venecia: Sed pars nomen lombardie accepit. Pars marchia tarusiana. Pars forī iulij patria. pars bystria appellata est. Insulis vero quod regionis fuerat antiquū nomen mansit. et cuz plures essent Venecie appellate sunt. Et nūc ciuitatis vnius nomen sortite sunt. Ea igitur in intimo adriatī maris sinu sita. Ad annum salutis quinquagesimūsextum supra quādringentesimum condita fuit. quo anno Attila rex hunorum aquilegiam diruit Marcus tullianus imperatoris dux aduersus Gothos ecclesias sancti Theodori et Geminiani in venecijs edificauit. deinde pataui secta transmigratione in stagnum venecia-rum confugientes. Ruum altum implerunt. Et olivolense castrum vbi nunc castellanum est episcopiuz condidere. et sancti martini et sancti Johānis in bragula ecclesias construxerunt. Variasq basilicas celeberrimas. Duces postea edificarunt ad octingentesimum et vigesimumseptimum salutis annum Justiniani ducis venetorum anno scdo beati Marci corpus ex alia est delatum. Anno sequenti cum frater eius Johānes in ducatu suffectus esset. Ecclesia sancti Marci edificata in celebriori vrbis loco. vbi preciosissima et pene inextimabilia recondita sunt dona. Augebantur enim indies venetorum opes mirabili incremento. Tam ad annum quartum de duodecies centeno veneti francis bello socati vrbis Constantinopolitane dominio sūt potiti. Postea pons riuoalti fabriceus est constructus. Ut autem pauca e multis narremus. Situz vrbis potius mirari q digne laudare possumus. Urbem e medijs vndis surgentem adeo humanarum rerum exundantem mari contiguam vt omnes omniū generum merces capiat. Cum interea illuc opportuna fluminia accedant. quibus fruges et alia vite necessaria e mediterraneis locis asportant. Hinc illud fieri dictu mirabile vt in qua vrbe ferme nihil gignitur in ea omniū copia exuberet. Taceo domorum amplitudinem Turres p celsas. sacratissimarum edium ornamenta. Et e medijs vndis tecta surgentia vix ipsis qui non viderūt credenda. Que poetarum quispiam non absurde dixerit. manibus fabricata cidopum. Quid naualia adducas et in naualibus immensam innumerosamq classem: quid conscriptorum patrum numerum ordinem morumq sanctimoniam: cum eorum optimates iam ferme anno millesimo imperent. ac benignos omnibus et liberos sinus aperiant. Ideo cōcludere libet de tali felici ciuitate optimis auspicijs nata. Ante igitur falsos fluctus formica marinos Ebibet: et totū testudo circuet orbem: Q venetum ruet imperiū sanctusq senat⁹.

Padua

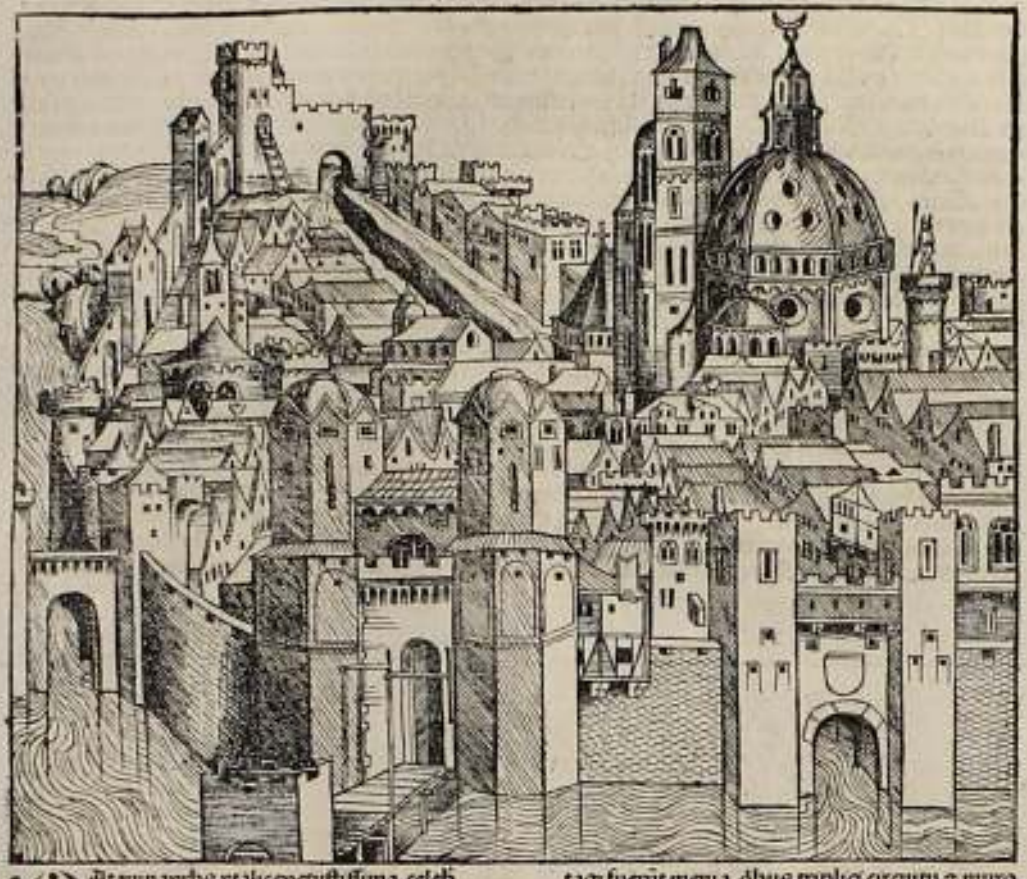

Ꝺ Etauna verbs ytalie ceteris ptissima celeb rimaq; quā anthenores Troya ꝓfugū cōdidisse virgil⁹ testat: hic tame ille yr bem patam sedesq; locauit. Et tit⁹ liuius decus patauinoz; idem seriose narrat. Anthenor eīn p medios achiuos illiricos penetrauit sin⁹. ⁊ re gna liburnoz: ad intimū adriatici pelag⁹ acces sit. Expulsis euganeis q̄ ea loca tenuerāt vrbē cō didit Patauiū. Cicero aūt in philippicis patauinos romanis fuisse amicissimos dicat. qui rem publicā difficilimis tpibus armis ⁊ pecunia iu uerūt. Fuit aūt postea Padua ꝓfectissima stāte R.p. tpa romanoz colonia nō eo modo deducta quo cetere deducebāt deducti nouis pplis in co loniā: sed datū est paduanis ius lacij in designā dis rome magistratib⁹ ferēdi suffragij ius habe rent. Nullā aūt edificioz pulchritudine p̄sertim publicoz in ytalia sibi sibem eē tenent⁹. Sūt eīn noua q̄dāq; in ea nūc extāt vel publica vl̄ ꝑuata quīn Attila rex hunoz ferro ignīq; immunitas rel ct: Instaurata a Narsete eunucho ⁊ rauenatib⁹ lōgobardi deūi inēsas deuastarūt. Auctaq; est mirabili incremēto p karolū magnū ⁊ filioz nepo tumq; imp⁹ tpa. quousq; fridericꝰ primꝰ tpibus Ecelinus tirānoz oīm crudelissim⁹ eā sibi subie git: ⁊ innumeras cedes ac ꝓscriptiones ciuiū pe git. Charrarēses deūi sub capitaneat⁹ titulo re rum in patauio potiti sunt qui eā vrbē paulopl⁹ min⁹ centū p varias successiones possessaq; opu lentioꝝ ornatioꝝq; reddiderūt. Hā gentis no bilis Charrarie oꝑa maiori ex pte excitata orna tacq; fuerūt mēnia. q̄bus triplici circuitu ⁊ muro patauiū cōmunit. Et licet p eam Timau⁹ fluuius delapsus. multis tamē varijsq; fossis magnoz ingenii ope manufactis aque circū vrbē ⁊ p diuer sa agri loca ornamēto vrbi cōmodoq; ab eisdē Charrarēsib⁹ sūt ꝓducte. et arx in vrbe munitissima ⁊ pallaciū facile i ytalia ꝓmanus. Et varia eoz oꝑa. Heinric⁹ q̄rt⁹ imperator germanic⁹ Ca thedrale patauij eccīam q̄ extat edificauit. Pre toriumq; q̄ nullū in orbe pulchri⁹. q̄d postea casu crematū: speciosi⁹ veneti ꝓstruxerūt. Et ossa Ti ti liuij in cōspicuo loco collocarūt. Est in ea insi gnis cui in ytalia rarissime sūt siles bti Antonij basilica. Est ⁊ in ea Justine virginis templuꝫ q̄d fuit. S. luce euāgeliste. ꝓdicatoꝝ ⁊c. corpa cū diue Justine reliquijs q̄d iouis tēpluꝫ fuisse asse rit. nūc mōsterū āplissimū ordinis diui benedicti dicatū. In tpa q̄s gymnasiū hī oīm italie celeberrimū. vbi sūt cedes āplissime studētiū q̄b⁹ sūt opes tenuiores reputate. Thros q̄s ꝑter Liuij li uius genuit becerbos doctrina clarissimos. Pau lus turris ꝓsultū. Petrū d̄ Apono cōciliatorē sū mū ⁊ mathematicū ⁊ phisicū. Cui⁹ ꝑclarissima scripta ad cōmunē hoim vtilitatē mario i hono re sūt bita. Albertū ordis heremitaꝝ theologū et declamatorē celeberrimū. Stellā. flactūt volu sium ⁊ cōplurimos i oi arte excellētes. A mari sursus bs nauiganōs fluuio brenta q̄ sec⁹ eā fluit. A lucia fusina sexto miliario fossa manu facta pa duam compendio nauigatur.

De regno latinorum et ytalie

Latinorū regum prouinciā illam fuisse dicam⁹ quā nūc Campaniā appellamus. Et hec vna ex decē et octo regionib⁹ habita est. que certe plurib habebat loca a ceteris regionib⁹ frequētata. vt luis⁹ et Virgilius cōtestati sunt. sed cum plus tacture in ea q̄s ceterarū sit facta. euenit vt nūc aliqua regionū ea sit inculti⁹. aut infrequētio⁹ habeat. Hec ideo latina appellata est. quia Saturn⁹ cretensium rex Jouis filij arma fugiens in eisdē locis latuit. quod virgili⁹ in. 8. his versibus posuit dicēs. Prim⁹ ab Etherco venit Saturn⁹ olympo. Arma iouis fugiēs et regnis exul adempt⁹. Is gen⁹ indocile ac dispersum mōtibus altis. Composuit legesq; dedit lacūq; vocari Maluit. his q̄m latuisset tutus in oris. Eius tamē magnitudo a principio angustissima fuit. Seru⁹ aūt dicit Latinos ꝓprie appellatos fuisse eos q̄ intererāt viscerib⁹ Albani montis. Fines vero hui⁹ regionis latine nūc campanie nūcupate a maritima parte, ab hostijs Liberni⁹ incipiūt. et in Cayeta vrbe terminant. vbi sunt ciuitates extantes ⁊ diute vig. Ostia Sinuessa. Ardea Terracina ⁊ Careta. Et insule ponctia ⁊ pādana atq; mōs Circe⁹. In mediterraneis aūt veluti Aricia olim ciuitas anagnia. prenestina. tyburtina. Thuscialū et alba olim ciuitas A qua albani reges. In hac igit regione fuere ppli qui aborigines rutuli. Volsci. Hernici. Equoli et Marsi dicebant. Magnus em̄ hec regio habet circuitū. Janus aūt pater ⁊ deor⁹ de⁹ cognominat⁹ vir vtiq; phuman⁹ bonusq; atq; summ⁹ hospitalitatis cultor ex orientalib⁹ venies regionibus primus oim in ytalia regnare cepit. Is inter cetera virtutis sue opera Saturnū nō modo benigne suscepit verū etiā cum eo regnum partit⁹ est.

Italia quippe Europe regio est oim totius orbis celeberrima. que a bobus nomen habuisse existimatur: vnde etiā Plato in thimeo Tauros vocauit italos. A quor⁹ multitudine pulchritudineq; ac fetu italiam dixit. Est aūt hec regio in forma cruris inter adriaticū et thuscū mare. siue superū et inferū: et a tugis alpiū: dorsoq; apenini mōtis porrecta: se paulatim attollēs vsq; ad reginū verticē ⁊ littora brutior⁹ extendit. in vltimo sui in duo scindit cornua. Quor⁹ alterū Jonium spectat mare. Alterū siculū. in ex tremitate Rhegium opidū habēs. Et⁹ longitudo ab augusta pretoria que in alpineo fine sita est. ⁊ p romā capuāq; porrigit vsq; ad oppidū rhegiū (Solino teste) decies centena ⁊ viginti milia passuū colligit. Latitudo vero quadraginta decem. Ubi maior latitudo. Ubi vero minor centū triginta sex. Habetq; vmbilicus in agro Rhetino que dudum ex latere maris superi Rubiconem fluuius pro finibus habuit. Dicta est autem prius hesperia ab hespere atlantis frate. Deinde Oenotria ab optimo vino quod ibi nascatur. Postremo italia ab italo Siculorum rege dicta est: qui venit ad hec loca. In quibus et habitauit ⁊ regnauit. Hec regio nullis terris cedit siue agror⁹ vbertate siue armor⁹ gloria. habens vrbes celeberrimas.

Nomina et ordo regum latinorum et ytalie.

Janus	1		Siluius	8	Añ.29	Liberinus	15	añ.8.
Saturnus	2	Isti quiq;	Eneas siluius	9	añ.31.	Agrippa	16.	añ.40.
Picus	3	regnauc-	Latinus	10	añ.30.	Aremulus	17.	añ.19.
Faunus	4	rūt añ.200.	Alba siluius	11	añ.39.	Auentinus	18.	añ.38
Latinus	5		Egipt⁹ siluⁱ⁹	12	añ.24.	Procas	19.	añ.23.
Eneas	6	añ.3.	Capis	13.	añ.28.	Amulius	20.	añ.44.
Ascanius	7	añ.38.	Carpentus	14	añ.13.	Numitor	21.	añ.1.

Opsarum Etrurie insignis ciuitas his temporibus (ut Strabo refert) a grecis ex pisa Archadie ciuitate venientib⁹ inciuium sumpsit. Nam ferunt sic inquit. Quidaz ex ea et Elide ciuitatibus venerunt. et pisas in ytalia condiderunt. quas sic ex pristina ciuitate vocauere. Eam enim vrbem vetustam et gestarum gloria claram ab Alpheis originem habuisse Virgili⁹ dicit quom ait. Hos parere iubent Alphee ab origine pise. vrbs etrusca solo. Et plinius. pisas inter auxerim et arnum amnes a pelope et tenitanis greca gente ortas asserit. Justinus vero dicat. pisas in ligunibus grecos auctores habere. Et lucanus in primo. hic cyrrhena vado frangentes equora pise. Hec igitur ciuitas quas infelix nunc sit habita vepote que florentino populo grauissimis subiaceat pressuris. olim tamen potentissima fuit. florentibus autem romanorum rebus nullum habuisse potentatum inuenimus. Postqz vero maritime vrbes etrusce. hinc luna inde populania cepere fuerunt. quiescentibus per Karoli magni filiorum tempora ytalie rebus eam quā postea habuit potentiam assumere cepit. Quibus temporibus et deinceps multos prestantissimos habuit maritimo bello viros: quorum virtute et prestantia mirūmodus aucta fuit. Quo factū est vt inter etruscas vrbes. et belli gloria diuitijs atqz potentia principatum obtinere promeruerit. Et multas insulas atqz ipsam quasi hierusalem suo dominio subegerit. Sed ab annis septuaginta postqz ea ciuitas florentinis subiecta fuit infrequens populo opibusqz exinanita penitus est reddita. Pise tercio eugenio pontifice romano ornate fuerunt. Ea enim nunc superbissimis edificijs et pontibus super Arnum fluuium positis exornata plurimum est. Habet inter cetera hec ciuitas Templum diue virgini dicatum. et claustrum toto orbe celeberrimū qō campus sanctus nuncupatur. Atqz Turrim caponariam miro ordine confectam. Que omnia videri et mirari incredibile videtur. Genuit hec ciuitas inter ceteros Raynerium et Bartholomeum Theologos et Jurisponticij doctissimos ordinis predicatorum. Atqz Hugutionem grāmaticum. et alios multos.

Pisa

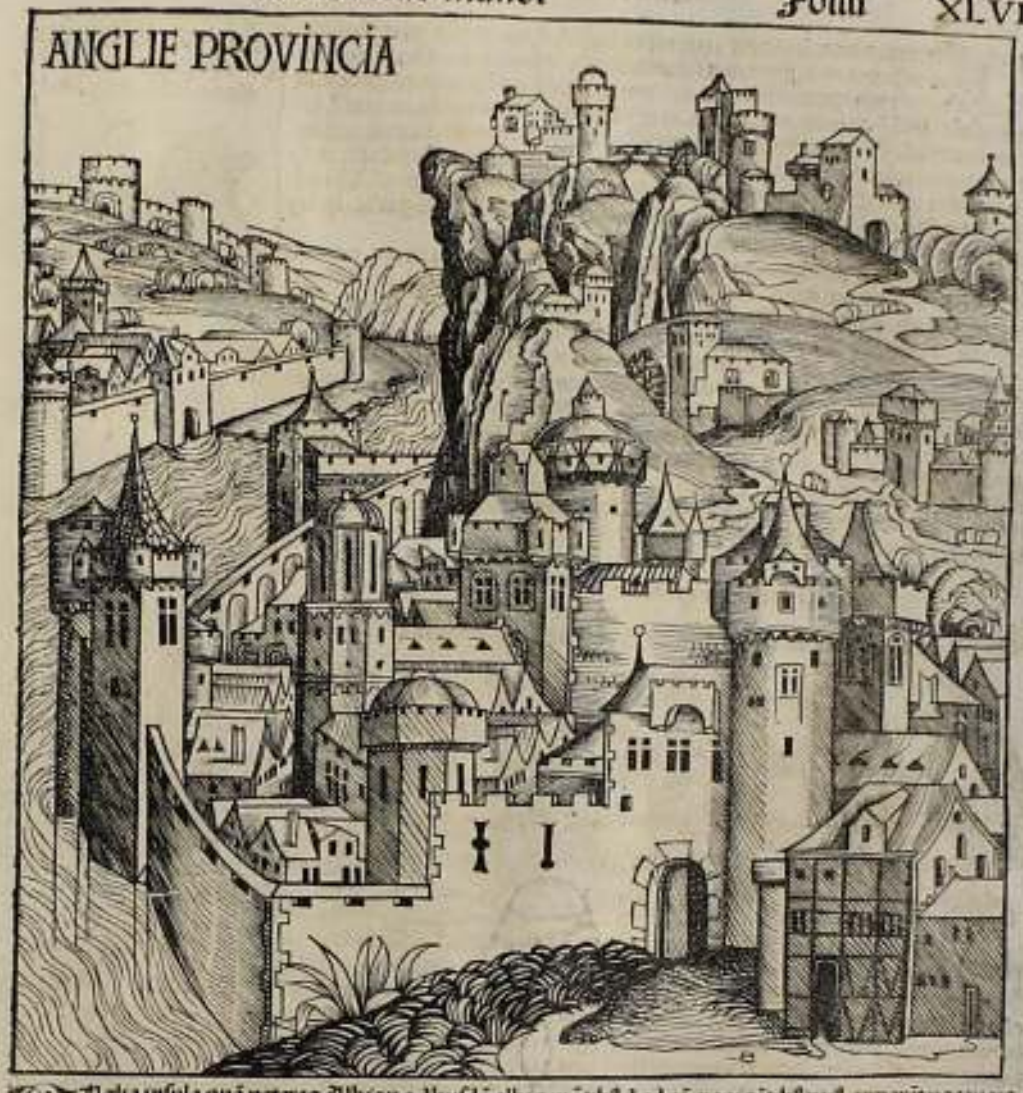

Anglia insula quā veteres Albion a ꝙbusdā albis mōtib⁹ q̄ ad eā nauigātib⁹ pri⁹ apparēt vocauere
eam Britānā a bruto Siluij postumi latinoz regis filio albionā insulā quā gigātes incolebāt supatā
ab ipo britānā appellauit. Et ꝫ britānia maior ad minoris britānie differētias gallias ꝓtingens
dicebaē. Huic a ḡdas anglo potētissimo rege anglia in hodiernū diē appellata est. Hec ei triangularis e inter
septēmonē t occidētē sita. q̄ ab oi ꝓtinēte habeē diuisa. Nas a germania q̄ ſꝫ septētrioe est incipit. Et iuxta
galliā t hyspaniā versus occidētē ꝓtendit. Et tō solin⁹ dixit. Finis erat orbis ora gallica litoris. insi britā/
nia insula nomē pene orbis alter⁹ mereret. Vā virgil⁹. Et penit⁹ toto diuisos orbe britānos. Deut⁹ aūt
eū in britānā seu anglā māsionē sibi delegisse e vestigio sec⁹ Rametlis flauij ripas Trimōatem ꝑdidit or-
bem munitissimā. Et ḡtes oibus copijs feracissimā ad veter⁹ Troye memoriā recēsendā. Deinū hūc tres ge
nuisse filios ferūt. s. Locrinū Albanetū t Cambrē. Qui prio insulā inter se diuidētes. Locrino natu maiori
media insula ps obuenit. Que ab ipo lochria postea fuit cognoiata. Et i ea adhuc londinū ciuitas extare dr
Urbs mercatorib⁹ t negociatorib⁹ marie celebrata. In q̄ adhuc anglie reges priapesq̄ ac senat⁹ ppli cum
mercatorib⁹ cōuenire vt plrimū tradūt. Albaneto vo ei⁹ filio q̄rta insula ps obuenit. q̄ ab eo albania fuit di
cta. Et ꝫ scocia nūc nūcupaē. Est ei ei⁹ insula in q̄ est anglia scocia supma ps in aq̄lones versa flumib⁹ haud
magnis t mōte ḡdas ab anglia discreta. Cambri vero tercio filio cambria q̄ nūc Thyle dr insula inter septē
trionalē plagā t occidētalē. q̄ vltima fuerat ex cognit⁹ a romanis. in q̄ estiuo solstitio sole de cancri sitere faci
ente trālitū nox nulla. brumali solstitio ꝓinde dies mill⁹. Hui⁹ insule maria ps fruentera ē. Abūdat pecore
Auro t argēto ferroq̄. Efferūtq̄ ex ea pelles t mācipia. Et canes ad venādū aptissimi. Habit⁹ insulis nec
ignobilib⁹ circūdaē. qz hibernia ei ꝓximat magnitudie: parvo a brittānis diuūcta freto. Et insule pue Or
chades appellate. Gregor⁹ btissim⁹ pōtifex h⁹ nois scōs eo mittis Augustino mileto t iohāne mōchis aūs
alijs ꝓbantissime vite viros. Primū anglā ad fidē ꝓuerūt. Et in ea deiñ mlti reges claruere miraclis. Circui
tu brittānā patere triginta octo milia passus septuagīta quinq̄ milias pytheas t ysidorus tradūt. in q̄ spacō
magna t multa flumina. preterea metallor larga variaq̄ copia. Eorum hystorias Beda optime describit.

QUarta etas mundi incipit a principio dauid: et durat vsq; ad trasmigra/ tionem babilonis. Et habet scom hebreos annos. 484. Sed scom sep/ tuaginta interpretes habs. 485. annos. Qui dauid primus regnauit de tribu Juda apud hebreos annis. xl vij. in Ebron super tribum iudr: et xxxiij. su/ per totum israel. Inchoatur autem quarta Etas in dauid. non qz primus regum: sed qz primus regum de tribu iuda. qm̃ ei fuit facta expressa ꝓmissio de xp̃o nasci turo de tribu iuda. Gesta aũt eius patent per totum scom libꝝ regum ꝛc. Ũi da/ uid audita morte saulis luxit cũ suis et iciunauit. instituitq; carmē lugubre. qz rex israel primus ante eum et dominus eius.

DAuid prophetarum omnium princeps Jesse de tribu iuda filius. primus hebreorum rex anno a natiuitate abrahe nongẽtesimo quadragesimopri mo hebreis regnare cepit. Et regnauit (omnibus cõputatis in hierusalẽ ꝛ in Ebron) annis. 40. Vir quidez ab infancia pulcherrimus ruffusq; ac decora fa cie. ingenti fortitudine sed animo maiori. Qui preter philistẽi gigantem virũ for tissimum quem ante regni suscepti onẽ funda interemerat: etiam in certaminibus (suscepto imperio) que ꝑ subiectos regni suscipiebat. primus ad pericula semper properabat. Ipse regno adepto primũ hierosolymã obsidens tandez cepit: expul sis inde chananeis et iebuseis Inde omnes palestinos et hostes omni ex parte cõ triuit. Tandem cum predictum tempus regnasset plenus dierum bonorumq; ope rum obdormiuit in domino cum vixisset. 70. annis. Sepelieruntq; eum Salomon filius eius in hierusalem decenter.

Filij dauid in Ebron quattuor

Chiera 5° Saphatias 4° Adonias 3° Ablolon 2° chebrab Primꝰ amon

SAlomõ (anno mũdi. 4165) Dauid regis ex Bersabea filiꝰ. scõs hebreorus rex. adhuc viuẽte patre hebreis regnare cepit. et regnauit annis. 40. hũc natum pater confestim Nathan ꝓphete viro doctissimo atq; sanctissimo educandum nutriendumq; dedit. factus adolescens suas ob virtutes domino ꝓ bente reliquis suis fratribꝰ abiectis dauid in regnũ ꝓfecit. Is hostes debellans pacem vndiq; obtinuit. deinde templum illud toto orbe celeberrimũ extruxit. Tã dem cum quattuor et nonaginta annis vixisset valde longeuus mortuus est. Cui eius regibus felicitate excedens. Et sepultus est in hierusalem.

REgina Saba audita fama salomonis: venit a finibus terre audire sapien tiam eius. et de omnibus que interrogauit ei satisfecit: Videns ordinem domus et familie: et audiens sa/ pientiaz eius multũ laudauit eum. Ve/ deruntq; alter alteri magna munera. Fe citq; Salomon thronum eburneum ad quem sex gradibus ascendebatur qua re et omnes vndiq; terrarum desidera bant videre eius faciem. Et qua prophe tissa fuit Sibylla dicebatur. qua ꝓphe/ tauit de ligno sancte crucis. et de excidio iudeorum. Fuit eñ cultrix vni veri dei.

Saba

Linea Christi

Dauid secundus rex Jsrl

Anno mũdi. 4085.

Salomon Rex

David ex cōsilio dñi ascendit cū suis in Ebron: ubiq; in adolescētia sua in regē electus unctusq; per Samuelē solū sup tribū iuda. Et ysboseth filꝰ saulis opante abner aūt exilo eiꝰ: factꝰ est rex sup alias. xi. tribꝰ israel: q regnauit duobꝰ annis. Cōgregatis aūt exercitu david sub Joab principe exercitꝰ eiꝰ et abner principe exercitꝰ ysboseth ex cōmuni assensu. xij. ex una pte. et. xij. ex alia luctauerūt adinuicē: et alter alterū occidit uno ictu Fugiētibusq; his q erāt cū abner. asael germanꝰ Joab persequēs abner nolēsq; ad pces eiꝰ omittere psecutionē: Bemū fuit percussus asael ab abner in inguine auersa hasta. et mortuꝰ est. Longa igitur cōcertatiōe facta inter domū Saul ⁊ domū david. David proficiens ⁊ semp sepo robustior. Bomꝰ aūt Saulis decrescēs quotidie. Nati sūt aūt david in Ebron primogenitꝰ amon: secūs chelab Terciis absalon. Quartꝰ adonias. et alij de plurib⁹ uxorib⁹. Abner aūt q regebat domū ysboseth redargutꝰ ab eo. qꝛ cognouerat cōcubinā saul. indignatꝰ cōtra eū accessit ad david ⁊ promisit ei populū totū israel reducere ad subiectionē eiꝰ. Quod cū tractare disponeret reducta uxore david. s. michol ad eū Joab ꝓditorie occidit ipm abner in ultionē fratris sui asahel: quod david displicuit: ⁊ fecit eū honorabiliter sepeliri affectās cadauer eū suis. lacrymās ꝓ morte illiꝰ.

Die david quasi stupor quidā in humano genere reluxit in q̄ nūq; hec simil cōuenerūt. tanta sublimitas ⁊ humilitas tanta. tāta strēnuitas ac tanta mititas: tam grandis secularū cura. Tam pura ⁊ devota spiritualiū cōtemplatio. tot homīes punire. totq; lacrimas effundere. In tanta cadere pctā. et tale agere penitētias Natiq; sunt ei filij in hierusalem. Salma Sabab Nathā Salomon ex Bersabea uxore urie. et alij nouem absq; filiis cōcubinarum. Hic demiq; regno in pace adepto contra legē Moysi (qua precipit nō dinumerandū esse populū) precepit Joab principi militie sue ut dinumeraret uniuersum populum. Et censu habito. inuenit mille milia et centuꝫ milia virorum educentum gladium. et de tribu iuda solum quadringenta et septuaginta milia bellatorum. Displicuit autem deo quod populum dinūmerasset. et peruasit israel pestilentie plaga. ex qua ad septuaginta milia de omni israel ceciderisse referuntur.

I Sci tres prophetabant tpe david Nathan uero fuit filius fratris david. et adoptiuus ysay.

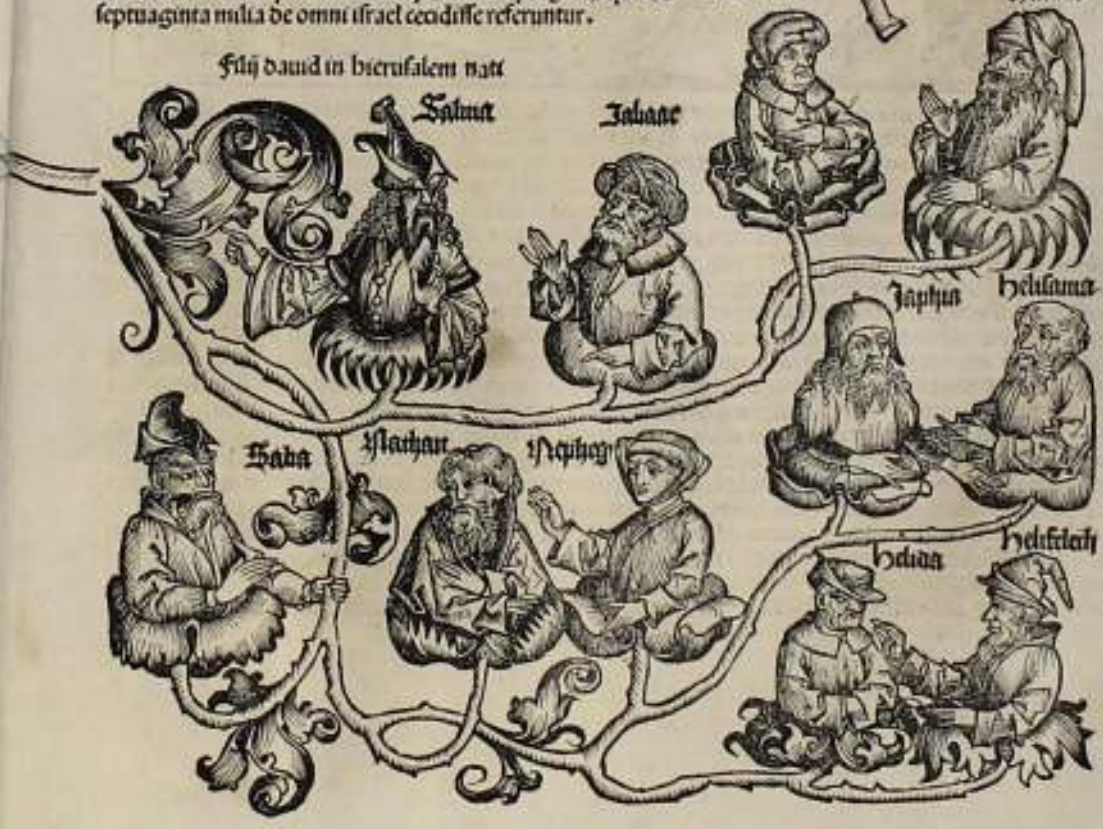

Salomon ascendit in Gabaon vt immolaret in excelso vbi erat tabernaculum et altare eneū ꝙ Moyses obtulat mille hostias in holocaustum. Et apparuit ei dominus in nocte per somnium dicens vt peteret quod vellet ab eo. Is postulauit sapientiam ad regendum populum suum. Placuit sermo coram domino et ait. Cuz non petieras diuitias gloriam et mortem inimicorum seu longamvitam exauditus es. Ecce tibi cor sapiēs ꝙ nullus ante similis tui fuerit Postmodū iudicium in quo ostensa est sapientia ei⁹ fuit de duabus mereticabus habentibus filios. Quorum vno a matre nocte oppresso contendebāt de superstite cuius esset. Et data sententia per Salomonem ꝙ diuideretur in duas partes: rogauitmater vera ꝙ totus vivus daretur potius alteri mulieri. Et ex hoc iudicauit Salomō esse illā veram matrē sibiq; dari iussit.

Judicium Salomonis

Templum domini toto orbe celeberrimum Salomon rex anno quarto regni sui edificare cepit. ꝙ fuit. cccc lxxx. egressionis israel de egipto. A natiuitate abrahe nongentesimus octuagesimusquartus Et in octauo anno complevit. Fuit autem edificatum in hierusalem in monte moria vbi abrahas voluit filium immolare. et Jacob vidit in somnis scalam de celo ad terram. Id autem templum ex lapide albo totum constructum fuit. Cuius fabrica multa arte confecta est videlicet de lapidibus politis mira arte compositis. Eius longitudo cubitorum sexaginta fuit. Latitudo viginti. Et altitudo centum viginti. Et cuz hac dispositione ꝙ a pauimēto iuxta terram vsq; ad primum tabulatum erat altitudo. xxx. cubitor. Et a primo tabulato seu solario vsq; ad secōm erat altitudo. xxx. cubitorum. Et ab isto secōo solario vsq; ad tertium quod erat tectum templi erat altitudo sexaginta cubitorum. Habebat ergo duo solaria inter pauimentum et tectū Et in quolibet solario et in tecto erat ab extra in circuitu deambulatorium. Istud dicitur in euangelio pinaculum: super quod xp̄s a dyabolo tentatus fuit. Et erāt ibi cancelli ante ne inde caderent ambulantes. Et dividebatur in duas partes scz in sancta ad quē locum primo erat ingressus in templum ex parte orientis. xl. cubitorum. Et sancta sanctorum. xx. Eratq; in medio inter sancta et sancta sanctorū paries factus tabulis cedrinis. Et postea lamis aureis coopertus altus. xx. cubitis. Ante quem velum appensum tenue pulcherrime intertum. quod scissum est a summo vsq; deorsum tempore passionis. Intra sancta sanctorum erat archa domini facta a moyse. In archa erant tabule decalogi. Solum semel intrabat summus sacerdos in anno in sancta sanctorum infesto propitiationis cum magna solennitate. In sancta autem circa velum intrabant sepe sacerdotes in certis sacrificijs ad accendēdas lucernas. Et ibi ex pte meridionali erat candelabrū aureū qd fecerat Moyses cum septem lucernis. Et ex pte Aquilonari mēsa ꝓpositionis. In medio aūt erat altare aureum factū a Moyse. sed addidit Salomō. x. alia candelabra eiusde formatis sed maioris quātitatis. quicq; ad dextrā. et quicq; ad sinistrā. Et similiter. x. mēsas aureas maiores. Et in medio altare thimiamatis.

Linea pontificū

Sadoch filius achitob

Sadoch fumus sacerdos in principio regni Salomonis sedere cepit. Hic fuit in nūero pontificum octauus.

Achimaas filius sadoch

Achimaas non⁹ fummus hebreorū sacerdos clarus fuit. ⁊ matrimonio in veneratione apud iudeos habitus est.

Achias ꝓpheta

Semeias

it. dū reuerteret i hierosolymā

Abdo prophet a

Achias silonites ꝓpha pdixit hieroboā q̄ esset regnus⁹ sup. x. trib⁹ isrl.

Iste Hieroboā dece⁹ scissuras pallij ab Achia ꝓpha accipies ⁊ in egiptū fugiēs, mortuo Salomōe a dece⁹ tribub⁹ electus i regez Vitulos aureos cōflatiles in dan⁹ ⁊ neptali posuit ydolatria peccatum⁹ effectus, peccare fecit isrl ꝑplm ad ydolatriā inducēdo. Vñ tot⁹ ꝑplꝰ isrl destructo secuta ē.

Semeias ꝓpha compescuit Roboā ne pugnaret cōtra Hieroboā. ⁊ scripsit eoz regū gesta. Iste etas ꝓphauit q̄ Sesac rex egipti diuersa mala fecit i terra iuda anno sex quinto roboam.

Oadab hieroboā regis filiꝰ sedit israhelitarum rex incepit regnare sedo anno Aza regis Iude et fecit malū sicē pater ei⁹. Et qui⁹ sit eius baasa ⁊ regnū p eo scdm ꝓphetā Achie ꝓphe.

Abdo ꝓpha hic ꝓpha uit cōtra vitulos aureos ⁊ man⁹ hieroboā arumā i via a leone iterfect⁹ ē.

Iste Baasa de tribu Issachar tercꝰ israhelitarum rex fecit malū cora dño ambulādo in oībus pcis hieroboā nec audiuit Hieu ꝓphetas ad eū missus ⁊ occidit eū ⁊ ipe a christo pept⁹

Hela baase regis filius q̄rt⁹ regū isrl. Illū interfecit ei⁹ seruus Zambri cū omni domo pris sue vsq; mugentem ad parietem scdm ꝓphete dictum.

Linea regū israel

Hieroboam

Nadab

Baasa

Hela

Perusia

Perusia vetustissima ac nobilis Etrurie ciuitas olim primaria. sed nūc tercia inter etruscas ciuitates nomiata: quā Justinus ab acheis conditā fuisse dicat. et ante romā conditaz iniciaz sumpsit: ꝙuis alij Troyanum quendā primapē noie perusiū ei⁹ cōditorē affirmant: et ex suo noie perusiū siue perusiā nomiauit. Est aūt hec sola inter oīa italie vrbes felicitatem nacta penit⁹ inaudita. Q̄ candē pene status et rez conditionē quā ante conditaz vrbem Romā: et postmodum roma sub regib⁹ cōsulib⁹ et imp̄atorib⁹ z tyrānis habuit nūc retinet. Passa est tñ varias sed tolerādas agitatiōes. Quaz romani post mortē alexandri magni. L. postumij consulis virtute in dedītiōes acceperūt. At liuius scribit libro decimo. Nec in Etruria pax erat. Naz z perusinis auctorib⁹ post reductus a consule exercitum rebellatum fuerat: Fabius q̄t treuz milia quingentos perusinoz occidit. Et si vero per insatiabilem triūuiratus tempora. L. Antonij ꝺ. Antonij fratrē Octauian⁹ cesar i Perusia obsedit. famemq; raro alias simile auditam Antonij exercitus in ea clausus. z perusinus populus sustinuere. Et capta vrbs diruta q̄ est. Eam tamen breui instauratam fact⁹ ꝺ. Monarcha memb⁹ portasq; nunc extannib⁹ cōmuniuit Idem octauianus augustus. Quā a suo cognomine perusiam augustaz (sicut littere cubitales portis incise ostendūt) voluit appellari. Ei⁹ diruptionis causam ponit Liuius libro. cxxv. Est itaq; perusia omni ex parte montuosa. Cuius loci conditio ea est: vt nec quicq; munitius: nec certe amen⁹ inueniri possit. Nā prerupti vndiq; rupibus aucta: ita inexpugnabilis est: vt nullis quasi egeat defensionibus. Et licet plurime apud perusinos olim exiterint intestine seditiones: et tyranni aliq̄n eos oppressierint. nūc tamen libera est. Et optimis eruditissimisq; viris et legibus instituta. In ea sunt templa pmagnifica ornatissima. religiosoz mōsteria: excelsa ciuiū pallacia. Amplissima pauperū hospitalia gymnasiū celeberrimū. fontē cū insigni fonte amplum. Et portic⁹ z viridaria optime arboribus cōsita. Ejus ager olei vini. croci: et suauissimoz oīmodarum fructuū feracissim⁹. Bald⁹ in ea claruit. qui cum Bartolo sassoferratensi Jurū ciuilis et pontificij obtinuit principatum. Similiter angelus et petrus germani. Sed et Cynus consultissimus ante eos perusin⁹ extitit. Et nostra tempestate Matheolus perusinus medicus famosissimus e Perusio originem duxit. Qui padue in gymnasio in primis docendo et dicendo floruit.

Linea Christi Reges inde

Roboam .a 20 y.

Abya M .4222.

Asa .4225.

Qrca hec tpa sanctor doctorū scripta gentiliū hystorias nō cōmemorāt ex illa forsitā causa: qr ad intellectū sacre scripture nihil conferūt. Unde vsqz ad sard anapallum vltimū monarchas assyriorū. de aliis intermedijs aliqui nullam faciunt mentionem.

Iste Roboas filius Salomonis terā hebreoz rex pūi suo in regno: sed nō in sapientia successit. spreto nāqz senioz cōsilio p adolescentū temeritate cōtra bans pplm: duas trib⁹ retinuit. Et dictū est regni istud iuda. q petis suis exigentibus imperū Sisach regis egipti cū investitūs sustinuit. Iste roboā habuit vxores. 18. et cōcubinas. 30. filios. 28. et filias. 40. cuius anno primo scōm cōmestorem diuisa est monarchia dauid regni iudeozum et nūqz readunata.

Hyeu ille filius anani prophe mittit contra baasa et martirius constāti animo vsqz ad mortē ptulit.

Stū tres scz hyeu eliezer z oziel cuz azaria ppbe tauerūt regib⁹ Juda scz Asa z Josaphat z Joza

Ab isto Silnio enee filio ex lauinia tercio latinorum rege reges sequētes dicti sunt siluij. q z fuit in silua nutrit⁹ z venatiōe. Hic nat⁹ est post mortē patris: vñ posthum⁹ dicit Enee. q: post humanos ꝑtus nat⁹ iuxta illud virgilij. Tu posthum⁹ eris.

Et regnauit annis. 29.

Iste Eneas filius ꝓdicti siluij posthumi regnauit ānis. xxxi. Is latino post se hereditate relicto exspirauit

Iste abya quart⁹ iudeoz rex filius roboam ex maacha vxore filia Absalonis trib⁹ annis regnauit. fecitqz malū cora dño ambulādo in peccatis ꝑris sui. et ideo paucas ānis regnauit. Mouit aūt cōtra eū bellū hieroboā rex israhēlis in exercitu suo. lxxx. milia bellatoz z abyas. xl. milia. Quē ad se venīrē cū tali ingenti exercitu facile cōpescuit ac fugauit. Ex cuius quidez exercitu ad quiqgita hoīm milia vno ꝑlio interfecē

Iste Anani propheta increpauit asa ideo incarceratur.

Atinus silui⁹ ille regnauit annis. l. tpe dauid

Iste alba siluius fuit Enee siluij filius edificauitqz Albaz ciuitatē a q reges albanorum dicti sunt. Forte pa⁹ fundata. et hic instaurata.

Athis ille regnauit tēpe Roboā annis. xxuij. capi filio derelicto.

Asa ille in principio regni sui ac deinceps vsqz ad annū tricesimūseptimū feat bonū coram dño ambulādo in vijs ꝑis sui dauid abstulit ydola. z p cussit ethiopes cōtra se venientes. Demū init fedus cuz rege Syrie benedab qđ deo displicuit. vñ misit ad eū ppham Anani quē incarcerauit ꝓter qđ dolore pedū passus obyt. Regnās aūt Asa z regnuz scōm legē dñi cōpescuit egressus est contra eos Zara ethiopie rex cū exercitu ac multitudine innumerabili Asa cum exercitu suo obuiās dñm invocauit: qui exterruit ethiopes. et versi sunt in fugam Occurrente sibi azaria prophēta confortantem eum. propheta sqz inter cetera predixit hierusalem a caldeis forte capiendam.

Linea regum italie

Siluius posthumus

Eneas siluius

Latinus siluius

Alba siluius

Athis siluius

Asarias prophetā

Helya prophetā

Abdias

Michheas

Jonas

AZarias filius oberh ꝓpha clarus habetur qui z de captiuitate predixit. Hic egressus in occursu aye regis iuda. z cōfortatus est in verbis ꝓphe. et eius promptione de dei cultu reddidit animatum. et abstulit ydola de omni terra Juda et benamī.

AMri rex israel dolens domum baasa et statim percussit eum Amri et regnauit pro eo.

HElias ꝓpha oratione obtinuit q̄ tribus annis et dimidio nō plueret sup̄ terrā. Hic pas⁹ est a corui in torrente carith. vbi coru⁹ deferebat ei panē z carnes mane et sero. Exinde vidua sareptana de pugillo farine nō deficiēte cui⁹ filiū mortuū matri viuū restituit cum parit. Ipse etiā coz̄ pplo israel congregato in mōte carmeli igne descēdere fecit de celo sup̄ sacrificiū qđ q̄ quadringēti sacerdotes ydoloz̄ facere nequierūt occidi fecit. Et ꝓter hoc cū Jezabel in vltionē ipsoz̄ vbiq; psecut⁹ est. prerit in desertū sub iunipero dormiens angelus appuit exortās vt comederet in cui⁹ fortitudine cibi. xl. dieb⁹ ambulauit vsq; ad mōtē oreb. inde in damascum veniens. deinde a domino per turbinem in celum vectus est.

ABdyas vn⁹ de. xn̄. ꝓphis ponit in figura. dicit fuisse dispēsator dom⁹ achab regis israel. Qui cū Jezabel regina vxor Achab interficeret ꝓphetas dom̄ni. abscōdit et eos quinquagenos et quinquagenos in speluncas panitq; eos. z iō meruit a dño ip̄m ꝓphie

AChab sext⁹ rex israel sup̄ oēs q̄ erant ante eu impegit maxime suasu pessime Jezabel vxoris sue. Qui postremo in bello percussus sagitta obiit. Fuit aūt Jezabel filia regis sydoniorū tot⁹ malicie prodigium. que occidit Naboth et ꝓphetas dñi. Ipa vero interfecta est per hieu et a canibus comesta.

MIcheas ꝓpha de tribu ephrem oriund⁹ in morasthi q̄m peccātē achab sepius arguebat. z ip̄m predixit moriturū sub Joram filio eius. precipitio valde horrecto tractatus occubuit.

OChozias rex israel septim⁹ misit ad beelzebub deum accaron consulendū si posset sanari propter quod obiit iuxta verbum helie: Cepit aūt regnare anno. xvij. regis iude Josaphat. Extinct⁹ est aut sine filio. cui⁹ successit in regno frater eius Joram.

IOnas propheta filius Amathi clarus habet et multa predixit que non sunt scripta hic. post hec mittitur ad ninuen. vt patet in eius libro diuf autez q̄ ipsum helyas suscitauerit a morte adhuc puerū. Ipse a ceto deglutit⁹. passionē xp̄i naufragio p̄figurauit.

IOram Joram octauū regem israel obsedit benedab in samaria. et mentis helisei liberat⁹ est. Ip̄e autem regnare cepit anno. xviij. regis iosaphat loco fratris sui Ochozie. Sed q̄ secutus fuit peccatus Jeroboz interfectus est a hieu cum omni domo patris sui. Quus per aliquot annos obseruatione preceptoz̄ dei et moderatione in suos vsus fuisset. Et heliseū p̄pheram in veneratione et precio habuisset. Adoabitarum regem fudit z eius ciuitates subuertit. Et omnia inimicorum spolia consecutus est.

Linea Regum israel

Zamri

Amri al'ambri

Achab Jesabel

Ochozias

Joram

Hiericho olim regalis ciuitas et famosa. nūc in paruā villaz redacta. In loco pulcherrimo atq; in valle iordanis sita. Vix octo habēs domos. et oīa monimenta sacroz locoruz in ea ferme penitus sunt deleta. legitur donunū multa fecisse in hiericho. Cum eius murus miraculose destruxit Josue reedificanti maledictionē dedit. De hac hiericho fuit Raab meretrix. Et in ea in domo Zachei ꝑpe hospitio fuit receptus. Ex hac ciuitate Heliseū ꝓphaz deludētes ab vrsis deuorati. Et ꝓpe eam dñs cecū illuminauit ⁊c. Fuit aūt prope hāc ciuitatē olim opobalsamū ortus de cui⁹ amenitate scribit Justin⁹ abbreuiatoz trogi pompey. Est nāq; vallis que cōtinuis mōtib⁹ velut muro quodā ad instar horreoz claudit. spaciū loci ducēta milia tugera nomine hiericho dicit. In ea silua est et vbertate ⁊ amenitate insignis. Siquidē palmento ⁊ opobalsamo distinguit. Et arbores opobalsami formam similem piceis arboribus habent nisi q; sunt humiles magis. et in vncarum more excolluntur. Quippe cū toto orbe regionis eius ardentissimus sol sit ibi tepida aeris naturalis quedam ac perpetua opacitas inest.

Hiericho

Cum Helias iter faceret cum discipulo suo heliseo: Venientes ad Jordanis fluuiū percussis aquis pallio helye facta via per medū transierunt. Quo transacto dixit Helias heliseo. vt peteret qđ vellz anteq; tolleretur ab eo. qui postulauit duplicem spiritum eius. id est in faciendo mirabilia et ꝓphetando. Responditq; ei se hoc receptuū si eum videret cū tolleret ab eo. Sermocinantib⁹ aūt sil' apparuit curr⁹ igne⁹ cū equis igneis i quē helias ascēdens assumpt⁹ est in celū id ē in paradisus terrestrē. Vbi viu⁹ pmanet cum Enoch vsq; ad tpa antixpi. ꝓra quē descēdet ad predicādū. Heliseo aūt videte ⁊ clamante pater mi pater mi curr⁹ isrl' ⁊ auriga ei⁹ ⁊c. accepitq; palliū helie. qđ ei ceciderat. et reuertens ad Jordanē tangēdo ipo pallio scdā vice aquas diuise sunt. Venies aūt ad habitandum in hiericho. Ibiq; ad pces habitatoruz loca sanauit aquas pessimas illi⁹ loci misso in eas vase nouo ficuli cum sale in eo: et exinde cū ascēderet bethel: exidentib⁹ eū pueris et dicentib⁹. Ascende calue maledixit eos post qđ duo vrsi de saltu egressi lacerauerūt. xlij. ex illis pueris. Dic autem helias thesbites maximus ꝓphetaz fuit temporis p hoc tps ab humanib⁹ est ablat⁹. Cui⁹ fine nemo cognouit. hic multis miraculis quo aduixit claruit. Ita si cut ignis ardēs tot⁹ erat. Ita et verba ei⁹ qsi facula arcebāt. Tandē a dño (vt dictū est heliseo vidente) per turbinem in celum vect⁹ est Relicto in eius loco heliseo prophēta.

Heliseus ꝓpha Helyas tesbites

Linea pontificu

Azarias

Joyada

Asarias

ISte Benedab filius Tabremmõ filij Oyon regis Syrie iniit fedus cuz baasa rege israel: q̃ rupto pecisit fedus cũ Aza rege iuda.et extunc urbaueit reges Syrie regnũ isrl̃ vtz. Benadab rex syrie collecto exercitu suo.et. xxxij. regib⁹ cum adiuuãtibus.venit ꝓtra Achab regẽ israel in prelũ. ⁊ dñs p ꝓphãm predixit victoriã: quod ⁊ factũ est illis fugatis: Iterum infra annũ restaurato exercitu venit rex Syrie cõtra isrl̃ bellũ mouẽs in vallib⁹. dicẽtibus q̃ dij mõtium erãt dij isrl̃:ideo victi prius fuerãt. Sed rebellatus est exercit⁹ Syrie occisis centũ milib⁹ de eis.⁊ decem ⁊ septẽ milia qui remãserãt.fugiẽtes in ciuitatem murus ciuitatis ruẽs oppressit eos. Benadab autẽ rex syrie occultãs se misit nũcios indutos cilicio ⁊ cinere aspersis capitib⁹ petẽs misericordiã: quod Achab fecit dimittẽs liberũ. Quod ꝓpheta quidaz redarguit in habitu simulato ⁊ sub parabola dati alicui in custodiã sub pena mortis sic cõclusit. q̃ q̃ dimiserat benadab digniꝰ morte.⁊ populus suus israel esset pro eo salicet periturus.

ASael rex Syrie exigentib⁹ demeritis occulto dei iudicio promot⁹ fuit in regẽ Syrie vt affligeret filios isrl̃. Iste est sup quo flenit helizeus ꝓphãs eaz futurũ regẽ syrie.⁊ multa mala factuꝝ israel. Qui etiam ꝓpter peccata hieu nullus est a dño in omnẽ terrã galaad.gad.ruben.et manasse.⁊ fecit plagaz magnaz cunctis diebus Joathas.sed Joas filius eius dño deo sibi fauente tulit vrbes de manu Benadab filij Asael post mortem asael.

Zacharias

ISte benadab filius suus Asaelis. Porro ioas filius Joachas rex israel tulit vrbes de manu benadab quas asael pater suus tulerat de manu Joachas iure prelij.nam tribus victoriis pcussit eum ioas. et debet scribi p d tu fine vt volũt hebrei.

ISte Joiada inclitus fuit et amouit Athaliam ne regnaret sup iudam.constituitq; Joas filiũ Jozam pro ea.Hic solus post Moysen legẽ vidisse.c xxx. annis.Hic etiaz diuino zelo ductus disposuit vt athalia occideretur in domo regis.

RAsim ille rex Syrie vastauit iudam tpe Achas propter quod obsedit eum Teglatphalazar in damasco.⁊ cepit ciuitatẽ ipamq; interfecit:⁊ trãstulit pplm.

MAchabias filius Joiade lapidatus est iussu regis Joab inter altare⁊ templum.eo q̃ Joas increpauit q̃ dereliquisset viam domini.

ISte Asarias ꝑ zelo legis cõstãter restitit ozie regi iussu volẽti sacrificare vtz.

NAboth iesrahelites:cũ haberet vineam prope domum regis Achab. Volunt ipse achab ⁊ requisiuit Naboth vt venderet vineam pro orto faciendo. Qui cum noluisset acquiescere ei.contristatum super hoc vroz ipsius Achab Jezabel hoc audiens consolatus est eum.⁊ procurauit per falsos testes ipsum Naboth accusari de blasph mia dei.quo facto.ille innocenter lapidatus est.Et cum Achab iuisset ad capiendum vineam naboth.dominus misit ad eum helyam qui pnunciaret ei exterminium eius.et domus sue propter tale scelus.

Linea regũ syrie

Benadab

Asael

Benadab

Raasim

Naboth Iesrahelita

Aquileia vrbiū quondā ytalie traspadane primaria potentissimaq; atq; etiā pulcherrima a mari aliquātisper semota: nostro etiā seculo pene vereclota: q; hec tpa (Carino historico teste) a quodā troyano nomie Equilo e Troya cū aliis pulso cōdiciōis sue principiū sumpsit. et a se Aquileiā noiauit. Vel vt mgr in historijs ait. Aquileia quasi aqs ligata cognomentū accepit. Nūc aūt preter sacerdotes canonicos numero haud quāq; multos: ornatissima speciosissimaq; in basilica diuie facēde rei addictos pter pastores piscatoresq; ramissimos. nullis nūc incolūt ppli. vt vix castellulū tāta olim vrbs nūc possit appellari. Sūtq; t eccla supi dicta t pīarchale atriū t mur oppidulo circūduer. Et mōsterū virginū deputatū pponis pīarche operū reliqe. Florere aūt cepit q tpe primum romanis subigēdis barbaris ad danubiū incolētibus manū apponere ceperūt. Tū octauianus Cesar august⁹. Et si maiorē bellor ptem p legatos admistrauit vt illis ꝓpinquor esset. In his ytalie ptib⁹ frequēter obtuat⁹ est. Nā Suetonius aut relīq bella p legatos admistrauit. vt tam q̄busdā pānonicis atq; germanicis aut interueniret: Aut nō longe abesset. Rauēnaz vel mediolanū vel aqleiā vlq; ab vrbe ꝓgressus est. Et tulia cū comitata aborsu facto puerū amisit. Gloriosissime de aqleia scribit Juli⁹ capitolin⁹. Pretereundū ne illud quidē est. q; tanta fuīe aqleiēses ptra maximinos p senatu fuerit. vt fumes de capillis mulier facerēt quom deficeret nerui ad sagittas emittēdas aīs ob idipm in honorē matronaz senatū venieri calue templū dedicasse. Auxit aūt mirabili incremēto t immēse ditauit aqleiam onētaliū occidētaliūq; mercimoniorz multa opportatio ibidē istituta. q; null⁹ state aqleia loc⁹ alter circa adriaticū mare fuit. in cui⁹ portu et diuersorio occidētales onētalesq; p cōmutādis mercādis coemēdisq; vēdēdis inuicē reb⁹ cōuenirēt. Hec cū mlto tpe floruerit. Postrano ab Attila rege omnio diruta fuit. Cui⁹ icole vel necias quolātes rē venetā nūmodū auxerūt hāc aūt celebrē ciuitatē euāgelista Marc⁹ duz a btō petro aplor xpi ꝓnape i Alexādriā mittere tur nauigauit⁹ naues illic ex more optinet. Aquileiēses ad xpi fidē cōuerit. Sanctūq; euāgeliū suuz. Cui⁹ codex manu exaratus sua venetijs nūc veneratissime seruat. Hermacoraq; t ipe senūs ad marcā pdicatōz uersus a btō petro aqleiet ois venecie ꝓthopresul instituit⁹ omem eā regiōnē deo nro lucrat⁹ est. Quē Nero imperator sīl fortunatū sōdyaconē secum posuit. Fuit t aquileiēsis Chromati⁹ ad quez gl'osus hieronimus multa scripsit. Et ruffin⁹ pbiter latinis greacq; litis adeo erudit⁹ vt ei⁹ q̄ extant tū opa. tū trāslationes nullis cunctipiā eccle doctoris opib⁹ secūdas eloquentia ornatuq; ducamus.

Aquileya

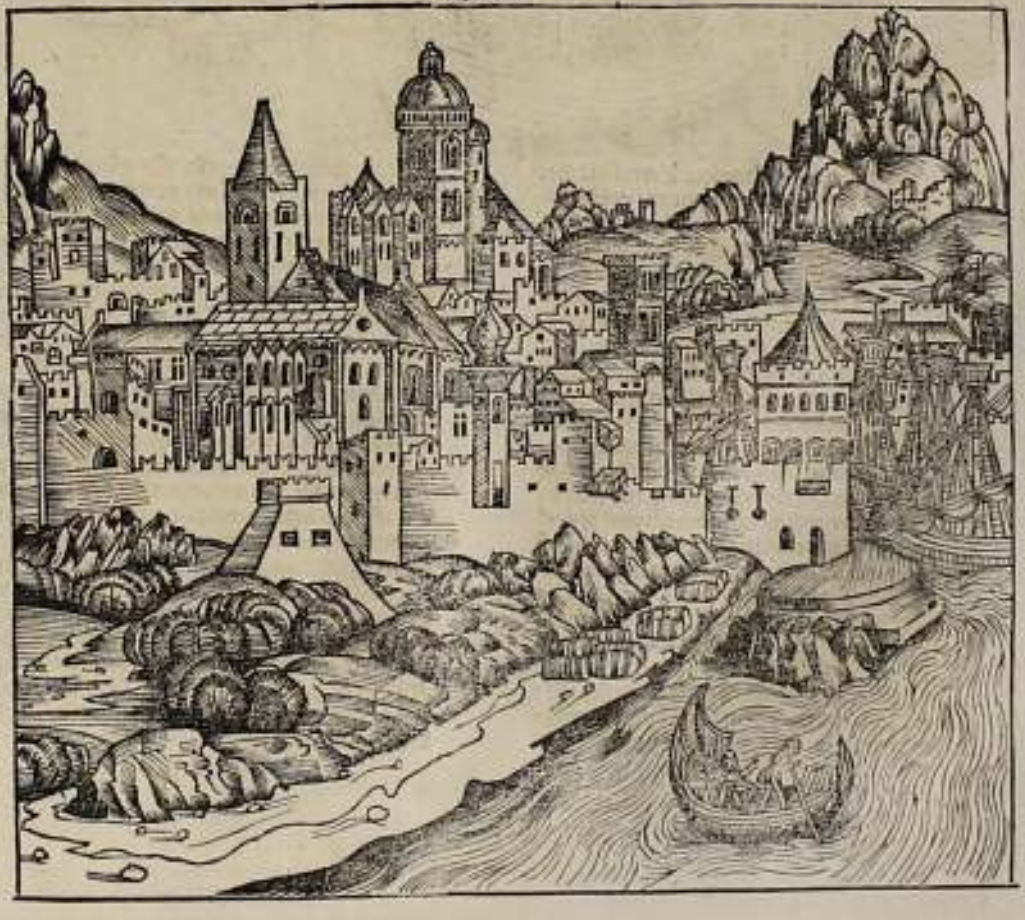

Taruisium

Taruisiū ipsius Marchie Taruisane ciuitas: et ipsa per hec tempora (vt Sicardo Cremonēsi episcopo placz) a quibusdam troyanis fundata fuit. Abluitur autez imo potius diuiditur Silo fluuio qui ex ipsius propinquioribus montib⁹ exijt. alijsqz vberrimis aquis in ea quasi scaturientibus irrigatur. ac situs in mediterraneis Taruisium vrbem diuidit Cuius nomen prior inter vetustos habet plinius. Per tempora vero Ostrogothorum dignitatē inchoasse videt quā nūc habet. Eo qz Totile pr̄ rex ibidē sedē regni sibi cōstituit. Vn totila q postea dnūs fuit Ostrogothor rex t qdē pstantissim⁹ taruisij nat⁹ educatusqz est. Postea longobardor regni inicio quom alboin⁹ rex et⁹ gēt⁹ prim⁹ ytaliā esset ingressus. Adleiamqz q̄ tūc erat et ceteras regionis vrbes p vicinorum cepisset. Taruisiū qz et⁹ incole vicinitōs tardiuscule obtulisset. spoliare ac diruere cōstituerat nisi felix ipsi⁹ vrbis epūs (vt Gregor⁹ scribit) Ur timor⁹ rauēna oriund⁹ regis barbarie sua prudētia t precū instantia dehinisset. Ornataqz fuit ea ciuitas altero pr̄decessore epō hermolao barbaro. Qui sicut vocat epūm pplo magis p

desse admonebat qz preesse. Qō aūt ab hac vrbe vniuersa regio Taruisana marchia denominetur factū credo a minori nomis absurditate vt hec appellatio marchie Taruisane in ipa māserit: cum ea in regione sint amplissime ciuitates Verona atqz Patauiū. Que semp t dignitate atqz potētatu necnō t opulētia Taruisio anteierint: Longobardi cīm in ea ytalie parte maxime quā obtinebant regiones habuerunt quattuor a ducib⁹ administratas. in quibus nullum successionis ius filijs t nepotibus competebat. beneuētanā spoletanam: taurinensem t forojulien sem; duasqz opulentia t amplitudine superioribus pares Anconitanam atqz taruisianam esse voluerunt. Ea affectas legis conditione. vt qui regum aut gentis longobardorum concilij pmissione t decreto impetrasset. eas filijs atqz agnatis successione possidendas relinquendi ius facultatemqz haberet. Nomenqz hunc significans perpetuus magistratum in longobarda. barbarie marchionatus est appellatum. Hec etiam vrbs ecelini t Alberti et⁹ germani de romano (sicut patauium) tyrannide non caruit. A quibus innumeras pertulit calamitates.

Linea Christi

Josaphat

Joram

Ochosias

Athalia filia achab

Jonadab

Anno mūdi. 4240.

NE Josaphat secit bonū coram dño. nec legit de eo magna reprehēsione dignū. nisi qō impijs regibus isrl' qñq; pstitit auxilium. omnes effeminatos e terra iuda extirpauit. Idola quoq; deleuit patrū q; decreta obseruauit. his ēm virtutib⁹ benivolentiam oim cōfinū principū sibi cōparauit. Et palestini ei tributa reddere ceperūt. eius vitisset annis sexaginta cui⁹ corp⁹ ingēti pompa in hierosolimis sepultū fuit.

ESte Capis silui⁹ edificauit Capuā in campania. et regnauit annis .xxviij. relinquens Carpēto filio regnum.

EOram pessim⁹ (Anno mūdi. 4291.) occidit frēs suos. t ambulauit in vijs regū isrl': Idco infelix fuit in ōnibus t miserabiliter mortu⁹. Hic de religiosissime genit⁹ declinauit ad pfidiā. t fornicari fecit filios iuda imitat⁹ fornicatiōs Achab cui⁹ filiā nomie athaliam habuit matrimonio. Et p athaliā vxorē nihil pretermisit q̄ min⁹ aliq̄d quotidie noue impietatis efficeret. t qō ad vastationē paterne traditionis attēderet.

CArpentus post regem capis regnauit annis triginta tempore Josaphat.

OChosias Joram regis filius (Anno mūdi 4299) octau⁹ regū iuda fecit malū coram dño sicut pfecerat domus achab. fuit ēm ocasus est ab hieu. Hūc regē t duos sequētes scz Joas t Amasiā ptermittit matheus. qz voluit tantuz ponere tres ēterrenas. vel qz scōm Hieronimus t Augz⁹. Joram accepit vxorē filiā impijssime Jesabelis ideo filij ei⁹ vsq; ad quartā generatiōs dīn de genealogia ereduūt. ambulauit ēm ochosias invijs Achab auie sue materne vtz i quarto regū. xx. ca. Hūc hieu princeps milicie tocā regis Samarie vna cū oi domo achab ab obtruncare fecit. Cui⁹ corp⁹ ex civitate Mageddon portatū fuit in civitate hierosolymoz ibiq; sepultum.

ESte Tyberi⁹ regnauit ānis. 9. et qz in tyberim fluuius emersus est: que antea dicta fuit albula loco ab eo nomē accepit. t fecit eū Romul⁹ deū. qz credidit eū inter deos translatus. t esse numen illi⁹ fluuij. cui⁹ vsus Rome fuit valde necessarius.

AThalia ista mulier efferata audiēs mortuū filiū suū Ochosiā sumpsit regnū. Interfectaq; oīne semē regū Preter Joas quē vxor Joiade pōtificis filia ioram septē annis absconsum nutruit postea a Joiada ignominiose interēpta est cū septē annos regnasset.

ESte Agrippa silui⁹ rex albanoz siue ytalozum regnauit post tiberium patrem suum submersum in Albula. regnauitq; annis quadraginta.

EOnadab filius Rechab clar⁹ habet. a quo stirps valde religiosa Rechabitaz descēdit. Iste est q̄ pphetauit hieu qñ voluit occidere pphetas baal. qz fuit zelator diuini cult⁹. t marie abstinētie t religiōis cui filijs suis. Nota etiā q⁹ filij Rechab ex pcepto patris ō si pegrini et hospites sup terrā seorsuz habitabant abhomib⁹ in tabernaclis domū nō edificabāt sementuz non serebant nec vinum bibebant.

CEmpore Joas regis iuda templi ruine et templi vtensilia et sartatecta que vetustate vel neglīgētia athalie pierant. de pecunia collecta reparant iussu regis. quia hucusq; sacerdotes negleterunt huiusmodi reperare. pecuniam tñ a populo recapiebāt quo usq; ponebant gazophilatium.

Linea Regum ytalie

Capis silvius

Carpētus silui⁹

Tiberius silui⁹

Agrippa silvius

Lycurgus

Lycurgus scōm Eusebiū insignis est habitus. q̄ et iura lacedemoniīs composuit. et licet gētiles fuerit leges tamē iustissimas nāli diuinoq; iuri cōsonas dedit. Nec quicq̄ censuit. cū nō ipe exemplū poss daret. Aurī argēti q; vsus et olim scelerū materiā nō sustulit. Fundos olim equaliter inter oēs diuisit vt equata patrimonia nemīnē potētiorē altero redderēt. cōmutari publice iussit. ne alicui diuine vel luxurie in occulto esset. Iuuenib⁹ nō ampla quā vna veste vti toto anno: nec aliāq; cultu q; aliū p̄gredi voluit. nec opulēti epulari. Emi singula nō pecunia sed copatiōe mercaū iussit. Pueros puberes nō in forum sed in agrū deduci iussit. vt primos ānos nō in luxuria: sī in oi opē ac labore ageret. Vt bil eos somni causa substernere. t vitā sine pulmēto degere. nec pri⁹ in vrbē redire q; viri facti essent. Constituit virgines sine dote nubere: vt vxores nō pecunie causa eligerent. seueriusq; matrimonia sua viri coercerēt cū nullis dotis frenis teneret. Matrimū honorē nō diuitū t potētiū sī senū esse cēsuit. Hec t alia filia q̄ soluta antea moriū⁹ dura videbant auctorē eoz appollinē delphicū fecit t inde se ea detulisse. Deinde vt eternitatē suis legib⁹ daret iureiurādo eos astrinxit. ne quid de tam diuis legib⁹ mutarēt donec reuerteret in patriā. t simulās se ite/rum cōsulere appollinē. vt dd addendū detq; diminuēdum his legib⁹ videretur. Profect⁹ ē aūt Cretā vbi volūtariū exiliū ppetuo egit. sed t mortēs ossa sua in loculo plūbeo t i mari abiici iussit. ne si ad patriā referr ptigeret. lacedemōes se a iuramēto solutos ee putarēt.

Ysaias

Linea Regum israel

Hieu

Hieu filius Josaphat regis iuda deam⁹ reg israel vnct⁹ a puero helizei peruenit Jezrā cū omni domo achab. t destruxit domū baal t ei⁹ pphas occidit. Sed ieu vitulos aureos in bethel t dan nō dereliqt. Idcirco Azael rex syrie missus a dño mītos occidit in isrl vbi t moritur postq; regnauit. 28. annis.

Joachas

Yoas

Ioachas filius Jehu regnauit in samaria. 17. annis. et fecit malū in cōspectu dñi. secutus peccata hieroboā filij nabat qui peccare fecit israel. Et irato dño tradidit eos in manu hazahel regis syrie et in manu benadab filij eius cunctis diebus ioachas. Et deprecatus est ioachas dominum et exaudiuit eum. quia vidit tribulationem israel. quam affligebat eos rex syrie. Dedit ergo dñs saluatorem israel. et egressi sunt de manu syrorum. et habitauerunt filij israel in tabernaculis suis sicut heri et nudiustertius. Et non recesserunt a peccatis domus hieroboam qui peccare fecit israel. sed in eis ambulauit. Insuper et lucus permansit in samaria. Non enim dereliquit de populo ioachas nisi quinquaginta equites et decem quadrigas et decem milia peditum. Interfecit enim eos rex syrie et quasi pulueris similitudinem fecit eos in area. Reliqua autem sermonum ioachas et omnia quecunq; fecit et fortitudo eius nonne hec scripta sunt in libro verborum dierum regum israel. Et dormiuit ioachas cum patribus suis et sepultus est in samaria cum regibus israel. Et regnauit ioas filius eius pro eo.

Yoas

Ioas filius ioachas regnauit super israel in samaria anno tricesimo septimo ioas regis iuda. et regnauit sedecim annis. Et fecit malum in conspectu domini. non recessit ab omnibus peccatis hieroboam filij nabat qui peccare fecit israel. sed in eis ambulauit. Reliqua autem sermonum ioas et omnia quecunq; fecit et fortitudo eius qua pugnauit contra amasiam regem iuda. nonne hec scripta sunt in libro verborum dierum regum israel. Et dormiuit ioas cum patribus suis. et hieroboam sedit super thronum eius. Sepultus est autem ioas in samaria cum regibus israel. Et mortuus est eliseus et sepelierunt eum. Porro latrunculi de moab venerunt in terram illam anno reuolutionis. Et quidam sepelientes hominem viderunt latrunculos. et proiecerunt cadauer in sepulchro eliseus. Quod cum tetigisset ossa eliseus reuixit homo et stetit super pedes suos. Hazahel autem rex syrie affligebat israel cunctis diebus ioachas. Et misertus est dominus eorum et respexit eos propter pactum suum quod pepigerat cum abraham ysaac et iacob. Et noluit perdere eos nec proiecit adhuc de conspectu suo. Mortuo autem hazahel regnauit benadab filius eius pro eo. Ioas autem filius ioachas tulit de manu benadab filij hazahel ciuitates quas tulerat de manu ioachas patris eius in bello. Tribus vicibus percussit eum ioas et restituit ciuitates israel.

Jeroboam

Jeroboam filius ioas regnauit super israel in samaria quadragesimo primo anno amasie filij ioas regis iuda. et regnauit quadraginta et uno annis. Et fecit malum in conspectu domini. non recessit ab omnibus peccatis hieroboam filij nabat qui peccare fecit israel. sed in eis ambulauit. Reliqua autem sermonum hieroboam et omnia quecunq; fecit et fortitudo eius qua pugnauit et quomodo reduxit damascum et emath iude israel. nonne hec scripta sunt in libro verborum dierum regum israel. Et dormiuit hieroboam cum patribus suis regibus israel. et regnauit zacharias filius eius pro eo.

Osee

Osee ppha primus de. xij. mittit contra decem tribus. Hic fuit filius Beeri cuius ppheia beeri nō habeat apud nos. ppharit aūt Osee tempe ieroboā regis israel filij Joas qui ioas simul regnauit cū ozia rege iuda. 14. annis. t in iuda fuerunt quatuor reges sub quibus Osee prophauit vt dicit osee. 1. scz ozias. Joathas. Achaz t ezechias.

Jobel

Iste Joas pcussit syros tribus vicibus iuxta verbum helizei. t tulit vrbes de manu Azaelis t benadab filij Azaelis. restituitq; regno suo. Ipse cū aggressus amasi im non volēs sed compulsus. superbiam ei⁹ humiliauit inapiēs regnare. 37. anno ioas regis Jude.

Iobel scōs prophēta de. xij. de iuda. et futurā ei⁹ tribulationem prophetizat.

Ieroboam satis bellicosus et victoriosus fuit. contritusq; regem syrie et restituit regnum israel sicut prius insuper et damascum iuxta verbum Jone pphete. Attende q̄ sit instabilis status regnorum israel. cōtritus vsq; ab nouissimum humiliatus est valde. Syri eleuati tam ad infirmis mirabiliter deprimunt. sic qui fuit supra fiet infra. et econtra. qui fuit infra ascendit supra vt post descendat infra. Hec est rota volubilis huius temporis. et ideo non est mirum q̄ pauci electi ad hoc āssumuntur a domino et q̄ viri sensati huiusmodi instabilitatis negociū totis viribus fugere contēdunt. Vide augustinum de ciuitate dei in multis locis Si boni regnāt multi ptiunt. econtra. si mali t̄c.

Linea Christi

Joas

Amasias

Iste Jonas (Anno mūdi. 4506.) cū septē esset annorū a Joiade ponnfice rex constitut⁹ est. Fecitq; bonū cūctis diebꝰ Joiade. Post eꝰ vero mortē delinitus blandicijs magnatoꝝ: Cor eiꝰ deprauatū est in timorē suū. Iste Joas lapidari iussit zachariā filiū Joiade de summo pōtificē: inter templū ⁊ altare qō erat i atrio. Anno regni sui penultimo.

Remulus ille regnauit annis. xxx. tempe Joas regis iude. qui posuit presidiū albanoꝝ inter montes vbi nunc est roma. Et eo iulius et auētinꝰ filij superstites sunt.

Amasias ille (Anno mūdi. 4546.) pꝰ bona initia malū habuit finē: qō ꝓmūe satis vsq; hodie in potestatibꝰ appet. Multos nāq; officiū destruxit cū notabiliter ꝓbatos. cuius exempla hic sunt plurima. Hic etiam deos seyr adorauit.

Iste auentinus siluius. xxxvij. annis regnauit et ab hoc mons auentinus qui nunc est paru vrbis vbi sepultus est accepit nomen.

Procas filiꝰ auētini regnauit ānis. xxij. cuius laudes virgilꝰ hoc versu extollit. Pꝛorumꝰ ille procas troyane gl'ia gentis. Hic duos pꝰ se reliqt filios virtutes. Amulū ⁊ Numitorem patrem Rhee romuli et rhemi matris.

Regnū iude post mortē Amasie fuit. xij. annis sine rege: qō subtiliter oportet accipere et collatiōe annoꝝ regū isrl'et iuda. quia Amasias cepit āno scdo Joas regis isrl'. et osias filiꝰ amasie cepit Anno. 27. Jeroboā regis isrl' qō tps extēdit se ad. 41. annos. a q̄bus subtrahe annos amasie: ⁊ sic remanēt. 13. quibꝰ Osias paruulꝰ erat: nec adhuc ad regnū aptꝰ. hoc aūt xx. et mīte alie hystorie nō habēt. sed aliōi ꝑ supplēt et scōm hoc oportet concordare eas. alioquin errabis quo ad supputationem annoꝝ.

Naaman princeps militie regis Syrie factꝰ lepro sus: accessit cū ītis recōmendatoriis ad regē isrl' vt curaret a lepra. Cū aūt aduenisset ad domū helisei

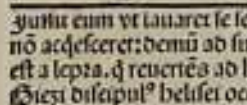

Junit eum vt lauaret se lepties in Jordane ⁊ mūdaret. Qō ⁊ si pri⁹ indignās nō acquieuerat: demū ad suasionē seruoꝝ pgens ad iordanē: ⁊ lauās se: mūdatus est a lepra. ꝺ reuertēs ad helisēū: cui multa ei obtulisset: nihil voluit accipe. Sed Giezi discipulꝰ helisei occulte accessit ad naamā postq; recesserat. ⁊ petijt et pte helisei quedā ab eo: portās ea ad domū suā. Quod sciꝰ detexit helisꝰ: ⁊ ꝓpter hoc lepra paruus est Giezi ⁊ semē eius vsq; in sempiternum.

Iste Amulꝰ fratrē suū Numitorē de regno eiecit. ⁊ Lausum filiū eiꝰ interfecit et rheam eiusdē filiā ad subtrahendā spem plus sub specie honoris vestie pꝰ petuā virginitatē dicauit. sed cū septē regnasset annis Rhea gemios peperit filios. s. Remū ⁊ romulū. ⁊ postea amulꝰ a Romulo ⁊ remo cū adolcuissent occisus est. ⁊ Numitor restitutꝰ fuit in regnum quia fuit auus eorum.

Die est Helisꝰ ꝓpheta ꝺ pallio hoc lie iordanē diuisit. cū sale aquam dulcorauit. xlij. pueris sibi illudētibus maledixit ḡs vrsi deuorauerūt. mīb⁹ re ab⁹ aquā tedit sufficiētē exercitui toti Oleū vidue mīltiplicauit. filiū sunamitis reluscitauit. colloqntidas emēdauit Panes ordeaceos pplo augmentauit. Naamā mūdauit. Giezi cū pgenie sua leprosus fecit. exercitū syrie cecauit. Samariā a fame ⁊ obsidiōe liberauit. ꝓphetauit. Achabel regem syrie ⁊ hieu regem super israel constituit: regi Joas tres victorias de Syris ꝓmisit. mortuūq; suscitauit.

Numitor iste restitutꝰ in regnū. statiꝰ occisus fuit a romulo.

Linea regum italie

Aremulus siluius

Auētinus siluius

Procas siluius

Amulius

Numitor

Linea pontificū

Amarias

Sichitob

Sadoch

Sellum

Hic regnū Israel fuit sine rege annis .33. vt habetur ex collatione regum iuda.

Amos

Amos fuit teratius de diuortiam ppbetiz tra gentes imitas ppbetat t specialiter ō. r. mb⁹

Abdias

Abdias fuit ōgr⁹ tius de .rij. pphetis prophetat cōtra Edom. is ante iij⁹mo⁹ nes in sepulchro beliza sepultus.

Jonas

So tpe spartani seu lacedemony per annos .l. bellando vagātes semper fuit vrozib⁹ suis vt alios maritos ducerent ne gen⁹ periret

Micheas

Jonas p pheta ō rij. pphetis nutrit ad niniuitas q̄ annūciauit eis.

Naum

Micheas iste est sextus de .rij. prophetis.

Abacuc

Iste Naū est septimus de .rij. prophet.

Sophonias

Hic teritur hystoria thobie exemplaris tota.

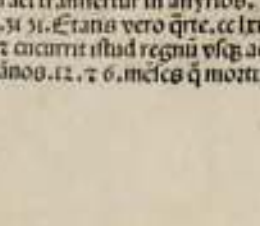

Thobias

Mortuus autē thobias annoz. 120 vir sanctus plenus opibus bonis et prophie spiritu clarus. ppbetauit nāq; de destructione hierusalem t templi q̄ fiebant facium esset cum tamen adhuc futurum esset propter certitudinem ppbetie. Statim post eius mortem vroz ei⁹ mortua est. Et egresso tobia minoze eius filijs suis Ninive destructa fuit.

Iste Zacharias rex israel cepit regnare anno .xxxviij. Ozie regis iude fecitq; malū sicut pdecessores sui. et hic ē quart⁹ p⁹ hieu et pcessit eum Sellū t regnauit .p co. q̄ statim pcussus a manaben: reḡ et vita carunt. vtz 4. regū. 15.

Iste manahē cepit regnare āno. 39. ozie regis iude fecitq; malū coram dño. Et eū tradidit de⁹ in man⁹ regis assyrioz qui induxit ei talēta argenti mille.

Phaceya enas fecit malū cōtra dñm eumq; pcussit phacee et regnauit pro eo.

Iste phacee Interfecit oseet regnauit pro eo: fecitq; pactū cum raasin rege Syrie et vastauit Judam: Ideo thelglathphalasar rex assyriozum oppressit eū et trāstulit quasi tres tribus in assyrios.

Osee fuit vltim⁹ rex israel. t captus est a salamanasar rege assyriozum et israel trāslatus est in assyrios.

Zacharias

Sellum

Manaben

Phaceya

Phacee

Osee

Israel transfertur in assyrios.

Anno .xj. Ozie qui est annus mūdi .3131. Etanus vero ēnte .cc lxj. cepit regnū Macedonū in q̄ prim⁹ regnauit Carari⁹ vel Carnaus ānis .28. t cucurrit istud regnū vsq; ad alexādrū magnū inclusiue p. 24. reges. q̄ ḡdes cepit āno mūdi .3330. et regnat p ānos .12. t 6. mēses q̄ mortuo apō babilonē imp̄iū ad nitos trāsiert.

Medorum regni principium fecit Arbaces natione medus. Sardanapali olim regis prefectus. anno sexto Ozie regis. Sardanapallus ei vltimus assyriorum rex cũ regnasset annos. xx. de quo diodorus Siculus in historijs grecorum multa disserit. Justinus quoq; scribit. Sardanapallus rex vir olim muliere corruptior repertus est ab Arbace prefecto suo inter scortorum greges purpuram colo trahens sub mulieri habitu eius fila partiens. Unde indignatus arbaces in eum milites in cõiuratione excitauit: et pugna cõmissa vincatur rex qui regiam suam ingressus pyrã quã ipsemet fecerat incendit. et seipm cum innumerabilibus diuitijs concremauit. Justinq; vt Tullius libro quinto tusculanarũ questionũ refert hec verba busto suo inscribi. Hec habui que edi queq; ex luxuriata libidine hausi. Alia iacent multa et preclara relicta. Ac sic illud maximum omnium regnorum finem sue tante diuturnitatis accipiens ad medos trãslatum est post annos (vt diuus pater Augustinus libro. 18. de ciui. dei ca. 22. scribit) mille trecentos quinq; vt etiam beli qui primus rex fuit tempora computentur. Apud medos aũt regnatum est annis. 128. Jpsam eñ orientis monarchiam (vt Justinus scribit) spe nõ re quidez ad medos suos transtulit. quod postea darius perfecit. Verumtñ post Sardanapallum etiam assyriorum fuere reges: sed non monarche vsq; ad Ninive cuitatis subuersionem. Media autem regio in asia minori est assyrie et persie ac mari hyrcano contermina. In qua quattuor regiones memorantur esse. Ubi medus ipse Medee filius in honorem matris medeam vrbem condidit. vbi et regnũ ex suo nomine medorum constituit. Sub cuius potestate per hec tempora orientis imperium fuit. Jd autem postea sub astyage in magno culmine fuit. sicut patet Judith ca. 1. Verum Cyr⁹ persarum rex imperium illud extulit. et ad persas detulit. Post persas medi etiam macedonibus paruerunt. deinde parthis. Media aũt vulgari nois terra a septentrione hircano mari terminat. ab occasu maiori armenie et assyrie partes. A meridie perside. ab occidẽte hyrcania ac parthia q̃ montib⁹ excludit. Strabo quoq; dicit mediã multũ z olim potentẽ regionẽ in medio Tauro⁹ fuisse eã in duas ptes diuiserũt. Alterã maiorẽ vocauere. Alterã atropaciã. Maioris metropolis Ebatana fuit magna ciuitas et imperij medie caput. qua z parthi postea vsi sunt. Nã reges ibi estatem agebãt cũ sit frigida. hyemẽ vero se leuiae que secus tygrim est ppe babilonẽ. Atropacia ab atropate duce nõiata est qui obstitit ne ea macedonibus subigeretur. Medie pars is postea rex declarat⁹ regionẽ hãc a media sequestrauit eiq⁹ successores regnũ cõmunites cũ armenioq; regib⁹ affinitatẽ cõtraxere deinde cũ syris et postremo cũ parthis.

Macedonum regni principium Carnus quidam macedo fecit. Vir ingenio et manu promptissim⁹ post innumera prelia cum finitimis regibus strenue gesta Macedoniã ortus sui prouinciam sibi subiiciens. in eaq; regni sedem primus constituit. Atq; duodecimo regni Ozie regnare incepit (teste Eusebio) regnauit annis. 28. Macedoniam autem huius carni regnum europe prouinciam esse dicunt. et a macedone Osyridis filio primo cognominatam fuisse inuenim⁹. quã (Solino teste) Traeus Limes ab oriente precingit. A meridie epyrothe thessalie: Ab occidente dardania et illiricus. Et in septentrione paphlagonia. Fuit tamẽ in illo principio angustus termis. sed postea regum suorum virtute et gentis industria subactis finitimis ita ampliata. q; eam plinius in quarto Centũ quinquaginta populos aliquãdo tenuisse scribat. De qua Solinus qui edonij olim populi quecq; migdonia erat terra. aut emathiũ thessaliequeq; erat solum. nunc oñe vniformi vocabulo macedonica res est facta corpus vnum. Regnũ itaq; macedonicum illustre potensq; fuit. Et q; maxime Alexandri magni temporib⁹. Sed onie pontificis iudeorum temporibus destructum fuit. In quo quidem regno memorabile quoddã factũ legimus cõtigisse q⁹ cum illirici z thraces coadunati finitimos hos macedones atterere conati essent. cogerentq; macedones prima pugna fugere. tulerũt in castris infantẽ defuncti regis filiũ: quo iuxta aciẽ posito. acrius repetiere certamẽ. quasi ideo victi essent. q⁹ bellatrib⁹ defuerit auspicia regis sui victoris futuri. Tandẽ illiricos magna cede fudere. ostendẽtes hostib⁹ priore pugna regẽ. nõ virtute macedonib⁹ defuisse cui⁹ quidẽ regis nomẽ ignorat. Macedonia aũt terraq; imperio quõdã ponto que inter duo maria pendet. Egeũ z Adriaticum Latus ei⁹ meridionale thessalie atq; magnesie terga ptegit. Partẽ septentrionalẽ peonia z paphlagonia excipit et ipe regiones in macedoniã postea iura cõcesserũt. macedonie addite. Epyrus quoq; macedoniã z Illirica terra. altera meridiẽ. altera septentrionẽ excipiens in adriatico littore.

Lydorum regni principium fecit Arduius siue ardis quidam grecus vir genere et animi magnitudi ne insignis. Octauo quadragesimo regni Osie anno lydus primus regnare cepit. Et regnauit te ste Eusebio annis. 26. Lydia vero minoris asie regio quam in parte nunc moream appellare dici mus. Et vt plinio placet libro quinto naturalis hystorie. prius Meonia dicebatur: sed postea a lydo Atys regis filio fratreq; Tyrreno lydia dicta fuit. Qui duo fratres propter regni breuitatem se simul ferre non possent: Tyrrenus forte discedens in ytaliam venit. Eamq; partem que ad mare inferum versa est: quā etiam Tyrrenam a se nominauit. Lydus vero illuc remanens meoniam a se lydiam vocauit. In qua fuerūt vr bes Ephesus. Colophon. Clazomene et phocea. Id tñ regnum haud multum insigne fuit: quod postea a persis sub Creso rege (qui chaldeis contra persas auxilium tulit) subuersum fuit. Hoc regnum ducentis et triginta annis sub nouem regibus steterat. Quorum nomia et tempora hic apponimus.

Arduius	1	añ. 36	Candaules	4	añ. 17.	Sadyates	7	añ. 15.
Aliates	2	añ. 14.	Gigius	5	añ. 36.	Aliactes	8	añ. 49.
Medes	3	añ. 12.	Ardis	6	añ. 37.	Cresus	9	añ. 15.

Olympias prima apud grecos quinquagesimo regni Osie anno et agone Gymnico instituta est a captiuitate troye vsq; ad olimpiadem primam anni. 406. Aeschyli athenicnsium iudicis secūdo anno. prima olympias acta quod erat agon gymnicus in qua Chorebus belyensis extitit victor. Hely agunt quinquēnale certamen quattuor annis in medio expletis. In quibus principes annui constituuntur quattuor quā Olympiadē ipbitus filius Praxonidis siue demonis primus cōstituit. Quāq; alij scribant q; hercules octauo Jair iudicis israel anno Olympia cum agonē apud grecos ad honorem iouis in Olympo mōte prim⁹ ostituit qō de dquēnio i dquēnū quattuor in medio āuis expletis fieri voluit. A quo vsq; in presens tempus supputantur anni. 403. Greci aūt quiquēnale certamē celebrare assueti eā quattuor annuos principes in ludo et certamine illo constituentes tempus illud quattuor annor olym piadem appellauerunt. Quadriēnio scz in vna olympiade supputato: hec nāq; festiuitates et ludi in quinquēnio semel fiebant. Ne si vlterius protraherentur oblioni darentur. Aut si citra fierent expensarum nu mietas grauaret. Olympias igitur quattuor plenos continebat annos. Et quidem sub centesima nonagesima tercia olympiade dominus noster iesus xp̄s nasci voluit ab hoc tempore greca de temporib⁹ hystoria vera creditur. Nam ante hoc vt cuiq; visum est diuersas sententias protulerunt.

Spartanorum origo

Spartanorum genus. et ipsum tempestate hac. Alcamene lacedemoniorum rege mortuo. eoq; regno consumpto. hoc modo principium habuisse Justinus in tercio Epitomatum suorū refert. Lacedemonios cōtra Messenos decennale bellum sumpsere. Qui post aliquot annos querelis vrorum et post tā longam viduitatem reuocarentur. veriti ne hac pseuerantia belli spem prolis amitterent. Secreto statuerunt vt virgines eorum cum iuuenibus domi relictis promiscue concuberent. maturiorem futuram conceptionem rati. si eam singule per plures viros experirentur. Ex his nati ob notam materni pudoris spartani euocati sunt. Qui cum ad annum trigesimum peruenissent metu inopie (nulli eīn pater existebat cuius in patrimonium successio speraretur) Ducem phalantum assumunt filium Araci. Itaq; nec salutatis matribus quarū adulterio infamiam collegisse videbantur. ad sedes requirendas proficiscuntur. diuq; per varios casus iactati. tandem in italiam deferuntur. Et oppugnata arce tharentinorum. expugnatis veteribus incolis. sedem sibi constituunt: Quorus postmodum amicicam egipti reges ac iudei summope quesierunt. vt libri Machabeorum testantur. Sed post annos plurimos dux eorum Phalantus per seditionem in exilium perturbatus brundusium se contulit. quo expulsi veteres tarentini concesserant.

Linea christi Iuda sine rege

Ozias

Joa/|than

Achas ||

Eze|chias

Ma|nasses

OZias (Anno mūdi. 4388.) Amasie regis filius: duodecim⁹ regū iuda multe mālueruditionis ⁊ dignitat⁹. Cui iste secē qō bonū erat coram dño: excepto q⁹ sibi sacerdotiū vi vsurpauit sub azaria pōtifice. In eo q⁹ voluit adolere incēsum sup altare thimiamatis. ꝓpter qō lepra percussus est: ⁊ terre mot⁹ fact⁹. Et q̄ media pe mōtis scissa est ⁊ ortos regales oppēsit. hostes tū p eorum pstrauit ⁊ hierusalē exornauit ⁊ muros ḡs ioas destruxerat restituit leprosū fact⁹ zacharias hm legē moysi extra ciuitatē eū expulit: ⁊ Joathā filiū⁹ ei⁹ p eo regnt. Cui cū obisset trāstulerī eū i hierūm ⁊ sepelierī i sepulchr̄ regū.

ITe Sardanapall⁹ oīm muliere corruptor: fuit primus pulmaria fuerit: bitu femineo indut⁹ inter meretrices greges purpurā colo trahēs. Deinū p arbacē pfectū medoꝝ idicto sibi bello deuict⁹. cernēs se nō posse euadē sepm cū diuitijs peremanit: cessauitq; illa mag̃ mōrchia assyrioꝝ: q̄ steterat ultra. 1505. annos. Et surgūt tpa horrēda pene ad xp̄i natiuitatē in q̄b⁹ sanguis būan⁹ in toto mōo q̄si aq̄ effus⁹ ē.

PHull rex Assyrioꝝ ⁊ sequētes volētes recuperare monarchiā nō modicū turbauerūt terrā.

Joathan anno mundi. 4440.

ITe Theglathphalazar cepit terras neptalim et galileā. Et eos q̄ trāsiordanē erāt trāstulit in assyrios. postea ob petitionē Achas obsedit damascū et Raasim regem damasci interfecit.

SAlmanasar obsedit samariā ⁊ trāstulit isr̄l in assirios. ⁊ cessauit regnū isr̄l qō stetit ānis. 282.

ITe Achas (Anno mūdi. 4466.) regnauit in iuda post mortē patris sui Joathā: Hic pessimus fuit ydolatrie vedit⁹: cōtra quē veniēs in prelio pbacee rex occidit in vna die de iuda centū viginti milia bellatoꝝ: ⁊ ducēta milia puerorū: ⁊ puellaꝝ. et mulierum duxerūt captiua: q̄s tamē refectos remiserūt cōsulente ꝓpha. Cui⁹ tpe condita est roma.

EZechias Anno mūdi. 4472. filius Achab q̄n octuagesim⁹ regū in iuda. optimus fuit: reduces populū ad cultū dei: bui⁹ tpe regnū isr̄l. l. decē tribuum defecit: trāslatus a rege salmanassar assyrioꝝ: huius Ezechie tpe sennacherib rege Assyrioꝝ veniente cōtra ezechiā ⁊ regnū ei⁹: ⁊ obsidēte hierusalē oratōnib⁹ ei⁹ ⁊ ysaye ⁊ humiliatiōib⁹ in vna nocte angel⁹ dñi interfecit centū octoginta quiq̄ milia exercit⁹ sennacherib: sicq; liberat⁹ est: Ipe aūt Ezechias sine p pter elatione sue ꝓpter ingratitudinē ad mortē vsq; infirmat⁹ ē. Sed penitēs sanat⁹ signo sibi dato de reuersiōe solis p decē lineas q̄ oratoriū⁹ babilonie oīa dixit oēs thesauros. Cui ysayas pdixit oīa a babilonijs asportāda: pha se aūt solēnissime a pplo celebrari fecit. Dormiuit denicq; Ezechias cū patrib⁹ suis.

ITe Sēnacherib ascēdit in iuda cōtra Ezechiā virū sctm. ⁊ peussit dñs exercitū ei⁹ vt sup̄. Ipse aūt turpiter fugiēs puenit in ninuē ⁊ afflixit iudeos et thobiā. tandē a suis filijs occisus est.

MAnasses (Anno mūdi. 4301.) filiꝰ Ezechie post eū regnauit in iuda quiquagītaquiq; ānis: hic pessim⁹ fuit: ydolatrie vedit⁹ ⁊ augurijs. ꝓphas occidens ⁊ ꝑcipue ysayā serra lignea secari faciēs. Qui tū captiu⁹ duct⁹ in babilonē penitēs ⁊ valde būiliat⁹ in illa captiuitate venīā obtinuit. Et ad regnū suum reduct⁹ est. cui successit filiꝰ ei⁹ amon patre imitat⁹ in

IVicijs § nō in pnia. q̄ ⁊ a suis occisus est.

ITe Assaradon fuit filius Sennacherib.

Linea regū assyriorum

Sardanapallus

Phull

Theglathphalasar

Salmanasar

Sennacherib

Assaradan

Linea pontificū

Helchias

Azarias filius helchie

Sarayas filius azarie

Josedech

Sophonias

Sophonias ꝓpha nonus duodecim ꝓphetarum Chusi nobilissimi iter hebreos viri filiꝰ: ꝓphetauit destructionē hierusalem et reedificationē.

¶ Sic Urias ꝓphā occisus est a rege ioacim.

Prophete minores

Urias

Baruch

Abacuck ꝓpha in numero duodecim ꝓphetarum decimꝰ ꝓphie spiritu plenus: apud iudeā in preclio fuit: ꝓphauit cōtra Nabuchodonosor: t babilonē bit etiā danieli premiū attulit dum in lacu leonuꝫ esset apud babilonem.

Abacuck

Baruch hieremie prophete notarius propheticum librum edidit: in quo cōsolationem de reditu a captiuitate pnunciat.

Hieremias

¶ Sic hieremias ꝓpha sanctissimus t ab ipo matris vtero sanctificatꝰ ex sacerdotibꝰ natꝰ incepit ꝓphare adhuc puer. xiij annoꝝ tpe regis Josie contra hierusalē t tēplū ꝓphetauit annis. xl. preter hos qbꝰ pphauit in egipto. Ibidē post multas iniurias sibi illatas apō Taphnas ab eodē ppō lapidibus obrutꝰ occubuit. Eoq; in loco sepultꝰ. t qꝝ serpētes fugauerat post mortē eum venerati sunt.

Olda ꝓphetissa

¶ Sium Sarayam interfecit Nabuchodonosor in reblata cum aliis consiliatoribus sedechie.

Olda ꝓphetissa fuit vxor Sellū summi sacerdotis claruit ac ꝓphauit Josie regi et preserum hierosolimoꝝ euersionē ac populi ipius captiuitatem.

Omnes isti sex cū Joachim rege adhuc pueri in babilonē ducti sunt captiui. Nabuchodonosor statuā auream. lx. cubitoꝝ altitudine in campo statuit t cōuocauit oēs principes regionū ad dedicationē statue. t preco clamabat. Adorare statuā q no adorauerit eadē hora mittet in fornacē ignis ardentis. Et adorauerūt oēs preter socios danielis: t accusati sunt ad regē t succensa est fornax septuplū: t missi sunt uincti cū vestib⁹ in medū fornacis. Uiros autē illos q miserāt eos interfecit flama ignis. Angelꝰ aūt induxit quasi ventū roris flante refrigerantē eos. Tūc illi tres vno ore benedicebant deum.

Ananias azarias Daniel. Ezechiel. Mardochaus.

¶ Sedech pontifex filiꝰ Azarie egressus est quādo transtulit dominus iudam et hierusalem per manus Nabuchodonosor. Et ductus est cum aliis captiuus in babilonē: dicunt aliqui istum fuisse Esdrā scribam et sacerdotem aut forsan ipius fratrem.

Rhea que et Ilia dicebat Numitoris vltimi latinorum regis filia hac tẽ
pestate adhuc virgũcula: patre eius vi regno priuato: ab amulio patruo
vestalibus virginibus addita ad ꝑpetuam virginitatẽ cõpulsa est. Que
cum in plenorem deuenisset etatẽ stimulis acta veneris in amplexus incogniti
viri. Et vt alij referunt in martis cõiunctionẽ deuenit. Et pregnans effecta. Ro
mulum ⁊ Remum eodẽ partu enixa est. Quos dum peperisset iussu regis Amu
lij vna defossa est. Qua mortua etiam geminos in tiberim deiecit iussit. Verũ ne
quicunque ministris ad ripam fluminis propter aquarum multitudinẽ deuent
re: illos in ripa posuere. Et sic Amulij imperio abiectus in profluentẽ Romulus
cum Remo fratre non potuit extingui. Et tiberinum amnem repressit: ⁊ relictis
catulis lupa vagitum secuta: vbera admouit infantibus. matrẽq; sese gessit. Sic
repertos apud arborem faustulus regis pastor tulit in casam atq; educauit fustẽ
tatosq; fere inter greges pecorum agresta vita nutriuit. Marcios pueros fuisse:
siue ꝙ in luco martis enixi sunt. siue ꝙ a lupo que in tutela martis est nutrit. Ad
dulti inter pastores de virtute quottidiana certamina et vires ⁊ pernicitatẽ aute
re. Cum autem adoleuissent non parua pastorum ⁊ latronũ manu collecta Amu
lium patruum regẽ interfecerunt. et numitorẽ auum in regnum restituerunt. Is
tamen sequẽti anno extinctus. Sic latinorum seu Albanorum regum defecere no
mina. vbi sub vno ⁊ viginti regibus sexcẽtis ⁊ viginti tribus annis regnatũ est.

Remus Rhee vestalis virginis ex incognito patre filius: Romuli frater
hoc anno vna cum fratre suo ⁊ auo suo Numitore in regno latinorum re
stituto. deinde interfecto vrbẽ vbi nunc Roma est cõstituerunt ac condide
runt. Et cuz gemini erant: vter auspicaretur ⁊ regeret: adhibuere piacula. Rem⁹
montem Auentinum: Romulus palatinum occupauit. Prior ille sex vultures:
hic postea sed duodecim vidit sic victor. augurio vrbem excitat plenus spei bella
tricem fore. ita illi assuete sanguini ⁊ prede aues pollicebantur ad tutelam noue
vrbis sufficere vallũ videbat. cui dũ inridet angustias Rem⁹: idq; increpat. saltu du
biũ an iussu fris occisus est. Prima certe victima fuit. munitionẽ vrbis noue san
guine suo consecrauit. ferunt eum a fabio Romuli duce cultro pastoz ali occisum
Et in eodem loco vbi futuri muri vestigiũ transgressus est sepultus fuit.

Romanorum regni principium

Romulus primus Romanorum rex vigesimoquarto supra trecẽtesimuz
regni dauid anno: etatisq; sue primo ⁊ vicesimo numitore perempto: re
gnoq; latinoz in confuso posito pastorum non parua manu collecta vna
cum fratre Remo iam dicto statim vrbem paruam in solo nequaq; munito con
ditam ⁊ a se Romam nominatam primum regnare incepit teste Eusebio regna
uit annis. 38. Romulus autem licet sub dubio partu natus: eius tamen indolis
(vt plutarcus ait) nequaq; seruilis erat: sed quandaz regiam magnitudinẽ ac p
bitatez preſe ferebat. Eminebat in eo natura facilis ⁊ ad consilium ciuilem pro
bitatem aptissimum ingenium: quapropter euenit ad magnum dignitatis cul
men. Post romam autem conditam primum eos quibus etatis vigor inerat in
militares legiones distribuit. Ceteram vero multitudinem populum appellauit
Centum deinde Senatores creans eos patres dixit: ac ex eis genitos patricios
Prius enim incole dicebant: et cum in proximo erat lucus: hunc Asilũ fecit et ita
tum mira vis hominum latini tusciq; pastores quidam et transmarini phrigẽs q
sub Enea archadis qui sub Euandro duce influxerant: ita populum romanum
ipse fecit. Matrimonia vero a finitimis petita quia non impetrabantur manu ca
pta sunt simulatis quippe ludis equestribus: virgines que ad spectaculum ve
nerant predẽ fuere. Et hec statim causa bellorum. Auctis tamẽ breui viribus hũc
rex sapientissimus statum reipublice imposuit: vti inuenta diuisa per tribus in
equis et in armis ad subdita bella excubaret cõsilium reipublice penes sec⁹ esset
his ita ordinatis cum contionem haberet ante vrbem apud Capree paludem e
conspectu ablatus est.

Numa pompili⁹

Tullus hostilius

Anch⁹ Marci⁹

Tarquini⁹ pris⁹

Phaleris

NUma pompilius sc̃os Romanoꝝ rex. septimo ꝛ. xx. regni Ezechie ãno p⁹ Romulum regnare cepit. Et regnauit annis. 41. Quem ciuibus sabinis agentem uitro petuere ob inclitam uiri religionem. Ille sacra ꝛ ceremonias omniumq; cultum deorum immortalium docuit. Ille pontifices. Augures ceteroscq; p sacerdotia. Annũ quoq; in duodecim menses: fastos dies nephastosq; descripsit. Nec omnia quasi monitu dee egerie: quo magis barbari acciperent. Eo demq; ferocem populum redegit vt qõ vi ꝛ iniuria occupauerat impius religione atq; iustitia gubernaret. Obiit demq; octogenarius leui morbo.

TUllus hostilius tercius Romanorum rex: trigesimo nono regni manasse anno post numam pompilium regẽ a Romanis rex suffectus. Regnauit annis. 31. Cui in honorem virtutis regnum uitro datum. Huius cunabula (vt Eutropius scribit) tugurium agreste cepit. ꝛ postea adolescẽtia in pascendis pecoribus occupata fuit. Validior deinde factus Romanũ rexit populũ Et primus quidam Romanorum regum fastibus ꝛ purpura vti cepit. Ac vrbem adiecto celio monte ampliauit. Post longam demq; pacem in albanos bella tulit demictos in vrbem admisit: ꝛ eorum vrbem preter templa euertit. Tandem cum magna gloria belli regnasset cum tota domo ictu fulminis conflagratus est.

ANchus marcius Nume regis ex filia Nepos. quart⁹ Romanorus rex. ãno Josie regni anno post Tullum hostilium regnum acapiẽs. Regnauit annis. 23. Nec milli superiorum regum belli pacisq; artibus ac gloria vm q; inferior fuit. Et menia muro amplectus est. Auentinum ianiculumq; montes vrbi addidit ꝛ pontem primus Tiberi adiecit: hostiamq; in ipso maris fluminisq; confinio Coloniam posuit. presagiens animo futurum: vt totus mundi opes et cõmeatus illo velut maritimo vrbis hospitio reciperentur. tandem morbo correptus vitam cum morte mutauit.

TArquinius priscus quintus Romanorum rex anno vigesimoseptimo regni Josie post ancbum Marcium rex delectus. regnauit annis. 37. Is trãsmarine originis regnum vitro petens acapit ob industriam ꝛ elegantiã quippe qui ortundus Corintho grecam ingenium italicis artibus instituit. Hic et senatus maiestatem numero ampliauit: ꝛ centuriis tribus auxit neq; pace tarquinius q; bello promptior fuit. namq; tuscie populos frequentibus armis subegit. Inde aureo curru quatuor equis triumphauit. Qui post multa strenue gesta ab ancbi filijs interfectus est.

PEr ea adhuc tempora reges Hastas pro diademate habebant quas greci sceptra dixere. Nam et ab origine rerum p dijs immortalibus veteres hastas coluere. ob cuius religionis memoriã adhuc deoq; simulacris haste addũtur.

PHaleris Agrigentinus tyrannus ꝛ orator hac tempestate floruit cui quidam perillus eius ingeniosus artifex ꝛ ei amicissimus ex atheniis agrigentum ad eius venit: cognita hominis sevicia vt eidẽ placeret ex ere tauri artificiosum fabricauit. Et in eius latere ianuã posuit vt reus in eo inclusus subiectis ignibus torqueꝛ. vt sonus vocis hominis boues mugire videreꝛ: quo accepto illum includi iussit. Et prim⁹ artifex fuit probuit experimentum vt Ouidi⁹ dicat. Nec enim lex equior vlla est: q; necis artifices arte perire sua. Hec ipse phaleris Atheniẽsibus de se pro illo conquestus rescripsit. Extant eĩ huius phaleris adhuc celebres ꝛ graues epistole.

SIbylla Eritrea omnium altaruꝝ darior in babilonia orta tempore illo venit: monachali veste induta: velo nigro in capite: manu gestans gladium nudum non multum antiqua. mediocriter facie turbata. habens sub pedibus circulum aureum ornatum stellis ad similitudinem celi dicit sic. In vltima etate humiliabitur deus: humanabitur proles diuina vniet⁹: bũa nitati diuinitas. iacebit in feno agnus: et puellari officio educabitur.

ROma vrbs toto orbe celebrāda: rerū do mina in latio ad amnē tyberi sita. A romulo ei⁹ pdatore notata. vndecimo Ezechie regis iuda āno: Scdoq octauo olympiadis āno ab ipo conditā fuisse affirmāt. Ambitū cuius vrbis Plinius ex traditionib⁹ Augusti scribit milia passus viginti. Flauius vopiscꝰ scribit Aurelianū impatorē ambitū vrbis ad triginta milia passuum ampliasse. Nostra aūt ratio metiēdi a prisco rū ratiōe multū variat: si ad nr̄e etatis consuetudinē metiri volem⁹ vix passuū milia quatuordecim ois rome z vaticani ambitꝰ implebit. Tyberis fluiꝰ a septētrionē orbē intrat: z ex latere meridiano versus hostiā erat. ita vt ex latere quidā dextro vaticanū cōpleat z Janiculū: q̄ duo regiōs trāstiberinā complēt. A sinistro vero sit romane vrbis ambitꝰ septē ꝓpiceres colles. Portas vrbis triginta aptas. z septē clausas fuisse scribit plinius. Mola que apud priscos vsitata fuerit eluidare libet. Nā ei diuersis tpib⁹ aucta fuerit: z q̄ intra vltimū muroz ambitū remanebāt porte formā amitterēt. fuitq; deinde roma diruta ideo inuestigari oīno relinq̄t⁹. Flumētana pma porta appellata: q̄ tyberim eas influxisse affirmāt. nouissime porta ppli dicta Scda pincia a collatia oppido ꝓpe romā Collatia. Tercia q̄ nūc salaria fuisse quirinalē postea collinā q̄ ea in collem quirinalē itur. Quarta viminalis nūc sce agnetis aut numētana. q̄ ad viminalē collē ducebat Quita exquilina q̄ in exquilias itur. nūc sancti Laurēcij. Sexta nouia q̄ maior dicat. Septima Asmaria nūc sci iohānis. a prisas celimōtana a celio mōte. Octaua q̄ in abdito angulo clausa cernit z metrodori porta dicat: Gabiusam fuisse a maioribꝰ appellatā. Latina deinde porta ī mutatū retinet vocabulū qō ea in latinam ducebat. Porta appia olim Capena. Ultima trigemina intra tyberim aliq̄n hostiensis sci pauli appellata restat. eū ad eā basilicā ducat z hostiam versus. Est z alia intra tyberim romane vrbis carmētalis. Postremo porta triūphal' oīm celeberrima q̄ etate nostra erat p quā triumphi agebant. Cuius fundamētoz moles in extrema tiberis ripa cōspica possunt. z pons similiter ad illā coducēs vsq; ad hospitale sctispūs et via q̄ ab eo pōte vsq; ad Neronis circum in quo Cay calliculi obelisc⁹ aspicat. q̄ nūc corrupte iulia nūcupat. z ad sinistrū lat⁹ basilice bti Petri adiacet triumphale territoriū nuncupatur. verum triumphale territoriū z adherētia loca vaticani nomē a vaticano colle assumpsere. et cōstat tā vaticanū collē eū esse qui eccie bti Petri adiacēs p cūctis eius reb⁹ celebrior z religiosior cōspicat vaticanꝰ reliquijs bti petri. z ei⁹ excelsa basilica et romani pōtificis pallatio q̄ Nicolaꝰ papa secundꝰ fundauit z grāde viridarū muris amsit. Janiculꝰ regiōs ipam totā trāstiberinā excepto vaticano indicat. vaticanū vero primꝰ leo papa quartus muro munuit z de suo nōie auitat⁹ leoninā vocauit. Ea ser portas nūc stātes habz pma in Janiculū dimittēs ab eccia eius subiacet sanctispūs nomē accepit. Alia est edita in colle ptusa. hec z pforata vocat. Tercia posterule nomē accepit. Quarta viridario pōtificis subiacet viridaria vocat. Quita turta nolē hadriani quod nūc castꝰ sancti angeli vocat. porta sancti angeli dicat. Sexta sē adriani meta ad vrbē p pontē cōducat ab eneis forib⁹ Enea vocatur Colles septē rome ab auctoribꝰ describunt dicēte virgilio libro Georgicoz. 2. scilicet. Et rez facta ē pulcherrima roma. Septēq; vna sibimuro circūdedit arces. Quoruz nola sunt Capitolium. Auētoni⁹. palatin⁹. Celi⁹. Exq̄lius⁹. viminalis⁹ quirinalis. Et absq; tamen loz vaticano septicollis ipa vrbs dicebat. Capitolin⁹ mons dictus eū in eo fundamēta edis iouis foderētur caput humanū inuētū est z ante Tarpeꝰ a tozpeya virgine vestali dicebat. z mōs saturni a q̄ saturnia tell⁹. fuit in hac arce capitolij celeberrimum iouis optimi maximi templuz z iunonis monete. z in eo clangore anseꝝ z alarū strepitu Mā. manli⁹ gallos in ꝓpiciū dedit. huiꝰ totius arcis ornamēta cūctis miraculis egyptioꝝ erāt anteponēda. quare aurea capitolia cognominātur z domicilia deoz. Circa eū locū duo fora iūgebant boarū z pistarū. Nūc aūt preter laceratam domū a bonifacio nono ruinis sup edificatam ꝓter are celi fratrū bti francisci eccias in ferētij iouis templi fundamīta extructā. nihil hys mōs capitolin⁹. tantis olim edificijs exornatus cū delubra edes sacella et tēpla vitra sexagita habuerit. Auēti⁹ collis ab aduētu boim vl a rege auētino albano ibi sepulto dicꝰ fuit. in hmōte ara herculi ab euandro posita. Et iunonis templū z tēpla diane z minerue z lune: fuit super eodē mōte lauretū silua iouī sacrata: z edes libertatis. habz vero nūc is mōs mōsterū sancte Sabine z aliud sci bonifacij. reliquꝰ mons aut ruinis aut vineis ꝓter sancti Alexij cenobiū quod mihi vetustissimū cōspicat contectus est. Palatin⁹ mōs cū palatini aborigines et agro reatino cum euādro venerūt hoc nomē accepit. Sup hoc mōte vt ex cornelio tacito accepim⁹ ꝓmo vrbs roma edificata fuit. Et in eo reges deinde cōsules postea impatores maiori ex pte sedem habuerūt. Habuitq; edes vam ducis. Lutius quoq; inquit matrē magnā deuz a grecia ad vectam in edem victorie q̄ est in palatio pulcre fuit. z in palatio teste plinio phanū febri dicatū Et templū diui Augusti deinde incēdio cōsumptum C. Caligula sup templuz hoc ponte transmisso palacij capitolinūq; cōiunxit. Cuiꝰ z reliq̄as quas dā adhuc cōspicere libet. Idē cesar Augusti⁹ templū appollinis in ea pte extruxit. Addidit portic⁹ cū bibliotheca latina grecaq;. quo in loco tam senioz sepe senatū habuit. Id edificium admirādis opib⁹ exornatū erat. cōplurāq; a mulnis extructa sunt. Nūc ꝓter sancti Nicolai eccias a calixto papa edificatā q̄ etiā male integra cernitur. nullū is celeberrim⁹ mons hys edificiū. qualis aūt et quāt⁹ olim fuerit ea edificiorum moles indicāt ruine inter ceteras vrbis cōspiciende. Cū itaq; tres illos mōtes q̄ primi et soli in pma vrbe a Romulo conphensi fuerūt septē clusis ruinis videri potent ea nuditas quā Roma nōdum cōdita habuerit. Fuit aūt in ea parte pallacij quā septēmonē versus in trūphales Constantini imperatoris arcum vergentem videmus. loc⁹ palladij cui⁹ insignes extant ruine

bīnas habētes ex marmore portas eo in murorum ambitu ecclia sancti Andree de pallara concluditur. Ceteras partes alto circundatas muro vinea implet. Celius mons a celio tuscēnio duce (qui Romulo auxilio venit contra latinum) nomē assumpsit. ⁊ fuit vrbi additus quo tpe Tullus hostilius albas euertit. ⁊ postea vbi habitauit: ⁊ curiā fecit que hostilia appellata est. In eo mōte Uespasian⁹ templū diui claudij edificauit fuerūt in eo phauni veneris ⁊ cupidinis. aliorūq; deorum edes Are ⁊ templa. Et macellū magnū. Antrus cyclopis lupanaria. cohortes quinq; vigilū: castra pegrina ⁊ armentariū. Medio in ei⁹ dorso bine aquedu-ctus superbissimi operis cōspiciunt. Nūc ecclie xp̄ianis mōs est ornat⁹ in ea parte ad palatinū montē vergēs monasterū est bti Gregorij in paternis edib⁹ ab eo edificatū. Inde sanctor⁹ Johānis ⁊ pauli eccia. Estq; in eo hospitale saluatoris: ⁊ eccia sancte Marie in dīnica. Alteraq; eccia scti Steffani rotunda de ipo mōte celio cognomē hīs: Ea in suum ede p⁹ fundata fuit. Simplicⁱ⁹ papa eam exornauit. Cernit nūc integra ad ei⁹ mōtis sinistrā sctor⁹ quatuor coronator⁹ eccia. Satisq; erasmi mōsterū. Proximū nouū opus in mōte celio est renodochiū lateranēse. In extremo eiusdē mōtis tā est basilica lateranēsis sic cognomiata: q; in lateranēsiū nobilissime gētis edib⁹ extructa fuit. Hec venerabilis eccia capita Apostolor⁹ seruat ceteraq; sactimonia: ediūq; superbissima structura toto orbe celeberrima a Constātino data bto Siluestro cōstātiniana basilica appellata. Ea sic Romanor⁹ pōtificū primaria est sedes. sic ab eis plurimū olim habitata fuit. Nūc vero pallacia quib⁹ circūdata fuit basilica maior ex pte corruerāt. Usif quoq; in celio mōte porta maior nouā dicta ⁊ amphiteatrū semidirutū: qō stantiq; thauri maiores nīi appellauere. Et alia basilica sctē crucis i hierusalē ab Helena cōstātini matre cōstructa. Eo loco vbi templa erāt veneris ⁊ cupidinis cōiunctūq; est mōsterū qō Cartusiēsib⁹ nūc incolit. Exquilini mōtis olim maxim⁹ varro longā posuit expositionē ab excubijs regis Tullij dict⁹. Exquilie em mōtes duo habit. Celebrior pars a foro Trayani ⁊ turrib⁹ quas comitū ⁊ militie appellāt incipiēs p mōtē cui caballo nūc nomē est: ⁊ ad termas vsq; diocletianas ptendit Et in portā erquilinam q̄ iam scti Laurētij nolāt desinit. Altera ps collis via intersecat que patricij vic⁹ dicitur. Et sup hac pte eccia est celeberrima sctē Marie maioris dirutiq; a celio mōte p viā que porta Nouta vsq; ad amphiteatrū qō colloseū vocam⁹ reducit. Fuerūt in exquilijs edificia q̄plurima ⁊ admirāda. Et pte

ROMA

mo a turri militarū ascēdendo cernunt ruine ternax Constātini: t ingēs eq̄s seminudox senū marmoree sta tue. Abinde pene cōtiguo loco cōspiciunt Caballi marmorei ingētes cū viris seminudis loza tenēb⁹ mu ro artificio cōpacti quox vn⁹ opus praxitelis. Alter phidie latinis lris inscribit. Inde nō longe sunt dio cleciani terme edificiū pulcherrimū t admirādum: t alie terme clarox virox. Fuit in eodē colle maccellus t ibi cōspicit eccla scī Titi cui cōtigu⁹ est arc⁹ trūphalis galieni. multeq̄ eccle in eo extant t alia immune rabilia. Viminalis collis a Ioue vimineo cui⁹ ibi are sunt. Etsi plura i eo fuerūt edificia: nil tñ certū reperiur q̄ tres speciosissimas i illo ton⁹ vrbis domos fuisse. M. Craffi. Q. Catuli. C. aquilij egnatij romani. Fuerit in illo scōm aliquos Salustiani horti quox reliquias obstupēdas ostēdit. a porta viminali in collinam t ad Sanctā Susannā extēdi putāt. Quirinalis collis a quirini phano edes fortune pmogenie habuit. Varro aūt ob paritatē colles t nō mōtes appellat. Hos duos colles scribit liui⁹ Seruiū regē addidisse cū amplificāret vrbi animū adiecisset, imbiq̄ vt loco dignitas fieret habuisse. Aggeris fossa t muro circūdedis se vrbē. Claudiā roma ab ortēte aggere tarquini inter prima opa mirabilia. Illā cū muris eq̄t q̄ marie pa tebat aditu plano. estq̄ is tumul⁹ quē nūc setē marie in pplo supemūtē ad pinciam vsq̄ pallacij fundāmē ta ptendi vidēm⁹. Camp⁹ mart⁹ sic describit a luuio agger tarquinox q̄ inter vrbē t tyberi fuit campū mar cū dixerūt: cū eo tpe vrbs ad capitoliū aut parū citra fuisset. Et virginea aq̄ p hrtinalis colli cauernas cam pum olim marciū q̄ nūc triuij regio dicat illabit. hec sola aqua ex extēris tā romā ingredit. Habuit camp⁹ mart⁹ edificia olim admirāda. quox paule ruine adhuc restāt. Et adhuc eccla cōspicit q̄ setē Marie in cos smedin vocitatur. Erat t templum Isidis: cōspicit adhuc colūna rerum gestarū elaborata. Iuxta hanc q̄q̄ Co mutia fiebāt. Fuerūt t in vrbe duodecim terme: t aquedux⁹ mirabiles. Hi sunt arc⁹ altissimi sblcuati. Ar cus q̄s trūphales fuisse q̄ plrimos t legim⁹ t cōspicim⁹ quosdā tamē dirutos. quosdā ruinis cooptos. q̄s dam nouis edificiolis ab aspectu hoim semotos. Cernūt q̄ diversorū edificiox spectande insignesq̄ ruine ideo cum his Rome descriptionem relinquimus.

Oblectat me roma tuas specrare ruinas. Et cuius lapsu gltia pulsa patet. Sed ni⁹ hic pplus muris de fossa vetustis. Calcis in obsequium marmora dura coquit. Impia tercentum si sic gens egerit annos. Nullum hic indicium nobilitatis erit.

Genua ligurum domina ⁊ regina. quas etiam Janua dicamus ytalie vrbe celebris clarissimaq; in ligustica maris littore a quodam Genuo ianum regis filio condita ⁊ cognominata dicunt. Aly vt paulus perusinus hystoricus a genuino phetontis socio ob nauseam maris in littore relicto cū parte nauium custode qui vicinis accolis loci siluestribus hominibus oppidum condidit: et genuā ex suo nomine nuncupauit. Aly quoq; a Jano ytalor rege et post troyanam cladem ampliatā vbi Janus bifrontis ydolum primo coli ceptum est cuius figulli inscriptio sic haberi dicit. Griffius vt has angit: sic hos ianua frangit. Quidam tamē ante belli punici tempora nullam eius vrbis mentionem haberi dicunt. Liuius autē eius incremētum habuisse dicit Lucretio prorogatum imperium vt genuam oppidum a magone peno destructum edificaret. Postq; tempora ligurib⁹ genuensibusq; amicacionibus vsi fuerunt. quib⁹ quus magne copie varieq; bello vsui futura nutrierunt maxime oportuna fuisse videtur genua loci natura tunc etiam portuosa. Eam Karolus magnus imperator pipinusq; filius rex ytalie ⁊ successores franci reges per annos circiter cētus summa cum iusticia ⁊ humanitate sicut et ceteras ytalie vrbes gubernarūt duabus illi administrande qui comites appellarentur prefectis. Hec plane ciuitas ton⁹ ligustici sin⁹ emporiū est Que a q̄dringentis annis citra (cum ante haud magnum oppidum fuerit) maximum habuit incrementum. Unde et ingentes nacta vires ⁊ portu edibusq; superbissimis ac reliquis in omi genere ornamentis nunc vsq; preter venetias ceteras ytalie maritimas vrbes superat. Queq; et naualis belli perina adeo excelluit: vt ānos mltos maris imperio potiretur ⁊ piratarum abstulerit latrocinia. Post karolum vero magnum et filios plurimam ciuium sustinuit tyrannidem. Propter quod et peregrinos dominos sibi sup inducere aliquando necesse habuit que ciuilib⁹ agitata discordijs memoria nostra imperiū maris amisit eius enim crebrimas mutationes ⁊ oriens simul et occidens admiratur que sic auxilio et consilio destituta imperium eius longe latiq; diffusum pene exhaustum est. Peras enim vrbem Constantinopoli oppositam. mitilenam insulam. Famagustam vrbem totius Cipre insule columen. Chium insulam: aliasq; grecanicasq; vrbes plurimas a thurcis: aliisq; gentib⁹ ablatas deperdidit vt tributarias fecit. Capha etiam eius colonia in thaurico Cheronesso non procul a bosphoro cymerico amisit. Ornat autem hec ciuitas Genua maxime ciuibus pariter et sortis domini. Et carbino quodam Smaragdino impretiabili quem tradunt illum fuisse in q̄ dominus iesus xp̄us agnum paschalem in cena domini cum apostolis suis comedit.

Tales

TAles philosophus Asianus e septem grecie sapientibus primus bis tē poribus athenis claruit. Hic sapiens appellatus est: scōm quem t septē sapientes vocati sunt. fuit autem conscriptus cuius mileti: ideo thales mi lesius appellatus est. Scripsit autē de conuersione t equinocio: t primus inter philosophos dicitur de Astrologia tractasse. nec non t solares eclipses t versio nes predixit ab egiptijs geometriā didicit. In politicis vero optime est consilia tus. Aiunt eī coniuge eam habuisse: et interrogatus cur non duceret dixit. ob fi liorum amorem: hic principium omnium aquā posuit. mundūq; animatum dixit t demonibus plenum. Tempora quoq; anni ferunt inuenisse. t in. ccc lxv. dies di uisisse. Scripsit autē de Astronomia multa que in ducentis carminibus cōpben dit. Tabulam auream siue mēsam a piscatorib⁹ casu inuentam altercatio suborta cuius esset appollinem delphicum adierūt vt indicaret cui danda esset. Appollo respondit illi esse dandam: qui sapiētia ceteros pēmineret: bis audito talen pbo data est. Ille eam dedit bianti. Bias pitacho. Ad vltimum ad solonem pcenit. qui et titulum amplissime prudentie t etiam premiū ipsam scz mēsam auream ad appollinez transtulit: hic tales paup erat: vacans philosophie studijs: acquisitioni pecunie intendere non valebat. Item fructuus t olei vbertatē per Astronomiam futuri anni nouit. Ferturq; de ipso cp dum nocte quadam duceretur extra domum a vetula vt astra considerare. incidit in foueam: eoq; lugente: dixit vetula: tu quidā o tales que an te pedes sunt videre nequis: quō que in celis sunt posses cognoscere? obijt aūt anno etatis sue. lxxvij.

Bolon

SOlon philosophus Atheniēsis scōs de septem sapientib⁹ athenis flo ruit. Atheniēsibus leges optimas condidit: quas postmodum Romani ab eisdem acceperunt. multaq; beneficia eis cōtulit: t multo tpe eos sua prudentia a seruitute t tyrānide liberauit. t tandez fortuna mutata profugus in egiptum se transtulit: hic dum senex esset pisistrato tyrāno athenas occupare vo lenti: toto conatu restitit multis ex ciuibus consentientib⁹ pisistrato. Interroga tus autem qua spe fretus vt tam audacter resisteret: ait senectute. Hic etiam solon dixit: boni t virtuosi viri apud tyrannos equiparanē calculis rationum quorū vnusquisq; plura qñq; pauaora signat. Ac sic in ꝓspectu tyranni qñq; magni di cunē t clari: qñq; aūt t honore carentes. Interrogat⁹ etiā a crēso rege lidorū quis ei felix esse videret aut Tribalanus atheniēsis t cleobis t bico ignoti t ho mines quorum fama latet. Cresus aūt rex omans se omiore regiq; fastu sedens in solio: interrogauit eū siquid mihi melioris vidisset respondit. Gallos phasia nos t pauones naturali enim colore t flore decorati sunt t mulcies meliori.

Huic soloni mortuum filium lugenti: non esse flendum aut quidam eo cp flere nihil prodesset. Cui solon eo magis ploro: quo damnū meum irremediabile videaz. Interrogatus an vellet cp sui de morte eius lugerēt aut. ad hoc multis conatib⁹ laborauit: vt in morte mea dolore et lamentis non caream amicorum. Aut em nemo dicere debere: se ceteris quibuscūq; intollerabiliores amaritudines sustinere. Inter ceteras autez leges eius ait. Siquis parentes indigentes non alat ingloriosus est. Filij eorum qui pro republica obiere publice nutriantur t doceantur. Item statuit tutorem cum orphanorum matre non habitare: nec tutoris of ficium exercere: in quē orphanorum defunctorum substantia pueniet: nec sculptori anuli licere tenere signū anuli venditi: t si vnū oculum habentē quis illo priuauerit. Diceuersa ipe geminis careat: t cp princeps si ebriosus fuerit damnet nece. Respōsa solonis ad quedā quesita sunt hec. Quid est verbum: ymago ope rum. quo firmat verbū silentio. Quo firmat silentū tpe. Quid est rex fortis potestas. Quid est lex: ara nec tela qz si in eam ceciderit quid debile retinet: grave aūt pertransit tela resilla. Mortuo in apio octogena rius tpe Sedechie regis.

Chilon

CHilon pbus Lacedemonius athenis claruit tercio tpe septem sapientibus grecie qui ob eius profundissimam sapientiam breueloqu⁹ dictus est. Hic nūqdē causa societatis nullus fuit corinthij: vbi duces t senatores popli ludēres inuenit in alea pter quod infecto negocio reuersus est: dicēs se nolle glo riam spartanorū quorū virtus constructo biēnio clarescebat: hac maculari infa mia vt diceret cū aleatorib⁹ cōtraxisse societatē. Interrogat⁹ qd est fortuna. Re spondit ignarus medicus: multos enī excecat. Docebat aūt Chilon dominari li gie: t precipue in cōmunis. nō esse maledicēdū proximis. alioquin audire opor tet ea quibus quis tristabit. Item non esse minandū cuiq; quoniā hoc est mulie bre. Ciuis ad calamitatem amicorum cz ad prosperitatem ire. Humiles nupti as facere. non esse maledicendum mortuo. Senū honorare. Cauere sibiipi. Bi num malle cz prauum lucrū. Illud enim semel contristabit hoc vsquequaq; Nō irridere infelicem dominatorem t fortem mansuetum esse decet. vt eū subditi ma gis reuereantur cz timeant. Ire dominari. non cupere impossibilia. Et claruit tē pore Sedechie regis. vixit autem quinquagintasex annis.

Pitacus

Pitacus Asianus mitilenus illustris pbus quart⁹ dc. vij. sapiētibus grecie. nō doctrina solū sed etiā in re militari strēnuus cū bellū inter athenienses & Mitilenos instaret. qz ipe mitilēsiū exercitus ductor erat. pugnare statuit cum firmone Athenēsiū duce in singulari certamine & rbete habēs sub scuto furtim arcānoluit firmonē: & occidēs eum saluauit terram. Mitilēses autē et principatum obtulerunt quē ipe decēno tenuit: & ad optimum ordinem ciuitate reducta: deposuit principatū ac decē annis alijs supuixit. & cum pduces esse ponnesset: sprevit diuinas. Dic pitacus vides multum vinū in insula mitilen crescere: volēs ebrietati hominus pcauere lege publica statuit: vt peccās ebrius dupli ater punirer. dicebat autē vinū malum et bonum esse: malum quidē ex crapula & bonū ex natura. Interrogat⁹ quid optimū. ait ad presens bñ facere: qd fidele: terra: quid infidele: mare. Vixit aūt annis. lxx. Et claruit tpe Joachim regis iude.

Bias

Bias Asian⁹ primensis pbus quit⁹ dc. vij. sapiētibus grecie. Hic cū inter Primēses et messanēses instaret bellū & primēsiū multes virgines multas messanēsiū captuas duxissent cōsectum bias his vsis indoluit: & puellas captuas liberās: tanqz proprias filias custodiuit induēs eas vestib⁹ nouis et singlis totes tribuēs: ib fida custodia remisit ad pentes: immanē exhibēs pietatē. Alio qz tpe dum Alian⁹ princeps primēsiū ciuitatē obsideret sperās primēses fame deficere: bias tali arte defectū intraneū victualium palliauit: duas em multas sero impliguatas de ciuitate dimisit vt quasi fortuitu ab hostib⁹ caperēt. quas cum alian⁹ cerneret putauit illos victualibus copiosis abundare. Misitqz ad biantē vt egrederetur ad eum de concordia tractaturus. Respondit bias si extrem forsitan primeū: cepas exerent: Unde tu magis intromitte legatum. timuit enim ne ab hostibus captus: flere faceret primēses. Cunqz legat⁹ aliat⁹ ingrederetur vrbem: Bias aceruum arene spargens & diffundens desup tritcum ostēdit legato. quod audiens aliatis: reconciliatōne facta recessit: & sic fuit ciuitas p bianns prudentiam liberata. Alio vero tempore (vt valerius narrat) cum terras eius fortuna mutata hostes inuaderent: & qui euadere hostes potuerunt preciosarum rerum suarum pondere onusti fugerent nihil ipse de bis deferēs fugit. Interrogatus aūt cur nihil de bonis suis secum ferret ait: omnia bona mea mecū porto. pectore enim illa gestabat non visenda oculis: sed animo extimanda: que domicilio mentis inclusa erant. Interrogatus quid sit in hac vita optimum: ait Mens sibi bene recte q̄ conscia. Interrogatusqz quid sit dulce homini ait. proprium. Claruit tempore Sedechie regis et scripsit vtilia multa. Eo mortuo primēses et templum dicarunt.

Cleobolus

Cleobolus pbus Lindius sextus dc. vij. sapiētibus grecie claruit tempore Zedechie regis iude. Cuius filia Cleobula inuentrix enigmatum fuit Unus enigma fuit: vnus pater: filij duodecim horum cuilibet nati sunt triginta diuersimodes: nam quidam horum albi visu: quidam vero nigri: immortales autē cum sint corrumpuntur omnes & deficiunt. Est autē annus duodecim mensium pater &c. Celebres sentētie eius sunt hec. Amico benefac vt amicior fiat. Inimicum vero amicum facere stude. Magis enim amicorum inuidiam q̄ inimicorum insidias cauere debemus. Illud enim apertum est. hoc autē celatus malum: nocendiqz fraus que non speratur potentior est. Quanto plus licet tanto minus libeat: vtorem ex paribus ducere. nam si ex maioribus duxeris dominos habebis cognatos: non irrideas exprobratos nam fies odiosus his. Prosperatus ne superbias. & depauperatus ne desperaris. Mutatiōes fortune viriliter sato ferre. Scripsit autē de enigmatibus questiones trium milium carminus Obiit vero completis annis vite sue. lxx.

Periander

Periander Corinthius pbus e septem sapientibus pbis septimus hac tē pestate floruit: scripsit dogmata vtilia in duobus milibus versuum. Sē tentie eius hec sunt celebriores. volentes scire tyrannos fieri. oportet benivolentia fulciri non armis. amicis felicibus & infelicibus idez fis. Quodcūq; promittis obserua. Claruit autem tempore Sedechie regis iude. Mortuus est ferme octogenarius.

Anatharsis

Anatharsis pbus scata genere. Hic licet magnus⁊ audax in rebus bellicis strenuꝰ esset: vt in doctrina grecoꝝ moribusq; ꝓficeret uit athenas.⁊ ad Solonis sapientissimi domū profectus: nūciari solonī fecit q; uenisset ad eum Anatharsis scata cupiens eum videre⁊ eius amicus fieri si effici posset. Solonis aūt responsum fuit: q; in ꝓpriis patrijs conciliantur amici. Cui mandauit Anatharsis dicens: nunc ipe in patria sum: ideoq; licet mihi amicos conciliare. Solon vero in eius promptitudine stupens introduxit eum: et amicū maximum sibi fecit et grandis pbilosopbus est effectus per Solonem. Huius sententie hec sunt. Interrogatus quo quis fieri posset nō amatoꝛ uini: ait. si pre oculis babeat inebriantium se turpitudines: nūq; erit amatoꝛ uini. Dicebat etiam nauigātes distare a morte ad spissitudinem quatuoꝛ digitoꝝ tantus: quia sciebat ipsā spissitudinem tantam esse nauis. Interrogatus que nauium sint tutiores: ait que in terra quiete iacent. Interrogatus quid est cura: ait determinatus locus ad recipiendū⁊ superādum scinuicem. Ait etiaꝫ turpe quid auſurus te sine teste time. Ait etiam melꝰ est unum amicum babere multis dignum: q; multos nullius dignos. Post hec abiens in Scythiam ira motusq; atheniensium in sciras introducere conabatur⁊ olens patrie profectū afferre: ob quā causaꝫ inuidus frater eius inuenatione sagittam in cū fixit: letaleq; uulnus pbo infligens: qui moriēs ait. Per sapiētiam in grecia saluatꝰ sum: sed propter inuidiā in patria pereo.

Empimenides

Epimenides pbus cretensis: hic dus inuēculus esset missus a patre ad custodiam ouium: declinans in quoddam antrum obdormiuit annis. lxxv. surgens autem postea querebat oues putans se parum obdormisse: dus autem non inueniret: uit ad agrum et transmutata omnia videns: et penes alius possessoꝛem. uit ad cafrum besitans: illic autem propriam domum intrās occurrit saltatantibus indicans quisnam esset: donec minoꝛem fratrem inueniens iam senem factum: totamq; ab eo didicit rei gestaveritatem: notus autem a grecis deo amatissimus esse suſceptus est honorifice. Atheniēsibus aūt peste detentis ymolando pestem fugauit: dixit etiam. pecunia auaro supplicū est liberali deꝰ: parricidium proditoꝛi. Dixit autem annis. cl vii. et scripsit de genesi et ortu diuino libros in quinq; milibus versuum: necnon de diuersis naturis rerum libros. xv. milium ac quingentoꝝ carminum: fundauit autem apud athenas templum venerandoꝝ deoꝝ. Et solonis sapientissimi tpe claruit.

Bimonides

Bimonides poeta per mare nauigans ad litus applicuit⁊ ibi mortuum coꝛpus humanum inhumatum reperiens sepeliuit: et cum ipm sepeliret ab eo admonitus est ne die proxima nauigaret. qui acquiescens monitis interim remansit ipsa autem die procellis⁊ fluctibus alij qui nauigarunt obruti sunt. Huius hec feruntur fuisse sententie. Utilius est tacere q; loqui: homines enī tacendo: multos autem loquendo circumuentos agnouimus. Remedium malorum futura spes est: innocentem non debilitat conscientia in aduersis. Solatiū enī est hominū non meruisse quod patiꝫ. Fortuna deserit innocentes sepe: bona spes nunq;. Hic octogesimum annum babens composuit⁊ docuit carmina⁊ gloriabatur se in eoꝝ certamina descendisse etate pdicta. Claruit autem Simonides tempoꝛe manasses regis iude.

Tobias

Tobias iudeus propheta sanctissimus ex tribu⁊ ciuitate neptalim oriundus: mitissimi ingenij⁊ omnis grauis spiritualis prestans. Qui a salmanasar assyrioꝝ rege in captiuitatem ductus hoc tempoꝛe pietate⁊ religione insignis babitus est. Hic cum apud niniuen constitutus preceptoꝝ patrum suoꝝ non immemoꝛ: egros visitaret⁊ indigentibus elemosinas prebaret: desperatos consolaretur. Lecatatis plaga tentatus est: pro qua etiam omnem eius deperdidit substantiam ac omnium pauperrimus exiſtit. Cuius patientiam cum dominus cognouisset statim Raphaelem angelum ad eum misit. Qui eidem visum restituit substantiamq; omnem in decuplum multiplicauit. Et cum duos⁊ centum uixisset annos: predicens interitum niniue⁊ instaurationem hierusalē ac templi domini spiritum domino reddidit. Et ꝙ filium tobiam et nepotes in niniuen sepelitur.

De Amon (Anno mūdi. 4351.) fecit malum coram domino ⁊ percussus est a seruis suis obtq; in domo sua propria peremptus eumq; eius patre suo sepelierunt.

Josias rex iude (Anno mūdi. 4358) accepit regnum cum octo esset annorum optime regens. Ydolatras persequens. Sacerdotes ad instaurandum templum inducens. populum ad obseruationem legis ⁊ dei timorem reducens. Ad azimorum festiuitatem que pascha dicitur eos adduxit et phase solenniter celebrari faciens. Hic demum quia prexit ad pugnandum contra regem egipti contra uolantatem domini uulneratus grauiter in hierusalem ductus migrauit ad dominum super cuius morte Hiere. Lamentationes fecit. Cum in omnibus rebus ita gloriosus extitit: vt cum eo iudeorum gloria fere orta simul et extincta fuerit. Iste Iosias adhuc in puericia quesiuit dominum. Perseueranterq; vsq; in finem adeo religiose conuersatus est in lege domini q; dicatur non habuisse similem in regibus iuda.

Joathas (anno mūdi. 4389.) malum fecit coram domino: ideo tradidit eum dominus in manus Pharaonis necham regis qui eum captiuum duxit in egiptum. Et eius semoz frater et eodem patre progenito noīe Eliachim tradidit regnum mutans ei nomen Joachim.

Zaleucus vir iustissimus leges cōdidit. et inter cetera decreuit. vt qui adulteriū crimē cōmitteret: vtroq; oculo priuaretur. quod eius filius eius cōmisisset: iussit ipm exoculari. Verum tota ciuitas aliq̄diu ei reluctabatur tandem victus instantia populi. ne lex a se condita violaretur: suo prius: deinde filij oculo eruto vtriusq; visum videndi reliquit. Sicq; mirabili equitatis temperamento: se inter misericordem patrem et iustum legislatorem partitus est. Discat o xpiane quāta diligētia debeas sancta dei tui precepta custodire: si sic maluit paganus puniri p iusta lege sua q̄ eam inultam relinquere.

Jeconias cognomēto Eliachi etiā fuit filius Josie ⁊ cōstitutus ē rex a pharaone vt daret multā cētū talēta argēti. Et q; fecit malū cora dño ascēdit contra eum Nabuchodonosor et factus est ei seruus annis tribus. Postea cum rebellaret iterum contra eum ascendit interfecitq; eum in hierusalem Joachim cognomē- to Jeconias fuit filius ieconie: fecitq; malū cora dño: tō statim est amotus ne regnaret ⁊ vinctus est trāslatus in babilonē. Mānsit aūt ioachi iste in carcere apō chaldeos. 37. annis⁊ filius eū a vicil' post mortē ptis Nabuchodonosor soluit.

Sedechias anno mūdi. 4600. fuit tercius filius Josie et vltimus regis Juda et hierusalem et malus. non audiuit hieremiam prophetā ideo periit et omnis iuda cum eo ductus in babilonē. Eruntq; sunt oculi ei⁹ et ocasi filij eius hec quippe hieremias et ezechiel ꝓphetauerant q; vinct⁹ duceretur ad babilonicum regem. Capto igit regeuniuersus populum caldei truncidauerūt. Et qui gladium euaserant ad seruiendum caldeis abducti sunt.

Nomina septenum sapientum greca cantat.
Partibus ac notos diuersis orbis honorat.

Tales milesius vn⁹ de vij. sapiēt⁹ clarus habetur: q; post theologos et poetas sophi dicti sunt id est sapiētes: iste tales p̄mus potuit predicere defectū solis ⁊ lune vt dicat Augustin⁹. de his solis precedentia gesta ac dicta eorum manifestant.

Tales
Solon
Chilon
Periander
Cleobolus
Bias
Ptacus

septem sapiētes

Linea Christi

Massilia

MAssilia transalpine gallie ciuitas primo anno regni Sedechie a Phocensibus aduenu ꝓfugis cōdita fuit. Temporibus enim Tarquini regis ex asia phocensiū iuuent⁹ hostio ryberis inuecta amicitiam cum romanis iunxit. Inde in vltimos gallie sinus nauibus profecta: Massiliam inter ligures ⁊ feras gentes gallorum cōdiderūt: magnaq; res (siue dum armis se aduersus gallicā feritatē tuent: siue dum vltro lacessunt a quib⁹ fuerant ante lacessiti) gesserunt. Nāq; phocenses ex ignauitate ac macie terre coacti studiosius mare q̄ terras exercuerunt: piscando. mercādo. plerunq; etiam latrocinio maris (que illis temporib⁹ gloria habebat) vitam tollerabāt. Itaq; in vltima occani ora ꝓcedere ausi: in sinū gallicū hostio Rhodani amnis deuenere. Cui⁹ loci amenitate capti reuersi domū referentes q̄ viderāt. plures solicitauere duces classis Furius et Peranus fuere. Condita igitur Massilia est ꝓpe hostia rhodani amnis in remoto sinu veluti in angulo maris: hec olim clarissima ciuitas in loco petroso sita: magnitudinis eximie extitit. Huic port⁹ subiacet pulcherrim⁹ qui arcē pugnatissimā loco edito habet: in qua quidē olim appolinis delphici pulcherrimū templū structū erat. Sed ligures incrementis vrbis inuidētes eos assidue bellis fatigabant Qui pericula ꝓpulsando intantū extituerūt: vt victis hostib⁹ multas colonias cōstituerūt. Ab his igit gallī et vsum vite cultioris: depositā ⁊ māsuefacta barbaria: et agroꝝ cult⁹ ⁊ vrbes memb⁹ cingere didicerī. Tūc et legib⁹ nō armis viuere. tūc ⁊ vitē putare: tūc oliuā serere cōsueuerūt. Adeoq; reb⁹ ⁊ homib⁹ impositus est nitor: vt nō greca in gallia emigrasse: sed gallia in greciā videret. Ad quā plane vrbē complurimi ex nobilioribus romanis ꝓ acquirēdis doctrinis transmittebant: nam eoꝝ victus frugalis ⁊ modestus semp fuerat. Cūq; varios sortita fuisset vel dños vel tyrānos: pro vt se tpa offerebāt. nūq; tamē aut legē aut alienigenis suspēdia pertulit. preterq; a catbelanis. Huic Lazarus quē dns a mortuis suscitauit prim⁹ ab apostolis destinat⁹ fuit episcopus. Cui⁹ quidē reliquie nūcusq; magno in honore apud eam habite sunt. Fertur quoq; et beate Marie magdalene ipsius Lazari sororis corpus ibidem quiescere. Apud hanc clarissimi floruere viri. Salutianus ⁊ Musc⁹ presbiteri in diuinis nō mediocriter instructi atq;. Gennadius similiter presbiter greca latinaq; lingua eruditissimus. qui de viris illustribus more diui hieronimi libū edidit: ⁊ cornutus orator: victorinus rhetor et alij complurimi.

Pherecides phus

Pherecides Syrus natione: philosophus egregi⁹ pceptor philosophi ma ductor tempestate illa ingenio singulari preditus agnoscitur. Qui prim⁹ apd grecos de natura ⁊ de dijs scripsit. primusq; teste Ciceroe libro. 5. tu sculanorum questionum animos sempiternos esse affirmauit. Qui et teste Laercio multa predixit que mirabilia videbantur. Hic etiã Plinio teste libro. 12. pro? sum orationem primus condidit: fuitq; preterea Pythagore philosophi precep tor. Et Talen philosopho ii? as plurimas scripsit. Et ab eode mlras suscepit.

Pytagoras phus

Pytagoras preclarissimus philosophus natõne sami⁹. Et ipe tẽpestate hac toto orbe terrarum clarissimus fuit. Hic a primeuo etatis pulchritudinis ac venustissime forme insignis fuit. Qui cum musice plurimũ doctus fuisset cui⁹ principia apud grecos primus ad artem pduxit. Et geometriam omnẽ pfecit: at q; pondera et mensuras inueniens etiã grecis primo cõmunit. In primis namq; circa Arithmeticam vocauit: et medicinam non neglexit. Animas vero hominu de corpe in corpus transire opinatus est. Licet autem etas illa nullum sibi pepe risset equalẽ se tamen sapientes appellari erubuit; sed se philn id est amatore sapi? entie dixit. Italis legem tradit: ei apud Corthonam ciuitatem vrbem ex grecia ve nit. Eius institutũ fuit ne scolas eius intrans de philosophicis ante quiquenni um disputaret. Eius libri ab Athenien?ibus feruntur concremati. Varie eius se runtur sententie per Laercium: vnas hic apponim⁹. Fugienda inquit modis om nibus et abscondenda sunt hec omnia scilicet languor a corpe. impenna ab ania luxuria a ventre. a ciuitate seditio. a domo discordia. et a cunctis reb⁹ intẽperata.

Sapho poetissa

Sapho Lesbea diuini ingenij poetrix per hec tempa claruit et plectrum pri ma inuenit. Hec viro ditissimo nupsit. Ex quo Dydan filium suscepit habu itq; discipulas Anagoram Miletiam Congillam Colophoniam ⁊c. quas etiã lyricos quosdam docuit versus. Scripsit autẽ hec modulos lyricos Epygram ta: elegiam. iambos ⁊ monades: fuit quoq; vates nobilissima.

Ezechiel pphet

Ezechiel prophetа et sacerdos domini vir sanctus. Qui cũ rege Joachim captiuus adductus fuerat in babilonem. pphetauit futuras populi iudeo? rum calamitates. Et hec ex babilonia in hierusalem ad Sedechiam regem misit Cui tamen rex idem non credidit. Tricesimo deinde etatis anno: et captiuitatis sue quinto librum pphete componere cepit: hunc reliquie iudeorũ Dan ⁊ Gad quibus predixerat eos in hierusalem non regressuros apud babiloniam interfe ctus est. Et in sepulchro Sem filij noe sepultus.

Daniel pphet

Daniel desiderioꝝ vir et pphetа celeberrimus ex regum iudeorum fami lia natus. A nabuchodonosor chaldeorum rege in babilonẽ cũ Joachim rege captiuus ductus: ⁊ ab eodem enutritus anno nono Sedechie regis hieru? salem postq; paruulus insontem Susannam a morte liberasset: diuino spiritu il lustratus: primam regi caldeorum visionẽ soluit. Ideo curatorem regni constitu it: quo mortuo filio eius balthasar cũ litteras in pariete exposuisset terminũ ei⁹ pronunciauit. Destructo autem babiloniorũ rege a dario Astyagis filio in Me diam ductus. Innocua autem pretalente in lacum leonum missus: deinde salua tus in precelsiore honore habitus. Scripsit autem librum pphete in decem vi siones diuisus quas se vidisse refert. Tres sub Nabuchodonosor. Tresq; sb bal thasar eius filio. Septimam ⁊ octauam sub dario: et duas vltimas sub Cyro tã dem in Ebarbenis Medie ciuitate sepultus.

Bononia vrbs vetusta Romanorum Colonia primum ab etruscis felsina deinde a bois gallorum populis genuli sermone boionia nuncupata. Etruscorum enim prius vltra appēninum primaria et postea boiorum caput fuit. deinde Bononia dicta. Eam iulius dicit Colonam a romanis deductam: agrūq; eius fuisse captum de bois gallis: qui ager prius fuerat etruscorum. Expulsis etruscis romani trium milium virorum in eam deducere. quorum auxilio aucta et amplificata fuit ita vt per tempora Augusti et aliquot imperatorum trium opulentissimarum ciuitatum ytalie supero mari adiacentium vna fuit. Suetonius autez dicat octauianum bononiensibus q; in anthoniorum diē tela antiquitus fuerant gratiam fecisse conturādi cum tota ytalia pro partibus suis. Idēq; neronem imperatorem orasse latine pro bononiēsibus scribit ad consulem et ad senatū. Ad annū salutis quadragesimum supra octingentesimus Sergij pontificis romani os porta prius appellati temporibus quum lotharius tunc imperator ludouicum filium romam cū copijs mitteret bononienses illum multis incōmodis damnisq; affecerunt. Quam ob rem ille cōuerso qui iam preterierat exercitu vltionis modus excessit. Qui post agri vastationem factamq; in insontibus pagos vicos villasq; repertis cedem. obsessam vrbem captamq; reddidit immunitam. Deinde anno domini. M.cc lxxi. tam potens fuit vt liberam mari adriatico aduersus venetos nauigationez prohiberet tribusq; annis bello contenderit. q̄ sedato inter bononienses orta dissensio. que ciuitatem plurimum attriuit. vt ad manus romane ecclesie deuenire opus fuit. Et per magistratum ecclesie romane circundatas muro quē nūc habet ac diu postea opibus amplificatas cōstat. Postea bononia crassa et pinguis (cum frumentum vina et alia quecq; ad victum necessaria habundanter producat) dicta est. Excellentissimus omnium disciplinarum gymnasium a temporibus theodosij vsq; ad nostra tempora summa cū gloria in ea et pmānsit ac floruit. Est enim mater musarum appellata. q; ibi canonum ciuilium liberalium artium sacrarumq; literarū discipline tradant. Ex ea viri sanctitate doctrinaq; coplurimi emersere. Sed q̄ marie prestitit dominus petronius vrbis episcopus qui vitas patrum cōposuit. Genuit hec vrbs Guidonē archidiaconum. Johannē andree. et iohannem calderinū celeberrimos iure consultos q; monumenta laude digna post se reliquerunt.

Bononia

Reges Babilonie

Berodach

Iste Berodach fuit primus rex babilonie qui a Monarchia assyriorum recedens. non obedi
uit Assaradon similiter nec rex medorū. Et ob
hoc regnum Assyriorum defecit regesq; Babilonie ce
perunt esse potentes. Iste etiā multa munera Ezechie.

Ludus scaeorū reperitur ab Xerse philosopho
pro correctōne Evilmerodach tyranni. qui sa
pientes et magistros suos occidere consueue
rat: quo solato retract⁹ fuit a tyrānide ad emēdatiōs.

Nabuchodonosor iste rex babilonie victoriosissi
mus fuit. eo q; esset verga furoris dñi: vt pu
niret peta pplor. obtinuit regnū assyrior. qō
destructū erat a Medis. Et fact⁹ est monarcha d; po
stea cū feris habitās septē mēsib⁹. p̄ce Danielis i pristinā nabuchodonosor for
mā septē ānis penitēs ē restitut⁹. Cui res geste magni cognomē dedere. multa cū
finitimis bella cōfecit: et cū maxie cū egiptijs. ad extremū iudeā deuicit. Et syri
am durissimo sibi subiugauit iugo. Joachim interfecit. t successorē eū yalis dñi i
babilonē trāstulit. t Sedechiā patruū sūū loco suo suffecit. Porro dū vixisset an
nis quadraginta defunctus est in babilone. relicto eius filio Nabuchodonosor
regni successore.

Bisantiū verbis tracie maritima a grecis notata. Lacedemonij cōdidere eā
primo. dh⁹ appollinē ysulēnb⁹ vbi nā sedes q̄reret rndā esse oraclū memo
rie: pdictū est vt cōtra cecos habitationē locarēt. Cecos aūt megarēses appella
uit Calcedonis cōditores. Qui cū pri⁹ in tracia nauigassent: sitū q; vbi postea bi
zantiū edificatū est ysperissent. Omissa tā locupleta ripa tenuiorē regionē i alia
elegissent: vt Strabo refert. Ut aūt Justin⁹ t Eusebi⁹ ponunt hec ciuitas Anno
ab aduētū xpi. 665. In grecia ex opposito calcedonēs agri loco quidē optimo t
munitissimo a paulania spartanor rege pri⁹ pditōis sue imitū habuit. Et cū q-
dā agnodū eēt: Postea a Cōstātino magno impatore d; eā adauxit t exornauit
Constātinopolis dicta. de qua tantissime circa sua tpa describent laude digna.

Bisantium

Xerses phus

Nabuchodonosor

Constituit Nabuchodonosor regem hierusalem patruum Joachim mathaniam: vt seruiret ei sub tributo interposito religione iurisiurādi: et mutato nomine vocauit eum Sedechiam. Viceſimūprimum etatis annum agebat Sedechias cum regnare cepisset. Et. xi. annis regnauit in hierusalem: Feceq; malum coram domino. Erat enī superbus cogitans vt adhereret regi egiptiorum: nec iusiurādū regi babilonie seruaret. Decipiebant eum pseudoprophete dicentes: in proximo babilonios vincendos ab egiptijs. Hieremias vero ei suasit vt spem in deo et non in boſe poneret. Cum aūt nono sui regni anno subordinantibus egiptijs tributum caldeis promiſſum denegare: et in libertatem se vendicare tentauit. Et iusiurandum transgreſſus. Quam obrem Nabuchodonosor ira peractus cum ingenti exercitu ad eum venit et diu obſedit et tandem fame coactum eum ad deditionem compulisset. Et aperta est ciuitas circa mediam noctem: fugit autem Sedechias cum omni domo sua nocte ad viam deſerti: perſecuti sunt eum principes diuiculo: et comprehenderunt. Et vinctum traxerunt eum ad regem Babilonie in reblata. Jo dicens eum ingratum fuiſſe percepti ab eo imperij: et deieraſſe in deum. Oculos eius effodit et cathenis vinxit eum vt adducerent in babilonem. Et cum eo Joſedech: et eius vniuerſam familiam trucidari mandauit. innumeros quoq; ciuitatis hieroſolime traxit in seruos ad babiloniam: ac totam vrbem vna cum templo euerti et incendi precepit. Sed et aſſyriorum regnū a medis deſtructum obtinuit: Ideo babiloniorum regnū factus est olim monarcha. Hic fuit exitus regni hebreorum et caldeorum regni principum. Caldea autem Aſie regio arabie cōterminia longe plana ſed fontib⁹ ḡ maxime indigua. In qua Babilon maxima ciuitas regni caput erat. Medorum quoq; regnum deſecit. Cum vltimo aſtyages octauus t vltimus rex medorū. 38. annis regnaſſet temporibus Sedechie.

Hieroſolimorum excidium

Hierosolima nobiliſſima t vetuſtiſſima ciuitas p varia tpa pluries vaſtata fuit. Primo a babiloniorum rege. Dum nabuchodonosor caldeorum rex tpe Sedechie cū ingenti exercitu in iudeam venit sibiq; magnis cladibus eā ciuitates affecit. Ac etiam ipſam hieroſolimam obſedit. Deinde pfect⁹ contra Pharaonem regem egipti quo fugato: Nabuzardon sui exercitus principem ad obſidendas hieroſolimam rursus mittit. Ibiq; xcē t octo menſib⁹ ſtatione firmata iudei se t vrbes caldeis ignominioſe tradiderunt. Qui rege interfecto muros t turres euerterūt. templa incenderūt. cuſq; vaſa ſuſtulerūt. Et p. lxx annos templi ſolitudo pmanſit. A cyro rege perſarū lacrata est captiuitas. Extructum est templum sub Dario rege pſarum t medorum. Secdo ab Aſobeo egiptiorum rege. Que enī paſſa est iudea a medis egiptijs macedonibusq; non enumero. Tercio ab Antiochio epiphane crudeliſſimo olim tyranno facta est euerſio. Hic hieroſolimam ciuitatē ſanctā menelao prodente vi cepit. et ſanctū locum ſpoliauit miſitq; homines impios qui compellerent iudeos carnes porcinas comedere. et a patrijs legibus se transferri: et non templū domini: ſed iouis olimpi cognominare t ydolum venerari. Quarto a pompeyo is iudea in viciat omne ei⁹ hieroſolima: t tributarios fecit. Et vt ſtrabo habet. Pompeꝰ eam cepit: obſeruato ieiunij die: dū ab omni opere iudei abſtinerent impleta foſſa t admotis ſcalis. ciuſq; menia omnia conuelli. Poſt hos quinto Gabinius Scaurꝰ Varus vrbibus iudee t precipue hieroſolime inſultauere: t herodes magnus t ſolus captam: oppidum ſeruauere. Sexto ad extremum funditus euertitur āno ſecō imperij veſpaſiani die octaua menſis ſeptembris: a Tito eius filio vrbs capta et templum ſubuerſum. Quā cū cepiſſet cōplanatis menibus: foſſas etiā impleri iuſſit. Urbē aūt illā quā victoſſe victores gentium romani tam clarum opus eſſe duxerunt: vt Titus: tunc exercitus: poſt imperij gubernator in ipſo ingreſſu menia vrbis admirans: tantam

vic oriam non humane virtutis sed diuine gratie fateretur. In ea vastatione fuit ea hominũ strages ea fames miseroꝝ funesta necessitas: Que si ex ordine noscere cupis Josephum lege. Non audita sed visa et cõmunia sibi cũ ceteris referentẽ. Veniẽs deniq; Tit⁹ romã cũ patre suo Vespasiano triumphũ celeberrimũ egit. Simonẽ qui vrbis excidij causa fuit in triũpho pductũ postea laqueo p totã ciuitatẽ traxerunt multis confossũ vulnerib⁹ interfecerũt. Vespasian⁹ templũ pacis edificauit vbi iudeoꝝ preciosiora instrumẽta videlicet tabulas legis penetraliũ vela. ⁊ alia multa reposuit. Ea aũt vrbs vsq; ad adriani principis tpa latronũ sicarioꝝq; facta est receptaculũ. Et p quinquagita annos: deinde ciuitatis misere reliquie. Quã postea Adrianus impator menib⁹ ⁊ edificijs instaurãs de suo noie helyam appellauit: et diu⁹ Hieronim⁹ ad paulinũ scribit ab adriani tpibus vsq; ad impium Constãtini p annos circiter. clxxx. In loco resurrectiõis simulacrũ iouis in crucis rupe statua ex marmore veneris a gentilib⁹ posita colebat. Estimãtib⁹ psecutõis auctorib⁹ q tollerẽt nobis fidẽ resurrectiõis ⁊ crucis: si loca sancta p ydola polluissent. Maiores deinde nostri gloriosissimã ciuitatẽ diu possessaꝫ. tandẽ amiserũt. Karolus eni magn⁹ multo sudore primo vrbẽ illaꝫ vendicauit deinde pditam recupauit Gothefridus. Ad quã retinendã etiaꝫ Conradus cesar: Ludouicusq; rex francoꝝ nõ dubitarũt coactis exercitib⁹ in asiam pficisci. At cũ nři principes postea desidie sese dederũt neq; hierosolima nec Antiochia in potestate nřa remãsere. Heu pudor: heu dolor fons ⁊ origo nře salutis deficit. Templũ illud Salomonis fama clarũ: in quo domin⁹ tociẽs pdicauit: Bethleẽ in qua nat⁹ est. Caluariam in qua crucifix⁹ Ipsius crucis possidẽt inimici. Sepulcruꝫ dñi gloriosum in quo pp̃ter nos obdormiuit in dño: saraceni in ptãte habẽt. Et nisi velint xpiani inuisere nõ possunt. En ipsam dei viuẽtis ciuitatem officinasq; nře redẽptiõis: quã de⁹ nř miraclis illustrauit ⁊ pprio sanguie dedicauit: In q pme resurrectionis flores apparuerũt: Machometi satellites ꝯculcãt. Et ea vrbs nũc scelerate genti impio paret.

Quinta seculi etas hic incipit et ortum habuit a captiuitate iudeorum in Babiloniam duratq; vsq; ad christi ihesu domini nostri natiuitatem per annos. 590. Quos in hac supputatione aliqui aliter sentiant. Unde qui recte captiuitatis annos numerare voluerint ab vndecimo Sedechie regni anno vt Eusebius ponit. tunc septuaginta captiuitatis annos in secūdū Barij annus terminabunt. Josephꝰ et diuus Hieronimus a.15. Josie regis vsq; ad tercium Cyri regis annus. Nonnulli ab vltimo regis Joachim anno computant vsq; ad vltimum Cyri annum. At sane sentiendo septuaginta illi anni qui in tercio vel vltimo Cyri anno terminantur. proprie captiuitatis iudaice anni dicuntur. Illi vero qui in secō Barij terminantur proprie complete transmigrationis sunt. Et hec principalior et precipua sacre scripture era habet. q. facta est anno ab exordio mūdi. 4610. A diluuio ānt. 2569. A natiuitate abrahe. 1427. Ac vigesimooctauo regni Tarquini romanorum regis. Regnantibus etiam apud Medos astyage. apud Macedones Europe. Apudq; lydos alyatte: et apud egiptios vaphre: et apd Caldeos nabuchodonosor primus.

Captiuitas igitur hebreorum que fuit exterminium populi hierusalē hic incipit. Et per annos. 70. perdurat. Cum enim populus israel tam multis temporibus ydolis seruiendo: etiam effusionem sanguinis innocentum se grauiter impiasset: volens deus generationem huius populi deperire: septuaginta annorum captiuitatem eundem populum in regno caldeorum statuit sustinere. Hac ratione vt completo annorum numero nouus populus a memoratis peccatis immunis ad renouationem hierusalem perueniret.

Linea pōtificuz Jhesus

POst reditum populi israel de babilone ssc duo prefuerunt scilicet ihesus summus pontifex tanqz regēs. et Zorobabel tanqz dux q modus vsqz ad Herodem seruatus est. Vt videlicet summi sacerdotes tenerent primatum. duces vero essent substituti. Semper tamen duces erant de tribu iuda iuxta pphiam iacob. Non auferetur sceptrum de iuda et dux de femore eius. Hi cū innumera multitudine iudeorum venerunt in hierusalem ad reponē dum templum congregantes vniuersam prouinciā construxerunt altare in loco quo prius edificatū fuerat: et dies tabernaculorum celebrarunt: cepit autez renouare templum sed paulo post defunctus est.

Joachim

ISte Joachim sacerdos fuit filius Jesu pontificis magni. qui scōm Josephum nominatus est Josedech. Sub quo Zorobabel prophetantibus et adiuuātibus Aggeo et Zacharia templuz et ciuitatem reposuit. Edificato autem templo pascha cū innumerabilibus holocaustis celebrato ad exornandam vrbem eam adiecit.

ISte Zorobabel (anno mūdi. 4659.) iuxta imperium domini fundauit templum. sed longe post apud iudeos maximo in precio habitus est. a Cyro rege princeps populi designatus. primum ex caldea iudeos ad propriā patriam reducere cepit. z templum reedificare concedente Cyro incepit.

Aggeus propheta

OEsillo Abiud (anno mūdi. 4709.) et sequentibus vsqz ad Joseph nihil habetur in scripturis. nisi quod a Matheo numerantur: et ideo nec tēpus eorum debite sciri potest. Nisi quod Abiud genuit Eliachim: qui azor: qui sadoch zc. vt Matheus in principio euangelij testatus est.

Malachias propheta

AGgeus propheta in numero duodecim pphetarum vndecimus his temporibus librum sue prophetie scripsit. In quo reuersionem populi z tēpli edificationem conscribit. ac renouationem ciuitatis: necnon et sacerdotalem obseruationem comprehendit. Completo demqz templo statim obiit. Et iuxta sacerdotum sepulchra sepultus est.

MAlachias propheta hoc tempore clarus habetur sic dictus id est angelus propter optimā vitam. Aiunt qz ore eodem quo prophetauerat angelus domini apparens eadem iterabat.

Sibilla hellespōtica

HEllespontina in agro troyano nata vetula z antiquaveste rurali induta ligata velo antiquo capite sub gula circumuoluto vsqz ad scapulas quasi despecto habitu ita dicit. De excelso celorum habitaculo prosperet humiles suos. et nascetur in diebus nouissimis de virgine hebrea cum cunabulis terre.

Linea Christi

Salatiel

Soz Zorobabel

Abiud

Linea regū Babilonie

Nabuchodonosor

Euilmerodach

Raguſar

Babadardacus

Balthaſar

ITem Nabuchodonosor filius Nabuchodonosor magni fuit tercius caldeorum rex. 18. captiuitatis anno patris in regnū succedens regnauit annis. 10. Vir quidem preſtantiſſimi animi et ingenitus potentie qui paternis regalibus multa ſuper addidit multaq; magnalia peregit.

ITem Euilmerodach frater Nabuchodonosor p̄cedentis quartus caldeorum rex magni Nabuchodonosor regis filius. anno. 28. captiuitatis iudaice fratre predicto ſine liberis defuncto regnum ſuſcipiens regnauit annis. 18. Soluit Joachim de carcere et magnificauit eum. genuit autem tres filios.

SErnius tullius ſextus romanorum rex nono iudaice captiuitatis anno regnum ſuſcipiens. regnauit annis. 34. cuius matre ſerua creatum. nec obſcuritas inbibuit quin gubernacla vrbis inuaſit. Nā eruditam indolem vxor Tarquinij Tanaquil liberaliter educarat et eius induſtria regnum adeptus. primus cenſum in vrbe inſtituit. Et tres colles. ſ. quirinalem: viminalē et exquilias vrbi adiecit eamq; augere foſſiſq; ac muro circumdedit: tandē a Tarquinio ſuperbo genero ſuo filie ſue impulſu occiſus eſt.

TArquinus priſcꝰ Tarquinij regis filius et Tullij ſeruij gener. Cui ſuperbo facto cognomē indiderunt. Anno quarto et quadrageſimo iudaice captiuitatis mortuo ſocero ſuo rege romanorum rex factus regnauit annis. 33. Die regnum autē q̄ō a Seruio tenebatur rapere maluit q̄ exp̄ctare: qui ſuſcepto regno mox p̄motes ciuitatē quos rebus ſocer ſeruij fauiſſe putabat vna cum Tarquinio ſororis ſue filio interfici iuſſit. et pleraq; per tyrannidem geſſit: tamdiu ſuperbiam regis populus romanus perpeſſus eſt donec aberat libido: hanc ex liberis eius importunitatem tolerare non potuit. Quorum cum alter ornatiſſime femine lucrecie ſuū p̄dum intuliſſet: matrona dedecus ferro exp̄auit. Imperium tamē regibus abrogatum. tandem eīm regno expulſus a porſeyna interfectus eſt.

BAlthaſar euilmerodach regis filius caldeoꝝ rex poſt patrē regnare cepit. Et regnauit annis. 17. Cuius regni anno p̄mo Daniel ꝓpheta quartā viſionē vidit. Is demū capt̄ eſt: et ciuitas a Cyro perſarū rege aduerſus fortiſſime dimicante tradita eſt et funditus euerſa: et adeo vt nullā tante vrbis remāſerit veſtigium Sed cum que modo ſtat Cambyſes cyri filius alio in loco condidit.

BAbilon illa magna capitē et auferē ei⁹ ptās. Hec p̄mat maxima ciuitas totius orbis ōr: et q̄ ea hūano ope extrui vel hūanis viribus deſtrui potuiſſe penitus credibile videbat. Que deſtructio facta ē q̄ Darius et Cyrū p̄mos reges mōarchie perſarum.

Linea regū Romanorum

Seruius Tullius

Tarquinus

Babylon

Linea pontificu

Eliazaphat

Joiade vel Judas

Johānes filius Jude

Hieremias

Ezechiel

Lucrecia

Circa hec tpa vt dicat Orosi⁹ Nor ad magnaz partem diei tendi visa est: et sarea grando saluit cet vert lapides descenderunt de nubibus.

Hic incepiunt ebdomode Danielis scōm Bēaz de ḋb⁹ inter doctores est grādis altercatō.

Templo domini in modū castri sexto regno darij anno perfecto Joachim pontifex cum sacerdotibus cum tubis t ornatu solēni laudauerūt deū.

Templuz Balomonis perficitur anno. vii. darii regis persarum.

Iste Eliazaphat hebreorū summus pōtifex successit Joachim patri in pontificatu. vt dicit Eusebius. sedit annis. 52. Vir tanto honore dignus ḋ sua prudentia ab Artaxerse persarum rege absolutionem a vectigalibus et tributis pro ministris templi obtinuit. potestatem quoq; amouendi iudices.

Eliachim anno mundi. 4759.

Judas quartus summus sacerdos tpe Mardochei. Cui et Susis persarum vrbe misit epistolas de obseruatione dierū phurym. Constat eñ hūc multe doctrine t sanctitatis fuisse virū: multis tamē seditionibus agitatum.

Johānes iude pontifex filius quitus hebreorum pontifex. habuit fratrem qui dicebat ihesus qui aspirabat ad pontificatū confidēs te familiarita te vagosi prefecti trans flumē. Cū autē sup hoc altercarentur cū ihesu in templo adeo irritauit fratrē vt eum occideret. Ideo vagosius omnia ornamēta templi sustulit.

Azor Anno mūdi. 4809.

Eliachim

Azor

Ioiste Sadoch (Anno mūdi. 4839.) etiā nihil habebat nisi q; pontifex Matthei primo cū ceteris in generatione christi.

Iste Hieremias vltimo pphetauit i egipto. Cū eq; peccata populi incepissent lapidat⁹ est ab eis apud taphnas. Et eo loco lapidibus fuit obrut⁹ sepul⁹ vbi olim pharao rex habitauerat.

Ezechiel prophetabat hic post mlta gloriosa gesta cuz quosdam redarguere et exacerbari ipm equis distraxerunt per crepidines saxorum atq; excerebrauerūt. Et in sepulchro Sem filij Noe t arphaxat ei⁹ filio sepul⁹.

Aggeus

Zacharias

Sadoch

Zacharias et Aggeus anno secdo Darij inceperunt populum propter negligentiam eorum et edificandum domū domini. et solicitabant Zorobabel vt loquaretur super hoc regi. et annuit rex: et accensus est cor populi vt edificarent templū. Tandez post multa bona opera cōpleto templo. Et ipe obiit Et iuxta aggeum prophetam sepultus fuit.

Lucrecia matrona romana omnium romanarū mulierum pudicissima formaq; t elegantia clarissima comunx collatinj a sexto Tarquinio tarquinij superbi filio per vim stupr ata semetipam interfecit. Tarquinio igit expulso romani reges defecere. Cum ibidem regnatum fuisset sub regibus septem annis. 240.

Linea Christi Templum Balomonis

De edificatione templi

Gloriosa ac magnifica illustres viri de templo eiusq; fundamento ac edificatione scripturant: scpue diuin⁹ ppheta Ezechiel in vicesimo quinto anno trāsmigrationis. Qui est ann⁹ tricesimus tertius regni Nabuchodonosor in exordio anni decima die. Cū man⁹ dñi facta est sup eum: adductus est a spiritu in terrā isrl'sup montē excelsum. Vbi ostēdit ei edificationē ciuitatis z templi. Et cū hec visio obscurissima sit nec aperta legenti⁹ de ciuitate mirabili in monte cū templo edificata sibi in spiritu ostēsa. Quā obrem p pauca de forma templi p figuras subiungere placuit. Quāq; certi doctores solum de spirituali edificio scilicet xpō ac ecclesia intelligant: Alteri tamē de materiali edificatione manifestauit: quod veteres hebrei ezechieli in visione imaginaria ostensum fuisse aiūt. Et in tam presenpta reedificatiōe post reditum de babilonia p Zorobabel et Neemiaz fuisse impletum. Licz ceteri aduersa ponāt: moderniores tamē hebrei p Messiam regnaturum cum magna potentia id futurū exspectant. Figuras igitur templi per picturam talis edificij cum pauca scriptura videamus.

Prima figura edificij templi ostēsa ezechieli sup mōtem

Secūda figura ad facilius capiendū

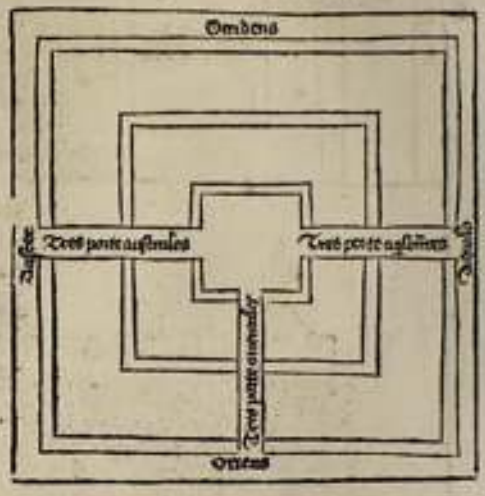

Sequentes due figure ornatū porte representāt

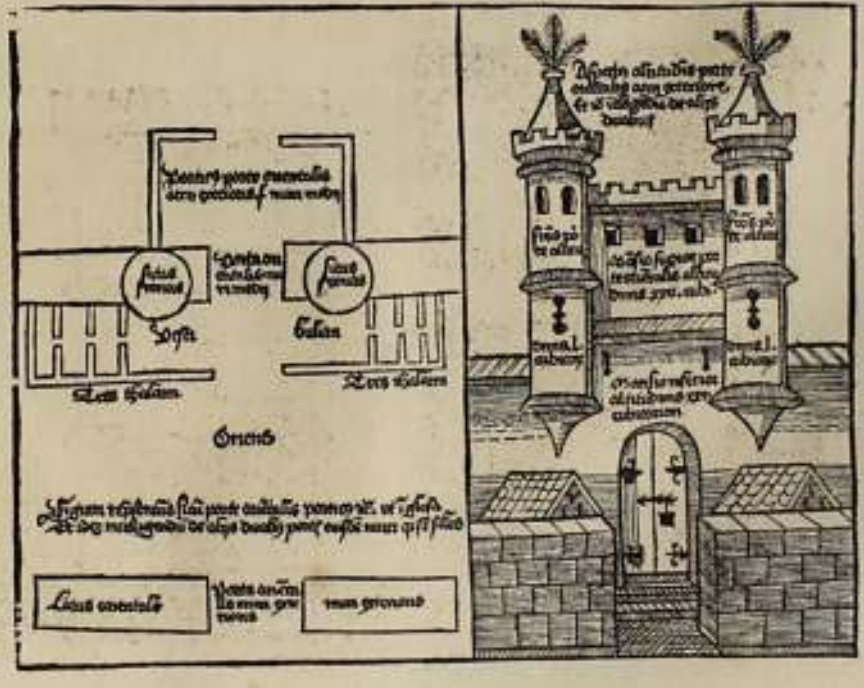

Quinta etas mundi

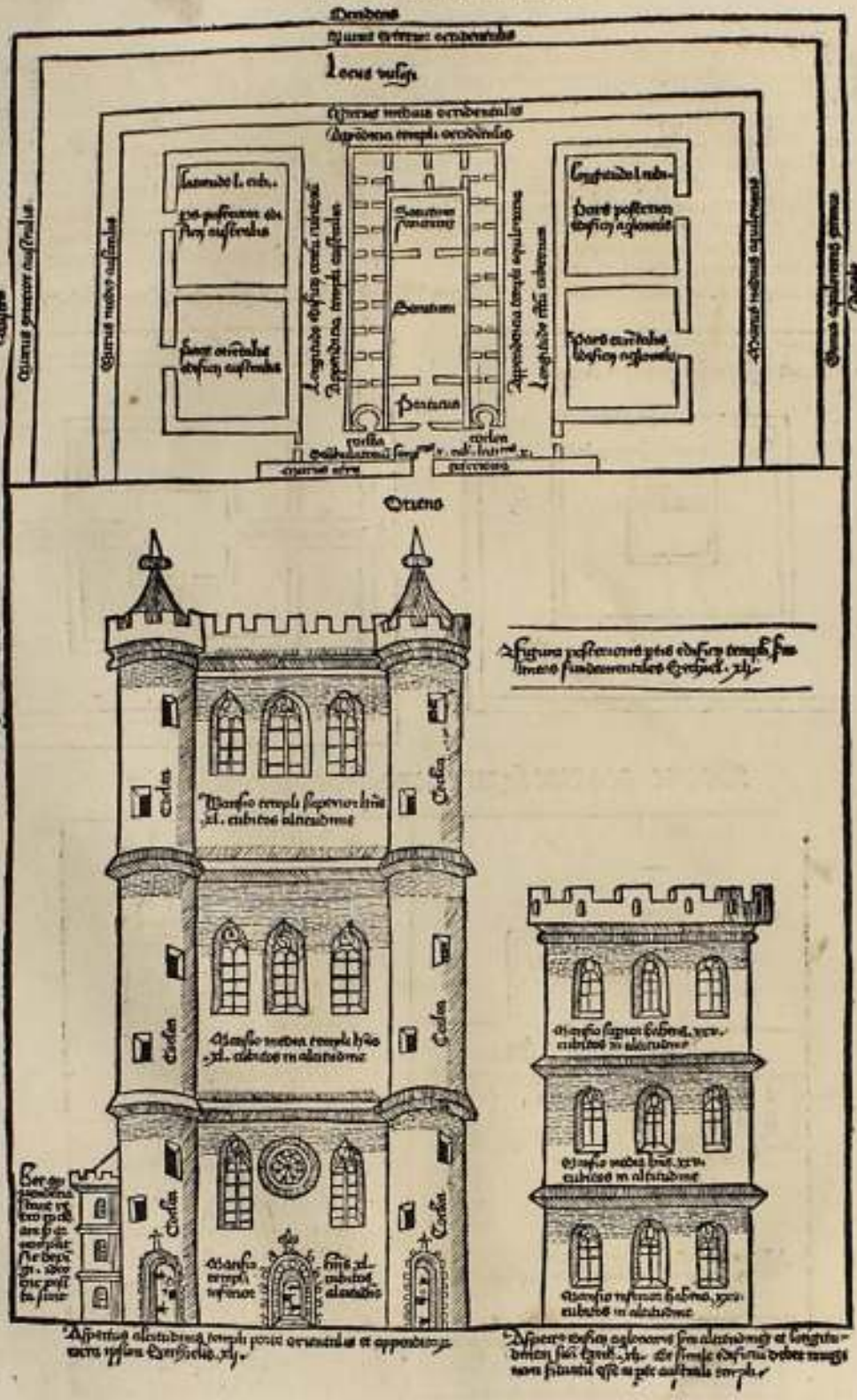

Figura posteriorum partis edificij templi secundum fundamentales Ezechiel. xli.

Dispositio altitudinis templi portic orientalis et appendicum eius ipsius Ezechielis. xli.

Dispositio edificij occidentalis seu altitudinis et longitudinis sui Ezech. xli. Ubi simile edificium debet magis nouo situari esse ut pote australi templo.

Ezechiel diuinus ꝓphet. Cum transmigratio babilonis a Joachim rege inde vt premissus est mere pit ⁊ ipe cū mardocheo trāsmigrauit. Postea sexcentesimo anno. xi. regnauit: in quo anno destructa ē ciuitas et templū. Inde decimoquarto anno post deuastationē Ezechiel hāc visionē ꝓphetā vidit Templū aūt vt in figuris cerni potest: mittas māsiones habebat: sicut ciuitas: muri eī erāt ꝓportionalia ad modū ciuitatis. Mons in quo erat templū aliquantulū demissus erat: In parte australi magis ꝙ aquilonari. Angel⁹ aūt stans in porta muri exterioris locut⁹ est ac mēsurabat certis mēsuris que maiores erāt quam in ceteris reb⁹ omnib⁹. Totū igit templi edificiū in spacio quadrato situ erat. Cui⁹ vnū latꝰ directe ad orientem positū: oppositū ab occidentē: Alia duo ad aquilonē et meridiē. In quo spacio triplex murꝰ: Exteri or. medi⁹. interior: Spacia ꝑtenta inter medium et interiorē dicebat atrū exteri⁹. Reliquū spacii inter murum medium et exteriorē: loc⁹ vulgi appellabat. Gentiles cū ad orandū ob deuotionē templū accesserāt. Totum vero quadratū ꝑtim in summitate mōtis in plano erat: ꝑtim in mōtis pendulo. que gibbositas spacij cū in plano figurari nō potuit imaginatiōe suppleri debet. Ad hoc intelligentiā posita est prima figura.

In orientali deinde parte muri exterioris in medio eius quedam erat apertura. x. cubitoꝝ latitudinis in qua erat porta. Simili modo in secūdo muro et tercio directe se respicientes. In latere deinceps murorū aquilonari et australi due porte consimiles erant: vt secunda figura ostendit.

Habebat aūt hec porta orientalis gradus ob declivitatē mōtis: vt a loco vulgi ascēsus p. vij. gradus ad portā foret. Vestibulū ēt habuit spacii ante apturā medij muri quinq; cubitoꝝ in latū ab oriente in occidentē. Et. xv. in longū ab aquilone in austrū. Extabat ⁊ portic⁹ edificii situ sup aperturā muri medij: ⁊ ex pte interiori ipius muri trāsiens vltra medium p. viij. cubitos inter atrū exteri⁹. Et a terra vsq; ad summitatē huius portic⁹ cubiti quinquaginta sunt. Et iuxta postes hostij sunt due turres: quaꝝ altitudo lx. cubitoꝝ sicuti in portis castroꝝ: Frontes dicte ad decorē porte. Ac in summitatib⁹ turriū pomelli: et rami palmaꝝ celati: erāt iuxta turres sex thalami ꝑ portarius appendita dicta. Ad horum intelligentiā posite sunt due figure (post primā ⁊ secūdam) sequētes: Quaꝝ prima situ porte portic⁹ ⁊ vestibuli frontū ⁊ thalamotū scōm lineas fundamētales representat. Altera figura altitudinē porte portic⁹ ⁊ frontū a pte orientali ostentat. Portic⁹ aūt edificii sup portā in atrio duas habet māsiones superiorē ⁊ inferiorē et fenestras obliquas. Ultra aūt portā scōi muri inter medium ⁊ tercium pauimentū stratū sub diuo scilicet platea pauimētata erat. Trigita quoq; gazophilatia in circuitu pauimēti. ad latꝰ australe decē: que occupāt. c. cubitos. et quatuor ex vna pte atrij exterioris et quattuor ex alia parte eiusdē porte que cum ipa occupant. c. cubitos. Duo vero residua gazophilatia ponūt iuxta thalamos porte orientalis atrij interioris vnū in pte vna: reliquum in altera. que cū ipis ⁊ cui⁹ thalamis occupāt. c. cubitos ꝑ modū inferius figuratum. Et ad maiorem distinctionē a thalamis gazophilatia rubei coloris sunt. Porte aūt aquilonaris ⁊ australis similes sūt porte orientali: Similis ferme descriptio portaꝝ ⁊ vestibuloꝝ medij ⁊ interioris muri erat. Ostiū vero in frontib⁹ portaꝝ diuersaꝝ erat: et ibi holocaustū lauabāt. s. carnes cremādas in altari holocaustoꝝ ac mēse que immolationi deseruiebāt ꝑ peccato ⁊ delicto. Due item pietes existētes ex vtraq; pte ostij et ante illas in porticu erāt due columne: altera hinc: alia inde vt in templo Salomonis fuit. Longitudo vero parietū templi. c. cubitoꝝ erat. Altitudo. c xx. et latitudo intra muros. xx. cubitos cōtinet. Duo pietes. xij. cubitoꝝ ꝓminētia pilarioꝝ vltra parietes hinc ⁊ inde. x. cubitoꝝ: latitudo appēditioꝝ. viij. cubitoꝝ. paries dauidēs appenditus hinc ⁊ inde. x. cubitoꝝ et latitudo loci orationis similiter. x. cubitoꝝ. Qui numeri simul iūcti faciunt. lxx. iuxta ezechielē. Intrinsec⁹ deinde sanctū sanctoꝝ ponebat qō interi⁹ templū (vt in tabernaculo mosi interi⁹ tabernaculū) dicebat: Paries vero nō multū altus nec fulminēs aliud ponē⁹ designabat sanctum et sanctoꝝ sanctoꝝ. Cui⁹ longitudo erat. xx. cubitoꝝ. Adiuncta fuerūt latera siue appendita laterib⁹ templi exterioris ad erēta in latere occidētali. vi. in latere aquilonari qō est multo longi⁹. xxx. Et similiter in australi qō est equalis lōgitudinis: in orientali nō sunt ponēda cū ibi templi ingressus pateat. Pilarij tandē annexi fuerūt ꝓminētes extra pietes: vt sit in arduis edificijs ad ipa fortificāda: In occidētali pte tres pilarij: duo in extremitate vnius in medio. et ꝓminebāt. v. cubitis: et hec ꝓminentia pilarioꝝ in tribus locis ꝓfertur vno sup alium atq; in his foraminib⁹ trabes figunt ad portandū tria tabulata: ita dispolita vt ꝓmus distat a terra ꝑ sex cubitos: et ita reliqua ab illo. Sicq; ascendit iuxta murū templi. xxiij. cubitos. Inferior aūt māsio templi vsq; ad ꝓmū tabulatū seu cenaculi ponēda est. xxx. cubitoꝝ vt in templo salomonis. vt pies templi ad recipiendū lumē ꝑ fenestras sine obstaculo. p. x. cubitos maneat. Circa duo vero latera templi scz aquilonare ⁊ australe duo edificia ponunt a muris templi. p. xx. cubitos distantia: et qōlibet. c. cubitoꝝ lōgitudinis et. l. latitudis. Ad ea intelligēda posite sunt tres figure solij ꝓcedēti. Prima repsentat scōm lineas fundamētales totius edifitij posteriorē ptem. Secūda altitudinē templi ostendit: appēditioꝝ area ipm. Tercia altitudinē edificij aquilonaris: et similiter australis que similia sunt. Altare aūt holocaustoꝝ ex ptibus compositū fuit. Prima ps iuxta terrā dicebat sinus siue fundamētū: et eleuat sup terrā cubitū vnū Secūda crepido minor et restringit edificiū ꝑ cubitū vnū et ascendit ꝑ duos cubitos. Tercia crepido maior iterū restringit ⁊ eleuat sursus ꝑ quattuor. Quarta arieb vocat simili mō p. iij. ascēdit: vt altitudo altaris a terra sit. x. cubitoꝝ. Aque egrediebant de templo ꝑ modū fonticuli scaturientis de lumine sci sanctoꝝ et in ꝑ templū trāsibāt declinādo parū ad latꝰ dextrū. et inde ad porticū tēpli ⁊ postea ad atrū interi⁹ ab occidēte in orientē. Aliqui has aquas ante egressus de atrio interiori diuiserūt in quattuor riuulos: vt ꝑ⁹ egressū de porta orientalis exterioris muri in vnū cōuenīāt ceteri id refutant. Et sic cōpleta sunt ad edificationē et dispositiōnē templi ꝓmenta. Figura laudabilis nūc sequitur simul totū edifitium repsentans qō ꝙ ꝓtes superius est figuratum et scōm lineas fundamētales cuncta ostentat.

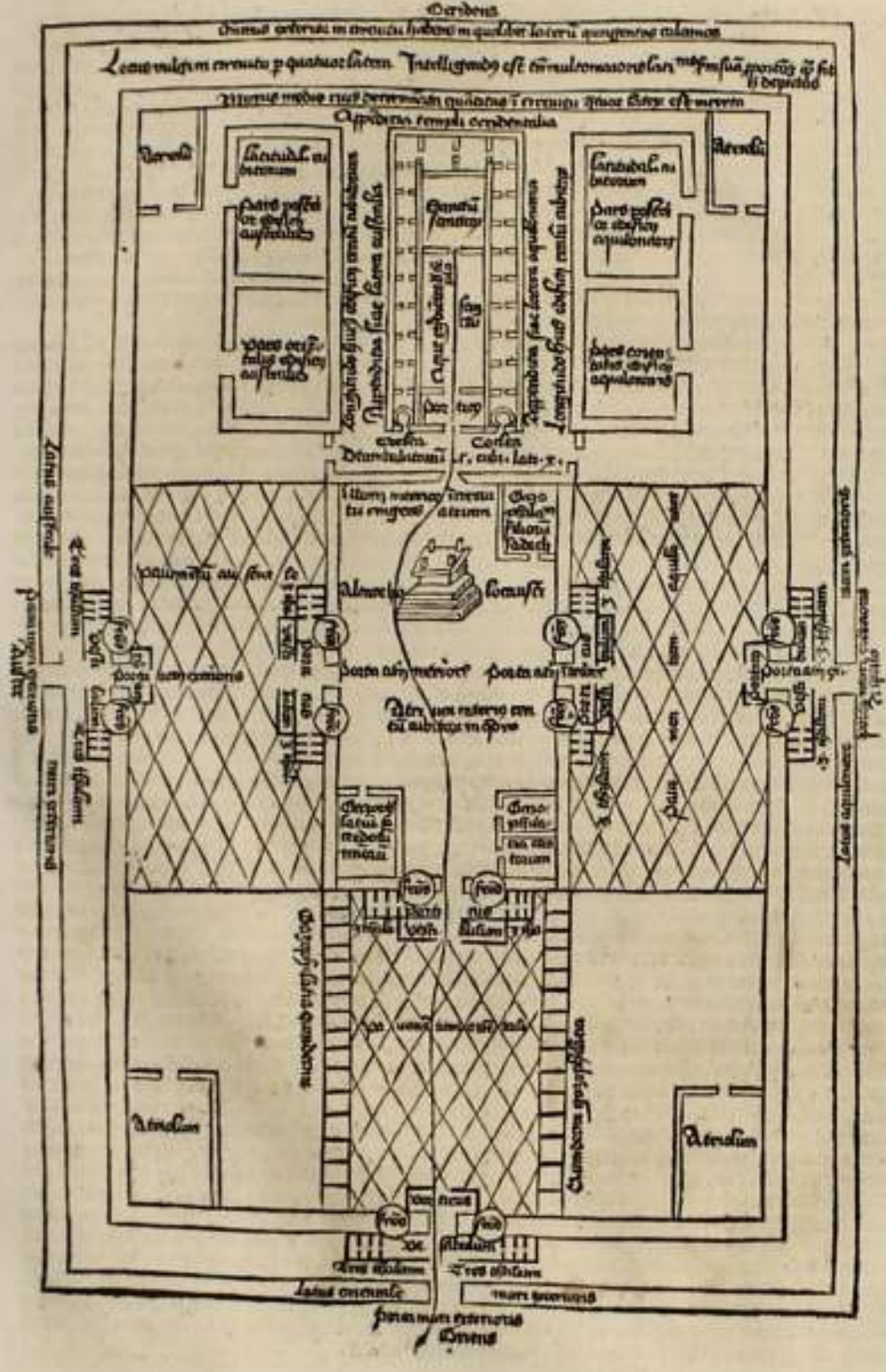
Oriens
Templum
Porta
Atrium
Occidens

VEronam pulchram et preclaram venetie vrbem alipibus fuitimam. Quã athesis fluuius diuidit Auctor est ex trogo pompeyo iustin⁹. Gallos qui vrbem romã ceperũt ⁊ pariter Mediolanũ: brixiam et bergomũ edificasse. Licet alij sicardi Cremonensis eps sententie inherentes: post Troye excidium constructã asserunt. Nec tamen min⁹ angit cẽ diuidit veronã Athesis vt custodie simul ornamento qꝛ subuehẽdis reuehendisq; merciũ⁹ et frugiũ⁹ magno sit vsui veronẽsibus: quando quidẽ supra infraq; eam ager est precipue bonitatis multa gignẽs in vrbẽ conuehenda: olei vim maximam: frumẽta incolis in mercaturã superabundantia: vinorũ varietatẽ atq; pstantiam: pomorũ omnis generis copiam. Et lanam ceteras ytalie subtilitate superantem de qua subtilissimi efficiunt panni. Lane pstantiam greges ⁊ armenta a pathonis ꝓximitate accipiunt. Quã prata campiq; pspectu quoq; amenissimi naturaliter pstant. Quũ tamen mons altissim⁹ orbi supeminẽs Baldus nomine: et candẽ herbis suis ingentem et multo maiorẽ virtutem prestet. qꝛ herbilogi vndiq; confluentes multa herbarũ radicũq; genera animantium saluti opitulantia inde legant: diuerse etiam p agrũ veronensem scaturiũt aque non minus ornamento a natura cẽ vsui attribute. Hec ciuitas ita romanis principib⁹ grata extitit: vt in ea amphitheatrũ romano more nõ nullaq; alia cõstructa sint edificia. Ibiq; deinde a Gothis longobardisq; regib⁹: nec nõ et ab alijs principib⁹ domus excelse: alta palatia. pulcherrima templa. inexpugnabiles arces et castella fuerũt constructa. Vinorũ pstantia vno extollitur argumẽto. Theodatus ostrogothorũ rex teste⁹: quũ scaret in veronẽsi agro esse vinũ sicut Cassiodorus appellat accanan odoris saporisq; suauissimi. illud romã nauib⁹ Athesi in superũ mare delapsus comportari curauit. Urbis hui⁹ gesta sub vario fuerũt euentu. Attila eñ Gothorũ rex eam euertit ⁊ incẽdit. Albouinus primus longobardorum rex ibidem Rosimunde vxoris insidijs occisus fuit. Ibi Rudolphus imperator berengariũ impatorem superauit ⁊ occidit. Nobilissima scaligerorũ familia ⁊ ipa veronensis tyrannidem occupauit. et p. 70. annos cũ maximo splendore verone dominata est. Tandẽ ea vrbs in venetorum manus deuenit: sed tam solidiora verone sicut ⁊ ceteris vrbib⁹ ornamẽta viros omnis etatis pstantes attingamus. Zenoq; sicut religionẽ xpianam ⁊ suam ipius dees sanctitatẽ prim⁹ erit qui verone presul milta scripsit extantia sacras vtriusq; testamẽti litteras declarantia. Emiliũ marcũ veronensem poetã. Euseb⁹ in asia obiisse asserit: paulo post. Catullus poeta. subinde vtercq; Plinius. genuit ⁊ Guarinum oratorem ornatissimum et alios.

Verona

Regni Persarum principium

Cyrus primus rex Persarum potentissimus hoc anno: qui est trigesimus captiuitatis iudaice ann⁹ Et quinquagesima quinta olympias: persis regnum et imperium instituens. regnauit annis. 30. Hic Astyagis medorum regis ex Mandana filia nepos fuit. Qui vt herodotus et iustinus tradunt Astyagem deuicit. Et regnum eius in persas transtulit. dominisq; multis cuitanibus rebellantibus aduersus Balthasar caldeorum et babiloniorum regem bellum intulit atq; cum deuicit: quo deuicto eius regiam babiloniam superbissimam vrbem statim subuertit. Postmodū aduersus cresum lydorum regem: qui babilonys auxilium tulerat profect⁹ est. Quem sine vllo negocio fudit et cepit: ablatisq; ei omnib⁹ sui regni rebus vitam miseram ducere coegit. Cunq; Cyrus asyam totum pene orientē in suam redegisset potestatem: Scythias etiam bello adortus est: quibus cum Tamiris regina preerat: ac primo quidem prelio cum Cyrus regine filium omnēq; eius obtruncasset exercitum: haud multo post et ipe ab regina compositi in montib⁹ insidijs cum omni exercitu deletus est. Nam Tamiris cum audisset suorum cedem et filij vnici mortem: non femineo more se dedit in lacrimas: sed cum residuo exercitu in montibus simulata diffidēcia propter acceptum vulnus cum insidijs refugit. Ac Cyrum ad montium cacumina angustias pduxit: ibidēq; eum cum ducentis milibus obtruncari fecit: Ita vt ne vn⁹ quidē tante cladi superfuerit. Quibus gestis Tamiris statim inter cadauera corp⁹ Cyri exquiri mādauit. Cui comperto auffert caput et in vtrē sanguine suorum plenum immitti pcepit: vt quasi superbo regi dignū exhibuisset tumulus dixit. Sume cyre sanguinem quem semp sitisti: eius tamen truncum in pasargadas vrbem delatum in hortis sepelierūt. In cui⁹ tumulo tale epigramma fertur fuisse inscriptū. O homo ego Cyrus sum asie rex. qui persis imperū pstitui.

Persia aūt asie maioris regio ē: que a perseo Acrisij argiuorum regis nepote nomen accepit. In quā persipolim ipius regionis caput condidit. Quā postea grecā regnis concremantis vastauerūt hec ita q; regio Caramānis bactrianis ac medis contermina est: Et in multos diuiditur sinus. Quā. Q. Curcius libro quarto de gestis Alexandri magni optime describit. Ipsa quippe montuosa pmaxime est. Et pter estum ac ventos fructuum inops esse phibetur: in ipa tamen celeberrime vrbes esse referuntur. pcertim ipsa Persipolis et Pasargadas ac plurime alie que sunt in Gabris superioribus partibus eiusdem regionis. Inter persiam autem et Susam que ab Arpharat medorū rege magnis structuris edificata fuerat. Quedam montana prerupta interiacebant: quā postea Cambises regis filius suo adiecit imperio: cui⁹ autem imperium et si aliquando pmaximū fuerit: postea tamen a Macedonibus parthisq; diminutum et dilaceratum fuit. Perse autem a Nembroth gygante primum edocti pro deo Solem et ignes coluerunt: et Lune nuncupatq; sacrificauerunt. sed nunc relictis ydolis illi Mahumeteam legē sequunt. Persica aūt poma vt Plinius libro. xv. ab hac aueca ferunt. Illustrat adhuc persipolis regio seu ciuitas beatissimi Georgij martyris triumpho.

Anaximander

Anaximenes

Anaximander philosophus et medicus celeberrimus primo milesij⁹ Thaletis auditor ac in eius scola successor his temporibus (vt Eusebio placet) floruit. Qui cum primus celestia docuisset: eratq; primus horoscopia fabricauit ac maris et terre circuitum primus descripsit. netnon et materiales speram construxit. Et pptereā Plinius libro secō cum peritissimum astrologus dixit. Obijt demiq; sexagesimoquarto vite sue anno. Fuit t alius Anaximāder mi milesius historicus non ignobilis de quo Laertius scribit.

Anaximenem philosophum pariter et phisicum Anaximander hic habuit discipulum: et quidem clarissimum. Qui principium aerem dixit et in infinitum moueri sydera non supra terram sed circa ipam. Obijt vero (vt Laertius ait) ea die qua et Sardis capta fuit.

Edras

Neemias

Mardocheus

EDras vir sanctus atq; doctissimus velut alter Moyses in pplo veneraꝺ habit⁹ est. Hic primū de babilone cū ceteris venit: sed iterū paterna solicitudine mot⁹ redijt vt plres lucrifaceret: et secum adduceret. tpe aūt illo legem ceterosq; libros sanctos repauit. quos combussert ante caldei: felix testamentū orbi relinquens. nouos et faciliores apices inuenit: que in spiritusctō feliciter peracta. venit iterum hierusalē cū multitudie magna regaliū⁹ pulegijs: vt doceret pplm. Obijt in senectute veneranda sepultus ibidem.

IStE Darius fuit cōsobrin⁹ Assyagis q̄ vocat⁹ est regnum. Ambo aūt victi sunt a Cyro qui fuit rex primus persarū: et trāstulit monarchiam ad persas. Babilone vicit. Balthasar interfecit. Danielem magnificauit. Israel remisit in iudeam vt templū reedificaret. victus tamen benigne Cyr⁹ puidit. Assyagi regnū hircanorum et dario medorum concessit.

NEemias fuit pincerna Artarxersis regis persarum missus ab eo vt instauraret murū hierusalē edificauit eā in angustia tpis. Hic fuit vir benignissimus ac deuotōne papa⁹: qui cum opus dñi explesset miraculose ignē sctm reperierunt et murū dedicauerunt Rediēs ad regē iterū reuersus est hierusalē et mortu⁹ est. ibiq; sepult⁹ iuxta murū quē edificauit.

CAmbises filu⁹ Cyri scdus persarū rex sexagesimo captiuitatis anno regnum acapiens regnauit annis. 8. qui ab Esdra artarxerses: vel assuer⁹ nominatur in libro iudith: Nabuchodonosor a patre vocatur. Hic interdixit ne hierlm t templū reedificaret Is cū imperiū susciperet militari gloria atq; iustitia cū quadā crudelitate mixta in suos desciuit patrem superauit. Ethiopes subegit: t multas prouincias suo adiecit imperio: pleraq; in bella p holofernē gessit postea in egiptum accedēs cū⁹ cūctos vastauit fines. et ibidem Babilonē condidit alia. De Cambise valer⁹ in sexto refert: q̄ iudicis male iudicantibus pellem detrahi fecisset selle iudiciarie vbi filiū suum iudicem cōstituerat apponi precepit.

ISte Mardocheus vir sanct⁹ clarus habet⁹ in toto regno persarum: tempore sue exaltationis fuit .95. annorum scōm computationem Latinorum.

Monarchia Regum persarum

Darius

Cyrus

Cambises

Smerdis

SMerdis tercius persarum rex octauo et sexagesimo iudaice captiuitatis anno: Cambule in syria mortuo sine liberis: regnum regnauit mensibus septem: patrueles quē Cambises rebus suis pfecerat fratrem suum nomine et facie similimum regem declarauit. t priorem occiderat. pter quā fraudē dam⁹ histaspis filius confectum coniuratione facta: alterum Smerdim et eius fratrem Patrueles trucidauit. Et ipe p⁹ triduum persarum rex constitutus est.

Judith Holofernes

HOlofernes princeps militie Nabuch. Cambisis multas terras domino suo subiugauit. et tandem venit ad bethuliam: et ibi a Judith muliere interficitur in cubiculo papilionis sui et omnis eius exercitus fugatur⁹. Fuit autem Judith vidua mulier pstantissimi animi et incredibilis aspectus et postq̄ holofernem principem obtruncasset. tanto in precio habita est apud iudeos vt cūctis diebus vite sue omnibus iudeis preferretur: et triumphali laude ppe tuisq; preconijs celebraretur. Et cum centum et quinq; annos complesset moriens apud yetum in betulio cum ingenti luctu et pompa sepelitur.

Babilonia noua cōdit⁹ a Cābise i egipto.

Linea Cōsulum Romanorum

Brutus Tarq̄nius collatinus

Valer⁹ publicola Postum⁹

Largus dictator

Decem tribuni

Marcus Gneus mallius

Valerius

Anno. cc xxiij. ab vrbe condita eractis regibus romani loco eorū consules instituerunt qui annua exercerent imperia. ne tractu tēporis erigerentur in superbiam. Quorum precipui hic annotand⁹ ex quibus primi duo habuerunt bellum cum porsenna rege etruscorū. Brutus vero duos filios habuit qui reuocare volebant regem quos virgis cesos secum peraussit. Collatino sublata est dignitas. quia ne nomē Tarquinii in vrbe esset.

Sibylla Cumana que fuit tempe Tarquinii prisca vestita aurea veste. librum apertum tenens in manu gestans et librum in sinistra habens super genu capite discoopto dicit sic. Magnus ab integro seculorū nascit ordo iam redit et virgo redeūt saturnia regna. Jam noua pgenies celo demittit alto. Tu modo nascēti puero quo ferrea primū. Desinet ac toto surget gēs aurea mūdo. Casta fave lucina tuus iā regnat appollo.

Sibylla cumana

Isti duo vicerunt sabinos et de eis triumphatum est. et Valerius fataliter mortuus pauper.

Anno vrbis condite. cxv. romani bello sabinorum cōsternati creant dictatorē. cuius auctoritas et potentia consules preiret. et est nomen officij dignioris.

Manli⁹ torquatus

Iste. T. Manli⁹ Lelij manlij filius. belluz cum gallis inchoauit. peussoq; gallo qui eū ad singulare certamē prouocauit. torquem auream de collo eius tulit sibiq; imposuit. Vñ dictus est torquatus t torquati cognomē suis posteris obtinuit.

Popilia vgo vestalis

Galli Senones gens natura ferox moribus incondita. ob hoc ipa corporū mole ac armis ingentibus adeo omni genere terribilis fuit: vt plane nata ad hominū interitū vrbium stragem videretur. deinde totam vrbē igne ferro manibus exequāt ser mēlibus barbari: et Manli⁹ noctē subeuntes clangore anseris excitat⁹ a summa ripe deiecit.

Popilia virgo vestalis ob crimen stupri viua defossa est.

Tempore illorum duorum fuit bellum vegentinum in quo tot ceciderunt de victoribus romanis quot de victis.

Dictature dignitatis institutō

Anno post exactos reges anno (vt Eusebius habet) Rome nona dignitas scilicet dictatura creata est. et equitum magister. qui dictatori in omib⁹ obsequeret et largū alis lercū dictatorē primū t Sp. cassiū magistrū equitū scribit. Institut⁹ est itaq; dictator vt auctoritate et potētia cōtra hostes cōsules precederet. Eo maxime q; porsenna dum sij rex (ea ciuitas tbusca erat) armis Tarquinū superbum reducere conat⁹ est. qō ne fieret dictator obstitit. Verū pace cōfecta in amicitiam pplī Romani porsenna sūmis recepē honorib⁹. Quinc⁹ cincinnat⁹ prestantissim⁹ postea dictator cū agriculture operā daret: a senatu rogat⁹: puluere ac sudore absterso: dictature dignitatē inuit⁹ suscepit. Is nedū romanos obsessos sed hostiū quoq; exercitū superatū cū innumerabili preda romam perduxit. Sic expeditiōe finita redijt ad boues: victoriāq; ḡsi securā tenens.

Sub isto valerio consule cives exules seruiq; fugitiui insurrexerunt capitoliū t incenderūt. Et tam atrox fuit bellū: q⁹ ipse consul fuit occisus: Publicola quoq; romanus patricius cui publi⁹ valeri⁹ ꝓprio nomē ante fuerat. Et ipe p hoc tēp⁹ expulsis Tarquinijs vna cū bruto in locū collatini consul est suffect⁹ de quo sup. Is cōmissa pugna in quo brut⁹ occubuit ipe de Tarquinij exercitu quindecim milia t trecētos viros interfecit qua victoria primus ex cōsulib⁹ in curru iuncos triumphauit: que res pulcherrimū spectaculū plebi sine vlla iniuria pbuit. fuit aūt magne iustitie t cōtans vir.

Marcus Curci⁹

Aracus

ARacus Astrologus et poeta clarissimus cum eudoxo ait Augustinus vniuersum se numerum stellarum comprehēdisse et scripsisse iactauit. quos (inquit aug⁹) illa cōtinet auctoritas que dicit ad abrahām. Aspice stellas ⁊ numera eas si potes. genes. xv. Quomodo eīm dinumerari possunt cum non omnes possint videri. Cū astrologie nō ignar⁹ esset. De astrologia librū scripsit elegantissimū dicēte Cicerone ii. primo de oratore. Cōstat inter doctos homines ignarum astrologie ornatissimis atq; optimis versibus. Aracum de celo stellasq; dixisse et conscripsisse.

OS inferni in medio vrbis vasto hyatu horribiliter apparuit ⁊ vi ui bomis sepulturā interpretanib⁹ aurispicib⁹ expetebat. Rome eīm (vt Liui⁹ ait) siue interempti seu alia aliqua vt forū ferme spe cu vasto collapsum in immensam se aperuit altitudinē. quā voraginē nullo videbat posse opplerī materia. Tum M. Marcius curius eques roman⁹ bello egregius eo audito. templa deorū que foro illi imminebāt intuens. Equo maxime ornato insidēs zelo patrie armatus se in hyatū misit. q̄ mortuo statī hyat⁹ obturat⁹ est.

Esopus

ESopus adelphus poeta fabulator clarissimus. claruit tpe Cyri regis psarum. Fuit autē grecus de ciuitate Attica: vir ingeniosus ⁊ prudens. qui cōfinxit fabulas elegantes quas romul⁹ postmodū de greco trāstulit in latinū. ⁊ filio suo Tiberino direxit. In quibus docet quid obseruare debēt homines. Et vt vitam hominū ostendat ⁊ mores: inducit aues. arbores. bestiasq; loquentes p ꝓbanda vita cuiuslibet fabula. quas qui diligēter inſperexit inueniet ioca. loca apposita que et risu miscent ⁊ ingenium acuant. Hic primo anno Cyri regis psarum fertur fuisse emptus. Nouissime eas fabulas omnes vna cū ipius Esopi vita Remuti⁹ quidā erudit⁹ vir: ad Antonū tituli sancti Crisogoni cardinalem latinas accuratissime fecit.

Decem virorum rome electio

DUodecimo Artaxersis regni āno. ccc. ⁊ altero ab vrbe cōdita. C. menenio ⁊ P. sertillo capitolino cōsulibus. Romanis placuit qō consulare imperium cessaret: et eius loco decem viri deligerent: p quos sine ꝓuocatione omnis regeret ciuitas. leta eius mgātus tpa (vt Liui⁹ ait) nimium luxuriare incipiēs. causa eius res lapsa est. Quia post annū exacti sunt ob facinora Appij claudij.

Leges duodecim tabularū

ROmani cum hucusq; legem non haberent magnaq; inter tribunos et consules de legislatore orta est disceptatio. tertiodecimo regni Artaxersis anno legatos athenas miserunt. Qui non solū ab athenēsibus Solonis leges obtinerent. verūetiam ex aliis grecie ciuitatibus mores institutaue romani perferrent. Ac sic ab eisdem legibus traditis scilicet decem tabularum. Romani postea duas addiderunt. vnde et postmodum illa decem tabularum famosissima emanauit lex vt habet. ff. de ori. iu. l. ij. et dis. vij. c. ij. Ordinataq; erat in. xij. tabulis tota iusticia.

Tribuni et ediles Rome creati

QUartam seditionem honorum cupido excitauit. vt plebei quoq; magistratus crearent. Fabius ambustus duarum pater: Alteram sulpino patricij sanguinis dederat. alteram plebeio. Tribuni igitur plebis sextodecimo regni Artaxersis anno rome creati sunt. Quod quidem tribunatus officium et si magistratus dignitatem non haberet. maximi tamen momenti in republica fuit.

Veturia romana

VEturia Coriolani patricij romani mater p hoc tempus tam senex laudabile opere annos suos in virilitatem traxit ꝓpetuam: quia filium suū qui infensissime vrbem obsidebat: quem legatorum maiestas ⁊ pontificum reuerentia nequiuerant ipa ab ira retraxerat durissima: ⁊ eius ꝓpositum vertit in bonū. Tam relinquens obsidionem ciuitatē liberam dimisit. Ob cui⁹ mulieris beneficiū: ne ciuitas ingratitudine arguer̄et ex Senatusconsulto ad ꝓpetuam rei memoriā eo in loco quo hec veturia filij iram mouit templū ⁊ ara fortune constructa sunt in/sup cum null⁹ vsq; in id tps vel modic⁹ a viris mulierib⁹ pstaret honor sanctū est vt mulieribus homines semp assurgerent ⁊ in via eis cederēt qō nunciq; apō nobiles seruatur. Et q̄ eis liceret vti auro ⁊ purpurea veste aureisq; fibulis ⁊ armillis nec numerato cum suis ꝓcabus steterit romana libertas.

Monarchia Regum persarū Darij bistapsis

Xerses

Artaban⁹

Artaxerses

Democritus philozoph⁹

Heraclitus

DArius bistapsis filius quartus persarum rex anno septuagesimo captiuitatis: persis regnare cepit. Is cum aliis sex nobilibus Smerdim⁊ patrem magum ei⁹ fratrem trucidauit. Conuenerunt de regno persarum. Cuius equ⁹ sequenti die in ortu solis hynnitū ante regiam primus emitteret ille persarū rex habef. Darius Oebaris stabulary sui solercia effecit: vt ante oēs hynnitū equ⁹ ei⁹ primo daret: quo facto: cuestigio rex creat⁹ est. Regno suscepto Atosam cambysis filiam duxit vxorem. Ex qua pter xerxem etiā alios genuit filios. Dedit potestatem zorobabel vt iudeos in hierusalem reducere posset et vasa reddi iussit: ⁊ p edificatione templi viginti argenti talēta p singulos annos iudeis darent. Idco templum edificarūt. Verū anteq̄ e vita discederet egiptus ab eo defecat.

XErses darij et Atosa filius quintus persarū rex: Centesimoquarto iudaice captiuitatis anno: persis regnare cepit. Et regnauit annis. 20. Is voluntatis pine colendi deum israel: heres apparuit. Judeis liberaliter vtens. Esdre sacerdoti amicissim⁹ crudelitati ⁊ scelicie paterne successor. Recepta egipto que a patre defecerat cū vniuerse asie potuer: innumerabili exercitu grece bellū intulit. Athenas incendit: et infinitas strages dedit. Tandē Leonide Spartanor⁹ ducis solercia duob⁹ acceptis vulneribus fugiēs: qui p⁹ mare naufragium⁹ strauerat: in piscatoria scapha vix trepid⁹ aufugit. Et nō multa post ab Artabano ei⁹ prefecto spe regni potiendi interfectus est.

HArtabanus sextus persarum rex persis regnare incipiens: regnauit mensibus septem. Qui p anno computantur: hic xerse rege trucidato: cum essent ei duo filij nomie Darius ⁊ Artaxerses: Juniorē in maioris necem solicitauit: Affirmans illū ꝓprium obtruncasse patrē. Vagabasus aūt huius scelens consci⁹: Artaxerse filio rem postea pdidit omnē. Is cōuocatis omnes armatos: numerū militū recensurus: vbi Artaban⁹ inter eos astitisset: Artaxerses se breuiorē simulat habere loricam ⁊ iubet: iubens secus cōmutare. Quo nudato cuestigio cū septez filijs eū transfodi iussit: atq̄ ita Artaxerses egregi⁹ iuuenis cede patris: necemq̄ fratris ⁊ seipm ab insidijs vindicauit.

HArtaxerses septimus persarum rex regnauit annis. 40. Hic omniū hominum pulcherrim⁹ fuit: sed tanta ei erat brachiorū longitudo vt genua contingeret: et ꝓpterea longimanus dict⁹ est. Qui tributa persis primus instituit. eo q̄ maximā impensas auri atq̄ argenti in edificijs constituisset: vbi tributa et que exigebat recondere posset ad bene rei administrate monimentum. Et cum pacis auctor ⁊ conseruator haberet: Idcirco ab omnib⁹ amari promeruit. Esdras quoq̄ sacerdos et dei ꝓpheta clarissimus elegantis memorie eius imperium insigne reddidit. Neemias quoq̄ eius ⁊ Darij principatus fuit.

DEmocritus abderites philosophus p hoc tps floruit: is primo quosdam magos caldeos audiēs: adhuc puer theologiam ac Astrologiam optime didicit: deinde vt Geometriam caperet in persidem ⁊ ad mare pruit: postq̄ etiam ad cognoscendas res diuinas in Caldeam atheneasq̄ se trā stulit: vbi a nullo cognitus ipe Socratē cognouit. Tandē doctissimus in patriam reuersus: patrios agros ⁊ innumerabiles opes reipublice sue cōcessit. Solitus dicens cum pauptate studiorum libertate letari: q̄ opum seruili cura vexari. Nam in hortulo suo iuxta vrbis muros ad contemplandas rerum naturas se contrauit: vbi ⁊ nature secreta subtilē rimari posset (sicut Cicero in quinto tuscul. questionū refert) Oculos sibi ipsi effodit vt vegetiores cogitationes haberet. Aut ne videret bene esse cuibus malis: vixit annos. c. et. 9. Et eius sententie hanc optimā habemus. Conuenientius est vt parcitatem in tuo seruues q̄ luxum in alieno: parcitas enī necessitatis remedium est.

HEraclitus philosophus asianus cognomento Scotinus hoc tempe in pretio fuit. Cui⁹ libri adeo obscuri fuere vt a philosophis vix intelligerēt. vnde et ꝓpter eorum obscuritatem heraclitus dictus fuit tenebrosus. Qui cū in vltimo vite a discipulis quereret: vt notabile quid in medium ꝓferret. Nihil respondit: sed digitum voluēs significabat omnia inferiora in cōtinuo motu esse. Hic vt (Macrobius refert) dixit animam esse scintillam stellaris essentie.

Themistocles

Themistocles athenięsis pbus: ꝛ naualis belli clarissimus ac sapientissimus dux bis tribus: tam scięna quā rei militaris gloria inclit⁹ et clar⁹ habit⁹ est. Cui⁹ consilio parta est victoria in maritimo prelio: fugato xerse ab athenięsib⁹: Cū adhuc pueril⁹ esset: natura prudens: eximia semp cogitabat. Cū a disciplinis puplicis arcendis animū laxare liceret: nō ludis aut inertię sed cōponendis oratiōib⁹ sese dedit. Gloriecꝫ cupiditate incensus cupiens sibi vrbis principatum vendicare. Cum eum quidam consuleret de filia: an eam daret pauperi sed ornato: aut locupleti probato vitiosum. Malo inquit virum pecunia: q̄ pecuniam viro indigentem.

Aristides

Aristidem pbum athenięnsem virum vtiq; diserissimum per hec tpa floruisse Cicero in tercio de officijs tradit. Erat autem tum omnis virtutis tum iustitie in his que ad cōem referunt vtilitatem: ex quibus iusti nomē assecutus est: huicplato tanti tribuit vt p̄ ceteris clarissimis qui athenis claruerunt eū solum laude dignum censuerit. ferunt hunc ita inopem mortuum fuisse: vt suo sūptu efferri ad tumulum nequiuerit.

Anaxagoras

Anaxagoras pbus etiam hac etate in Clazomeno asie oppido inclitus fuit. Qui cum diues admodum esset studēdi desiderio ductus: patrimoniū omne suis concessit: ꝛ in longinquas partes secessit. Post multa vero tempa reuersus cum suas possessiones desertas vidisset ait. Non essem ego salu⁹ nisi iste perisset. Cuidā dicēti. Nōne tibi patrie cura villa est: respondit. mihi patrie cura est: et summa quidē atq; ita dicens: digitū celum versus extendit. Interrogat⁹ ad q̄d factus fuisset. Ad contēplandum inquit solem ꝛ lunam ꝛ celū. Hic audita morte filij illi qui nūciauerat ait: nihil noui nūcias. Ego em̄ ex me natū sciebā esse mortalem. Cuiq; annis. 72. vixisset ab athenięsibus in carcere positus: e potoveneno interijt quia solem lapidem ignitum dicebat: quē illi pro deo colebant.

Empedocles

Empedocles pbus Athenięsis his tempibus laudat: qui adeo canendi peritia edoctus erat. Q̄ cum hospitē eius iuuenis quidā furibund⁹ inuaderet eo q̄ patrem ei⁹ accusatione damnasset: ita dulciter canendi modum inflexisse dicitur: vt iuuenis iracundiā temperarit. Hui⁹ autē hec fuit sentētia. Tria sunt (inquit) in tota rerum varietate scz affluentie mobilis contempt⁹: future felicitatis perpetuus: ꝛ mentis illustratio. Quoz primo nihil honestius: scōo nihil efficacius Tercio nihil de amboz̄ adeptione compendiosa efficacius. Describitq; deus Deus est spera cuius centrum est vbiq; ꝛ circūferentia nusq;. Arbitratus demiq; animas immortales se incendijs dedit.

Sapho poetissa

Sapho lesbia ex Mitilena vrbe oriunda altera poetrix. hac etiā temp etate inclita fuit: honestus ꝛ claris parentibus orta: Adeo generose fuit mētis vt etate florens ꝛ forma: non contenta solum litteras tangere plurimas sed amplioris feruore animi ingenijq; suasa vuacitate consensu studio vigili p abrupta parnasi vertice celso se felici ausu musis non renuentibus immiscuit: quid multa eo studio deuenit vt vsq; in hodiernum clarissimum suum carmen testimonio veterum lucens sit. modulos lyricos exprimere non dubitauit. Et ꝓpterea illi erecta fuit statua enea: ꝛ suo dicata nomini. Et ipsa inter poetas celebres numerata. Ei⁹ tamen opera maiorum negligentia amissa sunt.

Zeusis heracleotes et Parrasius pictores

Zeusis heracleotes maximus pictor ꝛ ipe etate hac (vt Eusebius habet) inclitus fuit. Qui plinio teste lib. 35. naturalis historie: penicilū ad magnam gloriam perduxit. Opesq; tantas acquisiuit vt instituerit donare opera sua: eo q̄ nullo precio satis digno pmutari posse diceret. Pinxit autem vt idem Plinius ait. puerum vuas ferentē ad quas aduolarēt aues: processit iratus operi: ꝛ dixit. vuas melius pinxi q̄ puerū Nam et si hunc consummasset aues ipse timuissent. Idem etiam scōm Quintilianum umbrarum inuentor perhibetur. Parrasius quoq; hac etate summus pictor cum predicto Zeusidem certamen tesce dit. Et cum zeusis detulisset vuas tanto decore pictas vt aues aduolarent. ipe lintheum auibus picturn detulisse traditur. Ita veritatem representantis vt zeusis alitum iudicium efflagitaret. Sed tandē remoto lintheo et ostensa pictura atq; errore intellecto palmam ingenuo pudore concesserit parraso: quoniam ipe aues fefellisset.

Tholosa prouincie Gallie transalpine vrbs. a quodam Tholoso troyano facta sunt eius fundamenta Quam cum romani cepissent illuc colonias deduxere. Et amphiteatro capitolio aliisq; edificijs e quibus aliqua adhuc extant ornatam reddiderunt. Hec Narbonensi ciuitati ab Ence socijs condite finitima est: et in aquitania haud longe a Sonciatibus populis in qua paulus discipulus Sancti Pauli miraculis quiescit in pace. Metropolis ciuitas est. cuius Iohannes. xxij. pontifex Archiepiscopatum primo cōcessit. Atq; ex eius castellis in ciuitate ser erexit. Et eidē Archiepiscopatu subiecit: vt haberet Tholosan⁹ archiepiscopus: quibus cum dignitate preesset Francorum regi subdita: qui in ea bonarū litterarū gymnasium etiam constituit. In ea corpus sancti Saturnini ⁊ aliquorum apostolorum reliquie summo venerā tur honore. Is eiusdem vrbis primus episcopus a paganis tentus atq; e summa capitolij arce p omes gradus precipitatus capite collisso cerebro et oīm corpe dilaniato dignā ibi xpo exalauit animā.

Turo quoq; gallie prouincie metropolis ciuitas a bruto brittanorum rege condita est. Quā a turno eius nepote ibidem a Gualfredo aquitanorum duce in prelio interfecto Turonē nominauit ea siquidem celebris nunc ciuitas est: ligeri enim fluuio abluitur. Qui Britriges ab heduis diuidit: et ab occeano sursum nauigationem habet. A qua non paruam cōmoditatē ciuitas ipsa percipit: hic quippe cum Archiepiscopalis sedes extitat: vndecim suffraganeos continet. Quit pro maiori parte in Celtica sunt: et ex maiori parte in Brittanie citerioris ducatu nomen retinens In francorum regno sita est. Ipsa cum multarum rerum opulentissima fit habita: etiam non ignobiles continet edes. Habuit hec ipa ciuitas plurimos celebres viros omni virtute et sanctitate insignitos. Inter quos diuus Martinus eiusdem episcopus sanctissimus fuit. qui tante sanctitatis extitit pontifex vt trium mortuorum meruerit esse suscitator. Atq; alium nomie perpetuum habuit episcopum admirande sanctitatis virum.

Tholosa

Mediolanum

Mediolanū ciuitas potētissima apud insubres tot⁹ Cisalpine galliē metropol⁹ t vrbū ceteraꝝ ⁊da/ ter Origine habuit: quā Liu⁹ patauin⁹ t Troꝯ pompeÿ⁹ narrāt a gallis qui duce Brēno in yta liam ascēderāt populiꝝ loca incolētes in quib⁹ est edificata Insubres appellabāt impante assue/ ro persarū rege a gallis senonēsib⁹ nō cōdita vt multi astruere: sed aucta t instaurata fuit. Eā tn Josue he/ breoꝝ iudicis tpe aliq̄ ꝑmo conditā fuisse dicūt. Et tpibus troyanoꝝ clarissimā fuisse. Cū Sicambri germa nie ppli a sicambria ꝑami sorore dicti tpe Sampsonis occupat⁹ germanie ꝓuincias ⁊Mediolanū versus ho stili animo acies dirigētes Julū insubrū rege obiūū habuerūt. Cū quo pace cōfecta fecera pacifere vt vn⁹ po pul⁹ t vnū efficerēt regnū: fuit tamē vsq̄ ad Brennū ducē haud ciuitas mag̃. Et⁹ aduentū mirū in modus aucta t instaurata. Cū antea Subria t Mesopia ⁊c. dicta fuerit. ⁊Mediolanū q̄ō mltoꝝ animū ciuidata ap pellata ē. Scribit Liu⁹ exercitū romanū tūc ꝑmū vltra paduꝫ fuisse ductū: t gallos insubres aliquot ꝑtis supatos in deditiōs tūc primū venisse q̄ō quidē ad annos rome vrbis cōdite. ccc lx. fuisse videt. Claudius marcell⁹ deinde boios t insubres gallos subegit t triūphauit. Post quē triumphū vrbs ⁊Mediolanē⁹ p an nos ferme quingētos pacatissima altera roma cognominata: adeo florēs fuit. vt illā ꝑncipes romani (quo ad poccupationēs licuit) inhabitauerint. Nerua trayan⁹ Adrian⁹ maximian⁹ philipp⁹ ⁊c. Emponū certe tot⁹ longobardie fuit: t agrū vniuersuꝫ in oī bonitate feracissimū habet. Eam hercule⁹ maximian⁹ menib⁹ or/ nauit: murū scōm adiecit t vrbē amplauit. Et ex suo noie herculeā appellauit: in honorē herculis pbanum struxit: q̄ō nūc diuo laurētio extat dedicatū. Post tā diuturnā felicitate primas habuit molestias beato Am brosio adhuc supstite Armanis infestanib⁹. Paulo post attila ytaliā ingressus ⁊Mediolanū diruit: Instau ratacꝫ parū quicuit: a longobardis ea vrbs maxis molestijs agitata est. Illis a karolo magno domit⁹ p an nos sexagita t trecētos floruit: quousq̄ Fridenc⁹ barbarussо imperator eā solo eq̄uit. Deinde ⁊Mediolanēses a parmēsib⁹ t placentinis adiuti: tanto patriā reedificauerūt anioꝝ ardore: vt intra triennū. ditior. potētior frequētiorꝫ solito facta viderēt. Inde mirabile habuit incremētuꝫ ⁊Mediolanū eū ꝑblico nāli situ suo ab incolis caumatū t frigoꝝ rigorib⁹ eq̄liter abesse Alexāder dict⁹ noie summ⁹ pontifex scribit t ꝓterea lo/ cum tot⁹ orbis temperatissimū aeremq̄ serenissimū t aquarū in puteis t fontib⁹ salubritatē obtinere. Quā tamē lac⁹ pulcherrimi circē t septē: t sexagita q̄tuor flumia terre supficiē irrigāta in illū agro repiant. Po ro ciuitas hec quātū temploꝝ magnitudie: regaliū domoꝝ amplitudie: clarissimoꝝ eduū nobilitate: t vicoꝝ ꝑbritate: necnō t oīm artū bonitate floruerit nr̄aq̄ etate floreat: tū potētissimoꝝ dnoꝝ ducali maiestati ob sequētiū: tū vtriusq̄ sex⁹ cōtubernū religiosoꝝ inhabitantiū. Ac cetera but⁹ vrbis equestris ordinis vi roꝝ ac doctoꝝ necnō t armoꝝ t pannoꝝ t oīmfariā vestimētoꝝ fabrica t mercatura declarant. Beat⁹ ꝑscri/ ptus pōtifex Barnabā pauli cōdiscipulū ꝑmū fuisse mediolanēs⁹ eccie epm. Cui paulo post successerit Bea tus Ambrosi⁹ doctor eccle celeberrim⁹. A q̄ serius Aurel⁹ augustin⁹ doctor t ipe excellentissim⁹ in ipo ⁊Me/ diolano ad fidem xpi conuersus est: duces postremo castrū supbissimū in ea t hospitale celeberrimum cum templo beate ⁊Marie virgini dicatū edificauerūt. Ac alijs q̄ plurimis exornarūt.

Monarchia regū persarū

Xerses

Sogdianus

Darius notus

Assuerus

Ochus

Arsanus vel argus

Darius

XErses ei⁹ nomīs sextus: Octau⁹ psarum rex regnauit duob⁹ ām mensib⁹: p⁹ quē Sogdian⁹ nouē regnauit mēsib⁹. 7. de quib⁹ ob tpis b:euitatē nil memorie dignum habem⁹.

ILle iesus filius syrach nanōe hebre⁹: librū q ecclia the⁹ dicit edidit. quē hebrei panarethos vocāt a pan qō est totū, 7 rethon qō est virt⁹: quasi tot⁹ virtuosus ēn quo de oi virtute tam theologica q̄ politica pulcherrime tractat. Quez texto ecclesiastici nōiauit: Eo q⁹ de virtutib⁹ ton⁹ ecclesiastice disapline religiosecq̄ conuersatiōis magnā curā habere visus fuerit.

HErodot⁹ grec⁹ hystoric⁹ oīm⁹ grecis p̄ferend⁹ ea tēpestate hystoriaz libros edidit. q̄s cū athenis in cōcilio legisset plrimū honorat⁹ est qui vt Quintilian⁹ ait. Dulcis 7 cādid⁹. Plin⁹ li. 12. nātis hystorie dicat cū scripsisse hystoriā.

OArus cognomēto not⁹ deam⁹ psarū rex: regnauit ānis. 19. Hic iuuto impio 3tra Athenienses grauissima mouit bella. Ioco quersi in fugā nec deinceps p̄sis occurrere sunt ausi: Et⁹ regni anno decimo egipt⁹

SOphocles athenien̄is poet ab eo discessit. Sta tragie⁹. Quē acero ob ingenij magnitudinē diuinū poetā appellauit. Is vltimis vite sue diebus tragediā in certamine ad iudicaū pentoz nūerat: 7 intellexerat q̄ victor esset. p̄ gaudio expirauit.

ARtaxerses ei⁹ noīs scūs cognomēto Memnō quē hebrei Assuerū nōiant videam⁹ psarū rex regnauit ānis. 40. Barij fili⁹ potētissim⁹ sup oīs q̄ an eum fuerūt. Cui⁹ regnū ab india vsq̄ Ethiopiā super. c xxvij. puincias fuit. Tercio regni sui āno grāde cōmuniū ꝓparauit 7 subiectos magnifice pauit in tab naculo mirabili. Regnā vasti cū venire recusasset eā abiecit. Et honorē dedit: 7 in locū ei⁹ p̄ regi

ARtaxerses tert⁹ qui 7 och⁹ Assue na habuit. ri ex Hester fili⁹ duodecim⁹ psarū rex regnauit annis. 26. vir certe fortis atq̄ inanis vt suis facinoribus eternā sibi apō psas cōparet memoriā. Hic Nectanabo egipti rege ī ethiopiā pulso ad suū reuocauit regnū. Hic suoz cōuratiōe euertit⁹: cognatoz cede: principūq̄ strage: totā implenit regiaz: nullo sanguis aut sexus etatisue habito respectu. verūtamē diuinā non euasit vltionē. Quia a suis obtruncat⁹ fuit.

ARsan⁹ ochi regis fili⁹. 15. psarū rex regnauit annis. 4. Genuit aūt filios multos de quib⁹ herodot⁹ memit: de eo aūt nil memorie dignū habet. Iadus vero sext⁹ iudeoz ponifex hoc ipo āno in te motu iohānis pōtifi⁹ p̄ris pōtificatu succedēs. sedit annis. 30. vir certe bonus. 7 pacis amator.

PArmenides pbus athenien̄is cōsortia hoim fugiens in rupe caucasi montis consedit. Et logicas primus inuenit. Hic zenonis p̄ceptor extitit.

OArt⁹ Arsami p̄dicti regis fili⁹ vltim⁹ psarum rex 7 ipe primo anno regni Alexandri psarū regnū accipiens regnauit ānis. 6. Hic cū potētissim⁹ esset: ne regie maiestatis honor deesset: bellū cū Alexandro magno varia fortuna gessit. Tandez ab eo vict⁹ 7 superat⁹: 7 a cognatis turpiter occisus. vitā pariter cū psaz regē finiuit.

MElissus pbus ex Samo insula origine ducēs. Parmenidis auditor: quez Aristoteles p̄sepe nomiat: magna virtutis sue documenta edidit.

BRenus Senonēsiū gallorū dux. Monuchri anglor⁹ regis filius. 15. assueri psarū regis anno cū exercitu trecētoz miliū Gallorū relicto ꝓprio solo ytaliam venit. Et expulsis veterib⁹ tuscis: eozq̄ vrbib⁹ occupatis multarū vrbiū (polucrate ac tuscino tesnib⁹) fundamēta iecit. vt mox dicetur.

Jesus filius sirach

Herodotus

Sophocles

Parmenides

Melissus

Hippocrates medic⁹

Hippocrates filius Eraclidis vt Galienus primo regis acutorus (licet quidam scribāt asclepij) fili⁹: et pitagore discipul⁹: olim medicorū princeps: i nsula Choo genitus p hoc tpō clarissimus habitus est. Hic medicinā longo tempore pditam reuocauit in lucem. que quingēto annis post esculapij mortē latuerat. Is voluptates omnes admodum detestabatur: discipulos suos vt diu⁹ Hieronimus scribit iuramento astrinxit vt silentium seruarēt: vt mansuetudinē in habitu moribusq; ostenderēt: fuit (vt ferunt) corpe paruus pulcher forma: grandi capitis. tardiq; motus multe cogitationis. tarde locutionis: t modici cibi. Vixit autē annis nonagintaquinq;. Cui⁹ hec fuit pulcherrima sentētia. Qui vult liber esse: non cupiat quod habere non potest. Qui vult habere qō cupit: cupiat qō habere potest. Qui vult in hac vita pacifice viuere: similis fiat illi qui ad conuiuium inuitatur. Qui de oīni apposito gratias agit: et de defectu rerum nō murmurat.

Zeno philosoph⁹

Zeno philosophus acatensis ex cypro greca ciuitate senectabus frequenter accolis. Fuitq; natu (siue vt alij dicunt semel) filius. Appolonius autem Tyrius dixit cum graculi corpe fuisse: statu procero t arta cute. Unde illū Chrysippus palmitē egiptium vocabat. Crura habuit turgida t imbecilla atq; infirma: ob quod teste pseo multas cenas declinauit. Uescebatur libēter ficub⁹ recētibus t ad solē passis: auditor fuit cratis. Stilpioné etiam t xenocratē decennio audiuit: fuitq; vna cum Cytheo philosopho stoyce secte auctor: quorū sentētia fuit. Id summū bonum qō honestum est. Nihil deest ad recte viuendū ei in quo virtus est. Tanto in honore apud athenienses habitus est: vt apud eum claues vrbis deponerēntur. Ornaruntq; ipm aurea corona t imagine erea: bocapmq; sui aues fecere. Habuit auditores eximios: inter quos antigonus cum iret athenas ei⁹ erat auditor: cui t aliquando epistolam scripsit. Hic adolescētulo cuidam inepta multa loquēti ait. Ideo duas habemus aures: os autē vnum: vt scilicet multa audiamus: t pauca loquamur. Nonagesimo etatis sue anno decessit incolumis integer ac sine morbo.

Socrates pbus

Socrates athenēsis philosoph⁹ clarissim⁹ et patre alopecēñ filij⁹ sophroniscj marmotarij: t phanarete obstetricis filius. Fuitq; vt quidam ferunt Anaxagore primum auditor: postea Archelai cui in scola successit magistriq; Platonis t primus ethice inuentor: his temporibus floruit philosophiam ita vt Cicero scribit euocauit e celo t in vrbib⁹ collocauit: domosq; introduxit. t coegit de vita t moribus rebusq; bonis t malis q̄rere. Quā obrē vt scribit Solin⁹ non solum consensu hominum verūetiam appollinis oraculo fuit sapiētissimus iudicatus. Fuitq; orator p̄mptus t acer: et primus teste fauorino cum Eschino discipulo oratorie artis campos aperuit. Qui ad acquirēdam sapiētiam vsq; ad senectutē vltimas terre regiones pluistraui t licet sapiētissimus esset: se tamē nihil scire reputauit. Unde sepe illud dicebat vt hieronim⁹ ad paulinū ait. Hoc vnū scio qō nescio. Fuit insup socrates mirabilis calliditate. iuditia: alijsq; virtutibus: in cuius quidem sigillo (vt dicitur) sic scriptum erat. Amic⁹ bonus est sapiētia cuius Inimicus vero bonis est stultitia eius: huius quippe multe fuere sentētie. quarum hec p̄clarissima cēsetur. Age sic alienum vt tuum non obliuiscaris negotiis et qualis vis videri talis esto: Demum accusatus q; crederet quercum: canes t hyrcos esse deos: quos athenienses colebant. Tandē veneni poculo defunct⁹ est Post mortē cuius athenienses penitētia ducti: imaginem auream pro eius memoria in templo collocarunt.

Ysocrates orator grec⁹

Ysocrates natione grecus orator clarissim⁹: Gorgie auditor multor⁹ pbor⁹ p̄ceptor extitit⁹: vt Macrobi⁹ attestat. Hic teste quintiliano in diuerso dicēdi genere mirā⁹ fuit t compt⁹: t palestre magis q; pugne accomodat⁹, oēs dicēdi venenes lectat⁹: inuētione facilis t honesti studiosus. Ac in cōpositione adeo diligēs vt cura ei⁹ reprehēdat. Hui⁹ orationes et opa extant ac aliqua traducta sunt: que maxia voluptate legunt. Edidit quoq; libellū exhortatorū in quo hec ponit sentētia. Talis fias parētib⁹: quales erga te natos fieri poptas. Serua magis verborum q; rerum depositū. Uixit annis. 94.

Thucydides byſtoricus

Thucydides greccus byſtoricus t quidē grauissim⁹ hoc etiam tpe teste Eusebio agnoscat. Et teste quintiliano: est densus t breuis ac semp sibi instans: quem Thucydidem laurentius vallensis postea et herodotum latine loqui docuit. quorū opera nūc in precio habentur.

Xenophon pbus

Archita tarentinus

Plato pbus

Antistenes

Speusippus

Xenophon pbus et dux exercitus athenienſium inſignis Grylli athenienſis filius: homo verecundus ⁊ ſpecioſus vltraq; dici poſſit. moratiſq; probus et omnibus gratus. Fuit ſocratis diſcipulus ⁊ platonis emulus. Quia xenophon inclito illi operi platonis quod de optimo ſtatu reipublice eius rationeq; adminiſtrande ſcripſerat. lectus ex eo duobus libris: qui primi ad lucē venerant ſe oppoſuit. et cōtra multa ſcripſit. Quo audito valde permotū fuiſſe platonem ferunt. Hic primus ex his que a ſocrate dicebātur notis excepit et in publicum edidit cōmentaria ſcribens. Et primus omnium pbor ſcripſit hyſtoriam. Fuit etas dux ſtrenuꝰ. et qui ex vltimis babilonie finibus exercitū reduxit aſperis et difficilimis tumoribus p infeſtiſſimas gentes ac barbaras incolumē in patriam conduxit. Vixit autem annis. 89.

Archita tarentinus fuit Mneſagore (ſiue vt Ariſtoxenus ait) Eſtiei filiꝰ pbs philoſophus pytagoricus his temporibus nobiliſſimus. et in omni virtutis genere maxime admirationi habitus. Hic platonem pbm cum a Dyonyſio necādus eſſet per epiſtolas eripuit. Multaq; compoſuit ex quibus hanc precipuā ſententiam habemus. Nulla peſtis capitalior eſt q̄ voluptas corporis. Cuius amore libidines temere et effrenate ad potiendum incitantur. Hinc patrie proditiones. hinc rerumpublicarum euerſiones. Nullū denicq; ſcelus: nullum facinus eſt ad quod ſuſcipiendū non libido voluptatis impellat.

Plato philoſophus nominatiſſimus p hoc tempus Euſebio referēte omnium pbor clariſſimus fuit. Ariſtone patre: et matre perictonia ſiue (vt alij dicunt) potona. Athenis ſimili die natus quo apud delon appollo: vt retulit appollodorus. Mater a Solone certiſſimus duxit genꝰ: Similiter ariſto illiꝰ pater ad Codrū melanthi filiū refertur. Habuit fratres plato Adimantem ⁊ Glauconem Et ſororem potonam de qua Speuſippus pbus ortū duxit. Literas didicit apd dyonyſiū grāmaticū: ſed in palestra apud ariſtonē exercitatus. Primū namq; picture ſtuduit: poemata edidit ⁊ tragedias. Et plato pro egregio corporis habitu cognominatꝰ cum priꝰ Ariſtocles ex auo paterni nomine diceretur. Vicēſimo audiuit Socratem illo mortuo audiuit Cratylū ⁊ hermogenē. Annoꝝ. 29. megaram ad euclidem ſe contulit. Hinc Cyrenē profectꝰ theodorū audiuit: Poſtea in egyptū pfectꝰ apd pheras ſacerdoteſq; audiuit vbi comitē habuit euripidem tragicum. Regreſſus athenas in achademia morabatur. Tercio in ſiciliam nauigauit vbi cum mortis periculū euaſiſſet venditus eſt. Interrogatꝰ aliquādo in quo ſapientiam quis adipiſci poſſet. Reſpondit in non expectādo que euenire nō poſſunt: nec de p̄teritis recordari. Obiit denicq; plato in conuiuio diſcumbens anno etatis ſue. 81.

Antiſtenes athenienſis pbus. Hic in initio Gorgiam audiuit oratorem: deinde Socrati ſeſe addixit. Et cum habitaret in pyreo: quotidie quadraginta ſtadijs emenſus audiebat ſocratem. A quo tollerantiam addiſcēs tranquillitatemq; illius imitator effectus. Cynicam prior ſectam inchoauit: princepsq; in ea fuit. Platonem inſimulabat faſtu turgidum. Et cum audiſſet aliquando platonē ſibi maledicere. Regium eſt inquit male audire cū benefeceris. Libros multos ⁊ diuerſarum rerū ſcripſit. De eo Hieronimus cōtra louinianū ſcribit. qp cū rhetoricam gloriose doceret audies ſocratem diſcipulis dixit. Abite ⁊ magiſtrū vobis querite: quia ego nubi reperi. Cuius ſententia pulchra fuit: in facenda eſt multa diſcere: et qō ſatis eſt nolare.

Speuſippus athenienſis pbus Eurimedontis filius: platonis ex ſorore nepos: octo annos ſcole platonice magiſter fuit. Iracſebat facile: ⁊ voluptati dederat manus. Epicuree enim ſecte manus dedit. Unde diogenes pbus eum dure redarguit: deinde cum paralyſi ſolueret: orauit xenocratem vt ſibi in docēdo ſuccederet. Plutarcus ſcripſit illum pediculis efferueſcēbꝰ interiſſe. fuit corpore gracili teſte Thimotheo. Reliquit plura cōmentaria ⁊ dyalogos. Emit libros ariſtoteles tribus talentis emit teſte fauorino. Ad hunc ſimonides ſcripſit hyſtorias. Primꝰ inuenit quo pacto ex graciliorib⁹ lignis fierēt vaſa capacia.

Papia Cisalpine gallie vrbs Ticini nomine vetustior. Quā plīm⁹ velle videntur fuisse condītā a populis teutis et maricis qui fuerūt transalpini. Teste vero paulo longobardo hystorico Assiuci per farum regis tempibus a gallis Senonensib⁹ ei⁹ fundamenta iacta sunt. Verus longe ante insubres galli vicatim locū inhabitauere. Hec in marginib⁹ Ticini fluuius ex verbano lacu quē nunc maiorē dicunt effluentis: qui lapideo ponte pulcherrimo trabicit. Et a Ticano flumine Ticinū appellat vbi insignio sapyonis de hannibale victoria extitit. Eam vrbē situ et aeris salubritate amenissimā reges Ostrogothor⁹ et postea longobardor⁹ libenter incoluerūt. Unde apud ipam multa fuerūt preclare gesta. Et quidem cū mediolano magnitudine facie. antiquitate. ac dignitate diu contēdit. Verū nūc mediolanū plurimū excellit: Ambe tamē et nūc et olim clare illustresq; fuere. Eam ciuitatē athila rex hunor⁹ direptam vastauit: et cū paulo post instaurata esset Odoacer Erulor⁹ rex Orestē patriciū Augustuli nup genitorē in eo obsessum viq; captū interfecit. Ticinūq; vrbs crudeliter ab eo direpta atq; vastata est: vbi tunc eccles maxima fuit ciuiū romanoru quātū nūquā alibi post romani imperij inclinationē cōmissa fuerat. Rudolfo aūt burgundo ytalie regnum occupante: p septimi Stephani pontificis tempa vngari salado duce ytaliā ingressi papiā obsessam captā; q; ferro igniq; vastarūt. Interea Agapit⁹ pontifex roman⁹ ytaliq; proceres et populi berengarij et alberti filij tyrannidē exosi. Ottonē primū ex germania in ytaliā vocauerūt: tumq; ytalia a malis que diu fuerat pressa respirare cepit. Perhabuit longobardor⁹ rex monasteriū sancte Agathe et theodolinda regina ecclesiā sancte Marie ad gradus in ea ciuitate cōstruxerūt. Et Luithprand⁹ lōgobardor⁹ rex ossa beati Augustini ex Sardinia papiā vbi veneratissime seruāt deferri curauit. et sepulchr⁹ ex cādidissimo marmore mira celeritate structu est: aspectu pulcherrimū. Idemq; rex monasteriū beati Petri cellula aurea appellatū: et apō bolonam vbi curiam sepe reges tenuerūt monasteriū sancti Anastasij martyris edificauit: Hondalberta regina ecclesiam sancti Johānis baptiste. Et petrus epūs linthprandi regis cōsanguine⁹ eccīam sancti Saluini pie construxerūt. Ei⁹ postea exornande vrbis p ceteris Johānes galeatius maria vicecomes prim⁹ Medio lanensium dux multam adhibuit diligentiā. Nā post multa ibidē accuratissime fabrefacta castellū magnificentissimū regio apparatu cū amplissima biblioteca struxit. Et circa castellū ingentem lucū muris circuiuit quo ferarum vitiaria et pulcherrimas venatiōes cōstruit. In cui⁹ medio supbissimū monasterium ordinis carthusiensiū cū eius sepulchro ingenti impēsa fabrefecit. Lucu ipius ambit⁹ est centū et viginti stadiorum Habet nūc Papia in gymnasijs multos iurium cultus et pontificij ac phīce et medicine scientia claros. Genuit aūt multos preclaros viros sed qui sanctitate et disciplinis papie excelluerūt Syr⁹ ei⁹ vrbis epūs doctrina et sanctitate laudatissim⁹. Enod⁹ poeta eloquētissim⁹. Habuit et Antonīū Guaynerū medicū sua etate celeberrimū q̄ in curis medicinalib⁹ multa cōposuit. Et cattonē sacrū, Silanū nigrū et alios.

Papia

Hermes

Hermes egiptius qui a nostris dicit Mercurius pbus: platonis olim discipulus hoc tempore clarus habetur. Qui et si homo fuit antiquissimus tamen et instructissimus in omni genere doctrine: adeo vt ei multarum rerum et artium scientia trimegisto: hoc est ter maximo cognomen imponerent. Scripsitq; libros multos ad cognitionem diuinarum rerus pertinentes: qui ad huc apud grecos extant. Qui inter cetera de verbo perfecto librum edidit et dixit vt patet. 8. de ciuitate dei. Deos gentilium fuisse homines mortuos.

Apuleius

Apuleius apher madaurensis platonis etiam discipulus hisdem temporibus claruit. Et ibidem libros multos edidit: in eo enim summe eruditioni precipua lingue copia t gratia coniuncta fuit. Scripsit enim libros de Asino aureo Metamo: phoseon quam grecanicam fabulam appellant. Libellos quatuor: floridorum de deo socratis. Librū de mūdo ꝛc. Cuius hec fuit sentēntia. Nihil est deo similius q̄ vir animo perfecte bonus.

Plotinus pbus

Plotinus pbus platonis quoq; discipulus t porphirij p̄ceptor: q hoc idē tempus floruit. Qui ad omnia virtutis ornamenta compositus: omniū etiam diuinarum dispositionum studio firmatus fuit: iustus: fortis: temperatus t prudēs extitit. Qui prudentie ratione se superare posse crederet fortune impetus. Itaq; locum quietis sedis elegit vt ab omni cōuersationis humane strepitu seperatus se fortune iniuria liberaret. Nulla quoq; illum desideria ceperunt. Et p̄terea librum de virtutibus pulcherrimum edidit: dixitq; animam rationalem: quā in celestibus habitare sedibus non dubitabat: non habere suā naturam nisi deum: qui sicut Sol lunas illuminat ita t deus animam illustrat.

Diogenes

Diogenes magnus pbus fuit (teste diocle) Sinopeus Jcesij mensarij filius. Is patriam relinquens Athenas venit ibi Antistenem comperit: q apprime oīes voluptates a se abdicauerat. Pallium ōnus duplex habuit p̄ter frigus et peram in qua cibos ferebat. Cum scripsisset cupiēt sibi cellam parari: faciente id illo tardius: dolium p domo habuit. Tempore frigoris os dolij ad meridiem vertebat: Estate ad septentrionem: estate in feruida arena se volutabat: Hieme cooptas niue statuas amplectabat. Idem cum vidisset puerum concaua manu bibentem: abiecit vile vas quod habebat dicens: puer me vincit litate superauit. Dicebat omnia esse deorum: et sapientes deorum amicos: hunc ad solem secessi cum diceret Alexander. Pete quid vis: ait noli mihi umbrā facere: Et fama fuit alexandrum dixisse se velle esse Diogenem nisi esset Alexander. Ferunt quidem dialogos illum fecisse et tragedias septem t alia pauca: cuius sententia extitit. Si quis bonum cum amore dederit tibi consiliū: presta illi cū amore obedientiam. Obijt deinde temporibus ptolomei philadelphi.

Philippus rex macedonū

Philippus pdicte regis filius vigesimusterc⁹ius Macedonum rex. regnauit annis. 22. Vir vtiq; bellator qui sua virtute Armenie bithinie Tracieq; ac Thessalie regna simul obtinuit. Fuit autē blandus alloquio: maleus amari q̄ timeri sed t moribus grauis: vini nimis cupidus: sed ebrietate digesta in suis actibus moderatus. Cumq; p imperij sui finibus tuendis procul exīsset Nectanabo olim egipti rex in matbematica peritissimus qui ad eum timore regis persarum confugerat: videns olimpiadem philippi coniugē pulcherrimā: ea arte magica deludens compressit qua nocte cum mater olimpias concepit visa p quietē est cū ingenti serpente voluptas que ex eo concipiēs. post reditum philippi alexandrum peperit filium. Quē philippus rex (licet mater eius olimpias cōfessa viro suo philippo fuerat alexandrum non ex eo sed ex serpente ingentis magnitudinis concepisse) velut tamen filium educauit charissimum. Nato autem alexādro Aristotili scripsit. S. filiū mihi genitum fato quo dīis grās ago non tam p inde q̄ natus sit q̄ p eo q̄ nasci contigit temporibus vite tue: Spero vt abs te eruditus dignus fiat: Quē postea aristoteles disciplinādum assumpsit et p quinquennium sub eo pbo creuit: qui postea Bucephalū equum indomitum mansuetū fecit t intrepidus equitauit. Quē cum philippus conspexisset dixit se ex deorū responsis cognoscere q̄ post eum regnaturus esset. Unde t currum regium t ēnsem cum summa auri ei dedit: qui contra reges Peloponenses castra mouit: de quo victorie coronam cum gaudio patris reportauit. Accepto deinde imperio regem se terrarum omnium ac mundi appellari iussit.

Alexander magnus quartus ⁊ vigesim⁹ macedonum rex vltimo Arsami persarū regis anno macedonibus regnare cepit Et regnauit annis. 12. et mensib⁹. 6. viginti dp pe erat annorum cum regnare cepisset. Philippo igitur rege vita functo Alexander mox illiricum (quam nūc Sclauoniā dicimus) ardenti animo subegit. Et romanorus insulas obtinuit: ita tumq; cum in Aphricam transfretasset eam totā superauit. Deinde Syrias rebellantē ingressus ea depopulata Damascum expugnauit: Sydonem subegit. Inde hierusalem versus pperās ibi iudeorum pontificem veneratus vrbem est ingressus: iudeis immunitates concessit: interim quoq; multas gentes rebellantes compescuit: oriētis nōnullas seditiones extinxit. Quibus rebus erectus tanto gradu in greciam contendit. Inchoatū deinde a patre pficum bellū aggreditur in cuius apparatu occupato: nunciatur athenienses Thebanos ⁊ Lacedemonios ab eo ad Persas defecisse. Quibus motibus occursurus tanta celeritate instructo paratoq; exercitu greciam oppressit: vt quem venire non senserant videre se vix crederent. Et athenienses sicuti pmi defecerunt: ita primi penitere ceperunt ibiq; ab anaximene pbo placatus immunitates pariter ⁊ pacem eisdē Athenīēsibus dedit. Thebas rebellantes mox incendit. Lacedemonios subiugauit. Egiptum quoq; intrauit in quo mirificam condidit ciuitatem quā ex suo nomīe vt infra p̄debit Alexandriam appellauit. Deinde cum in persidem pcessisset et darius suam puericiam vilipēderet. Audita legatione matris Olipiadis que grauiter infirmabatur Macedoniaz repetit in quo reditu dum ex asya in minorē asiam p Hellespontum trajceret phrigias supauit Macedoniam puniens matrem conualescentē inuenit. Alexander igitur reintegrato exercitu. Cum omnes regiones circa euphratē suo adiecisset imperio ponte facto euphratē transiuit. et Persipolim appropinquauit. In qua darius p̄sarius rex morabatur. In exercitu cuius fuere peditum triginta duo milia: equitum quatuor milia quingēti: naues centum. lxxxij. hac tam parua manu vniuersum terrarum orbē vtrum sit admirabilius vicerit. An egredi ausus fuerit incertum est. Cum ad tam periculosus bellum exercitus legerit non iuuenes robustos: nec primo flore etatis sed veteranos plerosq; etiam emerite militie qui cum patre patruisq; militauerant elegit: vt non tam milites q̄ magros militie electos putares. Ordines quoq; nemo nisi senatus duxit: vt principia castrorum quasi senat⁹ reipublice videretur. Itaq; nemo in plio fugaz sed victoriam cogitauit. Contra rex p̄sarum darius fiducia virtū nil astringere affirmās suis occulta cōsilia victorie furtiue cōuenire. In acie p̄sarū sexcēta milia militū fuere. Que non min⁹ arte alexandri q̄ virtute macedonū superata terga verterunt. Post victoriam maior pars asye ad eū defecit. Deinde nūciatur Darū cū ingenti exercitu aduentare itaq; timēs angustias magna celeritate thaurū transcēdit: et ad Tarsum vrbē peruenit vbi infirmitate grauat⁹ quieuit. Interea Darius cum trecentis milibus peditū ⁊ centum milibus equitum in aciem pcedit. Alexander cōualescēs exercitum in hostem duxit: post hec plium ingentibus animis committit. In eo vtriq; rex vulnerat⁹ tamdiu certamen anceps fuit q̄ ad fugeret Dar⁹. Exinde cedes p̄sarum secuta est. Cesa sunt peditum septuaginta vnum milia: equitum decem milia: capta quadraginta milia. Ex macedonibus ceciderc pedestres. c xxx. equites. cl. tu castris p̄sarum multum auri ceterarūq; opum inuentum. Inter captiuos castroz mater ⁊ vxor eademq; sororz ⁊ filie due Darij fuere Post hec opes darij diuiciarūq; apparatum cōtemplatus: admiratione tantarum rerum capit et tunc persarum captiuam diligere pcepit. Et qua postea susceptum puerum herculem vocauit. Darius cum babiloniam pfugisset pro redimendis captiuis alexandro magnam pecuniam pollicet: qui non pecuniam sed regnū petit. Tum spe pacis amissa bellum Darius reparat quadringētis milibus peditum et centum milibus equitum obuiam vadit alexandro. post hec prelium committit Macedones in ferrum cum contemptu totiēs a se victi hostis ruebant: econtra perse mori q̄ vinci p̄ optabant. Raro enim vllo plio tantum sanguinis fusum est. Darius cuz vinci suos videret voluit mori ⁊ ipe: sed a primis fugere compulsus est. Hoc plio asye imperiū rapuit: cuius tanta fuit felicitas vt post hec nemo rebellare etiam ausus fuit. Expugnat et plipolim caput persici regni

Darius a cognatis suis captus in gratiaz vt ctoris aureis compedibus vinciatur: deinde multis vulneribus confossus interijt. Et sic p̄sarum regnum finem accepit cum regnatum fuit p̄. 14. regibus annis. 234. Post hircaniam marosq; subegit: ibi concurrit ei amazonum regina cum ccc. milibus mulieribus. Post hec indiaz petit vbi porrus rex capitur et regno indorum potitus est. Tandem cū in babyloniam redijsset multis diebus ocio deditus: accepto poculo media potione repente veluti telo confixus ingemuit: p Cassandrum antipatris filium datur venenū Cuius tanta vis fuit vt non ere non ferro: nō testa contineret nec aliter ferri nisi in vngula equi potuerit. Quarto die indubitatam sentiēs mortem agnoscere se fatum maiorum suoz ait. Ad postremum corpus suum in hāmonis templo condi iubet. Cum quereret quem imperij faceret heredem respondit dignissimum. sexto die pclusa voce exemptum digito annulum perduce tradidit. Rexit alexander: mensesvno. ānos tres et. xxx. natus. vir supī humanam potentiaz animi magnitudine preditus.

Linea pontificuz

Jadus

Onyas filius Jadi

Iste Jadus fert⁹ iudeoz ponnfex post mor tem Johānis pōtifex pōtificatu succedēs sedit annis. 30: vir certe bon⁹ ⁊ pacis amator. occurrit alexandro irato iudeis qñ volebat vastare hierusalē indut⁹ pontificalib⁹ quē videns placat⁹ statim descēdit de equo. cui nomē adorabat pōtificēq; veneratꝰ est. Demū cū intrasset ciuitatē oblata fuit sibi ꝓphia danielis q̄ de ipō erat. ⁊ eius coram eo lecta fuisset valde gauisus est. Sumpsitq; maiorē inde fiduciā pugnādi cōtra darū. Et concessit iudeis libertatē suis legib⁹ vtēdi. et q̄ septimus ann⁹ esset absq; tributo ꝓter sabata terre.

Onias iadi pōtificis filꝰ septim⁹ hebreoz pōfex. Sedo anno regni ptolomei patri in pontificatu succedēs sedit annis. 17. Cuius dignitate leges apud iudeos custodiebant optime. Et ciuitas hierusalē in omni pace habitabat qua ꝓter etas gentiū reges ipam ciuitatē et templū summo cum honore habuerūt. et maxis muneribꝰ ornauerūt.

Linea Christi

Achym

Achym filius sadoch vtpz Matthei primo

Anno mūdi. 4909.

Syriaz regni principium

Syria Asie regio ab oriente Eufrate fluuio. ab occidente mari mediterraneo ⁊ egipto terminatur a septentrione Armeniam et Capadociam habet. Et a meridie Arabicum sinum.

Iste Seleucus vnꝰ ex alexandri principib⁹ in syria post eū regnum obtinuit. Sed antigonꝰ ipm expulit. Quē ptolomeus posū obitū Antigoni demicto demetrio eiꝰ filio restituit. Is postea regnauit annis. 32. Cōtinuis aūt laborib⁹ vsq; ad octogenarios annos semp bellū gessit. In q̄ dimicās tandē extinctꝰ est.

Antigonꝰ philippi regis filꝰ ⁊ alexandri frater post eus in asia regnare cepit. et regnauit annis. 18. Hic inter alexandri principes vnꝰ habebat. Vir certe superbissimꝰ. ideo multa bella gessit. In quib⁹ tandē occubuit. Demetriꝰ eiꝰ filꝰ fuga sibi salutem petijt.

Arabella pfectꝰ superstitiosum templū edificauit in mōte garizym vbi posuit Manassen fratrē iadi pontificē. q̄ erat generis⁹. Et hic incepit Samaritanoz. qz mlti adhesert ei q̄ ꝓhami vel excōmunicati dicti sūt Samaritani. qō samaritani vsq; ad destructionē tēpli ꝑ romanos duranit.

Monarchia

Alexander magnus

Reges Syrie

Seleucus

Antiochꝰ Sother

Antigonus

Antiochus Sother seleuci regis filius secūdus Syrie rex regnauit annis 19. ab isto reliqui Syrie reges antiochi cognominati sunt.

Alexandro magno in ipo etatis⁹ victoriarū flore extincto. triste apud omnes totāq; babiloniam silencium fuit. et vltimam suā voluntatē in duodecim quos ab adolescētia comites habuerat amplissimi regni sui successores cōstituisset. Et isti duodecim quib⁹ regnum diuiserat cōcordare non possent. Infinita fere bella exorta sunt. Postremo cum huiusmodi testamentaria partitio effectum sortiri nequiuit contritis alijs. Hij quattuor viridi linea annotati iuxta ꝓphetiam danielis obtinuerunt regna. Ita vt Seleucus rex esset in syria. Ptolomeꝰ lagi rex egipti. Philippꝰ rex macedonum. Antigonꝰ vo in assyria regē et.

Demas pbus

DEmas philosophus athenien sis alexandri tempe claruit. Hic dum alexander obtinere vellet t obsideret Athenas restitit: psuadens athenien. vt non traderent ei ciuitatem. Tandē alexandro ciuitate obtenta demas ei adhesit alexandro exhibēs se familiarē. Verū athenien sibus alexandro sacrificare volēntibus: dixit. videte ne dum celū custodire terram āmittatis: huius dematis dictum fuit. Amico mutuā me erogante pecuniam: ipm et pecuniam perdam.

Quintus curcius

QUintus Curcius pbus increpauit alexandrum eo qp sibi optabat adhiberi diuinos honores. d. Si deus es largire nobis beneficia immortalitatis t nō auferas. Si homo semp id cogita alijs postpositi.

IN diebus quibus Alexander natus est: diris prodigijs romani terruit fuert. Nam sol visus est pugnasse cum luna. Saxa sanguine sudauerunt: in die plures lune apparuerunt in celo. Nox vsq ad plurimam diei partem tendi visa est tunc et saxa de nubibus cecidere. et p septem dies grando lapidis immanibus t telarum fragmentis terram latissime verberauit.

OLimpias mater alexandri occiditur: que mortem sine omni pauore muliebri imperterrita suscepit.

pbilippus rex macedonū

Olimpias mr alexandri

Nectabanus magus pater alexandri

NOn fit pcessio de isto philippo et regno suo in sacra scriptura. de regibus vero Egipti t Syrie fit pcessio: quia iudeis quādoq in festis quantoq fauorabiles fuerit reges ipi qō ideo euenit. quia reges isti pene semp pugnabant cū egyptijs israel autē in medio eorum iugiter affligebatur quocunq se verteret. Et ptolomeus grauiter eos afflixit ideo dispsi sunt in nationib.

Reges Egipti

Ptolome lagi q t sother

Ptolome philadelph

ESte ptolomeus lagi filius primus post alexandrum magnum egiptor rex regnauit annis. 40. Hic cuidam Gregarij militis nomine lagi filius fuit. egiptum. affricam ac magnam arabie partem tāq amplum successoribus suis reliquit splendorē vt ab eo subsequētes egipti reges ptolomei dicti sint.

OPtolomeus philadelphus sōus egipti rex regnauit annis. 38. Hic cuius ptolomei lagi minimus filius esset pater ante mortē regno cessit. quoz pietatis exemplo amorem populi tuum conciliauit. Hic quippe cum omnium scientiarum doctissimus esset: et stratonem pbm preceptorem habuisset bibliotecam toto orbe terrarum nominatissimam construxit. Que ad primū alexandrinum cum romanis bellum gdauit. Hic famulantes in egipto iudeos a seruitutis vinculo resoluit vsq ad centus viginti milia. Et eos in hierosolimā remisit: et vasa votiua Eleazaro pontifici p diuinis scripturis habēdis quas in eadem Bibliotheca collocauit. Hunc beronica mater t asinoa vxor ex qua suscepit euergetes t beronicam filiam: quā antiocho Seleuci filio vxorem dedit.

ISte Camillus furius expugnauit veientos qui p decem annos valde romanos attriuerāt. Tempe vero fabij senones gallī ad vrbē venerūt: t victoꝛ romanos vrbecamo miliario a roma: cū brenno rege suo romā venerūt: t fere romanum nomē deleuerūt. vrbē occupauerūt: neq; defendi quicq; nisi capitoliū potuit. Quod cū diu etiā romani fame laborarēt a Camillo qui in vicina ciuitate erulabat. Gallis supuentū est: grauissimeq; victi sunt. Postea cū accepto auro mille librarū ne capitoliū obtiderent recesserūt: sed secut⁹ eos camill⁹: ita ccidit vt t aurū qđ bis datus fuerat. t oīa militaria signa reuocaret. honoꝛ ei pest Romulū secūs delat⁹ est.

QUint⁹ cincinnat⁹ inuent⁹ in rure t ab aratro assumpt⁹ dictatoꝛ creat⁹ est: qui vrbē oppressam ab hostib⁹ liberauit et triumphum accepit.

EMpe illoꝛ cōsulū grauissima pestilētia vniuersas romā p biennium afflixit. p qua depellāda pōtifices ludos scenicos instituerūt: et sic p depellēda peste coꝛpoꝛ accessit morb⁹ animarū.

EMpe illoꝛ duoꝛ cōsulū romane matrone multos veneno pemerūt et p anellā quandā pdite cogete sunt libere venena q̄ coxerāt: quib⁹ hausſ cōsumpte sunt: fueruntq; ccc lxx. damnate ꝓsae facinoꝛis.

ANno ab vrbe cōdita. ccc lxxxviij. ISte gayus gallos iterum in bella ruentes vicit.

ISte marc⁹ cū. 60. milib⁹ romanis pugnauit cōtra gallos quos in fugam cōuertit t graviter trucidauit.

SUb istis cōsulib⁹ Publio Cornelio t Marco curio finitū est samniticū bellū qđ p. xlix. annos durauit cū mlta clade romanoꝛū: nec vll⁹ fuit hostis intra ytaliā qui romanā virtutē magis fatigauerit.

ISti cōsules duo contra latinos pugnantes. decius murena cōsul occisus fuit et Manli⁹ torquatus triūphauit. Cui⁹ filī⁹ cū cōtra imperium cōsulum contra hostes pugnasset t quāuis victoꝛ: tamē ꝓpter inobedientiam virgis cesus et capite punitus fuit.

SUb Bolobella et Domicio cōsulibus lucani bruciq; samnites cū etrusc⁹ Senonib⁹ gallis bellū cum romanis inierunt in quo sepē triūphum militum sunt occisi t decem t octo milia romanoꝛū pstrata. Sed cum romam tenderet a Lento cornelio Bolobella consule deleti sunt.

FAbricius vir digne memorie nulla inducia suasu pyrrhi regis a romana vrbe diuelli potuit. oblatā. eī sibi a rege imperij partem repudiauit. Ideo pyrrhus ait. Die difficilius a virtute q̄ sol a cursu suo auerti potest. Quis ergo miretur bis moribus virtute militum victoꝛem populū romanū fuisse.

ISte Papirius cum adhuc puer astante matre vt reuelaret archanum senatus quod audiuerat cum patre admissus. aut quod quesitum erat. Ancepediret magis vt vnus vir duas haberet vxoꝛes. vel vna duos viros. Confluentibus die tercia matronarū cetu impudenti: puer senatui rem narrat: et laudatus est puer. Et edictū est vt deinceps nullus puer admitteretur in senatus consiliū nisi ille. Cum aūt vir esset factus in virum bellicosissimum euasit

Linea Christi

Eliud filius Achim

Iste antiochus ei⁹ nois scōs cognomēto Theos Antiochi pīmi filⁱ⁹: tertⁱ⁹ syrie rex: regnauit annis. 15. pīmo vrore laodicea habuit: ac grauissimum bellū habuit cū philadelpho rege egipti: tandē acceptā filiā regis egipti noie beronicen sicq; pacati.

Eliud filius achym anno mūdi. 4939.

Antiochⁱ⁹ galericⁱ⁹ ei⁹ nois tertⁱ⁹: quartⁱ⁹ asyē et syrie rex: regnauit annis. 20. erat filⁱ⁹ antiochi theos de pīma vrore laodicea: que virū suū veneno extinxit: et beronicen cū filijs occidit. Jstiusq; galericum filiū suū p patre fecit regnare: p̄ter qō euergetes syriā vastauit. Verū ptolomeⁱ⁹ postmodū illū occidit duobⁱ⁹ filijs Seleuco t Antiocho magē derelictⁱ⁹.

Joseph⁹ iudeⁱ⁹ vir bonⁱ⁹ atq; magnanimⁱ⁹: Qui pplīm iudeoz ad clarissimas rerū causas pduxerat: postq; viginti t duobⁱ⁹ annis syrie et phenices t Samarie tributa dispensauit. relicto hircano filio defunctus est. Js hircanus in tributoz dispensatōe ptolomei successit vir ab ipsa puericia mirabilⁱ virtutⁱ atq; ingenij. Qui cū terciadecimū ageret annū demōstrauit ani prudētiā: pater eⁱ⁹ voles cognoscere adolescētis virtutē: eū in solitudine duoz dierū misit ad seminandū cū trecētis iugis bouz: celans loza quib⁹ ligarē tur: Quod videns hircanⁱ⁹ quoddā virile maⁱ⁹ sua etate excogitauit: decem iuga occidere fecit. Et carnes bubulas suis distribuit: pelles vero eoz diuidēs loza boum fecit. p que boues ligarent̄ terrāq; seminauit quā sibi pater commiserat. Jdeo ad patrā reuersus plurimū dilectus est.

Linea Regum Syrie

Antiochus Theos

Antiochus galericus

Linea pontificū

Symon filius Onye

Eleazarus

Onyas filius symonis

Josephus

Jason

Menelaus

Alchimus

Iste Symon cognomēto iust⁹ ome pōtificis filius: octau⁹ hebreoz̄ summ⁹ pōtifex mortuo p̄e pontificatū accepies sedit ānis. 16. hic p̄ter pīū culmē t iustū regimē. pnāq; in suas cures clemētiā iust⁹ cognomiat⁹ fuit

Eleazar⁹ pontifex symonis iusti frater mortuo p̄e et Onia ei⁹ fratris filio adhuc parulo ipe sacerdocij principatū suscipiens sedit annis. 17. misit ptolomeo philadelpho. lxxij. viros doctissimos ad interpretādū legem: q; aūt dicamus. lxx. tm̄: vsus scripture obtinuit q; ñq; paruū numerū excrescentem obtexit.

Eleazar⁹ accepta epl̄a a ptolomeo philadelpho vt mitteret senioz̄ t doctos q̄ interptatioz legis dei viuē tis facerēt inde ad regē mittes qō postulabat ita scripsit ex vna q̄si tribu doctissimos viros elegi legē ferentes q̄s post legis transcriptione ad nos caute remittat. Cū ergo venissēt seniores. lxxij. ex hierosolimis ad regē in alexādriam: ab eo benignissime suscepti. Ostensoq; regi legis rotulo i q̄ lr̄is aureis oscripte leges p̄tinebāt et singlos in singlis cellulis reclusit Qui in. 72. dieb⁹ legē de hebreo i greca trāstulerūt. Sic cōcordes in trāslatōe (vt augustin⁹ testat) sine aliq; verboz aut sensus dissonātia illā traduxerāt: quā a iudeis approbatā Demetr⁹ ad regē obtulit. Et vocās ad se interpres: gras egit et misit eos: donās vnicuiq; oppimas tres stolas et aurī talēta duo: t calicē vn⁹ Onias ei⁹ nois scōs symonis iusti talēta t totū cōmentatoriū.

LXX. Interpretes

filius. xl. hebreoz̄ pōtifex sedit ānis. 9. puul⁹ mēte: pecunijs avar⁹ zelo legis vel poti⁹ auaricie negauit tributa euergeti. p̄ter qō tota pene iudea pl̄ citata fuit t iudei turbabāt. Joseph⁹ vo inter suos nobilis pacē reformauit t ptolomeus eum ducem Judee constituit.

Isti tres scs Jason. Menelaus. alchim⁹ q̄uis fuerunt de genere sacerdotali non tm̄ ponenda sunt in linea pontificali propter ydolatriā et eoz pessima opa et quia male intrauerūt.

Alexandria ægypti magna ciuitas ante xpi aduentū. 20. sup. ccc. ab Alexandro magno Justino libro testante. attestāte condita fuit. Alexāder em magn⁹ ad Jouē ammonē pgens cōsultur⁹ t de euentu futurorum t de origine sua. Reuerīus ab ammone Alexandriā cōdidit. Et colonia macedonū caput esse egypti iubet. Nomē fuit trū verbū ꝯstructar ab alexādro magno: quar vna fuit in ægypto p diuocatē archi tectū (vt scripsit Uitruui⁹ in phemio libri pmi de architectura) locū sortita: haud longe ab bostio nili vt dicit Solin⁹: qō plurimi Canopicū dicūt. Alia structit idē alexāder in asya. Alia in sarbia sup thanaim. Alexandria igit Alexandri op⁹ Alexandri nomē Alexandri busti. Ad qō Juli⁹ cesar post thessalicū diē: morte ex pompey cū venisset alexādriā ambigno turbati vulgi murmure pmot⁹ p specie religionis discēdisse legitur. Et augusti⁹ Cesar post victoriā actiacā Antonīūq; deuictū t coactū mori eodē venies alexandri corpus reuerēter aspexit. Cuiꝰ ex eo quereref An t ptolomeū vellet aspicere: elegātissime regē ait se viuere velle: nō mortuos. Si⁹ fuit (vt strabo scribit) clamidis formā habuit: cuiusq; latera que in longū tendebāt arcanum labat stadia ferme. 30. hanc vniuersa vrbs dikinctā ferūt: quib⁹ eq t curr⁹ cōdiui possunt: sed duab⁹ latissimis que plus integro expādunt. Et sese mediās ad rectos angulos secāt. Muniē aūt (vt Joseph⁹ interpres tradidit) vndiq; aut scōmeabili solitudīe: aut iportuoso mari: aut flumib⁹: aut siluosis paludib⁹ pulcherrima quippe olim fuit. Hāc ēs ciuitas optīe munita est: decoris membr⁹ firmisq; alus muris t turrib⁹. Int⁹ vo nō ciuitas sed pene acerui⁹ lapidū: plena ruinis t desolationib⁹ videt. Celeberrima ydolor⁹ phana habuit: necnō t xpianor⁹ templa adhuc extantia. Multas quoq; habuit regias edes que t multā vrbis partē occupabāt. Nā quilibet regū illā p libito volūtatis aliquo ornamēto decorabat. Et vbi aula Alexandri olim stetit: hodie colūna ex vno lapide pāsa mire altitudinis capitellū habēs acutū: quasi turris apparēs posita ē. Habet ēs eccīam ad sctm Marcū dictā: quā Jacobite inhabitāt. Marc⁹ em euāgelista huic vrbi pmo xpm pdicauit. Et cū ibidem ab aplis epus fuisset ordinat⁹ eccias ordinauit multas ꝯ mortuo Aiman⁹ ei successit hinc in diuinis eruditissimi multi emersere viri. Philo natione iudeus: qui multa vtiliter scripsit. Clemens plbiter. Origenes plbiter olim excellētissim⁹. Athanasi⁹ vrbis epus. Didim⁹. Theophil⁹: t alij innumerabiles. Extra vrbē sunt due marmoree colūne locū decollatōis dnē Katherine martyris ostētātes. Habēt veneti in ea vrbe duos fonticos t Januēses vnū: vbi negociatores t mercēs eor⁹ cōseruant. Cathedam ēs in curia regis scribe. Et hi sacella pulchra habēt in qb⁹ diuina pagunt. Tura ēs Tartari t alie gētes suas ornatas habēt domos: q in nocte p sarracenos claudūt. Est aūt hec vrbs in vna pte mare magno cincta: in alia amenissimis t fertilissimis ortis circūsepta cū gleba frugifera: q nili aq irrigat. Port⁹ custodiā sarracenis nūc diligētissime obseruāt. Moteiq; duo ad hoc in cuntate facti: Naues aduenientes pspicient⁹ ostēdūt Ferūtq; colūbas edoctas deferētes lras vt tutiores ab incursu insidiantū esse possint. Colūbe em amachrus vt plin⁹ refert internūcie in reb⁹ magnis fuere. Et epkas annexas earū pedib⁹ obsidiōe mutinensi in castra consulum bruto mittente.

Alexandria

Demosthenes

DEmosthenes fuit olim grece oratorus princeps: et auctoritate hermippi ostendit patres in officina gladiatorū fuisse. Unde teste Juvenali: patet demosthenem ardentis maxille fuligine lippus: a carbone ⁊ forpicib⁹ gladios parante incudes: ⁊ lutheo vulcano ad rhetora misit. Hic a platone facundias hauriens summ⁹ orator effect⁹ est. Cui⁹ eloquētiam Eschines (qui a iuuētute sua studiosus et Socratis amator) cōmendauit. de eo refert Valer⁹. Cum philipp⁹ macedonū rex athenas obsideret: ab eis postulauit: decem sibi dari oratores. Demosthenes in concilio veniens hanc fabulam recitauit. Lupi fuaserūt pastoribus vt sceū amicaciā contraberēt: quod cū pastorib⁹ placuisset: petierunt vt eis canes (qui iurgij cause essent) traderēt: quib⁹ datis ꝓ libidine gregem lacerauerūt. Ita sublatis oratorib⁹ philipp⁹ Athenensib⁹ factur⁹ esset. Quo audito athenienses ei⁹ consilio acquieuerūt: ⁊ sic ciuitas a periculo liberata est. Inquirenti cuidam. Quomō posset benedicere: aut si non diceret nisi qō bene faceret.

Aristoteles

ARistoteles pⁱoꝝ omniū princeps: et oppido stragyra. obscuro quidē ipse nisi quod hui⁹ viri claritate refulsit: patrem habuit Nicomachum medicine artis ꝓfessorem. Qui apud Amynthā macedonie regem philippi patrem magno loco posit⁹ est. Matrem habuit Phestiada non obscuri generis. Hic prima etate in Macedonia enutritus est. Sed cū adoleuit anno (vt perhibēt) etatis sue. xvij. Athenas se contulit. Platonem viginti annis audiuit. Nullam scientiam reliquit. quā non perfecte attingeret. Mortuo platone ad hermiā Atarnei tyrannū profectus triennio fere apud illum desedit. Inde in macedoniā a philippo euocatus: decem ferme annos circa disciplinas alexandri fuisse traditur. Sed alexandro in Asyam cū exercitu ꝓfecto ipe athenas redijt. Et tredecim annis in licio florentissime docuit. In cui⁹ quidem sigillo (vt dicitur) hoc inscribi fecit. Sapientior est: qui quod nouit absondit: q̄ qui ꝓfalat quod nescit. Fuit autem Aristoteles facund⁹ eloquio (et vt Hieronim⁹ inquit) sine dubitatione prodigiū: grā deq̄ miraculū in tota natura fuit. Tandē cōmuni illa pⁱorum inuidia accusatus q̄ non recte de dijs senserit. Metuens ne vt quondam socrati: sic etiam sibi in iudicio peccandū foret: reserta sui defensiōe chalcidē abijt: vbi de cetero vixit in optimo mentis vigore. Uixit autē annis. 62. et ibidem diem obijt.

Epicurus

EPicurus fuit teste Metrodoro patria athenīēsis pⁱus: Heraclites dicat eum famij nutritum: cum eam athenienses sortiti essent. Ac decem ⁊ octo annos agentem athenas redisse. Quo tempe Xenocrates in accademia Aristoteles calcide scolam habebant. Defuncto autem Alexandro macedonie athenienſium sub perdicca affluentis rebus: colophonem ad patrem fuisse: vbi congregatis discipulis athenas redijt sub anaxicrate: ibiq̄ cum aliquatenus cū ceteris philosophat⁹ est. Postea a se dictā sectam instituit. Epicur⁹ hūc lacerat lasciue tanq̄ nimiū loquentem ⁊ alia ꝯplura. Uerum alij magnā hui⁹ viri in oēs pⁱos gratitudinem fuisse ferunt. Patria eū statuis ereis honorauit. Diocles autē illū vilissimis cibis vitā duxisse. Mat⁹ est annis septē post platonis obitū. Obijt Athenis annorum. lxxij. calculo vrine exitum impediente.

Calistenes

CAlistenem insignem pⁱum Aristotelis discipulū ꝓ hoc idem tempus floruisse constat. Eo q̄ contra Alexandrum multis rationibus seriose differuerit cum increpando dicens. Si deus es: beneficia largire mortalib⁹ nō sua eripere debes: si homo id quod es: semp te esse cogita: ꝓpter quod irat⁹ Alexander eū truncari mādauit. Et sic deforme in foueā cū cane includi iussus est.

Xenocrates

XEnocrates Calcedonensis pⁱus Agathenoris filius: et a primis fere annis platonis auditor. Erat teste laercio tardus ingenio: vt cum illum plato Aristotelis compararet. Alterum freno: alterum calcaribus indigere dicebat. Alioquin seuero semp ac serio habitu ⁊ ore ꝑdurabat. In achademia vixit vt plurimum. Si quando ad vrbem ꝓficiscebat turba omnis impudicorum ei⁹ trāsitum obseruabat inquietandi eius gratia: phrilene nobile scortum oblata opera a quibusdam intra eius cellam missa est: que ab eo otans lectuli partes accepit demum cum multa ne quicq̄ orasset: imperfecto opere discedens dixit se non a viro sed a statua venisse. Porro licet multum frugi fuerat glorie tñ et fastus contemptor erat. Et cum sepe meditationi inseruiret: vnam in silentio horam distribuebat: successitq̄ in Achademia speusippo scolāq̄ tenuit annis viginti quinq̄. Mo rituruq̄ noctu cum in fartaginem forte impegisset Anno etatis sue. 82.

Linea Regum Egipti

Ptolomeus euergetes

Ptolomeus philopator

Sibylla chumea

Anaximenes

Xenophilus

PTolomeus Euergetes philadelphi filius tercius egiptiorū rex regnauit annis. 26. hic in vltionem sororis berenice Antiochum galericum quem idem ei⁹ mater laodicea regno priuauerat Syriam Ciliciam et alie p⁹tem deuastauit: innumera spolia inde exportans.

PTolomeus philopator quart⁹ egiptior⁹ rex regnauit annis. 17. hic ꝑter crimē cum patrē occiderit et fratre trucidauerit philopator dictus est. Et sicut sceles⁹ in occupando regno: ita in administrando segnis: luxui em̄ se dedit. Ideo antiochus magn⁹ syrie rex multas eius vrbes oppressit. Deinde tñ pdita recuperauit: spoliasset⁹ antiochi regno si virt⁹ fortune successisset. Demū in luxuriam inuolut⁹: Occisa euridice vxore: meretricū illecebris capit: quib⁹ inuolutus filio quingesimo relicto emorit: meretrices in vltionem eurideē patibulis suffigunt. Alexādri ad romanos miserūt vt pupilli tutelā susciperēt.

Dion phūs

DIon Syracusan⁹ nobilis phūs postq̄ veracē dyonisij tyrānide cōplicatus diu fuit: apud syracusanā vrbē interimit. Nam superior ille dyonisius aristomachē dyonis sorori in matrimonio duxit: ex qua duos filios Hipparinum et Nisceum ꝑcreauit: totidemq̄ filias quarū primā eius filio dyonisio cui regnum reliquerat ad nubendū dedit: alterā ipi dyonisio patruo: qui ꝑter nobilē ꝑsuasitatē et generosas maiorum famā: multa etiā alia bona a natura recepit vt pote ingeniū bonū et docile: et ad omnes artes yoneum magnāq̄ corporis dignitatem: magnas item diuitias a patre relictas: q̄s ipe tyrānis muneribus auxit et ideo tantum platonē amauit: vt eidem se traderet nec minus eo plato delectabatur.

ISta Sibylla chumea in ytalia nata vestita celestina veste deaurata capillis per scapulas sparsis. et iuuenis: aut. In prima facie virginis ascendet: puella facie pulchra: capillis plixa: sedens sup̄ sedē stratam: puerum nutriens dans et ad comedendum ius ꝑpium: lac de celo missum.

ANaximenes Orator magnus hic fuit magister alexandri in oratoria arte. Qui hystoriam Alexandri scripsisse fertur: de hoc refert Valerius: q⁹ cum Alexander iratus ad diruendam lausatum ciuitatem pergeret: fertur cum impetu progressum extra menia. habuit obuium anaximenem preceptorem suum: sciensq̄ alexander q⁹ anaximenes ire sue seuellet opponere: iurauit se non facturū quicq̄d ille petierit: peto inquit vt lausatum diruas: et isto modo salutem vrbi obtulit. quod athenis similiter accidisse fertur.

Carneades phūs

CArneades philosophus floruisse dicitur: eo q⁹ ab Atheniensibus cum dyogene ad Senatum romanum missus fuerit. Hic adeo studiosus extitit: vt cuius ad mensam sederet: cogitationibus inherens manum ori apponere obliuisceretur. Sed melliflua quā vxoris loco habebat dexteram suam necessarijs vsibus coaptabat. Animo enim vita fruebatur: corpore vero quasi alieno circundatus videbatur: centesimo demūq̄ vite sue anno philosophādo finem fecit. vt Valerius maximus libro quarto ponit.

Xenophilus

SExtilia virgo vestalis de incestu conuicta ad portam collatinam viua defossa est.

XEnophilus pithagoricus phūs patria calatonensis hoc etiā tempe magno habebatur in precio qui omnes humani incommodi (vt aiūt) expers fuit cum etiam vixisset annis. 105. Deinde summo splendore doctrine ac perfectione mortuus est.

Archiphilas

Archiphilas phus a quo incepit secta Academicorum hic habuit amicũ paupes et egrotum sed verunctᵹ ꝓ verecundia dissimulãtem: quod cum Archiphilas comperisset: iudicauit sine confusione secretius forte succurrendus: et acceptum pecunie saculum clam illius pulmari subiecit illo penitus ignorante vt homo inutiliter verecundus quod desiderabat vel ꝙ indiguit inueniret potiꝰ ᵹ dono acciperet.

Hi duo consules cum alexãdro rege Epyri pugnauerunt.

Hic Emilius cum romanis contra tarentinos bellum iustissimum egit: auxilium ferente tarentinis pirro rege grecorum bellatũ est vltra quatuor annos. tandem victo pirro in patria miserabiliter mortuo tarentini cum carthaginensibus fedus inierunt et ex hoc punica bella inchoata fuerunt.

Valerius Corvinus

Marcus Valerius cognomento Corvinꝰ romanꝰ adolescẽs pollentis quidẽ animi et singularis virtutis Camillo nõ indiginor fuit: qui licet adolescẽs tᵹ ipe cõtra gallũ virũ magnitudine tᵹ armis insignẽ singularem assumpsit pugnã qui dum armatus in mediũ procesisset et nondum manũ cõseruisset eiꝰ galee repente corvus ales insedit: qui certamine inito e Valerij galea nunᵹ discessit uno et rostro et vnguibꝰ oculos galli vulnerare nõ destitit ꝙd Valerius hostẽ tali ꝓdigio territũ obtruncauit. Quo mortuo statim corvus e cõspectu euanuit. Et valerius deinceps Corvini noie appellatꝰ est.

Consules illi duo scilicet Emilius contra tarentinos bellum egit. et Curius cum pirro rege pugnauit et idem Curꝰ terciũ bellum gessit contra epyrotas Pirrũ fugauit cesis .xxij. milibus. Aut eñ nec acie vinci nec pecunia corrupi possit. Malo diuitẽ imperare ᵹ locuples fieri.

Hi duo consules sibimuicem succedentes prefuerunt. Gemitus vicit affros et tharentinos Sempronius autẽ vicit picentes. in qua pugna terra tremuit quasi horresceret tantũ sanguinẽ boim fusaque ᵹ pauca romani qui vicerunt euasere.

Lucius Papirius

Lucius Papirꝰ patricꝰ Romanꝰ bellator clarissimꝰ a Senatu Ro. dictator electus Quintũ fabiũ magistrũ equitũ sibi cõstituit. Qui statim contra Samnites ex senatus decreto expeditõnẽ susapiẽs in eos acies dirigit Sed paulo post cum dictatore rome opus esset Quintio fabio equitũ magistro pecpit: ne se absente cũ hoste pugnare ꝓsummeret. Fabiꝰ autẽ adolescẽs: vt erat anio strẽnuꝰ post dictatoris profectionem aliquando p exploratores didicit: omnia apud hostes soluta esse qui animo accensus: euectigio cũ samnitibus incredibili feruore cõflixit atᵹ vt acriꝰ pugnaret equis omnibꝰ frenos detraxit atᵹ ita calcaribꝰ conatatos in hostũ agmen ꝓmisit: vt nulla eos vis sustinere posset. Quã obrẽ ad viginti hostũ milia in ea die cesa fuisse Liuiꝰ scribit. Parta itaᵹ victoria de re bene gesta litteras (non ad dictatorem) sed ad senatum mittere curauit. Quã obrẽ iratꝰ dictator Fabiũ adiudicauit capitali pena esse reum. ꝙ se absente pugnasset. Qui cum ad mortẽ duceretur ingenti militum et populi fauore liberatus est. Tantᵹ eã obrem sedutionẽ in papiriũ milites cõmouerunt vt ipe vix mortis impetũ potuerit euadere postea samnites romanos apud caudinas furculas angustijs locorũ conclusos ingẽ deditione vicerũt. Verũ sequenti anno rubẽte senatu romani duce papirio samnites deuicerũt. Qua victoria triumphum duxit.

Linea Consulum romanorum

Torquatus Decius

Emilius consul

Emilius Marcus Curius

Gemicus Sempronius

Linea regum Syrie

Seleucus Ceraunes

Antiochus Magnus

Seleucus mers

Seleuc⁹ Ceraunus et⁹ nois scōs. Quīt⁹ syrie rex regnāt ānis.2. Jis cōtra ciuitates q̄ a pfe ctecerāt ingentē classes cōparat. Et orta tēpestate classes oēm amisit pter nudū corp⁹ t paucos comites. Bein post naufragiū a ptolomeo euergete victus in antiochiā fugit vbi a frē Antiocho auxilia postulauit annoibus aūt cū esset ānox.14. sup̄ eatē regni cupid⁹ sub occasiōe regni defendendi fratri huic Seleuco regnū abstulit.

Jtri duo frēs Antioch⁹ magn⁹ t Seleucus ceraunos ambo regnauerūt volētes vero vicecare sanguinē pīs fuit onye q̄s euergetes rex egipti interfecit Grandē ducāt exeratū cōtra philopatorē filium euergetē. Sed aīa cōgressus Seleuc⁹ mortuus. et antioch⁹ psequit bellū:in q̄ vix auffugiēs totū exeratū pdidit. Rursumq̄ cōgregās exeratū t ptra Epiphanē filū philopatoris adhuc puer⁹ q̄tuor ānox habēs cū mltis alijs fecū philippū regē macedonū. obtinuitq̄ ptra duces ptolomei pueri:fugauitq̄ Scopā ducē ei⁹. in deā q̄s cū mltis alijs ciuitatibus acq̄siuit t ola cōsumpsit. Et q̄ armis egiptū capere nō poterat dolose despōdit epihani filiā suā̄ sic quasi amic⁹ regnū itraret. § nō p̄ualuit cum res innotuit.

Antioch⁹ cognomēto magn⁹ ei⁹ nois q̄rtus Sext⁹ syrie rex: syrijs regre cepit regnāt ānis.36. Jis ptolomeū philometē vincit. t cū vrib⁹ t diuitijs plrimū habūdaret ita exeratū istruxit vt gregarij milites auro caligas facerēt huic annibal pen⁹ carthaginē tradēs metu romanox ad cū secessit. Romani antiochi t annibal insolētias sustinere nō valētes L.Cornelū pfulē t Scipiōes.f.nasicā t affricanū legatos cōstituētes annibalē superant Etā antiochū vincē tes.coegerūt cū pacē a romanis postulare. Cōcessayt ex europa aliaq̄ recederet se itra thaur⁹ contineret: t.20. obsidib⁹ dat⁹ decē milia talētox q̄t ānis psolueret. Cū tādez thesaurū cupiditate a sacerdotib⁹ fallaret .pmissi pfidē intrauit in fano foxume ab ipis sacerdotib⁹ pcipt⁹ t mē bratim cōcisus e templo .pcipitat⁹ est.

Seleuc⁹ ille q̄ t philopator septim⁹ asie t syrie rex regnāt ānis.12. Vir q̄dez igenio ebes t iniqu⁹: misit heliodox ad spoliandū eraiū in tēplo q̄ iniq̄ indicās p angelū flagellat⁹ vix ad vitā redijt Onia .p eo orante Hic cum nullum filium successorem reliquisset. Antiochum illusorem fratrem successorem habuit.

Machabei

Septē filij machabei cum matre et Eleazaro cū mltis alijs martyrio cozonāt. qui martyres ante incarnationē filij dei .p lege dei vsq̄ ad morte gustissima tolerauere tormēta.

Antio.xix.epiphanis fuit illa victoria iudeorum de Antiocho magno de quo.2. machabeorum.iij. dicitur de magnis periculis adeo liberati magnifice gratias agimus tpi vtpote qui aduersus talem regem dimicauimus.

Linea pontificū

Simon filius Onye

Onias

Symon

Onyas pius

Linea Christi

Eleazar

Eleazar an. m. 3009.

Ele symō onye pōtifex filius duodecimus hebreox sūm⁹ pōtifex sedit ānis.12. Vir bon⁹: magna bōs pcōnia laudis. Ecclesiasticī l. q̄ templū reformauit in melio⁹: t ciuitatē pua luit amplificare. Hic cū rauit gentē suā t liberauit eā a pditiōe. Moriens tandē omā filiū reliquit successorem.

Onias magn⁹ simonis filius pōtificatus obtinē s sedit ānis. 29. q̄ pter tyrānidē antiochi cū ītrā subegit fugit cū mltis iudeis in egiptū. Jbiq̄ extruxit templū admīstar tēpli i hierusalē in q̄ grauiter peccauit agēdo superstitiose. moriens reliquit filium adhuc infantē.

Este Symō fuit filius Onye q̄ tenuit pōtificatū post fugā patris. princeps aūt sacerdotum tandē moriens tres post se reliq̄t filios Onyā Jesus t Jobannem Qui ad tres pcipatus Sacerdocij puenerunt.

Onias pius fuit vir sanct⁹ grat⁹ deox hoibus: q̄ tandē ab andronico occis⁹ē. Et rex de iustissimi viri nece turbat⁹. Andronicū homicidā capi fecit t purpura eraiū eo in loco q̄ omā pemerat tādiu vigi cedi fecē donec expiraret

Bena

Sena vrbius etrurie. virīb⁹ opibusq; nunc scḋa amenissimo loco sita. Et vt Policrates libro sexto tradit a gallis senonēsibus tpibus brennj ante xp̄i aduentū. ccc lxxxij. cū in ytaliā venit condita p̄ senibus suis ⁊ armētarijs eam cōstruxerūt: nō modo fides hystorie sed celebris traditio ex eo quidem validior. Qz senēses ⁊ liniamētis membroz ⁊ venustate faciei ⁊ colozis grata: morib⁹ quoq; ipīs ad gallos ⁊ britones a quib⁹ originē traxerūt videnf accedere: licet eos vetustas tpis: orbis plaga: situs regionis. cōuicī⁹ finitimoz quib⁹ sanguine ⁊ morib⁹ diu p̄mixti sunt ex magna pte mutauerit. Sed reuera inter nouas numerari potest: cū nullis in veterū monimētis repiaf: nullaq; antiqtatis vestigia in ea appareant. Sunt q̄ affirmāt Karolū cui maleo fuit cognomētū eaz cōdidisse. In celebri tamē monasterio venerīs scti Georgij de alga (qō gl̄iosus pontifex Eugeni⁹ relicto p̄imū seculo ꝓpria edificauit paterne hereditatis pecunia) inuenīf in libro litteris scripto puenistis. Johannē romanū pontificē nomis ordine duo de vicesimū acceptis de perusina clusiēsi. Arretina. fesulana. florētina. ⁊ volaterrana diocesib⁹. sex plebatib⁹. cuncta tem hāc edificasse: q̄ ab ipo sex plebatuū numero Sena fuerit appellata. Hec quippe cunctas nunc sup colle cuiusdā pennisule iacet vndiq; q̄si ripas ingosas habēs: in supiore tamē vrbis pte solū aliquātulū habz ortis viridarijsq; ornatū. In qua quidē celeberrima extant edificia. Videlicet gymnasiū ꝓpulcrū ⁊ foz: ⁊ porticus et regia palatia. Hospitaleq; sumptuosissimū pietatissime gubernatum. Ampla q̄z et libera est cū turribus ⁊ ꝓpugnaculis ac optis institutis morib⁹: pplo neq; rudi neq; inurbano. Et⁹ ager maxim⁹ ⁊ herbidus semp̄ boū bubaloz ouiūq; multoz nutritoz. Frumēti q̄z vini et olei ferax. ac fructuū ois generis abūdans. Hec a roma stadijs octingētis distat. Cui⁹ viri inter etruscos religione morib⁹ ac lingua pstare noscuntur. Habuit aūt Sena illustrās sc̄i⁹ scīm Bernardinū cui⁹ reliquie apud aquilā vrbē miraclis p̄ singulos dies mltiplicatis coruscāt: Jo p̄m⁹ olim ordinē beati Francisci ad eā q̄ nūc tantope viget obseruāciā regule pduxerit. Ornataq; fuit Hugone medico ⁊ phō qui ceteris sui seculi post functū vita Jacobū forliuiensem docti oz clariozq; habit⁹. Et fridrico iuris cōsultissimo: qui ea in doctrina cōsilia plūma reliqt. Sena q̄z Silvio eneā pfis p̄mū laurea: post: episcopali ⁊ papali mitra redimito. Viriscq; plūmis ⁊ pōtificib⁹ doctrina exercitus ornatur. Umbronē senēsis agri fluuiū inter ⁊ paludē danaam siue fluuiū palū que ea palus efficit multa sunt mōtana ⁊ campestria oppida. Inclitaq; clusiū vetustissima vrbs de qua Plin⁹ plura scribit: que olim Camon fuit nomiata: nūc vrbi senensi subiecta ⁊ ab eo aucta.

Reges Egipti

Ptolomeus epiphanes

Ptolomeus philometor

Minucia

Menander

Demetrius

Menippus

Titus liuius

Theophrastus

Menippus

Ptolomeus epiphanes quīt⁹ egiptior⁹ rex regnauit annis. 24. Hic tpe adepti regni nōdū quatuor exceſſerat ānos: et cū ei⁹ infantia cōſilij et roboris compos eſſe nō potuit; Antioch⁹ magn⁹ ſyrie rex ad ſuum regnum aſpirās: illud bellica excurſiōe vexare cepit. Sed regni principes p infante fideliter dimicātes regnū oīne defenſarūt. Ad tpm quoq; fouendū Onias iuueor⁹ pontifex deſcēdit: cum aūt ad pubertatis tpa puenīſſet Antiochus nobilis magni antiochi fili⁹ ſororē ſuā ei inſidioſe dedit vxorē. Ex qua duos ſuſcepit filios: quo audito Antioch⁹ ſub ſpecie viſendi ipam ſororē Cleopatram atq; filios egiptū ingreſſus ipm ptolomeū regē inter epulas occidi iuſſit. Cūq; vniuerſas egiptū ſibi ſubiugare niteret ab egiptijs extra cōfines eiectus eſt: poſt biennū rurſus alexandriā obſidēs: a romanis legatis de egipto recedere compulſus eſt.

Ptolome⁹ iſte philometor ſext⁹ egiptior⁹ rex regnauit ānis. 35. Hic antiochi ſororis fili⁹ ſegnis admodū vir: huic adoleſcēti antioch⁹ auūcul⁹ bellum intulit: pter qō legatos ad Senatū ro. miſit ab eo auxilia poſtulās mouere ſenatū adoleſcētis pces: pompiliusq; legatū ad antiochū miſere vt ab egipto abſtineret: quo viſo ei oſculū dedit: platoq; ſenat⁹ decreto et eū cunctari videret cōſultationēq; ad amicos referri. Ibi pompili⁹ virga quā manu tenebat amplo circulo incluſus amicos cōſulere iubet: nec pri⁹ exeat q̄z ſenatui reſpōſum det aut pacē aut bellū habitur⁹. Hec acerbitas animū regis fregit vt ſe pariturū ſenatui reſpōderit. Hic demū filiā Cleopatrā alexandro Syrie regi vxorē dedit: ab eo deinde ablatā demetrio dedit. quem eū cōtra ſe venientē fugauit ac die tercia in oblatiōe cuiusdā alexādri ſibi p Arabū regē facta p gaudio exterruit.

Aproma Mōnalis virgo veſtalis inceſti rea ſuſpendio affecta eſt.

Iuus liuius Tragediarum ſcriptor clarus habetur. Qui ob ingenij meritum a liuio Saluatore annos libros erudiebat libertate donatus.

Minucia virgo veſtalis et de inceſtu conuicta viua obruta eſt.

Theopſtraſtus chreſius pbus et teſte Anthenodoro in libro deambulationū ſullonis fili⁹. In patria patria audiuit primo leucippū cuiusq; ſuū: inde cum platone audiuiſſet ſe ad ariſtotelē trāſtulit. Eoq; in caſtide pfecto illi in ſcole regimie ſucceſſit: fuit vir ſumme prudēte ſtudijq; ſingularis atq; eloquij admirādi. Itaut cū antea illi tyranno nomen eſſet ob diuinā eloquētiaz ariſtoteles illū Theophraſtū vocauerit: itaq; circa trecenta librorū volumia edidit: pgebant ad eū audiendū (teſte pamphilo) duo milia diſcipulor. Inter q̄s nicomachū Ariſtotelis filiū habuit diſcipulū: et Menādrū comicū: habebatq; hoc ſemp in ore. Sumpt⁹ pciioſiſſimus tempus eſt. Obijt annor⁹ octuagintaquiq;.

Menāder poeta comic⁹ Theophraſti diſcipul⁹ qui vt Quintilian⁹ ait. meo iudicio diligenter lectus ad cūcta que precipu⁹ efficienda ſufficiat. Ita omnē vite ymaginē expſſit: tanta in eo inueniēdi copia eloquēdi facultas. Ita eſt in omnib⁹ reb⁹ pſonis affectib⁹ accomodatus: ob que putauerat illū Ouidi⁹ ppetuo duraturus. Hūc t paul⁹ aplus ſe legiſſe indicat: cū ad Corinthios ait. Corrumpunt bonos mores colloquia mala. 1. Corinthios. xv.

Menippus pbus Cynic⁹ genere phen. t conditiōe ſeru⁹: cui⁹ dñs fuit bach⁹ quidā pontic⁹. Fuitq; (vt retulit berinipp⁹) diuit⁹ fenerator: tandē inſidias paſſus oia que habebat amiſit. Ex qua re ſe ſuſpendit.

Emetri⁹ phalere⁹ cognomēto pbus Theophraſti diſcipulus: diſputator ſubtilis t orator: parū vehemēs fuit (vt Cicero ait) dulcis tñ: huic cū apō athenienſes ob eximias ei⁹ vtutes. 10. annos p̄fuiſſet trecēti t ſexagita ereis ſtatuis honorat⁹ fuit. eo q̄ ciuitatē reddidit⁹ t edificijs plurimis auxerit. Abſens poſtea ab inuidis imagines ditute. qō cū compti habuit ait. Virtutē nō euerterūt cui⁹ gr̄a illas erexerant. Diceb atq; hic tantū in republica valere eloquētiā quantum in bello ferrum.

Anno vrbis condite. cccc lxxvij. cum iam clarum vrbis rome nomen esset. Arma tamen extra ytaliam mota non fuerant vt igitur cognosceretur que copie romanorum essent census est habitus: tū inuenta sunt capita .cc lxxxxij. milia. ccc xxxiij. Quāq; a cōdita vrbe nūq; bella cessassent: tū contra affros bellus susceptus est: primū Appio claudio: Quīto fabio consulibus in sicilia contra eos pugnatū est. Et appⁱ claudius de Affris tū rege sicilie hierone trūphauit.

Sub istis consulibus inchoatum est bellum punicum cum hannibale senatore.

Gneo et Gayo consulibus romani in mari dimicauerunt paratis nauibus rostratis: quas liburnas vocant Cornelius fraude deceptⁱ est. Duellius commisso prelio cartaginēsium ducem vicit. xxx. tū vnas naues cepit. xvij. mersit. vij. milia hostium cepit. triaq; milia occidit: neq; vllavictoria romānis gratior fuit: qō inuicti fra tā etā mari plūmū posset.

Crispus philosophⁱ

Crispus stoicus pbus natione Elius p hoc tempus floruit. Qui anno vite sue octogesimo librum adeo subtiliter composuit: vt ad ea que ibi conscripsit penitus cognoscēda longa vita opⁿ esset: sicut testatur valerius libro. 8. Et cuius notabilioribus sententijs decem celeberrima fuit. Sapiens nulla re eget: et tamē multis rebus illi opⁿ. Econtra stulto nulla re opus est: nulla enim re sat uti: sed omnibus eget. Zenon etiā suo tempe pbus aut. Sepultus apud te sit sermo quem tu solus audieris: hij duo stoice secte autores fuerunt.

Hij duo consules cum hannone cartaginensium imperatore pugnauerunt. Corsicam tū sardiniam vastarunt: et scipio multa milia inde captiuorum adduxit triumphum egit.

Polemon pbus

Polemon athenienſis pbus his temporibus agnoscitur. Qui iuuenis esset ad modum lubricus et impudicus fuit vt pecuniam aucōferret quo esset ad omnes implēdas voluptates paratior: eas itidem in angiportis et vijs occulebat. Sed cum semel ebrius et coronatus in scolam xenocratis irrumperet: ille ptermissa oratione: quā incepcrat de pudicitia dicere cepit. Quo secutum dicunt vt decetero studio et industria adeo sepiū vinceret vt xenocrati in regenda scola succederet.

Sub istis consulibus diuerse ignium aquarumq; clades pene vrbem consumpserunt: et bellum in affricam translatum est contra Amilcarem cartaginensium ducem in mari pugnatū victusq; est Consules vsq; ad cartaginem ꝓcesserūt multisq; vastatis oppidis. Mallius victor romā redijt attilⁱ regulⁱ in affrica remāsit. Is ꝓtra affros'aciem instruxit contra tres carthaginensiū duces Asdrubales duos et Amilcarem dimicans victor fuit. xvij. milia hostium cecidit et serpentem mire magnitudinis occidit. Cuius cornū centum viginti pedum longitudinem habuit romamq; delatū cunctis miraculo fuit. Tunc victi Cartaginenses pacem a romanis petierunt. Regulus tamen postea victus in vltima permicie.

Linea consulum Romanorum

Appius claudius

Quintus fabius

Cneus cornelius

Gayus duellius

Lucius sapio

Clodius aquilo

M. atilius regulus

Lucius mallius vulso

Marco Emilio

Paulus seruius

Marco Emilio: paulo seruio consulibus ambo hij romani consules ad affricam profecti sunt cum trecentarum nauium classe cupeam petunt et confestim cartaginem venerunt: primum affros nauali certamine superant. Emilius consul centum et quattuor naues hostium demersit: triginta cum pugnatoribus cepit. xv. milia hostium aut occidit aut cepit. Et subacta affrica tunc fuisset nisi q; tanta fames erat vt deum/ius exercitus expectare non posset. Consules autem circa siciliam naufragium passi. Hoc tempore argeteus numinus primum in vrbe figuratus est.

Linea regum Syrie

Antiochus epiphanes illustris

Antioch⁹ filⁱ⁹ epiphanis

Demetrius sother

Linea Christi

Mathan filⁱ⁹ Eleazary

ISte antioch⁹ nobilis siue illustris regnauit annis xi. pessim⁹ fuit & figura antixpi. Hic audita mor te patris fratrisq; sui ineria cū rome esset obses: clā fugit & veniēs in syriā recept⁹ est a quibusdā ciuitati bus: mortuoq; fre p eo regnauit: & vendito sacerdo cio primū a Jasone postea a Menelao: quor suasu in dei sibi nota gentū imponebāt: sacrificia fieri phi buit in templo in hierusalē. Demū veniēs de egipto menelay diuersione spoliauit templū coegitq; iudeos ydolis sacrificare: & trāsire ad rit⁹ gentiū: ponēs in templo ydolū Jouis olimpi: phibuit circūcisionē: i terficiēs circūcidētes: septē frēs eius nisi nolētes co medere carnes porcinas variis tormēt⁹ occidit. qui oēs alii cōstāter p observatiōe legū martirii pulere. Postremo volens ire extra hierusalē eccidit de curru fracatusq; & demū a vermib⁹ cōsumpt⁹. miserabilit mortuus est in terra aliena.

ANtioch⁹ iste Eupator regnauit ānis. 2. hic patre sibi lato puul⁹ relict⁹ est adhuc adolescēs habuit tutorem lysiā: & cū cōtra iudeos exercitus duxisset nō long p⁹ ambo a suis oc casi sunt ꝑter timorē demetrij fi lij seleuci eupatoris.

Mathathias habuit quinq; filios contiges

ISte de metriul sother regnauit syrie & Asie rex pa nigno inter fecto regnauit ānis. 12. fili us Seleuc antiochum eupatorē et lysiā occidit. Alchimū pontifē ꝑstituit cū q̄ bachides missus hierusalē multos iudeor occidit. nychanorē a iuda machabeo occasū amisit: & bachidē iudā occidit: tandē ab alexādro viet⁹. illū vita puter & regē puauit.

ISte iudas q̄ & machabe⁹ vir fortissim⁹ & bellicosus matbathie filⁱ⁹ fuit strēnuissim⁹ bellator & triumphator in isrl. q̄ nec aī se nec p⁹ silem hūit e⁹ gloriosa opa patēt i libris machabeor. Hic postremo in bello eccidit: p dei legib⁹ morte sustinēs cū trib⁹ ānis pon tificatū admistrasset.

CEmplū purgat a iuda et frātrib⁹ postq̄ p trib⁹ ānis fuerat ꝑphanatū.

IOnathas iudeor dux pter & pontifex pplm iudeor p⁹ iudā rexit ānis. 19. nō impar fr̄i suo machabeo fuit. Tandē a tripho ne dolose capt⁹ cū filijs in terficit. Cui⁹ corp⁹ symon frater ei⁹ cū luctu sepeliuit.

Aristarcus

Bacubus

ARistarc⁹ ḡmanic⁹ clā ruit tpe Machabeor

BAcubi⁹ brūdusin⁹ tra gediarū scriptor: ne pos Ennij poete ex filia clā ruit prio rome inde postmo dus thareti regressus ē: et non agenarⁱ⁹ mortu⁹ est.

SImō mathathie filⁱ⁹ tercⁱ⁹ iudeor dux pa ter pontifex sedit ānis. 8. religiosus & prudētissimus fuit: ab adolescentia sua optie ꝑuersat⁹ ē: tandē occasus nephter a genere suo. Iste simō & ionathas frēs iude p⁹ ei⁹ occasiōs corp⁹ ab hostib⁹ redimētes i modin patrū suor sepulchro sepeliere. Ptolome⁹ q̄s cū eū ad cōuiuiū inuitasset: caūdē cū duob⁹ filijs interfecit. Et ipⁱ⁹ sy monis vxorem cum reliquis duob⁹ in vincula cōiecit. Et in his finit primⁱ liber machabeorum.

Judas machabeus

Eleazarus

Jonathas

Johānes

Symon

PTolomeus Euergetes philometozis filius Cleopatreq; germanꝰ septimus egiptiorum rex: regnauit annis. 29. Hic quidē pessimꝰ atq; seuissimꝰ ob cuius sentiam frater eius ⁊ Cleopatra sozor sibi nuncupantes regnū ei p legatos obtulerūt. cum fraternū regnum sine vllo certamine recepisset elatus factus: fratris filium e complexu matris eiecauit: ⁊ omnes eius fautozes trucidauit. Et sic cruꝺ̃ suis cruentꝰ extitit: Ita quoq; romanis qui illic venerāt ridiculo fuit. Quia vt Justinꝰ scribit. Iste deformis erat statura breuis et sagina ventris belue psimilis. Quā quidē seditatē nimia vestis subtilitas augebat. Hic quippe filios ex sozore et ex vxozis sozore suscepit. Et eius sozoris filiam per vim stuprauit. Cuius filius membratim diuisum et in cista positum in die natalis eius inter epulas iussit offerri.

PTolomeus philoton qui et Sother euergetis filius octauus egiptiozum rex. regnauit annis. 17. bis tribus Antiochus tyricenus demetrij filius Et antiochus grifi regis frater adinuicem dimicantes successiue modo vnus modo alter regnabant. Inter has autem regni Syrie parricidiales discordias mortuus est ptolomeus iste relicto regno vxori.

PTolomeus alexander nonꝰ Egiptiozum rex regnauit expulso fratre annis. 10. Hic ptolomei sother predicti frater fuit. Cleopatra mater. postq; cum maiore filio decem ⁊ septem annis regnasset grauiter ferens filij societate populum in eum concitauit ⁊ in Cyprū exulare coegit. Accersito isto alexandro minore filio in locum fratris secum regnare fecit. Sed tandem ab eodem occupata interficitur. Et a populo in exiliū actus. Ptolomeꝰ sother reuocatꝰ in regnum. Igit alexander regni cyrenecozū quod ei pater testamēto reliquerat populo romano hereꝺ̃e instituto decessit.

PTolomeus Sother paulo ante a matre pulsus. hic anno Alexandro ab Egiptijs interfecto regnum paternum iterū recuperans regnauit annis octo. Cum enim alexander matrem occidisset ipsum in vindictam matris repulerant. vt iam scriptum fuit.

HAnnibal hamilcaris Carthaginensium ducis filius. quinq; et viginti etatis annos habens Impator carthaginensiuꝫ creatus est hic ceteris duabus prudentia. audatia. consilioq; ad pericula capesceꝺ̃a anteibat. Impator factꝰ mēmio omnes hyspanie gentes bello subegit. fratreq; suo Asdrubale ad hyspanie custodiam relicto. ipse pyrrbenū salū transijt. Et positq; ad alpes peruenit que solacet ytaliā a gallia seiungūt. quas nemo vnq; cum exercitu preterq; hercules transierat: ita immera et loca lapidosa strues comburendo et aceti infundendo patefecit vt Elephas oneratus ire posset. cum antea vix vnus homo quiret repetere. In eo tamē loco multi nimbus obruti cum elephantis periere. Tradit ad ytaliam. lxxx. milia peditum et viginti milia equitum septem et triginta elephantes adduxisse. Descendit itaq; Hannibal in Thaurinenses agros. Et quagata tota regione Cisalpina romanos tribus prelijs profugauit: ac multas vrbes obtinuit. Idez p ligures fecit Postea appenninū transiliens apud etruriā vbi nunc florentia grauꝫ oculoꝝ morbo affectus est. vt dextrum amiserit oculū. deinde C. flaminiū interfecit: q facto fabiꝰ maximꝰ a senatu cōtra ipm missus per summa montiū et abdita ne motum castra ponēs eius feruozem delusit. trepta occasione arctiozū auxilio vicit. Et sic p sedecim annos totam ytaliam varijs cladibꝰ fatigauit. Inde in apuliam pgens maxima clade romanos apud cannas affecit. In quo quidē p lio tot romanoꝝ milia cesa sunt: vt tres anulozum aureozum modios quos e romanozum militū manꝰ extraxerat Carthaginē mitteret. Cōsulares quoq; viri ac senatozes capti aut occisi fuere. Et de romanis actū fuisset si Hannibal statim post victoriam ad vrbem accessisset. Ita tamen coactꝰ ytaliaz relinquere ⁊ opē patrie sue ferre que a publio scipione pmebat. Eū carthaginēses cuꝫ romanis pacem composuere ad antiochum regem confugit. deinde ab bithinie regē T. quintꝰ legatꝰ cōtra eū pretit. Ne a romanis caperet cōfestim gustato veneno qō in anulo more regio gerebat aiam expulit. Et sic eo genere mortis a romanoꝝ vinculis se liberauit. Decessit aūt septuagesimo vite sue anno.

Anno ab vrbe condita. cccc lxxx. Sanguis e terra et lac e celo manare visum est in specie pluuie. pestilẽtia grauis in vrbe biennio fuit: quã sibillini libri dixerunt celesti ira impositã: nõ inquirebat numer⁹ eorũ qui perissent: sed ipsorum qui fuerunt superstites.

Colossus ingens solis simulacrum a clare lydo statuario fabricatum apud rhodum insulam terremotu corruit. Erat quippe (vt plinius refert) statua admirãda altitudinis cubitorum. 70. tantibus equipperãda. Et e septem miraculis hoc primum fuisse testantur.

Strato pbus

Strato lampsacenus pbus archesilai filius vir eloquẽtissimus. Et in speculatione phisica pre ceteris diligentissime speculatus. Unde et phisicus e appellatus: fuit ptolomei philadelphi preceptor a quo talentis octuaginta donatus ẽ. Scripsit de regno: de iustitia ⁊ de dijs. Aiunt eum fuisse tam tenuez vt sine sensu moreretur. Silphon quoq; pbus suo tempore omnibus bonis amissis solus nudus euadens ait. Omnia mea bona mecum porto: pectore enim gestabat.

Crates pbus

Crates athenẽsis academic⁹ philosophus filius antigenis. palemonis auditor illiusq; successor scole: qd adeo se viuẽtes amarũt: vt eadez semp studia sint cõsecuti: et mortui eodem sepulchro sepulti: ꝯs antagoras in hanc sententiam versibus exornauit. Hoc tumulo Cratem et polemonẽ cõditos fatere qui transis o hospes viros consensu animorũ precipuos: quoz diuino ex ore doctrina manauit sacra viteq; mundicies sapiẽtie adiuncta.

Panetius

Silphon pbus

Panetius pbus darute tpe scipiõis rome⁹ et ꝓceptor fuit. Qui stoice secte pbus extitit: Quẽ cicero in libro officiorũ imitatus est. cuius hec est sententia. Vitam hominum qui ceterem in medio rerum agũt ac sibi suisq; vtibus esse volũt ad cauenda pericula et impulso assidua ⁊ ꝑ quotidiana: oportet animo esse ꝑmpto semper et intento.

Silphon megarensis pbus his tempibus floruit hunc et imitatione atq; sapientia tantũ alios precessisse dicunt vt parũ abfuerit: quin omnis gratia in illum intenta in megaram transisse diceretur Cicero vero libro de fato dicit illum fuisse hominem acutum maximeq; suis temporibus approbatũ. Qui cum capta aliquando esset eius patria: et omnib⁹ ei⁹ bonis amissis solus nudus euadẽs interrogaret. An omnia perdidisset: Respondit omnia mea bona mecũ porto: pectore enim illa: non in scapulis se gestare dicebat.

Posidonius

Licon pbus

Posidonius pbus stoicus panecij discipul⁹ claruit tempe scipionis hic fuit astrolog⁹ magnus teste augustino.

Erasistrat⁹ ꝯs athenẽsis medic⁹ scõm Eusebius his tpib⁹ floruit hic cũ ex aristotelis familia nat⁹ esset eam extim⁹ medic⁹ exarsit. Qui cũ antiochũ regẽ ex grauissimo morbo sanasset a ptolomeo rege ei⁹ filio centũ talentis donat⁹ est vt testis est plin⁹ libro vige simonono naturalis histore.

Licon troadẽsis pbus clar⁹ habet vir quidẽ eloquẽs et in educãdis instruẽdisq; pueris maxime idone⁹. Dicebat em̃ necessario adiũgi pueris pudorẽ ⁊ laudis studiũ velut equi calcar. Fuit hic dũ virit habitu müdissim⁹ ⁊ vestiũ incredibili müdicie atq; nitore: Et cũ ẽet corpe fortissim⁹ pile ludo se exercuit. Tenuit aũt scole ꝓcipatũ ãnis. 44. Tandẽ fessus podagre morbo anno vite sue. 74. interijt. Timon appollonis ates pbus etiã suis tpib⁹ floruit hic dux iuuenis esset nullis obscenitatibus se immersit: postea fact⁹ vir (licet egen⁹) repudiatis vicijs in calcedoniã iuit: ibiq; philosophiã ⁊ oratoriã artem didicit atq; exercuit. Scripsit aũt diuersa poemata Tragedias Comedias ⁊ Satiras.

Linea Consulum romanorum

L. Metellus C. Furius

C. Atilus T. Manlius

L. Emilius Terrentius varro

Lucio cecilio metelle. Cato furio placido consulibus. Metellus in Sicilia affrorum ducem Asdrubalē cū. cxxx. elephantis et magnis copijs venientem superauit. Apud panormū. xx. milia hostium occidit: sex et viginti elephantes excepit reliquos errantes p numidas quos i auxilium habebant collegat. Et romā deduxit ingenti pompa.

T. Manlio Torquato Cato Atilo cōsulibus de Sardis triumphauit est Et pace oīub' locis facta. Romani nullum bellum habuerunt. Quod bis post romam conditam semel tantus numa pōpilio regnante contigerat. Et porta iani clausa est vno anno.

M. Atilio consule ingentes gallorū copie alpes transierunt: sed pro romanis tota italia consensit. xl. mīa hostium capta et interfecta septē milia. Et triumphus emilio decretus. Gallorū siquidez animi feroces: corpa plusq; humana erant. sed experimento deprehēsus est q' virtus eorum sicut primo impetu maior q; virorū est. Ita sequens minor q; feminarum. Alpina corpa humenti celo educata habent quoddā simile nimbus suis Cum mox calore pugne statum sudorem emittūt: leui motu q; calefaciēte sole lanantur aliquot deinde annis evolutis p' contra gallos intra ytaliam pugnatis est finitūq; est bellum M. Claudio marcello Gn. Cornelio Sapione consulib'. Postea idem Marcellus cū collega suo Cornelio ingentes copias Gallorus peremit Mediolanum expugnauit: grandem predam romam tulit ac triumphās marcellus spolia gallorum humeris suis vexit.

Linea Consulum romanorum

M. C. marcell' Cornelius Sapio

Lucius Manlius Cōsortius M. Manlius

Lucius cornelius Marcus manlius

Eodem anno bellum punicum scōm romanis illatum est per Annibalem carthaginensium ducem filium amilcaris qui tam dudum amilcari patri ad'aras iurauerat cū adhuc nouem esset annorū se vt primum posset aduersus romanos pugnaturum.

Quingentesimo et quadragesimo anno a condita vrbe Lucius emilius paulus publius Terrentius varro contra hannibalem mittuntur ambo tamen vincuntur.

Transacto punico bello secutum est Macedonicum contra philippum regem. l. et quingentesimo primo anno ab vrbe condita T. Quintius flamminī aduersus eum mittitur: et prospere gessit et pax ei ablata est his legibus ne grecis ciuitatibus quos romani contra eum defenderant bellum inferret: vt captiuos et transfugas redderet. Quinquaginta solas naues haberet reliquas romanis daret. Et per annos decies quaterna milia pondo argenti prestaret: et obsidem daret filium Demetrium.

Linea Regum Syrie

Alexander filius antiochi

Demetrius filius demetry

Antiochus adolescens Sedetes

Triphon

Alexander

ALexander ille filius antiochi epiphanes vocatus Syrie rex regnauit scdm Eusebium annis. 9. semp iudeis gratiosus fuit. Jonatham machabeū ducē sibi cōfecerat: eius adiutorio occidit demetriū sother: et regnauit p eo. Eleo patram ptolomei filiam regis egipti in vxorē duxit. quā ptolomeus auferens alexandro demetrio filio demetry sother vxorez dedit. tandē rex arabū ad quē alexander fugit timens ptolomeus alexandrum occidit caput auferēs ptolomeo transmisit.

ISte Demetrius regnauit annis tribus post alexandrum. Et omni regno paterno recuperato victis adolescentie in segniciem lapsus postremo captus in hyrcaniam nouem annis sine regno priuatus vixit. Tandem regno restituto ptolomeor filiam Cleopatram ab alexandro sublatā vxorem dedit.

ANtiochus Sedetes adhuc puer suadente triphone aliquid motus est pro repatione regni sed parum profecit: quia statim ab eo occisus est. Hi enim duo adinuicem dimicantes successiue modo vnus modo alter regnabat.

ISte Johannes hircanus occiso patre suo Symone et duobus filijs suis Juda et Mathathia a ptolomeo duce in conuiuio in Jericho iure obtinuit sacerdotium. et administratis optime rebus viginti tribus annis mortuus est: reliquitq; Aristobolum filium suum primogenitum et antigonus cum alijs duobus paruulis. Cumq; nullus eorum ad regendum populum esset ydoneus vxorem suam dilectissimam prefecit z filijs. Sedit autem annis. 26. vir sacerdotio dignus atq; ducatu strenuus. A romanis uis amicicie postulans obtinere promeruit. Hic multas seditiones a pharisēis et essenis ptulit: a quibus tandem liberatus: feliciter vsq; in senium vixit

ARistobolus filius Johannis hircani in vincula matrem cum duobus fratribus minoribus suis coniecit: primusq; dyadema regni sibi imposuit. Et vno anno tantūmodo regnauit. Funtq; rex et sacerdos: fratremq; suum suggestione vxoris sue interfecit. Et decursis. 475. annis a sedechia vltimo rege iuda quando regnum iuda interruptum et finitum fuit. mortuus est morbo acerbissimo: vt sanguinem laceratis visceribus euomeret.

ITriphon capto Jonatha proditorie contra Symonez fratrem Jonathe bellum mouit. Et acceptis a symone centum argenti talentis et duobus filijs Jonathe contra promissa Jonatham cum duobus filijs occidit. Et postea dominum suum Antiochum adolescentem interfecit et pro eo regnauit.

ISte Alexander aristoboli frater apud iudeos pontificatum et regnum sapiens regnauit annis. 27. relicta enim vxore Aristoboli que ex eo prolē non susceperat a vinculis cum duobus fratribus eum absoluit z tanq; matorē regem iudee constituit: qui fratrem suum scdo a se genitum occidit. tercium vero regno priuatum secum vi uere coegit: qui adeo nequissimus fuit q; mille senores intra ser annos peremit. Octingentos quoq; vxoratos viros vna cum vxoribus ac liberis in plateis patibulis affixit: qui eius crimina detestabant. Tandē 27. anno regni sui ex quartana febre mortuus est: et reliquit duos filios Hircanum et Aristobolum. verus vxorem suam alexandram fecit regnare: quia habuit gratiam populi: cum adhuc viuente marito humanitate sibi alleserat.

ALexander iste filius Antiochi regnauit post triphonem quem occidit dyodatus dux.

Linea Summorum pontificum

Johannes hircanus

Aristobolus

Alexander

Mantua gallie Cenomanoꝝ memorabilis vrbs vt quibusdã placet a Manta Thirefie vatis filia ꝑ Thebanoꝝ interitũ ab Alexandro tũc illa cõdita fuit. Sãt tñ qui dicãt Thirefiã thebis tpibus fuisse. Et in eã seruitutẽ deuenisse: que post pñs interitũ in ytaliã cũ multis venit: ⁊ cũ socijs grecã mãtuas cõdidit. Sed cũ interim ex thiberino thusco rege oen⁹ nat⁹ esset: ⁊ ad ipm oppidũ thusca et venera cõfluerẽt. Oen⁹ muris oppidũ circũdedit: ⁊ in alia formã redegit. ⁊ a mre Mantuã appellauit dicẽte Virgilio. x. li. Eneidos. Ille tam pñs agmen ducet Oenus ab ortu. Fatidice mant⁹ ⁊ thusci fili⁹ amnis. Qui muros matrisq; dedit tibi Mantua nomẽ. Cõstat tamẽ eam vrbẽ vetustissimã ab Etruscis conditã: et vna fuisse duodecim coloniaꝝ quas T. liui⁹ patauin⁹ vocet trãspenninũ ab ea gente missas. ꝓsertim cũ poeta insignis virgili⁹ cuius su⁹ ib orbi faciat notissimũ. diffusiusq; ea⁹ vrbis narrat originẽ. Mãtua duces cuius secũ genus olbus vnũ. Nec mõtib⁹ qui galliã ⁊ germaniã ab ytalia diuidũt vicina est. Haud pau⁹ a benaco lacu ex quo mincꝰ effluit qui etundãs Mantuã vsq; labit ibiq; lacu facto vrbẽ arcuit. Inde etiã ꝓgredies breui cursu padũ influit. Passa est supioꝝ tpibus Mantua calamitates maximas: ꝓter illas que Virgiliano versu sunt notissime. Mantua ve miserã nimiũ vicina Cremone. Nam ab Attila: Gothis. Lõgobardis ⁊ baioariꝝ rege aliq; diruta: q; spoliata. q; membꝝ aperta ⁊ immunita relicta. Ungari aliq; ad solũ vsq; euertere: vnde ⁊ locꝰ vbi tũc fuerat ad rei memoriã nũc vngaria nũcupat. Mathildis nobil⁹ comitissa eam diu tenuit. mirificeq; ampliauit. Sub q̃ Nicola⁹ scõs põtifex roman⁹ cõcilij celebrauit: hanc per multa tpa post Mathildim milites possiderũt. In qua ꝑclarissime familie de ripa ⁊ passerinoꝝ aliq; ꝓfuere Hemũ post varios casus indute Gonzagoꝝ familie magni comitis auxilio pulsis passerinis: ea vsq; in ꝑsens cũ maxima laude potiti sunt. quoꝝ ⁊ ꝓtectoꝝ dñoꝝ cura diligẽtiaq; pulcherrimus põtib⁹ sup lacũ iactis tum supbissimis templis: regijs pallatijs: ⁊ nobilib⁹ ciuũ edib⁹ plurimũ illustrata est. Unde ⁊ nũc ampla ciuitas habita est: et rerũ abundãs que ad vsus hũanũ necessarie sunt. Hãnie ꝑ Karoli magni tẽpa sanguis xp̃i miraculosus apparuit. Ad quẽ visendũ scõs Leo papa se cõtulit. Et inde in germaniã ad karolũ accessit. Karolusq; ealinus magni fili⁹ Mantua veneno periit. qõ hebre⁹ medicus pecunia corruptus dedit. In ea Anshelm⁹ lucensis epũs vir sanct⁹ et eruditione moribusq; insignis requiescit. Et beatissim⁹ Johẽnes bonus Mantue cunis miraculis clarissim⁹. Genuit et Albertinũ qui tractatũ de corpe xp̃i edidit. et Matheus medicũ clarissimũ qui ad Sicilie regẽ de medicinis opus egregiũ perscripsit.

Mantua

Nevius poeta comicus

Nevius poeta Comicus anno. 2. regni Ptolomei epiphanes dicti (vt Eusebius scribit) hinc moritur: pulsus roma factione nobilium ⁊ precipue metelli. Is inter comicos tercium locum habet de quorum dimutatione et comicorum prestantia Vulcatius in libro de poetis: hec carmina ponit. Multos incertos certare hanc rem vidimus. Palmam poete comico cui deferant. Cecilio palmam tribuo de comico. Plautus secundus facile exuperat ceteros. Dein de nevius qui seruet precio in tercio. Si qd quarto detur: habitur licinio. Post in sequi licinium facio attilii. In sexto consequitur hos terrẽcius. Turpilius septimum: Trabea octauum obtinet. In nono loco esse facile facio lucrecium. Decimũ addo antiquitatis ennium.

Plautus Comicus

Plautus comicus poeta lingue latine pater (vt idem Eusebius testat) et vrbe arpinas alis sarsinas ciuitate rome moritur. Et cui simone (vt varro epistolorum sententia dixit) muse locute fuerint: si latine loqui voluissent. Floruit in scena quintodecimo ferme anno postq̃ bellum aduersus penos scõm sumptum est. Et quãq̃ a pluribus grecis comicis fabulas sumptas in latinum cõuerterit: Oracij tamen sententia plautus ad exemplum siculi ꝓperare epicharmi dicat. Hic vtvarro ⁊ plerique alij memorie ꝓdiderunt: cum pecunia omni quã in operis artificii sue nequitia pepererat: in mercationib⁹ pdita: inops romam reduisset. Et ob quereendum victum ad circũagendas molas que trusatiles appellantur opam pistori locasset. Ibi quotiens ab opere vacaret scribere fabulas aduentere solit⁹ erat. Moritur autem circiter centesimã et quadragesimãquintam olimpiadẽ. Jussitq̃ tale suo sepulchro epigrãma inscidi vt varro de poetis dicit. Postq̃ est morte captus plautus comedia luget: scena est deserta. Deinde risus iocus ludusq⁹ t numeri: innumeri simul omnes simul collacrimarunt.

Ennius poeta

Ennius quoq̃ poeta comicus Tarenti nascitur quintus ennius dictus. his temporibus (Eusebio referente) floruit. Qui a catone questore romam transl latus habitauit in ꝓmonte auentino parco admodum sumptu content⁹ et vnius ancille ministerio: semp ꝓfitetens animas esse immortales. Et ideo in vite sue termino dixit. Aspiciate o ciues senis ennij imaginis formam: hic vestrum pinxit maxima facta patrum: Nemo me lacrimis decoret: nec funera fletu: faxit cur volito viuus ꝑ ora virum. Denicq̃ poeta pudicitiam predicans dicebat: flagitij inimũ esse inter aues corpa nudare. Hic cui comedias optimas elegantissimasq̃ edidisset septuagenario maior articulari morbo olimpiade. 153. interijt. Sepultusq̃ fuit i scipionis monumento via appia.

Sapio affricanus

Scipio Affricanus alterius scipionis filius: vir oim romanor⁹ ferme ꝓma rius vigesimũquartum agens annũ duobus scipionibus ab hasdrubale interfectis a senatu romano ad hyspanias mittit: fuit quippe panecij auditor: et inter ceteros mortales animi prestantior. Cũ intellexisset senatum ꝓpter metum hannibalis ytaliam velle relinquere: extracto gladio id ꝓhibuit asserens se velle patrie defensorem esse. Cesarie ꝓmissa vtebatur habitu corporis virilis vt Eutropius ait septuaginta ciuitates hyspanie recepit: quibus feliciter gestis consul contra cartaginenses designatur. Eoq̃ pgens aphrorum ducem cum Syphace numidie rege sibi subegit. Nec multo post cũ hannibale congressus ita ei⁹ equitatum fudit vt sup̃ viginti penorum milia cesa: totidemq̃ fere capta vna die referatur. et ipe hannibal cum paucis ꝓfugerit: terra marique pace obtenta in siciliam traiecit. Romam tandem ꝓuenit triumpho clarissimo inuectus: Aphricanus vocari meruit. Sicq̃ scõm bellum punicum terminatum est: quod p annos. 18. gestus fuit. Catoni vero contradicens nolebat cartagines romano imperio emulam cuem: ne romani sine belli meta lasciuirent. Multus pclare fuere sententie dicebat enim: nunq̃ se minus otiosum: q̃ cum otiosus esset: nec minus solum: q̃ cum solus esset: hic tantus patrie pater ab emulis accusatus: ab ingrata patria pulsus apud liternum rusticus exulans: tandem. 52. etatis sue anno morbo interijt.

Philo iudeus

PHilonem iudeum ex sacerdotum genere natum: et Alexandrie educatum per hec tempora floruisse constat. Et sapientie librum greca lingua (in q̄ peritissimus fuit) eleganti stilo conscripsit. Quē ideo sapientie liber⁹ no minauit: quia in eo christi iesu domini nostri laudes specialiter narrauit: vel quia multiplicater in eo sapientia cōmendatur. Scripsit autem multa: vt diuus hiero nimus in libro de viris illustribus cōmemorat.

Catho philosophus

CAthon pb⁹ stoicus natione egiptius paneci quondam discipulus. mlta scripta reliquit. Cuius habētur plurima egregie dicta. Ex quibus hec pauca notabilia excerpta ferunt. Desines mirere si sperare desieris. Que ris quid pfecerim: Respōdeo amicus mihi esse cepi. Si vis amari: ama. Ab eo aliquādo quesitus fuit. An beneficium ser⁹ dño dare possit: Respondit: quedam sunt beneficia: quedam vero officia: ⁊ quedam ministeria. Beneficiū inquit est: quod alien⁹ dat: Alien⁹ autē est qui potuit sine reprehēsione cessare. Officius est filij proprijq; ac ceterarum personarum quas necessitudo fulcrat. ⁊ opem ferre iu bet. Ministerium est serui quem conditio sua eo loco posuit: vt nihil eorum que prestat imputet superiori.

Catho philosophus

CAtho primus pb⁹ romanus atq; iurista: primo quidem questor. deinde bis consul: litterarū tam grecarū q̄ latinarū apud romanos decus. Hic primū cum Q. fabio maximo militauit. Deinde anno post quito questor Tarētum missus fuit vbi Ennū poetam inuenies romam secū adduxit. Postmo dum cū Scipione illo vero optimo affricam trāsiuer⁹ rempub. nō mediocriter iu uit. Deinde ex edilitatis officio censor fact⁹: ac postea pretor optime in omnibus se habuit. Etiam bis consul ⁊ post consulatū quē strenue in hispania gessit: tri bunus militum dictus est. Demum cū sero⁹ pene senex latinas litteras didicisset etiam grecas litteras edoceri appetiuit vnde doctus factus. hystorias ⁊ rem mil tarem tractauit: atq; scripsit. Et dum sibi ex clementia quandam comparasset glo riam. Id egit vt iuris cautus peritissim⁹ haberet. Senatu namq; ⁊ extra Senatū cōtemporaneos omnes grauitatis ⁊ auctoritatis excellētia superauit. Censori nus aūt appellatus fuit: q̄ censure officius sibi specialiter fuerit cōmendatū. Et⁹ quoq; ornamenta fuerūt senat⁹. maiestas. et propagata familia. Ex qua quippe maximum decus romanorum. posterior catho ortus est qui sacratissimum illud Cathonum nomen postea immortale fecit.

Scipio iunior affricanus

SCipio magni Scipionis nepos oīm virtute apud romanos preclarus. Consul extra sortes factus Aphrica sibi decreta est. Demersq; carthagines eam sex continuis diebus noctibusq; oppugnasset: tandem re desperata Carthaginenses ad deditionē traxit. petētesq; vt quos belli clades reliquos fece rat saltem seruire liceret. Atq; ita primū mulierū agmen satis miserabile: post vi rorum turba descendit. Nam (vt liu⁹ ait) fuisse mulierum. ⁊ 5. milia: virorum. 50. milia captiuorū memorie prodit⁹ est. Hasdrubal vero imperator vltro se transfuge dedit. Et eius vxor se suosq; quodam femineo furore in medium se ceat incendium Ipsa aūt ciuitas suppositio igne sedecim cōtinuis dieb⁹ ardens: miserūq; victo rib⁹ prebuit spectaculū. Scipio autem et ipse cognomen illud celebre meruit: qd⁹ auus eius acceperat vt propter hanc fortissimam virtutem Affricanus iunior ap pellaretur.

Publius Terrentius poeta comicus

PUblius Terrentius affer Carthagine natus poeta comicus. Qui a Scipi one iuniore pdicto vt quidem existimāt in seruitutē ex aphrica duct⁹ ppter ingeniū magnitudinē ⁊ forme pstantiā libertate donat⁹ est. Alij scribunt: q̄ rome Terrēci⁹ lucano senatori seruiuit. a q̄ ob ingeniū ⁊ formā nō institut⁹ modo libe raliter sed mature manumissis. Hic cū nullis nobilib⁹ familiariter vixit. Sed ma xime cū scipione aphricano ⁊ cū lelio. Scripsit comedias elegāti studio ser. In q̄ bus multoz mores ad precauēda pricula ānotauit. De morte eī⁹ volcati⁹ sic tradit Sed vt affer ser pplo edidit comedias: iter hunc in asyā secat: nauī cū semel pscen dit: visus ē nūquā. Ceteri mortuū esse in Archadia stiphali sinu leucadie tradūt. Gn. Cor. dolobella. Marco fuluio nobiliore pulch⁹ fuisse dicit mediocri statura gracili corpore. colore fusco. Reliquit filiam que equit Ro. nupsit. Hic affrani⁹ oīnibus comicis pfert. Sepulchro eī⁹ tale epitaphiū inscriptū fuit.

Natus in excelsis tectis cartaginis alte Romanis duabus bellica preda fui
Discipli mores hominū iuuenūq; senūq; Qualiter ⁊ serui decipiāt dominos
Quid meretrix: qd leno: volus pungat auar⁹ Hec q̄cūq; leget sic puto caut⁹ erit.

Anno sexcentesimo vigesimo septimo ab vrbe condita hij cōsules Gallis transalpinis bellū intulerūt atq; eoꝝ regi vituito infinitas multitudinē iuxta rhodanū fluuiū interfecerūt. Deinq; cū vituito paucitatē romanoꝝ vix ad escā cambꝰ quos in agmine habebat sufficere posse iactaret: et ipe. clxxx. milia armatoꝝ hꝫet: cōserta pugna a romanis supatus est. Ex anꝰ exercitu partim in bello: partim submersi eius ponte: quē sibi iūctis naubꝰ supra rhodanū extruxerāt. cl. m. perierunt. Preda ex torquibꝰ gallorꝝ ingens sublata est: magnaq; gloria cōsules ambo triumpharūt. M. porcio Catone t Quito marco cōsulibꝰ Narbone in gallia colonia deducta est annoq; eodē Licinio metellor quito lucio Scipione cōsulibꝰ de dalmacia triumphatum est.

Empore horum cōsulum iugurthe Numidaꝝ regi bellū illatum est. Qđ Aderbalē t Hiempsalem Micipse filios fratres suos reges: t ppli romani amicos interemisset. Missus aduersus eū cō sul Calphurniꝰ bestia: qui corruptꝰ regis pecunia pacē cū eo flagitiosam fecit. Et a senatu improbata est. Postea contra eūdē in sequēti anno Spurius albiꝰ posthumiꝰ ꝓfectus est. Is quoq; p fratrē ignominiose contra numidas pugnauit. Tertio missus Quintus cecilius Metelliꝰ cōsul. Is exercitū ingēti seueritate t moderatione correxit: cū nihil in quēquā corruptum faceret ad disciplinā romanā reduxit. Jugurtā varijs prelijs vicit: Elephātes eius occidit vel cepit t multas ciuitates: et cū iam finē bello impositurꝰ esset: successit ei a Caio mario. Is iugurtā t bochū mauritanie regem qui auxiliū iugurthe ferre ceperat pariter fugauit. xx. milia armatoꝝ ad internitionē cecidit. Tandē ante currū Marij iugurta cū duobus filijs ductꝰ est carbenarꝰ. Et mox iussu cōsulis in carcere strangulatus est.

Marius post victoriam iugurtinā secūdo cōsul factꝰ est. Bellumq; ei contra Cymbros t Theutones decretū est. Tertio quoq; et t quarto relatus est cōsulatꝰ: quia bellū Cymbricū ꝓtrahebatur. Sed in quito cōsulatu collegam habuit Quintum luctanū catulū. Cū priores cōsules a Cymbris t Theutonibꝰ t Ambronibꝰ que erant Germanorum t gallorū gentes victi sunt iuxta flumen rhodanum. Timor Rome grandis fuit: quātum vix hannibalis tempe punicis bellis: eas Cymbrias iraq; cōfluxit. Et ex duobus prelijs. cc. milia hostū cecidit. xxx. milia cepit: interea Cymbri t Theutones quoꝝ copia adhuc infinita erat ad ytaliā transierūt. Iterū a Caio mario t Quito catulo cōtra eos dimicatū est: sed a Catuli parte felicꝰ. Nam eo plio qđ simul ambo gesserunt. c xl. milia aut in pugna aut fuga cesa sunt. xl. milia capta. Romani milites ex vtroq; exercitu. ccc. perierūt. Tria t triginta Cymbris signa sublata sunt: ex hijs exercitꝰ Marij duo reportauit. Catuli exercitꝰ. xxxi. Sed ab eoꝝ mulieribꝰ grauiore pene cē ab ipis pugnax romani erpti sunt: Nec etenī plaustris in modū castroꝝ depositis ipe desup ꝓpugnantes diu obstitere romanis. Sed cū ab eis ipe nouo cedis genere terrerētur: absciss enī cū crine ceruicibꝰ inhonesto satis vulnere turpes relinquebātur. Ferruꝫ qđ in hostes sumpserāt in se suosq; verterūt. Nā missa ad marīū legatione cū libertate ac sacerdotiū non impetrassent nec fas erat: suffocatis clusisq; passim infantibꝰ suis aut mutuis cōcidere vulneribꝰ aut vinculis e curribus suis facto ab arboribus ingisq; plaustroꝝ pependerūt.

Anno vrbis condite sexcentesimo sexagesimo secūdo: primū rome bellū ciuile cōmotū est. Eodē āno etiam Mithridaticus: causam bello ciuili Caius marius sexies cōsul dedit. Nam cū Silla cōsul contra Mithridatē gesturus bellū (qui aliam t achaiā occupauerat) mitteret. Iste exercitū in Campania paulisp teneret: vt belli socialis qđ intra ytaliā gestū fuerat reliquie tollerent. Marius affectauit vt ipe ad bellum Mithridaticū mitteret. Quare silla cōmotus cū exercitu ad vrbē venit. Illic cōtra marīū t Sulpicium dimicauit: primꝰ vrbē armatꝰ ingressus est Sulpiciū interfecit. Marīū fugauit. Ars ita cōsulibꝰ ordinatis in futurū annū Gneo octauio Cornelio Cinna ad asiam ꝓfectꝰ est. In tpe ipo dira ꝓdigia visa sunt. Nam sub ortu solis globꝰ igneꝰ regione septētrionis cū maximo celi fragore emicauit. Apud arretinos incōsumto cruore e panibꝰ fluxit. Tum etiā oim generū animalia que inter boues viuere soluta erant: relictis stabulis pascuisq; cū balatu hinnitu mugituq; miserabili ad siluas mōtesq; fugerunt. Nec mora post hec grauia prodigia bella ciuilia secuta sunt.

Linea Consulum romanorum

Sylla patricius roman⁹ cū plurima i iugurthino bello edidisset facinora. Imperatoris gloriā a senatu reportauit. qui statim cōtra mithridatē missus in achaia ⁊ asia vicit. Hic ex antiqua atq; pclara scipionū familia ortus: oēm vitā ab adolescētia quibuscūq; flagitijs inq̄natā vsq; ad questurā duxit: quā sub mario cōtra iugurthā adept⁹ est. In q̄ quidē officio vitā permut⁹ cōmutauit. Mā catbenas iugurthe manib⁹ iecit: mithridatē cōpescuit: socialis belli luct⁹ repressit: cymne dīationē fregit: ⁊ marū proscriptū ⁊ crudelē esse coegit. Erat aūt līis grecis latinisq; optime eruditus: facūdus: acer: astutus: glorie cupidus: multar⁹ rerū ⁊ maxime pecunie largator: alo grandis: ita dubitari potuit: forno⁹ an felicior foret dictator factus. ita rempu. repressit vt nemo illo inuito: nec bona: nec patriā: nec vitā ipsam retinere posset. Sub priuata tandē vita puteolos se cōtulit morbo intestinali mortē obijt. Quo mortuo duo funestissima bella italicū qō sociale dicebat: ⁊ ciuile syllanū finē habuerūt: que ambo p tracta sunt p decē annos. Cōsumpserūt aūt vltra centū quinquaginta milia hominū: viros consulares. xxij. Senatores fere. ccc. Absq; his qui in tota italia passim deleti sunt.

Cum silla rempublicā cōposuisset sub his cōsulib⁹ bella noua exarserūt: vnū in hispania: aliud in pamphilia ⁊ sicilia: tertiū i macedonia: quartū in dalmacia. Mā sertor⁹ qui partū marianarū fuerat ad bellum cōmouit hispanias. Missi sunt cōtra eū duces Quint⁹: Cecili⁹: Metellus filius eius. Et in populi ro. ditionē redacti sunt. Ad macedoniā missus est Appius Claudi⁹ deinde Cn. Scriboni⁹ Curio. Is dardanos vicit ⁊ vsq; ad danubiū penetrauit: ita vno tpe multi simul triūphi fuerūt.

Bellū seruile primū inter initia vrbis berobonio duce sabino in ipa vrbe tentatū est; sed hic tumultus magis fuit q̄ bellū. Mor impio p diuersa terrarū occupato. quis crederet sicilia multo cruentio⁹ seruili q̄ punico bello esse vastatā: terrā frugū ferax: ⁊ quodāmodo suburbana p̄uincia late fundis ciuiū latinor⁹ tenebat. Tandē ppenna impatore de eis supplicium sumptum est: fuitq; de seruis ouatione contentus ne dignitatem triumphi seruili inscriptione violaret.

Anno sexcentesimo vrbis condite. lxxx. r. L. Sergius catilina tpib⁹ bor⁹ consulū nobilissimi genens vir sed ingenij prauissimi ad delendā patriā cōiurauit: cū quibusdā claris quidē: sed audacib⁹ viris a cicerone vrbe expulsus est. Socij eius deprehēsi in carcere strāgulati sunt. Ab antonio altero cōsule catilina ipe victo⁹ filio est ⁊ interfect⁹. Deinde anno sequēti Iunio silano ⁊ L. murena cōsulib⁹ metellus de creta triūphauit.

Pompeius maxim⁹ romanor⁹ impator mario in precio apud romanos habitus est: qui decretis magna celeritate pyratis iterato contra viginti duos reges orientis impator designatus est: qui mithridatē i armenia minore nocturno filio vicit. Tigrani deinde regi bellū intulit: deinde albanis ⁊ regē eor⁹ berodē prudēter ⁊ liberie regem vicit. Mor iturcos ⁊ arabes. Inde ad iudeā trāsgressus est hierosolimā caput gētis obsedit: non solū natura loci verū etiā ingenta muro fossaq; marie munitam vix tertio mense expugnauit. Iudeor⁹ occisis ceteris in fidē acceptis: muros ciuitatis euerti imperauit: hircanū sacerdotio restituit: aristobolū capciuū romā duxit: his gestis in asiam se recepit: reuersus demq; romaz cum ingenti gloria triumphauit Iunio silano ⁊ L. murena cōsulibus.

Caius iulius cesar qui postea imperauit anno vrbis condite. 698. cū L. bibulo cōsul factus decreta est ei Gallia trāsalpina ⁊ cisalpina ⁊ comata. Addidit ⁊ senatus illiricū cū legionib⁹ tres. Cū quib⁹ p decem annos bellans grauissima plia cōfecit. Primo vicit helueticos ⁊ vsq; ad oceanū britānicū processit. Deinde Arioustū regē cui auxiliabāt Arudes Marcomones Tribeti Vangiones Sueui ⁊c. fugere cōpulit. Post hec gentē belgarū ⁊ alios qui vno nōie germani vocant. Deinde facto ponte rhenum transgressus. Domuit aūt annis. ix. fere oēm galliā: que inter alpes ⁊ flumen rhodanū: rhenū ⁊ oceanum est: ⁊ circuitus patet: binc bellū successit ciuile exercitudū. Cesar enī e gallia rediens victor alii consulatū petijt: contradictū est a marcello: a bibulo: a pompeio: a catone: iussusq; vt dimissis exercitib⁹ ad vrbē rediret: ⁊ pompei⁹ cū impio missus est ppter quā iniurā potius cōmune ⁊ plusq; bellū excitū est.

Linea Consulum romanorum

Florentia nobilissima ⁊ inclita ac primaria vrbium etrurie. Eius origo referē in fillanoz multum (quibus is ager a filla assignatus fuit) aduentū. Et quia primas illi sedes ad arni fluenta ceperūt fluentiam inde primo dictam volunt. Et quidem plinius apud quem primus eius loci mentio facta est fluentinos dicit: pfluenti arno appositos. Venerunt vero hi multos ad annos condite vrbis rome sexcentesimū ⁊ septimū supra sexagesimū. vnde inceptū habuisse videt florentia ante christi dei nostri aduētum annos circiter octogintatres. Condita igit fuit florentia ex fesulanis ad ripas arni fluuij: ⁊ prisci homines fluentiā vocauere. Que cū auspicijs fundata felicib⁹ vicinas p circuitū ciuitates excellere: mirisq; modis imperiū ppagare cepisset Florentia longe melius q̄z fluēta dicta est. Multis ea ciuitas p Gothoꝝ tempora incōmodis agitata est. Tonla enim eam immunitā ⁊ desolatā fecerit. Quā karolus magn⁹ instaurare fecit: maioreq; ambitu menibus arcūdedit. Et dignissimis priuilegijs ⁊ magistratibus decorauit. Itaq; florentia acceptis vt ⁊ in se populariter traductis fesulanis ad annū salutis quartū ⁊ vigesimū supra millesimū plurimū opibus ⁊ gloria est aucta. Quo item anno Henricus primus imperator ecclesiam sancti Miniatis ad muros florentie edificauit. Et eo fere tpe p priores artiū ⁊ vexilliferos iusticie fieri hūc sit gubernari cepit. Preterea in vrbe p̄ter reliqua ornamenta incredibilia basilica insignis ⁊ stupendo opus homine est ornata: gloriosq; virgini dicata. Et quarto abinde anno pallacū item supbissimū quod inhabitant priores edificari cepit. Quinto postmodū anno sex. 1071. pductū est pomerū: ⁊ menibus vrbs est ampliata: ⁊ ripis fluminis vltra sacros diui Laurentij edes ppenso ambitu deducta. Turris vero marmorea inter ceteras orbis campanarias speciosa ad annū inde primū ⁊ tricesimū exstitata. Ibi p̄ cursoris index maxima in veneratione habet: ob cuius honorē edes p̄clarissima in celebriori vrbis loco

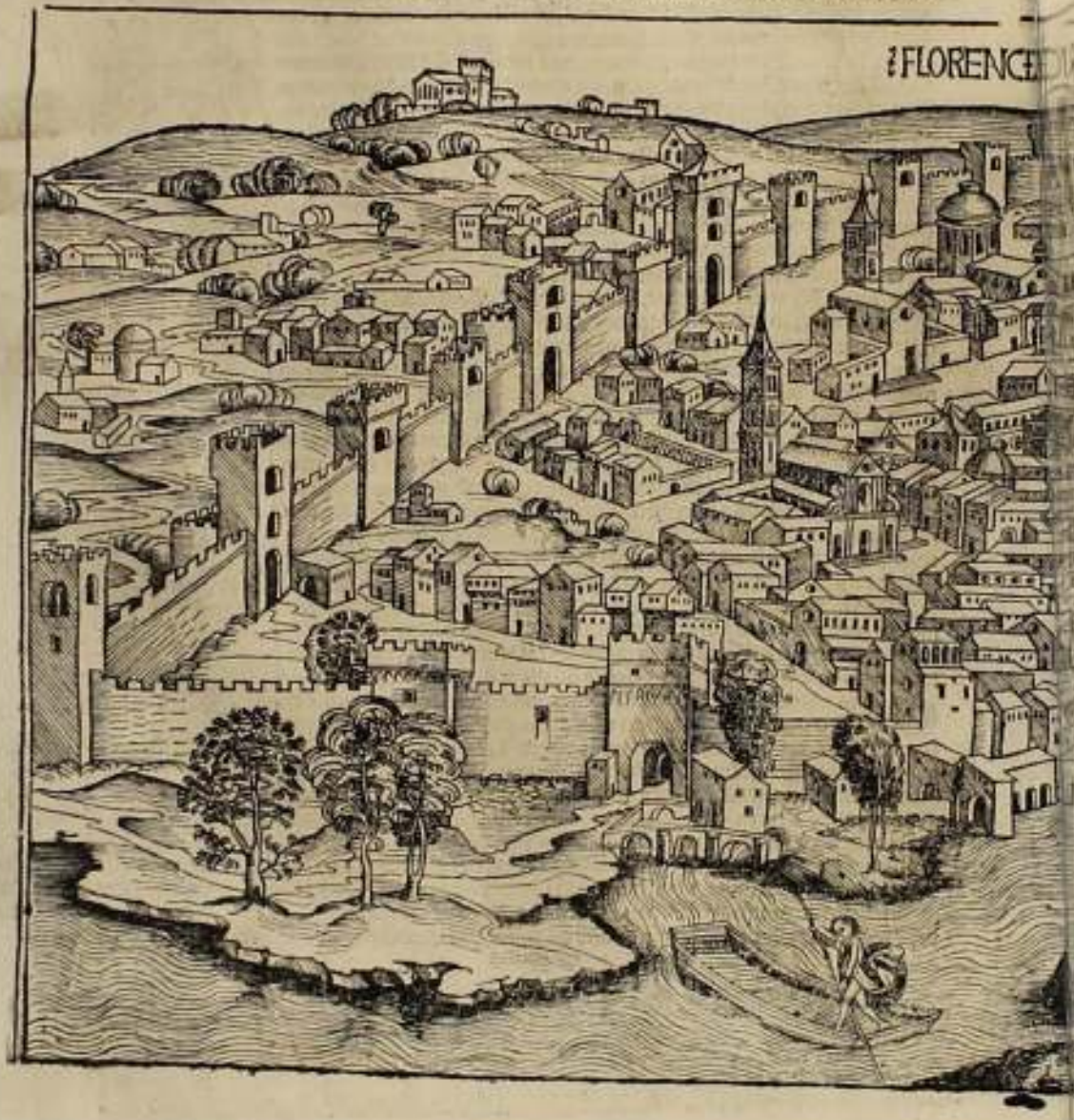

dicata habēt: quā baptisterū dicunt. Cuius value ex solido ere existunt: vbi noui ⁊ veteris testamenti hi storie mirabili ope sculpte habent. Florentia cū omni italie ciuitatū flos nuncupet: etā pter pulchri tudinē ⁊ ciuīū urbanitatē: viros quoq; in omni genere virtutis pstantiores habuit. Duobusq; poetis or nata fuit. Dante Aldegerio ⁊ Francisco petrarcha. Quoz hic patre florentino sed exule apud aretiū nat⁹ ⁊ arquade inter colles euganeos mortuus ac sepultus est. Ille florentinis parentib⁹ florētie natus. obyt Rauenne patria exul. Paulopost totum habuit pictorē celeberrimū apellū equigandū. Habuit quoq; ac cursiū iurisconsultoz principē: qui ius ciuile egregie interpretatus est. Reddidit ⁊ medicū Tadeū omnium clarissimū. Ornataq; fuit cosmo mediceo quē opum affluentia humanitate ⁊ liberalitate supantem ciues europe celebrem reddūt. Cumulantq; eius felicitatē filij sui ⁊ nepotes qui florentie vrbi plurima addide runt ornamenta. Monasterū pcipue celebre sancti marci in quo pulcherrime extructiones ⁊ bibliotheca q̄ alias supat oēs: eius viri summi magnificentiā ostendūt. Et priuate eius edes in via lata extructe roma noz opibus compandē. Florentissime aūt vrbis originē gestaq; res abunde complexus est Leonardus aretin⁹. Secus florentinā fesula vrbs vetusta ⁊ multoz scriptis pcertim Salustij ⁊ Liuij celebrata interijt vel vt sup̄ in florentiā populū opesq; mutauit. Ex cui⁹ montib⁹ qui ad orientē vergūt Munio torrēs oriē florentina abluēs mēnia: florentinā vrbem diuidit arnos amnis pontibus in ea quatuor magni opis iun ctus. Vallem arni supiorē qua nullā habet: nūc ager florentinus: vini optimi feracioē quātū pfluēti ar no apposita planicies ambit fuisse palustrē aiunt. Cōmendanda est multis in rebus florentinoz prudēti tia: tum marie qō eligēdis cancellarijs que oratorū spectāt: ⁊ q̄ vocāt humanitatis studia puros acceptāt: ve Leonardū ⁊ carolū aretinos Poggiū: ⁊ añ eos collocū q̄ scribēdi dictādiq; arte disertissime tradiderūt.

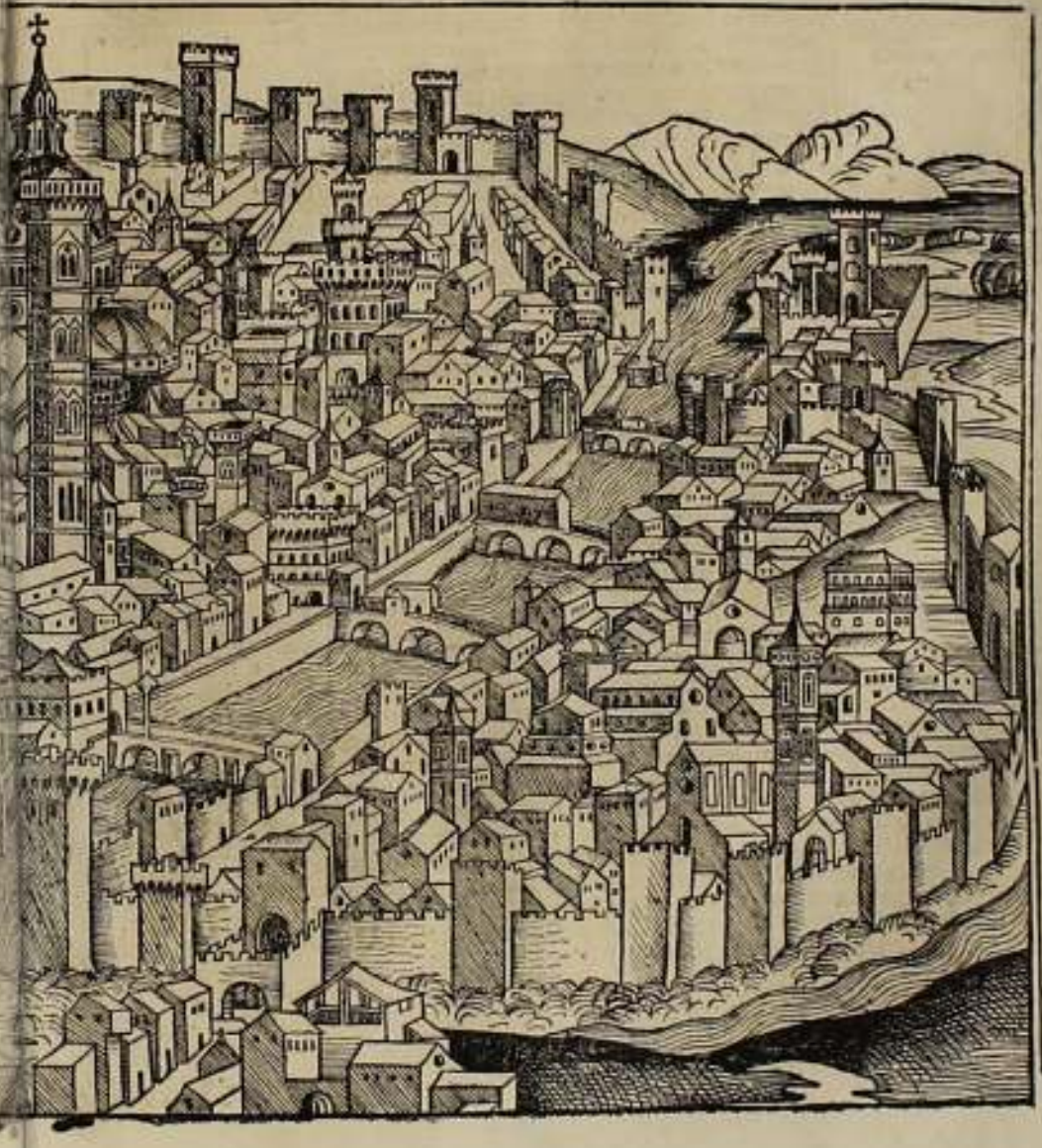

Linea Regum Syrie

Antiochus pius

Antiochus Sponditis

Demetrius nucero

Philippus

ISte antiochus confortatus Triphonē persecutus est et in fugaz verti Cum Tryphon erat partium alexandri primus. Is videns q̄ omnis exercitus murmurabat contra Demetrium iuit in arabiam vt reduceret inde Antiochū: deinde cogitauit Tryphon occidere antiochū ⁊ imponere sibi diadema: sed timuit Jonathan strennuū defensorem antiochi. Deinde exiuit antiochus in terram patrū suorum: ⁊ cōuenerūt ad eum omnes exercitus ita vt pauci essent cum tryphone. Deinde obsedit dorā ⁊ conclusit tryphonē: tandem in parthia occiditur.

ANtiochus Sponditis fuit filius antiochi pij. Qui de regno fugit in parthos.

MIthridates pharnacis regis parthoz filiꝰ ⁊ pontī rex fuit. Apud sinopem natus educatusq; qui tum puer parēt⁹ orbatus est: mox vt adoleuit synitmos populos et Scythas in suam potestatē redegit Et cū romanis p quadraginta annos varijs euentib⁹ cruentissimū gessit bellū. Bythiniam ac capadociam similiter adeptus. Asiam. phrigiam paphlagoniā ⁊ Macedoniam inuasit: multa et preclara agens preliā nec vna via romanos aggressus est. Ferūt hūc duos et viginti linguas (tot em nationibus imperauit) notas habuisse: vt qua quisq; lingua eū postulasset: eadem sibi ius redderet. Et cū Iris greas imbutus esset musice etiā operā dabat. Sobrietatis eximie: laboriz patientissim⁹. Cū tandē Cn. pompeiꝰ nocturno ꝓlio vt erat castra diruit quadraginta mille eiꝰ occidit. Pharnaces filius eiꝰ cū alios filios trucidasset exercitū aduersus patē duxit. Mithridates diu ex altissimo muro filiū frustra ꝓcatus. Statim descendens ad proces pelices ⁊ filias suas venenū oībus dedit. Qō cuz ipse nouissimus oīm hausisset: nec ēt ꝓpter remedia quib⁹ se ꝓmunierat veneno infici posset Gallū quendā virtigis militē imitauit: eiq; iugulū prebuit. Periit autez apud Bosphoz qui regnauit annis q̄draginta. Quo mortuo apud Synopem consensu pompeij regali sepulchro conditus est.

Mithridates rex

Linea preliduim Syrie

Scaurus

Gabinus

Crassus

Cassius

OEmetrius iste frater Anthiochi precedētis fuit quem Alexander rex iudeorum occidit.

PHilippus vltimꝰ Syrie ⁊ Alie rex. iuj. regni alexandri regnare cepit ⁊ regnauit annis. ij. Quo regnāte Anthiochus eiꝰ patruus in parthos fugiens pompeio se tradidit: post quē statim philippꝰ bie a gabino consule captus: regnū eiꝰ in romanoz ditionem cessit. Et tunc Syrie regnū finē accepit qō p ducentos viginti annos sub regibus xvij. duraut.

POst vltimū regem syrie ⁊ a Pompeio romanis tributaria effecta est Syria: Pompeius hierosolimā veniens vrbem cepit: templū reseruauit ⁊ ad sancta sanctoz vsq; accessit: hircano ꝓncipatū sacerdotij donauit. Aristoboli eiꝰ fratres abduxit. Ex tūc iudei libertatē penitꝰ depositerunt ⁊ subiecti romanis esse ceperūt Et pompeiꝰ scauro principi regionis curā cōmisit relictis secū duabꝰ cohortib⁹.

GAbinus in syriā missus est: vt scauro succederet. Is cōmēdata cura templi hircano: gētē iudeoz in ordinez cōuertit⁹ diuisit ōsi pētharchias iudee frāgēs superbiā

CRassus romanus consul pompei collega: mortuo gabino syrie presidet: in loco suū a senatu surrogat: vt maxime parthos syrie vicinos rebellantes reprimeret. Vir quidē cupidissim⁹ ⁊ insatiabilis cupiditatis: qui audita hierosolimitani templi opulentia quā pompeius intactā reliquerat: vrbem ingressus: templum spoliauit: opes duoz milliū talentoz abstulit: inde diuertens p mesopotamiā i parthiā pruenit: mortuz eutrapelen transiuit: ⁊ cū ꝓe cara ventū esset parthi subito ingruentes sagittis oppressere romanos: ⁊ rapido ecthatu crassum plecti sunt: ⁊ eū circūuentū turpiter interfecerūt: quidā scribūt aurū i os eiꝰ infusū eū interfisse.

ISte Cassius preses syrie Crasso successit. Is tandē mouit exercitū contra Octauianū nongenta argēti talenta a iudeis extorquens: demū a philippis occisus est.

Lugdunum transalpine gallie vrbs. Vienne finitima. Octauiani augusti tempibus: Eusebio teste a numantio planco ciceronis discipulo oratoris clarissimo: in colle quodam vbi Arar vna rodanus q̄ miscentur condita fuit. Quāq̄ francisc⁹ petrarcha de ea scribat. Lugdunū nobilis et romanoꝝ colonia est: paulūq̄ vetustior agrippa: duo hic noti amnes in mare mediterraneū currētes Arar rodanusq̄ conuenūt. Sonam incole appellāt. Que sup̄ reliquas gallie ciuitates Narbone excepta virorū clarissimorū ordine dus claruit vt Strabo habet. Mā et vsui magno fuit illis Emporiū ac in presentiarū est. Monetā argenteā atq̄ aureā eo in loco iussu augusti romani signabāt duces. Templū etiā abvniuersis gallis cōmuni designatū impēsa. Et augusto cesari dicatū: ante hāc vrbē edificatū est vbi fluuiorū est confcio. Adest et ara dignitatis ermie gentiū. lr. nnmero inscriptū habēs titulum. Earūq̄ singularū statua vna: hanc vrbē genti olim Segusianorū p̄sidere cōstabat. Que in rhodani et dabudis fluuiorū medio iacet. Reliquę debinc gentes vergētes ad rheni partum a dabude partum ab arare discernūtur. Hi nāq̄ amnes ab alpibus delati deinde in vnū alueū cōfluētes delabunt in rhodanū. Rursus aūt superās rhodan⁹ viennā defert allobrogum metropolim. Trib⁹ his fluuijs euenit vt imino in aquilonē: debinc in occidentē deferant. Jāq̄ in vnū tandē amnē cōfluens in austrū iterū curuat⁹ excurrit. Quoad erūpat: aliis acceptis fluminibus. Et hinc reliquum in mare cursus p̄ficit. Templū vero vna cū tota regione sicut Seneca ad Lucillū refert faculi igne suo tempe quo ad Agripina: videlicet tempe Senece extitit est. Quā vrbē inter celtas ascribere quibusdā placet. hinc plotinus (Qui prim⁹ rome latinā rhetoricā docuit) duxit originē. a quo Licero se rome puerū cuz Q. fratre latine primū doctū retulit. hinc sanct⁹ Augendus vita et miraculis clar⁹. hinc sanct⁹ Beliderius episcopus. Et S. Baldomer⁹ an⁹ miracula crebra ciuitatē reddūt illustrē. hinc roman⁹ abbas: qui prim⁹ ibidē vitā beremiticā duxit. et multorū extitit pater monachoꝝ. Ornat etiā hec ciuitas sancto Nicetio epi scopo: t Pyreno epo policarpi discipulo: qui ibi martyrio coronat⁹. In ea domician⁹ abbas: Lupus epo et anachorita. Antiochusq̄ epūs qui in dño quieuit. Just⁹ preterea angelis prim⁹ ibi vitā finiuit. Hec in clita vrbs francoꝝ regib⁹ diu parut. Qui ibi solēnes nundinas instituerūt. Ubi et pilatus t Herodes (vt fertur) a romanis principib⁹ relegati vitā infamē finiere. Lugdunū aūt (vt aliquib⁹ placet) a lugda Cesaris legione sic appellata illis locis frequēt⁹ hibernāte dictū est. Lugda eīn gallica lingua ides quod fulgur designat. Sic etiā vt refert Tacit⁹ legio quedā romana apud hispanos locata est: cui nomē fuit Rapax ad terrendos his appellationibus populos; Nam nomia sunt ista pene timenda sono

Lion

Linea Ebrūm
Jacob

Jacob pater Joseph naturalis sed heli pater eius legalis fuit. Hūc Matheus. illū Lucas cōmemorat.

Alexandra

Alexandra vxor Alexandri regis iudeorum regnauit annis nouem. Nam marit⁹ suus moriens Hircanū ⁊ Aristobolum liberos reliquit, sed regnum huic Alexandre vxori tradidit. Eo q⁹ Hircanus rerū gubernatiōem ignorās vitam otiosam eligerat. Aristobol⁹ do efficax audax erat. Jpa ei a pplo plurimum diligebāt. Que suscepto magistratu hircanum ꝑter etatē principē sacerdotū statim ordinauit. Eo tpe orta in iudea heresis phariseoz. Quoz cōsilio vtebatur in oīnibus. nomē aūt regium ipa tamū ferebat. Eozūq; cōsilio optimates iudeorū occidit aut exilio damnauit cōturbās oia. hec tamē multa gessit ad regni alexandre cautela circa regni detentionē. Attamē cum nec bonū aut iustū aduerteret añq; vitā finiret ad summā calamitatē negocia domus sue pduxit. Et post mortē multis miseris regnū complent. Gentē tamē suam in pace custodiuit. Demūq; cum infirmitatē grauissimam incidisset. Aristobolus collecta plurimorum manu post matrē se regnaturum declarauit. Illa paulo p⁹ anno etatis suc. 75. vita decessit.

Linea pōtificuz

Hircanus

Aristobolus

Alexander

Antigonus

Hircanus Alexandri iudeorum regis ex p⁹dicta alexandra filius vigesimusterc⁹ iudeoz pōtifex. principatū sacerdotij suscepit ens. Sedit annis. 24. hic a matre pōtifex ꝓstitut⁹ post mortem matris maximas questiones ⁊ concertationes habuit. Aristobolus collecto exercitu cōtra fratrem mouit arma. Cūq; egressi essent fratres in campis iericontbinis victus hircanus fugit in hierusalem. Tandēq; in concordiam venerunt: vt aristobolus regnaret. Hircanus vero sub eo quibuslibet honoribus fungeretur. paulo post hircanus promissis non contentus. ad Arethā regem arabum nocte confugit: vnde collecto exercitu venit in iudeā et obsedit hierusalem. Scaurus tamē dux romanoū soluit obsidium. ratus tēpus esse vt defectū iudeam poneret sub tributo. Atq; in hunc modum contendentes occasionē inuadendi iudeam romanis prebuerūt. Quāobrem pompe⁹ hierosolymā veniēs. Cū eam obsedisset: orta est dissensio in vrbe. Nam fautores aristobolis vrbem tuebā. hircani eam tradere romanis contendebant. Receptus tandē in vrbē templū expugnabat. Mense tamē tercio phanum irruptus est. Faustus cornelius Sille filius primus ingredi ausus est. ⁊ romani templū pphanauerunt. nihil tamē inde tulit. Hircano vero iterato principatum sacerdocij donauit. Et iudea sub tributo constituta est.

Aristobolus p pompeium post deductionē vrbis captiuus ad romas p ductus est. cum duob⁹ filijs alexandro ⁊ antigono totidemq; filiab⁹. Et extunc iudei libertatē penitus deposuerunt. ⁊ subiecti romanis esse ceperūt. Sumpsit iudee administratio Scauro est ꝓmissa inde gabinio. Post hec casu elapsꝰ est roma aristobolus. qui magno exercitu iudeoz cōflato. ad cū debellandū missus est a gabinio antoni⁹ aristobol⁹ p gabinū capt⁹ est. iterū romā pduct⁹. In discidio pompei ⁊ cesaris in syriā ei duab⁹ cohortib⁹ missus. verū spes cesaris frustrata. a studiosis pompey veneno periit. cum iudeam in potestatem cesaris subijcere attemptauit.

Alexander pōtifex filius aristoboli. Jis duz romā cuz pfe duceret ex itinere fugit. qui magna manu collecta iudeā populabat. Et hircano patruo infidias ponebat. Obtinebat aūt munitissima loca alexandrū hircanū ⁊ Macherunta. Occisus deinde antiochie a scipione socii pcussus iussu tenore litterarū pompey. prius habita accusatione in iudicio sup his q̄ in romanos admiserat.

Antigonus Aristoboli iudeorū regis filius. Alexander ⁊ aristobolus trucidati antigono solo supstite cum duabus sororibus fugiēs euasit. Cesar syrie iudeeq; potitus antipatrū idumeū verū strenuū iudee procuratorem constituit. Et iterato hircano antigoni patruo regnū concessit. Jta tamē vt nō rex vocaretur. Antigonus ad pachoz parthoz regē cōfugit: et ibi vsq; ad obitum cesaris pmansit: deinde vrbem expugnauit cōprehensuq; hircanū aures eius dētibus trucauit. Ob quā causaz M. anthonius astāte octauiano herodē regē inde declarauit: qui violenter vrbem ingressus antigonū comprehendit ⁊ ad antonium in antiochiam vinctum remisit. Qui suscepto secum percussum interemit. Et hic finis generis asamoneoz. Nam de familia sacerdotali fuerat. Et regnum iude defecit.

Bellū ciuile cesaris ⁊ pompei execrandū anno primo regni cleopatre surrexit. quo pter calamitates que in plis accidere ꝓsueuerunt etiā populi ro. fortuna mutata est. causa tante calamitatis cadēq; oim mmia felicitas. Cum enim cesar gallias inuadit Crassius asiam: Pompeius hispaniā. tres maximos exercitus: etiā sic orbis imperiū societate triū principū occupat. decem annos traxit ista diuisio. Et inde quū mutuo metu tenebant. Crassi morte apud parthos: ⁊ morte Julie cesaris filie que nupta pōpeio genero socerisq; concordiā matrimonij fedare tenebat. statim emulatio erupit iam pompeio suspecte cesaris opes: ⁊ cesari pompeiana dignitas grauis. Cūq; cesar europe quieto potiret imperio: traiecit in greciam vbi pompeiū obsedit cū eo dimicans magna clade cū omni exercitu fusus est ⁊ supueniētis noctis beneficio illesus euasit. Cesar agmine cito p epirū in thessaliā pgit: quē pompeius cū maximis copijs insecutus viriq; acies struxerūt. pugnatū est utraq; ingenti contentione dubia sorte. Tandē pompei fusus est exercitus. pompeius statim alexandriā petijt vt a ptholomeo auxilio acciperet verū is ingratissimus fortunā magis q; amicitiā sequens eū occidit: ⁊ caput eius cū anulo cesari transmisit. Quib⁹ visis statim lachrimas effudit. mortuo pompeio cesar a ptholomeo parricida insidias ptulit ⁊ alexandrie vrbis potit⁹ cleopatrā ab exilio reuocauit et regnū cōtulit. Inde biennio syriā pugnatus pharnacem mitridatis filiū ponto superauit. Postea cū romā venit iterū dictator ⁊ consul creatus in aphricā transijt. deinde de cōfectis bellis triumphauit. Regressus est romam vbi se imperatorem vocari fecit. Et sic reipublice finis hic fuit: que per annos. 464. duranit.

Marcus Tullius

Tullius cognomento Marcus ⁊ Cicero plis maximus ⁊ oratoꝝ princeps ac romanoꝝ consul. Hic de tullioꝝ familia que ex municipio arpinati originem traxit ⁊ principū generis in tullū volscoꝝ regem referebat: patreq; tullū ⁊ olbiā matrē habuit. qui vt primū discēdi capax fuit: ingenij magnitudine cēteros excelluit. Prima eius cōmendatio circa poeticā eluxit: in quo libellos quosdā edidit. Crescētibus annis soluta oratione nature sue magis consentaneā adamauit: puerilibus studijs pacis plbie ⁊ iuri ciuili operā dedit: post hec sub sylla militauit marsico bello: edilis inde factus: deinde suffragijs po. ro. ptor creatus est: postea cōsul vna cū C. antonio. M. antonij oratoris filio tam gloriose id cōsulere imperiū exercuit vt pater patrie appellatus fuerit: hic plbiam antea nīs liis incognitā explicauit: ⁊ ex ingenij sui felicitate cōplurima scripsit. Ex terentia vxore tulliolā ⁊ marcū filiū habuit. Demū inclitus orator anno etatis sue. 64. ab antonio per suos satellites sub spē cōcordie cōcedēte octauiano occidit: ei⁹q; mmia tandē ignominiose pierūt.

Catilina

Catilina nobili genere natus magna animi ⁊ corporis vi: sed ingenio prauo: cui ab adolescentia bella intestina: cedes: rapine: discordie ciuiles gratissime fuere. Ibiq; iuuentutē suam exercere studuit cū esset aio audax: subdolus varius: ⁊ cuiuslibet rei simulator. Qui cum esset flagitiosissimus vir ⁊ omnium facinorosoꝝ ductor: hoꝝ cateruas circū se semp habere voluit: quibus fretus sociatibus: ipse flagitiosus catilina ad opprimendā rempu. consiliū cepit: cū ea maxima spes esset consequendi consulatū: pestiferā coniurationē contra rēpu. Marco Tullio Cicerone consule attentauit. sed cōiuratione ꝓpalata detectisq; coniuratoꝝ noibus. Lentulus ex clarissima cornelioꝝ gente ortus magistratu primo a senatu abdicatus. Inde cethegus statilius gabin⁹ ⁊ cepar⁹ senatoꝝ ordinis viri. decreto senatus in carcere missi: statim vna cū ipso lentulo laqueo strangulātur. Quod vbi catilina cognouit in transalpinā fugere cogitauit. quo comperto antoni⁹ cū quibusdā legionib⁹ ipm plequens inter cōfertissimas legiones confodit. atq; ita ciceronis virtute respu. a magnis turbationib⁹ seruata est.

Cato posterior vticensis

Cato posterior catonis sapientis ꝓnepos: cui ꝓprium nomen. M. portius cato stoicus plus: quem vticensem quidā appellant: q; se apud vticam interfecit vir doctissim⁹: qui ita doctrine cupiditate flagrauit: vt ne in curia quidē dum senatus ageret a lectione temperaret: quo minus grecos lectitaret libros hac sēs industria: vt ostēderet alijs temporā deesse: alios supesse temporib⁹. hic docebat rempublicā magis virtutib⁹ q; armis esse tuendam dicens. Nolite existimare maiores nostros armis rempu. ex parua fecisse magnam. Si ita esset: maiorem nos haberemus. Quippe quibus sociorū ciuiū ptereaq; armoꝝ atq; equoꝝ maior no bis copia est q; illis. Hic quoq; quanto humanam gloriam fugiebat: tantomagis illā gloria sequebatur. Quicq; inter alia sue virtutis opera: ad humane vite instructionem orbicam moralē cū suis rationibus in libriū composuit. Ex quo (vt aiunt) paruus ille liber metricus: qui paruulis legit excerpt⁹ est. De eius sententia hanc memoria dignā ponimus; humana vita proprie velut ferrum est. quod si exerceat conteritur. Si vero non exerceat rubigine consumit. hic teste Augustino seipsum occidit: victoriam cesaris impatiēter ferens: eiq; subiici nolens.

Linea Regum Egipti Ptholomeus dionisius

Cleopatra

Antipater filius Aristoboli ⁊ Crispis vxor eius quattuor filios ⁊ vnicā filiam habuerunt: quē antigonus apud cesarē accusabat. Is veste protecta vulnera demonstrans: verbis non opus esse cicatrices fidelitatem ostēderet inde procurator indee declaratus est. Post hec faselū hierosolimis natu maiores sub se procuratorē statuit ⁊ herodē gallilee pfecit.

Ptolomeus dionysij.12. egyptioz rex. regnauit annis.30. Ad cum pompei accessit vt auxilia ab eo acciperet. Cui pter tenerā etatē tutoz eius a senatu datꝰ fuerat: verū vir ingratissimꝰ pompeiū occidit. Mortuo igit pompeio cesar alexandriā pfectus a Ptholomeo paricida insidias ptulit. qui infidi annū bostū inopinata multitudine circūuentus scapha cesar confugit: qua mox subsequentū pondere mersa p ducentos passus ad nauē vna manu qua earthas tenebat eleuata natando puenit. Sed paulo post nauali plio regiā classem cepit. At vbi Ptholomeꝰ liber exasit cesari denuo bellū intulit: qui cū oi exercitu deletus est. Rex scapha exceptus fugiendi causa multis insilientibus demersus est. Cuiꝰ corpꝰ ad litꝰ deuoluti lorice aureate indicio cognitum fuit. Ac si cesar alexandria pontus cleopatrā ipsius Ptholomei sororē ab exilio euocauit eiq regnū contulit: que post regio comitatu vrbem ingressa est.

Cleopatra egypti regina Dionisij auletis filia quē pter flagitia alexandrini eiecerunt. Tam post mortē fratris cesar reginā constituit post mortē vo cesaris ⁊ res in philippis gestas Antonius in asiam pfectus est. ⁊ cleopatrā summis cōpletus est honoribꝰ adeo vt cā sibi vxorē acciret. Et filios ex ea pareret. Ambo etiā in attico bello fuerunt: ambo fugerūt. demū ab Augusto fugati sunt. Hā antonū augustus in nicopoli vrbe captū coegit sibupsi manū inferre. Cleopatrā vo vt viuā in ptātem reduceret. que paulo post ⁊ ipso in vinculis: alios in sepulchro antonij vim sui clam admoto aspidis morsu concidit hec quippe nulla fere nisi ozis formositate ⁊ vere claritatis nota refulsit. Sed cōtrario auaricia crudelitate atq oi luxuria mūdo conspicua fuit. Ac sic lagidarū seu egyptioz regum imperiū euersum est: quod p annos.3 06. sub regibus tredecim gmansit: ⁊ augustus furentē egyptū composuit.

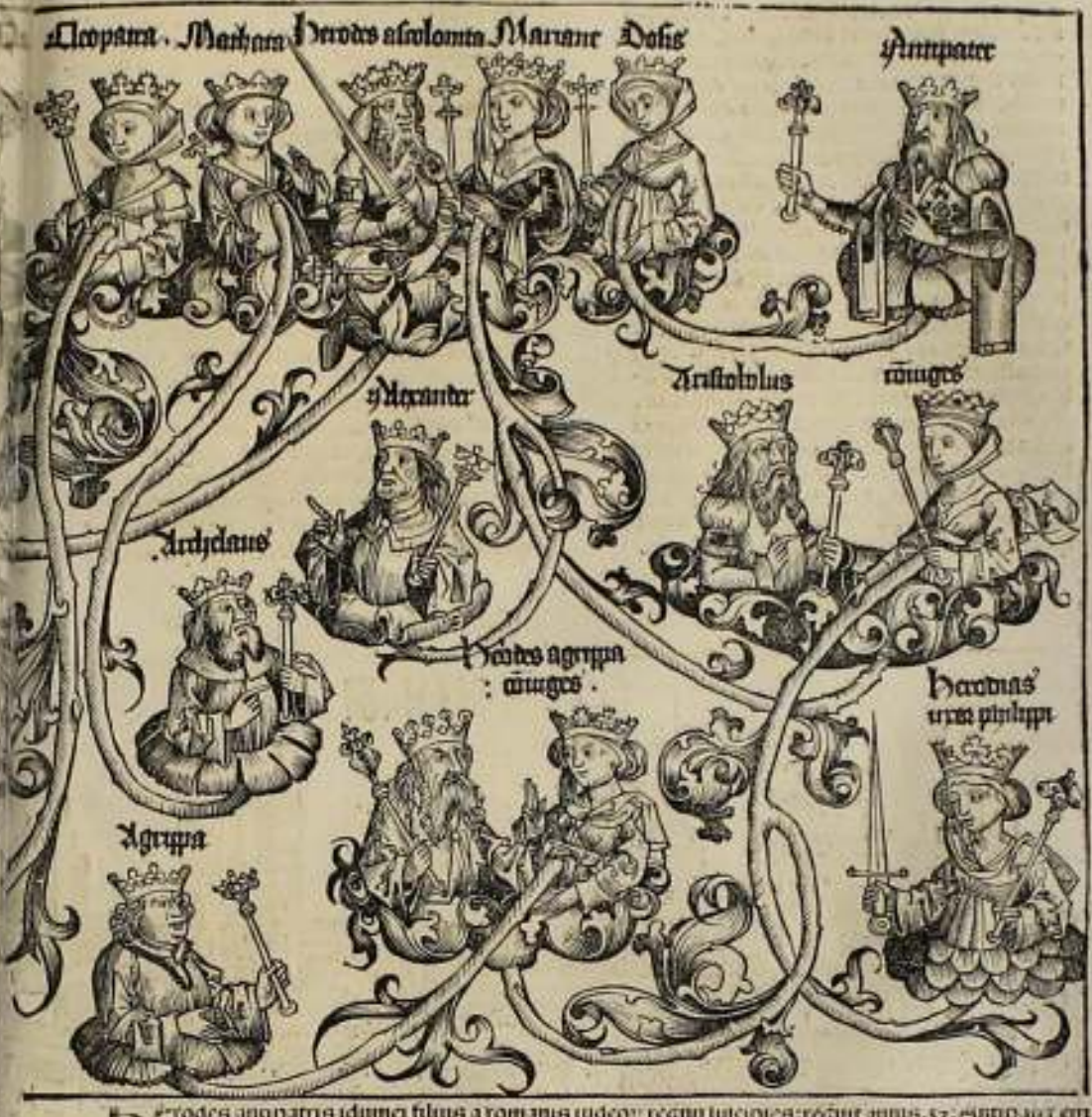

Herodes antipatris idumei filius a romanis iudeoꝝ regnū suscipies: regnat annis. 37. Antipater em tpe Sabini syrie pfect⁹ adeo virtutib⁹ claruit vt regū cōuiuū meruerit. Et regis arabū nepē ytrodes accepit. Ex qua q̄uor filios suscepit scz phaselū: herodē hūc cognomēto ascalonitā: tolippū ⁊ feroram: ⁊ vnicā filiā nole salomā. postea veneno extinctus. Et phaselus pmogenit⁹ interfect⁹: herodes ad antoniam cōfugiēs. inde iudee rex coron at⁹. Cōtradiditq; ei augustꝰ traconitidē ⁊ iturēā totāq; maritimā. Edificauit aut in ascalone tymū regiū. Et deinde agnomiatus est ascalonita. Natione em idume⁹ fuit ex patre arabs vero ex matre. Et extūc xpi dñi nīi nitate viciua. Regnū ⁊ sacerdotiū iudee qō pri⁹ p successiones maioꝝ tenebat destructū est. Ac sic moysi ꝓphetia cōpleta. Nō deficiet princeps de iuda: nec dux de femoꝝ bus ei⁹ donec veniat cui repositū est: ⁊ ipse erit expectatio gentiū. Ipse suscepto regno samariā a fundamē tis erigēs. Augustā in honorē augusti ideſt sebasten appellauit. Posuitq; aquilā aureā sup speciosū por tā tēpli iudeis egrefientib⁹. Fecit quoq; herodion in q̄ sepult⁹ est. Templū magnificētissime decorauit. De mū anno. 26. hircanū principē sacerdotū ⁊ ei⁹ filiū qui patri in sacerdotio succedere debuerat interfecit. So rorēq; ei⁹ vxorē suā cū duob⁹ filijs ꝓpter iā adolescentib⁹ atq; vxoris matrē oēs interemit. Predicit quoq; crudelitatib⁹ hoc addidit: q̄ sororis sue nole salome virū occidit. ⁊ cū eas alteri vxorē dedisset etiā ipsum e vita sustulit. Scribas ꝓterea oēs ac diuine legis interptes simili scelere pemit. Postremo funestissim⁹ vir cū ihu xpi nitatē magoꝝ inditus cognouisset. oēs pueros bethleē gladijs interemit. Quo facto repēte morbo interactus p cussus: ⁊ sceratib⁹ toto corpe vermib⁹ miserā exalauit aiam. quiq; supstitib⁹ filijs relictis scz archelao: herode antipa: antipatro: lysania: ⁊ philippo. Et quib⁹ q̄uor fuere tetrarche vt ex euāgelio hī.

AGrippa colonia q̄ ad sinistrū rhenū lat⁹ sita est. loc⁹ t situ t flumie clar⁹ t pplo. quā alij scribunt Agrippinā dictā q̄ ubi Colonia dicit. Ea inferioris germanie vbioꝝ vrbs ad cite riorē rhenū ripas sita. Temporib⁹ enee troiani a q̄dā troiano colono noie. vt ficard⁹ cremonēsis hȳmnū fecit: fl posthmodū Claudii imperatoris iussu qui agrippine maritus fuit. t vbiorū pplis a finibus fugatis instaurata extitit. t ab agrippina vrore ei⁹ pgenia dicta appellata. quā vrbē sic cōditaꝝ vbii pplī habitare cepe runt. Veriores tñ historici eōs asserunt q⁹. M. agrippa colonie illi⁹ auctor fuit. Que licet multa domi multa foris preclara cōstruxit. illam tñ ex oīb⁹ dignā cēsuit. cui suū nomē imponeret. Edificator ac bellator egregi⁹ dignusq̄ habit⁹. quē augustꝰ sibi generū ex toto orbe eligeret: nō q̄ lusciosꝰ filie: sed dilecte: sed vxori: sed auguste. Hs vrbē in emulationē Traueris opulentissimā ordinauit: vt seditiones gallie cōprimere posset Ubiorū aūt rex frācoꝝ lōge postea ex agrippina fatorum Egidii romani cicerit: francis impositus ex francoꝝ incolatu Colonia appellauit quia nōnulli coloniam romanoꝝ esse dixerūt.

Que ciuitas cū romanorū socia esset: fatali igne cōsumpta est: in q̄ capitolium t edificia t ruine romanorū fuere t adhuc nōnulla extant: habet eēm capitoliū ad effigiē romani nisi q⁹ p senatu illic pacis t belli consilia agitante: hic famosi iuuenes ac puelle nocturnas laudes deo cōcinunt eterna cōcordia. Ibi rotarū t armoꝝ strepit⁹ ac gemit⁹ captiuoꝝ. hic quies t gaudiū ac iocantiū voces. denīq̄ illic belli illic pacificus triūphator ingredit. Videt ibi templi vrbe media pulcherrimū quātus inexplet⁹ q⁹ haud immerito summū vocāt. Magoꝝ ibi regis corpa ab oriu vsq̄ ad occasum tribus saltibus trānsiecta Quos ad ethereū quondā regē ad presepia vagientē cū muneribꝰ veneratos legimus. hec libera ac insignis vrbs metropolis est. Cuius archiepiscop⁹ romanū eligit imperatorē. In ea multi scia t sctitate claruere viri: quoꝝ de numero sc tierin⁹ ipsius vrbis epūs. Et albertus magnus cui⁹ corpus apud predicatores obseruat. Ibi xo. ex thebeoꝝ legione cursus sui agonis cōpleuerūt. Ursula q̄s cū vndecī virginū milib⁹ t alij nōnulli in ea martirū pmeruerūt. Murū aūt est quāta ibi ciuitas que vrbis spēs: que viroꝝ

grauitas que mūdicie matronarū. Peruenitusq; gēns colonie ritū esse vulgo plausus preseri se mineo Francisc⁹ petracha scribit. Qui hoc in signe spectaculū vidit. In vigilia Johānis baptiste cū sol ad occidētē vergit. Ois ripa precla ro ⁊ ingenti mulierū agmine tegit: ⁊ incredibi lis sine offensione cōcursus erit: vtq; alacres pars herbis odoriferis intinctis reducta; q; post cubitū manicas candidas in gurgite man⁹ ⁊ brachia lauant. Et tradit oēm totius anni ca lamitatē eminentē fluuiali illius diei ablutione purgari. ⁊ deuceps letiora succedere. Itaq; lu strationē esse annuam in exhausto semp studio cultū colendūq;. O numū felices vbem accolē quor illa miserias purgat germanie superioris nec hister nec albis italicor nec padus vnq; va luit purgare nec ryberis pignora sūt hec flumi na. Prope colonitā aquēsis vrbs Aquisgrani dicta karoli magni sedes. ⁊ in tēplo marmoreo verendū barbaris gentib⁹ illi⁹ principis sepul chrū. ita statuit vt successores sui primā inde co ronā. Et pīma inde imperij auspicia capesceret: q; hodieq; seruat: seruabit q̄diu romanu frena imperij theutonica manus aget.

L. pōponi⁹ historic⁹ ⁊ orator stellatus sc̄ptor p̄ tēp⁹ (eusebio teste) clar⁹ fuit. q̄ geogra phie libellū edidit. in q̄ vrbiū distantias ⁊ loca quecq; mensurat.

L Cone⁹ grāmaticus vetustissim⁹ On. pō pei libert⁹. Is iussu dñi sui pōpei ymētaria i me diana q̄ pōpei⁹ deuicto mitridate i sino serinq; cōpererat: i nrm trāstulit sermonē. mitridates cū mediane amicus ab oi bus sibi cauit suis singula medicialia exq̄rēs cōme tationū hor⁹ ⁊ exēplaria i archanis suis reliq̄rat.

Agrippa gener octa uiani edificator egregi⁹ rome q̄ multa cō struxit i edilitate sua ad iecta vrginea aq̄ ceteris q; corruat: atq; emēdat: lac⁹ septēgētos fecit: id q; fuit q̄ octauianu augustū pplo romāo vinū peteti sbiratu rūdisse scribit suetoni⁹ tot aq̄s introduxit agrippa gener me⁹ ⁊ vnū q̄rit colonieq; nomē ⁊ dignitatē dedit.

Augusta vindelicoꝝ inclita ⁊ superiorꝭ germanie urbs vetusta. Cuius originē aliqui quā vetustis/ simā ostendere cupientes sicut ceteri mortaliū. Gentem suevoꝝ a Japhet descendentē: eam primo inhabitasse. punctā scribunt. Ubiq; eam condidisse ubi habundantia aquarū: salubris aer ⁊ alia oportuna ac facile haberi possent. Clementes enim sueui ad retinendā locū aptum considerātes: ⁊ ad tuendū natura munitū ob concursum duoꝝ rapidissimoꝝ fluuioꝝ vinde ⁊ lici. hanc urbem primo edificauerunt. Eamq; vindelicā a vinda ⁊ lico appellabant. Ea enim regio postea vsq; ad alpes vindelica dicebat. Uniuersaq; montana paro in oriente ⁊ austrū vergens a rhetis vindelicisq; tenet vt Strabo ponit. Eam autē more vetusto vallo ac fossa cinxerunt amazones postq; europam inuaserūt suevos sub marsepia insuetis armis ⁊ secundas pacatis et hac urbe cedere vsq; ad alpes coegerunt ⁊ desolatā reliquerunt. Cū hec ante cladē troie facta sint. Eam ciuitatē ante troiam fuisse opinant. Et temporib⁹ exitus filioꝝ israbel de egypto ante romā quingentos ⁊ quinquaginta annos conditā asserunt. Quā quidē a troianis ortam dicunt Elegentes aūt sibi ortam Tusam quā ceterē fuisse opinant. A qua hec urbs tuscana dicta. Cuius templum vsq; ad tpa romanoꝝ inuiolatū pmansit. Id vetustate collapsus nomē collis seruauit. Qui ab incolis Eysenberg hodie vocatur. Per vindelicos ortaq; de ac retbos florentissima cū muris ac ppugnaculis facta. A romanis plurima bella ppessa est. Cū libertatem semp optaret: se a romanis vindelici alienarūt. Ideo diuus Octauianus Augustus Tuū Ennū pr̄ē cum legione marcia: ac alijs ducibus in eos misit. In qua Auar bogudis regis filius adolescens in armis apud grecos ⁊ latinos peritus. Et Varro tribun⁹ militum claruerūt. Ut ciuitatem in fine estatis multitudine romanoꝝ obsessam varijs affecerunt incommodis. In ea oppugnatione Auar grecus occiditur. Et in vico cricbisaueron vbi sepultus fuit tale epigramma reperitur. Uis nomen terris bogudis dat regia proles. Grecus auar peudis ac sueuis more latinis. Perijt ⁊ pretor cum legione marcia vt pauci superessent in ea clade quidem gestam recitarent. Locoq; cedis nomen dedit perdita legio in media hinc ciuitate perlech dicta. Ideo scribitur. Indicat hic collis romanam nomine cladem. Marcia quo legio tota simul perit. Varro quem verrem nominant amne

transmisso in paludibus se occultans lacui vernensee nomen dedit. Is postea consul sicilie infeliciter obijt. Et vt Suetonius refert qp Octauianus Augustus omnes graues ignominias cladesq; duas omnino nec alibi q̄ in germania accepit. Iolianam atq; varrianam. varrianā pene exicialē tribus legionibus cū duce legatisq; t auxilijs cōmunibus cesis. Deinde augustus p Tiberiū Neronē ¶ Cum Brutius frater ei⁹ regiones aggressus est post varrianā cladē effluxo triennio vindelicos vicit atq; vrbem eoꝝ inuitam reddit. Et vt verba strabonis libro quarto affirmāt. Tribus romanoꝝ milib⁹ cesar augustus missis vrbem Augustam habitandā tradidit. quo in loco varro castra tam habuerat. Claudius Drusus tamen eā postea instauraut. Muris ac turribus ampliauit. Cuiꝰq; auspicijs Augusti victa t aucta erat in honorē augusti Octauiani Augustam appellauere. De his bellis Orosius in odis mentionē facit. Videre retbi bella sub alpibus drusum gerentē vindelici. Quibus mos vade ductus p omne tempus amazona fecuri dextras obarmentē. Cum aūt Sueui qui potentia t hominū frequentia reliquos antecellūt. hanc vrbes p turissimo elegerūt. Deinde in romano imperio stabilis ac fidelis pmansit magnū incrementum habuit ac multa prisce vetustatis monimenta in ea relicta sunt. Anno aūt salutis quarto t quinquagesimo sup̄ nōgentesimū t vltra vngari germaniā t sueuiam vastantes Augustam obsiderūt: varijsq; cladibus noricos rhetos ac sueuos afflixerunt. Otto primus impator aduersus eos pluribus diebus decertauit. Eosq; tandem ad intermissionē prope Augustā deleuit. Tres quoq; in eo prelio eoꝝ regulos captos a milib⁹ suis ad eū pductos cum ob clementiā seruare conaret. Sueui (eo nolente) suspendio necarunt. Cecidit in eo bello Diopoldus comes frater sancti Vdalrici t Regmboldus fili⁹ sororis sue. Deinde diuus Vdalricus episcopus vrbem illustriorē fecit. t ecclīam sancte Affre instauranit. Que olim ab Attila t nūc ab hunis lesionem sensit. Et ecclīam sancti Johannis t sancti Stephani cōstruxit. Ornat q; hec impialis ciuitas publicis t priuatis edificijs pulcherrimis. Et pīertim basilica epālis ampla beate Marie virgini dicata. Et cenobij sancti Vdalrici ordinis diui Benedicti in quo corpus eiusdē sancti epi t Sumperti ac beate Affre martyris ac plurimoꝝ sanctoꝝ pīapus honore obseruant: qui auguste varijs ob tormentis martirū pmeruerūt

TRes soles post mortē Julij Cesaris sequēti die eron sunt ⁊ apparuerūt in oriēte: qui paulatim in vnū coep⁹ solare redacti sunt ⁊ in eundē orbē cōuenerūt: significātes comunū Lucij antonij ⁊ .M. antonij atq; Augusti in vnā monarchiā reducendū: vel potius qz noticia trini ⁊ vni⁹ dei toti orbi futura imminebat. Bos quoq; aranti in suburbano rome locut⁹ est: dicens frustra se vrgeri quia in breui magis homines defituros esse q̄ frumenta.

BIbliotheca toto orbe terrarū nolatissima .40. millū librorū in egypto cōburit. Ibi accurata diligentia in colligēdis libris p̄ veteres laudat. Nā aristoteles ⁊ bibliothecā ⁊ scolā Theophrasto reliquit. Et primus fuit (vt Strabo arbitrat) qui libros cōgregauit: ⁊ egypti reges bibliothece ordinē dedit. Deinde Theophrastus neleo tradidit. Neleus sccpsim detulit ad hoīes impentos: qui libros inclusos ac negligētes cōpositos tenebant. Ptholome⁹ quoq; philadelph⁹ maximū numerū librorū collegit. Et vt Seneca tradidit. xl. milia librorū alexandrie asserunt pulcherrimū regie opulentie monimentū: sicut ⁊ Liui⁹ qui elegantie curaq; regum egregiū id opus aut fuisse. Non fuit elegantia illud aut cura: sed studiosa luxuria: imo nec studiosa quidē qñ nō in studiū sed in spectaculū cōparauerant: sicut plerisq; ignaris etiam seruilis litterarū libri non studiorum instrumenta sed cenationū instrumenta sunt.

Salustius

SAlustius romanus historicus ac philosoph⁹ Ciceronis emulus rome claruit. Is fuit nobilitate veritatis insignis historicus quippe qui de bello catilinario: deinde ⁊ de bello iugurthino libros edidit celebres: ac nonullas scripsit epistolas.

M. Varro

MVarro vico acute ⁊ narbonensi prouincia natus rome in precio plurimus fuit eruditissimus quidē ⁊ acutissimi ingenij vir: atq; in omni seculari eruditione peritus: qui annū agens .33. grecas lras cum summo studio didicit: hic vir doctissim⁹ vndecūq; qui tam multa scripsit: quā multa vix quēq; legere crēdam⁹: hic quoq; teste Isidero innumerabiles edidit libros inter quos .415. antiquitatum precipui: quos in res diuinas humanasq; diuisit. Edidit insup ⁊ librū de lingua latina: ⁊ librū moralē: de quo suiam ponimus hanc. Amica diuitū palee sunt circa grana. Vis (inquit) experiri amicū: calamitosus fias. Scripsit ⁊ librum de deorum cultu. vixit annis .90.

Virgilius Maro

VIrgilius maro poetarū princeps natione mantuanus parentib⁹ modicis fuit ⁊ patre marone. Natus est Cn. pompeio magno: ⁊. M. licinio crasso primū cōsul. iduū octobriū die in pago qui andes dicit: qui est a mantua non procul. Mater eius maia se enixam laureū ramū somniauit: haud dubiam spem prosperis genniture. Initiū etatis cremone egit: sumpta virili toga mediolanū: inde paulopost neapolim transijt: vbi cum lris ⁊ grecis ⁊ latinis vehemētissimā operam dedisset: tandē omni cura omniq; studio indulsit medicine ⁊ mathematicis. Quibus rebus cum ante alios eruditior perinoq; esset: se in vrbez contulit: vbi ab augusto acceptus fuit: ⁊ illius pollioni cōmēdauit. Corpore ⁊ statura fuit grandi: aqualino colore: facie rusticana: valitudine varia. Nāq; plerūq; ab stomacho ⁊ faucibus ac colore capitis laborabat. Quecūq; ab augusto petijt repulsam habuit nunq;. Parentibus quot annis aurum ad abundantem alitum mittebat: quos iam grandis amisit. Multa scripsit puapetam culicem moretum deinde buccolicā postea georgicā in honore mecenatis nouissime eneidē. Obijt tertio brundusij anno etatis sue .52. Cuius ossa in via puteolana neapolim trāslata intra lapidem sepulta sunt: vbi inscriptū est. Mantua me genuit: calabri rapuere: tenet nunc parthenope: cecini pascua rura duces.

Horacius Flaccus

HOratius poeta laudatissimus: patria venusinus: patre libertino nat⁹: fuit statura breuis: rome liberalibus litteris eruditus: deinde athenis vetustissimus euasit: familiaritatem. M. bruti qui cesarem occidit adeptus: factus ab illo tribunus militum contra. M. antonij ⁊ augustum cum victus fuisset brutus et clade aufugit. Cui postea augustus mecenatis gratia pepcit. Liberatus ad poetica se conuertit. Scripsitq; odas poetria ⁊ epl'as. Et ei optimis studijs innumerabiles diuicias cumulasset. tandem rome moriens augustum instituit heredem. Obijt sed etatis sue anno apud mecenatem sepultus.

Caius Julius Cesar

Octauianus Augustus

Marcus Antonius

Caius iulius cesar lucij filius. Annū agens sextūdecimū patrem amisit: questor iuliā amitā vtorēq; cornelią defunctas laudauit e medio ꝓ rostris edilis ꝑter comicū ac forum basilicasq; etiā capitoliū ornauit. Ex ꝑtura deinde sortit⁹ hispaniā cū bibulo cōsul creat⁹ iuxta bonore ꝑtim⁹ omniū instituit, vt tā senat⁹q; populi diurna acta conficerent & publicarent. Sub id tempus calphurniā. L. pisonis filiā successuri sibi i ꝯsulatu duxit vtorē suāq; iuliā Cneo pompeio collocauit. Gessit deinde nouem annis bella ꝑ omnē fere galliā que a saltu pyrrene alpibusq; & monte gebēna flumnib⁹ rheno & rhodano cōtinet. Eodē tpis spacio matre primo deinde filiā: nec multo post neptē amisit. cōfectis bellis quinqes triūphauit. primū & excellētissimū egit gallicū: sequentē alexandrinū deinde ponticū: ꝑ primū affricanū: nouissimū hispaniensem. edidit spectacula varij generis. fuisse traditur excelsa statura colore candido torenib⁹ mēbris ore paulo plenore: nigris vegetibusq; oculis valitudine ꝓspera: nisi q; tpe extremo repente alo languit atq; etiā ꝑ somnū exterreri solebat: habitauit primo in suburro modicis edib⁹: post pontificatū maximū in sacra via domo pub. In obeundis expeditionib⁹ dubiū cautior ne an audacior. Compositis vbiq; ciuilib⁹ bellis vrbis & orbis monarchiā tenuit. Et olympiade. 185. romanis imperare cepit. & imperauit annis. 44. mensib⁹. 7. A quo deinde romanor⁹ principes cesares appellati sunt. Cū aūt cōtra morē libertatis honores ex sua libertate ꝑstaret. cōspiratū est in eum a seraginta amplī⁹. C. cassio. M. q; & decimo bruto. Et tū futura cedes euidentib⁹ ꝓdigijs denūciata est. Cūq; in capitolium applicuisset ꝓspera specie officij circūsteterūt. a quib⁹ trib⁹ & viginti vulnerib⁹ cōfossus est. Hunc vite exitū cesar habuit anno etatis sue. 56. Cui⁹ corp⁹ in campo marcio ꝓ rostris combustū est. pcussorum aūt fere nequ triennio quisq; amplius supuixit. neq; sua morte defunctus est.

Octauianus Augustus patre Octauio senatore genit⁹ nat⁹ est. M. T. ciceronē & Antonio ꝯsulib⁹. ix. kal. octobr⁹ paulo ante solis ortū. In quarto anno patrē amisit. duodecimū agens annū iuliā defunctā ꝓ concione laudauit. quadriēnio post virili toga sumpta: militarib⁹ donis triūpho cesaris affricano donat⁹ est. Bella ciuilia quinqs gessit. mutinēse: philippēse: parusinum siculū: actiacū. Ex quib⁹ primū & nouissimū aduersus marcū antonū. Secundū aduersus brutū & cassium. Tertiū aduersus antonū trūuiri fratrē. Quartū aduersus sextū pompei filiū. Initiū bor & causa fuit ob necē auūculi iulij. Bo muit ąs cōtabriā: aquitaniā: pānoniā: dalmaciā cū illirico oi. Item rhetiā & vindelicos & salassos gentes alpinas coercuit. & dacor incursiones trib⁹ cor duabus cū magna copia cesis. Germanosq; vltra albim fluuiū summouit. Aliasq; nationes male quietas ad obsequium redegit. Publica opa plurima extruxit. Spectaculor & assiduitate & varietate & magnificētia oēs antecessit. Sponsas habuit adolescēs. ꝑ. seruili filiā. Sed recōciliat⁹ antonio ꝓignā ei⁹ claudiam duxit vtorē. vir dux nubilē ac simultate cū fuluia socru exorta intactā adhuc seri bonia in mrimonū accepit cū qua diuortiū fecit. Ac statim liuiā drusillā mrimonio nberij neronis & quidē ꝓgnantē abduxit. dilectiq; vnice ac pseueranter. ex scribonia iuliā. ex liuia nihil liberor tulit. Iuliā primū marcello deinde vt is obijt. M. agrippe nuptui dedit. Nepotes ex agrippa & iulia tres habuit & neptes duas. Forma fuit eximia & ꝑ oēs etatis gradus verustissima. oculos habuit claros & nitidos. capillū leuiter inflexū & suffluū: supcilia cōiuncta: mediocres aures: nasum & a sūmo eminentionē & ab imo deductionē. Colorē inter aquilū candidūq;: statura breues. Eloquētiā studiaq; liberalia ab etate prima cupide & laboriossime exercuit. Multa varij generis ꝓfecta oratione cōposuit. Bellq; cū de oriēte victor reuersus esset. tūc primū August⁹ eo q; rempub. auxerat cōsalutat⁹ est. Et extunc summā rerū ptātem quā greci monarchiā vocāt adeptus est. A quo postea Augusti romanor reges appellati sunt. Auxit ornauitq; romā edificijs multis: ita gloriās dicto. Urbem lateritiā repti: marmoreā reliquo. Imperauit annis. 56. Ianū quirinū semel atq; iterū a cōdita vrbe ante memoriā suā clausum: terrā mariq; pace parta interclusit: ꝑ que pacis tpa Saluator nr ihūs xp̄s nasci voluit. Is tandem nole succubuit oib⁹ dimissis in oculis liuie & in hac voce defecit. Liuia mī cōiugij memor vale ac vale sortitus exitū facilē & qualē semp optauerat. Anno etatis sue. 78.

Marcus Antoni⁹ cōsul a senatu hostis adiudicat⁹ missi ad eū ꝓsequendū pansa & hirti⁹ & octauianus adolescēs. Deinde cesar cū Antonio pacē fecit. ac sic inter eos diuisa est respu. vt August⁹ hispanias gallias & italiā teneret. Antoni⁹ asiam ponti & orientem. Is postea repudiata sorore cesaris Augusti octauiani Cleopatrā reginam egypti duxit vt orem. cōmouitq; bellū ciuile dum cupiditate muliebri optaret vrbe regnare. victus est ab augusto nouali pugna apud actiū qui locus in epiro est. ex qua fugit in egyptū & desperās rebus cum oēs ad Augustum trāsirēt ipse se interemit. sicq; egyptus per Octauianum imperio adiecta est.

Sibilla tiburtina vates ſapuit: cui ꝓprīū nomē al bunea fuit: in italia floruit ⁊ multa ꝑdixit. ⁊ q: ti- burtie ciuitati iuxta amōis ripas vt dea colebaf: ō tibur ana dicta fuit: i cuius ipſi⁹ flumis ciu⁹ ſimulacrū tenēs i manu libꝝ inuētū fuit: hāc auguſt⁹ octauian⁹ (cū rōmi ei diuinos honores exhiberēt) ꝓſulit. Que p⁹ triū dierū ieiunū rndit ea q̄ diu⁹ auguſtin⁹ refert: iudicii ſignū tell⁹ fudore madeſcet. E celo rex aduenet p ſecula futur⁹. Et ſūt. 27. verſus q̄rū vltim⁹ eſt. Decidet e celo ignisq; ⁊ ſul phuris annis: quoꝝ capitaliū lre teſte codē: hāc ſenſum reddūt: ibs xp̄s dei fil⁹ ſaluator. Quib⁹ dict⁹ illico (vidē te auguſto) celū apertū eſt: ⁊ nimi⁹ ſplēdor irruit ſuper eū Viditq; in celo pulcherrimā virginē ſtantē in altari puc rulū baiulāte: q̄ viſa repēte ⁊ vocē audiuit dicētē: hec ara filij dei eſt: atq; ita auguſt⁹ in thalamo ſuo exiſtēs: ꝟ au dies ⁊ vidēs in terrā ꝓcidit ⁊ deū adorauit. Quāobrem auguſt⁹ deū ſe appellari oīno recuſauit: q̄ i loco poſtea ad rei mēoriā templū ſub titulo ſcē marie ṽginis in ara celi edificatū fuit: quē locū ordo frāciſca excolendū nunc poſſidet. Alii deſcribūt eā nō ſenem cū veſte rubea: ⁊ pel le hircana in humeris cū capillis diſperſis in manu ꝟ ſert ptū tenentē. Natuſcef xp̄s in bethleē: annūciabit in naza reth regnāte thauro pacifico fundatore quietis. O felix illa mater cui⁹ vbera illū lactabunt.

PRodigia in nītate xp̄i viſa. olei fons (vt eutropi⁹ ⁊ alii teſtant) Rome e taberna meritoria in trāſtiberi na regione ex terra p tota ciuitate die: denuncians chriſti gratiā omnib⁹ gentib⁹ datam: quo etiā die aure⁹ circulus circa ſolē appāruit: romuli quoq; ſtatua ⁊ templū pacis corruere.

Ouidius naſo poeta

PUbl. ouidi⁹ naſo ſulmonēſis clariſſim⁹ poeta hac tēpeſtate rome claruit: ⁊ mul ta cōſcripſit: hic ex ſulmone bruciox oppido ortū habuit: vt ipſe teſtat: ſulmo mihi patria eſt gelidis vberrim⁹ vndis: multiq; nomes diſtat ab vrbe decē. Is apō arbenas ꝑmo poeticā: deinde philoſophicā diſciplinā optīe didicit: veneſq; romas apud auguſtū ceſarē ⁊ vita ⁊ carmine pluriūū valuit. Sed multox poſt dierū curri cula anno etatis ſue ḡnāgeſimo ab codē auguſto in pontū inſulā apud ſarmatas re legat⁹ eſt: de hoc in libro de ponto ait. Naſo mih⁹ prudēs artē dum tradit amādi. to ctrine triſte precū magiſter habet. Cui⁹ quippe mozes ea erant facilitate qua ⁊ car mina. Tandē anno. 5. imperū Tiberi ceſaris: etatis vo ſue. 54. obiit.

Tit⁹ liui⁹ hiſtoric⁹

TIt⁹ liui⁹ patauin⁹ magn⁹ ⁊ hiſtoricox tam grecox q̄ la tinox priceps. anno. 16. añ xp̄i aduētū rome claruit. Et Hieronym⁹ diu⁹ ex verbis plinii de eo ſcribit. Ad titū liuiū lacteo fonte manantē de vltimis hiſpanie galliarūq; finib⁹ quoſdā venīſſe nobiles legun⁹ vt quos ad cōtem plationē ſui roma nō traxerat: vni⁹ hoīs fama ꝑduxit. habuit illa etas inaudītū oīb⁹ ſeculis celeberrimūq; miraculū: vt vrbē tantā ingreſſi: aliud extra vrbē q̄rerent: hic ab auguſto honorib⁹ ⁊ diuinis honorat⁹ fuit diligētiſſim⁹ hiſtoriarū indagatr: cen tum ⁊ decē hiſtoriarū libros ꝓſcripſit. Cui⁹ operū maximā partē (tpox maligitate) amiſim⁹. Vixit annis. 80. ⁊ q̄rto imperū tiberii ceſaris anno patauii obiit: ⁊ ibidē ſepult⁹. Cui⁹ ſepulchrū adhuc i diue ṽginis Juſtine veſtibulo extat his titulis ador nati. Ti. liui⁹. Ti. fi. q̄rte legiōis: Aluis cōcordialis⁹ patauin⁹ ſibi ⁊ ſuis oīb⁹. Et⁹ oſſa cū poſtea inuēta fuiſſent venetiis qui ꝓtorū ipſi⁹ vrbis cōcrematū inſtauraucrunt in cōſpicuo ipſi⁹ faſtigio collocauerunt.

Valeri⁹ maxim⁹

VAleri⁹ maxim⁹ roman⁹ phus ⁊ orator luculentiſſim⁹. Anno. 15. añ xp̄i aduētū rome clar⁹ fuit: ac auguſto ceſari chariſſim⁹ habit⁹: q̄ inter cetera libros nouem ſimone lucubētiſſimo cōpoſuit ſcz de dict⁹ factiſq; mēorabilib⁹ virox: q̄ apō romānos ⁊ grecos habebāt illuſtres: addēs etiā ex ꝓprijs nōnulla ad virtutū cōmēdationes vicioxq; detestationē pertinēta Ex qb⁹ hāc mēorabilē excerpim⁹ ſniam. Lento eīm gādu ad vindictā ſui diuina ꝓcedit ira. tarditatēq; ſupplicij grauita te cōpenſat.

Solinus

SOlinū q̄s hiſtoricū ⁊ oratorē grauiſſimū tempeſtate iſtac ex libris ipſius floruiſſe coniecam⁹. cui ⁊ ipſe col lectanox librum optimū edidit. ⁊ ad auguſtū ceſarē rome obtulit. In quo ſimilit terrā pingit ac vrbiū diſtantias ⁊ loca multa menſurat. Eūq; libꝝ collectaneū id eſt de mirabilibus mundi appellaut.

Strabo

STrabonē etiaz historicū ⁊ geographū ac pbm: necnō homerice maiestatis expositorē (vt q̄busdā placet) nation̄e cretēsem bisdē tpib⁹ illustrē fuisse ex opib⁹ suis inuenim⁹. qui cuz doctissim⁹ vir eēt ⁊ magnaz rez cognitione peritissim⁹ haberet. Inter ceter̄a sue virtutis monumēta de geographia mundi decem ⁊ septē libros ppulchros edidit. In quib⁹ vel omissas vel neglectas aut vetustate oblitas orbis ptes ad vnguē restituit. Et diligētissime designauit: pp̄los nationes res gestas: mōtes: maria: ⁊ eoz termios ante oculos nr̄os clarissime posuit. hic ex mirabilis regū sangule maternali linea originē duxit. Cui⁹ clarissimū op⁹ diu latuis incognitū Nicola⁹ papa q̄nt⁹ p gregoriū Typernatē trāsferri ī pte vo luit. Reliquū vo ogis manū videls europā guarin⁹ veronēsis absolutū reddidit

Joachim Anna

ANna mulier hebrea ⁊ sachar iudei filia in cōiugiū ioachim viri sanctissimi de tribu sua tradita. Cū diu sterilis ⁊ sine ꝓle steuisset: post multas orationes ⁊ lachrumas angelica monitione premissa dñaz futurā dei genitricē genuit filiam. Qua pcreata mox ioachim viro defuncto: nupsit alteri viro noie Cleophe. ex quo etiā alteraz mariam Cleophe suscepit filiā. Cleophas aūt mariam filiā sua pdictā ioseph copulauit vxorē. Sed ⁊ mariā filiaz suam Cleo tradidit vxorē ex q̄ quat̄ fuit Jacob⁹ alphei Symō chananē⁹ ⁊ Judas thadē⁹. Mox tuo ex̄ cleopha anna tercio secundū legem moysi alteri viro noie Salomē nupsit. ex q̄ terciaz filiā noie mariam solomē genuit. que tandez zebedeo despōsata. Jacobū maiorē ⁊ Johannē euangelistā pepit filios. Hec q̄ppe anna sororē noie ysmeriā habuit de qua nata est Elisabeth iohannis baptiste mater. Anna cum in preceptis ⁊ in vijs dñi toto tpe vite sue ambulasset plena dierū quieuit in dño.

Zacharias. Elizabeth

ZAbarias hebre⁹ de vico abia sacerdos ⁊ ꝓpheta dñi diui Johannis baptiste genitor: vir tot⁹ sanctitatis exemplar Elizabeth virginis marie cōsobrinā duxit vxorē. Ambo quidē innocētia pietate ⁊ gr̄a sanctissimi. Qui cum diu steriles fuissent: ⁊ iam Elizabeth ꝓcessisset ī dies suos: ⁊ muliebria ei fieri desyssent. dñs eorum orationib⁹ pmot⁹: filiū tandē noie Johannē baptistā dedit. Mazz cū zacharias in ordine sacerdotio fungeret ⁊ incensum adoleret. Solus templum dñi ingressus vidit in dextera parte altaris incensi angelum. quo territo ait angelus. Ne timeas: vxor tua sequēti anno pariet tibi filiū ⁊ multi in ei⁹ natiuitate gaudebūt. ⁊ erit magn⁹ coram dño. Vinum ⁊ siceram nō bibet. Zacharias ait: ego iam senex sum ⁊ vxor mea ꝓcessit in dieb⁹ suis. Angelus incredulitatis signū dixit: q̄ muteris quousq; hec implebunt. Zacharias templi fores egressus cum nec loqui posset intellexerunt eum visionē vidisse. abiēs in domū suam ⁊ statim Elizabeth concepit. ⁊ pre verecundia quinq; mensib⁹ se occultauit. In sexto denicq; mēse dñaz virgo ⁊ dñi mater a spiritusancto impregnata ad salutandā eam pr̄ept. Cui⁹ salutationē sensit Elisabeth. exultauit infans pre gaudio in vtero ei⁹. Peperit denicq; filiū Elizabeth ⁊ vicini ⁊ cognati ei cōgratulabant. Cū die octaua circūciderent puer: innuerūt patri que vellet vocari eum. Accepitq; calamū scripsit. Johannes est nomē ei⁹. ⁊ cōfestim apt⁹ est os ei⁹ ⁊ ꝓphetauit dicēs. Bñdict⁹ dñs de⁹ isr̄l ⁊c. Tandē in oi sanctitate vt ꝓpheta defunct⁹ est.

Maria virgo

MAria beatissima ac gloriosissima dei genitrix: virgoq; ꝓpheta ex radice iesse exorta. Anno. 28. imperij Augusti in nazareth ciuitate Juda patre Joachim: matreq; Anna nasc̄a. Puella siquidē elegātissima oimq; oculis admirabilis. quā cū mater ablactasset: tercio etatis sue anno iuxta votū templi seruicio cū reliq̄s virginib⁹ manciparūt. quo in loco ꝑ etatē sicut ceteras nobilitate ⁊ pulchritudine ꝓcellebat. ita ⁊ doctrinā ⁊ sancte vuēdi rōnē ab ipsis teneris annis ⁊ exemplo ⁊ lectione didicit. adeo vt breui ⁊ religione ⁊ sanctitate: nec nō ⁊ humilitate cuz in reb⁹ diuinis cuz in humanis reliq̄s sacris virginib⁹ fieret incōparabilis: quāobrē de⁹ delegit eam in matrē incarnationis filij sui. Et cū tredecimū etatis sue explesset annū diuino disponēte cōsilio Joseph de tribu sua cū nubio cōiuncta fuit. Qua despōsata cōfestim angel⁹ Gabriel in nazareth ad eam venit ⁊ magno lumine coruscans virginis thalamū venerabiliter intrauit. ⁊ eam his verbis salutauit. Aue gr̄a plena dñs tecū. Adiecitq; Inuenisti gr̄az apud dñm. Ecce cōcipies ⁊ paries filiū ⁊ vocabis nomē ei⁹ ihm. Ad hec maria. Ecce ancilla dñi fiat mihi ſm verbū tuū. Et subito verbū caro factū est. Quib⁹ gestis repete ad Elisabeth visitādā pr̄ept: vbi p tres mēses pmāsit. Ibiq; mirificū cecinit carmē. Magnificat aīa mea dñm. Edito itaq; Johanne baptista. Maria iam grauida domū redijt. qō vbi Joseph vir ei⁹ didicisset eam esse pregnantē: decreuit ipam occulte dimittere. Sed eo hec cogitāte (vt Matthe⁹ ait) Angel⁹ dñi p somniū ipm monuit q̄ natū in eo erat hoc de spūsc̄o esse ꝓcreat⁹ est. Reliq̄ vo beate sine virginis marie gesta ⁊ obsequia ⁊ actus vite ei⁹ vsq; ad passionē filij ei⁹. ex euangelio colligi possunt.

IOhānes baptista xpi ihu precursor ex sertissimis parēt⁹ Zacharia ⁊ Elizabeth nat⁹. vir ab ipso matris sue vtero sertificat⁹. ⁊ inter mulierū natos dño testāte nō surrexit maior isto: qppe ppha ⁊ plus q̄ ꝓpheta fuit eū xp̄m redēptorē digito mōstrauit dicēs. Ecce agnus dei ⁊ē Is trāslactis infantie annis lz tenellus ⁊ parēt⁹ antiqs vincus ob amorē celestis patrie heremū petyt. Post hec eū trigesimū vite sue annū attigisset duodecimo imp̄ij Tiberij cesar∫ anno ꝓcurāte pōtio pilato iudeā factū est verbū dñi sup eū in deserto. Et venit ī oēm iordanis regionē: predicās baptismū pnie. cā ob rem multis ad eū cōcurrētibus singulis quibusq; interrogātibus: cōueniēter dabat respōsa. Demū ab herode antipa paulo ante predicationē xp̄i captus carceri mācipat⁹. Arguebat enī ipius dicēs. Nō licet tibi habere vxorē frīs tui. Et illa instigāte p annos pdore carceris ⁊ maxīa media eū macerari fecit: post annū adueniente die natalis herodis cōuocauit cūctos gallilee ptiapes ⁊ nobiliores ad cōuiuiū: q̄bus epulāt⁹ herodiadis filia vocāt⁹ gestiuit ac saltauit: ⁊ sue placuit regi: q̄ iurādo pollicit⁹ est dare q̄cūq; postulasset: a matre p̄monita: petyt caput Johannis in disco. Rex cōtristatus ꝓter iusiurandū missso speculatore decolari eum fecit.

Decollatio sancti Johānis baptiste precursoris dñi.

Nātiuitas bē v̄g̃ marie

Despōsatio v̄g̃ marie.

Annūciatio dominica.

Exta seculi etas nato dño nro ihesu xpo inchoata est. In principio q̄dragesimi secūdi anni imperij Augusti cesaris: primo ⁊ trigesimo regni herodis alienigene. ac tercio anno centesime nonagesime tercie olimpiadis. Ab vrbe cōdita. 759. A captiuitate iudeoꝝ. 543. A dauid regno 1029. A nitate abrahe. 2015. A diluuio noe: 2957. Ab adam. 5199. A coceptione iohānis baptiste mēse sexto. Durabitq; p tempꝰ totū q̄ gīe appellat. Et ptracta est a xpi ihesu bñdicta nitate vsq; in tempꝰ pñs p annos nulle q̄dringētos nonagintaduos. Habebitq; decursus vsq; ad tpa anti xpi: aut ad cōsūmationē seculi: que nulla generationū aut tpoꝝ serie certa: sed velati decrepita totiꝰ mūdi morte erit finiēda: hāc etatē vt scriptū est quidā ab incarnatōe xpi incipiūt: quidā a baptismo xpi. ppter vim regenerationā aquis datam tam circūcisione terminata. Alij aūt a passione: quia tam aperta est paradisi porta: ⁊ inchoata est septima quiescentū. Et ex hac sexta etate origine ac fundamētū: christianū imperium ⁊ summum pontificū cum laude habuerunt.

Marianes regina hebreoꝝ filia aristoboli ab hero de viro suo ob inuidiā occidit. Nā vt ioseph⁹ ait tāte tamq; inuise pulchritudis clara fuit: vt nō solū eo tpe formositate feminas anteire crederet ⁊ celeste arbitraretur imago. Tādē a matre ⁊ sorore herodi accusat q̄ effigiē suā ad octauianū trāsmisisset: vt i sui desiderū prouocaret q̄ cū crederet herodes: capitali sniā eā occidi iussit.

Non defuit princeps ex iudeis vsq; ad hūc diem: quo primum acceperunt hunc herodem alienigenā. Tempus quippe erat vt veniret ille cui reprōmissum erat: quod tanto ꝑmissus est restamēto: vt ipse esset expectatio gētiū. Cessauit q̄ ac merito coꝝ vnctio: hoc est imperiū: q̄ ex danielis sniā sanctoꝝ venerat.

Berta etas mūdi

Jhesus xp̄us dei filius saluator ⁊ redēptor noster. Imperij Augusti cesaris qui tus orbi imperabat anno q̄dragesimosecūdo. Cirino tus preside: vniuerso orbe pacato i bethleem iude nasc̄ qđ dicit virgo angelo annūciāte ex spūsancto cōcepit ⁊ pepit ad abolendā humani generis labē p̄ter primoz inobedientiā cōtractā. Qui nascēdo viuēdo moriēdo resuscitando ⁊ in celū ascēdēdo vt deū se ostēderet multa ⁊ mirabilia miracula fecit. Quoz primū est qđ tam mirabiliter natus sit. Et angeli in celo cantauerunt Gloria in excelsis deo. ac pastoribus gaudiū magnū angeli euangelizauerūt dicētes natū esse mūdi saluatorē. Deinde octaua die delat⁹ fuit in templū circūcisionis gr̄a: ⁊ ibesus appellat⁹. Postea tredecima die magi ad eū adorandū trib⁹ muneribus in syriā p̄terierūt: stella duce. Huc deinde puerulū die q̄dragesimo mater in tēplū detulit. qđ symeon vir iustus in vlnis suscipies saluatorē p̄fitēdo ait. Nunc dimittis seruū tuū dñe in pace ⁊c̄. Inde post quietē Joseph ab angelo admonit⁹ vt eū cū matre in egyptū trāsferret cui futurū esset vt herodes pueros occideret. Ibi vsq; ad obitū herodis cōmoratus. Inde in ciuitate nazareth habitare cepit: p̄ter quod nazarenus appellat⁹ fuit. Cetera ex familiarissima euāgelij historia patēt.

Archelaus magni herodis filius p̄fe sublato regnāt annis. 9. Ipsum august⁹ ob p̄fis amorē cui ceteri fratrib⁹ mario sp honore p̄secut⁹ fuit. Tandē accusat⁹ ab augusto apud viennā allobrogū ciuitatē relegat⁹ fuit. ⁊ fines ei⁹ in p̄uiciā redacti sunt.

Huius ibs agēs duodecimū annū cū parēt⁹ ad die festū celebrādum hierosolimā de more perijt. Ibiq; i tēplo duz inter sacre legis doctores nersus ambiguos solueret nō de⁹: ⁊ admirāde indolis puer ab eis credit⁹ est: parētes vo inde abeuntes cū puer subsecū nō videret solicitudine pleni ad tēplū redeunt: eūq; inter sacre legis doctores sessitātē inuenerunt. a q̄bus bene monit⁹ in patriaz cui eisdē reuersus est. ⁊ subditus fuit illis.

Comoni⁹ q̄ eius collega fuit ab augusto: p⁹ archelaiz mittit̄ p̄curator.

Marcus cōponio romam reuerso successit. sub quo salome soror herodis defuncta fuit.

Annius ruffus successit marco. ñ q̄ morit̄ august⁹ dño. i 3. annum agente.

Omnib⁹ ibs cui 30. annoz etas essent ad apiendaz vite eterne tanuaz. i ioz danis alueo se a iohe baptizari voluit: statimq; vox e celo intonuit. Hic est fili⁹ me⁹ dil̄c̄. ipm audite. ⁊ spūs⁹ sanct⁹ in modū columbe sup eum mansit. deinde i desertuz duct⁹. 40. dieb⁹ ⁊ noctib⁹ ieiunauit: ⁊ postea esurijt. Inde q̄z supat diaboli tēptatiōib⁹. Cum postea in templum venissent de eo vēdentes ⁊ ementes eiecit ⁊c̄.

Valer⁹ romanus ex illustri graccoz familia nat⁹ āno p̄mo impij Tiberij cesaris ab eo p̄curator p⁹ annis ruffū i iudeā mittit: q̄ migrato suscepto p̄in⁹ apō iudeos pontificatū vēdere cepit. ⁊ p̄fuit annis. 9.

Pilat⁹ natione gall⁹ ex lugduno vrbe nat⁹ vir callid⁹ ⁊ facinorosus. Anno 13. impij Tiberij ce. valerio graceo p̄dicto abdicato. iudee p̄curator a cesare designatus: p̄fuit ānis. 10. Is suo ingenio iudeoz vesaniā suppāsit: ⁊ postmodū eoz suggestione ihm cruci affixit. deinde sibi timens de ei⁹ doctrina morteq; admonere tiberius curauit: q̄ eū in deos referēdū cēsuit: senat⁹ vetuit q⁹ nō ad se p̄t⁹ ⁊ ad tiberius scripsisset: inde p̄ter iudeoz accusatiōes ab officio amot⁹: apō lugdunū ort⁹ fuit ciuitatē ppetuo exiliō i opprobriū cēt. siue relegatus fuit: ⁊ malo fine p̄rit.

Tiber⁹ claudi⁹ nero tert⁹ romanoꝝ imperator imp̄auit annis. 23. ⁊ aliquot dieb⁹. hic iuuc augusti vxoris filꝰ: ⁊ ipsi⁹ octauiam p̄cuigi⁹ ⁊ genet: nec nō ⁊ heres fuit: de gente patricia claudia: inter cognomina ⁊ neronis assumpsit. Infantiā puericiāqꝫ habuit luxuriosas ⁊ exercitatā. nouē nat⁹ annos: defunctum patrē p rostris laudauit: virili toga sūpta: agrippinā marco agrippa genitā duxit vxorē: sublato ex eo filio drūso: quāqꝫ bene cōuenientē: rursusqꝫ grauidā dimittere ac iuliā augusti filiā cōfestim coact⁹ est ducere: nō sine magno languore al. Drusum frēm in germania amisit. Data fuit sibi p̄tās tribunicia in q̄nquēnū delegatus pacande germanie stat⁹. Cū aūaduerteret varrianā cladē temeritate ⁊ negligētia ducis accidisse: nihil nō de cōsilio sūa egit. A germania in vrbē post biennū regressus mūphū quē distulerat egit. Principatū diu recusauit. tandē q̄si coact⁹ ⁊ querēs miserā ⁊ onerosam iungi sibi seruitutē recepit imperiū. Postea cōtupuit cōsulares exercitūb⁹ p̄positos q⁹ nō de reb⁹ gestis senatui scriberet. Presidib⁹ oneras tributo puincias suadentib⁹ rescripsit. Boni pastoris esse tondere pec⁹: nō deglutire. Externas cerimonias egyptios iudaicosqꝫ ritꝰ opescuit. Expulit ⁊ mathematicos. In p̄mis tuēde pacis a latrociniis seditionūqꝫ licētia curā habuit. Biennio p̄mino post adeptū imperiū: pedē porta nō extulit sequēti tpe p̄teritꝫ in propinq̄ oppida nusqꝫ abfuit: deinde orbat⁹ vtrogꝫ filio quoꝝ germanic⁹ in syria: drusus rome obierat: secessus capanie petit. Exteꝝ secreti licentiā nact⁹: ⁊ q̄si ciuitatis oculis remot⁹: cūcta simul vicia male diu dissimulata tandē p̄fudit: ideo in castris p̄pter nimiā vim auiditatē p Tiberio biber⁹ p Claudio caldi⁹: p nerone mero vocabat: pecunie parc⁹ ac tenax: neqꝫ opa vlla magnifica fecit: neqꝫ spectacula oīno edidit: filioꝝ neqꝫ naturalē drusum neqꝫ adoptiuū germanicū patria charitate dilexit. Corpore fuit amplo atqꝫ robusto statura q̄ iusta excederet: lat⁹ ab humeris ⁊ pectore ceteriqꝫ mēbris vsqꝫ huos pedes eqꝫs ⁊ cōgruēs: colore erat candido: capillo penes occipitiū submissiore: vt ceruicē etiā obtegeret: qđ gentile in illo videbat: facie honesta eū pregrādib⁹ oculis: incedebat ceruice rigida: plerūqꝫ tacitus: valitudine p̄sperrima vsus est. artes liberales studiosissime coluit. Cōposuit ⁊ carmē lyricū: fat ⁊ greca poemata. Et cū annis viginti tribus varie imperasset: neqꝫ inter malos oīno: neqꝫ inter bonos numerari posset: tandem in villa lucullana obiit: octauo ⁊ septuagesimo etatis anno. Sunt qui putant venenū ei a Caio datum lentum atqꝫ tabificū Et morte eius letatus est populus.

Linea pontificum

Annas

Caypbas

Quum valerius romanus a tiberio imperatore p̄curator in iudeam missus fuit. Is suscepto magistratu p̄mus apud iudeos pontificatū vendere cepit. Et quoad p̄fuit multos pōtifices successiue posuit ⁊ amouit. Et primo quidem amanū a sacerdotio amouens: ismaelis fabi cuiusdā filiū pontificem designauit: sed ⁊ hunc nō multo post abdicāēs. Eleazarū anne pōtificis filiū sacerdotio surrogauit. post annū vero hunc ab officio remouēs. Simoni cuidas cemithi filio ministeriū pontificatus tribuit. Sed nō amplius ⁊ ipse quā vnius anni spacio est perfunctus pontificatu. Quo ammoto tandem Caypham pontificem maximū constituit. Verum arrogantē ⁊ aliene felicitatis inuidū. Hos aūt duos pōtifices euangelista cōmemorat Captus em̄ ihesus in orto. Cōtinuo per satellites ad annam primum ductus est: quia socer cayphe Et annas misit eum ad caypham Et q⁹ se parem deo adiuratus respondera⁹: blasphemauit inquit caypbas. ⁊ quo iroaius christi dictum videret: statim conscidit vestimenta sua: ⁊ vt eos ad xpi condēnationē impelleret subclamauit. Reus est mortis. Cui⁹ suasione(vt sacra tradit hystoria) Christus dñs noster morti traditus est.

Passus est christus tbs anno mūdi. 5230. Tiberii anno. 18. duob⁹ geminis cōsulib⁹ mense primo: q̄ nisan ab hebreis. a nobis aprilis nūcupat. Inuidia em̄ sacerdotū p̄curāte a discipulo ei⁹ iuda venditus: deinde captus ⁊ accusat⁹ fuit: presidis iussu delusus: virgis cesus ac flagellat⁹. ⁊ spuēcies in facē ei⁹ colaphis cū cecidērit: ac corona spinea coronat⁹ sputis deturpat. Ac demū crucī affigit: ⁊ transeūtes amaris cū impetunt verbis: vbi cū ipōte sua voce magna clamās spīm emisisset: tremuit ois terra: sol obscurat⁹ fuit ⁊ velū templi scissum. Cuius mortu pectus: cū lōginus miles qui patū videbat latera p̄foraret: sanguis cū aqua mixtus exiuit. Unde ecclie vniuersalis salutis sacramenta sumpsere principia. Postmodū de cruce depositus: sepulturē q̄ tradit⁹. Post die tercia velut alter ionas de ventre ceti: sic ipse de ventre terre superata morte surrexit. ⁊ suis p̄cordinatus sepe apparuit. Et e medio eoꝝ cernentib⁹ ipsis in celū ascēdit. Hec ab re hierosolymis morte subiit: cui is loc⁹ sacrificalis dicatus erat ⁊ i medio terre habitabilis situs. Extra portas vo vobis: nō sub tecto: vt ⁊ ppsō illi: ⁊ gētibus cōmune sacrificiū sui corpis haberet.

Herodes antipas

HErodes antipas magni herodis filꝰ post archelaũ ꝑdictũ fratrẽ galilee ꝓfectꝰ fuit: regnauit annis. 24. Nam archelao e regno pulso: iudeoꝝ regnũ in quatuoꝝ tetrarchias. 4. ptes diuisum est. Et huic galilea obtigit que est quarta regni pars: hic impijssimꝰ atq; crudelissimꝰ fuit. quia ꝛ cives suos siccariꝰ. in nobiles latro. in socios populatoꝝ. in domesticos ꝑdo habebaꝫ. q; ppe plebis interemptoꝝ erat: filioꝝ occisoꝝ: extraneoꝝ bonicida: ꝓpꝛioꝝ paricida vniuersa nempe ꝓphanauit: q; sacerdotiũ iudeoꝝ oino sustulit. oẽm legẽ ꝛ ordi nẽ cõfudit. Nã cũ philippi fratris sui vxorẽ cõtra legẽ duxisset. A diuo Johãne baptista cõmonef illã dimittere. Quã obrem cũ illũ ob id occidere vellet: timuit plebem (quia sicut euãgelista ait) ab oibꝰ velut verus ꝓphetа habebaꝫ: sed illũ comꝑhendens posuit in carcerẽ in castello macherũta. ꝛ paulo ante mortem xꝑi caput ei amputare fecit. Hic etiã ihesum a pilato sibi missum in irrisiõ suscepiẽs: illusum tandẽ ad eundẽ remisit. eo q; interrogatꝰ (vt Lucas scribit) respõdere noluisset. Tandẽ a Caio cesare romã citatus. atq; a caio cũ vxore herodiade honorifice suscepti fuissent. supuenit nuncius agrippe a quo intellexit magnã copiam armoꝝ esse in suis ciuitatibꝰ ꝛ de multis cõiectus. apud Lugdunũ galliarũ vrbẽ relegatus miserabiliter vitã finiuit. Vxoꝛ aũt sue q; sororꝛ erat agrippe quẽ Gaiꝰ maxime diligebat dedit libertatẽ redeundi vt haberet terrã suã. Ipsa vo comitata virũ in exiliũ ait se non dimissurũ cũ in aduersis eũ cõcauerat in ꝓsperis. Et postea Gaiꝰ galileã herodi agrippe dedit. qui deinde tres tetrarchias habuit.

Pharisei

ERant in iudea tres secte iudeoꝝ a cõi reliquoꝝ vita ꝛ opinione distantes. Pharisꝝ secta seu religio que tpibus ptolomei philadelphi surrexerat ꝛ hac tempestate ob sanctitatis ostẽtationẽ in ꝛrim maximo in ꝑdo (vt ex eũ gelij historia elicere possim9) apud iudeos habita est. Qui ideo phariſei dicebãtur quia a ceteris habitu cõuersationeq; diuisi erãt. Cultu eni austeriore ꝛ victu parcissimo vtebanꝫ. Statutisq; suis mosaicas traditiones determinates: pictacia chartarũ in fronte. ꝛ in sinistro brachio de catbalogo inscripta. que phylacteria dicebanꝫ in legis memoriã gerebant. Fimbrias quippe amplas spuris alligatas quibꝰ incedẽdo pungerenꝫ deferebãt. vt memores mandatoꝝ dei fierent. hij vniuersa deo deputabant ꝛ marmene idest fatũ: ꝓpositus suis ꝛ maioribꝰ natu nũq; cõtrarij rndebãt: iudiciũ dei futurũ dicentes: aiam oẽm incorruptã esse ꝛ mortuoꝝ resurrectionẽ sperabãt ꝛ ꝑdicabãt. hi nãq; xꝑo dño nostro plurimus aduersabanꝫ ꝛ mortis eius consciꝫ fuerunt.

Saducei

SAduceoꝝ alia superat secta in iudea: sed nõ eusdẽ religionis ꝛ ꝑy cũ phariseis marmenem negant. deũ inspectorẽ oim dicẽtes. In arbitrio hoim situm esse. vt bonũ malũue gerãt. hi sadusei corꝑoꝝ resurrectionẽ ꝛ angelos eẽ negabãt. Ac alias cũ corꝑoꝝ interire putabãt. Solos quiq; libros moysi recipiebant. Et q; seuera nimis erãt: nec etiã inter se sociales. Ob quã seueritatẽ saduceos id est iustos se nominabant.

Essei

ESseoꝝ quoq; alia ibidem vigebat secta atq; religio qui vere in omnibꝰ monasticã agebãt vitam: nuptias fastidientes: nõ quia cõugia ꝛ hoim successionẽ perimẽda censerent. sed cauendã intemperantiã feminarũ: nullã earũ fidẽ viro seruare putantes. Verũ inter se mutuo amore rarissimi. Quin ꝛ diuitiarũ cõtẽptores ꝛ pmirtis facultatibꝰ velut inter frẽs vnũ esse pũmonij oim ordinarũt vngẽta nõ curãtes: squaloꝛe deꝛdecus putabãt. dũmodo i veste candida semp essent. Designatos aũt cõtum rerũ ꝓcuratores habebãt. Nulla eis certa cunctas sed in singulis domicilia habebant Nec vestiũ siue calceos mutant: nisi aut oino cõsciſſis ꝓtioribꝰ aut lõgi tpis vsu cõsũptis. Precipue circa deũ religiosi sũt. Ante solis ortũ nihil ꝑfani loquentes solẽ vt oriaꝫ orantes. post vsq; ad quitã horã opantes. Rursus in vnũ cõgregãt lustheis peracti: corꝑibꝰ abluũt aqs frigidis: i cenaculũ veniũt. neq; gustare quẽq; fas est nisi ꝓꝛ deo celebrẽt oꝛo: post finẽ quoq; ꝑdq; vota repetũt. Hi q̃ppe hospitalitatẽ sũmo studio exhibebãt. Et apud eos edendi ꝛ potãdi modꝰ sanctitate definit. Tumultꝰ aut clamoꝛ in eorum hospicijs nusq; audiebaꝫ. Sed sũmũ silẽtiũ seruabãt: iuramẽtũ habebãt ꝓ piurio. Secte sue neminẽ adhibẽtes: nisi sub anni ꝓbatione receptũ. cõpellebanꝫ q; iurare q; deo fidẽ hoibꝰ iustitiã: ꝛ ꝑncipibꝰ obediẽtiã seruarẽt. Et si cõtingeret ipsos aliq̃n ꝑsse: nũq; abuterenꝫ virib9 ꝑtis ad iniuriã subditoꝝ. Ad eoꝝ aũt iudiciũ nõ minꝰ q; centũ ꝓsone ꝓuenichãt. quoꝝ decreta postea imobilia erãt. Sabbatũ adeo illibatũ seruabãt: vt nec cibũ illo die pararẽt. nec ignẽ accẽderẽt: nec aliq̃ vas transportarẽt: aut quasi aliũ purgarent. Ceteꝝ aũt diebus cum volabro in terrã fodientes demissa circũquaq; veste se contegebant: quãdo aluũ purgabãt ne radio solari iniuriã facere viderenꝫ: purgatoq; aluo terrã egestam sup foueam reducebãt: hos essenos seu esseos herodes antipas dũ ꝛ: ꝛt honoꝛauit. nec inhonestꝰ hmo de eis i scꝑturis habef. hoc de ꝑbis iudeoꝝ

Veronica

VEronica mulier hierosolimitana xpi discipula matrona quidē scitate ⁊ pu
dicicia insignita: bis tpib⁹ a tiberio cesare p volusianū necessariū suū virum
strenuū e hierosolima cum sudario xpi romam accersit. Bernhebat quippe ides
cesar: vt quidā scribūt: magno infirmitatis morbo: q cū primū mulierē sanctam
suscepisset ⁊ xpi imaginē cōtigisset ab oi infirmitate curat⁹ est. Ob qō miraculū
ipa veronica ab ipso cesare magno in pcio deinde habita est. Ibidēq; vsqs ad
mortē cū petro ⁊ paulo aplis atq; clemēte pōtifice ecclas dei gstruēs pseuerauit
Hec ipa est quā dns a sanguis fluxu fatigatā (vt sacra euāgelij hs historia) vesti-
mēti ei⁹ fimbriā tangēdo sanauerat. A quo etiā passionis ei⁹ tpe eadem imagine
vultus sui in signū amoris ornata fuit. Ipsa aūt imago pānículo sic impressa cle
mēti pōtifici ⁊ successorib⁹ ei⁹ ab eadē ex testamēto declarata. Nūc vsqs ibidē in
beati petri tēplo a xpi fidelibus maxīa cū religione inuisit. Quā ⁊ multi p tpa ex
q uisitis celebrauere laudib⁹. inter quas illa singularis habet que incipit. Sal/
ue sancta facies nri redēptoris. In qua nitet species diuini splēdoris. Impressa
panniculo nitei candoris. Bataqs veronice ob signū amoris tē.

Xenarchus pbs

XEnarchus pbs peripatheticus vir mēorabilis. quē Strabo admodū iuue
nis audiuerat. Tiberij tpibus apud seleuciā ciliciae vrbem diē obijt. Hunc
vero nō dns domū māsisse dicit: sed aut alexandrie aut athenis romeq; docendi
causa electū vsq; ad senectutē: magno i honore semp habitus fuit: proinde augusti
cesaris amicitia vsus est: Sed paulo ante hec tpa aūq; mortē obiret visū amisit.

Philo iudeus

PHilo iudeus natione alexādrin⁹ vir quidē disser
tissim⁹ p hec tpa i pcio multo fuit: ⁊ multa elegā/
ter grauiterq; cōscripsit. qui sua doctrina eloquentiaq;
appionis grāmatici tementatē ꝫ iudeos ab alexandri
nis missus cōpescant. Quāobrez mlti eloquētiā ei⁹ admirātes dixerūt. aut philo
platonē sequit aut plato philonē. hic romā demiq; venies cū petro aplo conuersatio
nē habere cepit. a quo de fide optime edoct⁹: multa de laudib⁹ xpiane religionis
postea scripsit: q̄ (vt diuus testat hieronym⁹) inter ecclīasticos cōputanē codices
⁊ qui āmaxie in q̄nq; moysi libros pclaros edidit cōmētarios: sunt ⁊ alia eius cō
plurima scripta.

Agrippina ger/
manici cōiux

AGrippina marci agrippe ex iulia octauiani cesaris filia genita fuit. Gaij cali
gule impatoris mater: q̄ inter mulieres pclaras computat. hoc tpe a Tiberio
mult⁹ iniurijs vexata: mortē sibipsi a cibo abstinēdo imperauit. hec adhuc admo
dū adolescētula germanico fue etatis insigni iuueni ⁊ plurimū reipublice opportuno
ac tiberij cesaris augusti filio adoptiuo nupta fuit: satis ob hoc fulgida. hec ex eo vi
ro suo cū tres enixa fuisset mares: ex q̄bus vn⁹ Caius caligula fuit: qui postmodum
romanis pfuit. ⁊ totidē eque femellas: ex quib⁹ agrippīa neronis mater extitit. Cū
ope tiberij pēis vt p compto habitū est veneno sublatū virū suū egreferret. ⁊ femi
neo ritu plāgore plurimo viri sui necem deflet. in tiberij odiū incidit. adeo vt ab
eodē cā brachio tenēte ⁊ eburgationib⁹ plurimis infestaret. Sed egregia mulier
indignū rata q̄ i se agebat a cesare: morte fastidia stomachi pīcipis effugere dispo
suit. q̄ cū aliter satis cōmode nō daret: fame generoso alo accersire statuit. ⁊ ꝫsequē
nere cepit. qō cū relatū esset tiberio ignarus quo ieiunū tenderet: ne tam breui spacio sese suis subtraheret
iniurijs: nil pficientib⁹ minis aut verberib⁹ vt cibū caperet: eo vsq; deducti est vt cibū guttur
ter impingi facer et: vt hoc mō alimēta nolenti pstaret. At agrippina quātomagis exacerbat iniurijs: tā
to acriorib⁹ pposit⁹ ⁊ incepti perseueraus: sceleti principis insolentiā mortes supauit. qua quidē morte ⁊
si plurimū glorie sibi apud suos queliuerit agrippina: tiberio tñ longe ampliꝰ ignominie reliquit.

Agrippa magnus

AGrippa magn⁹ aristoboli regis filius patri i regnū succedēs: regnauit ānis se
ptē iudeis. hic fuit nā bon⁹ ⁊ cauitatē irlim ꝓpijs sumptib⁹ plurimū exorna
uit. filius aūt aristoboli quē pater herodes interfecerat ad tiberiū venit. illo aūt nō
suscipiēte accusationē: relictis rome ad aliq̄rū potentiū notitias ambiebat. maxi
mus aūt colebat officijs germanici filiū Gaiū: cū adhuc esset puer⁹. Qui cū futu
rū cū aliq̄n pdixisset impatorē: apud tiberiū accusatus fuit. is statim cōclusit iuf
sit agrippā qui sub grādi crūna vsq; ad mortē tiberij in carcere p sex menses tene
bat. Sed eo defuncto gaius eū a vinculis soluit: ⁊ tetrarchiā philippi ei tradidit
tam e mi iste decesserat ⁊ regem appellauit. ⁊ p cathena ferrea quā gerebat in car/
cere aureā ei condonauit. Eūq; e roma profectus irlim: templū visitans: hostias ce
lebrauit. Ibiq; cathenā aureā quā ei caius dederat suspendit. vt maximū casum eius ex hoc pperuo indica/
ret. inde theatrū romano more ꝗstruxit ⁊ amphiteatrū: ⁊ alia plurima mommēta. Demū in cesariā descē
dēs cū se deū appellari pmisisset ab angelo pcussus: ⁊ tumēte corpe: aut q̄ mō dicebat de⁹ nūc mort⁹ nec⁹
ꝗstringor: q̄bus dictis anno etatis sue. 57. expirauit. Relinquēs agrippā filiū decimūseptimū annū habē
tem herodē ⁊ tres filias beroniceē: mariā ⁊ drusillā. Habuit quoq; frēm noie herodē caladis regē: qui pro/
pter tenerā filij etatem in regno pfuit.

Ratisbona insignis ⁊ memorie digna vrbs ac libera ad ripas danubij sita: a Tiberio Nerone cõdita: anno quo xps ihesus pro salute generis humani passus est. Baioarie olim metropolis hanc regionẽ anti quitus norici tenuere. Cui⁹ adhuc portio transdanubiũ sita noricũ appellant. Noricis autem baioarios successisse. Et cum reperiã vetustissimos codices hanc baioariam appellant: quaz moderni bauariã dicunt. ⁊ a bois baioaricum nomen descendisse plusium est. Cui Strabo vires adhibet romani baios gallor⁹ gentes e finibus secerunt. Inde migrantes circuiacẽtes bistro loco ciz thaurisios habitarũt. Constat igit eos in pannonia consedisse: ⁊ inde facile in noricũ communiã regionẽ migrasse. Quãq; oliz re serta vt Strabo tradit nunc cultissima est. magnas ⁊ ambitiosas ciuitates habẽs ⁊ oppida nobilissima. Ratisbona vero ornatu ceteras excellit. Pontificales vrbes in ea quinq; sunt: quaruz nunc metropolis est Salzburga vocata ex flumine cui adiacet. veteres iuuauiã vocauere. Ratisbonẽsis aũt ep⁹ at⁹ oliz clarissim⁹ fuit: cui ⁊ tota bohemia subiecta erat. hec vrbs septẽ noib⁹ insignita fuit. quib⁹ in suis iurib⁹ ⁊ liberaliib⁹ clariuit. P̃zimo a sui cõditore Tiberina vel Tiburina dicebat. Tiberius cũ iulie augusti vxoris filius: ⁊ ipsi⁹ augusti priuignus: quẽ cũ augustus in filiũ adoptasset: mox magno exercitu cõperato cõtra noricos ⁊ vindelicos misit: qui eos i prelio superauit ⁊ hanc vrbẽ apud noricos edificauit. Secũdo vrbs quadrata lõgo tpe dicta. cũ ad quadratã figurã ⁊ quadrat⁹ lapidib⁹ magnis muro circũdata fuit vt in reliquijs veter⁹ muroz⁹ retro sanctũ paulũ cerni põt. Tercio byatospolis vel biaspol ob ruditatẽ ppli agrestis: qui ore biante vt rurales finitimi faciũt verba byantia pferebãt. vel ab byantiũ aq̃rũ ppe ciuitatẽ cõfluxu. cũ danubi⁹ naba ⁊ ymber tẽ. fluuij in latere aquilonari cõfluãt. Quarto germeinsheim a populo germanie qui cã frequẽtare solebant: vel a germanico qui ciuitati pfuit. Quinto reginopolis ob frequẽtes cõuẽciones primapũ ⁊ regũ vt hodie arce turres ac excelsa edificia magnatq̃ oñdũt. Sexto ymbripolis a fluuio: cũ ymber fluui⁹ septẽtrione versus i danubiũ fluit. ⁊ vernacula lingua hoc nomẽ regenspurg adhuc seruat. cũ in tali cõfluxu olim ciuitas incepta fuit. Septio ratisbona dicat. aiz rates ob mercimonia ⁊ tpe karoli magni ad bella ibi cõfluebãt: ⁊ tãq̃ firmiter sita ⁊ edificijs roborata: hodie ratisbona appellat Danubi⁹ aũt

fluuius germanie ꝓmaximus. qui ⁊ hister dict⁹ vt Solinus habet germanicas ingis oriꝫ: mon te effusus qui rauracos gallie aspectat. Seragi ta annes in se recipit ferme oēs nauigabiles: hanc vrbem insignē preterfluit. Et furnissimo ponte lapideo plurimoꝝ artiū ciuitatē cū subur bio iūgit. De quo scribit. Pons fieri cepit dñi dum annus incepit. Mille centenus octē septuagē tenus. Karolus magn⁹ christianissim⁹ imperator cū armis baioariā sibi subiecit: ⁊ tassilo baioa rie dux desiderij regis longobardoꝝ gener: quē prius deuicit stimulis vxoris conatat⁹ hunis si bi ꝓximis sollicitatus bellū in karolū mouet. Is sua celeritate pacē cōfecit obsidib⁹ ante rece ptis. vrbē ratisbonā tūc q̄dratā dictā aggressus cōuersus in eos q̄ eā occupabāt a fide nra alie nos. Et eaꝫ vi cepit coegitq; vt xpi fidē integre reciperēt. In eo bello magna cedes boīm ante ratisbonā edita. Et magna multitudo infidelū ac bunoꝝ absūpta de suis q̄ aliēs amisit: qui in basilica sci petri extra muros vrbis sepulti sūt. Ab eo tpe hec inclita vrbs magnū incrementus accepit. Basilica q̄ decoraf episcopali sūmo: in honore tandē sci petri dicata: pr⁹ ob fraternita tē canonicoꝝ ratisbonensiū ⁊ remēsiū ecclia sci remigij appellata. Opus preclarissimū in vrbe nondū cōpletū. Et cenobio sci Emmerāmi oꝛ dinis sci bñdicti amplissimo: mō asteriaq; dña rū plura bꝫ: precipue super⁹ monasteriū virgi nis gliose. Inferius in q̄ diuus Erhardus epūs quiescit. Plures i ciuitate domus cōsecratas ec clesias hñt: ⁊ ꝓprias sacerdotes. Arnolfus ait imperator q̄ hūc locū pre ceteris imperij locis sū me dilexit. murꝫ ampliauit ⁊ monasteriū sancti emerāmi inclusit ⁊ plurimū adornauit. A cede em normānoꝝ redies baioariā ossa sancti dio nysij ariopagite in fine sue etatis cenobio tradi dit cū libro euāgelioꝝ ornatissimo ac līis aureis ꝑscripto: ⁊ demū apud eos sepult⁹. Ornaf ⁊ b ciuitas gloriosō martyre scō Emmerāmo epō: ⁊ scō wolfgango eius loci vndecimo epō: q̄ mi ra apō eos gessit: monasteriūq; sci pauli ꝓtru xit. Albertus q̄ magn⁹ oim doctrinarū peritissi mus apud eos epatū rexit. Ideo de his patro nis per ratisbonenses scribit.

Gaude ratisbona super excellentia dona
Concludis duo bis in te gratissima nobis
Corpora sanctoꝝ sacer est dionysius hoꝝ
In numero primus emerāmus laude nec̄mus
wolfgang⁹ erhardus neuter⁊ medicamie tard⁹
Quatuoꝛ istoꝝ precibus necnō alioꝝ
Hic cōtentoꝝ ducamur ad astra poloꝝ

Vienna pānonie nūc austrie vrbs preclarissima ad danubiū sita. Is fluuius bauariā: austriā: vngariā secās: p rascaam atq; bulgariā cū sexaginta nauigaliū⁹ i euxinū defecdit. Vltraq; t memorabiles alluit vrbes Inter quas nulla ditior: nulla populosior: nulla vetustior est q; Vienna australium ciuitatū regiumq; caput. Dec olim flauianū (vt in vetustis ducū ꝓuilegijs habet) appellata. A flauio prefecto qui huic regiōi prefuit: ac vrbē incho auit aut ab imperatore flauio ad danubiū ꝓfecto vt aras ob romani imperij metas collocaret. Et ibi cōdita vrbs ex aris vocabulū sortita sit. Cuius flauianū theotonica flabien ꝓnunciēt: nō est ab re longo tpis tracta: prima vocabuli syllaba remota (vt plerūq; fieri cōperim⁹) bien remansisse Indeq; dicta Vienna. Quāq; alij a paruo flumine qō inter suburbia fluit nose vienna dictuz putāt. Vienna aūt vrbs magnifica ambitu muroz cingit duoz miliū passuū: ꝫ habet suburbia maxima t ambitiosa: fossa t vallo cincta. vrbs aūt fossatū magnū habet: indeq; aggere prealtum: menia deinde spissa t sublimia frequēteq; turres: t ꝓpugnacula ad bellū prompta. Edes ciuium ample t ornate: structura solida t firma alte domoz facies magnificeq; visunt. Vnū id dedecoris est q⁹ tecta plerūq; ligna comegūt pauca lateres. Cetera edificia muro lapideo consistunt. pcte domus: t interi⁹ t exterius splendēt Ingressus cuiusq; domū in edes te ꝑcipio venisse putabis. Nobiliū ꝓlatoruq; dom⁹ libere sunt. Sanctis celū tenentib⁹ ipsiq; maximo deo templa dicata t ampla t splendida secto lapide cōstructa pulcida: t colūnarū ordinib⁹ admirāda. Sanctoz plurime t ꝑciose reliquie. Argēto auro t gēmis vestite. temploz ingens ornatus. Ciuitas in episcopatu Pataviēsi est: maioz filia matre Quatuor ordines mēdicātes Scoti t canonici regulares sancti augustini admodus diuites habiti. Monasteriū q; sacre t sancte virgines. Ibi q; monasteriū est ad sanctum hieronymū nuncupatū: in quo meretrices cōuerse reperiunt: que die ac nocte hymnos lingua theotonica decantant: quarū si qua redire ad peccatum

cōprehensa fuerit in danubiū precipitat. Sed agunt ibi pudicā sanctāq; vitā. Rarus te bis frno mal⁹ audit. Scola ḡs hicē liberaliū artiū ac theologie t iuris pōtificij. Noua tñ t ab vrbano sexto papa ꝓcessa: magn⁹ studētiū numerus eo cōfluit ex vngarie t alemanie partib⁹ superioribus ciuitatis pp̄is quinq̄ginta miliū cōmunitatū credit. Cōsulatus octo t decē virorū eligit tum iudex qui iuri reddēdo preest deinde magister ciuiū qui curā ciuitatis gerit: magistratus alij nulli sunt nisi qui vini exigunt vectigal ad illos oīa referunt quorū potestas annua est Incredibile videri pōt quot p dies singulos in ciuitatē victualia ingerunt ouorū t cancrorum mlte quadrige aduenūt. Pisces volatilia sine numero afferunt: vbi aduesperascit nihil venale ex his inuenies. vnde mia bis ad quadraginta dies ꝓtendit. Nullo nō die trecenti currus onusti vino bis terq; inferunt. Ducentos t mille equos indies ad op⁹ vindemiarū exercent. Incredibile dictu est quā ea vis inducat vini quod vel Vienne bibit vel ad extraneos per danubiū contra cursum aque magno labore mittit. Celle vinarie adeo ꝓfunde ac spaciose sunt: vt sub terra nō minus quaꝫ supra terrā edificiorū apud Viennam esse ferat Plateārū solū: stratū lapide duro vt neq; plaustroꝝ rotis facile conterat. In domibus multa t munda suppellex. Equorū iumentorū t oīs generis capacia stabula vbiq; formices aule late verum his estiuaria sunt loco triclinioꝝ que ab his stube vocant: nam hyemis asperitatem hoc domitant modo. Fenestre vndiq; vitree ꝓlucet: t hostia plerūq; ferrea. In his plurime aues cantant: rare apud eos familie veniste: ad ueue aut inquilini fere omnes nouissimis diebus hec vrbs Vienna primaria Imperatoris Friderici tercij dum municiias maximas cum Mathia vngarorum rege gereret: multa eius bella in se conciauit: qui damna multa Vienēsibus t incōmoda imperatori intulit: t tandem ciuitatem ei abstulit: quam post mortem Mathie Fridericus tercius iam veteranus per filiū Maximilianū regem in suam potestatem iterato redegit.

§NVREMBERGA§

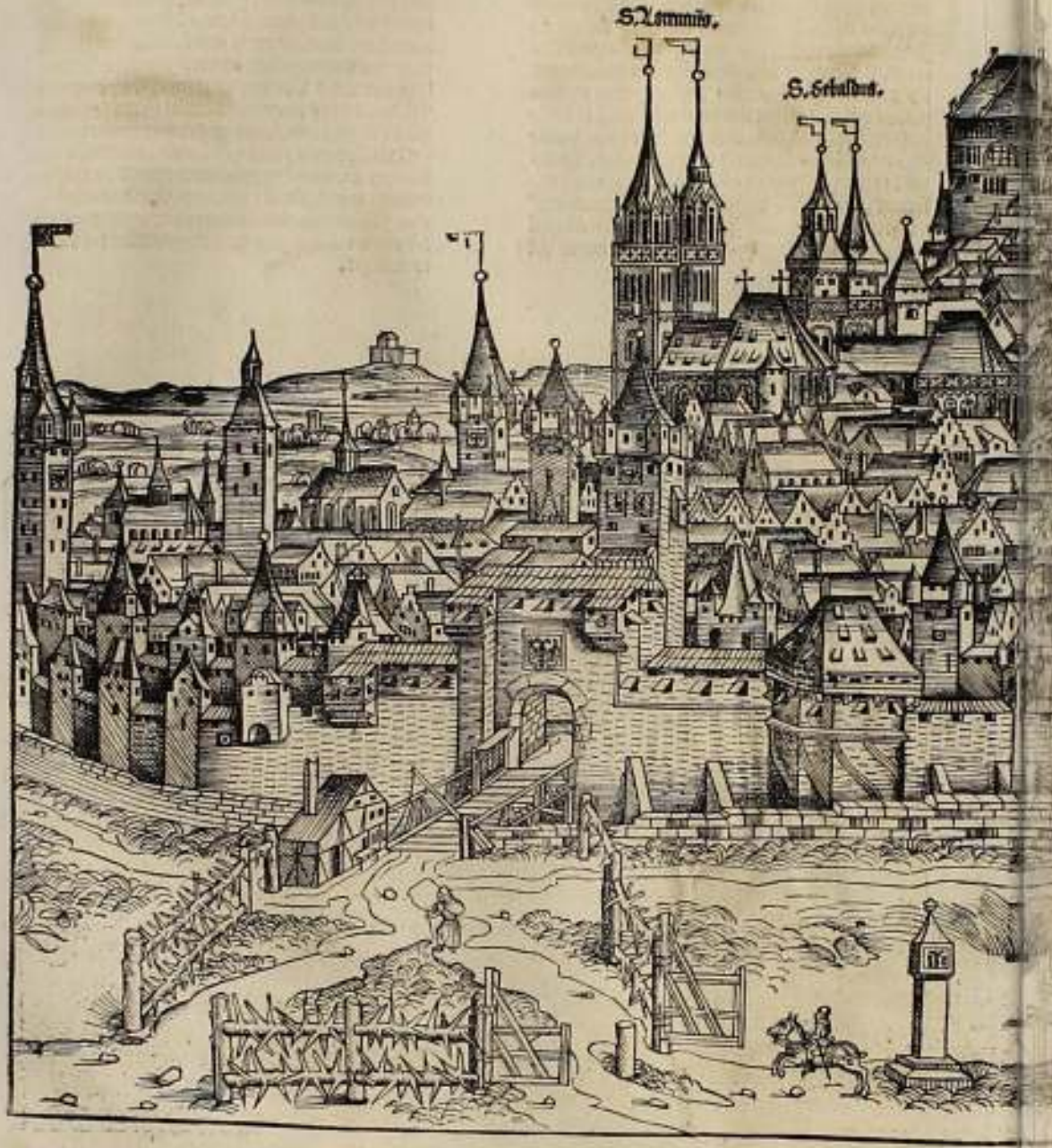

Nuremberga vrbs tota germania: ⁊ apud exteras gentes nominatissima celeberrimaq; Emporiū germanie amplissimū: magnificis operibus publicis ⁊ priuatis ornata. Arx regia in colle vrbi supereminet vetustissima. ex qua intra vrbem ⁊ extra prospectus est. A qua ciuitatis nomen ortum fuisse quidam arbitrant. quam plerique a Tiberio Nerone imperatore: post tiberine constructionē condatā Aut a Druso nerone fratre suo qui germanos deuicit denominatā dicunt Nerobergam. Tiberius cuius cesar genus paternū a Tiberio nerone trahit. qui lutiam drusillam (vt Suetonius tranquillus scribit) grauidam: ⁊ ante tam apud se filium enixam: petenti augusto concessit. Nec multo post diez obijt vtroq; liberorū superstite Tiberio druso; neronibus. Inter cognomina ⁊ Neronis assumpsit: quod significat lingua sabina fortis ⁊ strennuus. Tiberius post hec comatā galliam rexit. ⁊ barbaroꝝ incursionibus ⁊ principum discordia inquietā. Ex hinc rheticam: vindelicāq; bellum inde pannonicū indeq; germanicū gessit Rhetico atq; vindelico gentes alpinas. pannonico brennos ⁊ dalmatas subegit. Germanico quadragesimo anno deductoꝝ traiecit in galliā iuxtaq; ripaz rheni sedibus assignatis collocauit. Quasobres ⁊ ouās ⁊ curru vrbem ingressus est triumphalibus ornamentis ornatus. Cui postea glorie ampliori cumulus accessit: toto illirico quod intra italiam regnūq; noricum ⁊ traciam ⁊ macedoniam interq; danubiū flumen: ⁊ sinum maris adriatici patet perdomito ⁊ in ditionē redacto. Iste Claudius Tiberius Nero (vt Eutropius tradit) prudens in armis: satisq; fortunatus ante assumptum imperiū fuit. Et ciuitates suo nomine appellari iussit. Vetustissimi tamen historicoꝝ codices luteris scripti peruetustis. eam arcem castrum noricū appellant. Romani enim vt hostes post alpium saltus meatusq; insidentes: ab incursibus phiberent. In collibus ⁊ tumulis norice ac plerisq; regionibus germanie arces extruxerunt. De quo si plura fine testimonio diceremus: fidem nobis paruā adhibitū iri dubitamus. Cum in noricis (vt Strabo grauissimus autor tradit) ⁊ thauriscis habitēt hoc omnū impudentissimas incursationes repressit Tiberius: ⁊ eius frater Drusus etate vna: per tota alpium ipsarū montana quidam terrarū extant tumuli: qui cōmode coli valeant. valleſq; bene condite. De quo meminit Virgilius in fine tertij libri georgicoꝝ. Tum scias aereas alpes ⁊ noxica si quis castella in tumulis. Ea presidia posuerunt que germanos a rebellione ac motibus deterrerent. Habet itaq; hec vrbs verticem in qua vetustissimū castellū vrbis pro custodia constructū est. Glorioſus quoq; pontifex summus Pius eius nominis ordine secundus scribit. De nuremberga dubium francone an baioarie cedat: Ipsum nomen indicat ad baioarias vrbem pertinere: Norimberga enim noricus mons significat. Ob quā rem patet noricoꝝ ciuitatem fuisse. Noricis aūt baioarios succesisse. Ea nūc portio terre baioarie: que inter danubiū ⁊ Nurembergam iacet noricam appellat. Ciuitas tamen in dioecesi Babenbergensi: que ad francones pertinet: sita. Ipsi Nurembergenses nec bauari nec francones videri volunt. Sed tertiū quoddam seperatū genus. Urbs ea nobilis amne pegnicio interlabit. ⁊ in ptes duas diuidit: ac pontibus lapideis pulcherrimis trahicit. In agro sterili ⁊ arenoso condita. atq; ob eam rem industrioso populo. omnes aūt plebei opifices ingeniosissimi aut plerūq; negociatores prudentissimi. Repertores ⁊ magistri mirandarū ac subtilium operū ⁊ artium que ad decorem ac vtilitatē hominum plurimū conducunt. Quamq; hec inclita vrbs a quibusdam inter nouas numerari censeat. cum paucis in veterū monumentis reperiat: nullaq; antiquitatis vestigia in ea appareant: preter arcem opus laude ⁊ vetustate dignū: atq; perpaucas edes. Cum igit de nomine ac conditoribus qui fuerunt ⁊ quibus temporibus certatio sit ⁊ sub iudice lis: ea relinquamus: cum de alijs vrbibus ne dum italie ⁊ germanie: Verum ⁊ de roma matre vrbium dubium extat. Nam vrbem terre mariſq; dñam quam nunc romani incolunt vt Dionysius halicarnaseus de antiquitate romanoꝝ tradit: vetustissimi barbari siculi tenuisse dicunt qui vero ante hoc fuerint: neq; vt habitata sit ab alijs: neq; vt deserta fuerit: nemo quicq; habet certi qō dicat. quā aliqui a congregatione hominū: alij a troianis: alij ab euandro: ceteri a romulo conditā scribunt. Reliqua igit prosequamur. Constat Nurembergā temporibus Karoli magni in floze fuisse. Karolus enim magnus rex francoꝝ qui talia tāq; multa gerebat vt simul ecclesiam: romanūq; imperiū instauraret. saxonibus domitis: huttonibusq; gallicis sibi fedele coniunctis: pacem cū Tassilone baioariorū duce. Adriano pontifice romano sequestre iniit. Sed cū accersitus Tassilo nec accederet: nec obsides ex federe promissas mitteret. Bellum illi Karolus indixit: ducens in baioariam copias tripartito distribuit. Ipse enim cū parte tercia copiarū Nuremberge: ⁊ in locis finitimis sua firmabat castra. Et austrasios turingos ⁊ saxones ad danubium castrametari iussit. Pipinus filius cum exercitu italico ad Tridentū descedit. Cum itaq; Karolus prudenti consilio castra firmasset prope Nurembergā in formam sui tentorij Sacellum construxit: quod postea Leo tercius summus pontifex: cum ad Karolum properaret qui apud padebrunam saxonie oppidū erat summa acceptus reuerētia: procereſq; duxit: qui honesto illū deducerent comitatu. Rediēs roma in honore diue Katherine martyris dicauit. Ferūt nōnulli eam vrbem fuisse olim sub dominio nobilissimi comitis francoꝝ Alberti: qui cū fraude bathonis epi maguntinēsis a Ludouico impatore obtrūcatus deinde in ius imperij cessisse. Postea vero eā in ditionē imperij venit: Sūma fide: constantia: ⁊ officio romanū imperiū coluit. Regibusq; romanis fidē constantissimā semp seruauit. In discordia tamē ceſarū calamitates ac damna grauia pertulit. Heinrico eūm quarto regnū occupante filius eius rex romanoꝝ p diuinam vt vidēt vltionē: patrē bello persecutus fuerat. Receſſit itaq; filius in Nurembergēses fidē genitori

seruantes: auxilio suorum fretus: Nurembergā obsessam recepit: quod Otto Frisingensis ⁊ Gotfridus Viterbiensis haud ignobiles historici scribunt. Idem Heinricus rex herbipolim petēs. Erlongo electo Robertum prefecat. Deinde dimisso sarcinibus ei baioarijs: castrum norici obsidione cinxit. Ipsoq; expugnato: Ratisbonā norici ducatus metropolim adijt: quē pater exulatio subsequēs roberto fugato: erlongū restituit. Inde ꝓgressus ratisbonensiū auxilio filio vrbe fugato: ibi Vlricum pontificē cōstituit ac Theobaldi marchiā ꝑ bohemos deuastauit. Conradus suetus qui defuncto Lotharo in romanoꝝ reges declaratus erat: ac ducēte in asiā expeditionis suasu diui Bernardi abbatis clarevalensis munus assūpsit eam vrbem instauauit: ⁊ insigne monasterū ⁊ abbatiam ordinis diui benedicti ad sancti egidiū nuncupati: In celebriori vrbis loco fundauit. Nurembergenses a conrado rege Ceteriscq romanis imperatorib⁹ incrementū plurimū habuerunt: nec arbitrandū est eam vrbem ipsius pulchritudinis ⁊ amplitudinis a principio instaurationis fuisse. Verum temporibus karoli quarti imperatoris romanoꝝ ac regis bohemorum maiore ambitu: mēnibus nouis aucta fuit. Munita nūc erat: post alta menia ⁊ antemuralia: ingenti claudit per circuitū profunda ac lata fossa. Habet quoq; ꝓpugnacula. murum crassissimum: ⁊ turres quinq; ⁊ seraginta supra trecentas. Edifitijs edibus ciuiū amplissimis ⁊ firmissimis exornata. ⁊ in medio ferme germanie sita. Cives eius cum industriosi sint: legibus imperialibus instructi. Senatū ⁊ magistratus ordinem habent a plebe distinctū. vetustiores ciues rempublicam administrāt. plebs tamen suis rebus studet ⁊ de publicis minime curiosa est. Plures in ciuitate basilice ample ⁊ ornatissime extāt. Et preter parrochiales ecclesias celeberrimas sancto Sebaldo ⁊ sancto Laurentio dicatas Quatuor mendicantiū loca magnifici operis habet: que ciues diuersis temporibus edificauere. Monialesq; sacre virgines ad diuam Katherinam ⁊ sanctam Claram duo monasteria habent. Crucigeri ordinis theutonicoꝝ spaciosa vrbis loca possident. Extat quoq; in ea Carthusiense cenobiū edificij magnificentia ampliss imū ⁊ pulcherrimū. atq; sanctissime virginis marie sacellum regale in foro ornatissimū cum fonte pulcherrimo. Gaudet hec insignis vrbs de suo regio patrono diuo Sebaldo. is fuit vita ⁊ miraculis clarus: Et signis imperialibus. Pallū enim: enses: sceptrum: poma: coronāq; karoli magni Nurembergenses in eoꝝ archiuis obseruant. que in coronatione noui regis ob sanctitatē ⁊ antiquitatē auctoritatiē prestant. Datur enim hoc vetustati: vt plus maiestatis habere videant: pondere noua carent. Ornat eā ꝙmaxime imprecabili ac diuinissima lancea que ihesu xpi latus in cruce aperuit. Ac particula crucis famosissima. ⁊ aliis reliquijs toto orbe celebrandis. Que die tredecima post pasce gaudia: populi frequentia ex varijs prouincijs summa deuotione quot annis visunt. Idēo in eius laudem adiungit.

O decus eximium norici Nuremberga serena
Vrbs celebranda nimis regia sidereā
Tu populosa viris: tu formosissima rerum
Virtutumq; parens: tu religionis amatrix
Iusticiam sacramq; fidem: pacemq; propinquis
Antiquasq; patrum leges ante omnia seruas

Sacrosancte militantis ecclesie fundamenta quibus tota huius edificij fabrica confidenter innititur sunt sancti apostoli. quos deus elegit primitias in salutem gentiū omniū. Ipsi sunt bases ecclesie super fundamento: preter quod nemo aliud ponere potest quod est christus ihesus summo angulari lapide solidati: vt veritas que ante legis ⁊ prophetarum preconio vehebat per apostolicam tubam in salutem vniuersitatis exiret: sicut scriptū est. In omnem terram exiuit sonus eorum. Ab ipsis nāq; est ꝓpagata ecclesia: ⁊ vsq; ad mundi terminos verbo predicationis extensa. hanc ortemus: miraculis: eremplis: sanguisq; effusione plantauerunt. Quaptopter digne patres: fundatores: edificatores: ordinatores pastores ⁊ pontifices vniuersalis ecclesie vocant. Munus atit muneris sacramentū ita dīs ad omniū apostoloꝝ officium pertinere voluit: vt in beatissimo petro omniū apostoloꝝ summo collocaret: vt ab ipso q̄si quodam capite dono suo velut in corpus omne diffunderet vt extorrem se misterij intelligeret esse diuini qui ausus fuisset a petri soliditate recedere: hunc enim in consortiū individue vnitatis assumptum. Id qō dīs erat voluit nominari dicendo. Tu es petrus ⁊ super hanc petram edificabo ecclesiam meam: vt eterni templi edificatio mirabili munere gre dei in petri soliditate consisteret: hanc ecclam sua firmitate corroborans: vt illā nec humana temeritas posset appetere: nec porte inferi contra illā ꝓualerent.

Data est mihi potestas
in celo etiam terra :
Salvator :
S. Petrus.
S. Johannes.
S. Andreas.
S. Jacobus maior.
S. Jacobus minor.
S. Bartholomeus.
S. Thomas.
S. Matheus.
S. Judas.
S. Simon.
S. Matthias.
Leo.
Aquila.
Homo.
Bos.

Spiritussancti missio

Annus deus ac parēs olim: vt nouis cultoribus nouā legē daret doctorē iustitie misit e celo. Jo vt premissū est crucī affixus vltro spīm posuit. Sed qm̄ p̄dixerat se tercia die ab inferis resurrecturū: metuētes ne a discipulis surrepto corpore vniuersi resurrexisse eū crederēt: detraxerunt eū cruci: t cōclusum in monumēto firmiter multatī custodia circūdederūt. Verū tercio die ante lucē: ter remotu facto: repente patefactū est sepulchrū. Et custodes attoniti obstupefecerat pauor. integer e sepulchro ac viuus egressus in galileā p̄fectus est discipulis ꝯgregatis: scripture sancte lras id est ppharū archana patefecit: que anteq̄ pateret perspica nullo modo poterāt: q̄ ipsius passionēq̄ eius annūciabāt. Ordiato vo discipulis suis euāgelio: ac nōis sui predicatione circūfudit se repente nubes: eīq̄ in celum sustulit q̄dragesimo post passionē die. Post beatā eīm t gloriosam resurrectionē quo verū dei templum iudaica impietate resolutū: diuina in triduo potētia suscitauit. Quadragenarius sanctoꝝ dier̄ numerus expletus: mox corporalis p̄sētie extēdit: ut fides resurrectionis vocumenns necessarijs munirer. Apli itaq̄ t discipuli oēs post ascēsionē dn̄i (sicut Lucas i actibus aplorꝝ meminit) a mōte oliueti regressi statim venerūt hierosolymā: t ascenderūt in cenaculuꝫ vbi manebāt in oōne t humanitate pseuerātes cum mulieribus t maria matre ihu t fribus eius meditātes in lege dn̄i: ac mādatoꝝ eius die ac nocte: donec induerentur vtute ex alto. In his aūt diebus q̄ inter resurrectionē dn̄i t ascēsionē fluxerūt mor̄ dire mortis auferr. Et nō solū aīe: sed etiā carnis imortalitas declarat. In his per insufflationē dn̄i infundit aplis oībus spūssanctus: t hīō aplo petro supra ceteros post regni claues ouilis dn̄ica cura mandat: Per omne deniq̄ hoc tēpus prudētia dei curauit: atq̄ suoꝝ t oculis insinuauit t cordibus: vt dn̄s ihs vere agnosceret resuscitatus: qui vere erat natus t passus t mortuus. Ab illo aūt die quo dn̄s super oēm celoꝝ altitudinē ascendit: decimus dies occurrebat qui ab eisdē resurrectione q̄nquagesimus: vt sacra testat hystoria. Cū discipuli pariter essent: acceperunt munera spūs sancti p̄missa que poscebant. Et factus est repente de celo sonus: t replent totam domum vbi sedebant t apparuerunt illis dispartite lingue tāq̄ ignis: t repleti sunt oēs spiritusancto: t ceperant loqui varijs linguis. Sicut eīm hebreo quondā populo ab egyptijs liberato: quiquagesimo die post īmolationē agni lex data est in monte syna. Ita post passionē qua verus dei agnus occisus est: q̄nquagesimo a resurrectionis eius die in aplos plebēq̄ credentiū spūssanctus elapsus est: vt facile diligens xp̄ianus agnoscat inicia veteris testamenti euāgelicis ministralle principijs: t ab eodem spū conditū fedus a quo primū fuerat unctū. His aūt muneribus imbuti apli oīa que de xp̄o p̄ pphetas scripta fuerāt primus intellexerūt: Cōmunicq̄ secreto simbolū edentes: nr̄e fidei fundamēta iecere. Et petrus quidē aplorꝝ princeps iuxta hieremie pphetā t isaie atq̄ psalmiste dixit. Credo in vnū deum patrē oipotentē creatorē celi t terre. Andreas in abacuck verbo subdidit. Et in ihm xp̄m filiū eius vnicū dn̄m nr̄m. Cui t Johannes adiecit. Qui conceptus est de spūsancto natus ex maria v̄gine. vt isaias predixerat. Ecce v̄go ꝯcipiet t pariet filiū. Jacobus vero t Jsaie pphetā affirmās dixit. Passus sub pontio pilato crucifixus mortuus t sepultus. Thomas deinde Osee pphetā contestās ait. Descendit ad inferos: tercia die resurrexit a mortuis. Posta Jacob maior p̄tulit. Ascendit ad celos sedet ad dexterā dei patris oipotētis. Philippus q̄s mox adiciens inquit Inde venturus est iudicare vivos t mortuos. Bartholome⁹ postmodū cecinit dicens. Credo in spūsanctū. Cui Matheus subiecit Sanctā ecclīaz catholicā. Symon vo t Judas atq̄ Mathias deniq̄ reliquus p̄fecerūt dicētes. Sanctoꝝ coīonē. Carnis resurrectionē. Et vitā eternam Amen. Symboloq̄ p̄fecto apli multa ꝓstituere de oī ecclia: unde diuino cultu intenti Jacobū frēm dn̄i hierosolymoꝝ pōtifice cōstituerūt virū a ntitate sanctissimū: q̄ mistaq̄ simplici ritu celebrare cepit dicēdo pater nr̄ tē. Hac q̄ppe rōne xp̄iana respublica virorꝝ scz t mulierū crescere multū cepit. Propter q̄ petrus aplūs bonis instructus ecclīas ꝓfir maturus septē diaconos delegit videlz Stephanū: philippū: peorū: nicanorē: tymonē: parmenā t nicolaū anthiocenū aduenā. Illi q̄ ad veros xp̄i ministros p̄nebāt pagere ceperūt. Totū postremo orbē p̄ p uincias inter se partiti sunt. Et thomas quidez parthos: medos: persas: hircanos: bactrianos t interna gentū indoꝝ sortē est. Mathe⁹ macedoniā t ethiopiā. Bartholome⁹ licaoniā t ceteriorē indiā. Andreas achaiā t scithiā. Johānes post morte virginis marie asiā. Petro aūt pontus galatia bithinia capadocia italia t tandē roma obtigit. Jacob⁹ maior hispaniā: Judas mesopotamiā. Symon zelotes egyptū: Philippus galliās tē. accepit: de q̄bus aplis mox narrabim⁹. Discipuli itaq̄ p̄ p uincias dispsi fundamenta ecclie vbiq̄ posuerūt: faciētes t ipsi i nole magistri dei magna t pene incredibilia miracula: q̄ descendens instruxerat eos virtute ac ptāte qua posset nouę annūciationis ratio fundari t cōfirmari.

Assumptio marie dei genitricis

Coronatio Gloriose virginis Marie In celis :

a mundi. 4233. a x. 34.

Gloriosissima semp̃q; virgo maria dei genitrix intemerata: post ascensionē dñi thesu: cōuersationē ad humane vite exemplu: in ea in actibus apl̃oz testāt: generaliter cum apl̃is habuit: q̃uscz repleti fuerunt gr̃a spūsancti. Post missiōe vo spūsancti z apl̃oz dispsionē vt dicunt Hieronymi refert. Gabriel archāgelus tāq; celestis paranymphus eā virginē sanctā z corpe z mēte intactā custodiuit: atq; iohānes euāgelista cui eā de cruce filiꝰ cōmiserat: virgo v̄ginē seruauit officiosissime vsq; in finez vite suē: z tāq; adoptiuꝰ filiꝰ administrauit. Habitatio aūt eiꝰ vsq; ad mortē p̄e nimio amore ī loco illo fuit vbi oia in q̃bus passus fuerat loca intuere posset: vt sui⁹ ꝑsolaret aspectibus. z in mōte syon cella vbi morabat z Johānes missas celebrauit oñdit: quia (vt dicunt hieronymꝰ scribit) impatiēs amor hoc inter cetera p̄cipuus hꝫ vt quē desiderat: semp̃ inuenire se credat. Nec mirū si christꝰ est ab oibus amādus: multo ardentꝰ ab ea cuiꝰ et dñs z filiꝰ erat. Multis eēdē afficiebat coloribꝰ z amoris ardoribꝰ estuauerat post filij ad celos ascensum: duz secū tacite cuncta reuoluerat: q̃ audierat viderat z cognouerat Tādez cū ol plena esset gr̃a: olq; vtute illustrata. Anno a nitate filij eiꝰ thesu xp̃i q̃dragesimonono etatis vo sue. 63. abdormiuit in pace: vbertimeq; claritatis eterne gr̃am possidere meruit: quā ab eius filio christo thesu plenissime accepit. Ad cuius aūt exeq̃as deo sic volēte (vt doctores sancti scribūt) oēs affuere apl̃i. Et dñs ipse nr̄ thesus christus cū tota celoz curia: quātuz fas est credere: eidē tot festiuus occurrit: z cū gaudio eā in aīa z corpe in celum assumpsit. Secūdq; ī throno collocauit. Vixit aūt post mortē filij. 16. annis: cuius anteā. 47. etatis haberet annos. Nulli aūt dubium in eius gloriosa assumptione z coronatione oēm illā celestem curiā tunc exultasse ineffabili letitia: tunc iocunditā esse inestimabili charitate cū oi gratulatione iubilasse: nec mirū q; honoꝝ matrem⁹ eiꝰ est. qui est natus ex ea quez oēs celoz ordo venerat z adorat: sup se eleuatū cū p̄e in sede maiestat dñi. Ad throni igit celsitudinē intemerata mater z v̄go p̄cessit: atq; in regni solio sublimata: p̄ xp̃m gl̃iosa resedit.

Nota

PRIMVS PAPA

Petrus papa primus: apl̃oz princeps: natione galileus ex bethsaide vico: iohānis filius andree apl̃i frater: primus sedit annis septē post ascensionē dñi ī episcopali sede apud antiochiā vbez fuit aūt petrus ille quē his verbis xp̃s allocutus est. Beatus es symon bariona: q; caro z sanguis nō reuelauit tibi: sed pater meus qui est ī celis. Et tu es petrus z sup hanc petrā edificabo ecclām meā. Et tibi dabo claues regni celestis: pt̄atemq; ligādi z soluendi. Is vo olim diligentissimus vbi asiaticas ecclias satis confirmasset: cōfutatis eoz opinionibus qui circūcisionez approbabāt post predicationē dispersionis de circūcisione in ponto: galacia: cappadocia: asia: bithunia. ab herodis carcere liberatus: in Italiā venit z rome primā cathedrā tenere cepit secundo Claudij anno. Cum ea vbs totius mundi caput esset: etiā pōtificali sedi cōuenientē esse cernebat. Sedit aūt in ea annis. xxv. z mensibus septem. Petrus itaq; romā tunc venit z qō hanc sedē pōtificali dignitati cōuenientē cernebat. z huc p̄fectus intellexerat symonē magū samaritanum quendā: qui p̄stigijs suis eō erroris iaz cōduxerat populū romanum: vt deus crederet. Rome em̄ tam titulum adeptus erat inter duos pontes positū ac latinus lr̄is sic scriptū symoni deo sancto. Hic dum ī samaria esset tamdiu se credere ī christū simulauit: quo ad baptismū a philippo vno ex septē diaconib⁹ acciperet: quo q̃dez postea in malā partez vtens: multaz hereſium fundamenta iecit cū Selene impudica muliere: quā scelens socā habuit: quocare petrus miraculis morte pueri homonephantius ausus est: quē eius carmina p̄mo mouere visa sunt: verū cuz postea nihilominus puer iaceret: in nomīe thesu petro iubente surrexit. hāc obrez indignatus symon videntē populo se volaturū ex capitolino monte in aventinū pollicet. Cum iam volaret rogatu petri ad celū manum tendentis ac rogantis deum: ne celsi magias artibus tantum populū sineret symon ceciditz eius infregit. Cuius doloze nō multo post articie mortuus est: Hunc symoniaci hereticiz originē habent: qui donum spūsancti emere z vēdere ꝑsueuere tē. Primus postea Petrus quadragesimale ieiunū instituit. Duas hꝫ epl̃as q̃ canonice nominant scripsit Verū quia pluribus intentus esse non poterat: cum oratione z predicationi vacaret duos episcopos ordinauit Linum scz z Cletum: qui sacerdotale ministeriū populo romano z alijs exhiberent.

Linea Imperatorum Caius Calligula

Claudius

Nero

Caius cognomēto caligula: fili⁹ drusi augusti cesaris ptinigni ⁊ taberij nepos ⁊tius romanoꝝ impator. mortuo cū tiberio a castrensi loco ducto impiꝰ occupat. caligule cognomē trahit: qr manipulario habitu inter milites educabatur: siue vt alij ferūt cum eius inuentum extitit deferendi caligas/margaritis insignitas. māt I luuie auguste ꝓaute sue cōtubernio quā defunctā pretextat⁹ ꝓ rostris laudauit. inde vicesimo etatis anno acerr⁹ capiteos a tiberio vno atq; eodē die togā sumpsit. Naturā tñ seuā atq; ꝓbrosas inhibere poterat. cōsulat⁹ ⁊tuor gessit. opa sub tiberio semp̄fecta replū augusti theatrūq; pōpeij absolut. incohauit aqueductum tiburti. militas tñ vrbes in suo nōie edificauit ⁊ p̄sertim apud thraciā calipolim vrbē insignē. Statura fuit eminenti pallido colore: corpe enormi: gracilitate maxia cruris ⁊ crurū ⁊ oculis ⁊ tpis cōcauis: frōte lata ⁊ torua. capillo raro ac circa verticē nullo. Multū vero natura horridū ac tetrū etiā ex industria efferebat. valitudo ei neq; corporis neq; animi ꝑstitit. vestitu calciatuq; ⁊ cetero habitu neq; patrio neq; ciuili: ac ne vtiq; quidē vsus est. sepe depteras gēnatasq; indut⁹ pemulas: imanissima facta augebat atrocitate verboꝝ. ideo hō oim scelestissim⁹ iudicat⁹. nil eīm vel tomi vel fortis strēnue gessit. Auaricia oia expilauit: tāte libidinis fuit vt etiā sororib⁹ stupꝝ intulerit: tante crudelitatis vt sepius exclamasse dicat⁹ vtinā pplus roman⁹ vnā ceruicē haberet. ita aūt virgilij ⁊ luuij gēe inuidit: vt paululū abfuerit: qn eoꝝ scripta ⁊ imagines ex oibus bibliotecis amoueret senecā arenā sine calce dicebat. Preterea agrippā regē iudee fecit: herodē lugdunū relegat. Postremo a suis tādē necat⁹ impij āno tercio mēse decio cū vixisset annis. xxx. Cadauer clā i hortos lamianos asportatū: p⁹ crematū ⁊ sepultū

Claudi⁹ caij caligule patruus: quē nepos i ludibriū rebuauerat: impiꝰ accipies qnt⁹ romanoꝝ impator ope ⁊ industria agrippe regis iudeoꝝ imperiū: vt iosep⁹ refert: accepe merut. Is nat⁹ est lugduni eo die q̄ pmū ara ibi augusto dedicata est: apuellatusq; tiber⁹ claudi⁹ drusus disciplinis liberalib⁹ ab etate pma nō mediocrē opam dedit qnq̄gesimo anno imperiū cepit. In cognoscēdo ⁊ decernēdo mira varietate animi fuit. Britanniā quā neq; aū Julij cesarē neq; post eum quisq; attingere ausus est: in dēditionē accepit: octo hades insulas romano adiecit imperio: reducto q̄ ꝓfect⁹ erat mēse romā redijt: triūphauitq; maxio apparatu. Opa magna pot⁹q; necessaria ꝓfecit: p tria passuū milia partim effosso mōte: partim exciso canale absolut egre: ⁊ p⁹ vndecim annos triginta milib⁹ hoim ibi sine intermissione elaborātib⁹ portū ostie extruxit: ducto dextro leuaq; brachio ad cohercendos maris fluct⁹: vxorē duxit etiā petitā cū qua diuortiū fecit ex leuib⁹ offensis. Post messalinam messale cōsobrinā fui filiā i mīmonū accepit quā cū cōperisset sup cetera flagitia C. silio nupsisse: supplicio affecit: tandē illecebris agrippine blādicijs pellectus cū ea nuptias ꝓfecit. auctoritas dignitasq; forme nō et defuit. Nā ⁊ p luxo nec exili corpe erat: ⁊ specie canicieq; pulchra: oculis ceruicabus. abi vtiq; tpe ⁊ loco appetētissim⁹: historiā in adolescētia scribere aggressus est: nec minore cura greca studia/secutus est. Postremo ab agrippina boletis veneno illatis necat⁹. Excessit aū. iij. idus octobris. lxiij. etatis impij. xiij. anno. funeratusq; est solēni ptim pū pompa. Presagiū mortis eius fuit exortus crinite stelle quam cometam vocant.

Nero claudij pūign⁹ ⁊ agrippine ex Gneo domicio ei⁹ viro filius sextus romanoꝝ impator. nat⁹ est aū nouē mēses q̄ tiber⁹ excessit cui ꝓrius nomē domicius fuit ⁊ pri. Cū claudi⁹ cesar ei filiā octauiā vxore invedisset eū neronē appellauit. Inter ceteras disciplinas puericie imbutus tpe ⁊ musica. equoꝝ studio ve pōpue ab ineunte etate flagrauit: petulātiā: libidinē auariciā: crudelitatē sensim quidē primo ⁊ occulte velut iuuenili errore exercuit. Paulatis vo invalescentib⁹ vicijs ad maiora palā erupit. Epulas e medio die ad mediā noctē p̄trahebat: fuitq; auriculo caligule oib⁹ in reb⁹ nequior ⁊ sceleratior. Nā et magnā partē senat⁹ interfecit. Tante preterea luxurie fuit vt frigidis lauarer vnguētis. reburisq; aureis piscarer. q̄ attrahere fimbr⁹ purpureas ꝓsueuerat. Hec oia vicia a principio impij fuit ita occultauit: vt bonā spem oīb⁹ p̄ se ferret. Statura fuit pene iusta corpe inaculoso ⁊ fetido. subflauo capillo. vultu pulchro magis q̄ venusto: oculis cesus ⁊ hebetioribus: ceruice obesa: vētre obiecto: gracilimis crurib⁹: valitudine ꝓspera. Incendiū aūt rome suo tpe a diuo seuri ad exclusas vsq; sex dieb⁹ vagati. multas fortunas ciuiū cū ꝓsupsisset: ac eis culpa p̄cipi attribueret. Ipse: vt aut cornel⁹ tacit⁹: abolendo rumori inuentus: falsos reos subornauit q̄ id factū a xp̄ianis caus̄arent. vndē⁊ tor̄ capti ⁊ interfecti sunt: vt ex eoꝝ cadauerib⁹ p aliquot noctes lumine cōtinuata dicit. Dūt tñ q̄ dicunt illud incendiū ab eo excitatū fuisse vt troie arcis suāitudinē cerneret. Sua sentia ꝑ in senecā: lucanū: in matrē agrippinā ⁊ octauiā vxorē ⁊ oēs q̄ i pcio apō cives erāt vsus est. Tandē pplo romani irā ⁊ odiū in se ꝓtauit vt ad penas quesit⁹ sit. Is fugiēs ad q̄rtū miliarium in suburbano liberti sui semēpsius interfecit. Obijt. xxx. ⁊ secūdo etatis anno impij ꝯ quartodecimo.

Lapidatio sancti Stephani

Stephan⁹ pthomartir nationē hierosolimitanus: e septē diaconib⁹ primus ob scitatē ⁊ mox dispā diacon⁹ ab aplis electus: signa ⁊ pdigia multa vt Lucas scribit in iudeox pplo ad cozroborationē fidei xpiane facere cepit. Contra quē nonulli iudeox insurrexere: sed nequaq̄ sapie ⁊ spiritui eius disputādo resistere nequiuerūt: eo q⁹ intuetes vultū eius: vultus angeli apparuit inter illos: quox errores cū cōfutasset indignati iudei ipsū extra ciuitatē ejectes lapidibus pemerūt: vt expediū⁹ lapidibus impetere possent ve stimēta sua deposuerūt iuxta pedes adolescentis sauli. Dumq̄ lapidaret genua posuit: ⁊ suspiciens in celū ⁊ videns ibm stantē p lapidātib⁹ obmixe orauit: ne mortē suā illis statueret in supplicū. Is em̄ viua imago virtutis cū saxox turbine quateret ⁊ saxeus ille numb⁹ ar cū tpa crepitaret a cōstantia mētis nūq̄ dimotus in futurā spem tota intentione pfusus: in ignū patiētie documentū posteris allatur⁹. Oratione t idē cōpleta mox obdormiuit i pace. Lapidatusq̄ fuit eodē anno q̄ xps crucifixus in mēse augusto. Corpus eius venerabile inuentū fuit a btō Luciano presbitero tpibus Honorij ⅁.io dñi. cccc. vij. In cuius reptione augustinus refert sex mortuos suscitatos ⁊. lxx. boues a varijs egritudinibus liberatos. Postea trāslatū constātinopolim: deinde romā ⁊ digniox loco conditū.

Philippus aūt secūdus diaconus ecclam̄ veniens postq̄ samarie predicabat: ⁊ multis signis ⁊ vtutibus inclitus fuit. Tres filias pphetie spū plenas habuit. Obijt tpe Neronis ⁊ ab oībus sanctus habitus Tres q̄s filie in ei⁹ sepulchro tumulate sunt. Procorus tercius diaconox apō anthiochiā dei eccliam nup ab aplis erectā fide ⁊ industria auxit: vbi martirio coronatus fuit. Nicanor q̄s q̄rtus diaconus cū hierosolymis gra fidei ⁊ virtute vsq̄ ad tpa Vespasiani admirādus fuisset ibi martiriū p dño suscepit. Ty mon q̄ntus diacon⁹ primū ad beroam resedit. deinde verbū dñi disseminās corinthū pcuenit: vbi a iudeis ⁊ grecis primo flāmis iniectus: ⁊ nil lesus: demū cruci affixus martyriū coronā accepit. Parmenas sextus diaconus predicatiōis officiū plena fide cōsūmauit ⁊ tandē Traiani tpibus martyriū gliaz adeptus est.

Nicolaus vo aduena septimus diaconus in fide nō permānsit: ⁊ nicolaitarū hereſis ab eo initiū sūpsit.

Conuersio ⁊ vita Pauli apli

Paulus ibu xpi dignissim⁹ aplus electionis vas ex tribu beniamin fuit: ex oppido iudee q⁹ galcalis nolaf q̄ cū a romanis captus a puero fuisset cū parentibus suis tharsus alicie vrbem (vbi ei⁹ pater ciuitate romana donat⁹ est) cōmigrauit. Eos siquidē tūc romanox fuit cū monarchiā totius mūdi cōquirerēt: vt gentes q̄ cū pace ⁊ coronis romanis occurrebāt: romane ciuilitatis potirent eozq̄ frēs dicerent. Cū aūt romani aliquā cū exercitu petissent: pauli pater cū nobilioribus tharsensib⁹ romanis cū pace occurrebat. Eā ob rē ipsi larē vsbē pmeruit: ⁊ inter ciues romanos annumeratus fuit. pter qō ⁊ paulus hic aplus ciuis roman⁹ babitus est. Cū aūt xpi religio p vniuersaz ecclesiā cepisset iudeā: adhuc adolescēs ulus a pōtificib⁹ tēpli epistas accipiēs: eos q̄ xpm verū esse dei pfiterent psequi decreuit: vbi cū Stephani pthomartiris neci interfuisset: ⁊ oim lapidātiū cū vestimēta seruaret: tāq̄ manibus oim lapidaret Stephan⁹ inclinatus p eo orauit ⁊ paulū e terra erexit: q⁹ paulo post dū damascū pgeret (vt lucas testat) spū dñi no tactus ad fidē xpi venire cōpulsus: vas electionis vocari p meruit. Et id oē euenit anno q̄ ⁊ xps passus est. Staticq̄ vocat⁹ xpi euāgeliū eidē reuelatū est. Ob diuinaq̄ studia hierosolimā missus gamalieli viro doctissimo eruditionis cū cōmendatus. Post aūt eius conuersationē vna cū barnaba aplo multis vbibus pegrans hierosolimā redijt cū petro iohāne ⁊ iacobo xpi euāgeliū cōtulit: q̄ audito gentiū aplus ab eisdem declaratus est. In hispaniā predicādi gra nauigauit: in narbona multos cōuertit. Reuersus secō hierosolymā scdo impij neronis anno: a festo iudee procuratore vinctus romā (vt ciuis roman⁹) mittit. vbi biēnio i libera custodia manēs: cū iudeis q̄ndie disputabat: tandē a nerone dimissus mlta pdicauit ⁊ scripsit.

Sanctus marcus euangelista

MArcus euāgelista genere leuitic⁹ sacerdosq; cū petro magistro suo: ex baptismo filⁱ⁹ atq; interpres: ad ꝓpagandū verbū dei romā (ex antiochia) venit: iuxta qđ petrū referentes audierat: rogat⁹ rome a fratrib⁹ breue scripsit euāgeliū. Qđ cū petr⁹ audisset ꝓbauit ecclesijs legendū: t sua auctoritate edidit. Huius aūt petr⁹ videns cōstantiā viri ipsius alexandriā destinauit aquilegienses vo sua predicatione ad xp̄i fidē p⁹ cōuertit. t cū ermagora q̄ue aquilegienses virū venerabilem cōuertisset cū eo ad petrū regressus illū aquilegienses ep̄m creare fecit: inde alexandriā petit: t prim⁹ ibi xp̄m annūciās: constituit ecclīam: tāta t doctrina t vite cōtinētia vt oēs sectatores xp̄i ad exemplū sui cogeret. Tante fuit humilitatis vt pollicē sibi amputauerit: vt sacerdotio reprobus haberet. Postq; aūt duo ecclīam vocando scribendo cōstituisset octauo neronis anno a pontificat⁹ tempore in solēnitate paschali cū missas celebraret capt⁹: fune in collo ei⁹ misso ipsum p ciuitatē trahebāt: donec spīm emisit. t sepult⁹ est alexandrie succedēte sibi amano. Anno vo dñi. decc. xxx. fuit Justinian⁹ patricius venetiaꝝ dux. anno ei⁹ secūdo beati marci euāgeliste corp⁹ venetias est trāslatū t eo q̄ secutus est anno cōdite vrbis venete primo septuagesimo t q̄dringētesimo ecclīa que nūc extat sancti marci venetijs edificari cepta. Inde ex senatus cōsulto vrbis patron⁹ constitutus. Eius imaginē in vexillis detulerunt. Ipsius q; euangeliū codicem ex aquilegia delatuꝝ cum alijs preciosissimis donarijs in eodem templo recondiderunt.

Fenix auis vnica

FEnicem nobilem ante omnes aues vnum in toto orbe nec visum magnope Cornelius valerianus deuolasse in egyptū tradit Q. plautio. Sex. papinio cōsulibus. Allatiq; esse in vrbem claudij principis censura. anno vrbis. decc. t in comitio ꝓpositum: quod actis testatus est hec auis in arabia primo visa narrat⁹ aquile magnitudine: aurū fulgore circa colla: cetera purpureus: ceruleaq; roseis candidam pennis distinguentibus: cristis faciem: capitiq; plumeo apice honestare. Auctor manilius senator est neminē extitisse qui viderit vescentem. vixere annis sexcentis sexaginta. Senescentē cassia turisq; surculis construere nidum replere odoribus: t super emori. Ex ossibus deinde ac medullis nasci primo ceu vermiculum: inde fieri pullum. Huius alitis vita magni cōuersionem anni fieri prodit idem manilius.

Jacobus maior apostolus

IAcob⁹ maior aplūs dñi: zebedeiq; et maria salome fili⁹: ac diui iohānis euāgeliste frater dictus maior cū p⁹ altero vocat⁹ ad aplātū: t p martyriū ad regnū celoꝝ fuit. quē dñs vna cū eodē iohāne vocauerat discens. Venite post me faciā vos fieri piscatores hoīm. quiq; relictis rebus secuti fuerūt eū. post aduentū spūs sancti hispaniā accessit ad predicandū. postq; vniuersam p̄dicādo pagrāsset hispaniā: in qua nouē tātuꝝ cōquisierat discipulos: cū videret gentē illā agrestem i iudeā reuersus. Ab herode agrippe regis fratre qui in vrbe fris vices gerebat: obtruncatione capitis martyrij palmā adeptus est. Ut dicaf die qua t xp̄s incarnatus vel passus est anno vno integro reuoluto. Cū vo duceret eū ad locū passionis p Josiā scribā: t inuia paralitica sanasset: iosias credidit: p⁹ baptizat⁹ capite priuat⁹ eū iacobo fuit. Et⁹ aūt sacratissimū corp⁹ discipuli ei⁹ nocte rapētes de vrbe ad hispanias trāstulerūt. t cōpostellā ciuitatē gallicie intrātes i vltimis finib⁹ hispaniarū cōdidē. Ibiq; celeberrima gentū illi⁹ t pegrinarū natiōnū veneratione excolit. Stupēda effecit q̄s demonio fideliū infusa membr⁹ in visitādo limina ei⁹ t ecclīa firmant: in eo voto nullus preter aplicā sedē dispēsare licet. t qđ minus ceteris aplis illi i vita collatū fuit honoris t glorie: ꝓpter brevitatē vite ei⁹: hoc quasi diuina munificētia post mortē supplevit.

PRima psecutio xp̄ianoꝝ tercio decimo imperij neronis anno cepta fuit. Jo i xp̄ianos p̄m⁹ exercere cepit. in q̄ ꝓter petrū t paulū aplos vt illico patebit etā infrascripti singulares viri rome t alibi gloriosa martyrio coronati sunt. quoꝝ de nūero q̄draginta septē fuere a bto petro aplo baptizati: q̄ cū eodē aplo i custodia cōtinent: tandē sub deuotissima fidei ꝓfessione ibidē neronano gladio. x. yd⁹ marcij ꝓsūpti sūt.

Jacobus iustus minor apostolus

IAcob⁹ apls cognomēto iustus dictus minor respectu maioris no quo ad sctitatē: sed ob vocationez ad aplatū. Dñi (ex sorore marie matris ei⁹) frater post ascēsionē dñi ab aplis hierosolomitane ecclie primus epūs ordinat⁹: Sedit annis. xxx. vsq; ad septimū annū Neronis. Vir certe ab ipso matris vtero sanctus: q vinū ⁊ siceram nō bibit: nec carnē māducauit: ferrū i caput eius nō ascēdit: oleo nō est vnct⁹: nec balneo vsus est: veste linea fuit indut⁹ solus sancta sanctoz ingrediebat ⁊ ita assidue p salute ppli flectis genib⁹ orabat: vt eius genua camelor mote occalluerint p hāc sūma iustitia: iustus appellat⁹. ⁊ vt Ignatius⁹ tradit facie vita ⁊ mō cōuersationis xpō tbu similim⁹ fuit: ac si frēs gemelli fuissent. Hūc itaq; anan⁹ pōtifex iudeoz: recedēte festo ex iudea ipsi⁹ pcie gubernatore cōprehēdit. Et xpm ne gare ate ptauit Posuitq; sup pinaculū tēpli ⁊ congregata multitudine xpm verū deū petit ad iudicādū vivos ⁊ mortuos pclamauit. xpiani gauisi. pharisei turbati ascēdētes cū de tēpli pinna deiecerūt: cōfestim in terrā collapsus lapidib⁹ obruī pceperūt: put tū potuit man⁹ ad celū retēdit ⁊ p plecutorib⁹ orauit. Quo adhuc spīrāte fullonis fuste i capite pcussus expirauit. Sepult⁹ iuxta tēplū. huic p⁹ resurrectionē dño apparuit ei panē benedicēs ⁊ frāgens dix t. Mi frater comede panē tuum qz a mortuis filio⁹ hois resurrexit: cū votū emisisset non gustaturū panē nisi cū pri⁹ vidēt. cū tante sctitatis fuisse dicē iosep⁹ qp ob necē ei⁹ tertyma euēsa fuit ciuitas sit.

PEtrus vir sanctissim⁹ cū tm sibi nois apud oēs compauerat vt plurimū coleret: hāc ob rez indignat⁹ Nero mortē ei⁹ agere cepit: vñ petr⁹ monēt⁹ amicis ad declinādā irā pncipis via appia ab vrbe discedēs ad primū lapidē xpo fit obuiā. quē adorās rogat dñe quo vadis: tuus xps. Romā iterū crucifigi. extat sacellū eo loco vt vba hic sunt habita ideo ad vrbē redit clemēte cpm ingrecat. nō multo post vna cum paulo iussu neronis necat⁹ vltimo ei⁹ anno: diuersis tm cruciatib⁹. Petr⁹ em cruci affigit capite in terrā versō: cleuatisq; in sublime pedib⁹ ita ei voluit. Sepult⁹ est i vaticano nō lōge a via triūphali: via aurelia sec⁹ ortos neronis. Sedit aūt annis viginti quinq;. Paulus vo codē die capite mulctat⁹: funeraf via hostiensi anno post mortē xpi trigesimoseptimo. Cū aūt separent abiuniē dicit paul⁹ pax tecū fundamētū ecclie tū ⁊ pastor oim agnoz xpi. Petrus rndit. Vade in pace pdicator bonoz: mediator ⁊ dux salutis iustoz. Marcellus ⁊ Apuleius frēs discipuli cōdientes aromatib⁹ sepelierūt. Hodie capita aploz petri ⁊ pauli auro argento ac gemis exornata in ecclia lateranensi sancti iohānis reposita pplo ostendunt.

Separatio petri et pauli

Crucifixio Petri apostoli

Decapitatio Pauli

Seneca

Seneca qui ⁊ lucius annęus stoicus ꝑbus natione cordubensis neronis imp̄atoris ꝓceptor. Rome in ꝓcio fuit: ⁊ patruus lucani poete. De q̄ diuus hieronym⁹ meminit dicens q̄ fuerit vir cō tinentissime vite: ⁊ ꝓpterea eius in catalogo scr̄ōr ponit: ⁊ marle ꝓpter frequētes epl̄as paulī ad senecā: ⁊ ipsius ad paulū. Et cum eet neronis magister ⁊ illius ꝓpis potētissim⁹ optare se diceret eius se loca esse apud suos: cui⁹ sit paulus inter christianos. Hic inter cetera gr̄a rus suar⁹ beneficia sibi a deo collata: tante fuit memorie: ut duo milia noīm recitata: eo q̄ dicta ordine erant: mox recitabat. ⁊ ducētos ver sus a ducētis scolasticis recitatos ab vltimo incipiēs ad primū vsq̄ integerrime recitaret. Quē tandez ante biennū q̄ petrus ⁊ paulus martirio coronarent a nerone seuissimo discipulo remuneratōis gr̄a interfectū fuisse legim⁹. Nā cū senex admodū esset seneca pisoniane cōiurationis labe notatus. Vel ut alij ferūt cū nero vbera que sibi a puericia intulerat ad memoriā eo intuitu reducēs infremuit (imo ob innatū in virtutes odiū) a nerone p centuriones senece indictus fuit ut sibupsi mortes deligeret: q̄ cognita imp̄atoris voluntate: petijt ut in tepenti aqua poneret: ⁊ ibidē omnes vene eidem aperirent donec spīm exalaret: suaue genus mortis arbitratus mori inclusione venarum: ⁊ sic vitā finiuit. Hic nāq̄ doctissimus vir multa diuinar⁹ ⁊ humanar⁹ scripturar⁹ edidit volumenta.

Lucanus

Lucanus annęus predicti senece nepos: oratoꝛ ⁊ poeta historicus celeberrimus q̄ patruo iunior: ob ingenij tī magnitudine par illi habit⁹ est: hic nāq̄ senece ex mela eius iunore fratre nepos fuit: q̄ ꝑmo rome sb̄ cornuto studuit: vbi optime edoctus cōdiscipulos sibi gratissimos: ꝑsium ⁊ bassum (q̄s mirū imodū dilexit) habuit: hic ob eius ingenū a nerone in curia vocatus diu gratissim⁹ ei fuit. Inde cōsor dictus etiā auguratus sacerdotiū assecutus est. Tandez de cōiuratione pisomane accusatus accepto mortis arbitrio venas precidē fecit: q̄bus explet⁹ statī e vita discessit ꝑdie kal. may. cuius corpus sepultū fuit in hortis suis.

Persius

Persius flaccus aulus: patre flacco: matre fulvia: volaterana etrurie vibe: ut eusebius ipse deserbit lune pot⁹ nat⁹ est: mediocri aūt statura insigni forma ꝓbatis moribus: ingenio ⁊ doctrina prestāti fuit. Prima adolescentia ꝑie mortuo. Qui. rēnū palemones grāmaticū vicentinus audiuit. Mox rhetorice sb̄ virgineo flavo incubuit. inde se ad cornutū pbm̄ ꝓferens familiariter secū ad interitū vsq̄ vixit. Anno vo etatis nono ac vigesimo stomachi vicio regnāte nerone interijt ⁊ rome in predijs suis sepultus est: vnū satyraꝝ reliquēs libr⁹ in q̄ vere laudis plurimū meruit: ls imꝑfectū. his aūt tribus cognatus pbs ⁊ poeta a nerone crudelissimo fine labe aliq̄ exilio dānat: qui pre nimio amore persij discipuli bibliotecā cōparauit precio librorum (quas instituerat heredes) tradidit.

Philippus apostolus

Philippus dñi nr̄i ihū xpi ex duodenario collegio apl̄us vocatus: ut eū segref. Is adduxit frēm suū nathanaelē doctorē legis: in q̄ dolus nō erat: ad cuius q̄ ad apl̄atus nō fuit vocat⁹: ne ꝑuersio hoīm ad fidē humane penitus attribuer⁹. hic apl̄s cū p. xx. annos p vniuersam scythiā ꝑdicasset. Illāq̄ pene totā ad xpi fidē ꝑuertisset. hieropolī asie vbes veniens hebeontaꝝ hereſim q̄ xp̄m fantasticā carnez sumpsisse predicabāt eruit: de mū a paganis tentus ad imolādus statue martī adduct⁹ sub base statue draco egrediens filū pōtifi q̄ ignes i sacrificio mistrabat ⁊ duos tribunos q̄s mistri apl̄i detinebāt occidit: ⁊ plurios lāguidos reddidit: precibus tñ apl̄i disparuit ⁊ illos sanitati restituit. Quā obres ifideles cuius tenentes anno etatis sue septuagesimo octauo crucia quā ꝑdicabat ad instar magri sui affixerunt: ⁊ martirez christi fecerūt. Iste duas filias ꝑgines post se derelict q̄ ambe eius ꝑie sepulte sunt vna a dextris alia a sinistris.

Barnabas e septuagintaduob⁹ discipulus fuit natōe cyprus: hic datus fuit i socīū paulo ab apl̄is ad p̄dicādus gentib⁹. Is i italiā veniens et ꝑcepto petri oēs lōgobardiā predicādo ⁊ docendo circuiuit: ⁊ p se suosq̄ discipl̄os cisalpinā galliā ad xpi fidē ꝑuertit. ⁊ apō mediolanū p̄m⁹ cathedralez locū tenuit relicto ibi epo aptū regressus cui⁹ euāgelio matheus ples sanās apō salaminā paulo ait petri martirū ⁊ ipse ibidē martirio coronat⁹ ē

Anno mundi. 5275. Anno christi. lxxij.

LInus ab vltimo anno neronis btō Petro succedēs vsq; ad vespasiani tpa pduxit. a cōsolatu saturnini ⁊ sapionis vsq; ad capitonē ⁊ ruffum cōsules. Sunt q̄ hūc locū clemēti ascribāt ⁊ lini ⁊ cleti pretermittant: quos nō solū historia: verū etiā hieronymi autoritas reprehēdit. Quart⁹ igit post petrū rome epūs clemēs fuit. siquidē linus secūdus. Cletus tert⁹ fuit habit. Tametsi latinoꝝ plerīq; post petrū statim clementē numerent. quem certe cōstat: tante eū modestie fuit: vt egisse sinū ac cletum ante se munus pōtificū obire: ne posteris hec primatus ambitio pnciosi exempli haberet. licet eidē petrus q̄si ex testamēto successionis locū tradidisset. Fuit aūt linus ex natione thuscus patre herculaneo vir certe moꝝ⁹ ⁊ sanctitate preclarus. Is ex mandato petri ordinat: neq; mulier nisi velato capite templū ingrederet. ⁊ ex sacris oꝝdinibus bis in vbe habitis presbyteros xxiij ⁊ octo. Episcopos viginti creat. Scripsit ⁊ res gestas petri: marie vo et cōtentionē cū symone mago. qui cū demones effugaret: mortuosq; ad vitā reduceret. a saturnino cōsule cui⁹ filiā a demonio liberauerat capitali supplicio affici. ac vndecimo kal. octobris in vaticano iuxta petri corp⁹ sepelit. cū sedisset in pōtificatu annos vndecim mēses tres dies duodecim. Cuius corpus aiunt gregorius episcopus ostiensem in ostia trāstulisse: ⁊ in diui laurentij templo honorifice collocasse.

Anno mundi. 5284. Anno christi. lxxxiij.

CLetus papa natione roman⁹ de regione vicopatricij patre emiliano adhoꝝ tante clemēte pōtificatus mu⁹ minutus suscepit. licet doctrina moribus ⁊ dignitate plurimū apud suos valeret. vir q̄s optim⁹ atq; sanctissim⁹ qui nihil p̄ termisit. qō ad augendā eccl̄iam dei pineret. Quā cū optime p tpe cōstituisset. redactis in ordinē ex mādatis petri viginti quinq; pbis sub domiciano cesare martirio coronat: ac sepelit apud bti petri corp⁹ in vaticano quinto kal' Maij. Et primus: vt aiunt: linis aplicus salutē ⁊ aplicā benedictionē scripsit. Fuit aūt tpib⁹ vespasiani ⁊ titi a cōsulatu vespasiani septimo ⁊ domiciani quinto vsq; ad domicianū ⁊ ruffum consules vt Damasus scribit. Sedit annis. xij. mense vno diebus. xij. Sedes aūt hui⁹ morte diebus. xx. vacat.

Bartholomeus apostolus

BArtholome⁹ apl's vn⁹ ex senatoꝝib⁹ celi. is post aduentū spūssancti posteq; in lycaoniā ⁊ indiā xpi euāgeliū predicasset. in albanā maioris armenie vbē veniēs cōfectum tēplū vbi deus ascaroth colebat ingr̄e dit. effecit ut demon nullū cultoꝝib⁹ suis respōsus prebe ret: pgentes ad vrbē ciuitatē: ab ydolo rūsum habue runt ob ingressum bartholomei eoꝝ deus carbonis ligā tū vt loq̄ nō valeret. ⁊ vt eū oīderet ait. capilli ei⁹ nigri ⁊ crispi. caro cādida. oculi grādes. nares eqles ⁊ directe barba plixa. hūsq; paucos canos capillos. statura cōis. collobio albo clauato purpura vestit. Induit pallio al bo qō p singulos angulos gēmas bis purpureas centies flectus gemb⁹ p diē ozat ⁊c. Ibi euāgeliū predicās polemū ipsi⁹ verbis regē ac reginā cū duodeci ciuitatib⁹ ad xp̄m cōuertit. ⁊ demonē deformē oīdit: p̄ter qō pōtifices tēpli indignati. ipsum ab astiago fratre polemij sibi i sensissimo pīmo cedi. deinde excoriari. ⁊ capite obtrūcari fecere q̄ ad celeste gaudiū trāspbū pegit. cui⁹ corp⁹ a fidelib⁹ ibidē cū oī veneratiōe tumulatū: postea ad lipparim delatū. inde beneuentū ⁊ vt aliq̄ sentiūt demū romā trāslatū: fuit aūt nobilissimis ortus parentib⁹: qui hierosolymā veniens audita xp̄i: diuinitate ac crebris eius miraculis eidem adhesit.

Appollinaris

APpollinaris rauēnatus epūs sctissim⁹ vir ab aplo. Petro ordinat⁹ rauēnas multas: seuas verbez flagellis sepe ꝺterit ⁊ femle corp⁹ ab impijs horrēd⁹ eruca tub⁹ lanat. ne aūt fideles de suis vexationib⁹ trepidarēt signa aplica ꝓbuit. puellā mortuā suscitauit. cecis visus reddidit. muto loq̄lā. le pros mūdat. atq; postremo simulachrū vna cū tēplo i terrā dirigit. Tādē apō cādē vrbē inter successores tormēta gloriosus cōsummauit martirū decimo sexto kal'. augusti.

G Alba vir antiq̄ nobilitatis: cū pgenies cesarū in nerone defecat (qđ eius dētissimo signo apparuit. Augusti cū sceptrū e manib⁹ excussus est) ne roni succesit nullo gradu ptingēs cesarū domū. In hiberia impator a militib⁹ creatus vbi neronis mortē cōperit: romā pfectus venit septim⁹ romanor impator. Qui a principio liberalib⁹ disciplinis ꝛ iuri operā dedit ꝛ vita pri uata insignis fuit: militarib⁹ ac domesticis in reb⁹. Sepe tri pfui. sepe pconsul frequēter duxit fuit grauissimus bellis. Statura iusta fuit. capite caluo. oculis ce ruleis. adunco naso. manib⁹ pedibusq̄ articulari morbo distortissimus vt neq̄ calceū pperi. neq̄ libellos euolue aut tenere diu valeret. exercuerat in dextero re latere et⁹ gibb⁹. Cibi plurimi tpe etiā hiberno aī lucē capere pfuerat: libi dinis pnus. verū cū oēs auaricia ac segnicia offenderet. Insidijs othonis rome ad lacū curcij cū pisone nobilissimo adolescēte quē in filiū per adoptionē susce perat iugulat⁹ est. Periit aūt tercio ꝛ septuagesimo etatis anno impij mēse septi mo. qui marcū fabiū quintilianū insignē oratorē ex hispania romā duxit.

O Tho octau⁹ romanor impator patre equite matre humili: materno tū quā paterno nobilior: a prima adolescētia pdig⁹ ac pcar: per gras luxe auguste in cui⁹ domo creuerat: senator fact⁹. dppe q̄ neronis familiaris fuerat: ꝛ olim cōsilior particeps: inter tumult⁹ cedesq̄ inuasit imperiū. Cū aūt ci uile bellū cōtra vitellium in germania imperatorē creatū molit⁹: trib⁹ leuib⁹ pre lijs superior fuisset. vno ad alpes. alio apud placentiā. tercio ad castorē. quarto apud bebriacū superat. vnde rez desperatione sibimet manū inuecat. Cū vno se ictu infra leuā papillā traiecat. Irrūpentibusq̄ ad primū gemitū. modo celans modo detegens plagam examinat⁹ est. ꝛ apud volaterranā etruriē vrbem fune ratus vt preceperat. xxx. ꝛ octauo etat⁹ anno. ꝛ nonagesimo ꝛ dnio imperij die fuisse aūt traditē statura modice ꝛ male pedat⁹: caluusq̄: mūdiciarū vo pene mu liebriū: quē alij predicāt virū fortissimū ac rei bellice vnicū imperatorē.

V Itellius nonus romanor imperator familia magis honorata quā nobili romā veniēs. puericiā primāq̄ adolescētiā cepit inter uberina scor ta. sequēti etate oīb⁹ pbris cōtaminatus. caio per augurandi: claudio per alee studiū: sed aliquāto neroni acceptior. prūitaq̄ primapū indulgentia honorib⁹ amplissimis auctus. pcōsulatū affrice. ꝛ curā operū publicor adnunistrauit. a galba deinde in inferiorē germaniā missus est. Castra vo ingressus nihil cuiq̄ poscēti negauit ideo in veste domestica imperator est salutatus. ac imperio po tius in oēm nequiciā seuiciā ꝛ ingluuiē plapsus est. Nam tante voracitat⁹ fuit vt sepi⁹ in die comederet: ꝛ vna cena suo iussu duo milia piscū: ꝛ septem milia auiū apposita sint. ferunt em cū fuisse rubicūdissime facie ꝛ obesi ventris verū vbi coperit vespasianū apud iudeā palestine ab exercitu imperatorē creatū cū legionib⁹ aduētare. primū deponere imperiū cōstituit: postea a quibusdā aīar⁹ sumptis armis sabinū vespasianū frēm cū flauianis in capitoliū cōpulit: quo q̄ dem succenso oēs cōcremati sunt. Supuenīte vespasiano e cella pallatij per uiā sacrā semi nudus ad scalas deduc⁹ vbi excarnificatus in tyberim pīcit. Periit cum fratre ꝛ filio anno vite. vij. quinquagesimo.

V Espasianus flauius decimus ro. imperat. cū rebellione ac cede priū prin cipum incertū ac vagum imperiū fuit. tandē gens flauia firmauit. Vespasia nus aūt natus est in sannis vltra reatū vico modico: quinquēnio antequā augu stus excederet. vxorē duxit flauiā domicillā ex hac liberos tulit titū ꝛ domicia nū ꝛ domicillā. hic ante demandatū sibi imperiū a claudio missus in germaniā ꝛ brittaniā tricies cum hoste conflixit. Deinde biennio ante neronis mortē ad capiendā iudeā ab ipso nerone missus. multa ibi strēnue gessit certamina: p quī bus audita principis morte ab exercitu imperator appellatus est. qui bellū tito filio cōmendās roma per alexandriā pfectus est: vbi vrbem deformē moribus ꝛ legibus ac structuris ornauit: fuit enim vir clementissim⁹ ac munificentissimus qui principatu suscepto rempublicā ferme collapsam optime restituit. Templū pacis perfecit. amphitheatrū (cuius pars adhuc in vrbe extat) inchoauit. Sta tura fuit quadrata cōpactis firmisq̄ membris. vultu veluti nitenns. offensarus minime memor. colligendarū trī pecuniarū nimiū studiosus: licet ex alieno non raperet. eis tenigq̄ ad munificentiā vsus: expleuit enim centum senatorū: consu lares inopes sustentauit. Qui tandem postq̄ multas deduxisset colonias p flu xio ventris vsq̄ ad defectionem soluto imperatorē aut stantem mori oportere. Bumq̄ consurgit inter manus subleuantium extinctus est animum gerens eta tis. 69. cum imperasset annis. x.

Linea Impe ratorū

Galba

Otho

Vitellius

Vespasianus

Andreas apostolus

Andreas symonis petri frater: ⁊ in passione eius soc⁹. Is primo fuit discipulus Johānis baptiste: postea secut⁹ est ihm quē iohānes oñdit dicēs. Ecce agn⁹ dei. Post aduentū spūssancti in achaiaz gre cie primā pfectus est. adhuc vespasiano imperāte: cū scribis euāgeliū pdicasset ⁊ in achaia plures ad fidem cōuertisset. ⁊ papue maximillā egee pcōsulis p uxorē vxorē apud patras achaie ciuitatē ab egea com phēsus: post longā disputationē de xpo in carcerē truditur. deinde a viginti satellitib⁹ grauissime cedit. ⁊ ad vltimū in cruce funib⁹ appendit vt longiorē cruciatus sufferret. ⁊ cū popul⁹ seditionē mouit contra pfidē obnixe rogauit: ne impedirēt martiriū ei⁹. Nā magister eorum in sua passione patiētiā exhibuit. Videns crucem eā salutauit. Salue crux sancta: q̄ in corpe xpi dedicata es: ⁊ ex mēbris ei⁹ tāq̄z margaritis ornata. In cruce aūt biduo viuens apparente demū circa eū splendore vltimo nouembris die martyriū cōsūmauit. Maximilla vo ipsi⁹ egee vxor cōfestim apli corp⁹ rapiēs optimo loco cū aromatib⁹ sepelit. Cuius sane corpus vigesimo constantij cesaris anno cū ossib⁹ beati luce euāgeliste ex eadē ciuitate in cōstantinopolim trāslatū est: ⁊ quidā ferunt q̄ nūc requiescat in ciuitate malfitana veru eius caput postea papa pius ei⁹ nominis secūdus e peloponesso romā aduectū in beati Petri templo maxima cum veneratione collocauit.

Quintilianus

Quintilianus rhetor ac plūs celeberrim⁹ natione hispanus hisdem temporibus cum in pcio magno esset: a galba pdicto cesare romam pductus: ibidē scholam tenens clarissimus habitus est. Tur certe eruditissimus atq̄z grauis: qui inter cetera de institutione oratoria octo libros composuit: atq̄z cauiaru librum p umbrem edidit. Et quibus hanc celebrem ⁊ memoria dignā habemus sententiam vanā liberoz nrorum mores nō ipsi pderemus. Infantiā enim statim delicijs solutiores. Mollis quippe educatio quā indulgentiā vocant. neruos omnes mētis ⁊ corporis frangit. Huius aūt celeberrimi viri de institutione oratoria liber cum omnis ferme sercentis depditus stetisset. Postea a poggio florētino viro eruditissimo circa annum domini. 1414. in Constantiensi concilio in quodam monasterio integer repertus. Atq̄z ita eius ope transcriptus ⁊ emendatus in italiam delatus est.

Thomas apostolus.

Thomas apl's qui didim⁹ dicit vel geminus: fuit vnus duodecim aplōrum fuit. Is dubitans de resurrectione xpi magis nobis pfuit (vt Gregorius ait) q̄ magdalene credulitas: tetigit enim factus. non solum p auditum ⁊ visum: sed etiaz p tactū. Hic cū xpi euangeliū partibus medis ⁊ persis: hircanis ac bragmanis pdicasset. etiaz in indiā superiorem ⁊ inferiorem pfectus multos cōuertit. Et migdoniā carnis cognati regis vxorē baptisans xpo consecrauit. Ibidem quoq̄z multas adhuc ecclesias fundauit. Indeq̄z vt Crisostomus ait ad regionem magoz qui ad xpm venerāt adorandū deueniens: eos baptizauit: ⁊ in adiutoriū fidei xpiane socios suscepit. Tandem ab infidelibus in fornacem ardentē proiectus: illesus trī in eo mansit. Deinde ductus ad idolum solis vt adoraret: aplūs genu⁹ flexis ait. Adoro dūm meū ihm xpm: pcipioq̄z tibi qui ibi latitas vt simulacrū cōminuas: Quo facto indignati pontifices templi ab eis lanceis pforatus martyrii coronā pmeruit. Cuius corpus haud multo post ad edissam ciuitatē trānslatum est. Quod aūt thomas in transitu virginis marie nō affuerit ⁊ postea veniēs de eius corporis ⁊ aie assumptione dubitauerit. Et ideo virgo gloriosa ei apparens cingulum suum dederit in testimoniū huius: apocryphum est. Licet credibile sit cingulū eius haberi terris quod prati populo ostendit.

Mathens apostolus

Matheus apls vocat⁹ a xpo in theolonio ex publi canis actibus aplus ⁊ euāgelista factus clarissimus. ⁊ ipse post dñi ascēsionē euāgelio christi i iudea predicato: cū ad gētes exteras transire statuisset: i ethiopiā pmus euāgeliū hebraice scripsit: ꝓ iudeis cōuersis ad fidē: qō quidē fribus ⁊ marie barnabe cōdiscipulo a quo recedebat in sui memoriā reliquit. In cui⁹ principio christi incarnationē in medio predicationes ⁊ i fine a⁹ passionē ostēdit. Qō quidē barnabas apls ad predicationis officiū ꝓ diuersas pagrās ciuitates secum referebat: ⁊ super egros ponebat: qui oēs cōfestim sanitatis bñficiū cōsequebanf. In ethiopiā mathe⁹ trāsiēs totā ferme regionē illā peruit predicando atq; innumeros ethiopū pplos christo iugo subdēs: ⁊ ethiopū gentē ablutā fonte baptismatis ⁊ fusca forma sam reddidit: christi fundauit ecclias. Cū aūt epigenā nobilē virginē cū ducēns virginib⁹ christo ꝓsecrasset a rege speculatore missō ad perdēdū dei aplm. Qui celebrata missa eleuatis i celū manib⁹ ultra altare imerso a tergo gladio eū occidit: ⁊ martyriū passus est vndecio kal. octobris. Rex morbo elephāte cor:ept⁹ vite tedio seipsū interficat. aplis ꝓ visū populū admonuit vt ep⁹ gente frēm regē cōstituerēt. q̄ postea. 70. annis regens ecclias erexit ⁊ ethiopiā xpianissimā effecit. Eunuch⁹ quē philipp⁹ baptizauerat deinde gubnacla ethiopie suscepit.

Processus ⁊ martinian⁹

PRocessus ⁊ martinianus romani milites a diuo Petro i carcē baptizati ⁊ ipsi cū nerōis iussu ortis ptusionē: ecaleū: flāmas fusces: scorpionesq; ꝑpessi fuissent: nouissime sexto nōs Julij martirio coronati sunt.

Nere⁹ aūs archelā⁹ frēs romani ciues sub hac persecutione rome martirio coronati sūt. Sisi mō torpet⁹: tortquat⁹ ⁊ secūdus cecilius eufrasius sanctissimi christi cōfessores apud hispanias martyrio coronanf. Naracius preterea affricani patricij romani filij⁹ a btō lino baptizatus. marcellus quoq; ⁊ apuleus ⁊ alij.

Tecla virgo

TEcla v̄go preclarissima pauli apli discipla postq̄ ꝓ cōfessiōe christi: fustes: bestias: ignes: tria atrocissima tormēta ptulisset cū de iconio seleuciā veniret. 9. kal. octob. i pace dormit.

Judas qui ⁊ Tadeus apls

IUdas q̄ ⁊ thadeus symonis chananei ⁊ iacobi minoris fratr⁹ marie cleophe ex alpheo filius ⁊ xpi apls Jo pmo post aduentū spūssti in mesopotamia ⁊ i inferiori regione pōtī christi euāgeliū predicauit: ⁊ efferas ⁊ indomitas gētes ꝗsi beluarū naturas sctō dogmate mitigauit. Deinde simul cū symone aplo in perside ꝓfecti sunt ⁊ vt ecclīastica hīstoria habet ad abagarū regē venit in edissa ciuitate qui epl'as ad xpm an passionē ei⁹ ꝓscripsit cui xps scripto rndit: q̄ cū irremediabili corpis morbo tenebaf quē cū ab infirmitate liberasset deinde cū symone aplo martyriū cōpleuit. Sepultus i netri armenie vrbe: cui⁹ festiuitas quinto kal. nouembris celebraf. Scripsit aūt iudas hic epl'am breuem: que ex septem canonicis vltima habef.

Diascorides

DIascorides medicus grecus ⁊ militaris discipline vir in herbaria arte bis temporibus admirabilis fuit. Et herbarū virtutes arbor; lapidū aromatū accuratissima doctrina cōscripsit: imo vt de seipso testaf: quecūq; (inqt) posui nō ex opinione aut fama cogui: s ex electione ⁊ experimēto didici: de quo etiā Plin⁹ mentionē facit.

Symon apostolus

Symon cleophe filꝰ ⁊ dñi nr̄i ihu xp̄i apls ac cōsobrinꝰ: appellatꝰ chananeus germanꝰ thadei fuit q̄ dictus est iudas. Zelo dñi feruēs par in cognomēto pe ri cui in sorte p̄dicationis egypti principatus aduenerat postq̄ circūquaq; xp̄i euāgeliū p̄dicasset ⁊ ex̄sensu aplorꝫ post martyrium iacobi aplī hierosolimitanā rexit eccliaz. Cū aūt centesimū ⁊ vigesimū ageret annū ⁊ ad simulachrū solis cū iuda aplō p̄ductus fuisset vt ostēderēt ea plena esse demonibꝰ p̄ceperūt vt ea cōfringerent. Ethiopes nigri egressi idola cōfregerūt. Qō pontifices vidētes in aplos irruerūt eos trucidātes. Et vt alq̄ hūt apō atticū cōsularē ab hereticis accusatus qō xp̄ianus esset post multa ⁊ grauissima supplicia: iussus est simul quā dñs gtulerat passione vitā finire: oibus admirantibus q̄ tam senex id crucis supplicū pati potuisset. alq̄ symonē cleophe filiū ep̄m hierosolyme fuisse attestant Verū passus est quinto kalēdarū nouēbris. quo etiam die festū beati Jude apli eius simili honore celebrat.

Petronella

Petronella virgo sacratissima dñi petri aplī filia ⁊ quidē pulcherrima de voluntate patris febribus laborabat a discipulis aūt interrogatus cur illā egrā nō curaret: ⁊ plures alios sanasset. ait: sic ei expedire. ꝓcepit tñ vt eis ministraret deinde reduret ad lectū Et ubi in timore dei p̄fecta esse cepit: sanitatū remedia a patre recepit. Eas dppe cū flaccus comes inuitā cōiugio sibi sociari vellet: triduī inducias postulauit: q̄ in tpe ieunijs ⁊ orationibus vacās tercio die statum vt xp̄i dñi nr̄i sacrīm a sctō nicomede p̄sbytero acceperit emisit spīm. Quāobrem flaccus videns se sorte delusum eiusdē sclerosi cōitis socia ⁊ nicomede p̄sbytero varijs tormētis vitā finire coegit. Corpus eius rome tumulatū fuit. Eius diei celebritas vltima Maij obseruat.

Lazarus marthe ⁊ marie magdalene sororꝫ germanus ⁊ massiliēsis epūs. quē dñs noster ihs xp̄s a mortuis suscitauerat: ⁊ ipse tercio decimo imperij claudij anno: secunda morte migrauit ad dñm. Cuius eiā sororꝫ martha nō lōge post p annū eīm in quo toto febricitauit: sibi reuelato a dño in pace quieuit: quā beatꝰ frōtinꝰ sepulture tradidit. in q̄rū venerabilē memoriā nō lōge a bethania postea extructa fuit eccl̄ia. vbi (vt duꝰ aut hieronimꝰ) e viano domꝰ eorꝫ cōseruabat. Marcella vocatꝰ pedissequa ꝓscripsisse vitā eiꝰ dr̄: q̄ postea i sclauoniā pergens: ⁊ plēs ad fidē conuertēs: p̄ decē āños a dormitiōe marthe i dño q̄euit huiꝰ dppe sctissimi viri lazari ⁊ sororꝫ reliq̄e apō urbē massiliā papuo venerant obsedo. eiꝰ festiuitas. xvi. kal. ianuary celebrat.

Lazarus

Mathias apostolus

Mathias aplūs nāmō bethlamites ex tribu iuda ꝓgenitus. q̄ post ascēsionē dñi ab aplis sorte i eorū numero fuit electꝰ. sicut lucas in actibꝰ aplorꝫ testatꝰ est. ⁊ post aduentū spūssancti iudeā i sorte acceptā p̄dicationi ⁊ miraculis insistebat. Narrāt certi ex historia eiꝰ q̄ treueris eē debet. qr̄ mathias i lege dñi erat doctissimus: corpe mūdus: actu prudēs: i ꝓximo pudicus: i sermone expeditꝰ iudei ei aduersātes: cū de blasphemia accusabāt ō duos statuerīt q̄ cū lapidibꝰ oppeterēt: a q̄dā aūt inde tormēta securi petiit: extēsis manibꝰ spīm deo reddidit. Cuiꝰ corpꝰ inde romā: ceteri paduā: reliq̄ treueris trāslatū ferūt. Eius aūt natale. vj. kal. marcij celebrat. Licet de tpe eiꝰ martyrij varie referant snie. Certū tamē est cū in locū iude scariothis substitutus ab aplis fuisse cum diuina sors sup eum cecidit.

Lucas euāgelista

LUcas euāgelista xp̄icq discipulus natiōe syrus ex antiochia arte medicus ⁊ greca hmonis nō ignar⁹: sectator pauli apli: ⁊ olis eius pegrinationis comes indiuidu⁹: sine vllo crimine fuit: hic cū duo intellexisset esse euāgelia p matheū quidē in iudea: ⁊ marcū in italia. ⁊ ipse instigāte spūsancto in achaie pbis put a paulo di dicerat suū ꝓscripsit euāgeliū: de q̄ paulus. Misim⁹ frēm cui⁹ laus ē i euāgelio p oēs ecclias. Et ad colloss. Salutat vos lucas medicus charissim⁹ meus. Suū tñ euāgeliū nō mō ab apl̄o pāulo didicerat: sed etiā a ceteris aplis vt narrat. sicut tradiderūt nobis q̄ ab initio ipsi viderūt: ⁊ ministri fuerūt hmonis: ferūt etiā eū a btā dei genitrice maria (cuius familiaritate vsus fuerat) edoctus fuisse. Hic etiā cū picture artis edoctus cēt: gr̄a ꝓuersationē quā iugiter cū btā virgine habuerat (vt scribit Damascen⁹) ei⁹ imaginē pluries tetigit. E q̄bus nūc rome due pbibent: quarū vna apud sanctam mariā de pplo maria veneratiōe custodit. Cōscripsit ⁊ actus apl̄oz put ipe viderat. Cuiq̄ q̄uis ⁊. lxx. annis sine vxore pmānisset in bithinia. i 8. die octob. die obyt. Eius ossa vigesimo ꝓximo anno ꝓxīā hmopolim trāslata fuerūt, nūc padue i basilica sce iustine quiescūt.

Euax rex

EUax arabū rex insignis pbs ⁊ medicus ⁊ rhetor tēpestate hac floruit. Qui inē cetera sue doctrine opa: volumē de medicinis optimū a se cōpositū neroni trāsmisit. in quo nō solū herbarū medicinaliū: sed ⁊ lapidū spēs nota ⁊ colores: ac q̄bus in regionibus valeāt reperi scripsit. de quo etiā plin⁹ meminit. Vectius q̄s valēs alter medicus grecus messalie adulterio nobilitatus: multā nactus potēciā rome i medicinis nouā secta instituit: ⁊ se tam veteribus q̄ nouissimis effrenata temeritate preposuit. Ꝓcratē supplātauit. ipsum tñ Galienus ignorātissimū fuisse ostendit.

Maria magdalena

MAria magdalena insignissima xp̄i apla ab adolescētia sua (vt sacra ei⁹ hystoria) cū cēt cūctis puellis pulchritudine plata: ex marthe sororis lazariq̄ germana sua i magdalū castellū marito tradita fuit. Hs ꝓfectum voluptatū falla cia vanaq̄ letitia seducta: hierosolimam petit: magnasq̄ opes p̄monij inter se diuidētes: marthe bethanie castellū xp̄e hierosolimā ei castrū magdalū a q̄ nomē sortita ꝓtigit. Lazaro aūt multis vexāti ps nō modica hierosolimoz. hec q̄ppe genet⁹ sui immemor peccatrix exaīsit. verū dño ibu p̄dicante culpas suas plurime cognit ⁊ ad eū i domo symōis leprosi quāmāte venit: ad pedesq̄ ei⁹ retro accessit: vbi vberti lachrimas effūdēs pedes lauare cepit: ⁊ capillis capit⁹ sui tergēs eosdē labāt: vngētoq̄ p̄ciosissimo vngebat (vt sacra hys hystoria) dñs ad illā inquit O mulier remittunt tibi pcā tua vade i pace. deinde xp̄o q̄ad virit ardēs flume adhesit. Eius q̄s dilectiōe lazarū frēm quadriduanum a mortuis suscitauit. Optimāq̄ p̄tē (eo testante) elegit post dñi ascēsionē diuino nutu massiliā venit: demumq̄ diuine cōtēplatiōi inuda: asperimā heremū petit in loco diuinit⁹ ꝓpato: triginta annoz spacio hoib⁹ incognita mānsit vbi nec aq̄: fluēta: nec arboz solacia ⁊ q̄libz die septē horis canonicis ab angelis i celebra celebrabat ⁊ celestiū agminū gl̄iosos ꝓcer⁹ corpalib⁹ etiā auribus recreabat. vñ dieb⁹ singulis bis sanctissimis sanctis manibus p eosdē angelos ad xp̄i locū ide revocata absentē corpalib⁹ nullatenus idigebat. tādē revelata p hūmanā matrimino epō q̄ eā dñica die in aurora cū de corpe migratura cēt expectaret q̄ apparēs duob⁹ eubus a terra elevata i medio ꝓpe loz multo lumine circūdata supra eukaristia cū lacrimis spūm deo reddidit vndecio kal. augusti.

Anno mundi. 5294. Anno christi. 94.

CLemẽs patria romanus de regione celij mõtis. patre faustino domiciani trib⁹ fuit: post cletũ põtifice sedit annis. 9. dieb⁹. 10. ẽrtus igit erat rome episcop⁹ post Petrus. tametsi plerigz latinoz secundũ putauerũt. vt ex epla ad beatũ iacobũ hierosolimitanũ ep̃m missa constat. Cletũ hic oim modestissim⁹ Linũ t Cletũ spõte sibi in tanto labore pretulit. Qui cũ doctrina t religione ac pietate insignis haberet epl̃as eccl̃ie nõie edidit. Deinde eccl̃iam romanam instituit t moꝛib⁹ cõfirmatur⁹. cõstituit ne quis vnq̃ ep̃s absente diacono celebrare presumeret. Statuit itẽ laicis ne quẽ clericoꝛ accusare presumerẽt. t regiones septẽ notarijs diuisit qui diligẽter res gestas martyrũ scriberẽt. Clemens aũt pietate religione doctrina multos ad fidẽ xp̃i quotidie traducebat. Quãobꝛem. P. tarquin⁹ sacroꝛ princeps cũ Mamertino vrbis prefecto traiani in christianos conatat cui⁹ imperio in insulã clemẽs deportat: vbi ad duo milia christianoꝛ ad secãda marmoꝛa damnatoꝛ inuenit. Dum ibi aque penuria laboraret quã sexto miliario repetebãt clemẽs populi necessitate cõmotus collẽ haud lõge positũ pcedẽs agnũ vidit: sub cui⁹ dextro pede fons diuinit⁹ abũdantẽ aquã scaturiebat: q̃ ḋẽ t recreati oẽs sunt: t milti ad fidẽ cõuersi vñ mot⁹ traian⁹ satellites quosdã misit q̃ alligata collo eꝛ anchoꝛa eũ decimo kal. decembꝛis ĩmare pjecerũt. cui⁹ sacratissimũ coꝛp⁹ nõ multo post ad litt⁹ delatũ est atq; eo loci sepultũ vñ fons emanauerat: et⁹ in morte dies. xxij. sedes vacat:

Anno mundi. 5505. Anno christi. 104.

ANacletus natione grecus patria atheniensis antiocho patre nat⁹ Clemẽti in põtificio succedit Nerue traiani trib⁹. hũc Eusebi⁹ pretermittẽs dicit ipsũ esse cletũ. Damasus mẽ in cronica sua cletũ ab anacleto patria t genere moꝛtis differre ostẽdit. Nã clet⁹ natione roman⁹ sub domiciano. Anaclet⁹ vo atheniẽsis sb traiano moꝛit. Hic aũt t mẽoriã Petri cõposuit. t secꝛsus a plebe loca vbi martyres sepelirent assignauit. t sacris ordinib⁹ semel mense decẽbꝛi habitis presbyteros q̃nq; diaconos tres: epos diuersis in locis sex numeꝛo creauit. Sz t institutis t moꝛib⁹ romã eccl̃ias ꝛ confirmat⁹. Cõstituit ne epus a pauciꝛib⁹ q̃z a tribus ordinaret epis: simplex vo sacerdos ab vno epo. t ne eps alienos sbditos ordinare pesumẽt. Tãdẽ sb traiano pncipe vitio suppliciꝛ pempto vacat epat⁹ dieb⁹. 15. sedit aũt annis. 9. mensib⁹ duob⁹ dies. 10.

EVaristus papa natione grecus: patre iudeo nõie iuda ex bethleem ciuitate vir sane iustus t integer: titulos in vrbe romã primus presbyteris diuisit: t septẽ diaconos in ordinẽ redegit: qui custodirent ep̃m predicantẽ ꝛpter st.lã veritatis idẽ cõstituit ne plebis in ep̃m accusatio reciperet. Venit clãdestina mãmonia: t vt sponsus t sponsa a sacerdote benedicerent. Ordinationes ter habuit mense decembꝛi: ac presbyteros sex: diaconos duos: epos p diuersa loca numero quinq; creauit. Denigz vt quidã tradũt martyrio coꝛonat⁹ vltimo traiani principis anno. Sed melius censent qui sub hadriano nõdum in christianos placato id ei contigisse scribunt. Annis enim nouem sedit mensib⁹ decem diebus duobus. Sepultus est aũt in vaticano apud beatũ Petrum coꝛpus vj. kal. nouembꝛis. Vacat tum sedes dies. xix.

Linea summoꝛ pontificum

Clemens

Anacletus

Euaristus

Johannes missus in oleum

PErsecutionẽ secũdã christianoꝛ. Domicianus. xij. sui imperij anno post neronẽ in christianos exercere cepit. in qua t iohãnes aplus t euãgelista a domiciano imꝑatoꝛe romã adductus post immissionẽ in olei feruentis dolium ex quo illesus exiuit: in pathmos insulam relegatus est. Post obitum domitiani ab exilio reuocatus ephesim reuersus est. Domicilla virgo sanctissima flauij clementis ex soꝛoꝛe neptis: quã idem sanctus clemens sacro velamine cõsecrauerat: sub hac persecutione in pontiã insulã deportata: longũ exiliũ passa. In cubiculo a quodã tyrãno cũ euphrosina t theodora atq; alijs virginibus exusta est. Nicomedes item romanus presbiter sub hac domitiana persecutione rome in via numentana passus est

Hermocoꝛas quoq; aquileiensis archiepiscop⁹ olim marci discipulus cũ multa genera penarũ expertus fuisset: t vltimum cum fortunato archidiacono suo capitali sententia perpetã gloriã sibi comparauit: licet alij dicant eum sub nerone secum pcussum martyrium compleuisse. hic syrum papiensem episcopũ habuit discipulum. Passiq; sunt inter ceteros Cletus t Anaclet⁹ pontifices t alij quoq; multi.

TItus prim⁹ vespasiani filⁱ vndecim⁹ romanoꝝ impatoꝝ: patre defuncto imperare cepit: vir certe natura benuolentissim⁹. virtutē aūt tm filij vespasiani tanti semp fecit: vt tumultuantib⁹ quibusdā ob cupiditatē imperādi dixerit aut nemīnē aut filiū impio potiturū: ⁊ merito quidē cū ob virtutē ⁊ integritatē animi titus amoꝝ ⁊ delicie humani generis haberet. Nam ⁊ eloquētissimus in pace ⁊ fortissim⁹ in bello: ⁊ clementissim⁹ in delinquētes est habitus. Ita comis ⁊ liberalis vt nulli quicq̄ negaret: hoc cū reprehenderēt amici: rīdisse ferē nemīnē a vultu principis tristem discedē oportere. Addidit ⁊ illud: recordat⁹: q̄ nihil cuiq̄ munerī dedisset: amici die pdidi. Qui ⁊ latine greceq̄ lingue peritissimus fuit. Ideo alacrij pediani viri doctissimi familiaritate delectat⁹ est. Hic capta iudea eversis hierosolimis: tēploq̄ solo equato: ad sex centa milia bolm interfecta referunt. licet Josephꝰ in eo bello captus vndecies centena milia ferro ac fame eo bello periisse scribat. captaq̄ ab centū milia ac publice venundata. Denuel triumphauit pater ⁊ filⁱ eodē curru vecti subsequente domiciano equo albo insidēte. Cui⁹ triumphi monumēta rome adhuc extant. Insculpta q̄s candelebra ⁊ tabule veteris legis e templo ablate apparēt. Excessit tandem in eadē qua pater villa p⁹ biennū ⁊ menses duos dieq̄. xx. quā successerat. Altero ⁊ q̄dragesimo etatis anno: delatusq̄ ad sepulchrū est publico luctu: ac si parēte orbati oēs essent.

DOmicianus tit frater ⁊ vespasiani filⁱ duodecim⁹ romanoꝝ impato: ⁊ inicia principatus quottidie sibi secretū horarū sumē solebat nec q̄q̄s amplius q̄s muscas captare ⁊ pacuto stilo cōfigere: vnde quidē pdiens interrogat⁹ esse ne quispiā cū cesare. Rīdit p iocum ne musca quidē. Neroni q̄s aut gallicule similior quā patri vespasiano aut fratri moderatior tū primus annus est habitus: mox in ingentia vicia prupit: libidinis: desidie: tracūdie: crudelitatis: multos ex nobilib⁹ interfecit: plerosq̄ in exilū misit. Plurima tū amplissima opa incendio absumpta restituit: sed ola sub nullo tantū suo ac sine vllo prisini autoris mēoria. Ius q̄s diligēter ⁊ industrie dixit: ⁊ bibliothecas incendio absumptas impēsissime reparare curauit missis ad alexandriā qui describerent. demū criminib⁹ tantū odij in se cōcitauit: vt pene patris ⁊ fratris nomē aboleuerit: ⁊ ad eā demētiā venit vt se dīm ac deū vocari scribi q̄q̄ iussit. Tādē diuina supremēte vltione a suis interfect⁹ in cubiculo: but⁹ vo cadauer p vespillones delatū ignominiose sepelit⁹ āno etatis sue. 3 5. imperij ⁊ nodecimo. Statura fuit pcera. vultu modesto. ruborisq̄ pleno. grādib⁹ oculis. pterea pulcher marie i iuuenta.

NErua tredecim⁹ romanoꝝ imperator post domicianū impator electus: iā senio pfectus. Ita moderate vite: tum publice tū priuate princeps. equissimū se atq̄ vtilē rei publice pstitit. hic suscepto imperio cū ola ipsi⁹ imperij sceptra: ex pdecessoris tumultu offendisset: se equissimū atq̄ vtilē oib⁹ pstare conatus est vnde ei⁹ opa ex senatus decreto domiciani acta abrogata sunt. vñ multi ab exilio redierē. plerisq̄ vo bona sua quib⁹ antea spoliati fuerant but⁹ beneficio recepe. verū post primū sui principat⁹ annū cū iam senio pmereret ⁊ mors instaret. reipublice cupiens traianū principē in filiū p adoptionē accipiēs: secūdo ⁊ septuagesimo etatis anno morit. Imperij vero sui anno primo ⁊ mense quarto. cui⁹ corpus i hortis salustianis sepelierēt inter deos (ex senat⁹ decreto) retulerunt.

TRaianus genere hispan⁹ cognometo vlpi⁹ crinitus: tecim⁹ quart⁹ romano rū impatoꝝ: imperiū accipies post neruā: militari gloria vrbanitate ⁊ moderatione oēs principes superauit. Nā fines imperij longe ⁊ late diffudit. Germaniā transrhenanā in pristinū statū reduxit. Dacam ⁊ multas transdanubiū gentes imperio romano subegit: parthos recepit. albanis regē dedit. Euphratē ⁊ tigrim pruincias fecit: vsq̄ ad indie fines ⁊ mare rubrū accessit. Denicq̄ vbiq̄ terrarū ita se equalē oībus pbuit: vt vsq̄ ad iustiani tpa in creatione pncipū sit acclamatū felicior sit augusto ac traiano melior. Preterea vo tante comitatis ⁊ humanitatis fuit in visendis egrotis: salutādis amicis: vt ei tanta benignitas vicio daret: vnde dictū illud impatore dignū, pdit. Talem priuatus impatorē esse oportere quales sibi priuatos optat habere: honores aūt diuicias facultates: pmia bene merentib⁹ eque distribuit. Nihil in vita agens: qō ad cōmunē vtilitatē nō pineret. hac tanta gloria bello domiq̄ parta: apud seleuciā isauri e ciuitatē pfluuio ventris pergit. anno imperij eius decimooctauo mense sexto: cuius ossa romā postea delata sunt: ⁊ in vrbe sepulta vrna aurea in foro qō ipse struxit sub colūna cochide que adhuc cernit: cuius altitudo. cxl. pedum.

Linea Imperatorum

Titus

Domicianus

Nerua

Traianus.

Thimotheus

Timothe⁹ pauli aplī discipul⁹ ephesi ep̄s filius vidue fidelis. patre tñ gen-
tili ab eo ordinat⁹. post multos p̄ christo agones martirio coronat⁹. Sunt
tñ qui dicāt eū sub nerone passum. Cui duę torq̄ret duo angeli apparuere dicen-
tes. Erige caput in celū ⁊ vide. qui vidit celos aptos ihesum coronā gēmatā te-
nentē atq; dicentē sibi hāc de manu mea accipies. Q̄ō ut quidā nolle appollinar⁹
vidit se baptizari fecit. qua p̄pter preses ambos trucidari iussit. Ad hunc paulus
e laodicia duas scripsit ep̄las.

Titus similiter pauli aplī discipulus cretensiū ep̄s postq̄ predicationis offi-
cū fidelissime exercuisset. beatū finē adept⁹ est. cui Paul⁹ ex nicopoli scripsit
ep̄las. Crescēn⁹ q̄s Paulī discipul⁹ q̄ septimo ab⁹ die⁹ p̄ galliā trāsitū faciēs mul-
tos vbo p̄dicationis ad fidē xp̄i cōuerterat: tandē q̄rto kal'. Julij in pace q̄euit.

Dionysius

Dionysius areopagita p̄bis clarissim⁹ in hac psecu-
tiōe domiciana cū eleutherio presbytero ⁊ rustico
diacono in parisio passionē meruit. q̄ cum a clemēte ro. pōtifice ex precepto beati
Petri ad gallias predicationis gr̄a direct⁹ fuisset. ⁊ opus dñi cōsummare ardenter
egisset. a prefecto parisior⁹ vbis nole festennio. vna cū socijs non age nari⁹ prius
colaphisat⁹ cōsputus ac derisus ⁊ sup craterem ferreū positus flāmis nudus exten-
sus ⁊ alia tormēta passus fuisset: tandē genib⁹ fleris capite peussus martirū cō-
pleuit. deinde caput suū inter brachia portauit angelo duce ad locū vbi postea re
quieuit. Hic est ille dionysius qui athenis in passione dñi ihesu dixit. Aut de⁹ na
ture patit aut tota mūdi machina destruet. Quē postea paulus aplūs baptizatus
diligēter instruxit. ⁊ athenārchā ep̄m ordinauit: vbi maximā regionis partē xp̄iā
fidei subiugauit. Deinde in gallijs septio id⁹ octobris martirio coronat⁹ cū do
ctissim⁹ haberet multa preclara reliquit scripta. ⁊ cū ceteris aplīs (vt i libro de di-
uinis nominib⁹ ipsemet testat' domiciani dei genitricis interfuit) postea cum au-

Victorinus

disset aplos Petrū ⁊ paulū a nerone rome detentos ad eos visendos venit. inde
a clemente ep̄o ordinatus vt premissum est.

Victorin⁹ sctitate ⁊ miraculis clarus emiterne vbis dignissim⁹ ep̄s. ts erat
be ad neruā principē tāq; christian⁹ adduct⁹ statim iussu ipi⁹ capite deorsus
suspēdit in loco vbi putētes ⁊ sulphuree aque emanabāt. vbi cū p triduū id mar
tyrij genus p̄ nole ihesu christi cōstantissime ptulisset. nonis septēbris gloriose
coronatus migrauit ad christus. Sub nerua q̄s impatore cutices ⁊ marcus passi
sunt. Aurelianus cūs spōsius domicille cū intelligeret eā plus diligere hos sctos
p̄pter fidem ⁊ virtutē eor⁹ ⁊ nereum ⁊ achileū iam martyrio coronatos ex licentia
impetrata a nerua quasi seruos p̄ singula predia sua diuisit: vt terram quotidie
foderent. Sed cum oibus gratiosi essent ⁊ miracula facerent. Tandē ab aurelia-
no diuersis penis occisi sunt. xvij. kal'. Junij.

Johannes aplus ⁊ euangelista

Iohānes aplūs ⁊ euāgelista iacobi maio
ris ex zebedeo frater. ⁊ matre maria salo
me christi ihu predilectissim⁹. in minori etate
ad discipulatū ascat⁹ est. hūc virū sanctissimū
vsq; ad traiani tp̄a puenisse ferūt. qui cū alia
nas erexisset ecc̄las: nouissim⁹ oim scripsit
euāgeliū. ⁊ ea q̄ a matheo marco ⁊ luca con-
scripta fuerūt cōfirmauit: ferūt ⁊ ob eā rem a
iohāne postremo factū. quo ebionitarū do-
gma surgēs infringeret q̄ asserebāt ⁊ impu
denter quidē xp̄m ante mariā nō fuisse. cuius
cōm diuinā naturā Johānes explicat In pri
cipio erat verbum ⁊c. Scripsit ⁊ alia multa.
tus vero apocalypsim relegat⁹ a domiciano ī
patmon insulam: quo postea interempto ⁊
act⁹ ei⁹ ob numā crudelitatē a senatu rescissis
impante nerua ephesum redijt. ibiq; vsq; ad
traianū principē ꝓfitio ⁊ scriptis ecc̄las su-
stentās: senio cōfectus sexagesimooctauo p⁹
passionē xp̄i anno in dño quieuit. Cū cīm no
nagita cēt annor⁹ dñica die a p̄mo pulloz cā
tu intrās ecc̄iam: ⁊ pplo p̄dicās domū foueā
q̄dratā qua i ecc̄ia fieri iusserat intrās: luce ī
mēsa apparēte vt videri nō posset: q̄ recedēte
fouea plena mīna scatūrīte iuēta ē nec rep-
tū ē corp⁹ ei⁹. liber aūt apocalipsis (vt duo⁹ hie
ro. scribit) tot bz sacra q̄t vba ī q̄b⁹ latēt sniez

PErsecutio xpianoꝝ tercia. Cū augeb aĕ murū īmodū xpiana relpu. Traianus ls singularis iustitie ⁊ humanitatis ꝓnceps esset decimo impij sui annoꝝ quotidiā malignoꝝ delatione ꝓuocat⁹. vere⁹ ne ḳd detrimenti romanū imperiū inde caperet. terciā psecutionē in xpianos excitit qua quidem multi interempti sunt. At vo plinius secūdus qui tum ꝓuincie gubernabat. misericordia ob multitudinē interēpto rū mot⁹ ad Traianū scribit. Innumera hoim multa quotidie obtrūcari. in ḳbus nihil oīno sceleris deprehenderet. vt aliquid cō romanas leges offenderet: nisi hoc solū cō ante lucanos hymnos xpo cuidaꝫ canerent deo. adulteria vo aut huiusmodi crimina apud eos illicita haberi. Unde ꝓnotus traianus rescribit christianos ḳdem nō esse requirendos: oblatos tn puniri oportere.

Ignacius episcopus

IGnac⁹ epūs antiochie eccle tercio⁹ post Petrū epūs. hūi Joh̄is euāgeliste discipul⁹ sub hac psecutione cū multis annis rexisset ecclīas a traiano ī antiochia capt⁹ ⁊ dānatus ad bestias. dum romā a satellitib⁹ traheret quos dece leopardos vocat. Oēs xpianos in itinere oīone vel līo in fide firmabat. Sic inquies vt ibm xpm inueniā. ignis: crux: bestie: cōfractio ossiū: ⁊ toi⁹ corpis ptenno ⁊ tormēta diaboli ī me veniāt dūmodo christo fruar. Cū aūt tam audiret leonū rugitū. frumētū xpi se⁹ me⁹. dentib⁹ bestiarū molar. vt panis mūd⁹ inueniar. Hic cū sup montē quendā staret audiunt angelos antiphonas cantātes ḳ gnot⁹ ⁊ ipse in ecclīa cātari instituit. Mariā ḳs in plurib⁹ quas ad eā scripsit epl̄as dulcissimā salutat. Mortē aūt martyrio vndecimo anno Traiani cuiusq reliquie antiochie iacuerunt ante portam daphnicam.

Et in coelo Angeli Antiphonas canunt

Eustachius

EUstachi⁹ cognomēto placidus: ipsi⁹ Traiani militū magister hac seuissima tēpestate vita cū vxore Theospita nec nō ⁊ filijs coꝝ agapito ⁊ theospito. 12. kal. octobris ꝓ xpo martyrio cozonati sunt. quoꝝ miri leguntur actⁿ de couersione coꝝ. Cū princeps militie esset ⁊ venationi opam daret vidit cerū pre ceteris pulchritudine eū insecut⁹ ⁊ i loco sublimi ceru⁹ se frenasset inter cornua imago crucifixi apparuit. Cui christus allocutus. inde baptismum accepit.

HErmes ḳs roman⁹ cuius ⁊ illustrissim⁹ urbis prefect⁹ ab Alexandro papa cū vxore ⁊ filijs ac sorore theodosa atq mille ducētis ḳnḳginta ex⁹ suis ⁊ coꝝ vxorib⁹ baptizat⁹. sub hac psecutiōe cōprehēsus ꝓno carceri mācipat⁹. deinde ce dēte gladio. 5. kal. septēbris martyrij glīaꝫ cū oīb⁹ ꝓdicti ⁊ alijs plurimis est adept⁹

Josephus

IOseph⁹ iude⁹ dict⁹ flauius sacerdos ⁊ marbane eius gēnis sacerdotis filius bisto: ⁊ ḳdez celeberrimi⁹ militaꝫq rez pitissim⁹: dux belli iudeoꝝ impatib⁹ ꝓdictis nerone ⁊ reliqs a vespasiano ⁊ tito eius filio iudea acḳsita capit. ⁊ in fruitute honestā deducit. ver sane bonus ⁊ egregi⁹ ḳ de xpo optime sensit. Ds igit bello captus ac vita donatus qō ⁊ morte neronis. ⁊ vespasianū impatorē breui futuꝝ predixerat. qō ⁊ factū est: ꝓpter qō idē vespasian⁹ eū ab oi seruitute liberauit. romā deinde ꝓduct⁹ tuꝫ ciuitate tuꝫ flauia familia donatus est. Ubi cū eisdē impatorib⁹ p annos quindecim sedicenter vixit. In ḳbus cū singularis eruditionis esset. de iudaica captiuitate septē libros scripsit. ꝓ ḳbus ⁊ statuā (vt dicus refert hieronym⁹) rome ꝓmeruit. Scripsit deinde alios viginti de antiḳtate iudeoꝝ ab exordio mūdi vsq ad bellū iudaicū. Et alios duos aduersus apionē grāmaticū: atq alia post se reliqt scripta Que oia a ruffino aḷegiēsi in latinā linguā trāslata postea fuere. Et cū nat⁹ iosephus hic etiā qn̄ xp̄s crucifixus fuerit. vixit vsq ad traiani impatoris tpa. ⁊ rome gloriosissime defecit.

Statius

PStaci⁹ neapolitanus sellis tn epīc⁹ oppido oriūdus rome floruit. ibidē de thebaico bello libros. xij. edidit. ⁊ libꝝ de achillis infantia. Ite siluarū libꝝ ꝓ ḳbus rure albano donat⁹. Ds admodū iuuenis claudiā apolinaris filiā duxit vxorē. achillis vero etatem scribere orsus morte interceptus est.

Marcialis

MArcus valer⁹ marcialis in hispania bilbilim patriā habet rome ob ingenij sui magnitudinem ⁊ epigrāmata cōfecta magno in precio habitus. Ds sub traiano senio cōfectus in patriā rediens obiit.

Stella

STella quoq patauinꝰ poeta nō ignobilem cum his claruisse ferunt. hic vxorem violentillā eius litterature habuit quā vnice dilexit.

Juuenalis

IUuenalis poeta satyricus natione aquinas rome claruit libertini locupletis incertū alūnus an filius: heres tn. hic cū tpa figurate notasset. stanim ꝓ honorē militie quāq octogenarius vrbe sūmotus est. missus in egyptum cum cohorte. id supplicij genus placuit vt leui atq ioculari deliero par esset. Ceu intra brevissimum tempus angore ⁊ tedio periit ⁊ vsq ad nerue tpa duxit.

Metis vetustissima clarissimaq; gallie belgice ciuitas mediomatricā appellata: a situ vbiū circūpositaq; ql media mater trius ciuitatū. ab aq̄lone eñ treueris: a meridie tullum: ab occidēte viridunū habet: t ad orientē ipsa ornatissime posita est. Mediomatricos q̄s ppli inter belgas finitimi treuesi tulēlibus t tribocis hodie argētinēsibus hos metenses esse constat. Metis vo nome a meno fortita est. Is ñ eam non condidit sed vt instaurator ei nomen dedit vt scribit. Suffectus dederat nomen eni metius vrbi. Cui ea insignis vrbs deuicta fuit dum Julius cesar gallias domuerat. Postea clarissimus ac nobilis romanus metius eā ampliauit: maioreq; ambitu menibus circūdedit. Nā eo venies primū nobilitatē oēm p vicina oppida: pq; vicinas vrbes in ciuitatē ipsaq; sumo gaudio reduxit. Eiq; nomen Metis imposuit. Hec scripta in lapide sub terra reperto ostēdūt. Epe quo cesar sua gallis intulit arma. Cūe mediomatricā deuicat metius vrbē: ferunt t alij druidumū hoc est montē deoq; diuā. A septētrione eni t occidente eminere cernit. Posita est hec vrbs i ripis moselle t salue pplo frequēs: t in potentissimā euasit ciuitatē episcopalez t a clemēte episcopo patruo diui Clemētis pape iā p̄scripti quē petrus ordinauerat: predicationis gra directo: sacri xpi euāgelius suscepit. Is clemēs nobilis patricius roman⁹: frater faustiniani: patris clemētis pape: a beato petro baptizatus: cuq; gallia diuersis errorib⁹ viueret eos epm ordinauit: ad hunc locum christo redimēdus delegit. Cū celeste presbyterio: t felice diacono. Hi deinde in loco tribus milib⁹ ab vrbe sensoso oratoriū in honore diui petri pstruētes. Cui gozzia nomē impositū. Et princeps metēsis eos in veneratione recipiens in vrbem adduxit. Hec aūt vrbs indita roboze virū fortissima: bellis t armis semp assuetaq; opulentia ditissima. agris: vineis: nemoribus: aquisq; floridissima: pestifera tū cōtagiōe pene defecta fuit: cuq; in loco statuto arenaq; vbi insigne edificiū in forma theatri ab octauiano cōstructus ingēs draco latitabat: qui suo flatu loca inficiebat ut p portā meridionalē t orientalē ingressus cunctos prohiberet. beatus clemens sua virtute ac doctrina pdin ad cultus diuinum pducēs: p stolā suā hoc aial t oē virus pestiferum amouit ut deinceps locus iste ab imundis aialibus tutus reptaē: deinde eccliam sancti petri infra muros totius pōtificat⁹ dñam cōstituit. inde p deuotionē ppli optime ornata stephano dicata cathedralis ordinata fuit. Idem in amphiteatro basilicā pfecit. extra muros oratoriū sci iohannis baptiste. In senio q̄s eccliam haud multus ab vrbe distantē pfecit: ut liberius pēplationi vacare posset: in q̄ t cryptā fontēq; salutiferus fecit. Et añ obitū ārā in honore sui preceptoris diui petri apli: t cuq; hunc locuq; a sordibus martirius dño acquisisset t eccliē metensi bono regimine prefuisset annis qnq; supuiuens t mensibus quatuor nono kalendas decembris spm deo reddens vrbem metensem sua sanctitate insignē fecit.

Metis

Suetonius

SUetonius tranquillus hystoricus ⁊ causidicus ac epł̄ar magister: natione romanus ex patricia gente natus his tpibus apud romanos in p̄cio fuit. Deinde sub adriano principe carus ⁊ acceptus magne auctoritatis exaſit: eo q̄ plinio nouocomensi multa benuolentia cōiunctus fuerit. Hic cū eloquentissim⁹ esset vir: p̄clarū opus de. xii. cesarū predictis edidit. In quo ⁊ multas hystorias ⁊ annales veterū replicauit. Sed ⁊ de viris illustrib⁹ elegāt stilo libꝝ scripsit. que diuus hieronym⁹ nō ꝺedignatus est imitari. Itez iudicrā hystoriam: necnō ⁊ de genere vestiū cōposuit: qō opus adhuc extare dicit. Ipsum tñ hadrianus imperator tandez a magistratu amouit. q̄ cū sabina eius vxore ⁊ imperatrice nimiā cōsuetudinē ꝓtraxisset: murmur quippe erat q̄ ipsa abuteret: quem aūt vsq; ad antonini veri impatoris tempora.

Plinius

PLin⁹ secūdus nouacomēsis p̄bs ⁊ orator atq; hystoricus celeberrim⁹ p̄ hec tpa in p̄cio habet. qui licet ꝑ curationes publicas ⁊ cōtinuas quotidie sūma integritate administraret tñ liberalib⁹ studijs tā opam dabat: vt nō temere q̄s plura eo in ocio cōscribē posuisset. Erat em̄ ei acre ingenū: incredibile studiū: sūma vigilātia. Erat sane somni parcissimi. etate si quid otij: tacebat in sole: liber legebat. annotabat: excerpebat q̄. Nihil em̄ vnq; legit qō nō excerperet. dicere etiā solebat nullū esse libꝝ tā malū vt nō aliq̄ ꝑte ꝑdesset. Perire q̄s omne tempꝰ arbitrabat qō studijs nō impartiret. hac intentione tot volumina pegit. De iaculatione equestri vnū. hunc cū p̄fectus ale militaret pari ingenio curaq; cōposuit. De vita pomponij secūdi duo. a quo singulariter amat⁹: Bellor̄ germanie. xx. quib⁹ oīa que cū germanis romani bella gessere collegit. cū in germania militaret. Bubij sermonis octo Nature hystoriarū. xxxvij. opus diffusum eruditū: nec min⁹ varij q̄ ipsa natura. Periit tandē cū nisi essēt classi p̄esset. ⁊ flagrante vesuuio ad explorādas ꝑ causas lyburnicas ꝓtendisset: neq; (aduersantibus ventis) remeare posset: vt puluere ac fauille oppressus est quinquagesimo ⁊ sexto vite sue anno

Plutarchus

PLutarchus cherone⁹ p̄bs atq; hystoricus eloquentissim⁹ traianiq; p̄ceptor ac institutor: p̄ hoc temp⁹ ⁊ ingenio ⁊ auctoritate maxio in p̄cio habit⁹ est De quo policrates in suis hystorijs sic ht: plutarchus p̄bs: bō in sentēcijs fidelis: in verbis luculētus: ⁊ in sacrario mor̄ tātus arbiter fuit: vt facile principis posset dignosci p̄ceptor. hic itaq; principi ⁊ discipulo suo regnāti: quantor̄ ingerere conabat dei reuerentiā: sui cultū: officia aliū disciplinā: ac subditor̄ affectū ⁊ ꝓtectionē. Qui cū eruditissim⁹ ēēt vir multos edidit libꝝ: videlz de educādis liberis. de politica cōstitutione: de paciēcia: de homero poeta: de magistratuū moderatione: de symphoniacis: apothegmata que plerisq; nō dicta vel dicteria notarūt. Cū apud traianū cōsumerent munus ꝓgratū illi sua industria collegit. Vitasq; ꝓterea multor̄ tam grecor̄ q̄ latinor̄ viror̄ illustrium diffuse eleganterq; collegit. scripsit ⁊ alia multa.

Hi oēs sub domiciano martyrio coronati sunt.

Enodius martyr
Sileas martyrū passus apud macedoniā
Julianus epūs cenomanensis
Paulus episcopus
Saturninus epūs Tolosanus
Aristarcus martyr Maron martyr
Marcialis epūs xanctēn.
Eutropius epūs Aquitanen.
Gregorius bellatus epūs Eutices ⁊c.

Hi sequētes sub Traiano floruerunt

Egesippus

Dion p̄bs

Basilidas hereticus

Hereneus epūs Lugdunen.
Joann⁹ p̄bt ⁊ martyr. S. Dionysij dis.
Carannus carnoten. martyr
Lucianus belnacen. discipul⁹ beati petri
Eutropius epūs cantu. ⁊ Eufrosina
Eugenius thol. Sulpicius
Sanninus epūs meldensis dis. dionysij
Thaurinus epūs ebroicen.
Theodota. S. Serulianus
Sagerius epūs cameracen. disc. dionysij

EGesippū virū quidez doctissimū atq; vetustissimū hoc etiā tpe floruisse eusebi⁹ refert q̄ inter alia a passione dñi nr̄i ihu xpi: vsq; ad hāc etatē oēs ecclīasticorus actus texuit hystorias: vt q̄ rū sectabat vitā: dicendi q̄s exprimeret caracterem.

DIon philosophus ex prusie ciuitate ortus p̄ hoc tempus claruit ⁊ de regno multa conscripsit.

BAsilidas quidā hereticus vir acutissim⁹ tēpestate hac finē fecit vite vigili tria volumina i euāgelijs a se cōfecta post se reliquit. Agrippa autez cognomēto pastor xp̄ianor̄ sui tpis doctissim⁹ basilidis p̄dicti hereticā volumia i euāgelijs cō scripta sua doctrina mirifice ꝓfutauit atq; tendēs ad terrorem alior̄.

Anno mundi. 5515. Anno christi. 114.

ALexander papa patria romanus: pie alexandro: ex regione capite thauri natus. Vir quidē iuuenis etate: moribꝰ senior. cuarito succedēs vsq; ad hadriani tpa puenit. Suaq; scia atq; sanctitate magnā senatoꝝ ptem cōuertit ad dñm. Qui rei diuine curā diligentissime gerens nōnulla cōstituit decreta. t ꝑmo quidē decreto excōicat presumētes legatū aplicū impedire. ¶Mādauit iteꝝ ne clericus aīi secularē iudice accusaret. Statuit eꝝ vt vna tm̄ missa ab vno die vno celebraret t oblationē nō ex fermentato sed ex azimo facerent. Jdē primꝰ ob memoriā passionis xpi in sacrificio addidit. Qui pridie eꝝ pateret tē. Jnstituit item vt aqua quā sanctā appellamꝰ sale admixta interpositis sacris orationibus t i tēplis t i cubiculis ad fugādos demones retineret. Denīq; inter i numera miracula int̄ q̄ baibinā q̄rini tribum filiā sanauit. t ipsius tribunū cū oi domo bapti sasset: post ordinationes tres: q̄s habuit mēse decebri martyrio coronat cū Eucntio t Theodoro diacons. 3. nonas may. Sepelit eꝝ i via nomētana vbi interfectꝰ est: septimo ab vrbe miliario. Sedit annis decem: mensibꝰ septem: diebus duobus. Vacauit aūt sedes dies. 23.

Anno mundi. 5525. Anno christi. 124.

SJxtus papa natione romanꝰ patre pastore (vel vt alij volunt) heluidio. is diuine rei (vt par erat) curā gerens cōstituit: ne a quoq; nisi a ministris sacroꝝ mysteria: t vasa sancta tangerent. in altre vo a feminis. neue qō sacerdotes corpale vocāt ex alio q̄ ex lineo pāno: t quidē purissimo fieret. In celebratione vo mādauit vt sanctꝰ sanctꝰ deus sabaoth cantaret. ¶Missarū cīm acta primo nuda t simpliciter tractabant. Cū vero sixtus tribus ꝓter frequētes cedes patua reperiret qui nomen xpi ꝓfiteri auderent. Et galli christiam presules sibi depoſcerent eo pegrinū romanū quē misit: qui cōfirmans in fide gallis romam rediens vltimo supplicio affixꝰ. At vo sixtus vbi ordinationes ter mense decembri habuisset: martyrio coronat: t in vaticano apud petrū sepelit. Sedit aūt annis decem: mensibꝰ tribus: diebus. xxj. Vacat tum sedes biduo tm̄.

Anno mundi. 5535. Anno christi. 134.

THeleſphorus papa natione grecus: ex patre anachoreta: antonini pij tpibus fuit. vir singularis doctrine t virtutis. Js cōstituit vt septē hebdomadibꝰ ante pascā ieiunū obseruaret. vtq; i natali dñi tbu xpi noctu tres misse celebrarent. Cōstituit idē vt aī sanctā hymnus ille cantaret. Gla i excelsis deo. At vo cū ordinationes quatuor mēse decebri habuisset. creasseteq; ꝓsbros q̄ndecim: diaconos octo. epos tredecī. martyrū subegēs apō bti petri corpꝰ in vaticano sepelit. sedit annis vndecim: mēsibꝰ tribꝰ: diebus. xxj. Vacat tum sedes dies septem.

Anno mundi. 5543. Anno christi. 144.

HJginus papa natione grecus patria athenensis: patre philosopho. antonino pio imperante theleſphoro succeſſit. Js vrbis rome episcopꝰ tū ma xime clerū prudēter in ordine redegit: gradus distribuit. Jnstituitq; ne templa sine celebratione dedicarent: neue augerent diminuerent eꝝ sine arbitratu metropolitani vl episcopi. Voluit itē vnū ſaltē patrinū t vnā matrinā i baptismo vel cfirmatione interesse. Vir certe doctissimꝰ q̄ eplaꝝ eruditionis plenā de vnitate ac trinitate dei oibꝰ xpianis clibꝰ legendā scripsit. Benīq; bene de eccla dei mentus cū ordinationes ter decembri mense habuisset. moritꝰ t apud beati petri corpus i vaticano sepelit tercio idus Januarij. Sedit annis quatuor: menses tres: dies quatuor. Sedes aūt quatriduo tum vacat.

Anno mundi. 5553. Anno christi. 154.

PJus papa natione italus patria aquileiensis patre ruffino. ¶M. antonini veri tpa attigit. ¶Habuit aūt cōsuetudinē magnā cum hermete qui librum scripsit titulo pastoris insignitū. In quo angelꝰ pastoris pſonā induens ei mā dat vt oībus pſuadeat pascā die dñico celebrari: qō t fecit. Constituit item pīe hereticus q̄ spū ex iudeoꝝ hereſi baptizaret. Rogatu praxedis sanctissime femine termas nouas in vico patricij in honorē sororis sue diue pudentiane dicauit: multaq; dona huic templo obtulit: t septus eodē in loco sacrificiū deo prestitit: vbi t fontē baptismi cōstituit. Filis aūt sacerdotibus penā statuit qui negligentes in attractando xpi sanguine t corpe aliquid petere pmitterent. t vbicūq; decidert lambi precepit. Terū post ingentes virtutes vbi i ordinationibus suis que quinq; fuere mense decembri: presbyteros decē t nouē: diaconos nouem t viginti: epos decem creasset xpi martyr obijt. t apud beati petri corpus in vaticano sepelit quito nonas Julij. Sedit vo annis vndecim: mensibus quatuor: diebus tribus. Vacauit tum sedes dies tredecim.

Adrianus cognomēto belꝰ cōsobrine traiani filꝰ quidecimꝰ romanorū impator. cuius origo vetustior a precentibus: posterior ab hispanensibus manat. cuiꝰ mater domicia paulina gadibꝰ orta. natus aūt fuit rome ac decimo etatis anno patre orbatus traianū ⁊ celiū eqtes tutores habuit. Imbutusq; impēsiꝰ greca studijs: ingenio etiā sic ad ea sic declināte vt a nōnullis graeculus diceref. qntodecimo anno ad patriā redijt ac militiā iniit. deinde a traiano abductus a patre p filio habitꝰ. deinde imperū acapiēs inter optimos pncipes merito annumerādus. Is pmo quidem xpianis aduersatus est: postea cognita eoꝝ religione ⁊ pietate i eos admoduꝫ beneficus fuit. De pplo romano bñ meritus: pater patrie statim appellat. nā liberalis: splēdidus: magnificus: clemēs: ac vtraq; lingua eruditꝰ. musice medicineq; artis sacētissimꝰ fuit. ⁊ leges multas cōposuit. athenēsibꝰ legē petentibꝰ ex draconis ⁊ solonis sniā iura cōposuit: ⁊ eis bibliothecā insignem retulit. Plutarcū cheronei senē agrothodis pbōr doctrina ac familiaritate delectatꝰ. secū ⁊ rome fuit nois ponte q adhuc extat. ⁊ sepulchrū in vaticano apud tyberim quo nūc arnifices p arce vtunt que sci angeli castellū nūcupat. Mirificeq; plura alia edificauit: ⁊ potissimū i iudea hierosolymā a tito euersam: menibus ⁊ edificijs instaurauit: ⁊ adeo ampliauit vt passionis ihū xpi locū intra menia cōclauserit. ⁊ ex sno nomie helyā appellauit. pcepit ne eū iudeo sed tm xpianis introeundi facultas daref. Deinde ingruēte tristissima valitudie antoninū (qui postea piꝰ dictꝰ) adoptauit post hec bataꝫ perijt vbi die sexto duū iuliarū perijt morbo intercurrente: vigesimoseco imp̄ij sui anno. vixit annis. lxxij. ac sepelit puteolis i villa ciceronia. Statura fuit pcerꝰ. forma cōptus: flexo ad pectinē capillo pmissa barba.

Antoniꝰ pius sedecimꝰ romanoꝝ impator: vna cū filijs aurelio lucioq; imperij principatū suscepit. hic adriani gener ⁊ p adoptionē filꝰ: paternum genꝰ e gallia originē habuit. Imp̄auit aūt tanta modestia ⁊ benignitate vt merito pij cognomentū adeptꝰ sit. ac pater patrie appellatꝰ. Nulli eīm vnq; tus priuatim tuis publice acerbꝰ fuit. ⁊ hoc verbū pcepe dixisse ferūt: malle se vnū ciuē seruare q; mille hostes occidere. Tāte aūt iustitie pius fuit: vt multi reges multeq; nationes positis eꝰ iussu armis ad boies cōtrouersias suas litesq; deferrēt eiusdēq; sniē starent. Fuit aūt statura elevata decoꝝ. sed cū eet longus ⁊ senex incuruaref q; tuli aticeps tabulis i pectore positis fastidiabat vt recꝰ incederet: fuit voce rauca ⁊ sonora. Cū iocūditate a senatu diuus est appellatus cuiꝰ oēs eius pietatē clemētiā: ingeniū: sanctimoniā laudarent: vt cū numa pompilio bonoꝝ oīm sniā compari pōt. Is p̄terea cū tyberis inundatione plurima rome verastet edificia tuis priuata tum publica sua impēsa ciues i restituēda vrbe liberalissime iuuit. Tarraconēses ⁊ caietanū portū restituit. Ob hec merita populus romanus mortuo circenses ⁊ templū cōstituit. Perijt anno septuagesimo cum imperasset annis duobus ⁊ viginti: mēsibus tribus: apud lorium villā duodecimo ab vrbe miliario distantē quasi dormiret spiritū reddidit.

Marcus antoninꝰ qui ⁊ verus cognomēto pbs natꝰ rome i mōte celio educatus in eo loco in domo aui sui veri iuxta edes Laterani: vsus grāmatico greco alexandro. oratorib⁹ aūt precipue frontone. cui ⁊ statuā in senatu perijt. Assatus in impatoriā dignitatē ad domū tm appolonij discēdi cā venit. Audiuit ⁊ sextū plutarci nepotem. Educatus ās in hadriani gremio illū veritissimum nominabat. deinde vna cū L. aurelio cōmodo fratre annos decē ⁊ nouem imperiū equo iure administrauit. Bellū aūt cōtra parthos simul susceptū admirabili virtute ⁊ felicitate gesserūt: de hostibusq; triūpharūt. Verum nō multo post apoplexie morbo e medio sublato cōmodo fratre. antoninꝰ solus imperiū obtinet. Fuit aūt a teneris annis eiusdē animi: eiusdēq; vultꝰ in quauis fortuna. ⁊ quia benignitas nature cū doctrina in eo certabat: merito ab omnibus philosophus appellatus est. philosophia tm eū a rebus bellicis nequaq; retardauit. Illā germanos: marcomānos: squados: sarmatas ingēs virtute ⁊ felicitate vna cū filio cōmodo antonino superauit: ac triūphū egit. Iturus aūt ad hoc bellū cū nō haberet vñ stipēdia militibꝰ pberet: ex hausto erario oēm imperatoriā suppellectilē: oēmq; ornatū vxoris i foro traiani haste subiecit. Verū cū postea superato hoste i patriā redijsset: emptoribꝰ pecia restituit. nemi tm molestꝰ fuit: q reddē empta noluisset. parta victoria i oēs de re publica meritos liberalis fuit. Tributa q busdā priuatis remisit. leges seueriores nouis cōstitutionibꝰ tpauit: his rebus gestꝰ factū ē: vt ab orbꝰ ita amaref: vt sacrilegi nomē incurreret q eiꝰ imagine domi nō habuisset. Postremo i pānonia cōstitutꝰ repētino morte iteriit. Binusso cū filio ne i cū morbꝰ trāsiret: nocte alias efflauit. xxiij. imp̄ij āno vite. lxj

QUarta psecutio ecclesie tpe marci antonini ⁊ lucij aurelij facta est: mlticq martyrio coronati sunt: ipsaq tamē psecutionē secuta est lues magna: que multas late ꝓuincias deuastauit marcecq italiā adeo attriuit: vt passim ville ⁊ agri sine cultore ⁊ habitatore remanerent. ab armis denicq nulla vnicq quies erat: sed per omne orientem: illiricū: italiā: galliā bella feruebant. Terremotus quoq nō sine interitu ciuitatuz ⁊ inundationes fluminū crebrescebant: ⁊ locuste agros infestabant.

Sophia

SOphia matrona nobil' cū trib' filiab' fide. spe: ⁊ caritate ad vrbē venit: ⁊ exēplo religiōis sue ⁊ sobrietatis multas nobiles femias ꝙcurrit ad xpm. q̄ cū adriano impatore nūciatū fuisset: eas adduci iussit: q̄ cū pulcherrime cēne ⁊ i diuinis sēpturis erudite post longā cōcertationē martyrio vitā finiere ꝓ varia tormēta. Mater deinde corpa filiarū in decimooctauo miliario ab vrbe sepeliuit ⁊ lacrimis diceret. filie mee accipite me ad vos: velim sopore depssa i pace dcuit.

Seraphia

SEraphia anthiocena vgo ꝓ hoc temp' rome pro xpo passa: que missa i obscurissimū locū diuob' lasciuis viris illudēda tradita: cū illesa pmansit: lāpadibus inflāmari: ⁊ iussu pfidis fustib' durissime cesa: deinde gladio necata est. quā sabina p eā cōuersa i suo sepulchro poni fecit. quarto kal'. augusti.

Sabina

SAbina illustrissima mulier: vxor quondaz pclarissimi valētini ⁊ herodis metallary filia. quā seraphia pdicta i fide xpi ibu edocta: opib' misericordie insistēs bis tumultib' apud romā i auentino mōte a pfecto vrbis rabidissimo noīe helpidio cū nollet sacrifi care dijs gladio pcussa: martyrij palmam adepta est: quarto kal'. septēbris. Ambarū aut corpa nūc rome in ecclesia sancte sabine quiescunt.

Quadratus

QUadrat' athenīēsis epūs ⁊ aplōz discipulus vtpote docctissim' hac tēpestate ecclias grādi terrore dispsam fide ⁊ industria ꝙgregās: etiā librū ꝓ xpiana religiōis defensiōe cōposuit: plenum fidei ⁊ rōnis atq aplica doctrina dignū: quo edito ad vltimuz pro ipli' defensione passus est. septimo kal'. Junij.

Eutimus

QUint' ꝓmo tribun' postea epūs fact': p id tēpus apō illiricū id est sclauoniā i sascia vrbe .q. nōs Junij martyr xpi obijt. Hā (vt prudēti' aut) ligato ad manū ei' molari saxo i flumine ꝓcipitat' est. ⁊ cū astātibus diu locut' fuisset: ne ei' terrerent supplicio: vix pāb' vt mergerēt obtinuit. Zenō q̄s patricius roman' cū decē milib' ⁊ ducētis fribus rome ad gutta tuguriū manantē sub hoc tumultu ꝓ xpo interfectus est.

Ebacus

EBatu' primiceri' cū decē milib' i mōte ararath ab adriano impatore i armenia martyrio vitā finiuit qui ꝙcussi p angelū victoriā ꝺ hostes obtinētes cū adrian' ⁊ antoninus quē adoptauerat eos xpianos ee sensissent lacrimātes eos primo flagellari deinde multitudinē clauoz acutissimoz migenoz sparsi i terrā per xx. stadia iussērūt vt sancti nudis pedib' sup eos incederent. angelus aūt antecedēs clauos colligebat ne ledērent: tandem ad instar xpi martyrū passi sunt: ⁊ aie eoz translate ad superos.

Papias

Aristides

PApias hierosolimitan' epūs iohīs apli auditor: q̄ no tm historie veter discipulor dñi: quātū voce aristonis ⁊ senioris iohānis adhuc viuētis delectat' est. vñ apparet ex ipsa nostri dinumeratione cū olim sere aplōz mēmonē fecisset. aliū esse iohānē q̄ inē aplos locat. aliū seniorē iohānē quē post aristone numerat. q̄ certe doctissim' est habitus quēq etiā multi secuti ob doctrinā sunt vt hereneus: appollinaris: tertullianus: victorinus pictauiensis: lactancius: firmianus: quadratus quoq predictus.

ARistides aūt athenīēsis epūs sub pstino habitu xpi discipul' volumē nri dogmatis rōnē cōtinēs eodē tpe q̄ ⁊ quadratus adriano pncipi obtulit. bis aūt apologeticis libris factū est vt adrian' imustū fore crastinas xpianos indicta causa vbiq occidi. Minucio fundano alie ꝓsoli scripserit: neminē occidendum: nisi de accusatore ⁊ crimine constaret.

Secundus phs

Secundus athenien⁹ phs hoc tpe in pelo fuit qui semp silentiū seruādo py thagoricā vitā duxit: cuius taciturnitat⁹ cā hec fuit. Dū ei mat̄ ꝓpria ꝑ illicito cōcubitu tēptasset: t illa (incognito filio) assensisset: vt eū cognouit esse filiū ꝓe pudore spm exhalauit: qđ aliaduertens secundus id matri propter suā loquelā accidisse: hāc a se in posterū exegit penā: vt de cetero vnq; nemini loqueretur: quod cū hadriano qui apud athenas esset nunciatū fuisset: ipsum illico accersiri fecit. quē cū nec salutatione nec exhortatione aut minis a taciturnitate ꝓposito retrahere potuisset: admiratus ipsius taciturnitatē atq; constantiā dixit. Cū ista silentij lex a te nullo modo solui pōt: manu tñ tua ꝓpleumatibus meis rēspōdere digneris. Et interrogans dixit. Quid est deus. Ille ex⁹ fectim rescripsit. Deus est imortalis mens incōtemplabilis celsitudo forma multiformis multiplexq; spiritus: incogitabilis inquisitio: omnia continens lux indeficiens t optimū bonus Fuere t alia multa hadriani ꝓpleumata philosopho ꝓposita.

Tiburtina ciuitas

Iburtinā latine regionis ciuitatē que hodie vetus tibur appellat ꝑ hoc tēpus hadrianus imperator (vt belius sparcianus historicus testat) miro sumptu edificauit. t ex villa oppidum fecit. Hec quippe ciuitas. t 6. passuū milibus a roma distare videt. t tutta amenem fluuiū in clauso loco cōstituta est. quam tñ ciuitatē longe ante romanā vrbem a grecis originem t cōditionē habuisse Strabo t Virgilius volunt. aiunt em̄ q; ipsius primus cōditor fuit quidā tiburtus coras t catillus frater. Vt nāq; fratres thebam fuere: qui post thebanor⁹ interitū a patre in italia ꝓgeniti: singuli postea oppidū ex suo nomine ꝙstruxere q; testis est quidā mons ꝓpinquus qui catillus adhuc dicit. Et corax aliud oppidum famosum inter volscos erexit. Fuit itaq; tiburtina hec quondā nobilis ciuitas cui etiā testimonia ꝓbibēt ꝓpinque adhuc extantes ipsius antique ciuitatis ingentes t magnifice edificior⁹ ruine: que dignitatē verbis ꝓe se ferunt. eo siquidē loco tiburtinus lapis fortissimus fodit: qui ad cōstruēdam conseruandāq; romanā vrbē multū adiumēto fuit. Hanc em̄ vrbē Fridericus cognomēto barbarossa impator: ab aliis theotonicis supior⁹ annis diruta reedificauit. t deinde multi sūmi pōtifices multiq; cardinales autere t multa edificijs illustrauē. ex hac simplici⁹ roman⁹ pōtifex t alij viri scia t dignitate clarissimi ortū habuere

Galienus medicus

GAlienus medicus doctissim⁹ vir fuit natione grecus: patria sibi pgamũ ciuitas asie: statura magnus: spatulas ⁊ humeros latos ⁊ grossos hñs: colore bruneus: delectatus i cantu ⁊ alkimia. natus ex patre diuite ⁊ largo: scientias i astrologia arismetrica ⁊ alijs hñoi. Magistrũ habuit talũ: ad medicinam diuinitus inductus. arcuiẽs mũdũ p acquirẽda sciã: prãdebat parũ: sez tñ ficubus ⁊ pane pẽtus cena erat et copiosa. a paruulo deditus studio mediane. decimonono eñ etatis anno cũ discipulis athanei de medicina disputauit. ab eis reputatus linguosus: qz logicus erat. hi eñ sibi obijciẽtes dicebãt. hic qdẽ nutrit⁹ in dialetica multa inde repletus cõtagione. Claruit aũt tpib⁹ diui antonini pij. Viuẽz in curis eruditi: nuẽz in phisico errauit. Asserit aũt cõstantinus eũ. C. ⁊ L. libros edidisse. annos tandẽ vixit. lxxvij. Et vt quidã ferunt in mari mortuus est cũ ad videda miracula oli xpi accederet ⁊ mundum diuit. Merito g̃ medicorũ princeps dici debet: qui ea in arte oẽs preter hippocratẽ superasse creditr. ⁊ hippocratis scripta miro explanauit ingenio.

Iustinus phs

IUstinus phs ex neapoli vrbe palestine bis tpib⁹ p fide xpi multũ elaborauit: q ⁊ antonino pio pape ac filijs eius libũ dedit ꝫ gentes scriptũ: ⁊ dialogũ ꝫ triphonẽ principẽ iudeoz habuit. Inuectus est ⁊ i marcionẽ q cerdonis dogma secutus: altez bonũ alterũ iustũ dñm asserunt: tãez duo ꝫia pncipia creationis ⁊ bonitat. Impugnauit ⁊ crescentẽ cynicũ vt gulosum: canus insidijs ad extremũ cruciatus p dignitate christiani noĩs sanguinem fudit.

Aquila

AQuila qz iudeus natiõe pontus cũ psellia vxore edicto claudij discedẽs vsez ad hec tpa (vt nõnulli aũt) fuputat. secũdus mosaice legis interpres post illos septuginta q philadelphi tpibus fuere. ⁊ libros veteꝛ testamẽti ex hebreo i grecũ optime trãstulit ⁊ ppbe verba de ỹgine maria, plata ad inuẽculã quãdam ascripsit.

Marcion hereticus

ERgo qdã hereticꝰ a quo cerdoniani hereticã nomẽ acceperũt: p hoc tẽpus insaniẽdo vaticinare simulat. Asserebat nãez duo fuisse pncipia ꝫia.

Valentinian⁹ hereticus

MArcion item hereticus ei⁹ discipulus stoicꝰ phs cũ mgro suo delirare cepit: dicẽs xpi patrẽ nõ fuisse deũ creatorẽ: q p filiũ mudũ fecerat. ⁊ cũ aliqñ polycarpo rome obuiã factus fuisset. interrogaretez an se agnosceret. cognosco (rñdit polycarp⁹) pmogenitũ diaboli.

Thophilus eps

VAlentinianus alꝰ hereticus platonicus phs a q valentiniana heresis noiata est: eodẽ qz tpe inualuit. hi aũt valentiniani cuiusdã platonici sectatores dicebãt xpm de corpore virgis nil sumpsisse: sed per eaz tãez per fistulã quendã purum transisse.

Melito episcopus

THeophil⁹ anthiocẽsis eccle eps ⁊ ipse bis diebus floruit: ⁊ ꝫ marcionẽ pdicatũ hereticũ libꝝ edidit impante. M. antonio. Scripsit ⁊ libꝝ ꝫ hermogenis heresis q mãi nõ nãm introducẽs: deo aũt nõ nature cãdẽ copauit: mãm elemẽtoz ⁊ deũ appellãs. Tria qz volumina cõtra ethnicos cõposuit ⁊ plura alia.

Appolinaris eps

MElito seu miletus asianus natione sordẽsis eps frontoniusq oratoris discipulus multo in precio bis tpibus fuit: ⁊ libũ de doctrina christiana. M. antonino tradidit. huius ingeniũ tertullianus (vt scribit hieronymus) mirũmodũ laudat: dicitez a pleriscq nostroz prophetaz habitũ esse. eo q multa ppbetica scripserit testimonia: ⁊ alia multa.

APpollinaris asie hieropolitanus eps huius tpe in precio est habit⁹ qui insigne volumen de fide xpi. M. antonio secũdo tradidit. Scripsit ⁊ in cathaphrygas qui tunc etiã cum prisca ⁊ maximilla insaniebant vaticinantes. Incipiente tamen montano. sed ⁊ alios aduersus gentes quinq libros scripsit. Extant ⁊ alij duo de veritate.

Policarpus

POlicarpus iohānis apli discipulus. smirneus epūs ab eo creatus. ac totius asie religione ⁊ doctrina tuz facile princeps: hoc anno pio presulante romā venit: plurimos fideliū marcianis ⁊ valentinianis falsa psuasione deceptos ad fidē reduxit. Cū aūt marcion obuiā habuisset eū primogenitū diaboli dixit. Ille gabat eūm patrē xpi deū esse creatorē: qui p filiū mundū fecerat. Postea vo imperante. dñō. antonino ⁊ L. aurelio cōmodo quarta post neronē plecutione smirne sedente a proconsule igni crematus est. Cū quo etiā. xij. ex philadelphia venientes martyriū cōsūmauere. hic cū esset doctissimus ac sanctissim⁹ vnā ad philippēses pulcre scripsit epīam. passus est aūt septimo kal. februarij.

Praxedis

PRaxedis virgo sanctissima: beatissimi pudentis romani filia: ⁊ gloriosissime pudentiane virginis soror. virgo siquidē i diuina lege eruditissima p hoc temp⁹ vsq; ad anicetū fuit postq; patrimoniū suū vna cū sorore pdicta in sustentatione pauperū erogasset: ⁊ totū vite suę temp⁹ ipsi⁹ vigiliis ⁊ orationibus atq; ieuniis assidue cōtriuisset: ⁊ vniuersam familiā numero. 90. ma numisisset. Ac postq; multoz martyrū corpa sepelisset. ⁊ ipsa beatissima. xij. kal. augusti migrauit ad dñm coronā iustitie acceptura. Et via salaria iuxta sororem suā pudēti anā i cimiterio prisille sepelit. q; etiā die ei⁹ natale a cūctis fidelibus celebrat.

Felicitas cū septē filijs

FElicitas romana femina matrona siquidē sertissima p hoc temp⁹ vna cū septē filijs suis sex ianuario: felice: philippo: syluano: alexandro: vitale atq; marciale: rome martyriū suscepit. Hec cūm pessima mulier mēte ⁊ corpe felicitas. hos septē filios deū colere docuit: vt coronā martyrij acciperēt. Et primo quidē ianuarius primogenit⁹ post virgarū verbera: plumbatis o casus est. felix vo ⁊ philipp⁹ fustibus mactati. Syllan⁹ precipitio trucidat⁹ interemptus. Alexander tenicq; ⁊ vitalis atq; marcialis capitali sūa sunt pena. Nouissime aūt ⁊ mater ipsa felicitas preter martiū cōsuetudinē: ⁊ ipsa gladio necata est. A quib⁹ magnū spectaculū fidei nostre ante oculos positū est. Eoz dies celebrat. vj. ydus Julij.

Ptholomeus astronomus

PTolome⁹ natione alexandrin⁹ phūs ac insignis astrologus: qui post tpa adriani impatoris claruit hoc tē pore agnoscit. qui vir pstantissimus plus a stronomie addidit q; id totum quod ante scriptum inuenit. Nam ⁊ almagestum opus diuinum ⁊ perspectiuā edidit. De iudicijs etiā quadripartiti opus. ⁊ centiloquiū ac alios multos cōscripsit libros. Vixitq; annis. 88. Ex eius aūt pueribus hec duo notāda inserimus. Inter boies qui nō curāt in cuius manu sit mūdus: hic mūdo alius est Et illud. Qui p alios nō corrigit: nec alij per eum corrigent. Quanto magis fini appropinquaueris tanto bonū cum augmento operare.

Aulus gellius

AUlus gellius romanus orator ⁊ insignis quidē grāmaticus hoc tpe clarus existēs agnoscit. Qui inter cetera sue virtutis opa: cum e roma p hiemē in atticam proficisceret terrā. cōmentarios celebres edidit quos in libros. xix. diuidens de noctibus atticis titulo pnotauit. ideo de eo scribit. Si qđ cecropia clarus latiaq; camena esse iuuat: gelli scripta pbanda legat. Attica nox luca nūq; cessura diurne. Ad varias artes q; bene mōstrat iter.

Montanus hereticus

Catabaptizarum heresis exordiū

CAtabaptizarū heresim non desunt qui dicant hoc tempore ortam auctore montano. Is cūm mōtanus heresiarcha pessimus natione phrygius nomināuit se paraclitum in phrygia ⁊ multos seduxit ⁊ eandē regionē cū vicinis regionibus ac multis erroribus infecit. Phisq; ⁊ priscam ⁊ maximillā clarissimas mulieres adeo seduxit: vt relictis viris suis secum publice incederent: ⁊ se ei⁹ inspiratione prophetissas dicerent. hi catabaptizę donum spūssancti non in apostolis: sed in se tantum traditum fuisse affirmabant.

Apelles hereticus

APelles alius hereticus in grecia fuit. Is dicebat xpm non deum in veritate sed boim fantasia hoibus apparuisse. hunc theodocion vir eruditissim⁹ hereticissimū appellat: ⁊ suis scriptis percōmode irridere conat. Tacianus quoq; hereticus primo xpianus notatus: deinde seueriani hereticj ab eo processerūt hi oēm coitū spūcū putabant

Anno mundi. 5365. Anno christi. 164.

Anicetus papa natione syrus patre iohāne de vico marco vel (vt Damaso placet) de humisa vir moribus insignis: ecclie romane ꝓsulens ne moribus pernlamnū quoquodā labefactaret. Instituit ne clericus vllo modo comam nutriret sm apli ꝑceptū. Neue eps consecrari posset a paucioribus qꝫ a tribus eiusdē ordinis viris. ⁊ plura alia ordinauit. Et vbi ex ordinationibus quinqꝫ q̄s decēbr habuit ꝑsbros. xx. diaconos quatuor. epos nouē creasset. martyrio coronatus ac sepult⁹ est i calixti cimiterio via appia. xv. kal. mai. Sedit ānos vndecim: mēses q̄tuor: dies tres. Sedes vo dies. xvij. post cuius morte vacat.

Anno mundi. 5375. Anno christi. 174.

Soter papa natione cāpanus ex fundano oppido ꝓpe concordiū tribus L. cōmodi fuit. Is is in multis piculis ꝓstitutus: animū tñ in tātis malis ad rez diuinā cōuertēs. Instituit ne monacha vlla pallā attrectaret. neue thus i aceꝛrā poneret duz sacrificia fierēt. Eius extabat epla hac de re scripta ad epos italie. Instituit itē ne legittima haberet vxor: nisi cui sacerdos ex instituto benedixisset. ⁊ quā parentes solēni pōpa more xpiano manto collocassent: reiciēs multa picula ex prestigijs ⁊ magicis artibus improbou: q̄ i nouas nuptias ea dere solēt. Et vbi p ordinationes q̄tuor mēse decēbr habuit ꝑsbros octo. epos vndecī creasset: mortē ac sepelit via appia i cimiterio calixti. sedit ānos nouē: mēses tres: dies vnū ⁊ viginti. vacat tuꝫ sedes dies totidē.

Anno mundi. 5383. Anno christi. 184.

Eleutherius papa natione grecus patria nicopolitanus ꝓpe abundio. L. antonino cōmodo impante fuit. Is statuit ne quis ob superstitionē cibi genus vllū respueret: quo humana cōsuetudo vesceret. Soluit preterea quēpiā de gradu suo deiza: nisi accusatus reus criminis cōuinceret. huius q̄s pontificatu ⁊ ecclesijs pax data est ⁊ quies: ⁊ nomē xpianū p oēm terrā mirūmodū auctū rome potissimū vbi multi ex nobilitate romana cū cōiugibus ⁊ liberis in fidez receptu baptismu charactere notati sunt. Et lucio rege britānio epla accepta: vt se ac suos in xpianoꝛ numerū susapet. Tandē vbi ex tribus ordinatiōibus mēse decēbr habitis ꝑsbros ac epos ordinasset. Mortē ⁊ apud bri petri corpus sepelit. vij. kal. Junij. Sedit aūt annos. xv. mēses tres: dies duos. Vacat tuꝫ sedes dies quinqꝫ.

Anno mundi. 5393. Anno christi. 194.

Victor papa natione afer patre felice qui rei publice xpiane vt par erat curā gerens: cōstituit vt pascha dñica die a. xuij. luna primi mēsis vsqꝫ in. xxj. celebraret: cū prius cū iudeis. 14. luna celebrabat. Cuius decretū postea i cōcilio niceno cōfirmatū fuit: ne iudeos imitari viderentur. hic cū doctissimus eēt pōtifex quedā de regionib⁹ cōposuit volumina: deinde martyrio mortē ⁊ apud beatū petrū i vaticano sepelit. cuius die festū q̄nto kal. augusti celebramus. sedit aūt annis. x. mēsibus tribus: diebus. x. Et sedes dies. xij. tum vacat.

Anno mundi. 5403. Anno christi. 204.

Ephebrinus papa natione romanus ex patre abundo: seueri tpib⁹ fuit vir sanctissimus rei diuine magis qꝫ humane intētus. Unde ⁊ ꝓstituit vt astātibus clericis ⁊ laicis fidelibus ⁊ leuita ⁊ sacerdos ordinaret qō postea i calcedonēsi cōcilio ꝓfirmatū est. Statuit vt cōsecratio diuini sanguinis in vitreo vasc nō aūt in ligneo vt antea fieret. hec aūt institutio postea imitata fuit. Ueruꝫ eīm est ne in ligneo fieret ꝓpter raritatē qua imbibit: neqꝫ in vitro ꝓpter fragilitatē. sed ex auro argentoue aut ex stagno vt in tiburensi ⁊ remensi cōcilio scriptū apparet. Idez preterea instituit vt oēs xpiani annos pubertatis attingētes singulis annis i solēni die pasce publice cōicarent. qō Innocētius tercꝰ postea etiā ad cōfessionē delictoꝛ tradurit. Tandē cum ex ordinationib⁹ quatuor presbyteros ⁊ epos creasset: mortē seueri tribus. ac i via appia nō longe a cimiterio calixti sepelit septio kal. septēbris. Sedit aūt ānos octo mēses. vij. dies. x.

Anno mundi. 5415. Anno christi. 214.

Calixtus papa natione romanus patre domicio ex regione vbis rauenna natum vir diuinus ac prudētissim⁹ q̄ in magna rerū perturbatione cū sceleratis impatoribus nequaqꝫ ab instituto suo discedēs: Cōstituit ieiunū q̄ter in anno q̄bus tpib⁹ teinceps ratio sacroꝛ ordinū habita est: cū antea decēbr mēse fieri ꝓsu cessasset. Cimiterū q̄s de suo nōie cōdidit via appia: vbi multoꝛ martyꝝ coꝛpora reposita fuerāt. Clerū cū palmachio virū ꝓsulare ⁊ simplicū senatorē atq; felicē nobilē virū cū eoꝛ domib⁹ baptisasset. ⁊ multos ꝑsbros ⁊ epos ordinasset secūdo idus octobris ab alexandro impatore martyrio coronat: deinde sepultus in cimiterio calopodij via aurelia tercio ab vrbe miliario. Sedit annis sex mensibus decem: dies decem. Vacat tum sedes dies sex.

Linea summoꝝ pontificum

Anicetus

Soter

Eleutherius

Victor

Ephebrinus

Calixtus

COmmodus luc⁹ antonin⁹ dictus ꝯcom⁹ octau⁹ romanoꝝ imp⁹: post ℳ. antoniū verū patrē suū impauit. q̄ natus est apud lanubiū: fausta ei⁹ mater p̄gnās visa ⁊ in somnis serpētes parere: sed ex his vnū fero ciorē: pepit aūt cōmodū ⁊ antoninū eo mortuo. marcus p̄cep⁹ optimoꝝ cōmodū crudire conat⁹ est. habuit litteratorē grecū onesicratē: latinuꝫ capellā. oratorē atteiuꝫ. hi tñ mḡri nihil ei ꝓfuerūt. Ceterū a prima statum puericia turpis improb⁹ crudelis libidinosus: auspiciū crudelitatis dedit anno etatis duodecimo ꝓfect⁹ deinde cū patre ad germanicū bellū neq̄ pudoris: neq̄ sumptui peperat. Tandēq̄ nil cōmune cū patre habuit: sed oīb⁹ incōmod⁹: nisi qō ⁊ ipse ꝓtra germanos adiuuāt⁹ xp̄ianis militib⁹ feliciter pugnauit. In eo bello cū exerat⁹ cōmodi penuria aque laboraret: ferunt p̄cib⁹ xp̄ianoꝝ militis aquā diuinitus e celo missaꝫ: pluraq̄ fulmina i germanos ⁊ sarmatos cecidisse. Ceterꝫ ad vrbē rediēs in ocia luxurie ⁊ obscenitatis dedecora ꝓlabit. Gladiatoriis q̄s armis i ludo neronē imitat⁹ depugnauit. plurimos q̄s senatores interfecit: ⁊ eos maxie q̄s nobilitate industriaq̄ excellere animaduerat: quosdā ꝓscripsit: vendidit etā ꝓuincias ⁊ administrationes. fuit forma quidē corpis iusta: vultu insuauido vt ebriosi solēt ⁊ sermone incōdito capillo sp fucato: aduersꝰ comā ⁊ barbā timore tōsoris. Tē poribꝰ ei⁹ flagitiose vite vrbs penā tulit. Capitoliū fulmine ictū cū egrēgia bibliotheca maioꝝ cura parata cōcremat: mēses decēbē ad imitationē augusti cōmodū appellari voluerit. Idēq̄ post mortē abrogatū fuit. Tandē mortuus humani generis hostis adiudicatus est. Strāgulatus in domo vestalū duodecimo imperij sui anno ⁊ mense septimo e medio sublat⁹ est. Corpus eius vt vinctū haberet atq̄ in tiberim mitteret senat⁹ ⁊ populus postulauit. Sed postea iussu ꝓtinacis in monimētū adriani translatum est.

HElius ꝓtinax ꝯcom⁹ octau⁹ ro. imp⁹: nat⁹ in appēnino i villa mart' quē postea marcus pretorē fecerat ꝓme legionis regēdē: statiq̄ rhetias ⁊ noricū ab hostib⁹ vindicauit. deinde prefecto vrbis cū missus⁹ fuit. cōmodo plurimū placuit. fact⁹ sexagenario maioꝝ imp⁹ rogat⁹ vt vrorē augustā faceret ⁊ filiū cesarē appellaret: id facere recusauit: testatus sufficere q̄ ipse imperet inuit⁹. Et cū i imperatore auaricia nihil turpe⁹ est: cū illiberalis ⁊ sordid⁹ haberet q̄b⁹ dimidiatas lactucas ⁊ cardos cōuiuis apponeret: fasianū nūq̄ puato cōuiuio cōmedit aut alicui misit. Fuit aūt senex venerabilis imissa barba: reflexo capillo: habitudine corpis pinguioꝝ: statura imperatoria: eloquētia mediocri ⁊ magis blādus q̄s benign⁹. Tandē nemīe ꝺicēte a iuliano turisperito in pallacio occidit. Imperij sui mēse sexto. Cū tatius quidā vn⁹ e tungris in irā ⁊ timorē milites loquēdo adduxisset: hastā in pect⁹ ꝓtinacis obiecit. Tūc ille ꝓcat⁹ iouēvltorē toga caput operuit atq̄ a ceteris ꝓfossus est. Milites eīm eū ⁊ aulica odio habuerūt. ppīus mortē eius indignissime tulit: ō p senatū in deos relatus est.

IUlian⁹ dictus successor ꝓtinacis cū caput ca⁹ comto fixū milites q̄ eū occiderāt p vrbē in castra ꝓtulerūt. Ipse corp⁹ ca⁹ quāto potuit honore funeratus est. Cū id i pallatio repisset: hūc aliqui turisperitū ⁊ interemptorē imperiū occupasse aūt: q̄ ꝓpetuū edictū cōposuit. Ceteꝝ iulianū nepotē magni iuliani turisꝓsulti fuisse scribūt. cui⁹ p̄genitores de mediolano fuerūt. Fuit aūt hō pessimus miserrime vitēs: vñ odiosus pplo vesertus ab oīb⁹: quīq̄ septimo mēse postea q̄ imperare ceperat apud pontē miluiū victus: a seuero ciuili bello ⁊ interfect⁹ est.

SEuerus ro. imperator iuliano dicto interfecto affrica oriūdus imperiū obtinuit cui ciuitas lepti pater geta maioꝝ equites romani mater fuluia i ꝓma puericia cū lris grecis ⁊ latinis imbuēt q̄b⁹ eruditissim⁹ inter pueros ludēs vt iuder sedit ciuilitate puerorꝝ ordine ac iudicaret: deinde studioꝝ cā romā venit: deinde fisci procurator: mox tribun⁹ militaris p gradus alios vsq̄ ad imperium puenit: parc⁹ admodū: natura seuus: multis bellis lacessit⁹: fortissime quidē rē publicā ls laboriosissime gubernauit: pbie tñ admodū studiosus fuit: fortis parthos ⁊ adiabenos superat. Arabes aūt interiores ita deuicit: vt regionē eoꝝ pui cā romanā faceret. Hāc obtē trūphās vt in ca⁹ arcu sub capitolio posito adhuc appet parthic⁹ arabicus adiabenic⁹ cognomīat. Edificijs ꝓterea publicis vrbem exornauit. nā ⁊ thermas seuerianas ⁊ septizonium extruxit. Cibi fuit parcissim⁹: exiguis vestib⁹ vsus: leguminis patrij auidus: vini aliq̄n cupidus: carnis frequēter ignar⁹: ipse decorus: ipse ingēs. ꝓmissa barba: cano capite ⁊ crispo: vultu reuerendus: canorus voce. ꝑ affrū quidā vsq̄ ad senectutē sonans. Cōtinuo tandē varijs ⁊ piculis distrahit. hinc a pescennio nigro q̄ magnos in syria motus cōciuerat: hinc a clodio albino quē tñ in gallia nō incruento ꝓlio superauit. Inde in britānā ꝓfect⁹ deficiēt⁹ vere socijs oīb⁹ varijs casib⁹ afflictatus: apud eburacū gallie mortē anno imp⁹ sui. xvij. duob⁹ filijs reliet⁹ bassiano ⁊ geta. olei tñ reliq̄ vt p q̄nquēnū nō solū vsib⁹ sed ⁊ totius italie q̄ oleo egeret sufficeret. vltima verba eius dicūt hec fuisse turbatā rēpublicā vbiq̄ accepi: pacatā etā britānis relinq̄ senex ⁊ pedib⁹ eger: firmū imperiū antoninis meis reliquēs si bonī erūt: imbecillū si malī.

Linea Imperatorum Lucius antoninus Cōmodus

Helius pertinax

Didius Julianus

Seuerus

S. Lucius rex

Emerita soror eius

LUcius anglor rex: coilli regis fusti filꝰ apꝫ angloꝫ seu brittānos regnū accipiens a dño vocat: epl'am eleutherio pōtifici mario mīsit. qua rogabat vt se ac suos in xp̄ianoꝝ numerū reciperet. quare fugatiū ⁊ damianū viros optimos eo misit. qui regē ipsiꝰ ac pplm baptizarēt. Erant tum in brittānia pontifices dnq ⁊ viginti: quos flāmines vocabāt. Inter hos aūt tres archiflāmines habebant: quoꝝ i loco tres archiepi ꝓstituti sunt. pro thoflaminū vo loco ꝑmitiua ecclia patriarchas instituit. Verū luciꝰ baptismo suscepto: mox īmobilia cūcta priscis gentiliū templis collocata xp̄i ecclesijs ampliata cōtulit. Relicta patria regnoq; galliā ingressus: deinde rhetiā petijt p augustā ciuitatē ad curiensem vrbem proficiscebat. hos populos dño subiugauit virtute ac miraculis clarus ibi in pace quieuit. Emerita aūt soror eius in castello finitimo trinus appellato igne martyrio coronā eternā meruit. Eius festiuitas tercio nonas decembris celebris habet. Totaq; bauariā ⁊ rhetiā inter alpes xp̄o acquisiuit.

Trogus pompeius.

TRogū pompeiū hispanū historicū floruisse cōstat: eo qꝫ totꝰ orbis historiā a belo rege assyrioꝝ patre vsq; ad monarchiā cesaris latino ꝓsert sermone. ⁊ in q̄uor ⁊ quadraginta eā distinxit libros. quoꝝ epithoma id est abbreuiationē iustinus historicus fecit.

Dionysius corinthioꝝ episcopus

DIonysiū chorinthioꝝ ep̄m sotheris tpib⁹ fuisse eusebiꝰ scribit qui tāte eloquēte ⁊ industrie fuit vt nō olū sue ciuitatis ⁊ ꝓuincie populos. verū etiā aliarū vrbiuꝫ ac ꝓuinciarū ep̄os suis epl'is eruditet. Instructus em̄ pauli apli doctrina facilime potuit sanctitate ⁊ eruditione alios in officio ꝓtinere. fuitq; eruditꝰ epl'is ex q̄b⁹ vnā ad lacedemonios aliā ad athenienses: terciā ad nicomedienses: quartā vo ad cretēses ac q̄ntā ad eccl'ias pōticas: ⁊ sextā ad romanos scripsit pulcre. Fuere ⁊ alij cōplurimi viri doctissimi ⁊ tpe.

Theodocion

THeodocion genere asianus patria ephesiꝰ vir doctissimꝰ ac fratꝝ sanctissimꝰ: tercia⁹ diuinaꝝ scripturarū interpres cū superioribꝰ floruit: qui preter interpretationē ⁊ translationē etiā alia multa de religionis xp̄iane laudib⁹ reliq̄t monumēta. hic tacianī viri eruditissimi ꝓdicta aūq; i heresim incideret discipul⁹ fuit.

Clemens presbyter

MAxime vo appellem hereticū scriptis suis pcōmode irridet. qō deū quē coleret ignorare se diceret. Affirmabat em̄ xp̄m nō deū in veritate: sed hoiem in fantasia apparuisse.

Appolonius

CLemente p̄sbrꝰ alexādrinū virū egregiū ⁊ eruditissimū cui his floruisse diuꝰ hieronymꝰ scribit qui multa cōscripsit e quib⁹ illa sunt stromatū idest varietatū libri octo. Hypotiposeon id est informationuꝫ libri totidē. cōtra gētes vnꝰ. hutꝰ aūt discipulū origenē fuisse constat. extant ⁊ eius epl'e.

Tertullianus

APpolloniꝰ senatoꝛ romanꝰ vir eruditissimꝰ cum pontificatu eleutherij pax ecclie data fuit: solꝰ apolloniꝰ oratoꝛ insignis martyriū suꝫ passus est: habita prꝛ ozone de laudib⁹ xp̄iane fidei: qō illis tpib⁹ capitale habebat. insigne etiā volumē cōmodo obtulit qō quidē piocūde i senatu legē fecit. postea a suo ꝑdito qꝫ xp̄ian⁹ eēt. i 4. kal' maij p xp̄i cōfessione capite trūcat⁹ est. Mortuo appolonio mīte hereses inualuere. Marcionis ꝺ̄ppe secta varie diuisa est. Alij em̄ vnū principiū fatebant: alij duo. alij tria: fidē ꝓphetis abrogabāt.

TErtullianū affricanū patria carthaginiensem centurionis cuiusdā p̄cōsularis filiū: virū ingenio ⁊ doctrina clarissimū. his tpib⁹ floruisse diuꝰ hieronymꝰ tradidit. Is ad mediā etatē clericoꝝ noiantissimꝰ romane vrbis iudex adeo ꝓmineꝝ ⁊ iuris clericoꝝ atrocissimꝰ fuit. vt ad mōtani hereticā doctrinā labi cōpulsus sit. Quāobrem ⁊ multa volumia ꝺ̄ ortodoxā ⁊ catholicā fidē cōponere cepit. Vixit vsq; ad decrepitā etatē. vidi ego inquit hieronymꝰ paulū quendā cōcordie qō oppidū italie est: qui se beati cipriani notariū: cū ipse admodū adolesceꝰ esset rome vidisse diceret: referretq; cipriani nūq; absq; tertulliani lectione vnam diem preteriisse.

PErsecutio xp̄ianoꝝ q̄nta bis annis ira ac iussu Seueri imp̄atoris iniaū fuit: cū q̄ntus a nerone pse cutionē i xp̄ianos mouet. Simul tñ varijs pculis ⁊ bellis distrahit: diuinaq; vltio in romanos non defuit. q̄ mox ciuilia bella mirūmodū eos attriuere. In qua q̄dē psecutione bi precipue passi inueniunt.

Hyreneus epūs

HYreneus Lugdunēsis episcop⁹: vir doctissim⁹ tam grandeuus apud eandē vrbē p christi nole martyr efficax. floruerat etiā q̄s maxime sub cōmodo pij ape: ⁊ policarpi martyris (vt diuus scribit hieronym⁹) discipulus fuit. a quo cum eruditissim⁹ educatus esset. q̄nq; libros aduersus hereticos scripsit. ⁊ cōtra gētes aliud breue volumen: ⁊ de disciplina aliud: ⁊ alia plura. Denū vo seniente hac pse cutione a seuero positus in duos colles: cū i vno crucē: i alio ydolū posuisset vt mor tē p crucē vel vitā p ydolū eligeret: cū populo tū ad crucem veniēs: oēs martyrio coronati sunt. 4. kal. Julij.

Leonides pater origenis

LEonidē etiā alexandrinū magni origenis patrem virū quidez optimū sub hac psecutione passū fuisse Eusebius cesariensis scribit. Cui⁹ quidē martyrium origenes decimo seueri ptinacis anno paruulus subsecū dereuerat: nisi diuina dispensatione ad multoꝝ vtilitatem reseruatus p maternā solitudinē impeditus fuisset. Nam mater ei⁹ cū in craſtinū in publicū p̄dire: ⁊ christū cōfiteri decreuisset: nocte latenter vestimenta ipsius surripuit. ⁊ sic puerū a tyrannoꝝ crede reseruauit. Ipse aūt adolescens patrē ad martyriū adhortatus est cū sex fratribus ⁊ matre vidua paup relinquit: redactis in fiscū paternis bonis: qđ christū verū deū pfiterent: vnde grāmatica sibi ac suis victū quesiuit. Leonides aūt apud alexandriā vrbem martyrij palmā constantissime in kalendis Marcij adeptus est.

Eugenia virgo

EUgenia filia prefecti philippi illustrissimi romani: qui missus fuit a cōmodo imp̄atore in egyptū: virgo pulchra liberalib⁹ armis⁹ erudita. cui⁹ pbo ⁊ iacintho eunuchis relictis parēnt⁹ p helenū episcopū baptisata deinde virili habitu i monasterio degebat: p melaniā feminā de oppressione accusata: ⁊ ad pretoriū adducta parat⁹ ecleus ⁊ flāmis: cū tunicā qua induta erat scidisset femia apparuit ostēdēs se filiā ei⁹. factū est gaudiū populi cū timore. Melania cū tota domo diuino igne cōsūpta est. Genitores baptizant cū tota familia. Postea cū matre ⁊ fratrib⁹: proclo ⁊ iacintho romā reuersi sunt plures exemplo virtutis ad fidē puocarūt: precipue basillā ad castitatē ppetuā anuam: quā obtez cū dare sacrificare nollet cū saxo alligata in tyberim p̄ijcit. saxo rupto illesa p̄mansit. Tandē post varia tormēta die natalis dñi missus est spiculator qui eā in carcere pcussit. cui⁹ corpus nō longe ab vrbe in xp̄ino p̄dio sepultū est.

Perpetua ⁊ Felicitas

PErpetua q̄s ⁊ felicitas matrone q̄dē sanctissime. ⁊ ipse i mauritania tiburbitanoꝝ ciuitate cū reuocato saturnino ⁊ secūdolo nonis marcij passe sunt. Nā cū secūdolus i carcē q̄uisset ipse scissime mulieres cū reliqs bestijs tradite ⁊ dilacerate martyriū p̄sumauē.

Narcissus patriarcha

NArcissus vrsinoꝝ p̄triarcha fuit circa tp̄a victoris pape ⁊ seueri imp̄atoris: cū lumināb⁹ in die solē ni oleū deesset: aquā infūdi lumināb⁹ p̄cepit ⁊ nō aque in pinguedinē versa splēdorē luminū reddidit clariorē a testib⁹ falsis accusat⁹ q̄ diuina pena molestati deserti locū petyt. Tandē cū i senio p̄cisse nō posset. alexander capadotie epūs cū desiderio locoꝝ sacroꝝ vrsinā p rexisset: audita est vox. Suscipite epm̄ qui vobis adeo desiderat⁹ est: admittēte narcisso hierosolimitane eccle gubernaculū suscepit: deinde martyrio coronat⁹ est sub decio ardente persecutione

Julius ⁊ eusebius martyres

EUsebi⁹ potentian⁹ vincenti⁹ ac pegrin⁹ viri nobilissimi romani aīa hec tpa sb cōmodo augusto p fide xp̄i necant. hi p̄mo in eculeo posiū ⁊ nervis acerrime distēti: deinde fustib⁹ crudelissime cesi. Sed cū in dei laude adhuc p̄manerēt fidelissimi vsq; ad emissionē spūs mactati fuerūt. 8. kal. octobris.

Eusebius potēcian⁹

JUlius senator ad horū doctrinā cōpunct⁹ credidit xp̄m cū domo sua ⁊ baptismū p ruffinū p̄sbyterū suscepit audiēs cesar iussit tādiu fustib⁹ cedi quoq; spūm exalaret. Eusebi⁹ deinde corp⁹ rapiēs sepelunt. io vitelli⁹ videt p̄cepit ei linguā abscidi q̄ abscisa laudes eccli nut cō antoni⁹ credidit q̄ i via aurelia decollatus est. eusebius deinde tādiu plurbatus cessauit in dño.

Anno mundi. 5423. Anno christi. 224.

URban⁹ prim⁹ papa: natione roman⁹: ꝓe ponciano. Mo. aurelio antonio imp̃atore fuit. anno xp̃i. ccxxiij. ab vrbe ꝺ cõdita nongentesimo t. lxx. Vir siquidē doctrina t sctitate vite eminētissim⁹ multos sua doctrina singulari ad fidē traduxit. inter hos aūt valerianū virū ꝑstantissimū beate cecilie spōsum: t tiburciū ei⁹ frēm q̄ postea martyrū ꝑsītī aio tulere. hic multa cōstituit mādauitq; ne ꝺs tecetero in ep̃m eligeret nisi pr⁹ aut sacerdos aut diaconus cōsecrat⁹ fuisset. Eiusdē ꝺs constitutū fuit: vt eccl̃ia p̃dia ac fundos a fidelib⁹ oblatos recipet: pantericq; puent⁹ clericis oīb⁹ ventim: nihilq; cuiuspiā p̃uatū eēt sed in cōe bonū q̄ hodie aboleūt: tāta est holm rapacitas t libido. at vbi ex ordinatiōib⁹ ꝺnquies mēse decebri habuit p̃sbros nouē: diaconos ꝺnq; epos nouē creasset. ipse nono kal. iunij martyrio coronat⁹ est. t sepult⁹ in cimiterio ꝓcertan via tiburtina. sedit annos quatuor: mēses decē: dies. xij. Sedes aūt dies. xxx. tum vacat.

POntian⁹ papa natione roman⁹ patre calpburnio: tp̃ib⁹ alexandri imperatoris fuit. anno ab vrbe cōdita. dccclxxiij. anno vo xp̃i. cc. t. xlviij. Vir ꝺ dē optim⁹ atq; sctissim⁹. instigantib⁹ sacrificulis idolor⁹ mādato p̃cipis ab vrbe roma in sardiniā insulā cū pbilippo p̃sbro deportat⁹ vbi multas calamitates t grauia tormēta ꝓ fide xp̃i in sardinia passus tandē mortē. Cui⁹ corp⁹ postea a fabiano pōtifice romā cū magna veneratione ac tot⁹ cleri supplicationib⁹ reportatū est: ac sepultū in via appia in callixti cimiterio. vixit aūt i pōtificatu annis nouē: mēsib⁹ ꝺnq; dieb⁹ duob⁹. vacat tus sedes martyrio eius dies decē.

NOta q̄ in ꝙdā hystorijs habet⁹ q̄ cyriacus successit pōciano imediate t papatū dimisit vt cū virginib⁹ martyrio coronaret: ꝑ rō tp̃is hoc nō permittit: vt p̃s in legēda vndecim milia v̄giū: hūc tñ anno vno t trib⁹ mēsibus sedisse scribūt. In catbalogo tñ pōtificū posit⁹ nō est cū ꝯ volūtatē patrū papatui cessit. Anno mundi. 5455. Anno christi. 234.

ANtherus papa nanōe grec⁹ p̃e romulo pōtifex creat⁹. vir optim⁹. statuit vt res geste martyrū diligēter exq̄site a notarijs scriberent. Cōscriptas recōdi in erario eccl̃ie mādauit: ne vna cū vita bene agentiū memoria aboleret. Censuit ite ep̃m omisso p̃mo ep̃atu ad aliū necessitatis cā t vtilitatis: non sui ipsi⁹ sed creditarū ouiū posse trāsferri. Interposita sūmi pōtificis auctoritate: qō hodie a plerisq; ꝯ fit ad vtilitatē ꝓpriā respicētes imo voluptatē vt habeant vnde expleāt ad vberiorē semp respiciūt. nō quot oues t q̄ rōne pascende sint q̄rentes: qō est officiū boni pastoris: ꝙ salsitates quātū singulis ānis intercerpi possit. de aura aiarū pua fit mētio. de augēdis puēt⁹ magna quo multa iumēta t plures seruos t eos q̄dē ignauos t stolidos tamē alāt. Antherus vo cū vno trimō ep̃o creato: martirū subtēs i cimiterio callixti via appia sepelit. iij. nōs ianuarij. sedit ānis. xj. mēse vno: dieb⁹ xij. vacat tū sedes dies. xij.

Tiburc⁹ t valerian⁹

TIburcius t valerian⁹ fres quos eo tpe aurelio cecilie vrban⁹ papa ad fidē traduxit lantās inter sepulcbra martyr⁹: post bec almachi⁹ p̃fect⁹ vrbis audiēs eos xp̃ianos t elemosynas distribuētes cōprebendēs: post longā cōcertationē ꝓ xp̃o martyriū cōstanti aio passi sunt: quos p̃mo fustib⁹ cedi durissime fecit: t tandē gladio interfici precepit. Maxim⁹ vir illustris q̄ eos in carcē detinuit xp̃ian⁹ effect⁹ tā diu plūbat⁹ cessus est donec spīm exalaret. Cui⁹ corp⁹ cecilia cū valeriano t tiburcio tulit sepelit. i. 8. kalendas ꝺbris.

Cecilia virgo

CEcilia v̄go romana corporeo decore moribus ac sctitate t laudabili castitate splēdida: quā parētes ei⁹ vnicā habuerūt cū regijs diuicijs. valeriano iā dicto nobilissimo patricio iuueni mirimonio copularūt. quem cū vna cū fratre tiburcio ad credendū in xp̃m ꝓdocuisset eos in tolerāda passione sua suauissima doctrina t admonitione induxit ad ꝑstātiā. Quā cōditionē etiā v̄go ipsa subijt i domo paterna. iā antea suo rogatu ab vrbano deo dedicata. Cū post mortē ambor⁹ almachius ambor⁹ facultates indere cepit. Cecilia vt cōiugē astare iussit: mandās vt ydolis sacrificaret. Sed cuz ad hoc a parēnb⁹ v̄rgef: dato p̃claro rīsu ꝙ nollet: eū se ꝑfiteret esse xp̃ianā. Jussit eā almachi⁹ i domo sua bulienti aq̄ diu noctuq; cōcremari vbi illesa mānsit: q̄ audito iussit eā i balneo decolari: quā speculator trib⁹ ictib⁹ peunēs nec̄q; caput amputare potuit. Et q⁹ decretū erat ne quartā ꝑcussionē decollādus reciper: eā semiuiuente reliquit. deinde ꝑ triduū oīa sua paupib⁹ distribuēs t ꝙs ad fidē ꝑuerterat vrbano pape cōmēdauit. dieb⁹ triduanas a dño postulans indutias vt hāc domū meā eccl̃iam cōsecrares. his dictis spīm emisit. Cuius corpus vrbanus inter duos epos sepeliuit. ꝑassa est aūt beatissima v̄go circa annos dñi. cc. xx. tpe Alexandri imperatoris. x. kalendas decembris.

Linea sūmorū pontificum

Urbanus

Pontianus

Antherus

Linea Imperator
Bassianus antoninus Caracalla

Bassianus prediti seueri filꝰ cui aurelius antoninus caracalla cognomen fuit: romano⁹ impator. seuerus eñ cū eboraci admodū senex discessit: filios duos successores reliquit bassianū ⁊ getā: sed bassiano nomē antonini a senatu voluit impoi. Iracūdus erat. M. aurelꝰ antoninꝰ ꝓcq; successit. nazgeta hostis publicus iudicatꝰ est ac interfectꝰ. cū ad vitāda⁹ obus ꝓbris cōtaminatā: tum vel matre qz pāpiniānū iuris ciuilis alterū alīū sua manu necauerat. At bassianꝰ sumpto a senatu antonini nōie imperij potitus est ac caracalle cognomētū accepit a genere vestis: quā pplo dono dedit. Is aūt patre aspior ⁊ oī libidine in tempacior: nullū genꝰ facinoris i vita pretermisit ⁊ nouercā suā i vxorē duxit. Nihil egregiū de se reliqt preter thermas antonianas ḡo ipse i choauit ⁊ alexander pfect eos preterea capitali pena affecit q remedia quartanis ⁊ terciānis collo gestarēt. Bānas ꝓterea ab eo sūt q ad statuas mingerent. Hic postremo duz bellū in parthos mouet apud edessam ⁊ cor as arcūuentus occidit. vj. imperij sui āno mēse secūdo: vir egressus etatꝭ q̄dragesimū tertiū āno aliꝫ eū a macrio ꝓfecto occisū fuisse scribūt. corꝑ⁹ eiꝰ ātoninoꝝ sepulchro illatū e

Diadumenus

Macrinus Albinus opilius

Opilius macrinus interfecto caracalla impius obtinuit. q ꝓfectꝰ pōt: erat. cū filio ⁊ albino facti imperatores nihil mēorabile ex tpis breuitate gesserūt. nā impius eoꝝ duoꝝ mensiū ⁊ vniꝰ anni fuit. seditiōe militari deinde occisi sunt. Macrinꝰ eñ ab heliogabolo apō anthiochiā interfectus est. Diadumenꝰ aūt a ꝑce antoninus dictus: ad eū puer exercitū ꝑ conationē inclinauit. p impio. fuit aūt puer olim speciosimꝰ statura lōgiuscula: crine flauo: nigris oculis: naso deducto ad oēs decorē: mēto cōpositō: ore ad oscula pato hic vbi ꝓmū indumēta coccea ⁊ purpurea ⁊ castrēsia imperij signa accepit quasi sydere⁹ emicuit vt auraret ab oīb⁹. Clodius ḡs albinus i gallia impator dictus de nobili familia. hi aūt cū parū imparāt tuz vl' matre qz nihil mēoria dignū gessere: quā dā noīa eoꝝ ꝓtermittūt. Solus tñ albinus ob edacitatē nomē aliqō apud pastores ꝓsecutus est: vt ait cornelius. q centū persica cōpana. decē melones bosthenses q̄ngētas ficus passarias: q̄dragita ostrea vna cena comedebat.

M. Aurelius antoninus Heliogabalus

Marcus aurelius antoninus q varius etiā dictus est imperū suscepit: hic vt putabat caracalle filius ex semiramira cōcubina formosissima: erant q dicerent eū vulgo cōceptū. romā veniēs magna oīm expectatione impius adeptus. Heliogabili nomē sumpsit a sole cuius sacerdos erat: edito templo: pbenices eñ heliogabalū solem vocant. Is matrē suā in senatum rogari iussit solusq; oīm impatoꝝ fuit sub q̄ mulier loco viri senatū ingressa est: fecit ⁊ i collegium senatulū id est mulierū senatū. Sed fymiamire senatus ꝓsulto sunt facta ridiculo de legibus matronalibus: q̄ quo vestitu incederēt: q̄ cui cedē aut assurgere deberet ⁊c. Vec ⁊ preter expectationē heliogabalus vixit vt nullā de se nisi flagitioꝝ totiusq; obscenitatis mēoriā reliq̄rit. Nā ⁊ i virgines vestales incestū cōmisit: ⁊ pbrosas mulieres semp domi habuit: ⁊ iracūdia inexatus sabinū cōsolarē virū (ad quē vulpian⁹ scripsit) e medio tolli iussit. Dignitates aūt ⁊ honores malis ac flagitiosis cōmittebat. primus romanoꝝ mēsas ⁊ capsas argēteas habuit. admonētibus amicis: caueret ne ad inopiā rediger. Rēdit q̄d melius q̄s vt ipse mihi heres sim ⁊ vxori mee. Oppressit i triclinijs versatilib⁹ parasitos suos violis ⁊ floribus vt aīam aliqui efflauerunt libidinū genera q̄ dā inuenit: hec vero infamia adeo cōtemni ceptus est vt tumultu militari exortꝰ: ipse cū matre necaret. Aūt cū ei a sacerdotib⁹ siris dictū esset vt moriturus cū parasse funē serico ⁊ cocco intortū quo vitā laqueo finiret: parauerat ⁊ gladios aureos q̄bus se occideret. Sed nihil valuerūt occasus est ꝑ scurras: ⁊ per plateas tractus sordidis fune: ꝑ cloacas ductus ⁊ in tiberim subiectus est q̄rto imperij sui anno. hic finis antoninoꝝ nomiū in republica fuit.

Alexander

Alexander interfecto vario heliogabalo accepit imperū. nā aureliꝰ alexander severus vrbe arcena genitus: cū antea cesar a senatu esset appellatus inde augusti nomē recepit: cui mānea mater fuit xp̄iana. fuit aūt vnicū virtutis exemplar ad cōponēdā rempu. vtq; superioꝝ p̄cipū labefactatā animū adiecit. adiutores ad hanc rem habuit iulū frontinū virū doctissimū. vulpianū ⁊ paulū veros i iure ciuili p̄ceptissimos: pecuniis ⁊ adulationes ꝓcepit: gemmas reiecit: statuas sūmoꝝ virorū vndiq; cōquisitas in foro trāsitorio locauit. thermas q̄ hodie antonine vocant pfecit ⁊ ornauit. tēplū xp̄o edificare voluit eūq; inter deos recipe habuit ꝓterea xp̄m ipsius ⁊ abrahā i lario suo. Alexāder igit tot virtutib⁹ insignis iuuenis admodū impator creat⁹ bellū itanꝫ ꝑsas suscepit: ac xerxem eoꝝ regē ꝓstratissime vicit: Discipline vo militaris adeo seuer⁹ emēdator fuit: vt q̄sdā etiā integras legiones ex autorauerit: q̄ seueritate factū est vt militari tumultu apud magūciā in gallia occideret. tertio decimo imperij anno instigatione maximi. Is princeps alexāder inclamabat: septus q⁹ a quibusdā xp̄ianis audierat ⁊ tenebat: Idq; p preconē significauit ei aliquā emendaret. qō sibi fieri non vis alteri ne feceris. quā sniam adeo dilexit vt in plateis ⁊ in publicis opibus pscribi iuberet.

Origenes

ORigenes alexandrinus vere martyris filius: et ecclie alexandrine presbyter phūs ac theologorum oim fuit tpis princeps his tpibus alexandrie floruit. hicei ab ipsis cunabulis xpianissimus esset: et emunctissimi ingenij adolescens exa stitit. qui decimo octauo persecutionis anno (persecutione i xpianos mota) leonida pre interempto que adolescens ad martyriū adhortatus est: post patris obitū xpi fideles a tyrannis p tormēta oppressos p posse fouit et ad mortē perductos intrepide animauit. Tetus deinde ad religionem conuersus predicandi officium habuit. Tanta aūt ingenij fuit vt nulla ei lingua: nulla litteratura latuerit. Mira vtebat continētia in cibo et potu abstinentia in reb⁹ alienis. Nā et pauptatē xpi imitatus est: et multis annis nudis ambulauit pedibus. Huius virtutem plerisq imitati martyriū p fide xpi equo ānio passi sunt. Indecq hebianit arū hereses impugnauit: qui et xpm ex ioseph et maria natū purum hoiem dicebāt: et lege iudaico ritu seruandam predicabāt: hoc idē et symachus sentiebat. Super lectū preterea plumis stratū nūq dormiuit et a carnib⁹ se oīno abstinuit. Et in tm castratus amator fuit vt zelo fidei: licet nō sm scias se castrauerit. Secut⁹ illō qō in euāgelio dicit et si puerile habet: q: sunt eunuchi qui seipsos castrauerūt ppter regnū dei. Ob eius doctrinā et eloquentiā et artem vitā et mānea alexandri imperatoris mater de antiochia accersitus apud eam in pao habitus: mulierē xpianā fide edoctā relinquēs: in quē alexander filius vnice pius fuit. Tanti aūt ingenij fuit origines et doctrine vt septē notarij sibi inuicē succedētes homini vix sufficerēt. Librarios habuit totidem et puellas apprime eruditas quos oēs ingenij copiā et vbertatē effundendo defatigabat: būe quidē et si hostē sibi porphirius desumpserit xpiani nois acerrim⁹ persecutor. Ita tm interdū laudat vt nūc doctissimū pbm principē vocet. Et dicat eū oia platonis secreta consecutū. Scripsisse origenē ad sex milia volumina librorum hieronym⁹ ipse refert. Errauit tm (vt augustio et hieronymo placet) in plerisq: maxie vbi libro de principatu quē peri archon appellauit inde origeniana heresis p̄cessit: qui dicūt xpm qnq ex ma xima misericordia nō solū hoies sed et apostatas angelos forte redēpturū. Iuxta psalmistā nō in ppetuū irascet de⁹ neq in eternū cōminabit. Ueru ipse origenes vt quidā aiunt in scripto ad fabianū papā pniam de male plans agere videt. Causam fui erroris refundūt certi in ambrosiū sui emulū quendā qui nō emendata in publicā prolit. Ideo a nōnullis vt ab eusebio et ruffino et alijs egregijs laudat. Eccla q̄q nōnulla ei⁹ scripta recipit. Beniq anno salutis nre. 253. Et etatis sue sexagesimo primo defunctus apud tyrū sepelit.

Vulpianus

VUlpian⁹ urbis cōsul fuit vir pstantissim⁹ alexādrieq predicen assessor: hisdē tēporib⁹ teste eusebio p̄pter eximiā ei⁹ sciam atq doctrinā apud eundē imperatorē maxio i precio habitus est. Et p ceteris detorib⁹ vocabula et leges antiquas explanauit. Atq alia multa monimēta scripto post se reliquit.

Julius frontinus

PAulus patauin⁹ silr in pbia et iure ciuili celebratissim⁹ p hec tpa floruit et ad cōponendā rempublicā romani superiorū imperatorū vicio et sordib⁹ labefactatā alexādro predicto imperatori plurimū auxilio fuit: et nōnulla ea in facultate cōposuit q̄ adhuc extare videnf: quē nōnulli alio tempore fuisse scribūt tanta est diuersitas temporū.

Paulus patauus.

Tripho

ETiā quoq frōtinū pbm et in omni doctrina scientissimū cū superioribus floruisse et alexandro auxilio fuisse cōstat. Nā et ipe multa cōposuit et alexandro ipsi ad res cōponēdas adiumēto fuit.

Minutius felix

ARpocrē origenis auditorē his tpib⁹ fuisse constat ad quē nōnulle extāt epīe: q libris pepsue cōposuit de vacca rufa i deutronomio: et coeq̄lib⁹ etate alijs⁹ q̄ offerebanf i lege et de diuisionib⁹ q̄ cū colūba et turture ab abrahā ponit i geneli vir em eruditissimus fuit.

Ambrosius

MInutius item felix insignis tuq rome causidicus dialogū scripsit: quo christianū et ethnicū disputantes inducit: qui octauius inscribit. Scripsit et de fato et contra mathematicos quāq stilus superiori nō conueniat cuius etiā Lactancius meminit.

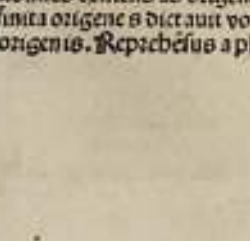

AMbrosius grec⁹ diaconus p hoc tēpus cōfessionis gloriā plurimū insignis fuit: hic primo marcionites existens ab origene correptus dīnice gloriae insignis fuit: hui⁹ industria et sumptu etiā ad huc infinita origenis dicitur uolumina. Sed et ipse vir nobilis et nō inelegantis ingenij obiit paru añ mortē origenis. Reprehēsus a plerisq q̄ vir locuples amica sui senis et pauperis miserē nō recordatus sit

Agapitus

HAgapitus illustris adolescẽtulus p hoc temp⁹ apud prenestinã sabinoꝝ vrbẽ quidem⁹ iussu alexãdri impatoris martyrio coronat. Ipse ei cũ ẽt decim eẽt annoꝝ ⁊ amore xpi martyrio flagraret: ab impatore cõprehẽ/ditur. ⁊ primo nervus crudis cedit: deinde vibis presidi vt sacrificare cõpellerẽtur tradit ꝙ eũ durissimo ⁊ squalido carceri statiꝫ reclusit vbi p ẽnuoꝝ dies eidẽ abũ oẽm negauit: inde eidẽ presidi exhibit⁹ prunas ardẽtes eidẽ sup caput ei⁹ apponi iussit. ⁊ cũ gras deo ageret flagellis iterũ cedit ⁊ nudus capite deorsus verso su-spẽdit: ⁊ buliẽti aq̃ corp⁹ ei⁹ pfundat. ⁊ adhuc martyris xpi maxillas fregissent presides ex tribunali cozruẽs tristẽ emisit ãam. Quo audito impator eũ leonibus obiici precepit. Sed fere mãsuete facte pedib⁹ martyris se inclinauerũt. videtes sceleris ministri tulerũt sanctũ martyrẽ ⁊ inter duas colũnas gladio percusserunt sub die. xv. kal'. septẽbris. Corp⁹ vo eius a xpianis nocte sublatũ: ibide miliario ab vrbe primo positum est in sarchophago nouo nutu diuino inuẽto.

Martina virgo

MArtina romana virgo ⁊ qdẽ sactissima p hoc tẽp⁹ eũ eximie christiane veritatis virtutisq; esset mulier ab alexandro principe cõprehẽsa cũ xpm negare oĩno recusaret diuersis tormẽtoꝝ generib⁹ cruciat eũ eĩ pulcherrima erat i ei⁹ amore exarsit. exhortat ꝙ ad culturã ydoloꝝ vt eã socã imperij haberet. Apollo aũt in ei⁹ aduentu cõminut⁹ est: deo eĩ se vouit nũcte ⁊ corpe castã. Iussa deinde cedi ⁊ i carcere posita in q̃ i mensa lũe pfusa i manu bñs tabulã scriptã. quã magnificata sunt opa tua dñe oĩa i sapia fecisti. iussit postea eã extendi ⁊ mẽbra ei⁹ sp̃ialis inuadi: in oib⁹ deum glorificãs. immissus leo ad eã in cunctis illesa cũ i fide imobilis pmaneret gladio tandẽ cesa martyrij palmã primo die Januarij pmeruit.

Berillus epꝰ

QUinq⁹ preterea romanor⁹ patricior⁹ ⁊ ipse vna cum multa matre hac tẽpestate apũ romanã ciuitatẽ aliis inũerabilib⁹ secũ ductis martyrũ ydib⁹ Julij cõpleuerũt: ꝫ historia eoꝝ inter apocriphos reperiat

BErillus arabs bostren⁹ epꝰ vir doctissim⁹ eũ alĩ quãto tpe gloriose rexisset ecclĩam ad extremuꝫ lapsus i hereĩm q̃ xpm ante incarnatiõnẽ fuisse negat origenis ñi ope ad veritatẽ reduct⁹ varia postmoduꝫ scripsit opuscula: marie vo epl'as aliãt: ꝫb⁹ origeni p sana doctrina gras agit. Extat ⁊ dialogus origenis ⁊ berilli in quo berilluꝫ hereticos arguit.

Quirinus martyr

Porphirius pbr

POrphir⁹ athenẽsis pbr ⁊ quidẽ excellẽtissim⁹ p hec tpa martio i precio fuit. ꝙ ⁊ si origenis presbyteri precipu⁹ amator ⁊ laudator fuisset: christianã ñ nois acerrim⁹ psecutor fuit: ⁊ ꝓpterea multas obtrectationes ⁊ blactrationes ꝫ orthodoxã fidẽ igessit ꝙs diu⁹ augustin⁹ refellit: ꝫs trinitatẽ pfectã ponat: hic ꝙs inter cetera ysagogas. i. introductiões ad aristotel cathegorias. i. ꝑdicamẽta adiecit ⁊ ꝙscripsit alia multa.

Julius aphrican⁹

Hypolitus epꝰ

HIpolit⁹ cuiusdã ecclie epꝰ: ꝙ rõnẽ pasce ⁊ tpoꝝ canones scripsit vsq; ad primũ annũ alexandri imperatoris. xvj. annoꝝ circulũ reperit ⁊ eusebio ꝙ sup eodẽ pasca. xix. annoꝝ circulũ cõposuit occasione dedit clar⁹ habef. Scripsit etiã nõnullos inscripturas cõmentarios precipue exameron ⁊ in ꝓphet'.

IVlium ꝫs affricanũ inter scriptores sui tpis nobilissimũ his tpibus fuisse ⁊ floruisse (diu⁹ hieronymus refert) Cuius quinq; de temporibus extant volumina: ⁊ de trinitate pergrãde volumen perscripsit. ⁊ ad magnũ origenẽ epl'am in qua ostendit susanne fabulã apud hebreos nõ haberi contra quẽ docta epl'as scripsit origenes. hic cũ ifaruꝫ cultor ⁊ amator existeret ⁊ multis diuicijs floreret apud cesaream palestine vrbem bibliothecã insignem suo noĩ cõdidit. ⁊ cũ honorabilis plurimũ haberet sub. ẽD. aurelio antonino cesare legationes ꝓ restauratione castelli emaus suscepit qõ postea reedificãs Nichopolim appellauit.

Linea sūmoꝝ pontificum

Fabianus

FAbianus papa nationē roman⁹ ex patre fabio post antherū pōtificē dus in via de futuro pontifice deligēdo colloquere⁊ cōfestim diuinit⁹ q̄dā colūba super caput eius astitit ⁊ sic diuinit⁹ electus: statim p septē diaconos regionales diuisit: qui a notarijs martyrū res gestas colligerēt: ad ceteroꝝ exemplus: qui xp̄i fidē p̄dicabant. Hic ex cimiterijs p dignitate martyrū edificauit. Stat uit preterea vt singulis dnicis oblationes in cena dñi crisma renouaret: ac vetus in ecclia cōbureret. hui⁹ tpe exorta est nouaciana heresis: tandē martyrio coronat⁹ vbi ex dnicis ordinationib⁹ mense decembri habitis. presbyros duos ⁊. xx. diaconos septē. epos vndecim creasset. Sepultus est aūt i cimiterio callixti via appia. xiij. kal'. februarij. quo die natalicij eius: vna cū duo sebastiano celebrat. Vacat aūt dies sex. Ad hūc magn⁹ ille origenes (mlts sublat⁹ heresib⁹) de ordine fidei seruādo multa p̄scripsit. sedit annis. xiij. mēs. xj. dies. xj.

Concilij rome. 60. episcopꝝ

SCisma primū eius nouati⁹ vrbis rome presbyter hus tpib⁹ ecclias dei scindere ⁊ p̄turbare curauit. usq; ob cupiditatē ep̄at⁹ oia diuina atq; hūana miscebat: ⁊ ne pōtificat⁹ i manus cornelij q̄ fabiano successit deueniret. ab ecclesia ei sep̄at⁹: semet ac suos id est mūdos appellabat. Negabat apostatas etiam penitētes recipiēdos cē. Hāc ob rez concilij sexaginta ep̄oꝝ: totidē p̄sbiteroꝝ ei diaconis plurimis habitū est. quo nouacij opinio vt falsa improbat. q̄ salutaris exemplo nemini penitēti denegāda sit venia. ⁊ sic primū romane ecclie scisma finitū fuit. Alie etiā hereses hui⁹ tpib⁹ pullulare cepere. Origenes em̄ heresim quoꝝdā suscitauit: affirmantiū aīas hoim vna cū corporib⁹ interire. Rursusq; i anastasi (quā nr̄i resurrectionē vocāt) vna cū corporib⁹ suscitari. Suscitauit ⁊ heresim belchesatarū qui paulū ap̄lm oino respuūt quiq; asserunt negātem in tormētis christū nihil criminis habiturū: modo integri ⁊ recti sit cordis.

Cornelius

COrnel⁹ papa nationē roman⁹ patre castino: vir certe eruditissim⁹ q̄ multas scripsit ep̄las. vnā ad fabiū antiochenū ep̄m de synodo romano ⁊ italica atq; affricana. aliā de nouatiano heretico. terciā de synodi gestis. At vo sub episcopatu eius qui apostatas recipiendos censebat penitentes p̄sertim nouatus nouacianū extra ecclesiā ordinauit ⁊ i affrica nicostratū. quāobrem p̄sessores qui a cornelio secesserāt: cū mario p̄sbytero ac moyse sentiētes ad ecclesiā reuersi veri confessoris nomen adepti sunt. verū postea instantibus hereticis cornelius centūcellas in exilū mittit. ad quē cyprianus carthaginensis ep̄s in carcerem cōiectus l̄as mittit. quib⁹ intellexit ⁊ amici calamitatē ⁊ exilij sui cōfirmationē. Extant ⁊ alie cypriani ad cornelij ep̄las plene religionis ⁊ fidei. Petrusq; in exilij mittit. instāte luciana matrona sanctissima corpora petri ⁊ pauli e catacūbis vbi nunc tuta esse videbant noctu leuat. Paulū luciana i p̄dio suo via hostiēsi collocat vbi interfectus fuit. cornel⁹ petrū vbi crucis martyriū subijt. in templo apollis ad radices aurei montis. iij. kal'. Julij. Cū aūt mense decembri sacroꝝ initiādoꝝ p̄tātes bis fecit. Decius iratus sanctissimū virū plūbatis cedi atq; decollari iussit. ⁊ p̄ceps ad templus martis duci iubet: vt simulacrū eius adoraret. At vir sanctus dum ad supplicium ducit: oia bona stephano archidiacono cōmittit. post hec tergo nōs manu obtruncat. hui⁹ corpus beata luciana cū quibusdā clericis noctu sepelijt in arenario p̄dij sui. Sedit annis duob⁹ diebus tribus. Sedes. xxxv. vacat.

Dionysi⁹ alexādrie ep̄s

DIony sius alexandrine ecclesie episcopus vir doctissim⁹ origenis magni audit or his temporibus episcopus ordinatus. sedit annis. 17. hic in cypriani ⁊ affricani synodi dogma consentiens de hereticis rebaptizādis plurimas misit ep̄las: sed ⁊ ad fabianū papam de penitentia vnam scripsit ep̄las: ⁊ ad varios alios de exilio: de mortalitate: de sabatho: de persecutione decij. atq; duos libros aduersus nepotē ep̄m ⁊ ad origenē magistrū suū de martyrio ⁊ alia multa.

Maximinus impator anno ab vrbe cōdita .dcccclxxvij. post alexādrū ex corpore militari: posteaq; bellū in germania ꝓspere gesserat sine vl a senatus auctoritate impator electꝰ est. hic de vico tracie viano barbaris: barbaro etiā patre ⁊ matre genitus: quoꝝ alter e gothia: alter ex alanis genitus esse ꝓhibet. Et in prima quidē puericia fuit pastor nōnūq; ꝓtector ꝙ latronibꝰ insidiaret ⁊ suos ab incursibꝰ vindicaret. militare aūt sub seuero cepit. Erat eiꝰ magnitudine corporis ꝟspicuus: virtute inter oēs milites claruꝰ forma virili decorus seruꝰ moribꝰ. fuit aūt ingentis statureꝫ vir adeo vt pedes octo excederet. Pedē habuit tāte magnitudinis vt postea in puerby locū cesserat: cū de longis ⁊ ineptis hoibꝰ diceret .maximum caligā requirt. Tāte vero bibacitatis erat vt vini amphorā vna cena biberet. Uerū ci sextus a nero ne xp̄ianos ꝓsequeret anno tercio posteaq; regnare cepat: a pupieno aḋlegie quā obsidebat vna cū filio maximino interfectus est. tanta aūt fide aḋlegsēses ꝛ maximinū ꝓ senatu fuerūt vt funes de capillis mulieꝝ facerēt cū deessent nerui ad sagittas emittēdas. Ideo rome in honore matronaꝝ templū veneri calue senatus dicauit. Greci scriptores maximū ⁊ balbinū impatores ꝛ maximinū factos. maximū aūt cū exercitu missus ⁊ apud rauennā bellū paraſſe. aḋlegiā aūt nisi victorē nō vidisse: latini scriptores nō maximū sed pupienū ꝛ maximinū pugnasse apud aḋlegiā ⁊ vicisse. forte idē pupienus ꝙ est maximus.

Gordianꝰ filius

Gordianus post maximinū tyrānus imperiū adeptus cū parthos iā erūpētes ingēti clade supasset: ⁊ nobilissimus ver ꝓcōsul cui filio ꝟsulari legato impator dictus erat aūt iā octogenariꝰ ⁊ plurimis puicijs ꝑfuit quē affricanū appellauerunt. Gordiani igit duo pater ⁊ filiꝰ ambo ex ꝟsulibus magno affroꝝ ꝟsilio impatores sunt appellati. Gordianus vo adolescēs augustus declaratꝰ fer annis imperiū tenuit. cuiꝰ maximinus ꝑter senatus auctem imperiū vsurpasset ad deturbādus eius tres declarant impatores e ꝙbus pupienꝰ ⁊ albinꝰ i palatio interfecti. soli gordiano imperiū reseruatū fuit. Huius ꝓcipis hec fuit precipua laus ꝙ ad seragitadio milia librorū i bibliotecā habuisse dr̄. denicq; duꝫ ad triumphū rome rediret: nō lōge a romanis fundus philippi fraude occisus est. Gordiano sepulchꝝ multes apō arceū castꝝ fecerunt titulusq; hīnoi ardētes ⁊ grecas ⁊ latinis ⁊ persicis ⁊ iudaicis lr̄is: diuo gordiano victori ꝑsaꝝ: victori gothorū: victori sarmatharū depulsori rōanorū seditionū: victori germanorū sed nō victori philippoꝝ.

Philippus pater

Philippus anno ab vrbe cōdita nōgētesimo nonagesimoseptio reductis militū copijs e syria i italiā ꝓna cuiꝰ filio philippo ānos ḋnq; impat. hūc aūt ꝓmū imperatorē xp̄iam habuere: ꝙ ḋē misteria adire nunq; est ausus nisi ꝓfessus. post tercius vo imperij sui annū millesimus ab vrbe ꝯdita annus impletus est. vñ ⁊ seculares ludi celebrari sunt. ꝙ centesimo q̄s anno repetebant. instituti a valerio publicola post exactos reges a seculo nomē ducētes: qō est humane vite ꝑspacū. Ambo deinde fraude decij ab exercitu interfecti sunt. Is diuersis i locis. Nā philippus pī veronē: filius rome occidit. annis ḋnq; imparunt. Inter diuos tñ relati sunt. ex ḋbus iunior philippus adeo seueri ai fuit: vt nullo cuiusq; cōmēto ad ridēdum solui potuerit: patreq; secularibus ludis petulātius cachinātē: vulto auersato notauerit. hic philippus q̄rto imperij sui anno vrbē ex suo noīe i thracia ꝛstruxit. ⁊ cū decio infensus haberēt thesauros suos fabiano pōtifici ꝛtulerūt: ob id odiū maximū decius in xp̄ianos ꝓcepit.

Decius

Decius romanoꝝ imperator ꝙ e pānonia inferiori budalie natus. interfectis philippis imperiū sumpsit: odio in xp̄ianos exardēs: ꝑter philippos eiusdē secte imitatores. Bellū ciuile qō in gallia motus fuerat oppressit: filiuꝫ suuꝫ cesarē fecit: romelauacrū edificauit. cuiꝰ biēnio postea eius filio cesare imperasset. in barbarico bello opprimit e ḋbus senior gurgite paludis immersus est. Ita vt nec cadauer eius usq; ꝓpertus sit. Digno certe dānatus iudicio: ꝙ septimā post neronē persecutionē in xp̄ianos mouens. multos sctissimos viros interemit. Hic inter historicos varietas orit: cuiꝰ eutropius scribit ꝙ inter ceteros beatissimū laurentiū leuitā ⁊ martyrē igne exorsit ꝙ sub sixto floruit. Ideo imperiū decij nōnulli plōgāt. Quidā hunc decium seniorē sub quo passus fabianus ⁊ cornelius ponunt. deinde decium iuniorē cesarē. ⁊ inter istos duos gallū volusianū ⁊ alios impatores fuisse aiunt. Et postea valerianū cū galieno sub quibꝰ passi lucius stephanus ⁊ sixtus sūmi pōtifices ac laurētius archidiaconus ⁊ hypolitꝰ. Ideo galienus binominis asserit dictus decius galienus. Uer aliq decij cesarē a philippo cōstitutum cum in vita laurētij legit decius cesar ⁊ nō impator sub eo passum fuisse laurentiū. Cuius an tiquitus aliqui cesares ⁊ aliqui augusti: postremo imperatores fuerunt.

Linea Imperatorum

Maximinus

Gordianus pater

Philippus pater

Philippus filius

Decius

PErsecutionē sextā post neronē. maximus imperator mouit in xp̄ianos quā precipue exercebat in clericos ⁊ sacerdotes. verum cum cunctos cedibus persequeret: tercio anno a pupieno aquilegie vna cū filio interfectus: persecutionē simul ⁊ vite finem imposuit.

Ponnion martyr

POntiū beatissimū martyrē philippos imperatores ad fidē xp̄i peruenisse tradunt hystoria. Iste ponnius fuit filius cuiusdā senatoris vrbis. cuius pater marcus: mater iulia. que pregnās templū iouis intrās in quo sacerdos sacrificans velamē ⁊ infulā sanctus voce terribili ait. Nec mulier in vtero gestat: qui hoc templū funditus euertet. Ideo trista domū rediēs: vēnē molestauit vt fetus perret: peperitq; puerū sine o mni macula. quē cū nitebat interficere: pater ait. Sinas eū viuere: si iouī placebit de inimico vindictā sumet. deinde eūs in varijs doctrinis eruditissimus exaliset. Cū audisset xp̄ianos: cui sanctus ponnianus p̄erat cantātes: deus noster in celo oīa quecūq; voluit fecit. Simulachra gentiū argentū ⁊ aurū ⁊c. Relictis ydolis cū patre a pōtiano baptisma suscepit: patre deinde defuncto ⁊ pontiano: fabiano summo aplico oēs facultates dedit: qui pauperibus distribuit. duob⁹ aūt philippis imperatorib⁹ cum esset amicus ⁊ cum instaret millesim⁹ ab vrbe annus: eis verū ac magnū deū in celo colendū ostendēs. effecit vt a fabiano baptisma susceperūt: ⁊ templū destruxerunt. a sequēt⁹ deinde imperatorib⁹ post varia tormenta cum a seuientibus vrsis ⁊ ab igne in arena illesus mānisset. demum capite cesso martyriū cōsūmauit.

Martyres que per varias persecutiones passi sunt
decreuere nomina famosorum annotantur.

Leontius martyr
Flocellus puer
Felicissimus martyr
Romanus martyr
Habundius martyr
Cirilla virgo filia decij ⁊ martyr
Abacuck martyr
Audeccius discipulus policarpi
Simunus martyr
Nouatus cum .xx.
Victor miles ⁊ terrena vxor ei⁹
Concordius subdiaconus
Valerius martyr
Hauus martyr
Attalus martyr
Philippus prefectus alexādrie
Triphonia
Celsus
Symphorianus
Castorius
Columba
Geminianus
Philemon
Januarius
Festus
Desiderius
Sabinus
Basilijs cum alijs septem
Adrianus
Simplicianus
Patroclus
Symphorianus
Decij. martyres
Leonilla
Priscus
542. martyres
Quirinus
Theodor⁹ basilides
Maurus
Victorius
Victor martyr
Nicoforus
Claudianus
Alexander
Carpoferus
Crisandus
Gedeon
Daria
Marcellianus
Marcus
Nicostrat⁹ ⁊ Zoe vxor eius
Tranquilla
Cromacius
Crescentia
Theodora
Albinus
Felicianus
Primus
Faustinus
Beatrix

DEcior⁹ decij cū post varias psecutiones ephesus deca⁹ venisset. In medio ciuitatis templū cōstruēs: oēs sub pena mortis ydolis sacrificare cōpulit. Tantusq; penarū terror cunctos inuaserat vt filius patrē ⁊ amicus sodalem abnegarat: In ea vrbe septē nobiles primi in palatio. maximus: marcus: martinian⁹: dionysius: serapbion: iobānes ⁊ cōstantinus ydola spernentes tremūs ⁊ oīoīb⁹ in domo celātes vacabāt. apud decium accusati patrimoniū pauperib⁹ distribuētes. Inito cōsilio in montē celion se receperunt: ⁊ vsq; ad temp⁹ psecutionis finiēde latere decreuerūt: quib⁹ vnus administrabat qui furore decij ceteris detexit: ⁊ panes allatos obtulit. quo cibo p̄fortati colloquētes in lacu vt de⁹ voluit obdormiuerūt. Deci⁹ os spelunce obstrui p̄cepit vt fame ⁊ sitī dies claudērent. Scriptura signato martyriū cū tempore; quomodo temporibus theodosij postea manifestati viui sunt. infra describitur.

Septem dormientes

Septima psecutio post neronē facta est a decio imatore. qua quidē multi diuersis in locis p fidei cōstātia passi fuere. dq cū philippo imatori reuertēti de bello verone occurrit cū victoria: ad ipsum honorādus: volose eū occidit. t vsurpās sibi imperiū ad vrbē venies: vt videret zelo cultus deoz illoz occidisse dñm suū qz xp̄ianus erat: mouit psecutionē diram ꝯ xp̄ianos plurimos interficiens. t inter illos filiū prefati philippi imatoris. ¶Martyres aūt varij sub decio passi sunt: quoz martyriū tā patebit:

Abdon t Senen

Abdon t senen subreguli romani viri clarissimi ex corduba psarū vrbe oriūdi his tumultib⁹ p⁹ multos carceris squalores romā cathenis obligati pducūf vbi cū diu diuersis penaz generib⁹ diu fuissent macerati. Cū eīn dec⁹ imator babiloniā t alias ꝓuincias superasset xp̄ianos in diuersis locis corduba adduxit: t diuersis supplicijs eos iterfecat. Eoz aūt corpa abdon t senen xp̄ianissimi sepeliebāt. Tandez tercio kalēdas Augusti gladio pcussi martyrium complenerunt.

Agatha

Agatha sicula virgo genere nobilis p̄clarissima: p hoc temp⁹ in cathania ciuitate sicilie p xp̄o martyrio coronaf. Hā quintian⁹ p̄fect⁹ audita ei⁹ fama nobilitatis formositatis t diuicijz: t qz xp̄i ancilla esset: illā cōprehendēs affrodisie turpissime mulieri tradidit: que septe filias habebat turpitudini deditas: que p dies triginta varijs psuasionib⁹ ac minis eā adhortabāf tur: vt p̄sidi assentiret: qui posta cū idolis sacrificare nollet: post alapas t carceres postqz eculeū: post eiā manullarū abscisionē: t in testis fractis t carbonibus ignitis volutationē eo iudicāte i carcere martyrio ꝓsūmata est nonis februarij. corpus fideles aromatib⁹ sepelierunt. angelus apposuit tabulā vbi sculptum erat. mentē sanctā spontaneā honorē deo t patrie liberationem. Eoriaa quoqz eius ignem montis prope ciuitatē repressit.

Appolonia

Appolonia virgo sanctissima memoratu dignissima alexandrina longeue etatis. t ipsa p hoc temp⁹ martyriū p xp̄i nole ptulit acerbissimū. Nā psecutores (cū idolis sacrificare nolebat) primū dentes oēs ex eius ore excusserūt t multis plagis affecerūt. deinde cū minarenf eam viuā se incensuros nisi cū eis verba impia pferret t deū blasphemaret. at illa videns rogum paululū quid intra sementīam tūberās: repēte de manib⁹ impioz se p̄cipit t in ignē paratū p̄siluit: vt p̄terrerenf crudelitatis actores: qz ꝓmptior est inuenta femina ad mortem: qꝫ psecutor ad penaz. ac sic martyrij palmā quito ydus februarij ꝓmerit. Et⁹ sanctū corpus postea in italiā delatū: apud verdonaz lombardie ciuitatem in cathedrali ecclesia seruaf.

Serapion

Serapion patria alexandrin⁹ t ipe vir sanctissim⁹ eodē anno apud alexandriā a psecutorib⁹ capt⁹ crudelib⁹ supplicijs afficiē in tm̄ vt oēs eius corporis iuncture p̄ soluerenf: sed adhuc viuēs a minith⁹ diaboli de supiorib⁹ sue dom⁹ parib⁹ p̄capitatus xp̄i martyr efficiē. t ei⁹ natale. i 8. kal. octobris celebraf. Iustinus quoqz presbyter cū victoria martyriū pro christo constantissime sustinuit.

Mentacus martyr

Mentacus ethrusc⁹ vir celeberrim⁹: t ipse apud florētiā ethrurie vrbē octauo kal. nouembris martyriū ptulit. cuius reliquie adhuc t templo t populoz frequentatione a cōciuib⁹ suis plurimū veneranf. Pa lentin⁹ quoqz t laurentin⁹ patria ethrusc⁹: t ipsi apud aretium eoz vrbem vna cum nicostrato diacono: t alij multi in hoc tumultu pro christo passi sunt.

Victoria virgo

Victoria virgo inclita cū esset despōsata cuidā pagano rome sub deciana psecutione: cū nec nubere nec sacrificare vellet: post multa miracula t opa sancta cū plures virgines deo adūxisset: gladio pcussa est rogatu sui sponsi. Plurimiqz alij martyrio coronati sunt quoz vitā euolnere nō possum⁹. qui hac persecutione furente in desertis t in montibus latitantes fame siti frigore: languore latronibus bestijsqz consumpti sunt in diuersis mundi regionibus.

Anno mundi. 5455. Anno christi 254.

LUcius papa natione roman⁹ patre porphirio post cornelium impante gallo hostiliano pontifex eligit. hunc volusian⁹ imperator primo exilij pena dānauerat: sed eo extincto ab exilio liberatus romā venies. Cōstituit vt duo presbyteri: diaconi tres vbicq; locoꝝ eṗm comitarent: cui⁹ vite t actiōis testes qui etiā aliqs ad martyriū subire valerianus duceret: oēm ptātem ecclie stephano archidiacono suo ptulit. Ter aūt dandas ordinib⁹ sacris vacauit. Et postq; martyrio vitā finiuit sepult⁹ est in cimiterio calixti via appia octauo kal. septēbris. sedit ānis trib⁹: mēsib⁹. iij. dieb⁹. iij. Dies q̄nq; t triginta sedes tuj vacat.

Anno mundi. 5458. Anno christi. 257.

STephanus primus papa natione romanus patre iulio pontifex eligit eo pontificatu tpe quo postum⁹ in gallia tyrannidē occupat: cum maximo reipublice emolumēto: vir sane optimus ad ordinādā ecclias cōuersus. Instituit ne sacerdotes t leuite vestib⁹ sacris alibi q̄ in ecclia t peragendis sacris vterent: ne si secus facerent penam balthasar regis babylonis subirēt: qui vasa sacra ꝓphanis manib⁹ attigerat. De rebaptisandis aūt his qui ad fidem redissent eadē sensit que cornelius pontifex: neq; vllo modo his reconmunicandū eē qui rebaptizarent. Tandē eū ope t verbis multos gentiles ad fidē xp̄i cōuertisset: cōquisitus a galieno vt quidam volunt vel ab his qui ex decreto edicto christianos psequebant: vna cū plerisq; suoꝝ ad martyriū rapit. capite mulctatus i calixti cimiterio via appia sepelit. 4. nōs augusti. sedit annis septē: mēsib⁹ quinq; dieb⁹ duob⁹. Sedes aūt ad dies duos t viginti tum vacat.

SIxtus secūdus papa natione grecus: patria athenēsis ex philosopho xp̄i discipulus factus est: durante adhuc decia t valeriana psecutione vir sane doctissim⁹: q̄ sūmope hereses exortas videls sabellianoꝝ t nepotianoꝝ cōfutare t extinguere meditabat. verū accusat⁹ qō xp̄i fidē cōtra imperatoꝝ decreta predicaret. captus ad martis templū ducit vt aut martis sacrificet aut si id facere noluerit penā capitis subeat. Eunte ad suppliciū laurēt⁹ archidiaconus alloquit. Quo ꝓgrederis sine filio pater: t sine ministro ꝓperas. Cui sixtus. Ego te nō desero fili. maiora tibi ꝓ fide xp̄i supersunt certamina. post triduū me sequeris sacerdotē leuita. Interim aūt si quid in thezauris habes id pauperib⁹ distribue. Eodē vero die vna cū sixto diaconi sex interficiunt. felicissimus: agapitus ianuarius: magn⁹ innocentius: stephanus: sexto ydus augusti. In suo aūt pontificatu sacroꝝ ordinū ptātem bis fecit mense decēbri. Sixti corp⁹ i cimiterio calixti via appia sepelit. Reliq̄ vo martyres iacēt in cimiterio ptertan i agro veranio via tiburtina. Sedit aūt ānos duos mēses decē dies tres t viginti. Vacat tum sedes dies quinq; t triginta

DIonysius papa cui⁹ originē damasus se inuenire potuisse negat ex monacho pontifex creatus: plbyteris ecclias t cimiteria i vrbe roma statim diuisit: parrochias t dioceses fortis distribuit que quisq; finibus suis limitibusue ptentus cēt. Mādauit itē iudicib⁹ tam secularib⁹ q̄ ecclīasticis: vt nemine dānarēt anteq; p testes ydoneos conuinceret. hic licet decreptus esset etat: cōciliū in anthiochia ciuitate ꝑ paulū eiusdē vrbis eṗm celebrari mādauit: cum ꝓpter semiū intersse dionysius nō potuit. Ea tñ de re ad eum per maximū alexandrinū eṗm late perscriptū est. Mortuus aūt dionysius sepelit in cimiterio calixti vbi ex institutionibus duabus mēse decebri habitis: presbyteros duodecim: diaconos sex: epos septē creasset. Sedit annis sex: mensibus duobus: diebus quatuor. Vacat tum sedes dies sex.

Anno mundi. 5463. Anno christi. 264.

FElix papa natione romanus patre cōstantino: aureliani tpe fuit: vir vtiq; iustus t omni laude dignus: qui t martyrū deuotioni consulēs mandauit vt singulis annis sacrificia martyrū a xp̄i sacerdotib⁹ decetero celebrarent vtiq; nullibi q̄ in loco sacro t a viris ecclīasticis missa celebraret. Dedicationes quoq; temploꝝ etiā solēniter celebrari mādauit. Qō si de cōsecratione alicuius ecclie ignoratū fuerit vtpote vetustate t abolitione muroꝝ cōsecrari denuo mādauit. Qui demiq; repentis sacris ordinibus mense decembri presbyteros nouem: diaconos quinq: episcopos quinq; creasset. martyr via aurelia sepelit tercio kal. Junij in basilica quā antea in honorem dei condiderat secūdo ab vrbe miliario. Sedit annis quatuor mēn. ij. dies. xv. Vacat tum sedes in vrbe dies quinq.

GAllus hostilian⁹ ꝙ galli filⁱ volusianus mox im
peratores creati sunt: quoꝝ tpib⁹ in vltionē xp̄i
in nois tanta pestis exorta est: vt pauce dom⁹ nedū ci
uitates ꝙ puincie extiterint: que nō tantā calamitatē
senserūt. Nubilq; oīno clarū gesserūt. Sola hec pesti
lentia morbis atq; egritudinib⁹: not⁹ eoꝝ principat⁹
fuit. Verū gallus ꝙ volusian⁹ duꝝ Ꝛ emilianū res no
uas agitantē bellū ciuile moluūt̄ interamne necant̄.
Emilianus aūt obscurissime nat⁹: obscurius impauit
cū maur⁹ fuerat. ꝙ tercio mēse extinct⁹ est. hec aūt pe
stis ac calamitas maxie apud egyptū ꝙ alexandriā se
uiebat: de q̄ cyprianꝰ martyris extat liber. bi duo non
dū cōpleto impij sui biēnio vt premissuꝝ est interierūt
VAlerian⁹ imperiū suscipiēs cū galieno eius filio
impauit annis. 15. Valerian⁹ eñ in rhetia ꝙ no
rico se agens ab exercitu. Galien⁹ rome a senatu impa
tores eliguntˇ. hoꝝ imperiū perniciosuꝝ romano noī
ꝙ pene exciabile fuit: p̄cipū ignauia ꝙ ī xp̄ianos se
uicia. Nā germani rauēnā vsq; puenere ferro ꝙ flāma
oīa vastātes. Valerian⁹ aūt in mesopotamia bellū ge
rens a sapore persarū regecapt⁹ in seruitute turpiter vi
xit: ꝙ apud parthos ignobili seruitute ꝓsenuit: eo eñ
vt scabello persaꝝ rex equū cōscensur⁹ vrebat: pedes
ei⁹ ceruicib⁹ imponēs. ꝙ id merito cū stati vbi impius
armauit octauā ꝑsecutionē ī xp̄ianos mouit. Territ⁹
aūt claro dei iudicio galien⁹ pacē ecclie tribuit. Cum
aūt adolescēs fact⁹ esset augustus imperiū primo felicit̄ mox cōmode ad vlti
mū pernicioſe gessit. erat eñ ī galieno subite virtutis audacia. Barbari tī oēs
in fines romanos eruperāt. Et tyrāni q̄dā pernicioſi exorti sunt: qui q̄ vsq;
relictū erat ab externo hoste pessundaret. Galien⁹ vo cū rēpublicā deseruisset
ac mediolani libidinib⁹ operā daret nullis pauſoꝝ⁹ intereptus est impij an
no nono. Et vt q̄dā ferūt auxilio cecropij dalmatarū ducis vbi ꝙ frater ei⁹ va
lerian⁹ quē multi augustū multi cesare dicāt occidit. Alamāni eñ exhauſt̄ gal
lis suo tpe in italiā penetrauerūt. Dacia q̄ a traiano vltra danubiū fuerat adie
cta amissa est. Germani vsq; ad hispanias penetrauerūt. Cum tā desperatis re
bus ꝙ deleto impio romane posthum⁹ ī gallia obscurissime nat⁹ purpurā sum
pſit: ꝙ per tyrānidem annis. x. impauit: vsus ingenti moderatione: pulsis bo
sthib⁹ puincias in pristinā formā redegit: deinde militari tumultu apud magūcia
cū interfect⁹. Victorin⁹ postea galliarū accepit imperiū vir strēnuissim⁹ ꝑ dum
nimue libidis esset ꝙ aliena mīmoina corrūperet. agrippine occidit sui impij
anno secūdo. Huic successit tetricus senator: q̄ aquitanā honore p̄sidat⁹ ad
mistrās absens a militib⁹ imperator elect⁹ est. duꝝ hec ī gallia agerent̄ p odena
tū perse victi defensa syria mesopotamia vsq; ad thesiphontē recepta est.

OLaudius hui⁹ nois secūdus romanoꝝ imperator a militib⁹ electus: a se
natu appellat⁹ augustus: imperiū suscepit: hic gothos illiricū mecedo
niāq; vastātes bello adort⁹ incredibili clade superauit. hāc obtē in curia aure⁹
clipe⁹: in capitolio aurea statua eidē a senatu decreta est. parcus vir atq; mo
destus ꝙ iusti tenax atq; reipu. gerende idoneus. aduersus ducenta milia ala
manoꝝ baud ꝓcul a lacu benaco ī silua que lugana dicit̄ dimicās: tantā mul
titudinē fudit vt egre pars dimidia superfuerit. qui tī morbo correptus apō
syrmiū moritˇ. nōduꝝ expleto biennio in imperio. Quo mortuo statim quinti
li⁹ frater ab exercitu imperator eligit̄. vir q̄dem vince moderationis ꝙ qui so
luis fratri preferri posset. Is quoq; decimoseptimo imperij die interfit̄.

ARelianus anno ab vrbe cōdita millesimo ac vigesimoseptimo imperiū
adeptus. Dacia ripensi oriundus vir militari disciplina clarus: in bello
potens: animi tī modici: ꝙ ad crudelitatē ꝓpensionis. Gothos apud danu
biū grauī ꝓlio superat. Romanā orbem triennio ab invasorib⁹ receptauit. hic primus apud romanos dia
dema capiti innexuit: gēmisq; ꝙ aurata veste (q̄ vere romanis incognita morib⁹) vsus est. hic muris vāl
datoribⁿ ꝙ latericiis vrbē sepsit. Templū appollini edificauit in asiā trajaciens zenobiā que occiso odenatho
marito orientis tenebat imperiū baud longe ab antiochia vicit: eamq; in triūphū vna cū tetrico ducit. ad
gallias ꝓfectus vindelicos obsidione barbarica liberauit. deinde ad illiricū redijt. Hꝫ cū iter faceret apud
zenophotiū mānsionē que est inter heraclā ꝙ bizantiū: malicia notarij sui interemptus est: qui nonā perse
cutionē mouit in xp̄ianos: populus aūt romanus amauit: senatus timuit. Imperauit annos quinq; men
ses sex. Triūphū eius gloriosum flauius vopiscus describit.

Volusianus filⁱ

Galienus

Linea Impe
ratoꝝ

Gallus: hostilia

Valerianus

Claudi⁹ Quintil⁹ frater

Aurelianus

Octava psecutio ecclesie facta fuit iussu valeriani impatoris: q̄ vbi imperiū arripuit octauus a nerone adigi tormenta xp̄ianos idola colere: abnegantesq̄ interfici. vbiq̄ iusserit: hic ñ a principio sanctos dei ita veneratus est vt domus eius ecclesia dei putaret. Sed postea per quēdā magū seu hereticum corruptus ⁊ depranatus: catholicā fidem adeo detestari cepit: vt hanc persecutionem faceret cuius crudelitas atq; sevicia dei iudicio orbi nō modicū perniciosa fuit. nam paulo post germani e puncta crūpētes cū magno impetu hostiū aio rauennā vsq; peruenere: ⁊ oīa igni ⁊ ferro vastauere

Cyprianus

Cyprian⁹ doctor ecclie eruditissim⁹ ⁊ cartaginēsis ep̄s iubēte valeriano p̄ncipe post longū exiliū octauo kal. octobris a galerio maximo p̄consule durissimo viro decollatione capitis martyriū cōsumauit. Referunt ⁊ eius co apud candē vrbem passi Crescent⁹ victor: rosula ac generalis. Fuit aūt in primis Cyprianus gentilis ⁊ excellentissimi ingenij vir ac bonar artiū studijs ornatissim⁹ qui primo rhetoricā docuit: deinde suadēte p̄sbro ecclio (vt hieronym⁹ ait) a quo ⁊ cognomē sortit⁹ est: ad xp̄ianos trāsiēs oēs facultates suas pauperib⁹ erogauit. presbyter primo deinde carthaginēsis ep̄s creat⁹. vbi tum docendo monēdo ac scribendo xp̄i ecclesie prodesse curauit. Eius aūt clarissimā vitā ⁊ martyriū pont⁹ eiusdē cipriani p̄sbyter ⁊ exiliū comes: egregio volumine cōposuit. huius cypriani caput Nuremberge in basilica sci Laurentij cū oi gloria ob seruat. Scripsit aūt plura opa precipue de vnitate ecclie: Antecq̄ em̄ mozeret cyprian⁹ venerat in sniam ecclie romane. Nō esse rebaptizandos hereticos: sed sola man⁹ impositione gr̄am recipiēdos hac de re inter cyprianū ⁊ cornelū magna fuerat olim cōtentio

Laurentius

Laurent⁹ hispan⁹: sixti pōtific archidiaconus ⁊ filius adoptiuus rome via tyburtina p̄sente decio seu galieno post multū virtutū insignia ⁊ plurima tormētor genera videls carceris: in quo ceū illuminauit ⁊ hypolitū baptizauit: ac verberib⁹ (vt thesauros ecclesie ostēderet) plūbatis ac scorpionib⁹ cesus. ad vltimū nocte a valeriano ⁊ decio vt dijs sacrificaret: cōpulsus ait. Nox obscurū nō habet sed oīa i luce clarescāt. post dirā ozis passionē: quarto ydus augusti in craticula ferrea (sub qua carbones ignite) crudelissime igni laurentiū exurūt ferūt. gr̄asq̄ deo agens: spūm deo reddidit ⁊ martyriū ꝑstantissime cōpleuit Hypolitus aūt cū iustino corpus eius sepelierūt. Hunc nōmilla cuiusdā hispani ducis filiū fuisse dicunt. Quē demon infantulū e cuna in nemus asportauerat: sed beat⁹ sixtus p̄dictus cū in eadē puncta p̄dicaret: eū sub quadā arbore lauro diuinitus inuenies laurentiū appellauit: ⁊ diligenti cura ipsum enutriri ⁊ edoceri fecit. Quo adulto illū secū vna cū vincentio romā perduxit. Vbi postea factus pontifex cōstituit eū suū archidiaconū post sixtū aūt triduo post: vna cū claudio subdiacono ⁊ seuero p̄sbytero ⁊ crescentio lectore ⁊ romano hostiario varijs cruciatibus necat⁹ vt p̄missum est.

Sabellius hereticus

Sabell⁹ hereticus: a quo sabelliani heretici tāq̄ ab auctore puerse secte iuētore vocati sūt: ea aūt tēpestate exorta est ea doctrina apud ptolomaidē que olim barce vocabat pentapolcos ciuitatē plena blasphemijs in deū patrē ⁊ in xp̄m: quē sūmi dei filiū esse negabat: primo genitūq̄ oīs creature: simul etiā spūs scī intellectū auferebāt. Dicebat em̄ ⁊ p̄dicabat vnaz tm̄ p̄sonā trij ⁊ filij ⁊ spūsci esse p̄sonā. Quas ob res magne dissensiones ⁊ scādala in ecclijs tā occidētalib⁹ q̄z oriētalibus exorte sunt. Hec ipse tandem diuinū iudiciū eualit: cum turpiter occubuit.

Concordia

Concordia p̄dicti hypolyti nutrix. cui p̄ses dixit cōsiderate vitā vestram: ne cū dño vīo pereatis: aut nos cū dño desideram⁹ magis mori q̄z iniuste viuere Iussit eā tā diu plūbari cedi donec emitteret spm̄.

Hypolitus

Hypolit⁹ roman⁹ patricius eo anno ⁊ mēse post⁹q̄ beatū laurentiū sepelierunt cōprehēsus eo q̄ xp̄iana esset diu acriter cedit: cū nollet idolis sacrificare fustib⁹ cesus donec cedētes deficerēt. Deca⁹ ira plenus valeriano p̄fecto p̄cepit: vt eū crudeli examinatione interficeret. q̄ iussa cōplēs oēm familiā in ꝑspectu ei⁹ decollari fecit. deinde ipsius ligatis pedib⁹ ad colla indomitor equor⁹ p̄ cardos ⁊ tribulos crudeliter trahi iussit donec emitteret spm̄. quo defuncto iustin⁹ corpus sepelivit i agro verano ydibus augusti.

Romanus

Oncordia p̄dicti hypolyti nutrix. cui p̄ses dixit cōsiderate vitā vestram: ne cū dño vīo pereatis: aut nos cū dño desideram⁹ magis mori q̄z iniuste viuere Iussit eā tā diu plūbari cedi donec emitteret spm̄.

Romanus q̄z miles ⁊ ipse sequēti die eo i loco passus est. Is i p̄fessione dñi laurētij diuin⁹ ex visione angeli cōpunctus se baptizari fecit. quo audito mox iudex iussit eū fustigatū exhiberi: ⁊ visa ei⁹ ꝑstātia decollat⁹ est. 5. Idus augusti. Cui⁹ corp⁹ postea lucā etruscie vrbem delatū honorifice sepultū est.

Quirinus

QUirinus roman⁹ tribun⁹ sub hac psecutione p⁹ lingue ablationē: ⁊ manuū ac pedū ꝑ xp̄o ꝓtrū cationez in via rome que nuncap̄ appia agonē martyrij. iij. kal. aprilis gladio cōsummauit.

Valentinus

THeodota ⁊ tres hermet⁹ martyris sorores hīs tpi b⁹ ab aureliano capta martyriū intrepide sustinuit

VAlentin⁹ roman⁹ p̄sb̄r hisdē tpib⁹ multa sanct⁹ ac doctrine insignia a claudio imperatore capit. Interrogat⁹ de dijs coz aut iouē mercuriū ⁊ alios miserrios hoies fuisse: deinde alterij filiā illuminauit quaz cū oi domo sua uūero. xlij: xp̄ianos effecit. Tandē iubente imperatore diutissime fustib⁹ cedit. ad vltimum vo capite mūcat ⁊. 16. kal. martij sepelit. Cirilli ⁊ decij imperatorus filiā xp̄ianissimā rome gladio iugulatā hystorie tradūt dnto kal. nouembris.

POnā persecutione ecclie Aurelian⁹ imperator mouit i xp̄ianos nonus a nerone. Is cū malis ꝯsilijs subordinat⁹ cū de ea re ad punciarū p̄sides lras misisset: diuino iudicio de celo tact⁹ turpit occubuit

QEbennarū clarissimā allobrogū seu sabaudiensiū ciuitatē aurelian⁹ augustus i gallijs hoc anno cōdere fecit. Et ex suo noīe ipsam aurelianā appellari voluit. Cū eīm gallia puncia per annos. xx. ⁊ eo ampli⁹ ob seuiciā ⁊ ignauiā valeriani ⁊ galieni imperatoz a fide populi romani se subtraxisset. virtute aureliani cesaris recuperat. Hec quippe ciuitas beluecioz finibus ꝓxima est ⁊ lacui lemano super lusitano abluit. Ex quo quidē lacu rhodanus fluuius ꝓfluit. super quē pons ligneus celeberrimus situs est. hec itaq; ciuitas nunc pre magnitudine pulchritudineq; ac ciuiū frequentia totius allobrogū siue sabaudiensiū puncie emporium esse videt. Ad quā ꝓpter frequentes nundinas innumerabiles deferunt diuicie: hec quippe sabaudie duci diu paruit: ⁊ nūc subest. In qua plurimi claruere viri: de quoz numero maximinus quidā ꝓfessor fuit. Antanus vrbis eīs⁹ viri sanctitate ⁊ doctrina precipui: ac let⁹ p̄sbyter in diuinis scripturis nobiliter erudit⁹ ⁊ alij multi. Hec aūt vrbs ab imo surgit ad collum ꝓtensa: habetq; vineta vberrima. Est eīs ī ea sedes epalis apud eandē vrbem amodeus primus sabaudie dux eius gentis ducatū ꝓmogenito suo tradidit ecclīasticas cerimonias ⁊ orandi morē didicit ad basileā ꝓxim. vbi generale fuit cōciliū inter duos filios: alterū sabaudie ducem. alterū gebennarū comitē adolescētes egregia facie. solēnibus ꝓ more seruatis: romane ecclie p̄sul coronatus est: de quo inferius patebit.

Berta etas mundi

Anno mundi. 5475. Anno dñi. 274.

Linea Bumor pontificum

Eutichianus

Caius

EUticianus papa natione thuscus patre maximo ex cuitate lunensi post felicē pōtificē sedit rome vir sanctissimus ⁊ eruditus. Instituit vt i altari nouę fruges bñdicerent: marie vo fabe ⁊ vue. Cōstituit itē ne q̄ martyres sepelire vellēt sine dalmatica collobioue purpureo id facere auderēt se nesciēte presenti. Trecētos em̄ hic martyres se p̄pria manu sepelisse ferf. Uerū vbi ex sacris ordinibus mense decembri habitis presbros. xiij: diacones quinq; epos nouē creasset martyrio coronat. Et i cimiterio calixti via appia sepelit octauo kal. augusti. Sedit annū vnū: mensem vnū: diem vnum. Uacat tam sedes dies octo: Sunt qui scribunt eū annis octo mensibus decem in pontificatu vixisse. Damasus tamen prime sententie auctor est.

CAius papa natione dalmateus patre caio ex genere diocletiani imperatoris primū p̄bi tpe fuit. deinde caio ⁊ carino impantibus vir vtiq; diuinus q̄ ordines i eccl̄a distinxit: quib⁹ tāq; gradibus q̄busdā ad eparū ascendere ref. hi erant hostiarius: lector: exorcista: acolitus: subdiaconus: diaconus p̄sbyter: epūs. Idē q̄s (vt quondā fabianus) regiones diacones diuisit: q̄ res gestas martyrū cōscriberēt. Cōstituit etiā ne pp̄banus quispiā sacris iniciatus i iudiciū vocaret: neue paganus aut hereticus accusandi xp̄ianū hoiem ptātem haberet. Tandē orta in xp̄ianos tpe diocletiani tanta psecutione quāta nūq; antea. in subterraneis locis quas criptas vocant diu latuit. Captus deinde a psecutorib⁹ vna cū gabino fre eiusq; filia susanna martyrio coronat. ⁊ via appia i cimiterio calixti sepelit octio kal. maij. Sedit aūt caius annis. xj. mēses q̄uor: diebus duodecim: quo quidē tpe presbros q̄ngt ⁊ viginti: diaconos octo epos quinq; creauit. Quater ordinibus sacris mense decembri habitis. Uacat tam sedes dies viginti. hunc tñ q̄ndecim annis sedisse eusebius scribit

Paulus samosaten⁹ epūs

PAulū quēdā samosatenū epm̄ virū vtiq; eruditissimū p̄ hec tpa ab ortho/doxa fide desciscentē arthemonis heresim exercitasse dicit. que q̄dē heresis marie virginitatē ꝺicebat: asserebatq; q̄ post xp̄m natū se viro suo ioseph cōmiscuisse ⁊ alios filios peperisse. hic itaq; paulus in demortui epi locū anthiocenus epūs creatus supbe nimiū sese habebat. Interdū em̄ pre supbia ⁊ īras relegebat ⁊ dictabat epl̄as: multis cōstipato agmine precedētibus ac subsequentibus. vñ p̄ter hois arrogātiā christianā religionē plerīq; detestabant. Sed q̄d faceret nra tēpestate qua nil vel supbie vel pompe ne dicā luxurie addi pōt. Si tot adolescētes sericatos in eq̄s preferocibus videret. si subsequētū presbrorū turbā cernerent clamidibus optimi cuiusq; coloris hinc inde ab equis deaurati pendētibus. Execrarent eos ac dicerēt nil eis cū xp̄o preter similitudinē quandā religionis cōe esse. Is aūt predicte heresis asserf inflatus opinioe suupsius ac tribunal alti⁹ q̄rēs: negabat dei filiū e celo descēdisse: ⁊ a maria cepisse originē ⁊ unitū e terra habuisse. hāc obtrec i pallio anthiocenio olim epōr q̄ aderāt ꝺsensu publice dānat⁹ est. marie vo gregorij cesarien⁹ epi viri scientissimi sniā q̄ tāto pallio interfuit: ⁊ postea p fide xp̄i martyrij penā subijt.

Manes hereticus

MAnes q̄dā hereticus gente psa vir vtiq; callidus ⁊ diabolicus vita ⁊ moribus barbarus: his tpibus fuit ⁊ multa dāna xp̄i ecclesijs intulit. Is ei p̄fiteri se xp̄m ausus est: assatus in societatē duodecim discipulis quo fidē rebus in oīb⁹ faceret: ⁊ ad interficiēdas deceptor⁹ alias infandi dogmatis sui ferale cōmentū de sacrilegijs ⁊ fabulosis mēdacijs texuit. Et p has insanarū opinionū ruinas se suosq; secēces decepit: vt falsi corporis fingeret xp̄m dicens (vt leo papa testat) cū nihil in se solidū: nihil verū hoīm oculis aenbusq; p̄buisse sed simulate carnis vacuā imaginē demōstrasse: hic etiā ⁊ seqab⁹ suus duo principia esse affirmabat vnū. s. boni alterū mali: vnū lucis ⁊ alterū tenebrarū. Testamēt⁹q; vet⁹ respuēs ⁊ nouū solū recipiēs. ab eo manicheor heresis exordiū sumpsit. vt aūt cū impugnat manes ob impietatē ⁊ supbiā: ita maxime laudat anatolius laodicenus episcopus p̄pter religionē ⁊ doctrinā.

Cesar⁹ ⁊ alq martyres

FElix p̄sbyter ⁊ eusebi⁹ monach⁹ his psecutionibus apud terracinā campanie vrbē p fide xp̄i interempti sunt. nā eusebi⁹ cū sanctos martyres iulianū ⁊ cesariū p̄bros sepelisset: ⁊ hui⁹ rei gra multos ad fidē cōuertisset q̄s predicat⁹ felix baptizauit: cū eodē felice papa detent⁹ ad forū iudicis ignominiose p̄ducit cū oīno sacrificare nollet decollat⁹ est nonis nouēb. Cesariū aūt diaconū ⁊ iulianū presbyterū per vnā diem ante predictos in eadē vrbe interfectos fuisse constat. Ipse em̄ cesarius diaconus cū multis diebus i custodia solus maceratus fuisset. postea cum ipso iuliano in saccum missus ⁊ in mare precipitatus kal. nouembris martyrium complent. Adiochus quoq; presbyter ⁊ tyrsius diaconus ac felix subdiaconus olim beati policarpi episcopi discipuli apud augustudunū galliarū vrbē glorioso martyrio coronant quos policarpus ex oriente in gallias docendi gratia direxerat. Tandem veribus p̄ forati obierunt.

Linea Imperatoꝝ

Tacitus

Florianus

Probus

Nume Carus Carinꝰ rianus

Diocletianꝰ ⁊ Maximianꝰ

Acitus romanoꝝ impator post aurelianū a senatu ppl'oq; romano impe
riū suscepit. in cui⁹ electiõe velius cornificiꝰ gordianꝰ ꝑsul dixit. Cū exer
catus sine principe recte diuꝝ stare nõ pot: simul necessitas cogit. Nã limites
trãsrhenũ germani rupisse dicunt occupasse vrbes validas nobiles diuites ⁊
potẽtes: q̃re agite ⁊ pncipẽ dicite. post hoc omes senat⁹ acclamauit tacite auguste
dij te seruẽt: te principẽ habeam⁹. vir certe idone⁹ reipublice gubernãde ob eius
virtutẽ ⁊ integritatẽ. pecuniã quã domi collegerat in stipendiũ militũ vertit.
togis ⁊ tunicis idẽ vsus est qb⁹ ꝑuat⁹. Thermas oẽs aũ lucernã claudi iussit
ne qd p noctẽ seditionis oriret. cornelũ tacitũ scriptorẽ auguste ĩ oĩb⁹ bibli
thecis collocari iussit. Ipse fuit vite parcissime amatiores cibos appetiuit: bal
neis raro vsus est atq; validior fuit i senectute. vitreoꝝ diuersitate atq; opposi
tate delectat⁹ est. Panẽ nisi siccũ nũq; comedit: fabricarũ peritissim⁹ fuit: mar
moꝝ cupidus: venationũ studiosius. vxorẽ gẽnis vti nõ est passus. legit sane
senex minutulas ĩras ad stipotẽ. Et q̃m a meotide multi barbari eruperãt in
terempt⁹ est insidijs militarib⁹ mẽse sexto post adeptũ impiũ (vel vt alij dicũt)
morbo interijt. Gessit aũt ꝑter breuitatẽ tpoꝝ nihil magnũ: hic mẽsem septẽ
brem tacitũ appellari iussit: cũ eo mense natus ⁊ factus est impator.

Florian⁹ qui frater tacti german⁹ fuit: post frẽm arripuit impiuꝫ nõ sena
tus auctẽ sed suo motu: q̃s hereditariũ esset imperiũ. cũ sciret admiratuꝫ
esse ĩ senatu tacitũ: vt cũ mori cepisset: nõ liberos suos: sed optimũ aliquẽ prin
cipẽ faceret. Beniq; vir duob⁹ mẽsib⁹ imperiũ tenuit ⁊ occasus est tharsi a mi
litib⁹ q̃ probũ audierãt imparẽ: quẽ ois exercitus legerat. Fuit aũt florianus
moꝝ fris imitator: nec tñ vsq; quaq;. Nã effusionẽ in eo frater frugi reprẽde
bat. hec ipsa imperãdi cupiditas alijs cũ moribus oĩbus fuisse q̃s fratrẽ.

Probus romanoꝝ impator: vir domi forisq; ꝑspicuus: q̃ post tacitũ oĩm
iudicio bonoꝝ impator est fact⁹ orbẽq; pacatissimũ gubernauit. hic oriũ
dus e pãnonia ciuitate syrmiensi nobiliore matre q̃s patre patrimonio mode
rato: affinitate nõ magna: tã priuat⁹ q̃s impator nobilissimis virtutib⁹ claruit.
Rei aũt militaris insignis suscepta rei publice administratione. Gallias a bar
baris occupatas ingẽti felicitate recepit. Cõpositis igit reb⁹ i gallia ĩras ad
senatũ scribit. sublata est ois q̃ tendit late germania: oẽs cã barbari vobis, arãt
Nã ⁊ q̃dragita milia hoĩm cesa sũt ⁊ septuagita vrbes nobilissime captiuitate
hostiũ vindicate. ⁊ oẽs pene⁹ gallie liberate ꝓda ois recepta est. ago igit dijs
imortalib⁹ gr̃as ⁊c. Habuit q̃s nõ leues tyrãnoꝝ mor⁹. Nã ⁊ saturninũ q̃ orien
tis impiuꝫ arripuerat variꝫ ꝑioꝝ generib⁹ supauit. deinde cũ ꝑculus ⁊ bono
sus apud agrippinã i gallia imperiũ arripuisset. magna celeritate oppressit. ⁊
de eis oĩb⁹ triũphauit. Tandẽ cũ syrmiũ venisset ac solũ patriũ effecudari cu
peret ⁊ dilatari. pmoti milites cõfugientẽ cũ i turrẽ ferratã quã ipse speculũ cã
exedificauerat interemerũt anno impiꝫ sui sexto. postea tñ ingẽs ei sepulchruꝫ
elatus aggerib⁹ oẽs pariter milites fecerũt cũ titulo hmõi incisso marmori. hic
pb⁹ impator ⁊ vere pb⁹ fuit⁹ est. victor oĩm gẽtiũ barbararꝫ victor etiã tyrãnoꝝ

Carus ro. impator post probũ impiuꝫ suscepit: cui⁹ patria ambigue a ple
risq; pdit q̃dã i illirico quidã narbone ĩ gallia natũ scribũt. Is ꝑfectum
duos filios numerianũ ⁊ carinũ ad gubernacula impiꝫ traduxit ac cesares fe
cit cũ q̃bus regnũ duobus ãnis. sed dũ bellũ aduersus sarmathas gerit. nũciato
psarũ tumultu ad orientẽ ꝑfectus ipsos ꝓuidit. Coclenis ⁊ thesiphonte no
bilissimis vrbibus captis. in castris sup tigridẽ ictu fulminis cõcidit. Nume
rianus vo q̃ cũ patre erat adolescẽs egregie indolis rediẽs in lectica ob do
lorẽ oculoꝝ impulsore apro ꝑ insidias occasus est. Is oẽs poetas sui tpis vice
rat. Carinus aũt probris oĩbus cõtaminatus adulter frequẽs. a diocletiano
(difficili tñ bello) in dalmacia victus sceleriũ suoꝝ penas tandẽ luit.

Diocletianus de dalmacia oriũdus vir obscurissime natus anno ab vrbe
ꝓdita. M. xl). ab exercitu impator electꝰ. aprũ virũ audacissimũ: qui nu
merianũ interfecerat ipsemet gladio occidit. verũ moto i gallia tumultu pon⁹
q̃ bello eo cũ exercitu maximianũ cognomẽto herculeũ mouit. q̃ agrestes facile
cõpescuit. At vo circũstrepẽtib⁹ vndiq; bellis cũ solus diocletian⁹ resistere tot
piculis nõ posset maximianũ augustũ: cõstãtiũ vo ⁊ maximianũ galeriũ cesa
res creat. Maximian⁹ aũt herculeꝰ carusio fraude interẽpto. britanniã post an
nos decẽ recepit. at cõstanti⁹ cũ ꝓmo i gallia male pugnasset renouata secũ pu
gna mixta milia alemanoꝝ q̃ eo venerãt mercede conducti expugnauit ⁊ occidit
eos ac gallias pacatas reddidit. Diocletian⁹ interi i egyptũ vadẽs captã ale
xandriã quã achileo resistẽte mẽsib⁹ octo obsederat: diripiẽdã militib⁹ dedit.
Fuit aũt diocletian⁹ morigerat⁹ callide: sagax ꝓterea ⁊ admodũ sũbtilis ingenio
diligentissim⁹ q̃s ⁊ solertissim⁹ ꝓnceps. adorariq; se iussit cũ ãn cui⁹ cuiꝰ salutarẽ
tur: ornamẽta gẽmaꝝ vestib⁹ calciamẽtisq; addidit. herculeꝰ aũt ppalã fer⁹ ⁊
mentulus ingenij: aspritatẽ suã etiã vultꝰ horrore significãs. Pacati igit vndiq;
reb⁹ diocletian⁹ i orientẽ. maximian⁹ vo herculeꝰ i occidẽte vastari ecclias man
dãt imperiũq; diuisit. tandẽ apud salonas se recipiẽs: reliquũ vite sue temp⁹
ꝑclaro otio exegit. ⁊ p⁹. xx. annũ veneno extinct⁹ evixit annos. 73. quẽs apud
mediolanũ maximian⁹ secut⁹ fuit post triũphũ unctatus quem rome perfecat.

Decima ꝓsecutio in xp̃ianos post neronē a quodā venerio mulierē mḡro excitata his tpib⁹ diocletia
no ⁊ maximiano tussu ꝑ oēs orbis ptes pmuit. Diocletianus q̄z in oriēte: maximianus vo ber-
culeus in occidēte: vastari ecclias: xp̃ianos affligi interficiq; mandāt: que certe olim diuturnior
⁊ imanior est habita. Nā ⁊ scripture sacre igni exuste sunt: ⁊ si qs xp̃ianus i mḡratu fuisset eo sublato re⁹
manebat infamis. Preterea vo serui q̄ in xp̃ianismo pdurabant: libertatē ꝓsequi nō poterāt. Milites nē
xp̃iani cogebant aut īmolare idolis: aut militiā pariter vitāq; deponere. edicto principis in foro posito.
Hoc vo quidā lacerare ausus pelle nudatus: suspfuso aceto ⁊ sale tamdiu cruciat quoad vita supfuit. hunc
in fide cōfirmarūt dorotheus ⁊ gorgonius viri clarissimi: bisdē diebus forte fortuna in vrbe nicomedia
regia domus incēdio cōflagrare cepit. vnde imperator a xp̃ianis id factū falsa suspicione existimās multos
interfici. plerosq; vivos i igni conjci iubet. Eadē q̄z sententia vsi sunt q̄ in miletene puincia in syria: i affri-
ca: in thebaide: i egypto cū impio erāt. In planicie vo palestine ⁊ tyri multi seuissimis bestijs expositi sūt
Nullū aūt genus tormēti xp̃ianis tuz nō adhibitū est. Quid plura cū Damasus referat. xvij. milia hoim
veruq; sexus dieb⁹. xxx. p diuersas puincias martyrio coronati fuisse. Omitto eos q̄ in insulas relegati
sunt: vel ad metallū vel ad opus metalli vel ad fodiēdas harenas. excidēdosq; lapides damnati: que mul
titudo ꝓpe infinita est habita. Tandē vo aperuit oculos deus (vt eusebi⁹ ait) ⁊ eo diocletianū cōpulit: vt
deposito imperio priuatus viueret. Idem facit ⁊ maximianus eius collega: acerrimus persecutionis ehri
stiane auctor: qui post aliquot annos multis variisq; morbis vexatus. ac post lōgos cruciatus insania mē
tis peractus: furijsq; scelerum agitatus. seipsum tandem peremit.

Adauctus

Adauctus romanus patricius vir xp̃ianissim⁹ ac
sctissim⁹ apō phrygiā martyriū suscepit. Is cū cō
uertisset ibi ciuitatē: ea vrbs a diocletiāo tota cōbusta
est. q̄z caues idolis sacrificia exhibē recusarūt: adaucto
viro sctissimo eos i fide retinēte. cū ⁊ ipse idolis sacrifi
care rennuit. ad hoc venere seuissimi tortores: vt ocu-
lis effossis ac cauterio adustis. postremo capit⁹ obtru⁹
catione martyr efficit.

Barbara

Alexander

Alexander miles strēnuus ex sacra thebeoꝝ legiōe
vn⁹ ꝑ hoc tēp⁹ apō bergomū ciuitatē cū xp̃i dñi
nri nomē cōstātissime pdicaret: post inumerabiles vir
tutes ibidē operatas septimo kal. septēbris absciso
capitis martyriū glorioſissime cōpleuit. cuius corpus
grata vidua sctissima colligēs i ꝓprio predio sepeliuit
quo i loco celeberrimū i eius honore tēplū extructum
fuit qō nuncq; vetustissimū extare videt.

Anastasia

Barbara vḡo nobilissima de nicomedia orta quaꝝ
ob nimiā pulchritudinē pater eius i turri excelsa
collocauit: timens ne xp̃iana efficeret. Ipsa xp̃iana deū
celi adorabat a spūsco edocta: cū pre inotuit eā occidē
voluit: q̄ se abscōdit: qua iuēta ad pfidē ducit: primo
virgis cesa deinde versis pedib⁹ suspēsa cū lāpadaruꝫ
exustione ⁊ māmillarū absciōe: postq; inumerabiliū
tormētoꝝ cruciationē ad extremū pr̄ eius ꝓcis manu
bus caput eius pcidit scdo nōs decēbris. Ignis aūt
de celo descendēs patrē cōsūpsit ⁊ i puluerē redegit.

Symphorianus
Claudius ⁊c

Anastasia illustrissima filia nobilissimi romāi pu
blij potentissimi vxor xp̃iana effecta: mira apud
xp̃ianos opa miscōie pfecit. his turbatus⁹ ab ipso pu-
blio cōprehēsa post diutinā custodiā i carcē ꝑ xpo ma
cerata a grisogono scriptis ꝓfortata q̄ postea capit⁹ de
trucatione palmā martyrij meruit. Tandē cū ducēt⁹ vi
ris ⁊ cū mult⁹ mulierib⁹ ad insulas palmarias delata:
post varia supplicia xp̃ianoꝝ anastasia a pfecto ad pa-
los ligata: eā ignibus peremunt. 8. kal. ianuarij. circa
ānos dñi. cclxx. Fuit aūt bonaꝝ lrārū eruditissima ⁊
de ei⁹ psecutiōe ad grisogonū extāt cplē eloq̄ntia plene

Crispinus ⁊
Crispinianus

Claudius ⁊ nicostratus symphorianusq; ac sim-
plicius viri clarissimi: ⁊ i arte q̄drataria peritissimi
rome p hoc tēpus passi sunt primo in carcere trusi. de
inde scorpionibus grauissimis cesi. deinde tussu dio-
cletiani per iudicem in mari precipitati sunt. 4. kalendas Octobris.

Crispinus ⁊ crispinianus viri celeberrimi sub hac psecutione apud suessionē vrbē capti ⁊ iudici pōta
ti p⁹ imania tormēta sibi a carnificib⁹ illata gladio trucati. 8. kal. nouēb. martyrij coronā pceperūt.

Mauricius

MAuricius et Exuperius Cādidus acvictor cū innocēcio sacre Thebeor legi onis primicerij illustrissimi cū predicte pfecturōnis ignis exordiū inter solos militares parua scintilla conflauerat. p hoc temp⁹ iubente Maximiano in gallia ciuitate sedauo cū sex milib⁹ sexcentis seragintaser. p xpō gloriosissime martirio coronant. Hy nāq; ex orientalib⁹ regionib⁹ t vt ex gestis eoz datur ex thebe egi pti fuerūt. que est ciuitas nobilis prope Nilū a hierosolimozepō bapizati. in au xilium a Maximiano accersiti in galliā venerūt. Viri in bellicis reb⁹ strenui. viri tateq; nobiles sed fide nobiliores. Hos cū Maximian⁹ august⁹ contra xpianos destinasset atq; iussisset vt ydolis imolarēt. Cū obtēperare noluerūt plumb⁹ in locis diuersis cruciatib⁹ interfici iussit. Et decimū semp decollari pcepit. Maurica⁹ coz dux in fide cōfortās reliquos. qui arma deponētes vltra se obtulerūt circūquaq; truciadant. Primicerioz corpa p⁹ mkos passiois annos sctō epō Theodoro reuelata. i eoz honore basilicā fabricauit. Eoz natale. x. kal. octobr̄ celebrat.

Vincentius

VIncentius leuita vir inuictissim⁹ atq; sanctissim⁹ natione hispan⁹ beatissimi pape Sixti discipul⁹. diuiq; Laurēty martyris scientia t virtute germanissimus. qui genere nobilissim⁹ a puericia lris tradit⁹. gemina scīa efficacissime claruit sub beato Valerio cesarauguste antistite. Et cū eo acerbissimū martirū a Dacriano pfide pertulit. Ita vt cū summa pena carceris. famis inopia catheneq; strictoze manibus collo cruciabus ferri pondera sustinēs p oēs corpis art⁹ mortalia supplicia patereiur. Deinde Dacianus sanctissimū hominē in equleo primū leuatum toto corpe distēdi fecit. distēcūq; diuersis vulnerib⁹ cruciari. ac minua feruēs insania dū martirē dei lacerant se ample⁹ lacerare conat. vt pfluente a toto corpe sanguinē cerneret. Hunc ex equleo assumpt⁹ Vincent⁹: iusserat lectū ferrum⁹ cuz ferratis costis pferri: t adita subtus carbonū cōgerie t exercūt dū martirē. q ī trepidus vltro cōscendit in craticula positū vncinis ferreis apertis t ardētes lamnas infigi ac sale igneto aspergi ac laceratū tetrimo carcere fecat includi. Atq; ibi testas acutissimas congeri in lignoq; pedes ei⁹ affigi t sine hūano solatio derelinqui. Angelū tamē solutis nexib⁹. t athleta dei magno lumie refect⁹. que cū Daciano miciata fuissent. ait vicisti fili⁹. pcepitvt mollibus foueret vt eū ampli⁹ cruciaret. mox aūt paolaz resolut⁹ in morte celo spīn reddidit. p⁹ pfecutōs corp⁹ extra muros valētie sb altari cuiusdā eccie xpiani cōdiderūt. Eius passionē nobilēq; triūphū prudenti⁹ versibus expressit. Augustin⁹ ēs huius sanctissimi martiris preconiū vberrime demonstrat.

Sancta Agnes

AGnes clarissima virgo memoratu dignissima. hac pfecutiōe (testante Ambrosio) apud romā orta a ciuib⁹ romanis iuuēcula corpe tredecī annoz puera fuit. dū a scolis reuerit a pfecto filio adamat. Agnes aut preueneam amore ei⁹. cui⁹ mater virgo ē: Capta igit a pfecto vbis eloquone tedit vt sacrificia dijs cū virginibus dee veste aut cū meretricibus luxui opā daret. que singula renuit Ideo nudā ad lupanar pfectus duci iussit. sed tanta dēsitatē capill⁹ dīs protulit vt ea vestibus tegeret: Qua ingressa angelū dīi inuenit pparatū. q stolā cādidissimā pparauit. Oēs ingressi miraculo territi cōpūcti redibāt. etā filius pfecti. q ab angelo pfocatus ē. Sz illa postmodū orāte inuenis ille recurrit. Bein post minas et terrores ac verbera plurima ī igne z gecta sed mīme lesa Tandē aspasius i gulur eius gladiū imergi iussit septio kal. februarij martirij palmā adepta cīt. quā parētes tepelierūt. que eis in nocte cū magno exercitu virginū veste fulgente apparuit dicēs. Videte amātissimi parētes ne me ēsi mortuā lugeatis sed congaudete mecum quia cum bis omnibus luzidas sedes accepi. Et illi sum desponsata in celis quem in terris tota aim intentione dilexi:

Ciriacus

CIriacū quoq; diaconū cū largo t smaragdo p hoc tpis cū alijs viginti passum historie tradit. qui artemiā filiā Diocletiani a demonio liberauit. Similiter tobiā saporis pfaz regis filiā post dies q̄dragintaquiq; reuersi a Diocletiano bonorifice suscepti. p⁹ eius mortē filius ei⁹ maximian⁹ iussit illos tres cū alijs xpianis in carcerē mitti. inde p iudicē Carpasiū educt⁹ caput eius pice liqa pfundi fecat. t iterū i carcerē retrudi. Exeūt post quor dies nolētes sacrificare in catasta fustibus cedi t nervus extēdi fecat. Inde filius diocletiani iussit Ciriacū cū Smaragdo t alijs viginti capite trucari. Et ducti sunt cū eo ppinqui sexus: Rome aūt via salaria decapitati sūt. Marcell⁹ papa cū Lucia corpa martirū in predio via bostiensi miliario abvrbe. 7.

Gervasi⁹ t Prothasi⁹

GErvasius t Prothasius germāi natiōe Mediolanēses pfe vitale viro sctō mīe valeria vno ptu genit hac tumultuāte procella i ea vrbe ab astasio comite sūt passi. Hy nāq; pnatibus orbati pfecti vniuersū pmonitū vēdicēt t pauperib⁹ erogarūt ofosibus t lectoribus p plres āos vacabāt. Astasio pfecturo ad bellum sacerdotes ydoloz direxit. nisi faceret gervasiū t pthasiū dijs suis imolare victoriam reportare nō posset. Pīntan coram comite cū nō acquiesceret idol sacrificare Gervasius plūbat⁹ cesus ē donec spīn exalaret. Prothasi⁹ vo fustibus cesus demum capite trucatus ē. Quoz corpa cū āntis mitus icognita fuisset. diuus Ambrosius domio reuelāte in corrupta adeo repent. vt eo die interēpta fuisse videbāt. Martirizati fuerunt hij beatissimi martires die. xvj. kal. Januarij.

Georgius

GEorgius capadocus mbun⁹ ⁊ verus xp̄i mles hoc tpe. Cū venisset de capadocia i persidā ciuitatē dyospolim velut alter cura⁹ roman⁹ ⁊ codi⁹ albe nensiū rer̄ p patre sue liberatōe sese ītermitōi ad draconis occasionē ⁊ martirij tolleramtā dedit. Quippe interfecto dracone p⁹ oculos extēsionē tonusq; corpis laceratōs ⁊ viscer̄ effusionē. nec nō ⁊ aliox tormētox ppessiōs. ad vltimū martirū capit̄ absasiōe cōpleuit. Cui⁹ gesta licet inter apocryphas scripturas ponāt̄ xp̄i⁹ tn illustrissimū martirū inter coronas martir̄ dei eccl̄ia venerabiliter honorat. qō etiā Ambrosi⁹ attestat̄ qui scribit Georius fidelissim⁹ xp̄i mles. dū xp̄ianis pfessio tegerēt̄. solus inter christicolas dei filiū cōfessus est. Cui et tantā fidei cōstantiā diuīa gr̄a cōcessit. vt tyrānice potestatis pcepta cōtemneret. Et in numerabiliū nō formidaret tormēta penax̄ hui⁹ inclīti martiris caput cū postmo duvenecys delatū fuisset. in eius honore monasteriū ⁊ eccl̄ia erecta fuit qō hūc vsq; maria cū veneratiōe pseuerat. Vexillū ās ei⁹ apō germanicā natiōs bamberge maria cū solēnitate ondit. Et⁹ natale die. ix. kal. maij ab oib⁹ xp̄icol̄ celebrat̄

Erasmus

ERasm⁹ campan⁹ epūs vir illustrissim⁹ atq; sctissim⁹. cū decretū in antiochia a diocletiano pcessisset. vt quicūq; nō sacrificaret ydolis diuersis supplicijs inderet. hec audiēs Erasm⁹ in heremo p septē ānos habitauit. oīoi ⁊ cōtemplationi vacās. cui dn̄s esce p corui ministrabat venēs voce angelica pmissa ad ciuitatē multos a demōib⁹ liberauit. ⁊ plures docēdo ad xp̄m conuertit. Diocletian⁹ hūc audit̄ sibi eū pītari iussit. pmo plūbatis ⁊ fustib⁹ grauiter maceraf ⁊ dilaniat̄. Deīn resina sulphure pice oleoq; pfundit̄. nec minie lesit̄. quo miracl̄o multi cōpūcti ydol̄ abrenūcātes xp̄iani effecti sūt. Postea mulus in carcerem artissimus cū imēso ferri pōdere. a quo angel⁹ dn̄i eū paulopost eduxit. Sed cū hec vulgarent̄ miracl̄a a Maximiano imperatore deuinct̄ ⁊ i sartaginē plūbo pice resina igne mīstā iuergi pcepit. illesus tn̄ mānsit custodie mācipat⁹. Angel⁹ eū nocte ad lit⁹ maris pduxit. vbi duīa pulsōe i formianā ciuitatē campanie nauicula puenit. Tandez vidēs rutilātē coronā sup eū illabi ait dn̄e suscipe spm̄ meū. et tercio nonas iunij sancto fine quieuit. dicat̄ corp⁹ ei⁹ Caiete discere vbi caput ei⁹ ostenditur.

Cosmas ⁊ Damian⁹

COsmas ⁊ Damian⁹ xp̄ianissimi viri ac medici celeberrimi apō Egeā ciuitatē cōprehensi. hoc tpe p⁹ varia tormēta ⁊ carceres. p⁹ maris dimersiōs atq; ignes lapidatiōsq; ac sagittas. diuinit⁹ superatas capite plexi sūt. Martirizati sunt aūt beati Cosmas ⁊ Damianus Antimi⁹ Leōtius ⁊ Euprepius. v. kal. octobris.

Christoferus

CRistofer⁹ martir. p cere statur̄ incōparabil̄ magni animitatis ⁊ vtutis vir. p hoc tpōs in sanctox ciuitatē luce. puincia alie pro xp̄o morte ptulit. Primo vgis ferreis attrit⁹. flāmisq; exust⁹ fuit. sed cū diuīa virtute saluatus est. Ad vltimū sagittar̄ ictib⁹ cōfossus martirū tandem. 8. kal. augusti capitis obtrūcatione cōpleuit. Ferūt hūc cū boues p flumen deferret ihesum puerū in humeris suis portasse.

Methodius

METhodius primū Olympiade ⁊ postea Tyri ciuitatum episcop⁹. bis tpibus i calcidice ciuitate q̄ nigropontū appellat̄ (vt diu⁹ scribit hiero) martirio coronat̄. Qui cū eruditissim⁹ esset vir mīta edidit documēta. Et presenti de mōi creatōe eidez i carcere reuelata. passus aūt fuit. 14. kal. octobris. Fuit aūt mundi cōpositricis sermōis aduersus porphirū pheat libros et simpolium decem virginum.

Gorgonius

GOrgoni⁹ roman⁹ mles. cū his tpibus apō Nicomediā ensteret. et Diocletiani persecutiōs quā maxie xp̄ianis inferebat plurimū detestaret̄. ab ipso imperatore capt⁹. iussus ē suspēdi ⁊ lanian̄ ⁊ sb craticula crudelissime assari. sed adhuc superuente. v. id⁹ septēbris laqueo feat eū necari. unde corpus eius rome via latina sepultū est.

Marcus ⁊ Marcellian⁹

MArc⁹ ⁊ Marcellian⁹ germani ⁊ cives romāi sb hac persecutiōis rabie a quodā fabiano duce cōprehēsi stati ad stipitē ligati. in eox pedib⁹ acutos sutes ifigi pcepit. Qs cū nō cessarēt laudare nomē dn̄i nr̄i ihu xp̄i lācea trāsfigi mādauit. quo vulnere. 14. kal. iulij ad celos migrāt.

Maximus ⁊ Cladius

MAxim⁹ ⁊ Cladius vir clarissimi p hoc ipsius tpōs cū prediginā vxore prima ⁊ duob⁹ filijs i vrbe hostia a satellitib⁹ Diocletiani tenti in exiliū deportant̄. Et. xij. kal. marcij incendio cōcremant̄. ac sic eo incendio martirij sacrificium deo obtulerunt.

Sebastianus

Sebastian⁹ illustrissim⁹ vir prime cohortis diocletiani principatū gessit quē milites vt patrē venerabant veruscz dei cultor. hoc ꝯdē tpe cū multos xpi martyres exhortationib⁹ z verbis papie marcū z marcellianū gemios z eoz pgenitores in fide xpi cōfirmasset. z trepidas illoz mentes cōfirmasset ds eē in trepide sese xpianū ee cōfessus est. Tiburtiū cū vxore muta aut loquelā restituit ad dñm puerit. Quo audito diocletian⁹ illū cōprehēdit. iussit eū in medio cāpo ligari z quasi signo adsagittā a milit⁹ sagittis figi: qui cū vndicz impleuerūt vt ferme ḡsi erici⁹ eēt hirsutus sagittis. z eū mortuū reliquētes. q̄ infra paucis temp⁹ sanitatē recepauit impatorib⁹ in pallatio eoz pfecutionē inuictā foze decla rans qui cū tādiu fustigari preceperūt donec spīm redderet. Quo mortuo satellites diocletiani corp⁹ ei⁹ in cloacā miserūt. qui beate Lucine apparuit locū locū cor poris sui z qđ in vnco pendebat qđ nil sordis eum tetigerat. Id inde leuās cata cumbis sepeliuit. Martyriū aūt passus est rome diuus sebastianus in vrbe ro ma sub. 13. kalendō. Februarij.

Lucia martyr

Lucia virgo deo deuota nanone sicula z speciosissima inter ceteras insule il li⁹ virgines i hac pfecutione apud syracusanā ciuitatē passa fuit: hāc mater ei⁹ cuidā pclaro iuueni desponsauerat: sed receptus visisqz beate agathe miraculis rogauit matrē ne deinceps sponsam eidē nolare dignaret quā gram tandē ob tinere pmeruit. Et illa festum amplū patrimoniū paupib⁹ z viduis distribuit. Quo audito sponsus in iudicio pascasij ysularis luce ꝓponit: dicēs sponsas suas christianā esse: z cōtra leges viuere augustoz. quā idē pascasius corripies ad sa crificia demoniū pduxit. z nisi dictis obtempauerit te ad lupanar tanqz scortum adduci facā. z statim lenonib⁹ precepit vt eā illuc ducerent: illa aut. nūqz inquinatur corp⁹ viciose nisi de cōsensu mētis. Hāc si iuuā violari me feceri castitas mihi du plicabit ad coronā. Eam aūt spūssanc⁹ tanto pōdere firxit vt penit⁹ moueri non posset. etiā adhibitis iumib⁹ z bobus. bis territus pascasi⁹ ignē copiosum circa eā fecit. tunc angustiante pascasiū amici eius nō feretes gladiū in ei⁹ guttur mer gi fecerūt: ac sic idibus decembris spiritū emisit. cui⁹ passione z sanctitate syracusana ciuitas sp decorata fuit.

Vitus

Vitus puerulus natiōe siculus: his trib⁹ cū modesto z crescētia nutrice sua apud sycliā insulā martyriū ptulit gloriosissimū. hic cū eēt duodecim an noz in xpm credēs quātū poterat indigentib⁹ miistrauit: cū eēt virtutib⁹ matur⁹ a sacrilego patre byla pagano tentato vt a cultura dei recederet: sed cū nollet blā dis patris sermonib⁹ acqescere a valeriano pfecto grauissimis penis afflict⁹ est. deinde angelico monitu nauē ascēdit. z comitantib⁹ secū modesto pedagogo ei⁹ z crescentia ad tonagritarū territoriū nauigauit. Ibi p aliqđ temp⁹ in oziosib⁹ in cognit⁹ pstitēs: ad diocletianū pdente demone adduct⁹ est. cui⁹ filiū a demonib⁹ obsessum curauit. Cui diocletian⁹ pstadere cepit: vt culturā dijs impenderet sed cū nō acqesceret vinculis ferreis astringit i carcere teterrimo. Sed cū in fide i/ mobilis pmaneret. Jussi sunt in ollā ferream z pice succensam iactari sed cum illesi egressi fuissent. Deinde i catasta extēsi sunt z dissipata sunt ossa eoz vt viscera ap parerēt. z facc⁹ est terremot⁹ magn⁹ z angel⁹ dñi eripuit eos z pduxit extra fluuiū syler ibiqz oratōes migrauerunt ad dominū. Eorum corpora florentia collegit z cum aromatibus sepeliuit. Passi sunt predicti martyres. 17. kalendas Julij.

Affra z hilaria

Affra filia regis cypri cui⁹ pater i bello victus in florida etate cū matre hilaria insulā egressa romā pueuerūt: hilaria vt deos patrios ppiacos haberet fi/ liā veneri dicauit. Cū ven⁹ femina cypriana fuit quā ob pulchritudinē dea dice/ bāt: z i cypro phanū ei⁹ instructū fuit. Inde ad augustā videlicā veneruit vt regia fieri posset: obsceno tñ seruicio veneris dedita fuit: trib⁹ seue pfecutionis diocle tiani Marcellus cū felice diacono domū ei⁹ ignorās ingressus cū oziosib⁹ vota p solueret: admirata affra de insolito hospite. cognito cū foze xpianoz antistē se turpē peccatricē pfitet: qui eos oēs a pessima cultura z actu illicito dimouit: p⁹ tquintū indictū eas baptizās: frēm hilarij dionysium epm auguste fecit: postea a gaio iudice cōprehēdit iussa est vt dijs offerret: aut diuersa supplicia sustineret. Affra aut. Sufficiūt mihi peccata mea q̄ ignorās deū feci. qđ iubes nunqz facia: Hilaria igit ad insulā flumis lici haud longe ab augusta vbi eā sth piti colligarūt igne accēso aut gras dñe q̄ me dignat⁹ es hostiā accipe p noie tuo z emisit spīm. Hilaria deinde cū digna eunomia z eutropia ibidem accenso igne pro constātia fidei cruste sunt. Passa est autem beata affra septimo ydus augusti.

Pantaleon

Pantaleon vir illustris z mediane artis erudit⁹ z ipe hoc tpe apō nicomedīā ciuitatē p fide xpi cruciat⁹ est. Is fuit fili⁹ senatoris nedicanis adhuc puer addiscēs. a preceptore duct⁹ ad palatiū ppter decorē laudat⁹. Cui hermola⁹ pby ter pollicebat si in xpm crederet oēs egrotos siue medicana i ei⁹ noie sanaret. a q̄ postea baptizat⁹. inde pīte patre cecū illuminauit z ambos ad fidē puertit. que cū maximian⁹ intellexisset eū adduci iubet z paraliticū sanauit. Ecclesiā igit pena p fide xpi z lapidarū exustione mirumimodū cruciatus a dño tamen confortat⁹ missusqz i sartagine plumbo buliēte repletā: dño apparēte plumbum refrigunt: bestias ad eum missas seuissimas vt catulos demulcebat. Ideo multi ad fidem cōuersi quos imperator decollari precepit. Tandem ipe cum preceptore suo her/ molao z alijs. 5. kalendas augusti ictu gladij martyrium consummauit.

Dorothea

OOrothea vḡo gl̄iosa apud cesareā capadocie vr bem: p ho: temp⁹ cōprehēsa p xp̄o martyriū pl̄ tulit. primo i catasta leuat⁹ tandē firma in fide palmis durissime cesa ad vltimū capite punita fuit. In ei⁹ cō fessione theophilus scolasticus irridēdo ait. Eya spō sa xp̄i rosas de paradiso sponsi tui mittas. oranti do rothea puer ferme quatuor annor apparuit serens in sportula tria mala ⁊ tres rosas: q̄ referēda theophilo iubet qui accepīs illico cōuersus est ad fidē erat tēp⁹ brumale frigidū mēsis februarij cū hec rose p̄tate fu erūt ⁊ ipe deide gr̄auissime tort⁹ nouissie gladio cesus ē.

Sergius ⁊ bachus

EEleutherius quidā clarissim⁹ miles sub hac p̄se cutione apud nicomediā asie vrbē cū aliis inue rabilib⁹ martyr efficit. e q̄b⁹ alij gladijs obtrucati alij ignib⁹ cōcremati. aliq̄ in mari saxeis dati. Postre mo ⁊ ipse eleutherius: hic cū diu p singula corpis mē bra cruciaret. ⁊ semper validior efficeret. demum ve lut aurum ignibus examinatū sexto nonas octobris cum palma martyrij paradisum introiuit.

SErgi⁹ ⁊ bach⁹ viri nobilissimi p hos tumult⁹ cū essent primicerij palatij apud maximianū impa torē accusati q̄ xp̄iani eēnt. iō ducti ad tēplū iouis cū sacrificare nollēt veste militari deposita. bach⁹ extēsue neruis crudis vsq̄ ad fluriū sanguis ⁊ disruptionē ve tris ⁊ tecoris laniat⁹: expirās extra castrū p̄fect⁹ volu cres a bestijs corp⁹ illesum seruarūt: q̄ usq̄ fideles sepul ture tradiderūt. Sergiū aūt cū ifectē nō posset dauat⁹ futilarib⁹ calciatū an currū milit⁹ militarib⁹ currē tulit cui fide firmus stetit nonis octob. cū decollari p̄ceput.

Fides ⁊ captasius

QQuatuor coronati scz severus: severianus: car poforus ⁊ victorinus. Diocletianus romā veni ens cū oēm militiā ad sacrificādū asclepio cōpelleret. hi quatuor reluctātes ictibus plumbatar occisi sunt ⁊ corpora eor in platea canibus tractata. beatus seba stianus cū melchiade papa nocte sepeliuit. ⁊ cū eorus nomina reperire non posset ideo septimo ydus nouē bris sic colenē: quor nōia postea reuelata sunt.

Felix ⁊ adaucus

FIdes vḡo sctissima i vrbe agēno a daciano ado lescētula xp̄iana. cū nec blandicijs nec minis ad imolādū dijs gētiliū induci posset: sup craten eneā ex tensa subtus ignis carbonib⁹. dum sic torq̄ret milto s ad tp̄m cōuertit. Sanct⁹ capasi⁹ q̄ terrore p̄sidis sub ru pis latebat ea cernēs orauit vt de⁹ eā victricē faceret vi dit colūbā nueā de celo descendētē. que coronā auro gēmisq̄ lucentē sup caput virginis collocauit: ac incē diū extinxit. ideo offerēs se xp̄ianū cū primo ⁊ felicia no ⁊ fide virgine capite truncati sunt omnes.

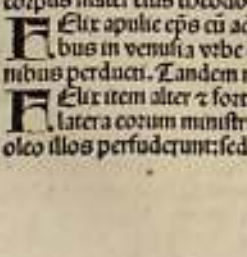

Felix ⁊ fortunatus

EEupbemia virgo nobilissima tēpestate hac apud calchedonēsem asie vrbē a p̄cōsule quodā noie priso cū aliis septuaginta cōprehēsa cū deo marti i molare nollet oia tormentor genera in ea expēdit: q̄ oia p xp̄o cōstāter ptulit videlz carceres verbera. rota tarū argumēta ignes lapidū angularū pondera: be stias virgarum plagas: igneas sartagines rursumq̄ a bestia morsa immaculatū spiritū deo reddidit. cuius corpus mater eius theodor⁹ ⁊ pater eius sepelierunt sexto kalendas Octobris.

Eupbemia

FElix apulie cp̄s cū adaucto ⁊ ianuario p̄sbyteris ⁊ fortunato ⁊ septimo lectoribus his tempori bus in venusia vrbe cum diu in carcere maceratī sunt per totam affricā ⁊ siciliam cuz multis afflictio nibus perducti. Tandem nono kalendas Nouembris occisione gladij consū mati sunt.

FElix item alter ⁊ fortunatus germani hac persecutione apud aquileiam vrbem equleo suspensi circa latera eorum ministri lapides ardentes apposuerunt: qui diuina virtute extincti. Quo viso feruenti oleo illos perfudērunt: sed cū minime lesi: data sententia tercio ydus Junij capite truncati sunt.

Margaretha

Blasius

Primus ⁊ felicianus

Quirinus

Margaretha vgo pulcherrima. natiõe antiochena de parẽtib⁹ gentilib⁹ orta. nutrici tradita. spõte se baptizari fecit. p⁹ mortẽ matris apõ nutricẽ custodiẽs ac pauẽs oues ei⁹. cũ quindecimũ annũ attigisset ⁊ speciosissima esset. Olybrius vic aỽgine in scapiscentiã ei⁹ exarsit. Cũ ti eã xp̃iana esse diceret in carcere cõiecit. ⁊ deiũ cũ dijs ĩmolare recusaret suspẽsa virgis acerrime cedit. inde pectinib⁹ ferreis tussit carnes ei⁹ sulcari. iterato in carcere detrudit vbi dyabol⁹ i forma draconis apparẽs q̃ eã deuoraturã facto signo crucis euasit. postea iudex p̃cepit eã decollari. facta oꝛõe p oib⁹ etiã pse cutiõib⁹. ⁊ parturiẽtib⁹ se ei in partu cõmẽdãb⁹. mar tiriũ. xij. ydus iulij complent.

Maximilian⁹ in Ceyla ciuitate de nobilib⁹ ac deuotissimis ort⁹ genitoꝛib⁹. quos in adolescẽtia amisit. in virũ eruditũ virtuosuꝫ euasit. Cũ aũt scũs Quirinus p ãnos plures gubernasset laureacẽses eccl̃am i prima/tem adlegiẽs eccie assumpt⁹ inde martirio coronat⁹ ab oib⁹ in laureacẽsem archiepm maximilian⁹ elegit. qui pplo salubri doctrina p̃fuit. Tpib⁹ vero cari ⁊ numeriani imperatoꝛib⁹. Eulali⁹ pfectus ad ceylã missus boies ad sacrificãdũ marti cõpulit. qua occasiõe mot⁹ maximilian⁹ vitro post longã cõcertatiõꝫ adhesere nolẽs. a satellitib⁹ suis ad pbanũ martis duct⁹. ibi martirij palmaꝫ meruit apud Ceylã extra muros. Anno xp̃i. 289. quarto yd⁹ octob. qué duꝛ baioariozꝫ in patauiã supꝛi pam eni transtulit vbi eius memoria habetur.

Blasius epꝰ. Cũ in oi scitatet⁹ mãsuetudine polle ret. Et i sebaste ciuitate cappadocie. xp̃iani i eẽm eũ eligeꝛt. Ihs ad vitãdũ rabiẽs psecutiõis intrauit spe/lũcã cuiusdã mõtis. cõueneꝛt ad eũ bestie q̃s sanauit. coꝛ ui q̃s alimontũ ei deferebãt. gõ eũ p̃sidi nũciatũ fuisset eũ adduci iubet. in via miracla facẽs: filiũ cuiusdã mu lieris i extremis laborãtẽ ꝓpter os piscis trãsuersus in gutture ei⁹ eo tãgẽte liberauit. post carceres cũ sacrificare rẽnuit: impauit cũ ligno suspẽdi ⁊ carnes ei⁹ ferre/is pectinib⁹ lanian. Septẽ aũt mulieres xp̃iane sangui nes exapiebãt: q̃ postea decollate fuerũt. Blasius q̃s eaꝝ duob⁹ puuls filijs hanc mulieꝝ capite truncatus est.

Iuliana vgo p̃clarissima natiõe comẽsis: hoc ipso tpe apud comũ ciuitatẽ ytalpine gallie vrbẽ capta marty/rij seuissimũ ptulit: q̃ spõso suo eleusio p̃fecto vrbis cũ p nole xp̃i ad oia supplicia se offerret. primo ceꝛa virgis a se ptẽ militib⁹ nolẽte sacrificare diane p capillos septẽ boꝛis suspẽsa dꝛppe cũ varia tormẽta ꝟstantissime ptulisset: postea palã cũ diabolo ꝟflixit. ⁊ de ipso clarissime triũphauit. In decꝛ flãmas ignẽ ⁊ ollã feruẽtẽ supans ⁊ rotã ferreã cum acutis gladijs palmã martyrij capitis obtruncatione. i 4. kalendas Marcij adepta est.

Rim⁹ ⁊ felician⁹ romani viri religiosi hac psecutione a põtificib⁹ temploꝛ apud diocletianũ accusati ferro vincti in carcere recludunt quos angelus dñi ꝟsolat⁹ est: vnde ad heraclius pha nũ pducti cum nollẽt sacrificare: grauissimis penis sunt affecti. inde duxerũt eos extra ciuitatẽ via numẽtana militario. 15. ferro vinctos post exq̃sita tormẽta: tãdẽ simul. 5. ydus Junij vte cassiuꝫ gladio ꝟsumauerũt. hoꝛ coꝛpa nocte ad arcus numẽtanos tuꝛta arenariũ christiani sepelierunt.

Maximilianus epꝰ ⁊ martyr

Juliana

Ꝑ a npbilus

Ruffus ⁊c

Amphilus grecus ꝓfbyter cuiusdã cesariẽsis necessari⁹ insignis quidẽ theologus sub hac psecutione testãte hieronymo apud cesareã palestine vrbẽ passus est. an⁹ vitã idẽ eusebi⁹ trib⁹ voluminib⁹ egregie conscripsit. hic adeo diuinoꝛ voluminũ cupidus fuit vt magnã partem libꝛoꝛ origenis manu sua descripserit. quos diuus hieronymus in cesarien⁹ bibliotheca tãta auiditate se legisse dicat: ac si cresi regis diuitias consecutus fuisset. passus est prima die Junij.

Quintinus gallus miles a maximiano imperatoꝛe sexto kalendas nouembꝛis martyriũ pertulit glo/riosum. cuius coꝛpus post quinq; ⁊ quinquaginta annos angelo reuelante incoꝛrupteũ repertũ fuit.

Rufus clarissimus miles romanus a diocletiano cũ omni domo sua multis plagis affectus xp̃i mar tyr efficit. Et cum innumerabiles extincti sunt famosiores cõmemoꝛare libuit.

Anno mundi. 5485. Anno xpi. 284.

Arcellinus papa natione romanus patre ꝓiecto diocletiani t maximiani tribus fuit post gaium pontifices: hic sexto pontificatus anno iã diocletiam ꝑsecutione seuiente a carnificib⁹ capt⁹: ad sacrificia gentiũ ductus: eũ minus imitarent carnifices vt thura dijs erbiberet: metu ꝑteritus deos alienos adorauit. quo facto haud multo post in se reuersus habito ꝯcilio centũ t. lxxx epoz in sinuessa vrbe campanie: eo t marcellin⁹ squalidus t pulverulent⁹ ac cilicio indutus ꝓfiteat⁹: petitq; vt sibi ꝓ incõstãtia debita pena tribuat: qui cum dinaret in tãto cõcilio nemo vir⁹ inuent⁹ est. Cum dicerent oẽs: ea ferme rõne petrũ peccasse. ac flendo peccati penã luisse. Redijt romã marcellin⁹. iratus diocletianum adijt horiscq; increpat q̃ se impulerit dijs gentiũ immolare. Ducit ad martyrũ diocletiani iussu marcellin⁹ cum claudio: cyrino antonino xpifidelibus.

Cõcilio centũ t. lxxx. epoz i sinuessa vrbe cãpanie

Interealdũ vo marcellũ ꝑsbyter admonet ne diocletiãi ꝓcepti obtemperet reb⁹ maxie ad fidẽ pertinentib⁹: neue corp⁹ suum sepulture traderet qõ deterat ob negatũ saluatorẽ se id neq; mereri borũ aũt simul interceptor corpa diocletiani iussu ad dies. vi. t. xxx. insepulta iacuerũt via publica. vñ petri apli iussu q̃ marcello i somnis apparuit via salaria cimiterio prisille sepeliunt sexto kal. maias. sedit aũt annis. ix. mẽses. ij. diebus. xvi. Vacat tum sedes dies quinq; t viginti.

Anno mundi. 5495. Anno xpi. 294.

Arcellus papa natione roman⁹ patre bñdicto ex regione vie late a cõstãtio t galerio vsq; ad maxentiũ guenit. Hs licet multor turbinib⁹ vexat⁹ diuino tñ cultui intent⁹: cõstituit ne quis generale cõcilii celebrare posset sine speciali sedis apostolice autoritate. Petrilliã q̃s matronã romanã ei⁹ suasu impulit cimiterii suis sumptib⁹ via salaria cõstruere. ritulos quinq; t viginti i vrbe roma cõstituit. quasi dioceses ad cõmoditatẽ baptismi: et opportunitatẽ eorum q̃ ad fidẽ ex gentib⁹ quottidie veniebãt. Cõsultũ iri: t eo modo sepulturis martyr⁹ videbat. Annis aũt quinq; sedẽs menses sex dieb⁹ vno t viginti. Maxentius vo vbi lucinã matronã instituisse ecclias dei rerũ suar⁹ heredẽ intellexisset. irat⁹ t mulierẽ relegauit ad tpos. et Marcellũ captũ impellere minis conat⁹ est. vt t episcopatu se abdicaret. t xpianũ nomẽ deponeret. quẽ vbi cõtemnere sua ꝓcepta vidit. ad custodiẽda animalia eũ misit vbi nec oroes nec ieunia ꝑmisit. parrochiasq; epis gubernabat. a clericis liberat⁹: iterato in stabulum seu cacabalum. Maxent⁹ iratus eum redigit. vbi cũ fede t incommode habitaret. pedore et situ mortuus est. Vacat ei⁹ morte romana sedes dies. xx.

Eusebi⁹ papa natiõe grec⁹. ꝑe medico: pontificatũ adijt Cõstantino t Maxentio impantib⁹. Cõstituit ne ꝓbani in iudiciũ suũ epm vocare ꝑsumãt Hs dus i papatu vixerat crux dñi inuenta est dnto nonas may. hereticos q̃s idẽ pontifex reconciliauit imposita tantũmodo manu: Habita aũt semel rome sacorũ ordinũ mẽse decebri. cui ꝑsbros. xiij. diaconos tres. epos. xiij. creasset: rome mortuus. t in cimiterio Calixti via appia sepelit sexto nonas octobris. Sedit autem annis sex. mense vno: diebus tribus. Licet alij bystorici de annis varie sentiant. Vacat tum sedes diem vnum.

Melciades papa natiõe apher. Maxẽtij tyranni maximi tpib⁹ fuit. Vir sane sanctitate t sanctis multũ insignis. Qui vt erat grauitate p̃clar⁹. Cõstituit ne q̃s vnq; aliqua suspitiõe: aut añ vera ꝓbatiõs condemnaret. Eius q̃s institutũ fuit. ne die dñico: neq; quita feria ieunaret. qz hos dies pagani q̃si sacros celebrant. Multa q̃s in oblatiõibus faciẽdis ꝓstituit. qõ Manicheor⁹ hereticis i vrbe roma eũ maxime invalescebat. His aũt p actis maximini iussu martyrio coronatur. idem fatum subierunt et petr⁹ Alexandrinus epus et Lucianus antiocenus presbyter romanus. Aliiq; complures episcopi et sacerdotes. Sepult⁹ est autem Melciades via appia calixti crypta. quarto ydus decembris. Sedit annis quatuor menses septem. diebus. ix. Vacat tum sedes dies xvij.

Linea Bũnor pontificum

Marcellinus

Marcellus

Eusebius

Melciades

COnstātius ⁊ Galerius abdicātibus se ab imperio diocleciano ⁊ maximiano imperij gubernacla suscipientes. pticias inter se partiti sunt. Cōstantius igit ⁊ Galerius augusti creati sunt: Diuisusq; est inter eos ita romanus orbis Nam galerius illirici Asiā ⁊ orientē sortitus est. Cōstantius vo singulari moderatiōe vsus. Gallia tantū ⁊ hyspania cōtentus fuit. Licet ⁊ ei italia sorte obtigerit. Cōstantius cū cōtentus dignitate augusti italie atq; affrice admistrāde sollicitudinē recusauit. Vir egregi⁹ ⁊ pstantissime ciuilitat⁹: diuitijs puicialiū ac pua tor studēs. fisci cōmoda no admodū affectās: dicēsq; melius publicas opes a priuatis haberi. q; intra vnius claustrū reseruari. Adeo aūt cultus modici vt cū feriatis diebus se cū amicis numerosioribus esset epulandū. priuator⁹ et argēto hostiati penito triclinia sterneret. Hic nō modo amabilis. sed etiā venerabil⁹ gallis fuit. papue quod diocleciani suspectā prudētiā. et Maximiani sanguinarias temeritatē imperio eius euasera. Fuit aūt cōstanti⁹ hic Claudij scōs ex filia nepos. quē vt Diocleciani⁹ imperator vna cū Galerio sibi affinitatez benuolēta cōiungeret Theodorā maximiani priuignā ei vxorē dedit. Ex qua postq; sex filios suscepisset eā repudiauit: q; repudiata Helenā anglor⁹ regis filiā captiuā vxorez duxit. Cōstanti⁹ cū humanissime gubernasset. Cōstantio ex helena suscepto Boraca in brittānia pricipatus sui anno tredecimo mortē. Atq; i diuos summio omnium consensu refertur ob eius mansuetudinē ⁊ clementiam.

GAlerius vir ⁊ probe moratus. et egregi⁹ in re militari. Cū italiā quoq; sinente constātio admistratiōi sue accessisse sentiret. Cesares duos creauit videlicet Maximianū quē orienti pfecit. Et Seuerū cui italias dedit. Ipse illirico cōmorat⁹ est. Retinuit eñ illiricū. quod ea barbaros hostes populoro. iter facturos sentiebat. Maximian⁹ aūt herculius spe recuperādi imperij ab spem ereptus resumēdi fastigij qō inuit⁹ amiserat romaz aduolauit ex solutudine lucanie. quā sedem priuat⁹ elegerat i agris amenissimis cōsencēs. Diocleciano q; eraz p literas adhortat⁹ est. vt depositam resumeret potestatē quas ille irritas habuit. Cōtra hos mot⁹ missus a galerio Seuer⁹ romā cū exercitu venit. dū vrbē romani obsidet fraude militū. qui cū Maxentio sentiebāt circūuent⁹: fugiens. demum rauēne occidit. Paulū etiā abfuit. qn Maximian⁹ pater militū benuolentiam polliciatorib⁹ ⁊ largitōne querēs a filio Maxentio occideret. Is aūt i gallias ad cōstantinū generu pfect⁹. dolo cōposito tanq; a filio esset expulsus multis aūt cōstantinū reperta occasiōe iterficere. qui i gallijs ⁊ militū puicialiuz tā fauore regnabat. Celis frācis atz alamanis captisq; coz regib⁹. de tecto p fauskā ei⁹ filiā dolo que rez oēm merito aput: fugiēs. ac massilie hercul⁹ pfugit. ibiq; oppressus suoz sceler⁹ penas tandē luit: vel sepm (vt q̄dā volunt desperat⁹ reb⁹) interfectus a Galerio aūt licini⁹ imptor fact⁹ mors galerius cōfestim secuta est.

LIcinius imperator fact⁹ est. ex Dacia oriundā a Galerio in partē imperij receptā. pter ei⁹ in re militari pstantiā: notusq; galerio antiqua cōsuetudine. Et in bello qō aduersus Marsei gesserat laborib⁹ strēnuus ⁊ officijs accept⁹ Cōstantin⁹ tū vir ingens pricipatus tot⁹ orbis affectās. Licinio bellū intulit. q̄uis necessitudo illi ⁊ affinitas cuz eo esset. Naz soror eius cōstantina nupta Licinio erat. Ac pmo cuz in pānonia. scōo ingēti apparatu bellū apd Cibalias instruentē repentin⁹ oppressit. omiq; dardania mesia macedonia potit⁹ innumerosas pticias occupauit. Varia deinceps inter eos bella ⁊ pax recōciliata ruptaq; est. postremo licini⁹ nauali ⁊ terrestri plio victus apud nicomediā se dedit. ⁊ contra religiōz sacramēti Thessalonice pūat⁹ occisus est. Hic licini⁹ annus domini⁹ fere p⁹ quintidecimus vite ꝓme sexagesimus occidit. auaricie cupidie omnium pessim⁹. neq; alien⁹ a luxu venereo. Asper admodū aut mediocriter impacatus. infest⁹ his quas ꝓter insciā imodicā virtus acpestes publicā nomiabat pcipue forenses industriā. Agrib⁹ plane ⁊ rusticāb⁹. qō ab eo genere ort⁹ altusq; erat satis vtilis ac militie custos. adveterē instituta seueriss⁹. Spadonus et aulicoz olim vehemēs dñator. tuneas sonicesq; pallacq; eos appellans.

MAxenti⁹ (cuz cōstanti⁹ mortu⁹ Cōstantin⁹ filius ei⁹ in brittānia creat⁹ est imperator. ⁊ in locuz pris eroptatissim⁹ moderator accessit) Rome augustus nuncupat⁹ est: Rome eñ ptoriani creatato tu multu Maxencius herculij filius. qui bauid ꝓcul ab vrbe i villa publica morabat augustus nuncupauerūt. Vir sane seuissim⁹ ⁊ xpianoz acerrim⁹ psecutor. lōgz tū amator. inter cetera sue crudelitatis opa magica arte plimuz delectabat. Quito tū cōstantin⁹ imperij sui anno bellū aduersus Maxēcium cuule cōmouit. Copias ei⁹ multis plis fudit ipm postremo rome aduersus nobiles oībus exitijs seuientē apud pontē miluiuz vcat. Italiaq; est potit⁹. vt duz p dolore suaz fraudū oblit⁹ pontem ad decipiendum hostes structuz decapulis transit. cuz magna parte suoz satellitiuz submergitur.

Linea Imperatorum

Constantius

Galerius

Severus Maximianus

Licinius

Maxentius

Hij prescripti imperatores Cum constantinū videbāt apud omnes magno esse in pcio. xp̄ianis aliq̄ tēpe parcebant. Maxentius tñ milites clanculū mittebāt qui obuiū quēq̄ cederēt. Arte quoq̄ magica delectatus: grauidas uxores vero xp̄ianas funestis sacris adhibitas scidebat infantū causa: quoz cineribus in magia utebat. ut ostenderet tyrānidē seruari etiā p nephas posse. Simili uesania t crudelitate. Maximinus quoq̄ in oriēte uiebat. Qui magoz magnis t malaz arcū doctorib⁹ p̄mia etiā decernebat. augurijs. diuinationibus fidē p̄stās. Seruoz ceteris in xp̄ianos hec oia cōtemnētes est habitus. Cetera aūt delubra renouari ac more ueterū sacra dijs exhiberi iubet. Is vero Maximinus diuina ultione inflatis subito uisceribus, supperatisq̄ intestinis ita distenditur. ut inter se t putridū cadauer nil interesset: scarētibus undiq̄ uermib⁹. t tabo serpēte. tanto pedore ut sustineri foetor nō posset. grauissimus tandē morbis diuicus cruciatus. uitēdi finē tandē fecit. homo seuus ac uarius. nūc erā in xp̄ianos. nūc p xp̄ianis agebat. hoc uolebant eius merita. Cū loco maximiani a Galerio quoq̄ maximin⁹ in oriēte cōstitutus cesar ueir cruentissim⁹ consimili crudelitate ea in regione cōtra xp̄ianos utebat. pter quā multi enecabant. Unde t multi ex superioribus martiribus coronati martino fuerūt. Aliquos quoq̄ q̄ in precedenti p̄secutiōe t nunc seuiente passi sunt subiungemus.

Cristina

CRistina virgo celeberrima sub p̄dicta p̄secutiōe maximiani in Tiro passa ē Hec nobilissimis orta parētibus. cū pulcherrima esset a plūbus in cōiugiū peteret. parētes in tutu posuerūt. ut dijs cultura virgo p̄sulceret. A spū aūt sctō edocta ydola abhorrebat. que cū intellexit. cū minus eā auertere nō posset. Jussit eā expoliari t a duodeci uiris cedi. deiñ in carcerē mitti. t postea unguibus radi t mebra ei⁹ tenera diuulsi. Cristina aūt de carnib⁹ suis accipiēs in uultū patris p̄ iecit dicēs. Accipe tyrāne t carnē a te genitā comede. Frat⁹ p̄ eā in rota impolu it t ignē t oleū suppositū. sed flāma exiēs mille quigētos occidit q̄ p̄ magicas artibus asserebat. p̄cepit ut grādi lapide ad collū ei⁹ ligato in mare nocte precipitaret. Quā angeli assumūt t xp̄s eā baptizauit t reducta fuit in terra. Tandē post uaria tormenta t mamillaz absciōnē. Julian⁹ sagittas i eoz ei⁹ duas t unā in lat⁹ direxit. Sicq̄ cū palma martyrij ad celū gl'iosa ascendit

Menna miles

MEnna miles egiptius nobilissimus ort⁹ natalib⁹ q̄ hec tpa i Scythia metropoli phrigie salutarie passus est. Nā postq̄s hic celesti regi in heremo secreta cōuersatiōe studuit militare. ad publicū p̄cedens: se xp̄ianū esse libera uoce declarauit. Qō audiēs pyrrh⁹ dux misit eū apprehēdi t suis aspectib⁹ p̄sentari. Cui dixit sacrifica dijs t omīa que p ignorātiā gessisti ignoscent tibi. q̄ cū obtemperare nollet. eo iubēte tam diu neruis t dirис cruciatibus cesus est. donec platee locus sanguine ipius fedaretur Deinde in ceuleo leuat⁹ lapidibus aduris. Deinde depositⁿ ligatis manib⁹ t pedibus p̄ fides ferreas trahi p̄cepit. Qui oibus in rebus t cruciatib⁹ usq̄ ad finē in laude t p̄fessione oipotētis dei immobilis p̄māsit. Deniq̄ data sentētia gladio ani̇adueti iussus fuit. Cui⁹ corpus cū igni traditū fuisset e medio a xp̄ianis furti erepti mūdis lintheamib⁹ debita ueneratione in cimiterio. 3. ydus nouēbris cōditus est. Postea in cōstātinopoli translatū digno honore ueneratū fuit.

Victor

Julianus

IUlianus quidā genere anthiocēsis. uir xp̄ianissimus apud romanā urbē in hac p̄secutiōe p̄fata crudelissime passus est. cū Basilissa uirgine hoz duoz mire leguntur passiones. cū quib⁹ fuit uenerabilis multitudo sacerdotuz. et ministroz eccle xp̄i. q̄s pter immanitatem p̄secutiōis ad eos cōfugerat: cōcremata est. Post quos etiā Antoni⁹ p̄sbiter et Anastasius t celsus puer una cū matre t alij cōplurimi qui oēs. 3. ydus ianuarij morte ptulere.

Saturninus

UIctor mediolanēsis cuius a pmeua etate xp̄ianus fuit tempoz⁹ cū in castris Maximiani augusti militare ō seruiret. ad ipm tanq̄s xp̄ianus p̄duct⁹. Et cū compelleret ydolis immolare. cōstanti aīo recusauit pter qō grauiter cedi iussus est: Et cū deo p̄tegente doloris expers efficeret. plūbo buliēti p̄fundit. et cuz nil etiā ex hoc penit⁹ lederet iubente Maximiano octauo yd⁹ may capite cesus est.

Susanna

SAturninusq̄ p̄sbyter t Silinus diacon⁹ rome cōprehensi in carcere diu marcerant. Intrepq̄ exhibi ob eith confessionē a p̄fecto urbis in ceuleo leuant. t ibidez neruis attractant ac fustibus scorpiōibusq̄ grauissime cedunt. nouissime cū adhuc spiraret gladio trucati sunt. Quoz corpa uia salaria sepulta fuerunt.

SUsanna uirgo sanctissima natione dalmatea nobilissimis orta natalibus Cayq̄ pape neptis sub hac persecutiōe Rome. 3. ydus augusti capitis ob truncationē martirium compleuit.

Catherina

Catherina pclarissima ⁊go egypciaca bis tpib⁹ floruisse ⁊ martyriū ptulisse ea⁹ tradit hystoria: post imperium diocletiani sub maxentio filio maximiani herculij. hec sanctissima virgo generoso sanguīe orta. cui⁹ pater noīe costus in vrbe alexandria rex fuit. a quo ⁊si i iuuenili etate pēe rege a quo magnū pīmoniū accepit ozbata fuit: nō tm inter diuiciarū delicias ocio ⁊ mollicie feminee dedita sed tanta rez peritaz scia predita legit vt mirabile vsum sit in tam tenera etate qō certamen disputationis susceperit. hec diuinissima virgo ab heremita de xpo edocta ac spōsa ei⁹ affecta in paterna domo apud alexandriā existens feruēte adhuc diocleciani psecutione ⁊ maxentio cesare ibidē existente cū quosdā xpianos flentes metu mortis ⁊spexisset: ad xpiana sacrificia impelli. etatis ānoz. xviij. ānoz ad ⁊spectū maxencij audēter accessit. arguēs eū de vana cultura deoz ⁊ eū de crudelitate diri⁹ increpauit. Jussit eā ad pallatiū duci ⁊ oi diligētia custodiri. Exploto sacrificio post longā cōcertationē cū de ei⁹ eloquētia ac sapia mirarent. quidā ganta pbos vocauit qui ab eo victi ⁊ in fide cōfirmati cos oratores cōburi precepit. Jussitq; eā in obscurū carcerē recludi p dies duodecim fame cruciari. Cui angelus dñi apparēs ait. Cōsiliter age grata deo puella: qz tecū est dñs: p te multi cōuersi ad xpm cū palma martyrij introibūt. porphiriū deinde maxencij necessariū cū ducētis militib⁹ ac ipsi⁹ cesaris vxorē atq; alios verusq; sexus doctrinis iugo xpi subdidit; ⁊ ad celestia regna p martyriū pmisit. Inde rotaz gladijs armata: tēpestas subito psregit: ac plures lesit. Tandē obtruncatione capitis martyrij coronā adepta est. in loco passionis oravit vt oēs auxiliū sentiāt q mēoriā passionis ei⁹ fecerint. Decollata lac e corpe eius emanauit. Cuius quidē sanctissimū corpus angeli rapiētes ad montē synai distantē p. xx. dietas detulerunt: diuinis obsequijs honorifice sepelierunt. Passa circa annos dñi. cccr. cuius natale celebrat. 8. kal'. decembris.

Sophronia quoq; a maxentio sepius de stupro appellata: cum diuinus vitare periculum non posset; seipsam interfecit. Lucretiam imitata.

Arnobius

Arnobius affrican⁹ clarissim⁹ phūs ⁊ orator disertissim⁹ Lactantij firmiani p̄ceptor his tpibus (ꝛs valde senex) etā in precio magno habitus fuit qui cū apud affricā rhetoricā flozentissime docuisset etā aduersus gentes cōplurima edidit volumina. Lucianus quoq; eloquētissim⁹ vir ⁊ nicomediensis ecclie presbyter p hoc temp⁹ cū nōnullos breues de fide edidisset libellos: ⁊ ad diuersos epl̄as multas. ac etā in sacraz ſaruz studio multū laborasset in beliopoli bythinie vrbe p xpo martyriū cōstanti ptulit alo. Jacobus item cognomēto sapiēs nisibine persarū vrbis epūs: multa p hec tpa composuit. que vigantisex voluminibus comprehendunt videls de fide cōtra hereticos: de gentiū conversione de regno persarū ⁊ de psecutione xpianoz. Obijt denicq; (hieronymo teste) constancij principis tandem temporibus.

Lactantius

Lactantiū insup firmianū phūm ⁊ oratorē eminentissimū arnobij predicti phi discipulū hisdē tpibus floruisse ⁊ magni pcij ⁊ nois fuisse cōstat: eo q̄ cū nichomedie rhetoricā doceret: a diocletiano augusto ppter virtutes ac scie magnitudinē vocat⁹ eaz flauio grāmatico romā devenit; vbi cū p aliqō tēpus docuisset tandē ob discipuloz penuriā in extremā paupertatē devenit. Unāobrē ad scribēdū ⁊ cōponēdū libros se cōtulit. in qua q̄dē re etā multū valuit. Ipse em̄ secūdus post cecrouius tpa ea in disciplina habebat. Hemū in extrema senectute ⁊statut⁹ cesaris crispi filij cōstantini p̄ceptor i gallia datus est. Perfecit aūt opa de diuinis institutionib⁹ aduersus gentes. De ira dei ⁊ formatione hois. ad demetriū auditorē suū. ad pzobum epl̄as. ad asclepiaū. de persecutione. Simposiū dū esset adolescēs. etā ode pericū de affrica vsq; nicomediā exametris versib⁹ ⁊ alia laude digna.

Eusebius epūs

Eusebi⁹ cesaree palestine epūs q̄ ob pāphili martyris amicitiā pamphili noīe accepit. eo q̄ ei eo dē pamphilo diuine bibliothece inuestigatoz diligētissim⁹ extiterit: vir quidem memoratu dignissim⁹ p hec tpa tuis multaz rerum pericia tuis ingenio mirabili ⁊ apud gentes ⁊ apud xpianos inter pbos pcipuus ⁊ nobilissim⁹ habitus est. hic cū aliqō arriana hereli laborasset ad niceā synodū accedēs spūsancto inspirat⁹ patruz sniam secut⁹ est. ac deinceps vsq; ad mortē sanctissime cuis orthodoxa fide vixit. fuit aūt i diuinis scripturis studiosissim⁹. ac bibliothece diuine cuis pāphilo martyre diligentissim⁹ inuestigator. multa eisdē tpibus scripsit: marie vero libros euāgelice pparatiōis: ecclīastice hystorie i porphiriū xpianoz hostē acerrimū. Apologias item ser p origine cōposuit. De vita pomphili martyris a quo ob amorē cognomentuz accepit libros tres. Decē cōmentarios eruditissimos in centus ⁊ dnāginta psalmos. Preterea vt legit oim pmuciarū cuis multos setoz martyruz passiones ⁊ cōfessoz vitā ac virginum cognouisset. viginti libros de eisdem sanctis scripsit. hoc ideo: ⁊ pcipue euangelicā preparationem. cum apud gentes precipuus haberetur paternā deoz religionem ob veritatis amorem cōtempsit. Scripsit quoq; cronicoz hystoriā a primo anno abrahe vsq; ad annum dñi. ccc. quam diuus hieronymus prosecutus est. Fuit denicq; eusebius hic post conversionē cōstantini magni eidem quoad vixit multa benivolentia coniunctus.

Anno mundi.5513. Anno christi.314.

Siluester papa natione roman⁹ patre ruffino post melchiadē pontificē cō stantini tpib⁹ fuit. anno ab vrbe cōdita milleſimo nonageſimoprimo vir vtiq; diuin⁹: aſpectu ſcz angelicus: ſermone nitidus: corpe decorus. ope ſancto ꝓſilio magnus ⁊ maturus fide catholicus: ſpe patiētiſſim⁹ ac oīm caritate diffuſus. Cui tantā dñs cōtulit gr̄am vt nō modo a xp̄ianis: verū ⁊ a gentilibus muro coleret affectu. Hic nāq; baptizato ꝓſtantino ⁊ plurib⁹ donatus ac eccleſijs pace reddita: multa ad cultū diuinū ſpectātia conſtituit. primo vt chriſma ab epō tm cōſecraret. vt epi baptizatū ſignaret ꝓpter hereticā ſuaſionē. vt baptizatū chriſmate liniat p̄ſbyter occaſione mortis. addit p̄terea. laicus clericū in iudicio ne vocet. Clericus cauſas i curia ne agat. nec an iudicē ſeculare cauſam dicat. Preſbyter celebraturus neq; ſerico neq; panno tincto vtat: ſ̄ lineo equidē albo. Sic i albis celebrandū eſſe docebat quēadmodū i linea ſyndone ⁊ alba xp̄i corp⁹ ſepultū fuit. Grad⁹ q̄s in ordinib⁹ eccl̄iaſticis ꝓſtituit vt vnuſ quiſq; vno tm ordine ꝓtentus ſit. ⁊ vnius ſolū vxoris vir. Hic aūt ſanctiſſim⁹ pōtifex cū floruerit miraculis inter cetera ſua memorāda ferf romanā vrbem a draconis peſtilentia liberaſſe. Demū vbi ex ſacris ordinibus ſepties menſe decembri babitis preſbyteros duos ⁊. xl. diaconos ſex ⁊. xxx. epos quinq; ⁊ xx. creaſſet. Mortf ac ſepelit in cimiterio priſcille via ſallaria tercio ab vrbe miliario pridie kal. Januarij. Sedit aūt annos tres ⁊. xx. mēſes decem. dies vndecim. Vacat tum ſedes dies. xv.

Anno mundi.5533. Anno christi.334.

Marcus papa natione romanus patre priſco poſt ſiluestrū cōſtātini tpib⁹ fuit: vir bon⁹ ⁊ xp̄iane religionis amator qui pōtificatu ſuſcepto ad curā xp̄iane religionis couerſus inſtituit vt epōs hoſtiēſis a quo roman⁹ cōſecrabat pallio vteref. voluit p̄terea dieb⁹ ſolēnib⁹ ſtatim poſt euāgelium ſimbolū a clero ⁊ populo magna voce decantari. ⁊ eo modo quo fuerat in niceno ꝯcilio declaratū. Duas ite eccleſias rome cōdidit vnā via ardeatina in qua ⁊ ſepult⁹ eſt. Alterā i vrbe roma ad palatinas q̄s q̄dē ꝓſtatin⁹ muerib⁹ exornauit ⁊ aurit Is poſteaq; ex ſacris ordinib⁹ bis meſe decēbri habitis diaconos p̄ſbros ⁊ epos creaſſet. mortf ac ſepelit in cimiterio balbina via ardeatina: tercio nōs octob. ſedit aūt annis duob⁹: mēſib⁹ octo: dieb⁹. xx. Vacat tuꝫ ſedes dies. xx.

Anno mundi.5553. Anno christi.356.

Iulius papa natione roman⁹ patre ruſtico tpib⁹ conſtātij fuit mirande ſctitatis vir ⁊ doctrine. Is arriana inualeſcēte pfidia: multis incōmodis vexat⁹ a cōſtante cōſtantini filio exilio dānatus. In tanta aūt rerū p̄turbatione tandē poſt menſes decē romā ab exilio redijt nec deſtitit orientales epos reprehendere maxime vo arrianos q̄ in ruſſu romani pontificis anthiochie cōcilū indixerāt: cū id ſine eius auctoritate fieri nō poſſet. Omiſſis his cōtentionib⁹ duas baſilicas edificauit vnā iuxta foꝫ romanū. aliā in tranſtiberina regione Tria item cimiteria extruxit: vnū via flāminea: aliud via aurelia: tercium via portuēſi. Cōſtituit p̄terea ne ſacerdos alibi q̄ apud iudicē eccl̄iaſticū diceret: Voluit ite vt qui iudicē haberet ſuſpectū romanā ſedē poſſet appellare. ⁊ vt oīa ad eccl̄iam p̄tinētia p notariū aut p primicerū notarioꝫ ꝓſcriberent. hos hodie (vt arbitroꝫ) pthonotarios vocam⁹. Iul⁹ vo cū ex ſacris ordinib⁹ ter meſe decēbri i vrbe babitis p̄ſbros. xviij. diaconos tres: epos nouē creaſſet. mortf ac ſepelit via aurelia in cimiterio calopodij ab vrbe roma miliario tercio. pridie ydus auguſti. Sedit annos. xv. menſes duos: dies ſex. Vacat tuꝫ ſedes dies quinq; ⁊ viginti.

Anno mundi.5545. Anno xp̄i.344.

Liberius papa natione roman⁹: patre auguſto cōſtantij ⁊ cōſtātis tpib⁹ fuit. hui⁹ tpe ꝯcilio apud mediolanū habito oēs qui athanaſio fauebāt in exiliū pellunt. Preterea vo cū in ſynodo ariminēſi orientales ſacerdotes callidi boies ⁊ acuti occidentales ſimplices ⁊ imperitos argumentis ac fallacijs cōuincerent quā diſputationē ꝓtermittam⁹ xp̄m em cū p̄e homouſion eſſe negabāt. hoc aūt q; primū liber⁹ pōtifex aperte impugnabat qōq; etiā athanaſiū iubente imperatore damnare nolebat: in exiliū ab arrianis pellit. atq; ita triēnio ab vrbe abfuit. At vo ſacerdotes congregata ſynodo in liberij locum felicē p̄ſbyterū virū optimū pontificē creārūt. qui ſtatim octo ⁊. xl. epoꝫ cōſecrauit duos p̄ſbyteros vrſacū ⁊ valentē ab eccl̄ia ſeperarunt. Inde rogatu ⁊ precibus eorūdem conſtantius liberiū ab exilio reuocat ⁊ pulſo felice liberiū introduxit. Pōtifex aūt tamen ſi eū arrianis ſentiebat eccleſias dei ꝯdiligenter exornauit maxime ſepulchrū ſancti agnetis: ⁊ baſilicā quas de noie ſuo fecit apud macellū lidie. Demq; cū ſacros ordines bis celebraſſet rome mortf ac ſepelit via ſalaria i cimiterio priſcille. ix. kal. maij: Sedit ānos ſex: ſm alios. xvj. mēſes. iij. dies. 4. vacat ſedes dies ſex

Linea ſummoꝝ pontificum

Linea Impe ratoꝝ Constantinus magnus

Constancius

Constantinus

Constans

CONstantin⁹ magnus. ex obscuriori mīimonio fil⁹ Cōstancij augusti in Britānia creat⁹ est impator. Cū res publica a quattuor impatoribus teneba⁹: cōstātino. dMaxēcio filius augustoꝝ. Licinio ⁊ maximiano nouis hoīb⁹. Constātin⁹ tñ vir ingens: ⁊ oīa efficere nītēs: que alio ꝑparasset. sīl principatū tot⁹ orbis affectās. ceteros vt ꝓmissus est viat. Vir ꝓlio imperij tēpore optimis ꝓcipibus: vltimo medijs cōparādus: innumere in eo ani corpisq; virtutes claruerūt. militaris glie appetētissim⁹: fortūa i bellis ꝓspera fuit. Nā etiā Gothos post cruile bellū vane ꝓfligauit. Cunctis⁹ armbus ⁊ liberalib⁹ studijs dedit⁹: affectator iusticie ⁊ amoris. Anno igit abvrbe cōdita millesimo nonagesimo ꝓlio. dñi vero āno. ccc xxxix. sub hoc ꝓcipe xp̄iani a tyrannis ante oppssi nō nihil respirare iapūt. ꝑacē eīm petēb⁹ libēter dedit. liberalitate ⁊ gr̄a oīm sibi benuolētiā compabat: multas leges rogauit. quasdā ex equo ⁊ bono supfluas abscidit. seueras nimiū emēdauit. Vrbē in Bizantij ruinis de noie suo cōdens: eā rome magnitudine edificaoꝝ: parē facere conat⁹: secundā romā vocauit De qua in sequēti folio patebit. vt etiā littere sub equestri ei⁹ statua indicabant Is igit tant⁹ ꝑceps oīa circūspicaēs vbi honestate xp̄iane religiōis intellexit. Eā ita cōplex⁹ est vt itur⁹ ad bellū: nō alio q̄ crucis signo vteref: qō sereno celo duz in maxentū tyrānū copias mouet: ⁊ viderat ⁊ adorauerat. Astātesq; angelos audierat dicētes. Cōstantine: .gō etiā fecit ⁊ tyrannos oēs a ceruicib⁹ populi ro. xp̄inoq; oīm depulit. Tantū itaq; principes ac tam humanū nactus siluester: relicto Soracte monte: quo a tyrannis seuientibus relegatus fuerat (vel vt quidā volūt) secesserat roma veniēs: Constātinus erga xp̄ianos bene animatū: ꝓmptiorē ad optime de eccia dei ꝓmerendū reddidit. Naz ⁊ pōtifici⁹ diadema aureū distinctū gēmis cōcedebat. Qō quidem Siluester aspernat⁹ tanq; religiose capiti mīme congruēs: phrygia mitra et candida tantūmodo vsēt⁹ fuit. A siluestro aute vna cū Crispo filio baptisat. q̄q; aliqui falsē dicāt eū vsq; ad iordanē distulisse. Bellum tandē aduersus parthos molīēs qui tūc dMesopotamiā fatigabant. vno ⁊ trigesimo imperij sui anno: etatis vero sexto ⁊ sexagesimo apud Nicomediam in villa publica obiit. Denūciata mors ei⁹ etiā p crinitā stellā que insolitate magnitudinis aliquādiu fulsit. Eā greci cometam vocant. Atq; inter diuos meruit referri.

COnstant⁹ post mortē Cōstantini magni ꝑnis cū cōstantino ⁊ cōstante fratribus imperiū adept⁹: eoq; tpe res romana sub vno Augusto ⁊ trib⁹ cesaribus. qō nūq; alīs fuit. Hīs ergo successores filios tres reliquit. atq; vnū frīs filium: Nez dalmatic⁹ cesar. ꝓspria indole neq; patruo ab similis: q̄ haud multo post facinore militari oppressus. Sunēte poca⁹ Cōstantō patrueli suo quā iubēte Cōstantinū pozro bellū fratri inferente: ⁊ apud aquileiā inconsulti⁹ ꝑlium aggressus. Cōstancij duces interemerūt. ita res publica ad duos redacta est.

COnstans impius aggressus qō aliquādiu strēnuū ⁊ iustus fuit. dMor cui⁹ ⁊ valitudine imprōspa ⁊ amicas prauitatib⁹ vteref: ad grauia vicia puersus Cū intollerabilis ꝓuincialibus: militibus inocūdus eēt. factiōe dMaxencij occisus est. Obiit haud longe ab hyspania in castro cui belene nomē fuit. Anno imperij septio decimo: etatis trigesimo. Diuersa constātij fortuna fuit. A persis eīm multa et grauia ꝓpessus: sepe captis opidis. obsessis vrbibus: cesis exercitibus nullū ei cōtra Saporē regē persaz ꝓsper bellum fuit. nisi qō apud Singarum haud dubiā victoriā ferocia militū amisit. Post constantis necē dMaxentio italiā affricaz gallias obtinente: etiā illiricaz nouas res habuit. Vetrauione ad imperium cōsensu militum electo: quē grandeuū tam et cunctis amabilem diutur nitate et felicitate milicie ad tuēdum Illiricum principē creauerē. virum ꝓbum et moz veterē et iocunde ciuilitatis. Sed a constātino qui ad vltionē fraterne necis bellū ciuile cōmouerat abrogatū est Vetrauioni imperiū. Rome quoq; tumultus fuit Nepociano constātini sororis fil⁹ p gladiatorum manus imperium vindicante: qui seuis exordijs dignum exitium nactus est. Vigesimo enim atq; octauo die a dMaxentianis ducibus oppressus penas dedit. nō multo post apō mursam maxentius ꝓfligatus est. Orien mor cesar est datus gallus: maxentiusq; diuersis ꝑlijs victus vim vite sue apud lugdunū attulit imperij anno tercio mēse septimo. Deinde in ciuilibus gestis gallus cesar occisus est vir nā feror ⁊ ad tyrānidē ꝓnior si sus iure impare licuisset. Siluanus q̄s i gallia res nouas molitus ān diē trigesimū ⁊ ipse extinctus est. Solus i imperio romano cōstātius augustus fuit. dMor iulianū cesarē ad gallias misit patruelē suum galli fratrē qui ex constantio patris constātini fratre natus erat tradita in mīimonū sororē. cū multa oppida barbari expugnassent qui breui ⁊ gallor⁹ ⁊ germanor⁹ mot⁹ virtute sua compescuit. Constantius inde partices bellis occupat⁹ in itinere obiit inter cilicā capadociāq; anno imperij octauo ⁊ trigesimo etatis quinto ⁊ quadragesimo vir egregie trāquillitatis placidus mīs⁹ ⁊ amicis ⁊ familiaribus credens.

Constantinopolis imperialis ac famosissima ciuitas: olim bizantiū (vt supta scriptū est) appellata. ⁊ cū admodū parua esset: eā postmodū constantinopolim nōiarūt. Constātin⁹ eiꝰ impator cognomi ne magn⁹: dum statuisset imperij sedē ex vrbe roma in orientē trāsferre: quo facili⁹ parthoꝝ excur sationes cōpesceret. Tradūt aliqui autores in troadē ꝓfectū: vbi regie vrbis fundamēta iecisse: vbi quon dam agamenon: ceteriq; grecoꝝ principes aduersus priamū fixere tentoria. Sed admonitū in somnis a xp̄o saluatore locū aliū designāte: cepti opus (cui⁹ diu mansere vestigia) infectū reliquisse. atq; in tracia na tigante bizantiū petuisse. Cuiq; sibi loci diuinitus ostensum dixisse: mox vrbem ampliasse: noua menia erexisse: sublimes excitasse turres magnificētissimis tuis priuatis: tuis publicis operib⁹ exornasse. Tāq; alli decoris adiecisse: vt altera roma nō imerito dici posset. Scriptores veteres qui florentē vidēre: deoꝝ pon⁹ in terris habitaculū q̄ imperatoris putauere. Nomē vrbi nouā romā imperator indidit: sed vsus obsti natio vulgi: vt a cōditore pon⁹ Constātinopolis vocaret. Quā ei⁹ successores imperatores passim tuis pu blicis edib⁹: tuis priuatis cultū pallaciis ⁊ quidē superbissimis exornare curarūt. Et adeo vt exteri eo venie tes vrbis splēdorē admirant: nō tam mortaliū q̄ celestiū eā domicilū dixerint. Erant muri vrbis ⁊ altitu dine ⁊ crassitudine toto orbe celebres. antemuralia vero opportune cōmunita. Triangulare pene vrbis formā fuisse tradūt. Duas partes alluit mare. nec muri desunt: ad ꝓpulsandos nautales impetus idonei qō reliquū est ad terras vergens: post alta menia ⁊ antemuralia. ingēti claudit fossa. Habetq; hec ciuitas vndecim portas: dignitatē ipsi⁹ pre se ferētes. quarū nota hec sunt: aurea: pagea: sancti romani: carthasea regia: caligaria: xilina: bacmagona: phara: theodosia: ⁊ sylaea. Extāt in ea preter cetera magnificētissima edificia templū Sophie iustiniani cesaris opus: toto orbe memorabile nongētis quondā sacerdotib⁹ ce lebratū: mirabili ope: ꝓciosa materia cōstructū. Ea demq; vrbs tanto splēdore insignita fuit vt toti⁹ orien tis columen: ⁊ vnica docte grecie domicilū habita fuerit. vbi tria magna cōcilia celebrata fuerūt: videlicet sub theodosio seniore: sub agathone papa: ⁊ sub iustiniano principe. Eam cū thurci ꝓpter ei⁹ dignitatem diu exosam habuissent. Anno salutis nr̄e. 1095. a beltzete quodā eoꝝ principe: cū ingenti thurcoꝝ manu obsessam: demū capta fuit. Inde galli cū venetis p quinq; ⁊ quinquaginta annos possidere. postea pala logoꝝ clarissima familia genuēsiū ope a gallis adempt vsq; in annū. 1435. glorioſissime possedit. quo in

Constantinopolis

no Machometes Ottomānus thurcoꝝ imp̃ator cē cepit dirruitq;. Sic nobilissima vrbs in manꝰ infideliū venit. Ab cꝰ cōditione. MCCCC. vl'cesima. Tātoq; tpe paulo plus semoꝝ roma steterat. qñ ꝑmo a gothis capta est Athalaricꝰ cñs anno ab vrbe cōdita. MCLXIIII. romā irrupit. at hic ne basilice sctoꝝ effringerēt edixit. Rabies aūt thurcoꝝ nil sanctū: nil mūdū: i vrbe regia reliqt. Sacratissia eꝝ tēpla machometice spurcicie dedicarūt. Legumꝰ thebanoꝝ res gestas: lacedemonioꝝ ⁊ atheniēsiū illustria facta: fuit corinthioꝝ nō cōtēnēda respublica. clare oli nucene: laudes potēs: pluresq; mēoꝛabiles vrbes quoꝝ si nūc rectas muros: nec ruinas iueniās. Nemo solū in q̄ iacuerint queat ostēdere: sola ex tāta ruina vetustatis cōstantinopolis supabat: q̄ tñ mirabiliū opeꝝ: tñ armoꝝ: tñ lr̄arū: nñ glorie habuit: vt oīm ciuitatū damna: hec vrbs sola recōpēsare videret. Et licet post diuisiꝝ imperiū siue trāslatū ad frācos sepe cōstantinopolis i manꝰ hostiū venerit: nūq; tñ basilice sanctoꝝ destructe: neq; bibliothece cōbuste: neq; despoliata penitꝰ monasteria. Itaq; mānsit vsq; i hūc annū vetuste sapie apud cōstantinopolis monumēta. Nemo latinoꝝ satis videri doctꝰ poterat: nisi p tempꝰ cōstantinopoli studuisset. Inde nobis plato reddit. inde aristoteles: demosthenes: xenophōtes: thucidides: basilij: dionysij: origenis ⁊ aliꝝ multa latinis opa (diebꝰ nr̄is) manifestata sunt. Hūc sub thurcoꝝ impio secꝰ euenit: sceleratissimoꝝ hoīm: bonoꝝ mioꝝ atq; litteraꝝ hostiū. Hūc q̄ homero ⁊ pindaro mendāro ⁊ oībꝰ illustriorib' poetis secūda mors erit. Hūc grecoꝝ phoꝝ vltimꝰ patebit interit'. Innumerabiles cñ ex hac celeberrima vrbe in oī scia atq; virtute p̄clarissimi exiere viri: inter quos cognomēto ioānes crisostomꝰ ipsi' vrbis epūs. Ethicus epūs cuꝰ de virginitate liber extat. gennadiꝰ: cassianꝰ ⁊c. Et nouissime emanuel crisoloras q̄ grecas lr̄as tpe cōstātiēsis pōtifi in italiā cū ingenti vtilitate retulit. Precipuus est aūt nunc flumꝰ oīm doctrinarū. musarū deliciarumq; fons. Fateoꝝ multis locis apud latinos studia lr̄arū esse illustria. vt rome: parisius: bononie: padue: senis: perusij: colonie: vienne: salamātice: oxonie: papie: lipczk: erffordie. Sed riuuli sunt oēs isti ex grecoꝝ fontib' deriuati. A fonte preeade riuꝰ: ꝑfius arcesit. Nubil aūt sub luna ꝑpetuū. Quomodo aūt imperatoꝝ thurcoꝝ machometꝰ alo voluerat vrbē in medio thuroꝝ esse sitam: que suo imperio nō pareret: suoq; nomini decus maꝰ accedere posset: si eā vrbem expugnaret: machinas bellicas admouit. ⁊ insultū magna vi in eā fecit atq; tandē expugnauit: vt hec ciuitas in potestatē venerat infidelū spurcissimoꝝ thureoꝝ hoc infelici anno ⁊ vtriusq; sexus pene rsone cum imperatore paleologo neci dedita fuerant. sub Friderico tercio imperatore oīa clarescent.

Sancta Helena

HElena mater cōstātini augusti femina incompabilī fide religione animi ac magnificentia singulari pulpa: quā quidē anglor̄ regis filiā licet captiuā Alij vt ambrosi⁹ stabularia ⁊ humilē a principio fuisse dicāt. hec quippe baptiza to filio cū vidisset ꝓdigia a bto siluestro in filiū ⁊ Judeos declarata: magnitudi ne animi mota ⁊ vigilis nocturnis: hierosolymā petijt: vt lignū crucis ꝙquireret. Difficile id quidā erat: qz ab antiqs psecutorib⁹ eo loci simulachrū veneris col locatū fuerat: vt xp̄iani venerē saluatoris loco adorarēt. At mulier religione pe ta vbi locū ipm ruderib⁹ purgasset: tres cōfuso ordine cruces repit in vna inscri no illa legabat trib⁹ linguis ihs nazaren⁹ rex iudeor̄. Astabat aūt machari⁹ illi⁹ verbis tum eps qui vnā ex his mamb⁹ cū religione retinēs: verā esse dicebat. At tercia mulieri mortue admota eidē vitā restituit. Crux igit dñi inuēta est quinto nōs maij. ⁊ ab helena exornata: ⁊ i magna veneratione habita. Baptizat ⁊ iu das crucis inuēt⁹ quē postea mutato nōie Cyriacū vocarūt. Helena deinde edi ficato eo in loco templo vbi crucē reperer.at. Abiēs clauos quib⁹ xp̄i corp⁹ cruci af fixū fuerat secū ad filiū portat. boz ille ynū in frenos equi trāstulit: q̄bus in ꝓlio vteref. Constātin⁹ quoq; motus edicto venit: ne deinceps quispiā tali supplicio vteref. Constantinus aūt magnus augende xp̄iane religionis cupidus basilicā cōstātianā quā lateranēsem vocāt edificauit. Et rogatu siluestri petro basilicā in vaticano: ⁊ pauli in via hostiensi extruxit. Edificat ⁊ iussu imperatoris in atrio sessoriano basilica sub ti tulo sancte crucis in hierusalē vbi sancte crucis ptē aliquā reposiut inuentā ab helena matre. que demū de deo deq; hoibus bene merita rome die obijt. xv. kal'. septēbris.

Arrius hereticus

ARrius p̄sbyter quidā apud alexādriā vir q̄dē specie ⁊ forma magis q̄ vir tute insignis: ⁊ laudis ac glorie pon⁹ q; veritatis cupidus serere discordiā i fide xp̄i cepit. Separe em filiū ab eterna ⁊ ineffabili dei p̄is substātia conabat his verbis erat aliq̄n q̄n nō erat: nō intelligēs filiū patri coeternū esse: ⁊ candez in trinitate fubam. cū dictū sit ego ⁊ pater vnū sum⁹: atq; his suis fraudib⁹ pua lere conatus est: ac sic peue totū orbē suo infecit errore: interea arriana heresis in ualuit. fauēte constātino q̄ nōs cogebat arriū recipe. Secūdo itaq; cōstātij anno apud laodiceā vrbē syrie (vel vt alij volūt) apud tyrū cōcilū indicit eo cōuenere catholici ⁊ arriani. cū aūt arrius quedā reuellere nō posset ad cōcilia versus ma gicas artes athanasio viro sanctissimo obiciat: plato in loculis argenū brachio. Que tandē diabolicu virū de⁹ nō passit impunē: q; haud multo post epor̄ ⁊ ppli frequētia stipatus: dum leuandi ventris causa ad publicū locū declinat: egerere conatus intestina omnia in cuniculum latrine de misit: mortem certe passus vita turpissima condignā.

Concilium Nicenum

OEcena synodus prima olim synodor̄ hoc an no qui est sextus decim⁹ imperij constātini an nus contra hui⁹ p̄fidi arrij dogma sūmo pōtifice ⁊ cōstātino magno augusto iubent⁹. Cū alexander alexandrine vrbis eps frustra reuocare arriū ab er rore tentasset. cōstātini mādato adhibita etiā impē sa munifice quidē apud nicenā vrbem bythunie cō cilū generale indicit. Cui. ccc. ⁊. xviij. epi interfue re. Disputatū est eo in loco aliq̄diu: ⁊ quidem acri ter. Nā viri alij in q̄stionib⁹ callidi: arrio tuz q̄dam fauebāt: simplicitatē fidei nostre aduersantes. Is ex his quidā vecissim⁹ pbs diuino spū mot⁹ vno mo mēto fidē nr̄am quā antea impugnabat: vt sanctaz ⁊ integrā statim amplexus sit. Cādez vero reipsa cōcilio diligēter discussa cōcludit scribi debere. id est eiusdē cū patre subē filiū cōfiteri. Qui vero cū arrio sentirēt fuere ad decē ⁊ septez affirmātes extrinsecus creatū esse dei filiū ⁊ non ex ipsa patris diuinitate ꝓgenitū. Cognita aūt tante cōtrouersie veritate. Constātin⁹ decretū cōcilij affir mat: ꝓposito cōtradicētib⁹ exilio. vnde sex tm cum arrio exulauere. Reliqui em in suam bene iudican tū venere. In eodē vo cōcilio dānatos ferunt ⁊ photinianos a photino epo gallogrecie nomē ducentes q̄ ebionitarū hereticum imitati affirmabāt xp̄m a maria pio coitu fuisse conceptū. Dānati ⁊ sabelliani q̄ vnā tm psonā patri filio ⁊ spūisancto ascribunt. In eo q̄s cōcilio q̄rimoniarū libellos (vt fit) epi ipsi constātino dabant: sentuicē accusantes: expetentesq; a principe iudiciū: quibus impator optim⁹ rndit: cōburtus eor̄ libellis. eo dei tm modo ⁊ nō hominū iudiciū expectare debere. Preterea in eodē concilio decretū est ne qui se impatientia libidinis castrarent in clerū ampli⁹ reciperent. Multa deniq; alia ad honestatem ⁊ pacem ecclie vt in decretis habet in eo concilio constituta sunt.

Paulus heremita

PAulus prim⁹ heremita apud inferiorē thebaidā quarto ydus ianuarij cēte simo decimosexto vite sue anno i heremo diē obijt. cui⁹ alias (vt diu⁹ scribit hieronym⁹) beat⁹ anton⁹ plesius inter choros aplox ꝛ ppbax euolare vidit. Fuerat hic post mortē amboz parentū i hereditate locupleti relict⁹ annoz circiter sedecim. lras tā grecas q̄s egyptiacas apprime erudit⁹. māsuetī aī deū valde amans Et diu⁹ psecutionis ,pcella deaj ꝛ valeriani detonaret: in villā remotiorē secessit. Tandē repit saxosus mōtē ad cui⁹ radices erat grādis spelūca: q̄ lapide claudebatur: ꝛ int⁹ grāde vestibulū q̄ apto desup celo patulis diffusa ramis vetus palma cōtexerat: fontē lucidissimū ostēdēs. Igit adamato q̄si q̄ a deo sibi offerret habitaculo oēm ibidē in oīomb⁹ ꝛ solitudine duxit etatē. Libū ꝛ vestimētū ei palma p̄bebat. ad quē diu⁹ anton⁹ accessit. ꝛ inter sermocinationes cōspicūt alutes corui⁹ in ramo arboris. q̄ inde leuiter subuolat ꝛ integrū panē añ ora mirantū deposuit. Jnde paul⁹ oīs prādij sumsit sexaginta tam anni sunt quo dimidij panis accipio fragmentū: nunc duplicauit annonā. deinde post antonij abscessum. mollī sopore dissolut⁹: erecta ceruice extensisq; manib⁹ in altum corpus exanime. Leones aūt humū pedibus scalpere ceperunt capacē locū foderunt. Jn quo antonius sanctū corpus deposuit: ꝛ tumulū ex more cōposuit. Et tunicā sibi vendi cauit quā in sportarū modū de palme foliis contexerat ꝛ ad monasteriū suū reuersus: discipulis cuncta ex ordine replicauit: dieb⁹ pasce vel pentecosten pauli tunica vestitus est.

Antonius abbas

ANtoni⁹ abbas egypt⁹ vir plane diuin⁹. ꝛ q̄maxie sermone ꝛ ope potēs bis trib⁹ claruit hic tanta sapientia diuinoz ac prudētia moz. nō p studiuz humanū: sciarū ignarus sed diuino munere fuit repleꝯ. Constātin⁹ impator lras (rogat⁹ instāter) ab eo multa celebritate recepit. Septē q̄s epl'as vt diu⁹ testat hieronym⁹ egyptiace scripsit ac ad ecclias egypti destinauit: que trib⁹ illis legebāt vt epl'e pauli in ecclesijs: quas postmodū ob sniās grauissimas quidā in grecam linguā transtulerūt. Ualuit aūt multū suis trib⁹ admonēdos hoies et⁹ sanctissima auctoritas. Cui lras ꝛ nūcijs helena se ac filios sepe cōmendauit. Eius cibus solus panis erat: aqua potus: nec vnq̄ nisi i occasu solis comedebat. hō egypti⁹ oino cōtēplatiōi tradit⁹. hui⁹ quidē vitā athanasi⁹ alexandrine urbis epūs insigni volumine pscripsit. Obijt aūt hic vir ol pconio dign⁹: in thebaida anno dñi. ccclx. etatis sue anno cētesimo q̄nto. cui⁹ cū corp⁹ diu occultasset postea imperāte iustiniano magno impatore diuina reuelatione reptū fuit. Et ex thebaida alexandriā primo delatus. postea i galliā trāslatus apō viennā p digno honore nūc vsq; redolet. et⁹ aūt natale. i 6. kal. februarij celebrat.

Hilarius epūs

HIlari⁹ illustrissim⁹ pictauiensis epūs ꝛ oīm lraꝝ eruditissim⁹ ac semp xpian⁹ optim⁹. Cū vidissent pictauiēses q̄ tota virtute oēs hereticos expugnabat: eū in epm elegerūt. Js ne dum eā pmocā sed ꝛ franciā ab hereticis defendens. apud constantiū in his tumultib⁹ accusat⁹. q̄ arrianis ciuā fauebat. ad exilium missus ad insulā gallinariā plenā serpētib⁹ cui⁹ aduētu oēs disperierūt. Jnde reuocatus ab impatore rediit pictauiū o bonū defunctū filiū fine baptismo suscitauit Saturnini arelatēsis epi factione ob catholicā fidē apud pbrigiā relegat⁹ libros de nra religione cōposuit. Sed demq; post multas arrianoz vexationes ad vrbē suā reuersus anno salutis nre. 371. migrauit ad dñm. Et hos descriptos libros edidit. De trinitate libros. i 2: de synodo. ad constātiū. aduersus arrianū exemplū blasphemie auxentij. hymnos ꝛ carmina prim⁹ inter catholicos edidit.

Athanasius epūs

AThanasi⁹ alexandrin⁹ epūs vir sanctitate ꝛ scia cōspicuus bisdē trib⁹ plurimas ꝛ graues quidē p secutiones ab arrianis pssus. Nam superiorib⁹ annis in laodicensi cōcilio .ccc. arianos cōstitut⁹ cū rōmb⁹ euidētissimis atq; argumētis foretissimā filiū patri omousion affirmaret. q̄ arrius ꝛ et⁹ secāces refellere nō potērāt: vniuersus pene orbē in sui psecutionē cōcitauit. Arriani q̄s brachiū a cadauere pendētes impatori ostenderūt asserētes in cōcilio athanasiū arsenio absciditse ad faciēdū maleficia. Js tū dāculū custodit⁹ tandē brachia ostēdit ꝛ eoz fallacias detegit. Dānat itaq; violēter iubente constantio athanasi⁹: qui quidē fugiēs sexcōtinuis annis i lacu asterne carētis aqua ita delituit: vt solē nūq; viderit. Indicāte deinde ancilla quedā. cū in eo eēt vt caperet. dei monitu ad cōstantis partes p fugit q̄ frēm constātiū minis certe coegit athanasiū recipe. Tandē post multos agones multasq; patietie coronas tpe valētiniani ꝛ valentis impatoz. Anno dñi 379. Sacerdotij vo sui sexto ꝛ q̄dragesimo. sexto nōs maij migrauit ad superos Scripsit libros aduersus gentes ꝛ plures alios cū symbolo. Quacūq; vult saluus esse tē.

IUuencus hispansu poeta p̄sbyter cardinalis genere nobilis: sed virtute ꝛ doctrina nobilior. p hoc tē pus admodū clarus extitit. q̄ terra cuāgelia heramet̄is versib⁹ fere ad verbū trāsferēs quatuoz libris composuit. Scripsit ꝛ quedā eo genere metri ad sacramētoz ordinē pertinentia.

IBeroz quoq; gens que sub arce pontico iacet fidem xpi intelligunt a captiua muliere. ꝛ credūt hac duce rege oēs id cohortante contructo templo magni operis. Armeni quoq; in occidētali plaga hiberis vicinio⁹ fidem susceperūt. Jnde ad finitimas gentes xpianū dogma pduxit.

Linea sūmoꝝ pontificum

Liberius secundū ordinē habuit ab arrianis inter liberiū ⁊ felicē. Nā concilio apud mediolanū habito oēs qui athanasio fauebāt in exiliū pellunt atq; liberius triennio ab vrbe abfuit. in eius locū felicē elegerūt. Tandem constantin⁹ pulso felice liberiū introduxit. vnde plecunio ita vehemēs exorta est vt in ecclesijs ipsis plbyteri ⁊ clerici passim necarent.

Anno mundi. 5333. Anno xpi. 353.

Felix secundus papa natione roman⁹ pōe anastasio: liberio pdicto ab hereticis pulso: ab ipsis pontifex creat⁹ vel pot⁹ in liberij locū a catholicis subrogatū esse. licet id factū ab hereticis hieronym⁹ affirmet. cū tñ statim vbi pontificatū iniit. Constātiū magni cōstantini filiū hereticū ⁊ secūdo rebaptizatū pmulgat ab eusebio nicomediensi epō in aquilone villa nō longe a nicomedia. Dum aūt altercatio esset ⁊ quidē magna (vt dixim⁹ inter liberiū ⁊ felicem) arriana heresis bifariā diuidit. Felix aūt postremo cū nulla in re orthodoxe fidei deesset ab aduersarijs captus: vna cū multis secū bene sentientibus interfic. Sepelit q; in basilica quā ipse edificauit via aurelia secūdo ab vrbe roma miliario duodecimo kal. decembris. Sedit aūt tñmodo annū vnū: mēses quatuor: dies duos propter seditionē a liberio motam.

Anno mundi. 5365. Anno xpi. 364.

Damasus papa natione hispanus patre antonio post liberiū pontificem iuliani tpib⁹ fuit vir sane bonus ⁊ optim⁹ pontifex. Censuit aūt ne quis in iudicio ante factā examinationē dānaret. Mandauit eīm sub anathematis pena ne quis temerario ausu a sede romana cōcessa plumeret vsurpare. his cōstitutionib⁹ pmulgatis pacata tandē ecclia damasus otio litterario delectat⁹ vetus pontificū oīm qui ante se fuere cōscripsit: easq; ad hieronymū misit. Nō desinit tñ ⁊ templa ⁊ cultū diuinū augere. duas eīm basilicas edificauit. vnam iuxta theatrū: alterā via ardeatina ad catheciumbas. versib⁹ quoq; elegantibus sanctoꝝ corpora eo loci sepulta exornauit ad memoriā posteritatis. Preterea basilicā quā ipse in honorē diui laurentij nō longe a theatro pompeiano condiderat: maximis muneribus ornauit. vt psalmi q; alternis vicib⁹ in ecclia canerent. in fineq; eoꝝ verba hec ponerent. Gloria pri ⁊ filio ⁊ spūisancto sicut erat in principio etiā hieronymi scriptis auctoritatē dedit. cū prius. lxx. interpretis scripta tñmodo in vsu essent. Nā ⁊ hieronymi biblia legi cepta est: ⁊ psalmi eiusdē fideliter ex hebraico traducti. Cū antea apud gallos potissimū incōposite legerent. Tandē cū multos plbros ⁊ epos. xij. ⁊. lx. creasset mortuus ac sepelit via ardeatina cū matre ⁊ sorore in basilica a se cōdita: tercio ydus decembris. Sedit annos. xix. mēses tres: dies. xj. Vacat tum sedes dies vnū ⁊. xx.

Scisma tercium fuit inter damasum ⁊ vrsicinū cū damasus electus ad pontificatū obeundū vrsicinū diaconū habuit cōpertorē i basilica quē sicinini appellat: vbi multi vtriq; cecidere in ipso templo cū res nō suffragijs sed vi ⁊ armis tractaret: Verū nō ita multo post sacerdotū ⁊ pplī cōsensu damasus epūs cōfirmat. ⁊ vrsicinus ad neapolitanā ecclesiam traducit. damasus aūt adulterij accusat⁹ publico scelio cūm dixit: vbi ⁊ innocēs absolui. Et cōcordi⁹ atq; calixtus diaconi falsi accusatores damnati ⁊ reiecti ab ecclia sunt. Cautūq; lege est vt deinceps pena talionis subeat q; aliquē falso accusauerint.

Anno mundi. 5383. Anno xpi. 384.

Syricius papa natione roman⁹ patre tyburcio post damasum valentiniani tpib⁹ fuit. Is censuit monachos quoꝝ vita pbata cēt: posse sacris initiari. a primis ordinib⁹ vsq; ad epatum. censuit item ordines p interualla dādos. Manicheos preterea qui in vrbe erant vetuit cōmunicare cū fidelib⁹. Penitentes aūt ⁊ redeuntes ad gremiū orthodoxe fidei recipiēdos esse si monasteriū ingrederent atq; ibi ieiunijs ⁊ orationibus se toto vite sue tpe macerarent. Viaticū siquidē tum demū ab ecclesia recipiebāt. vbi de optima vita eoꝝ constaret. Consecrari aūt presbyterū ab epo tñ censuit. Instituit itē vt q̄cūq; aut viduā aut secundā vxorē duxisset ab ecclīastico officio pelleret. hereticos quoq; p manus impositionē recipiendos censuit. Syricius vo compositis ecclesie rebus. ac creatis sex ⁊ viginti plbyteris: diaconis sedecim: epis duob⁹ ⁊ triginta: ex sacris ordinibus quinquies habitis. Mortuus ac sepelit in cimiterio priscille via salaria. 8. kal. marcij. Sedit enim annis. xv. mēses. xj. dies quinq; ⁊ viginti. Vacat tum sedes dies viginti.

Julian⁹ galli cesaris german⁹. cū solus in imperio romano constanti⁹ augu/
stus fuit mox iulianū patruelē suū. quippe qui ex cōstantio patris cōstan
tini fratre nat⁹ erat cesarē creauī. In gallias seditione quorūdā tyrānor⁹ tumul
tuātes misit: tradita in mātimoniū sorore: a quo modicis copijs apud argenti
nā rem gallie vrbē ingentes alamanor⁹ copie extincte sunt. rex nobilissim⁹ ca
ptus: gallie restitute. Submotisq; vltra rhenum germani. neq; multo post eius
germani etiā exercit⁹ galliarū pfidio tollerent. pfensu militū fact⁹ est augustus
quo audito pstant⁹ apoplexia obijt. hoc aūt morbo dixere medici hoiem in/
teriisse ob dolorē aī t grauē cogitationē in quā rebellāte iuliano inciderat. vir
aūt erat julian⁹ egregi⁹ t rē publicā insigniter moderatur⁹ si p fata licuisset. Li
beralib⁹ disciplinis apprime erudit⁹: grecis doctor. facūdia ingenti t pmpta
mēorie tenacissime. i amicos liberalis. pincialib⁹ iustissim⁹. glorie cupidus
Verū hec ola ad extremū euertit dus xpianos psequit. Callidior tri ceteris p/
secutor: nouis neq; tormētis primo si pmijs honorib⁹ blādicijs psuasionibus
maiorē fere ppli partē q si atrocior fuisset elicuit. Vetuit aūt ne xpiani auctor
rū gentiliū studia adirent: neue scbole nisi his qui deos deasq; venerarent pa
terent. Sunt q scribūt hūc antea clericū fuisse postea a fide nīa defecisse: vnde
hoiem apostatā vocant. hunc rerū publicarū port⁹ ingenti apparatu paribus
intulit bellū. affyriāq; populat⁹. remeāsq; victor: dus se incōsulē pīgo inseruit
hostili manu interfect⁹ est. 6. kal. iulij impij āno septio etat⁹ altero t trigesimo

Jouinian⁹ genit⁹ patre varraniano incola agri singidonēsis pincie pāno
nie. hic fuit insignis corpe: letus ingenio lrārū studiosus ad obtinendum
imperiū. cōsensu exercitu lect⁹ est cōmēdatione patris militibus q sua notior
Impator aūt ab exercitu elect⁹ non prius pfiteri impatoris nomē voluit: q
oēs cōclamarūt se xpianos eē. quib⁹ collaudatis t imperiū suscepit t exercitū
e manib⁹ barbaror⁹ liberauit: postea turbatis reb⁹ exercitu quoq; inopia la
borante: vno a persis atq; altero pīgo vict⁹: pacē cū Sapore necessariā quidē
sed ignobilē fecit mutat⁹ finib⁹: ac nōnulla impij romani pte tradita. qō ante
eū annis. ccc. t viginti duob⁹ fere exquo romanū imperiū conditū erat nunq;
accidit. Tandē illaricū petens in gallicie finib⁹ repētina morte obijt. vir alias
neq; iners neq; imprudens. Multi exanimatū opinant nimia edulitate. alij
odore cubiculi qō ex recenti tectorio calcis graue quiescentib⁹ erat. quidam ni
mietate pruinarū quas graui frigore adoleri multas tulerat. Decessit imperij
mense septimo quartadecima kal. marcias. etatis vt qui plurimū vel minimū
tradunt tercio t trigesimo anno: qui ppria natura admodū liberalis fuit.

Valētinianus e pānonia cabalensi editus cū esset tribun⁹ scutarior⁹ apud
mediolanū august⁹ appellat⁹: anno ab vrbe condita millesimo cētesimo nono
decimo. frēm valente cōstantinopoli in cōmunionē regni assumpsit. q cū sub
iuliano augusto xpianitat⁹ integrā fidē gereret. iussus ab impatore sacrilego
aut īmolare idolis: aut militia excedere sponte discessit: nec mora iuliano in
terfecto. iouinianoq; mortuo valētinian⁹ qui p noie xpi amiserat tribunatū
in locū psecutoris sui accepit imperiū. postea vo imperij sui anno tercio: gra/
tianū filiū nec dū bene puberē honorauit socius t vxoris augustū creauit. Pro
copiū virū audacē apud cōstātinopolim tyrānidē imitādēs res nouas molīētē
mira celeritate oppressit. Valēs interea ab eudoxio arriane hereseos epo ba/
ptizat⁹: in seuissimā heresim dilapsus nostros psequit t in exiliū pellit: mor
tuo pīncipe anastasio: quo viuēte res xpiana sex t. xl. annis mirifice sustenta/
ta est sed fratris auctoritate cōpressus est. Valentinian⁹ quoq; sarones gētes
in litorib⁹ t paludib⁹ in vīs sitam romanis finib⁹ eruptionē meditātē i fran/
cor⁹ finib⁹ oppressit. Bonitq; anno imperij sui vndecimo cū sarmate sese p pan
nonias diffudissent dum apud brigionē oppidū squador⁹ legationi respōde
ret anno ei⁹ quito t quīquagesimo subita effusione sanguinis que grece apo
plexis vocat⁹ voce amissa sensu integer exspirauit. Fuit aūt impator egregius
vultu decens: solerti ingenio: alio grauis: sermone culmin⁹: infestus vicijs
matie auaricie: ad loquēdū parcus: seuerus: vehemēs t̄ē.

Valēs imperū octēnis q̄tuor annis valētiniano mortuo tenuit graciano
valētiniani filio i occidētali parte regnāte. q sibi valētinianū frēm par/
vulū admodū socū creauit imperij. Valens aūt a lucio cōstantinopolitano re
baptizat⁹ hostilē in modū nros pseques. Neq; illis quidē parcēs q in heremo erāt: lege data vt monachi
militarēt. nolētes p tribunos t milites fustib⁹ tussit interfici. quor⁹ innumera multitudo p vastas tūc egy/
pti solitudines diffusa pstat. pcipueq; apud nitriā martyrij pclara palmā. tum gothi sedib⁹ eius pulsi p
oēs se tracias effundūt. quib⁹ dum valēs ire cū exercitu parat: sed sero ab exilio epos t monachos reuoca
ri pcepit. Ipse cū sagitta saucia⁹: versusq; in fugā ob dolorē nimiū sepe equo laberet atq; i villula
deportat⁹ esset: supuenientibus gothis igneq; supposito cōcremat⁹ est quarto imperij sui anno. hec cru/
delis gothor⁹ clades romani imperij ac totius italie fuit.

Linea Imperatorum

Nicolaus ep̄s

Nicol⁹ ex illustri ꝓsapia ort⁹ cuius patere vbis lacte. Is puer cū lacte matris alereť: bis in ebdomada quarta ⁊ sexta fena semel vbera sugere cepit. inde bone indolis adolescēs orbat⁹ parēt⁹. inter cetera virtutis sue opera hoc memoratū pegit. Nobilis ḋđā cōuicane⁹ ei⁹ ob inopiā tres filias nubiles pstituere intēdebat. qđ vbi vir sanct⁹ cōperit. miserrimo hoi cōdoluit. Nocte sumēs aurū nō modicū p fenestrā clam intro ꝓiecit quo repto primā filiā nuptui tradidit. Idē de alijs fecit. Postea murmur eps elect⁹ oēm humiliratem seruādo: alacer erat in exhortādo: severus i corrigēdo: mulierū colloqa abhorrēs. inde miraculis ebruiscare cepit: ne dum apud suos verū apud exteros. vt q̄ nomē ei⁹ inuocauerūt leuamē sentirēt ꝓpitius ꝓcellis ac naufragijs aquarū. Tandē grādeuus ⁊ plen⁹ dierū morte adesse cernēs orare cepit: videns angelos ait. In te dñe speraui. postremo dicēs. In man⁹ tuas tē. deo aiam tradidit. ad cui⁹ tumbā oleū p rupisse ferūt q̄ egroti ūlti sanitatē recipiebāt. cui⁹ festū. 8. id⁹ decēbris celebrā⁹

Donat⁹ hereticus

Donat⁹ hereticꝰ natione apher: a quo donatiste heretica nomen sumpsere. hac miserrima tempestate viguit q̄ ex numidia veniēs multa ꝑ catholicos seri pſit ⁊ totā pene affricā atq; tudeā sua pestifera ꝓsuasione decepit. cui⁹ error fuit q⁹ filiū p̄ie nuncupē eē dicebat ⁊ spūsanctū filio minorē necnō ⁊ catholicos eē rebaptizādos. demū ni e carthagine cū multo probro pulsus est. Scripsit multa ⁊ maxime libros de spūsancto arrianā doctrinā cōtinētem.

Macedoni⁹ hereticus

Macedoni⁹ hereticꝰ quē niſi ante errorē cōstantinopolita nū epm fecerāt. ab arrianis expellit q⁹ filiū p̄ri similem fatebat: is spūsanctū nō sec⁹ atq; illi blasphemaret. ⁊ multa scādala ꝓtauit a q̄ macedoniani hereticꝰ

Eunomi⁹ hereticus

Eunomi⁹ alter hereticꝰ bis trib⁹ fuit. vñ eunomiani hereticꝰ vir corpe ⁊ alo leprosus. nec sec⁹ interi⁹ quā exteri⁹: morbo regio corrept⁹. qui cū primus arriane pfidie sectator fuisset aliā q̄s adiecit ⁊ dissemināt falsitatē. affirmabat i reb⁹ oib⁹ ⁊ filiū dissimilē p̄ri: ⁊ spūsanctū cū p̄ie ⁊ filio nil habere cōmune.

Donat⁹ grāmaticꝰ

Donat⁹ grāmaticꝰ ⁊ nō min⁹ rhetor ei dicti sūt. ac p̄s diui hieronymi ꝓceptor rome tuꝰ insignis plurimū fuit q̄ inter cetera in terēcij cōmentat⁹ est. ⁊ vt ferunt hic donatus est cuius libellus vsq; hodie in scolis a pueris legit̄ prima rudimēta grāmatice discentibus.

Julian⁹ impator vanitati magice dedit⁹ erat ⁊ vt niſi stomachū faceret iudeis templū hierosolymitanum restituit cū diceret se alibi sacrificare nō posse. q̄ certe tanta arrogātia elati sunt vt maiore impēsa q̄s ante restituere conarent. vere nō ita multo post terremotu templū corruēs ⁊ multos iudeos simul oppressit Sequēti aūt die incēdio diuinit⁹ immisso ⁊ ferramēta ipsa ꝓsumpta sunt ⁊ eo miraculo multi iudei ꝓterriti ad fidē xp̄i venere. Scribūt quidē iulianū sagitta ex incerto missa trāsfixū fuisse: eundēq; exclamasse manu ad celum extēsa vicisti galilee vicisti. Nā xp̄m galileū appellabat ⁊ fabri filium.

Jobānes ⁊ paulus

Jobānes ⁊ paul⁹ xp̄ianissimi viri frēs romani ꝑclarissimi. audiēs julian⁹ q̄ de rebus suis paupes fulcīrētur. hoc āno a q̄dā tberenciano campi ductore capti apd romanā vrbē post innūera verbera iussu iuliani sexto kal. julij palmā gladio cedēte adepti sunt. ⁊ i fouea dom⁹ absconditi. dicēs eos i exiliū missos tūdē a filio ei⁹ obsesso manifestati p̄ cū filio fidē recepit.

Gordian⁹ ⁊ epimachus

Gordian⁹ ⁊ epimachus viri p̄clarissimi ⁊ ipsi ꝺ hoc tumultu rome i via que latina nūcupat martyrio coronant. quoꝝ prior ꝓ nois xp̄i confessione diu plūbatis cesus postea sexto idus maij capite trūcat ⁊ ꝓiectū corpus eius ad canes nocte a familia eius sepultū est.

Juliana insuper virgine romana idem sacrilegus tulianus tam diu plūbatis cedi fecit: donec ⁊ ipsa spiritū emitteret. Demetria item romana virgo sub hac ꝓsecutione rome martyrio coronata est que crudelissime verberata. x. kal. Julij. spiritum emisit.

Quiriacus qui ⁊ iudas hierosolymitanus epūs hac tempestate cū anna matre sua ꝓ xp̄o martyrio cōstantissime sumpsit. Hic est ille qui helene locū ostendit in quo crux fuit abscondita ⁊ ob eius miraculū gloriā eius semper annūciare voluit quāobrē a paganis captus crucifixus est. Et ꝓpterea ab ipso (vt multi asserūt) cruciferoꝝ ordo inciū sumpsit. de quo inferius sub Innocencio quarto.

PEr hec tpa apud arabatas vera lana de nubib⁹ pluuie mixta defluxit cōstātinopoli grando mire magnitudinis decidēs nōnullos hoīm extinxit. ⁊ terremotus p orbem factus est. Ea tēpestate athanaricus rex gothoꝝ xp̄ianos in gēte sua crudelissime psequit ⁊ ad coronā martyrij sublimauit. Burgundionū ꝙs plusq̄. lxx. milia armatoꝝ ripe rheni flumīis insederūt: q̄ tñ nō multo post tpe xp̄iani effecti sunt. Post illa tpa sub impio valēte gens hunoꝝ diu inaccessis secluſa mōtib⁹ repentina rabie parata: erupit in gothos: eosq̄ cōturbatos ab antiq̄s sedib⁹ expulit. Gothi trāsito danubio fugiētes. a valēte sine vlla federis pactione suscepti sunt. Deinde ꝓpter intolerabilē auariciā maximi ducis fame compulsi in arma surgētes: victo valēte exercitu: esse p thracias infudere: oīa cedib⁹ incendijsq̄ vastātes. Deniq̄ petentib⁹ gothis vt eis epōs mitteret a quib⁹ fidei rudimēta suscaperēt. valens doctores ad eos arriani dogmatis misit: sicq̄ vniuersa illa gens effecta est arriana. Gothi vo imperatore occiso iam securi ad vrbem ꝓperant constantinopolitanā vbi adhuc dīnica augusta valentis vxor multas pecunias plebi largita ab vrbis vastatione hostes submouit: regnū cognatis fideliter seruauit.

QOnstat eā gentē que ꝓgothica dicta est gothica a scythis originē habuisse. Scythas vo primos cē in europa sub septēttione ⁊ ad tanays limitē feros ac paratissimos admodum. ⁊ fugitiuos sedibus ostrogothos. visigothos inferiores: hos ab occidēte: ab oriente illos plaga in quam versi habitarent fuisse in patria appellatos. Sunt aūt huni ⁊ ipsi scythe. Sed eo qđ gothi efferaciores: quia montib⁹ ripbeis propius incolentes magis septēttionū rigoribus exponunt.

Basilius magn⁹

BAsili⁹ magn⁹ cesaree capadocie (q̄ pri⁹ masa vocabat) epūs ⁊ monachorum multoꝝ institutor ⁊ pater. Vir certe oī sapia oīq̄ virtute ꝑspicu⁹: p hec tpa mirabiliter effulsit: q̄ inter cetera sue virtutis ⁊ sctitatis monumēta iuuenē quen dā (ob amorē puelle) diabolo obligatū deo recōciliauit. ⁊ obligationis sue cartā sibi reddi impetrauit: q̄ eū egregi⁹ doctor haberet ꝺ eunomiū egregios libros edidit. Scripsit ⁊ librū de spūsancto: ⁊ monachoꝝ institutā atq̄ alios breues ⁊ varios tractatus edidit. Monachoꝝ ordinē in grecia instituit. q̄b⁹ ⁊ regulā approbatā tradidit. Obijt deniq̄ sctissim⁹ pater sexto imperij valētiniani anno die primo mensis ianuarij multis miraculis clar⁹: meritis vite sue omnib⁹ derelinquēs q̄ bm operationē spūssancti viuit. Duos habuit fratres gregoriū ⁊ petrum viros doctissimos. gregorij extabāt euseby tpib⁹ aliqua volumia. Basiliū aūt eū gregorio capadoca genuit vt aut euseby: ambo fuere nobiles: ābo athenis eruditi.

Gregori⁹ nazianzen⁹

GRegori⁹ nazianzen⁹ epūs q̄ basiliū ad monasteriū pduxit in diuinis opibus hieronymi ꝓceptor. his diebus ob sctitatē eruditionēq̄ ⁊ eloquētiā maximo in pāo eū fuisse dicāt: multa scripsit: marie vo in laudē apud ambrosiū maximi pbi. Scripsit ⁊ ꝺ eunomiū duos libros. cōtra iulianū imperatorē librū vnum Laudauit ⁊ nuptias ⁊ virginitatē exametro versu. leuauit ⁊ cōstātinopolitanos ab hereſi rōnib⁹: ⁊ suo elegātissimo dicendi genere. in quo polennoiū virū eloquētissimū secut⁹ est. Is postremo dux senex admodū cēt: successorē sibi relictis rure vitā monachi duxit. Basilius aūt sub graciano die vo sub theodosio postea mortē. Epiphani⁹ ꝙs apud salamine epūs hereses oēs elegantissimis voluminibus impugnauit. In extrema q̄ senectute constitutus varia condidit opuscula. moriēs deniq̄ vt sanctus quarto ydus maij

Machary

MAchary duo in syria bti antonij discipuli magne auctis tūc erāt. quoꝝ alter in superiore: alter in inferiore habitabat heremo. eoꝝ vitā ac aliox patrū nitrie egypti ꝓuincie diu⁹ hieronym⁹ cōscripsit. Hilarion ꝙs sctissim⁹ abbas p hec tpa apud cyprū insulam nō longe a salamina vrbe vir sanctissim⁹ viso antonio post aspectū vitā. xij. kal. nouēbris die obijt. Arsen⁹ trē ex senatore romano monachus vita ⁊ miraculis clarus in pallacio theodosij principis sublimis ad heremū scythie pterit. audit: vocē sibi dicentē. Arsen si vis sal⁹ fieri fuge homines ⁊ tace. Ideo in seruicio xp̄i anno vite sue nonagesimoquito obdormiuit in pace. Pastor trē postea matrē sua in heremo nūq̄ videre voluit. Paphnuci⁹ ꝙs abbas apud thebaidā thebaisim

Maria egyptiaca

impudicissimā meretricē ad xp̄m conuertit eā bti omnisq̄ vitā cōscripsit. tandē videntib⁹ monachis ab angelis in celū susceptus est. Agathonē abbatē etiā eo tpe fuisse dicūt q̄ p triennū lapidē ore detulit vt silētij virtutē peiꝝ mereret plureſq̄ alij anachorite vigauerūt.

MAria egyptiaca meretrix ꝓmo appellata: deinde sctitatis ⁊ pnie ac pseuerātie exemplū. quadraginta enī septē annis in heremo pnisq̄ artissimā pegit secum duos panes deportās vltra iordanē q̄ post modicū arefacti quasi lapides obdurauerūt ex q̄b⁹ modicū ad aliq̄s annos comedēs vitā trāsegit. Tandē q̄rto nōs aprīl migrauit ad dīm. cuius corp⁹ zozimas sctissimus abbas sepeliuit.

EUphrosia ꝙs genere ⁊ virtutibus p̄stantissima in monasterio p decē ⁊ octo annos cū incredibili abstinētia atq̄ labore vsq̄ ad trigesimū vite sue annū gmansit. Horū patrū ac mulierū cōplurimoꝝ vitā ⁊ cōuersationē heremiticā diuus hieronymus eleganti stilo cōscripsit.

Anno mundi. 5595. Anno xpi. 394.

Anastasius papa natione roman⁹ patre maximo: post syricū pōtificē imperāte graciano vbis rome eps creat. qui pōtificatu nito rei diuine ca uēs: cōstituit ne sacerdotes vllo modo sederēt. sed curui t venerabūdi starent cū sacrū euāgeliū aut cantaret aut legeret ecclia dei. Neue peregrini maxime aūt trāsmarinitim in clerū reciperent. nisi ḡnq; ep̄or pze se ferret arographa. hoc aūt factū esse aūt ꝓpter manicheos qui tuꝫ in affrica magno in ꝓcio erāt t ad corrūpendā fidē de suis quoq; versuꝫ nutrebāt. Cōstituit itē ne vrbiles t manarie aliq; mēbro carētes in numerū clericor̄ reciperent. Basilicā ḡs (que crescentina vocat) in regione secūda via flaminia dedicauit. Tandē vbi ex sacris ordinationib⁹ bis in vrbe mēse decēbri habitis: p̄sbyteros octo: diaconos quīq: epos dece creasset mortuꝰ t sepelit in cimiterio ad vrsuꝫ pileatuꝫ 5. kal. maij. annos vo tres: dies. x. sedit. Vacat tuꝫ sedes dies vnū t. xx.

Anno mundi. 5603: Anno xpi. 404.

Innocentius huius nois primus papa natione albanus pie innocētio patri ceps theodosij tpor fuit. hic sanct⁹ fuit t multa ad religionē ptinēta trāquillitate impij t bestiolēna principis vsus meditatus est. Cōstituit enim vt sabatho ieiunū celebraret. Et q; tali die xps in sepulchro iacuisset t ei⁹ discipuli ieiunassent. De iudeis ḡs t paganis deq; monachis regulas quasdā tulit. voluit vt ecclia semel ꝓsecrata: amplius no cōsecraret. Cataphrigas aut̄ hereticos quor̄ auctores vt dicimus fuere mōtanus prisca t maximilla ab vrbe expulit. Preterea vo pelagij monachū t celestinū hereticos dānauit eo q; liberū arbitriū diuine gre anteferrēt: t q; dicerēt ad implēda diuina iussa voluntatē p se sufficiētē ee. Basilicā vo gerualij t protasij dedicauit. vestime mulieris impēsa structā t ornatā. Cōstituit itē vt singulis solēnibus festis i eccle sijs ante sacri receptionē par xpicolis daret. demū vbi p sacros ordines q̄ter in vrbe habitos. p̄sbyteros. xxx. diaconos. xij. epos q̄tuor t q̄nquagīta creasset p diuersa loca. mortuꝰ ac sepelit in cimiterio ad vrsuꝫ pileatū. 5. kal. augusti Sedit annos. xv. mēses. ij. diebus quīq. Vacat tuꝫ sedes dies. ij. t. xx.

Zosimus papa natione grecus pie abrahā post innocentū mortuo theodosio archadij t honorij qui p̄m impio succesere tpib⁹ fuit. vir quidē sanct⁹ atq; optimus in multa rerū perturbatione rem diuinā nunq; omisit. Constituit eīn vt diaconi dum celebraret leuas tectas haberēt linostimus. Cōcessit item vt in parochijs cereꝰ sancto sabatho benedicta possent. Vibere aut̄ in publico clericis vetuit t potus publice vendere. In cellis fideliū id fieri posse nō negauit. Vetuit etiā ne serui in clerū reciperent q; huiuscemodi viros liberos t integros esse oporteret. Ferūt tū zosimū misisse ad carthaginēse cōcilium faustinū epm duosq; vbis rome presbyteros vt ostēderet nil vsq; publice agi debere sine cōsensu eccle romane. At zosimus creatis in vrbe roma p̄sbyteris decē: diaconis trib⁹. epis octo. mortuꝰ ac sepelit via tiburtina apud corp⁹ beati laurentij martyris septimo kalendas ianuarij. Sedit annū vnū: mēses tres dies duodecim. Vacat tum sedes dies vndecim.

Anno mundi. 5615. Anno. 414.

Bonifacius primus papa natione roman⁹ patre iucundo p̄sbytero bonorij tpibus fuit. quo pontifice creato orta tum in clero seditio est. Nam duo bonifacius in basilica iulij vbis rome creat. Eulalius in cōstantiniana basilica pontifex electus hunc statim obiecit. Et hoc quartū ecclesie scisma fuisse dicitur. Qō vbi honor⁹ (qui tum mediolani erat) intellexisset instante placidia cū filio valentiano ambo ab vrbe pellunt. Reuocat tū septimo mense post bonifacius. t solus vbis presul constituit. Qui postq; pontificatū pacifice adeptus est Sotheris pape decretū cōfirmauit ne mulier vlla aut monacha scarā tam pallā attrectaret: aut thura contingeret aut adoleret. Neue aliquis sacerdos ante annos. 30. ordinet. Neue seruus aut obnox⁹ vel oberat⁹ in clerū reciperet. Voluit itē ne absentes in iudicio vllo modo aut accusarent aut damnarent. hic inter cetera condidit oratoriū in cimiterio sancte felicitatis martyris. cuiusq; sepulchrū ornauit marmoribus t argento. Mā t patenā argenteas libraru. rr. Et coronas argenteas tres. calices minores duas. t scyphū argenteū librarū. x. Bonifacius aūt vbi ex sacris ordinibus semel habitis: p̄sbyteros t epos creasset. mortuꝰ ac via salaria sepelit apud corpus sancte felicitatis. 8. kal. nouembris. Sedit annis tribus: mensibus octo: diebus septem. quo mortuo clerici quidā eulalium statim ad vrbē reuocāt: q; vel indignatione vel cōtemptu rerū humanarū reuocationē spernēs anno post bonifacū mortuꝰ.

Linea Bumor pontificum

Anastasius

Innocentius

Zozimus

Bonifacius

GRacian⁹ valētiniani semoris fili⁹ post mortē valētis sex annis imperiū tenuit: q̄nis tā ducū ante eū patruo valēte ⁊ eū valētiniano fratre regnaret. vir ab ipsa adolescētia sua militia strēnuus ⁊ religione clarus. admodū ēm iuuenis eū inestimabilē multitudinē hostiū romanis insultans finib⁹ cerneret: fretus xp̄i potētia: longe impari militū numero sese in hostē dedit. Et cōmisso apud argētinā oppidū gallie. formidolosissimū bellū incredibili feliciate cōfecit. Nā plusq̄. xxx. milia alemānoꝝ minimo romanoꝝ detrimēto in p̄lio interfecta narrant. hoc uenięq ei recta fidei cultura tribuit. Cū ambrosi⁹ epūs fuisset electus uniuersa statim italia ad rectā fidē repullulauit quo pacto catholicoꝝ tēpla destructa instaurare fecit. Porro gratian⁹ cū animaduertisset thraciā dacięq tāq̄ gentiles terras possidētib⁹ gothis ⁊ rempublicā in maximo discrimine uideret theodosiū ab hispania reuocāt⁹ cunctis apud sirmiū purpurā induit: etatis anno tercio ⁊ trigesimo agentē. orientisq ⁊ thracie simul imperio p̄fecit. Is oēm fiduciā suā ad opem xp̄i referens maximas illas scythas formidatas cūctis etiā alexandro magno: alanos hunos gothos incunctanter aggressus magnis multisq p̄liis uicit. urbē cōstāntinopolitanā victor intrauit. Icto cum athalarico rege gothoꝝ federe: Interi uo maxim⁹ britānia tyrānidē occupās ac i gallią traciēs apud lugdunū gratianū interfecit: etatis nouē ⁊. xx. annos habentē. quare valentinian⁹ iunior frater metu p̄territ⁹ ad theodosiū in orientē ꝓfugit ⁊ paterna pietate suscept⁹ est. fuit aūt gratian⁹ ūr̄is haud mediocriter instituit⁹. carmē facē p̄bat⁹: ornate loq̄: parc⁹ cibi sōniq ac libidinis uictor.

THeodosi⁹ senior genere hispan⁹ genit⁹ p̄e theodosio matre termācia: interfecto p̄ maximū gratiano: impiū romani orbis obtinuit sol⁹: mālitq in eo annis. xi. cū iā in orientis p̄tib⁹ sex annis gratiano uiuēte regnasset. qui etiā singulari celeritate ⁊ ꝓlixo usus. maximū tyrānū gratiani interfectorē apō aquileiā occidit. hāc calamitatē maximo ipsi martin⁹ uir sctissim⁹ añ p̄dixerat duz britānā militarib⁹ copiis spoliat in italiā ꝺ ius falsq uēnit⁹. Theodosi⁹ q̄s diuino auxilio fret⁹ ⁊ andragatiū maximi comitē: ⁊ victorē eiusdē tyrāni filiū ⁊ arbogastē q̄ valentinianū iuniorē apud uiennā q⁹dolo strāgulauit ac eugenius tyrānos mira celeritate ulus opprimit. Fuit aūt theodosius ꝓpagator reipublice atq defensor: exim⁹ moꝝib⁹ ⁊ corpe traiano similis q̄tū scripta ueterū ⁊ picture docent. Sic eminēs stat⁹ accedit ad disciplinā militarē laus ingenij q̄ plurimū ualent ⁊ religiōis. Nā cū mediolani ingredi ecclam uellet mysteria uisur⁹. pbibit⁹ ob q̄dā facin⁹ (ut fieri solet) ab ingressu ecclie nisi penitaret: ita equo aio tulit ut ultro ipsi ambrosio gras egerit atq penituerit. huic sociata i ꝓtugio flacilla fuit ex qua archadiū ⁊ bonoriū genuit. itaq; q̄nq̄gesimū annū agens etatis i pace apō mediolanū reb⁹ excessit humanis republicā q̄tā filijs relinquēs corp⁹ ei⁹ eodē anno cōstantinopolim trāslatū atq sepultū est.

ARchadi⁹ theodosij magni fili⁹ augustus in oriēte factus. bonori⁹ frater eius in occidēte cōmune imperiū diuersis tm̄ sedibus tenere ceperūt. uixitq archadi⁹ post p̄fixus annis duodecim. uerū q⁹ pater eoꝝ theodosi⁹ ipsis adhuc adolescētulus tres duces reliq̄t uiros potentissimos q̄ curā gererēt. reliq̄tq ruffinū q̄ oriētē. stilconē q̄ occidētē. gildonē qui affricā regerent qui deinceps cupiditate imperādi moti spretis paruulis regnū occupare conati sunt. Gildoni res nouas in affrica moliēti masceleger frater ei⁹ crudelitatē ueritus boiem fugat. q̄ uel uoluere ai uel ueneno post mouit. Masceleger tāta uictoria elat⁹ cū nec deo nec boib⁹ parceret a militib⁹ occidit. Ruffin⁹ uo ab archadio oppressus. Stilco q̄s occidētis tutor imperij collatoꝝ beneficioꝝ immemor ⁊ affinitatis: nā socer extabat bonorij. Regnum ⁊ ipse eucherio filio affectās: ingētia rei publice intulit mala. Nam sepe cū uelere posset barbaros fouit eos. sepe alaricū cū suis gothis uicit. Tandē a gothis superatus cū aurū postularet. Impator indignatus duces misit qui eum interficerent.

BOnorius archadij p̄dicti frater: uir moꝝib⁹ ⁊ religiōe: theodosio p̄i cōsimilis. Is principatu suscepto duz uires reipu. quotidianis ceneret labefactari incōmodis uirū strēnuū ⁊ bellicosum ꝓtantū comitē ad gallias cū exercitu misit. deinde ei gallā placidā germanā suā cūctoꝝ gaudio sociauit. ex qua ualentiniani filiū cōstātius genuit: qui postea reipu. imperū gessit: unde eū apud rauennā in regni cōsortiū adsciuit: qui nec dum septē mēsib⁹ euolut⁹ ex hac luce subtractus est. Inter hec placida augusta a fratre honorio pulsa ad oriētē cū honorio ⁊ ualentiniano filijs p̄fecta. a theodosio augusto archadij alterius germani sui filio honorifice suscepta est. Honorius uo postq cū minore theodosio germani filio annis q̄ndecim impasset cū eis antea cū fratre annis duob⁹ regnasset rēpublicā ut cupierat: pacatā relinquēs apud urbē romā uita exemptus est. corpusq ei⁹ iuxta beati petri apli atriū in mausoleo sepultū est huic soboles nulla fuit.

Sanctus ambrosius

Ambrosius mediolanēsis epūs: patria romanus de cōsulari dignitate vir plane sanctissimus ⁊ olim doctorū sui tpis papnus atq; supremus. post aurēty serā morte ex pagano iudice subito apō mediolanū diuino nutu epūs fuit e cūctis electus: morigq catholico baptismate tinctus presulatq ordinat⁹. subito ei infantis vox insonuit dicēs. Dignus est hic ambrosius vt sit epūs. q ex catheumino xpianus effectus decimo imperij valētiniani anno: nonus mediolanēsiū creat epūs. Cuiq p fide catholica libros graciano impatori porrexisset: ac reuerēcia qua debuerat suscept⁹ est. vniuersa statī ad rectā fidē italia repulluluit. ac oīs cisalpina gallia orthodoxā recepit fidē postea impatori theodosio ambrosi⁹ apō mediolanū ecclie introitū: nisi penteret interdixerit. cui agēte carnalū suoz malicia eius iussu ad diuq boim milia occisa sunt quā admonitionē equo alo tulit. fuit ei ambrosio tāta comitas. moz sanctitas: ingeniū acumē: diuinaq scia vt nō modo viuēs: sed ⁊ vita functus. Italiā ⁊ oēm orbem i sui deuotione ac veneratiōēq pduxerit. qui etiā platoni pbo ⁊ ortu ⁊ infantia atq disciplina psimilis extitit. Cum apes vt platoni subito examen apum facē cōpleuit: ac si in alueolū intrādi ⁊ exeūdi motū facerēt: que ,pdigia ex ei⁹ ore suauitatē dicēdi melle dulciore fluere significabāt qō postea verissime demōstratū est: si eius dicēdi scribē diq dulcedinē contēplemur. Scripsit ei emēdatissimos libros quoz sententie sunt fidei ⁊ ecclie firmissime colūne. In quib⁹ romana relucet fides: q; inter scriptores latinos quasi quidē flos emicuit. Obyt denicq hic sanctissimus presul secundo nonas aprilis.

Martinus epūs

Martin⁹ monach⁹ ⁊ epūs turonēsis vir sanctitate ⁊ pietate clarissim⁹: q sabaudie pānonioz oppido oriūdus: ⁊ in italia tam id est papie nutrit⁹ cū patre suo tribuno militum sub ɔstātio ⁊ postea sub iuliano impatore militauit q̄uis inuitus. tpe vo hiemali p portā cuitatis ambiensis transiēs paupi obuio. arrepto ense clamidē q̄ sibi sola superat in elemosynā largit⁹ diuisit. In qua nocte sequēte xp̄m vidit vestitū. Relicta militia ad hilarū pictauēsem epūm pcexit: se ei⁹ discipline subdiacens. ibi postea monasteriū cōstruxit de quo in epūm turonēses assūptus est. Eius deinde vita tātis exiuit gliosa miraculis vt post aplos null⁹ ei eq̄ pareť. cū trū mortuoz (more xp̄i ibū) meruerit esse suscitator. Tandē anno ꝑmo trib⁹ anastasij pōtificis apud eandē vrbē tercio ydus nouēbris etatis vo sue. 81. migrauit ad dnm. Cuius exequijs cū diuus ambrosius miraculose interfuisset. ⁊ eius sctitatē ⁊ virtute didicisset. de eo ait. beatus martin⁹ ydolatrie erroris tēpla destruxit: vexilla pietatis erexit: mortuos suscitauit: ab obsessis corpib⁹ demonia seua exclusit: ac varijs laboribus languoribus⁹ salutis remedio subleuauit: q; ita pfectus est vt xp̄m texisset in paupe ⁊c.

Theodosi⁹ impator p hec tpa fedus cū athanarico rege gothoz ex tēplo pcussit athanaricus cōstātino polim ad theodosiū venit quē ille mira animi iocunditate ⁊ affectione recepit denicq cū athanaric⁹ vrbem intrasset. ⁊ tā edificia ciuitatis q̄ ornatū ad diem festū pplī frequētiā cerneret: deinceps impatoris regiā ingressus obsequia officiaq; diuersa ɔspiceret: sine dubio inqt. de⁹ terren⁹ est impator. Cōtra quē q̄q; manū leuare missus fuerit: ipe sui sanguis re⁹ existat. Nec mora tū supueniēte valitudine reb⁹ humanis excessit. cui⁹ exequias impator ipse pcedēs digne eū tradidit sepulture. ac vniuerse gothoz gentes rege defuncto aspiciētes virtutē benignitatēq; impatoris theodosij romano sese impatori dederunt.

Claudianus poeta

Claudian⁹ poeta natione hispan⁹ bis trib⁹ apud florentiā ethrurie vrbē i pao existēs duos libros claudianū sc̄s maiorē ⁊ minorē edidit. In q̄bus certe multe extant snie celebres ac notabilia puerbia. Libū q̄s de theodosij laudib⁹ versib⁹ exaratū ferūt. In ei⁹ itē laudē claudiani poete carmina extāt. O mimū dilecte deo tibi militat ether. ⁊ iurati veniūt ad classica vēti.

Prudentius

Prudētiū etiā poetā xp̄ianū virū vtiq; secularium l̄rarū sciētissimū p hos dies claruisse tradūt qui ⁊ nōnulla in diuinis laude dignissima cōposuit. de numero eoz extat liber de martyribus. de origine peccatoz. exameron de trinitate ⁊c. atq; aduersus sumacum idola defendentē librū cōposuit ⁊ quedā alia.

His tpibus fuit appollinaris laodicee syrie epūs vir sane in disputādo vehemēs ⁊ ita acutus vt ausus sit dicere corpus nō aiam a dño in dispensatione susceptum. postea vo cum rōmbus vrgeret aīt cuq quidē habuisse aiam. nō tū ex ea parte qua rationabilis est sed ex ea solū qua corpus viuū reddit. Ad supplementū vero rōnabilis partis ipsum verbū dei fuisse perhibeat. que quidē snia ⁊ a damaso ante ⁊ a petro alexandrino epō explosa est. hinc appollinariste originē habuere.

Sanctus Hieronymus

HIeronym⁹ vir sanctissim⁹ ac doctor celeberrim⁹ sancte romane ecclie cardinalis ꝓsbr nat⁹ ꝑe eusebio oppido stridonis. qđ a gothis eversū dalmacie quōdā pānonieqs cōmunū fuit. Jn toto or be doctrinis ac scia clarus apud bethleem auitatē palestine situs cā radiabat. quātū em̄ iste iuuent ecclias dei vita t scriptis: non utinet dicere cū t vita ei⁹ sctissima oīb⁹ ꝓlucear. t scripta ei⁹ ita in ꝓio t in bonore sint: vt nemo magis legat ab eruditis ꝓsertim: fuit em̄ elo quētissim⁹ t diuersarū lārū penitā t linguarū experientiā habuit: cū romanā adiit vbē in q̄ līs grecis t latinis apprime eruditus ꝑ sbyter ḡs cardinalis ibidē est ordinat⁹. Donatūqs grāmaticū t vi ctorinū rhetorē ꝓceptores habuit. Gregoriū ḡs nazianzenū magistr suū fuisse testat⁹ vt sacrarū scꝑturaꝝ studijs eū eruditet. Jndustriāqs ad hebreos arabicos caldeosqs clementer apices habuit. inde pba tissimor monachor habitū imitat⁹ in syriam ꝓfect. Ad deserta de inde loca quadriēnio ꝓxie exacto ad bethleē oppidū remeauit vbi diserti ssima opuscula scripsit. Jnnumeris ꝓterea libris aplor ꝓphe tarūqs cōstructionib⁹ editis imobilē catholice ecclie turrim quā ꝑsi dor tacula cōsummauit. Danielē in caldaico stilo. Job iuxtū arabico ꝓlocutū in romanaꝝ linguam mutauit. Esdream ex hebreo fecit ro manū. Jmpossibile est de isto viro eiusq; districte, vite t illi⁹ morib⁹ retexere oīa. quadā die aduesperante cū beatus hieronym⁹ cū fribus ad lectionē audiendā sedisset: subito ingens leo tribus claudicans quarto suspēsus pede xenodochij claustra ingressus est. q̄ viso frēs ꝑterriti. ipse veluti aduētū hospiti intrepid⁹ obti cuit. leo pī: lesi quā habebat pedis obtulit plantā vulneratā a sentib⁹. adhibita cura de lesionis ictu cō ualuit. Jnde cepit inter eos vtro atroq; q̄si cōmeatū alī cōmorari. Tandē diu⁹ hieronym⁹ apō bethleē palestine ꝓuinc⁹ honorij t theodosij iunioris expleti nonagēta t octo vite annis ad xp̄m migrauit.

Paula romana

PAula matrona romana mulier sane sctitate admirabilis: t dni hieronymi in xp̄o filia atq; discipula: hoc anno quo t sanct⁹ martin⁹ etatis sue. 56. se xto kal'. februarij apud bethleem in pace dormiuit. Cui⁹ quidē dignitatē mona sticāq; cōuersationē: descriptionē patrie: t ad hierosolymā ꝓfectionē. diuus ipse hieronym⁹ libello quodā: magnis effert laudib⁹. vbi etiā ei⁹ pegrinationē p lo ca sancta būlitatēqs ac cōtinentiā ꝓfusas in pauper beneficentiā: incredibilē patrie tā: hospitalitatēqs ac fidē t aduersus hereticos ꝓstantiā. t ad extremū eius felicē exitū. t in exequijs sanctor cōcursum narrat. eo i libello ipsius filiā custodiam t virtutis heredē cōsolat. Eam denicq; paulā ab agamenone rege ꝓdicto q troiā deleuit traxisse originē aiunt que tradita fuit viro clarissimo iulior familia pere to. Jn cuius tumulo tale inscripsit carmē. Respicis angustū precisa rupe sepul chrū. hospicium paule celestia regna tenentis tē.

Pelagi⁹ hereticus

PElagi⁹ quidā monachus t hereticarcha pessim⁹ e ro ma i anglia ꝓfectus insulā illā oēm execrabili infe cit errore. ꝓdicabat em̄ hoiem sine gr̄a dei saluari posse: t vnūquēqs suis meritis ꝓpriaqs virtute ad iusticiam regi: Jnfantesqs ꝓterea sine originali peccato nasci dicebat: nō io baptizari oportere vt a pcō liberarent. Cōtra quē di uus augustin⁹ cū ceteris ꝓbis viriliter se opponēs libū de baptismo parulor: t aliū librum cōscripsit. t sanctus hieronymus dialogū cōtra eū ꝓscripsit.

Alexius

ALexi⁹ romanus patricius cōfessor dignissimus atqs sanctissimus. xvj. kal'. augusti rome i domo ꝓris sui noie eufemiani senatoris incognitus sub gradu longo exceptatus patientia migrauit ad dñm. cuius exequijs miraculis plenis interfuere archadius t honorius im peratores. pro dño em̄ sponsaꝝ elegantissimā reliquit.

Johānes crisostomus

IOhānes cognomēto crisostom⁹ cōstantinopolitanus epūs hoc tpe: postq; xp̄iane religioni verbo t exēplo atqs doctrina plurimū ꝓfuisset. 6. kal'. februarij in pace dormiuit. hic ꝓpter veritatē t iusticiā defendēdā ab eudoxia t archadio ei⁹ filio iniqs ꝓpulsus iniurijs: si iter ō ꝓpter sctitatē marcias elegantissimos edidit libros t homēes ac epl'as

Cassianus

CAssian⁹ iste monach⁹ cōstantinopolitan⁹ vel scriba iohānis crisostomi diacon⁹: hic nāqs massilā ex cōstantinopoli mittēs: duo ibidē mōasteria cōdidit: vbi multos vtriusqs sexus congregās monachos. inde multa edidit opuscula scz de monachor habitu. Collationes patrū egypti cum eis qñqs habitās digessit. De distinctione monachi ac fine. De pugna carnis aduersus spūm. De tribus antiquis monachor generibus. t quarto nūc exorto similiter pleraqs alia.

Concilium constantinopolitanū

SEcunda synodus vniuersalis fuit cōstātinopolitana: centū quinquaginta patrū gracia ni t theodosij principum ac damasi pape cyrilliq hierosolymitani atq nectarij alexandrini patriarche tpibus. cōtra macedoniū cōstantinopolitanus epm t eudoxiū qui negabant spīmsanctū deū esse. Et hi oēs cōdēnata pfata hereli: quatuor canones statuere. Iste em macedonius patriarchalē sedē furtiue ac tyrānice occupauit. quo depposito nectarius a patrib⁹ electus fuit. postea deū vnū t viuificantē t deū spīmsanctū. t pīs filioq cōsubstātiale declarantes simbolo addiderūt. pterea Ꝺ appollinarē laodicē epm t sabellū blasphemos. t qui similia sentiebāt anathema ptulerūt. Cū carnē xpi inanimatā esse dicebant: sine aīa rōnabili atq intellectu humano t i morte triduana diuinitatē cōmortuā fuisse asserebāt. In pdicta ās synodo theodosius impator resistens patrib⁹: hos psuasionib⁹ seduxit: vt (ignorāte sūmo pōtifice) cōstantinopolitanā sedē in primatū sublimarūt qō postea sentariū discordie fuit

Ydimus alexandrin⁹ a teneris annis oculis captus. t ob id etiā primoz literaz ignarus ita geometriā t dialeticā que magno vsu indigent iam grandis natu cum primis elementis didicit vt pclara quedam opera in mathematicis scripserit. In psalmis quoq t in euangeliū matthei t iohannis t contra arrianos multa edidit. Addiscebat em precibus studia t laboribus cōtinuaq vigilias: vt qō alijs vsus illi conferret auditus.

Radagasus rex gothoz

INgressus tum sub honorio impatore italiā oīm antiquoz pīnūq hostium inter hec acta longe immanissim⁹ radagasus gothoz rex t in totā repētino impetu inuadit italiā ferro ac flāma oia vastabat. Dā fuisse in ei⁹ populo plusq ducenta milia gothoz ferūt. Hic supra hanc incredibilē multitudinē indomitamq virtutē barbarus erat t scytha: qui oēm humani generis sanguinē diis suis xpianare deuouerat. Inuadit illico romam pauor infinitus: fit oīm paganoz in vrbe cōcursus declamat a cunctis. sed hec ideo ppetī qō neglecta fuerūt magnoz sacra deoz: fere in tota vrbe blasphemie ad nome xpi tanq lues aliqua pbris ingrauant. Conducunt a romanis aduersus eū duo pagani duces: gothoz sarus t vridunus hunoz comitus diuinitus radagasus in aspero feslulani montis tugo quo eū fame t siti cōficerent. Rex solus spem fuge sumens: captus a romanis in vincula conijcit: ac paulisper retentus vita priuat. Tanta vero multitudo captuoz gothoz fuisse fert: vt in vilissimarū pecudū modum: singulis asseis passim greges boum venderent.

Alaric⁹ rex gothoz

HUic vero successit alaricus que stilco regni cupidus eū supare posset t voluit t vicit. Verū postremo italiā ingressus eū ab honorio sede qua eius suo exercitu pfligere posset expeteret. Honoriꝰ deliberato pfilio ei galliās cōcessit: q dum gallias pergens ob reparationē alimentoz apud polentiā aliquātulū resedisset. Stilco comes in pniciē reipublice gothos ptentās. belli summā saulo pagano cōmisit: qui ipso die sacratissimo pasce gothis nil suspicantib⁹ sup eos irruit: magnāq eoz partē pstrauit. demū arma accepūt pternūt exercitū. hunc in rabie furoris exercitant: omissa gallia romā contēdunt. cuncta q̄que erant igni ferroq vastantes. Hec mora vrbem romam capiunt deuastant incendunt. Anno eiusde cōdite millesimo centesimo septuagesimo quarto. salutis vo xpiane anno duodecimo t quadringētesimo. hac tñ moderatione vsus est alaricus t clemētia vt suis mādauerit: a cede t sanguine quoad fieri posset abstinere. vtue cōfugientibus ad basilicas petri t pauli parceret. Rex vero tergo die ab vrbe discedens in lucanos t bructos proficiscit. inde in siciliā tranffretare cupientes ppessi naufragiū. Inter hec alaricus apō cesentiā morte subita defunct⁹ est. Gothi eū in busento amne sepelierūt cū multis opibus.

Athaulphus rex

REgē deinceps athaulphū alarici affinē gothi constituētes. qui ob affinitatez t gen⁹ succedit: romā redeūt: si quid reliqui fuit: morte locustarū eradāt. auferētes deinde galliā placidā supioris theodosij filiā sororem honorij. quam sibi athaulph⁹ apud foz cornelij connubio copulauit. que multo post reipu. cōmodo fuit. Nam ad hoc animū mariti subtilib⁹ blandimentis inflexit. vt vltro a romanis cedib⁹ tempatum. In ato ei prius fuerat vrbem romam delere: ac nouā cōdere: eamq gothiā appellare. t impatoribus nomē de se relinquere: vt nō augusti deinceps sed athaulphi vocarent. Mentē eius placida auerit. ac fedus inter eū t honorius ac theodosium iuniorē compositū: qui ad gallias profiscens apud barcilonē fraude suoz occisus est.

Sanctus augustinus

AUgustin⁹ beati ambrosij i fide discipulus: hō certe olim q̄ tum fuere doctissim⁹. hippone i affrica epūs: fidē nr̄am scripsit t disputationib⁹ cū maxime tuebat. fuit aūt natione apher ex honestis parentib⁹: pie patricio: matre monica xp̄tianissima oriūdus: coq̄ ac curantissima diligētia nutrit⁹ in adolescentia secularib⁹ lr̄is apprime erudit⁹: liberalib⁹ disciplinis imbut⁹ quas p semetipm nullo tradē te doctore didicit t intellexit. Inde ex gentilitatis errore in manicheos heresim incidit. In quo p annos nouē pmānsit. Habuit ēq̄ fili ex muliere soluta nocte adeo batū subtilissimi ingenij. q̄ in adolescentia decessit. Postq̄ vo in carthagine rhetoricā mltis annis legisset. Audiēs pfect⁹ rome studiū vigere clam nesciēte matre ad vrbē venit: postmodū mediolanū a symacho pfecto vt rhetoricā doceret vocatus. ad cū loci mater iuxta subsecuta est: vbi t paulo post hab⁹ suus t suffragio diui ambrosij ac doctrina: ad vere religionis viam cōuersus est: t cū filio ab ambrosio die pasce cū esset. xxx. annoz baptizatus est. Et hymnū Te deū laudam⁹ cecinerūt t vsq̄ in finē ambo ediderūt. deinde ad simplicianū abbatē venies de optimo viuēdi modo ptulit: vbi biennio ozionib⁹ t ieunijs vacabat. Inde matris instinctu romā venit: t p etruriā transiens sanctos heremitas apud pisas inuisit. t centūcellas nō paul ab vrbe. rome vo cū manicheis pflixit. e roma pfect⁹ cū matre remeabat ad affricā. Et cū eēt apud hostia tiberina monica ex filij cōuersione gaudio repleta: eū dulcib⁹ alloquijs verbis. Infirmata nono sue egritudinis die defuncta t sepulta est. Augustin⁹ cū frib⁹ suis carthaginē adnauigauit: patrimoniū paupib⁹ erogauit: t i memoie monasterio extructo sm regulā ab aplis cōstitutā viuere cepit. Deniq̄ in hipponēsi eccl̄ia ls inuit⁹ epūs pmot⁹ qua draginta annos supuixit vbi t monasteriū canonicoz cōstituit. Tot aūt libros i oi doctrine genere scripsit: vt ne numerari quidē ne duz legi queant. Tandē cū septuagesimū vite ageret annū obijt. t i basilica diuo stephano dicata sepelit. inde corp⁹ in sardaniā trāslatū fuit. Et regnāte i longobardia luitprādo rege illud ad se deferri curauit ac papie cū honore collocauit.

Monica

MOnica diui augustini mater in oppidis tiburtinis nonis maij anno etatis sue lxvj. migrauit ad dñm. Fuit aūt matrona pia mitis modesta ac pudica t in orādo pcēplādoq̄ deuota extitit. In vigilijs ieunijs t elemosynis elargiendis assidua. Et⁹ aūt sctissimū corp⁹ ibidē a filio pditū vsq̄ ad martini quinti pōtificas tpa p mille t. xx. annos pstitit. verū eo pfulente circa annū dñi. 1429. tercio ydus aprilis inde romā cū ingenti pompa trāslatū. Cui mapheus vegi⁹ laudensis poeta sui tpis laudatissim⁹. t tūc martini pape datarij⁹ mausoleum mira arte elaboratū extruere fecit. t in ei⁹ laudē epigrāma cōposuit videlz. Salue lux matrum: mater sanctissima salue. Salue augustini monica digna parens tc. cū pluribus carminibus laude dignis.

RUffin⁹ aquileiēsis pbr vir clarissim⁹ atq̄ eruditissim⁹ floruit ad quē hieronym⁹ nōnullas dederit epl̄as. in q̄b⁹ eū tūq̄ amicū dulcib⁹ alloquijs verbis t ad cantatis pseuerētiā exhortat. ꝑ paulo post amicitie pseuerātia inter eos destruit: die itaq̄ cū eruditⁿ eēt

LUcian⁹ irrisurus (tsi op⁹ aliqō nō ediderit) m̄ in trāsferēdo de greco in latinū multū laborauit. pbr vir sctitate t scia pāpu⁹: tēpestate hac deo annuēte eū q̄dē reliq̄as stephani pthomartyris t galilelis pauli pceptoris inuenisse aiūt. eāq̄ reuelatione t inuētione (cū esset disertissim⁹ vir) ad oēs eccl̄ias

AGreco hmōi pscripsit: quā scriptionē postea habundi⁹ ꝑ sbyter hispan⁹ latinā fecit ad orosiū ꝑsbyterū.

ALexander lychos hoc est medic⁹ cognomēto sophista: p hoc temp⁹ ob ingenij magnitudinē medicorum princeps habit⁹: tor⁹ mediane disciplinā tribus libris explanauit t alia quedam cōposuit.

REdestinator⁹ etiā heresis p hec tpa serpsit: q̄ oīno affirmabāt nil ad vitam pdesse q̄ bones virtuosos. Est⁹ heraclida pātinopolitan⁹ epūs hoc tpe postq̄ pōtificatū obtinuit⁹ fuisset aptū se eccl̄ie hostē ostēdit. Et cū ex tpe precipuus declamator esset. pdicauit xp̄m hoiem purū fuisse nō deū. vnde t libris quasi de incarnatione scribēs septuaginta duobus diuine scripture testimonijs suo prauo sensui cōfirmauit. Scripsit etiā nōnullos alios tractat⁹.

Eufrosina

Proba mulier

PRoba mulier elegātissima adelphi pcōsulis romani vxor: ꝑ quinq̄ cura virgilij carminū q̄q̄d hystorie i veteri atq̄ nouo legit testamēto t vsq̄ ad missionē spūssancti tam compte cōposuit. vt hui⁹ cōpositi ignarus virgilium euangelistā fuisse credat. Vocauit id opus centonas virgilij in laudē xp̄i. hanc certe laudes quidā eudoxie ascribūt theodosij iunioris vxori.

EUfrosina a pie edocta lr̄is vestē induit virilē ad monasteriū pgens smaragdi nomē sumpsit i habitu monachali sub artissima abstinētia vsq̄ in finē p mansit de qua elegās hystoria in vitas patrū habet

MArina ēq̄ virgo eodē habitu i monasterio latitās marinū se simulauit: oppressione puelle infamata ante fores monasterij in vilissimo contemptu patientissime ad finē vite vixit.

Celestinus papa natione campan⁹ post bonifaciū tpib⁹ theodosij iunio
ris fuit. qui diuino cultui intētus cōstituit. vt psalmi dauid ante sacrifi
ciū amphonatim ab oib⁹ canerent. qō fieri nō cōsueuerat. plecta cīn epla ꝛ
eu āgelio finis sacrificio imponebat. Refert martin⁹ cassinas Judica me de⁹
ꝛ discerne cām meā. qō in pncipio sacrificij dicit er⁹ inuentū fuisse. Graduale
ās huic ascribit. Multa pterea cōstituit que tū in archiuis legebant. Dedica
uit ꝛ basilicā iuliā cui plura dona obtulit. Mādauit silv⁹ gratiano referente vt
oēs sacerdotes scirēt ecclasticos canones. At vbi ex sacris ordinib⁹ ter i vrbe
mēse decēbā habitis: plbyteros duos ꝛ xxx. diaconos. xij. epos. ij. ꝛ xl. cre
asset morit. ac sepelit in cimiterio pscille via salaria. viij. ydus aprilis. Cō
sederat annis. viij. mēses. x. dieb⁹. xvij. Vacat tum sedes dies vnū ꝛ. xx.

Synodus Ephesina

Synod⁹ tercia vlis ephesia magno theodosio iuniore pn
ape: ꝛ pōtifice celestino
iuuenale ās cōstantino
politano epo atq; anti
o collecta fuit: ꝛ habi
ta apud ephesus synod
do. cc. epoꝝ. impi⁹ ne
storij⁹ cū hereli noīs sui
cūq; pelagianis oib⁹:
q̄ dogma illud ppe co
natū euuabāt. cui pdica
bat xp̄m ex maria ho
minē tm̄ ꝛ nō deū natū
eiq; diuinitatē collatā
ee p meritū. cui impie
tati ꝛ cyrill⁹ alexandri
n⁹ epus ꝛ celestin⁹ pōti
fex murmurmodum ad
uersati sunt. vñ diffini
tus fuit q̄ beata maria
virgo vocaret Theotocos id est mater dñi. Et inde oim consensu. xvij. canoni
bus eoꝝ stulticiā impugnātibus damnant.

Anno mundi. 5625. Anno christi. 424.

Sixtus tercius papa natione roman⁹ pīe sixto. valētiniani tpa attigit. q̄
pontificatū iniens a basso quodā reus in iudiciū accersit. Hic aūt cōgre
gata septē ꝛ q̄nquaginta epoꝝ synodo. Ita cām dirit vt ab oib⁹ vno cōsensu
absolueret: dānat bassus calūniator iniquus annuēte valētiniano ꝛ placidia
ei⁹ matre in exiliūq; mittit. cui⁹ pdia nō fisco sed ecclie assignant. Aiut bassiū
post exiliū nō multū vixisse tercio mēse die extremū obijt. Edificauit aūt sixt⁹
basilicā beate marie vginis. q̄ nūc maria maior vocat ꝛ multa dona obtulit.
Inde cū oia q̄ habuerat aut in edificijs aut in ornamētis ecclarū: aut paupe
rib⁹ erogasset. Morit ac sepelit i criptapoie tiburtine apud corp⁹ bti laurentij
Sedit annis octo dieb⁹. xx. Vacat tum sedes dies duos ꝛ viginti.

Leo primus papa natione thuscus patre quintiano hic ob dignitatē ꝛ p
apud doctrinā cognomēto magn⁹: ꝛ dignitate prim⁹ habitus fuit: eo q̄
eloquentia nemini cesserit. ideo in calcedonēsi synodo suma patrū oim admira
tione ꝛ concordia ter sanct⁹ acclamatus est. q̄ ad cōfirmādā fidē multa cōstituit
ꝛ cū esset doctissim⁹ decretales epl̄as plurimas ꝛ omelias ꝛ sermones cōplu
rimos edidit. Ad reparādā vrbē ꝛ tēpla cōuersus. In honorē bti corneij ba
silicā via appia edificauit. Tēpla diffracta restituit: sacroꝝ vasa cōmunita aut
ablata demio renouauit vel ex integro restituit. posteō a mastrū ppe. s. petrū
ꝑdidit. Postremo creat⁹ ex institutione: morit ac sepelit apud sanctū petrū i
vaticano. 4. yd⁹ aprīl. sedit anno vno ꝛ. xx. mēse vno. dieb⁹. 15. vacat dies. 8.

Anno mundi. 5655. Anno christi. 454.

Hilari⁹ papa natione sardus: pīe crispino ad leonis tpa puenit. Is i mul
ta pturbatione rerū: diuinā res intermisit nūq;. Instituit ne pōtifices deinceps successore sibi deligē
rent. que institutio ad oēs ecclasticos grad⁹ ptinet. epl̄as scripsit de fide catholica. tres synodos ꝑfirmā
tes: in cenā: ephesinā ꝛ calcedonēsem. Tria ās oratoria edificauit: duasq; bibliothecas. ad lumā vo mona
steriū i vrbe struxit. vbi ea pegisset q̄ ad optimū pōtificem ptinebāt. tus in extruēdis tēplis ornādisq; tus
etiā admonēdo docēdo castigādo elemosynasue pbēdo creatis pr⁹ de more. 25. pbris: diaconis quinq;:
epis. 22. Sepelit post sanctā vitā in cripta sancti Laurentij apud corpus beati sixti. Sedit annos septem
menses tres: dies decem. Vacat tum sedes dies decem.

Linea summoꝝ pontificum

Celestinus

Sixtus tercius

Leo primus

Hilarius

Theodosius iunior archadij filius: dū quindecis annis impasset cū honorio germano archadij: erepto rebus humanis honorio in imperio confirmat. fultus ti psidio castini magistri militū iohānes vsurpat imperiū: cui theodosius orientale regebat imperiū: q̄ coperto patrui sui honorij funere: mox valentinianū amite sue placidie filiū cesare effectū cū matre sua augusta ad recipiēdū occidētis dirigit regnū. quo tpe iohannes dux affricā quā bonifacius obtinebat bellare posset: ad defensionē infirmior venīēs: valentinian⁹ mira felicitate cū oppressit. Theodosius vo princeps xp̄ianissim⁹ atq; pbrianus imperiū in multa rerū perturbatione accepit t possedit. Nā affricā ferme vniuersam genserico rege vandalorū ablatā amisit. Multas in britānia direptiones passus inde valentinian⁹ totius italie cōsensu impator creatus gubernacula imperij apprehendit. nā suscepīes hostes romani nois in italia cōpescuit. At vo theodosius dū absq; viginti vno annis: quos cū honorio patruo regnauerat: septē t viginti annis imperiū gessisset. ex quibus t cū valentiniano genero viginti quinq; trā segit: apud cōstantinopolim dum ipsius bonos ostrogothosq; regib⁹ resistere curaret pestilencia corruptus interiit: ibiq; sepultus est.

Valentinian⁹ occidētalis imperij gubernator: pace cū genserico vandalorū rege iniit: ac certis finib⁹ affricā sibi ac genserico diuisam vandalis incolē dā dedit. Interim vo dux valentinian⁹ cōstantinopolim profectus: t theodosij filiā in vxorē ducat. Vandali genserico duce cartaginē capiūt ac diripiūt. Attila q̄s dux hec in affrica gererent aim sumēs ad occupandū occidētale imperiū copias vndiq; celeriter collegit atq; iter statim carpit. Q̄ vbi eius intellexisset legatos de pace statim tolosam ad theodoricū regē mittit: vt cōi impensa t parib⁹ copijs bellū i attilā gererent. romanorū ac theodorici auxiliares copie fuere alani burgundiones franci saxones atq; oēs fere occidētales pplī. Tandē supueniente attila in campis catbelonicis plūs cōmittit: pugnatum acriter quousq; nox supueniens incerto auctore finē imposuit. Ad centū t octoginta milia hoīm eo in plio vtrinq; cecidisse cōstat. Et q: virtus semp inuidiā parit Valentinian⁹ impator q̄tū res vocuit pspheros etiā successus primescēs cum gladio pemit. Ita vir bellicosissim⁹ eius t quodā attile regis potentissimi terror occubuit. cui quo pariter t occidēti imperiū saluscq; reipu. corruit. Sed neq; valentiniano mors etiā impune cessit. Nā t ipse anno sequenti a trasila etiā milite: cū. xxx. annis imperiū gessisset cōfossus interiit. e quibus cum theodosio socero viginti quinq; cū marciano quinq; imperauit.

Marcian⁹ anno ab vrbe cōdita millesimo ducentesimo q̄rto: ortū aule pfect impator. Is princeps catholicus fuit: catholicosq; plurimū fauens: qui vt imperet theodosij sororē cū orientis impio vxorē accepit. t attila mortuo eadē nocte p somnū ei⁹ arcū cōfractū vidit. eo itaq; impante imperiū occidēta le ab orientali quasi diuisus fuit. Et intra id temp⁹ germaniā oēm daciāq; sarmaciā t ceteras puincias ad danubiū rhenūq; sitas pdidit romana respublica. hispania q̄s vlteriorē aquitania t vasconia atq; illa eduēsium vesuntionūq; gallie pars q̄ burgundiones anno vrbis capte secūdo ceperūt sunt amisse. Pariter factū est de senonēsi parisioq; francis subiecta. quarū oīm puinciarū nulla postmodū p romanorū impio est recepta. Quo in tpe romani vrbe frequētata Auitū senatorij ordinis romanū delegerūt impatorē. cui quo marcian⁹ mitissimi vir ingenij damnis t periculis occurrere cupiēs. que noui rerū mot⁹ parere cōsueuerunt federa iniit. secundū que respu. vtrobiq; salubriter administrari posset. Interea marcianus cum orientalē rempublicā feliciter adminīstraret septimo imperij sui anno apud cōstantinopolim diem obiit.

Leo post marciani imperatoris interitū apud vrbem cōstātinopolim augustali potit⁹ est dignitate. qui dei princeps sequēti tpe leonē filiū suum imperij cōsortē fecit: hūc leonē vrbs cōstātinopolitana primū ex greca pgenie impatorē habuit: quāq; phibēt aliq̄ nō greca eā: sed bessica pgenie oriundus p cui⁹ tpa (sexdecim nā annis impauit) vrbē romā italiāq; t vniuersum romano principi cōmissus imperiū varij mot⁹ laboresq; agitauerūt. Itaq; primo leonis imperij anno cū auitus rome mortu⁹ esset maiorani quēdā exercit⁹ apud rauennā leone suadente impatorē assumpsit. t anno imperij tercio interfecit apud terdonā cisalpine gallie ciuitatē. Subroga t⁹ vo est illi p romanos seuerian⁹: qui tercio imperij sui anno rome defuncto: anthemi⁹ qui fuerat marciani impatoris gener in impatorē est suffect⁹. Nec interea quiet⁹ fuit apud cōstātinopolim leo. Tādē cū se corrept̄ valitudine moritur⁹ intelligeret: leonē ex mariagne sororē neporē t zenonis isauri filiū instituit imperij successorē. Ipse vo puer leo cū paucis mēsib⁹ imperiū gubernasset zenonē genitorem manu pria coronatum fecit imperatorē. Leo aūt postq; orientale decem t septē annis rexit imperiū diem clausit extremum.

Linea Imperatorum

Theodosius iunior

Valentinianus

Marcianus

Leo

Genfericus rex

GEnſericus vandalor̄ rex q̄uis medio tpe regni sui hiſpanos galloſq; ac romanos cōmouerit. hac tñ tepestate cū bonifacio comes affrice pcuratore: ac beati augustini amatore: sentiēs se nō posse tuto affricā tenere. Cernēſq; sibi pcia lū instare: in pniciem reipublice efferuescēs alanos vandalosq; gentē cū genseri co suo rege ab hiſpanis euocatos affrice intromisit. qui cuncta pene affricā ferro flāma rapinis crudelissime deuastātes catholicā insup fidē arrianā impietate sub uertere. pulsis i exiliū q̄busdā epis bene sentiētib⁹. Sub hac tribue beatissim⁹ augustin⁹ de quo pmissus est hipponēsis epūs: ne ciuitatis sue ruinā cerneret: tertio et⁹ obsidionis mēse: sex t septuaginta annis vite expletis. ex q̄b⁹ quadraginta in clericatu seu epātu trāsegerat: ad xp̄m pgrexit quieto kal. septēbris. Inde genericus carthaginē dolo pacis inuadit. oēsq; opes et⁹ exercitatis diuerso tormentor̄ genere ouib⁹: in tus suū vertit: nec ab ecclīarū spoliatione abstinēs. Igit carthago a vandalis capta est annis quingēt⁹ octoginta t quīq; euolutis: postq; romano ceperat iuri parere: sequēti anno in sicilia trajicēs: magnis calamitatib⁹ afflixit. Idem fecere pictauj t scothi insulā brittanā occupātes. Accitus aūt a brittannis in auxliū et⁹ patricius vir fortissim⁹ t bellicis armis insignis. genitor cui⁹ nole gaudenti⁹ ex vxore tana ciuitate mesie oriundus. qui etiā tras burgundiones nouos tūc primū parētes mot⁹ bello pfecit⁹ compescuit. Francos qui iterato rhenū pas ssederāt gallias irrupturi magna supatos cede repulit i germaniā. t halanos bello acerrimo cepit agitare qui cū danubij accolas populos regesq; habebat nonnullos hunos ad italie inuasionē primus excitauit Cū itaq; primores brittanie romanor̄ legib⁹ moriq; assueti pictor̄ t scothor̄ barbarie pati nequirent. Ad hunc ciuj miserunt pfidia implorātes. vtut et⁹ legionē vnā que mare trāsgressa barbaros multa cede repulit. brittānias q̄dā affuit p romano imperio pseruauit. Inde in gallias reuocauit. Vnde brittāni ab eno destituti ab anglis t saxonib⁹ auxliū petiere: quos hostes deinde nō auxiliares sensere. ab his em̄ oppssi t patriā simul t nomen amisere.

Atbila rex flagellū dei

ATbila de scythia bunor̄ rex pce genit⁹ mūdizico: cui⁹ fuere germani ottar t robas: qui ante atbilā regnū tenuisse narrant: post quor̄ obitū cū bleda germano: bunor̄ successit in regno. Erat vo atbila supbus incessu: huc illucq; circūferēs oculos. vt elata potēta ipso ds in motu corporis appareret. bellor̄ q̄dē amator: sed ipse manu tempans. cōsilio validissim⁹. supplicātib⁹ exorabilis. forma breuis. lato pectore: capite grādiore. minutis oculis: rarus barba: canis aspssus: simo naso. terri coloze. originis sue signa p se ferens. frēm aūt suū bledam vi tū micioris ingenij. cingende muro vrbis budalie operi intentū p fraudē pemit. Inde ostrogothor̄ reges subditos sibi pon⁹q; socios atbila habere cepit. Contrant vero pariter t patrijs eduxit sedib⁹ nō scythe modo populos: sed ad latissimā q̄s danubij ora vndiq; expositos. in quib⁹ nonnulli fuere ardarich⁹ gepidor̄ valemir theodem. r vindemir frēs ostrogothor̄ reges. in arcomāni: quadi: eruli t thuringi. qui ad q̄ngenta armator̄ milia fuisse cōperim⁹. Cū vero copijs quas catbelonia campi clades cōminuerat supplemēto t auxilijs ad primu exercit⁹ magnitudinē instauratis: nō vltra gallias: sed ipsas italiā inuadere cōstituit. In quā ducturus primū illiria sinus ora circāuectus est. t tragurij: sebinicū: belgradum: aderam: sigman: polā: parentij: hemoniā que oppida tunc in marciani imperatoris cura essent nullo firmato pfidio diripuit incendit. Ad arsiā vo fluuiū t tergestinū sinū italie limites nō nihil reperit copiar̄ Obsedit inde aquileiā: sed vrbs validissimis cincta menib⁹ romanoq; pfidio defensabat. ne illic sedendo temp⁹ vsq; quaq; tereret. Immunita regionis oppida expugnauit. Aquileiā deinde quā diu obsederat breui fuit potit⁹. Ingressus vrbē aduso solū eam subuertit. inde mouēs paduam: vincentiā: veronā: mediolanū: ticinū que papia dicit cepit. Romani tūc t ceteri italie populi atbilā qui se flagellū dei: terrorēq; populor̄ dicerat. ac re ipsa ostenderet: horrendo pauore expectabāt. Qō cū leo pōtifex roman⁹ eius nois primus cerneret mestus cōpatrēsq; populis. atq; etiā cohortante valentiniano legationē ad eus suscepit: quē reperit apud mantuam castra habentē. facundus pontifex orando molliuit: effectaq; vt omissa italia ad p pria redire regna pmisent. que res oēm exercitū in admirationē adduxit. scisciātibus vo causam respondisse atbilā fama est. Nō se presulis adductū oratione id fecisse: sed magis duor̄ qui strictos tenentes gladios astabāt. necem sibi ac exercitui cōminātes. Et bi petrus t paulus fuisse creduntur. Igit atbila tali modo a sua sentia repressus: relicta italia pannonias repetit.

VEneta vrbs bis tribus augmentū t originē gloriosā habuit. dum atbila aquileiā obsedit. cū aquileiēses (sicut ostendim⁹ post deuastationē troie carbo em̄ venetos origine troianos fuisse ait) cōcordienses patauini t alij paludes in quas sua miserant frequētauere. t aquis eleuatiora apud riuū alū dor sumq; cui duro a soliditate fuit cognomen tenuere. Sic t ceteri venete puincie populi. pmente metu vbi cūq; potuerūt eisdē in paludib⁹ psederūt. Eā vero puinciā abdua: pado: lacu benaco: alpibus t adriatico mari cōstat terminari: p hūc modū populi amenissimis t vberrimis olim italie solis in regionib⁹ nutriti: patrios autosq; lares cōmutauere. Informē in vliginē stagnaq; omni vel puri littoris sterilitate: si libera sit p securitate electio postponendā: vt nequaq; dubitandū sit illos dei numine coactos: cepisse loca breui futura optima: que tranquillis securisq; rebus nulla prudentia elegisset.

FErūt hoc tpe diabolū psona moysi indutū: multos iudeos decepisse: dū eos ex creta in terrā pmissionis ad similitudinē historie veteris sicco pede p mare reducere pollicet. Multi em̄ ex his falsū moysen secuti in vndis periere. Aūt aūt illos solos euasisse. qui tum xp̄m verū esse deū credidere.

Concilium calcedonense

Synodus quarta vniuersalis caladonēsis sexcentoꝝ .xxx. epoꝝ. hoc ipso anno apud calcedonēsem vrbem auctoritate leonis pape ⁊ marciani principis indicat. Juuenalis ēps hierosolimitanꝰ ⁊ anatholi cōstantinopoli epoꝝ trib⁹. cōtra eutycen cōstantinopolitanū abbatē: asserētē xp̄m post humanā assūptionē: nō ex duab⁹ naturis existere: sed solā in eo diuinā naturā pmanere. Docꝝ vo patrū auctē decreuit credendū duas in xp̄o fuisse naturas: vtq; vn⁹ idē xp̄s de⁹ ⁊ hō crederet. quib⁹ ex sna decretis statim nestorius ⁊ eutyces nephādus hereticus machineoꝝ p̄sul damnat: ⁊ oes manicheoꝝ libri publice cōbusti sunt. Vigint ēps octo canones statuerūt quoꝝ auctor marie sanct⁹ anatholius ep̄s fuit.

Orosius

Paulus orosi⁹ hispanus patria taraconēsis: diui augustini discipul⁹: vir eloquēs ⁊ multarū rez cognitor bis xp̄i bus defuncto ipso augustino romā venit: ⁊ septē libros aduersus gentes edidit. In quib⁹ totꝰ pene mūdi calamitates ⁊ miserias ac belloꝝ inquietudines replicās. Cronicā etiā ab exordio mūdi vsq; ad sua tpa scripsit. Et de ozmista id est de miseria mundi intitulauit. hunc ēps augustinū (p adipiscēda alie rōne) ad hieronymū hierosolymā misit. q̄ dus reduxit etiā quasdā bti stephani p̄thomartyris reliq̄as nup inuētas prim⁹ attulit occidēti.

Johānes damascen⁹

Johānē damascenū monachū optimū atq; doctissimū ac papue insignem theologū. huic etati nōnulli assignant eo q̄ theodosio familiarissimū fuisse tradāt. hic itaq; cū theologus p̄apꝰ haberet: etiā quatuoꝝ sniarū libros edidit quoꝝ principii est Memo deū vidit vnq;. in quibus de fide. deq; xp̄i humanitate atq; baptismo optime pertractat. vbi gregoriū nazanzenū. gregoriūq; nicenum ac dydimū alexandrinū plurimū imitat⁹ est. Jdē aut de⁹ ⁊ hō in duob⁹ libris explicuit. Libros ēps medice artis edidisse fert. In quib⁹ morboꝝ cās describit ⁊ medelas. In hui⁹ aūt viri pecunia multa admiratione digna prudēti⁹ doctoꝝ scribit.

Ursula

Ursula virgo gloriosa: natiōe britanica: filia vnica principis britānie: pulcerrima ⁊ magni ingenij diꝝ nubilis a filio regis ad nuptias peteret: cū infidelis esset patri suasit vt assentiret: ea conditione vt decem virgines etate forma ⁊ genere electas sibi traderet et singulis mille adiungeret: et paratis ad vndecim. M. nauibus: inducias triennij sibi daret. Adductus eis fuit pontifex basilicēsis episcopus q̄ eas romā vsq; pduxit. Jnde gerasina regina sicilie cū ꝓuinciis filiab⁹ ⁊ pulo filio adriano relicto regno cū ea pgens: se vsq; ad martyriū sociauit. Postea cū papa cū eis egressi de vrbe. Ne xp̄iana religio nimis augeret maxim⁹ ⁊ affrican⁹ gēnles iulio cognato eoꝝ principi hanoriū sempserūt. vt cū colonia applicarēt illā multitudinē truncidaret. Ursula igit⁹ apud coloniā germanie vrbē cū vndecim virginū milib⁹ ab hunis sub attila rege militātibus: glorioſissimo martyrio coronat⁹ .xi. kal'. nouēbris migrauit ad supos. Quoꝝ corpa ibidē a xp̄ianis sepulta: mario i p̄cio semp habita sunt. Cū aūt vrsula ob sagittā in eā directā martyrū passa fuit Lozdula timore humano deuicta nocte in naui pmansit. Sequenti die a deo confortata se martiri etiāns occisa est. Et si dubiū erat de xp̄e passionis: de martyrio tñ earū ecclia non dubitat.

Septē dormientiū corpa qui sub decio imperatore inclusi in spelunca martyrio coronati sunt. fusciatati sunt a deo hoc tpe: ad cōfutandū errorē exortū apud quosdā: negantiū resurrectionē mortuoꝝ. Qui postq̄ theodosio impatori ⁊ plurib⁹ aliis locuti sunt: resurrectionē attestātes: in pace dormierunt.

Merlinus

Merlinū anglū patrem insignē ex regis filia monacha: ⁊ incubo demone natū vt nōnullis placet his tpib⁹ fuit ⁊ claruit. hui⁹ mater demēcie regi filia: que inter quasdā monachas sancti petri enutrita virū nūq; cognouisse cōtestata est. Sed aliqñ dixit: visum ei fuit quendā pulcherrime speciei virum eam fuisse amplexatā. Indeq; euanescente grauidā se cognouisse: ⁊ illū tandē peperisse. Et postea in virū magnū euasisse. Hui⁹ aūt merlini instinctu vortigen⁹ britonū rex xp̄i fidē in immensuꝝ aucta. Cui successit frater ei⁹ qui magni arturi pater fuit. Hic aūt merlin⁹ multa obscura reuelauit ⁊ futura pdixit. aperuit enim sub fundamento vbi turris edificari nō potuit lacus esse. Sub lacu duos latere dracones: quoꝝ vnus rubeus populū britonū. alter albus gentē saxonū designaret. ⁊ quis cōflictu suo admirabiliter pugnaret. Arthurū vo quē aptum cognubie vocat: pdixit q̄ ecclie dei succurret q̄ gallicanas pūncias possideret: q̄ romano exercitui terribilē se exhiberet ⁊ q̄ extūꝝ dubiū haberet.

Buda vrbs bungarie clarissima regum sedes: in littore danubij sita: bungaria enim vltra ⁊ citra danubiū latissimas terras occupat: quod citra danubiū est: olim pannonia fuit. que ab oriente mesiam ab occidente noricum habuit. septērionē et danubius. austrum illiria montes excepere: que transdanubiū bungaria facet: pars scythie prius erat: duasq; gentes habuit gepidas qui conterminj germanis fuerunt ⁊ dacos. nō qui nunc daci vocant: quoꝝ rex ad occeanū germanicū: inter sueciam ⁊ saxoniam latissimo regno: sed paludri potiꝰ. nam hj dani melius appellant: sed qui ea loca tenuerunt: que nunc transsiluani occupant vicina walachis in corone specie montibus cincta. In hac parte vngarie que gepidarū fuit adhuc territoriū est quod sepulū appellāt: pro gepudio. Hungaria aūt terra fert: vbi aque riuus habet in quo mersa ferri materia: in cupru vertit. gleba illic frumenti fructifera. auri ⁊ argenti diuites vene: aer salubris: terra opimis cōparanda. nisi sua se vbertate corrumperet. Cum vero hunni in scythia multiplicati essent: in vnū congregati: cōstituentes capitaneos: occidētales regiones ingressi: bessos ⁊ cumanos albos: inde ruthenos: terrasq; nigroꝝ cumanoꝝ. ⁊ vsq; ad riscā flumen teysch puenere. Matrin⁹ longobardus qui pannoniā gubernabat: primo eos repulit. Tandē pacifica possessione pānonice regionis potiti sunt. Anno dñi quadringentesimoprimo Athila qui hungarico ideomate etbele dictus est. ⁊ buda fratre eius superuenit⁹. Athilā in regia dignitate extulerunt. Is in ciuitate sycambria sedem elegit. Et ex innata ambitione ceteras regiones molestare instituēs bledā fratrē suum regiminis participem fecit. Et in sub iectas nationes principē cōstituit. Interea rex hunnoꝝ dum regnū intra pannonias cū fratre bleda vel hu

da gereret. macedoniā mysiā ⁊ achaiā vexaſq; traciaſ: inanitſſima rabie deuaſtaret. Inde cū ſycambrie demoraref. buda frater eiꝰ terminos ſui regnuiis trāſegaſſe ac regnū in cuius abſentia optaſſe accuſatꝰ eſt. Cūq; ſycambriā in receſſu ſuo vrbem athile vocari precepit. Buda vo illā a ſuo noīe budawara appellauit. Quāobrem bledā germanū ſuū regnoq; conſortē ꝓuis manibus peruit. Ac in danubiū precipitari fecit. Inde nouo edicto vrbem athile vocari iuſſit. Hūni id nō obſeruātes illā budawara vocauerūt. Hungari ẽq; vſq; in hūc diem obuda vocant. Theutoni edictū regis magis formidātes: cautatē ob meū etzelburg id eſt vrbem athile vocauerunt. In ſycambria deinde athila quinq; annis quieuit. Speculatores ad varias regiones ordinās. Poſt proſpera deinde tpa buda primaria hungarie condita: que ex parte montuoſa eſt: ſi vrbis ſuū inſpiceas. Cuius loci cōditio ea eſt: vt nec quieq; munitius: nec certe amenius in tota ferme hungaria inueniri poſſit. In ea nōnulla extant religioſoꝝ monaſteria celeberrima. aluſq; publicis priuatiſq; edificiis ornatiſſimis ꝑ ceteris in ea regione vrbiꝰ euaſit clariſſima. Ideo regia dignitate inſignita. ⁊ baſilicis meritiꝰ ⁊ arce pulcherrima: quā arcem preclarā (ſicuti ⁊ alias arces in tota hungaria: ꝑcipue miſcegradiū caſtrū nobile vbi corona regia obſeruaſ exornauit) ita Mathias de coruinis rex hūgarie muro decore ornauit. Cūctis nāc antiqs monumētis ꝓferendū in qua muri craſſiſſimi: ⁊ aule celeberrime eſſe referunſ. hanc ꝑfluit hiſter germanicus fluuius: qui deinde ſeptē hoſtiꝰ pontum influit. Septimū tū pigrū ad paluſtri ſpeciē nō habet: qō annī cōgaref. Priora quatuor ita magna ſunt: vt g lōgitudinem. xl. miliū paſſuū nō miſceanſ equoꝝ: dulcēq; hauſtū incorrupto detineant ſapore.

ARgentina ciuitas vetustissima ac pmagnifica argētaria dicta apud helueticos' ꝓpe rhenū sita. Cum treueris metropolis belge, puincie tpibus abrahe cōstrui cepta sit. inde potētatu aucta. hec vrbs primo sub dominio treuerēsiū fuit. quā postmodū iulius cesar cū vniuersis ꝓuincijs helueticor' t heduor' tra tecto rheno flumie subiecit. Cui ꝓsulē t questorē dedit: qui in ea vrbe camerā romanor' p tributis soluendis pfecerūt. Inde nomē argentine assumpsit. qui vsq; ad imperij inclinationē ibidē pstiterūt. Athila postea egressus de sicambria primo illiricos inuasisse dicit. deinde omni pene germania pagata. ac ciuitatib' t castris que occurrebant subuersis. Intrauit tandē in regnū cōstātie. cui sigismundus rex eiusdē terre princeps circa basileā cū exercitu magno occurit. quē attila cū ol expeditione cōmito t fugato suo dominio subiugauit. A loco illo egressus athila iuxta rhenū argentinā ciuitatē munitissimā (quā romanorū nullus cesar penit' expugnare potuit) obsedit expugnauitq; diruēdo muriū ei' in diuersis locis vt ciuenis aduenientib' sine difficultate via libera t patens introitus pberet. edicēs firmissime ne ipsius mur' rege ipso viuēte repararet: vt eadem ciuitas nō argentina sed ꝓter vrarū pluralitatē: quas in muro ei' fecerat Straspurg vocaret deinde ammoto exercitu de argētina luxonij: bizantij: chalon: masticon: lingonē: burgundiā t lugdunū ciuitates munitas destruxit. Post aliqua tpa cū reges francor' apud helueticos domicilij habuerūt. qui deinde duces in ea pstituerūt. Pater ds sancte otilie nec dum vrbis: sed t puincie ducatū habuit. qui hohenburg t alia cōstruxit. post eū albert' filius t succedentes gubernarūt. Tandē p romanos impatores in libertatē ac ius imperij cessit. A diuo vero materno ꝺ a sancto petro aplo ad rhenanas ciuitates cū euchario t valerio missus fuit. fidē orthodoxam accepit: qui apud eos post obitū baculo petri remsit. ac ecclīam ad sanctū petrum antiquū: appellatā extruxit. Habet hec vrbs preter amenitatē t ciuiū vrbanitatē. templū pmagnificū. t turrim pulcherrimā singulari pstantio cōstructā. Nobilitatē ds p vicina oppida: pergit finitimas vrbes dispersam cū summa cōcordia. ea ciuitas collegit. qui dignissimis ꝓuilegijs liberū magistratū ac rempublicā cū ciuibus p vicissitudinē gubernant. Episcopatū quoq; nobilem habet cui t principes prefuerūt. Ablutē aūt preter rhenū hec vrbs insignis duobus fluuijs nauigabilibus quos rhenus excipit.

De obitu Athile regis hunorum.

PRofectum italia athilā ut p̄missum est: auxilio leonis pape. ⁊ iam in norico superiori que nunc pars austrie: pars baioaria dicit: istanua ducente athilā bonoria valentiani imperatoris sororp eunuchū pellexit: ut sese cupidissimā in vxorē p̄beret: ipsumq; a fratre extorqueret. Id ait magna verborū instantia athila intentauit: imperatorū se nouit: ⁊ tamen homo luxu perditissimus cōtinere nequiuit: quin multis quas haberet: ⁊ secum in exercitu traheret vxorib⁹: aliā (cui ildiconi erat nomen) adderet. Cuius nuptiarū beneficio: mors eum opportuna e medio sustulit. Nāq; post cōuiuiū p̄fusq; hilariusq; celebratū: resupin⁹ alto in sopore cū demersus esset: sanguis e naribus p̄fluens vitalibus oplens meatib⁹ eum necauit. Quod quidē illa nocte scribūt multi cognouisse p somniū apud constantinopolim marciano: cui visum sit videre athile arcū (quo armorū gene re buni in primis vtebant) fractū esse. Et intra id tempus germaniā omnem: daciamq; sarmaciā ⁊ ceteras p̄uincias ad danubiū rhenumq; sitas perdidit romana res publica. Hispania quoq; vlterior aquitania ⁊ vasconia atq; illa eduensium vesuncionūq; gallie pars: quam burgundiones anno vrbis capte secundo ceperunt: sunt amisse. pariter factum est annis sequentibus de senonensi parisiorū francis subiecta. quorum omniū p̄uinciarū nulla postmodum p romanorū imperio est recepta.

Eutices hereticus

EUtices hereticha constantinopolitanus abbas: p hoc tempus suū dogmatizat errorē. ⁊ ne sentire cū nestorio videret diuinā cū humana naturā in idem cōpositū recidisse affirmabat vnūq; factū: nec vllo modo inter se distingui debere. hāc hereſim eius flauianus cōstantinopolitan⁹ ep̄s damnasset. Theodosio annuente synodus ephesina indicit. In qua dioscoro alexandro ep̄o p̄sidēte. eutices ipse iam damnat⁹: exilio relegatur Ebimotheus quoq; hereticus insaniens multos errores disseminauit. Is concilio calcedonensi perpetuo exilio damnatus est.

Anno mundi. 5670. Anno christi. 471.

SImplic⁹ papa patria tiburt⁹ ꝓ̄e castino post hilariū. impante leone secū do: t senione fuit. hic vir scitissim⁹ ac rectissim⁹: Instituit vt null⁹ inuitus in ep̄m ꝑmit⁹ ꝓmoueret. t ne cleric⁹ vllus possessionē b̄ficij a laico recogno sceret: qō postea a gregorio t alijs pōtificib⁹ cōfirmatū est. Romana aūt sedē esse primā oim ecclarū declarat. Urbē ꝑterea ꝑsbyteris in quinq; regiones di uisit. prima erat petri: secūda pauli: tercia laurentij: quarta iohānis lateranen sis: quinta sancte marie maioris. Hic optim⁹ pōtifex has basilicas dedicat. t primo basilicā stephani ꝓtomartyris in celio mōte. basilicā andree apli nō lōge a templo sancte marie maioris t alias. At cū eccl̄ias romana nō instituis solū. verū etiā dotis auxisset. creasset; ex ordine ꝑsbyteros diaconos t ep̄os mouit t sepelit in petri basilica sexto nōs marcij. Sedit aūt annos q̄ndecim: mensem vnū: dies septē. Uacat tum sedes dies sex t viginti.

FElix ⁊ nomine tertius patria roman⁹ p̄e felice ꝑsbytero ex regiōe fasci le: vir diuinus intent⁹ qui cū intelleterat petrū euticianū: quē ob hereſiz in exilio pulsum. instigāte acacio cōstantinopolitano ep̄o tūc demū ab eode reuocatū esse. vñ cōcilio cōgregato sanct⁹ pōtifex fraudē subesse vent⁹ ex auctē sedis aplice ꝯcilio bene sentiēnū approbata. petrū t acacium dānat. In eodē ꝯcilio cōstituit vt accusat⁹ apud iudicē: semp ꝓpter respōsionē darent inducie Instituit ꝑterea vt eccl̄ie ab ep̄is ꝯsecrarent. Idē ēs felix basilicā sancti agapi ti edificauit nō lōge a basilica sancti laurētij martyris. Et cū ex institutione sa croꝝ ordinū quos i vrbe roma mēse decēbri bis habuit ꝑsbros octo t viginti diaconos q̄nq; ep̄os triginta creasset. mouit t sepelit in pauli basica. Sedit annis octo: mēses vndecī: dies decē t septē. Uacat tus sedes dies q̄nq.

Hamercus ep̄s

MAmercus vienēsis ep̄s hisdē tpib⁹ ob scitatē mentis doctrinā magno habet in ꝑcio q̄ inter ce tera sue virtutis monimēta: prim⁹ (vt aūt supplica tiones ēs greci letanias vocāt instituit ob frequētes terremot⁹. qui tū maxime gallias vexabāt. ac ꝓter bestiarū quasdā incursiones. q̄ tus pplm suū plurimū cōtriuerāt. Et hec q̄dē letanie minores dicunt: ad maiorē dīam ēs magn⁹ gregor⁹ in sancti marci festo instituit.

Remigius ep̄s

REmigiū etiā remēsē ep̄s virū scitissimū ac doctissimū hui⁹ tpis⁹ fuis se sūt q̄ dicāt. q̄ clodoueus (vt historie referūt) frācoꝝ regē cū innumerabilib⁹ frā cis baptizauerit. qui ꝓter scitatē mentis cū i diuis scripturis ꝑclarissim⁹ habet. cōmētarios pulcles in nouo t veteri edidit testamento. Septuaginta t eo ampli⁹ cū in ep̄atu explesset annos. Inter cetera sue scitatis miracula facta: puellā a morte corpis suscitasse legit. Obyit aūt anno dñi. 468. kal. octobris.

GElasi⁹ papa natione apher p̄e valerio: vir sanctus q̄ vt ad pōtificatū assūptus fuit. manicheos in vrbe deꝑhēsos exilio dānat. eoꝝq; libros apud basilicā dive marie publice cōburit. deinde diligēs q̄ dei sunt multa cōstituit: q̄ ad ecclīasticū cultū ꝑtinebāt. t primo vt null⁹ bigam⁹ ad sacros ordines (nisi de licētia sedis aplice) ꝓmoueē. Statuit itē vt null⁹ mēbro mutilat⁹ ordinaret ꝑsbyter. hymnos ēs inītos ad imitationē am brosij cōposuit. Et libros quinq; ꝺ̄ cuticē t nestorij edidit: t duos ꝺ̄ arrium Basilicas deinde plurimas i vrbe dedicauit. ostēditq; q̄ libri inter apocriphos forēt deputādi. Hemū cū ꝑsbros duos t triginta: diaconos duos: ep̄os septem t sexagita creasset: mouit ac sepelit i basilica petri apli. xj. kal. decēbris. Sedit annis q̄tuor: mēses octo: dieb⁹ decē t septē. Uacat tū sedes dies septē.

AMastasius papa ⁊ nois secūdus: patria roman⁹: p̄e fortunato anastasio impante fuit. Hic cū ꝓmu bon⁹ t catholicus haberet ab acacio seduct⁹: duz eū reuocare clanculū tentat: clerū a se grauiter alie nauit qui se a cōione pōtificis tuz maxime subtraxit: q̄ etiā sine catholicoꝝ ꝯsensu plotino thessalonicēsi diacono cōsensset: qui tuz acacij errorē imitabat. Hāc obrē ferunt diuino nutu bolem subito morbo corr reptū interysse. Sūt qui dicāt eū in latrinā effudisse intestina duz necessitati nature obtēperaret. Extōica uit (vt q̄dā scriptores referunt) anastasiū impatorē q̄ acacio faueret. hec de anastasio sufficiūt. qui ex sacris ordinibus semel decēbri mense habitis ꝑsbyteris duodecim: ep̄os sedecim creauit. Sepult⁹ est aūt in basilica petri. xiij. kal. decēbris. Sedit annū vnū: mēses. x. dies. xxiij. Uacat tum sedes dies quatuor.

Linea summoꝝ pontificum

Simplicius

Felix

Gelasius

Anastasius

Linea Imperatorum

Zeno

Anastasius

Zeno fact⁹ impator cū leo prim⁹ valitudine corrept⁹: leonē secūdum ex mariagene sorore sua nepotē t zenonis tlauricī filiū ei⁹ imperij dest gnauit successorē. q nō ita multo post grauī morbo oppressus cū fines vite sibi adesse cerneret patri zenoni imperiū reliqt. vel vt alij scribūt mortuo leone zeno cōtinuo augustalē nact⁹ est dignitatē. leone aūt de quo p̄missum est quē pater leo in regni asciuerat ptātem. Mater sua zenonis imperiū formidās occulte clericū fecit. Exigēte vehemēter zenone vt filiū p̄deret: p eo aliū forma sillem obtulit. qui leo deinceps i clericatu ad iustiniani vsq; tp̄a vixit. Ipso q̄s anno augustulus apud italiā aduersus nepotē cū exercitu venies eo effugato. imperij regimē inualit annali circulo euoluto cū rege vandolorū genserico fedus inuīū est ab horesce patricio. hec dum apud romanos gerunt adouacer cū fortissima multitudine ab extremis p̄nonie finib⁹ italiā p̄perare cōtendit. inde aliquātis annis italie t vrbis vsus est ptāte. vñ augustulus in opinabili metu pterrit⁹: spōte miserabilis purpurā abiectis cū vix .xj. mēsib⁹ repub. obtinuisset. Ita romanor apud romā imperiū cū hoc augustulo periit Anno ab vrbis cōditione .dcc.lxx. ab incarnatione dn̄i anno quadringentesimo septuagesimoquarto. Zeno aūt augustus cū p annos .xvij. reipublice p̄fuisset apud vrbē cōstantinopolim vite terminū accepit.

Anastasi⁹ post zenonis excessū anno ab incarnatione dn̄i .cccc.xcij. purpurā induit. hic romani decus imperij. eutichiane hereseos illuuie maculauit. hic clodoueo francor regi eo q̄ ciuitates quasdā a visegothis (q arrianas heresim tenebāt) abstulisset p̄ciosas transmisit tunicā eiq; patriciū creauit: sed postmodū p achacium cōstantinopolitanū ep̄m corrupt⁹ fact⁹ est hereticus. Anastasius itaq; dux in heresi q̄ delapsus fuerat p̄seueraret. duasq; i xp̄o naturas: deitatis videlz t humanitatis eutichiū hereseārchā sequēs denegaret. Hormisda papa q̄ simacho successerat. direxerat enodiū ticinēsem ep̄m. Aliosq; cū eo cōstantinopolim legatos cū catholice fidei inscripto q̄ten⁹ anastasiū ad ecclie redu cerēt gremiū. Is nō solū salubria cor monita sp̄euit: ſ insup etiā a suis aspectib⁹ nō sine cōtumelia expulit dicēs. Nos t pontifex t alijs subere volumus: nō aūt subere: nauiq; fragili impositos mādat ne vsp̄iā p totā greciā ad aliquā ciuitatē accederēt. quā ei⁹ impiam temeritatē diuina continuo vltio subsecuta est. Nā cū iam septimū t vigesimū imperij annum ageret: ictu fulminis percussus interiit.

Hec dum apud romanos gerunt: odoacer sese a vetusto claduq; imperij comite: nouus turbo quē romani cōtra illi⁹ emuli fulcirarūt. Si q̄dē heruli t turingi odoacre viro acris ingenij duce sibi cōstituto ab inferiorib⁹ danubij hostijs sunt p̄fecti. fuerūt aūt hi heruli t turingi exercit⁹ atbile relicte. q̄ hernaco t durith atbile filijs a seipis aliisq; pplis plus supatis: apud danubij hostia cōsederūt. Ipsi itaq; italiā ingressi: aquileiā ad sinistrā relicta: in tarusinos vicētinosq; t inde i bergamos iter flexerūt. Igit augustul⁹ imperator de odoacris aduētu certior fact⁹ misit orestē genitorē suū quē militie magistrū declarauerat quē postea auxilia deseruerūt: cō in vrbē ticinū se recepit. Insecut⁹ illū odoacer vrbe corona cinctā vallauit: recepitq; diu t ptinaciter oppugnatā. Inde cedes ciuiū romanorūq; legionū facta t nedus direpta vrbs ticinū. ſ t cū agro igni ferroq; vastata. Orestē aūt captū placcētiaq; p̄ductū odoacer ipse inspectāte exercitu gladio suffossus interfecit. q̄b⁹ territ⁹ crudelitatib⁹ ceteri italie ppli certatim deditionē facere p̄tenderūt. Odoacer annis .xvij. italie imp̄auerat t ciuitates p libidine gubernabat. Zeno aūt cōstantinopoli imperās theodozico p̄suasit: vt in italiā trāsiret: ab iniustis occupatorib⁹ ciuitates sibi vēdicaret. cō ex tracia mouēs gothos t syrmiū t illiricū italiā petit. odoacri duces sibi obuiā fuere nō p̄cul ab aq̄leia sup̄ fontū amnem vicetores gothi. Tādē i vrbe rauēna odoacrū obsederūt ad extremū pactōe res cōposita fuit. vt sil'socij dn̄ationis cēt. vez hec regni societas nō diu p̄mānsit. cū occultas inter se suspitiones haberēt. p̄uenies theodo-

Odeacer rex

Theodoric⁹ rex

Theodoric⁹ theodomir⁹ ostrogothor rex odoacrū ad cenā iuitatū occidit regq; ex arilena p̄cubina fili⁹ sertodecio impij zenonis anno italie tot⁹ dn̄io potit⁹ est. t sol⁹ cū gothis p italiā dn̄at. fuit ei⁹ dn̄atus nō admodū dura: t si p̄ agror vt nup odoacer duxit t p suis retinuit. Ceter ciuitates p seipas ac p ciues suos gubernari p̄misit. Ipse vo sede regni rauenne p̄stituit: ibiq; inhabitauit septē t trigita annis theodoric⁹ i italia regnauit. vir oim barbarorū mitissim⁹ q̄ t si rauēnā sede regni fecisset. tñ vrbē romā q̄d fieri potuit exornauit. Nam t sepulchra octauij instauravit: t spectacula de more exhibuit: t edificia ac basilicas oleraq; restituit: nubiq; omisit qō ad optimū p̄cipē p̄ueret. at vo vt regnū suis q̄q; stabiliret. t clodouei frācie regis filiā andefledā i vxorē duxit. Et sororē hodotico vandalorū: t filiā suā alterā alarico visegothorū. alterā gundibato i matrimonū collocauit. indeq; paulo p⁹ clodoueo frācor regi socero suo bellū intulit eo q̄ alaricū visegothorū regē generū suū interfecisset: t vasconiā p̄te regni sui occupasset. Ideo cū magno exercitu alpes trāsgressus in vlteriorē gallia ꝫ frācos trāsiunt. ac gallis igeti plus supat. vasconiā iterato recepit. Nec postea i terra segnis ociosusq; p̄māsit. nā t siciliā totā cū oib⁹ adiacētib⁹ regno suo adūxit. t dalmaciā q̄s sibi subdita fecit. itaq; missa gessit dū rex fuit t nomē ei⁹ admodū celebre t gliosus fuit nisi q̄ extremo tpe crudelitat ifamia sōrpt. obsimachū t boetiū socrato. ro. ab eo necatos: tridētū vrbē i alpib⁹ muro cinxit. tādē apoplexie morbo corrept⁹ statī expirauit

TErremot⁹ maxim⁹ apud cōstātinopolim p ānos mēses cōtinuos
hisdē tpib⁹ fuisse dicit. Sed infante quodā monente vt cantaret
ter Sanct⁹ Sanct⁹ Sanct⁹ de⁹ fortis ⁊ imortalis miserē nobis. statī oī-
no cessauit. Qđ quidē verbū postmodū i calcedonēsi cōcilio dicī in ec-
SIgna ąs plurima in celo apparuerūt. In eccl̄esijs mādatū fuit.
ąglone celum videbat ignem. fulgurātes ąs haste vise sunt. luna
fuit obscurata. cometa apparuit apud colosam. riu⁹ denicq; largissim⁹ de
ALcephalon pessima hereſis calcedonēse ꝯciliū impugnā/ fluxit.
tiū p hoc temp⁹ exortū. qui ideo acephali dicti eo ꝙ sine capite. i.
sine auctore habeant. vt ps in canone. i. 4. q. 3. c. acephali. hi ąppe diu
rū fuerāt. ꝓtestatē i xp̄o negabāt. vnā tm i eiusdē pſone nām p̄dicātes.
FEruit ea tēpestate ⁊ elisei offa in alexandriā trāslata esse. ⁊ corp⁹
barnabe ap̄li cum euāgelio eius manu scripto repertum.

MIchaelis archāgeli reuelationē celebrio tā p̄misso pōtificāte apud apuliā i
mōte gargano tercio kal. octobris factā fuisse tradūt. vbi ⁊ postea templus
miris edificijs extructū fuit: eoq; loci ob deuotionē: tantā pplox frequētiā singu
lis annis conuenire dicunt vt nō solum xp̄iani sed ⁊ infideles quoq; ad patroci/
niū sancti angeli implorandū frequentent.

Michaelis reuelatio

EPiphan⁹ papiensis epūs: vir diuina humanaq; sapiētia ꝓtudentissim⁹: his
tpibus apud theodoricū regē ꝓpter eloquentiā ⁊ sanctitatē magno in p̄cio
habitus est: cui⁹ auctoritate ⁊ sanctitate. italia a barbaris vexata liberata est.

SUnt q̄ scribāt germanū altissiodorensem ⁊ lupū trecharen. epos. his tpib⁹
fuisse. q̄ tum multū iuuere xp̄ianā fidē: gētiliū ac pelagianox opa plurimū
labefactatā. Genofeua vgo q̄ germāo p̄ite deo vīgitate deuouit apō parisi⁹ claret

Boetius

BOetius anici⁹ manli⁹ seueri⁹ xp̄ianissim⁹ vir ⁊
psulari dignitate insignit⁹: poetaq; ac pbs cele-
berrim⁹. simachiq; gener. bis ąs tpib⁹ rome clarissim⁹ fuit. hūc ideo manliū vo
cant. eo ꝙ a manlio torquato originē duxisse tradāt q̄ cū vere catholic⁹ esset nec
arrianis (etiā pſepe rogat⁹) obtpare vellet: ⁊ ipse a theoderico rege sub velamen
to affectate libertatis post socerū suū tiranū exulare iubet. vbi postmodū instigā
nb⁹ hereticis ꝓpetuo carceri dānat. In qua q̄dē calamitate cōstitut⁹: ad rectan
dum animū suū. cui in mathematicis doctissim⁹ esset. cithariſtē e nerue p̄m⁹ excogi
tauit ⁊ excidit. q̄ quidē modernis tpib⁹ musicis celebre instrumētū habet. Ibi
dem ąs cōstitut⁹ ad multox vtilitatē p̄clarissima edidit opuscula. de cōsolatione
phisica. de trinitate. ⁊ de vnitate xp̄i. de topicis etiā. Pleraq; etiā ex aristotele trāstulit. hūc denicq; vir opti
mū ⁊ sanctū theoderic⁹ rex cuz in suā oīno flecti nō posset. arrianox rabie cōcitat⁹. post longā carce/
ris squalorē impune tertio senatore augusto anno. s. dñi nr̄i. 520. apud papiā ꝓ catholica fide occidi iuſ
sit. eius corp⁹ ibidē in diui augustini tēplo adhuc habet cōditū. Et sunt qui dicunt eius i cathalago sancto
rum ob eam rem fuisse relatum: ⁊ sanctum seuerinum vocitatum.

Symachus.

SYmach⁹ patric⁹ ac senator roman⁹ orator ac pbs insignissim⁹ his tpib⁹ cū
rome clarissim⁹ haberet: a theodorico rege ob suspicionē affectate liberta
tis apud papiā exilio dānat. ⁊ in carcere p aliqđ tēpus trusit. deinde ab exilio
reuocat⁹: diris supplicijs tandē interfect⁹ est. hic nāq; romanā rempub. sua sapi
entia fulsitq; scriptis plurimū illustrasse dicit: eo ꝙ libroū ep̄larū elegātissimū seri
pserit. in quo hec sua. Semp natura equalib⁹ gaudet.

Fulgentius

FUlgēt⁹ natione aphet rupēsis epūs ⁊ p̄clarissim⁹ doctor his tpib⁹ floruit.
q̄ in sardiniā cū aliis catholicis affrice a trasimūdo vādalox rege ob catho
lice fidei defensionē exulatū missus est. nil ꝓtermisit qđ ad verā xp̄i fidē ꝓmoueret:
vocēdo p̄dicādo monēdo. Edidit ⁊ libros de trinitate. de libero arbitrio. de regu
lis fidei. Scripsit ⁊ ꝛ palagianā hereſim. oīones ąs habuit ad pplos elegātes
q̄dē ⁊ graues. ⁊ p̄sertim de nūtate dñi nr̄i. Scripsit de ynnētia ꝛiugatox suanda
ad theodox senatorē libr⁹ vnū. ad ꝓbā de virginitate seruāda ⁊ plura alia.

Gennadius

GEnnadi⁹ epūs vir greca latinaq; lingua erudit⁹: li
bros de dogmatib⁹ xp̄ianis cōposuit. ⁊ ibidē qđ
cuiq; ad salutē necessariū eēt declarauit. doctrina ąs ac
moribus ecclie catholice multū pfuit. ⁊ diuū hieronimū
imitat⁹ libros de viris illustrib⁹ edidit. Victorin⁹ afri
natione aphtan⁹ arithmetic⁹ insignis rōnē pasce ad cur
sus lune tū redegit. eusebiū ⁊ theophilū ea i re supans
FUit etiā scriptis suis ecclīam dei begesippus vir
doctissimus qui ⁊ monachox regulas composuit:
⁊ sancti seuerini abbatis eleganti stilo vitam edidit.
FAustus aūt apud gallos epūs multa tum scripsit copiose ⁊ ornate. precipue
opus eius laudat contra arrianos scriptum.

Rauenna: ⁊si vrbs vetusta, aurit tamē eam ostrogotha gens. fuit aūt olim oppidū sabinoꝝ: cui nūc rauēnam muris nunc extantib⁹ tyber⁹ impator. qō ifē docent cubicules ad portā eius clausam. que aurea dicit quadrato lapide speciosam. Cū aūt theodoric⁹ rex gothoꝝ ex thracia veniens cum cōiugib⁹ ⁊ liberis. cūctis oībus rebus suis gothos mouens: tandē in vrbe rauenna odoacrū obsederunt. hec obsidio longa⁹ remorata est gothos ꝙ ipsi ab imuio exstimarēt. Jdcꝙ accidit nō loci: gō neqꝫ a mari facilter obsideri rauēna pōt: cū sit in ipso littore cōstituta: neqꝫ a mediterranea regione: cū fossam habeat ex pado derivatā. ac stagnis quibusdā ⁊ paludib⁹ coartet. Jtaqꝫ gothi triennio ferme toto circa illā cōmorati. post pactione facta Theodoricus ⁊ gothi rauennā intrarūt. Jnde aūt ipsam ostrogotha gens cui⁹ rex theodoricus italie ois: dalmacie: hungarie: germanie: ⁊ partis nō parue galliaꝝ dñs. annis duo ⁊ quadraginta eandē incoluit ciuitatē. ⁊ qō costat supbas in ea edes basilicasqꝫ cōstruxit. Vbi ē eius regis monumētum ab amalasuintha filia posiū extra rauēne menia. in quo sancte marie monasteriū est edificatū in rotundo ea rōne appellatū: q⁹ altare mai⁹ eccl̄ie chorusqꝫ viginti capax monachoꝝ ordine vt est moris i stallo psallentiū: vnico atqꝫ integro rotundo lapide conteguī. Valentinianus etiam impator cuꝫ triginta annis q̄ bus impauerat. Jn ea plurimū vite egit menia ampliauit. ⁊ ci⁹ epō duodecim ciuitatū subiecit epos. videls arimini: cesene: forliuij: forī pōpilij: fauēcie: forī cornelij que ymola dicit: bnēqꝫ: bononie: mutine: regij: parme ⁊ placentie: q̄ ciuitates postea sub exbarcatu fuere. ⁊ ci⁹ epm iohannē tunc appellatū pallio ex candida lana vti voluit: quo tunc solus vtebat impator. vnde postea cū romanis pōtifib⁹ rauēnates cō tendere psumpserunt. fuit ꝯs olim exarchoꝝ romanoꝝ sedes: nunc aūt senatui veneto subdita. Populo ꝯs nunc rauēna est infrequens: que viros olim habuit: tum sanctos: tum etiā doctos appollinarē: vitalem: ⁊ eius filios gerualiū ⁊ protbasium. Vrsinūqꝫ medicum oēs martyrio coronatos. Johannē nomine ordine decimūseptimū pontificē romanū. Petrum rauēnatem forī cornelij epm. qui multas sacri eloquij scripturas eloquētissime dilucidauit. Et cassiodoꝝ vrbis rome senatorē: regumqꝫ ostrogothoꝝ epl̄are scripto rē ⁊ post monachū. Genuitqꝫ supiorī seculo rauēna Gulielmū phisicū: quē petr⁹ paul⁹ vergeri⁹ notissimū amicissimūqꝫ sibi hoiem magnus effert laudib⁹. Genuit ⁊ eodē tpe iohānē grāmaticū: rhetoricēqꝫ doctissimū: quē solit⁹ dicē fuit Leonard⁹ aretin⁹ oī in re: ꝙ pontissime in hac vna grauissim⁹ locupletissimusqꝫ testis fuisse primū. a quo eloquētie studia tātope nūc florēt. a. lōgo postliminio in italiā fuerunt reducta.

Rauenna

Anno mundi. 5695. Anno xpi. 494.

SImmachus papa natione sardus: patre fortunato: mortuo anastasio pō/ fex creat: nō sine magna discordia. Nā dum pars cleri simmachū apud basilicā cōstantinianā pontificē decernit: pars altera apud basilicā marie in via noua Laurētiū in loco demortui anastasij subrogauit. Sedato igens i sena tu t populo romano buffaniā diuiso orta est. vñ oīm ꝓsensu: cōcilū rauēne in/dicat. discussaq re ꝑte theodorico, simmach⁹ tandē in pontificatu cōfirmat. q certe magna clemetia vsus. laurētiū cōpetitorē nuteriuis epm dedit. Simma chus vo manicheos tuz ab vrbe expulit. eorq libros ante fores cōstantinia/ne basilice cōcremauit. basilicas vo multas aut ornauit: aut a fundamētis ere xit. paupib⁹ q̄s ad basilicas petri t pauli habitacula extruxit: curauitq ne q̄d eis deesset: qō ad victū ptineret. amator eīm pauper fuit. Redemit t captiuos in diuersis puicijs multa pecunia. Cōstituit itē vt die dñico vel natalicijs mar tyrū caneret hymn⁹. Gloria in excelsis deo. Tul postremo omisit qō ad oipotē tis dei gloriā ptineret. Creatis deniq duobus t. lxxxx. pīsbīris: diaconis. xvj. epīs. ex q. babitis de more sacris ordinib⁹ mortuos ad basilicā petri sepelit. .14. kal. augusti. sedit aūt ānis. xv. mēs. vj. dieb⁹. xxij. vacat tum sedes dies. vij.

SEdima quintū fuit inter simmachū t laurentiū vt pmissus est. nec anno q̄r to post cleria quidā sedinonib⁹ gaudētes. adiumentib⁹ festo t pro bino se natorij ordinis viris: laurentiū reuocant. quia ex re indignat⁹ rex petrū altini eīm romā mittit: qui pulso vtroq sedem teneret. Nec simmach⁹ habita centū t. xx. epoz synodo: t obiecta cōstanti aio diluit: t oīm sententijs obtinuit: vt laurenti⁹ t petrus maloz oīm capita relegarent. Orta aūt ob hanc rem tanta sedatio rome est: vt multi tum ex dero: tum ex populo passim cederent: nec sa/cris virginib⁹ parcerent. Oppriminf eo tumultu gordian⁹ pīsbyter vir opti/mus ad vincula sancti petri. nec finis tante cedis facta fuisset. ni faustus cōsul clericus miser at⁹: cōtra probinū tanti mali auctorē arma sumpsisset.

HOrmisda papa natione campan⁹: patria frusinone⁹: patre iusto: hic pon tificatu iuuto hortante theodorico, pincialē synodū in vrbe habuit: o mi nūq ꝓsensu eutbica anos iam antea improbatos damnauit. In ea q̄s synodo multa cōstituit: t primo vt nullus solēniter penitens decetero ad sacros ordi/nes ꝓmoueret. Voluit itē xp̄ianoz nuptias nō occulte sed publice fieri debe re. Vetuit ꝓterea sacerdotib⁹ t alijs: ne altaria in ecclesijs cōsecratis erigerent sine spāli epi licentia. hic grecos reconciliauit: clerūq coposuit. francoz rex ei dona ꝑciosa obtulit: delata t dona tum aurea t argentea: delataq euāgelia cū tabulis aureis gēmis distinctis a iustino impatore vongracia. Ornauit t tē/plū beati petri theodoricus rex trabe argentea mille t. xl. librarū. Certauit t hormisda munerib⁹ cū his principib⁹. Locauit eīm ante altare cōstātiniane ba silice coronā argentā librar. xx. cantharos argenteos sex. His demū ex sentē tia pactis cū ordinibus ex more. mortf ac sepelit in basilica petri. viij. id⁹ au/gusti. Sedit annis nouē. dieb⁹. xvij. Vacat tum sedes dies sex.

IOhannes eius noīs prim⁹ papa natione thuscus: patre cōstantio ortho doxe fidei diligentissim⁹ obseruator. vt tandē hereticoz nomē extingue/ret arrianos expulit: eorq ecclias catholicis assignauit: quā quidē rem theo/dericus egre fer ēs. iohannē pontificē theodor⁹ duosq agapitos oratores ad iustinū mittit: qui eū adhortarent vt arrianos restitueret: sin secus oēs eccl̄as catholicas demoliturus. ꝓbemgne accepti legati. primo cū flectere iustinū nō possent ad lachrymas versi petētes vt pernture italie sbueniret. eo piū boiem pepulē vt arrianos suis legib⁹ viuē sineret. iohānes rauēnā ad theodericū re dies in carcerē ꝓpere coniecit. ac pax abfuit dn eū stati occideret: adeo in boies exarserat t fide t morib⁹ cū iustino sentiētē. Periit tñ sctissim⁹ hō i carcere pe/dore: situ t inedia. Ptr⁹ tñ tria restituit cimiteria nereī t achillei: felicis t adau cti: t priscille. ferūt corp⁹ ei⁹ ex rauēna ad vrbē delatū: sepultūq in basilica pe tri. vj. kal. iunij. Sedit annis duob⁹. mēs. viij. Vacat tus sedes dies. 38.

Anno mundi. 5713. Anno xpi. 514.

FElix ci⁹ noīs quart⁹ papa natione sam⁹: patre castorio. Post iohannis pontificis felicem vitam ionē: rei diuine curam gerens patriarchā cōstan tinopolitanū ecclianatē a fide anathemate notauit. vir q̄s optim⁹ multa in vr be extruxit edificia. t maxime cosme t damiani templū: qō adhuc extat. basilicā q̄s sancti saturnini via sa/laria incendio consumptā. Hic inter cetera sue sanctitatis opa turta doctrinā beati iacobi apli. mādauit in firmos ante obitū inungi. Deniq habitis de more sacris ordinib⁹. vbi pīsbyteros quīq t quiquagīta ere asset. diaconos quatuor. epos nouē t viginti. mortf ac in basilica petri sepelit quarto idus octobris. an nis quatuor sedit: mensibus duobus. diebus tredecim. Vacat tum sedes dies tres.

Linea Impe ratoꝝ Justinus senioꝝ

IUstin⁹ senioꝝ anno ab incarnatione dñi cꝫgẽtesimo octauo decimo: pmo anastasio hereticoꝝ augustali potit⁹ est solio. Is cū imperiū accepit: ortodoxe fidei amatoꝝ ꝛ ꝓtectoꝝ acerrim⁹ fuit: ac statim nūcios ad pōtificē mittit: q ꝛ sedis apl̄ice auctem cōfirmarēt: ꝛ pacē ecclesijs oīb⁹ exhiberēt: quantū p religionē cōcederet: ad hunc ob cām reintegrande fidei direct⁹ ab hormisda pōtifice vir sanctitate ꝑcipuus germ⁹ capuane vrbis epūs digne suscept⁹ est. Multoꝝq dubia coꝛda in fide solidauit: vt tandē diligētissimū fidei obseruatoꝛē se ꝓfiteret: hereticoꝝ nomē ꝑ vrb⁹ extinxit. ꝛ q̄marie arrianos oēs ex cōstantinopolitana vrbe expulit: atq; eoꝝ ecl̄ias catholicis assignauit. qō q̄dē theodoꝛic⁹ rex (ea labe infect⁹) egreferēs simmachū ꝛ boetiū roꝝ ꝓsules vt ꝑ missus est papiā relegauit, ac iohānē pōtificē romanū i carcerē misit. eo q̄ iust⁹ nus catholice pietatis defensoꝛ honorifice suscepisset eū. simul cū socijs carceris afflictione pemit. Sed hāc ei⁹ imanissimā crudelitatē mox alia diuersio diuina secuta est. nā nonagesimo octauo post facin⁹ die: subita morte defunctus est cui⁹ aiam solitari⁹ quidā apud lipparā insulā vir magne virtutis aspexit. inter iohānē papā ꝛ simmachū patricū deduci: ꝛ in vulcani ollam q̄ ei loco ꝓmta erat demergi. Et vo iust⁹ admodū senex cum augustalē dignitatē annis .xj. administrasset: iustiniano sororis sue filio impatore designato: apud cōstantinopolim in pace quieuit.

Clodoue⁹ rex francie

CLodoue⁹ francoꝝ rex prim⁹ xp̄ian⁹ childerico patre ei⁹ morte sublato in regnū successit: ꝛ regnauit annis .30. vir vtiq; potēs ꝛ armis strēnuus crotbildem childerici burgūdionū reg⁹ (que childericū frater su⁹ gondobald⁹ occiderat) filiā ꝓhuc modū accepit vroꝛē. Audierat clodoue⁹ crotbildē forma egregiā: virtute etiā puellas id etatis ꝓtare: missis nūcijs ꝛ secrete exploꝛauit an sibi matrimonio vellet copulari: puella cui reg⁹ fama ꝛ regni potētia esset nota: cōsensit: eaq; i spōsione id solū est pacta. vt cū ipa esset xp̄iana. Clodoue⁹ q̄ cū suis frācis idolatra erat: fieret xp̄ian⁹. Gundebald⁹ burgūdie rex patru⁹ ei⁹ ei tradidit. quā? q̄ vo pacta vroꝛi clodoue⁹ de baptismate suscipiēdo in scripo nequaq; seruauerit tri duos filios ex ea susceptos xp̄ianos fieri ꝓmisit. Nō multo posteaq; crotbildes accepat vroꝛē bellū gessit aduersus gundobaldū vroris patruū ꝛ burgūdiones quo i bello ciuitates ꝛ oppida ligerim inter ꝛ sequanā annes sita suo adiunxit imperio. Interuētu tñ vroris sedato. Alter⁹ q̄ nīos duraūt ānos suscepit aduersus alemānos. Cū q̄ gēte non min⁹ q̄ sua viris fortib⁹ armisq; instructissimā ꝓlio suos i fugā cōuersos vidēs: memoꝛ est fact⁹ ꝓmissionis quā multocies reḡsit⁹ vroꝛi seruare neglexerat ꝛ ipsaꝫ plij aduersitatē ob id solū sibi accidē suspicat⁹ est, hinc deo celi ꝛ terre: quē crotildis vroꝛ ꝓdicaret vouit illi⁹ cōsilio ꝓbuisq; acquiescere: si sui ꝛ strato hostili exercitu victoriā obtineret: tātaq; mox facta est cōuersio: vt q̄ multa cede afflicti ꝛ vi repressi ꝓmo fugiebant franci: hostē repellerēt ac cede cōmissa in fedam cōuerterēt fugaꝫ. alemannis in deditionē acceptis. Clodoue⁹ eis tributa imposuit q̄t annis ꝓsoluēda: ꝛ in francia reuersus. vigesimoq̄nto regni sui anno a sancto remigio remēsi epo cū oī francoꝝ multitudine baptizat⁹ fuit. Ac deinceps francoꝝ regnū augeri cepit. Respirāte deinde aliquātulū repuplica xp̄iana. Clodoue⁹ pulsis arrianis hereticis, ꝛ catholicos reduxit. ꝛ parisioꝝ ciuitatē regni caput constituit in qua post mortē deuit. vroꝛq; eius regina bonis opib⁹ pollēs: apud vrbē turonicā plena dieꝝ ad dñm migrauit. delatiq; fuit inde coꝛp⁹ paris⁹ a filijs ei⁹ hildeberto ꝛ lotharioꝛ: iuxta clodoueū magno honoꝛe sepulta.

Amalasiuntha regina

AMalasiuntha filia tūc vidua: theodorico rege gothoꝝ sine ꝓle viri defuncto. cū athalarico ei⁹ nato i regno successit. Erat vo athalaric⁹ admodū puer: utaq; cura atq; gubernatio tota regine incūbebat. Statim igit regina pueri gubernationē suscipies: liꝛis latinis eruidendū ꝛ moꝛib⁹ informandū curauit. Ipa vo seuere admodū gubernationē exercebat: phibēs gothoꝝ iniurias: supra seru cū prudentia vsa: ꝛ patris decreta: mala ꝑsentiri emēdauit. ꝛ boetij ꝛ symachi filijs bona paterna in fiscū delata restituit. Acclamātib⁹ aūt gothis filiū nō liꝛis sed rei militaris disciplina regē suū imbuendū esse. Is igit vite lasciua in varias egrotationes ꝓlapsus. decimooctauo etatis anno defunct⁹ est. Amalasiuntha vo seditionib⁹ gothoꝝ diu vexata: mortuo filio athalarico quo cū molestē tulit. theodatū cōsobrinū suū regni ꝓsoꝛtē fecit. Erat aūt theodat⁹ ita grecis ꝛ latinis liꝛis edoct⁹: vt ꝛ tpoꝛ suoꝝ hist oꝛiā elegāter scripserit: ꝛ platonicā disciplinā optime calluerit. Segnis tñ ad res agendas habebat. Is ergo ad regnū beneficio regine assumptus: statim ingratitudinē ostendit. eam q̄ captū in vulsini lacū insulā relegauit. Hec phidia multos gothos ꝓturbauit. inde eam occidi ꝓmisit: ac filiā ei⁹ in vroꝛē ac regni sociam accepit: qui ꝛ posmodū quicq; annis regnauit. Idq; impator iustinian⁹ egre tulit. hec inter cetera sua edificia patri suo monumētū supbissimis edificijs extra rauennam extruxit. quo in loco nunc sancte marie monasterij edificatū habet. qō monachi sancte iustine nunc incolere dicunt.

IOnysius abbas ꝛ doctoꝛ egregius per id temp⁹ laudat eo q̄ rome computū suum: id est pascalem calculum mira ratione composuerit.

SEuerus q̄s epūs treuereñ. vir omni sctitate insignis hac tēpestate claruit. Et sanct⁹ victoꝛin⁹ epūs mās? silieñ: qui filiū manuchas regis persarū a demonio liberauit. Et cuthbert⁹ epūs lugdonensis.

Concilū aurelianense

COncilū aurelianēse tercīū tēpestate hac clodoueī regis iussu indictū. qō quidē sanctorū mediolanī cōgregasse dicit: quo i loco etiā quatuor alia cōcilia fuisse cōgregata dicunt. Primū sub beato siluestro papa. auctore marino epō. Secūdū auctore aurelianō epō. Tercīū hoc idē mediolanō epō auctore. Quartum auctore albino andegauensi epō. Quintū bonorato burdigalensi epō auctore qō ꝓbatur in decretis. xv. di. c. sexto. synodus.

Arturus rex

ARturū britanorū regē t qdē ēstatissimū ꝓ tpa regnū suscepisse ferūt virū sane bellicosissimum atq; fortissimū. q t lorica pulcerrima vtebat. Regi qdē tāto cōdigna: ß t in capite aurea galea i qua draco sculptꝰ videbat. Clipeū q; aureū p̄ se ferre faciebat. in q dei genitricis imago depicta videbat: vt eā sp aduocatā suā in mēoriā in oī re reducere posset. Lanceā p̄terea ardua latāq; t cladib⁹ aptā quā quocūq; ibat secū deferri faciebat: t gladiū habuisse t portasse dicit. cū quo q̄drin gētos t septuaginta viros vno p̄lio cū interfecisse phibet. hūc virū xp̄ianissimū fuisse ferūt: t fidē catholicā ampliasse. ac qō plura regna sibi vēdicauerit. Quāobrē t rotūdā mensā apud cornubiā quātatē instituit Tandē in p̄elio cum multas hostiū strages dedisset: t ipse vulneratꝰ in insulā defert. unde sublatus nusq; cōparuit. quē t nunc vlq; britones exspectare dicunt.

Cassiodorus

CAssiodorus monachꝰ rauennēsis vir quidē doctissimꝰ bis tribꝰ ob claritatē eiꝰ doctrinā magno fuit in p̄cio. qui cū primū cōsul esset t senator. diuino tactꝰ spū res mūdanas sprexit: t monasticā vitā cōplexus est: sed ante monachatū theodorici regis italie cācellariꝰ. t ex pte eiꝰ multas epl'as edidit ad personas diuersas de negotijs secularib⁹. t ad agitandū intellectū psalteriū luculēter exposuit. Deinde cronicā insignē de pōtificib⁹ atq; imperatorib⁹ cōpilauit. In qua p̄sertim de theodorico rauēne rege cōtemporaneo suo multa cōscripsit. Edidit p̄terea librum de ratione animę t librū de orthographia.

Priscianus

PRisciānum q; eruditissimū grāmaticū atq; ꝑsum patria cesariēsem: boiem certe greca t latina lingua doctissimū ꝓ hoc ipm tempꝰ apud cōstātinopolim floruisse traditur. q cū grāmaticoꝝ oīm princeps haberet. ea i facultate puncta edidit opuscula. Nā de partibus oratonis ad iulianū patriciū cōsulē libru edidit. Similiter t de cōstructiōe: deq; accentib⁹ alios libros edidit. De naturalib⁹ q; questionib⁹ ad cosdre ꝑsas regem volumē egregiū scripsit. Atq; de cosmo graphia libellū cōposuisse fertur.

Arator tē

ARator sacē romane ecclie cardinalis diaconus t poeta laureatꝰ hac tēpestate mira floruit eloquētia. q inter cetera ingenij t virtutū suę opa aplōz actꝰ versu exametro exornauit: atq; alia elegāter cōposuit.

BRandanꝰ denicq; hibernēsis abbas sctissimꝰ ꝓ hec tpa ob eximiā sctitatem atq; doctrinā maxio i p̄cio habitꝰ fuit. de q etiā admiranda scribunt. Pater trium multum monachorum extitit.

FLoruit circa illud tempus sidonius appollinaris apud auernoz vrbem ex p̄fecto factꝰ epūs vir fm seculi dignitatē nobilissimꝰ. t liberali disciplina eruditissimꝰ. vir aūt ingeniosus coturnate eloquētie multas difficiles epl'as scripsit.

Brigida virgo

BRigida virgo sanctissima natione scothica imperante seuiore iustino refulsit sanctitate t miraculis admiranda in scocia de xp̄ianis ac nobilibus orta parentibus a puericia bonarū rerum studijs inoleuit. pudicitie ac sobrietati semper intenta. a matre missa vt de vaccarum lacte butirum cōgregaret. pauperibus distribuit. mater fructū laboris postulans. facta oratione: ceteras cooperatrices in abundantia prevaluit. quā cum parētes despōsare vellent. ad epm machillā nomine perrexit qui pallū album t vestem candidā super caput eiꝰ imposuit. unde suā virginalē coronā dño offerebat. vocatꝰ messoribꝰ cū tota prouincia pluuia exundaret. in eius messem gutta aque nō cecidit. Leprosis ab ipsa petentibus cerusiam in potum. Cū illa nō haberet: aquā puram benedicens: cōuertit in cerusiam optimā ac illis tradit. Lapidē in salem cōuertit. cuidam ab eo sal postulanti. Ceco nato oculos restituit. Multa alia miracula fecit.

Benedictus abbas

Benedict⁹ abbas italicus: monachoꝝ oim pater: his tribus dispersos monachos ī vnū collegit. atqs diuino spū illustrat⁹ eis regulare vitā cōposuit. Ei⁹ sctissimi viri vitā insignē ⁊ miraculā clarā bea⁹ gregoriꝰ scribit Fuit itaqs bñdict⁹ ex nobili genere in pulcra nursie ort⁹. Verumtū igit a seri ptoris celebratū est nursie nomē: gō quidē oppidū libertate: sed in pmis beato benedicto monachoꝝ pre alūno clarissimū. Ibi etatē moꝝ trāsiēs nulli voluptati assensū dedit. Inde rome liberalib⁹ ītarum studijs traditus fuit. Sed cū in eis multos p abrupta viciorū ire cerneret: eius quē quasi ingressu mūdi posuerat pedē retraxit: ne in pcipitū tot⁹ iret. Despectis itaqs ītis studijs: relicta domo rebusqs paternis: soli deo placere desiderās: delecta loca p aliqt temp⁹ incognit⁹ incolunt. Est aūt in latinoꝝ regione super⁹ celsus in montib⁹ sublacū velut plin⁹ appellat sublaqueū: nobile nunc oppidū lacu eiusdē ⁊ tm̄ prisci nois īmunēs: redditqs vtriqs fama celebratū. bti bñdicti ibi magis diuturna cōuersatio qs ei⁹ toto orbe notissimū ibidē edificatū magnifica opis monasteriū. Cernit ibi ī dextra amenis ripa ab ipo sublaci lacu ad vsqs varronis mansus: saxeo ī monte diuer⁹ aquarū q formis partim in eo inclusis modo: partis altū defossis: partis sublimi fornice muroqs exaratis romā qdragesimo miliario veniebāt. Vir aūt dei ad eūdē locū pueriles q ab vrbe roma. xl. milib⁹ passuū abest ī artissimo speculo trib⁹ annis excepto romano monacho hoīb⁹ incognit⁹ mānsit: ⁊ artissimā vitā variis tēptationib⁹ duxit. cui⁹ virtutes vt clarescent postea in castro casinū. qō clarū appellat: ⁊ magne vite meritis ⁊ apicis virtutib⁹ effulsit. Fuit aūt hic sanctissimus vir inter cetera virtutū monumēta pphetico spū illustrat⁹. quo multa futura ⁊ occulta cognouit. cui⁹ fama totila ostrogothoꝝ rex dilect⁹: vt tēptaret ei⁹ sctimoniā scisse famulū indumēto mentit⁹: alū in regio apparatu pmisit: quē statī cognitū vir sanct⁹ ls sordide vestitū ad se in monasteriū vocauit: ⁊ q illi erāt ventura pnūciauit: mouē animis regibus dēdo moriet. inde eū ī sūma veneratiōe habuit. pluraqs alia sctitatis signa oīndit papue ī vase vitreo ī q venenū vino mi scuerūt frēs: vbi signo crucis edito ruptū fuit. Obijt tandē in dño anno salutis. 556.

Monasteriū casinense

Ordo monachoꝝ bti benedicti ortū habuit nō longe ab aḡno abrucij ciuitate ī mōte casino vbi olim casinensis ciuitas fuerat: postea monasteriū casinēse toto orbe celeberrimū extructū fuit. Diu⁹ enī bñdict⁹ monachis p⁹ extructū mōasteriū regulā ⁊ optimū modū viuēdi prim⁹ dedit: q̄uis lōge añ illū mōachi plurimi fuerūt. cū tñ sanct⁹ vir diu ī solitudine virtutib⁹ signisqs fulcresceret: multi ob dei famulatū ad eū ꝯgregati sunt: vt inde. xij. mōasteria ꝯstrueret. In qb⁹ statuit p̄ib⁹ duodenos mōachos deputauit. Postea multos discipulos cōgregauit quoꝝ ope totū ferme orbē obtinere meruit. Ex eis⁹ clarissimo ordine cū plurimi tū sctitate tum scia emersere viri. Illāq regulā pmū mōachis nigr⁹ ptulit Eā tñ nōnulli postmodū cōplexi sūt monachi, quoꝝ de nūero fuerūt asterac̄en. a diuo bernardo plimū aucti. cā malduc̄en. cluniac̄en. celestini. mōns oliueti. nou⁹ ordo. siluestrini. ⁊ q bīuliati appellant. hi oēs ⁊ alq plurimi q̄uis diuerso habitu: diuersisqs ꝯstitutionib⁹ inter se dissentiant. eā tñ pfitent regulā dignissimā atqs approbatā. In germania q̄s ī eode ordine differētes sūt. cū melliflue ses: castellēses ⁊ burffeldēses ī ea vigēt. Idē q̄s ordo cū a fūdatoris sui regulāb⁹ institut⁹ plepe declinasset: non modicā reformationē anno salut. 1409. apō paraniā vrbē ī mōasterio sancte iustine sumpsit: ⁊ eoꝝ institutiones eugeni⁹ q̄rt⁹ pōtifex approbauit. Tradūt aūt ex his sctissimi pris ordinē ad. 24. sūmos pōtifices emersisse. Cardinales vo: 185. Archiepos ⁊ epos. 1464. Abbates insignes. 5070. fuere. atqs canōizati mōachi (vt iobes. xvij. scribit. 5555.

Scolastica

Scolastica germana diui bñdicti ab infantia deo dicata: quā fr semel ī āno vise ꝯsuecūrat cū certo die ī laudib⁹ dei sacrisqs colloqtis vsqs nocte tps pertraxisset: accepto cibus cū repetē mōasteriū airet. soror sctā mōtal⁹ petijt vt secū maneret: de celesti vite gaudijs locutura: q extra cellā manere nō se velle dicēt: ad ei⁹ pces tāta pluuia ac coruscans erupit: vt nec cū fribus suis extra limē pedē mouē potuisset. ītā totā nocte insomnē p sacra spirital⁹ vite colloqa duxerūt. Sequnti die cū vir sanct⁹ ad mōasteriū redijsset: p⁹ triduū in cella eleuat⁹ ī aera oculis vidit sororis sue alas de corpe ī colūbe spē celi secreta penetrare. Ps ei⁹ glie ꝯgaudēs: ei⁹ obitū frib⁹ nūciauit quos illico misit vt sacrū corp⁹ ad monasteriū deferrēt. at in sepulchro qō sibi pparauit sepelirēt. quo facto petiit vt quoꝝ mens vna semp fuerat in dño. eoꝝ q̄s corpa nec sepultura separaret.

Bonifac⁹ eius nois secūdus papa: natione roman⁹ patre sigisbūdo post felicē imperāte iustiniano fuit. ⁊ vt quidā affirmāt. nā sine cōtentione pōtifex creat⁹ fuit. nā ⁊ dioscor⁹ diuso bissarā clero. in demoriū felicis locū subrogat⁹. Exagitat⁹ aūt clerus hac seditione diebꝰ octo ⁊ viginti morte dioscori a tanta pturbatione tandē liberat⁹. vñ bonifac⁹ ad cōfirmādā ecclīaz ꝓuersus instituit ne quispiā sibi in ep̄atu successorē eligeret. qō postea multi pōtifices ꝓfirmarūt. Instituit itē vt i demoriū locū alter pōtifex li fieri posset tercia die sufficeret ne dilatio seditionē faceret. diuisit ⁊ populū a clero dum celebraret Teneturqꝫ qꝫ neqꝫ ciuili neqꝫ criminali causa ep̄s apud ciuilem iudicē aduocari posset: Ar cum in pontificatu sedisset annis duob⁹. dieb⁹ duob⁹. morit⁹ ⁊ i basilica petri sepelit⁹. Sedes aūt mensib⁹ duob⁹ tum vacat.

Anno mundi. 5723. Anno christi. 524.

Iohānes secūdus papa: patria roman⁹: patre ꝓiecto ex celsimōte iustiniani tpe fuit. qui statim vbi pōtificatū iniit. anthimū ep̄m dānauit: qꝫ in arrianā heresim declinasset. Sunt qui scribūt hunc ep̄m constantinopolitanū fuisse. Justinian⁹ vo sedē romanā veneratur⁹ bissatū ⁊ cemetariū eōs romā cum muneribꝰ mittit. quo ⁊ romanū pōtificē suo nōie salutaret. ⁊ munera hec bti petri tēplo offerret scyphū aureū circūdatū gēmis libraz sex. scyphos argenteos duos librazꝫ duodecim. calices argēteos duos librazꝫ quindecim. Johānes aūt pōtifex de quo pauca admodū scribūt historia. morit⁹ vbi ex sacris ordinib⁹ semel habitis p̄sbyteros quindecim. ep̄os vnū ⁊ viginti creasset. Sepelit⁹ qꝫ in basilica petri sexto kal'. iunij. Sedit annis duobus: mensibus quatuor. Vacat tum sedes dies sex.

Agapit⁹ papa: patria roman⁹: patre gordiano p̄sbytero ecclie sanctoz iohānis ⁊ pauli pōtifex creatus: a theodato statim ad iustinianū mittit. ⁊ infensus qꝫ amalasuntā athalarici matrē in insulā lacus volsinensiū relegauerat interficiqꝫ iusserat cui⁹ mulieris interitū iustinianus egre tulit. Agapitus itaqꝫ eo missus ac benigne ⁊ honorifice susceptus. cū pacē impetrasset. ab imperatore tentat⁹ vt eutbicianą opinionē ꝓfirmaret. Verū cū iustinianus ab ea re hoiem sanctissimū abhorrere cerneret. ꝓbus minas addit: tum agapitus. Ego inquit ad iustinianū xp̄ianissimū p̄ncipē venire optaui: sed diocletianū inueni: quē xp̄ianoz hostem fuisse cōstat. hac libertate loquēdi ⁊ dei nutu iustinianus permot⁹: ⁊ fidem catholicā amplexus est: ⁊ pulso anthemio constantinopolitano ep̄o qui eutbicianą heresim tuebat⁹: mēnam catholicū in eius locum suffecit. agapito cōsecrante: qui haud ita multo post constantinopoli morit⁹. cuius corp⁹ loculus plūbeus clusum romam defert: ac in basilica petri sepelit⁹. Sedit aūt mensib⁹ vndecim. diebus vndeviginti.

Anno mundi. 5733. Anno xp̄i. 534.

Siluerius papa natione campan⁹: patre hormisda ep̄o. theodato iubēte pōtifex creat⁹. cum antea nō regū: sed imperatoz auctoritas interuenret. plus aūt valuere theodati minaz qꝫ vereri rō. morte eiꝰ his clericis minat⁹ est. Interea instigante vigilio diacono cui romano ⁊ apocrisiario theodora augusta syluerio imperat addatis etiā minis vt pulso mēna ab vrbe cōstantinopoli anthemiū reuocet. id cū recusaret scribit ad belisariū mulier vt pulso siluerio in eius locū vigilium suffician. Belisarius aūt rei bellice intentus. rem autonine vxori sue cōmittit. que suboznans a vigilio testibus qui affirmarent siluerium vrbem romā gothis hostibus ꝓdere voluisse. hoiem coegit se abdicare pontificatu. ac posito pallio: cuculla monastica sumere. qui in pontium insulam in exiliū missus non sine opinione sanctitatis morit⁹: vbi annū vnū: menses quinqꝫ: dies duodecim in pontificatu vixisset. Vacat sedes dies sex.

Vigil⁹ papa: patria roman⁹: patre cōsule: imperante iustiniano pontifex creat⁹. instabat tuz theodora vt cōstantinopolim ꝓfiteret anthemiūqꝫ restituet: cū id negat se facturū ideo adiuuāt⁹ q̄busdā romanis ad ꝓstantinopolim pduc⁹. vbi theodora tētare cepit vt id p̄staret. cui ille: malle se q̄uis supplicii pati mādit: qꝫ iniuz iure factā mutare. vnde ita cesus est vt paulū abfuerit qꝫ in tuz occideret. fugiēs itaqꝫ i tēplū sctē eupheme qō haud peul aberat. intra crassatorib⁹ trahit⁹. ⁊ iniecto i colle eiꝰ fune: tāqꝫ latro p totā vrbē vsqꝫ ad vesperā trahit⁹. deinde carceri inclusus pane ⁊ aqua aliqꝫdiu vitā duxit. ita patiēter ⁊ equo aio: vt sp diceret se etiā peiora meritū si digna p peccat⁹ pena irrogaret⁹. inde instare narsate cū romanis vigil⁹ reuocat⁹ cū syracusas i ficilia puenisset quē tot malis: tot curis occidē nō poterāt: ex calculo morit⁹. eiusqꝫ corpus romā defert ⁊ apud sanctū marcellū via salaria sepelit⁹. Vixit in pōtificatu tū rome tum alibi annis. xvij. menses sex. dies sex ⁊ viginti.

Linea Būmoꝝ pontificum

Linea Imperatorum Justinianus

Justinus⁹ sororis iustini filⁱ⁹ romanoꝝ principū maxim⁹ augustalē adeptus est principatū: q̄ mox vt imperialia iura suscepit ad reparationē rei publice statⁱ⁹ aīm intēdit: ⁊ augustⁱ⁹ romanū felici sorte regebat imperiū q̄ ⁊ bella pspere gessit: ⁊ in causis ciuilib⁹ mirificⁱ⁹ fuit. Hāc p belisariū patricium ingentē virū pfas fortiter deuicit: ⁊ vandalox gentē capto eox rege gelismero vsq; ad internitionē deleuit. Affricāq; totā post annos. xcvj. imperio romano restituit. Rursusq; belisarij viriⁱ⁹ gothox in italia gentē capto virigis eox rege superauit. Mauros q; post hec affricā infestātes: eoxq; rege atbilā p iohannē exconsulē mirabili virtute pstrauit: pari etiā modo vt alias gētes belli iure cōpressit: quā ob cām ꝑter honox olim victorias vt alamanicus: gothicⁱ⁹: alamicus: vandelicus: affricanusq; diceref hōe hec nola meruit. Extruxit q̄s idē princeps intra ꝯstātinopolim vrbē ipsi dño q̄ est sapia dei patris templū q̄ greco vocabulo agiā sophiā id est sanctā sapiam nōiauit. Cui⁹ opus adeo cuncta edificia excellit: vt i totis terraꝝ spaciis huic silē nō possit inuenire. Erat em̄ hic princeps fide catholicⁱ⁹. in opib⁹ rectⁱ⁹. in iudicijs iustⁱ⁹. Jōq; oia ei ꝓsperrebāt i bonū. Leges etiā romanox ꝑū plurimas nimia erat ⁊ inutilis: dissonāna nimia bili: breuitate coartat. Cū em̄ imperatorē tāta ꝯstat ingenij: tāteq; doctrine fuisse: vt mirū nō sit: si leges romanas sparsas ⁊ icōpositas i ordinē ad vtilitatē hoim redegerit. Hac em̄ i re ꝯsilio ⁊ opa iohānis patricij tribuniani theophili doctorbei vsus est: q̄ tuꝝ doctrina ⁊ aucte insignes habebāt. Immēsuꝝ nāq; illud librox pelagⁱ⁹ (q̄ vsq; ad duo milia pene libros erāt extēse) coaceruans simul ab vrbe cōdita vsq; ad hec tpa tot iudicijs. in quinquagita libros titulatiꝝ digessit: quos nūc digesta: nūc pandecta appellāt q̄ oēm ciuilē doctrinā ꝓtinēat. Idē q̄s legū epitomen fecit librox q̄nor in q̄b⁹ breuiter vniuersax leguꝝ textus comprehendit. has aūt leges institutiones vocat. Dicam⁹ etiā iustiniani codicē vbi oēs cōstitutiones ꝓcipū que vtiq; i multis voluminib⁹ habebāt. intra duodecim libros coartauit. Inter hec iustinianus maxim⁹ ac diuini ingenij vir cum imperasset annis. xxxviij. vita decessit Et iustinus minox apud ꝯstātinopolim rempublicā regendā suscepit.

Concilium Constantinopolitanū

Quinta synodus habita est apud cōstātinopolim. iussu agapiti pōtifi. ac iustiniani imperatoris: iā diu inchoata tpe vigilij anno salutis. 538. pfecta fuit. Cōtra theodoꝝ ⁊ oēs hereticos. q̄ affirmabāt beatissimā virginē mariā solū hoiem: nō etiā deū ⁊ hoiem peperisse. quo quidē in synodo statutū est: vt bēā virgo maria dicereꝰ q̄ deū nobis suo partu edidisset. Ibi q̄s pfuerunt eutithices archiepⁱ⁹ cōstantⁱ⁹: ⁊ appollinaris patriarcha alexandrinⁱ⁹ cū vigilio papa qui oēs. xuij. capitula anathemauit. ādo scripserūt ꝑ pdictū theodorū ⁊ socioꝝ ei⁹ blasphemias. declarātes virginē gloriosaꝝ vt ꝓmissus est deū ⁊ hoiez peperisse. Cui synodo vniuersalis ecclia auctoritate maximā cōtulit.

Belisarius

Belisarius patricⁱ⁹ vir in armis strenuus belli dux a iustiniano imperatore cū ingēti multitudine cōstitutⁱ⁹. primū persas aggressus est: qui trāsgressus romanoꝝ terminos: eoꝝ regiones grauiter populabant: quos magnis ꝓlijs fudit. atq; ex voluntate ꝓcipis cōstantinopolim triūphans ingressus est. Interea ad affricā quā iā multis annis vandali possidebāt a iustiniano cū exercitu belisarius missus est. q̄ mox ꝓlio cū vādalis cōmisso eoꝝ magnas copias fudit. Regēq; ipoꝝ gelismerū capiēs ꝯstātinopolim misit. Carthago q̄s post annū sue excessionis. lxxxvj. recepta est. Inde iustinianⁱ⁹ belisarium multis tam ꝓlijs gloriosus aduersus theodatū dirigit: vtq; etiā italiā a gothoꝝ seruicio liberaret. belisariⁱ⁹ itaq; dux aliquātū tpis apud sicilā moꝝ faceret. Rex gothoꝝ theodatⁱ⁹ extinctⁱ⁹ est. huiⁱ⁹ in loco virigis successit. Cōceptas q̄ ꝑ theodatū belli vires in virigem cōuertit. Egressus ex sicilia ad campaniā: neapolim venit: quā tandē p vim capiēs ingressus: nō etatē nec sexui parcēs plures perimēs cuncta rapinis diripiēs. indeq; egrediēs romā ꝓperauit quo ingresso gothi q̄ i vrbe morabant noctu egressi: relictis patēt⁹ portis: rauennam fugiunt. Belisariⁱ⁹ aūt supuenturū virigim cū magno exercitu ratⁱ⁹. menia vrbis ꝑ tpe vallo ac fossa celerrime munuit virigi supuenīte cū exercitu: ad centū q̄nq; milia hoim secū duxisse fert. Interim belisariⁱ⁹ auctis copijs cū p annū integrū ⁊ dies nouē menia vrbis tutatⁱ⁹ esset. egredi cōstituit virigis copijs suis diffidēs incensis castris rauennā ꝓficiscit. eo belisariⁱ⁹ ꝓperat virigim in vrbe captū cōstantinopolim secum ducat quinto anno posteaq; in italiā venerat.

Vitigis rex gothoꝝ

VItigis goth⁹: obscuro genere inter eos nat⁹. his tpib⁹ vigēte adhuc theodato rege apud romā rex creat: ⁊ quinq; annis regnauit. vir certe rei militaris scia p̄dit⁹. qui regno suscepto theodatū obtrunicare fecit. quo mortuo rauēnā ꝓperauit ⁊ oēs gothos dispsos p italiā cōgregauit. ⁊ neptem theodorici ex amalasiunta neptē vnutā vxorē duxit. que vitigis ignobilitatē plurimū contempsisse dicit. hic aduersus belisariū romā cū ingēti exercitu venit. Gothi vrbem obsidētes vniuersa p circuitū direptionib⁹ ⁊ incēdijs absumūt. quoscūq; romanos reperūt gladio extinguūt: cuncta sacra loca denudātes. impugnātes continue vrbē: sed caute belisarij defensaꝝ industria. Augebat insup rome famis penuria. tanta siquidē p vniuersū mūdū eo anno maxime apud liguriā fames excreuerat (vt vir sanctissim⁹ datius mediolanēsis antistes retulit) q̄ plerecq; matres infeliciū natoꝝ mēbra comederēt. cū p annū ⁊ dimidiū gothi romā obsedissent demus territi rauennā redierunt. Vitigis vo coacto rursus in vnū magno gothoꝝ exercitu cū belisario cōflixit. factaq; maxima suoꝝ strage in fugam cōuersus est. Quē iohānes magister militum cognomēto sanguinarius noctu fugientē psequens vinum comprehendit. Romāq; ad belisariū adduxit. patrata belisarius victoria constantinopolim redijt. secum vitigim deferens: quo viso iustinian⁹ valde letatus est. Cūq; nō multum post patriciatum effectus. administratione illi iuxta psarum terminos tribuit. Ibiq; vitigis degens. vitā finiuit. ac sic quasi gothoꝝ regni finis fuit.

Totila rex gothoꝝ

TOtila q ⁊ baduilla dict⁹ vltim⁹ ostrogothoꝝ rex. capto vitigo gothi trāspadani ebelpidaꝝ sibi regē cōstituūt. q eodē anno perimit. Cui successit ran⁹: ⁊ ipse nonduꝝ anno expleto iugulat⁹. debine sibi baduillā q ⁊ totila dicebat in regnū ꝓficiūt. Moxq; collecto vndiq; exercitu: vniuersas rursus italiā inuadunt. Exinde p campaniā viriq; dei benedicti cenobiū uer facientes puenunt p que lucaniē ⁊ bruciorū fines regiū ꝓficiscunt. Nec mora siculū trāsgressi fretuꝝ sicilią inuadūt. unde ōs romā petunt. cūq; obsidionib⁹ circūcludūt. que tātā tunc famis penuria ppessa est. vt p magnitudine inopie: natoꝝ suoꝝ carnes comedē vellent. sessis nimiū ro. nec valēnb⁹ mēnia tueri. Totila a porta hostiensi vrbē ingressus est. q parcere romanis cupiens p totā nocte buccinā clangē iubet q̄ se a gothoꝝ gladijs aut ecclesijs tuerent: aut q̄busq; locis occulerēt. habitauit aliquāto tpis cū romanis ōsi pater cū filijs. hāc illi vt videt ai benignitatē (q nimie antea crudelitat⁹ exteruerat) bti patris bndicti que olim adierat monitio cōtulit. Elapsi sunt ab vrbe aliq̄ e numero senatoꝝ cōstantinopolim affuturi ꝓperāt. q̄b⁹ calamitatib⁹ roma subcerē princip̄ narrant qui status narsen eunuchū suū ⁊ cubiculariū cuꝝ manu valida mittit. Is ad italiā venies magno cuꝝ gothis certamine cōflixit. Quib⁹ ad internitionē pene cōsumptis regē totilā qui tā decez annos regnauerat interfecat. vniuersāq; italiā ad reipu. iura reduxit. ac sic septuagesimo secō anno postq; theoderic⁹ italiam adeptus fuerat Gothis deletis eoꝝ nomen euanuit. Nam qui prelio supfuerāt nō gothi sed itali vocari voluerunt. eo q̄ in italia nati ⁊ enutriti essent.

Narses eunuchus

NArses iustiniani eunuch⁹: quē nōnulli scribūt bibliopolā ꝓmo fuisse. inde cū in cubiculū suū accepisset impator. cognita bois virtute eū in ordinē patriciat⁹ ascuit. Pietatis em religionis: misericordie: munificētie: gratie: postremo vnicū exemplar tuis oīb⁹ erat. Is igit calculan⁹ imperialis accepti auxiliarib⁹ copijs ab alboino longobardoꝝ rege cū longobardos federatos haberet: q̄ manus adriatici sinū in italiā trāsuecti socijs romanis pugnā inierūt cū gothis q̄b⁹ ad internitionē deletis: cū ⁊ totila apud busellā male pugnās occidit. ⁊ theias in ei⁹ locū suffect⁹. Nō longe a nuceria fortiter oppugnās virtute narsetis oppressit: onerati igit longobardi multis muneribus ad ꝓpria victores redierūt: ⁊ pannoniā possederūt. Inde sophia vxor iustini instigānb⁹ q̄busdā delatoribus: q̄ narsetē oderant: boiem ab italia ad se cū ignominia verboꝝ reuocat. videlz vt eunuchus ad lanā ⁊ pensa rederet. ferens id iniquo aio. Narses rīdet se talē ozsurus telā que inextricabiles errores emulis atq; inimicis suis pstaret. Itaq; odio metuq; exagitat⁹ in neapolim secedēs: legatos mox ad longobardoꝝ regē dirigit: vt paupera pannoniā rura desererent. ⁊ ad italiā cunctis repletā diuicijs possidendā ventirēt. Simulq; multimodo pinoꝝ genera alia rūq; rerū species: quas italia ferat est mittit. quatenus eoꝝ aduenientes alios possit allicere. Narses inde romā regressus ibidē nō post multū temp⁹ ex hac luce subtractus est.

Patricius epūs

PAtricius genere brito prioꝝ tpe archiepūs scotoꝝ ordinatus: p. lx. annos sanctitate ac doctrina totam insulā hibernie ad xp̄m cōuertit. ⁊ plures mortuos resuscitauit. captiuos ꝓpijs impensis redemit. ecclesias multas extruxit. ⁊ plura milia hoim baptizauit. verum cum hanc gentem ferinam reperisset: neq; se credere velle dixerunt: nisi tormenta maloꝝ ⁊ gaudia beatoꝝ cernere possent: vt rebus visis certiores fierent q̄ promissis. apparens postea dūs post ieunia ⁊ oōnes ei euangeliū ⁊ baculum tradidit: ⁊ in desertū locū eduxit. foueam rotundā extrinsecus obscurā ostendēs vbi p diem naturalē penitens vere ab oīb⁹ peccatis purgaret. ⁊ hec tormēta ⁊ gaudia videret: vbi ecclīam cōstruxit ⁊ canonicos bti augustini constituit: ⁊ clausem ad foueam dedit. Quo tpe multi ingressi se expertos testati sunt. quoꝝ relationes iussit in ecclesia annotari. Ideo locus ille purgatorij patricij nuncupat.

Signa terribilia noctu visa sunt: apud italiam anno dñi. ccccl.xx. Ignee eñ acies i celo apparuerunt: ⁊ sanguis stillauit a nubib⁹: humanū ḡs sanguinē ꝺ postea effusus est significa rūt. Ac deinde pmanat imbrib⁹ plib⁹ dieb⁹: tāta aḡr vi auct⁹ est tyber vt ma gna strage ppli būliora loca sbmerge ret. ⁊ sili mō i aliis ciuitatib⁹ ⁊ loc⁹ ac

Ī fluuie alia forma viri cadit. ⁊ mulieris repētes apparuerūt a mane vsq; ad nonā: cuius ceteris pl⁹a vsq; ad lumbos. aliā partē aqua tegebat. Ferunt ḡs montem saltum in gallia magnus sonitum dedisse ⁊ inde casum eum basilicis ⁊ hominibus mirandum demū dedisse.

Sanct⁹ leonardus

Leonard⁹ vir sanctissim⁹ natione gall⁹: de ciuitate cenomanor⁹ oriund⁹ de sacro fonte a remigio leuat⁹ est: ab eoq; salutarib⁹ imbut⁹ disciplinis ꝺ ep̄atū renuit relict⁹ oīb⁹. In quadā silua ciuitati lemonice vicina habitās: vbi aula regia venationis cā erat cōstructa. cū regina partu ibi pclitaret. leonard⁹ in nemore inuētus: a rege introduc⁹. fusa aūt ob p̄ces regio ōione ad dēū impetrauit regi duplex gaudiū. matrē eū ple salua. Ideo rex sibi de auro ⁊ argēto offerens: q̄ rēnuit: admonēs vt paupib⁹ erogaret. Sed spaciū nemoris optauit: q̄tus rex totū dare vellet: solū accepit quātitatē quā cū suo asello noctu circuire posset: vbi monasteriū cōstruxit: ⁊ ei duob⁹ aduncis monachis i abstinētia multa degeba Locū nobiliacū (eo q⁹ a rege nobili dat⁹ fuisset) appellauit. vbi multis miraculis chorusc⁹. ⁊ quicūq; i carcere nomē ei⁹ inuocauerunt mox ruptis vinculis libi ri exibāt. Demum octauo idus nouembris multis clarus virtutib⁹ migrauit ad dñm. Quāta dñs p eum miracula facit: multitudo ferri ⁊ varietas in ei⁹ basilicis ostendunt.

Maurus monach⁹

Maurus roman⁹ monach⁹ beatissimi p̄is bñdicti papauus discipulus. Multi eñ ex romana nobilitate bñdicti sctitate mot. in mōtē cassinū puenere religionis gr̄a. inter quos maur⁹ quidē ac placidus insignes habent. Ferūt aūt gallos nūcijs ⁊ lr̄is benedictū rogasse: vt vnū aliquē ex discipulis suis ad se mitteret. qui gallos monastica vitā edoceret. quare bñdict⁹ maurū eo misit. qui oīb⁹ vita ⁊ morib⁹ rōnē bene ac beate viuēdi dedit. quicq; etiā multa monasteria cōstituit. Quib⁹ gestis post annos. xxviij. anno salutis. 560. post multas virtutes ac miracula ibi facta: nō sine magna sctitatis opinione bona senectute. xiij. kal. februarij deuit i pace. cui⁹ dies festus eo die celebrat.

Sanct⁹ colūbanus

Colūban⁹ abbas vir religione ⁊ sctitate insignis p hec tp̄a in hibernia insula claruit. vbi multa cōstructa monasteriis postea i burgundiā venit. Ibidēq; luxoniense monasteriū ꝑstitues innumerabile ēē gentem aggregauit. ⁊ rectū viuēdi modus oīb⁹ tradidit. Cepit ḡs increpare theodoricū regē eū cōcubinarū adulteriis miscerē. Ideo i eū aucta brunichildis exarsit ingēti furore. ⁊ rex eū de monasterio ammouere p̄cepit. egressus itaq; apud augustonē castrū pruenit. Porro theodoric⁹ rex diuinit⁹ pcussus inter fragātis ignis incēdia mortu⁹ est. Sanct⁹ deinde columban⁹ miraculis clar⁹. in loco siluestri de fructib⁹ arbor⁹ victū p̄cipiēs. ⁊ minister ei⁹ nūcians ei q⁹ tpe collectionis vsum in uenisset comedētē. p̄cepit ei vt fruct⁹ ⁊ poma diuideret ⁊ vtile partē p̄ sui sustētatione: reliqua ei p cibo assignaret. Illal aūt obedies nihil de pte p̄ viro assignatā gustauit. hui⁹ discipuli plures fuerūt ⁊ spāle gr̄az ejiciēdi spūs a dño p̄cepisse legit ep̄atū oblatū renuit ⁊ post multa miracula in dño requieuit tertio kal. nouembris.

Herculanus epūs

Herculan⁹ epūs perusiū. cū septimo anno obsidionis cap̄. martirio coronat⁹ fuit. ꝺ erat exercatus ad totā milit inquires ꝺd de epō agēdū ēēt: ait. epō p̄ a vertice vsq; ad calcaneū tolle corrigiā ⁊ tūc caput amputa. būc herculanus epūm pusinū sup vrbis murū deductū capite trucauit: ⁊ cute incidit ⁊ corp⁹ extra murū p̄iecit. ꝺdā caput aduū gētes cū puero sepelierūt iuxta murū. p⁹. xl. dies corp⁹ q̄sierūt vt i eccl̄ia ponerēt. ⁊ corp⁹ pueri vnib⁹ scatere ⁊ herculanū integrū (vt nec capitis abscisionē p aliq; vestigia viderēt) reperierūt

Simeon in colūna

Medard⁹ q̄s sanct⁹ tor- Maceñ. epūs miraculis claruit. In cui⁹ trālatu celus aptum fuit vt diuina luminaria aī cum p horas tres splēdore vtderūt. frater ei⁹ gildard⁹ rothomageñ. epūs fuit. ⁊ ambo vno die nati vterim ⁊ pontifices creati.

Simeon in colūna anthiocen⁹ ex vtero matris electus de quo mira referunt Is primo egit vitā monasticā inde vt ferunt in puteo priuato aqua habitans. Tandem annis quadraginta in finē vite sue sug columnā stetit.

Anno mundi. 5753. Anno xpi. 554.

PElagius papa ei⁹ nois ptum⁹: patria roman⁹: patre iohāne vicario: post vigilū pōtifex fuit. hic tpi in multis periculis ⁊ turbationib⁹ ostrogothoꝝ fuit. eccliam ñ dei nō deserēs. cōstituit vt heretici ⁊ scismatici cohercerent etiā secularū manu possent: qñ ad sanitatē rōnib⁹ nō ducerent. ⁊ clericis i sacris cōstitutis: mādauit vt septē horas canonicas quotidie celebrarēt. Voluit ite vt vna quoꝝ pruncia. t. vel. xij. cōtineret ciuitates. hic aūt accusat⁹ q⁹ maloꝝ vigilij causa fuisset. cū iustinian⁹ vigilio pferret cū. videte pplo ⁊ clero cruce tangēs ⁊ euāgeliū iurecurando suscepto: se a tanto crimine purgat. inde narses ad vrbē veniens supplicationes ꝑ reb⁹ bene gestis a sancto pangratio vsq; ad sanctū petrū celebrat. vrbēq; a gothis liberat. quoad fieri pōt instaurat. vna vero cū pelagio instituit vt vllus ambitione vel pcio ad q̄s sacros ordines admittat. Tandē vndecimo sui pōtificat⁹ anno mēse decimo: die octauo ⁊ vigesimo mort. ⁊ in basilica petri sepelit: vbi ex sacris ordinib⁹ bis mē se decembri habitus. pb̄ros sex ⁊. xx. diaconos. xj. epos vero quadraginta creasset. Vacat tum sedes mensib⁹ tribus diebus sex ⁊ viginti.

Anno mundi. 5765. Anno xpi. 564.

IOhannes tert⁹ papa natione ro. patre anastasio ex illustri genere orto: iustini tpibus fuit: qui iustiniano successit. vir quidē prudēt̄issim⁹ mitisq; hic pōtifex ⁊ sanctoꝝ cimiteria restituit. ⁊ iacobi ac philippi eccliam a vigilio inchoatā pfecit. Et narsetē romanis nō dissimulanter ītatū q⁹ de se male opinarē tur. idq; ad sopbiā scripsissent: e neapoli ad vrbem ducit: vbi haud ita multo post narses mort: cui⁹ corpus loculis impositū constantinopolim defert. Johānis q̄s pōtifica tpib⁹ armeni fidē xpi recepe. ¶Multas clades tum passa italia est irrupentib⁹ ꝑuncia barbaris: quas quidē ꝓtendere ꝓdigia illa tēpestate visa ⁊ ignee aces in celo apparētes vt ꝓmissum est. denicq; hic ꝓturbationū ac doloꝝ plenus: et atq; grandeuus mort: ac in basilica petri sepelit: pontificatus sui ano duodecimo: mēse vndecimo: die sexto ⁊ vigesimo. Vacat tum sedes cius morte mensibus decem diebus tribus.

Anno mundi. 5775. Anno xpi. 574.

BEnedictus primus papa: patria romanus patre bonifacio: tyberij secundi tpibus fuit. vir sane optim⁹ ⁊ tanto honore dignus qui italie ⁊ presertim rome laboranti fame vna cū tyberio augusto subuenit. misso ex egypto frumento a seuissima fame liberauit vrbem ipsam media pene cōsumptaꝝ. Inter ueneranb⁹ benedicti pontificis precib⁹ quas tyberius nurūmodū dilexit ⁊ obseruauit. verū paulopost (vt quidā scribunt) solicitudine ⁊ dolore quē in calamitatibus vrbis rome ⁊ ꝑuncie italie conceperat mort. quarto pontificatus sui anno mense vno ⁊ diebus octo ⁊ viginti. Vacat tum sedes mensibus duobus ⁊ diebus decem. In cuius tumba sic scriptum tradunt.

¶Magnis tuis monumenta pater benedicte relinquis.
Virtutū titulus o decus atq; dolor.

Anno mundi. 5785. Anno xpi. 584.

PElagius secūdus: patria roman⁹: patre vngeldo a tyberio ad impatorē mauricū tyberij generū puenit. hic in iussu principis cū pontifex creat⁹ sit. Cū extra obsessam ab hoste vrbem mitti quispiam nō posset. Nil enim tuto a clero in eligēdo pontifice actum erat: nisi eius electionē imperator approbasset. Missus itaq; constantinopolim ad placandū impatorē Gregorius monachus ⁊ diaconus vir optimus atq; doctissimus vbi ex sententia pontificis oīa peregisset: nequaq; ocio ⁊ ingenio suo abusus. ⁊ libros moraliū in iob cōposuit. Et cuticum cōstantinopolitane vrbis ep̄m ita ꝑsuite augusto disputationibus cōuicit: vt omnia que in libro suo de resurrectione cōscripserat: retracta re coactus sit. Dicebat em̄ corpus nostrum in illa resurrectionis gloria vento aereq; subtilius futurū. ob eam rem tangi nō posse: quod cōtra illud dominicū est palpate ⁊ videte q⁹ spūs carnē ⁊ ossa nō habet: quēadmodū me videt̄ habere. Pelagius aūt vbi gregorij rogatu populi romani ad vrbem reuocasset ⁊ domū paternā in xenodochion pauperū senū redegisset. ⁊ basilicā laurentij martyris a fundamētis extruxisset pestilentia mort. que tuꝝ maxime europaꝝ oēm vexabat. Anno pōtificat⁹ sui decimo: mense secūdo: die decimo. Sepult⁹ est aūt i eccl̄ia bti petri in vaticano. Vacat tuꝝ sedes mēsib⁹ sex: dies octo ⁊. xx.

Linea sūmoꝝ pontificum

Pelagius

Johannes

Benedictus

Pelagius

Iustinus iunior siue minor rē publicam apud cōstantinopolim regendam suscepit. Justiniano principe vita decedēte. Et i nulla re similis fuit. vir i oi auaricia dedit⁹ rapax eoz atq; hoim ꝓēptor bit⁹ ē. senatoz spoliator. Cui tāta fuit cupiditatis rabies. vt arcbas iuberet ferreas fieri. In q̄b⁹ ea q̄ rapiebat auri talēta cōgregaret. Quē etiā ferūt i heresim pelagianā delapsus. Hic eū a diuis aurē cordis auerteret. iusto dei iudicio amisso rōis itellectu. amēs effectus ē. Hic etiā tyberiū adscruit. q̄ ei pallacū vl̄ singulas ꝓuincias gubernaret. hoiem iustū ⁊ strēnuū. Utor q̄s ei⁹ sophia impiū vsq; ad tyberij secūdi tpa gubernauit. Cui⁹ etiā imprudētia regnū ytalicū a cōstātinopolitano iugo p longobardos ablatū ē. Igit ē cū iustin⁹. xi. ānis regnasset amentiā quā iurarat. tandē cū vita finiuit. Ferūt hūc verbē in histria regione ytalica ꝓdidisse. Et ex suo noīe eā Justinopolim appellasse. Quā q̄dē in loco munitissimo p̄ pter barbaroz incursiones ꝓstituit. vt populi ab eisdē agitati ibidem tuerēt.

Tiberius Cōstantinus mortuo iustino romanoz regū sumpsit imperiū. Hic vt ias dixim⁹ iustino adhuc cesare cū palacū regeret. ⁊ eū p adoptiōnē in filiū ⁊ regni heredē suscepērat. ac merito certe eiz in hoīe ea ornamēta essent. que in optimo principe requrūtur clemēcia. iusticia. pietas. religio. sapiētia. ꝓstātia. Et ꝑpetua fortitudo. Uer inter alias ei⁹ vtutes benign⁹ ⁊ liberalis in oēs. pōtissimū vo erga paupes habit⁹ ē. Et cū multa de thesauris q̄s iustin⁹ aggregauerat paupib⁹ erogaret. sophia augusta freq̄ntius increpabat eū qō rem publicā rediguisset i pauptatē. Aiebat ille. Cōfido i dño. q̄ nō deerit pecunia fisco nro. tantū vt paupes elemosinā accipiāt aut captiui redimāt Hoc ē magnus thesaurus. Deambulās vo p palatū vidit in pauimento domus tabulā marmoreā. in q̄ erat crux dnica sculpta. Et ait. Crucē dni q̄ frōtē nr̄am ⁊ pectora munire debem⁹. Eā sub pedibus cōculcam⁹. Et dicto citius iussit candez tabulā auferri melioriq; loco atq; honestiore reponi. Post h̄ vo vna. atq; altera inuenta est. Sub q̄ tantā vim auri ⁊ argenti reperit. q̄ntā hominis bñficētia requirebat. Cui⁹ q̄dem magnā ptē paupibus erogauit. Ferūt etiā narsetis thesauros ad eū ex ytalia delatos fuisse. Quibus ꝓstatis ad magnificentiam ⁊ liberalitatem vsus est. Et ne quid ad integrā eius felicitatē deesset. exercitus quē in persas miserat. victor rediens tantā predam aḡ elephantis. xx. auexit. q̄ntum vllus vnq̄s antea. Hoc requirebāt eius merita erga genus humanū. Hec religio in deum saluatorem nostrū. hoc postremo eius beneficentia erga populū romanū. que armis quoad fieri potuit tutatus est. Tyberius igitur Constantinus post q̄s imperium septem rexerat annis. sentiens sibi diem mortis imminere. vna cum consilio sophie auguste Mauricium genere capadocez virum strenuū ad imperium elegit. ornataq; suam filiam regalibus ornamentis. tradidit ei dicens. Sit tibi imperium meū cū hac puella concessum. vtere eo feliciter. memor semp vt equitate ⁊ iusticia delecteris. Hec postq̄s dixit de hac luce ad eternam patriam migrauit. Magnū luctū pplis de sua morte relinquēs fuit ei summe bonitatis i elemosinis ꝑmpt⁹. in iudicio iust⁹. In vindicādo cautissim⁹. nullū despiciēs ⁊ oēs in bona volūtate complectens. oēs diligēs. ipeq; dilectus ab omnibus.

Longobardi quibus nutrita barbe longitudo patrio ydeomate dedit nomē a Scandinauia germanie insula occeani originem habuere. Ex qua profecti Aionē ⁊ Thatonem habuerunt duces. Fisq; fato functis. Agelmundum sibi regem imposuit. Eoq; a populis quos dicūt bulgaros histri accolis interfecto lamissio subrogatus est. Qui agelmundi nece vlasci cupiens in bulgaros arma mouit. cosq; maxima affluxit clade. de ortu huius lamissij refert Paulus q̄ meretrix quedaz vno partu septem edidit filios quos cum in piscinam enecandos proiecisset. Agelmundus rex videns paruulos exortiui facinus. hasta q̄s manu gestabat eos voluere cepit. vnus ex eis iniecta manu hastam comprehendit rex misericordia motus illi magna promūcians e piscina abducendum abduxit. que eoz lingua lama dicitur Lamissium nominauit. qui cum adoleuisset strenuus in omnibus adolescēs exuit. Et post eum quadraginta annis regnauit. quo defuncto ferauus rex Lethu est suffectus. Qui cum ānis quadraginta regnasset Hildoocb filiū sibi instituit successorem. Et post eum quintus Godooth longobardoz regno prefectus est. Cui successit Claffo. Inde subrogat⁹ ē in septimus regem filius thato. Qui profligatis herulis paulopost interfectus est. Octauus regum Unacho. Ualtarith filium habuit successorem. Post quem decimus ⁊ non nonus ꝑ ut scripsit Sigisbertus longobardoz rex fuit andoin a quo primū ea gens in pannoniam traducta fuit. Postq̄s ānis duo de quadraginta Rugilandam prouinciam habitauerat. In pannonia autem sub ipo andoino primū ⁊ postea sb Alboino ei⁹ filio. Qui vndecimus rex fuit annis quadraginta duobus lōgobardi habitauere. dignitate aucti ⁊ maximo potentatu. Longobardoz autem in ytaliam ingressum fuisse cōperimus benedicti pape pontificatus initio. Et iustino minore annū iam tercīdecimū apud Cōstantinopolim impante. Fecerunt iter longobardi p patentē portam que ab ipo conditi orbis initio relicta fuisse videtur barbaris ad ytalie inuasionē. Decedentes nanq; pannonia p noricū q̄ prius bauaria. nunc ea in parte dicatur austria pruenere. Liburneam que tūc sicut ⁊ nūc dicatus est ꝓuincia forumiuly. Oppidoq; foroiulio cū ipsa (cui dat nomen) ꝓuincia p incolarū deditōes potiti ad plānē fluuiū consederunt.

Linea Imperatorum

Iustin⁹ minor vl̄ iunior

Tiberius secūdus

Alboinus Rex

ALboinus vndecimus longobardoꝝ rex. quē narses vt p̄missum ē cū oīb⁹ copijs postꝙ gunimūdū gepidaꝝ regē eradisset. ⁊ gepidas vsꝙ ad internitōem deleuisset: Ē pannonia in ytaliā ad cōpescendas sedes vberiores qꝫ in pannonia occupauerāt. litteris ⁊ nūcijs accersit. Obtemperās itaqꝫ narsetis monitis alboinus ytaliā per fyrmiū ingressus. cum oīnibus longobardis tam viris qꝫ mulieribus. adiūctis etiam sibi. xx. sanoniū milibus. cū ipis vxorib⁹ ac liberis armēnis ḡqꝫ. p foꝝ iuliū ytaliā intrauit. cū exercitu lectissimo. primo oēm venetiā occupat. inde in subriā ingressus mediolanū vt caput ac dirupit. papiam triennio obsessam in ptātem suam tandē redegit. Hac aūt victoria let⁹. veronaꝫ se cōtulit. quā regni tocius sedē cōstituerat. Erat tūc terarum et diuiduus exact⁹ ab ingressu longobardoꝝ in ytaliā annus quo in tpe alboinus omni pene etbruria ⁊ arimino ac cysalpine gallie partib⁹ a bononia papiam vsꝙ oībus (excepto Grex illo) potitus vel vrbibus vl oppidis. veronā igitur se contulit. In qua vt be vxorē diuitasꝫ ⁊ omnē regiā suppellectilem habebat. Rebus aūt vt erant tūc in ea gente letissimus. ludos celebrauit. Et qō oīna apud eam barbaries superabat ludoꝝ letiaeꝫ genere cōmunis ebrietatibusꝫ ē indultum. Bibebatꝫ rex ea patera quā ex Gunimūdi gepidaꝝ a se in pānonia interfecti cranio laminibus circūdato aureis parauisse. Et cuꝫ immoderatius hausisset hilarior ac ꝑne amens redditus. misit Rosimūde vxori e regione discūbenti patheram mero plenam. Jpe alta inda mitans voce vt cū pfe gunimūdo bibēs leta eēt. Que vxor adeo alte īsedit pectori mulieris. vt ex ea hora ftiment pfni cranei ludibriū viri iteritu vindicare. Egitaꝫ tātā rem maxime in hūc modū. Helmechildis erat longobardus ⁊ nobilis ⁊ in armis feror. qui adolescentia florens. ⁊ corpore famosissimus. puellā deperibat. rosimūde obsequio insistentem. Qō cū nō ignoraret regina effecit. vt puella qō ardenter cupiebat sese illi in concubitum permitteret. Eum postea adolescentem his artibus ad lasciuiendū animū in sententiam trahendum vt rata erat efficacissimis pellectum. Rosimūda in regis caput armare tēptauit. Cui⁹ poꝫtica consuetudine rosimūda quidem delecta bat. quēꝫ in cubiculū secreto ducens. ꝓpositā regni spē alboinū obtrūcare compulit. Hez cū aduersantibus longobardis. de spe regni decidissent. Ambo ad longinū qui tum rauenne preerat confugere. Nec ita multo post seipos inuicem veneno petentes diem extremū claudunt.

Lōgin⁹ exarch⁹ ytalie

LOnginus grecus primus ytalie exarchus. hoc anno post captam vniuersam ferme ytaliam. nouū in ytaliā adduxit magistratus nomē exarchatus ytalie. qui interptabat summus ytalie magistratus. Et rauenne se continens nūꝙ uit ad vrbem romam. vel qualis esset inspiciendam. In administratione vo ytalie ⁊ vrbiū que in iuriū imperatoris partibus cum roma ⁊ rauenna duraverant. Hūc primus seruauit morem. vt non prouincie aut regioni preesset sine quispiam magistratus: sed singule vrbes singula oppida a singulis custodirentur. regerenturꝫ magistrat⁹. quos appellauit duces. parem itaqꝫ faciens ꝯvrbem romā alijs ytalie vel vrbibus vel oppidis. hac vna in re illā honorauit. qō impositum tūc magistratum presidem appellauit. sed qui successerūt sunt appellati duces: vt postea per multos annos sic romanus appellaretur ducatus. sicut Parmensis spoletanusꝫ est dictus. neꝫ post basilium qui cum Narsete consul fuit. vel consules roma habuit vel senatum legitime coactum: sed a duce greculo homine. quem exarchus ex rauenna mittebat res romana per multa tempora administrata ē. Durauit quippe hic magistratus ferme centum ⁊ viginti quatuor annis. Eoꝫ defuncto smaragdus suffectus fuit.

Leander episcopus

LEander tolletanus (vel vt quidam volūt) hispalensis epūs. Vir plane sanctus ⁊ doctrina precipuus. In quo eloquentia ⁊ doctrina pari lance certabant. Cuius p̄dicatione exemploꝫ ⁊ industria tota vesegothoꝝ gens p Recaredum eozū regem ab arriana impietate cōuersa ē. Multa em̄ cōposuit. tum ad cōfirmationē nostri dogmatis: tum ad cōfutationem arriane pfidie. quā (tanꝫ tempestatem labem) Vandali ex aphrica in hispaniā a belisario pulsi detulerāt. Huic aūt insigni viro beatus Gregorius papa adhuc monachus moralia suorum librorum scripsit. Cuiusꝫ vita multis signis ⁊ miraculis in fine claruit. Jō inter sanctos relatus cuius festū. 3. kal. Marcij celebrat.

IOannes Elimona seu elemosinarius latine alexandrine vrbis episcopus. per hoc tempus orientalem ecclesiam quoad fieri potuit in fide continuit legendo. disputando. scribendo. monendo. docendo. licet multos aduersantes habuerit signa quoꝫ magna. nec nō elemosinas plurimas ⁊ alia pietatis opera faciendo. Cuius celebrem ⁊ admirandā leonc⁹ ḡdam neapoleos ciprioꝝ insule epūs vt in vitas patruꝫ historiam pulcerrimam scripsit.

AEtium tum demū de noie ytalico putassem in tanta rez ptrurbatione: nisi sanctissimi viri pietate pudicie succurrissent. Preerat eccie aquileiensi paul⁹ pfi archa vir sctitat fama ꝯspicu⁹. Jo vrbis aquileie paulo ari nouo p̄tūꝫ valido muro cinete mūitioni diffisus. cū clero setoꝝ reliquusꝫ ⁊ oi sacra suppellectile migrat gdū. per at eē tarusine eccie felix epūs rauēna oīnd⁹ vir vt ea tēpestate doct⁹. ⁊ cū vita integer is lōgobardos adesse itelligēs ad alboinū ire ꝓtēdit tarusinis vt nouerat iratum salutem ⁊ bonoꝝ eccie sue conseruationem impetrauit:

Fortunatus epiſcopus

FOrtunatus epūs tudertinus (vt ait grego. in primo dyalogorū) in effugādis ſpiritibus immenſe virtutis gratia pollebat. ita vt non minꝰ ab obſeſſis corporibus legiones demonioꝝ pelleret. Et cū multos boies liberaret Etiā equū cuiuſdam militis in rabiem vſuꝫ: vt cunctos dilaniaret: facto ſigno crucis ad manſuetudinē reduxit. cuiuſq; quoq; cecō lumen reſtituit. Et nūc corpus eius in ciuitate tudertina demoniacos abſoluere. egros curare quotiens ex fide petitur vt viuens conſueuerat traditur.

Sampſon epūs

FOrtunatꝰ alter vir ſingularis litterature ⁊ eloquentie gallos ad meliorem cultū redegit ſermonis ⁊ exemplo. Ad ſigibertum eīm eoꝝ regem libellum de gubernando regno deſcripſit. ac beati Martini vitam eleganter compoſuit.

Gregorius thuronenſis epiſcopus.

GErmanū epiſcopum pariſienſem. ſunt qui ſerbant virum quidem ſanctiſſimū hoc tempore fuiſſe. qui francie reges ſemp in officio cōtinuit. Et adeo quidem: vt inter ſe certatū religione. pietate. gratia. humanitate ſit. Nil eīm in Germano cernebant. qđ ipſi nō imitarēt: tātū valēt boni paſtoris exēpla.

SAmpſon dolenſis epiſcopus. mira claruit ſanctitate. in cuius cōſecratione colūba celitꝰ emiſſa ſup caput ſedit quouſq; epūs ordinatus fuit. Suus quoq; diſcipulus Erbinus poſt ſua fata claruit.

AMandus epiſcopus Traiectenſis in vaſconia cū eo tempore populus ferocißimus eſſet ſua ſanctitate ac predicatōne ad mitiorē vitam redegit.

GRegorius turonenſis archiepiſcopus octauo Juſtini anno ordinatus in omnibus clarus habetur. Fuit autē aluernie regionis indigena. Sed cum deinde ānis in epatu exegerat. Cū gregoriꝰ magnꝰ in ſede aplica ſbrogatꝰ ē. Obiit tandē. xv. kal. decembris. Hic ſcripſit hiſtoriā regū frācoꝝ. Miracula q̄q; beati martini poſt obitū eiꝰ in libris q̄uor.

Germanus epūs

Amandus epūs

Radegūdis regina frācie

BAdegūdis regia frācie de regiōe thuringie ex beregario orta. poſt deuictaꝫ pīam regal' pda abducit. Ea i ſorte lotharij regis i peroꝝ mādeſes ducta ad nutriēdā cuſtodita. ide i ſucceſſiōe nuptiē terreno pncipi. nō tñ ſepabat a celeſti mira poſtea peregit pietatis opa. eā medardꝰ poſtremo nouionꝝ mutata veſte dño cōſecrauit. poſtro mōaſterū pietatis coopante dei gra mōaſterū p ordinatōes lotharij regis ſtruxit. vbi i multitudine magꝝ abbatiſſa i oi abſtinētia ⁊ miracul vixit. morieq; eiꝰ gloſa fuit. eiꝰ trāſitus recolitur ydibus Auguſti.

Gregorius magnus doctor

GRegoriꝰ magnꝰ (ob eius ſanctitatē. ac ſapientie pcipue moralis ſublimitatē) appellatus vt pene in ea oēs doctores excellent. Is ex ſenatoria ſtirpe ortus. patrem habuit Gordianū matrem ſiluiam nobiliſſimos romanos. At cum ſummā philoſophie apicē in ſua adoleſcentia attigiſſet. ac rerum ⁊ diuitiarū copia abundaret. ea oīa deſeruit ⁊ religionis ſtatū pelegit. variis tñ ſeculi curis ac negocijs impeditus. Tādē patre orbatus ſex monaſteria in ſicilia cōſtruxit. Septimū intra menia vrbis ſū honore ſancti andree apoſtoli xp̄ſi fabricauit. In quo relictis ſenectꝰ ac ro gēmiſq; vſi monaſtico habitu tegebat. Cuiꝰ pfecto in prologo dialogi eius oſtēditur. tanta aūt in abſtinentia corpus affluxit. vt infirmato ſtomacho vix ſubſiſter eualeret. vt ſepenumero ſincopi laboraret. Monachus igitur romanus. ob probitatē ⁊ ſanctitatem maximo in pcio habitus fuit. Qui ⁊ multa tum cōſtantinopoli. tūq; rome pro xp̄iana religione ad multoꝝ eruditiōnē edidit opa. Moraliū i Job libros dialogoꝝ paſtoraliū. Itē regiſtꝝ ſup Ezechielē ⁊ omelias ⁊c.

Anno mundi. 5795. Anno xpi. 594.

GRegorius magnus papa. cuius nominis primus patria romanus pater Gordiano. vtro senatorio: vno olim ꝓsulū ymitus etiā pōtifex creatur. Anno dñi .vc. .d. ac. xviij. Is aūt cum principis ꝓsensus requireretur. nūcios cū litteris miserat. Qui mauricū obsecrarent: ne pateref electionē cleri ⁊ ppli romani ea in re valere. intercepte fuit littere a profecto vrbis ac discerpte scripteq; alse. Quibus rogabatur vt quem populus ac clerus in pontificem legisset eundem imperator confirmaret. quo nihil ei nūciari iocūdius ac gratius potuit. cum secum familiariter dum constantinopoli erat Gregorius vixisset. filiumq; eius fonte baptismatis leuasset. Remisit itaq; Mauricius nūcios qui Gregorū ꝓfirmarent: cogerentq; pontificatus gubernacula suscipere. Is ita q; non sibiipi. ⁊ valitari hoīmq; ac honori diuino ꝓsulens. quem certe ob religionem ⁊ pietatez rebus oīnibus semper ante tulerat. spretis opibus. posthabitis voluptatibus atq; oīi ambitione ⁊ potentia. gubernacula reipublice xp̄iane suscipiens. ita vixit. vtq; ad tēpora nostra. nemine ex successorib⁹ parem habuerit: ne dum superiorem vel sanctitate vite vel diligentia in rebus agendis. vel doctrina ⁊ scriptis: doctor etiā humilim⁹ primus olim pontificū se seruū seruor⁹ dei scripsit. Ac omnis institutio ecclesiastica officij veteris ꝓsertim ab eo est inuenta ⁊ approbata. Supplicationesq; maiores ꝓcessiones dandam ac stationes instituit. Ornatis quoq; ꝑbuscūq; rebus potuit basilicas romanus dedicataq; gothor⁹ ecclesia que in subura est agathe martyris nomine. paternā domū in cliuo scauri positam non longe a circo maximo in monasteriū redegit. Quo in loco ⁊ hospites ꝓtinus accipiebat. Et paupes vndiq; confluentes cibo ⁊ potu in vita retinebat. Vir certe oīi laude dignus. Tādem confirmata oīi ratione ecclesia dei. Anno. xiij. mensis. vj. die. x. pontificatus sui moritur. Phocebo imperatoris āno secundo. sepeliturq; collacrimātibus oīnibus in basilica petri ante secretariū. quarto ydus marcij. Eius vō in morte mensibus quinq; diebus vnde viginti. sedes romana tum vacat.

SAbinianus papa cui⁹ patria ignorat ac merito quidem Gregorio successit: homo em obscuro loco natus. obscurioris moribus rebus gestis Gregorij viri sanctissimi aduersatus est. Nam cum suo pontificatu fame laborare tur. instarentq; paupes. vt pietatē Gregorij clemosinis imitaref: nil aliud respondebat. q; Gregorū populare famā aucupantē patrimoniū ecclē largitiōnibus dissipasse. Paululū etiaz abfuit q; libri eius cōburerent. Adeo in Gregorū ira ⁊ inuidia exarserat homo malignolus. Hic tū statuit vt hore in ecclesijs distinguerent officij gratia. Et accense lampades ꝓtinus retinerentur. potissimū vō in ecclesia beati Petri. At cū annū vnum. menses quinq; dies. ix. in pontificatu sedisset moritur funusq; eius a sancto Joanne per portam asinariā ⁊ pontem mului⁹ in basilicas petri defertur. Vacat sedes ei⁹ morte. menses vj. dies sex ⁊ viginti.

BOnifacius tercius papa. patria romanus. Vir sacerdotio dign⁹ a phoca imperatore obtinuit. magna tamen contentione. vt sedes beati Petri apostoli. que caput est omniū ecclesiarum ita ⁊ diceretur ⁊ haberef ab oīnib⁹. Quem quidem locum ecclesia constantinopolitana sibi vendicare conabatur. fauentibus interdū malis ꝓcipibus. Merito em sedes romana ceteris anteferr tur. Et integritate ⁊ ꝓstāna cāute hereses ꝓfutate sunt ⁊ explose: inde synodo habita plura instituit. Tandem eius vita ⁊ decreta extincta sunt pontificatus sui mense. ix. Sepultus est aūt in basilica petri: vacat tū sedes mense vno. diebus sex

Anno mundi. 5815. Anno xpi. 614.

BOnifacius quartus papa natione Marsus. patria valeriensis. patre Joanne medico. Hic templū sancte marie rotūde quod veteres pantheon Quia cybeli ⁊ oīnibus dijs cōmune esset. a phoca imperatore obtinuit: cōsecrauitq; ꝙrto ydus Maij. in honorē beate marie ⁊ginis omniūq; martyrum Electis prius gentū simulacris. lustratoq; templo vnde postea virgo ad martyres appellata est. Quo facto etiam domū paternam in monasteriū redegit: fundosq; suos monasterio ascribit i monachorum vsum. Quibus ⁊ predicandi ac absoluendi potestatem tribuit. Verū non ita multum post. diem extremū obiens. Sexto pontificat⁹ sui anno mense octauo. die. xij. Quo quidem tempore. peste fame ⁊ inūdatione aquarū laboratū est. Sepelitur in basilica petri. vacat tum sedes eius morte mensib⁹. vij. dieb⁹ ꝙnq; ⁊ viginti.

Linea summorum pontificum

Gregorius primus

Sabinianus

Bonifacius tercius

Bonifaciu s quartus

Mauricius tyberij gener. quo defuncto ydatus purpura. rediminus diade mate. ad cumā processit. acclamatisq; sibi laudibus largito populo mūe ra. primus ex grecor genere cōfirmatus est. huic enī tsi cappador erat. impe riū tamē ob vtutem t strēnuitatē in rebus agendis ꝯmissum est. At vero lon gobardi cū post mortem alboini. xx. ānis sub ducibus fuissent. Cuthar um regem sibi creant. Quē t flauiū appellarūt. quo quidem cognomento oēs lō gobardor reges deinceps vsi sunt. Mauricius aūt pellere ytalia lōgobardos conatus. Sigebertū fracor regē mercede ad id bellū sollicitat. Qui statim cōi pato gallor t germanor magō exercitu. cū Cuthar tercentās magno capto incō modo fugatur. Hac aūt elati victoria longobardi. vsq; ad fretum siculū pue nere: vrbes ytalie in ptātem suam redigentes. Quo minus vo vrbe roma dū obsessa potirent. fecere hymbres. t quidē frequentes quibus hostes a mēn bus ꝓpellunt. Interea vo mauricius fugatis i etruria t campania Exarcho romano duce longobardis in omnia vicia ꝓplosis. legem tulit vt qui romane milite asscriptus esset. nisi finita militia. vt manchus t debilis ex vulnere fa ctus. deo militare nō posset. Hanc obtem motus Gregorius hoiem admonet ne eius religiones impugnet. Cui⁹ benignitate ex infima sorte hoīm ad summū gradum dignitatis puenerat. Preterea cū Joannē Constantinopolitanū epm vniuersalē patriarchaz creasset. monuisseq; Gregoriū vt obtemperet. Respō dit homo constantis ingenij t fidei potestatem ligandi t soluendi petro trādi tam eiusq; successorib⁹. nō epis ꝑstantinopolitanis. Nequaq; his malis cō tentus longobardos adhortat. vt romanos adoriretur. Ideo agilulphus ex cisalpina romā magnis illatis calamitatib⁹ integrū annū obsedit. Omissa spe ponūde vrbis mediolanū redit. At mauricius nō sponte. ſ coacte penitentia ductus. cū Gregorio mitius agere cepit: fuit tñ vtilis reipublice. Nā sepe con tra hostes dimicans victoriam obtinuit. Nam ḡs q̄ auares appellant ei⁹ vir tute tenuit sunt. Interim vo milites stipendijs suis defraudati. Phocā centu rionē imperatorem creant: t Mauriciū obtrūcant. postq; vnū t. xx. annis rexit.

Phoca. extincto mauricio eiusq; filijs. Theodosio Tyberio Constantino t aduocato romanor regnū inuadit. p octo annor curricula principat⁹ est. Genuensq; cōstantinopo lim imperator receptus est: magnāq; de se spem prebuit. ſ rerum exitus multor fefellit opiniones. Nam suo tpe pse cosdra rege in romanas ꝓuincias irrūpētes. fugato phoce exercitu hierosolymā occupāt. Templa xpianor ꝓbanāt t diruūt. Lignū dñice crucis inde auferūt. Zachariā virū sanctissimū eiusdē ciuitatis patriarchā in captiuitatē abducūt. Hanc obtem ab omnibus potissimū a senatu spretus phocas ab hera clio copiarum t affrice prouincie duce imperio t vita priuatur. Remq; publicā romanā. heraclius eiusdē filius regendam suscepit.

Concilū ad. s. Petrum Rome

Synodum apud sanctū Petrū Rome vir san ctissimus Gregorius papa habuit (ne vlla i re ecclesie deesset) quattuor t viginti episcoporum in qua multa sustulit que nocitura. nitta etiā addi didit que profutura fidei nostre videbātur. In ea quippe synodo primo q̄tuor ꝯcilia. s. Nicenū. Cō stantinopolitanū. Ephesinū. t Calcedonense de creto publico approbauit. t cōfirmauit. nec non et q̄ntū veneraī ē. Statuit in eo ꝯcilio vt nulli⁹ bigā mus ordinaref ꝓhibet. Statuit etiā vt epi semel dūtaxat ꝓsecraref. Mādauit ꝓterea vltimā volūta tem modis oib⁹ obſuare debere. Instituit ꝓterea ne q̄d ornatus t ꝯcētus inter sacrificandū deesset. vt aduersū vni⁹ psalmi introitus misse fieret. Et vt nomes kyrieleyson cancref t alia. in canone rede git. dieſq; nros i tua pace disponas. Preterea sup plicatiōes maiores (q̄s greci letanias vocāt) ꝑm⁹ instituit stationū q̄s magnā ptē matie q̄ in basilica petri hñtur. Quid plura omnē ecclasticū officij ihi turōes ipe sctissim⁹ pōtifex instituit t approbauit.

Synodū q̄s būt postea bonifac⁹ papa. iij. epo rū duo t. lxx. ꝓbror. xxx. diaconor trū in q̄ instituit ne quis sub anathematis culpa in locum de mortui pontificis aut epi subrogaref. nisi tercia saltē post obitū eius die: vt ne anathematizaref. q̄ largitione vl gra ad pontificatū vl epatū aditū sibi q̄rerent. Voluit itē electōem epi a clero piter t pplo fieri. eamq; ita ratam fore si a principe ciuitatis approbata esset. Constituitq; vt nitidus pannus quod corpori le dicitur superaltari in consecratione semper a sacerdote poneretur.

FErūt iudeū quendā imaginē crucifixi telo transfixisse p̄ hec tpa a quo illico sanguis copiosus effluxit, quo iudeus maculā contraxit. xp̄iani id vidētes p̄ vestigia sanguinis ad imaginē sanguinez emittentē puenerūt. quo comperto iudeū lapidibus obruerūt.

CAnta inundatio aquaz. anno sexto Mauricij impatoris fuit vt noe diluuiū renouatū crederet. fuit em̄ diluuiū in finibus venetiarū t ligurie seu ceteris regionib⁹ ytalie. Destructa sunt itinera dissipate vie. facte sunt vacue possessiones seu villaz boumq; pariter et animātū magnus interitus. Tantū tunc athesis fluuius excreuit. vt circa basilicā xxtorum martyrū. q̄ extra veronensis vrbis muros sita ē vsq; ad supiores fenestras aque ptingerent. facta ē autem hec inūdatio xvi. kalendas nouembris. Sed t tante chorruscationes t tonitrua fuerūt. q̄nte fieri vix estuo tpe solent. In tantū tūc fluuius tyberis excreuit. vt aque ei⁹ sup muros vrbis influerēt. Et maximas in ea regiones occuparēt. Tūc p̄ alueū eiusdē fluuiū. cū multa serpentū multitudine. draco etiā magne mireq; magnitudinis per vrbē transiens vsq; ad mare descendit. Subsecuta ē statim hāc inundationē grauissima pestilentia. quā inguinariā appellant. Que tante pp̄lum strage destinauit. vt de inestimabili multitudine vix pauci remanerent. Primūq; pelagiū papā petrit deinde pastore interepto. sese p̄ pp̄lum extendit. In hac tribulatione beatissim⁹ gregorius papa electus ē. q̄ dum septiformē letaniā fieri ordinasset. Uni⁹ p̄ spacio dū hi deū pcarent. Octuaginta ex eis subito ad terrā corruentes spūtū exalarunt. Septiformis aūt letania dicta ē. qz oīs vrbis populus a beato gregorio in septē ptibus dēpecturus dīm diuisus ē. In primo nāq; choro fuit oīs clerus. In secūdo oīes abbates cū monachis suis. In tercio oīes abbatisse cū cōgregationibus suis. In quarto oīes infantes. In q̄nto oīes laici. In sexto vniuerse vidue In septimo oīes mulieres coniugate.

MIsit hac tēpestate diuus gregori⁹ magnus augustinū melitum t iohannē. cunctis bis mōchos q̄sdā. pbatissime vite. q̄rū monitis t p̄dicationib⁹ fideles nōe dogma Anglū tū p̄mū integre receperūt. augustin⁹ ei⁹ t melit⁹ optimi monachi t antistites. Augusti⁹ t melit⁹ mōchi

Tunica inconsutilis

CTunica inc̄ōsutilis dīi nr̄i ihu xp̄i a.b. vgie marie ꝓfecta. q̄ sorte vni militū obtigerat. bis tpib⁹ nō pau ab hierūm apud vrbē Zaphat in arcba marmorea eo loci repositā. ab epis Gregorio antbioceno. thoma q; hierosolimitano. ac iohanne ꝓstantinopolitano incorrupta t immaculata inuenta fuit. Qua suscepta marie in p̄cio habita fuit. qui ip̄az sulapiētes hierosolimā detulerūt. t in eburnea arcba collocauerūt. Ferūt banc tunicā post captōez vrbis ꝓstantinopolitane in man⁹ thurcorum deuenisse.

Hermigildus

Hermigildus Rex.

HErmigildus q̄dā visigothoz rex hispaniaz t visigothoz regis filius. per id temp⁹ a patre lemigildo rege in carcere truditur. t paulopost iniquissime interficit. eo q; leandri hispalēsis epi viri sanctissimi p̄dicatōib⁹ ab arriana impietate ad verā catholicāq; fidē conuersus fuisset. Nā cū leander ipe hermigildum cōuertisset. t ipm catholicū declarasset. p̄ ira cōmot⁹ leandrū pontificē multis incōmodis t iniurijs affecit. t filiū ipm ꝓstantissimū tandē interfecit. ad cui⁹ corp⁹ post modū cū⁹ angelic⁹ audit⁹ fuit. Lāpadesq; ardētes vise. Sz t ipe p̄ paulopost ingratitudinē plapsus leādrū reduxit. Et de iniuria atq; petō venia postulauit. t Ricardū secūdū filiū regē cōstituens catholicū t vez xp̄ianū effica procurauit.

Basolus abbas
Sindolph⁹ p̄sbiter reclusus i frācia
Eutbonicus britonicus
Similianus abbas
wungalotus p̄sbiter
Gangenic⁹ epūs cameracen̄.
Furfrus fili⁹ regis ybernie

Corpus.b.stephani ꝓthomartyris roma translatum est

Pbara virgo nobilis fuit
walbertus fuit discipulus.s.colūbani
Bercola discipulus.s.colūbani
Cūbert⁹ epūs colonien̄. sctitate claret
Baua p.s.amādū et p̄done conuersus
vitā solitariā in arctissima pnia
agens ceteris sctitatis exēpla p̄buit.

Artharis rex

ARtharis flauius longobardorū rex. postq̄ longobardi decem annis sine rege stetissent ab eisdē creat⁹ rex. regnit annis septē. Hic daphonis regis filiꝰ fuit. quē lōgobardi flauiū cogminauerūt. q̄ ls adolescens rex sblimatus fuerat. multis tñ edits facinorib⁹ laudes ingentes ꝓmerut. ⁊ eas ob res oēs lōgobardoꝝ duces dimidiā pecuniaꝝ suarū ptē ei obtulere. Hic pharā oppidū nobile in abdue fluuiis ruptis condidit. ac Bitrellū ciuitatē in margine padi positam obsedit ⁊ debellauit. ac tandē solo equauit. Qua q̄dem elatus victoria ad siculum fretū oīa ꝑsiuit. ac multas ytalie ciuitates ī suā potestatē redegit Sꝫ ⁊ francoꝝ regē cū ingenti multitudine ipsoꝝ atq̄ germanoꝝ deuicit ac ex italia fugauit. Indeq̄ francionē romanū ducem ex comio ciuitate Cumacinaq̄ ī sula. q̄ in lacu lario erat expulit. Et igentes ide diuitias sustulit. Qua ditatus ꝑda statim theudelindā garibaldi bauaroꝝ regis filiā xp̄ianissimā duxit vxorem. quā obrem chilperic⁹ fracoꝝ rex q̄ huic artbari inimicissimus erat. in bauarum furens cum inopinate aggreditur. ⁊ ex bauaria expulit. qui relicto regno cū filia theudelinda in ytaliam ad genet fugit. eo tñ anno quo eam duxit vxorem defunctus est.

Theudelinda regia

THeudelinda longobardoꝝ regina bauaroꝝ regis filia generositate ⁊ sanguinis claritate inclita. Que ⁊ si ī ꝓmordio regni sui erate iuuenis forma q̄s ipectabilis ac diuitijs abūdans fuerit. moribus tñ ⁊ castitate ac religione cōspicua fuit. Cui⁹ q̄dem virtutibus scribūt incatatū beatū Gregoriū eidē dyalogū suū de moribus misisse. Cui⁹ lectione ꝑferocem viri sui animū ad religionem ⁊ mitiorē cultū redegisse. Erat eñ matrona insignis: ⁊ fidei xp̄iane studiosissima Hec quippe ꝓter reliqua pietatis opera. monasteriū celeberrimum in honore sancti Colūbāi abbatis apud bobiū ciuitatem supbissimis edificijs sua impēsa condidit. et plurimos fundos eidem assignauit. Et basilicam beati Joannis baptiste. motocrate edificauit. Ob oppidum decem milib⁹ passuꝝ a mediolano distat. Et eandem ecclesiam pdijs ac vasis aureis ornauit. In qua quidem basilica corpus suum sepeliri mandauit. Et ex illo ac deinceps ꝓter mulieris exemplū longobardi oēs Joannem baptistam in patronū precipuū susceperūt.

Agilulphus rex

AGilulphus longobardoꝝ rex post artbarum regē sup longobardos regnauit. annis. 21. Mortuo nāq̄ artbari rege pdicto. Cum longobardi de electione futuri regis diu discordes fuissent. Et habita de nouo rege creando cōsultatione. cū nequirent in aliquē cōsentire. Cōuenerūt vt quemcūq̄ theudelinda ex longobardis ducibus sibi delegisset maritū. Is ī regē ab oīb⁹ acciperet fuit nāq̄ ingentis virtutis mulier. Et ꝑfecto digna. Cui⁹ iudicū tanti facerent longobardi. Ea itaq̄ iudicio de se facto vsa. agilulphū qui erat thaurinēsiū dux virum bellicosum adolescētia formaq̄ florentē sibi maritum ⁊ longobardie gētis regem apud laumelū papiensiū oppidū declarauit. Prima vo cura quā nouus suscepit rex agilulphus fuit captiuos redimere. quos Childepertus de mediolanis abduxerat. ⁊ simul ab ipo rege pacem implorare. pacēq̄ nactus ex ducibus qui antbari fuerant rebelles punire ⁊ munitum insule sancti iuliani ducem primū interfici curauit. Jā cū resciscet gandulfus bergomensis dux illi⁹ exēplo territ⁹ sibi ꝑspicere cepit. obsessus tñ venia petita deditionē policitū abire ꝑmisit. Sꝫ ⁊ vlsari tarusinus dux eodē tpe res nouas molitus captus ac in vincula ad regem perductus est. inde uterū hostes interfici curauit. Rebusq̄ pacatis bellū cōtra romanos suscepit ⁊ oppidis circūquaq̄ captis. romā per annū obsedit. ⁊ multas illi clades intulit. Sed ⁊ longobardi qui beneuenti erant inducias violarunt. Toto enim qui erat dux beneuentanus monasterium Cassinense inuasit: ⁊ abbate monachisq̄ cū singulis vestimentis ⁊ vnico codice ordinis regulam continente fuga ꝓlapsis. sacrum id cenobium a barbarie illa spoliatum. ⁊ solotenus destructus fuit. que celeberrimi monasterij clades illa fuisse videtur. quā Gregorio teste sanctus pater benedictus futuram predixit affirmans virt apud deum potuisse obtinere. vt ex eo loco sibi anime concederentur. Bonitus autem qui tunc erat quart⁹ a beato Benedicto abbas cum monachis euolatis romā se contulit. Sed sotoni paulopost eam cōmissaꝝ impietatem defuncto subrogatus est ab agilulfo rege in beneuētanū ducem amicis ad quem aliquot beati Gregorij extant epistole. sed illa insignis per quā illi cassinensis monasterij veneratione memq̄ fuasit. Bustere deinde longobardi exercitum in patauiū. Erat tunc padua vrbs sine menibus laterticio vel lapide cōpactis. vallis plantisq̄ tantū modica munita. a ꝛeporibus atile per annos circiter sexaginta. sine menib⁹ et frequentia ciuiū fuit. primūq̄ sub Theodorico rege frequentari ac vallo munirī cepit. Quare illius ānus q̄ ꝓpe centum ad huius obsidionis tempora intercedebant omnia edificia ex materia asseribusq̄ constructa erant. Jā cum cernerent longobardi. ventos nacti validiores faculas ignitasq̄ sagittas scorpionibus iniecerunt. Et primo incendiū inchoauit quo ꝓpinqua illico corripiente vrbis pars maxima est cremata. ⁊ inde vrbē incendio vastauere. Monselicis ciuitas cōem cū padua habuit sortem. inde agilulfus ticinū est reuersus. Tandem per intercessionem religiosissime regine omissis ydolis xp̄i fidem cuꝫ longobardis cōplexas. ecclesiasticorum bona restituit. ac deinde vita functo adoaldum pueruluum filium cuꝫ theudolinda matre successorem reliquit.

OEuſebius papa. pſa romanus. pſe ſtephano ſubdiacono. pontificatū oī/bus ſuffragijs adept⁹. Hic cū eſſet optimus pater cleruſ mirūmodum dilexit ⁊ auxit. ſeruit hūc tante ſanctitatis fuiſſe. vt quendam obuiū elephantie morbo laborantem. oſculo ſuo lepra ſtatim liberauerit. Conſtituit aūt ne filⁱ patrini puellā e ſacro fonte a patre leuatā ducē in vxorem poſſet. Deus aūt dedit eius tpa ad hec etiam notiora fecere ⁊ terremotus. ⁊ ſcabies q̄dā ita ad elephantiam tendens. vt deformitate cognoſci homines nō poſſent. moritⁱ pōtificatus ſui anno. xj. die tercio ⁊ vigeſimo. ac ſepelit in baſilica petri ſexto ydⁱ nouembris. Eius morte ep̄atus tum vacat meſem vnū. dies. xvj.

Biſebutus rex

SIſebutus viſegothoꝝ rex. eo tpe Richardi regⁱ filius regnare cepit. ⁊ regnauit annis. 36. Hic cū primū gētilis eſſet xp̄ianus factus ſtatim plurimas hiſpanie ciuitates. q̄ ad romanos defecerant recepit iudeos quoq; oēs in regno dep̄hēſos grauioribⁱ ſupplicijs ad xp̄i fidem compulit. rogatu (vt aūt) heraclij qui in fatis habuerat ſibi cauendū a circūciſis eſſe. Cū tñ poſtea haudſatis fati neceſſitatem ar cūſpiciēs a ſarracenis circūciſionē obſeruāntibus op preſſus ſit. Tandē cū eſſet ſtrēnuus vir oēs hiſpaniarū ciuitates romanis abſtulit. at tum demū Conſtātinopolitani impatores ī hiſpania impare deſiſt

BOnifacius q̄ntus papa. natione cāpanus. pſe Joanne pontificatū iniit eo tpe quo eleutherius patricius romā ab heraclio miſſus vindicat a longobardis exarchi morte. ſemetip̄m regem ytalie creat. Vir certe ſingularis humanitatis ⁊ clemētie magⁿ in oēs benignitate ⁊ gr̄a vtens. nullū genⁱ officij (q̄ bonū paſtorē deceret) p̄termiſit q̄ cū eſſet doctⁱ. ne qui ad eccl̄ias p̄fugerent indevt retraherent. ne ve acholiti reliquias martyrū attractarent. q̄ eſt p̄sbiteri aut ſubdiaconi officiū. Mandauit item vt quouis in loco ſacrilegi anathematiſarent. Vtue teſtamentū iuſſu principis vbiq; valeret. Cimiterū beati nicomedis fecit ⁊ dedicauit. in clericos vo integre viuentes vnice liberalis ⁊ munificus fuit. Moritur aūt bonifacius pontificatus ſui anno q̄nto. die. x. ⁊ in baſilica petri collacrimātibⁱ oībⁱ ſepelit. Eiⁱ aūt in morte diebⁱ. xv. ſedes tū vacat

HOnorius p̄mus papa. natione campanus. pſe petronio viro p̄ſulari. eo tpe pontificatū iniit quo theudelinda moritⁱ. hic rebus externis aliquātulū quietis doctrina moribus ſanctiſſimis oīnem prope cleruſ renouauit. atq; multas in vrbe eccleſias reſtituit. Et baſilicam beati Petri tegulis eneis ex ioue capitolino ſumptis cooperuit: eidem agnetis martyris via Nomentana. vt carmē in aſpide indicat. Eidem pancratij via aurelia reſtituit. Templa quoq; anaſtaſij ad aquas ſalinas. templū quatuoꝝ coronatoꝝ. atq; alias multas edes edificauit. Moritur aūt vir ſanctiſſimus anno pontificatus ſui. xij. meſe. xj. die. xvij. ac in baſilica petri ſepelit. quarto ydus octobris. Eius morte anno vnū. menſes ſeptem. dies. 18. ſedes vacat.

Anno mūdi. 5823. Anno xp̄i. 624.

SEuerinus primⁱ papa. patria romanⁱ. pſe Labieno in demortui honorij locū ſubrogatus: ab ycano totius ytalie exarcho in pōtificatu confirmatur. vana tūc eīm hēbat cleri electio. niſi id impatores aut eoꝝ exarchi confirmaſſent Vir ſiquidem ſingularis pietatis ⁊ religionis. amator pauperū. in calamitoſos benignus. in oēs munificus ac gratioſus. in reparandis templis ſplendidus. Qui cū in hijs ſummope verſaret. pontificatus ſui anno primo. meſe ſecundo. moritur ac ſepelitur in baſilica petri. quarto nonas auguſti. vacat tū ſedes. menſes quatuor. dies vnde triginta.

IOannes quartus papa natione dalmata. pſe venancio pontificatū iniēs ſtatim mira pietate vſus ē. Ex reliquis eīm theſauris quos yſacⁱ apud laterani reliquerat captiuos oēs quos potuit: Iſtros ⁊ dalmatas a captiuitate redemit. Hic pontificatu ſuſcepto. ſtatim mandauit ſi quis res eccleſie aliqua temeritate inuadere preſumeret. ad quadruplū reſtituere cogeretur. Suo quoq; tempore Rhotaris qui ariualdo in longobardoꝝ regnū ſucceſſerat. licet iuſticia ⁊ pietate inſignis habitus ſit. ad arrianos tamen declinat. paſſuſq; ē vt eodē tpe oībus regni ſui ciuitatibus duo ep̄i pari p̄te eſſent. alter ei catholicus. alter arrianus habebat. Joannes aūt plenus operibus bonis. pontificatus ſui anno p̄mo. menſe nono die nono moritⁱ: in baſilica petri ſepelit quarto ydus octobris: vacat tum ſedes meſem vnū dies tredecim.

Linea ſummoꝝ pontificum

Deus dedit

Bonifacius quintus

Honorius primus

Seuerinus

Joannes quartus

Eraclius in Augustū assumptus A sergio pīarcha constantinopolitano coronatus, orientale accepit imperū. Is eleutherū gentis patricie constantinopolitanū imperatis aule cubicularīū. ⁊ ducem rei bellice scientissimū in ytaliam misit. deditq; illi copias ⁊ pecunias quo reo ytalie cōfirmaret. Et copias quascūq; locas in primis asie ⁊ europe principatus habuerat: quasq; gentior eraclianus ex affrica miserat. Et indices mittere potuit instruxit. misitq; aduersus cosdroem quo prouincias in fide manētes ab illius imperu cōseruaret. Nā cosdras mesapotamia palestinaq; occupatis hierosolimā inuaserat. Eaq; vrbe tūc opulētissima postrus diruerat eccias ⁊ loca sancta. eāquā nō nihil veneratōis videt sacratissime crucī dñice exhibuisse. Cū vt scriptores tradūt p tem quē helena constantini magni genitrix in caluaria locauerat. unde asportatā in patria locatā. in throno quē mirabili ope auro gēmisq; ornatū ecclesticauerat. anno imperij sui sexto pse oīm alia q̄ in mendie vergit portu. ad egipciū arma verterūt. Alexandriaq; capta paulisper se continuere q̄ eraclian⁹ imperatoris pater magnū in affrica exercitū parasse nūciaret. Si obiit eo tpe eraclian⁹ qō cū persis remiciatū esset carthaginē ceperunt. Eo igit tpe eraclius magno compato exercitu multas ,primcias a plis occupatas in suā potestatē redigit. Ducem plax singulari certamie ex equo deturbat ⁊ interficit. Cosdroam regē plax opprimit filiū eius captū ⁊ baptisatū in regnū paternū restituit. persidez ingressus turrim Cosdroe thesaurīs plenā capit. quoz ptes inulnerabus tribuit. partē vo reparandis templis. que pse diripuerāt assignat. ipse pterea alia omnia spōa. cū septem elephantis hierosolimā redies. crucē dñi a persis ablatas secū referens. eo loco reponit in quo antea fuerat. captos a plis in patriam remittit. tantisq; rebus sexto expeditionis illius anno. q̄ erat imperij duodecimus felicissime gestis. eraclius dñicam crucē reduxit. pompā instituit solēnissimā. qua reducēte crucem dñi ipe sic manibus vinctisq; gestaut. ventum est ad portam que in locū caluarie fortas ducit. ⁊ eruerat turba que precedebat. ipse ad iter ceptum anhelans nullo tenente ante portā sbstitit. Tunc patriarcha qui lateri herebat. inquit ne dum ihesum crucem sibi baiulantem in ceteris emulatis qui purpura taspidibusq; quibus ille pauperatis mgī caruit oneratis. humilians se impator. ⁊ vestē mutauit plebeiam. ⁊ iter nudis pedibus est ingressus. Tūc q̄ clausa illi videbatur porta patuit. inde in caluariā detulit. Is autem imperator in ostantinopoli triūphaturus suā item apud romanos gloriā innotescere voluit. Sed infelix eraclius post actum triūphum ad studia Mathesios est conuersus aruspicine incantationūq; presagijs indulsit. postergans xpiane religionis obseruantiam ceanere vates. cui grande illi periculum atq; imperij euersionem a circūcisio populo immunere. ideo hebreos baptisari curauit. Et vt sceleri scelus adderet. ad cuthicianos transit. Et in heresim Monochelitarum dicentium in xpo vnicam tantum esse volūtatē. Tandem heraclius audita sarracenorum licentia capta presertim ethiochia veritus ne hierosolimā occuparent. Crucem dmini constantinopolim referri curauit. Postremo morbo iteretus atque quā greci hidropisim vocant diem obijt cum impasset annis. xxx.

Linea Imperatorum

Ferūt hys diebꝰ igne e celo cecidisse. Iridēq; grādē apparuisse vt homines consummationē seculi adesse putabant ob tonitrua ac fulgura ingenia. Secuta est pestilentia grauissima. que ethuis mensibus plures consumpsit. Asiaq; fuerunt angelus bonus ⁊ malus ciuitatem pertranseuntes. at quotiens angelus malus venabulo tuffu bonī angeli domū aliquā percussisset. Toe ex eodem domo sequenti die morte dissolui sunt.

Prodigia quoq; multa ⁊ quidem horrenda hac tempestate in grecia apparuere que sane futuras Mahomeri calamitates protendere videbātur. Nā vno ⁊ eodem anno cometes perlucidus bizantij visus est. Et puer quadrupes natus. Nec nō ⁊ est apud insulam Delon duo marina mōstra omnino humanam speciem habentia visa sunt. Et alia multa hinc inde consimilia apparuere.

Machometus

Machometus arabs. vel vt alij volūt pfa fuit. nobili ortus parente. deos gentiū adorāte. ꝙ mirem hebraice gētis habuit ysmahelitā. Is ex duabus hui⁹ tissimōi omnino sibimmicē aduersantibus superstitionū sectis originē trahens nulli eoꝝ omnino adhesit. ꝙ homo acerrimi callidissimiq; ingenij inter xp̄ianos puersatus. pnitiosissimū humano generi ex duaꝝ himōi gentiū legib⁹ cōflauit mendū. Natq; inter arabas apud quos magnum ambiret honoris locū publice pclamatus ē. nō iniuria cosdroē eiꝰ oīm familia deletum esse. qꝝ se p deo adorari fecisset. homo oīnū scelestissimus. qui t ipe ydola sculpti liaq; manu facta adorare solitus fuisset. Subsequenter de lege hebreoꝝ quā magna ex pte arabes sectabant. xp̄ianoruq; traditionibus ita disputabat. vt vnam eadēq; esse vtraq; affirmaret. Licq; magnis vtraq; gens abducerek erroribus. quos q̄dem errores ita ipe moderabat. vt hebreos reprehenderet tbm xp̄m ex v̄gine natū negantes. qō sui maiores futurū expectandūq; pdixerant aduenisse. xp̄ianos nō redargueret leuitatis. q̄b⁹ pfuasum sit tbm dei amicissimū t ex v̄gine natū obprobria t demū crucis mortem a iudeis ppeti voluisse Et suā ipe pdicans legem futurā affirmabat: vt si ea acciperēt custodirentq; sarraceni. Et sibi diuino adiumento obsequentur. sese in libertatē asserāt. t pncipatu regnoq; finitimos pociant. Cuius est etiam cōparato ingenti arabū exercitu fines romani imperij turbare. Eius motus heraclius cito cōpescuit. solicitatis eius ad defectōes milit⁹ pollicitationibus t pmijs. Tandē sarraceni t arabes arma sumētes a natiuitate xp̄i septingentesimoterciō ac vigesimo ita heraclij duces superarunt vt boiem felicem pmo mox infelicissimus reddiderint duce mahometo. qui cū magnū se dei p̄phetā assereret. t magicā arti⁹ asianos t aphricanos deludens. Ita populos quosdā cōcitauit noua a se religione imbutos. vt paulū abfuerit. quin oīno imperij nomen delerent. Capta alexandria. multisq; aliis sitie t aliarū vrbibus. Inualescat ei⁹ secta nūc multomagis q̄ ante. Nam tota asia et aphrica magnaq; pars europe mahometanis principibus subiecta est Instant nūc tburca terra ac mari. vt nos tanq; cuniculos ex his europe lateribus eruant. Mahomet⁹ quoq; (vt in alchorano legit) quo magis sectatores a religione xp̄iana se iungeret hereticos q̄dam in cōponendis legibus maxime vo nestorianos secutus est. multa hinc inde ꝫ legem Moyseos t euangelij dei astute colligēs. ac in vnū q̄si corpus redigens. Et vt seductos pplos fortius interiret. statuit q; homo torvtores papue ad quatuarium numeꝝ de pxia cognatione ac cōcubinas habere posset. quot facultatibus suis alere posset. Emptasq; quot vellet. Vinū tñ vsum interdixit. hijs q̄ precepta legis seruaret pmisit paradisiꝰ videlis delitiaꝝ oīū: vbi optati cibi ad vota. pulcerrimas vestes. t virgines ad amplexū. angelos ministrātes esse asserit. Qui vo legem ptemneret infernū cōminatus ē. Cū demū sex annos regnasset. Anno dñi 632. etatis vo sue. 54. mortem obijt. Eius corpus apud mecham sepultū a sarracenis t thurcis maximo in pio nūc vsq; habitum est.

Ysidorus episcopus

Ysidorus hispanus hispalensis epūs. leandri successor. bti Gregorij pape discipulus. hijs tpibus ꝓpter doctrinā vtuteq; ac crebra eius miracula maxime in pio vbiq; fuit. Qui multa tū scripsit. q̄ fidem xp̄ianam mirifice iuuant. De summo eiꝰ bono. de veris illustrib⁹. etymologiaꝝ libros. historiā ꝓterea ab

S. Goar

Ada vsq; ad tpa heraclij. vitas q̄rūdā sctoꝝ. historiā lōgobardoꝝ atq; alia pene innūerabilia. Et cū cōstet eū q̄uis laude dignū ob doctrinā t sanctitatem. Eiꝰ natale 18. kal'. februarij celebratur.

Goar venies ex aquitania in Gallia claret sanctitate t miraculis. qui i suburbano treuerico iuxta fluuium ecclesiam fecit. multasq; sanctoꝝ reliquias collocauit. Ibi diuq; noctuq; deo vacabat vigilijs oratōe pdicatōne multos ad fidē rectā reduxit. t egrotos sanabat. Diabolus sibi inuidens multas tribulationes ei ingessit. infantem triduo mortuum viuū ac loquēcem reddidit. Episcopatum treuerēsem oblatum a Sigberto rege francoruꝝ rēnauit. Demū in senectute bona in pace quieuit.

Gallus abbas

GAllus beati colūbani discipulus. Ita tūc in occidente viuebat vt etiam i vi ta sancti nomē mereret. Floruit itaq; temp̄ibus heraclij imp̄atoris in germania ob cuius merita monasteriū sancti galli in ostanciensi ep̄atu cōstructū fuit In quo p plures monachi virtutibus ac miraculis claruerūt. Et cū nūero. 400. sancte viuerēt. vnus nole Erubanus suasu brunigaldis regis francie ab hac lau dabili vita defecit. tandem beatus gallus postq̄ arta sanctitatis miracula in dño quieuit. huius vestigia secutus ē eustachius abbas. secuta t sancta aurea. In cu ius honorē beatus eligius monasteriū virginū edificauit. Ferūt etiam basilium quendā ysidoro equalem vita t moribus t doctrina insignē tū habitū fuisse.

Joānes gerūdenſ ep̄s

IOannes monachus gerūdanensis postea ep̄us. religionē xp̄i p̄dicatōne t scripris vbiq; tuebatur. hic eñ genere Gothus in lusitania natus. vbi sape aliquā p etatem cepisset. constantinopolim pficiscens. ita grece t latine doctus inde discessit. vt in lusitaniā rediens. arrianā heresim. que tūc inualuerat facilime confutaret. hāc obrem barchinonam ab hereticis relegatur. Nec postea mortuo leouigildo rege. qui hereticis fauebat. in p̄riam redies. Et multa scripsit ad doctrinā nr̄am pertinētia. t monasteriū condidit. Rōnensiq; vi uendi monachis scripsit.

AGoaldus agilulphi regis ex theudolinda filius post p̄em cum matre ip̄a theudolinda regnauit annis. 10. huic nāq; p̄ ad acquirēdū p̄sidiū. vir dū quadriēnio theodoberti francoꝝ regis filiā despōsauit. Qui regno suscepto ob matris prudentiā pacem cū oīnibus longobardis ytaliaq; p decēnū quietissi me tenuit. quo in tempore multa ecclesiis donauit.

ELeutherius nonus exarchus natione greacus patricie gentis nobilitate insignitus heraclij impera toris cubicularius t rei bellice sagacissimus. hoc anno post ioannē t smaragdus exarchus. ab hera clio in ytaliam missus. sedit annis. 5. qui statim vt rauennā applicuit sese ytalie regem declarauit. Sed po stea cū romā petere vellet ob arrogātiā a mulinibus suis in itinere interfectus ē. quo mortuo milites caput suum constantinopolim miserunt.

Eligius episcopus

ELigius noviomensis ep̄us. hūs temporibus ob innumerabiles eius vir tutes multo in precio fuit. Cuius admirandam vitam etā multiplex signo rum numerus cōmendat. Hs de territorio lemouice vrbis oriūdus. patre eucherio matre vero terrigia natus: quem genitor iuuenem ab aurificibus erudiri fecit edoctus in ea arte. francam adiit. aurifex regis se cōiungens. Rex optans habere sellam auro t argento ornatam. magister eligio singulā tradidit. qui eo ponde re duas sellas pulcerrimas effecit. Creuit itaq; fama eius in curia regis tantū aūt pauper diligebatur dq̄d poterat ad nuditatē suā eis erogabat. inde mūdo abre nūcians plura cenobia auxilio regis edificauit. Cum a tpe brunechildis vsq; tpa dagoberti simoniaca pestis i gallia vigeat. p q̄ auferēda summe vigilabat. Ideo post archarū ep̄m ad ep̄atū noviomēsem assumptus ē. Prefuit aūt eligius man densi metropoli tornacensi q̄s regali ciuitati quondā. noviomēsi q̄s t flandrēsi et gandensi t cartuaricensi certus tū diebus in loco adoptato egenis seruiebat. cor pus sancti quintini reuelauit p eū dñs. sueſſionis q̄s inuenit sanctos martyres. Crispinus t Crispinianum. apud pisius cecū illuminauit in ponte. Hec aūt sepulcra auro argento t gēmis fabricauit. Germani. Se uerini. Quintini. Luciani. Genouefe. Colūbe. martiniani t Juliani. Et p̄cipue beati Martini Turonen sis. dagoberto rege p̄bente impensas. Mortuꝰ ē anno vite sue. 70. Anno aūt reuoluto post sepulturā pul cer ac incorruptus inuentus est. Capilli quoq; ac barba creuisse in tumulo videbantur.

Rupertus episcopus

RUpertus ep̄us ex regia stirpe frācoꝝ ort⁹. Tpe hildeberti regis frācoꝝ wor macēsem rexit ep̄atū post obitū regis a duce berchario d ecclias denastauit. virgis cesus a sede wormacēsi cū iniuria pulsus. quē theodo dux baioariorū in vrbe Ratispona cū gaudio suscepit. d eū cū pceribus relictis ydolis cū frequētia pplī baptisans. p vocicū vsq; pānoniā p̄dicās xp̄m lumē fidei mīstrādo peruenit. Tandē ad iuuaū fluuiū vbi olim iuuauia ciuitas q̄ nūc Saltzburga appellat̄ p ficiscens. q̄ olim iter barbaras vrbes eminebat nobilissima. fš dilapsa t virgulti opta. quē locū cernēs cū cathedrā ep̄alem ydoneū. p̄rectatē a duce baioariorū ac capiens. basilicā i honore. s. petri ostruxit. ac missis discipulis loca mōtana ad fi dem p̄duxit. ideo apostolus baioarie austrie stirie t̄. nūcupatur. Hs post multa sanctitatis opera cum. 44. annis episcopali sedi prefuit in die pasce ad christum feliciter migrauit. Post obitum beatissimi viri Vitalis Hozologus. Sauolus. Ezzius. Joannes. abbates t monachi sancti Petri. Sedem episcopalem laudabiliter rexerunt. Deinde sanctus Virgilius ex hybernia veniens tempore Pipini regis francorum in epi scopum Saltzburgensem ordinatus qui Carantbas cum suo populo ad fidem reduxit. Postremo plures ex eodem cenobio sancti petri per germaniam in claros viros euaserunt.

SAltzburga olim Juuauia ⁊ petena dicta. norici vetustissima ciuitas. nūc metropolis baioarie. quā tpe Julij cesaris ortum habuisse dicunt. non longe ab alpibus que olim ad noricos attinebant. nunc cōfinibus omnibus. germanie attribuūtur. Norici enim vicinarum Alpium incole vt Plinius scribit Thaurisci olim dicti sunt. hoc quoq; tempore circa carnos in primis germanie oris. sunt incole qui thauri dicūtur. Cimbris eñ illiricū temptāntibus. haud longe a norico qui in alpibus. cū eis Cn. papirius carbo cōflauit. Atq; re infecta (vt Strabo ait) abscessit. Haud vo longe interiecto tempore cum tres fortissime gentes cimbri. theutoni. ⁊ ambrones. vno tempore in ytaliam erupissent. partim per noricos descendisse. plurcbus ait. vterq; exercitus. C. marij auspicijs deletus est. Unus non longe a Saltzburga in eo videlicz loco qui alpibus proximus est. Alter ad athesim: trecenta quadraginta milia barbarorū cesa. ⁊ centum & quinquaginta capta scribit Iunius. Fuit mot⁹ ille vniuerse ytalie. nō modo locis per que eruptio facta est. formidabilis. Ideo romana arma citro vltroq; per noricum assiduis motibus gestata. Cuius incolis pene domestica facta sunt. Cum interdum tres integras legiones in finitima loca missas sustinuerunt. Quas subito gallica bella qō vltra alpes gestum est. C. cesar duabus additis qō proximū fuit. vt ipe scribit in galliam traduxit. Ubi excisam rupē militari opere patefecit. vt ex vetustissimo epigrāmate peipite saxo scalpetum in monte arduo quem crucis vocant. Licet magna ex parte ob vetustate aboliti. datur intelligi. C. Julius cesar. Reliqua tum loci asperitate. tum vetustate legi nequeūt. Julius enim cesar socero generoq; suffragantibus ex omnibus. principijs gallias potissimū elegit. Cuius emolumento ⁊ opportunitate idonea sit materia triūphoꝝ. Et initio quidem galliam cisalpinam illirico adiecto accepit. moxq; p senatū confirmatam. Ceterum cū vltris. pannonibus. illiricis ⁊ germanis bellū illatum est. hac velut via vbi mō Saltzburga sita romanis armis accessus patuit ⁊ reditus. Germanos igitur iulius cesar aggressus in faucibus montiū arcem munitissimā eo loco extrui curauit. vt milites ad eas refugiū adumiandū. Et satellites ex ea auxiliū ⁊ tuuamen haberent. Et inde castrum iuuauense vernacula lingua helffenberg appellabatur. Fluuius quoq; cui adiacet Juuarus dictus Arci nomen dedit. A quo ciuitas inde condita Juuauia dicebatur.

tur. Habet aūt hec vrbs paludes. planicie. colles ⁊ montes. paludes pascua prebent. aucupia ⁊ venationes nonnullas. Piscationes quoq; se diuersis locis non incomode exibent. colles ac montes germani trā salpinaq; mercuq causa pranseūt. Urbs igitur iuuauia olim splendida muris ⁊ aggeribus munita. turribus alijs. sedes regum fuerat. Habuitq; templa deoq; sub antiqua gente marmorea. Et cum multo tempore floruerit. Inde temporibus attile regis hunoq; incursiones. vastationes. incendiaq; sustinuit. Et cū ingenti cede hominū immunita desolata ac penitus diruta fuit. Postea diuus Rudbertus anno salutis octuagesimo supra quingentesimū cū Theodonem baioariq; ducem cum locis finitimis ad fidē xpi reduxisset. Tandem ad iuuarū fluuiū veniens. qui nūc Saltzaha vocatur: reperiens vrbem dilapsaq; ac virgultis coopertam instauraut. que olim inter baioarie vrbes eminebat nobilissima. Ratus hanc pro episcopatu idoneam. ꝓprietatem a duce obtinens. Extirpatis arboribus ⁊ vepribus. ⁊ repertis edificijs basilicam in honore sancti petri construxit. Et cenobiū ordinis sancti benedicti cum munificentia ducis instituit. Rexitq; ecclesiam episcopalem annis. xluij. Relinquens beatum virgilem successoꝛes. Postea virgilius sanctus ibi episcopus ecclesiam cathedralem construxit. Et corpus diui Rudberti ad eam transtulit. Gebgharꝺ⁹ item episcopus arces ⁊ nouo instauraut. Et ciuitas in omni ornatu incremētuq; habuit. magnis nūc menib⁹ ambit. Et mōsterioꝛ tēploꝛ ediū ⁊ aras edificijs ꝑpulcris exornat. Multa ꝑterea sctoꝛ reliquijs excolit.

De hijs subscripta adduntur.

Tunc hadriana vetus que post iuuauia dicta
Presidialis erat noticis. ⁊ episcopo digna
Rudberti sedes qui fidem contulit illis
Christi: quā retinet Saltzburga fero vocata
Is sanctus obijt eradij principis euo
Legē dū cōdidit Mahumet nephādā sabeis
Qui successoꝛē sibi fecerat ipe vitalem
Hinc tres abbates hoc ordine sedes
Ausologꝰ sauolus. post hos exꝰ veneraꝺ⁹
Inde flobirgilus pastoris nomē adeptus
Joannes post quē sedem possedit eandem
Virgiliꝰ exul post hūc meruit fore presul.

Anno mūdi. 5833. Anno xpi. 654.

Theodorus papa natione grecus. pīe theodoro epo hierosolimis. ponti ficatum iuens. oīa q̄ ad dignitatē religionis ptinere arbitrabat circū spiciebat. vt bonū pastorem decet. In oīes maxime aūt erga pauperes mira benignitate vtens. Constituit hic inter cetera cereī paschalis benedictiones fieri in sabbato sancto. Censuitq; neminē separi debere qui nupserit post simplex votum. Hic pyrrhū patriarchā cōstantinopolitanū t sergiū ac alios hereticos exilio damnauit. Conuersus deinde ab hoc certamine pontifex ad ornanda sanctorū corpa primū t felicium martyrū reliquias ex arenario vie nomentane ablatas in vrbem referens in basilica stephani prothomartyris in celio monte collocat multis ornamentis. Idem q̄z basilicā edificat via flāminea non longe a ponte miluio t statuū dedicat. duo postremo oratoria cōstruxit. Hijs ita constanter t sancte peractis moritur pontificatus sui anno sexto. mense vno. die. xviij. sepeliturq; in basilica petri. pridie ydus maij. Epatus aūt diebus duobus t quinq; ginta tum vacat.

Martinus primus papa. pria tudertinus. pīe fabricio in theodori locū suffectus. legatos statim constantinopolim misit q̄ paulum adhortaret vt omissis erroribus suis aliq̄n veritatis calle ingrederet. at monitis pontificis obtemperare noluit. ideo eū dignitate priuauit ob q̄d constantius imperator indignatus. Olimpiū cubicularium suū ytalie exarchum creauit mandās ei vt martinū captum ad se mitteret. hac discordia freti sarracenī alexandria cū ingenti classe soluentes rhodū puenere captaq; vrbe colossum. fama celeberrimū demoliti sunt. Ex cuius ere nongentos camelos onustos ferūt. Constātius vo tot calamitatibus nihilo melior factus theodoz caliopam cū his mandatis iterū in ytaliam mittit. vt primo quoq; tempe martinū pontificem ad se vinctum mitteret. Is a romanis perbenigne exceptus cum salutandi causa pontificem simularet. hominī cathenas iniicit. Eūq; constantinopolim mittit. Unde postea in chersonesum ponti exilij causa deportatur. vbi quondā beatus clemens romanus presul exulauerat. Martinus autez multis calamitatibus circūuentus. ac inopia rerum omniū pflus. tandem in exilio moritur pontificatus sui āno. vj. mense vno. diebus. vj. t. xx. multis virtutū signis vsq; in hodiernū diem refulgens. Et ex hoc inter sanctos martyres relatus ē. Cui⁹ festū decima die mēsis nouembris celebratur. Sedes autem rome. xviij. mensibus nō vacat. quia nil certi de sanctissimi viri morte habebatur.

Anno mundi. 5843. Anno xpi. 644.

Eugenius primus papa natione romanus. patre Ruffiano e celio monte. Martino in pontificatu successit. Eo ferme tempore quo petrus in locū pauli heretici cōstantinopolim sufficit. Hic eñ t si melius aliquātulū de religione sensit q̄z paulus. non tñ vsq; adeo fidei normā tenuit. quā sancta romana ecclesia pdicat. Pontifex aūt Eugenius statuit vt quilibet eps carceres haberet ad delinquentū penitentias clericoz. voluit vt iuxta ecclesias sacerdotuz domicilia cōstruerentur. Mandauit quoq; monachis ne quauis ex causa sine sui superioris licentia claustz exirent: fuitq; vir mire pietatis. religionis mansuetudinis comitatis munificentie. pontificatus sui anno secūdo. mense nono moritur. ac in basilica petri sepelit. quarto nonas Junij. vacat tum sedes mēsis. j. dies. 28.

Vitalianus papa. patria Signinus ex oppido volscoz. pīe anastasio pōficatū init. Ut quidē optimus t diuini cultus cupidus atq; assiduus. Quāobrem regulam ecclesiasticam composuit. t cantum ordinauit. adhibitis consonantiā (vt quidam volunt) organis theodoz archiepūm t hadrianū abbatem viros doctissimos atq; optimos in britannias mittit. quā angliam vocant. quo eos in fide cōtinerent. Tandem bene ex sententia quantum in eo fuit gubernata ecclesia. anno. xvij. pontificatus sui mense. vj. moritur. ac sepelitur i basilica petri. vi. kal. februarij. vacat tum epatus men. 4. diebus. 15.

Adeodatus papa. patria romanus. patre iouiniano ex monacho pontifex creatur. Ut religione t oīm comitate preditus. in delinquentes clemens in pauperes beneficus. in hospites benignus. erga calamitosos miseri cors. ecclesiam beati petri via portuensi iuxta pontem meruli nō instaurauit ac dedicauit. Auxit t monasterium sancti herasmi in celio monte edificijs t fundis. vbi ipe monastica vitam duxerat. Et ad abolenda prodigia que superiore tempore suo apparuerant. Supplicationes frequentes habuit. Demum vo pontificatus sui anno quarto. mensibus duobus. diebus quinq; vir sanctissimus moritur. collacrimātibus omnibus. ad basilicam petri sepelitur. sexto kalendas Julij. vacat tum sedes menses quatuor dies. xx.

Constantinus tercius in locū demortui heraclij pīis primo sufficit. Cuz eēm cōstroas rex pīax victorijs insolesteno vt premissum ē paci vt ꝓsenti ret nullis pōbus ꝓmique pollicitationib⁹ adduci potuit. Quāobrem impator eraclius expeditōem in barbaros dextinauit. ꝑmūgz oim ꝓstātinopolis defensioni ꝓspecturus. Cōstantinū filiū cesarē declaratū regni cōsortē accepit Sergio venerabili pīarcha t bonoso pīncio spectate virtutis viro illi in administrationis socios attributis. Inde post obitū eraclij iste ꝓstātin⁹ q̄ pie absente cōstantinopolim gubernabat illi suffectus ē. Qui ḡrto assumpti imperij mense veneno extinctus ē a martina nouerca t eracleane fratre. quos pyrrhus patriarcha cōstantinopolitanus ad id flagitium instigarat.

Heraclion. mortuo fratre imperiū occupat eo potissimū tpe q̄ cyrrus sergi⁹ t pyrrhus accephaloz hereſim instaurātes. vnā opationē in xp̄o būanitatis. ſ. t diuinitatis. vnāgz volūtatem p̄dicabant. Ex hijs aūt pyrrhus q̄ ob hereſim in affricā relegatus fuit. quā primū de heraclij morte certior ē factus. Ex affrica romā venit. puolutusgz ad theodori pontificis pedes poposcit veniā erroris. qō apud ꝓstantinopolim ꝓperauerat. Extinde oblatā a pontifice et clero romano recte fidei t religionis xp̄iane formulā reuerēter accipiēs in patriā est reuersus. Ubi postgz flagitiū illud martine t heracleoni suasit. pri⁹ vitam amisit. q̄ tanto q̄situ scelere p̄archatum potuerit obtinere. Cū igit post mortē cōstantini heracleon imperiū tenuit et turpiter t inq̄ssime rem publicā administraret senatus populusgz cōstantinopolitanus in martinā eracleonem q̄ insurgēs lingua illā. hunc naso mutilatos relegauit. quo in furore retract⁹ de fuga pyrrhus a populo est occisus.

Constans Constantinopolitanus impator. q̄ fuit filius constantini dolo necati. post heraclionem p̄dictū illico in impatorez assumptus. Et in demortui pyrrhi locū paulus p̄archa a senatu t pplo est suffectus. q̄ a theodoro pontifice romano. vt rectā fidei normā acciperet p lras requisitus. obstinatē rēnuit obedire. quē theodorus pontifex romanus dignitate priuauit. quia orthodoxe fidei normā t rōem suscipere recusabat. adiuuāte ei⁹ stultitiā ꝓstātio in eandē hereſim stolide nimiū plapso. vñ t martinū papā in cersonā pōti ciuitatē. apud quā alter romanus pontifex. b. clemens longe añ exulauit in exiliū misit. inde ꝓstantinus expeditionē in ytaliā paraut nō q̄dem vt iuxta fāmam tūc a se accurate disseminatā longobardos ytalia eiceret. ſ vt vrbem romā t subiectas illi puincias diutīgz t ornamētis spoliaret. Erāt romam via appia cōstantino vitalian⁹ pontifex maxim⁹ clero t pplo multitudine sociatus sexto ab vrbe miliario obuiauit. introductusgz impator bti Petri p̄mo t post alias vrbis eccias accuratissime inuisit. Et postgz p̄mis q̄nq̄ aduētus sui diebus basilicas t publica rome loca pambulauerat: direptioni operā impendit. Etem q̄cunq̄ vidisset er ere aut marmore ad ornatum posita. p singulos dies aut loco abstracta. aut vt discerpta nauibus imponi curauit. vt plus ipe ornamētoz septē in diebus vrbi rome detraxerit. quā barbari antea in ducentis et q̄nquaginta octo annis p quos impiū inclinauerat. vl' in p̄dam abstulerāt vel

Linea Imperatorum

Constantinus tercius

Heraclion

Constans

Conciliū Rome tpe martini pape

confregerāt inde neapolim redijt t postea in siciliam nauigauit. Residet vo syracusis vbi miles⁹ quidam armeni⁹ ordines in orientali ei⁹ exercitu ducens illū in balneo interfecit. anno imperij sui vigesimooctauo. In cuius locum mezentius Cui⁹ fraude necatus cōstantiū putant imperatore a militibus creatur.

Synodū rome martin⁹ pontifex cētū t q̄nquaginta epoz hāut ob paulū p̄archā ꝓstātinopolitanus. ei⁹ apocrisarij q̄s ad paulū miserat. t illū vt resipisceret vrgeret. ꝓstāgz iussu i diuersas ysulas relegati fuerit. qō cū audisset martin⁹ i eo synodo rome ꝓgregata p̄mo ꝑdēnatōem cyri alexādrini t sergij ac pyrrhi ꝓstātinopolitanoz p̄archaz inouauit. deinde paulū p̄tē p̄archā dānauit t p̄archatu cēsuit ammouendū. Interea vo dū ō ageret pax ytalie q̄ iter rōnos t lōgobardos ānis. xxx. duraverat turbari cepta ē. longobardis oia ad suā vtilitatē trahētibus. Cōtra vo recusantib⁹ romanis q̄ p̄ceptus falsgz mandarētur. maxime vo cū rothanis arriana labe inquinatus. nullā ferme ciuitatē haberet. cui non arrianū t catholicū epm preposuisset.

Jodocus

IOdocus heremita sanctus. p hoc tempus virtutibus clarus. qui cū esset Britonū regis filius. spreto regno ⁊ mundialibus pompis in heremus secessit. vbi ei aliquādiu sanctissime vixisset. Tandē in pago pontico multis miraculis clarus in dño qeuit. Sunt q̄ scribūt eo tpe ⁊ vincentiū beluacensem epm ⁊ medu apdū archiepm Remensem scitate ⁊ doctrina in precio fuisse. hos addūt ⁊ reginalphā gallā matronā genere ⁊ scitate insignē. ⁊ renaldū traiectensem epum vita ⁊ miraculis clarum.

Egiltrudis regina

EGiltrudis regia anglie circa illa tpa claruit. que trib⁹ nupta viris ỹgo pmansit. cui⁹ mortue corpibus post. xx. sepulture sue ānos incorruptū ē inuentū.

Aurea

AUrea virgo sctissima ipi⁹ eligij pontificis discipula. p ipm tpus apud parisios disciplina sanctitate ⁊ pcipua patientia claruit. p̄rimū floruit. Cui⁹ sanctitate ⁊ prudentia pmotus eligius ipsas trecentas virginibus prefecit. fuit autem genere nobilis.

Forseus

FOrseus ās hibernie reg⁹ fili⁹ p id tpus cū duobus germanis ⁊ceptis regni sui pompis monachalē habitū suscepit. ⁊ in magno p̄cio exaluit. Is monasteriū in loco qui vocāt latiniacū ⁊struxit. Nec mlto post ordinat⁹ fribus. migrauit ad dñm. post q̄tuor autez ānos ab eligio ⁊ ausberto epis inmaculatū corpus sine vlla putredine trāsferē. but⁹ natale celebrat. 4. nonas marcij.

Oswaldus

OSwaldus rex nordmānoz anno p̄mo heraclionis imperatoris a penda merciorū rege perimitur. Is q̄tuor ydolatrū gentes. videl⁹ pictauos. scotos. britones. ⁊ anglos i suā sbiectōem accepit. b⁹ dextera multaz elemosinaz largitrz bodie ās cū brachiō ⁊ cute ⁊ neruis incorrupta iacet. toto reliquo corpe in cineres dissoluto. que a fre Oswino apud vrbem bembaburch cōposita in sermo pro miraculo monstratur.

Gerdrudis

GErdrudis sancta nuuigellensis anno constantis xx. obiit. Hec fuit filia ytte relicta pipini q̄ ilustri seti amandi monasteriū nuuigellense fundauit. Cui filiā suā Gerdrudā vginem deo dignā p̄fecit. q̄ die sui obitus apparuit cuidā abbatisse treuerēsi nōie modeste sibi familiaritate cōiuncta. suā felicē trāsmigrationem ostentās. pluribus inde miraculis claruit.

Leodegarius epus

LEodegarius epūs tpibus Cōstantini imperatoris ebroinū pessimū virū Theodoricus rex in gram recepit. q̄ leodegariū variis tormentis afflixit post famē ⁊ carceris squalorem. post oculoz euulsiones. post plantaz cōcisionē. post lingue ⁊ labioz excisionē. consummauit tandē martyriū p capitis ablationē. fuit hic a nobilissimis parentib⁹ regi clotario cōmēdatus. Et a didone auūculo suo pictauiēsi epo eruditus. inde ob prudentiā ⁊ ysilū eū in regio palacio morarer. tantā sedm deū de pietate sollicitudinē habuit vt eduensi ecclie mererer in pontificem pmoueri. Is post obitum suum multis miraculis in restituēda sanitate claruit.

Eligius epus

ELigius quoq; circa idem tempus genere nobilis ⁊ sanctitate p̄clarus in Antisiodoren. epatu sedit annis. xxvj. vbi extra vrbē eccīam beate marie cū monasterio cōstruxit. Et hospitale qō dom⁹ dei appellatur. Hic p̄ter sanctitatem suā inimicis iusticie odiosus. a waracbono senescallo regis francie in scotia silua occisus est. Qui waracbo successit in eodem principatu ebroinio qui sanctum Leodegariū occiderat. Et ipe ebroinus in morte visus est a demonibus in infernū deportari. Cum autem vigilius ad p̄tā veheretur vrbē per ciuitatem senonicā vincti ruptis catenis libere de carcere exierunt. Catenas ad p̄scriptam ecclesiam suam deferebant.

Cesarea regina pfax

CEsarea pfax regina. Circa hec tpa de pfide exiens nesciente marito cū pau cis suis fidelibus. priuato habitu. ꝓpter xpiane fidei amorē. ꝙstantinopo lim venit. anno sexcētesimotercio ac. lxxx. Que ꝺdē ab impatore honorifice su scepta. post aliquot dies nō multo post: characterē baptismi vt dēsiderat accepit. ⁊ ab augusta de sacro fonte leuata. hoc vbi intellexisset pfax rex. legatos sta tim ꝙstantinopolim mittit. q̄ vxorē ab impatore repetant. Rēdit impator in ar bitrio regine esse standi vl' discedēdi. pinde eā salutatūr. Interrogata regina re sponder. Nūq̄ rediturā in pfiam. nisi rex xpiani nomē suscaperet. Qui statim re cognita cū. xl. milibus hoim cōstantinopolim pacato agmine veniēs pbenigne ab impatore suscept⁹. vna cū milit⁹ suis baptizatus. ⁊ ab Augusto de fonte le uatus. catholica fide ꝓfirmatus ē. accepta sua coniuge letus ⁊ gaudens multis ab augusto honoratus munerib⁹. in regnū reuertit.

Rotharis

ROtharis longobardox rex post ariooaldū regē. regnauit annis. xvi. Is li cet multis pditus vitiis. Arriana tm labe inq̄natus oēs longobardos in eandē pcipitauit traxit. vt in ciuitatib⁹ sbiectis duos hēbat epos vnū catholi cū alterū arrianū. In re militari pstans fuit. vt etruriā ⁊ ligurią cum locis mariti mis vsq̄ massiliā in suā redegit ptātem. Tanti insup fuit ingenij. vt leges q̄ sola memoria in vsu habebat. in serie q̄ndā redegerit. ⁊ libr̄ edictū appellari māda uerit. prius em̄ lōgobardi sine lege fuerūt. Erat aūt (ipo in eodē codice referēte) ann⁹ septuagesimus pm⁹ quo longobardi ytaliaz intrauerāt. vt in ꝓlogo libri patz. Huic cū aliq̄n theodorus exarchus bellū indixisset. apud Seultemiā mu tine vrbis annē acriter pugnatū ē. vt exarchus septē milia amiserit. Tandē ro tharis sine filijs defunctus est.

ROdoaldus filius successit q̄ regnauit ānis. v. hic theodalinde regine filiā duxit vxorē. qui tamē libi dinibus immersus in adulterio mulieris deprehensus a viro occisus est.

ARipert⁹ deinde rex regnauit ānis. 9. Is apud papiā oraculū pulcerrimū in honorē saluatoris condi dit. moriens duos reliquit filios ptheritē ⁊ gundibertū reliquit successores. quox tpibus longobar di pacē cū romanis rauēnatibusq̄ vbiq̄ fuauerūt. Sed varijs ipi inter se motibus agitati sunt. grimoal dus nanq̄ beneuētanus longobardox dux ipos fratres discordes esse intelligens. magnas ducens copi as papiā venit. qua ex vrbe cū ptheritem puerū regē fugasset. gundibertū frem expulit mediolano. Eas discordias exploratas hōs clodoueus rex francox. copias in ytaliā misit. q̄ cū in transpadana regione ma gnā fecissent prędā. a grimoaldo ytalia sunt expulse. Sunt tm qui scribant gallos hac rōne deceptos esse. longobardi em̄ simulata fuga. castra rex oīm copia ac vini potissimū plena relinquentes haud longe in i sidijs constiterāt. galli vo castra ingredientes rati veram esse hostiū fugam. In oēm voluptatem effundū tur. epulis ⁊ vino replent. quare supuenientibus hostibus cum somno etiam grauati passim veluti peco ra ab hostibus ceduntur.

SArracenicq̄ p id tpus intantū hauserāt opes. vt post subactas ⁊ quiete possessas. q̄ romanox fuerant. prouincias asie. europam inuadere presumerēt nauigio itaq̄ ingenti ab alexandria soluentes rhodus insulam romani imperij pueneruīt. caq̄ capta colossum fama celeberrimū a quo ciuitas insule primaria no men habuit. demolīti sunt. Ex cui⁹ ere nongentos camelos fuisse oneratos inuenimus. ibodo vasta sarra cenis. egrū delati pelagus multas ex cladibus afflixerunt.

Grimoaldus

GRimmoaldus decimus longobardox rex. regnauit annis. 9. Is abeūte ex ytalia cōstantio in alpinā rediens. fox popolq̄ sabatho sctō aggres sus cellis oīmbus diripuit. ac solo equauit. Fuere in hoc rege mīte preclare cor poris ⁊ anime dotes. tāū em̄ prudentia ⁊ cōsilio valuit. nō solū in rebus exter nis verūetiā in domesticis vt q̄dam capitula ac q̄dam vnlia rotharis regis edi cto addiderit. q̄ postea legis formā accepere. fuit pterea mediocris statute cor pore validus. capite caluo. ꝓmissa barba. nec animo minus in rebus agendis q̄z corpe. ꝓmptus. post sleu botomiā factā in brachio dū arcu colūbam sagitas set erupto denuo sine intermissione sanguine diem obijt. sepultus ē aūt papie i basilica beati ambrosij quā ipe sua impensa edificauerat. pertaris aūt ariperti regis filius in ytaliā rediens tercio mense post grimoaldi mortē regno paterno sine cōtentione potitus ē.

Bagobert⁹ rex frācox

COnstāno ipatore sblato cū oēs passim dilaberēt. supuenientib⁹ eī magē classe sarracenis. ⁊ syracuse ⁊ tota insula occupat. vnde postea onusti pre da alexandriam redeuntes vrbis quoq̄ rome ea ornamēta secū detulere q̄ con stantius adueterat.

DAgobertus francox rex eodē ferme tpe vir astuti ingenij. nec consilio mi nus q̄z manu promptus moritur. Cuius animā e manibus demonū libe rata ferūt Dyonisij ac Mauricij martyris ac etiā martini cōfessoris auxilio. ḳs semp dū vixit vt patronos coluit ⁊ templis honoratiores reddidit. Hic autem oīb⁹ bonis insignit⁹. regnauit ānis. 54. Dex ab anglis infensus ppetuā eī eis suscepit inimicitiā. hic itercessiōe beradi oēs iudeos i suo regē baptisare fecit.

Erfordia magna ac memorabilis vrbs p̄incie thuringie caput. a p̄tisci erphesfurt appellata. mō tem habet excelsum. qui nūc sancti petri vocatur. cum a temporibus Theodosij imp̄atoris sub archadio ⁊ honorio indurato imperij organem habuit. Franci romanoꝝ p̄fides. a rheno ytaliam versus abieccerūt. Et se regi p̄rico subieccerunt. Quibus intellectis thuringi ab altera parte rheni orientem versus Et consilio regis francoꝝ merwigij eius cognatum in regem elegerūt. Is arcem cōstruxit in eo monte. ⁊ castrū p̄pe Erfordiam vbi nunc ecclesia sancti Dyonisij extat. qō vulgares Merwisburg nominā. Post eius obitum basinus in thuringia regnum suscepit. Cui⁹ vxorem postea hildericus rex francie duxit i cōiugem. Per ea tempa in loco vbi nūc basilica dni andree frequētatur. villa Schildingē de extabat. in hāc loco quoq; p̄pe fluuiū Gera (qui nūc ciuitatem illabitur. ⁊ mediam ferme p̄terfluit. Cuius cōmoditate tota ciuitas purgatur. ⁊ plurimū decoratur) Molitor sagax sua diuerticula habebat. cui nomē Erpff fuerat apud eius molendinus transitus sine passagiū olim extitit. at cum temporibus clodouei regis francoꝝ ad annū salutis trigesimūoctauū ⁊ quadringētesimū Erfordia ortum habuit. a molitore dicto atq; transitu Erphesfurt cognominata fuit. Regnante postea apud francos tagoberto inclito rege. Is post castrū in mō te desolatum monasteriū celeberrimū sancto petro dicatum ordinis dni benedicti construxit. Inde mons sancti petri appellatus fuit. Ecclesiam quoq; sancti Gangolfi dotauit. Bonifacius postea archiep̄us maguntinus sub pipino francoꝝ rege. cum thuringiam ad fidem cōuertisset ecclesiam gloriose sempq; virginis Marie edificauit. ac ibi episcopatum ordinauit. qui illico magunnine sedi cessit. Humus vrbis ager optimus est ⁊ herba fullonū que sandix ac saponaria dicatur pro tingendis pannis feracissimus. Per cui⁹ arua gera fluuius ⁊ alia flumina p̄terfluūt. regionem vbertim irrigantes. p̄ter quod ⁊ pecoꝝ pascuis habundat. Post annū deinde septuagesimūsextum supra millesimū muro circūdata ac turribus munita fuit. Et cum edibus ac monasterioꝝ ac ecclesiaꝝ ornamentis mirifice creuit. thuringoꝝq; celeberrima sedes fuit. eo q; totius regionis ferme media sit. ⁊ bladis aliisq; necessarijs copiosissima habeatur. Et cum hec regio ac vrbs a soluendis tecanis libera fuerit. Eam ob rem multas calamitates a finitimis principibus passa fuit. precipue temporibus heinrici tercij imperatoris. Is cum a seuerissimo suo preceptore archiepiscopo Colaniensi liber esse nollet. In omnia genera flagitioꝝ ruptis tpantie frenis p̄cipitem se dedit. Montes oēs

Ecclesia virginis Marie Sanctus Seuerus

colliculosq; saxonie ⁊ thuringie castellis munitissimis extruxit. ꝑfidiisq; imposuit. quibus cum victui necessaria minus sufficerent ꝓmisit. vt ex ꝓximis villis ⁊ agris hostili more predas agerent. ⁊ ad ipa castella munienda circũquaq; manentes cogerent. Nec ne manifesta tyrannide notaret si ꝓtra innocentes atq; in regnũ ꝓprium grassaretur. vt impietatẽ suã q̃dam religionis specie palliaret archiepm maguntinũ modis oĩbus instigauit. vt decimationes thuringie sicuti ante pluries instituerat exigeret pollicens se ei in exigendo summa ope affuturũ. Et dicto obtemperare nolentes regia maiestate coactur. Ea tamẽ pactione vt ipa decimar ptem sibi. q̃ ⁊ regie magnificentie ⁊ tanto laboꝛi suo digna foꝛent tribueret. Ita eps vanissima spe animat⁹. Synodũ indixit in erphesfurt. vj. ydus marcij. statuto die aderat ret. archieps ⁊ hermãnus babenbergensis epus ⁊ alij q̃ ad discutiendam causam fuerint euocati. Thuringoꝝ spes ⁊ fiducia potissimũ in abbate fuldensi ⁊ herueldensi nitebatur. Cũ hij eccias decimales plurimas et ꝑdia in thuringia haberẽt. q̃ publica discussione interpellati ꝓ decimar redditione primo p dcm archiepm rogabant. vt antiq̃tus tradita monasterijs legitima incõsulsa manere sineret. q̃ ⁊ sedes aplica ⁊ veteribus ⁊ recẽtibus scriptis crebro firmasset. Et ꝑdecessoꝛes archiepi sui nũq; infringere tẽptassent. Id atroci responso archieps repulit: ꝑdecessoꝛes suos ruditus in fide auditoribus. lac potũ dedisse nõ escam. q̃ nũc resecare vellet. ⁊ ꝓfectis solidũ cibũ ministrare. Tanpem thuringi improbata synodo sedem apostolicam appellarũt si rex capitali sententia prohibuit. Poꝛtea exoꝛtũ sunt bellũ saxonicũ. Nulla deinceps exactio facta est decimar. Gaudentibus Thuringis qõ occasionem inuenissent. vt traditas sibi a ꝓribus leges manu militari tuerentur. Et dolente rege quod dũ decimis immoderatius inhiaret pene regnũ cum vita amisisset. In hac vrbe multa sanctoꝝ coꝛpa p illustrissimos delata sunt. videls Adolarij Eobani Seueri epoꝝ. ⁊ vincentie quibus ⁊ aras ⁊ basilicas edificauerant amplissimas. In ea quoq; anno domini. 1392. Gymnasiũ celeberrimũ oꝛtũ habuit. Vbi sunt edes amplissime studentiũ ⁊ legentiũ. Ex quo iurisconsulti theologi ornatissimi. philosophi ac medici excellentissimi ꝓdierũt. Perpessa tandem fuit hec famosa vrbs vastationes ac direptiones ꝑ incendia varia. Necq; aliqua insignis vrbs apud germanos memoratur. q̃ p fatalem ac aduenticiũ ignẽ totiẽs exusta sit. Vltimo incendio magna ex parte concrematur. In festo ẽm gerualij Anno. ⁊ M. cccc lxxij. hec preclara vrbs in basilicis gloriose virginis marie ⁊ Seueri in põte mercatoꝝ. foꝛoq; rapax ⁊ añ gradus in edibus laicoꝝ ac canonicoꝝ damnũ sensit. vt pene tercia vrbis pars incendio peꝛiit.

Mons Sancti Petri

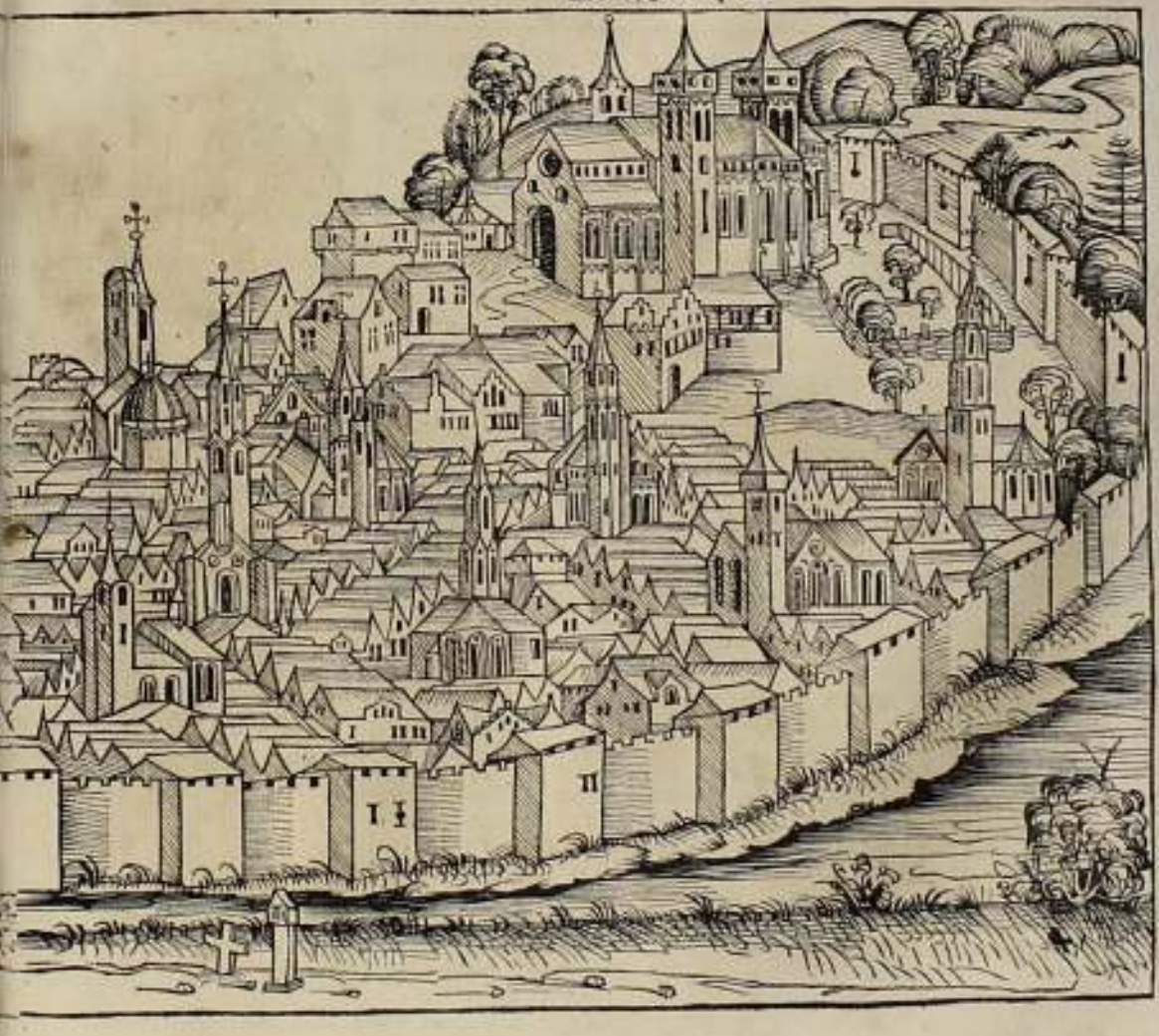

Linea summoꝝ pontificū

Benus

Agatho

Leo secundus

Benedictus secundus

Joannes quintus

DOnus papa. pīa romanus. pīe mauricio. eo tpe pontificatū iniit q̄ Grimoaldus longobardoꝝ rex mortē. quo ꝺdem anno maxīmi imbres fuere ⁊ multi fulmibus affłan iteriere. ⁊ fruīpēta in agris emarcuere. Ūñ ob hoc pontificatū in maximis turbinibus suscepit. Fuit aūt sanctitate vite ⁊ doctrina valens. vt clerus diuersis ordinibus distinxit. ⁊ honoribus auxit. Monachos vero quoꝺā syros cū nestoriānis sentientes in monasterio boetiano tēpbenſos ⁊ castigatos in varia monasteria diuisit. ꝓterea rauēnatem eccīam a romana tam pudem segregatā ⁊ ob eam rem aliocephalum appellatā sedi apostolice obtēpantem reddidit. Die insup honoꝝ ⁊ cultui diuino ꝑsulens vestibulus sancti petri (quod paradisum vocant) quadripartitū marmoribꝰ strauit. Instauraūt ꝓterea. ⁊ restituas dedicauit eccīam apostoloꝝ via hostiensi. Et eccīam beate euphemie via appia sitam. Ac bonus pontificatus sui anno. v. mēse. v. die. x. mortē ac sepelitur ad basilicam Petri apostoli tercio ydus aprilis. Cuiꝰ in morte episcopatꝰ vacat mensibus duobus. dies sedecim.

Anno mūdi. 5865. Anno xpi. 664.

AGatho primus papa natione siculus. pīe romano ex monacho pontifex creatꝰ. Vir certe tante sanctitatis vt leprosum obuiū factū oscilo suo sanitatem liberauerit. Tante ꝓterea mansuetudinis ⁊ humanitatis fuit. vt neminem ab se vnq̄ tristem dimiserit. Nactus itaq̄ imperatorem moribus suis haud quaq̄ dissimilē. monochelitaꝝ causa cōciliū apud cōstantinopolim habere constituit. Expectauit itaq̄ donec constantinus a bello in pīam rediret q̄ sarracenos a se victos imperio romano vectigales reddidit. Inde legatos statim constantinopolim mittit Joannē portuensem epūm ⁊ Joannē romane eccīe dyaconē. Hos p benigne susceptos mira caritate cōstantinus adhortatus ē. vt omissis ea ullationibus ⁊ sophisticis altercationibus. ex equo ⁊ bono oīm controuersia sublata duas eccīas vnā tandē facerent. agatho vero cuiꝰ tpe post solis ⁊ lune eclipsim peste ac grauissima quidem laboratum est. pontificatus sui anno secūdo. mense sexto. die quintodecimo moritur. ac sepelit ad sanctum petrū quarto ydus Januarij. Cuiꝰ morte annū vnū. menses. v. sedes tum vacat.

LEo eius nomis secūdus papa. natione siculus. pīe paulo vir doctissimus fuit. latine ac grece vt eius scripta indicāt. Preterea ꝺo adeo musice puꝰ est habitus. vt psalmodiā cōposuerit. hymnosq̄ ad meliorē cōcentum redegerit. Idem quoq̄ instituit vt in celebratione pasc populo daretur. Sextā ꝺo synodum ita suscepit vt eosdē anathematisauerit quos sancta synodus ꝑsente cōstantino damnauerat. Concessitq̄ necessitate vrgente omni die baptizari tēbere. Instituit ꝓterea ne ad archiepatum assumptus pro vsu pallij aliorūue officioꝝ quicq̄ eccīe ꝑsolueret. qō vtinā bodie obseruaret. Cū ex hac largitione q̄n die mala oriantur. At leo in quo ꝓter doctrinā ⁊ eloquētiaꝫ singularis religio. mira pietas ⁊ clementia fuit. pontificatus sui mense decimo moritur. sepelituꝝq̄ collacrimātibus oīnibus tanq̄ publico parente orbati ad basilicam Petri. quarto kal. Julij. post eius mortem mensibus. xj. diebus. 21. epatus vacat.

Anno mūdi. 5885. Anno xpi. 684.

BEnedictus tunior siue secūdus papa. patria romanus. patre Joanne. ab ineunte ętate xpo militans. diuine scripture ita operā ꝺedit. vt doctrina ⁊ exercitatione in rebus diuinis tum singularis haberetur. Ob eius humanitatem pietatem gratiam in omnes maxime vero erga pauperes. Quibus virtutibus hominū corda ita sibi deuinxit. vt ū vnus haberetur. qui oim suffragijs in locum demortui leonis merito subrogaretur. Ad hunc constantinus imperator homis sanctitate ꝑmotus. sanctione misit. vt deinceps quē clerus populus exercitusq̄ romanus in pontificem delegisset. eundē statim vez xpi vicariū esse oīnes crederent. basilicas plures restituit maxime laurentij in luciam ac bti Valentini. Moritur autem pontificatus sui mense decimo. die duodecimo. sepelituꝝq̄ apud beatū petrū ydibus Maij. qui vt omnibus vita carus fuit. ita post mortem ab omibus vt sanctus. ⁊ bene de humano genere meritus celebratur. Eius in morte sedes vacat mensibus duobus. diebus quindecim.

JOannes quintus papa natione syrus. patria anthiocenus. patre Cyriaco pontifex creatur. eo ferme tempore. quo imperator cōstantinus moritur. vir singularis religionis ⁊ mansuetudinis atq̄ doctrine oim consensu pontifex creatus in ecclesia saluatoris que constantiniana appellatur ad lateranū. ea ratiōe qua leo secūdus cōsecratur a tribus episcopis hostiensi portuensi ⁊ veliterno. Quē quidem morem posteri deinceps tenuere. Benigq̄ valitudinarius cum libellum de pallij dignitate composuisset. pontificatus sui anno primo moritur. Sepelituꝝq̄ ad. s. petrum. viij. nonas augusti. Eius in morte sedes vacat mensibus duobus. diebus. xviij.

Linea imperatorum

Constantin⁹ quartus

COnstantinus constantij augusti filius extincto vt premissus ē apud syracusā ystame augusto. puncto q̄ ei successerat nescentio siue missesso tyranno. romanoꝝ regnū suscepit regendū. Romanisq; principatus ē annis decem ⁊ septem. Is aūt cōstantin⁹ q̄ prius fuit a ystanco genitore in consortē imperij assumptus. illo interfecto vt oīdimus territus est. ⁊ oia vbiq; adeo trepide administrauit. vt si aliqua fuisset vis illata. visus sit imperiū facilime amissurus. Vir postea catholicus modestusq; ac omni bonitate integerrimus. qui suscepto imperio heraclū atq; tyberiū fres suos in imperij consortiū accepit. Licet sint q̄ scribāt eosdē fres pueros ne ad imperiū aspirarent naribus mutilasse. Inde mox ecclesias collapsas. q̄ sub heraclio ab hereticis dirute fuerant instauraut. atq; alias denuo edificauit. Et cū esset armoꝝ vir strenuus sarracenos romano imperio infensissimos bello petiit. ac vectigalia reddidit. Decimo eiⁿ imperij eius anno ꝫ sarracenos celebri victoria cōstantinū ponti inuenimus. vt ea afflicti clade sarracenī tributū impio pendere pmiserāt. Accidit q; opportuno in tpe. pax illa. q⁹ bulgari post pax tracam inuaserūt. Congressi q; illis pannoniā inter ⁊ mesiā supioꝝ ystantinus insigne accepit damnum. cūq; potius fugeret quā pedem referret. paci ab illis oblate cupientissimus acq̄euit. Satis nāq; bulgaris feracissimi agri. puncias danubio cōtinētes romani pncipis auctoritate pacta secū federa habitare. inde ystātinopolim redijt. Et vt grecos romane ecclie vniret sextā synodū agathonis pape rogatu cōgregauit. Demiq; cū essz bonis opib⁹ plen⁹ morē filio iustiniano i impio relicto.

Synodus sexta vniuersalis apud constantinopolim

SExtam vniuersalē synodū apud ystantinopolim constantin⁹ imperator celebrari iussit. interfuerūt aūt agathonis pape legati Joānes portuensis epūs ⁊ alter Joannes romane ecclie diaco n⁹. Cōuenerūtq; ad imp̄atoris edictū diuersi occidentis agantanouem epi. Acta aūt est cā monochelitaꝝ q̄s supra diximus aduersus fidē catholicā cōtendisse. vnicā tantūmō eē in xpō voluntatem. Erantq; duo pmarij causē aduersarij Georgius Cōstantinopolitan⁹ ⁊ machari⁹ antiocenus epūs. quoꝝ Georgi⁹ auditis rōmbus facilter in catholicoꝝ sentēiā adductus ē passus. macharius aūt pinax. ⁊ nimis diu pribus resistens. nō solum ē dignitate puatus. ꝫ simul cū monotis sergio. pyrrho. paulo ⁊ petro eusdē hereticos auctoribus sathane traditus. ad extremū q; cū aliquot phidie cōplicibus romā relegatus Et theophanū abbatē vero sentētē in locū macharij antiocenū epūm creant. Hac aūt re ex sententa feliciter gesta. vt deo gratie agerētur q; ecclesiam vnā fecisset. sentētia ⁊ animus Joannes epūs portuensis octaua pasce coram pncipe ⁊ pātarcha. coramq; pplo constātinopolitano in basilica sancte Sophie missam lanne celebrat. approbantibus oīb⁹

Cometa

Eclipsis solis ⁊ lune

q̄ tū aderāt. vez esse ⁊ sctm illā sacrificādi morē. Et q̄ alter sentiūt a recto ⁊ honesto discedere. Nec ē aūt sexta synodus. q̄ Cyrilli. Athanasij. Basilij. Gregorij. Dyonisij. Hilarij. Ambrosij. Augustini. Hieronimi. finla concludam ē. duas naturas ⁊ opatōes in xpō eē. Explosaq; illoꝝ pnitia q̄ vnicā eē in dño volūtatē dicerent. vt monochelithe vocati sunt. Ea reiectā fidei leticia agatho ⁊ romani paucos menses sunt gauisi. q⁹ pest hūc ānta raro alias p tres meses romam populata est. ⁊ ipse agatho est defunctus.

STella cruinta quā greci Cometē vocāt indicabat. pfecto tot clades q̄ nrō cōtinuis mēsib⁹ apparuit. Et pluuie magne ac freq̄ntia tonitrua qualia nūq; ātea fuere. vise sunt eiectta ī vrbis rome ⁊ ytalie exordiū pauisse. Nāq; tāi tāq; pinuam ibres tonitrui fulgorib⁹ iniecti fuerit. vt maximā armētoꝝ passim morientiū iacturā pplī sint ppessi. Quā plimos viros ea tēpestate fulmib⁹ afflatos iteriisse inuenim⁹ ⁊ matureſcētia plumaq; imino ī cāpis fruncta emarcuisse vt solatio fuerint populis legumina. quoꝝ fetus primi grana in terrā vētō imbreue discussa cum herbidū cespitem pullulassent ad maturitatem denuo peruenerunt in Cisalpina potissimum.

POst solis quoq; ac lune eclipsim pesse grauissima laboratū est que papiā depopulata ē vt aues iuga montū petetent ⁊ in vrbe fruteta ac herbe nascerentur.

Linea summoꝝ pōtifi.

Conon

COnon papa. Thracia oriundus. in sicilia eductꝰ. Inde romane ecclie mi
nistrans et pbiteri pōtifex creat. Cui fidelem bonus ⁊ tanto pncipatu di
gnus. Nā dū romam petrū archiepm exercitus vo theodoꝝ pbiterꝝ in Jo an
nis demoratꝰ locū sufficere conaretur. Tandē post longā altercationē in hanc
sententiā venere oēs: nutu diuino impulsi. vt conone eligerent. Erat eīm mo
ribus. litteratura pietate religione dignitatis specie insignis. quē nōnulli an
gelicū ob venerandā canitiē ⁊ dignitatē forme appellarunt. animi simplicis ⁊
integri. modestie ⁊ iustitie singularis. Astantie et prudentie plusq; humane sem
per ē habitus. Hāc obrem e vestigio oēs ad quos ptinebat eū cōfirmarunt.
cū maxima acclamatione laudū suaꝝ. idem fecit Theodorus exarchus rauen
nas. qui tū post unitus pontificatū statim inualitudinem incidit. vū paschalis
archipbiter ac thesauri pontificis dispensatoꝝ regnādi cupidus ioannē berar
dum pecunia sollicitat. vt eius suffragijs post morte cononis pontificatus si
bi decernat. Accepit pecuniā quāq; nihil eoꝝ q̄ promiserat pstitit. Moritur aūt
conon pontificatus sui mense. xj. die tercio. sepeliturq; ad sanctū petrū. xj. ka
lendas octobris. vacat tum sedes mensibus duobus. dieb⁹ tribus ⁊. xx.

Anno mundi. 5893. Anno xpi. 694.

Sergius

SErgius papa natione syrus. pīa antiocenus pie tyberio. adeodati pō
tificis tpe romā veniens in clez romanū aclamatur. Deinde vo ob ei⁹ do
ctrinā ⁊ diligentiā circa misteria ac rem diuinā p ordines consecendens sctē su
sanne ad diuas dom⁹ cū titulo eius loci creatur. Frequētare tū magis atq; ma
gis cimiteria cepit. qua ex re tantus sibi nomis cōparauit. vt defuncto conone in
ei⁹ locū suffect⁹ sit. nō sine altercatōe tū. Nā cū pars pplī romani maxime the
odoꝝ archipbiteꝝ peteret ⁊ nōnulli ob exarchi iudicabus suborn ati pascalem
noiassent. parsq; vtraq; in palatio lateranensi cōuenissent tandē cleri populiq;
vota in sergiū cōuenerūt. quē postea iustinianus impator cū sue synodi nollet
acquiescere ad se vinctū p zachariā pbospatariū sum trahere pcepit. ꝑ milites
ytalici id admittere noluerūt. Clez cum pacem obtinuisset ad ecclesiaꝝ instau
rationem manū apposuit. Et q̄maxime petri basilicā ablatis ruderibus reno
uatisq; tignis stillicidijs ac parietibus in antiquā formā restituit. Ibiq; partē
dñice crucis inuenit in capsula enea. Et. b. leonis pape corp⁹ vil⁹ iacēs bone
store loco reposuit. Constituit pterea vt in fractōe dñici corpis ter cantaretur
agnus dei. bis tot rebus insignis pōtificatus sui anno. xiij. mense octauo. die
tercio ⁊. xx. moritur. Et in basilica petri collacrimātibus oīnibus sepelitur. vi.
ydus septembris. vacat tum sedes mensem vnū. dies viginti.

Joannes sextus

IOannes eius nois sextus. papa natione grecus pōtificatū iniit quo theo
phylactus ytaliā peteret. Is pontifex restituta basilica sancti andree in va
ticano. sanctoq; tecto diui marci atq; ornato altari principis apostolorum petri
ductis colūnis dextra leuaq;. atq; etiā vt erat animo pi⁹ ex erario ecclesie mul
tos captiuos redemit. Moritur aūt pontificatus sui anno tercio mense tercio.
martyrio vt quidam volūt. Sed a quo martyrū passus sit nō satis cōstat. Se
pultum ad catheculbas sebastianas via appia quidaꝝ affirmāt. Eius ex morte
vacat tum sedes mensem vnū. dies vnde viginti.

Joannes septimus

IOannes septimꝰ papa natione grecus. patre platone eo tempe pōtificatū
iniit quo iustinianus constantinopolim reuersus. tyberiū ⁊ leontiū a quo
fuerat imperio deiectus spectante populo interfici iussit: fuit aūt vir multe elo
quentie ⁊ sanctitatis. Qui in basilica petri oratoriū (ita eīm appellant) locum
orandi in honorē dei genitricis extruxit. Cuiꝰ parietes vermiculato opere in
tecti. dextra leuaq; quorūdam sanctoꝝ patꝝ vultus ostēdebāt. Basilicā pterea
sancte Eugenie restituit iam prudē vetustate collapsam. Cimiteria quoq; sctoꝝ
martyrum Marci Marcellini Damasiq; pontificis exornauit. Postremo vero
multas basilicas pictura ⁊ statuis sanctorum cultiores reddidit. Moritur aūt
secundo pontificatus sui anno. mense septimo. die. xvij. Sepeliturq; in basili
ca petri ante altare dei genitricis quod ipe extruxerat. q̄ntodecimo kal. novem
bris. Eius autem in morte tribus mensibus sedes vacat.

Sisinus

SYsinus papa. vel vt alij volunt Sosinus. natione syrus. patre Joban
ne. xx. tantū diebus in pontificatu vixit. Is licet podagra ⁊ cyragra ita
laboraret vt neq; ambulare. neq; cibum capere posset. tamē ita vrbis rome et
reip. xpiane curam gessit. vt nil pterm̄iserit. Et ante pontificatū ⁊ in ipso ma
gistratu quod bonū pōtificem deceret. Jam eīm materiā oēm parabat qua ⁊ me
nia vrbis ⁊ templa vetustate collapsa in meliorem formā restitueret. Verū su
bita morte correptus in basilica petri sepelitur. viij. ydus nouembris. Vacat
tum sedes mensem vnū. ⁊ dies. xvij.

Iustinianus secūdus siue iunior Constantini tam dicti filius post pēm in imperio relictus. imp̄auit primo vice ānis. x. Hic siqdē primo bon⁹ z prudēs ac clemosinar⁹ pfusus largitor. Quasobrem cōstantinopolitanū admodū aut xit imperiū. Et multas leges condēs diuinā bonorauit religionē. Et cuz p. x. annos gubernacula tenuit affricam a sarracenis abstulit. Et cuz eisdem pacem terrā marīq; fecit. Sicut affricā libiāq; amittere desinent p̄us res nouē fecerī Ita eisdē p̄uincias eroze pariter in sarracenis nouē res recepe adsuarūt. Si qdem gisite sarracenoz ammiratho ibidem tpis quo cōstantinus vita functo baldalon illi suffectus est. Qui audiens iustinianū imperij iura olim p̄uincie consensu accepisse. pacē illi vltra obtulit. p eius fedus affrica z libia in primis fuerūt impio restitute. Affirmantēq; nōnulli scriptores eo in federe ¶interueniss sc. vt p annos. x. q terminus in pace fuerat asscriptus sarracen singulo quoq; die numos mille aureos soluere seruūq; vnū ex gente sua. z vnū item equū romano imp̄atori mittere tenerent. Interea vo ei in deū iustinianus tū in homines mira incōstantia vsus. Et sarracenos z bulgaros p̄eter federa pacis inte adoritur. a qbus certe plus incōmodi accepit q̄ intulit. Et ¬stantinopolim rediens a cunctis oibus odio habitus q̄ seuicia p̄fecti verbis nō cōpescunt. Qō q̄ synodū habuisset ad qō cū romani pontificis cleriq; cōuenissent oratores. iterata sunt sexte synodi acta qbus intermixta sunt aliq; ritu catholico abhorrentia. Subscripserūt vo imprudentes romani pontifices oratores. Sed eaz subscriptionē sergius pontifex vt pro hereticā iudicatā noluit approbare. Iratus vo ē iustinianus z mittēs sabarā ptbospatariū romā iussit sergiū pontificem cōstantinopolim deportari. verū milites berarchanus ytalici raptis g̃re re armis pontificē a tāta iniuria tutati sunt. Cū itaq; iustinian⁹ pfidie q̄ in oēs vtebat. z impietatis in romanū pontificē penas dedit. Si qdē leoncius patricius annuēte gallinico p̄triarcho ¬stantinopolitano insurgēs pplum ad arma cōcitauit. Et carcere vi fracto multos educens morti ppetuoq; pdori addictos. iustinianum imperio detectum cepit. narezq; mutilatum curauit cersonam pōti ciuitatem exilio deportari.

Leoncius patricius vel vt alij volūt Leo secūdus ip̄ator pulso iustiniano imperiū occupās ip̄auit ānis. 5. Eos ip̄i mor⁹ explorat⁹ hūs babdimeleh sarracenoz ammiratus affricā inuasit. in quē leonci⁹ imp̄ator io annē patriciū militie mḡm cū exercitu misit. z qdem ioānes sarracenis ogressus. eos fugere cōpulsos olim affrica exterminauit. Ver nō multo post seditione iter eos orta. Tiberiū q̄ndā ciuē ¬stātinopolitanū imp̄atorē creāt. Qui ¬fectum ¬stātinopolim cū exercitu adnauigās leoncū capit. z eodē affectū supplicio q̄ iustinianū dirim⁹ in carcerē cōmat. maiori ludibrio hominem reseruans.

Tiberius cius nominis tercius imp̄ator leoncio capto z incarcerato imperauit annis. 7. hic constantinopolitanus nobilissimus erat ciuis. Cuz exercitus io annis in affrica relictus tumultuari cepit. absimarz cui tyberio fuit cognomen ducem primo post imp̄atorem acclamauit. Is imperiū vt aliqui q̄ situm: vt alij oblata accipiens nequaq; moras sibi apud affricā trahendas existimauit. Et cum exercitu pene omni nauigans constantinopolim puenit. fauebant vo ciues affinij agnatoq; facto potentissima. vñ dum leoncius forum palaciūq; seruare nititur. ingressus absimarus vrbē cepit. leoncū naso mutilauit z in carcere maiori infortunio reseruauit. Qui suscepto ¬napatu philippū nicephori patricij filiū in pontū exulare iussit. Cū dormisset in somno vidisse caput suū aquila obumbrari. Ver iustinianus in ponto ad regem bauaroz confugiens qui honorifice susceptus ei filiā vxorem dedit z ad recup̄andū imperiū auxiliū p̄stitit qui tyberium cecit z imperium rursus recepit.

Iustinianus olim augustus iterum ope bauaroz z bulgaroz constantinopolim reuersus imp̄auit ānis. xxvi. Cū eiñ ad sexti Joannis pontificatus initiū iustinianus secūdus cū cersone apud quā ciuitatē exulabat p̄ se ferret residendi impij intentionem. ciues absumaro imp̄atore fideles illā capere intēptarunt. Sed is clam abiens ad bauaros cōfugit. Quoru rex aut vt ip̄i appellabant cacānus illi honeste habito filiam spopondit vxorem. Et tū anno vix duz elapso cacānus ab absimaro pecunia corruptus. iustiniani z hospites z genez prodere erat pactus. quod ei relatum iustinianus fugiens bulgarorum regi trebellio se cōmisit. qui susceptam aduene curam illuz p arma in patriam reduxit. ingressus constantinopolim iustinianus. leoncū quoq; a quo fuerat imperio deiectus in carcere inuētū eduxit. Et vtrūq; inimicū inspicēte populo occidi iussit. gallinicū p̄triarchā obcecatum romā relegauit. Et quotiens stillantem rūas nasibus murcū abstergeret quēpiā aduersariū partius excarnificari iussit. inde cum filio tyberio in p̄elio occubuit.

Linea Imperatorum

Iustinianus secū dus siue iunior

Leontius

Tyberius tercius

Justinianus

Synodus aquilegiensis

Hoc tpe aqlegie ob inpiā fidei q̄stum vniuer sale cōcilū suscipere diffidit tonec salutar ibus beati pape sergij monitis instructa. Et ipa huic cū ce teris xpi ecclesijs annuere cōsensit. Facta est aūt hec synodus cōstantinopoli tpibus pape iulij sō tustinia no pncipe cōtra theodoz. t oīes hereticos q̄ beatā mariā solū hoiem nō deū t hoiem genuisse affirmāt In qua synodo catholice est institutū vt.b. maria sp ⁊go theotocos diceretur. quia sicut catholica fides habz. nō solū hoiem sī vere deū t hoiem genuit.

Theodorus

Theodorus Anglorū archiepūs vir doctissimus optimusq̄ p hoc tps apud ag̃lā floruit. Et inter cetera libz egregiū edidit. In q̄ declarauit q̄ penitentia vnūq̄q̄z petīm dilui possit. sed t alia cōmentaria p pulera in diuinis codicib⁹ scripsit. Sanctus q̄q̄s theodoz⁹ augustudinesis epūs virtutibus clarut.

Lambertus epūs

Lambert⁹ vir sctissim⁹ apō leodiū ea tēpestate mar tyriū subijt. eo q̄ pipinū reprehēderit. q̄ vroz pellice alpiadē supinduxerit. Hoc aūt facinus alpiadis fratrē cōmisisse aūt q̄ postea morbo pediculari cōsum ptus ē. Hic ex nobilibus t diuitibus parētibus natus t a pmeno lr̄is eruditus ita⁹ p sanctitate sua ab oīb⁹ amabat. vt traiectensi eccie post theodardū mg̃r̄m suū pmoueri in epm mereret. Cū vo childericus q̄ eūz pmouit q̄ cum diligebat ab impijs occisus. Maligni eū suo honore priuarūt. t pharamundū in locū eius statuerunt. Lambertus cū duobus pueris monasteriū ingressus p annos septem optime cōuersatus. Inde expulso pharamūdo utq̄ reductus. vbi multos vbo t exemplo cōuertit. dodo ei cōtrar⁹. Cū p modū crucis in oōne pstratum directo iaculo sui impij in leodio⁹ peremerūt. Inde occulto nauigio ad pontificalē eccl̃az pduxēt. t pp̄ hostes illico sepelierūt. Sctūs āt chumbert⁹ successor ei⁹ celit⁹ ad monit⁹ corp⁹. s. Liberti a traiecto leodiū cū mag̃ miraculoz gl̃ia transtert.

Beda venerabilis

Beda anglicus presbiter t monachus cognomento venerabilis: vir latina greccaq̄ lingua nō mediocriter eruditus. Anno domini. 692. p xp̄i anā relti gione multū laborauit. Hic trigesimū sue etatis annū agens. pbiter ordinat⁹ ē. Et in extremo natus angulo orbis. omnes terras pstrinxit. Eo q̄ docendo t pdi cando vsq̄ in senū aut scribendo nō destitit. vt p nouē. t. xo. annos t docere t li bros cōponere nūq̄ lassus visus fuerat. Ea p̄ter ob religionē etiā atq̄ modestiam venerabilis cognomentū adeptus ē. Scripsit em̄ multa in actus apl̃oz. in lucam t̄c. Edidit t librū de tribus omeliasq̄ pleraq̄ quibus multum gallici sacerdotes vtunt. Edidit quoq̄ cōmentarios in vetus ac nouū testm̄. t libz de gestis anglor̄. Qui postremo circa annū dn̄i. 734. etatis vo suc. 72. plenus bonis opibus diem obierit in sanctoz numero cōputari meruit. Strabo quoq̄ et haymo viri doctissimi bede fratres sunt habiti. quoz alter pleraq̄ omelias eleganti sermone composuit. Alter vo genesim cōmētatus est. Bedam aūt inuitatū a Sergio papa. vt romā iret scripta pape ad ceolfridum abbatē monasteriū vbi erat Beda ostendūt.

Sctor⁹. s. bñdicti ferūt tribus sibinj pape e monte cassino furto sblatū p̄ter solitudinē loci t in galliam translatum fuisse. Vel vt alij scribūt de monte cassino ad monasteriū floriacēn. cū scolastica sorore fuisse translatum per monachum nomine aygulfum.

Pipinus dux

Pipinus austrie. vel vt alij volūt austerie dux t gubernator cognomēto vetulus seu brevis: occupādi regnū frācie fundamēta iecit. Inde caroloz gloriosum nomē apud frācos initū sumpsit. Cū is intellexisset bertarū q̄ndam igno bilē. Cui⁹ opa theoderic⁹ frācie rex plurimū vtebat oīb⁹ odio eē. coactis i vnum ingēti copijs in galliā trajat. ac theodoricū cū berthario obuiū factū. collatis signis fundit fugatq̄z. Salutē sibi berthar⁹ fuga q̄siuit. In regnū vo theodorici⁹ se recipiens. Pipinū victorē pace sequestra regni gubernatorem t maiorem domus (vt galli aiūt) efficit. Et extūc frācoz reges degenerātes victores regnis administrare ceperūt. Pipinus igitur rebus in regno cōpositis cōsanguineo suo i administratione constituto. Ipe in austeriā redijt. vbi septem annis regnauit.

Ferraria insignis vrbs. veteri pado apposita. quā ciuitatē primū mendus circūdatā a smaragdo patricio ⁊ ytalie exarcho. circa annū dñi. 700. ⁊ ornatam fuisse hystorie tradūt. Nominis causam hanc asserūt. vetusta rauennatū ecclesie monumenta. q̄ vrbis illius archiepi tria iurū eccie sue loca a trib⁹ metallor̄ noibus appellauerint. Aureolū fortiuiensis agri in ameno colle situm ab auro ⁊ argentā pado primario oppositā ab argento. Ferrariāq; a ferro. Lux aūt ferraria ab ipo cōditionis initio in pribus rauennatū romanorūq; simul aduersus longobardos duraſſet. illis a Carolo victis. post donationē de exarchatu. rauennate factam romane ecclesie in eius obedientia perseuerauit. Tandē quo tpe germani impatores ecclie aduersari ceperūt ipa quoq; ciuitas sub alterutris vacillauit. Sed ad annū salutis vndecies centenū matildis comitissa venetor̄ rauennatūq; auxilio eandē vrbē ab heinrico tercio ecclesie hoste occupatam sibi subegit. Et anno abinde centesimo ⁊ vigesimoprimo quē marchiones estenses amicitia diuitysq; potentissimi in ferraria essent salinguerra quidē ferrariensis p eor̄ ⁊ ecclie amicicie occasionem p̄sidia vsus. Friderici barbarossi instigationibus auxilioq; ferrarie dominium occupauit. In eaq; regnauit annis decem ⁊ nouē. quē innocentius quartus pontifex roman⁹ venetor̄ auxilio. ad annū salutis duodecies centenū atq; quadragesimū expulit. Et marchiones estenses ferrariam sibi paulopost subigere inceperunt. vbi olandrinus estensis primo p̄fuit. Sed anno abinde sexagesimooctauo p̄sulante clemente q̄nto cum Azzo estensis marchio beatricē Caroli secūdi neapolitani regis duxisset vxorem. a friseo eius filio p̄ter nouercam superinductam pater in carcere cōiectus est ⁊ a venetis impetrato auxilio ferrariā pontus est. Qui cū vidisset ferrarienses se ecclesie subdere velle in vindictam. mediam ferrariā incēdit. p̄ter quā iniuriā. pulso friseo ciues sese venetis dedere. eo q̄ se egregie ab his defendi posse sperabant. Veneti ipis marchionibus per arma pulsis. ⁊ ex ciuiū deditione ferraria sunt potiti. eamq; vt dimitterent adduci non potuerunt. Licet clemens q̄nt⁹ pontifex ro. ciuitatē venetiar̄ ecclesiastico supposuerit interdicto. Vñ omia eor̄ bona per galliam britanniāq; direpta fuerūt. Nec parum essent iussionibus pape. nisi legatus ecclesie pallagutia florentinorū ⁊ Caroli regis fretus auxilio in ytaliam de ciuitione veniens venetos vi ⁊ armis ferraria primū. post castello thealdo quod ad pontem retinebāt magnis vtrinq; cōmissis cedibus deturbasset. Futiq; postea semp ferraria sub estensis familie gubernatione. pontifabus obedientissima. hac tamē lege vt quot annis decem milia nūmū aureor̄ romane ecclesie persolueret. Et quasdam cōuentiones cum venetis habuerunt quor̄ obedientia ⁊ pace opibus potentiaq; plurimū creuit quod multiplicare fecit concilium a quarto Eugenio pontifice romano ibi celebratum. Cui interfuit Jo. paleologus impator constantinopolitanus. Quod vero p̄teritis temporibus noue. & splendidissime ciuitati defuit. presens suppleuit seculum. In ea enim superbissima principum ac ciuiū pallacia erecta fuerunt. vbi cum gymnasiū sit nostris temporibus. multi humanitate. p̄bia. ac legum pericia viri excelluere. p̄sertim viros habuit nobiles litteris būanitatis ornatissimos.

Ferraria

Berta etas mūdi

HErbipolis vernacula lingua wartziporgk appellata. principalis ac inclita ciuitas francie orientalis que franconia dicatur. quā moganus fluuius ex montibus bohemie ortus plabitur. In qua dyana ea vsq; ad tpa. s. kiliani martyris colebatur. qui ducem Gotzbertum ac subiectum populū in fide ortho-dora instruxit. filius betanus dux in monte wartziburg ob honorem marie virginis gloriosę. primā eccle-siam construxit. Et cuz regio francorie partim plana. partim montosa sit. Montes haud ipi difficiles sunt Ager nō admodum pinguis. Naq; plerūq; arenosus est. Multis in locis consiti colles vineis. gratum p-ducunt vinū. Maxime vo apud herbipolim. Et q̄quā terra in multos partita sit dominos. tñ herbipolen-sem episcopum ducem franconie dicunt. Cum t ea vrbs nobilis episcopi sedes sit. qui t franconū dux ha berur. Et cum rem diuinam facit gladiū in altari nudū ante se habet. Estq; xpe vrbē in excelso monte (quē montem nostre tomine appellant) arx arte t opere munita. ac spectatu digna. vbi prelatus vt plurimū resi det. Estq; super alta rupe constructum castellum. a tribus partibus ex planicie sursum erectum. ac sua natu ra defensum. Pars quarta foueam habet. pontemq; pfunditas fouee altissima est. In hac parte turris est vndiq; pugnaculis cōmunita. In cuius summitate custos residet. qui cornu tuba clamitat. Murus cā-cel-li duplex est in medio platea est articularis. Estq; in ea capella ad diuinū cultum peromata. vbi are conse-crate sunt. Sunt t ibi mansiones q̄ plures. tum ample tum decore. cellaria sub castro perampla. t stabula multa. Habet similiter hec insignis ciuitas tres collegiatas ecclesias. preter basilicam episcopalem merito summā dictam. Et quatuor ordines mendicatas. Ordo quoq; sancti benedicti ad sanctum Stephanū lo-cum aptum possidet. Cartusiensesq; domum theutonici. t sancti Joannis cum scotis ibi tonsicula habent Quinq; etiam monasteria sanctimonialiū. Extant t in ea quinq; parrochie. t duo hospitalia. Sacellū ite virginis marie cum turri mira arte constructa. Edesq; perpulcre canonicor t ciuiū hanc vrbem exornant. Huic sedi nūc preest nobilis ac prestantissimus episcopus Rudolphus de Scherenberg. qui nonagesimū etatis annū nūc excedit. Et episcopatum innumeris diuitijs ac variis possessionibus auxit.

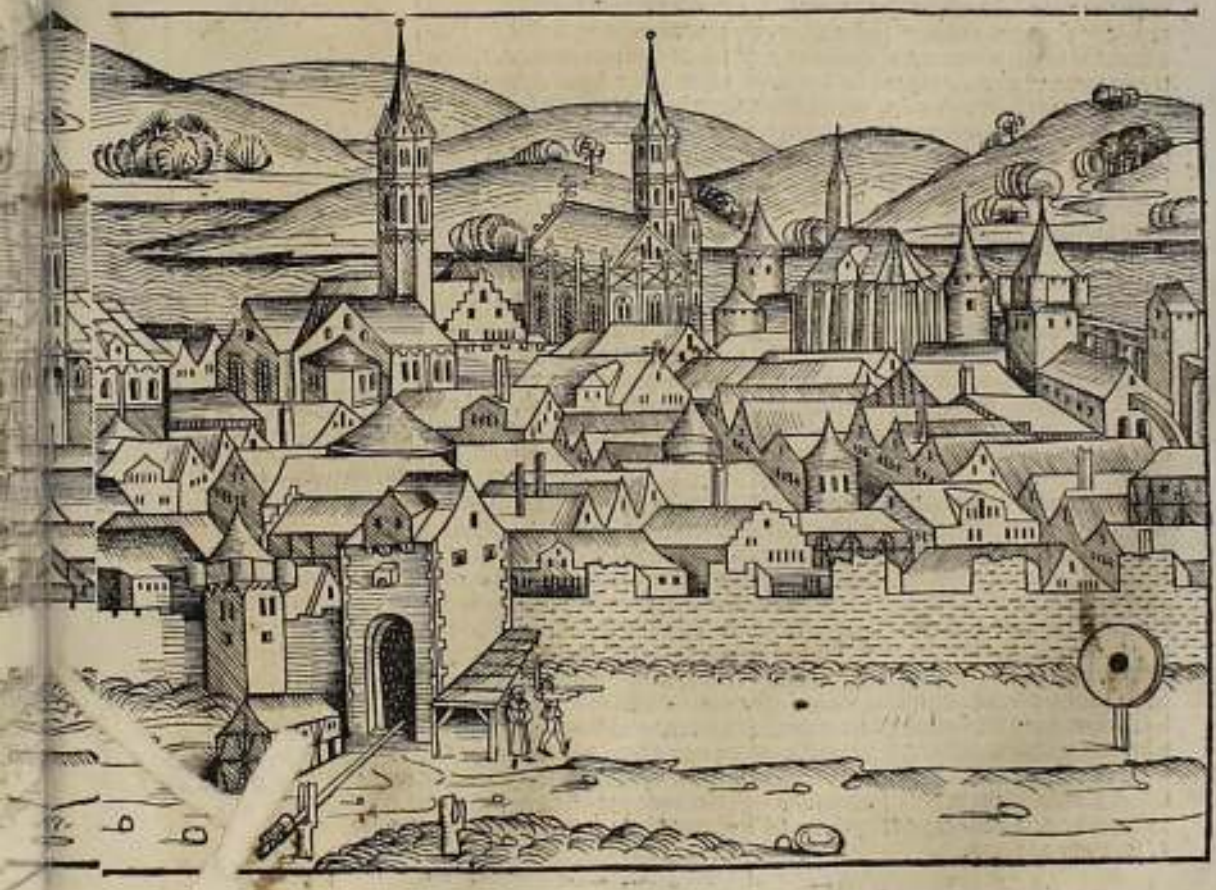

Constantinus papa. natione syrus. ꝓle ioanne. vir doctissimus ⁊ lingua latina greca; eruditus. eo tpe pontificatū iniit. quo rome triennio fame laborauit. qua quidē in re ita oēs tum vel maxime paupes iuuit. vt constantinū celatus missam homines arbitrarent. Et cū iustinianus nil immutauerat ꝑter hoc tantū qō sedem aplicam veneratione deinceps obseruauit tutatusq; e videndiq; constantini pontificis admodū studiosus hoiem rogat vt ad se ꝓficiscatur ꝓmissa datse quo tutius nauigaret. Appropinquāt aūt vbi regie cōstantino tyberius iustiniani filꝰ cū regio comitatu. Et cyrus ꝓtiarcha cuꝫ omni clero honoris causa ad octauū lapidem obuiā ꝓdeūt. vrbem ingressi in regias ꝓdurere. Iustinianus post vrbem ingressus. nō solū pontificem amplectit. verūetiam eius pedes venerationis causa osculatur. inde iustiniano defuncto. philippicū successorem hereticū declarauit. Constantinus eñ habita synodo nō modo philippici ⁊ ioannis monaci opiniones improbabat. verūetiaꝫ decernit vt sanctoꝝ patrū ymagines qui ser concilijs ab oīibus probatis interfuerāt. In porticu beati petri depingerent. Cū intellexisset eas a philippico e parietibus sancte sophie ignominie causa abrasas fuisse. Preterea constituit ne imperatoris hereticā nomē publicis scriptis aut priuatis in ere argēto plumboue reciperet. Postea mortꝫ cōstantinus septimo pontificatus sui anno. die. xx. ac i basilica petri sepelit. tercio ydꝰ februarij. sedes mēses vnū. ⁊ dies. 40. vacat.

Anno mundi. 5913. Anno xpi. 714.

Gregorius secūdus papa. ꝓna romanus. ꝓle marcello. vir certe optimus atq; sanctissimus: tanteq; eruditionis ⁊ facūdie babitus vt facile cōuinceret oīes male de catholica fide sentientes. Hā sub sergio pontifice sacris iniciatus. sacellis ⁊ bibliotbece ꝑfuit. tante fidei ⁊ integritatis est habitus. sumēs deinde dyaconatus ordinem. cōstantinopolim cū constantino pōtifice ꝓfectus. vbi cū acriter disceptaretur quibusdā de rebus ad fidē ꝑtinentibus. ita acute respondit. vt oīibus ingenij sui ⁊ doctrine admiratione iniceret. Post ꝓfectū deinde in pontificē electus. quāq; aliqui stephanū secundū illi suffectū serībant. Inito aūt pontificatu ⁊ mēnia vrbis aliqua ex pte vetustate collapsa instaurat. Et trabes basilice principis apostoloꝝ. laurentiq; martyris extra muros. Monasteriū quoq; via hostiensi positū non longe a basilica pauli. Et monasteriū sancti andree qō barbare nūcupatur restituit. Huius ꝑterea beneficentiaris laus est. q; eius opera germani ad fidem cōuersi sunt. missio eo bonifacio ⁊ alijs qui eos e tenebris educerēt ꝓposita veritatis luce. Pace inde foris parta gregorius siq; reparandis locis aīm adiecit. basilicam nāq; sancte crucis in hierusalem iam pridem destructā restituit. Bonū paternā mortua matre in honorem agarbe dedicauit. eoq; loci monasteriū extruxit. Indeq; leonem impatorem hereticū habita synodo excōmunicauit. Eo q; sanctoꝝ ymagines abolere nō desineret. Cum autem suo exemplo oīnes ad virtutem et sanctitatem incitabat. pōtificatus sui anno sextodecimo. mense nono. die. xi. moritur. sepelitur q; ad basilicam petri. tercio ydus februarij. Eius in morte episcopatus tū vacat dies quinq; ⁊. xxx. Eorū autē ⁊ octo ac. xl. episcopos toto suo pontificatu creasse dicitur.

Linea summoꝝ pontificum

Constantinus

Gregorius secudus

Gregorius tercius

Gregorius papa. natione syrus. patre Ioanne. vir singularis doctrine ⁊ humanitatis. peritus greca ⁊ latina lingua eruditus. Mentem diuine scripture ita callens. vt nemo tum disertior ꝑdicatione atq; interpretatione rerum occultarum ⁊ admirabiliū haberetur. orthodoxe fidei ita acerrimus defensor fuit. vt ob eam rem maximoꝝ principū graues simultates ⁊ amicicias susceperit. non armis. nō minis cuiuspiā e gradu constantie sue dimouit. Tante postremo humanitatis fuit. vt ⁊ paupes mira caritate cōplecteretur. ac elemosinis foueret. vt vere oīm parens ac pastor merito vocaretur. Hic itaq; pontificatu inito statim concilū celebrauit. In quo leonem tercū imperio simul ⁊ cōmunione fidelium priuauit q; sanctas ymagines e sacris edibus abrasisset ⁊ statuas demolitus esset. Hic oratoriū pulcrum in beati petri basilica construxit. In quo de reliquijs fere oīm sanctorum recondidit. In canone quoq; misse hec verba adiūxit. quoꝝ solemnitas hodie in conspectu diuine maiestatis tue celebratur domine deus noster. Hic nonnulla templa vetustate collapsa instaurauit ⁊ monasteria erexit. ac monachis regulas addidit. qua integre ⁊ sancte viuerent. Instaurauit ⁊ mēnia vrbis magna ex parte. Idem fecit centumcellis iam ꝑte deserta. Tandem bene de deo ⁊ hominibus meritus. anno pontificatus sui decimo. mense octauo. die. iiij. ⁊ xx. moritur. ac in basilica petri sepelitur. iiij. kal'. decembris. collacrimantibus omnibus. cessauit sedes dies tantummodo octo.

Philippicus ꝙ ⁊ bardanus impator post iustinianū impauit anno vno ⁊ mensib⁹ vj. Hic sane magni animi ⁊ maximi ꝯsilij. Cū ꝟstantin⁹ pontifex abiens a ꝟstantinopoli iustinianū adhortat. ne in philippicū cersone exulantem grauius aliqd decerneret, veritus ne aliqd mali oriretur. Hez iustinianus ꝯsilio pōtificis bñ monētis neqz obtempans. classem in pontū mittit. eo aio vt philippicū interficeret. Eduxitqz iustinianus copias ōnialescūqz potuit ex cōstantinopoli thraciaqz cōtrahere. et ꝑ iū duodecimo ab vrbe miliario ē cōmissum. Fuit id ꝑiū atrox. ⁊ post multā vtriusqz exercatus cedem impatorū morte nobilitatū. Nā iustinian⁹ tyberiusqz filius fractis fugatisqz eoz copijs eo in ꝑlio occubuerūt. philippicus ea in victoria impiū adeptus. illico fidei catholice romanoz pōtificū traditione discessit. hereticq puerso vsus ꝯsilio ltras ad ꝟstātinū pōtificē clericqz romanū dedit. eos admonēs vt suis cōsentirent dogmatibus a fide catholica aliens. Nec dū vero assenserūt pōtifex ⁊ clerus. ⁊ romāo pplo magnis acclamationibus postulāte philippicū pōtifex sanctionē iudicauit. iussitqz vt nulla i re diuina aut publico priuatoue actu eius noīs aut impij mentio hīeret. Nec diuturna fuit ipa in impio pestis. Nā cū defunctus eēt pōtifex ꝟstātin⁹. anthemi⁹ ꝙ ⁊ anastasi⁹ eius ꝟstātinopolitan⁹ ipm philippicum impio detectum cepit. ⁊ oculis euulsis eccatum trusit in carcerem.

Anastasius cognomento artbemi⁹ impator post philippū impauit annis tribus. qui primapatu imto philippicū captū oculis priuauit. litteras ꝑterea ad ro. pontificē dedit. ꝙbus catholice fidei ac sexte synodi accerrimū defensorem futuz pollicef. Anastasio aūt impante patronaz eius beatian⁹ pontifex romanis suasionibus. b. bñdicti monasteriū cassinēse edificys ⁊ monachoꝝ frequentia instauraut. Anno postqz a longobardis destructū fuerat centesimo duodecimo. Is vero impator post exhibitā romano pōtifici reuerētiā. post acceptas ex more confirmatas ꝓdecessoz pontificū ⁊ aliox sanctiones. sarracenos xpiane religionis ⁊ romani imp⁹ hostes agitare ꝟstituit. Itaqz pata ingēti classe alexandriā egipti vrbē a legatis inuadi iussit. Sed ipius duces exercitus medio in itinere rebellātes ⁊ a militibus spretus impio deijciatur. Cogiturqz a theodosio ꝙ in eius locū suffectus ē sacros ordines recipe. ne ei sacris imitato amplius ad imperium redire liceat.

Theodosius eius noīs tercius supato anastasio impiū occupans impauit anno vno. Cū eīn duces exercitus anastasij arma in ꝟstantinopolim retulerit. Creatūqz impatorē theodosiū ōndā ꝙ ⁊ si erat ignobilis. ⁊ apud publicanos scriptum facere cōsueuerat. Is nouus ⁊ rei militaris ignarus impator anastasiū audiēs copias vt imperiū recipet repare. illi cū suo imperij assertore exercitu occurrit. Et exercitus vtriusqz ad niceam confligerūt. potitus victoria theodosius nulla anastasiū alia affecit iniuria quaꝫ ꝙ ne vltra vt ꝑmissum ē de impio cogitaret clericū ordinauit. Hez suscepto impio catholicus impator statuit ymagines sanctoz patz (vt dicimus) a philippico demolitas restitui prisco in loco mandauit. Postea theodosius āno impij ꝓmo nō dū elapso a leone tercio detectus. ⁊ sine lesione dimissus abire monasterium est ingressus.

Leo tercius impator post theodosiū impauit cū cōstantino filio annis viginti quatuor. Theodosio eīn electo imperiū accepit. ⁊ apud cōstantinopolim omnia tunc pessimo loco erant sui imperij diuturnitāte. in xpianam religionem et romanos pontifices impius fuit. maximaqz sub eo calamitates subiecte imperio, puincie acceperunt. Nā primo ei⁹ impij anno. ⁊ quādo Athenius amoenisqz exteriorē hispaniā inualerāt. sarracenoz alia incolētiū ingēs multitudo in thraciā traiecit. Et eoz dux classem mille nauiū habētē adducens constantinopolim terraz mariqz obsedit. Ciuitas vo ꝟstantinopolitana ⁊ si tūc ab hostibus non est capta. horrendam tn perpessa ē calamitatez que pestilētia ei⁹ populata ad trecenta mortaliū milia absumpsit. At leo impator quez hec ad sanctimoniam trahere debuissent. postqz sarracenoz timore liberatus nil intra uit. qui ytalia ⁊ roma pecunijs exhausta. basilicas quoqz ornamētoz diuitijs spoliauit. Et apud pontificem primo blanditijs egit. vt si in suam veller grām promoueri sanctorum ymagines vbiqz in ytalia. sicut ipse fecit in orientali imperio aboleri ꝓponi incendiqz curaret. Gregorius autem tante impietati non mō non obtpatur. Verum etiam omnes catholicos admonet. ne tantū errorem timore vel edicto principis vllo mō dilabanē. quā cohortatione adeo certe animati sunt ytalie populi. vt paulū abfuerit. quin sibi aliū imperatorez deligerēt. Hez cum in obstinatione persisteret. postremo excōmunicatus ⁊ maledictus interijt.

Linea Imperatorum

Philippicus

Anastasius

Theodosius tercius

Leo tercius

Egidius abbas

EGidius natione grec⁹ athenis ex regia stirpe ꝓgenitus. p hos dies scia etē-plo ⁊ miraculis insignis fuit. lris etiā ab infantia erudit⁹. post obitū parētū pīmonij. xp̄m secut⁹ heredē. vez būane glorie vanitās piculū. clam latrus maris petit. repertis nauis nauē cōscendit. faceaq; oīone tēpestas sedata fuit. Et cū arelatem venisset. biēnio cū sancto cesareo eius vrbis ep̄o mansit. vbi febricitantē trienio curauit. ad heremū ire optās. clam discessit. cū veredamoq; heremita viro sancto diu mansit. ⁊ meritis suis sterilitatē terre auertit. Et cū vteriq; miraculis coruscaret humane laudis ferens piculū. interiorē heremū penetrauit. habitationes in antro cū fonticulo elegit. vbi ⁊ quādā cerua diuin⁹ ꝓpatam in nutricē habuit. q̄ certis horis lactis alimoniā sibi ꝓbebat. Cū die q̄dā serui regis in venatione cervam insequrent. illa ad pedes ei⁹ cōfugiēs orauit. vt eam sibi dīus illesam ꝓstaret. vn⁹ incaute sagittā dirigēs viro dei vulnus inflxit. Multes spelūcā aperientes. vidētes sctū senē habitu monachali vestitū canicie venerabilē admirati veniā petierūt. quē rex carolus cū oīm honore suscepit. Is ad monasterium redīes apud nemausensem vrbē niuā ꝓcapis reuiscauit. Tandē ex reuelatōne dīi fribus obitū suū nūcians vt ꝓ eo orarent. ipūm dīo cōmendauit vbi angelos alam ei⁹ ferentes audisse testati sunt. Claruit circa annū dīi. 700.

Bonifacius archiepūs

BOnifacius primus archiep̄s quibus ꝓdictor pōtificū floruit. Qui monachus exīs doctissim⁹ atq; eloq̄entissim⁹. p magnitudine animi e brittannia ad gregoriū secūdū summū pontificē venit. cognita boīs vīute ⁊ sanctitate. petē te pipino in magūtina sede metropolitico iure totius gallie principē ac ep̄m ꝓstituit. Et ad germaniā misit vt illā gentē ꝓpria euāgelica luce illustraret. ac fidei verā doceret. vbi p̄dicatione ⁊ exemplo Thuringie. bassie. saxonie. austrasie ⁊ in francia opus impositū egregie egit. Fact⁹ aūt archiep̄s anno xp̄i. dccxv. auctoritate sedis apl̄ice ⁊ p̄cipii francie duas ep̄ales sedes ꝓstituit. vnā in castro wirtzpurg vbi burkardū collegā suū ep̄m ordinauit. Alterā in Eystet cū wilibaldū p̄fecit. Inde ex̄iussu zacharie pape pipinū in cuitate suessonū in regē frācoz vnxit. Idēo archiep̄us secūdus post papā cēsetur. Tandē lullū sibi successorē ordinans ob p̄dicationis officiū Frisiā petit. vbi nonas Junij martyrio coronatus ē. cum vbū intermitter p̄dicasset ac ꝓfuisset eccle annis. xxxvi. cū p̄mis vite sanctimonia ad coronam ⁊ gloriam martyrij peruenire meruit.

CIrca hec tpa ducatus venetoz inutū sumpsit. Cū a p̄triarcha populoq; veneto a tribunis ꝓceribusq; ciuitatis plebeis in eraclea ciuitate paulus lucas eraclcanus creatus dux fuit. q̄ in ducatu vixit ānis .x. Cui marcellus succes⁹ ē. a p̄decessōre eius vrbis gubernatōis formā sub tribunis ⁊ centuriombus būerūt. Inde ꝓcer frequentes aduersarioz incursus reprimēdos. de cōi omniū ꝓsilio. Huc bolem tāto dignū honore delegerūt. q̄ statim cū longobardis fedus iniit ⁊ venetā ciuitatē ꝓ viribus ampliare curauit. qui cū momenti aī fuit. eo duce auctore ampliata. Instructisq; classibus huc illucq; p negociatōnibus nauigare ceperunt in pyratas q̄q; repressit.

CEsarius ep̄s arelatensis vir sanctitate ⁊ scīa p̄clarus. p hec tpa decē omelias ad monachos inter cetera scripta edidit. Sanct⁹ q̄q; wolfrāmus senonen⁹ ep̄s miraculis p̄clarus fuit albinus ep̄s andegauensis. ⁊ remigius ep̄s rothomagensis. Sanctus item amat⁹ archiep̄s anglozū sanctitate claruit.

S. Colonat⁹ .s. kilian⁹ .s. Totnan⁹

SAnctus kilianus ep̄s in francia orīētali hoc tempe claruit. Is genere scotus de nobilibus natus parētibus. Et insula hibernia siue scotia fecūda clarissimis viris ꝓgredīēs. cū ex ea colūban⁹ gallus. burckardus ⁊ kilianus cum suis viri illustres ꝓdierūt. Is lris edoctus spretis būanis reb⁹ monasteriū ingressus. In oīni obedīētia ⁊ frugalitate vītā pegit. Inde p ecclasticos ordies p̄sbiter ordinat⁹. cū ad aurā cenobij eligeret vt liben⁹ ꝓtēplationi opam dare posset. brittāniā deinde ad gallā ꝓfect⁹. postea i germaniā pergentes. ꝑherbipoli vrbe frāconie inter gētiles. cum coronā martyrij optaret. degebat. nec semē dei effudit. vez prius romā adiit. Cū eo tpe Conon summ⁹ pōtifex roman⁹ p̄esset. qui audēs ei officiū p̄dicatōis iniūxit. ac i ep̄um ordinauit. vr bem egressus cū colonato p̄sbitero. ⁊ totnano diacono. itinerato ad castr̄ wirtzipurg ostrofrancie puenit. in q̄ gosbertū ducē reperit. Cū vnacula lingua illico addisceret semen dei ꝑgere cepit. relicto ig̃ diane cultu. dux cū tota pene ꝓuincia orthodoxe se fidei sbiecit. ⁊ i die resurrectōnis dīni baptisat⁹. būit at vxorē geilanā q̄ olim frīs nūr fuerat. quā vir dei āmoueri cupiens. duci psuasit. vt eā dimitteret. o⁹ ei rē geilana kiliani odio ꝓsecuta. ordinat⁹ totonib⁹. viros scōs reuelatōe diuina p̄moni tos i oīone p̄sbīteros iterfici fecisset. Cuiq; palmā martyrij obtinuer̄t. clas sepulti sunt cū libris ac sacris vestibus. ne palā fierent cozi iterū⁹. tādē iuēta corpa vn⁹ q̄ viros gladio perit. ꝓpijs dēib⁹ se lamās. alter i rabiē ꝑsus gladio se perit. geilana vero dēmonib⁹ molestata. clamās ait. Juste totōz. q̄ sctis vir̄ tortores adhibui. Et cum magno cruciatu infelicē finē habuit. Hij gloriosi martyres totā franciaz orientalē miraculis ⁊ sanctitate illustrant.

S. wilbaldus ep̄us

Sanctus wilbaldus natus ē ex sancto richardo sue ioꝛ duce. atq; angloꝛ rege. Hunnaq; castissima femina eius vꝛoꝛe. Qui cū hierosolimā atq; terrā sanctam peregrinus visitasset. ⁊ unde romam reuertisset. a gregorio tercō summo pōtifice. Cui tuꝫ ꝓpter religionē ⁊ fidei sinceritatez dilectus fuit. sancto bonifacio maguntine sedis archiepiscopo cōmendatur. ⁊ a sancto Bonifacio (q̄ eius auūculus fuit). xj. kal'. Augusti presbiter ordinat. Et thuringie in loco cui Sulzpurg vocabulū est anno salutis. 740. sue vo etatis. 41. episcopio Eystetensi prefi-
catur. qō sanctus bonifacius ex pdīs ⁊ mancipijs a swigero comite teo donatis erexerat. Efficatur etiā sedis maguntine scriba. quem vulgus cancellarium vocat. hocq; priuilegio votatur. vt ipe eiusq; successores officio scribe sedis maguntine perpetuo fruantur. Et in concilijs ⁊ conuentibus a ceteris archiepiscopi maguntini primū locum semper obtineant. accepit etiam vestem insignem. quā rationale vocant. Qua veteres sacerdotes vtebantur. vt ea etiam successores supuestiri liceret. Hic vir sanctus wilbaldus supꝛa ripam fluminis quod alimonij vocatur. In vasta solitudine. succisis nemoribus. ciuitatem Eyst̄ edificare cepit. In qua ⁊ monasterium sanctimonialiū ordinis sancti benedicti celebꝛe sarchophago sancte walpurgis virginis admirabilis. que fuit soꝛoꝛ sancti wilibaldi. De cuius reliquijs manat sacer liquoꝛ. egrotantibus pie
bens remedium. Hūc p̄sidet ecclesie eystetensi que ⁊ aurcatensis nūcupatur. p̄sul dignissimus wilbel
mus ortus ex nobili familia reichenawe.

S. walpurgis

S.Scholdus

SEbaldus confessor dignissimus ac sanctissimus. hac tempe state (vt quidam ferunt) doctrina ac sanctitate in germania floruit. Is ex nobilissimis ortus parentibus. regis dacie filius. ac regine castissime. quorus precibus a deo hanc sobolem impetrarit. Ab incūte etate disciplinis ac lris traditus. p adipiscēdis liberalibus artibus in adolescentia plurimus perit. Cū eruditissim⁹ euasisset. Virgo pulcerrima de familia regum francorū matrimonio ei iūcta fuit. Horū spretis mūdialibus pompis. relicto regno spōsam elegantissimā nocte deseruit. in longinquas regiones ac berematū secessit. vbi cū annis .xv. sanctissime vixisset. Inde deuotionis gra. romas proficiens. a Gregorio secūdo summo pontifice. ad germanos pdicationis gra directus. wilibaldū t wunibaldū fratres. itineris comites habuit. Et primo apud lōgobardos. deinde ratispone doctrina virtutibus ac miraculis claruit. Postremo apud Nurembergā in solitudine nemoz religiosissimā ac pfectissimā vitā. vsqz in finē exegit. Vbi pter doctrinā pplo exhibitā. miraculoz gloria nominatissimus extitit. Tandē plen⁹ dieb⁹ ad oratoriū fratrū. sancto martino dicatū Nuremberge (vbi modo ceno bium ordinis dini benedicti ad sanctū egidiū nūcupatū) puenit. infirmitate ac senio correptus sanctissime migrauit ad dīm. Cuius sanctum corpus ab indomitis bobus ad locū sepulture ductus. vbi insignis basilica in eius nomine extructa fuit. Quē postmodū summi pōtifices pter crebra miracula in sanctoz cōfessoz numez aggregarūt. Papa quoq martin⁹ quintus papa. eius festū per vniuersum orbem. tricesimo. kal. septēbr. celebrari iussit. Quāobrem apud Nurembergenses summo honore quotannis colit. cū Nuremberga pclara vrbs meritis huius dignissimi patroni. augmentū in omni bonore t gloria vbertim sentit.

Luitpradus rex

LUitpr andus aistrandi pdicti filius longobardoz rex. supstite adhuc pie regnū accipiens. regnauit anno vno t triginta. t mensibus septē. Vir certe tanto principatu dignissimus. Erat qppe giganteo corpe atqz vasto. t manu adeo promptus. vt nemo eo pugnatoz haberet. iusticia vero ac clemētia ita insignis habebatur. vt difficile iudicaret. qua i re maiorē pmeretur laudes. xpianissimus etiā adeo fuit ac religionis amatoz. vt multis templa sine fine suffragio edificare pmiserit vnqz. papie quoq templa plurima miro extruxit ornatu. Carolus aūt martellus hunc cōpater et amicissimus fuit. t ei auxiliares copias cōtra sarracenos ex yralia trāsmisit. pipinū quoq filū in cisalpinā galliam. vt ei ex more capillū succideret trāsmisit. quē luitpradus benigne suscipiens donatū muneribus ad parentes remiserat. Sed duodecimo regni sui anno (cupiditate imperādi motus) captis circūquaqz oppidis. romanam vrbem obsidere cepit. Gregorius pontifex legatos nam qz terrestri itinere nō licebat. ad carolū francie principem statim mittit. q hominē rogarēt. vt primo quoq tpe laboranti rome t ecclesie auxiliū ferret. Carolus rogatu gregorij patricij romani ecclesie suscipiens. Luitpradū cōpatrē rogat vrbē ne obsideat. obtemperat. atqz vrbe obsidione soluit. Inde zacharie pontificis hortatu romanis oppida (ex sabinis erepta) reddidit narniā pterea t anconā ex picentibus. Et qchā a longobardis. xxx. ānis in etruria occupatum fuerat restituit. Vez nō ita multo post etate grādeuus. vite fue cursum expleuit. Eiusqz corpus in basilica beati badrani sepultum fuit.

BEholdus frisonū dux hoc anno ad pdicationē wolfrāmij senonensis epi cōuertit. q cū baptismum suscipere statuisset. in lauacrū intrauit. Et illico dubius factus. alterū pedem retraxit dicens vbi nam ex patribus meis plures sunt. in inferno an in paradiso. Et audiens qp in inferno. statim intinctus retraxit pedem. dicens. laudabilius est vt plures qz pauciores sequar. atqz ita in sua fatuitate delusus. morte in premeditata raptus est.

COmete duo hoc anno Januario mense per dies. xv. in celo visi sunt. Quoz vnus solem precedebat. Alter vo vesperi sequebatur.

Othmarus

OThmarus ex prouincia alemanie natus a fratre suo ad curiā ductus. litteris ac virtut⁹ instruct⁹. Inter tutulo sci florini ad sacerdotiū promot⁹. et p victorē comitē ob suā religiōez ac famā in plātū assumpt⁹. t p balchramnū i cellas btī galli t pipini auctē in abbatē electus. quē locū possessionibus plurimū auxit. atqz edificijs. mirā observans abstinentiā. pauptat⁹ amatoz. t elemosinarijs largitoz. t asello p equo vtebat. Egenos ac leprosos sepe visitās. vt pī paupez diceret. Ideo hospitale p eis extruxit. Ob emulos tū psequebatur. Infamatus de femina ad exiliū cōdemnatus. ad insulā rbeni relegatus. vbi post multas miserias sedecio kal. decembris bono fine quiit. post ānos. x. ad monasteriū sancti galli p lacū pstantiensem miraculis multis. t sedata tempestate pduct⁹ fuit. Vasculū modicū vino plenum pro reficiendis monachis quoties exhaustum. nullū tetrimētū vini sensit.

Concilū rome ꝓpter ymagines

Octauū mille pene epoꝝ celebrauit gregoꝛ⁹ tercius pontifex romanus. i basilica beati petri rome. In quo quidē leonē imperatorem. vt dictus est. imperio siml' t fidelitū cōtione priuauit. eo qꝛ statuas t sanctoꝝ ymagines demolitus esset. In q̄ cōcilio decretū'est ymagines summa cū veneratione ꝓ ut antea cōseruari. declarauitq; idē pontifex in eo cōcilio imaginū sanctaꝝ veneratione esse licitā. Et huiusmodi statuū violatores excōicationis sententia innodauit vt habef in canone de conse. di. iij. c. perlatū. Cū em Leo. iij. imperator agte inuehi in pontificem nō posset. edictum ꝓpon. vt oēs q̄ sub imperio romano essent. sanctoꝝ oīm martyꝝ t angelorū statuas atq; ymagines e templis abraderent t auferrent. tollendē (vt ipe dicebat) ydolatrie cā. q̄ vero secus fecisset eū se ꝓ hoste publico habiturꝰ. Gregorius aūt tante impietati oēs catholicos post cōcilū admonet ne in tantū errorē timore vel edicto ꝑn capts vllo modo dilabantur.

Supstes erat pipini vnicus filius carolus cui marcello fuit cognomen. calpiade prima vroꝛe genitus. supstesq; erat piter plectrudis vroꝛ. quā carolus vt genitricem ꝓpius q̄ noueream venerabat. Nec tñ continere se potuit odiosa mulier. q̄n adolescētis eradio tubiaret. hinc dagoberto puero rege Raginfredi impulsu copijs in pipini dominia parante. carolus nisi ingenio vsus aufugisset. vitā cū principatu in carcere amisisset. Paulo post carolo marcello eam carcere liberato. obijt dagobertus. Inde apud francos carolus marcellus se t chilperico francoꝝ rege t raginfredo illius gubernatore vlciscī capiens magnū parauit exercitū. Ad primos vo preliꝝ clamores hij duo in fugam vsi inuentam carolo victoriā reliquerūt. Postea metu nouerce insidiaꝝ. se liberare ꝓtuit. Coloniā itaq; ducens exercitū vrbē munitissimā in qua plectrudis se cū pipini quondā thesauro cōtinebat. illam vi cepit. et potitus thesauro cū nouerca. Illa vo claꝝ oīnibus longū emēsa iter ad danubiū t eo trānsmisso pcurit ad bulgaros. Cū postea solus regnū francie obtinuit. multis tamē aduersantibus. maxime vo Eudone aquitorie duce. t chilperico rege. Nec carolus marcellus trāsmisso sequano fluuio in aurelianos mouens. vno impetu hostes fundit. fugatq; ac regno francie solus potitur. Renū deinde trajiciens. saxones. alemānos. suenos. bauaros regno suo adjcit. Nec cū intellexisset sarracenos ab Eudone in gallā euocatos. magnis itineribus in hostē profiscit et vincit. non longe a Turonū finibus. t ex sarracenis trecenta t septuaginta q̄nq; milia fuisse occisa. Cuius ex francis mille tantū. t dngenti fuerūt interfecti in eo ꝓlio scribūt historici. carolus aūt rogatu gregoꝛij ꝓcanū ecclesie suscipiens. luitprandū regē amicū t cōpatrem rogat. vrbē ne obsideat. ac pontificem vexet. Is obtpat'q; vrbē obsidione soluit. at carolus pacatis ytalie rebus in burgūdiones vsus. eos vi cepit. t pte modestia socios appellat. Inde animū indurit frisones tamare tūc ydolatras. t xp̄ianos nois inimicos post frisonū victoriam in patriā ē reuersus. Lugdunū q̄s arelate massiliā de vesegothis occupat. q̄ athimū sarracenoꝝ regem i auxiliū vocāt. Is itaq; cum magno exercitu rhodanū trajiciens aduentū vi caput opportunitate loci ꝓ arce vsurus. inde interfectis sarracenis. narbonē ꝓficiscit. haud procul inde in vallem corbariā descendit. vbi erat planicies ad dimicandū aptissima. amoꝛeas alter ex sarracenis hispanie rex arbitratus. carolum in fugam versum in vallem ingreditur. Tandem cum acriter vtrinq; pugnatū est. cadente amoꝛeo. fundunt hostes athimus nauigū nactus in hispaniā vlteriorē fugit. at sarraceni his cladibus domiti intra pyreneū se deinceps ꝓhibent. vnde visegothi omnes in caroli potestatem deuenere. Postremo carolus marcellus graui morbo correptus. suadentibus amicis regna a se armis occupata. filijs suis diuidit. Nam caro lomāno maiori natu austria t suenia. pipino vo iuniori burgūdia. t pars francie obtigit. Moritur aūt carolus vir animi magni t sapientia singulari apud vermeriā vicum ysaro fluuio contingentem. Anno magistratus sui (quem maiorem domus vocant) quinto t trigesimo. Sepelituꝛq; parisius in basilica dyonisij martyris.

Carolus marcellus

Eodem ferme tempore cum in sardinia beati augustini episcopi corpus. eo ante annos ducētos quinquaginta ex hippona translatum. quando vandali catholicas affrice ecclesias arrianis tradiderunt. tua hereſi inquinādas. Quare luitprandus longobardoꝝ rex in sardiniam mittens id bti Augustini corpus magno redemptum precio in ytaliam perduci. Et inde papiam deferri curauit. t egregio ꝛe loco recōditu m fuit. Sarraceni inde territi vt intra pyrenecum arma caroli formidarent.

Anno mūdi. 5935. Anno xpi. 754.

Zacharias papa. natione grecus. ex pie policeramo. post gregoriū pontifex q̄ inter optimos pncipes numerat. fuit ei vir mitissimi ingenij. mire suauitatis t gratie oīm vrite pdituo. cleri ac pplī romani amator. q̄ in initio pontificat⁹ sui ardētē bellis ytaliā inuenies. legatos de pace cōponēda statuu ad liutprandū lōgobardoz regē misit pfectum bello trasmūdū spoletanū ducē. Ver cū a legatis eadē re nil fieret ipse comitante clero romano i sabinos pficiscitur. Ferūt aūt octauo miliario a narnia reges pontifici honoris causa obuiā factos. ex equo descendisse ac pedibus virū sanctissimū i vrbē comitatū fuisse. qui sequēti die inter missaz solēnia oīonem publice habuit elegantē. in qua ostendit quid maxime reges xpianū deceret. siue pacē siue bella gerat. ac oīone pmotus rex ariberti oīne cōponēde pacis ei cōmisit. Zacharias autē pace vbiq̄ parta ruinā minātes restituit. Porticū quoq̄ ac turrim añ basilicaz lateranē sem a fundāmentis erexit. bibliotecā beati petri restituit. Idē quoq̄ basilicam beati gregorij in velabro cōdidit. Eoq̄ loci caput ipius sancti collocauit. Venetis pterea inhibuit sub anathematis pena. ne seruos xpi signo notatos sarracenis t gentilibus venderent. vt mercatores facere cōsueuerāt. Cuncta greca latinaq̄ lingua eruditissimus haberet. Quatuor dyalogoz libros beati gregorij i grecū trāstulit. Cū vo ita sancte t integre populus dei annis. x. mensibus tribus cū maxima oīm benuolētia gubernasset. moritur ac sepelit in basilica petri. vdibus marcijs Eius aūt ex morte epatus tuz vacat diebus duodecim.

Anno mūdi. 5945. Anno xpi. 744.

Stephanus secūdus papa. natione romanus. pie cōstantino pontifice creatus humeris olim (adeo erat oīnibus gratus) i basilicā saluatoris q̄ cōstantiniana dī deportat. Erat ei vir singularis religiōis t prudētie. amator cleri. elemosinaz restitutor. xpiane doctrine diligēs pdicator t scriptor. pī pauperū. pupilloz t viduaz defensor. q̄ aistulphū longobardoz regē romanoz agrū imuadentem verbis t muneribus licet frustra a tāto scelere auertere conatus fuit. Ei⁹ rei causa pficisci ad pipinū regem frācie instituit. Cui pipinus carolū filiū adolescētem. qui postea a rebus gestis magnus dictus ē ad cetesimū lapidez honoris cā fit obuiā misit. Pipinus tercio ab vrbe lapide ex eq̄ descēdit pedes viri sctissimi exosculatus ē. frenū papalis equi regēs ad pallacium vsq̄ perduxit. at pontifex cōfestim pipinū in regem consecrauit. atq̄ imperiū e grecis ad francos trāstulit. quā postea leo tercius executōni mādauit. Foris itaq̄ pace parta atq̄ aucta. Synodum habuit i qua oues suas. atq̄ eoz pastores recenset. delinquentes castigat. errantes i viam rectam deducet. Ignaros docet t admonet. dū deceat epm. quid presbyterū. quid demq̄ oēs sacris initiatos pponit. restituit t basilicas q̄sdam ab aistulpho dum vrbē obsideret cōmunitas. Tādem de tro. de patria. de cunb⁹ suis. deq̄ oīnibus xpianis mentis. pontificatus sui āno quinto. mense vno moritur. Et sepelitur in basilica petri collacrimātibus omnibus tanq̄ cōi parēte oībus. sexto kalē. Maij. Vacat tum sedes dies duos t triginta.

Paulus primus papa. natione romanus. patre cōstantino. stephani secundi frater. homo sane mitissimus ac clemētissimus. qui i pīarchatu mores t doctrinam ecclesiasticam perdidicit. sub Gregorio secundo. t zacharia pontificibus. a quo in dyaconatus ordinem cum fratre asciscitur. Verū mortuo fratre in ipso pontificatu cū successor quereret. fuere qui theophilactum archidiaconem preponerent. post longā contentionem solus bonoz oīm suffragijs ob integritatem vite t doctrinā paulus pontifex decernitur. constantini t leonis temporibus. fuit autē saluatoris nostri imitator. vt nulli vnq̄ malum pro malo redderet. sed contra malos a quibus persepe iniuria afficiebatur in bono vinceret. hic autem tante pietatis t humanitatis fuit. vt noctu cuz duobus t eo amplius familiaribus cubicula pauperū egrotantiū circuiret. vnūquēq̄ eorum t verbis et elemosinis ad recuperandam valitudinem cohortatus. Carcerē quoq̄ frequenter adibat. Indeq̄ plerosq̄ ere alieno nexos persolato creditoribus precio dimittebat. Pupillos ac viduas circūuentas fraude causidicoz tuebatur. et elemosinis sustentabat. Idem quoq̄ congregato clero vniuersoq̄ populo romano corpus beate petronille petri filie vna cū sepulcro marmoreo his litteris notato. Petronille filie dulcissime. ex via appia i vaticanū detulit. canentibus (vt fit) sacerdotibus. populoq̄ celebritate agente. atq̄ corpus ipm sanctissimū in templum apostolorum ad caput basilice patri dedicate collocauit. Moritur t paulus in basilica pauli via hostē si. restitutis quibusdam ecclesijs vetustate collabentibus. pontificatus sui anno decimo. mense vno. Eiusq̄ corpus magna t solenni pōpa in vaticanū defertur. vacat sedes tum annum vnum. mens. j.

Constantinus q̄ntus leonis imperatoris filius. post p̄em solus imperauit annis .35. q̄ paternaz impietatū emulator legēs ⁊ patrū sanctiones p̄ viribus psequi nō destitit. Et in oīm vite sue tpe maleficijs ⁊ magicis artibus luxuriisq; detinuit. Ilsq; cōstātinus imperator sacras ymagines vbiq; demolitus. ⁊stantinū regie vrbis epm̄ impietati sue resistentē cū verberibus necasset, in loco demortui Nicetaz spadonē sui sacrilegij cōsciū suffecisset. pōtifex ipse oīm ex pte religionem ⁊sulens nūcios ⁊stantinopolim mittit. q̄ imperatorē adhortarent. vt sacras ymagines ⁊ statuas restitueret. Jd si facere recusaret, eūdē anathematis censurā minarētur. Sed ⁊stantinus in sacrilegio suo pmanx. ⁊ sanas admonitiones ⁊tēpsit ⁊ sabinū bulgaroz regē in demolitēdis sacris ymaginibus et impietatē imitatū. in gr̄am recepit cum antea bulgaros bello p̄secutus fuisset. Maltosq; monachos ac seculares catholicos anastasij hereticū cōstantinopolitani p̄siarche suasu pro recta fide interfecit. Pestilens inde aura a sicilia ⁊ calabria p̄gredies ad regiā vrbē ita molestabat homines. vt plures edes sine habitatoribus relinq̄rent. anastasius cū sterceus ore euomeret misere obijt. Demū cōstantinus imperator plaga pessimi incendij pmutatus periit. Et damās adhuc vtq; ignis sum̄ inextinguibilis traditus. morte obijt. acto prius leone filio eius nominis quarto in partem imperij.

Leo q̄rtus ⁊stantini q̄nti filius. Anno dñi. 777. post p̄em imperator. imperauit annis. v. cui p̄ uxorem nobilissimā mulierē olim pulcerrimā in matrimoniū collocauerat. ex q̄ filiū pepit noie cōstantinū. Duo leonis tpe vtr imperij etiā noie vigebat. Nā illud in oriente barbari ꝑtim occupabant. Et romani iam a bello destituti ad gallos respiciebāt. Hic itaq; mortuo p̄e q̄ ⁊ bulgaris triūphauerat in syriā expeditiōem duxit. Sed leuibus factis excursionibus. vbi hostes in se venturos didicit. vrsus intrepidus redijt. Et eciā vdus se innumeris immersit flagitijs. Amabat aūt lapides p̄ciosos, ferūt eū q̄ iaspidum cupiditate flagraret. nec aliqua eoz q̄ntitate saciari posset. p̄ciosissimaz q̄ sctē sophie sacrario ineratz coronā capiti imposuisse. gestasseq; p vrbē ⁊ carbūculos q̄ ineraut fulgorē flāmis et lapideā frigiditatē p̄mutati incendio diuina vltione pmutantes. illū ad interitū ꝑpe necis p̄ne similes perduxisse. quo vita functo byrenes vxor. ⁊ filius constantinus imperium acceperūt.

Constantinus sext⁹ leonis p̄dicti ex byrene vxore filius imperauit cū mr̄e byrena annis .x. Quedā prudentissima ⁊ religiosa imperatrix. que forma speciosissima athenense p̄e genita iuste impium ⁊ magna cū pp̄oz quiete administrabat. Cōtinebatq; filiū ne aiuta p̄nagz vicia in quo illū nature p̄clues esse intelligebat imitaret. Et cū religiosa esset Theraslusq; ⁊stantinopolitanus tūc audate vite p̄siarchā libenter audiret. Eius ⁊silio synodū in Nicea vrbe secūdū trecentoz q̄nq̄ginta epoz cōgregari fecit. In q̄ synodo execrande ymaginū sacraz veneratione hereſis ꝑpetuo abdicata ē. Sed nō diu tulit cōstantinus hic sanctū mr̄is impiū. qz p̄is flagitia subsecutus. p̄sulutq; ⁊stantini filij iniquitas. Qui modestiā actam ꝓbatos q̄ salutiferos mores genitricis diutius ferre nō valens. cā ab imperij administratōne direcit. Jo q̄ primū in p̄cipatu solus ingenitam potuit malicā exercere. in multos desevit. In primisq; delicijs habuit plurimos effossis oculis excecare. adeo vt constantinopolitani de imperio alteri demandando ceperint cogitare. mariam em̄ quandam duxit vxorem cui postmodum ancillam nomine theodorā imperiali corona decorauit. vxorem in monasterium trudens. quibus flagitijs irritati ciues byrenē reuocarunt. Que reuersa constantinū cepit ⁊ effossis oculis in carcerem cum solus in imperio fuisset annis quinq;. vbi vitam finiuit. Inde mulier sola annis quinq; imperauit. ⁊ cū carolo fedus iniit.

Aistulphus rex

Aistulphus longobardorū rex regnauit annis .8. Qui regno suscepto oēs romanoz partium ytalie agros rapinis incursionibusq; vastauit. quem pōtifex per munera ⁊ oratores flexit ad pacem in annos. arbitratus promissa seruaturum. Sed aistulphus breui post contractis copijs romā rursus obsidione cingit. ⁊ maiori detrimento vastare agros cepit cōminatusq; est. vt nisi sese ⁊ vrbez romā dedant. eos postea velint nolint in potestate factos ad vnum trucidet. Nec cessauit pontifex aistulphum muneribus pertentare. Et cū nihil soluto magis ꝓficeret. missus est ad imperatorem germanus. nec spes p̄sidij literis faceret. cū populo romano constituit opem regis francie implorandam. Epistolas ad pipinū dedit. at pipinus coegit ipsum priscas pacis conditiones accipere. vnde romanis reddidit exarchatum. Tandem post multa bella in venatione epoplexia interijt.

Linea ipatoz

Constantinus quintus

Leo quartus

Constant⁹ sext⁹ Byrena

Gangolfus

GAngolfus vir sanctus circa tpa dieti cōstantini in burgūdia claruit. Hic quendā fontē in gallia emisit eū oriri fecit in burgundia. Jo cū vxorem suā de adulterio argueret. at illa vehemēter negasset ait. si vis vt credā. denuda brachiū tuū. t affer lapillū de fonte sine lesione. q̄ cū immersisset statim cōbustū retraxit. dimisit eā cū dimidio pte substātie. Inde occasus est in tonio sua a clerico q̄ adulterium cōmisit. Cuius corpus in feretro cū duceret ad sepulcrū. multos infirmos sanitati restituit. q̄ cū ancilla vxoris mūcasset sōrides ait. Jta gan golfus miracula facit. vt asinus meus cātat. Hoc anus sonos turpes ac numerosos emittere indesinēter cepit. qō ei postea euenit in oīi vita sua sextis feriis. in quavis martyr ē effectus. quotiens vbū aliqō pferret. totiens ab ano turpē sonitū fecit. qō pipinus experiri dignatus est.

Amelius t amicus tpibus pipini regis francoꝝ orti miro mō sibi cōsimiles. De hijs duobus pueris ex gestis eoꝝ narrant mirabilia. Unus fuit ex comite aluernēsi. Alius ex milite quodā beticbano. q̄ cuꝝ a parentib⁹ baptismi gr̄a romā deferrent. In luca ciuitate seminecē inuenerūt. Et sociate inter se firmata romā ingressi sunt. Tāta inter pueros societas t voluntas erat. vt vnus sine alio nollet cibum sumere nec in alio cubiculo discere. qui oblati summo pontifici ab eo baptisati sunt. Multi romanoꝝ militum eos cū gaudio de sacro fonte suscepērunt. postea mira gesserūt in vita. q̄ recensenda cuꝝ ad longa ducerent. quos deus vna cōcordia pāxit in vita. morte quoq; separi noluit. Cū in diuersis ecclesijs tpe Caroli sepulti cēnt. mane corp⁹ amelij cū sarcophago iuxta amici sarcophagum in ecclesia regali inuentum fuit.

Amelius Amicus

Burkardus

BUrkardus episcopus herbipolensis sanctitate t miraculis claruit. Jo i Anglia ex nobilissima parētela floruit cuꝝ fratre Suiduno postea ibi epō q̄ p̄terranei ac cōsanguinei. s. bonifacij fuerūt. burkardus studijs liberalibus traditus cum doctus euasisset. natali solo relicto gallie comate limites attingēs in humili loco sub habitu peregrini delituit. postea p bonifacium archiepiscopū ex monacho (cum Zacharias summus pontifex romane ecclesie preerat) in episcopum ordinatus fuit. vt wirtzburgense oppidū dioceſi sue contiguum p auctoritatem apostolicam. episcopalem cathedrā sortiretur. Acta est igitur hec institutio noui pontificatus apud vrbem wirtzburg. Anno dominice incarnationis septingentesimoquinquagesimoprimo ad incrementum ecclesiarū germanie. maxime ad salutem orientalis francie. ex confirmatione zacharie pape. t pipini principis francie. mediante bonifacio presule beato burkardo primo pontifice. vixit autem in omni virtute t abstinentia ac elemosinaꝝ largitione. Tandem megingaudo cum inuestitura episcopatum concessit. t nauim cōscendit aduectis ser monachis t codices quos scripserat ad castellum habenburg proficiscitur. vbi i cōtemplatione ac oīi sanctitate migrauit ad xp̄m anno salutis septingentesimo nonagesimoprimo. cum per quadraginta annos cum omni laude prefuisset.

Carolomannus

CArolomannus caroli marcelli filius. Cum pater graui morbo correptus suadentibus amicis. Carolomanno maiori natu austria t suessiona pipino vo iuniori burgūdia t pars francie obtigit. Carolomannus autem haud multo post patris obitum seculo abrenūciare constituit. Itaq; suo cuius p̄posito desiderio fratri patefacto t paucis vie comitibus secum ductis. romam se contulit ad Zachariam pontificem. a quo in clericum ordinatus et habitum monasticum est indutus. Inde ad beati benedicti cassinense monasteriū accedens professionē in eo t perpetuo cōmorandi votum emisit. postea conferens se in frāciam. vt pipino fratri aduentum in ytaliam t bellū in longobardos dissuaderet. illum a claustro cassinensi profugum in vienēse monasteriū relegauit. Ubi haud multo post merens indignabundusq; interijt.

Albinus episcopus

ALbinus episcopus Andegauensis. miraculis t sanctitate per hec tempora preclarus fuit. Et remigius episcopus Rothomagensis.

SAluius quoq; episcopus albianensis cum discipulo suo valentiniano triūphum martyrij adeptus est.

COrpus sancti Benedicti ā. xxxiij. ānis effluxis furtim a gallis monachis vna cū corpore sororis sue Scolastice ablatū p p̄ces carolomāni ad zachariam p pipinum ex floriacensi monasterio. Quis molestie nimis cōcussum fuit. vt monachi cassinenses reportarent. Quis quidē ferāt. cū monachi floriacēsis videntes se tāto pie orbari ad oīoem cū lacrimis se p̄stituisse t corp⁹ apō eos p̄mānsisse.

Pipinus rex

PIpinus iunior caroli marcelli filius. q̄ post mortem p̄is. cui burgundia ⁊ francie pars obtigerat. cū tam carolomānus monasterū ingressus fuisset. domus regie vniuersalis p̄fectus factus. genitoris auiq; vita emulatus. eos gloria superauit. Longū esset referre singula. q̄ in germanos aquitanos burgūdosq; gessit. q̄bus in regionibus. cū genitis francoꝝ ⁊ eiꝰ regis childerici nole oīa gerebant gloria ampliores. nihilo maiori habuit impedimento. q̄s q; regem p̄ amentē varijs furentē ineptijs tollerare cogebatur. Ideo q̄ francoꝝ gesta scripserūt aiunt. p̄ceres populosq; eius gentis. pipini vtutē. ⁊ econtra childerici regis amentiā debitis pensantes meritis. zachariā pontificē romanū. p̄fuluisse. ineptū ne regē vltro tollerandū an pipinū merita fraudandus regia dignitate censeret: Cūq; respondisset pontifex eū (q̄ regia melius obire munera nosset) habendū regem. francos publico totius gentis consilio pipinū declarasse regem childerico in clericū tonsorato. atq; ita regū familia merouingorū regnare cessit in gallia. q̄ regnauit annis. 296. sub regibus vno ⁊ viginti. Pipinꝰ aūt a zacharia papa. ⁊ postea a stephano pontifice cōfirmatus. In eccīa romana ducem ac bellatorē p̄tra aistulphū longobardoꝝ regem ꝓstituit. quē in papia obsedit. q̄ pacē vltro obtulit. postea apud francos rex pipinus gloriā indies potentatuq; adaugebat. Quo em̄ tpe ab ytalia in francia redijt. Tassilo dux baioarioꝝ sese cōmēdatum illi subdidit. Et saxones eius amicicia p̄cario potiti trecentos eq̄tes in quācūq; expeditionē iuberent dare. p̄miserūt. Datus aūt negociū fuit pipino in aquitanos q̄bus subigendis octo ēstatibus laborauit. Tandē pipinus senectuti indulgens eam expeditōem omnē carolo filio adolescenti duxit demandandam. Profectus in aq̄tanā. carolus burbonū claremontē. ⁊ multa de auernis cepit. fauſtisq; auspicijs militas carolus inchoauit. vt āno inde septimo ducē alterne a pipino genitore ⁊ ipo carolo expeditionibus. aq̄tania frāciē regna fuerit subacta. Quo in tempe pipinus in thuronijs apud sanctū dionisium est defunctus. Erat annus in q̄ hec fiebant pontificatus Paulj tercius. q̄ ⁊ eius vite vltimus fuit. p̄ eius pontificis tpa tantū valuit pipini regis francoꝝ respectus. in quē desiderius longobardoꝝ rex oculos semp̄ habuit intentos. vt nullis interea motibus ytalia aut roma fuerit agitata.

Origo gentis turcoꝝ.

CUra interim meliores sedes expetētes. nūc primū asias inuadentes. alanos primo. post colchos ⁊ armenios. Inde asie minoris pp̄los. ⁊ ad extremum persas. sarracenos agroꝝ direptionibus. ⁊ mortaliū magnis reptorū aut cōgredi ausoꝝ cedibus infestarūt. Anno dñi septingentesimo q̄nquagesimoquinto. Fuēr q̄ ⁊ ipi turci scythe ex hijs q̄s alexandrū macedonē intra hyrboreos montes ferreis clausisse repagulis. cuiꝰ alij tradāt scriptores. tum btūs hieronimus affirmat. Turci em̄ vt ethicus pbus tradit i asiatica scythia vltra pyrricheos montes ⁊ thoracūtas insulas cōtra aq̄lonis vbera sedes patrias habuere. Gēs truculēta ⁊ ignominiosa in cūctis stupris ⁊ lupanarib⁹ fornicaria. comedit q̄ ceteri abhominātur. Regnāte apud francos pipino caucasseas egressi portas exinde pōtum capadociā q̄ transgressi. ad relictas finitimas gētes sensim illapsi sunt. Tantas aūt habuit vires turcoꝝ insultus. vt sarraceni pacē secū hīe nulla alia poterūt rōne. q̄ restituto p̄sis regni nole. q̄d sarracenos foce ⁊ eraclj tpibus in suū ostendimus confudisse. Ver̄ post multas illatas mutuē ⁊ acceptas clades. de pace inter sarracenos ⁊ turcos conuenisset decretū ē. vt turci q̄ in p̄side habitabāt sarraceni appellarent. atq; ita equiore alio sarraceni in alia regnare turcos passi sunt. Et q̄ eiā eos breui acceptiros mahumetanā superstitōem videbant. adeo erāt eoꝝ ingenia ad malus p̄na. deniq; p̄cedenti tpe nō solū pontū ⁊ capadociā. verū gallaciā. bythiniā. lycaoniaꝫ. psidiā vtrāq; phrigiā. pamphiliā. ciliciā. cariā. ⁊ oēm asiā q̄ minor vocaē vltra satragiaq; tbauꝝ ad oras ionie. ⁊ littora greci maris occupant. De quibus suis locis infra dicemus.

EXarchat⁹ regni finis eo tpe. aut paulo p̄rius occupata. ab aistulpho lōgobardoꝝ rege rauenna finē habuit. postq; migratus exarchoꝝ a ꝓstantinopoli in ytaliā missoꝝ anno q̄nto ⁊ septuagesimo supra centesimū. magno rome ⁊ ytalie malo. narsete teneto ea calamitas inchoauit. Durauerat aūt vsq; ad hoc tempus sub decem exarchis. ipa nāq; exarchatus appellatione ꝓnuncbat oīa. q̄quid a placentinis. agri q; papiensis finib⁹ padi inter apennini paludes stagnaq; venetoꝝ ad adriaticū pertinet. in quo rauenna cesarea fortuna. foꝝ pompiliū. foꝝ cornelij nūc Imola dictus. bononia mutina regiū parma ⁊ placentia. que pipinus supato aistulpho pontifici ro. donauit.

S. Eucherius

EUcherius lugdunensis episcopus hoc tempore multis miraculis claruit. qui cum ex nobilissimo senatoꝝ viro ortus fuisset. ad religiosam vitā habitumq; cōuersus diu intra spelūce eiusdam septa in orationibus ⁊ ieunijs deo deuotissime seruiuit. Deinde apud prefatam vrbem reuelante angelo in pontificali cathedra solenniter collocatus multis quoad vixit claruit miraculis.

BEdorus item tyrensis episcopus vir sanctissimus et multa literatura insignitus hac tempestate clarus fuit. qui ⁊ nōnulla memoratu digna scripto mandauit.

Anno mundi. 5965. Anno xpi. 764.

CONstantinus eius nominis secundus. papa natione ro. paulo pontifici succedens. Nam cum paulus pontifex apud beati Pauli ecclesiam spūm in extremis duceret. thotonem nepotinū ducem q̄ longobardis semp studuisset desiderū impulit germanū suū nomine constantinū pontificem a romanis fu/ sapi curaret. Is toto rome habitās magna vsus audacia. copias a nepesio asci uit coactq; armis stipatus constantinū fauentibus q̄busdam amicis largatione ⁊ pollicitationibus corruptis pontificem creant. Alter etiā pbi ippicus pariter a paucoꝝ factione in pontificem ꝓbanatus. breui est desectus. cum statim abdicare se magistratu armis cōpulsus est. cogitur ⁊ gregorius p̄nestinus epc constantinū ipium laicū sacris statim iniciare atq; episcopū inungere. Ei⁹ ma/ gnus ita ob eam rem exarsisse miraculo dicuntur vt eas ozi admoueri nō posset Cum vo constantinus munera pontificatus per annus obstinate exercuisset. ⁊ episcopos presbiteroscq; more pōtificum ordinasset. tandem a sede reiect a po/ pulo romano ira ⁊ indignitate rei pcto p̄ pncerius xpofor coacto. stephanus tercius canonice in pontificem est electus. qui congregato concilio in laterano Inde constantinus oculis capitur in monasterū includitur turpiter ejaf. Sūt q̄ eū inter pontifices non enumerant.

Anno mundi. 5975. Anno xpi. 774.

STephanus eius nominis tercius. papa natione siculus. patre olibo āno domini septingentesimo sexagesimooctauo pontificatum iniit. Vir certe doctus atq; eruditus. ⁊ in rebus agendis. maxime vo ecclesiasticis strenuus admodum ac constans. huc em̄ a tenera annis romā veniens mandato grego/ rij tercij in monasterio sancti chrisogoni rationem bene viuendi ⁊ doctrinā ec/ clesiasticam perdidicit. accepto clerici ac monachi ordine. Vocatus deinde a za charia pontifice in patriarchatum lateranensem. Cum eius vita ⁊ doctrina ab oīnibus probaretur. sancte cecilie presbiter cum titulo instituitur. postremo in basilica sancti hadriani. inter tria forā a tribus episcopis cōsecratus. ⁊ ab vni/ uerso clero ac populo vt verus pōtifex salutatus. ad corrigendū mores animū adiicit. indicto itaq; concilio e gallia p̄sertim ⁊ ytalia congregās clerum in la/ teranensi basilica. multa inter se de cōponendis rebus ecclesie collocuti. constā tinū predictum abrogarunt ⁊ primo eius decretis abrogatis. instituiq; ē oīni consensu ne quisq; laicus. nisi per gradus ecclesiasticos ascendens pontificatū occupare auderet. sub anathematis pene. Constitutum est preterea vt que con stantinus in re sacra egisset irrita haberentur. preter baptismū ⁊ chrisma. hūs ex sententia peractis decretū est. vt die sequenti supplicationes haberent. qui/ bus ⁊ deo gratias agerent. itum est a lateranensi basilica ad sanctū petrum nu/ dis pedibus a pontifice ⁊ hominibus qui tum aderant. maxima oīni religio/ ne. Tandem hic pastor q̄ diligentissimus ⁊ verus petri successor ac xpi imita/ tor. quarto pontificatus sui anno moritur mense. v. die. vij. ⁊. xx. sepeliturq; i basilica petri. sedes tum vacat dies. 9.

HAdrianus primus papa. patria romanus. patre theodoto summe nobi/ litatis viro. pontificatum iniens nequaq; a maioribus sius degenerauit Huic ex magnitudine animi consilio doctrina ⁊ sanctitate vite cum quouis optimo pontifice comparī pōt. Vir patria ⁊ sobole sua dignus. ideo natus vt eo faſtigij euectus fuisse videretur. vt caroli magni francoꝝ regi virtuti correspondens. rem romanā ytalicamq; ab illo erigi adiuuaret. Vix dum facta summo cō sensu hui⁹ pontificis electio in publicū exierat. cū is magnanimi⁹ ⁊ patrie sue affectus carceratos ab affini/ ca liberauit. exulesq; in p̄riam reuocauit. qō cū restituisset desiderius tanti viri amicicia ne frācis regib⁹ ad/ heret. occupare q̄liut. legatos mittit. vt federa secū. ⁊ in primis cū gente longobarda iniret. ad que rōdit pontifex. se q̄ pacē cū oībus ⁊ in p̄mis cū longobarda gente cupiat hīc. nullā posse vbis desiderij fidē ad/ hiberi q̄ viderit federa stephano pontifici p̄missa totiens violasse. Adiit ad carolū oratores opē imminē/ ti rei eccie exitio implorātū. Interea carolus desiderū regem ⁊ clausos secū in papia longobardos illas obsidionem bernardo patrueli sue cum parte copiaꝝ continuandā reliquit. ⁊ sexto mense obsidionis caro/ lus sanctū resurrectionis dominice pascha in vrbe celebrare cōstituit. assumptis secuꝝ epis ⁊ abbatibus cui pontifex obuios qui deducerent misit. carolus adrianū pontificem ad summas que erant hui⁹ petri basili/ ce marmoreas scalas in atrio expectantem non cernuus. sed oīnibus scale gradibus prius ⁊ postea pontifi/ cis pedibus oscula figens salutauit. postea itum est ad basilicam. vbi mutuo sacramento seruanda per/ petuo amicicie obstrinxerūt. inde synodū habuit ⁊ a terrore bellico securus ad exornandā vrbem sacrasq; basilicas animū adiicit. corpus beati pauli laminis argenteis induit multe aquedactus turres ⁊ murum instaurauit. Nil pretermisit in vita. qō ad bonū principē ⁊ optimū pontificem pertinet. moritur aūt pontifi/ catus sui anno tercio ⁊ vigesimo. mense vndecimo die vndecimo. sepeliturq; magna cum laude in basilica pe/ tri sexto kal. Januarij.

Linea summoꝝ pontificum

Constantinus secūdus

Stephanus tercius

Hadrianus primus

Nicephorus patricius. post hyrenem augustam imperauit annis. 9. Hic egreferens hyrene mulierem imperiū eam dolo captam in lesbon insulam relegauit. Et tamen ipe etiam assumpto imperio pacem cum carolo constituit. Eius in federibus illud accurate legē intervenisse. vt veneta vrbs ytalie maritima vtrūq; reuerita imperatorem vtrius vteretur legibus. et siue bello siue pace neutris partiū censeretur. Eius pacis formulā cū oratores carolo in germania apud Saltspurgā agenti detulissent. romā illos misit. oīa vt gesta erāt romano pontifici relaturos. Eodē item āno q primus erat imperiū a nicephoro patricio assumpti aron admirabas sarracenoz trecenta milia in subiectas constantinopolitano imperio asie ptincias duxit. Eius aduentu imperator pdite formidans pacem ab illo abiectissime petit. quā iniquissimis conditionibus obtinuit solenni federe pactus se quotannis illi turcoz̄ milia. p imperij ydemnitate. t tria item milia p capitis sui salute in tributa psoluere. Paulo tn post nequaq; sanoz vsus consilio. nicephorus scauratione filiū imperij psortem declarauit Qui adolescens a turpi genitoris pacto eius sarracenis diffidens. multa diuersis in locis accepit incōmoda. nicephorus aūt bulgaroz bello implicatus multis erat victoriis vsus. Qui pruisq; ad pacē cū oratoribus caroli in cōstantinopoli firmandā redire potuerit. in plio qō apud mesiā supiorem cū chrūno bulgaroz rege gessit supat⁹ occubuit. t scauran⁹ fil⁹ vulnere scōm aūt eodē in plio accepto. constantinopolim reuersus imperiū assumpsit. quē non post annū. vt alīq volūt ſ tercio ipij mēse michael sororis ei⁹ depositit. t illi in ipio successit

Michael constantinopolitanus imperator post scauratiū sororiū suū imperiū assumens imperauit annis duobus. Vir sane pius t sanctaz traditionū emulator. Eiq; nihil antiquius fuit quā inchoatam a nicephoro pacem cum caroli oratoribus qui multos menses constantinopoli expectauerāt cōfirmare. cōditiones q fuerint scriptores paucissimis explicant vbis. vt orientem cū constantinopoli michael. t carolus occidentem cū roma haberet. Sed paulus addit hispaniaz ptes. quibus recipiendis tantope carolus insudauerat imperator greco redditas fuisse. t venetoz monumenta quibus concordat gotfredus. habent venetiaz vrbem ea conditione in constantinopolitanā ptibus mansisse. vt immunitatibus pdem a carolo habitis p ytaliā vteret. Detulit vo michael catenus carolo. vt cū illius oratoribus suos ipe aquisgranū mitteret pacē formulam reddituros. fueruntq; huj michael episcopus. t arsacius theognistriscq; protho spatarij q cū aquisgraū. venerant auditis. oīa q petere animū induxerunt. carolus occessit. Hic aūt cū aliquādiu aduersus bulgaros pluris supior extis. Postremo apud andronopolim victus fugatusq; copias atq; animū amisit. constantinopoliq; reuersus impio se abdicauit. t monasteriū intrās vsq; ad morte ibidē religiosissime vixit. Huius tpib⁹ vix imperiū eiā noie vigebat. Nā illō in oriēte barbari otinue occupabāt. et romani iā a bello cessuti ad gallos respiciebāt. Jō i seqnib⁹ raro fit mentio de imperatorib⁹ constantinopolitanis siue greeis. Ver de carolo magno t ei⁹ successoribus psequimur historiam.

Linea ipera toz

Nicephorus

Scauracius

Michael

Synodus Septima

Yrene mater cōstantini mulier prudentissima t religiosa statum adepto imperio conatuū se cāduz in nicena vrbe trecentoz et. 30. episcoporum congregauit. In quo institutum fuit. vt qui sacras ymagines delendas decetero dicerent. ppetuo anathemate necterentur. Sancitūq; fuit spūm sanctum a patre filioq; procedere.

Adrianus quoq; papa pace de longobardis parta septimā synodū trecentoz t. 30. epoz̄ habuit. in qua heresis felicana de ymaginibus tollendis abrogata est. vt testatur Gratianus de cōse. dist. 3. c. septimo. Mandatumq; fuit laicis vt nullo mō de pōtifice Ro. electōe se intromittere psumāt. vt in canoe. 63. di. c. null⁹ laicoz. Venit eē pōtifex hadrianus infames ad sacerdotiū promoueri. 6. q. 1. c. omnes. Mandauit item ne clerici extra foz fuū in iudicio traherētur. 11. q. 1. c. clericus. Hiq; denicq; scribūt qō theophilatus t stephan⁹ epi insignes nomine synodum francorum germanorumq; episcoporum habuere in qua etiā felicana heresis de tollendis ymaginibus abrogata est.

Auream laminā bisdē epibus apud ꝟstantinopolim in sepulcro cuiusdā inuentū fuisse tradūt. In q̄ scriptū erat. Xps nascetur ex virgine maria. ⁊ credo in eū sb ꝟstantino ⁊ hyrene. o sol utez meridiebus.

Desiderius rex

Desiderius vltimus longobardoꝝ rex astulpho rege defuncto post eū regnauit annis. 18. hic ꝓmo etrurie rex fuit. q̄ eū astulphi obitū audisset. statim regnū inuasurus longobardoꝝ copias vndiq; ꝓtraxit. Et vt id obtineret ꝫ racheſiū q̄ monachi habitū sumpserat. multa pōtifica ac romanis pollicitus ē. Quam obrem eos in suā sententiā traxit. Et ita regnū in pace cōsecutus est. Eo q̄ppe tūc longobardoꝝ ꝑtus ob delictas languescere ceperat. At desiderius olim aduersarioꝝ metu liberatus a spōsionibus pontifici ⁊ romanis factis. animū reuocauit. multasq; iniurias illis inferre cepit. Cū pōtifex Zacharias ad carolū magnū reclamans. rogat vt desiderū admoneat ab inferendis iniurijs pōtifici cauere. quē p legatos admonet vt res iniuste ablatas pontifici restituat. parātur igit vtrinq; exercitus ſ carolus mira celeritate vsus. ꝓmissa pte copiaꝝ q̄ in transitu alpiū. locum mōtem occuparet. cū reliquo exercitu p montē cenisiū in ytaliā descendit. fuso q; ac fugato desiderio obuiā facto. oīa longe ⁊ late populat ⁊ capit. Desiderius aūt desperatis reb⁹. tanto accepto incōmodo papiā se recepit. vxore ac liberis veronā missis. at spoletini reatini ac lōgobardi oēs q̄ eas regiones incolebant. audita desiderij calamitate romā venientes. se ac sua oīa romani pontificis fidei cōmittūt. Horū secuti exemplū anconitani aurimates firmant. At carolus relicto bernardo patruele suo in obsidione ticinensis vrbis cū parte copiaꝝ veronam ꝓficiscit. aldegisius vō desiderij filius inde abiēs ad imperatorē cōstantinopolitanū ꝓfugit carolus acceptis in deditionē oīm fere transalpine ytalie vrbibus. romā petit. Vbi rebus cōpositis carolus ci bona badriam gā in transpadanā rediens. sexto mēse postea q; obsideri cepta ē papiam deditione occupat. Inde paulus ⁊ alcuin⁹ ūsdem pene vbis habēt. illum tūc castra reuersum. papiaq; p deditionē pontū. adduxisse in franciā desiderū. q̄ ad leodiū fuerat relegatus. quāq; alij scribāt. Et in desiderū clementia vsus. boiem spoliatū regno nō ētā vita lugdunū cum vxore ⁊ liberis exulatū mittit. Vbi postea longobardis francos ꝓfecit. qui eos in pace retinerent. atq; ita anno salutis nre. 774. ⁊ q̄nto pōtificatus hadriani pape. longobardoꝝ regnū fines accepit. Inde ea gēs ducentis tam triginta ⁊ pene duobus annis maiori ytalie portione potita. nihil tam externi ꝑter nomē retinebat. Fuit aūt sb duobus ⁊ xx. regibus ab alboyno vsq; ad desiderium postremum.

Paulus diaconus

Paulus longobardus hystoricus ⁊ aquilegiensis ꝑchiepiscopatus diaconus. desiderio regi suo ob doctrinā ⁊ ingeniū admodū carus. Quē ei carolus magnus in galliā duxisset. libertate donauit. in ꝗbꝰq; aliquādiu habuit. Verū cū postea comperisset hoiem desiderij libertatem q̄rere cū in dionedis insulam relegauit. Cū post aliquot annos auffugiēs ⁊ ad arachim perueniens rogatu adelperge desiderij filie ⁊ arachis vxoris Eutropij hystorie. duos libros addidit a iuliano principe vsq; ad ꝓmi iustiniani tempa oīa ꝓscribens. Mortuo deinde archi. cassinense cenobiū ingressus reliquū vite sanctissime vsq; ad mortem ducēs. Sepe ad carolū regem litteras elegantes ⁊ humanitatis plenas scripsit. ab eodemq; a quo fuerat ob litteraturā suauis vicissim accepit. Rogatuq; caroli vitas ⁊ lectiones eulibet sanctoꝝ festiuitati ꝓuenientes collegit. hymnos quoq; elegantissimos edidit.

Iſuardus monach⁹

Iſuardum quoq; monachū natione gallū virum in omni doctrina eruditissimū tempestate hac floruisse constat. eo q̄ eusebij cesariensis morte caroli magni iussu oēs actus ⁊ sanctoꝝ legendas breues eleganti stilo in vnū collegit. ⁊ ad vnū volumē redegit. qō martyrilogiū appellauit. Reperit quoq; q̄ singulis diebus plusq; trecenta festa cōcurrebant. ideo statutum fuit vt diceret ⁊ alioꝝ plurimoꝝ sanctoꝝ martyrum

Alcuin⁹ ꝑceptor caroli

Alcuinus natione gallus caroli magni vt aūt ꝓceptor. Vir greca latinaq; lingua egregie doct⁹. nec nō ⁊ theologoꝝ pbōrumq; sui temporis princeps. huius temporibus eas ob res apud carolum magnum maximo in precio habitus est. Cum cum in dyaletica rhetorica ⁊ astronomia eruditum fecit. Qui ⁊ bonifacij archiepiscopi maguntini precib⁹. orationes missales atq; alia ecclesiastica officia (gothorum perturbatione deperdita) omnino refecit. atq; eius rogatu carolus gymnasiū e roma parisius transtulit. quod etiam ab Athenis eo loci translatum fuisse constat. qui ⁊ cenobium sancti martini turonis dōnāte carolo regendum suscepit. quoniā omnes religiosi voluptuose viuentes in eo monasterio nocte vna ab angelo infeliciter perierunt. hic cuz eruditus theologus haberet libros de trinitate cū quesſionibus speculū puuloꝝ. de eccliastico dogmate. de rone aie ⁊ plēs alios libros ad xpiānā religionē pertinentes edidit.

Carolus magnus rex

CArolus francoꝝ rex. cui postea ex magnitudine rez gestarꝝ magn⁹ cognomen fuit. ꝓe pipino defuncto regnū accipiēs. regnat in totū annis. 46. cū pipinus liberā in francos ptinus ptātem habuit. ⁊ auctoritate pōtificis ⁊ francoꝝ decreto plena tuitiōdi potestate suscepta regnauit annis. xv. Et successere supstites filij duo. carolus ⁊ carolomānus eque regno inter se partito. Sed non multo post defuncto carolomāno. franci eam regni ptem. q̄s ille possederat caroli fratri detulerūt. ferūt aūt carolum natus in ingelheim q̄rto miliario a magūcia vrbe. de quo gotefridus viterbiensis scribit pipinus mortē. cum surgit carolus acer. natus in ingelheym. cui berta fuit vngara mr. pipinusq; ꝑ cronica vera patet. Is aūt extemplo ꝙ̄ st pipini obitū aduersus adtanos bellū gessit. Inde cōpositis rebus belloq; unus oim opinione cōfecto cū victore exercitu in regnū reuertitur. Post hadrianus romane ecclie pontifex a desiderio longobardoꝝ rege oppressus oratores ad caroli misit vt opem ⁊ auxiliū ferret. q̄ nō segnius quas si hostes in gallia essent exercitū parat. ⁊ magnis itineribus in ytaliā contendit. Et supatis alpibus in thaurinū descendit. atq; cōmunitis castris in agrū vercellensem puenit. facta vtrinq; potestate pugnādi prelij cōmisere. In ea pugna supati longobardi in fugā vertūtur. desiderius papias cū paucis militibus petit. carolus regē ꝑsecutus in agrū clamā exercitum duxit. tādē capit desiderius vna cum vxore ac liberis vt prenuntiū ē. Tūc sumnio bñficio caroli ytalia se primū exerit. Carolus aūt ꝑfecto longobardoꝝ bello saxonicū intermissum bellū cum domū reuocabat. q̄ biennio ⁊ a prefectis eius leniter administratū fuit. Saxonū gens longe maxima fuit ac bellicosissima hi falsos deos colentes cū francis cōtinue bella gerebant. Sepe plus victi cōdictōes acceperāt. obsides dederāt. ꝙ apud frācos nullus plenissimā victoriā comita eoꝝ ꝑfidia ꝑsecutus fuit. ¶ Nec palma carolo magno q̄si diuino numine refutata. Igitur ingentē exercitus parat diem dicit. q̄ die ꝓpe rnpā flumis rhenū oēs cōueniāt. magna alacritate suscepta a frācis expeditio fuit. sic renouatū saxonicū bellū quo nec maius vllū nec grauius diuturnusq; Tres em ⁊ xxx. annos certatū cōstat. Tandē penit⁹ saxones rebellari. se fusaq; oia ptāt caroli pmisere. Dictis impositę leges vt patrijs cerimonijs. falsisq; dijs posthabitis xp̄iānā fidē ꝓfiterētur. Cū vo ea tempestate barbare gētes hispaniā graui seruitute oppressam tenerēt. ad eā liberandā carolus mentē cōuertit. q̄ cōfectum saltus pyrenei iugis in fines hostiū puenit. Extemplo ciuitatis nōnulle spōte deditōem faciūt augusta ⁊ pāplonia duę opulentissime totius hispanie vrbes. q̄ mandata caroli aspnabant vt capte ac prede militib⁹ date sic hispania pene oīs in frācoꝝ ptātem deuenit. Interim tassilo bauarie dux finitimas gentes sollicitat cum franco bello aggressus. Qui inde nulla temptata fortuna parere constituit ac obsides dedit. ¶ His rebus gestis cum in magna gloria magnisq; opibus regni ac tota rei francoꝝ esset. statuit carolus aduersus hunos q̄ hostibus suis auxilia strauerāt bellū suscipe. Constatq; nullū bellum a carolo gestū in q̄ maior sit hoim cedes edita maiorq; illata clades ingentē vo hunoꝝ multitudinē ⁊ pene nobilissimū quēq; eo bello absumptū maximā q̄ntum auri atq; argenti a francis in gallia transportatā. Cū hic status rez in gallia essz romani aduersus leonē pontificē coniurationē iniit de q̄ in sequentibus. ⁊ gestis caroli post coronationem augustalem sit mentio.

Rolandus

Aldegisius

BOlandus palatin⁹ comes caroli ex sorore nepos. vir ꝑstans fortitudine incōparabilis ⁊ virtutis admirandus. cui⁹ fortia facta p vniuersum orbē celebrantur. Cū carolus exercitū in gallia reduceret. ꝓpe pyrenei iuga in vasconū insidias incidit. Et plus inter eos intra post ingentē hostium cladem. cecidere in ea pugna dolo hostiū nō virtute cōmissa anshelmus ⁊ Egibard⁹ summi in bello duces. Rolandus quoq; cecidit. Sūt qui dicāt eū siti nō vulnere periclitatū. qui duces belli tutatus fuit. Paulo autem post ij populi ac eorū reges a carolo domiti. meritas perfidie sue debitasq; penas dedere.

Tassilo bauarie dux

TAssilo bauarie dux vrotis. vt tradūt stimulis cōtatus. copias cogit. his temporibus finitimas gentes sollicitat. hūnos. qui ea parte qua bauaria in oriente spectat sibi ꝓfines erant societate ⁊ federe iūgit. Erat ei filia desiderij regis longobardoꝝ filia. q̄ fortunas ꝑis iniquo animo ferens. nec nocte nec interdiu virū cōquiescere pati. monere vt meminisse vellet socerꝝ suū morte miserioē vitam ducere. Nemine esse preter eū. qui posset ei libertatem vendicare. ¶ His mulierbus instructus furijs exercitū parabat carolus celeriter profectus in fines bauarie venit. Tassilo ꝓtentus tandē parere constituit ⁊ deditionem fecit. obsides dedit. In his theonē filiū suū alios q̄ per multos lectissimos iuuenes.

ALdegisius desiderij filius. q̄ ante expugnationē papie ē extra padanas in greciam confugerat his tpibus grecoꝝ multoꝝ auxilio fretus. cui magna manu ad repetendū paternū regnum in ytaliā venit. qui multū ꝓlicitus a francis auspicio ꝓfectoꝝ superatus ⁊ captus. ac multis supplicijs affectus. tandem vitam miseram in tormentis finiuit.

Anno mundi. 6005. Anno xpi. 804.

LEo cuius⁹ois tera⁹ papa. arripio pie. pōtifex creatus⁹. Vir q̄dē vetustissimus. q̄ ab ineūte etate. ita erat educat⁹ et erudit⁹ disciplina ecclesiastica. vt dign⁹ esset q̄ ceteris anteferret. erat pterea castus. integer. pudicus. facūd⁹ doctor virorū ita amator. vt eos vndequaq; ad se pmtis alliceret. Eorūq; consuetudine mirūmodū delectaret. pdicationib⁹q; admonitionibus quibus plurimū ob elo q̄tiā t doctrinā valebat. egrotos visere. elemosinas indigētibus pbere ei peculiare fuit. ¶Dō certe mitis ingenij. creatur itaq; pontifex vno oīm assensu. q̄ postea dū supplicatōes a btō gregorio instituras rome agit cuz pplo t clero pascalis primicerius t cōpulus pbyteri q̄z vite sordes a superioribus verbis aligū infestatus fuit. armatis stipati illū intercepērūt. quor fraudibus apud ecc̄e bti siluestri capr⁹. ac pontificali amictu puatus. Et carnifices vbiē verbibus pontificē pflamētes lingua captus ps illū excecatura. plurib⁹ etiā digitis t ungulis virgulibus q̄z oculor fere possent cōcava effodiebant. Et multo magis cruore leo apud seti crasimi monasteriū in custodia ē habit⁹. Quo in loco loglam illi t visum affirmat bibliothecarius diuino munere restitutū. affuit tūc afflicti senis rebus auxilio vnus albini cubicularij fides. q̄ nocte cōcubia custodes fallens ad bti petri basilicā pduxit. t vinigisiū ducem spoletanū pfidio accersiunt. ē paucos ibi moratus dies leo ad carolū pperauit Transgressum alpes pipin⁹ rex in saxonia pontificē summa acceptū reuerētia vt rediret in pria exhortat⁹. Redeunti romā leoni clerus pplusq; romanus ad multū vsq; pontē pcessit obuius. Inde veniēti romā carolo q̄ ordinū dispositio occurrerit saxonū fraco longobardor q̄s enumerare posset. Exceptū in pncipis aplor basilice atrio carolū. leo eū ad ei⁹ penetralia deduxisset in vrbē diuisit. Et nō multo post carolus cler t pplum in bti petri basilica vocauit pōtifex ambone ascenso euāgelia xpi cernuus tenuit t iureiurādo affirmauit se oīm rer q̄ sibi obijciebāt insontē esse. Erat is dies ydus decembris anni salutis octingentesimi. Et in die natalis dñi inter missar solennia ad ipas. b. petri basilicas celebrata. leo pontifex ppli romāi sceptra petri q̄z. carolū imperatorē romanor declaratus. dyademate vetusto imperator capitis gestamine coronauit. Tunc pplus roman⁹ q̄ aderat frequentissim⁹ ter acclamauit. Carolo augusto a deo coronato magno t pacifico imperatori vita t victoria. sacro unguentoq; ascensio balsami oleiq; lumine ad pipinū se conuertit. eiq; ytalie regē declaratus pariter inunxit. Tandē leo a fundamēto edificato apud scm petr⁹ amplissimo hospitali quod greci xenodochion vocāt. morte primo ac vigesimo pontificatus sui anno. Quo etiā cometes apparuit. vt nōnulli putat tante calamitatis indicū. Sepelit aūt in basilica petri pridie ydus Junij. Eius in morte tum sedes vacat diebus decem.

Cometes

Anno mundi. 6013. Anno xpi. 814.

STephanus quartus. pria romanus. pie nullo. q̄ pontificatu suscepto mēse tercio ad ludouicū imperatorē in gallias pficiscitur. q̄ in aurelianis erat. t honoratissimū ei quoq; obuiā misit. maxime theodolphū aurelianor epm cū clero. ipe ad primū lapidē pdiens eū maxima veneratio ne in vrbē introduceret. erat stephanus ex nobili genere ortus tante vtutē t integritatis. vt facile apud oēs scitat⁹ nomē nanciscer. t vt ferunt ludouicū inunxit atq; coronauit. t cū sepe de cōponēdis ytalie rebus collocutus fuisset romā redijt secū crucē magni pōderis magnicq; estimationis detulit. quā ludouicus sua ipensa beato petro dicauerat. at sanctissim⁹ pontifex ad vrbē rediens septimo pontificatus sui mense vita functus. in basilica petri sepelitur. Sedes autem eius morte dies vndecim tum vacat.

PAscalis ei⁹ nois primus papa. pria roman⁹. pie bonoso. nulla interposita ipatoris auctoritate pōtifex creat. hic obiem vbi pontificatus init. statim legatos ad ludouicū misit. q̄ ei⁹ rei culpam omnes in cler t pplm rejicerent. q̄ ab his vi coactus esset pōtificū init⁹ obire. accepta hac satisfactione ludouicus rūdit pplo t clero maiora instituta t pacta fuāda. caueret ne deinceps maiestatē lederet. hūc autem stephanus pontifex dū vueret ob ei⁹ vtutes t doctrinā monasterio bti stephani martyris in vaticano prefecerat. Iniuto igit pontificatu corpa sanctor mūl⁹ religiose tacentia in vrbem cū maxima veneratione introducta honestiore loco recōdidit. p̄aredes templi a fundamētis extruxit. t btē cecilie. eoq; loci t ipius virginis t eius sponsi valeriani tyburcij maximi martyr. vrbani. lucij pontificum corpa collocauit. Multasq; basilicas vetustate quassatas restituit. Tandem nullo religionis pietatis humanitatis exemplo pretermisso. pontificatus sui anno septimo. mense tercio. die decimoseptimo mortē. sepeliturq; in basilica petri. Vacat tum sedes dies quatuor.

Linea summor pontificū

Leo tercius

Stephanus quartus

Pascalis

Linea iperatoz
Carolus magnus

O Arolus cognomento magnus. p suis eximijs meritis. ac singulari fide ob oim xpianoz libertate. Cuz paterni regni fines in gallia rheno ligeri occeanoq; in germania danubio t salo fluuio. Et hijs aqtanią vasconią hyspanią pene totam. Et eą ytalie ptem in qua longobardoz regio fuerit. bellica virtute ademptą adiunxit. adieciitq; saxoniam. q ē non modica germanie ps. tū vtrąq; pannonią. t vltra danubiū datą bulgariā t totū liburnoz regnū. Oēs denięq; barbaras gentes q germaniā inter rhenū occeanū ac danubiū incolunt. ptim armis subactas. ptim beneficijs allectas in suą pacem redegit. his tantis opibus. tangz rebus egregie gestis eam sibi famą nō solū in gallia ſ etiaz p vniuersum orbē pcauerat. Anno salutis octingentesimoprimo. pontificatus leonis pape anno. v. summi impij dignitatē (p posteaq; cōstantin⁹ magnus relicta roma ad orientē discesserat t sublatū impiū trecentis t triginta annis post augustulū in occidente cessauit) egregia sua virtute occidenti restituit. t august⁹ appellatus. imperatoris nomē dignitatemq; suscepit. Et nō solū vt pmissum ē assentiente ſ etiā applaudente pplo romano. atq; ita impauit annis. 14. factus itaq; romanoz imperator. post amplissimā dignitatē susceptā. cum i galliā rediret iter p hetruria faceret. in memoriā dignitatis adepte florentiā vrbes. quā olim magna ex pte deleuerāt gothi. in pristinū statū cuz summa celebritate restituit. Oēmq; nobilitatē p oppida vicina dispsam in ciuitatē reduxit. nouis membris auxit. templis ornauit. Cū reuertisset in galliā exceptus est eius aduētus ab oīnibus pplis incredibili honore atq; amore. cū bella septem t quadraginta annis (tot eiz regnauit) incredibili felicitate tū magnitudine quadaz animi. tum etiam ingenij atq; consilij confecisse tradit. Quibus regnū satis amplum a patre acceptum longe maius posteris suis reliquit. Fuit autem carolus pceera statura. Lato pectore. latis humeris. magnis vegetisq; oculis naso paulo eminentiore. forma denięq; t pulcritudine oris adeo eximia. vt decorem simul pre se ferre videretur. cum regia quadam maiestate cōiūctum. habeb atq; in voce splendorem. Et in incessu totoq; corporis motu summā dignitatē. promittebat. Gerebat barbam. valitudine fuit prospera. venatōnibus gallorum more frequenter studebat. ratus ad sanitatem corporis conferre. Tradunt preterea eum balneis t aquis natura calidis plurimū delectatum. Inde aquisgrani vbi sedes regni eiusq; regia erat maximis sumptibus templum condidit. t beate marie dedicauit. in qō sudariū t beatissime vginis marie camisiam transmisit. Dez ad eius regias vtutes addidit eloquentia copiaq; dicendi t bonaz artium disciplinā. Habuit autem ex pluribus vxoribus pulcerrimā sobolem. sed ex hildegarde carolum pipinum ludouicum t filias plures. filios quoq; doctissimis hominib⁹ erudiendos tradidit. t filias. ne ocio torpescerent lanificio assuescere fecit. Carolus autem iam semigrauis cum intelleꝛisset pipinū quem regem ytalie prefecerat mediolani mortuū esse. ludouicum filium minorem natu. aquitanie regem. t imperij successorem. Bernardum vō nepotem ytalie regē declarat. Eiq; mādat vt ludouico rebus in omnibus obtemperet. fines imperij hos esse voluit in galliam rhenū ac ligerim in germania danubium t sauū fluuios. Hijs autem pincipijs aquitaniam guascoīā. magnam partem hispanie. cisalpinam galliam. saxoniam. vtrąq; pānoniam. ystriam liburnos addidit. Stabilitū autem suis posteris non solum francorum regnum. sed etiam imperatorum nomen. cum venatus a regia aquisgrani cēt profectus: domū redijt cum febre. cum lateris etiam accessisset dolor. morbis simul t senectute confect⁹. vita excessit. etatis sue septuagesimosecūdo. t xpiane salutē. xv. supra octingentesimū annū quinto kalen. february. Eius corpus in basilica aquisgrani solenni funere sepultum tali epigrāmate Caroli magni xpianissimi imperatoris romanoz corpus sub hoc sepulcro conditum tacet. Tribus annis anteq; e vita migraret testamentum condidit. Huius partes episcopis metropolitanis dari iussit. in reficiendis ecclesijs. t p paupertibus iuuandis. Tertiā vnusquisq; ratione habita filijs filiabus nepotibus q; tum seruis t ancillis reliquit. Erant inter ceteros thesauros tres argentee mense. t vna aurea precipue magnitudinis. quarum vnam q constantinopolitane vrbis similitudinem referebat basilice beati petri. Aliam in qua forma vrbis rome cernebaē ecclesie rauennati dono dedit. Tertiā que totius orbis descriptionem continebat. Et auream filijs suis reliquit. Fuit itaq; carolus si eius res gestas. tum domi. tum foris inspicimus. tāte animi magnitudinis t integritatis imperator. vt postea nemiñ superiorem. ne dum parem habuerit.

Iudeus quidam his temporibus. apud syriam existens. quadam die in vulpēdium xpianoz xpō imaginem lancea suffodit. Et illico sanguis vbertim effluxit. quo prodigio tremore correptus. ne sanguis operiret vas vulneri apposuit a quo plurimi sanitati restituti iudei ad fidem xpi plures sunt conuersi. sanguis autem diuino consilio postea montiscallatum. ibidem vsq; in presens ꝓpter crebra eius miracula magno in precio t gloria habitus est. Carolus imperator hijs auditis ad Leonem scripsit. vt de his cum certum redderet. Leo vo cū sedutionibus semp vexarē. ab vrbe discedens. montuā proficiscitur ad videndū xpi sanguinem. Is a montuanis perbenigne susceptus approbato xpi sanguine ob frequentia miracula. qō t alij pontifices postea efficere. ad carolum proficiscitur. vt homiñē veritatis cognoscende cupidū eius rei certiorem faceret. t de rebus ytalicis vt premissum est.

Anno mūdi. 6025. Anno xpi. 824.

EVgenius eius nominis secūdus papa. pīa romanus. pīe boemūdo. pascali ſuffectus. Eius tpe octauū ſcisma fuiſſe ferūt. Inter hūc eugenium t q̄ndam noſe ſimulū ꝓter patrū diſcordias at eugeni⁹ dignitate corpis. t pſtātia animi inſignis. ob būamtatē t eloquētiā. olim ꝓſensu tandē obtinuit. q̄ into pōtificatu. ſpret reb⁹ oīb⁹ humanis. vl'poti⁹ fortune bonis. ad munificentiā t liberalitatem vſus. Adeo rem frumentariaz curauit. vt nullibi vilius. q̄ rome annona vēderet. ac pauperū pupillorū viduarū cauſas t vitā ita tutatus eſt. vt ab oībus merito pī pauperū diceret. Tandē cū optimus hic pontifex bis ternis pontificatu annis q̄nor virtiſſet moꝛit collacrimātibus oībus. Et ſuāvicē pot⁹ q̄ morte ſanctiſſimi viri dolentibus. cū mors ei ad felicitatē via optatiſſima cēt. Quidā ſcribūt eū ab emulis oculis extractū. ac martyrio coronatū. Eius corp⁹ in baſilica petri aplōꝝ principis cum omni deuotione ſepelitur.

VAlentinus papa. pīa roman⁹. pīe leontio. q̄ apud paſcalē t eugenium vtros ſanctiſſimos. t doctrinā t rōnem bene ac ſancte viuendi a teneris ānis vſq̄ ad maturā etatē didicerit. Non ludis nō iocis aut voluptatibus intentus. vt plerīq̄ oīes adoleſcētes facūt. ſ doctrinā t bñ viuendi normam ex lectione vetez t exemplo ſanctoꝝ pontificū ſumens. Cūq̄ tante vtutis t ſanctitatis cēt. vt non dū ꝓſbiter. ſ diaconus ſummū pontificatus gradū meruerit. Poſtremo aūt pietate. clementia liberalitate. tum in vita priuata. tū in pōtificatu nulli maioꝝ ſecūdus eſt habitus. has ob res oīm conſensu pontifex creatus. merit⁹ hominū q̄ tum erant id fortaſſe exigentibus quadrageſimo pōtificatus ſui die moritur. ac in baſilica petri ſepelitur. cōgrentibus oībus eū boiez ſibi morte ꝓfuturū eſſe. quo ſtante labefactari romana libertas t xpiana religio vix poterat.

Anno mundi. 6033. Anno xpi. 834.

GRegorius quartus papa. pīa romanus. pīe ioanne tituli ſancti marci ꝓſbyter. Vir nobilitate inſignitus. ſanctitate clarus doctrina t eloquētia p̄apuus. qui tante modeſtie fuit. vt electus a clero pplōq̄ romano nō prius pōtificū munus obire voluit. q̄ a legatis Ludouici impatoris ob eam cām romam miſſis. q̄ diligenter tantā electōem diſcuſſerāt ꝓfirmatus ē. fecerat id ludouicus nō ſuꝑbia motus. ſi ne iura imperij amitteret. quippe q̄ natura clemēs t bonus. niſi⁹ ſit habitus. quiq̄ iura eccl'ie t dignitate ſemp tutatus ē. Qui pontificatu ſuſcepto. mox corpus. b. gregorij tranſtulit. atq̄ eo loci collocauit. vbi nūc ig cet magnis adhibitis ornamentis. ferūt ab eodē corpa ſebaſtiani t tyburcij a ci materijs in quibus ante iacebant ad baſilicā petri traſlata fuiſſe. Inſup t rogatu ludouici impatoris olim ſanctoꝝ celebritatē kal'. nouēbris inſtituit obſuāda3 quā q̄dem cōmemoratiōnē galli t germani p̄mo obſuare ceperūt. eiq̄ rem magnope a rabano monacho theologo inſigni carmibus t pſa laudatā fuiſſe ſcribunt. Poſt multa aūt bona opa moꝛit gregorius pontificatus ſui anno. xvi. ſepelituꝛq̄ in baſilica petri. ſedes eius in morte diebus. xv. vacat.

Pipinus rex

DIpin⁹ caroli fili⁹ natu maioꝝ cū pīe a papa ytalie rex ꝺeclaratus. regnauit annis. 13. Vir q̄dem clariſſimus nec pīa vlla in vtute diſſimilis. quez pater in vngaros miſit. quos cito grauibus plis ſupatos ad ꝺeditionē cōpulit. Eoq̄ bello cōfecto. ipm in beneuētanos miſit qui grimoaldo duce finitimos pontificis agros turpiter vexabāt. coſq̄ pdomuit. vt egre ſe menibus tuerētur inde tbate obſedit captaq̄ vi ciuitas prede ſimul t incendio ē ſubiecta. Ortana etiāde t paulo poſt lucerina in ꝺeditōem acceptis. hūc etiā pī in venetos ſibi falſo accuſatos miſit t eradicū atq̄ eſtinuare ꝓter qō multe familie nobiliū venetias migrarūt. q̄bus geſtis etiā multis alijs plis egregie cōfectis mediolanum venit. ibidem vitam cum multa gloria in pace finiuit.

Bernardus rex

BErnardus caroli magni nepos poſt pipinū a carolo magno ytalie rex ꝺeclaratur. Et regnauit ānis. 9. huic carolus pecpit. vt i oib⁹ ludouico filio ei⁹ t ſucceſſori obtpare. Vez carolo mortuo mādat⁹ obſeq̄ noluit. q̄buſdā ytalicis epis t ſedit. olis cuiuſ⁹ inſtigātiꝭ ab ipio oino ꝺefecit. Et citates ac pplos i ſua vba iurare coegit. Et cū reſciſſet ipator. cā in ꝺuctu ꝓpoſita. nepotē leſe maieſtat⁹ crimīe dānatū. hoſte iudicauit. Exinde copijs coact⁹ galliaz germanie t baioariorū pulcre i ytaliā duxit. Reb⁹ aūt ytalie breui pacatis ipator nobiles ytalicos ꝓditionis ꝺuctos iugulari iuſſit. Bernardū aūt t ſi ullico ad impator⁹ aduētuꝭ armis ꝺepoſit⁹ ad miſericordiam ꝺfugerat. Et ſimul epos i francia ꝺduxit. Et ꝺuctu iteꝝ ſup iudicio aſſigrauā habito gladio truncatus. Epi vo ſinodali ꝺecreto ꝺepoſiti in monaſterio relegati ſunt.

Linea ſummoꝝ pontificum

Eugenius ſecundus

Valentinus

Gregorius quartus

Linea iperatoꝝ

Ludouicus primus

Ludouicus eius nominis primus cognomēto pius, post carolū magnū impator. patre carolo defuncto āno salutis. 815. imperū suscipiens. imperauit cui lothario filio annis. 25. Agebat in aquitanis hiberna ludouicus quādo illi carolū pīem obisse renūciatum est. qui a quisgrani repetens delatas legationes q̄ ad genitorē venerant primo audiuit. deinde pmunciatis celebrato cōuentu. ea que romanoꝝ imperio ⁊ francorus regno administrandis visa sunt necessaria ordinauit. Legationū aūt primaria fuit leonis cōstantinopolitani impatoris. qui michaeli p id tēpus suffectus erat. vbi innouata fuerūt federa. primā exinde expeditionē bernardo rege comitante. aggressus est in danos. Obstitit vo hiems cum id pelagus glacie cōcretum erat. qō cum imperator rexq; intellexissent. medio ferme berēces itinere ad padebrūnas saxonie ciuitatem exercitū in hibernis cōtinuerunt. Eaq; tam hyeme media quū esset allatum ex ytalia romanoꝝ primores in leonis pape mortem cōiurasse. imperator regē in ytaliā ire iussit curatuq;. ne quid detrimēti regnū ytalie pateret. Ingressus romā bernardus rex illico in graue pcalosumq; morbum incidit. res romanas p gerardū comitez composuit. Inde stephanus quartus papa. qui tercio q̄ creatus erat mense in francia accedēs ludouicū impatorem apud aurelianas inunxit ⁊ imperiali diademate insignuit. Qui impio suscepto cōtra guascones grauissima bella cōmisit. tandem eos in suā potestatē redegit. Deinde britones seu anglos res nouas molientes armis in officio cōtinuit. at postea sarracenis Celā augustam incolentibus pacem concessit. Maius mi tuendis danoꝝ regibus negociū impatori fuit. q̄ saxonū obtundabant limitē. Et tamen paulo post occasione oblata freti cum solamo ⁊ gotfredi filijs cōflixerūt. illisq; prelio fusis heroldum in paternum dacie regnū reduxerūt. Tam multis rebus variis in locis bene gestis ludouicus imperator conuentum in aquisgrano celebrauit. in quo ecclesiasticis rebus cōpositis. Lotharū primogenitum imperij consortem decorauit. pipinusq; tūc secūdus filius aquitanie. Et ludouicus tercius baiarie reges appellati sunt. Que dum fierent bernardus ytalie rex fatui adolescēs ingenij quorūdam magnatum ytalie instigatione inter quos fuere mediolanēsis cremonensis ⁊ aurelianēsis episcopi impatori vt premissum est rebellauit. capitali sententia punitur. Cum britānia ad alios motus se pararet ⁊ in andegauis mūa abatur. ad hos sedandos contulit se impator. Eo cum venisset oīa reperit quieta. Sed aliud accepit incōmodū. q̄ ermelgardā vxorem ex qua tres filios reges tūc superstites susceperat. longo confectam morbo amisit. Lotharū postea filiū in demortui bernardi locum ytalie regem dedit. quē romani a pascali pontifice populoq; romano vocatum pontifex ipse in basilica beati petri inuncti coronatūq; regem ytalie primo. ⁊ postea augustum appellauit. Ludouicus deinde mitissimi impator ingenij semper multum fidei apostolice detulit. Fuitq; adeo vt quatuor romani pontifices quos viginti septem annoꝝ illius imperij tempora habuerūt. adiumento nūq; caruerint. quo in romanoꝝ psecutionibus sepe numero indigucrūt. Ludouicus quoq; bulgaros post petitam impetratamq; pacem pannoniorū limites ingredi ausos. sola mittendi in eos exercitus ostentatione a motibus abstinere fecit. Lotharius vo ytalia pacata in galliam rediens. cum ludouicus pater carolum (cui caluo postea cognomē fuit) natu minimum fratribus ceteris oīibus preferret. Inuidia stimulatus ludouicū in custodia reclusit. Qui eodem anno inter eos conuentione facta liberatus. imperio restituitur. Tandē michael ipe impator grecus primo ⁊ deinde gregorio pōtifex. ⁊ ludouic⁹ ipator eodē ferme mēse. die obiēt. ipe i bti arnolphi basilica sepelit.

Mauri bijs trib⁹ in sicilia classe delati extēsione facta late incēdia cōmiserūt. delata i sicilia classis venetā caten⁹ pfuit infideles q̄ primū vela alonge ꝓspexerit i affricā redierit. p id tpis venetoꝝ dux iustinian⁹ fuit. āno et⁹ secūdo ducat⁹. b. marci euāgeliste corp⁹ a qb⁹ mercatorib⁹ ex alexādria venetias delatū ē tali ordine id factū recēsent. sacerdotes. pmissionib⁹ mercatoꝝ ducti capsā q̄ sctm̄ fuabat corp⁹ apta. illō sporte ipositū q̄ mercatoꝝ fuit cōmeatū ad naues pferre ꝓsueuerāt. Tūc pati ad id astutiores vetitū sordidissimi colones sportā olerib⁹ porcinisq; carnib⁹ supiecti plenā medio foro tocabūdi pgebāt. obuiauerūt a sarracenis portoꝝ exactores. porcinisq; carnibus qb⁹ machometica superstitiōe vesci. phibēt. ideoq; visu quoq; abhorrēt. inter olera reptis canstr qō porcus coꝝ lingua ē sportā ad nauim ferri pmisert. inde p oliuetum portū corp⁹ i vrbē pueherit. q̄ āno ⁊ seqnti eccia q̄ nūc extat sci marci venetijs edificari cepta ē. Et tūc senatus venetus marci imaginē tangq; verbis patroni in vexillis deferri statuit.

Strabus monachus

Rabanus monachus

Rabanus monachus natione german⁹ abbas fuldenſ postea magūn⁹ archieps theolog⁹ qdem celeberrim⁹ ac ilignis poeta. p ꝫ tps. in pſa ⁊ carmine plūmū valuit q̄ ex ingenij sui magnitudie multos edidit libros pcipue op⁹ mirādū ō laudib⁹ scte crucis ꝓmerat⁹ ē idē libū palipomenō ⁊ dō habebat. Hūt ee fmōes satis elegantes ad pplum pontificū in celebritate olim sanctoꝝ. Sedit annis. x. anno salutis. 846.

Strab⁹ itē moēch⁹ gall⁹ eminentissim⁹ gall⁹ ⁊ ꝓmētor dilectissim⁹. rabani pdci auditor. p b q̄ tpa ipso preceptore suo inferior non fuit. qui in libros biblie ppulcre cōmentatus est. Scripsitq; de officijs ecclesie ad ludouicū impatorem ⁊ multa alia.

Anno mūdi. 6043. Anno xpi. 844.

SErgius eius nominis secūdus papa. pīa romanus. pīe Sergio e regione quarta. post Gregoriū pontificatū iniit. Hic cū prius os porci vocaretur ob turpitudinē nominis. mutare vocabulū coactus ē. ⁊ cognomentū sergij nomen assumpsit. Eamq; ꝓsuetudinē mutandoꝝ nominū a posteris assumptā videmus. vt q̄ pontifices crearētur. suo omisso maioꝝ nōia sibi inderent. Licz ab oīibus no sit obseruatū. Constat aūt sergiū ex illustri familia ortum. neq; a maioribus suis degenerasse. aduersantibus eius pīaꝝ ingeniū Leone tercio. Stephano q̄rto. Eugenio secūdo. ⁊ Gregorio q̄rto. sub quoꝝ moribus ⁊ doctrina vixerit. vt solus mortuo Gregorio dignus haberet. q̄ pontificū munus obiret. Hic itaq; pontificatu suscepto ad ornanda templa conversus basilicā sanctoꝝ siluestri ⁊ martini vetustate collapsam restituit. In easq; mīta sanctoꝝ corpa collocauit. Struxit ⁊ a fundamētis ad ipius basilice latus in honore petri ⁊ pauli monasteriū vbi cōtinuo res diuina agebat. Romani quoq; tyrannice immanitatis metu eius pīabus liberati sanctissimū pontificē verū xpi vicariū ⁊ vnicā pīe parentē predicabāt. Demū re ecclesiastica bene ac integre gubernata. tercio pontificatus sui anno moritur. sepeliturq; in basilica ꝑ etri. vacat tum ei⁹ in morte romana sedes mensibus duobus diebus. xv.

LEo q̄rtus papa. pīa roman⁹. pīe rodulpho anno incarnationis octingētesimo quadragesimo pontifex oīm cōsensu decernit ac merito ḋdex: vir cui fuit in oīu vita priuata etiā religione. innocentia. pietate. humanitate. gratia. liberalitate. doctrina ecclesiastica pīapue insignis. Eius gesta pīara si cuncta conscriberent volumīs modū excedere viderentur. Sunt q̄ arbitrant huius sanctissimi viri oīonibus deū per motū sarracenoꝝ rabiē naufragio duz onusti preda domū redeūt cōpescuisse. Liberatus aūt sarracenoꝝ metu sedulā i vestibulo arcꝫ lateranensis posita ex marmore cōstruxit. Hāc quoq; tante sanctitatis fuisse constat. vt basilicā serpentē (quē Latine regulū appellant) suis oīonibus e formice sancte lucae ꝗ̄gnis ī orbea expulerit. Eius alitu ⁊ veneno multi mortaliū perierant. Et incendiuz illud signo crucis extinxit qō diu p tomos saxonū ⁊ longobardoꝝ vagatū. diui petri basilice appropinquabat. Hoc aūtē factum octauo die assumptionis. postea vt festus celebratus est. Restituit quoq; vrbis menia ⁊ portas vetustate collapsas. ad hecꝰo. xv. turres ꝓpugnacula vrbis a fundamentis extruxit. Sua quoq; diligentia corpa sanctoꝝ q̄tuor coronatoꝝ inuenit. Eoq; tēplū in splendidiorē formaꝫ instauravit. sctos ipsos sub altari collocauit ⁊ alia multa sanctoꝝ corpa ibi addidit. At dum his rebus q̄ diligentissime vacaret sarraceni cū classe magna contra neapolitanos romanosq; aduentabant. Ꝑpe illico quāta potuit manu hostā ꝓfligat. suosq; pīmo ad cōtionem adhortatus oīonem habuit. Deus cui⁹ dextera btm̄ petrū ambulantē in fluctib⁹ ne mergeret erexit ⁊c̄. his dictis facto signo crucis pugnandi copiā fecit post longū certamē hostes supant fugantur q̄. inde romam cū gaudio reuersus inde vaticanū cinxit. Leoninaq; vrbez de suo nomine appellauit. ne deinceps hostibus liceret eccliam btī petri leui incursione spoliare. hāc autez vrbē pīmo pōtificatus sui āno inchoatū demū sexto absoluit. Ex manubijs vo sarracenoꝝ plura restituit. Tandē optime de eccia dei. decꝫ vrbe roma. ac nōie xpiano meritus. moritur anno pōtificatus sui octauo. mēse tercio. die. vi. xvi. kal. auguſti. Sepeliturq; in basilica petri. vacat tum sedes mensibus duobus diebus quindecim.

IOannes anglicus (⁊ vt ferūt) ex mogūciaco ort⁹. malis artibus pontificatū adeptus. Mentitus cūm sexū cū femina esset adolescens admodū athenas cū viro docto amatore ꝓficiscit. Ibiq; ꝑceptores bonaꝝ artiū audiēdo. tantū ꝓfecit vt romā veniens paucos admodū etiā in sacris līis pares habet. ne dū superiores. Legendo aūt ⁊ disputādo docte ⁊ acute tātū benuolentie ⁊ auctoritatis sibi cōparauit. vt mortuo leone ī ei⁹ locū (vt Martin⁹ ait) oīm ꝓsensu pontifex crearet. Hec postea a familiari cōprecta. cū aliq̄n occulte ventrē tulisset. tandē cū ad lateranēsem basilicā ꝓficisceret. intra theatrū (qō colloseū vocāt) a neronis colloso ⁊ sanctū clementem doloribus circūuenta peperit. Eoq; loci mortua. pontificatus sui anno secūdo. mense vno. diebus q̄tuor. sine vllo honore sepelit. Sūt q̄ hec duo scribāt pontificē ipm̄ q̄ ad lateranensem basilicam ꝓficisc. detestandi facinoris causa. ⁊ viā illā ꝓsulto declinare. Et eiusdē vitandi erroris cā deū primo in sede petri collocatur ad eam rem perforata. genitalia ab vltimo diacono obtrectari.

BEnedictus aurelianensis episcopus. vir genere scientiaq; ac disciplina pīapuus pīscriptis temporibus in pīcio etis apud lotuuicū imperatorē falso accusat⁹. ⁊ carcere mācipat⁹. vbi insignia edidit monumenta. precipue versus illos (qui in ramis palmarum ante fores ecclesiarū cantantur) cōposuit videlicet Gloria laus ⁊ honor tibi xpe redemptor. Contigit imperatorem in festo palmarum illac iter facere. dū episcopus illos decantari faceret. imperator ludouicus demolitus est. Et optimū ⁊ insontem ep̄um absoluit ⁊ ad suū ep̄atum cum gloria remisit.

Linea summoꝝ pontificum

Sergius secūdus

Leo quartus

Joannes septimus

Linea iperatoꝝ
Lotharius

LOtharius Ludouici predicti iperatoris filius. post ꝓem impauit cū ludouico filio. quem iuꝑꝝ cōsortem fecerat annis. xv. Qui mortuo genitore solus romanū obtinuit impiriū. Ludouico aūt viꝝ dū ad sepulturā apud trecenses elato. tres ipius defuncti iperatoris fres lotharius. ludouicus ⁊ carolus ob regni ytalie successionem vehemētissimus inter se odijs exarserūt. ⁊ illico armis correptis. maioribus contendērūt motibus omniū. quos post cathelaunicū cū arbila prelium gallie senserūt. Namq; in antisiodorēsi agro apud fontanicas coactis copijs. quas vnusquisq; eoꝝ summis conatibus ducere potuit. ꝓlīū est cōmissum. In quo (vt scriptores tradūt) strage francoꝝ gētis quāta nusq; alias fuisse factam. Licet aūt ludouicus carolusq; superiores euaserint corū tamen sicut ⁊ lotharij vires adeo imminūt. vt fumū ab extremis tuendoꝝ facultas singulis sit adempta. Fugiens et ea pugna lotharꝰ cū fracto lacerocq; exercitu suo. ad sgrān. se recepit. Cuiꝰ insecuti fres illo item oppido disturbarūt. qui vxorem et filios secū rapiens p lugdunū vienna delatus copias repauit. Tam multis inde ytalie galliaꝝ ⁊ germanie ꝓuinciaꝝ. ac vrbiū ⁊ optimatū legatōibus pulsati sunt ipi fratres. vt inducias cōsenserint ꝑ quaꝝ occasione de pace ⁊ paterne hereditatis diuisione. agi est ceptum. Et ex ytalia q̄dam tussi sergij ꝓfecti sunt. inter quos georgius archiepūs rauēnas primus est habitus. qui cum secūdo prelio apud lotharū componēde rei causa esset. ac fortuna ad ludouicū ⁊ carolū inclinasset. totum cōmitatū in prelio amittens. Eo ēm cum trecentis equitibus veneratꝰ ix solus e tanta strage fuga ꝓlapsus est. Interea q̄ cōmunē totius regni calamitatē ⁊ internū miserati federa pacis in hunc modum ineūt. vt carolus caluus occidētalis paterni regni ꝓtes a brittānico occeano vsq; ad mosam fluuium. In qua parte regni francoꝝ maneret nomē possideret. ludouico cederet oīes germanie terram vsq; rheni fluenta. ⁊ trāsirhenū q̄q; genitor possideret. lotharius cum imperij titulo romam haberet ⁊ ytaliā. ac ꝓuinciā galliaꝝ romanā q̄ olim narbonensis dicta. Cū ea galliaꝝ item ꝓuincia scaldū inter ⁊ rhodanū fluuios. que acceptum tūc ab eius iperatoris subiectione nūc etiā sernat lotharingie nomen. Rebus aūt ita cōpositis lotharius ludouicū filiū quem regni socīū ascuerat ꝓfecit. Eo deniq; anno q̄ a fonteuentico prelio quintusdecimus lotharium iperatorem abdicasse se imperio ⁊ monasticū induisse habitū historia tradūt. Per qō tempus alter eius frater ludouicus in suo germanie regno obijt. Et cū regnū inter filios diuisisset senex effectus relinquens ludouicū iperatorē. nō ita multo post vitam cum morte mutauit.

SEnserūt ⁊ tūc gallie sicut ⁊ ytalia cū sarracenis. quantū mali iperatoris lotharij ⁊ fratꝝ discordia attulit rebus suis. Nāq; normāni in quibus emergis appellatio fuit duce romano eorū rege p ligeris fluuij ostia ingressi. aquitaniā omnē deuastarūt. Et nullis qui resisterent existentibus obuijs beria ab illis insula. aliquotq; monasteria sunt cremata. Exinde normāni p galliā longe lateq; vagati burdegalam sanctonam engolismā parisios turonū nouiomagū aurelianos pictauos. Et multa oppida. plurima castella populati sunt. nec tamen ausi sunt vi ceptis de francia vrbibus diu morā trahere. Sed in aquitaniam reuersi. Eam pro sede regni proprīam tenere constituerant.

GRandinē mire magnitudinis hīs temporibus in gallia decidisse tradūt que pecora multa. ⁊ nōnullos homines interemit. Illa ē tūc in ipis grandinibus granū durissimū mire longitudinis.

TErre quoq; motus ytaliam cōcussit. Inde incertis locis vrbes ⁊ mōtes corruerūt.

LOcuste insuperannumerabiles ser alas habentes ⁊ dentes duos lapide duriores. in galliaycunt nix terrā operiēt. herbas segetes ⁊ arbores ac vniuersa viriditatē hītia deuastarūt. Tandē ꝓcecte in mare ⁊ ad littora in terrā eiecte. fecuta ē magna putrefactio. Et inde mortalitatē magnā. aerē infectēs generalēq; hoīm interitū fusatarūt. Anno quoq; lotharij impiij secūdo apparuit cometes.

APud ostiam vrbem affris iter in ytaliā redeūtibus prospe pugnarūt romani. Verū sarracent exinde ad ytaliā oram flectētes anchonā vi captā spoliatāq; incenderūt nec fuit maior clades accepte consolato. quā ppli fuga mediterranea dilapsi. magna ex parte mauroꝝ manus impias euasere.

Adelulphus rex

ADelulphus anglorꝝ rex vir q̄dē xp̄ianissimꝰ ⁊ romane ecclie deuotissimꝰ. circa illa tpa ꝓno totius anglie monarchiā tenuit. regnū accipiens. regnauit annis. vij. romā perrexit. q̄ inter cetera memoratu digna ob singularem religionem vniuersam illam ro. eccie tributariā fecit. Voluit nāq; vt singule domꝰ q̄nnis singulos argēteos eccie ⁊ sancto ꝑetro tributum persoluerent.

Eadmūdus rex

EAdmūdꝰ postea anglorꝝ rex. vir q̄dē fulgīe ⁊ sctitate p̄apuꝰ. q̄ cū cēt acerrimꝰ xp̄iane fulgionis defensor. milia bella ꝑ danos infideles gessit tādem supatus martyrio coronatus. Eius caput abscisum lupus seuus illesum seruauit.

Linea summoꝝ pontificum

Benedictus tercius

Nicolaus primus

Hadrianus secūdus

BEnedictus tercius papa. patria romanus. ꝑe petro. Is ob vite sanctita/tem. merito benedictus appellatus ē. t rex dunnarū gr̄am. sub gregorio eīn multatus eū ab eo subdiaconat⁹ gradū accepisset. ita deinceps vixit. vt mortuo leone tanti pontificis successor haberet. ad būc itaq; in eius electione oēs tanq; ad vnicū t benignissimū sidus a deo in terras missum eū pontificē decernunt. Qui flens ac deū ac sanctos testes faciens. se nequaq; dignū esse. q̄ tante sedi ꝑficeret dicebat. Sed oīnibus acclamantibus t eius electōem approbātib⁹ imm⁹ pōtificū mūn⁹ suscipiens. in atrio lateranense ꝺducit. t in sede petri collocat. unde in equo albo sedens ad ecc̄liam sancte marie ad p̄sepe ductus tercijs triduo t oīonibus vacauit. deū rogans vt sibi liceret sancte t ecclesiaz suam integre gubernare. Certi tñ rhodoaldi portuēsis epi factōem secuti. anastasiū a leone pontificatu electum ꝑferre conati fuerant. ꝙ cognito errore venientes petentes hominē sanctissimū de more arcerarūt. Idem fecere t ludouici imperatoris legati. ad p̄firmandam cleri ac populi electōes romā missi. tante eīn mansuetudinis fuit. tante dignitatis corpe t animo. vt tam in mḡratu constitutus q̄m in vita priuata oīnibus carus t gratus videret. multas ecclesias vetustate collabentes restituit. Ea q̄ instituit non vbis tantū ꝙ re ipa comprobauit. sacerdotes eīn funeribus semp interfuit. egrotos preterea muisit. pauperes aluit. calamitosos consolatus est. viduas t pupillos acerrime tutabat. His artibus vitam sanctissimā coluisse ducebat. moriens suū corpus ante fores ecc̄lie beati petri apostoli sepeliri mandauit. pontificatus sui anno secundo. mense sexto. die nono. interim vo dies. xv. cp̄atus vacat.

Anno mundi. 6063. Anno xp̄i. 864.

NIcolaus eius nominis primus. patria romanus. patre theodosio. bene t sancte a teneris annis educatus. primo subdiaconus a sergio. mox vo diaconus a leone creatur. qui benedicti corpus suis manibus nō sine lacrimis tumulo collocauit. Quem post multas vigilias t oīones in basilica sancti dyonisij pontificem licet absentem creant. t fugientē in vaticanū. cōdsitum in atrio lateranense perduxerunt. t nolentem in solio apostolico collocarunt. deinde in basilica petri consecratus. sumpta de more pontifica corona. multa cum ludouico cesare qui tum aderat collocutus est. tū ad pontificatum. tum ad imperiū pertinentia. Et postea michael theophili filius constantinopolitane vrbis imp̄ator legatos cum muneribus romam misit. Pontificie aūt dignitati consulēs ioannem archiepm rauennatem ad sedem apostolicam. ꝓpter obiecta crimina recusantem venire dignitate priuauit. quē deinde in gr̄am recepit. Liberatus autē pontifex a variis molestijs ecclesiam dei genitricis (q̄ prius antiqua nūc nouā appellat) restituit regem bulgaroz cum omni prouincia ad fidem x̄pi litteris t famis admonitionibus convertit. t eis epos t p̄sbiteros dedit. Pacem inter ludouicum t beneuentanū ducem composuit. Postea ludouico presente t approbante multa instituit. que in corpore iuris inserta sunt. Hic domū in oīni genere virtutis illustratus. nono pontificatus sui anno. mense nono. die. xij. moritur Et ante fores basilice beati petri ex testamento ad p̄decessoris sui exemplum sepelitur. Sunt qui scribant post mortem eius annis plurimis sedem vacasse.

HAdrianus eius nominis secundus. patria romanus. patre Talaro episcopo sergio pontifici familiaris fuit. Vir quidem optimus liberalisq; ac in pauperes maxime munificus. Hac t alijs virtutibus tanto in precio apud omnes fuit. vt cum de pontifice creando sermo haberetur. certatim oīnes vnicum hadrianum deligerent. quem ad basilicam lateranensem nolentem detulere. Quo audito ludouicus imperator confestim legatos romam misit. t huiusmodi electionem approbans romanos admoduz laudauit. q̄ summū pontificem sancte t integre creassent. non expectato aliorum voto. Is autem pontificatuz adeptus omnia que ad honorem dei pertinebant diligenter circūspiciebat. verbis exemplo. auctoritate. tum sua tū maioz vnūquemq; ad bene beateq; viuendum cohortatus. circūuentos etiam aliorum iudicijs t potētia acerrime tutatus est. haberi etiam synodum constantinopoli passus est. qua t pulsus photius vir seditiosus t restitutus ignatius tam ante iniuria pulsus. a bulgaris quoq; rogatus. vt virum vita t doctrina insignem in p̄uinciam mitteret. vt in fide retinerētur qui aliquos misit. q̄quā bulgari a constantinopolitanis corrupti pulsis latinis sacerdotibus. grecos receperūt. hadrianus vero sese oīnibus ecclesie hostibus quoad fieri poterat obiciens. cum mortuo ludouico carolum filium inūcturus esset moritur. pontificatus sui anno quinto. mense nono. die duodecimo. Et in basilica petri sepelitur. Et tunc cessauit papatus dies duodecim.

Linea iperatoꝝ
Ludouicus secūdus

Ludouicus eius nois secūdus. pīe lothario defuncto. anno salutis octingētesimo quinq̄gesimo sexto. impauit solus annis. xx. q olim a Sergio papa in regē iuctus fuerat. Nam lotharī⁹ ludouicū filiū q̄ regni sociū vt pte mussum est. asciuerat in ytaliā cū ingenti exercitu misit. hunc socios addidit drogonem metensem epūm atq; alios viros ecclesiasticos prudentia ⁊ auctoritate dignos. quoꝝ consiliis vteret. Is aūt adolescens numa felicitate clarus. quacūq; iter fecit cedibus oīa ⁊ rapinis vastat. incendit; ⁊ diruit. Uen cū vrbi appropinquasset. eiq; obuiā honoris causa romani cives obuiā pdissent. deposita feritate illa gallica mitior esse cepit. q; ei pter sententiā ingredi vrbem pacato agmine liceret. Octauo aūt ex quo venerat die. videntibus oīnibus q̄ aderāt ludouicū regem oleo sancto unxit. corona donat. ytalie regē decernit. templiq; beati petri ingressi. pontifex ipm augustū declarans. impij corona eum coronauit. atq; q̄dā honesti postulasset (quoniā ab vrbe discederet) sacale cōcessit. Cesar itaq; ⁊ augustus declaratus ⁊ coronatus. statim romā egrediens pacato agmine papiā cōcessit. vbi ⁊ deinceps omnē vitā suā romā eūdo ⁊ redeūdo cōtriuit. Suis quoq; diebus sarraceni ex affrica processi beneuentanoꝝ regionē deuastabant. in quos imperator ludouicus copijs illico vndecūq; cōtractis lotharīi frem in adiutoriū inuitat. q; cum exercitu ingressus ytaliā cū inique ⁊ enormiter iret. tū ex calore. tū morbidus araneaꝝ de gente sua p multos amisit. Ipse vo lotharius in via morbo correptus apud placentiā obiit. carolus aūt rex gallie audita morte lotharij. regnū eius lotharingiā inuadit. ad hoc impator ludouic⁹ lotharingiā cū carolo patruo habita pactione diuisit ea conditione. vt ludouicus impator aquisgrani pallaciū cū sua portione haberet. Tandē ludouicus suauissimus imperator vltimū diem clausit anno impij sui vt supra.

Sanguine tribus ludouici imperatoris p tres dies ac noctes pluisse historici scribūt apud brixianā alpine gallie vrbem.

Uberis quoq; fluuius hoc anno adeo romanā vrbē verauit. vt nō nisi lintribus de vico ad vicū transire liceret. Nā ⁊ ecclesiā sancti Laurētij in lucana. ⁊ monasteriū bti siluestri. ⁊ totā illā plateā q̄ a via lata ad radices tarpeie rupis ad viā argentariā ⁊ ad auentinū ducit ita occupauerat vt instare diluuiū vulgo putatū sit hac inundatione ⁊ multe domus euerse sunt. ⁊ plures arbores euulse. ⁊ sata passim disiecta. Neq; hoc semel eo anno. ⁊ siq; decembri mēse rome accidit. emendare hec damna vel potius deplorare potuit. Nicolaus emirus. nullū gen⁹ officij ⁊ pietatis in suos omisit.

Bulgaris his temporib⁹ lris ⁊ admonitōibus Nicolai pape ad fidē xpi venies cui⁹ rex cū oīi pulcra cōuersus ē. Uer nō quidē tūc primū vt multi habēt scriptores xpiani sunt effecti. Sed cū longo prius tpe scismatici fuissent catholice fidei dogmata acceperūt. Eoꝝq; rex regno filijs relicto monachus est effectus. Et Sueropulus Dalmacie rex. subditaq; illi sclauoꝝ gente q̄ a bohemis germanis originem habuit. tūc primū ad xpi fidem sunt cōuersi. Pontifex autē epos atq; pbiteros (vt premissum ē) destinauit. q; pulso inde photino heretico. neophitos oēs in fide cōfirmarēt. Nā photinus ipe in errore bulgaros oēs detinebat. Hoꝝ nāq; rex tante fuit pfectionis ⁊ sanctitatis. vt maiore filio in regno collocato. Ipe monachi habitū suscepit. cui idē filius corrupt⁹ ydolis ymolaret. pater zelo fidei succensus. dignitate reassumpsit. Et in filiū cōtatus illū regno deiecit. at q; eius effossis oculis in carcerē cōiecit. Juniozeq; filio in regno collocato rursum monachi habitū resumpsit. Eo tñ mortuo bulgari nō ita multo post cōstantinopolitanoꝝ sacerdotū donis ⁊ pollicitatōibus corrupti. pulsis latinis presbyteris grecos acceperūt. Que quidē seditiones maloꝝ incendia inter grecos ⁊ latinos multa fuscitarūt. Facta est aūt p id tpis regni dalmacie diuisio. Cui⁹ membroꝝ nois. etate etiam nra in vsu habent. Siquidē vetusti nois dalmacia grecie regio prima: ab oriente macedonia: ab occasu histria: a meridie pelagus adriaticū: a septētrione pannonia habuit. Noua aūt in diuisione a campis dalmacie hanc histriam vsq; croaciā albam. Inde a dictis campis dirarchiū vsq; croaciā rubeā. Et versus montana a flumine drino trans ipm flumē macedoniam vsq; rasciam ⁊ extra flumē bosnam vocauere. Rasciaq; ⁊ bosna pro regni croacie regionibus habentur.

Et fere p eadē tempora sarraceni cretam insulā aggressi: ea oīi sunt potiti: q̄e ps maxima in ytaliam nauigās: oēs vrbes in sinū adriaticū ab ancone hydruntū vtentes tenuerūt: vel desertas fugientiū habitatoribus inēdebant: aliasq; tamē tūc i locis res xpianis pspere succedebant.

Deem pterea Nicolaus papa inter ludouicū imperatorē ⁊ andalisiū beneuētanū ducē composuit. Is em̄ rūctis sibi cāpanis ⁊ lucanis' atq; samnitib⁹: ⁊ vana grecoꝝ spe sublevatus a ludouico imperatore rebellās illius fines hostis ingredit: cui ludouicus repugnās ipm beneuenti tandem obsidet: donec in dīnoꝝ refectionē pecuniā accipiens obsidione dissolut: ver aliquāto post andalisius p fraudē imperatorē necare procurans cum ab eodem armis repetitus esset in sardiniam fugit.

Sunt q̄ scribāt bñm cyrillū ex chersona pōtī sci clemētis corp⁹ romā tū deuluisse. Idq; i eccia bīs tpibus sci clemētis appellata recōditū fuisse: nec ita multo post cyrillū mortuū eo loca sepultū iacere.

Rioldum quoq; regem danoꝝ cū vxore ac filijs ferūt baptisatū magūcie cui ipator frisiam dedit.

Anno mūdi. 6073. Anno xpi. 874.

IOannes octauus papa. pīa romanus. pīe guntho. unino pōtificatus fuit. carolū qui tū romā venerat impatorē decernit. postea in discordia a romanis in vincula coniect. Hic obiem nō ita multo post adiuuantibus ḡbusdā amicis e vinculis ꝓlapsus. ad ludouicū cognomēto balbū in frācias cōfugit. vbi p annū immoratus. t regē inuxit. Et cōtrouersias ḡsdam inter ecclasticos ortas sustulit. Hīc abiens apud treuas ciuitatē cōcilū habuit. In quo t multa ad fidem pticnta a sunt institutata. Et Hadrē. qui tum primū ex locis nemorosis ad meliorē cultū venerāt epūs datus ē. vez cū ytalia a sarracenis vastaret. Cūq; ia montis cassini monasterium cepissent ac diripuissent. Joannes romam aceatus aduersantib⁹ principibus xpianis agarenoz magnā ptem ytalie ac sicilia expulit. Carolū ꝓterea quo ei liberius in vrbe viuere liceret impij corona donauit terrouisq; carolus appellatus ē. Cōstituit aūt inter cetera si ḡs sacerdos aut laycus homicidiū faceret ꝓpetuo irregularis haberet. t ad sacros ordines nullatenus admitteret. Hīc sane ita vtraq; lingua doct⁹. vt e greco in latinū t septimā vniuersalem sydodū. t hierarchia dyonisij ariopagite. Et vitas multorum sanctoz carolo grata in latinū eleganter t docte transtulerit. Cū vo in pontificatu annis. x. diebus duobus vertisset morit. t in basilica petri sepelitur. Hūā quoq; gregorij primi quatuor libris in dyaconatu conscripsit.

Martinus secūdus natione gallus. pīe palūbo. post ioannez pontificatum init. Sunt q hūc marinū vocent. martinus itaq; cui⁹ vita ideo breuior ē qz breui tempe in pontificatu vixit. Sunt q scribūt marinū fraude ioannē pontificē ita seditionibus agitatū fuisse. vt ei in vincula iecto auffugere necesse fuerit. Martinus aūtē malis artibus pontificatū adeptus breui morit. annū cūi t menses duoq; tantūmō in pontificatu vixit. nil dignū memoria gerens ob breuitatē temporis.

Hadrianus tercius papa. pīa romanus. pīe Hūdicto. tanti animi fuit. vt imino pōtificatus sui statum ad senatū populūq; retulerit. anno dñi octingentesimo nonagesimoquinto. ne in creando pōtifice imperatoris auctoritas expectaret. qō q̄dem institutū a nicolao ꝓmo temptatū potius qz inchoatum dī. Hadrian⁹ aūt pōtifex de q̄ clerus ꝓplusq; romanus magnas spem cōceperat. ob eius vtutē t magnitudinē animi. anno primo t mense secūdo pontificatus sui morit. Sepelituq; in basilica petri collacrimātibus oībus t ingemiscentibus tantā parentem inquo tempore tam repente sibi ablatum esse.

Stephanus hui⁹ nois q̄rt⁹ papa. pīa roman⁹. ex via lata. pīe hadriano. pōtificatū init eo tpe quo normāni adūctis decis vastarūt Galliam. Hic itaq; quoaduxit in multa perturbatōe normānoz humoz ac ytalicoz semper fuit. ꝙ multoz virorū illustriū in tanta rez perturbatione t ḡ maxime seritate Ultpiani ticinensis ecclē diacon. valdradi bauari. berardi pictauiēsis epi muriface recreabat. Quoz vita t moribus ita xpiana fides inoleuit. vt t monasteria multa t sacella magnis sumptibus in vtraq; gallia sint cōdita. Morit aūtē stephanus pontificatus sui anno. vj. die. xi. vacat sū sedes diebus quinq;.

Synodus quinta Constantinopolis

Synod⁹ q̄nta apō cōstātinopoli fieri curauit iobes. vij. pōtifex rōnus. q̄ facientes grecoz cū latinis vnionē. quod sarracenis exterminādis maxime opportuna vidēbat. In celebratōe hui⁹ cōcilij trecenti t tres sup octoginta pīes fuerunt. Quid aūt declarandis fidei xpiane articulis ea ꝓ fuerit synodus canonū libri dnt. Hs qō nobis constat nulla grecos inter t latinos secuta ē fedez ꝓpositio. p quā sarracenis meli⁹ resistī potuerit. Eodē ei āno illi creta insula egressi dalmacie oram inuaserūt. t nō solū expolita mari loca. ꝙ fetā plenisq; i loc erre-sione mediterranea vexārt. q̄ ḡdu vsq; dilati oppugnata diu vrbe iō nō sunt potiti. qp veneti vicine vrbis periculo exercitū laborātib⁹ ꝓpiciū attulerīt. t fugatos ide sarracēos mari ḡs supo expulerīt. Jō basiliꝰ ipator ꝯstātinopolitan⁹ vrbium ducē venetū. ꝓtho spatarū ipiales declaruerit. q. xij. cāpanas magni ponder

imperatori dono misit. eas ꝓmas constat fuisse quas grecia alicubi habuerit.

Linea summoz pontificū

Joannes octauus

Martinus secūdus

Hadrianus tercius

Stephanus quintus

Linea iperatoꝝ

Carolus secūdus

Carolus tercius

CArolus cuius nominis secūdus. cognomēto caluus. anno primo ioannis pōtificis impare cepit. ⁊ regnauit annis. 6. Is cū brittonibus bellū p ꝗnq; annos gessit ānos. ⁊ deserere nō audebat. veritus ne cū in normānos duce re cepisset. si brittones a tergo premerēt resistere nequret. Carolus aūt interea bo meonio brittonū duce primo. ⁊ postea crispoto ei⁹ filio supatis occisisq; britan nia potitus. se in regē lemonice vrbis vngi curauit. Et frācią cum exercitu ē in gressus. Per qō etiā tps alter ei⁹ frater baioarioꝝ ⁊ germanoꝝ rex i frāckforō. obijt. Implicatū tūc recipiendaꝝ frācie vrbiū bello carolū caluū assumpsisse ro manū imperiū. ⁊ regno germanie sua imposuisse ꝓsidia magis cōfuse ac nude tradi ab oībus. apud omes tñ scriptores constat qō carolus caluus imperato noīe assumpto romā se cōtulit. ⁊ a ioanne octauo pōtifice romano coronatus. illico in francią redijt. cōpositisq; illic rebus. romā ē reuersus interea carolomā nus ⁊ carolus. q̄ ex defuncto ludouico fratre germanie rege nepotes illius erāt exercitu ex oībus germanie ꝓuincijs coacto. in ytaliaz aduersus patruū ducere ꝓstituerant. moueruntq; signa. quū caluus copijs ytalie raptim subsequi iussis mantuā accessit. Veronam eo ꝓfilio ducturus. vt in saltibus tridentinis nepo tes ingressu ytalie ꝓhiberet. Sed cū apud mantuā lāguore animi egrotare ce pisset. venenata potione quā Sedechias hebreus (quo vtebatur medico) dedit mortuus ē. Ea caroli caluī morte audita ioannes pontifex ludouico eius filius cui balbo cognomē fuit frācie regi vt imperator declararet studuit. Cōtra vo nul li ex nobilitate romana carolū tercū germanie regem. qui vt ostendimus cū ca rolomāno fratre exercitū in ytalia ducendū habebat patrum imperatē fieri adiu uarūt. Et captū pōtificē in custodia habuerūt. Illeuo fuga. plapsus vt ꝓmissus ē. ad ludouicū balbū regē in francią se cōtulit. Et p annū ibi moratus. cuiꝰ regeꝝ amicissime ex more mūrisset. romā a carolo tercō imperatore vocatus redijt. eiq; imūctum imperij dyademate ornauit. Fuit aūt carolus secūdus vir xp̄ianissim⁹ ac deuotissimus. multa monasteria atq; eccias celeberrimas hinc inde cōdidit. Et rem diuinam admodum auxit.

CArolus tercius cognomento grossus. impauit annis. 12. anno ab incarnatione dñi octingentesimo octuagesimoprimo. hic gallie ⁊ gemanie rex q̄ alemanią ꝓ portione accepat. In ytaliam mouēs ex ercitū. totaq; longobardia in deditione accepta. romā venit. a ioanne pontifice vt in vrbe roma liber⁹ vi uere liceret imperij corona donatus. Augustꝰ appellatꝰ ē. Cū eñ ludouicus duobus ānis imperasset. ⁊ iam assumpto veneno obijsset. carolū hūc munxit ⁊ solus impauit annis. x. q̄ imperij diademate insignit⁹. ofe stim in normānos copias duxit. q̄ francią ⁊ lotharingią infestabāt rapinis ⁊ incendijs. compta eñ morte ludouici. securiores effecti nobilissimā galliaꝝ vrbem treuerim inuadūt. ⁊ in cena dñi ꝓuincią adiacentes igne deuastarūt. cū carolus teraus in ytalia esset ⁊ a ꝓcipibus germanie ⁊ gallie vocatus. vt regnū pa ternū a normānis liberaret. q̄ illico assumptis longobardis baioarijs saxonibus ⁊ frisonib⁹ alemanis ac thuringis ꝛ normānos mouet exercitū. Eos aūt breui adeo pressit. cōclusitq; vt rotbifredus coꝝ rex pace petita. se passus sit fieri xp̄ianū. quem impator de baptismatis fontib⁹ leuauit. Sūt q̄ scribāt stephani q̄nti pontificis tpe carolo cognomēto grossum q̄ iam annis. xij. impauerat. ꝓtāte deiectus ab optimatibus suis fuisse. ob segnitiē corꝑis ⁊ ingenij tarditate. in locūq; eius arnulphū nepotem suffectū fuisse. Anno seq̄nti ludouicus filius caroli regis frācie obijt. ac in monasterio sancti dyonisij sepelitur. Reliquens carolomannū regni heredem. qui non multo post ab apro in venatione percussus. diem obijt. Et inde carolo imperatori q̄ de stirpe caroloꝝ solus supesse videbat subjcūtur. ferunt nōnulli carolum ad tantā penuriā in egrotatōne deuenisse vt ab arnulpho paucos redditus gratanter accepisset.

Empib⁹ caroli caluī comitatus flandrēsis exordiū sumpsit. Neq; tante opulentie ac noīs. eo tpe erat sicut nūc cernit. Is a forestarijs regis frācoꝝ regebat. quoꝝ iudicius ⁊ ingerlamus ⁊ audacrus sb pi pino ⁊ carolomāno ⁊ ludouico rectores flādrie fuerī nec nūc comites dicebāt. Balduin⁹ aūt filius audacri ra puit iudith filiā caroli caluī. ꝓpter qō ab oī eccia excōmunicat⁹ ē ex iussu caroli. Inde eꝑoꝝ ⁊ opti matū suoꝝ ꝓfilio reconciliatus. carolus imperator balduino ⁊ iudith flandriam dedit. In comitatu perpetuo possidendam. ac eorum heredibus.

Joannes Scotus

IOannes Scotꝰ vir pspicacis ingenij ac diuini. ⁊ mellite facūdie. ⁊ i diuis scripturis eruditissimus. apd carolū pdcm. multo i pcio fuit. Is ex scotia puicia i frāciā ad carolū veniēs. ipi⁹ iperator⁊ iussu ⁊ rogatu hie rarchiā dionisij areopagite e greco latinā fecit. Cōpo sint ⁊ libꝝ d nature diuisione. demū mūificētia elfredi al lecꝰ venit i āgliā et apd mōsterij melberiese a discipul⁹ qs docebat philosophus mortē ptulit. ⁊ martyriū. Li ber ei⁹ d eucharistia postea i vcellēsi synodo a leone no no celebrata dānat⁹ ē. fecit ⁊ cometare i hierarchiā.

Anastasius

ANastasi⁹ eccie ro. bibliothecari⁹ eo tpe vtraq; lin gua plūmū erudit⁹ i pcio bit⁹. septimā vsq; sino dū ⁊ vnā dyo. hierarchiā ac multas scōꝝ vitas caroli i peratoris pdci gsa i latinū trāstulit. ⁊ pla elegāter ꝓposuit

Anno mūdi. 6095. Anno xpi. 894.

FOrmosus papa post stephanū pontifex creatur. Hic pontificis ēpus aliq̄ annis ioānis pontificis seueritatem veritus. epatum suū deserens in galliās auffugit. Verū cū reuocatus redire abnueret. anathemate notatus romā veniens oīm ecclasticā dignitatē priuat. ꝓhanā indumēta simul cū moribus assumens. Sunt q̄ arbitrāt hoc ī formoso acciditse. q̄ eius cōiuratōnis cōscius & auctor fuerit. qua ioannes captus & in vincula cōiectus est. hac itaq̄ cōtumelia motus formosus ab vrbe discedens iureiurādo affirmauit se nūq̄ postea vl romā vel ad epatū rediturus. Et vero martinus pontifex ioannis successor. hominē postea iuramento solutū in patriā & pristinā dignitatē restituit. vñ ad pōtificatū nō ita multo post largatione potius quā virtute ꝺducentibus q̄busdam assumitur. Qui statim iuito magistratu. ecclam. b. petri principis apl̄orūq̄ icōparatura exornauit. Tandē pontificatus sui anno q̄nto. mense sexto moritur. Vacat num sedes diebus duobus.

BOnifacius Lateranēsis viginti unius summoꝝ pontificū. q̄ p eos fuerūt ad septuaginta annos gesta. adeo nude scribit vt vix parentū. patriecq̄ pontificū illoꝝ nomina. & quot in pontificatu fuerint. vel annis vel mensibus vel diebus ponat. ceteriq̄ scriptores & si de gestis rebus. puncta vñ originē habent. aliqua & aliq̄n vana & supflua dicunt. pauca tñ ad romanū imperiū romanosq̄ pōtifices ex scriptoꝝ auditate faciētes. ānoꝝ ad. lx. p quos dicti pōtifices vixerūt altiusvale repetemus. Verū nescio quo fato acciditse dicamus. vt vna cū industria impatoꝝ simul etiā pontificū virtus & integritas defecerit. q̄ q̄dem tempa infelicissima esse arbitramur. cū auctoritate Platonis tales soleant esse reliqui ciues. quales sunt in republica principes. papue aūt hij octo seq̄ntes pontifices breui tpe sederūt. varijsq̄ cōtentionibus agitati. Nā stephanus ioannis facta cōfirmās. formosum damnauit corpus eius mortuū. abscisis duobus digitis manū in tyberim pjci mandauit. Rursus theodoricus acta stephani reprobās. formosi approbauit. Seq̄ntesq̄ pauca laude digna fecerūt

BOnifacius sextus papa. natione tuscus. In demortui formosi locum pōtifex creatur. Quāq̄ aūt in pōtificatu vixerit. magna controuersia ē. plus cēn alij minus quidā tempis hūc adscribūt. plures tñ affirmant pontificē hūc diebus tamūmō sex & .xx. in pontificatu vixisse. hoc facūt historie in quib⁹ nulla vel parua de hoc homine fit mentio. Moriens vo i basilica petri sepelit.

STephanus eius nominis sextus. patria romanus anagninus episcopus pontifex creatus. tanto odio persecutus est formosi nomen. vt statim ei⁹ decreta abrogauerit. res gestas rescinderet. Licet quidam scribant ipm stephanū episcopatum anagnie a formoso consecutum fuisse. Referuntq̄ stephanū tanta rabie desevisse vt habito concilio corpus formosi e tumulo tractum pontificali habitum spoliatum. Indutumq̄ secularī. sepulture laicoꝝ mandauerit. abscissis tamen dextre eius duobus digitis vt premissum est illius pestilissimū quibus i consecratione sacerdotes vtuntur in tyberimq̄ proiectis. q̄ vt ipe dicebat contra ius sacramēti romā & sacerdotiū repetysset. quo a Joanne octauo iure spoliatus fuerat. Magna fuit hec cōtroversia & pessimi exempli. cui postea fere seruata hec consuetudo fit. vt acta priorū pontificum sequentes aut infringerēt. aut oīno tollerent. Tandē pontificatus sui anno primo. mense tercio moritur. Sedes aūt ex eius morte tribus diebus tum vacat.

ROmanus papa stephano surrogatus patria romanus. Qui non ambitione aut largationibus (vt multi sui temporis) pontificatum munus obtinuit. sed de more petri pontificatum iniit. Stephani tamen pontificis decreta & acta. statim improbat abrogatq̄. Horum nempe pontificis intentio atq̄ virtus tota in alterius nominis ac dignitatis extinctione erat. Cōmemorare tamē huius pontificis nomē libuit. qui in sede petri tercio pontificatus sui mēse decimo ritur.

THeodorus secūdus papa. patria romanus. pontifex creatus. vestigia sui duoꝝ sequitur. Nam & formosi acta restituit. et eius sectatores in precio habuit imperante adhuc in ytalia (vt quidam volunt) arnolpho. De illo p̄ter breuitatem temporis nulla habetur memoria. Is cīn Theodorus vigesimo sui pontificatus die moritur.

NOrmannia. que est gallorū regni pars. a normānis nuprime ad fidē cōuersis illam colentibus nomen assumpsit qui autem fuerint normanni vt quidam scribūt haud constat. Sunt tamē qui dicant eos ex Norwegia in galliā descendisse. Hi nanq̄ vna cum danis per galliam igne ferroq̄ debachantes a carolo multis prelijs attriti coacti sunt fidei xpi accipere. partemq̄ gallie illis ad incolendum concessit. qui exinde sequanā flumē est. & hodie normādia dicit. Hac tamen lege vt singulis annis vectigal francie regibus aliquot afferrent. Tale vt sed benignitate eius loco illa obtinuisse videret. post Rotifredū regem ducēs plura bella gesserūt.

Linea summoꝝ pontificū

Formosus

Bonifacius sextus

Stephanus sextus

Romanus

Theodor⁹ secundus

Arnulphus septimus gallor impator. post carolū magnum anno salutis octingentesimo nonagesimōprimo, in locū caroli tercij suffectus fuit. Is nepos eius. impauit annis. 12. Et cū esset germanie rex. eū formosus pontifex a plerisq; nobilibus q; miatus ad ytaliā in sui tutelā euocauit. Et primo quidem ingressu bergamo capta ambrosiū eius comitem suspendio necauit. Indecq; romā petens formosum pontificē in pristinā dignitate restituit. a quo deinde coronat⁹ in francā redijt. hic primo sumptis armis strenue magūtinos rebellauit. inde in normānos. qui cū dānis alias dacis p. xl. annos galliā infestissime vastauerant. adhuc rebellantes. magnis cladibus pdomuit. Arnulphus postea totam orientalē francā. q; theutonicā regnū dicebat. s. baioariā. sueuiā. saxoniā. thuringiā. frisiā. t lothoringiā rexit. frācam vo oddo saxoniā ducis filⁱ tenuit arnulphi auctoritate. Cendebuldo filio de nō cōiuge nato lothoringiā donauit. Hic postea nimio successu elatus. ita cōtumax in omnes. tū vel maxime in ecclesiasticos factus ē. quē ferūt pediculos vermes. quos sola caro humana gignit. ita totū inuasisse corpus. vt nullo potuerit medicamine adiuuari. qn eo in fastidio t cruciatu vitam apud ottīg in baioaria amiserit. Eius sepulcrū monstrat i cenobio sancti hemerāmi Ratispone. Defūt aūt in arnulpho gens francorū imperij romani culmine decorari. ad annū creatē centesimū. postq; felicibus t cum multis europe ,puincijs. tū ytalie faustissimis auspicijs carolus ceperat impare. Si quis vero eius tpis gestas res. t vniuersum ytalie regimē. cū ad seraginta qui sequūt annos cōparabit. pfecto intelliget. nulla vnq; tempora fuisse cōtraria. vt quēadmodū afflictas laceratam. t oībus bonis sub exarchor a constantinopoli missor tyrannide exhaustam ytaliā. Caroli t q̄si oim eius successor magnificentia bonitas liberalitasq; erexit instauauitq;. ita p eos ad seraginta ānos ab adriani tercij fine ad ioannis duodecimi inuiū pontificatus dissidentes. inter se latini nois pncipes. t incursantes barbari ac externi. eam pmodū ad desolatōem interūq; pduxerūt. efficiq; bor tepor ma lignitas. vt oīs fere scriptor diligentia cessauerit.

Linea ipator
Arnulphus

Hūni gēs scithyca. q̄ superiorib⁹ diebus immanera pene manu. finibus egressa. nō prius i itinere sedes cepit. quā ad pānnonicos. vngaros. pānonias incolētes puenit. pualuitq; ea immitior gens. t fatos humaniores. cōtinuata cū nris p multa secula pversatione. Extinctus primo bauaros t postea vngaros dictos patrijs expulit sedibus. tradiq; videmus eā gētē. qn nūc pīnū aduenit. calēdibus adhuc patrie moris⁹. crudis carnib⁹ t aliqn hūanis vesci solitā. Post paucos itaq; ānos q̄ aduenerāt Arnulpho apud frācos stephani vt beatum⁹ q̄nti pōtificat⁹ tpe in ipatorē creato. longobardi loca nūc longobardia dicta i colētes. siue qz in pdicte vngaror gētis pīdio aduersus arnulphū impatorē sparuerint. siue ex reb⁹ ytalie i maximū adductus dissidiū romanos puifecerint. illis aduersari ac apte inimicari ceperūt. Romanicq; t ceteri ytali nullū ab ipatore nouo dissidijs regno frācie implicato auxiliū aduersus rebellos lōgobardos afuturū itelligēres. berēgariū forojulieñsem ducē roma oriundū creāt ipatorē. Hūc iterum siue qz ipi aduersus sui pncipis dicti sunt vngari. pima i germanos expeditiōe delati. mlā mortalib⁹ vl cesis vl capt. loca sacra atq; pfana t spoliāt. t ferro igniq; destruerēt. nec mīorē i gallijs. vl rex pdā vl edificiōr dīmolatōs edidit

Monasteriū Gigniacū t Cluniacū

Guilielmus cognēto pi⁹ aquitanie dux. t alueryne comes. Hisdē ēt tpib⁹. t fide pversatiōe morib⁹ religioneq; atq; doctrina in precio maximo fuit. q̄ cū virili prole careret. Cluniacēse monasteriū burgūdie in pīno fundo magnificentissimis inchoauit opibus. Et bernonē virū doctissimū eidem loco abbatē pfecit. maximis pueribus et designatus. vnde monachi possent viuere.

Berno abbas

Berno abbas gigniaci ce nobij pria burgūd⁹ ex qdā comitū clarissima familia nat⁹ his tpib⁹ ob sanctitatē t clarissimā doctrinā mirifice laudatur.

Rudolphus rex

Rudolph⁹ corona sibi ipposita rex burgūdionū statuit. qō regnū multo tempore durauit.

Sunderoldus maguncie archiepūs a normānis wormacie martyrisatur.

Remigi⁹ qz ātisiodorēsi. epūs in exponēdis scripturis diuinis t humanis hoc tempe claruit.

Linea summoꝝ pontificū
Joannes nonus

Benedictus quartus

Leo quintus

Christoferus

Sergius tercius

IOannes nonus papa. pīa romanus. post theodoꝝ pontifex creat⁹. formosi causam in integrū statim restituit. aduersante magna ppl̄i romani pte. qua ex re tanta seditio orta ē. vt paulū admodū ab iusto prelio abfuerit. Joañ rauennas pfectus. iij. et. lxx. epoꝝ habito conuentu. t stephani res gestas improbauit. t formosi acta restituit. diiudicās pperam a stephano factum. qui censuit eos inep̄ ordinandos esse. quos formosus ad sacros ordines ascuerat. hoc accidit. qz pontifices ipi a petri vestigijs discesserāt. tum vel maxime. quia res publica xp̄iana ignauos t vesanos principes habebat quoꝝ maxime intererat nauiculas petri fluctibus exagitari. ne si gubernator aliqñ resipisceret. principes ipos vt malos nautas e repu. reuocaret. Joannes aūt pontificatus sui āno secundo. die. xv. moriens. nil de se dignū memoria relinquit. nisi qz seditiones quasdam ꝑpe extinctas renouant.

BEnedictus quartus papa. pīa roman⁹. pontifex creatur. ob eius humanitatē t clementiā. qui maxima cū laude. tū maxime in tantis corruptis pontificū moribus vitā cōstanter t sine infamie nota perduxit. Nec nec quicqz ab ipo facultatū cōptū habem⁹. qz magnope laudari possit. acciderat ei illi etiā qz oīnis vitus. tam in capite. qz in membris ex hoīm ignauia cōsumpta fuerat. Nam vbi opibus lasciuire cepit ecclia versis cultoribus a seueritate ad lasciuiā. pepit hec pestēta. a qbus ambitione scītissima petri sedes occupata ē. potius qz possessa. hec tū bñdicti laus ē. qz in tam corruptis moribus grauiter t constanter vitā ducens. pōtificat⁹ sui anno. ij. mēse. iij. morit. vacat tū sedes dieb⁹ sex

LEo q̄ntus papa. cui⁹ patriam historici non ponūt. pontificatum aūt adeptus. a christofero eius familiari dominādi cupiditate allecto capit. t in vinculis conijcitur. qō sine magna seditione. t multoꝝ interitu fieri non potuit Christoferus itaqz sedem occupat. xl. leonis in pontificatu die qui videns se honore spoliatum (t maxime a familiari cui multa cōtulerat beneficia) dolore animi paulo post periit. cum ab eo pontificū honore spoliatus fuit. quez ipe. vt lupum domi alierat. vt illud theocriti enutrito lupos qui te comedant.

CRistoferus papa. cui⁹ patria t cognomentum ob ignobilitatem ignorat leone tercio pontificatum malis artibus adeptus. male amisit. Septimo enim mense. dignitate ac merito quidem eiectus. monasticam vitam vnicus ea/lamitatis refugium obire cogitur. in monasteria eīn tanqz in insulas clerici male de ecclesia dei meriti relegabant. Sergius autem eius successor postmodus cognita hominis iniquitate illum e monasterio traxit. t in custodia publica in vinculis cōiecit. nec multo post ad maiorem sui penam in artiori custodia eū reclusit. vbi t tandem miserabiliter defecit.

Apparitio michaelis

MIchaelis archangeli apparitio. āte hec tempora in apulia iuxta Sipōtum vrbē in monte garḡano facta fuit. in quo postea ob hmōi memoriā oppidum vna cuz templo edificijsqz aliocqz apparatu clarissimo conditum fuit. ad qō hinc vsqz totius xp̄iani orbis populi maximo concursu frequentare dicūtur.

POst hec quoqz tēpora ignee faces in celo t stelle micantes discurrentesqz p̄ter consuetudinē vise sunt. Unde non ita multo post vngari ytaliam cuz exercitu ingressi. multas vicissim intulere accepereqz cladēs. Cometaqz soluto rutilantior apparuit. Et secuta est nimia inundatio aquaꝝ precipue in saxonia.

SErgius eius nomis tercius papa. natione ro. p̄e benedicto pontificatum iniens. basilicam lateranensem. que tum corruerat restituit. Dic itaqz diaconus existens formosi factionē ne pontificatū cōsequeret. plurimū p̄secutus fuit Ea ꝓpter a formoso reprobatus fuit. Sz ipe suscepto pōtificatu i gallia ꝓfect⁹ Lotharij gīa t amicicia fultus in ytaliā redijt. Et christoferum monachum patratus insidiatorem capiens in vinculis reuinxit. formosa acta ita improbauit. vt denuo ad sacros ordines eos admittere necesse fuerit. quos formosus antea sacerdotali ordie dignos censuerat. t in vltionē sue iniurie. eius cadauer e sepulcro tractū. capitali supplicio. ac si viueret affecit. corpusqz ipm in tyberim ꝓiecit. fuit. tanqz sepultura t honore būno indignū. ferūt piscatores corpus ipsum inter piscandū reptum. ad basilicā petri detulisse. atqz dū fursus celebrat sctōꝝ ymagines que i templo locate erant. corpus ipm venerat⁹ fuisse. Sergi⁹ aūt bis annis vitā ducens. septimo pōtificat⁹ sui āno. mēse. iij. die. xvj. morit.

Ludouicus eius nominis tercius. arnolphi imperatoris filius. pñi successit anno salutis. 905. regnauit aũt annis. 10. Confuso autẽ existente imperio minime ad coronã impij peruenire potuit. quẽ tñ franci in regẽ frãcoꝝ germanoꝝ gentisq; in titulo impij subrogarũt. Et i oppido forchẽ rex creat. vtq; cendebuldo cui principes lotharingie aduersabãtur resistentiã faceret. ad regnum tocius belgice vocatur. quo cõperto cendebuldus lotharingiã ferro igneq; deuastabat. tandẽq; comitib⁹ scefano gerardo ⁊ manfredo in bello occidit. Anno aũt ab incarnatione dñi. dcccc. Ludouicus filius bosonis principis romane ⁊ burgũdie regis filius p taurinos ytaliã est ingressus. Cuiq; totus ytalie regno p suo arbitrio potiret dimisso milite. veronã cũ paucis se cõtulit. vbi a quibusdam traditione captus reuocato berengario oculis priuat. Inde berengarius regnũ ytalie cũ imperio accepit. Ludouicus aũt rex germanie ⁊ apud frãcos germanosq; imperator sine heredibus moritur. in quo ⁊ fratre cendebuldo carolo rũ genealogia finẽ habuisse dicũt. ac sic imperiũ qđ annis centũ ⁊ decem caroli magni progenies possederat. demũ ad longobardos trãsferf. Ludouico autẽ defuncto. otto dux saxonũ ab oĩbus petit. Is princeps clarissimus senio grauis regnũ recusabat.

Conradus primus, filius conradi. quẽ comes albertus occiderat. cõsilio quidã ducis ottonis. q regnũ accipere renuit. cõsensu oĩm francoꝝ rex creatur. anno dñi. dcccclvij. quẽ alij ponũt nouissimũ oĩm carulorũ. hic ad coronã imperij nõ peruenit. ⁊ cũ in ytalia nõ imperauerat. ytali eũ inter imperatores nõ numerant. impauit tñ apud galles ⁊ germanos annis septẽ. anno regni eius primo hungarij ad depopulandã terrã rursus effusi. a sueuis ⁊ baioarijs iuxta rhenũ sternũtur. post dux baioariorũ arnulphus cõrado regi cõtrarius cũ prole ac filijs ad hungaros diuertit. vbi vsq; ad obitũ conradi pmansit. cõradus aũt moriendo anno regni sui septimo coꝝ regni sui principibus heinricũ ottonis saxonie ducis filium designauit regni successorem.

Heinricus primus dux saxonie ottonis ducis filius in francia orientali regnauit ⁊ anno domini. dcccxxx. in germania imperium assumẽs impauit annis. 18. occidentalẽ franciam. tum carolo rege parisius regente. Heinricus autem per pontificẽ coronatus nõ fuerat. fuit aũt in cohercendis hungaris atq; bohemis vir gloriosissimus. quos ingressos violenter saxoniã incredibili cede prostrauit. hic heinricus humilis vocatus vxorem habuit mathildim. q̃ illustrissima matrona mire suauitatis ⁊ gratie ac mansuetudinis mulier. oimq; aliaq; virtutũ splendore illustrata fuit. de qua nõnulli celeberrimi scriptores mira scripsere. que sua virtute saxonũ familiã plurimũ exaltauit. ex qua genuit ottonem magnũ. ⁊ heinricũ ducem baioarie. Soror aũt huius heinrici baba genuit albertum comitem de quibus in sequentibus hystorie ponũtur. Heinricus quoq; sacram lanceam mirandi operis ⁊ clauis xpi ibi crucifixi sanctificatam a rudolpho rege burgũdie munis extorsit. additis muneribus ⁊ parte prouincie suevorũ. Et hanc ad insigne ⁊ tutamẽ imperij posteris reliquit. Eam tamẽ alij a bolone rege prouincie fuisse translatã. anno regni heinrici. xv. otto filius eius vxorem duxit filiam edwardi regis anglorũ. Tãdẽ dum ad obtinendam imperij coronã romã pergeret. diem vltimũ clausit is licet in vincendis inimicis gloriosus extiterit. tamen pacificus. non effugatis ab ytalia tirannis benedictõuem non accepit imperialem. Relicto filio ottone primo. qui factus est imperator.

Linea iperatoꝝ

Ludouicus tercius

Conradus primus

Heinricus primus

Temporibus Ludouici tercij albertus nobilissimus comes frãcoꝝ ottonis saxonũ ducis ex filia nepos cõradũ (q a qbusdã ludouici regis filijs fuisse dr) occidit ob ea rex ludouicus albertũ in castro babenberg bello inuadit. Cũ vrbẽ se posse pficere dubitaret. bartonis archiepi magutini volo. ad imperatorem ductus capite plectit. q̃ hystoria i descriptõne ciuitatũ babebergẽsiũ infra latius patebit. Ex eius sanguine ferũt originẽ traxisse albertum. qui postea marchiam orientalẽ olim pannoniã superiorẽ. nũc austriã dictam. ab hungaris ereptas romano imperio adiecisse tradit.

Albertus comes babenbergẽsis

Hatto archiepus magutinensis.

Hatto magutinus archiepiscopus. qui successit Sunderoldo a normannis occiso. Is cum comitem albertum de babenberg dolose tradidit occidendũ. postea rex cõradus eũ in ducem saxonie heinricũ sollicitans. ob potentiã eius sibi suspectã. ad qđ cũ iam torquẽ aureũ archiepi fabricasset. Que collo ducis secũ cõuiuantis iniceret. dolo pdito frustratus est. Et post triduũ morbo vel languore ⁊ vt alij ferũt fulminis ictu interijt. ⁊ a demonibus raptus. In puteũ ignis in monte sicilie precipitat⁹. dicente voce in aere. Sic peccata luues. sicq; ruendo ruues.

Babenberga pclara ciuitas franconie. quā Radiantia fluuius (vernacula lingua rednitz dictus) diuidit. In bono ac sereni loco sita. Is fluuius nō longe a Nuremberga pegnicio amne exonerat̄ ꝑbet q̄ babenbergenſib⁹ oblectamentū varū. ac vtilitatē ob nauigia plurimū accōmoda. deinde in moganum descendēs ꝯ nō paucas frācomie plabit̄ vrbes. supra ciuitatē in edito mōte arx ē natura ⁊ arte munita. Ludolfus princeps saxonie suis tpibus claruit. cui⁹ fili⁹ otto. genuit heinricū humilē primū. romanoꝝq; regem ꝯ germanie prefuit. Et filia babam. a qua hec ciuitas babenberga vocat̄. Quā nōnulli monte pauonis appellant. Hec baba comitissa babenberge. duos genuit filios Reynoldū. quē cōradus dux frācie occidit. nongentesimo ⁊ sexto salutis āno. Et albertū nobilissimū francoꝝ comitē. ꝑscripti ottonis saxonis ac thuringie ex filia baba nepotē ꝯ cōradū fratrem ludouici regis romanoꝝ ob necē fratris vita priuauit. Quāobrem in arcē vrbis se cōtulit. Et aliquādiu regis obsidionē ptulit. difficilis expugnatio loci videbatur. Ob quā rem ad dolos recursum ē. Hatto eps magūtinus minister sceleris inuentus ē. Qui ꝑfect⁹ ad albertū luns arbitrū se dirit. Rogauitq; albertū. vt ad impatorē in castra descenderet. qz vel pacē ei daret. vel in arcē reduceret incolumē. credidit albertus. accepta iurisiurādi religione. Albertus aūt comes deinde recepta fide ⁊ ꝑmissione hattonis archiepi. cū eo pgens a castro suo. Exit aūt arces egressi tū hatto vereor inquit. ne diu apud impatorē morari oporteat. Tuli⁹ fortassis cōsiliū erit. prius sumpsisse cibū. Laudauit albertus verba ꝑfulis. Et in castellū rediens. hattoni prandiū dedit. nulla alia securitate ab eo reꝙsita quo sumpto ad impatorē cū eo prexit. vbi mox capt⁹. ⁊ capitali sentētia dānat⁹. cōdemnat⁹ monet archiepiscopū de facta securitatis sue ꝑmissione. Rndit pax religiosus eps. se fidei et ꝑmissioni satisfecisse. ipm q; a castro egressum. incolumē sel'in castrū suū reduxisse. Cū ad prādiū introiuit. bis reducere nō promisisse. Inferit Albert⁹ gladio obtrūcat⁹ ē. Mox romani ꝯ pari fraude vsi vnū ex captiuis. ab hānibale romanis missis. vinctū remisere. ꝑdia q; albert⁹ būit ipio postea cessēt. otto vo. iij. ipator ꝑdia pleraq; duo heinrico tradidit vt in ꝑuilegio eius scribitur. Nouerint oēs xpi fideles qualiter nos obinteruētum dilectissime

genitricis nostre adelheide caro nepoti nostro baiuariorū duci heinrico quoddā iuris nostri prediū. ciuita tē videlicz babēberg notatam. cū oībus ad hāc respicientib⁹ ⁊c. nra imptalis potēcia i ppetue vsus ꝓpietat⁹ cōcessim⁹. firmiterqz tenuimus ⁊c. Eam vrbē deinde heinricus imp⁹ sanct⁹ plurimū exornauit. Eccle siā ac aulā ēpalem celeberrimā in ea fundauit. cū sua conthoral⁹ sancta ỹgine kunegūda. Nā nil in vita p̄termiserūt. qō ad honorē dei ptinere fecerneret. q̄ post mortē in eadē basilica summa⁹ ac regal⁹ multis mira cultis claret. ibiqz berengan⁹ sepultus ē. q̄ regnū ytalie vsurpauit. Et ab ottone primo capt⁹ in germaniaz ductus. illic exulans obiit. Ornatiqz hec ciuitas edificijs public⁹ ac sacris edibus ꝑpulchris. habz ⁊ sanc⁹ etū ottonē cuius loca ēpm aplicū pāmeramie. cū vexillo diui georgij. credūt quoqz duas e sex ydrijs ibi esse. in quibus vinū ex aqua factū. a domino saluatore. euangelista⁹ tradit hist⁹ia. Et gladiū cum quo petrus malcho auriculā amputauit. Laudem vo vrbis ac descriptionē gotfridus viterbiensis elegans hyst⁹ie hys sequentibus edidit.

Bauaricus flumus vulgo radiantia dictus
Norica rura fouens. varieqz vagādo relict⁹
Montis pauonis. vrbis amena colit
Nomie vulgato mons babēberga vocatur
Flumine cr̄ssatur. vicinaqz terra rigatur
Ponsqz supstrat⁹. cingit vtriqz latus
Vrbs laudāda nimis mōt⁹ sbrelat ab imis
Indeqz sūmis fit turribus in situ primis
Montis ab vrbe tñ culmina clerus habet
Agmine muroz series ꝑcincta domoz
Exclusis lucis. munitio fit dominoz.
Ecclesie forma. mōtis caput auget ⁊ ornat
Mons pauonis hz colles sibi collaterales
Tres q̄si cōsules. vrbis quoqz principales
Ipe mīes medi⁹. ꝑminet absqz pari
Pulcrior illoz loca maxima dat monacoz
Templaqz multoz relict⁹ dant canonicoz
Quarta ps fluuio ꝑbet vtriqz forum
In crucis g̃ modū. posuit sibi pauo colonū
Stat medius petr⁹. stephan⁹ sibi dexter hr̄
Dextre stat Jacobus. leua michael retinet
Fertqz secus fluuiū. virgo maria decus
Cesaris heinrici sancti cognomine claudit
Hec ⁊ maiora multa fuere bona
Cuius ⁊ ossa bona sunt ad miracula prona
Hoc opus hec dona sua ꝓtulit alma corona
Me vocat hist⁹ia pauo beate vale.

Anastasi⁹ tercⁱ⁹ papa. p̄ēa roman⁹. sergio p̄ōtifici surrogat⁹. pōtificatum iniit. Quo landulphus beneuētan⁹ princeps grauī prelio in apulia cū gre cis decertauit ⁊ vicit. Hic vir bon⁹ modeste ⁊ integre in pōtificatu vixit. nec in se q̄quā habuit. q̄ reprehendi possit. quē pōtificē hac vna i re laudare possum⁹. q̄ neminē eox. q̄ añ se in pōtificatu fuere ignominia aliq̄ notauerit vel maledi centia plecatus sit. a q̄ cū nil memoria dignū gestus sit. secūdo anno pontificat⁹ sui moritur. Et in basilica petri sepelitur.

Landō papa p̄ēa roman⁹ anastasio successit. Hui⁹ aūt vita ita obscura fuit vt ētā sint q̄ eū inter pontifices nō numerēt. maxime vincentius histori cus. aliter martin⁹ sentit. ⁊ gothefridus q̄ scribit. Landū aūctem suā interposu isse. q̄ minus berēgari⁹. ⁊ rudolphus comit⁹ guidonis filⁱ⁹. inter se decertarēt. Land⁹ aūt sexto pōtificat⁹ sui mense. die. xxi. moriens. in basilica petri sepelit

Ordo cluniacēsiū sb regula diui Bñdicti incepit

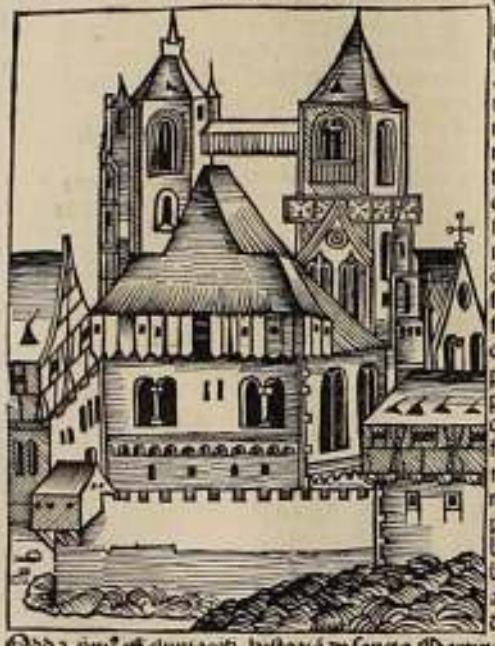

Odo pm⁹ pt cluniacēs

Ordō cluniacēsiū sb regula diui Bñdicti incepit. Ordo aūt cluniacēsiū an no dñi nongētesimo terciodecimo. sub regula di ui p̄ris Bñdicti ab oddone abbate viro vnq̄ sanctissi mo initiū sumpsit. Hā ber no abbas moritur⁹. oddo nem olim musicā cluniacen sis cenobij p̄fuerat abbates ea ꝺdītōe vt eccia cluniacē sis ḡtannis gigniacēsi psol ueret. xij. denarios. Od do aūt mire ac incōparabilis sanctitatis in monastica di scaplina feruēs. cū eiusdem ordinis mōchi. a p̄mis eox p̄ris bñdicti institutōibus plūmū declinauerant. Quā obrem p̄mot⁹ oddo abbas feruorem seminortuox re nuo excitauit. et multa ad monachox instructōem scri psit. Et laudabilis istitutio bti bñdicti in diuersis ceno bijs reuixit. Hic a remigio antisiodorensi in musica et dialectica a p̄mo ē eruditus historiā de sancto Martino edidit. Ubi ⁊ paulo post in domino sanctissime quieuit.

Iohannes eius nominis decimus. p̄ēa roman⁹. patre sergio. pontifice anno domini nongentesi monono pontificatum iniit. presul rauēnas is autea fuerat. ep̄atu deiecto ppli tumultu. Uerū Lando mor tuo pōtificatū adeptus. spūs militares magis q̄ re ligioni deditos gessit. Indigebat autez huiusce modi pontifice eccia. q̄ p̄fectum ō sarracenos ytaliā i multis locis occupātes cū alberico bethurie marchione ī au xiliū accitō p̄stitit. ⁊ superās ab vrbis finibus sūmo uit. Jo i triūphi medū romā redies alberici odium i se conatauit. ⁊ cū eū e roma expelleret. vngaros i yta liā vocat. q̄ plus calamitatis q̄ sarracen ytalie intulere. Joannes aūt seditiōe militaria milīb⁹ guidonis comit⁹ captus. ⁊ i vincula ꝺiectus. cerusali in os ꝺiecto necat. pōtificat⁹ sui āno. xij. mēse secūdo. die tercio. Eius i locū alter io annes subrogat⁹ vetq̄ qⁱ vi sedē occupauerat. E loco statim deiectus cōnumera ri inter pontifices non meruit.

Leo sext⁹. p̄ēa roman⁹. legitimis suffragijs pōtifex creatus. vir vnq̄ bo nus. q̄ nil tyrānici i vita p̄ se tulit integre ⁊ modeste vitā ducēs ac rei diui ne ꝑsulens. revocare ciues ad ꝑcordiā temeritate ꝑox pōtificū adhuc tumultu antes. cōponere res ytalie. pacare externū hostē. ppulsare barbaros a cerusa lēs ytalie conatus ē. Sed dū in hijs opibus laudabilib⁹ ꝑfaret. septimo mē se. die ḡntodecimo pōtificatus sui moritⁱ. sepeliturq̄ ad sanctū petrū.

Stephan⁹ ⁊⁹ nois septim⁹ p̄ēa roman⁹. eo tpe pōtificatum iniit q̄ būgari alemonīā saxoniāq̄ pplantes. ab heinrico germanie rege apō merseburgā ingēti clade supati sunt. ei⁹ aūt vita mānsuetudis ⁊ relīgiōis plena fuit. q̄ secūdo pontificāt⁹ sui āno. mēse vno. die. xij. moritⁱ. Inq̄. b. petri basilica sepelitur.

Linea summox pontificū

Anastasius tercius

Lando

Joannes decimus

Leo sextus

Stephanus septimus

Reges ytalie
Berengarius primus

Hugo

Berengarius secundus

Berengarius tercius

BErengarius eius nominis primus. forojulianor dux. roma oriundus ex longobardor regum stirpe pgenitus. ⁊ in bellicis armis prudētissim⁹. ludouico predicto fupeto. primus in ytalia imperiū sibi vendicauit. impauitq; annis. 4. romani eū ⁊ ceteri ytali nullū ab imperatore dissidijs regni francie implicito. aut ytaliū aduersus rebelles longobardos affuturū intelligentes. berēgarium ducem forojulien sem creariunt imperatorem. nec tamē adeo in creatione illa fuerunt cōcordes. quin guidonem spoletanū ducem alij regem ytalie declarauerunt. In ytalia vo creati principes noui. inter se diffidentes. aliquot cōmissis p̄lijs cōcurrerūt. pmisq; in cōgressibus guido berengariū incōmodis affecit. Et berengarius vir magnanimus ac rei militaris scientissimus breui fuperior euasit vt guidonē in etrurie ciuitatibus q̄s tenebat. in suoq; ducatu spoletano se oportuerit continere. Inde fecisse dr ambrosio alio bergomensi comiti. Quibus sic latis ⁊ interfectis berengarius in vnū copias suas contractis. cū romanis etiam bellum gessit. qō quidem landonis pape prudentia cito sedatum fuit. Guidone aūt mortuo. lambertum filiū illi in regno successisse certū est. cum quo plurimas pcertationes habuit. a quo (vt nōnulli affirmant) postq; ab vngaris cū quatuordecim armator milibus apud forōiulū fugatus fuerat. apud veronā supat⁹ est. Berengarius imperij sui vires nomēq; ad eam ytalie ptem q̄ nūc longobardia ad alpes vsq; obtinebat. Magna eū tum erat inter ytalos germanos et frācos de possessione imperij concertatio. Vñ ⁊ grauissima bella orta sunt. nec extincta fine multor interim. oīmq; puinciar calamitate. amittebantur tamen romani ytaliq; imperij nomen in puincia retinere. ferunt igit berengariū a landone pontifice fuisse coronatum.

HUgo arelatensis comes post berengariū impauit in ytalia annis. 1. hunc delegerāt ytali contra rudolphū burgūdū q̄ berengariū imperio pruenerat cui cedens absq; contentione rodulphus in burgundia se recepit. Durit vo vt debuit hugo ytalie regno potitus rodulphi regis exemplo admonitus suspectam eor a quibus vocatus fuerat fidem. ⁊ dato sampsoni cuidam ex ducibus suis exercitus negocio. illos quid fieret principio ignorātes in exiliū egit. Nec tamen hugonē regem. sua satis tutata est prudentia. cp arnolāus bauaror dux a factiosis exulibus. aliisq; tomi potentibus ytalie suasus aduersus eū in ytaliam cū paratissimo exercitu venit. quem veronenses primi regem ytalie appellatum intra menia acceperūt. vbi paribus animis ē decertatum. Victusq; Hugo ⁊ veronensibus relectam in racheriū epm suū rebellionis culpam detestantibus pepercit. epūs papiam in exiliū est actus tandem hugo cum parasset iniurias stephani pontificis mulctari vlasci. in ipō apparatu moritur.

BErengarius secūdus post vgonē vel vt alij volūt post berengariū primus accepto imperio impauit in ytalia annis. 7. Hic itaq; cū alpina galliam tantūmō tueret. Iter hungaris dedit. vt in etruriam irent. eversis vrbibus ingentem pdam asportarunt. Per idq; tēpus post pacatos vngaros imperū ytalie. vt restauraret admittente berengario tyranni quibus formidolosa erat eor potentia perniciosis ytalie machinationibus resistere perrexerūt. Rudolpho burgundionū rege suasionibus pollicitationibusq; in ytaliam accersito. qui perditorum hoīm ytalie magnatū potius q̄ exercitus sui viribus fretus. berengario pulso in illius quondā imperij pte ytalie tribus annis regnauit. Nec tamē diu tardauit vltio. que bonos eaq; regionū eque ac pfidos affligit. Eteīm vngari ad quos berengarius cōfugit. salarbo duce in ytaliam venientes. Et omnia p̄ que incedebant vastantes. papiam obsederunt ⁊ vt captam ferro ⁊ igni absumerent sunt admissi. Tandem berengario secūdo quem ytalia pulsum ad hungaros confugisse diximus. apud illos. vel vt aliq̄ habent scriptores apud banaros vita functo. berengarius tercius in ytaliam venit.

BErengarius tercius primi berengarij ex filia nepos. in ytaliam venies. anno salutis nongentesimo trigesimoquinto imperio potitur. quem vo ⁊ quantū adduxerit exercitū. aut cuius gentis ope adolescens erui sit reductus nullus scribit. Sed apud multos constare videmus ipm stephani septimi pontificis tpibus ytaliam ingressum esse. Sed interea sarraceni ad garganū sedentes appulsis calabrisq; noua excursione vastatis. beneventū vrbem obsident spoliatamq; incendunt. Quibus vltra progredi vt romāos inuaderent fines parātibus romani pontificis ioannis decimi suasionibus impulsusq; adduxit guidones comitem cohortibus tumultuario delectu coactis perficiunt. Ipe in barbaros ducens furentes repressit. berengar⁹ q̄s imperū quietēq; in ytalia reintegrare cupiēs. pacē federaq; cū būgaris firmauit. būgariq; rabie q̄ in ytalos tot p annos assueti fuerāt in exteros vsa alemanniā deuso pplare ac vastare ceperunt. Ferunt aliq̄ hunc berengarium annis octo regnasse. Licz alij ea aliaq; de quarto berengario similia scribant.

Anno mūdi. 6155. Anno xpi. 954.

IOannes vndecimus papa: ptia romanus: eo tempore pontificatū inīt: quo sanguinis fons genue largissime effluxit: future magne calamitatis indicius. Nam ꝛ genua a saracenis ex affrica venientibus tum capiē ac diripiē Et vngari ytaliā ingressi longe oīa ac late populati sunt. Joannes aūt pontificatus sui anno quarto. mense decimo. die. xv. moriē. vacat tū sedes dies. xij.

LEo septimus papa. natione romanus. vgone ꝛ lothario in ytalia imperantibus post ioannē pontificatū adeptus nil digni memoria gessit. q̄ pontificatu assumpto. cū remissus esset. pontificatus sui anno tercio. die decimo moritur. Et in basilica petri sepelitur. vacat tum sedes dies tres.

IOanne vndecimo pontifice. anno nongentesimo tricesimoquinto saraceni affricam incolentes vt iam p̄missum est. ingenti ducta classe ozā oēm etrurie maritimā populati sunt. ꝛ genuā circūsed. vrbēq; graui obsidiōe p̄ssam ceperūt. in qua maxima vi sunt seuicia. vrbe ei spoliata. Et ijs qui arma ad defensionem induerant. primo impetu cesis. oēs pariter puberes masculos cū facta preda nauibus impositos abduxerūt. Quidā tñ scribunt impuberes genuensium ex affrica in patriam breui reductos fuisse.

CUm creatus est pontifex leo septimus. ad eius anni terni tēpora guilhelmus scribit henricū germanie regem ac imp̄atorem: de quo supra p̄missum obijsse. Cui sit in regno impijq; titulo successus otto filius mathilde saxonie regis filia de quo in sequentibus mentio fiet.

STephanus octauus papa natione germanus. post leonem pontificatum sortitus. Cum pontificatum susceptisset ita a romanis seditionibus vexat⁹ est. vt nil memoria digni ab eo geri potuerit. immo vero (vt dMartinus refert) in tanta seditione mutilatus. turpiter aliquādiu. vitam duxit. Cum ob inbonesta vulnera prodire in publicum erubesceret. Parabat quidem rex hugo tantā iniuriam vlcisci. ꝑ in ipo apparatu moritur. Cui quidem lotharius filius in regno succedens. hac de re nullam mētionem fecit. vel q̄ populi romani amicus esset vel q̄ breui regnauit. biennio enī post mortem patris supuixit. Stephanus vo pontificatus sui anno tercio. mense quarto. diebus. xij. moritur. vacat tum sedes diebus decem.

S. Hipertus

GIpertus quez alij Ugibertū appellant. lotharingie p̄uincie nobilis princeps. vir sanctitate ꝛ ceteris virtutibus insignis eisdem temporibus ob clara miracula sanctis ascribitur. Qui inter cetera sue virtutis opa dū viueret gemalicense cenobium in francia p̄prijs impensis. magnificentissimus opibus breui extruxit.

SAnguinis quoq; fons hoc anno vt premissum est historicis testāntibus in genua vrbe maritima in loco vbi dicatur fontanella. q̄ diem integrum largissime effluxit. qui ꝛ future calamitatis vrbis ei ruibus demonstrauit. vt de saracenis ex affrica solutes genuam vsq; peruenerūt iam dictum est.

MArtinus tercius papa. p̄ria romanus. Vir quidem mansuetissimus qui placabilitatem ꝛ mansuetudinem stephani septimi imitatus est. pontificatum cū adeptus. bella omittens. religione sese totum addixit. templa vetustate collapsa instaurans. pauperes elemosinis pascens. Nō caruit tamē huius temporibus europa ipa bellica rabie. Nam cum otto annitteretur ytaliam ingredi. aduersante lotharo magne cedes vtrinq; cōmisse sunt. adhortāte tamē eos martino pontifice. vt ab armis discederent. cum vbiq; fame ꝛ penuria rez oīm laborareturTercio aūt pontificatus sui anno. mense sexto. die. x. moriē. ꝛ in basilica petri sepelitur. sedes vacat dies duodecim.

AGapitus secundus papa. natione romanus. ardente tumultu bellico ytalia pontifex creatur. homo sane magnanimus. qui ottonem germanie regem contra berengarium imp̄atorem. cognita eius superbia vocauit. Cui⁹ ope inter hunc pontificem ꝛ ipm berengariū qui omnia sibi contra ius fasq; vendicabat lites compositę sunt. Fuerat hic vir valde innocens. ꝛ reipublice xp̄iane amator precipuus. Qui pontificatus sui anno nono. mense septimo. die decimo moritur. Eo fere tempore quo oddo cluniacēn. monasterij abbas in domino dormiuit. Et in basilica beati petri sepelitur.

Linea summoꝝ pontificum

Joannes vndecimus

Leo septimus

Stephanus octauus

Martinus tercius

Agapitus secundus

LOthar⁹ ei⁹ uois secūdus bugonis p̄dicti fili⁹. p̄e defuncto impiū susc̄ piens impauit annis. 2. Berengarius eñ tercius magnis externoꝝ adductis copijs i ytaliā reuersus. ad p̄mā cunis aduentantis famā rebelles in vgones animi. multis i ytalie regionibus sunt ostēsi. Is cū pauidisse vgo qō viribus nequisset. 7filio pacē petierit. Illis nāq; ad hostē tā aduentantē oratoribus cū eo hys constituit federibus. vt se ytalia discedente lotharius filius t berēgarius ytalie reges equo iure ola administrarent. Uiguitq; aliquot annis solo nomine cōsortū. quod berēgarius acri vir ingenio lotharij spreuit. q apud papiā cū vroze alunda nobili ac ferocissima muliere. Cuius votis iure eā ciuitatē t multa oppida obtinebāt se p̄nēs iniuriā dissimulauit. Ego interim post pax q̄s arc latum rediерat diem obijt. Lotharius aūt romanoꝝ amicus p̄ra ottonē heinrici filiū bellū durissimū suscepit. qz cū otto romā ingredi āmitteret. hic eidem aduersari cepit. p quo maxime cedes hinc inde cōmisse sunt. Secūdus tūc elapsus erat annus regni berengarij tercij. quo in tpe lotharius solo nole rex fato est functus. Et berengarius alundam. ne alicui nuberet p̄monq; sui dominus. Et ytalie regnū p̄ cuius occasionem inuasuro. publice apud papiā carceri mancipauit. Eo aūt mortuo ottoni nupsit.

RUdolphus q apud veronā berengariū supauit. quē ferūt postea mb⁹ annis impio potitum esse vt p̄missum est. Is rudolphus burgūdie dux. q su penoribus diebus hugoni arelatensi comiti in ytalia cesserat postea francoꝝ rex factus regnauit annis. 2.

QUid tpe berengarij impatoris aut lotharij regis nomē auctoritas vel potentia effecerit t an tres vel quatuoꝝ berengarij extiterint. vt ignoreē facit scriptoꝝ anditas. Igit cū obscure de berēgarijs mentio fiat nul⁹ mirabit. q vincencij beluacensis. fratris martini polonicaensis archiep̄i. Sicardi cremonēsis ep̄i. ricardi t guilhelmi monachoꝝ. gotfredi viterbiensis. t fratris ptolomei de luca chronicoꝝ libros plegerit. Ne eñ oñes eoꝝ hac in re errores q̄ longuꝫ eē recēseamus. quū aliq eoꝝ dicāt p̄mū berengariū q̄tuor. t secūdū. xij. annis imperium tenuisse. tempa lotharij t tercij berengarij ad. xij. annos protrahāt. vt dicq; ipos impatores latinos cū regibus t tyrānis interfectis. p̄ annos duos de triginta tantūmō in ytalia fuisse vltimus dictoꝝ scriptoꝝ lucēsis affirmet. Quās q̄ igitur pauci dictoꝝ impatoꝝ regū t tyrānoꝝ tempora distinguere possint. Id certum habemus a berengarij primi initio imperij ad othonis primi ex germanis legitimi impatoris coronationem a ioanne duodecimo pōtifice romano factam. annos ad quinquaginta interfuisse. Et ip̄m othonē berengariū in lōbardia primo regnare permissum. postea in exilio egisse.

BErengarius quartus q̄ alij p̄ tercio ponūt. mortuo lothario imperatore imperio potitur. t cum alberto filio imperauit ānis. xj. Uir certe dignissimus. t acri animo t industria celebris. Qui cum apud vngaros exul a patria militaret audiens heinricū bauarie ducem bungaros supasse. Is eñ aquilegia capta. cum forte tunc būgari ytaliam inuadere disposūt iustinopolim aduenerit. quibus sese opposuit heinricus. t cōmisso bis p̄lio būgari accepta primo t iterū clade repulsi in bungariā redierūt. Inde omnē ytalie p̄t ditissimā que aquilegiā papiāq; intercedit excursione populatus est. Berengarius repente stationibus exercitu papiā p̄perare cepit. Q̄ cum habuisset exploratum heinricus. exercitum apud papiam nauibus impositum deduxit in padū. Inde continuato ex eo loco itinere intra austriā se recepit. Postea berengarius vniuersam ytaliā obtinuit. t imperatoris nomen sibi indidit t albertum filiū ytalie regem inuenit. Cuiq; numū oneribus t vectigalibus ytalos premere cepit. Et alundā lotharij vroxem in Garda veronensis agri cum sola ancilla carceri mancipasset. t omnia sibi contra ius vendicare. ytali p̄ agapitū othonē regem in ytaliā vocāt. qui eos in regno ytalie cōturbauit. t alundam vroxem duxit.

ALbertus berengarij filius apud rauēnam constitutus venetos mercatores multis affecit incōmodis comaclensiū eñ nauigio quod illi haud quaq; tenue tunc habebant fretus. mare illud latrociniis tenebat infectum. Id cum veneti diutius pati nec possent nec vellent. nauigio tumultuarie cōtracto. in comaclium ducto oppido primo impetu captum cum oppidanoꝝ nauibus incenderūt captos autem oppidanos et iuramento ne vltra in predam cuipiā aduersum se obedirēt astrictos dimiserūt illesos. Otho deinde contra berengarium in ytaliam descendit quem tandem post magnas cedes victum in potestatem accepit. Et statim alterum in constantinopolim. alterum in germaniam exilio relegauit. vbi demū ambo vitam finierunt.

Tatus būgarie rex

ATis rex bungaroꝝ. būgaros suos pulsus de bauaro. quē in ytalia regnare opinaref viturus. paruissimo exercitu ytaliā irrupit. tantusq; ytaloꝝ animos tūc pauor inuasit. vt vltimū impēdere exterminiū cōtremiscerēt. Berengarius siue ꝓcuore vsus fortuna. siue cōsilij prudentia. Albertū multis filij tantum multa oratij pmicit. Et acceptis nūmoꝝ modijs argentoꝝ (vt tradūt) cecē recedens ytalie pepercit.

HUngari eīm postq; p germaniā primo postmodū p galliā satis fuerat debachati. deinde bulgaros tributarios fecerūt. postea barbare efferate gentis alluuio tot tantasq; nationes ⁊ ꝓuincias satis supq; inūdauerat. ytalia sue calamitatis pte nō caruit. ytaliāq; ingressi. Venerūtq; via forotulensi. malo ytalorū ab imo mudi barbaris patefacta. furēteq; bungari cede incendijs ⁊ rapinis cūcta vastantes. Albericꝰ ds marchio cū p inuidiā ingratitudinēq; e roma pulsus fuit. vngaros ad oppſſionē romane vrbis accersiuit. Ea aūt gens romani agri fines qō in ꝓmis albericus q̄fuerat nequaq; attigit. Etruriā vo oēm quā albericus Liuiꝝ esse pactus fuerat. cōmissis summa ⁊ alias inaudita impietate cedibus incendijs ⁊ rapinis ꝓpe destitutā delertaq; reddidit oēs. eīn mortales femīas atq; hac mares q̄ cedibus supfuerāt aut fuga plabi nequiuerāt in vngariā abduxit. Tandē sub ottone primo impatoꝛe imperū in germaniam fecerunt:

BOemia aū hec tpa ad xp̄m cōuersa. vbi wozziuous vltimꝰ paganoꝝ ducū a bto methodio moraue rū archiepo cū ludmilla cōiuge ad baptismū grām pductus ē. nouēdecimo quinto anno. post christi saluatoris ortū. ludmilla sancta mulier habita etiā miraculis claruisse fert. Christianā aūt veritatē ꝑfecti fidem catholicam inter bohemos magnopꝛe ampliarūt. ludmilla filia fuit comitis Slawiborij de castello Psew quod postea melinca dictum ē.

Spitigneꝰ Vratislaꝰ Duces bohemie

SPitigneus filiꝰ borziwogij primi xp̄iani ducis bohemie. post obitum eiꝰ principatum obtinuit. Is eīn ex ludmilla sancta muliere tulit duos filios spitigneū ⁊ vratislaū. primus patri successit. sed moriens sine filijs fratri principatum reliquit. Conūx aūt vratislai drahomira de durissima gente luticeī. sapiens. mulier audax ⁊ ad scelus prona. duos pariter filios viro peperit wēzeslaū ⁊ boleslaū. puerorem lud milla tradidit educandū. alterꝝ ipa nutriuit. alūpni ex nutribus innati moresq; wentzeslaus pietatem colere. manuetudinē pre se ferre. xp̄iana sacra venerari. elargari multa pauperibus. nulli obnoxius esse. boleslaus vtiolorū secari culturam. honores ambitiose querere. adulterari. rapere. occidere. in scelera cuncta prolabi. pī suprema ordinās ludmille quousq; liberi adoleuissent gubernationē ꝓuincie dimiserat. Jā egre drahomicie fuerat socrū i castello thetin strangulari iussit. ipa imperū accipiens in oēs crudelis etiā wentzslao filio infesta cui preferre fratrem non dubitauit.

S. Wentzslaus dux bohemie

WEnceslaus dux bohemie filius vratislai quē beata ludmilla. vt nepotē carissimū in fide xp̄iana gloriosissima matrona bohemorum prima margarita. ac sacris litteris ⁊ eloquijs peroptime imbuebat. Quem potus cibiq; parcissimū fuisse tradūt. corporis maiestatē decoꝝ. virginitatem ad vltimū vite seruasse. diuina in templis officia diurna nocturnaq; nūq; neglexisse. Et noctis quidem tempe nudis pedibus super glaciem ac niuem iter agentem vim frigoris minime sensisse. Jnūsse eum iubente populo (adhuc vīē matre) principatū creuerat iam wentzeslai nomē. miraq; populi caritate atq; ad miranone celebrabat. Sed quanto ceteris dilectior. tanto acrius se in odiū fratris matrisq; cōcitabat. Fit cōmunū apud boleslaū matre iubēte. vocat wentzeslaus qui ⁊ si mortem instare ꝓdixerat. facta tamē de peccatis suis cum sacerdote ex more xp̄iano ꝓfessione. fraternā domū ingredit. Jbiq; statim boleslai manu pcussus interiit. vēzeslai sanctitatem. Quo die cesus est xp̄i deum testimonijs perhibuisse memorie prodiderūt. Qui regi dacie ꝑ visum apparens. suo martyri edem construi mandauit. ipm aūt wentzeslaū multis miraculis claruisse atq; inter sanctos martyres ab ecclesia receptum tradunt.

Otto primus rex

OTto ex mathildo filia theoderici regis saxonū ⁊ heinrici regis filius ei successit in regno. Is pclarissima multa maximaq; i regnis frācie ⁊ germanie gessit. ⁊ cū ei⁹ virtut fama etiā in ytalia celebris haberet. agapit⁹ pōtifex multiq; pceres berēgarij albericiq; filij tirānide exosi. alij⁹ opem reb⁹ afflict ytalie poposcerāt. ꝙ cū ꝙquagita ⁊ eo vt aliq̄ volūt ꝑfi⁹ armatoꝝ milib⁹ mouit. trita et acta p formulā regionē via. italiā ingressus berēgarū impio ⁊ albertum regno ytalie deturbauit. Italiaq; potitus alundam lotharij q̄ndā vxorē carcere eductā in vxorē accepit. Reuersus i germaniā otto ex alunda vxore anno vir dū elapso filiū suscepit. Cui ottoni postea secūdo fuit appellato. Ottoq; rex interea boleslaum bohemoꝝ ducem inimicos i se animos pferentem comuerat. Quo felicitate dum omnibus in locis rex prestantissimus. idemq; vir optimus otto vtf. gloriosi ⁊ simul salubrimi facinoris occasionem est nactus cū bungaris bohemis vt infra patebit.

De progressu imperii ac trāslatione eius in germanos.

Imperiales tituli. imperūq; a romanis gallisq; ac longobardis ablati. Et ab ottone nunc suscepti. in germaniā hic primū transferūtur. vbi ꝛ nūc vsq; tōseruantur. Et qm̄ deo auxiliante hoc in loco in germanos imperiū deuenimus. Nō alienū videtur pro huius excellentissime dignitatis cognitōne. pauca de progressu sacri imperij in medium afferre breuissima ex amplissimis alnus repetentes. qō maxime auctores tam legū interpretes: q; sancti doctores de cesarea potestate sentiant. ac eius translatione in germanos

ROmana regia potestas. quā sacrū imperium vocant ab ipa humane nature ratione. q̄ optime viuēdi dux est. Cuiq; oēs parere oportet. originem ducat. Exactis nāq; ex paradiso deliciarum primis parentibus. Cum in agris homines atq; in siluis bestiaꝝ more vagarentur. victumq; sibi ferino vitam pro pagarent. Animaduertit homo. nā rōnis particeps illum deus creauit. hominem homini ad beneuiendū maxime conducere. societatemq; fore plurimū necessariam. Sic ergo qui segregati prius vitā in siluis more ferarum ducebant. siue docente natura. siue deo volente totius nature mgro insimul conuenere. societates instituerūt. domos edificarunt. oppida muris cinxerūt. artes inuenerūt. ꝛ cum alter alterius cōmodis inseruiret. placebat mūi modum singulis vitā ciuilis. dulcisq; nimiū videbatur ꝛ ꝓximoꝝ ꝛ amicoꝝ consuetudo. Cuius fuerant prius expres. Verum sicut ab homine multa parantur homini cōmoda. Sic nulla est pestis que homini ab homine non nascatur. Ceperunt itaq; homines violare societatē: fidē frangere. pacem turbare. iniuriam cōciuibus vicinoꝝq; tum opibus tū matrimonijs insidiari. rapere aliena. phas omne obrūpere. nec em̄ pacis emula mat̄ luxu suisq; prodiga cupiditas passa est diu manere ius sancte societatis illesum. Cum ergo premeret ab initio multitudo ab hijs qui viribus erāt editiores. Ad vnū aliquem confugere placuit virtute prestantem. Qui ꝛ iniurias prohiberet. inferri tenuioribus. Et equitate constituta. summos cum infimis pari iure teneret. Idq; nedū vna in gente. sed in pluribus factum est. Atq; hij sunt qui postea regis nomen obtinuerunt. Quoꝝ constituendoꝝ causam publica dedit vtilitas iusti prope mater ꝛ equi. Nec sane aliam ob causam rege fuerat opus. nec tante dignitatis fastigium cuiq; cōmittere oportebat: vt ceteris omnibus preferret. honoraretur ab oīb⁹. ac preciperet omnibus. nisi vt esset qui publica tueretur. ac iusticiam ministraret. Verū cum plurimos reges orbis haberet. Cepit (vt fit) pluritas principum discordiam parere. Nāq; cum modo de finibus. modo de iurisdictione p̄tenderet. Nec esset qui lites dirimeret. nisi gladius. cum nemo minoreꝫ se altero reputaret. strepentibus ac furentibus bellis. Nec ciuitas cum ciuitate. nec ꝓuincia cum ꝓuincia conuenire poterat. dulcedq; illud ac suauissimū humane societatis cōmertū ꝓhibebat. Sed affuit presto benigna humane nature prouidentia. Que suapte ingenio ad optima tendit. necvult q̄ sunt queq; futura sunt male disponi. Hanc igitur operante ad vnū principatum. quem greci monarchiam. Nostri vo imperium vocant reduci singula placuit. Nec em̄ aliter pax poterat vniuersalis haberi. Hinc illud affrioꝝ imperū exortum est. Hinc grecoꝝ principatus alexandri magni virtute atq; fortuna ex europa in asiam ac libiā ampliatus. Hinc carthaginēse. Sed hec imperia nūq; sibi totū orbem subiecissent. Ac ꝓterea pacem vniuersalem parere non potuerūt. Placuit siue humane nature altrici. siue ipsius nature domino rectoriq; deo. romanū imperium exitare. Roma igitur vt premissum est ab initio per reges gubernata est. septēq; regibus parui. Quibus exactis duo constituti sunt penes quos summū ius esset. Ad extremū aūt neq; populus neq; senatus satis ꝓbe ꝓuincias vrbēq; regerent data e vni potestas vt ratū esset quicqd ab eo cōstitueretur. Cui rei principiū iulius cesarem ꝓstitisse non est ambiguū. Constituto vt diximus principe lege antiqua q̄ regia nūcupatur. populꝰ ei ꝛ in eum oīe suū imperiū ac potestatem contulit. Nec em̄ vel populare regimen qō pollicū. vel optimoꝝ cuiū qō aristocraticum appellat. tam iustum tamq; pacificū esse potest. quā monarchicū qō in romano principe recognoscimus. Quod aliquando per ytalos. aliquando per hyspanos. Interdū per affros. dalmatasq; constat administratum. Peruenit etiam ad grecos diuq; apud constantinopolim tante gloria dignitatis permansit. Et quāuis aliquādo duo insimul fuerint augusti: vt dyocleciaꝰ ꝛ maximiaꝰ. non nūq; etiā plures. Id tamē vsurpatione magis q̄ iure contigit. In apibus em̄ inquit Gregorius princeps vnus est. Grues vnā sequūtur. imperator vnus. Obuenit aūt hec dignitas nūc senatus electione. nūc populi vocatione. nūc militari fauore: nūc principis ordinatione. Demū vo negligentibus romā grecis: eāq; nunc barbarorum. nūc aliorum direptiōi relinquentibus. populus ille romanus qui suo sanguine tūc parat imperium. Quicq; suis virtutibus monarchiam fundauerat orbis: venientem in auxiliū eius Carolum magnū francorum regem natione germanum. qui vrbem sacraq; loca ab omni hostiū concursione defendat. primo patricū post augustum concurrente summi ꝓsensu pontificis acclamauit. a carolo itaq; magno imperij dignitatē occidenti restitutam. vsq; ad ludouicū arnulphi filius imperiū apud gallos no parui habuit incrementū: vez postea principum illoꝝ ignauia. splendor ille romani imperij in obscuras tenebras conuersus est. atq; imperium quod annis centum ꝛ decem franci potiti fuerāt. demū in longobardos deductum est. Postremo in germanos duce ottone henrici regis filio translatum est. Taliq; modo in germanos romanū imperiū constat esse translatum. atq; vsq; in ꝓsens obseruatur. Quod per varias manꝰ deductum. Nunc ad fridericum tercium ac filiū eius regem maximilianū per legitimā electionem deriuatum est. Quibus suprema in temporalibus est ex alto cōmissa potestas. vt bella feliciter pagant: pacē decorent. ꝛ reipublice statum sustentent. Ad quas res omnes populi. omnes nationes. oīesq; reges ac ꝓncipes. huic imperio libēnibus animis se submittent.

Anno mundi. 6155. Anno xpi. 954.

IOannes duodecimus papa romanꝰ. de via lata. pris Alberia potentia fretus. pontificatum occupat. Octavianꝰ is qdem primo vocabat. Albericus cũ qdam romanꝰ ciuis potentissimus per factionẽ cũ magnatũ iniquitam. pcũ vim clero ⁊ ppło illatam filiũ suũ octavianũ creari pontificẽ obtinuit Qui ioannes duodecimus appellatus ẽ. Is vitã nedũ pontificia. ſ̃ cuicũq; priuato turpem in pontificatu duxit. Quippe q̃ pter venationes (cui se totum dedit) leuitatẽ. mulieres palã habuit cõcubinas. Erant tũ rome duo consules ex nobilitate quotannis. q̃ ad vetusti cõsulatus exemplar summe rei pesſent. Et pfectus ite n ex nobilitate creatus ppło ius dicebat. Ex plebe aũt creati singulis annis. xij. q̃bus de carcomiꝰ erat appellatio. senatꝰ vicẽ consiliis celeberationibus obtinebãt. Parebant vo romanis a q̃bus mgistratus annuos accipiebant oẽs vrbes ⁊ oppida vicina etrurie intra vrbem tantũ tuderanũq; agros in vrbẽ vergentis. Et quicqd a neapoli ⁊ a marsis retrorsũq; ad vrbẽ pertinet vtentiora prius greci. prius sarraceni occupauerãt. Octavianꝰ itaq; potẽtia i satis libera ciuitate fretus. pontificũ munꝰ humeris suis nequaq; conuenies sibi desumsit. Hac qdem indignitate moti duo cardinales literis ottonẽ obsecrant. vt clerũ ppłmq; romanũ e manibus berẽgarij ioannisq; duodecimi vendicare conetur. aliter xpianã fidem cũ imperio periturã. Quorũ ioannes vterq; noie. diaconus vterq; dignitate. ⁊ ordine erat. Similesq; lras ad othonem multi ytalie ppli ⁊ potentes vrbis nobiles dederũt. Interim dũ otto expectat ref pe indices patefacta. Joannes duodecimus iracũdia ei⁹ erat impotens excãduit. Et cardinales diaconos naso vnũ. manu alterũ mutilauit. hãc obrem otto in ytaliã mouens vrbẽ ingredies a ioanne honorificentissime suscipitur. coronaturq; vt qdem tradũt. accepto germanie pannonieq; titulo. Translato cũ primũ ad germãos imperio. alij a leone hoc factũ existimãt. Cõposito aliq̃tulũ statu ciuitatis cũ ioanne secrete collocut⁹. eũ a flagitijs deterrens. ad vtutem cohortabat. Verũ cũ nequaq; moueri e sententia vbis eum cerneret. ad mulas conuersus. Is iudicatus reformidãs in filiuis more fere aliquãdiu delituit. Interim post paucos q̃ redierat menses obijt. Et vt multi habent scriptores in adulterio deprehensus. pontificatus sui anno nono. mense tercio. die q̃nto Eius vo in morte sedes dies. 12. vacat.

BEnedictus quintus papa. patria romanus. ex diacono in seditione põtifex creatur. ab his potissimũ qui ioanni cognatione factioneq; cõiuncti fuerãt. Cũ prius otto leonẽ electũ cõfirmasset. pterui tñ bñdictũ in petri aplo sede. p romano pontifice locauerũt. Ea cũ intellexisset otto non vltra vbis cõminanti ambusq; agendũ ratus. primũ omni agri ⁊ ditionis romanoꝝ ciuitates. ⁊ oppida pleraq; capi diripi ac magna expte vastari curauit. Roma exin⁹ de adeo dura pressit obsidione. vt modiũ furfuris p eam tempestatẽ triginta aureis venũdatũ fuerit. tantisq; coangustatos malis romanos benedictũ ottoni tradẽrunt. ⁊ leonẽ acceperũt. Ecomtra romanoꝝ proteruia. otto in germaniã reuersus benedictum apud bausburgã relegauit. vbi post paucos menses vita est functus Vixit aũt in pontificatu mensibus sex dies quinq;. Sedes deinde diebus viginti vacauit.

LEo octavius papa. cuius ⁊ latronensis eccie. prboscenarius a clero ppło q; romanoꝝ pulso ioanne põtifex creatus an bñdictũ. quẽ otto in sede petri confirmauit. q; cũ furẽtes romani ⁊ passione obcecati excassent. agente imperatorẽ spoleti adiisset Otto eosvi ⁊ armis cpulit leonem suscipe. q̃ statim romanoꝝ inconstantiã pertesus auctoritatẽ oẽm eligendi pontificem a clero populoq; romano ad imperatorẽ trãstulit. Leoq; piter vix ad tercium mensem q; restitutus fuerat superstes fuit. Anno cũ pmo. mense quarto mortꝰ.

IOannes. xij. papa. narnieñ epus. pris rõnus pre ioãne epo leoni successit. quã petrus vrbis pfectꝰ capitali odio psecutꝰ ẽ. Accersitꝰ aũt Jofredꝰ in capanias comes potens armatis stipatꝰ. ioannẽ in põtificem lateranẽsi cepit. pduxitq; i adrianã molẽ. quã tũc sic ⁊ nũc castellũ sancti angeli appellabãt. põtiferq; ibi aliq̃t custoditꝰ dieb⁹ in campaniã ductꝰ est ad iofredi libidinẽ retinẽdꝰ. Vxor interfecto iofredo ei⁹q; vnico filio a ioãne capuano pnape. põtifex xj. mẽse fuit exulq; romã ppere redijt. otto cognita põtificis calamitate romã pertenses pfules pfectũ cũ decarchonibꝰ i vincla conijcit. Inde cũ otto senio pfectꝰ obijt. nõ multo post ioãnes põtifex sexto pontificatus sui ano. mense. xi. die quinto subsecutus est.

BEnedictꝰ sextꝰ papa pris rõnus ioãni i põtificatu ⁊ calamitatibꝰ successit. q̃ ⁊ ipe a cancio aue rõno. ⁊ qdẽ ppotenti i castellũ seti. angeli trusus. eo in loco nõ multo post strangulat⁹ vel vt alij bñt fame mortꝰ anno pmo. mẽse sexto sui pontificatus.

Linea summoꝝ pontificũ

Joannes duodecimus

Benedictus quintus

Leo octavius

Joannes tercusdecimus

Bñdictus sextus

Linea iperatoꝝ

Otto primus

OTto primus germanoꝝ imperator. henrici regis nobilis heres in regnū succedens. Anno salutis. 962. postq̄ in germania xcē ⁊ octo annis regnauit imperator a pontifice xclaratus. imperauit annis. xxj. primo in palatio aquisgrāi. a hildiberto archiepo magūtino ptim⁹ coronatus. Vir vtiq; xp̄ianissim⁹ ⁊ eccie romane amator atq; acerrimus defensor. Qui vomito boleslao boemoꝝ duce post liberatū ludouicū francie regem pacē regno xdit. Eodemq; tpe Vgo magnus comes parisiensis q̄ sororē ottonis in matrimonio hēbat. Ludouico regi francie iterato inimicari ceperat. qō cū intellexisset otto ne continendo in fide sororio satis p nūcios litteraſq; ꝓficeret. secūda expeditione in franciā xlatus ipe cōpescuit. ⁊ regi parere ac subesse coegit. Dux quoq; gilibertus q̄ regis ottonis sororē habebat in vxores aduersus francos vt hostis ad andernacū ꝓcessit. vbi a francis victus fugiens in reno submergitur. Rex aūt belgicā ingressus totā in dditiones redegit. post hec rex ludouicus viduas gilisberti vxorē in cōiugem accepit. bungari quoq; siue qz vicinos ꝓximosq; bohemos ab ottone comitos ac subactos indigne ferrent siue qz illum francie expeditionibus occupatū min⁹ resistere posse crediderint. impetū in germaniā fecerūt. atq; sup lucum fluuiū ꝓpe ciuitatē augustā cōsederūt. Quibus otto p̄cibus vdalrici sanctissimi illius vrbis epi motus occurrit. Durit vero in illos magna spe. nec minori cōfidentia plenus otto. ⁊ paribus animorū ardoribus paribusq; hinc inde odijs p̄lio. qō aliqō diebus p solas noctes intermisse fuisse ferūt. decertatū ē. Quāq; vo ottoni ⁊ germanis victoria cesserit cruētissima. Cecidit eñ in eo p̄lio gener regis cōradus ⁊ dux wormaciensis. būgari tamē nō fusi supatiq; potius qz pene ad internitionē cesi fuerūt. Adeoq; tūc enervata ē potentia bungaroꝝ vt multis postea tpibus se cōtinuerint. Tres in eo p̄lio reguli ad potestatem ottonis viui ꝓducti sunt. quos germani ottone etiā vt phiberet admonēte. laqueo in bungaroꝝ xdecus suspēsos necauerūt. Ea tot tantarūq; diu ⁊ multis ꝓnuntiatꝝ i loc victoriaꝝ. ottonis fama rōnis ytaliq; fualit. vt cū berengario albericiq; filio. tum etiā ceteroꝝ ytalie tyrannoꝝ malis finē quereret. ottonē oraueriut vt romanā eccīam liberaret. Moturus germania otto filiū ex alunda vxore susceptū ottonez nomine annū etatis septimū agentē in germanie regē apud aquisgrāi. coronauit. Ottoni rome appropinquāti romanos obuiam effusos fuisse. illūq; triūphi apparatibus in vrbem deductū multi cōcordant scriptores. Joannēq; duodecimū ottonem in cesarem romanūq; impatorem augustum coronasse. Alij eā coronatōem leoni octauo attribuūt. quā opinionē Graciani in decretis secutum fuisse videmus. Inde cum ioanne multis instituit vt a flagitijs temperans vitam pontifice dignā duceret. Et cū suasiones p̄ces prodesse intelligeret. episcopos ytalie cōuocari curauit. Sed pertinax in turpitudine ioannes roma fugiens in montibus delituit. Cū magnus ad impatorem cōcursus factus. efflagitatūq; est vt quēpiam ille dignū pontificē designaret. otto modestia vsus electū se iubente a clero ⁊ populo leonē cōfirmauit. quo facto ⁊ rebus vrbis rome cōpositis otto spoletū accessit. Is quoq; grecos in apulia ⁊ in calabria superauit. Et romanoꝝ imperiū ad frācos orientales reduxit. atq; in gossaria saxonia argentifodinas inuenit. Madeburgam vbi sepultus est ornamentis plurimis decorauit. ⁊ metropolim fecit. denarij item ab eo ottolini vocati in ytalia constituti sunt. Alia insuper facinora laude digna inuictissimus hic impator strēnue gessit. Erat eñ mitissimi ⁊ singularis clementie homo. Suscepta itaq; imperij dignitate singulis ꝓpe annis ex germania in ytaliā veniebat. Tandē ottonem filiū admodū senex rome imperij consortē fecit. Quo facto in germaniā ꝓfectus. senio ꝓfectus. vtē ne moritē. Cuius corpus in madeburg germanie vrbē delatū. in tēplo sancti mauricij qō ipe sumptuosissime construxerat sepelitur.

Cometa

FErūt multa ꝓdigia tū ytalia apparuisse. Nā ⁊ lapis de celo mire magnitudinis cecidit. secuiente vētoꝝ ⁊ hymbrū procella. Et in vestib⁹ multoꝝ signū crucis ac q̄dē cruēte diuinit⁹ apparuit. q̄ q̄dē portenta indicare māgnas clades ⁊ calamitatē ecclesie multi interpretabantur.

SExtum quoq; decimū ⁊ vndecimū sustulit otto magnus imperator. xposito eū ioanne cuius populus ac clerus ro. leonem creasset. absente ottone a consanguineis ioannis leone exacto benedictum subrogarunt. Indignatus otto coegit romanos abrogato benedicto leonē suscipere.

EClipsim horribilē sol passus ē die vener⁹ hora diei tercia. q̄ die in hyspania Addamaram rex sarracenoꝝ a Radamiro xp̄ianissimo rege gallicie in bello superatus est.

IN ytalia cometes mire magnitudinis apparuit protendens famē. q̄ secuta est. Rexq; otto corpus sancti Innocentij in vrbē madeburgā transfert. anno quoq; ottonis. xxxj. comes quidem cuius familiaris rome a dyabolo arrept⁹ vt dentibus se discerperet ad ioannē. xiij. papā xductus. vt cathena sancti petri in collo circūdaret. fallaces clerici aliam cathenam adhibuerūt. cū nihil remedij sentiret allata cathena qua petrus a nerone ligatus fuerat collo apposita dyabolus spumans ac clamans abscessit. Theodoricus metensis episcopus arrepta cathena. nisi abscisa manu. se non dimissurum ait imperator. ad sedandam litem a papa ioanne obtinuit. vt anulum huius cathene exactū episcopus obtineret. id summo honore obseruauit.

Madeburga. olim parthenopolis a venere parthenia appellata: q̄ ibi colebat. Et vrbs ⁊ ginus dicta. metropolis ac p̄maria saxonie vrbs. ad albim fluuiū sita. Ja fluuius in montib⁹ etoriens. qui bohemiā morauiamq; disterminat. Et p̄uincia mediā ferme perlabit. p̄mo in occidentē. deinde in septētriones versus. vt p̄uincia relinquat p angustias montiū ⁊ abrupta quallū p̄ceps saxoniā petit. quā duas in partes dirimens Madeburgā vrbem magnā alluit. Deinde in occeanū fertur. vbiq; a rheno flumine eā terrarum spacio distans. nō minorē illo plabēs agrū. Neq; romani albim ip̄m (vt Strabo tradit) trāscenderūt quē pleriq; germanie terminū sarmaciecq; quondā dixere. Hec inclita vrbs imperatoꝝ pontificūq; honesta sedes. Tres in p̄tes diuiditur. Eſtq; munita mienib⁹ ac propugnaculis. turribus quoq; ac fossatis excellit. In eaq; sunt magnifice dom⁹. ppolite platee. ampla ⁊ ornatissima tēpla. Carolus q̄s magnus nobilem ep̄atum ibi ordinauit. Confecto cū longobardoꝝ bello: potentissimo rege capto. nullā morā interponendam putauit. dū in galliā cōfestim rediret. Saxonicū q̄ppe intermissam bellū eū domū revocabat. saxonū gens longe maxima erat ac etiā bellicosissima pene germanoꝝ oim. dī falsos colentes deos. cū neq; diuini neq; humani iuris quicq; pensi haberēt. nihil eque ac religionem nostram. hominesq; ei deditos oderunt. Proximi erant francis. cum quibus continenter bella gerebāt. Hec palma cum carolo magno quasi diuino munere reservata videretur. Sic renouatum est cum saxonibus bellum. Quo nec maius vllum nec grauius diuturniusq; a carolo gestum fertur. Tres enim ⁊ triginta annos cum ferocissimis gentibus certatum constat. Tandem penitus saxones debellati. se suaq; omnia potestati caroli permisere. Datis imposite leges vt patrijs ceremonijs. falsisq; dijs posthabitis x̄pianam fidem profiterentur. magnū numeꝝ obsidum darēt. modicas terminis septi. Erat autem carolo in bellis gerendis hic primū p̄positus finis. vt x̄piane fidei legem. quantum in se esset extolleret. ideo purgata saxonia decem episcopatus in ea instituit. sedes prima pontificalis ab eo fundata. ecclesia Osnaburgen. super basam fluuiū in honore petri q̄ summe colunt. Secunda halberstaden. in honore sancti stephani. que prius i Oesterwick fuit. Tercia myndē. sup wesarā fluuiū in castro wedekini. Quarta bremensis in honore sancti petri super weseram. Quinta padebornensis fundata in honore beatissime virginis marie. Sexta verdensis in loco fardan dicto su-

per alteram fluuium. Septima monasteriensis in honore sancti pauli. Octaua hildensemēsis quā carolus primū in aulica fundauerat. morte preuentus incompletam reliquit. Nona bambergensis in hāmonia id est ionis castro. que olim aquilonarium caput fuit. Decima sedes episcopalis celeberrima est Madeburgē sis in honore dñi mauricij fundata super albiam in parthenopoli quondā partena dicta. Ea tamen a carolo magno instituta fuit primo in Seyde super dominio comitum de Swalenworch. qui nūc de luppia appellantur. deinde trasl ata ad valersleue. postea ad vrese. Tandem per Ottonem primū imperatorem gloriosum anno salutis nouigentesimo supra nongentesimū ad Madeburgam mutata. Et eius auspicio in primatū alemānie sublimat. Cui primus episcopus prefuit sanctus Adelbertus. vir omniū virtutum plenus. habz hec vrbs insignia in honore sancti mauricij et quadrato lapide templum ornatissimū. ottonū cesarum nobile opus. Et in eo sancti florentij corpus. Creduntq; vnam e sex vrnis ibi esse. in quibus vinū ex aq̄ factum. a domino saluatore euangelistarum tradit historia hanc plebibus ostendunt. materia marmorea et ac perlucida. vim capax quantum equus ferre possit. Alteram et minorem apud hildemenses esse affirmāt Vexillum quoq; sancti mauricij hic quotannis ostēditur. magistratus vrbis ius ciuile romanorum abbreuiatum et saxonica lingua conscriptum. non sine reuerentia custodit. quod magni caroli auctoritate firmatum tradunt. Eoq; in decisione causarum vicine gentes recurrūt. magna et venerabilis earum legum auctoritaq; habetur. Extat in ea vmago perpulcra Rolandi. qui caroli ex sorore nepos fuit. Prestans fortitudine vir. Et post ingentem hostium cedem in prelio ei de hispania victa exercitum in galliam reduceret. a vascombus interfectus dicitur. Hic est Rolandus quem (vti fama est) tempestate sua corporis robore et animi magnitudine. longe ceteris alijs prestitisse. Cuius forma facta per vniuersum orbem celebratur.

Poland

Madeburga

Berta etas mūdi

Anno mundi. 6171. Anno xpi. 974.

Linea summoꝝ pontificū

Bonus secūdus

DOnus secūdus. patria roman⁹. bñdicto pontifici surrogatus. Hic multe modestie ⁊ integritatis fuit pontifex. Et si nihil in pontificatu gesserit quo magnope laudaref. Non tñ vel aliqua iniuria affect⁹. vel ignominia annotatus ē. Anno aūt pontificatus sui primo mortf. Et in basilica petri sepelitur. diebus tantūmodo duobus sedes tum vacat.

Bonifacius septimus

BOnifacius septimus papa. cui⁹ pīa ⁊ cognomē ob ignobilitatē reticet Hic cū malis artibus pontificatū adeptus fuisset. male etiā amisit. Namq; iniecto nefariis cōspiratiō⁹ funiculo bonus cuiusq; reliquere vrbē coactus. Inde ꝙq; recedens pecuniosissima quecūq; basilica sancti petri. subtrahēs. cōstantinopolim pfugit. vbi tamdiu subsistit quo ad diuenditis q̄ sacrilegio abstulerat. magnam vim pecuniaꝝ cōparasset: ꝙbus tangēs administratiōis occupande tyrannidis fretus. vrbem repetit. ciues romanos largitione corrupturus. Obstabāt conatibus suis viri boni. maxime vo ioannes diacon⁹ cardinalis. quē capti adiuuantibus ꝙbusdam pnciosis hoībus oculis statim ptruauit. atq; ipe tantoꝝ malorū auctor siue timore siue penitētia patrati sceleris in seditione turpiter vitam finiuit. Ut erat aūt in pontificatu mensibus septem. diebus quinq;. vacatum sedes dies. viginti.

Benedictus septimus

S. Udalricus epūs

UDalricus epūs augustēn. ex clarissima comitū de dillingen prosapia ort⁹. In cenobio sancti galli enutritus. ꝙ litteris ac diuino cultu instructus. cum ⁊ habitū religionis optasset. ab inclusa admonitus ne faceret. Cū eū futurū epūm denūciaret. a cōsanguineis deinde epō adelberano tradit⁹. Tandē diuino nutu in epūm pmotus. totū se diuine contemplationi ac restaurandis ecclesijs dedit. ꝙ suis vtutibus ac oratiōib⁹ mira gessit. in būgarica expeditōne papue cū otto imperator eos vtat. Amisit quoq; in eo bello diopoldū frem ⁊ reginboldū filiū sozoꝝ. Inde eccīam diue affre instaurās ac eccīam sancti ioannis ac stephani. Tandem post multas patiēte coronas anno domini nōgentesimo septuagesimotercio. Etatis vo octuagesimotercio. Sacerdotij q̄ quagesimo migrauit ad superos. inter sanctos relatus. Sepult⁹ a diuo wolfgango epo ratisponēsi i eccīa sancte affre. fuitq; sanctitate ac miraculis clarissim⁹

Benedictus septim⁹ papa. pīa roman⁹. Statim inito pontificatu synodū Remensem celebrauit. vbi gilbertū seditiosum virū ⁊ nigromanticū damnans. arnulphū epūm ab ipo gilberto pulsum in integrū restituit. Hic annuente ottone sene ottonē eius filiū cū theophania vxore in lateranēsi eccīa coronauit. Ur autē optimus instabat vnūquēq; rogando vt in creando impatore rei publice xpiane cōsulerent. Moritur pontificatus sui anno octauo. mēse sexto. Vacatq; sedes diebus quinq;.

Joannes decimusquartus

IOannes decimusquartus papa. pīa roman⁹ vel (vt nōnulli volūt) papie sis bñdicto surrogatus. Hic post assumptū pontificatum mēse tercio a romanis capit⁹. Et in mole adriani. vt in publica custodia inclusus. Ibi tamdiu pedore carceris inedia et molestia animi maceratur. quoad vitam turpiter finiuit. Quo mortuo ⁊ in basilica petri sepulto. cessauit papatus dies decē. Decretus ne pontificatu fuerit. vel ob impotentiā ⁊ tyrannidē vt quidā coniectāt vel ob inuidiam maliuoloꝝ ⁊ seditiosoꝝ quorundam haud satis constat adeo sunt confuse istorum tempore historie.

Joannes quintusdecim⁹

IOannes. xv. papa. pīa roman⁹. pbr leone pbitero e regiōe galline albe pontificatū adept⁹. miro odio in cleros exarsit. vñ ⁊ merito ab ipsis clericis odio hit⁹ ē. maxie vo qō diuisa būanaq; oia cogēs ⁊ affinib⁹ suis elargiebat post bito dei honore ⁊ rōne sedis dignitate. quē certe errorē ita posteris tradidit. vt ad nra ꝙs tpa pueniss cernimus. Hijs denīq; erroīb⁹ ac rapacitatib⁹ in

S. Cōradus epūs

uolutus deo volēte mortf. octauo pontificatus sui mēse. Sepelit⁹q; in basilica petri.

OConrad⁹ ꝙs ostanciēs epūs p id tpis ⁊ ipe religiōe sciatateq; ac doctrīa atq; alijs vtutib⁹ insignissimus fuit. Is ex nobilib⁹ i germania ort⁹ pentib⁹. liris eruditⁿ. a nothungo epo ostāciēsi auditor cui⁹ inde ꝑpositⁿ effectⁿ. p⁹ ei⁹ obitū a. s. vdalrico ac clero i epūm electⁿ. inde eccīam ostācie ⁊ duas aīs portā ostrui fec. Et cū tercia vice hierosolimā petisset. i eccīa. s. mauricij sepulcꝝ dñi adiistat hierosolimitanā ostrui fec. Celebrās i die pasce aīanē i calice delapsam cū fiducia supsit. ꝙ p⁹ ea hora prādij sine lesione de ore ei⁹ exiuit. Plen⁹ tandē dieꝝ p⁹ varia miracla obiit. vj. kal'. decembris. Episcopatus sui anno. lxij.

Linea iperatoꝝ

Otto secundus

OTto secūdus impator. quē otto magn⁹ pī impij cōsortē fecerat. quē etiā pōtifex cū theophania vxore i lateranēsi eccīa coronauerat. anno domini. 973. solus impare cepit. Vir dḋē ⁊ ipe optim⁹ ⁊ eccīe ro. accerrimus defensor. Qui cū esset vir strenuus añ acceptū impiū pacem regno grecoꝝ trādit. Et theophaniā ioannis ꝓstantinopolitani impatoris sororē in mrimonium accepit. Nam otto pī filiū ottonē re i sarracenos grecosq; bñ gesta. reuersum ꝓtem imperij ascaut. Voluitq; in iperatorē a romano pplo ex prisca ꝓsuetudie acclamari. quē pontifex muneꝝ impiali diademate insignuit. Hic post mortem pīs in germaniā redijt. Et heinricū bauarorū ducē sibi rebellem domuit. Sed dū ea occupat expeditōe otto impator. Lotharⁱ⁹ rex frācoꝝ in lotharingiā copiosum ducens exercitū. eā romani imperij ꝓuincias occupauit. Et aḋgrāñ. delatus agros populatus ē. in quē cū otto ex bauaria duxisset exercitum Lotharingia in potestate facta. Lotharius in pisius est reuersus. ottoq; in frā ciam ingressus laudunensiū suesionūq; agros vastatis. parisioꝝ q̄s suburbia i cendit. Dū in patriā copias reducit. apud auronā flumiū nō nihil incōmodi accepit. Deinde ꝑo cōparato maiore exercitu in ytaliā ꝛ basiliū ⁊ constantinū impatores grecoꝝ Joanni genitori defuncti suffectos venīēs. qui tam calabriā ⁊ eaꝝ ptem ytalie occupauerāt q̄ ad sicilā ꝑgit. apud basentellū supdictus. otto impator fugiēs cum repente ad litus scaphe se cōmisisset a pyratis quis esset ignorantibus interceptus ē. in siciliamq; ꝓductus. ⁊ ibi agnitus. sese ꝓmissa siculis ingenti pecunia liberari. romāq; ꝓduci obtinuit. Et de pyratis sumptū ē a siculis supplicīū. Cuꝝ romā peruenisset otto ꝓquirēdis ꝓgrediendisq; fracti exercitus sui reliquijs diligenter opam impendit. Et q̄ copiaꝝ ꝓsidio destitutus. in deserto res signoꝝ romanos animaduertere nō auderet. Irā in beneuētanos exercuit vrbē capit ⁊ incēdit. Trāslato inde sancti bartholomei corpore romeq; in insula tyberina collocato. Eo loci maxime q̄ olim iouis bostia lycaonia dicebat. Ferunt ottonē beneuento deleta in vrbē romā reuersum de quibusdā sumpto supplicio. nō multo post translatum sancti bartholomei corpus rome mortuū. Et in vestibulo. b. petri (q̄ paradisum vocant) labro porphyretico. q̄ adhuc introeūtibus ad leuā apparet honorificentissime sepultū relicto ottone tercio filio ꝙ successore ac adelasia filia. Ularani montis ferrati marchionis vxore.

Bruno episcopus

BRuno Colonien⁹ epc̄. Ottonis ꝑmi german⁹ ob vite sanctitatē maxime in ꝓclo habitus est. q̄ ꝓter uetustā ⁊ sctitatē mōsterū celeberrimū apud colonias sb̄ titulo bti panthaleonis martyris fundauit. ac maximis impēsis tandē pfecit ꝙ post wilfridū archiepatum colonien̄siū suscepit. Hui⁹ opa a roma colonīā corpa setoꝝ Elysij. patroci cū baculo sancti petri translata sunt.

Odiolo abbas

ODiolo post maiolū sc̄m abbatē cluniacensem q̄ in cluniaco magnū sui apud posteros vita ⁊ miraculis exemplū reliquit. Hac tempestate floruit. q̄ ex clerico bernacensi in mōachū ꝓfessus cluniaci fit abbas. Qui rexit monasterū p annos. lvi. muro religionis feruore. Qui inter cetera sue sctitatis memoranda cōmemoratione olim defunctoꝝ post festū oim sancto rū in burgundia primū adinuenit ⁊ instituit. Qō q̄dē sc̄m institutū ad oēs eccīas ioannes. xvi. pontifex obseruandū trāmisit ⁊ approbauit. Is anno incarnationis. io48. nocte circūcisiōis spūm bn̄m reddidit deo

Eduardus rex

EDuardus anglorū rex. Et ipe tū regno tūq; sctitate clarissim⁹ extitit. qui postea nouerce sue dolis ac fraudib⁹ interfect⁹. martyrij palmā adept⁹. miraculis claruit multis.

Alpharabius pbus

Ludouicus rex

ALpharabiū natōe arabū insignē q̄dē pīm hisdem tpib⁹ viguisse multaq; scripsisse tradunt de q̄bus etiā pauca apud latinos hītur cōmentaria.

Thedaldus comes

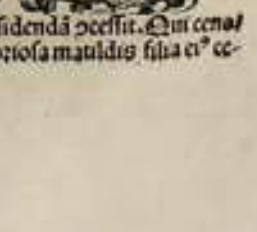

LUdouic⁹ q̄rt⁹ ei⁹ nois frācoꝝ rex ⁊ vltim⁹ ex carolī magni genere nat⁹. p⁹ lotharīū frācis regre cepit. cū nullos ex bliza būt filios. bugoni strenuisse multū ex testō regnū ⁊ vxorē donat. Cui⁹ genealogia ac posteritas nūc apud francos regnat.

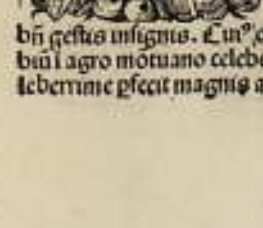

THedald⁹ Canusij regiēsis oppidi comes atho⁹ ne pīe comite defuncto successit. Vir aio ⁊ reb⁹ bn̄ gestis insignis. Cui⁹ ob merita pontifex ioānes ferrariā ytalie vrbē eidē possidendā ꝓcessit. Qui cenobiū i agro mōtuano celeberrimū i honore dīui bn̄dicti fundauit. Qō postea gloriosa matildis filia ei⁹ celeberrime pfecit magnis adhibitis ornamentis ⁊ predijs.

IOannes sertusdecimus. papa natione roman⁹. pōtificatū iniit ottone im/perāte. si nō dum coronā imperij adepto. fuit aūt vir tante doctrine vt multa ꝛ quid⁹ egregie ediderit. Agitatus deinde seditionib⁹ a crescētio consule romano impij urbis sibi vendicare conante. cupiditati homis cedēs. exulauit in betruriā abiit. at vbi crescenti⁹ cognita Joannis indignatione. q̄ ottonē contra se cū exercitu in ytaliā vocabat. apius pōtifex cognatos ꝛ amicos q̄ in urbe remanserāt. ad holem mittit rogatum. vt omissa accersendi ottonis cura. ad urbē cū ptē redeat. polliceturq̄ se ei in oibus obtemperaturū. Precibus igitur suor⁹ pmotus ad urbe venies. pdeūte obuiā crescentio cū oibus mgīatibus ꝛ urbana multitudine. Et crescētius cui⁹ vniuersis seditiosis petita venia pedes pōtifici exosculati sunt. atq̄ ita in pcordiā redacti vitā sil'cū q̄ete i finē traduxere. Mortu⁹ aūt pontifica⁹ fuit anno. x. mēse. vi. die. x. vacat tū sedes dieb⁹. vi.

GRegorius et⁹ nois q̄ntus natione saxo. p̄e ottone. Bruno aī vocatus. ottonis tertij auctoritate ob cōsanguinitatē pontifex creatur. Hic ottone in germania exiite seditionib⁹ romanor⁹ ꝛ potissimū crescentij cōsulis exagitatus. in etruriā p̄mo. mox i germaniā ad impatorē confugit. Quo absente interim romani crescentiū. demuo cū summa potestate sibi decernūt. Qui statim ioannē natione grecū epm placentinū nō mus⁹ pecuniosum q̄ doctū pontificē creat. Cui⁹ nomē q̄dē suppriminūt alij decimūseptimū vocant. at crescētius cognito ottonis cū magno exercitu ad vrbē adiuentū. menia ꝛ portas q̄ diligentissime firmat. Molē adriani munit hinc postea crescentij arx appellata est Superuenīte deinde impatore vrbē oppugnare adorto populus roman⁹ cum neq̄ tātis copijs par esse posset. demetia ottonis fret⁹ germanis portas aperit. Cū crescenti⁹ ꝛ ioannes sibi ꝛ auxilij inopes in arcē hadriani cōfugiētes se se acriter ꝛ hostes tuebātur. Hic ꝓposita spe venie. dū ex arce ad impatorē se ꝓferūt. multis vulneribus a multitudine crescētius ꝓfodit. ioannes autem effossis p̄us oculis pontificatu sil'ꝛ vita priuat. In pristināq̄ sedem gregori⁹ undecimo mēse q̄ pulsus fuerat restituit. Is cognita impij imbecillitate sanctionē retulit de impatore eligendo. vt statim patebit infra. Tandē secūdo pōtificatus sui anno. mēse. v. mortē. Vacat tum sedes diebus. xv.

IOannes decimusseptim⁹ placētin⁹ epūs. vt dicūt⁹ potētia crescētij romani cōsulis fret⁹. que pecunia corrūpisse creditū ē. tpe gregorij q̄nti p factionem pontificatū occupat. quā pecuniā e cōstantinopoli detulerat. falsima igitur xp̄i. fuit inter istos pontifices. Verum breui tpe duraut. Nā cū ignominia moritur decimo vsurpati pōtificatus mense. vacat tum sedes dies viginti.

SIluester secūdus papa natione gallicus. Gilbertus antea vocatus. hic malis artibus pontificatum adeptus est. Adolescens em̄ ꝛ floriacēsi cenobio in aurelianā dyocesi posito. cui⁹ monachus esset relicto monasterio se totum diabolo tradiderat. hyspalim ciuitatem hyspanie bonarum artium causa peruenit. Vbi cum doctrine cupidus esset. qua in re tantū profecit. vt breui optimus pceptor euaserit. Et vt ferunt ottonē impatorem ꝛ Robertum regē francie. ac alios insignes pclaros q̄ viros habuerit discipulos. Igitur ambitiose ꝛ dyabolica dominādi cupiditate impulsus largitione primo archiepiscopatum remensem inde rauennatum adeptus. pontificatū postremo maiore conatu adiuuante diabolo consecutus est. Hac tamē lege vt post mortē totus illius esset. Impatorq̄ non vt philosophū sed vt pessimū magū cōsecrari fecit. Salutatus dyabolu q̄diu in pontificatu victurus esset. Respondit. Si non attigeris hierusalem diu vives. Bum itaq̄ pontificatus sui anno quarto. mēse vno. die decimo. In basilica sancte crucis in Hierusalem rome sacrificaret. fato se moriturum statim cognouit. Unde penitentia motus. Et errorez suum corā populo fassus. Et oēs primo post habita ambitione. ꝛ diabolicas fraudibus ad hūc viuendū adhortatus ē. Deinde vnūquēq̄ rogauit. vt post mortē corp⁹ suū membratim detrūcaret discissū ꝛ laceratū. sup currū imponeret. eoq̄ loci sepeliret q̄ spōte ab eqs vectū foret. Fecit itaq̄ dei nutu ꝛ puidētia vt scelerati discant apud deū locum venie sibi relictum esse. si in vita aliquādo penituerint. equos ipos sponte ad lateranensem basilicam peruenisse. Eoq̄ loci sepultu in corpus fuisse.

Anno mundi. 6205. Anno mundi. 1004.

IOannes et⁹ nominis decimusoctauus papa. Cui⁹ cognomē et patria ob ignobilitatem ignoratur. quarto mēse die vigesimo post initum pontificatum moritur. Unde ob breuitatem pontificatus. nil eb eo vl'a quopiā alio gestum memoria dignus scribitur. nisi q̄ illo quinquemestri pontificatu multa prodigia apparuere futura mala indicantia. Ensus ꝛ cometes. et terremotus multe vrbes concusse.

Otto tercius. secūdi ottonis filius impator. āno nongentesimo octogesimo quarto admodū puer ph̄i in regnū succedēs. impauit annis. xviij. Qui a parentibus in vtrumbus oibus ecclesiq romane defensione nō degenerās bella multa gessit cū gloria ingenti cōfecit. Cū aūt post obitum ottonis secūdi de nouo impatore creādo cōsultano haberet. Et alij ottonē tercū secundi filiū. Alij henricū bauarie ducē primi ottonis ex fratre nepotē exposcerēt. Instarēt q̄ vtq̄ quidam vt crescentio numentano res cōmitteret. germani statim q̄ tū freq̄ntes rome aderāt ottonē tercū delegere. pōtifex aūt ne seditio aliqua oriret germanoz sententiam approbat. q̄ postq̄ impator creatus fuit. primusq̄ romā peteret ad cōponēdas germanoz res. xj. ānos cōsumpsit. Inde romā p̄fectus a gregorio ex saxonū gente cōsanguineo quē obtinuit pontifice declarari. breui post imperū romanū binidictionem diademaq̄ accepit. Eiusq̄ facti celebritate finita Otto impator archāgelo michaelis edem. q̄ē in gargano mōte. votis se extulturus q̄ pridem emiserat inuisit. inde romā reuersus breui se cōtulit i germaniam. Tulerāt iniquo animo gregorij factā creationē quare vix dū excesserat italia otto. gregorius minis et maledictis exterritus impatore adūt i germaniā desidentē intellexerūt romani futuz vt impator furens romā rediret. Ideo crescentiū cōsulē creauerūt. Venit interim otto t magnis fretus quas adduxerat copijs vrbem pene in circuitu obsedit. pp̄ius pacē impatoris suppliciter orauit. germani admissi. Et ioannes pontifex atq̄ crescentius in sancti angeli arce se abdiderūt. t cū ad impatorē se p̄ferret exēptes. i medio iniere. ij. tercipiūtur. t crescentius cuelligas cōfossus. Joānes oculis orbatus ē vt p̄missum fuit. tūc gregorius dnus ad vndecimā quā abierat mēsem restitutus. acerrimā de accepta a romanis iniuria vltionem sumpsit paulo post eā fecit de impatoris electione sanctionē. quāuis etiā pauca de vltimis ottonib⁹ historici scribāt eam feroces vo tamq̄ mirabiles fuerūt. vt vnus pallida mors sarracenoz vel sanguinarius alter mirabilia mūdi cognominari meruit. De eis q̄dam scribit. Otto post otto regnauit tercius otto. Tandem vtrāq̄ pacata cū in germaniā redire decreuisset rome veneno intoxicatus obiit. Et⁹ corpus in germaniā reportari p̄cepit. vt maioz sepulcro inferret. Certū est eīm romanos q̄ ottonē ob factā eo impellente de impatoris electione sanctionē oderent. cū ferro armatis munitū nequirent cōfodere. veneno interfecisse. Nec tamen aut sus est tunc etiā romanus populus sanctionē vt contra facerent intentare.

Otto :3

Adalbertus epūs

Adalbertus nobili genere apud bohemos natus post ditimaz primū pragē epūm. hoc tempore ob papuā eius sanctitatē t doctrinā pragēsis episcopus maximo i precio habitus ē. Et cū sibi facultatē regendē plebis (q̄ rapinis t adulteriis assueta) non esse cerneret. abiit romā. ac cū fratre suo beate vite gaudentio in monasterio sancti alexij. tamdiu delituit donec iussu pōtificis maximi suas oues repetere iussus ē. Quibus cū esset prorsus ingratus. in hungariam p̄fectus. Et stephanum hungaroz regem cū vniuerso ferme eius pp̄lo ad baptismi gr̄am perduxit. Et poloniā ingressus gaudentiū frēm in ecclesia gnesnensi p̄dicatuz euangeliū ordinauit. Postremo prutenos adiit apud quos dū xp̄i legem quādiu gentissime p̄dicaret. gladio cesus. martyrio vitā finiuit. post cuius obitum sanctus stephanus rex in honore eiusdem adalberti strigoniesem metropolitanum ecclesiam fundauit.

Magalatestarū vetustissima t regia flāminee prouincie familia. his tpibus ex germania i ytaliā veniēs. plurimo adiutorio ō tyrānos romano imperio fuit. Ob cui⁹ bñficia atq̄ fuitia otto tercius cesar arminū vrbē eidē p̄cessit. Et multis ac magnis priuilegijs t gratijs illam extulit. Que familia postmodū in suos crescens ortus ex ea multi darissimi p̄cipes fortissimi ac grauissimi senatores emerserūt. qui plura loca edibus ac sacellis exornarit.

S. wolfgangus epūs

Olfgang⁹ epūs Ratisponēsis i ordie. xj. Is natōe sueu⁹ ex nobilib⁹ ortus parēt⁹. in cenobio augēsi. ac i herbipōli p̄sto edisces art̄ rudimēta. Cū postea i arte būanitat̄ doct⁹ euasisset. sui noīs rōnem i armario posuit struxerat edicula mandrita lupam bulus ibi. Inde necessitate heinrico archip̄suli treuerensi sacrus. officiū scolastici exercuit ac i clericū ordinat⁹. decan⁹ eccl⁹ clericos in oīi honestate vouit. Ver archiepō rome mortuo ad tp̄s brunoni colonien̄si archiepō adhesit. postea relict̄ mūdialib⁹ pompis: mōasticū habitū induit. Et p.s. vdalrici epūm fact⁹ p̄sbiter. Visiōe sci Othmari vita lucēta sui abbatis erui i noricū veniēs oriente vsus pannoniā p̄dicatōis gr̄a petijt. vbi beremitica vitā oīi sctimonia pegit. Fret⁹ auxilio peligrini p̄sauiē epi ac auctoritate ottonis secūdi imperatoris Ratisponēsi ecclie p̄fect⁹ epūs. Ubi in oīi vtilitate salubri ac vtrumbus p̄celsis miraculisq̄ p̄ annos. vj. t. xx. p̄fuit. Tandē anno dñi. 994. felici fine dcessit. a leone nono summo pōtifice ob crebra miracula sctorum numero additus. Biuus eīm dux baioarie heinricus deuotionis gratia accedens ad sepulcrū sancti wolfganga eius mentu reperit in muro exaratū. post ser. Is post effluxū tempus diez mensium annoū ser arbitratus se moriturū. Hijs trāsactis in regē romanoz meruit coronari. Ideo deo ac sancto wolfgāgo gratias egit. Innumerisq̄ alijs claruit miraculis.

Rachenus episcopus

Bachenius episcopus veronensis primus monachus vir doctissim⁹ multa cōposuit. qui ꝫ heresim antropomorphitarum que in ytrapadana prouincia surrexit scriptis impugnauit. sed parum durauit Iste em̄ episcopus eruditissimus ⁊ ceteri cōprouinciales episcopi virili animo occurrentes exterminaſt Vocebantur aūt antropomorphite vt gracian⁹. xxxiij. q.iij. scribit pro eo qꝺ q̄dam rustica simplicitate deum humana membra habere que i diuinis libris scripta sunt arbitrabantur. antropos em̄ grece latine nūcupatur homo. Ignorantes domini vocem qui ait. Spiritus sanctus est deus incorporeus ē nec em̄ membris distinguitur nec corporis mole censetur.

S. Dunstanus

Adeobaldus

Ethgarus rex

Theodoricus episcopus

Odo episcopus

Odo nitru in vasconia

Dstatus archiepiscopus

Hatto archiepiscopus

Abbates insignes

Hugo.ii.rex frācie

Odeobaldus quidam vltraiacensis epūs bisdē ꝺ qꝫ temporibus. ⁊ scientia ⁊ probitate vite floruit. qui ⁊ multa in laudes virginis marie ⁊ sanctissime crucis egregie scripsit.

Odeodoricus episcopus Metensis vite sanctitate clarus. ⁊ in ordine episcopatus septim⁹. Is reliquias de ytalia ad se deferri curauit. ⁊ sancto fine qeuit

Hatto archiepiscopus Magūtinus primus abbas fuldēsis. is wilhelmo filio ottonis p̄mi. quo tē pore hademarus abbas fuldensis monasterium fulde magnifico opere cōstruxit in episcopatu successit. hic a mūdus deuotatus in rheno perhibetur. qꝫ multitudinē pauperū in horreo tempore famis quasi darurus collectam clemosinam concremari precepit. Nomen quoqꝫ eius mures delentes a parietibus ⁊ tapetibus abraserunt.

Odo episcopus cantuariensis clarus vite ⁊ sanctitate hac tempestate floruit. Similiter aufridus traiecten. epūs. ⁊ gerhardus epūs cameracēn.

Omnes isti abbates venerabiles circa hec tēpora floruerunt gaulbelmus dumonēsis. richard⁹ virdunensis. popo stabulensis. ostertus leodicen. berno augiensis abbas.

Monstrū mirabile i vasconia apparuit duo babēs capita. ab vmbilico ⁊ sursuꝫ diuisa. babēs quoqꝫ duo pectora. ⁊ in vna parte comedēs aut dormiēs Alia neutrum faciebat.

Hugo magnus. cognomēto caputius. ludouico frācoꝝ rege defuncto ex ip⁹ testō regnū obtinēs regnauit vna cū vxore annis. 4. Dūt ꝺ dicat eū comitē pisiensiū vl ducē fuisse eius p̄ ꝺdē robertus tyrānus fuit. quē dātes florentin⁹ poeta in suo tractatu de purgatorio ca. 20. v. Chiamato macellarū fuisse dic. hic ti frācoꝝ regnū nō ea āplitudine obtinuit. quo ⁊ pipinus ⁊ ceteri reges possedere. Tūc eteni ois transalpina gallia austeria ⁊ magna germanie pars francorum finibus claudebatur. Sed trāslato in saxones imperio nō mō germania ⁊ beluecia ⁊ magna pars belgure. Quinimmo burgūdia imperio cessit.

POtestas Imperialis. regaliscz potentia non solum vi nature introducta est ad publicam vtilitatem. Sed etiam per dominū saluatorem nostrum ihm xpm dei filium. in cuius manu sunt oīa regna mūdi. Et verbo comprobata reperitur ⁊ facto. qui ⁊ nasci voluit cum vniuersus describeret orbis. Et augusti cesaris censum tulit. nec hoc contentus. dari etiam pro se ac petro tributum iussit. Interrogatus quoqz an cesari censum dare liceret. Viso nūmismate. reddite inquit q̄ sunt cesaris cesari. ⁊ que sunt dei deo. Hinc beatus ambrosius. Si tributum inquit petit impator non negamus agri ecclesie soluant. Inde iustinian⁹ cesar imperiū sibi a celesti maiestate traditum asserit. Nāqz sicut in spūalibus romano pontifici. singuli patriarche primatesqz ceteriqz pontifices ⁊ prelati subiecti sunt. quāuis ⁊ hoc aliquando greci negarunt. Et adhuc perfidum huiusmodi genus inficietur. Sic ⁊ romano principi temporales quoslibet liquet esse subiectos. Posita est igitur sequens figura que in eligendo impatore tanqz firmissimis colūnis formata fuit Cognita eīm imperij imbecillitate. varietateqz fortune. quo diutius apud germanos. summa potestas remaneret. Illeqz preceteris preesset. qui virtute ⁊ dignitate ceteris prestaret. Gregorius quintus summ⁹ pōtifex sanctionem retulit. haud abnuente ottone de impatore eligendo. quā vsqz ad tempora nostra seruatā videmus. videlicet solis germanis licere principem eligere. Qui cesar ⁊ romanor rex appellatus. tū demū imperator ⁊ augustus haberetur si eum pontifex confirmasset. Et cum canonū auctoritas impatorem in tempalibus eos precellere dicat qui ab eo recipiūt tempalia. Quis nō videt ⁊ populos ⁊ principes oēs ab imperatore qui mundi dominus est recipere temporalia. sibiqz idcirco debere obedientiā. Nempe quā uis aliqui parere romano negent imperio. Nemo tamen post augusti octauiani monarchiam. tantam vesaniam induit. vt sub alio quā sub romani regis titulo mūdi dominum orbisqz principem sese ausus fuerit appellare. Ceterz vt horz sententiam expendamus qui se tanta fretos asserunt libertate. vt nihil omnino teneantur imperio. Quadam se potiri dicūt exemptione. quāuis historiz proteritas potius armis quā legibus obuiandū foret. vt quo iure se putant exemptos eodem se scirent esse subiectos. Libet tamen aliquid in hac re scribere. Cuncti pfecto qui sub iugo se negant imperij. aut id priuilegio se asserunt assecutos. aut virtute aliqua. Priuilegiū autem aut ex beneficio imperij suscepisse aut aliūde. non est opus confutatione. Cum enim romanū imperiū adeo super omnes mortales in tempalibus sit erectum. manifesti iuris est nemnem esse qui ei possit inferre preiudiciū. Certum est talia priuilegia non valere que summā auferunt potestatem. Nascūtur enim ex hoc discordie frequentes. fiunt rapine multimode. cōmittūtur cedes absqz numero. Cum pace turbata hinc atqz inde bella craffentur. Existente nemine qui maior omnibus iuris ordine iudibus possit imponere modū. Qō si vno sub capite viueremus. si vnam omnes sequerent obedientiā si vnū dumtaxat in tempalibus suprem̄ principem recognosceremus. Floreret vbiqz terraz pax. optima dulciqz omnes concordia frueremur. Cui⁹ rei signum manifestum qp ab initio nascentis mūdi vsqz in hoc eus nunqz pacem fuisse legimus vniuersalem. Nisi cum ad vnuz cesarem augustum in modum celestis regni totus orbis oculos dirigebat. Quod licet ob reuerentiam xpi redemptoris nostri tūc contigerit q̄ nostram humanamqz formam induit. Sufficere tamen debet diuinū illum mūdi fabricatorem viam hāc ostēdisse pacis habende. cum orbis sub vno principe regeretur. Liquet igitur priuilegia que monarchico regimini obuiant. Ex quacūqz veniant potestate non habere vigorem. Eaqz non solum per successorem ꝑ ab ipō quoqz qui concessit esse cassanda. Nec eīm tollerare principem decet. quic ad subuersionem tendunt imperij. Sed aiūt aliqui propijs se virtutibus id priuilegij se meruisse. quibus imperiū nō interuenerit auctoritas. dicūt eīm se suis armis. suoqz sanguine. prouincias vendicasse. q̄ vel a barbaris vel ab hostibus xpi ani nominis occupabantur. nec romanū recognoscebant imperiū. Quod qz ridiculosum atqz iniustum sit ex superioribus licet intueri. Semper nāqz maior est vtilitas publica qz priuata. nec cōmittendū est vt potestas aliqua erigatur imperio similis. qualis in exemptis esset. qui nullum superiorem admitterent. que res monarchice dignitatis nervos elidit. scisma sub imperio facit. Et omnē humane societatis concordiā dirimit. Non tamen ꝓterea regum ⁊ aliorum principum magnam esse potestatem inficiamur. sed esse eas sub imperio dicamus. Eorumqz correptionem quando tyranni efficiūtur ad romanū principem pertinere. Causas regum asserimus cesari remittendas: teneri oēs pro salute cōmuni imperatori parere. venire ad bellum vocatos. conferre impensas. mittere auxilia. prebere trāsitum. elargiri cōmeatū. nihilqz fugere qō cesarea maiestas inūxerat. vt quā a suis subditis obedientiam exigunt. Eandē suo dño prestet imperatori.

TRanslato ad alemānos romano imperio. quo solidiori firmitate subsisteret fundatus. firmatumqz dicatur. supra quatuor colūnas. scilicet quatuor duces. quatuor marchiones. quatuor lantgrauios. quatuor burggrauios. quatuor comites. quatuor barones. quatuor liberos. quatuor milites. ciuitates quatuor. villas quatuor ⁊ rusticos. vt sequēs figura ostēdet.

De institutione electorum imperij.

Electores septem sacri imperii
Spirituales

Imperator gloriosus

Rex bohemie
Palatin' rem
Dux saxonie.
Marchio brand.
Quartus Lāgrauij.
Hassie.
Leuchtēberg'
Alsacie.
Diuges
Quartus comes.
Bauarie
Saphoj.

Electorum imperii institutio

Sanctionē de imperatoris electione. fecit gregor⁹ q̄ntus. ad vndecimū quā obierat mensem rome restitutus. acerrimā de accepta a romanis iniuria vltionē sumpsit. Ottone eīm tercio p̄ successionem nō sine difficultate imperatore creato. idē pontifex ex eadē gente nat⁹. cognoscens impij imbecillitatē ac fortune mutabilitatē. vt dicit⁹ apud germanos summa imp̄ij maiestas remanere posset. Synodo ꝯgregata statuēm tulit de imperatore deligēdo. solis licere germanis (q̄ inde electores sunt dicti) p̄ncipē deligere. Quā sanctionem huc vsq; p annos supra q̄dringentos seruatam videm⁹. vt i futuꝝ nō p sanguinis successionē impium duceret. sī p solos germanos ꝓceres. vna cū bohemie rege imperator deligeret. Qui cesar tūc t romanorū rex dictus. si a romano pontifice coronabit imperator augustꝰ appellet. De q̄ confirmatione plenius hī extra de elec. c. venerabilē. Suntq; hij electores. vt in figura claret. Magūtin⁹. Treuerēsis. t colonien̄sis archiep̄i Et marchio brādeburgensis. Palatin⁹ comes. Dux saxonie. Rex bohemie. Distincta sunt aūt inter eos officia. vt tres primi sint cancellarij. Germanie prim⁹. secūdus Gallie. ytalie tercius. Et brādeburgensis marchio camerar⁹. Comes palatin⁹ dapifer. Dux saxonū ensis portitor. Rex bohemie sit pincerna. quē tñ bis additū ferūt ad tollendas electorū discordias. De h quidā scribūt. Sunt aūt officiales ist̄ Magūtinus Treuerensis Colonien̄sis. Quilibet imp̄ij sit cācellar⁹ hor̄. Inde palatin⁹ dapifer. dux portitor ensis. Marchio ꝓpositus camere. pincerna bohemus. Hij statuūt regē seruātq; p ordinē legem. Atq; creant dñm cūctis per secula summū. Anno in quo hec sanctio facta est primū vel vt alij scribūt sedm supra nullesimū trōcane salutis fuisse inuenimus.

Romam aūt ⁊ modū deligendi regem nouū per septem principes electores romani imperij. ⁊ coro
cōductum ac vocationē quō adesse teneant franckfordie in vrbe ceca Moganū. Et q̄ agenda sunt
ac quo ordine. aurea bulla clarissime edocet. quā carolus quartus romanor impator in solenni dieta Nu-
remberge Anno. M. cclxj. edidit. electus deinde cesar ⁊ romanor rex appellatus. tū demū impator ⁊ au
gustus habet. si eū romanus pontifex cōfirmat. Nostri em impatores cū eliguntr aīi consecrationes coro-
nationēq; romanor reges appellant. quasi pluris existimandū impator q̄ regū nomen. Antiero prisa ro
mani post expulsum Tarquinū supbum ob odiū regū. nomē regiū funditus fastulerūt. Senatus consul-
to statuentes ne quem deinceps regem in vrbe esse liceret. Cum impatores p multa tot annis re bñ ⁊ felici
ter aduersus hostes gesta honoris causa appellarent. Tres em gradus maior dignitatis apud romanos
(de quor principe loquimur) fuere rex dictator. impator. Ex hīs suprema oīm potestas rex fuit. Post re-
gem vo secūdū tenuit dignitatis locū dictatura post dictaturā impū tercio gradu cōsequitur. Julⁱ aūt cesar
eū sepⁱ post partā victoriā. effs impator ab exercitu appellatⁱ. no impator aut regū. § dictator nomē vsur
pauit. tantū odiū regis nomē in vrbe ꝟerat. Cū aūt caperet regis nomē. ⁊ vereret ppli indignationē. moli
tus expeditiones in pthos atq; asserēs in libris Sibillinis cōtineri. nō nisi a rege parthos supari posse. se
regē dici pauit. Qō maturāde morte sue cām pbuit cōurat. Est āt iperiū armor exercituūq; ad tutādā
augēdāq; rēpublicā cōmissa auctas. Ney qm mos ille aboleuit oīno. Nec solus ex vsu. § ex memoria q̄s
germanor abijt. Hūc recentionē per plures ferme annos seruatū antiquū arbitremur. Sequamur a nīs
maiorib⁹ religiose instituta. ⁊ ad nos vsq; traducta que consensus xp̄ifideliū approbauit. Ac deinceps di-
ligētissimis doctissimor historicor scriptis (qō vnica ē refugiū) oblectemur. Nec curiosi q̄d ceteri loquntur:

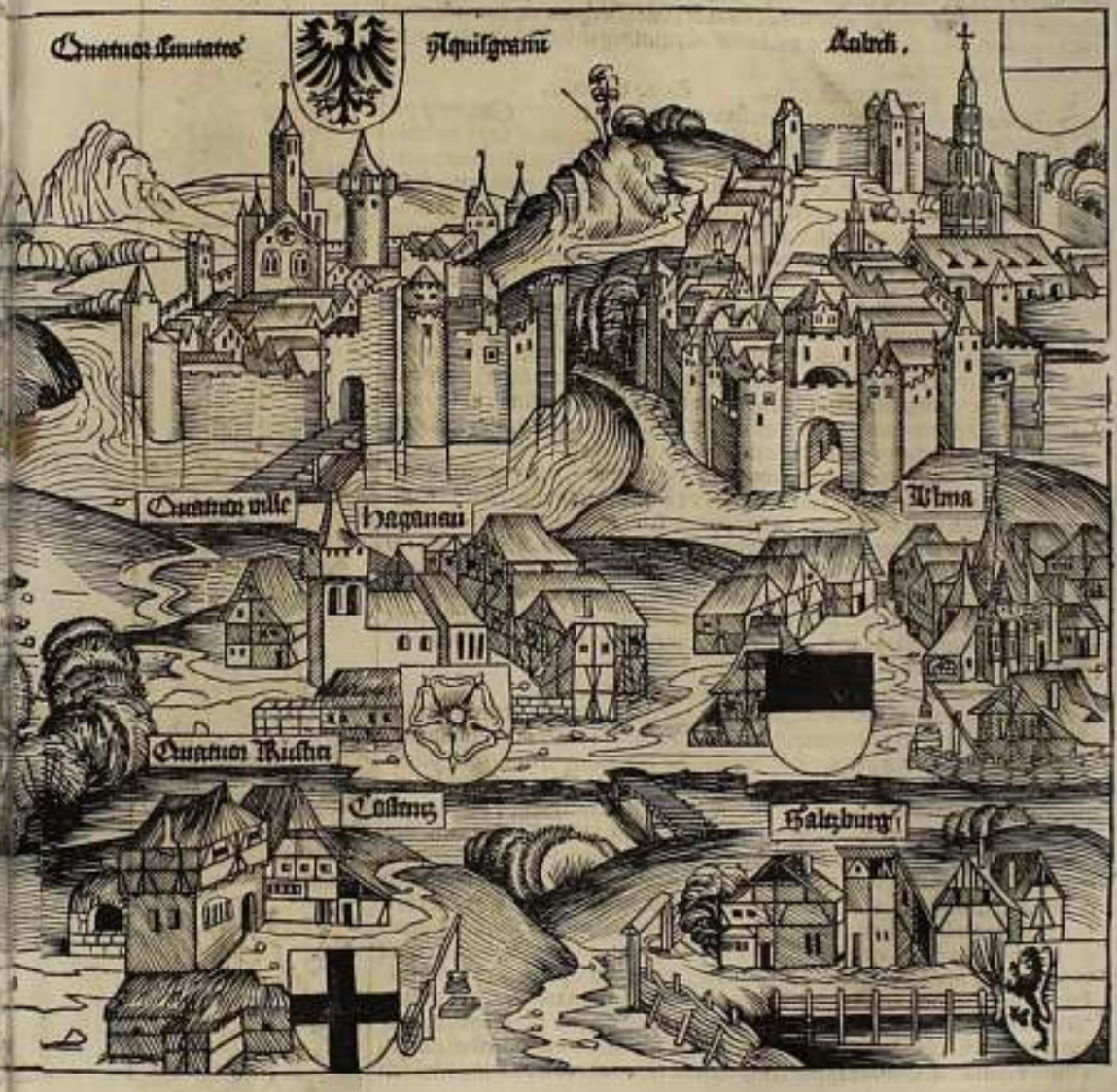

Anno mundi. 6205. Anno xpi. 1004.

IOannes decimusseptimus papa. pīa romanus e regione porte metropolita ne. ioānis pontifex successus. qui pontificatū iniens. ad ocū cōuersus. Et ipe nil digni memoria gessit. Jo autē (vt quidam auctores ferunt) pōtificatus sui anno quarto. mense item quarto mortuus. Sepelituq; in basilica petri. vacat tū sedes diebus vnde viginti.

SErgius ci⁹ nois quartus papa. pīa roman⁹. pīe Martino ort⁹ fuit. post Joānē predictū pontifex successus. Vir sanctissime vite grateq; cōsuetudinis. Et ān pontificatū t in ipo magistratu fuit in paupes liberalis. In amicos t familiares iocūdus. in delinquentes clemēs. in ptum acer modestus. Tāte pterea prudentie fuit. vt tot⁹ suo pōtificatu nil cōmissum sit. quo merito reprehendi gubernāns negligentia posset. In tū ēm mentem oēm cōuertēs. qđ facere pontifices oīnes deberent. iuste atq; integre oīa ex animi sui sentētia bñ natura t moribus instituit gubernabat. Interea vo huius cōsilio t monitionib⁹ principes ytalie cōposito fedare consilia ineunt pellendi sarracenos e sicilia. idq; moliri paribus animis t copijs instituūt. Unde t Guilhelmus magni Tancredi normādie ducis filius adiuuantib⁹ etiā campano t salernitano principibus illos e sicilia breui tpis spacio expulit. Bū hec in ytalia t apulia agerent. labeṙante ytalia t fere toto orbe terraq; fame ac peste Sergius vir sanctissimus secūdo pontificatus sui anno. die. xv. mortuus. sepelituq; in basilica petri. vacat tum sedes diebus octo.

Anno mundi. 6215. Anno xpi. 1014.

BEnedictus octauus papa. pīa tusculanus. pīe Gregorio. Qui inito pōtificatu t in demortui ottonis tercij locū heinrici imperatoꝛē scām institutionē gregorij quinti creatū corona imperij donat. Inde oībus in rebus heinrici cesaris defensione vtebat. Sed eo mortuo defensore e sede pulsus per seditionē. alio in locū eius suffecto pellitur. Rex postea unita cū inimicis suis concordia. pulso adulterino pontifice. in vrbem cū dignitate rediens. Nec multo post vndecimo pontificatus sui anno. mense vno. die. xiij. mortuus. Sepelituq; in basilica petri. Sunt etiam qui referant papue petrus damian⁹ uocet⁹ de isto benedicto. episcopū quendā vidisse die quadam in solitudine būe benedictum papam equo nigro insidentem. eūq; interrogasse. quid cause hoc esset. cur mortuus equo nigro veheret. Respondisse dixit. grauiter torqueor. Tum benedictum homine rogasse. vt pecunias quas occultauerat (locum indicat) pauperibus suo nomine erogaret. Nam que antea date fuerant elemosinaꝝ nole. nil eis profuisse. quia ex rapinis parta cōstabāt. secit mandatum episcopus, ac statim episcopatu se abdicans t vitam monasticam amplexus est.

IOannes eius nominis vigesimus papa. pīa roman⁹. patre gregorio. episcopus portuensis vt quidam volūt vel vt alijs placet nullis sacris ān initiatus pontificū munus suscepit. eo tempe quo conradus in demortui heinrici locum imperator creatur. accepta deinde ab eo imperij corona. Quē postea romani seditionibus t apertis preliis plurimū vexauere. Sed Conradi cesaris auctoritate t potentia liberatus fuit. Romanos quoq; crimū interminatus est si diutius quēadmodū ceperant pontificē seditionibus vexassent. Joannes autem ci⁹ vita mirifice laudatur. Undecimo pontificatus sui āno. die nono moritur. vacat tum sedes diebus octo.

Anno mundi. 6225. Anno xpi. 1024.

BEnedictus ipius nominis nonus papa vt quidam volūt benedicti octaui nepos. patria tusculanus. patre alberico. Hūc romani tanq; hominez ignauū t nullius preciꝝ perosi e sede deiecūt. In cuiusq; locum sufficiunt Joannem sabinum episcopum. Siluestrū terciū appellantes. Quo post nouē t. xl. dies pulso. denuo benedictus restituitur. Is autem post mensem t die. xi. cum cerneret se iterum subiturū eadem discrimina. Joanni archidiacono sancte Joannis ad portā latinā qui postea Gregorius sextus appellatus est. pontificū munus libere cessit. vt (vt quidam affirmant) vendidit. Hanc obrem merito ab oīnibus bñdictus ipe accusatus est. t iudicio diuino damnatus. Constat ēm si mulacrū eius admodū monstruosum post mortem cuidam apparuisse. Interrogatūq; quid illa horrēda ymago pre se ferret. cum antea pontifex fuisset. quia iniquit in vita sine lege t ratione vixi. Jdeo volente deo t petro eius sedem oībus probris fedau. similacrū meū plus feritatis q; humanitatis in se habet. Nam cum annis decem mensibus quatuor. diebus nouem per interualla sedē petri occupasset. tandem moritur. Nec vacasse tum sedes dici potest cū pontificatum vendiderit. Scisma igitur. xiij. ecclesie cōfusione ac scandalo plenū fuit inter benedictum t alios.

Henricus ei⁹ nois secūdus impator anno dñi milesimo primo. vel vt alij volūt. anno incarnationis tercō supra millesimū. ottone mortuo germani electores pcesso tum tūc primū intentes henricū ducē bauarie cesarē declararūt. q̄ nō p̄ successionē ſ ab electorib⁹ p̄dict⁹ cesar ⁊ augusⁱ⁹ electus. impauit ānis. xxij. Uer ab hystoricis pſertim ytalicis henricus primⁿ appellat. vidimⁿ tñ ei⁹ scripta habēberge in qb⁹ se secūdū scribit. Gothfridⁿ quoq; viterbiensis eū henricū secūdū ⁊ post eū antonius florētinus cōis claudū filiū hezilonē vocāt. Hāc vocationem igit in sequētibus obseruabimⁿ. Cūaūt tradi videmⁿ suū in ytaliā aduentum p annos. xij. distulisse. Multa enī cū gallis plurima cū metēsibus bella gessit. unde pcliatis sibi animis q̄dam principum in regē regni inungit a willigiso magūtino archiepo sclauos tē dictos windos sibi tributarios fecit. Postea a b̄ndicto octauo impator augustusq; appellatus ē. dyademate ornatus. Qui prima expeditiōe sicut pia sic ⁊ felici in capuā ducēs sarracenos ibi sedētes. ytaliam lunāre cōpulit. Troiāq; vrbē i apulie finib⁹ dedītōes ab oppidanis oblatā acceptās. eū datis obsidibus romā ē reuersus. Fuit aūt xpianissimⁿ princeps ⁊ vir sanctissimus. cum kunegunda vxore vginitatem vt certe diuinā castitatē seruauit. Quor suasione ⁊ precū instantia stephanⁿ būgarie rex ⁊ sbiecti sibi ppli ad fidē xpi fuerūt conuersi. Sororē enī suā regi būgarox i vxorem collocauit. Ita aūt caste ac sancte cū vxore vixit vt vtercq; in morte miraculis claruerit. In vita enī nil ptermisere qō ad honorem dei ptineret. Nā ⁊ babenbergēsem fundarūt cpatū. Et diuus imperator multis p̄dijs dotauit ac ornamētis decorauit. Sedes q̄s epales hiltensheym (vbi a puero enutritus ⁊ litteris edoctus fuit) Madeburgā. Argentinā. Misnā. Merseburgā. q̄ barbarica immanitate adiacentiū sclauox vastate fuerāt restaurauit. Beneq; post multa bella in bohemia germania ytaliaq; strēnue gesta. Obijt ad annū salutis xpiane primū ⁊ vigesimū supra millesimū. magno de se relicto apud suos desiderio. Qui ⁊ post mortē etiā multis claruit miraculis.

Conradus secūdus origine sueuus siue vt ceteri volunt natione francus. ⁊ ex matre de primis francox regibus q̄ a Troia venerāt originem traxerat. defuncto henrico impatore anno salutis. M. xxj. ab electorib⁹ in germania cesar delegatur. Qui in henrici impatoris milicia ordines duxerat. Et suū in ytaliā aduentū annis ferme tribus distulit. Per q̄ tp̄s multi ytalie magnates ⁊ populi cōiuratione inita sese in libertatē asserere. Et declaratū cesarē eius aduentisset armis repellere cōstituerūt. Id cum intellexisset Conradus. neq; ēn in ytalia obscurū. venies in ytaliā copiosum duxit exercitū. Mediolanū ei⁹ venisset armis ē repulsus. ideo agro vastato mediolanū obsedit. Hō primⁿ inde motuq; se cōminatus q̄ pariter incēsum vrbē solo equaret. ſ dū in die pentecostes coloniēſ archiepus missaq; solēnia in xpiq; vrbi eccl̄a celebraret. p spūm vidit. cōradoq; dixit beatū ambrosiū germanis exeidiū. nisi abscederet cōminari. Itaq; conradus motus a mediolano castris. romā venies aurea a ioanne vigesimo corona ⁊ imperij titulis inter eudonē anglox ⁊ rudolphū burgūdionū reges ē ornatus. inde roma pfectus. pacatas post se linquens ytaliam in sclauos primo. postea in būgaros duxit. cōperssisq; illox moribus exercitū apud treueros metensesq; reducū distribuit in hibernia. Conradus vo impator apud treuecros cōstitutus cum Rudolphus burgūdionū rex suox seditionibus veratus fuit. Quāobrē Cōradi fidei ⁊ p̄tectio se cōmisit. regnū illi burgūdionū permisit. qō ab impatore in ,puinciā redactū. Et burgūdia postmodū longo tp̄e imperialis appellata ē. Rex aūt anglox filiā suā henrico cōradi impatoris filio in mrimoniū collocauit. Inde cōradus teutonicis cū romā venies p mare adriaticū rediēs distempantia aeris multos amisit principes reuersus infranciā in traiecto inferiori obiit. anno regni sui. xvij. impij vo. xiij. Fuit vir armis strēnus consilio prouidus. sapiens forensi prediti⁹ ⁊ ciuili. ⁊ in religione xpiana devotus.

Linea iperatox

Henricus secūdus kunegūdis

Conradus secūdus

Cometes Anno tercio henrici horribilis aspectu apparuit. flāmas huc atq; illuc dispergēs. Solis item eclipsis anno eius septimo facta. Lunaq; in sanguinem versa visa est. Et terremotus fuit magnus. Impu ⁊ facula ardens instar turris cum magno fragore ecclo decidit. Quibus malis confectus in ytalia maxime. ⁊ in toto ferme terrax orbe valida fames est subsecuta. paulocq; post in ytalia tanta pestis labozatū ē. vt plures mozi⁹ q̄ superstites babuerentur. quā calamitatē fons in lothoringia in sanguinem versus futuram indicauit.

Sexta etas mūdi

Genealogia diui heinrici imperatoris

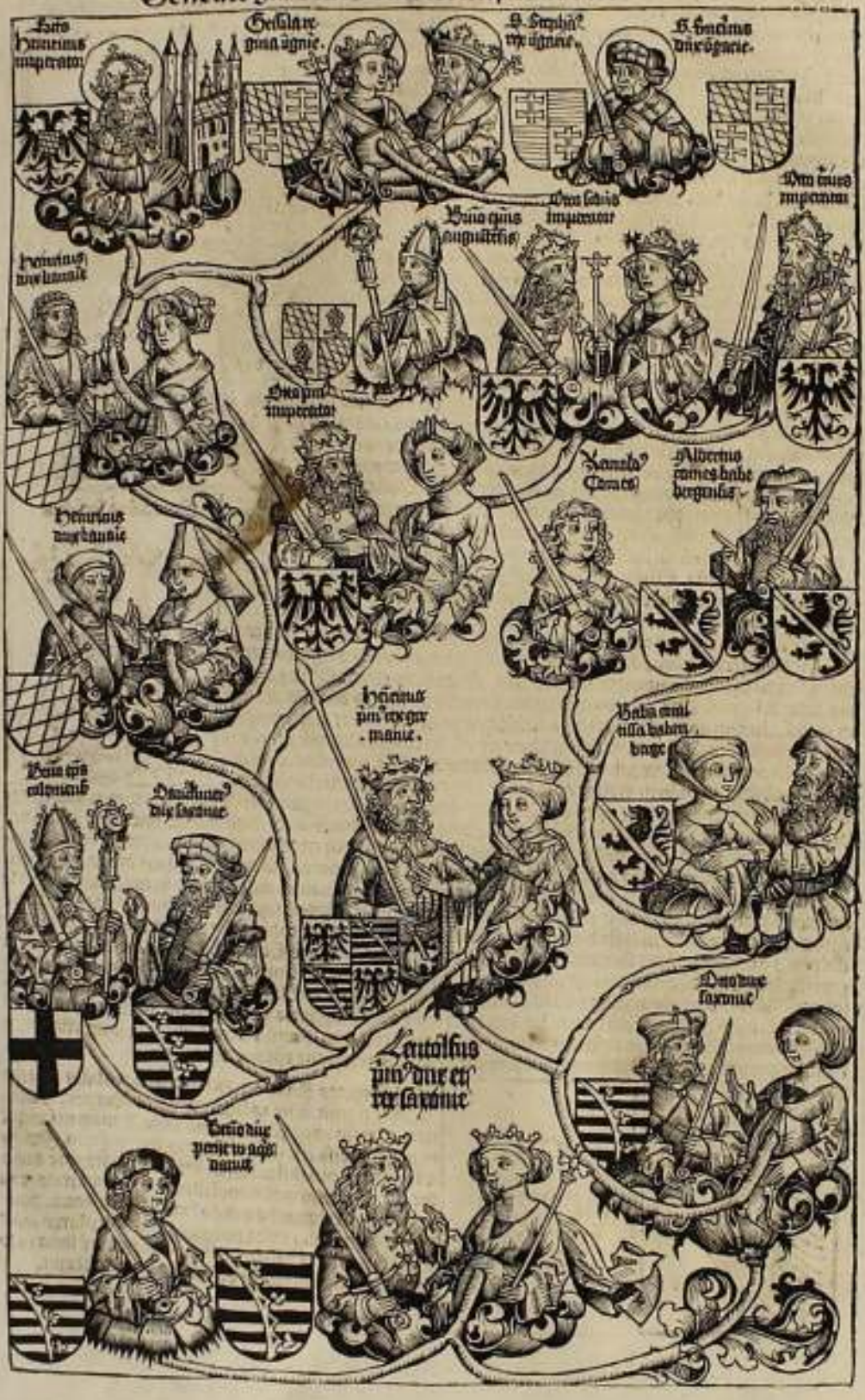

Glorioſi atq; ſanctiſſimi imperatoris henrici: Qui inter ceteros reges germanie cū ſua conthoralj diua kunegūdis ꝙgnie ſancta. vite ſanctitate oc ꝙmibus precellebat. Ob eius merita, arborē de eius genealogia. Iridem de maiorib⁹ kunegūdis impatricis poſuimus. Qui i morte miraculis multis claruerit. Arbor aūt ſignata. in qua radice luitolfus ſaxonie dux ponit deſcripte ꝓgenies pater. Et in ramis ei⁹ t frondibus ab eo deſcendentibus. Filj t nepotes vſq; ad henricuz ſanctum ponūtur. diſtincte deſcribit. Et a carolo magno origo vroris eius manifeſtatur.

Temporibus inuictiſſimi imperatoris caroli magni. qui nulla interpoſita mora i ſaxones ydolatras copias mouit. cū quibus ad plures annos bella geſſerat vicit. t fidem xpi ſuſcipere coegit. Inde illuſtriſſimus dux ſaxonie luitolfus nomine regimē prouincie ſuſcepit. Is romā petijt. corpuſq; ſancti vnno centu a ſummo pontifice obtinuit. Cuius filius natu maior bruno bella cū tonis geſſit t i mare baltheo petijt. Otto alter filius in ducatu ſaxonie ſucceſſit. Hic habuit filiū qui henricus būtis dicebat. Et filiā babam matrē alberti comitis babenbergēſis. De cui⁹ nomie idē mons babenberg dictus eſt. quem ob necem fratris ſui Conradi ludouicus imperator vt ꝓmiſſum eſt decollauerat. Et ludouico ſine filijs mortuo Conrad⁹ occiſi cōradi filius. in regno inſtituit. Mortuo quoq; ſine herede cōrado. primates henricū bauarie cozonauerūt. Is duxerat matbildē ſatē ꝙuerſatōis feminā. Ex qua genuit ottonem magnū t hen-

Genealogia ſancte kunegundis imperatricis:

ricum ducē baioarie. Otto magnus genuit ottonē ruffum q̄ otto secūdus genuit tercium. Heinricus dux baioarie genuit heinricū sanctū. Is begilo dictus q̄ ab incarnatione dñi. 995. obijt sepultus Ratispone in cenobio sancti hemerāni cū tali epigrāmate. Heinricus romani regis pī ⁊ defensio legi bauarie cultus pr⁹ est. hic dux heinricus sepultus. Fuerūt ei nati duo filij ⁊ filia vnica primus pius heinricus babenbergen⁹ is postea ip̄ator scōus bruno ep̄s augustēn. filia aūt geysila q̄ nupta stephano regi hūgarie regnū ad xp̄i fi dē duxerūt. Hui⁹ aūt heinricus ip̄ator vxorē vt sororē diligens. quā nūq̄ cognouit. Cū plem se nō habitu rū sciret, terrena in celestia cōmutans ep̄atum in honore sancti petri sitq̄ georgij ꝓstituit. pluraq̄ alia pie/ tatis opa. Is appropinquās morti. multitudo ingēs demonū magno strepitu aī cellā heremite sancti trā/ siens. heremita aperiēs fenestrā vltimū de societate interrogās. q̄s esset. Is rndit legio demonū sumus. q̄ ad mortē cesaris ꝓperamus. si in eo quid reperiemus. Ille adiurans diabolū vt rediret. q̄ reuertens ait. Nihil ꝓfecim⁹. bona eius ⁊ mala eius in statera posita. adustus ille laurētius ollā auream immensi ponderis at tulit. Et dū superasse videbamur illa ad bona ꝓiecta. pond⁹ excessit. ideo iratus aurē vnā olle ꝓfregi. Ap/ pellauit aūt calicē diabolus ollā quā imperator eccie mersburgensi in honorē diui Laurentij fieri fecerat. cui ob magnitudinē due aures merāt q̄ adhuc ꝓplo quotannis ostendit. Repertūq̄ ē imperatorem heinricum tūc ad dñm migrasse. Et vnā aurem calicis fuisse fractam. tercio ydus Julij.

Carolus quoq̄ magnus optime de romana ecclia meritus. ac solemni decreto a pontifice sumuo impa tor ꝓnūciatus tandē senio grauis ludouicū filiū aquitanie regē ⁊ imperij successorē reliquit. Ludou icus aūt cognomēto pius imperator inter ceteros filios. tres filios habuit. Carolū regem gallie. Alterū ludo uicū regem frācie. Terciū Sigifridū rhenī comitē palatinū. Is ex vxore sua machtildis tres filios ac filiā vnicā genuit. Theodericus primus ep̄atū metensem rexit. Alter adelberus canonicus metensis. Tercius palatinus rhenī heinricus nōie ꝓmicā baioarie sibi adūxit. Cui filia a deo data fuit oīm probitate ⁊ san ctimonia ornata. filia hec nobilis kunegūdis diuo heinrico imperatori mīrifice nūcta. cū eo in oīm castita te vsq̄ ad obitū vitā celebre degit. Verū instigante diabolo eā de nulite suspectā būit. ideo sup candentes vomeres. xv. passibus nudis pedibus eā incedere fecit. q̄ ascendente ait. Sicut me o dē ab heinrico ⁊ oi/ bus alijs intactā nouisti, ita me adiuua. Cui vox audita ē dicere. Virgo maria te ꝑ ignē liberabit. Totam/ q̄ candentē massam illesa peruit. Tandē cū post obitū mariti in monasterio a se fundato in bassia cū oīm sanctitate ac ꝓbitatibus diuinis ānis. xv. vixisset. migrauit ad dñm. sepulta deinde bamberge ad latus hein rici quā Innocēs q̄rt⁹ papa. p⁹ crebra miracula scātq̄ cetus aggregauit. Cui⁹ festū tercō marcij celebre bī

Cozeizantes per annum

Contigit tribus heinrici i/ peratoris mirabile pr⁹ in/ auditū. Cū in villa q̄dā saxonie in madeburgēsi dioceſi. vbi erat eccia sancti magni q̄dā sacerdos missam celebraret in vigilia nati uitatis dñi. decem ⁊ octo viri sil cū. xv. mulieribus ī cimiterio ec/ clesie vbi celebrabat. choreas du cendo alta voce cantarēt. sacerdo temq̄ ip̄m celebrātē impediebāt Mandat illis sacerdos. vt tace/ rent aut inde recederēt q̄ sacerdo tis verba terentes. desistere no luerunt. Is amaricatus imp̄ca to inquit. Placeat deo ⁊ sēto ma gno vt ita cantantes pmancatis vsq̄ ad ānū cozisantes. Et ita fa/ ctum ē vt toto illo anno sine inter missione aliqua. cozisando canta rēt. Mirabile dictu toto illo tēpo nec ros nec pluuia sup illos ceci/ dit. Sed nec lassitudo nec fames

willegisus ep̄s

illos affecit. nec vestimēta nec calciamēta eor toto illo tpe attrita sunt. Anno aūt reuoluto hezebert⁹ archiep̄s in cui⁹ dyoceſi hoc mirabile cōtigit ad locū venies a nodo quo sacerdos illos ligauerat. absolut atq̄ aī altare dicte ecclie reconcilia uit. filia ꝑsbyteri cū duob⁹ alijs ꝓtinus exanimata ē. ceteri cōtinuis trib⁹ noctibus ꝓximis dormierūt aliq̄ postea obierūt. Ceteri ꝑo pe nā suā membror tremore ꝓdiert. hoc scriptū reliquit vber/ tus qui fuit vnus ex eis.

Gisila regina

Willegisus archiep̄s magūtin⁹. Is ortū būlem hūs pīem q̄ curiū ⁊ bigas facere solebat. iō ī thalamo or nato grossis lr̄is scribi iussit. Cui⁹ ip̄e clauē sb diligēt i cu stodia suas itroire solus ꝓsuerat. Et legere scripturā. q̄ ta lis erat. willegise scole vī veneri. B appēdit ⁊ rotas ī pariete vt statū sue p auptat⁹ agn̄oscerent. unde rote in vexillo eccie mo guntine habētur. Is heinricū consecrauit.

Gisila vgo nobilissima sororꝫ heinrici ip̄ator⁹ stephano vngarie regi collocata. Cui⁹ opa rex ip̄e ⁊ ppli hūgarie integram xp̄i fidem accepere.

Reges hungarie

S. Stephanus

S. Emericus

S. Ladislaus

STephanus hungarie rex. filꝰ geyche. ex sarolth filia gyula natꝰ in ado/lescentia sua bellū ꝯ Lupan ducem fortē ⁊ potentem gloriosum gessit. ⁊ victoriā obtinuit. postꝙ regie celsitudinis coronā diuinitꝰ adeptus fuit. famo sum bellū ꝯ gyulā auūculū suū pegit. quē cepit ac cū vroze ⁊ filijs in hungari/am misit ⁊ regionē eiꝰ vltra siluā hungarie adiunxit. Accepta vō vroze geisila matrona sanctissima beinrici p̄dicti sororis adiuuāte alberto pragensi epō pri mus stephanꝰ rex vir eius. ⁊ posthmodū oēs regni populi ꝓuersi. ⁊ xpi se fidei subiugarūt. fuit cū innocētia. benignitate. religione. gr̄a. ac hospitalitate regina insignis. Post hec stephanꝰ rex deuicit ducē bulgaroꝝ opulentissimū. ex cuꝰ spoliis cenobiū in honore sci petri in ciuitate. q̄ vetus budavocat extruxit fecit. Cū vō oēs vicinas nationes subiugasset. coronam emerico tradere vo-lens vt diuino obsequio ac cōtemplationi vacare posset. Ꝟs tū morte p̄uentꝰ Stephanꝰ igit̄ exacerbatꝰ graui morbo correptꝰ. Tandē sanctitate ⁊ gr̄a ple/nus. tricesimoseptimo sui regno incarnationis dn̄ice. M. xxxviij. in die assum ptionis marie scōz ꝓsortio adiūgitur. Sepultꝰ in basilica albensi. quā in ho nore dei genitrīc cōstruxerat. vbi crebris claret miraculis cū sua coniugali.

EMericus hūgaroꝝ rex stephani regis et geisila vroze filꝰ. Cum plures habuit filios. Ille p̄ ceteris in primeuo adolescentie flore supra cōmunē hoim naturā. diuino munere sblimatus. iusticia prudētia. mansuetudine. mi/sericordia. largitate. humilitate. ⁊ patiētia armatus. fuitq; deo amabilis ⁊ ho minib⁹ honorabilis. Cui p̄ administratōnis ⁊ gubernādi regni solicitudinē cōmisit. hūs dux morte p̄uentus ꝑpria. raptus de medio. ne malicia mutaret intellectū. Et adhuc cū sponsa vroze sua vgo existens. migrauit ad dn̄m. Qui postea ꝑpter eius frequentia miracula. sanctus ab oīnibus extimatus est.

LAdislaus hungaroꝝ rex. fide catholicus pietate p̄cipuus. cōi ꝓsensu ad regni gubernacula electus. q̄si laus diuinitꝰ data pp̄lo interp̄tat. Ꝟs ob celestē coronā. regiā capiti suo nunq; imposuit. Suscepto regno fuit consola-tor afflictoꝝ. Releuator oppressoꝝ. pius p̄ orphanoꝝ. ⁊ ab incolis regni p̄ius rex appellabat. adauxit rempublicā hungarie. dalmaciā atq; croaciā adiunxit. Bella q̄s plura ꝯ cunos hūit. de q̄b⁹ mirabilē victoriā diuinitus obtinuit. Eō triumpq; dn̄s cunos. ⁊ rex cū triūpho in hūgariā redijt. Inuasit ⁊ rusciā q̄ regi fidelitatē pollicita sunt. Irruitq; in poloniā ⁊ bohemiā. de quibus cū gaudio ad ꝑpria remeauit. Post hec in prochia castri bihoz inter flumē kewres in ve natione sua inuenit locū. vbi angelico āmonitu mōsterū in honore v̄ginis ma rie (quē locū warad nōiauit) cōstruere fecit. sctitate tandē ac vtutib⁹ plenꝰ mi-grauit ad ꝓsortia angeloꝝ. anno regni sui. xx. sepulꝰ waradini. āno dn̄i. M. xcv. tercio kal̄. Augusti.

S. Robertus rex

RObertꝰ rex frācie ea tēpestate. nō minꝰ pians. quā regalē vitā ducebat. Nā ⁊ uerecunda ⁊ scitate oēs reges xp̄ianos anteibat. vt disputationib⁹ nulli secūdus haberet. quē merito laudamus. Cuiꝰ preterea tanta fuit religio. vt q̄ncūq; sibi p occupatio/nes bellicas iuceret. horas canonicas vna cū sacerdotibus caneret. Hac aūt pie tate ꝑ meritū ferūt. vt cū oppidū q̄ddam ex hostib⁹ obsideret. neq; horas suas intermitteret. menia hostiū diuinitꝰ corruerāt. statimq; inuentibus suis oppi dū caperet. Et cū pontifex essꝫ musicus ferūt eū sc̄ēmā Sanctis pūs assit no bis gr̄a cōposuisse ⁊ alia.

EAlbertꝰ q̄s epūs carnoten̄. ympnū chorꝰ noue hierlm fecit ⁊ sole iusticie ⁊ sturps esse. Ꝟs a btā v̄gine lacte eius recreatus ē in sua infirmitate.

Udo episcopus

HEribertus item archiepūs colonien̄. vtutibus ⁊ sanctitate claruit.

HEbbardus p̄cipuus venet⁹ pannoniē epūs vir vtiq; bonꝰ atq; doctissimus hisdē tpib⁹ martyriū ab hostib⁹ xp̄iane religiōis eq̄ssimo ꝑtulit alo. Eū capientes incredulī ad currū ligauerūt. ⁊ in mōte altissimo educentes p̄cipitem dederunt. ⁊ turpiter laceratum interfecerūt.

UDo archiepūs madeburgēn̄. Ꝟs in eadē vrbe scolaꝛ̄ indoctꝰ obtusi inge/nij. iplorās auxiliū regie celi. q̄ ei pollicebat sapiam ⁊ epatū. ⁊ cū vacꝰ cuasisset. metropolitanꝰ postea efficit. immemor ꝑpie salutis voluptati idulgēs bona ecclie neglexit. ꝯ oib⁹ odiosus. Inde i valle lilioꝝ abbatissam ordis ci-sterciēn̄. ad libitū hūit. i nocte vox itonuit. Cessa de Iudo. q̄ lusith sat̄. Udo. q̄ in delictis pseuerās. Tādē frideric⁹ canonic⁹ eiusdē ecclie nocte i choro sancti mauricij videbat turbā scōz. ⁊ vdonē pena capitis dānatūq; pugil decollauit. q̄ de latē abbatisse adduct⁹ fuit. ⁊ a v̄gie maria cōrā filio accusatus. ac sic infeli ci fine pijt. bꝰ hozrēdi ꝑdicti mēoriā. cruoz ifelicē vdonis i marmore cādido oīnat ad terroē aliōz epōz.

HEngerꝰ q̄s abbas lobien̄. Et albo abbas cenobij floriacen̄ tū claruerūt. scūs q̄s mederic⁹ abbas edo/uens ac emotus epūs leodien̄ sapia ac scia claꝛ̄. Selr rogeriꝰ epūs belnacen̄ oīm virtute preclarus.

Lunea summoꝝ pontificū
Siluester tercius

Gregorius sextus

Clemens secundus

Damasus secūdus

Leo quintus

Siluester eius nomīs tercꝰ papa.pīa romanꝰ.pīe laurētio.in locū pulsi bñdicti surrogatus. nō diu in pōtificatu mānsit. Nono cī ⁊ q̄dragesimo die factione suoꝝ bñdictus restituit. Cū ergo iniuste occupatā aplicam sedem diebus,vnde q̄nquagesimo tenuit. bñdictus nonꝰ in reddita sibi sede in vno mēse.diebusq; vno supra vigesimū pmanens.eā Joanni archidiacono pīno suo vel vendidit vel pmisit kalēdis maīs.q̄ gregorius sextus appellatus. eo eīm tum pontificatus deuenerat.vt q̄ plus largitione ⁊ ambitione.non sctitate vite ⁊ doctrina valeret. Is tantūmo dignitatis gradū bonis oppīssis ⁊ reiect obtineret.quē mortē vtinā nō retinuissent nra tpa. Hic cū primū sabinꝰ cardinalis nō a collegio ꝙ largitōe pontifex creatus.quo pulso bñdictꝰ denuo restituitur.tumultuāte vrbe ⁊ nūc vnū.nunc aliū appetente. Cū pplus recto caruit ⁊ malos plures q̄z bonos faceret.

Anno mundi.6233. Anno xpi.1034.

Gregorius sextꝰ papa.sancti Joannis ad portā latinā archidiaconꝰ.vl'vt alq; scribūt archicanonicꝰ.pōtificatus a bñdicto(vt dixim⁹)acceptꝰ. has ob res heinricus tercius sibi nūciata.iniq; vt debuit alo ferens.copias in ytaliam ducēdas ad diem pfuenire iusserat.in ytalā cū magno exercitu venies romeq; turbatā rem eccliasticam cōponere ē annisus.pīnibus itaq; nō rome solum ꝙ vicinaꝝ q̄s ytalie ptū ac ordinū q̄rūcūq; religiosis ex more cōuocatis.Synodus celebrata ē.in q̄ bñdictꝰ nonus.siluester tercius.⁊ gregoriꝰ sunt dānati.Cūq; tanq; tria teterrima monstra abdicare se magistratu coegisset.Synde gerū babenbergēsem epm cui Clementi secūdo fuit appellatio.pōtificē creat. Gilbertꝰ tñ historiaꝝ scriptor affirmat Gregoriū bene de ecclesia dei meritum esse ad sedem apostolicam labefactatam sua magnitudine breui restituerit cuꝝ latrones quoꝝ sentcis pegrini ad vrbem religionis causa accedentes necabāntur.e medio sustulit.ideo a perniciosis hoibus homicidam ⁊ sanguinis būani appetentissimū habitū idq; a cardinalibꝰ pdicari solitum. Mortuum gregoriū in ea egritudine qua postea moritur. cardinales vocatos verbis castigat. q̄ id qō iuste fecisset liuore reprehēderēt. Inquit cū mortuus fuero corpꝰ aī fores ecclesie sistite vectibus obseratas fecere mādata atq; porte coborto graui vento aperte sunt.⁊ corpus oīm admiratione introlatuꝝ magne sanctitatis opinione.q̄ in pōtificatū sedit ānis duobꝰ.mēsibꝰ.vij.durante scismate.

Clemēs eius nomīs secūdus babēbergēsis epūs antea syndegerus vocatus pontifex creatur heinrico tercio cesare annuente.vel impante.in synodo ad hoc collecta.ab eoq; heinricus augustꝰ impatoriq; titulis pīte synodo ē ornatꝰ. Traditur vo multi huc clementē romanos ne i errores superioribꝰ silēs inciderēt.iureiurādo adactos a pōtificū electoribꝰ phibuisse.nisi iussu impatoris id facere cogerētur.fecit id impator cū videbat eo licentie factiosum quēq; ⁊ potētē q̄nis ignobilē deuenisse.vt corruptis suffragiis tātā dignitatē cō sequit. Interim heinricus capuā vsq; placꝰ postq; satis pruncā composuerat.romā ⁊ inde in germaniā ē reuersus. Cui dū heinricus germaniā attigerat cū clemēs pōtificatꝰ fuit āno nono obijt veneno.vt aliq dicūt absumptus.

Damasus secūdus natione bauarꝰ cognomēto bagnarꝰ pōtificatus post clemētē init. Is aī stephanꝰ vocatus.q̄ stephani cura clemētē ferūt infectū.qō ea rōne aliq creditur.q; illico post clementis mortē pōtificatum p vim occupat.damasus aut tantūmō tres ⁊ xx. dies vixit. Adeo eīm inoleuerat hic mos.vt iam cuiq; ambitioso liceret petri sedem inuadere. Sed obstitit deꝰ vindex.vt is ceteris exemplo esset.

Leo nonus natione alemānus. Anno dñi.M.xlix.pontificatū hac rōne init. Nam vacante sede romani priusq; de noui principis creatione q̄q; intentaret.heinricū impatorē in saxoniā agentē adierunt.pontificem ab eo de mala cōsuetudine petunt.Cuiq; rex illis satisfacere cupiēs nullū theutonice gentis platum ad suę volūtatis assensum inducere posset.ad germanos seuertit puricitq; pcibus brunonē epm tullensem virū simplicem. Cui p verecundiam in pōtificali habitu romā petenti abbas cluniacēsis ⁊ ydebrandus monachꝰ saona etrusca vrbe oriūdus forte obuiauerūt.vsq; adeo aūt dictoꝝ religiosoꝝ suasio valuit.vt episcopus periculis apostasie euitare cupiēs.papalia deposuerit ornamenta.reduxerūt illū romā peregrini habitu incedētē. Tandē die sexti mensis ab inchoata vacatione vltima.in leonem nonū romanū pontificem canonice est assumptus. Fuit autem vir pietate innocentia benignitate gratia hospitalitate adeo insignis.vt eius domꝰ peregrinis ⁊ pauperibus semp patuerit. Et leprosi ante fores inuentum in lecto suo collocari precepit. Is mane quesitus nusq; repertus xpm pauperis loco recubuisse creditum fuit. Mortuus autem fuit pontificatus anno quinto mense.2.die.6.

Linea imperatorum
Heinricus tercius

HEinricus eius nonus tercius. Conradi predicti filius, siue vt alijs placet gener. quē electores successorē tulerūt. anno dñi. M. xl. impauit annis decem ⁊ septē. Is genitori suo nō dissimilis in ⁊utibus. immo pcelsior phibetur. accepta vxore pē viuente filiā regis anglorū pulcerrimā. q̄ de adulterio falso accusata. eā puer quē er anglia adduxerat ꝑ delatōnem gigantee molis se opposuerat i duello (diuino fret⁹ auxilio) defendit. sucalso poplite. victoria potitus. Uxore inde repudiū ꝓsensit. ⁊ in habitu religioso vitā finiuit. Inde nobilissimi ducis pictauiēsis Guilhelmi sororē agnetē duxit vxorē. Et apud ingelheim regio more nuptias celebrans oēs histriones mimos ⁊ ioculatores iussit expelli. Atq; ota q̄ illis more principū in vestibus equis ⁊ pecunia danda erāt pauperibus dedit. Fuit aūt natura admodū iocūdus. hominib⁹ affabilis oīnibus humilis. hostibus terribilis. pauperibus pius ⁊ largus. heinricus autem primo electionis sue anno in oldericū regē bohemoꝝ hostiles alos ꝑ se ferente ducens. ideo re infecta in germaniā se recepit. q̄ pares bohemoꝝ germanorūq; copias. pares quoq; ꝓioꝝ cuētus habere vidit. Sꝫ eo q̄ secutus ē anno. cū maiore paratoq; exercitu cūdē aggressus oldericū regem ꝓlio superauit. Cū captoq; ⁊ p federa liberato egit. vt bohemi quotannis romano principi tributa soluere tenerētur. Diffidebāt eo tpe būgari. ⁊ magnis cōmissis prelijs. pars petro regi suo minor numero. ꝑ dignitate melioꝝ fauebat. maior alta aduersabatur. Eūq; fine he habuerūt cōtentiones. vt pulso per arma petro ⁊ alboino q̄dam in regem assumpto diffidiaq; nihilomin⁹ ⁊ certamina inter principes ⁊ populos cōtinuarēt. Confugerat vere ad cesarem petrus. Et sue vngaroꝝ saluti opem supplex orauerat. Quare ingressus vngariā cū exercitu heinricus. alboino fugato. petroq; restituto. regni illius contentiones motusq; sedauit. Rome interim inaudita alias i pōtificatu diffidia inchoauerāt. Cū magno igit⁹ comitatu ad cōponēdam pacē romā venit. vbi synodo cōgregata bīdictū. 9. siluestrū. 3. ⁊ gregoriū. 6. pōtificatu se abdicare coegit. ⁊ syndegez epm bambergenſ. qui clemens secūdus dictus ē creauit pontifice. vt ꝓmissum ē. a q̄ etiā coronā imperij accepit. quo facto romanos in verba sua iurare cōpulit. vt de cetero pontificū electioni. se nequaq; interfuturos nisi de mandato imperatoris id facere cogerent. inde capuā ꝓficiscēs multos milites secū aduexit. qui sarracenis regioni infestis resisterent. atq; inde in germaniā regressus. constantiensi synodo affuit. vbi oīnibus veniam roganti bus indulsit. ac pacē in sueuia ac alijs principijs regia censura confirmauit. Tandē languore defaticēs obyt. filiū ꝓius regem constituens. Sepultus Spyre.

VIncentius gallus ⁊ martinus cū gottefrido viterbiensi historiaꝝ scriptores. de hui⁹ heinrici ortu miraculoso. diuinaq; ꝓmotione historiā admiratione dignā cōposuere. Conradus eīm imperator secundus nulli violatoꝝ pacis parcens. Hūc hac occasione motus. Leupoldus comes violatoꝝ pacis verens ab imperatore occidi. in siluā remotissimā fugit. ibi cū vxore sua in tugurio paruo latitabat. Contigit imperatore a venatione sua fortuito casu illuc diuertisse. ac ibi pnoctasse qua nocte vxor comitis masculus pepit. Quo vagiente vox de celo ait. O ipator infans iste. erit tibi gener ⁊ heres. Qua voce trina vice audita ipator diluculo surgens. repertis suis famulis duobus. ꝑcepit vt infantē occiderent. qui hūana misericordia moti. sup arborē posuerūt. regi cor leporis ꝑ corde pueri adduxūt. Dux ꝓteriens eu repiens ali tulit. ⁊ in filiuꝫ adoptauit. Longo post impator in romo ducis cernēs hūc adolescentē habēs eius suspectū. ne is sit quem occidi iusserat. In equestre assumit. ꝑcipiens vt lras regine deferat in q̄bus ꝑcipiebat regine vt vilis litteris illico cū occidi faciat. Is rem ignorans in romo sacerdotis descensu q̄ tozmienti lras subripuit. ac apertuit hijs horrendis vilis. alia scripta apposuit. Cū videris hūc o regina cōfestim ei filiā nr̄am dare velis. vt diligis vitam tuam. Qui cum hijs abiens ei filia regis tradita fuit. Sic rota fortune rem variasse dicitur. Ille autem locus nemoꝝ vbi creatus fuit in silua nigra. burfauta vocatur. vbi nobile cenobiū mōachoꝝ extructum fuit. Cum hec vera esse ponūtur mirabilis ꝓfecto deus in oīnibus operibus suis.

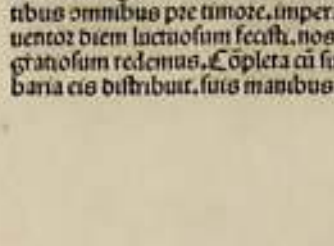

FIgnea trabes mire magnitudinis in celo visa ē inter australē ⁊ orientalem plagā currēs super solem ad occasum vergēs sup terrā cecidit

DEinricus hic nobilis imperator. Cū in die pētecostes in germania apud magūnā id festum solenniter perageret ⁊ paulo ante missam loca tuita imperatorum solum parārentur diabolo incitante inter famulos archiepiscopi maguntini ⁊ abbatis fuldensis cenobij orta dissensio quis cominus eoꝝ iuxta imperatorem ꝓius sedere deberet. Cum hic abbas tāte potentie fuit. vt multa milia armatoꝝ imperatori mittere posset. habens priuilegium vt ad dexteram imperatoris sederet. post varia verba ventum est ad pugnam. atq; furore theutonico omnia cōmiscente ecclesie pauimentum sanguine repletur. Uerum episcopis ⁊ alijs cōuocatis omnibus. vnitas inter eos reformata. templum purgatum. missa cū multa deuotione celebrata. Sed cum ad illum versum sequentie ventum est hunc diem gloriosum fecit. vox ab aere lapsa est dicens. hunc diem bellicosum ego feci. quo audito rigentibus omnibus pre timore. imperator diligenter intendens leticiam diaboli. Tu inquit omnis malicie inuentor diem luctuosum fecisti. nos per dei gratiam qui illum gratiosum fecit. pauperibus ⁊ indigentibus gratiosum reddemus. Cōpleta cū summa deuotione missa. vocans egenis ⁊ pauperibus omnia preciosa ac baria eis distribuit. suis manibus illis seruiēs.

Malefica quedā augurratrix. in anglia fuit quā mortuā dēmones horribiliter extraxerūt. dū clerici psallerent Et imponētes sup equū terribilē p aera rapuūt. Clamores quoq; terribiles (vt ferūt) p ḡtuor ferme miliaria audiebāt.

Empore quoq; henrici tercij impatoris ecclia gloriose resurrectionis in hierusalem. q̄ ab arabibus destructa fuerat. a fidelibus reedificata fuit. Postq; ei egipcij orū potentia contra persas invalescere cepit. añ thurcorum aduentū ab egipto in anthiochiā regiones vniuersas occuparūt. Urbs quoq; sancta cū adiacente regiōe in eoz venit potestatem. Inde p̄fectus caliphe cūctis impietate plenus deo t hominib⁹ odibilis. inter cetera nephanda ecclīam dominice resurrectionis (que per venerabilem virū maximū eiusdē loci epm̄ papiente constantino magno augusto edificata fuerat. postea per modestum tempe beraclij impatoris instaurata) fundatus deūi mandauit. Berita e autē āno ab incarnatione dñi. M. xviij. quo tempe ei p̄fuit vir sincerus heresius nomine eiusdem tyranni auūculus. mīs eius frater. Inde cōdito fidelū ex voloze mehsimo t plurib⁹ augurijs in peius se vtit. Exempto rebus humanis p̄scripto tyranno. filius eius dabermitius ex petitione cōstantinopolitam agere cepit. reedificandi potestatē fidelib⁹ concessit. Cum autem vires xp̄ianoz in hierosolima p instauratione non sufficientes esset habita petitione ad imperatorem constantinopolitanum. Is de p̄prio fisco sumptus necessarios ministrari p̄cepit. Eāq; vt nūc est ecclīam sancte resurrectionis anno ab incarnatione dñi. M. xlviij. miro ardore reedificarūt.

Lapanus astronom⁹

Hugo abbas

Theobaldus

Guido musicus

Lanfrancus

Hermānus cōtractus

Lapanus astronomus celeberrimus doctor. t maxim⁹ astronomus. Hac tempestate in p̄cio exīs. nonnulla accuratissime scribit. atq; errorem aliq̄tulus. in ptolomei magni astronom. calculatione adiuuenit. videlicet quo ad lune t stellaz motū. ac etiam in nonnullis alijs. Hunc tamē p̄claruū virū excusatum habet. cū hoc ei nō puenerit. ob ingenij defectum. vez ob penuriā temp⁹. maxime quo ad motum octaue spere ad quē longū tēp⁹ requiritur. cuius theorica ac computus laude digna sunt

Guido quidam celeberrimi nominis musicus. patria etruscus ex ciuitate arretio natus. Et ipse per hoc tempus plurimū claruit. t canendi modus in sacris videlicet per flexuras t digitoz notas diminerādo melius tulum reddidit. ac regulas tradidit.

Hugo cluniacensis abbas homo sanc⁹ (p̄ter doctrinam) genere. pietate religione. clementia atq; insignis. per hoc tempus in odilonis abbatis loco substitutus nonnulla perscripsit ex editione t laude digna.

Lanfrancus natione papiensis. doctor quidē eximius. t anshelmi egregij doctoris p̄ceptor. Hijsdem tpibus in gallijs insignissim⁹ fuit. q̄ cū apud parisius legendo. scribēdo. disputādo clarissim⁹ haberet. tacto diuino spiritu scol'a brenūciauit. t ad p̄pria remeauit. vbi rebus suis pauperibus erogatis maxima cum būilitate q̄ ad virū soli deo tanq; verus xp̄i fu⁹ militauit. q̄ postea ex abbate cadom. fact⁹ archiepc̄s cātuarien. pleraq; bona in eccl̄ijs anglie fecit. Hic p̄ ceteris libz insigne nobile Scantillarē ō berengarij errores cōposuit. t alia p̄clara edidit.

Theobaldus etiā nobilis frācus vir religiosus hisdē ḡs tpibus apud viennos t doctrina t vite scitate multo ī p̄cio fuit. ac quedam composuit.

Hermān⁹ p̄terea doctus t ip̄e religiosus p̄cia alemān⁹ ingenij p̄stantissimi vir hac etiā tēpestate cū i diuinis exercitatissim⁹ esset. multos q̄dem t egregios composuit hymnos. atq; in honorē p̄ginis marie nōnullas celebrescq; cōposuit. inter ḡs Salue regina p̄cipua habet. Sed de q̄dratura circuli milta t doctē t accute descripsit. ac quedam alia.

Corpus gigantis. ea tempestate pallantis Euandri filij. in ḡdam sepulcro repertū ē. ad cui⁹ caput lucerna accensa inuenta ē. Cui⁹ sepulcri epigrāma erat. filius euandri pallas quez lancea turni. militis occidit morte fuo iacet hic. hos versus tūc nō editos arbitrātur. quāuis carmentis lras latinas inuenisse dicatur. ⁊ ab ennio vel alio poeta antiq̄. habebat id cadauer in medio pectoris vulnus. Cui⁹ hiat⁹ quatuor pedibus ⁊ semis mensurat⁹ ē. lucerna aūt ardens inuenta nullius liq̄ris aspergine aut flatus violentie extingui poterat. Sed q̄dā sp̄iritoris ingenij subtus flāmam stilo soramē fecat. Quo facto morvt aer sbintra uit ignis euanuit. Corpus aūt tante vastitat⁹ erat. vt muro applicatū altitudinē menūvinceret. Sed diebꝰ ꝓcedentibus stillicidijs infusum. cōem mortaliū corruptione agnouit. soluta cute neruisq̄ fluentibus.

Berengarius

Berengarius doctor natione turonenꝭ andegauenꝭ archidiacon⁹ ꝑ hec tēpora cui⁹ diu sanctitate ⁊ doctrina insignis ⁊ clarus fuisset. ob doctrine sue amplitudinē primo cōfusus in eucharistie sacro turpiter errauit. et multos alios tpo suo errore infecit. Sed diuina postea illustratus gratia errorē suū publico cōcilio vercellis habito emēdauit. vt in decretis hī de cōse. di. 2. c. ego berengari⁹ Emendacionez facta. statim sophistice discipline studio omisso. primo oīa pauperibus erogauit. factusq̄ pauperimus labore manuū suaꝝ quoad vixit viuere voluit. ⁊ vniuersum vite sue tempus sanctissime contriuit.

Concilio vercellense

Concilū ḡs vercellense seq̄ntibus annis in vercellaꝝ ytalie vrbe leonis pōtificis iussu cōtra istū berengariū ⁊ eius errorem celebrat⁹ in q̄ quidē concilio idē berēgarius andegauensis archidiacon⁹ cuiusdā ecclīastici erroris auctor damnat⁹ fuit. Et postmodū (vt dictū ē) illustratus optime vixit.

Ordo vallis vmbrose.

Circa idem tēpus anno dñi. M. xl. claruit. b. iohes fundator ⁊ istitutor ordinis vallis vmbrose. sb regula militantis bti bñdicti. cū q̄busdā ꝓstitutō nibus eoꝝ supadditis. Et in habitu griseo. que religio multa monasteria in tuscia ⁊ longobardia superiori habet. Hic itaq̄ gloriosus sanctus de ciuitate florētie oriundus pie gualberto milite florētino natus. hac de causa. vt ex eius habetur hystoria ad religionē se contulit. Cū inimicicias aduersus finitimos gereret q̄ fratrē suū obtrūcauerat. Die quadā ex agro florentiā rediens armatoꝝ multoꝝ manu stipatus. oportuit in cū q̄ fratrē interfecerat nō ꝓcul a monasterio diui miniati in mōtanis incidit. Qui cū se cruamentū videret. nec salut⁹ spes sibi ꝓponeret. Ad huius ioannis gualberti pedes humiliter p̄cidit. suplex p ibm xp̄um crucifixū cancellatis manibus ad pectus. petens sibi veniaz dari. ⁊ fraterne cedis culpam ignosci. q̄bus p̄abus cōmotus ioannes oīne illud gō suscep̄erat odiū. de fratris nece statim ifremuit. ⁊ culpā oēm codonauit. At cū vltra ꝓgredius ecclesiam diui miniati occurrentē intrauit. ⁊ an crucifixi effigiē cōsteriss̄et. ⁊ oīne crimē remisisset. Illico cūctis circumstantibus crucifixus ymago motu capitis illud cōprobasse visa ē. q̄ ob eius reuerentiā capitali inimico pepercisset. Adhuc erux illa ꝓ iudicio tanti miraculi in ecclīa miniatis ꝓpe florentiā in monte eiusdē veneratione vsq̄ in hoc tp̄s demonstrat̄. vbi olim fuit monasteriū nigroꝝ monachoꝝ. nūc aūt albo⁹ id ē montis oliueti. Talis igit miraculi monumento vir sanct⁹ ꝓmot⁹. statim se religioni cōtulit. ⁊ vt heremita in eā appenninū ptem q̄ vallis vmbrosa dī secessit. vbi ⁊ vite sanctitate dei summi in se

S. Ioannes gualbertus monachus

gr̄am maiorē exp̄tus ē. atq̄ ita ꝓmus monachus deuotissim⁹ illius sacri ordis vallis vmbrose illis in locis templū posuit. a quo postea multa alia loca nomē ⁊ origine duxere. Hec q̄dē religio postea viris sanctitate ⁊ scia clarissimis floruit. Ioannes aūt fact⁹ religiosus iciunijs ⁊ abstinētia esce ⁊ potus ac vigilijs carnes domare cepit. ⁊ ocium vitare. ⁊ orationibus ⁊ p̄cibus operibus insistebat. deinde i miraculis fuit copiosus. languidos sanitati restituit. Tandem beatus pater senio cōfectus infirmatus congregauit oīes abbates varijs ex locis p̄nūciās suū exitum hortatus omnes ad obseruantiā regule ⁊ vnitatem. ⁊ dilectionē fraternā sumpt⁹ deuote sacramētis spūm celo reddidit. Anno incarnatōnis. M. lxxiij. quarto yd⁹ iulij celestia petens miraculis plurimis clarus. quā ob causam paulo post gregorius huius nominis septimus pontifex eum in numero sanctoꝝ retulit. Sepultus autem fuit post obitum tercia die i ecclesia monasterij de pasignano. post cui⁹ transitum deus omnipotens multa per eum miracula fecit.

Vlma insignis vrbs sueuie. ad vlteriorem danubij ripam sita. qui fluuius ex hilaro t blauo flumini/
bus in eo loco exoneratur. indeq; nauigabilis redditur. vt Sueuia. bauoaria. austria. t pānonia. ob
nauigia danubij non parua sentiant comoda. Cum vo hec inclita vrbs in fundatione imperij inter villas
quatuor ponatur. ne ab exteris sine ornatu ac muro esse censeatur. Cum galli ingentes ciuitates velut pa
risius t thuronem villas nominabant. Ipsa vo vlma tū muris fossatis ac menijs atq; publicis ac priuatis
edibus pomata exstat. Et nobilibus familijs a tpibus caroli magni impatoris aucta sit. ideo in eius lau
dem ac descriptionem vrbis metra heroico reducta carmiñ e edita sunt.

Vlma deus sueuie: qua primo ab origine ducat
Principium: nullis sat certum annalibus extat
At q; t antiqua t prestignis sit: probat ipsum
Nomen: quod lacio desumptum est fonte. q; apta
Ulmetis plena posita est vligine terra
Marcq; vbi defoditur circū vrbem: glarea crassis
Arbonibus tellus abilis reperitur: t inde
Barbare spreta: nomen capit vlma latinum:
Urbs libertina est. romani subdita diuo
Imperio regis: villis ex quatuor vna:
Non quia villa fuit. sed quondam forte reuicta et
Vi belli vastata. iterum constructa carebat
Temporibus certis muris. firmissima tam nunc
Ipsis: contiguo bos a parte danubius alueo
Preffluit: hic sapido repletus pisce: breui illum
Per mediam labens vrbem cursu blauius intrat
Preterea cincta est fossatis ipa profundis
Turribus excelsis. domibusq; impleta decoris

Affluit ꝛ plurī populo. q̄ multa per orbem
Oppida: que septi spacio perlacteus extāt
Pulcras inter habet structuras grāde laborē ꝛ
Arte atq; expensis opus ecclesiam genitrici
Sacram diuine: cui vix equabilis orbe est
Ampla quidem valde: grandis quoq; molis in aleū
Sustentat laquearia magna: caparq; frequētis
Turbe multa imbi festiuo milia sole
Conueniunt: hic magna dei veneratio crebro est.
Quo sol eois exurgens montibus ignes
Spargit: vix templum parochos continet vnum
Ulma senatores prudentes obtinet: illi
Publica sagaci disponūt cōmoda sceptro.
Unde breui creuit: locuples ex paupere serua
Facta hera: q̄ multas iā opulentas censibus vrbes
Perpetuis superat: comitatus tris fere cū omni
Appendice suo rennet prompto ere coemptos
Unam inter plures: non paruo deniq; fructu
Mercem agitat: panno lino lanaq; parato
Uescanicā hunc aliqui vocitant tractatā frequentat
Negociū variū est: holm hinc pars maxima sese.
Hic nutrit: pereunt multi ditantur in ipso
Sunt alie laudes vlme quas promere cunctas
Mentio materie prohibet breuiata valete

ΤΕΛΟϚ · ΜΟΝΟΡΟΛΟΥ · ΑΠΟΥΡΑΜΜΑΤΟϚ·

Victor secūdus papa gebhardus antea vocat⁹. eccle eystetēn(q̄ olim aurea ta dicebat)epūs in ordine decimusseptim⁹. nationealeman⁹ ex bauaria pō tificalem dignitate post leonē adeptus. magis heinrici gr̄a. q̄quā aliq̄ scribāt li/ beris suffragijs. Verebat ēm clerus pplusq̄ roman⁹ heinrici potentiā. victores igit̄ lpponūt legato Hldebrando ad heinricū ob eā rem misso. q̄ oīa ex sententia romani cleri/imperatorisq̄ pfecat. at victor in sede oīm ꝓsensu cōfirmatus. magnā synodū abnuēte imperatore florētie būit. In q̄ quidē multos epōs. tū symonie. tū fornicationis causa epātu ꝓuauit. clerūq̄ admonuit q̄d maxime ad se ptineret. p posita pena his q̄ leges canonicas trāsgrederēt. Sūt q̄ scribāt victorē ad heinri cū ꝓfectū. magnificentissimeq̄ ab eo habitū. aliq̄ vo yldebrandū eo ꝓfectū putant Is ēm heinricū imperatorē. ne aliq̄ a se peteret iniusta conniscere cupiēs yldebran/ dum Hdiaconē ad illū misit. q̄ opportune cuz accidit vt imperator graui quo obijt morbo implicat⁹ heinricū filiū romanor̄ regē ac cesarē diceret. Victor aūt pontifex pontificatus sui anno secūdo. mēse tercio. die quartodecimo mortuus. vacat tū sedes dies. xi.

Stephanus non⁹ papa fridericus antea vocatus. natione lotharingus cas/ sinensis abbas. victori defuncto in stephani nonū pontificē canonice ē ere atus. pontificatū adeptus statim curauit. vt mediolanensis eccla q̄ a romana du centis fere annis insolenniter se subtraxerat. Inter alias eāmatiozem supiozemq̄ recognouit. Is pontifex oēm fere ytaliaz atq̄ burgundiam labe symoniaca inq̄ natā intelligens. yldebrandū archidiaconē ipis purgandis reformādisq̄ prouin cijs legatum misit. Qui eo munere sicut ⁊ ceteris diligenter atq̄ feliciter vsus. cū aūt ꝓcalijs florētie ꝓuocare cepisset ad octauū mensem. octauūq̄ piter diem defun ctus est. Florentie quoq̄ in cathedrali ecclesia honorifice sepelitur.

Benedictus decimus natione campan⁹. qui prim⁹ nūcaus dicebat. duz vi/ xerequepontificā/Stephano in florentia celebrate erāt. cū romani potentio res oppida ⁊ castella in vrbis terrā possidētes capitaneos nūc appellabāt. ponti/ ficē ex factione sua creare ꝓstituerunt. prim⁹ ēm oīm gregorius de tusculano ex gē te patricia roman⁹ muntiū velitrensem epūm inuitis ac reclamātibus cardinalibus ⁊ clericis qui rome tunc erant. in romanū pontificē acclamari ac haberi obtinuit. quē benedictū voluit appellari. Per id vo tēpis agnes tercij heinrici imperatoris relicta filij regis adolescētis regni curā administrationemq̄ gerebat. Hūtio igi tur velitrense in romanū pontificatū intruso. yldebrandus archidiacon⁹ cardina les ⁊ episcopi aliiq̄ ecclesiastici cum canonicā electionem rome nequirent facere. senas accesserūt. vbi plurimoz ꝓsensu yldebrando instante. Gerardus vir tanto magistratu dignus electo benedicto pontifex creatur. Benedictus itaq̄ mēse no no. die. xx. pontificatu deiectus. velitras exulatum abijt.

Nicolaus secundus papa natione allobrogus gerhardus antea vocatus epi scopus florentinus. ob virtutem ⁊ animi prestantiam. abrogato benedicto haud legitime creato. pontifex maximus senis decernitur. Isq̄ prudentissimus pontifex eo in concilio formā pontificum romanor̄ a cardinalibus eligendor̄ in stituit q̄ distinctione vigesima tercia iuris pontificij decreta nūc habent. Secun dum quā institutionem factam pōtifici. patribusq̄ placuit generale concilū apō stolicū convocari. Ibiq̄ anno domini Hillesimo quinquagesimonono. Cōcilio habito vbi episcopi ⁊ proceres interfuere benedictus abdicare coegit. inde romā proficiscens. Secuīo apud lateranū concilio habito legem tulit vt in decretis ha beatur. In eodem concilio quidam reuocatum ab errore suo berengarū ferūt qui arbitrabatur in sacramento eucharistie non esse verum christi corpus nisi vt in si/ gno ⁊ figura misterione. Sunt qui scribant heinricum quartum a Nicolao secun do coronam imperij accepisse. Nicolaus autem vir omni vita probatus. tercō pō tificatus sui anno. mense. vi. die. vi. ⁊. xx. moritur. Vacat tum sedes dies. xij.

Alexander secūdus anshelmus antea vocatus. patria mediolanēsis. episco/ pus lucensis. mortuo nicolao ob hūanitatem benignitatem ⁊ doctrinā ab/ sens etiam pontifex creatur. Isq̄ luca accersitus in pontificali habitu romā ve nit. Altero cisalpini episcopi arbitrati ob dignitatem prouincie par esse vt e suo numero aliquis eligeret. Giberto parmensi viro potentissimo admodū annuiten te ab heinrico imperatore obtinuere. reclamāte agnete vt alter pontifex eligeretur Reuersi igit̄ in longobardiā pseudo epi cōciliabulo suoz coacto catolū parmen sem i antipapā elegerūt. Cui cisalpini oēs obtpauere. ꝓter mathildim optimaz feminā. Superueniente deinde catolo in prata neroniana sub radicibus aure mōis graue plūbi ꝓmittit. Repulsus ab vrbe. quē cincius rōni prefecti filius postea ejecit arcē adriani pdurit. Cognito errore heinrici imperatoris alexādro restituit. Ve nies ad vrbē pontificat⁹ sui āno. xi mēse. vi. mortuus. i basilica q̄ lateranēsi sepelit.

Linea summoz pontificū

Victor secūdus

Stephanus nonus

Benedictus decimus

Nicolaus secūdus

Alexander secūdus

Linea imperatorum
Heinricus ⁊rtus

HEinricus quartus heinrici tercij ꝑdicti filꝰ. anno dñi. M. lvij. patre defuncto lics adolescens ab electoribus cesar appellatꝰ. impauit ānis. 48. vel vt alij hñt ꝗnquaginta. Mortuo nanq; pfe sb custodia mris sue agnetis iperatricis fuit. q̄ aliquāto tpe prudenter impū rexit. cuꝰ pace gubernans. Ia postmodū ꝓcilio suoꝝ receptus. spretis mris cōsilijs ab eo alienatus. q̄ discessio maxime discordie semlarū fuit. Imperatrix aūt religiosa mulier cum nollet fluctibus turbationū inuolui. vitā religiosam elegit. ⁊ ad monasterū fructuariense se ꝓtulit. Inde teutonicis cā. et ab Ottonis coloniēsis archiepi tyrānide pulsa. cōtulit se romā. ibi vitā celibē duxisse ofditur. Nā locoꝝ sanctoꝝ dulcedine capta sanct' opibus ⁊ elemosinis vacans. sancto fine ḋcessit. Cuiꝰ corpꝰ in eccla. b. petri iuxta altare beate petronelle sepultū ē. Nec multo post tpe Cōradus eius filius secūdo genitus quē pī adhuc viuens ytalie pfecerat. mortē ⁊ florētie honorifice sepelitur. Heinricus aūt rex victoriosus rome coronatus p apuliā ducto exercitu in priam cū honore reuersus. Fuit longo tpe princeps admodū gloriosus ⁊ fortunatus. ore facundus. ingenio acutus. elemosinis largus. in re militari fortunatissimꝰ. quāuis in fine impij ob recōpensationē arrogātiā ⁊ pfecutionū. multas. ne dū a principibus verū a ꝓprio filio ꝓtulit calamitates. adolescentie vsus libertate saxoniā incolere ꝑ ceteris regionibꝰ cepit. Ceu cā cepisset nobiles opprimere ⁊ venatui ac ludo magis q̄ administrāde iustitie opam dare. Gens saxonū animis acerrima. eū despicere ac plura in cā romano pontifici nūciare cepit. Relicta igit saxonia. alias regiones imperij gubernare ꝓposuit. Inde cū summoꝝ pontificū auctoritatē potēnāq; diminuere statuisset. Et ꝑ alexandrū secūdū scismata suscitasset Cadolū parmensem epūm agnete eiꝰ vxore reclamāte pontificē creans. inde cedes exorte. Dū hec in ytalia fierent. Heinricus rex bello saxonū implicatus. Et si illos insigni prelio superauit. tamē subigere nequiuit. Nec tñ ei victoria cessit incruenta. q̄ cesa suoꝝ militū ḋnq; milia amisit. Ea vo ex victoria tantū intumuit. vt nephanda queq; in pontificem sit ausus. primūq; illi obedientiā subtrahere volens. Sigifredo id archiepo maguntino iniunxit. Cuiꝰ edicto apud wormaciā cōciliabulū ꝓuocatū ē. ⁊ epi abbatesq; regnoꝝ heinrici. ne gregoriū in pōtificem haberēt sunt admoniti. qua impulsus cā gregorius hos epos cōmissis priuauit ecclesijs. Heinrico aūt gubernationē titulum ⁊ dignitatē regni interdixit oībus principibus ⁊ pplis auctoritate aplica absoluens. Inde plāi principes ⁊ pplī pars regni theotunicoꝝ maxima animis ab heinrico alienari cepe runt. primiq; saxones exarserūt in bellum. Cognita itaq; gregorij censura heinricus ꝑ litteras supplex veniam precat. Eius precibus ꝓmotus pontifex canusium agri regiensis oppidū ad mathildim cōcessit. Illuc heinricus cū oībus copijs ꝓpere ꝓperās. depposito imperiali ornamēto. renegatūq; primo die ingressum eqnimiter tollerās. loco p noctē nō mouit. ⁊ glacie ferūt cōculcataq; diu nuc p asprimū hyemis sydus solum. in quo rex stetit vel iacuit. obriguisse. Cui demū pontifex mathildis comitisse adelai sabaudiensis comitis interuentu introductū. regē in sinū mris eccle recepit. pace iureiurādo firmata. imperator papiam versus iter arripuit. vbi paulo post pacis federa abrūpens. rebus nouis studere cepit. Et quoruūdā epoꝝ sedi nonibus ꝓuisus. gregoriū pontificem denuo deponere studuit. Et habito cōuentu gilbertū rauennatē archiepm pontificē creat. cuiq; clementē appellat. ⁊ secū roma hostili animo adduxit. vbi ꝓpbanata basilica petri gregoriū in adriani mole obsederūt. q̄ ad guiscardū appulie ducē misit. ⁊ cum magno impetu romas venit. pauefactus heinricꝰ in germaniā cū clemēte abijt. augustā vrbē obsedit. anno deinde millesimo nonagesimonono aquisgrāñ. filiū iuniorē heinricū ḋnūm regem fecit. q̄ anno deinde sexto in pīem ira excandescens maximis prelijs ac probris affecit. apud leodiū vrbē eius ꝑlio superauit. qua iniuria ⁊ dāno cōfractus cū merore vitā egit lugubrē. ac demus eius dedecore alam exalauit. añ hunc imperatorē. nullum ipatorē a pōtifice summo excōicatū ferūt. In leodio igit pmo sepultꝰ inde ad spyrēsem vrbē delatus ḋnq; annis inhumatus mansit. demū honorifice sepulture traditus. ⁊ 8

Rudolphus rex

RUdolphus ſxonie dux. cum heinricus rebus nouis studere desinit. pacem federa abrūpens. eo alemanos principes in dignitate rei motos ꝓpulit. apud forcheym i regē eleuat. a ḋbus deductus maguntiā in medio ḋgrassime a Sigefrido metropolitano i regē inungit. postdabito heinrico ~~primo~~ petijt heinricus a pontifice vt rudolphū execrationibus ab occupatione regni depelleret. Id vo cū impetrare nequiuisset sumptis armis magna clade ⁊ incerta victoria vtrūq; dimicatū ē. Missi tū ḋdem ab vtroq; legati ad pontificē rogatū vt in partes suas declinaret. Quibus nil aliud ipe respondit. q̄ vt ab armis discederent. sed pulsq; ea perfererent iussa. illi iter primo grauiore prelio concurrerunt. Et postea audītis nūcijs parere dicto pontificis spoponderūt. Subsecuti vo erant missi ad res alemanie inspiciēdas pontificis oratores Albunēsis epus cardinalis. aquileiensis pīarcha. ⁊ paduanus episcopus. quibus rndit heinricus nisi rudolphus pontificis auctoritate excōmunicaret se nullatenus assensurū. Heinricus igit coactis summo conatu copijs ad rudolphū regem in saxonia agentem inuadendū duxit. Cui rudolphus aduentū tristis castris obuius est delatus. Congressi tā quarto prelio rudolphus casu a suis vulneratꝰ longiuscule retrocessit heinricus fuga ,plapsus loco tam abdito latitauit. septimo tandem die preter oīm spem fuerit inuentus, inter vulneratos rudolphus exspiraus in Merseburga sepelitur.

Ordo grandimōtēsis Vnicū habuit anno .1078. p Stephanū.

S. Stephanus

ORdo grādimōtēsis ſb pīe ſtephano. Anno dñi. M. lxxvj. ortū habuit. hic fuit stephani nobilissimi viri de auernie partibus. a pre suo in puericia ductus e beneuētum. vbi a sancto Mdlone archiepo xij. annis educatus regulā bñ viuēdi didicit. deniq discedens gratis multis heremis. t de canonicoz monachoz t heremitaz vita q imitanda sunt memorie ꝯmendans. in ascensu ꝑpe lemouicas ad montem nemozolium. q murorum dr xpo ducē peuenit. vbi forteo repit et rupes terrā desertā. t iuxta q tota siluestris nouo hospiti suo potū frigidissimū t domū ventis expositā offerēs. afflictionē corpis t requiē mētis manifestis indicijs promittebat. Tunc gaudēs stephan⁹. ibi deo se futurū oīm tpe spopōdit. Trigesimū etatis sue annum agens habitare cepit heremū in ieiunijs vigilijs t oꝛonibus ꝓnus seruiēs deo. cibus a panis t aq t interdū farine siliginee sorbiciūcula atq postq disponēte deo discipulorum ei⁹ numerus creuit. Insimul nō q̄si vn⁹ ex illis factus est. ſ minoꝛ oībus illis. Tādem i infirmitate ꝓstratus in q decessit fratribus ait. Deū vobis relinquo. cui⁹ sunt vniuersa. Si amādo pauptatem et adhesentis. ipe ꝓuidētia q gubernabat oīa vobis largiet q nouerit expedire. Inde migrauit ad dñm anno etatis sue lxxx. In ordine diaconatus cōstitutus. Jsto pīe orbati frēs petrus lemouicensis in ꝑtorem elegerūt. sub eius regimine ꝓfecerūt frēs. monachi sancti augustini locū ꝑdictū muretū in quo deo ꝑuiebāt ceperūt calūniari. ꝓtendētes ad ius eoꝛ ptinere. Sed q ponus aufferenti tunicā t palliū volebāt dimittere. hīc locū alīū ꝙrebant. vbi caput siue religionis instituerent. nullocq idoneo repto. Tandē Jsti lū ingressi. vt locū idoneū deus ostenderet. Et cū ter agn⁹ dei cantatū esset. vox ce lestis audita ē. In grādi mōte In grādi mōte In grādi mōte. Quā prior t non ni ullfrēs audierūt. Finita igitur missa venientes ad locum sibi reuelatum satis muretō vicinū ecclesiam t

Petrus Damianus

domos fecerunt. Et accipiētes scīm corpus in grandi mōte trāstulerūt. Pauatisq scīētibus subtus ꝑditerrā⁹ aīe altare recondiderūt. vbi post paliteus posit⁹ insanus sanitatē accepit. t cecus visum. t alia miracula fecit q prior ne tumultus fieret ei edicto prohibuit.

Jo. Serapion

DEtrus damianus doctor t eccle ro. cardinalis epūs. in diuinis scripturis eruditissim⁹. Hūjs tēporibus eas ob res multo in ꝓcio bīus ē. in ytalia vita t scīa insignis. q t nōnulla laude digna edidit opuscula. Sermōes q̄s elegātes. scripsit t regulā heremitic. t de ordie vite heremitice. Jte libz ꝯ iudeos. narrat t plura exempla q suis tpibus cōtigerūt. Erat eīm vir religione t būlitate ac sapia uolantissim⁹. Qui cū cardinalis epūs esset. vt soli deo būlitate seruiret epatu cessit. vt deo liberius vacaret. Et cū a gregorio pōtifice eā ob rem reꝑhendere ꝑ librū pulcerrimū ad eū scripsit. reddēs rōem q̄re epatū dimisset.

Isaac medicus

Bīticus aut lozica ferrea vestitus erat ad carnes. duobusq ferreis arculis ancatis in corpe t duos p armos brachioꝝ.

Seno t Arnulphus

IOannes medicus cognometo serapion p idē tēpus claruit. Et de simplicib⁹ medicinis multa cōscripsit ac libꝛos breuiarij de morbis arcendis. Et q̄m a ceteris medicis rosas collegit. Serapio cognomiatus ē. Serapio eīm roseū sonat vt testis ē ꝑ linī⁹ lib. xij. ca. xv.

ISaac Benimirā medicus celeberrim⁹ salomōis medici filius. Et ipe tēpestate ista. in medicina plura scripsit. de dietis vniuersalibus t particularibus de febꝛibus de vrina. t stomacho. In phīa q̄s de elementis t diffinitōnibus tractatus composuit.

SEno ep̄us treuerēsis a comite treuerorꝛ theodorico capt⁹. t tercio de rupe papirato. tandem gladio p cussus interijt.

ARnulph⁹ q̄s scīus cenobio scī medardi signis t virtutib⁹ polleb at sua sanctitate elegit ꝓpositū inclusio nis. Inde abbas eiusdē monasterij tandē iussu pontificis summi epatum lugdun. rexit.

Ordo canonicorum regularium

Ordo canonicorum regularium. tpe gregorii pape septimi t heinrici imperatoris anno dñi millesimo octuagesimo reflorere cepit in eccia bti quintini belvacēsi. Qui primū ab aplis. postea a btō Augustino epō t doctore eximio regulariter institutus sub mgrō yuone venerabili eiusdē eccle pposito. postea carnotensi epō. De isto ordine illi insignes viri et doctores claruerūt. hugo de sancto victore. Et richardus de sancto victore Et hugo de sancto follieto. Ad illū q̄s ordinē pmeret videf ordo premōstratensiū de quo in sequentibus.

Yuo yuo episcopus

YVo clarissim⁹ canonus vocat⁹ t carnotēsis epi scopus apud gallos mario i p̄cio habef. q̄ t inter cetera sue vtutis et ingenij opa. q̄ edidit. p̄ post ysidor⁹ hispalen sem epm decreta collegit. Et abbreviauit aplica. atq; ca i vnū collegit volumē. q̄ post modū t q̄dā hugo catbalanensis epc̄s. Et post eū Gratianus in meliorē formā retexit alia q̄s mēoratu digna composuit.

Rasis medicus

RAsis medicus celeberrimus. ac natōe persa sen. tercij canonis. T.5.c.7. meamerbū eū appellat. q̄ cū in almāsoria vrbe enutritus fuerit ibidē lingua arabica optime didicit. Et in eadē lingua ex oīb⁹ ad̄i scientie auctoribus infrascripta collegit volumina. Et primo de medicinaū correctione li.j. annotationū lib.j. De cura morbor⁹ tūcturaq;. Liber continentē oēm medicinā sciam. Continens rasis appellatū. Libroq; almansoris ad regē ei⁹ nominis. Decē morbis puerorū libri. ac diuisionū librū vnū. In astrologia quoq; aphorismor⁹ atq; in alchimia libros duos t alia multa.

Mathildis comitissa

MAthildis comitissa nobilissima t optima atq; illustris femina. p hoc tps cū ro. eccia bene sentēs. vtute t rebus optime gestis clara t inclita vbiq; p̄dicat. Hec cū nobilissimū bonifacū t magnificū virū. t beatricem heinrici filiā bāt parētes. Que ei vnica esset filia. post ipos parētes in dñio luce. parme regij ferrarie. mātueq; ac ei⁹ ebrurie pnis quā nūc p̄monii vocam⁹ successit. Quāobrē i tota ytalia clarissima fuit. Et p̄terea q̄ndam principē noie gotifredū in ytalia potentissimū duxit maritū. Cū certe illustris femina nō mō richardi t guilielmi apulie t calabrie ducū. ſ t heinrici potentiā ꝫ ro. pontifices exercentē magnanimiter repressit. et q̄ de ecclesiastico iure occupauerāt restituere coegit. Hec cuz heinricus filius heinrici cesaris in ytaliā a p̄re missus dū apud parmā vrbem uxorē mathildim t ei⁹ virū pfligasset. t gotbefridū interfecisset. ipa mulier azonē estensem (q̄ prioris viri in q̄rto gradu ꝓsanguine⁹ erat ignorās) accepit maritū. Cū quo p aliquot mēses cohabitās. tandē recognita gregorij cōsuluit pontifici. q̄d sup hoc agere cōsuleret. Cui pontifex imp̄auit. vt p̄nt⁹ ab ei⁹ consortio abstineret. Ac sic diuortio facto vtriceps oīonibus t vigiliis deo t ro. eccie militare studuit. Tandē vo āno salutis nre. iij. etatis aūt sue sexagesimo nono in bondeno agri mantuani opibus bonis plena migrauit ad dñm. Testamentū suū hoc mō cōfecit. In primis nāq; omes suos t ancillas liberos esse voluit. Deinde vasa queq; aurea t argentea. vestes quoq; oēs pretiosissimas ecclesijs ꝓdonauit. Mantuanū insup monasteriū ab ipa p matrē pte sua impensa cōstructum. ac camissiū frizionariūq; mōasteria. atq; alias basilicas plurimas p̄dijs t alijs donarijs innūerabilib⁹ ampliauit. His gestis in extremis cōstituta oīa xp̄i sacra ab anshelmo epō devotissime t reuerenter susceptens. postq; ea oīa eius p̄monij beato petro cōdonauit. sanctū aiam deo reddidit. Eiusq; corp⁹ (nullo honoris genere q̄ impendi magno principi possit non adhibito) ab vniversis clericis t populis ad sanctum benedictū agri mantuani defertur. t mausoleo quod nūc cernit sepelitur.

GIbertus antipapa hoc anno ab heinrico cesare prim⁹ epor⁹ male sentientiū synodo habita. ꝓra gregorium papam in germania pontifex creatur. t clemens appellatur. Qui cum heinrico t eius filio comitatis copijs in ytaliam venies romam profectus. leoninā vrbē mox cepit. t in vrbē deditōne recepit. tādem post multa gesta morte subitania correptus sceler⁹ penas dedit.

Anno mundi. 6275. Anno xpi. 1074.

Gregor⁹ ei⁹ nois. vii. papa. natione hetrusc⁹. pe soanensis. pe bonitio ysdebrandus monachus antea vocatus. post Alexandrū pontifex factus. Uir dū eius pontifias exequie solēniter ex more erāt celebrate quū clerus ⁊ populus cū funeris pompā congregati ysdebrandū archidiaconū acclamarūt. a beato petro in pontificē esse electū. Ad cuius clamores exatti cardinales cōclaue ingressi eūdem canonice delegerūt. quē gregoriū septimū placuit appellari. Is annus erat henrici quarti cesaris regni duodequagesimus. p qō tps bello ille cū saxonibus grauissimo implicatus erat. Uir certe deo ⁊ bonis gratissimus. prudens. iustus. clemēs. pauper pupillor⁹ acviduar⁹ patron⁹. Et eccle ro. ꝫ hereticor⁹ improbitatē ⁊ malor⁹ principū potentiam res ecclesiasticas p vim occupare conantiū vnicus. ac acerrimus defensor. adeptus pontificatū statim henricū imperatorem admonet. ne deo ineeps largitione corruptus. epatus et bñficia aliqui p symoniacā cupiditatē cōmittat. Gregor⁹ itaq; oratores ad regē misit denūciaturos se si in pontificatu cōfirmaret. nullatenus errores illius tolaturū proinde aut aliū pontificē fieri curaret. aut se ad satisfactionē cōdignā pararet. Rex tñ facti mō ac veritate cognitis electioni eius assensum pbuit. Nihiloq; min⁹ pstitit in sentētia henricus. quāobrē oratores bremense epm q regis puitacie adiutor impulsor⁹q; fuerat excōicato. romā sunt reuersi. paulopost bermānū bambergensem ⁊ alū constantiensem epos rome agētes. ⁊ de symonia convictos pontifer dignitate puauit. Tercio subinde q̄dragesimali aduentente gregor⁹ pontifex ꝫcilū lateranū cū celebraret interfuerūt guibercus rauēnas archiepūs ⁊ maxima longobardie epor⁹ pars. Cui⁹ inde admonitioni henricus suadēte giberto obtpare noluit. immo gibertus vir seditiosus ptra gregoriū Einaū ro. quē pfecticq; vrbis filiū virū vnq; temerariū ꝫpatat. qui structis insidijs pontificē i natalis dñi nocte celebrantē cepit. ⁊ in turrim recluſit. romani seqnti die cū liberāt ⁊ cancū psequūtur edes eius subiertūt. q ad henricū confugit. quos oēs papa anathemate notauit cancū ⁊ adiutores. henricū q̄s dignitate regia puauit. Deinde paulopost synodo habita in ea multa constituit. henricus itē habitu quentu epor⁹ male sentientiū. Gibertū denuo pontificē creat. clementēq; appellat romā venientes gregoriū in adriani mole obsederūt. Is a roberto apulie duce liberat⁹ secūq; casinū ac salernū pduc⁹. vbi nō ita multo post pontificatus anno. xij. mēse vno. diebus tribus sancte ⁊ pie moritur.

Victor tercius papa vdalden⁹ antea vocat⁹. montis casini abbas pontifex creatus. statim Gregorij partes suscepit. contra gibertum antipapā tutandas quā ob cām henricū imperatorē sibi cōstituit inimicū vt aliq ferūt ei⁹ fraude (vt martin⁹ scribit) veneno in calicē tecto. dū sacrificat necat. Uer vt Vincenti⁹ sentit diffinteria perijt q̄quā id a suspitōe veneni nequaq; alienū. veneno em̄ petiti corruptis ⁊ labefactatis intestinis interdū in diffinteriā vtunt. anno igitur vno. mense quarto. pōtificat⁹ sui. non sine suspitōe dati veneni moritur.

Linea summor⁹ pontificū Gregorius septimus

Victor tercius

Urbanus secūdus

Anno mūdi. 6283. Anno xpi. 1084.

Urban⁹ ei⁹ nois secūd⁹. otto vel odo antea vocat⁹. monachus ebonacensis primo. deinde cardinalis hostiēsis. postremo q̄nto mēse post morte victoris pontifex creat⁹. vir q̄dē vetustina ⁊ sctitate vite q̄ uis grādi magistratu dignus. Cui⁹ etiā plurime ad marbildum extant epistole succo plene. Is vo parū romanis reb⁹ nouis studenb⁹ fidens. melphim se cōtulit synodū habiturus q̄ tut⁹ eo pficisci liceret. ponifex itaq; cū in ytalia nullibi q̄etis locū cerneret in gallias pfectus. placente synodū būit in q̄ licentiā q̄rūdā eccliasticor⁹ mirifice compescuit. Inde vo in gallias abiens rem memoratu dignā aggressus est. Concilio em̄ apud clarūmontē habito principes gallie ad recupandā hierosolymā a sarracenis occupatā animauit. Eūq; inuenim⁹ gibertū antipapā postea vouisse. vt vrbanus secūdus pontifex roman⁹ cū multa ad rei ecclesiasticē reformationē ornatuq; claromontensi in ꝫcilio statuisset. eo anno q̄ xpiane salutis nonagesim⁹ quartus supra millesimū fuit facinus est aggressus maximū excellentissimūq; oim q̄ fuerint pontifias romani cuiuspiā dictu auspicijs ⁊ auctoritate hactenus intentata. Liberande em̄ a turcis sarracenisq; hierosolime ⁊ continenti terre sancte in hunc maxime modū intendere cepit. Patribus ⁊ ea que concilio inerat ex omni orbe xpiano multitudine ad cōcionē vocata. Uir ipe eleganter doctus eloquentissimā habuit oratione. vt trecenta milia hominū. nomen in militiam christi dederint. figitūq; cruces susceperint. quo facto romam statim redijt vt compositis in ytalia rebus. ytalos quoq; animaret. Sed maximis seditionibus a Joanne pagano viro scelestissimo eragitari cepit. in domo petri leonis potentissimi ciuis. biennio se continuit. verū mortuo ioanne liberior factus ad cōponendū ecclie statū animū adiecit. Tandē vir sctus post multas pfecutiones ⁊ labores duodecimo pōtificatus sui anno. mense quarto. die. xix. apud sanctū Nicolaū. Carceris tulliani in edibus petri leonis moritur. q̄rto kal. augusti. eius corp⁹ p transtiberim regionem ad vitandas inimicor⁹ insidias q̄ etiā mortuū ledere conabāt ad. s. petrū delatū ibi honorificētissime sepultum.

Ordo Cartusiensium.

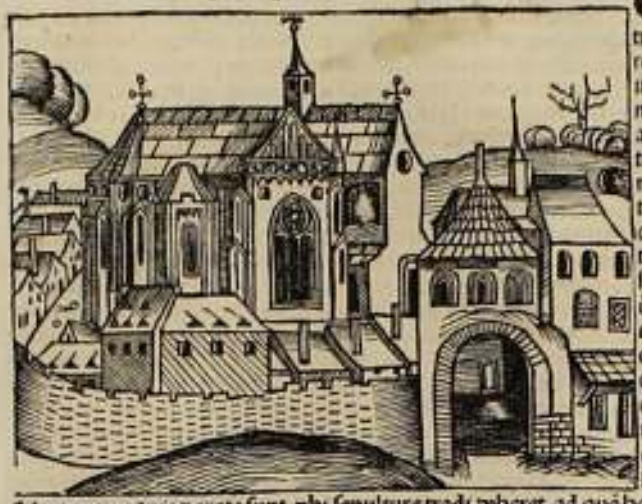

ORdo carthusiensiū in gallijs anno dñi. M.lxxvi. in diocesi gratianopolitanēsi a brunone theologo viro sanctissimo initiū sumpsit. q̄ post sui institutōis originē auspice xp̄o in omnibus ac plonis augmentū accepit. iō ab alexandro tercio ⁊ q̄rto ⁊ ceteris pōtificibus summis. approbatus sic ꝓfirmatus extit. ac variis p̄rogatiuis dotatus. Cū inter oēs ordines eccl̄iasticos ꝑmatū non rōne tpis ꝫ rigorositatis semp tenuit. Et ꝓpterea eum speciosissimā eccl̄ie colūnā appellant. Erb̄ q̄s stupendo cuentu principiū habuit. Cū i florida ciuitate parisius gymnasiū celeberrimū floreret. ⁊ i oīm genere scientiaꝝ eruditis regiōibus scolares atq̄ doctores clarissimi lr̄is operam darent. Inter ceteros vnus singularis scientie claritate. probitate vite. maxime fame pollebat. Cui post obitū in eccl̄ia solennes exequie parate sunt. vbi sepulture tradi deberet. ad quē honorandū ingens numerus doctoꝝ magistroꝝ ⁊ aliorū cōueniebat. Corpus vo mortuū in feretro positū dū exequie celebrarent surrexit. Et in loculo residens voce magna cūctis audientib⁹ clamauit. Justo dei iudicio accusatus sum. quo dicto. vt p̄ius tacuit. de qua voce oēs territi obstupuerūt ac reuerebant ne sepulture ea nocte traderet. ꝫ die seq̄nti vteris cōuenirēt. fama p vrbem diuulgata. multo plures ad spectaculū cōuenerūt q̄ eadē forma ꝑfata vba dixit. Et vt exitū huius rei scire possent. Tercia die tota ferme ciuitas confluebat. Tercio doctor mortuus surgens clamabat. Justo dei iudicio damnat⁹ sum. qō audientes pene exanimes reddidit. ideo eccl̄iastica sepultura damnat⁹ fuit. Aderat ad hoc spectaculū bruno q̄ discipulis ait. Videtis quō tam celeberrimus ac ab oībus sanctus reputatus misere periit. Mūdū ⁊ nos perire volum⁹. ⁊ nō potius saluari. nō est locus salutis nisi mūdum relinquamus. Sic cōpunct̄i solitudinem quesierunt.

Bruno ꝑm⁹ cartusiēs

BRuno vir sanct⁹ ⁊ clarissim⁹ pbus atq̄ theologus natione theutonicus ex vrbe colonia. lr̄is a primeua etate eruditꝰ. remensis eccl̄ie canonicus scolarū q̄ apud pisi⁹ nigr̄ hisdē tpib⁹ cū i gallijs legēdo scribēdo ⁊ disputādo clarissim⁹ haberet. Relicto seculo ⁊ pompis ei⁹. cū septē viris doctissimis in heremū cartusie secessit. Ibiq̄ monasterio structo ꝓpositū monastice cōuersationis satis arduū ibidē instituit. Quē rigorē obseruantiaꝝ post ānos q̄dringentos vsq̄ in presentē annū seq̄ntes summe obseruarūt. habēt em̄ ꝓlixa ieiunia. oīmbus sextis feriis in pane ⁊ aqua. ab esu carnū sp abstinēt. etiā in grauissima egritudine. q̄ ad vestitū sp cilicio ad carnē induūt. q̄ ad solitudinē. nūq̄ exeūt excepti pōre ⁊ pauratore. ac in cellis soli manēt cū arto silentio. vigilias magnas hnt ob officij prolixitatē. Cui⁹ seri ꝓpositi hugo gratianopolitan⁹ eps q̄ ab eodē brunone habitū monasticū peepit auctor fuit. Ferūt ⁊ aliqui inter ceteros brunonis discipulos vrbanum papam vnū fuisse.

Hugo eps gratianopolitā⁹

HUgo Gratianopolitanus eps. Cui⁹ mr̄ de eo ꝓgnās p somniū elegantem puerū ꝓcepisse ait. quē sistendū dei aspectui⁹ sci in q̄b⁹ erat ⁊. b. petrus deferebant i celū. ideo natus ⁊ puer factus addiscendis lr̄is applicat⁹ fuit. Sperabat eū singularis meriti ⁊ gratie futurus apud deū. diuīa q̄s gr̄a plurima virtutū ornamenta i eū cōgessit. berem⁹ cartusie calesiis. Abbatia excubiaꝝ: berem⁹ canonicoꝝ regulariū ⁊ apud sanctū mdennū. ⁊ apud gregoriū tom⁹. ipo annuente ceperūt. Jp̄aq̄ spūaliter ⁊ corpaliter fouēre ꝓfecerūt. Vic i solitudine cartusie deus sue dignationi ꝓstrūctē hitaculū vidit p somniū. stellasq̄ septē sibi ꝑrātes itineris ducatū. Et scitat⁹ ei⁹ odore tractī ad ipm̄ venerūt septē viri q̄ oēs vno desiderio successi locū heremitice vite cōgruū q̄rebāt. Dozū ꝑmus vt ꝑmissum fuit nig. bruno vir religione ⁊ scia famosissim⁹ aliiq̄ q̄tuor lr̄ati ⁊ duo laici. q̄s hugo benigne suscepit ac von cōpotes fecit. Cui⁹ ꝓsilio cartusie solitudinē intrarūt atq̄ extruxerūt. Vic ār sctūs vir mltis vtutib⁹ ornat⁹ q̄ cūct⁹ imbi hitantib⁹ insigne sctitat⁹ exeplū ꝓbuit eccl̄ie dei admodū vtil. eps alē sarcinā exuere ac deū aie vacare desideras. nec ab honorio nec innocentio obtinere potuit. q̄uis senio grauatus. Credebat em̄ sola auctoritate ⁊ exemplo plus subuenire plebi ꝓdesse posse debilis ⁊ egrotus. q̄s quiuis ali⁹ san⁹ ⁊ robust⁹. Inde cepit indies magis deficere accrāt viri de cartusia ⁊ de calesiensi ⁊ excubiaꝝ domibus ad seruiendum nec vlla persona secularis ad obsequiū admittebatur. Tandem anno domini. M.cxxij. etatis sue octuagesimo consecrationis sue. lij. mortem obijt. qui per Jnocētium secundū sanctoꝝ catbalogo est ascriptus.

Expeditio xpianor p liberanda hierosolima facta tpe vrbani secūdi. Anno. 1094.

TEmporibus vrbani concilio apud clarūmontē habito. sua elegāti oratione pontifex principes gallie ad recuperandam hierosolimā a sarracenis iam diu occupatam animauit. Vox eñ oim dictu mirabile. vnico vt apparuit ore paolata intonuit. Deus vult. deus vult. ad quā vocem pontifex subiūxit. Viri fortes. ea que vnanimis in os vestrū posuit verba. vobis in bello pro tessera erūt. Et iturī in expeditionem pfecturīq; in bello sancte cruce ex rubenti panno sagis insuta pectus insignibūt. Dum vo pontifex cum pribus de imperatore deligendo consultant. milia hoim multa in contionis loco cruce signati sunt. paucosq; intra menses trecenta mortaliū milia in id devota. bellum se itineri accinxerant. Interea cruce signati principes diuersis vijs iter ad constantinopolim sunt ingressi. primusq; oim petrus quidam heremita abstinentie fama celeber ducem se multis exibens p alemāniam hungariāq; perrexit. Cui gothefridus eustachius t balduinus fratres cognomine bolionij comites eñ bononie gallice. t quidā potentissimi erant se illis inneris socios addiderūt. Maiores vo prestantiū ducū t nobiliū manus. hinc podiensis eps belli dux. t Raymūdus sancti egidij comes. Inde hugo magnus philippi frācor regis frater. Et robert' flādrie. t stephan' carnoti comites. trāsmissis alpibus p ytaliā iuerūt. primo romā puenere. alme vrbis locis devote visitatis. Et vrbani pontificis bñdictione habita. Tripartito pfecte copie. vna brundusiū. barulensem portū alia petit. Et tercia ydrūtum. boemūdus aūt relicta melphi cū xij. milib' elector bominū ytalice iuuētutis in eādē expeditionē pficiscit. Peruenerat iam cōstantinopolim petrus heremita et in suburbijs castrametatus. Et nec eos ex gallijs alemānosq; ductos adeo continere sciuit. quin in constantinopolitanos fecerūt hostilia sacris spoliatis. pmotus itaq; suor malis alexius impator petrū compulit. negato cōmeatu ante tempus bosphor traijcere. q nycomediā primo. mox niceā pueniētes ciuitatez ipam natura t preſidio sarracenor munitā oppugnare adorti sunt. Turci vo nō mō tunc. s pruſq; a daramōte discessum esset. quid christiani mollirentur intellexerant. qui nicea defensoribus obsidionicq; perferēde necessarijs cōmunita. Verum cum ob sidentibus cōmeatus deficerent. dilaberēturq; passim milites xpiani. Cui' rei causa a sarracenis insidijs oppressi. relingre obsidionē coacti. Tamā in fuga detrimentū accepere vt Raynaldus dux alemānor abnegata fide xpi cū aliquibus militib' deditōem fecerit. Et petrus constantinopolim redierit. Que res alexio grata. aperto marte repellere conatur. Tum boemundus alexium partim minis. tum pollicitationibus ad pacem ineundam compulit. vt iter tutū per loca imperij facere liceret t cōmeatū pberet. Iterūq; ad niceā ventū ē. difficile erat vrbē oppugnare. Cū supplementa militū p lac-

Nicea vrbs

cum subiuti vrbi adiacentem cōtinuo poterāt. Verū superuenientibus e constantinopolim lembis non paucis. in lacūq; missis. rex olim inopia oppidani pressi. diēs post duos ⁊ q̄nq̄ginta ab initio obsidionis deditionē fecere. Inde munita nicea. iter p̄ loca deserta facere necesse erat. bifariā copias diuisere. Cū autē boamūdus herbidū solum ad ruū quendā inuenisset. equos ⁊ iumenta reficere constituit. Subito eis saraceni adorti sunt. quē oppressissent ni hugo ⁊ gothifred⁹ cum q̄draginta milib⁹ eq̄tū ꝑfectum opē tulissent Pugnatum ē vtrūq; acriter. Eo aūt prelio quo medi turci syri caldei. sarraceni arabes interfuere ad q̄dra ginta milia hoīm ceciderisse sequēti die cognitum ē. Solimānus aūt eoꝝ dux effusa fuga inde abiens. Inde xp̄iani segetibus tam maturescentibus adiuti sine vllo incōmodo ꝑcomū primā lycaonie ciuitatē pueniere Qua in potestatē dedentibus ciuibus redacta. pari felicitate heracleam tarsumq; cepere. Tum baldui⁹ prestantis animi ⁊ ingenij vir primus olim in asia dominatū adeptus ē. Tarso donatus. flexit inde in alia ciam maiorē excessatq; minorē armenia vocat. Capta deinde cesarea capadocie i anthiochiā mouere: trāsmissis altissimis mōtibus. Aliquot inde ꝑgressi milia passuū xp̄iani ad flumē pueniere vrbi antiochie ꝑpe cōtiguū farfar noīe. qō vado trāsiri sine periculo nequit. castris firmatis duces vrbē ꝑtemplati. captiuos scisciari sunt. q̄ esset ciuitatis forma. Riderunt regē illius esse cassianū. Ea vrbs sicut hebreoꝝ monumenta hōt. Reblata prius inde ab antiochio oriēte dōatore eius nominis primo. dicta ē antiochia. duplicatq; circūdatur muro. pars cuius interior latericio. exterior q̄drato lapide structa ē. Eaq; superbas p̄ se ferens speciē. turres q̄drungentas sexaginta habet. colles q̄tuor vrbe includunt. In quoꝝ celsiori ad orientē solē spectant cacumine arx ē. natura loci munita. vt oīes sit machinamētoꝝ conatus. oia oppugnantia ingenia facile frustratura. regionē incole appellant celisyriam. situsq; vrbis fluminibus fontibusq; irriguus. agros habet fertiles. ⁊ glebe maximā vbertatē. vicinusq; lacus optimis habūdat piscib⁹. Recedit a maiori cuitio vrbs. xij. milia passus. vbi farfar fluuius portū efficit. nauiū etiam ceterarū capacem. Accepit aūt ea ciuitas maxima ab ecclesie primitiue exordio ornamēta. Q̄ petrus apostoloꝝ princeps primā in eam patriarchalē instituit. tenuitq; sedem. Theophilusq; ad quē euāgelista Lucas eadē ornūdus ciuitate act⁹ apostoloꝝ inscribit. Septimus a petro antistes in illa cōstitutus vt xp̄iani regis antiochi nomē aboleret. Eam de suo nomine theophiliā appellauit. adeo sub xp̄i nomine floruit vt epos tres supra q̄nquaginta ⁊ centū patriarche suffraganeos. Et sexaginta supra trecentas eccias vrbs habuerit. Cum itaq; xp̄iani ad eam vrbem natura loci densissimo sūmiq; muro munitissimā diu sedendum esse intelligerent. multa in concilio agitata sunt a ducibus prouisa. anno igit̄ salutis nostre millesimo nonagesimoseptimo vrbs antiochia magnis operibus obsideri cepta ē. Et aboamūdo normāno roberti apulie ducis filio viro vtiq; clarissimo. post durissimā obsidionē capit̄ pyrrho antiocheno cuie admodū potente vrbis ingressum prebēte. Qui boamūdi vtutem admiratus. dediturū se illis vrbem spopondit. Si reliqui xp̄iani eidem cū imperio preesse boemūdū paterentur ingressi vrbem xp̄iani oīnibus fere pepercere i ꝑsidio sarracenoꝝ tūrmo scenitum ē. Cassianus aūt rex ad loca montana confugiens ab armenis truncatur. Sola arx superat. quā dum boemūdus acerrime oppugnat femur sagitta trajicit. Hex superuenīte corbane persaꝝ regis militie principe. cum Sensadolo cassiani filio antiochiā recuperaturis. Boemūdus tam ex vulnere integer pugnandi copiam facit. Penuria rex olim vrgente decertare instituit.

Lancea domini

CUm res xp̄ianoꝝ in antiochia ꝑfecto afflicte erant. vt apparerēt oīa desperationis. plena in dies futura. nisi deus noster xp̄ianoꝝ salutem tutelamq; sibi esse cordi miraculo ostendisset. Nanq; lancea q̄ ibu xp̄i latus in cruce apuit per spiritalem viro religioso factam reuelationē. in sancti andree ecclesia est reperta. Quo diuine profectionis signo in magnam spem erecti animis. duces eius bostibus confligere statuerunt. Perlata itaq; lancea illa tanq̄ vexillo optimo. Qua christi latus transfixus a longino fuit. hostes primo acriter resistentes supat boemūdus. ac cedit. Quorum de numero ad centum milia periisse constat. Et quinde cum milia camelos ceperūt. inde xp̄iani tantā predam abduxerūt vt ab extrema inopia ad summā olim rez vbertatem ob lancee ipsius miraculum

Hildebertus epus

HIldebertus cenomānorum gallie episcopus. vir ingenio ⁊ scientia diuinus. hac tempestate elegiaco carmine plurimū valuit. Is multas tribulatōes ac carceres ac vincula apud romā pro christo ⁊ eius ecclesia sustinuit. Ubi ⁊ epistolas plures elegantes edidit. ac versus quosdam elegantiores de suo exilio. libriq; perpulcrum. de tedio huius vite querimoniamq; sui ipsius partim metrice. partimue prosaice composuit. atq; o rationem denicq; ad trinitatem pulcerrimā ac adūersus quosdam de eucharistia. multa alia edidit.

SAnctus quoq; Mamillius episcopus Rothomagensis sanctitate preclarus. eo tempore vixit.

Ordo Cisterciensium

ORdo cisterciensiũ anno dñi millesimo nonagesimooctauo. in burgundia a roberto religioso ac venerabili molinensi abbate in heremo cisterci primo ortũ habuit. Quẽ ordinẽ vrban⁹ papa sub diui benedicti abbatis regula. multis rõ additis cõstitutionib⁹ confirmauit. Et plurimis priuilegiis totatus. augmentũ in toto orbe sentit. Cum in epatu lingonensi monasteriũ religione ꝯspicuũ ac fama celeberrimũ nomine molisin⁹ fundasset. Et variis deinde possessiõib⁹ atq; veris illustribus auctũ fuisset. Cũ diuturna ac copiosa societas ẏ rnibus deficere cepit. celestium amatores. Hec vberrima spernẽtes ac pauptatem eligẽtes. vn⁹ t viginti mõachi cũ pie roberto egressi. post abrupta cõuallii. ac itineris difficultates varias. Tandem ad cysterciũ in cabilonẽsi dyocesi locũ vaste solitudinis. horrendi aspectus deuenerũt. Gratũ igit a deo ꝑdestinatũ locũ acceptant. Ibiq; nouũ loeũ religionis t ordinẽ instituit. a q̃ loco cisterciensiũ ordinem mũcupare voluit. Freti deinde consilio oddonis ducis burgundie. Et hugonis archiepi lugdonẽsis sedis apliee legati. ac walteri cabilonẽsis epi. heremũ in abbatiã extruere ceperũt. Qui breui in oĩbus mirũmodũ creuit. ac viros inmũerabiles doctrina t sanctimonia illustres protulit. In latere sinistro eius ecclesie viginti q̃ tuor sanctor abbatũ sepulcra cernũtur. in dextra magni alani cum suo epigrãmate.

RObertus vir sanctus abbas molinensis ex campania ortus primo monasteriũ beati stephani in pauchia trecacensi ingressus. Inde relicto monasterio cũ alberico. odone iohanne. stephano. letaldo t petro monachis heremũ petijt. cisterciũ auxilio ac auctoritate fret⁹ hugonis archiepi lugdunẽsis ac omnis burgũdie ducis vt dictus ducis mator instituta obseruaret. In cabilonẽsi dyocesi monasteriũ fundauit. Inde ad molisimũ reuocatus. Albericus vir deuotione clarus in eius locũ successit. Cui⁹ industria in sctã religione ac laudabili cõuersatione profecit. Et a pascali summo pontifice priuilegiis exẽptionibusq; totat⁹ fuit.

Robertus abbas

Stephanus abbas

STephan⁹ abbas cisterciũ religionis pauptatis ac discipline regularis amator. anno. dñi. cyỹ. tpib⁹ henrici dñi cartam caritatis auctoritate sigilli apostolici cõfirmatã ꝓfecit. Is ob paucitatẽ ingredientiũ aio afflictus verẽtes obseruantiã admodũ rigidam. in nocte ꝑ somniũ vidit ingẽtẽ multitudinẽ bonũ claustrũ adisse Illico sequenti die bernardus cũ fratribus t comitibus ingressus ordinẽ cisterciensiũ plurimũ auxit ac decorauit vt infra patebit.

Hierosolimoꝝ recuꝑatio. t regni eius apud xpianos principium.

DUces christiane expeditionis ad kalendarũ octobriũ diem antiochie cõuenerunt. Boemũdus princeps antiochie declaratus. Interea vo mortuo hugone magno reliqui duces Raymundo excepto q̃ cesarã cappadocie obsidebat proficisci hierosolimã cũ exercitu instituere. in liciam simul cõuenientes. Tortosam oppugnare adorti. tribus mensibus frustra ꝓsumptis. soluta obsidione tripolim mouere. Et pacem supplici illius regulo tulerũt. Postera die nonar⁹ maij quarta. breuiore licet asperiore ꝑ montes via hierosolimã petere ceperunt. Primisq; castris berbelon oppidũ arduo in monte situm est peruentum. Secundis ad vrbem zebarim in cuius finibus ab aqua laboratum est. Tercijs ad flumẽ beraim: Inde per calles arduũ superãtes montẽ. Postero die quintis castris baruthum vrbẽ maritimã puenere. Et sũ inde ad sagittã post ad surrũ debinc ad acrũ singulis castris ẽ desessum: peteteq; ꝑ die q̃ secuta ẽ inueri initi. nonam oppidũ caypbas noie tandẽ decima die ad cesareã applicuerũt maritimã vrbẽ inclitã palestine: quã beatus asserit hieronimus burgos olim. id est stratonis vrbem appellatam. herodẽ ꝺ maximos insano extructã opere. de augusta cesaris octauij noie cesareã appellasse. Moratis apud eas dies duos. tercio ramolas adeũtes. eas inuenerũt metu a turcis sarracenisq; desertã. Exinde mot⁹ de tercia vigilia castris sex progressi passu-

um milia. sole vix dū orto ptīmū vrbis hierosolime menia prospexere. Videres ho tūc varios summo in gaudio motus. pars clamores in celū attollere: tubilis pars ⁊ canticis optimū maximū ihesum venerari. pars lacrimis vbertim in genas fluentibus. in faciēq; pstrata sanctam vrbē. sanctū venerandūq; sepulcrū dñi salutabat. Ea aūt vrbs (vt pmissum ē in supioribus) in palestina sirie regione arduo in monte sita: mōtibus pariter arduis circūdatur. nec flumina intus. aut ptimo in agro. nec fontes habet pter vnicū fyloe amnē tenui ⁊ qñq; p estatem nulla fluentē aqua. Qui montē syon radens. vallem tosaphat mediam secat. quā ob aquaꝝ necessitatē. cisternas aquā pmanentes pluuiā intus ⁊ extra ager multas et ꝓe infinitas habet. pmet aūt eius ager ad varias gentes xp̄ianis hostis inimicas. Nā arabes mo abinde ⁊ amonite ab orientali plaga. Sedumei egiptij ⁊ philistei a meridionali plaga. Et maritime ciuitates ptolomaida q; ⁊ Acon Tyrus ⁊ Tripolis. ab occidentali. tyberiasq; cesarea philippi regio decapoleos ⁊ damascus a septētrionali in hierosolimitanos fines spectāt. Itaq; q̄primum ad hierosolime menia portasq; ventū ē. nihil antiquius duces duxere q̄ vrbe in circuitu lustrata. metandis q̄ opportune castris. loca ducibus exercituq; dirimere. Christiani igit̄ compto omisariam cōmeatu. q̄uor locis oppugnare vrbē magnis virīb⁹ adorti. cā hierosolimitanis acriter defendentibus. ydibus iulijs vi cepere. precipua m̄ in recuperanda tanta vrbe laus gotbifredi fuit. q̄ partē muri et ac fratribus ad oppugnandū assignatā primus conscendit. balduinoq; potestatē fecit. vt in vrbē descendens xp̄ianis portas recluderet. quibus certe irrūpentibus tanta cedes facta ē. cū in vrbe vel maxime in templo vt morietiū ciuor tales hoīm suggrederet. Cepissent eadē quoq; die templū. nisi nox supuenisset. Postridie cū ad superiora templi expugnanda reditum esset ciuibus. miserabili voce planctuq; supplicantibus. Et per eos p̄sidiorū primoribus ē cōcessa vita. In hūcq; modum hierosolima a xp̄ianis capta ē. ydibus iulij nono ⁊ nonagesimo supra millesimū salutis anno. Postq; beraclij imperatoris tpibus ea ciuitas a sarracenis fuerat possessa. Potiti templo duces vrbis. ⁊ illius purgatione a cadaueribus sarracenis intūcta. exercūt arma. Et ad sanctū dñi sepulcrū cernui vel potiꝰ repentes perrexere. idem fecit oīnis xp̄ianoꝝ multitudo. Petiti postea latebras pdeūtes xp̄iani numero pauciss̄imi hierosolimis habitare cōsueu. Quibus ostendentibus vbi dominus ihesus in horto captus. vbi vberat⁹ vbi passus vbi deinde obseruatus. ⁊ demū ascendit in celos didicit omnis populus

Gotfredus primus rex hierosolime

Dies per octo dies summa deuotōne obitis spiritalibus gaudijs. de rege vrbi dando agi ceptum est. Quā ad creationē cū ois cōuenisset xp̄ianoꝝ exercitus. nec vota seruatari. nec suffragia inuri oportuit. Qō illico gotfredū bolsonū regem non magis multitudo omnis. q̄ ipsi duces acclamauere. Gestatus itaq; ducū humeris ad sacrosanctū dñi sepulcrū gotfredus inter missaꝝ solemnia accuratissime celebrata. rex hierosolimitanus est appellatus. Sed is vir eximius to mundū vrbis qō tanta principū populoꝝq; xp̄iane expeditionis concordia oblatum erat accepit. regni ho titulū ⁊ insignia ideo se nolle dixit. q; indecēs nephandūq; duceret diadema aureū peccatorē homūtionē capiti imponere. ea in vrbe in qua saluator mundi eternus rex spineam suo sacratissimo madēte sanguine coronam gestasset. Inde arnulphus p̄sbyter. Sed nihil in humanis reb⁹ qō ad felicitatem pertineat diuturnū ē. Anno cīi vno post captā tot laboribus hierosolimā gotbifredus febri correptus moritur.

Balduinus rex secūdus hierosolime

Balduinus frater eius gotfredus febre correptus obiit. magno oim xp̄ianorum qui terram incolebant sanctam consensu. non sicut frater dominus sed rex hierosolime est creatus fuit. is annus xp̄iane salutis supra millesimū centesimus primus. quo in anno secūdus vrbanus pontifex romanus tanq; re ab se inchoata dominici sepulcri liberationis feliciter absoluta carnis humane careceribus ⁊ ipe liberatus est. Balduinus annis. xviij. regnauit cum sarracenis magnos exercitus recuperande hierosolime eam conduxerunt. In quos pax ꝓsulte tutulit conflictus. tandem vocauit genuēses ⁊ venetos ⁊ acon vrbem terram mariq; oppugnās obtinuit. ac sarracenos fudit atq; fugauit. indeq; egiptios secundo prelio superauit ⁊ califā eorum regem interemit.

Stella insolita hoc anno ptūa q̄dragesime hebdomada. feria sexta circa vesperū in austrū ⁊ occidentē lucere visa ē. Et per dies. xxv. eadem hora semper splenduit. Cui ingens trabes visa est ex oriente occurrere. Post hoc in cena dñi. vt se sunt due lune parūm ante diem. vna in oriente ⁊ altera in occidente. Non multo post Cometes longos ⁊ flāmeos crines per mane ducens apparuit. De qua quidā monachus malmaberie elmerus nomine. Venisti inquit Venisth multis mortibus lugendam. dudum est quod te vidi. Sed nunc multo terribiliorem te intuēor patrie huius excidiū minantem.

Anno mundi. 6293. Anno xpi. 1094.

Linea luminoz pontificū
Paschalis secūdus

PAscalis et⁹ nolis secūdus papa natione ytalus e flāminea prouincia. patre crescentio. mē alfacia. Raynerius añ pontificatū vocatus vrbano pontifici substituit⁹. quē gregorius septimus ob virtutē t doctrinā sctī clemētis ꝓdyteū creauit. In q̄ dē loco clerus ipe post vrbani morte. eūdē paschalē vita ꝓbata ꝓtenū ꝙppe q̄ antea monachus fuerat etiā nolentē t lantantē pontificē creat. q⁹ dicerat humeros suos neq̄z tanto oneri suffecturos. sed experiente pplo. eligente clero collaudante cardinalū senatu pontificū munus suscepit. maxime vo cū ter eccla matū esset sanct⁹ petrus raynerū virū optimū pontificē elegit. Cui postea paschalis nomen indidere. tiara capiti eius imposita comitante pplo t clero equo albo ad lateranū pducitur. Inde post vnctionē coronā de more accepit. ecclesie postea labenti q̄rūdam seditionibus cōsulturus. copias suas in gibertū antipapā mittit qui nō multo post subita morte correptus. a malis tū eccia dei nō statum quietū. Richardus campan⁹ comes albertū q̄ndam sufficit attellanū cuē q̄ statim a bene sentientibus abdicare se magistratu coact⁹ relegat. Cauerses aūt agri pēnestini incole theodaricū q̄ndam pontificē creauere. Dez ꝙ q̄z pnia ducti q̄nto t centesimo die e pontificatu tricesimū anachorite habitū induere cogūt. Pacata tandē eccia romana paschalis vir magni ingenij animi vrbē castellanā t b eneuentuz ab hostibus occupatā recepit. Hys t aliis plurimis facinoribus strenue gestis in cisalpinā ꝓficiscit vbi guardastallū agri cremonēsis oppidū conuentu multorū principū t epoz habito de homagijs de feudo magna habita ē rō. Rome pterea ecclias. xv. cōsecrauit. Dedicatoq̄z pnestē agapiti basilica romā effusa obuiā vrbana multitudine hon[illegible]us cū tandez redijt. q̄dem ex frēntia inualitudinem incidens se paulo post n[illegible]turū cognouit. Quare acceptis ecclie sacris cohortatusq̄z clez ad pacē t cōcordiā. pontificatus sui anno. xvij. mense. vj. die. vij. moritur q̄ntodecimo kal. februarij sepeliturq̄z in basilica constantiniana.

Gelasius secūdus ioannes antea vocat⁹ ꝓia caietan⁹ pie crescētio nobili genere nātus ingenuoq̄z a teneris annis educatus t doct⁹ in mōte cassino religionis fundamēta perdidicit sub odrisio abbate viro sanctissimo hanc ob rem ab vrbano secūdo romā accitus. Ubi t ipe sanctissim⁹ t oīm laude dign⁹. si vitā ꝓtentissimā. si mores. si doctrinā inspicias. Hā t cōstanter t sancte in tantis ꝓcellis humanaz pturbationū vixerat. ideo vno oīm ꝓsensu pontifex creatur. verū ancus fregepanis ira ob hāc electionē patus q⁹ vnū ex suis cardinalib⁹ collegio ꝓposuerat quē pontificē eligerēt. in monasteriū palladij cū armatis satellitibus irrūpens refractis foribus obuiū quēquā peruit. pontificē obtorto collo in terrā tricesimū calabus ꝓtrit in vincula q̄z conijcit. cardinales fugā parātes ex mulis t equis deijcit nullūq̄z genus ꝓtumelie ptermittit. Nō tulit tantā iniuriā populus ro. cōfesti liberat⁹ in lateranū ducit vbi de more coronat. Persequente deinde illū heinrico impatore in gallias ꝓfugit vbi ab abbate cluniacesi magnifice t splendide suscipit intereundū ecclias in tilano t in tornaco dedicat. tandem ad cluniacense monasteriū pueniens. Ibi dū multa i eccie reformatiōem tuteliq̄z cū regibus t principibus molliret. pleureti corrept⁹ pontificat⁹ sui anno primo die quinto moritur. Sepelitur autem eius corpus intra limina cluniacensis cenobij.

Gelasius secundus

Calistus secūdus

Anno mūdi. 6315. Anno xpi. 1114.

CAlistus secundus guido antea vocatus natione burgūdus. vienensis archiepiscopus originē a regibus francie anglie atq̄z etiā alemanie ꝓsapia ducens t vt alij habent comit⁹ burgūdie frater a cardinalibus qui cluniaci tum aderant pontifex creatur. verū non prius pontificū habitum sibi desumpsit q̄z intellexit se ab hijs quoq̄z cardinalibus confirmari qui rome t in ytalia remāserant. Renūcijs cognita romam veniens populo obuiam prodeūte vrbem ingreditur congratulantibus oīmbus. Reb⁹ aūt ex sentētia rome compositis beneuentū ꝓficiscitur quo principes cōuenere qui iureurando ꝓmiserūt se in potestate pape semp affuturos. Inde romā rediens legatos ad heinricum impatorem mittit. Qui pace sine vlla ꝓtentione composita ad vrbem redeūtes tabellam pacis ad lateranensem basilicam suspendere publica tgit letitia exorta est. Pontifexq̄z interea beneuentū relatus infausta in expeditione sua multos sibi carissimos febribus correptos amisit. Et ipe mala pariter visus valitudine lectica in vrbē eger mestusq̄z relatus est. at Calistus pontifex valitudine vr dum reintegrata concilium lateranī nongentoz patrum congregauit. in quo cū pacem inter multas dissidentes cōposuit. tū maxime ecclesiasticum status reformauit. Et q̄ plurimi faciendū ē dñicam muchadem venetoz ducem vt laborantibus apud hierosolimā xpianoz reb⁹ subueniret missis cum vexillo ecclesie nūcijs exorauit. Tandem de deo dez hominibus bene meritus pontificatus sui anno quinto. mense decimo. die sexto in dño moritur.

Linea imperator Heinricus quintus

Heinricus eius nomis ḋntus ꝑdicti Henrici ẽrti filius anno ab incarnatione dñi. M.c.vij. ab electorib⁹ ꝺelect⁹ impare cepit ⁊ impauit annis .xx. Jsvi uente adhuc patre rex romanoꝝ declaratus genitorẽ bello fuerat ꝓsecutus. quod maiori ex parte circa Leodiũ coloniãq; est gestũ. Mouerat Aquisgrano cũ exercitu filius in genitorẽ Leodij agemẽ ducturus. ⁊ ꝓmisse cohortes apud Mosam pontẽ occuparũt cũ paterni milites in illos ꝺelati ꝓlio ꝺecertarũt prauiq; ẽ̃ beneficus filius accessisset sui põte ꝺeturbati clare baudquaq; sunt confecti. Recessit itaq; Henricus filius in coloniẽses fidẽ genitori seruãtes auxilio archiepi fauẽtj sibi frems Colonią parno obsesso tpe recepit. Jnde ẽpm Rothardũ Herbipolj ponẽs secuntate ab vrbanis accepta dimissis saxonib⁹ cũ bauarijs ad obsidiũ Nurmberg diuertit quą vrbẽ expugnauit. soluto exercitu ratisponą accessit. quẽ pater illico subsequẽs Rubertũ ẽpm in Herbipoli restituit ⁊ auxilio Ratisponẽ siũ filiũ vrbe fugauit. postea reuersus Leodiũ cõstituerat illi⁹ obsidione prius q; ponteꝝ nullaten⁹ relinquẽdã. cõtinuauerat q; meses quatuor. cũ pater ad annũ regni vnde ḋnquagesimũ eo in angore animi ẽ defunct⁹. ⁊ heinricus ipe filj⁹ et⁹ nomie ḋntus regna quib⁹ tũc poterat retinuit iusiore titulo gubernandã. Reliquiq; qõ in patris fuerat potestate a populis ẽ ꝓmissum inde annos ḋnq; primos accepit in paterni morte regni Germanie illo cõfirmãdo totos adhibuit. nec pontifici romano Paschali secũdo ea rõe aliter molestus fuit q; ꝙ ⁊ ipe epõs aliosq; ecclasticos ausus ẽ in tussu põtificis inuestire. Cũq; põtifice eã auctorita tẽ petitã cõstantissime vidisset tenegare dolis rẽ est aggressus ⁊ ad sextus regni annũ veniẽs cũ exercitu in Etruriã oratores ꝓmisit. q̃ ostensis mãdatis regẽ spõ spõderũt si ad coronationẽ admitteret iuratur⁹ se oẽm inuestituraꝝ olim omissiũ vt oẽs regnoꝝ suoꝝ eccie iura ꝓpria. ⁊ btus Petrus suũ habeat patrimoniũ sic a Carolo Ludwico Heinrico sctõ ⁊ alijs impatorib⁹ factũ fuerat. ea sponsione solenni firmata misit põtifex suttriũ legatos ḋbus rex ex cõcepta rome formula iuramento ꝓmisit. Venit itaq; Heinricus ad tereiũ ydus februarij ad mõtem gaudij q̃ ⁊ mal⁹ dicit. cui postea die signiferi cũ vexillis ⁊ multitudo populi cũ oliue romuleis occurrerũt. cũ est ventũ ad supremos scalaꝝ atrij grad⁹ ꝓstrauit se rex ad põtifi pedes ⁊ eleuatũ ille ad oscũlũ admisit prius q; introducere ꝓfessionẽ ex more impatoriã fecit ⁊ tũc a pontifice impator appellatus ẽ. postea petijt impatorẽ pontifex vt ꝓmissa seruaturus inuestituris abrenũtiaret. ille surgens secessit ac Paschalẽ cũ vniuersis eccie ꝓlatis p fraudẽ intercepit eoꝝ bona in ꝑdã cõuertit. Postera die populus roman⁹ armis correptus ꝓtra theotonicos insurrexit tãdẽ vrbe eiecerũt. Jmpator aũt in circuitu vrbis rome in vindictã ola suburbana incendio consumpsit. Romanis tñ vt se admitteret munerib⁹ donisq; tentauit. vna tñ romanoꝝ vox fuit vt nũq; admitteret ẽ̃ pontifex ⁊ cleri liberi essent. Cõpositis igit rebus impator a põtifice cõfirmat ⁊ coronat Voti compos fact⁹ in Germaniã cũ pace rediit atq; Mathildẽ filiã regis anglie in Magũcia sponsam accepit. Deinde decimo imperij sui anno in ytaliã rursus venit cũ rite coronari non obtinuerit a Mauricio archiepo coronã accepit. Tandẽ in man⁹ Calisti pape iura eccie resignauit absolutionis bñficiũ impetrauit. Postremo dũ inferiores ptes rbem circuire parat in Traiecto frisie vrbe morbo correptus die clausit extremũ. Jnde p coloniã ad spirã duct⁹ iuxta auũ cultu regio sepelit. Ad cui⁹ tumulũ tale inscriptũ ẽ ept taphiũ. Filius hic: pater hic. auus hic: pro auus iacet istic. Jn eadẽ ẽ̃ basilica Spire de his impatoribus ꝓmissis hec scripta i sepulchris marmoreis ꝓnẽt. Conrad⁹ scõs ipator romanoꝝ ano M.xxxix. nonas iunij obijt. Huius heinrici filj⁹ tercius dict⁹ niger romanoꝝ impator anno M.lvi. obijt nonas octobris. versus septẽtrionẽ scriptũ extat huius. filius Henricus ẽ̃rtus dictus senior ro. impator M.c.vi. septimo ydꝰ iunij obijt. Filius eiusdem Heinricus ḋntus iunior romanoꝝ impator. Anno ꝺñice incarnationis M .c.xxv. x. kalenꝺ augusti obijt. hec addere libuit ob varia dicta historicorum.

Anshelmus epũs

Anshelmus lucensis epũs vir doctrina ac sanctitate ꝑcipu⁹ p hec tpa floruit. q̃ operã dederat vt cenobiũ tã amplũ sancti Benedicti to mantuano agro Mathildis impensa ediificaret. eodemq; in loco sepultus. ac Mantuã deinde translat⁹ in catbedralẽ eccIam ne a vicinis furto subriperet cũ miraculis continuo clarior fieret. vbi nũc vsq; miraculis clarus quiescat.

Anshelmũ ẽ̃s aliũ fuisse ea tẽpestate scribũt. Jsvir doctissim⁹ ⁊ apũ anglos tanti ꝑcij habitus vt bzeui ex monacho abbas. de inde Cantuariẽsis archiepũs sit factus ⁊ ꝑclarissima opa composuit de meditationibus. Cur de⁹ homo de libero arbitrio. de similitudinib⁹ monologion. de ꝑdestinatione. ⁊ plura alia prescripsit. nec dũ. xv. sue etatis annũ attingerat cũ mẽte reuolueret vitã quõ in ꝺeũ erigere posset. patriã egressus partim in Burgundia. ptim in francia ac normãnia ad sanctitate pegit ⁊ ꝓceptorẽ Lanfrancũ elegit qui in cantuariẽsis cenobij regimine assumptus ipe ꝓioris officio functus est grinlacensem.

Felicia quoq; hec tpa fuerunt que etiam Sigibertum monachũ balbatenses virum spectate doctrine protulere qui in omni scientia literaꝝ ingeniosus. temporum ꝺescriptor post hec tpa obijt.

Ordo templatorum

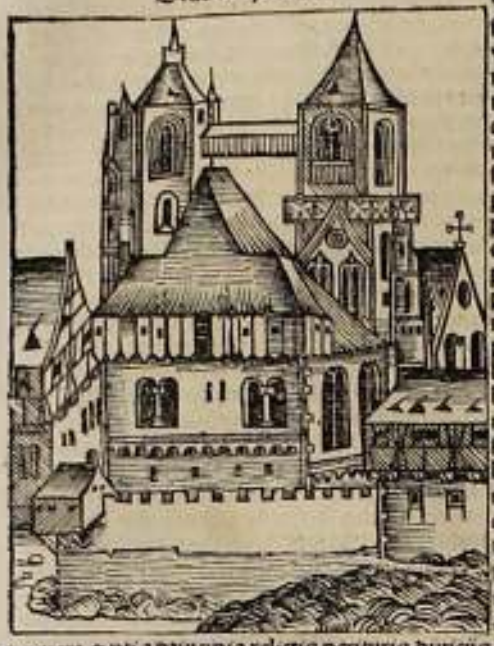

ORdo templatoꝝ militū (vt multi asseuerant) sub Gelasio illo pontifice apud iherosolymā initius sumpsit ⁊ ducētos ferme p annos pdurauit. Aiūt enī veteres post subactū a gothefredo clarissimo Lotharingie duce xpm regnū quosdā pios boles de militari disciplina ꝓspicuos. eo qꝫ peregrinos venerāda loca devotione visitātes incursionibꝰ ⁊ latrociniis cernerent infestari. deo suā militiā devouisse ⁊ apud iherosolymā cōmorātes pegrinātibꝰ vltro sua subsidia impēdebāt. His primo numerꝰ paruus ⁊ volūtaria paupertas. ⁊ magister vnus in pertinēs templi fuit. Et q̄ etiā sortiti cognomē. habitātes itaqꝫ nō longe a dñi sepulchro pegrinos ingēti charitate suscipiebāt atqꝫ eos per sacra loca armati reducebant. ⁊ inde sine aduersarioꝝ molestia reducebant. Hos vita fide ⁊ gr̄a multi peregrini in europā redeūtes mirūmodū cōmendabant. ⁊ elemosinas donariaqꝫ largissima eis conferebant. Cū plurimo pio opi adhereret ab honorio summo pontifice palliū albū ꝑ habitu ⁊ vite regula ꝓcessum est. cui pallio postmodū ab eugenio successore rubea crux superaddita. cui militarent clarius ꝓbuit argumentū. quibus ⁊ btūs Bernhardus abbas regulam cōposuit obseruandā. Sane pū pene eos pauptas nouerca libidinū vicit militie votū ⁊ viuendi exhibita norma optime obseruata illos fecere sanctitate florentes. Attamē dū pio opi vndiqꝫ xp̄ianoꝝ opa affluēter opem afferūt. sensim subintrare delicie atqꝫ libidines incepere. ⁊ vti a principio relictis pecuniis diuicijs boles sacro opi subintrabāt. sic in ꝓcessu quasi ad paratos thesauros ceperūt impatientes inopie euolare. inde castris vrbibꝰ populis impare. sibi quietē. seruis bella cōmittere ⁊ militie magistratū oneris olim officiū in honorē potissimum sublimare. quibus sicī declinū a virtute labentibus eorum exterminationem sub clemente quinto pontifice infra edocebimus.

ANno dñi millesimo. xx. ab incarnatiōe (vt scribit Vincētius) cepit ordo tēplaris militie. qui dicūt sci Johānis hierosolimitani. hi degunt sub regula beati Augustini habētes habitū nigrū mō laycali ſ cū cruce alba in pectore. qui reputati sunt ad pugnādū corporaliter ꝫ infideles. quorum locus principalis Rhodus insula. qui subdūt magno magistro rhodi. Similiter omnia cor oratoria p orbem dispsa q̄ multa sunt ⁊ opulēta. ⁊ qa pauca cor sunt clerica. priuilegio rōnali ⁊ reali clericoꝝ gaudētes sunt. horasqꝫ suas et oratione dñicali videlicet pater noster indies pficiūt. de quo inferius fiet mentio.

APud Indos generale ⁊ ꝓcapuū est cognomē suoꝝ patriarchaꝝ. Johānis ꝓbiteri. qs in ꝓmis Matheus apl̄us. cui eunuchus Candacis regine in ethiopia ꝓstituere. ⁊ India beatꝰ Thomas apl̄us ad fidē conuertit. Johānes aūt ꝓbiter non solū pontifex sed et magnus impator censet. Cui impio duo ⁊ septuaginta reges parere ⁊ tributa pendere quotannis dicunt. In quoꝝ regnis. xxvij. supra cētū archiepi ꝓsident. In ciuitate aūt pmaxima noie Hebruth sedem pontificatus ⁊ imperij habent. Anno aūt dñi. M.c.xx. Johānes patriarcha vn⁹ de maximis Indoꝝ romam veniens calixto pape cardinalibus ac ceteris ꝓlatis in publica assistentia narrauit quo sanctus Thomas apl̄us quotannis diuinissimo sacramento populum in India communicat manu sua porrectū diguis ⁊ retractū ab indignis apud ciuitatem Mulnam.

BVrdinus antipapa natione hispanus quē Heinricus dictus imperator secūdo gelasio pontifice vno in ydolū exercerat furtiꝫ se conuiserat. cui benedictꝰ nomē datū fuerat ꝙ id quis apud vrbez romam secūdo calisto pontifice romano rebus ecclasticis intēto contra eū pontificis nomē vsurpare volēs. In ea vrbe eum ecclesiastici comites tirannuli defensauerant. Dumqꝫ calistus concilio intētus esset vocabulis illi claudiam ⁊ aurelianā adeo latrociniis fedauerant vt nemo illis romā tutus securusqꝫ posset accedere. Quobrem calistus pontifex copijs vndiqꝫ contractis furtū obsedit. cuius oppidani infelice Burdinum e vestigio dederūt. Ipsqꝫ camelo auersa in bestie caudaꝫ facie impositus romāqꝫ ꝓductus non minus in vrbe q̄ in toto itinere ridiculo plebi fuit. abstinens tamen calistus ab iniqui homis sanguine illum in cauēse monasterium detrusit. Multa interim calistus in Rogerium Sicilie comitem se regem ytalie appellantem animo non minus celso q̄ irato dum molit obijt vt supra ꝓmissum est.

Bernhardus clarevallensis abbas natione burgūdus. hic ex castellione burgū dioz castro nobili ortū habuit ex parentibus nobilib⁹. cuius pr Tessel inus miles strennuus ac deuot⁹ opidi tefontanis ꝓpe diuionē. mater Aleth ex castro montis barri. que ꝑter Bernhardū terciogenitū q̄nq; filios ac filiā sanctimonialem in lucē ꝓduxit. q̄s cūctis cōtubus ac grossionibus (vt liberius i monasterijs ꝺo seruire possent) enutriuit. Vidit aūt somnū dū in vtero gestaret bernhardū catellū candidū in dorso subruffum t latrantē ꝑ agrū futuroz vt magnos latentos in terra actores ecclie faceret. Cū. xxij. attigisset annū cū. xxx. socijs (relicta domo paterna) in cisterciensi monasterio anno ⁊M.c.xij. religiōis habitū deuotissime suscepit qō a Stephano religiosissimo viro añ ꝓ annos. xv. firmatū extinxit. in q̄ tantū ꝓfecit vt breui tpis spacio ob maximā sanctitatē t doctrinā clarevallēsis abbas ab oībus creatus fuerit. cui quidē loco maxia cū gloria ꝓ sex t triginta annis ꝑfuit. t i vita sua monasteria centū t. lx. sui ordinis extruxit. illustrās ecclām sanctitate vite et suauitate doctrine t miraculoz gl̄ia. ꝓter eñ laudabilē vitā t sanctitatē maxima ingenij sui plurima edidit monimēta. de ꝯsideratiōe ad eugeniū papā. de cāt. ⁊ cāticoz. de amore dei. libri meditationū t plura alia: omelias q̄s varias. epl̄as ac sermones. Cū apud oriētales edissa vrbs xp̄ianis ablata esset bernhard⁹ tantā noi xp̄iano iniustā ignominie notā indignissime tulit. Ꝺs ꝓcipes ꝑlatos nobiles et populos galliaz pene singl̄os adiēs ineūdā eē expeditionē vexilla crucis i barbaros ꝓferēda ꝓclamabat. t cōradū ro. regē ducēte expeditionis num⁹ induxit. Denicq; p⁹ mlta miracula ꝓpetrata cōsummatis vite sue annis cruciat. lxij. obdormiuit in domino.

Sanct⁹ Bernhard⁹ abbas clarevallensis

Petrus alfonsus

Petrus alfonsus circa annū dñi ⁊M.c. claruit genere iudeus antea moises vocat⁹. q̄ relicto iudaismo baptismi sacramētū deuotissime suscepit. ac librū pulcherrimū ꝓ modū dialogi elegātē cōposuit in q̄ contra iudeos t sarracenos egregie disputat. Alij tñ scribūt illuz ad conuersionē venisse circa ānū dñi ⁊M.c.vi. t ab Alphonso hispanie rege ex sacro fonte suscepti. t id factū i die natalis apl̄oz petri t pauli. vñ ob veneratiōnē t memoriā ei nomē impositū fuit petrus. t ob hoc alphonsi cognomētū habuit. ea gesta sunt in sede bostiēsis ciuitatis. qui postea ⁊rsiliana legē omnibus prestantioꝛē esse conclusit.

Sacro igne hac tēpestate in occidēte mlti accēdūt. mēbris iſtar carbonū nigrescē tib⁹. ⁊obrē anno dñi ⁊M.c.xxviij. mlti ō pago suessionico sacro igne succēsi ad eccl̄am b. marie i ciuitate suessioz si/tā conuenerūt. ibi diebus pauc⁹ miaz dei t beate ⁊Marie prestolantes sa(lutē consecuti sunt.

Sanguis hoc anno idib⁹ iunij in agro emiliano t flāminio pluit t apud rauēnā t parmā. q̄ res plurimis ter(roꝛi fuit.

Porca quedā in liguriensi pozrochia telle vincētio gallo entia ē poz/cellum bois facie habentē. eodē quoq; anno pullus galline q̄drupes nat⁹ est cuius ignee apparuerūt in celo q̄ p totū celū sperse plurima parte noctis vise t stellē ꝓplures de celo i terrā cecidisse vise sunt. suspfusa aē fum⁹ eū sono erbat

Hies insup asperrima fuit ꝓ q̄ stati valida famel subsecuta ē. ac hoīm mortalitas luctuq; aliaz agrestiū t domesticoz. strages quoq; auiuz mutuo concertantium extitit.

Terremotus ꝑterea in ytalia multis i locis q̄dra/ginta diez spacio ꝓdurauit vt ville amote sint.

Luna. xiij. intēpesta noctē stellē lucentib⁹ eclipsim passa versa ē in colorē sanguineum.

Monstrū quoddā ge/mini corpis mulr peperit ante habens faciem hominis retro canis.

Iohannes de tempoꝛibus qui fuit armiger caroli magni t vixit annis .ccc. lxi. moritur.

Anno mūdi. 6323. Anno christi. 1124.

Honorius secundus

Linea sumor pontificū

Honorius secundus

Innocentius secundus

Celestinus secundus

Honorius secundus ꝙ ⁊ Lambertus flagnani imolensis agri genitus Hostiensis epūs eo tpe pontifex creat ꝙ Balduinus ab hostib⁹ ꝑno redempt⁹ antiochiā theosolimitano regno adiūxit. Honor⁹ etsi obscuro loco natus erat tñ lītatura ⁊ moribus tanto magistratu dignus videbat. verū nō adeo eius ingressus laudat cū ambitiōe quorūdā pon⁹ ꝙs olim honor pōtificatū inierit. nā populus ipe Saxone sancti Stephani cardinalē pontificē ꝓcupide nimū optabant. id ꝗs se cupere leo fregepanis ostendebat. At vero cū id velle Leonē cardinales quidā cernerēt ne ex eius sententia pontificē legerēt omisso Saxone Theobaldū sancte anastasie ꝓsbiterū cardinalē pontificē delegūt quē Celestinū appellarūt. cūc Leo nō amplius imorandū ratus Lambertū ꝛc ꝙ ante ꝓmissum pontificē ꝓponit. clerocq electionē approbante. ꝙ inde oim cōsensu pontifex maxim⁹ cōsalutat. qui cardinales quoldam viros insignes creauit quoz opa postea magnis in rebus vsus est. At vero cū in pontificatu recte gubernato quinquēnio ac mensibus duobus vixisset collachrimantibus omnibus morit ⁊ in basilica Lateranensi nullo non genere honoris adhibito sepelitur.

Innocentius secundus ad annū salutis triceſimū ⁊ vndecies cētenū Honorio successerat. patria roman⁹ ex Theberina regiōe patre iohanne. qui pontificatu suscepto statim in Rogerū Rogerij comitis sicilie filiū mouet. Ja sese ytalie regē appellans egre tulit adeo vt iracūdia magis ꝙs viribus ad eā rē aggredien dā necessarijs fretus tumultuario cōtractū impetu exercitus in illū direxerit tanta ꝓfectus celeritate vt apud sci Germani opidū improuisu impetu sit repulsus. oppidoq capto. at Guilbelmus calabrie dux Rogerij filius cū exercitu venies comitis ꝓlio pontifex cū cardinalibus capti gloriā adeptus est. Rogerius tamē modestia vsus pontifice cū suis liberato quieqt voluit ab eo ꝑter regni titulū impetrauit. reuersus romā Innocētius Adulterinū pontificē nouū sibi suffectum reperit. Petrū petri leonis filiū qui se Anacletū pontificē appellaret. Ja spoliauerat absente Innocentio primarias vrbis eccias aureis argēteisq ornamēnis et cōflata inde ingenti pecunia multos in vrbe corrūperat. ꝙobrē sibi ⁊ suis timēs Innocētius Conrado Sabinensi epō cardinali vicario suo in vrbe relicto roma migrans cuz cardinalib⁹ ⁊ curia p pisas ⁊ genuā ad Philippū regē in frāciā est delatus. Inde celebrato apud clarū montē cōcilio Petrū antipapā ⁊ sectatores cuz damnasset Aurelianū se cōtulit. In belgis deinde habito cōcilio in ytaliā cū Lothario imperatore rediit. Celebrato apud placentiā cōcilio pisas se contulit. ⁊ cū genuensi populo reb⁹ breui cōpositis. tandē romā accessit pontifice in lateranū ⁊ rege in auentinum montē a populo ꝓductus quies pata ē maxima ciuitati. celebrataq synodo lateranī cōstitutōs ꝙ extat. Ne ꝗs in clericū man⁹ audeat injicere violentas inter alia fecit. afflixit vero huius pōtificis extremo tpe oīes ytaliam fames valida. pontificat⁹ sui anno. xiiij. mense. vij. die. viij. moritur.

Celestinus secundus Guido antea vocat⁹ sci Marci ꝓsbiter cardinalis natione tuscus mortuo innocētio ad annū salutis tercēū ⁊ ꝙdragesimū supra vndecies cētenū pōtifex creat⁹ olim cōsensu. Fuit aūt ortus e castro Felicatane gō nō nulli ciuitatē castelli esse affirmant Typhernū ab antiqs appellatū. Dic brūs in hoc tantūmō dici potest ꝙ nullis seditionib⁹ toto suo pōtificatu ob breuitatē tpis vexatus fuerit. propter hanc vt arbitroz causam. ꝗa vbiq pene laboratū ē. ex ꝙ ⁊ ipe pōtificatus sui mēse ꝗnto morit sepeliturq in lateranensi.

Otto epūs Babēbergensis

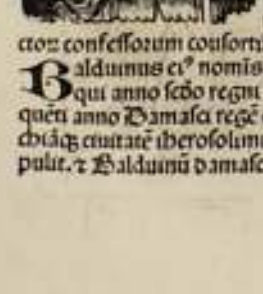

Otto Babenbergensis epūs ex Sueuia ingenuis ortus parentib⁹ liis traditus ⁊ Polonia aggressus eā linguā didicit. Auxilio inde ducisse Polonie i curiā henrici imperatoris assumptus post Ruptū fauente henrico in epm Babēbergensem ordinatus. Postea cū annis ꝙnq ꝓfuisset Pomeraniā puinciaz adit. ea em iuxta mare sita in refusionib⁹ triangularis apparēs que i occeano Baciā habz in alia Prussiam ⁊ in tercia parte Poloniā attingit vsq ad Saxoniā quā sua suauī doctrina ac miraculis relictis ydolis deo reddidit ⁊ ad xpi cultū reduxit. Varia ꝗs monasteria in plerisq locis extruxit. Celeberrimū ꝗs fontis salutis cenobiū auxilio comitū de Abenberg ꝓdijs auxit. Apud Ranspona Pruuenigq ⁊ alia monasteria i epatu halberstaten patauiēsi ⁊ aqlegiēsi fundauit. Ja itaq vir sanctus ⁊ multis virtutib⁹ adornat⁹ Anno. M.c.xxxix. plurimis miraculis clarus morit. Sepultus in choro cenobij monachoz quē locū singulari affectōe sp coluit ac edificijs ornauit ⁊ fontē plūbeis fistulis e vicino mōte i monasteriū reduxit ⁊ a pōtifice ob miracla ⁊ eas res in sanctoz confessorum consortiū relatus est.

Balduinus rex. iij. ibrlime

Balduinus ei⁹ nomis terc⁹ theosolimoz rex prior⁹ Balduini cōsobrin⁹ fuit. qui anno sēcō regni sui gazim turcoz milicie Asie ducē supatū ꝓhendit. sequēti anno Damasci regē ex improuiso theosolimā hostili aio petentē fudit. anno eiāq ciuitatē theosolimitano regno adiūxit. deiñ asclaonitaz regēnico ꝓlio repulit. ⁊ Balduinū damasci regulū. tādē defūct⁹ nullū filiū ꝑ vnicā tñ filiā dimisit.

Linea imperatorum
Lotharius secundus

Lotharius ꝙ ⁊ lintherius dux saxonie pre gebhardo defuncto henrico quinto sine liberis principibus magūtie cū legato ecclie romane cōue/nientibus in demortui henrici imperatoris locū legitimus suffragijs cesar crea tur. licet valde renitens ⁊ se tanto honore indignum dicens. voto olim ad re gnū tractus fuit. anno dñi. M.CXXXj. Is anno primo in bohemos sibi rebel les bella gessit. nō sine strage suoꝝ militū. Progenie deinde henrici castigās ideo fridericū ⁊ frēm ei⁹ conradū nepotes ex sorore henrici imperatoris rebel les habuit. Ūn in cuius odiū conradus a quibusdā rex declaratus fuit. habita deinde pace. eo viuēte quierunt. Imperio itaq; suscepto illico Innocentiū pa pam a petro antipapa roma pulsum in gallia apud leodiū adijt. sacro adacⁿ ē expeditionis breui parande. cū qua tuⁿ romā vere ꝓximo duceret. Et ma gno cōsilium exercitu compato in ytaliā cū pontifice venit. Romāq; ingressi pōtificem i lateranū ꝓduxit. ⁊ mira felicitate statum oīa ad salutē redegit. Cui⁹ beneficio ductus innocentius ipm imperij corona solenni pompa coronauit. Qui mox i germaniā ad cōprimendos bohemoꝝ motus redijt. q̄bus supera tis. Cū pontifex plas cōuocatū ex vniuerso orbe aggressus ē cōcilij celebra re. in quo cōstitutiones quasdā edidit. Illico rome ⁊ in rogerij principatu stu diosi ꝑ pontificis innocētij absentiā caput attollere inceperūt. Cuibus mari me immixi quas rogerius offerebat. Quare accersit⁹ a pontifice lotharius im perator romā cū exercitu aduolauit. ⁊ reductā classem paulo ante ꝓsani para tissimam eduxerūt. Pontifex aūt ⁊ imperator terra ꝓfecti. rogerius sibi timēs dū in sicilia confugisset oīa amisit q̄ in terra ytalie occupauerat. Cui custodi ente terre pontifex ratione lotharij imperatoris comitem attributo ducatus apulie titulo cum aliquot ger manoꝝ cohortibus ꝓfecit. Tantis rebus nō magis feliciter q̄ facilter comectis. redierūt in vrbem princi pes. Et lotharius in germaniā reduxit exercitū. Hic itaq; imperator multe prudentie ac clementie princeps fuit. Qui in toto suo imperio nil gessit qđ merito ab aliquo reprehendi potuerit. Qui tandē de deo. deq; bo minibus bene meritus in pria suā ꝛter faciens. verone morbo correptus sine filijs vitam finiuit.

Fulco dictus rex hierosolime

Fulco andegauensiū comes balduini precedentis gener. in quartū hieroso/lime regem suffectus erat. Regnauit aūt annis. vj. Hic xpianissimus vir fuit. ⁊ in armis acerrimus ꝓpugnator. In hūc igitur fulconē regem q̄ duobus filijs militaris rei scientissimus vteret legatis rancores barbari impetus fecerit. Primoq; olim turcos sinū circūcolentes persicū. innumera virorū milia statuis se in xpianos hierosolimas vsq; ducere. Rex factus ē certior qñ antiochenū illi agrū populabūdi ceperant infestare. Burit tñ in illos ⁊ cōgressus audacissime irruentiū tria milia interfecit. totidēq; ex eis captos tandē in trīphū hieroso/limā ligatos traxit. Ad quā turcoꝝ diadem exercitus rex alaph gente turcus. non magis suis turcis q̄ arabibus. Caldeis. Babilonijsq; auxiliaribus copiosissi/mo fretus exercitu eduxam inuasit mesopotamie ciuitatem. qua balduiⁿ Got/fredi frēm qui postea fuit secūdus hierosolime rex potitus fuit. Captaq; a barbaris vrbe summa ⁊ alias inaudita crudelitate direpta ē. Nam preter occasionem in omni etate comissam. archiepiscopus ⁊ clerus oīis quod fidem xpi abnegare noluerūt gladio appetiti sunt. Et qđ oīa superare visum est mala. specio sissimas ex nostris mulieres. ⁊ nobilitate pstantiores. quas barbari super altare sancti Johannis baptiste qđ scirēt nīs religiosissimū esse violauerūt. Eduam esse vrbem illā nobilem medoꝝ. Ad quam sacre tra/dāt littere tobiam filiū suū misisse gabello. quāq; btūs thadeus apūs ad fidē xpi ꝓdicationis diuini ver bi ac miraculoꝝ virtute conuertit. Et in qua (bti thome apli ossibus decorata) abagarus rex fuerit. qñ ad do minū ihm dato eple sue fidei ꝓmeruit scripta manu dei nīa capere. Que postq; quinq; ⁊ xl. annis a xpiano ppło fuerit refecta. ꝑter humane ꝯditionis mores talia a barbaris sit ꝓpensa. q̄ nulla rōne sint nisi a perdi/tissimis tolleranda. Fulco aūt rex quid ea sibi postularet accepta calamitas minus q̄ oportuit considerans dum leporem ex acconensi agro exagitat. equo in caput verso occubuit. balduinusq; filius eo nomie rex ter cius. regni titulū gubernationemq; accepit.

Hugo abbas

Hugo abbas cluniacensis augustudinēsis indige na fuit patre dalmatio. defuncto odilone licet re nitens de voluntate oīm factus abbas. bonus scia. me lior cōscia. optimus tempantia. forma angelicus. mo ribus compositus. sermone suauis. Tandez senio gra uatus pontio successori cōmisit. vt humilitatis ⁊ inno centie thesauros custodiret. ⁊ in domino quieuit.

Helinandus epūs

Helinadus item laudunen. episcopus in oīi san ctitate preclarus floruit. Et maurilius episcopⁿ rothomagensis mi raculis insignis claruit.

Patauia preclara. diuesq; olim ciuitas. inter danubiū. Enūq; sita. quam prisci cesares ecclesie trādide
runt. vernacula lingua passaw appellata. Danubius ex montibus suevie venit. ynus ex alpibus. q̄
germaniam ab ytalia disterminant. atq; in loco mixtus danubio nomen amittit. Urbs ipa in longū ten/
datur. nec magno negocio formā insule susciperet. Si quis ab eno. foueam in danubium duceret. Nec ynī
quingenti passus sunt ex vna. in alteram aquam. Super yno pons est ligneus. qui sexdecim habet arcus
t ciuitatis partem que transflumen est ciuitati maiori conūgit. Est t alius pons super danubiū. per quē
via est ad montes qui bohemiam respiciūt. Post hos montes fluuius alius niger admodum perlabitur.
qui ex boemia veniens oppidulum iudeoz. Et terciā patauie partem diuidens sub castro pfulis danu/
bio. quasi ex opposito yno se immiscet. Itaq; tria flumina vno in loco conūgūtur. ac propterea locum istū
quidam verbo ytalico passum hoc est transitum vocarant. Nam t per hunc locum merces ytalie in bohe/
miam ferebantur. Et superiores theutonici austriam vel hungariam petebant. sicut t hodie fieri videm⁹.
In medio vrbis templum est dīi stephani primi martyris huius episcopatus patroni. egregie ceptum. si
nondum perfectum. Chorus hic admodum pulcer edificatur. apud hoc templum edes episcopi sunt ad eā
partem que respicit ynum. tum espaciosissime. tum splendidissime. Transdanubiusq; due quoq; sunt arces epi
scopi altera in summo montis cacumine. altera in radicibus apud aquas vbi danubius t niger bohemie
flum⁹ (q̄ etiā fert vniones) pūgūt. Est ad sublimiorē arcē grādis ascesus atq; difficilis. q̄ tāti exrono āgu/
lo p̄t oppugnari. Sz tot ibi munitiones addite sunt tā muroz uz q̄ foueaz vt expugni posse nulla vi boim
videat. Ibi t aule sunt t camere splēdidissime. q̄s q̄ viderit. nec ornac⁹ alicui. nec mūici⁹ vsq; eē putauer/
rit. at vbi discesseris ī arcē q̄ ifra iacet ornatū maiore videbis. testudinatas cameras. t aulas q̄ plures: sunt

eīn theutonici mirabiles mathematici. oīes quoq; gentes in architectura superant. Ornaturq; hec ciuitas insignis putauia corporibus sancti valentini. qō tanto dux baioarie ad eū locū deduxit. Et sancti maximiliani archiepi laureacensis. p. s. Ruperti ex laureata in pataujas transtulit. Fuit eīn laureata vrbs admodū insignis in ampla campoz planitie. Et sup flumē qō anasum vocant. a quo nūcoꝛbs nomē anasum habet. Vbi olim ecclesia metropolitica floꝛuit. laureacensis dicta. beatusq; maximilianus (vt premissus ē) archiepiscopatum rexit. Et inde martyrio coꝛonatus fuit. Sed postq; athila rex hunnoꝝ. vrbem hanc vastauit vbi arx erat. opidū ex nomine fluminis restructum est. Sedes ꝥo metropolitica in Salzburgā trāslata

Hugo de. s. victore

HUgo de sancto victore natione gallus. ex castro sancti victoris canonicus (vt multi affirmant) regularis t parisiensiꝫ clarissimus doctoꝛ. Circa annos domini mille centum floꝛuit. Singularis in vite probitate t sentētia eruditus in omnibus artibus liberalibus. vt nullus ei suo tempoꝛe equalis haberet ideo in multo pretio fuit. Qui preter sanctitatem de q̄ nitra legūtur. tum docendo. tum scribendo multis admodum profuit. Et post plura reliquit monumenta. De sacramentis valde necessariū libꝝ. t alia opuscula. s. didascolicon. de disciplina monachoꝝ speculum t̄c. Sermones quoq; elegantes cōposuit. Infirmatus ad mortem cum vicio stomachi ob vomitū laboraret ne sacramento irreuerentiam faceret: ait. Ascendat filius ad patrem suum. t seruus ad dīm suum qui fecit illum. Et eucharistia disparuit. Et vir sanctus deo suo spiritum reddidit.

Hugo de folieto

HUgo alter de folieto q̄ sci petri corbeiēsis asserit fuisse canonic⁹ singularis eloq̄ntie vir q̄ libꝝ de claustro aie admodū notabilē edidit. in q̄ de securitate claustri. t periculis seculi. Et de ordinatione claustri materialis. de abusionibus claustri. Et de claustro celesti varia narrat laude digna.

Linea summoꝝ pontificū
Lucius secūdus

LUcius mortuo celestino successerat. p cuius tpa plurimus ad latinos infaustus edisse direptionis ⁊ nīoꝝ cladis ac ignominie acceptus nūcius. ⁊ nostroꝝ animos in nouę expeditionis congregāde ardorē inflāmauit. Is lucius secūdus pria bononiensis pre alberto tituli sancte crucis in hierlm p̄biter cardinalis fuit. quā quidā basilicā ferme collapsam ꝓprijs expensis restituit. Qui imo pontificatu nil preterm̄isit. qō ad expeditionē hierosolimitanā admodū necessariā ptinebat. Hac cīm clade audita bernardus clarevallensis vir ⁊ scitate et doctrina insignis. vt p̄missum ē. p̄dicantium religionis xp̄iane assumēs. principes omnes xp̄ianos tū lris. tū nūcijs adhortatus ē. vt crucē in sarracenos xp̄i vexillum sumerent. Hoc dū pontifex in his vsaref peste absumitur. pontificatus sui mense vndecimo. die quarto. ac in basilica lateranensi sepelitur.

Anno mundi. 6345. Anno xp̄i. 1144.

Eugenius tercius

EUgenius tercius pisis oriūdus. sancti anastasij abbas in monachū antea a bernardo viro sanctissimo electus. defuncto Lucio pontifex in ecclia sancti celarei erat suffectus. maiore sanctitatis q̄ rei gerēdaꝝ pericie spe a p̄ribus delectus. Cū m̄ postea baud quaq̄ man° prudētia quā bonitate valuerit. Qui vbi romanos instare minis etiā cognouit. quo sui ꝑfirmarēt senatores noctu abijt In sabinosq̄ farfense monasteriū delatus cardinalibus ⁊ curialib° roma accersitus consecratus ē. Hec cū postea romanoꝝ nō minas tantū. sed etas facta cōterneret. pacē cum pontifice constituerūt ea cōditione vt in sedē suā pacificus rediret. fuitq̄ solenni pompa ⁊ summa populi letitia introductus. Qui postea cum rescisset romanos nequaq̄ bono animo sed fraude in gr̄am secum redijsse. insidias veritus tyberi dilabit. quē romani haud secus q̄ Gelasiū olim armis telisq̄ iniectis ꝑsecuti sunt. appulsus pisas. illico in franciaz nauigauit. Repertum ibi beatum bernardū. didicit rem ecclesiasticam pessimo in alia esse loco. ambo sancti viri ludouicum regem francoꝝ orauerūt. vt cruce insignitus expeditione contracta constantinopolim se contulerit. Tandem cū erat annus salutis secūd° ⁊ quinquagesimus supra decies centenū. Eugenius pontifex in ytaliā est reuersus. Quē romani bene ⁊ honeste acceptum in lateranensem deduxerunt. Hicq̄ i vno quē superuixit anno preter compositā rem ecclesiasticā vrbes tarracinā. syriam. ⁊ norbam ⁊ fumonis arcem. quas tyranni occupauerāt in dēditionē recepit. Et tybure obiēs in beati petri basilicam est delatus. Pontificatus sui anno octauo. mense quarto. die vigesimo.

Anastasius q̄rtus

ANastasius quartus. patria romanus. patre benedicto abbas antea sancti ruffi veliterne dyoces et cardinalis pontifex creatur. Adeptus autem pōtificatum calicem pulcerrimi operis magneq̄ estimationis lateranēsi basilice cōdonauit. Et edes egregias apud pantheon quod sanctam mariā rotundam vocant breui edificauit. plura quoq̄ mente destinauerat tū ad dignitatem ecclesie tum ad ornatum vrbis ro. prinentia si ei aliqū vitere licuisset. laboratū est hoc tempore fame in tota fere europa Anastasio clam ⁊ aperte pauperibus ipsis elemosinas prebente. Qui pontificatus sui annoviio. mense quarto die quarto ⁊ vigesimo moritur. Sepeliturq̄ in lateranēsi basilica conca porphiretica.

Richard° de scō victore

RIchardus de sancto victore. Vir quidem doctrine spectabilis. canonic° regularis sancti victoris parisiensis. Qui sine vlla dubitatōe disputator acutissimus per hec tempora parisius clarissimus ⁊ inclitus fuit. Qui preter sanctitatem etiam infrascripta grauiter quidem ⁊ copiose edidit opuscula. videlicet de trinitate. de spū blasphemie. de potestate iudiciaria. de ptāte ligandi ⁊ alia. Sermones ad populū elegantes ⁊ doctos.

Malachias epus

MAlachias ortus in hibernia vbi eduicatus ⁊ edoctus. Cui° parentes genere et potentia magni extiterūt. Qui in ciuitate ardinacha a malachia qui i cella ecclesie deo seruiebat formā vite accepit. Anno dūte etatis suę. xxv. ordinatus presbyter vices epi gessit. Vacante episcopali sede eo renitente trigesimo etatis sue cōsecrat° epūs conereth introductus ad boues bestiales quos ad mores optimos perduxit. inde post mortem celsi in archiepiscopū assumptus intrans ardinachū totius hibernie metropolitanus efficitur. Ne dū aūt hiberniā sua doctrina ac miraculis illustrabat. vex ⁊ scotiā. Cunq̄ hibernia pallio careret. qō ab innocētio ꝑmissum erat. accedēs igit Eugenij ptransiens clarevallē febre corrept°. postea in domino quieuit. Sepultus in oratorio beate marie. Anno. Mc. xlviij. quarto nonas nouembris.

Linea imperatoz
Conradus tercius

Conradus eius nomis tercius Heinrici quinti nepos genere Sueuus Lotharo impatore rebus hūanis exempto apud cōfluentiā cōmuni principū voto ad gubernandū impiū assimit̄ pśente Theodorico portuēsi epo aplice sedis legato. a quo deinde aquisgrani coronā regni accepit t imperauit annis. xv. resistebāt ei saxones t heinricus bauarie dux. heinric⁹ cognominat⁹ superbus. Cōuento principū babenberge postmodū extinct. vbi cum vidua Lotharij ad pacem t gratiā regis sunt recepti. Heinricus vero bauarie dux qui insignia impialia i castro Nurmberge occupabat cū ad regnū aspirabat. coactus tandem crucē lanceas t alia reddidit. iudicio principū a rege pscriptus quatuor comitatus militibus saxoniam petijt. vbi vitā finiuit. Conradus igit̄ qui in regnū romani nois successerat. habita pace in germania in militia nomē dedit. Fuit enī princeps inclitus ac clemens a diuo Bernhardo abbate plurimū dilect⁹. cuius hortatu in sarracenos crucē vna cū ludouico frācoz rege ac alphonso hispanie. t heinrico anglie regibus alijsq; plurimis principibus sumpsit. at conradus copijs nō ex Germania magis q̄ Gallijs fretus ingenti multitudine quam eterne vite spes accepto salutaris crucis signo traxit Constantinopolim est delatus. Emanuelq; secundus grecoz impator vir celeberrimus christiano nomi cōtra ac simulabat hostis aduenam ducē blande exceptū q̄tū potuit dolosis artibus in suā pollicere amicitiam est adnixus. Fabulisq; cōpellitur nullo cōpato cōmeatu iconiū statim ducere. se enī pstaturū oia que exercitui necessaria erant Emanuel pollicebat. Obsessa ē vrbs natura t artificio munita aliq̄diu t acriter. t dum tātus resident magis q̄ oppugnat exercitus valitudo t nō magis corpoz q̄ animoz egritudo quosq; valētes segnes ac inualidos debilesq; consternat. Nec satis intellectu est tūc qō ab ipis postea relatū grecis morboz q̄litas effectusq; edocuit gipsum farine ac panī quē greci importarē fuisse cōmixtum. Egobrez Conradus re infecta in Thraciā retro cessit. Postea cōradus lodouicusq; reges greci impatoris dolos malis suis edocti iuuenū conuenientes exercitum Balduino regi hierosolimitano suā operam sunt pollicit̄. visumq; est nihil magis conducere q̄ damascum copias ducere. Eidem hierusalem pueniēs secutus fuerat lodouicū rege diuerso itinere portuensis quidez epūs cardinalis quē Eugen⁹ papa sedis aplice legatū miserat hierosolymā. itaq; ductum in Damascum tres xp̄iam reges. cardinalem q̄s legatū t simul patriarchā hierosolimitanum. multos quoq; epos expeditiōi interesse curauerāt. iunctis copijs animisq; magnis conatib⁹ obsident. quā vrbē seruos abrahe fundasse cōstat loco cāpestri naturaq; ardo sed artificio vbere atq; secundo. ager enī effossis cuniculis ductisq; fictilibus vndē irrigari potest nimā vbertatē p se fert. Paruus amnis in regione vnī eius pterlabēs lingulā quandā facit in qua castra posuerant vñ facile cohibere ab aquatiōe oppidani poterant. verū assirio quodā pśuadente cui maxime balduinus in reb⁹ arduis credebat. castra ad alterā vrbis partem transferunt. Damascen inde ab aquatione eos pbibēt. quare cū siti famecq; laborarēt soluta obsidione cū tantus exercitus re infecta ad sopē redijsset. cōradus lodouicusq; cōmunitos male habitosq; exercitus suos in europā reducētes ad xp̄ia sunt reuersi. Rogerius q̄s a pontifice in regem sublimatus Guelfonē pdicti heinrici fratrem in germania pecunijs inducit cōtra cōradū ad bella mouit. qui apō castrum winßberg victus. Eidem postea heinric⁹ filius cōradi qui post eius regnaturus erat si superuixisset bello deiect. Tandem rex cōradus anteq; bñdictionem impialem percipere potuisset anno dñi M.c.liij apud Babenbergam vita excessit.

Multi extimāt ab isto Guelffone duce bauarie Guelffos appellatos. cuius pestifer nomē marie in Italia inualuit. cū auferat vnitatē t pacē vt nūq; inde poterat extirpari. nā hic Guelfo viuente cōrado se impatori imposuit. bi populi italicoz qui impiale dominiū in ytalia detractāt vsq; in diem hodiernum guelfi nūcupant. sed qui in italia alia partem fouent gebellini. Ceteri aliam causam assignant vnde dicātur fautores ecclesie guelffi t fautores imperij gebellini. de quo latius infra fiet mentio.

Lodouicus rex francoz

Ludouicus rex francie lodouici filius patri in francoz regno succedens regnauit annis. xlviij. vir ingētis animi t virtutis. qui diligēs ea q̄ dei sunt decimoquarto regni sui anno vna cum cōrado cesare cum ingēti multitudie xp̄ianoz ad expugnationem terre sancte in subsidiū xp̄ianoz (qui ibi indies se rebant deficere) animosissime transijt. veniēs Cōstantinopolim inde trāsiēs per bellespontum in bithiniam deuenit. interea p aliquot dies ephesi cōmorat⁹. Eidem appropinquās ad hierosolimam rex romanoz conrad⁹ patriarchā obuiam misit in vrbem t ad venerabilia loca ductus. post cladem ac fallaciā p actam apud damascum ferme p annum in hierosolimitano regno pmāsit cum vxore sua. demum cum principibus in p̄prium regnum redijt.

Ab eo tempore latinoz pdito apud orientales regiones indies in peius vergere cepit. cum prius sola eoz nomia hostibus formidini erant. Eidem hoz principum pfidiam sine damno desperarant. Inde nec vires xp̄ianorum suspectas habuerūt. imo norodoin⁹ antiochenā puinciam molestare cepit.

Hildegardis

Hildegardis in regione alemanie apud wingiam ⁊ iuxta rhenū virgo admirabilis floruit. ꝓfecte eratis cui tanta diuina virtus gratiā contulerat. vt eius laica ⁊ illiterata esset mirabiliter ñ rapta frequētius in somnis disceret nō solum quod verbis effunderet. sed etiā quo scribēdo latine dictaret. vt dictando catholice doctrine libros cōficeret. que multa ferūt ꝑdixisse de futuris. ad quā scripsisse dicit etiā beat⁹ bernhard⁹ clarevallēsis. hec ad colonienses scribēs de futura cleri corū tribulatōe. dicit q̄ clerici gloriā absq; merito habere volūt ⁊ meritū absq; ope.

Gracianus

Gracianus sancti pauli monach⁹ patria etruscus ō Clusina ciu⁹ate tuscie natus. Qui anno dñi M.c. xix. apud bononiaz italie urbem ob eius ingeniū ⁊ doctrine magnitudinē maximo in ꝓcio habitus ybi monachus sancti felicis in ambitu superiori carmīa ostēdit eā plura ꝓdidisse. cā inter cetera sue lucubrationis opera decretoz librū accuratissime collegit. cuius ꝓcipuū ē illu minatum⁹ genus duobus regit. qō q̄dem celeberrimum opus Eugenius pontifex approbauit. ⁊ legendus publicis gymnasiis ꝓcessit. Ipm aūt librū in tres distinxit partes. videlicet distinctiones. causas ⁊ de cōsecrationibus. primā aūt partem in vnam ⁊ cētum particulas distinxit. Secūdā in sex ⁊ triginta causas. Ac tertiā de consecratione nuncupauit. ⁊ hāc ꝯs in q̄nq; distinctiones diuisit. quas aliqui fecerūt compilatiōes canonum vt ysidorus ⁊ yuo carnotensis. tamē alijs relectis hoc solum in vsu est. Primus huius cōmentator seu glosator fuit hugo. Secūdus apparatum quoq; notabilem fecit Archidiaconus qui dicit rosarium decreti.

Johānes theutonicus.

Petrus lōbardus

Petrus lombardus parisiensis epūs ex nouaria cisalpine gallie vrbe oriundus. p id ꝯs tps (vt Vincētius gallus testat) apud parisi⁹ inter doctos. nō solum sue etatis sed ⁊ priox seculoz lris ornatissimus. ⁊ bonitate vite atq; ingenij acumie clarissimus ⁊ celeberrimus fuit. cuius rei gra sentētiaz libros accurate doctissimeq; composuit. laboriosum certe opus ex multoz sanctoz patrū dictis vtiliter compilatū. huic quoq; maiores glosas psalterij ⁊ epl̄az pauli de multorū dictis ordinauit. nam cum esset inter francie ministros operatissimus glosaturā epl̄az ⁊ psalterij ab anshelmo p glosulas interlineales margīales; distinctaz. ⁊ postea a Gūlberto ꝓsumptuose ꝓductā latius ⁊ apt⁹ explicuit. multaq; de dictis sanctoz addidit. atq; sermones multos ⁊ doctos ars elegātes ad populuz habuit

Petrus comestor

Petrus cognomēto comestor arca idem temp⁹ floruit cū ꝓdictis nō carne sed virtute frater. in Gallijs vt vincentius gallus narrat historiā scolasticam cōposuit ybi veriusq; testamēti historias diligēter ⁊ accurate explanauit. Insup et quedam incidēcia de gestis gentiliū ex libris Josephi iudei. ⁊ quoruūdam gētiliū historias locis ꝑgruis inseruit. Alia nōnulla edidit. sed ⁊ versus quosdā in laudē b. marie virginis pulcherrimos cōposuit. In isto igit̄ cētenario annoruz post M.c. dñice incarnationis ecclesia in doctrinis multū illuminata est. Quidaz affirmāt hos tres fuisse germanos ex adulterio natos. quoz mater cū volere nō posset imūētum sibi fuit. de hoc tātuz doleas quod nō potes volere. verū nō contemperanei fuerūt ꝯtus vicium tempore.

Guilhelmus puer crucifixus

Guilhelm⁹ puer i anglia crucifixus a iudeis in die parasceue in vrbe norwico. de q̄ postea mirabilis visio legitur.

Genuenses hac tempestate cū et ditione diuiciisq; ⁊ gloria ad modū clari haberent a cōrado isto cesare signandi pecuniā et auream ⁊ argenteam priuilegium obtinuerunt cum ipius salicz nota. q̄ ⁊ nūc vsq; apud eos in fidem ꝓmissoruz fideliter seruatū est. nam vsq; ad id tempus vt iacobus eoruz theolog⁹ refert genuenses nisi papiensi moneta et quibusdam parvulis qui brunetti dicebantur vsi fuerant.

Auicenna

AVicenna medicus olim clarissimus. eminentissimi ingenij vir. his tempibus vniuerso orbi clarissimus habet. qz vt fertur dñs cordube z princeps vrbis eius. dedit ñ magnā opam exercitio medicine. faciendo vt a pribus intelligeret in sua vrbe construi hospitale habitaculū. vbi immuneri ponebāt infirmi. quos ipe vt sitabat. homo fuit colore brunus. z iocūdus. qz pulsando z cantando libz fecit cū tico. Et vt ferk satis inuenis mortuus ē. Nō em attigit q̄nquagesimū ānū. Scripsit ñ vltra medicinā in oī genere discipline. Et in naturalibus z mathematicis z moralibus z dialeticis. Fuit ergo venustus princeps. practicus in medicina z in oī genere discipline eruditus. Quo aūt tpe fuerit cū multi nil certū scribant. hoc ñ certū est qđ tpibus beati augustini nō fuit. nec esse potuit. vt aliq somniant. M. cc̄. z. x. anni ferme sunt exquo beatissimus augustin⁹ fuit. Quo tpe auicenna esse nō potuit. Dicāt aūt reperiri epl'as mutuas inter vtrosq; qđ absurdū est. mirabile em esset. cū in volumine epl'ax augustini ad viles psonas eple scripte sunt. Et eple ad principē habite nō nominentur. Auicenna quoq; conculas asportatas ō sancto iacobo noiat. q̄ tpe augustini non erat vbi nūc ē. xp̄ianos item noiat z eox cōsuetudines de carne z corallo. cū xp̄iani pauci nominis erant z nō manifestos ritus obseruātes tpe augustini. Credit igitur fuisse tempore auerrois aut pax ante. Algazel etiā z alfarabius videtur fuisse cōtemporanei auicēne. q̄ fuerūt tpe auerrois. Declinante ergo imperio ro. z arabibus hispaniā occupantibus floruit. Qui cū in oī doctrina eruditissimus esset. libz excellentissimū cōposuit. metaphisicā deide accuratissime enucleauit. Distinctusq; ac clarius p̄ ceteros medicas post'alios medicos in lingua arabica. postq; olim medicox scripta vidisset. Medicinā omnē in q̄nq; libris descripsit. Scripsit quoq; de viribus cordis z plura alia.

Auerrois cōmentator

AVerrois quoq; medicus cognomento cōmentator. philosophus quidē. z ipe apud cordubā hispanie vrbē hoc tpe vt ex libro eius q̄ de celo tractat habetur floruit. Fuit em a natiuitate xp̄i anno. M. cl. vt asserit cōcliator. Et egidius roman⁹ in suis q̄libetis. q. de vnitate intellectus. dicit se vidisse filios auerrois i curia friderici imperatoris. Multa aūt cōposuit z adeo excellenter in oīes aristotilis libros scripsit. vt cōmentatoris cognomentū p̄meruerit. Deinde de sība orbis de triaca. libz q̄s pulcrū de medicina Colliget appellatū ac alia multa edidit. auicenne tamen ac medicorum emulus dictus fuit.

Auenzoar medicus

SOar etiā medicus cognomento sapiēs. q̄ auenzoar dī hisdem tpibus fuisse z claruisse ipemet in ro. tractatus fuit. qui thesyr inscribitur libro. s. ij. c. v. testat⁹ est. atq; cū aboali auicenna in carceribus fuisse codē libro meminit. Hic cū esset eruditissim⁹ vir libz medicine noie thesir ad q̄ndam regem dedit. Indeq; nonnulla cōsilia cōposuit. Dicitq; se vniuersam medicinā amplissimo volumine euoluisse. Aboali Abincem sunt noīa arabica pīes z auū significantia. Abon em z abin apud arabes idē ē qđ filius. Dicos em (vt oīes asserunt) apud arabes fuit. vt scriptores in titulis nomē pris z aui ponerent z suū tacerēt. vt maioribus honores deferrent.

S. Thomas archiepūs Cantuarien.

THomas archiepūs cantuariensis. in iuuētute oībus gratiosus. relicta curia regali in Anglia a theobaldo archiepō in archidiaconū assumptus. Inde in regno heinrici regis anglox cancellarius effect. vt sua prudētia malignoruz hoīm feuciā tparet. q̄ post decessum archiepi eccie pficere ꝓcurauit. Cū aūt rex scūs thomā ad volūtatē suā in detrimentū eccie inflectere conaret. Cūq; post innumeras iniurias discessit. die. xxij. ad portū venit. et in nauicula parua cuz duobus sacerdotibus trāsuectus in flandriā. quē papa alexander tūc senonis manēs honorifice suscepit. romā adiens. pace reddita septimo exilij sui anno reuersus. Vir aūt optimus z sanctissimus ab heinrico anglox rege cum iura sua z ecclīastcas dignitates quas sibi p̄dictus rex z publica eius ptās vsurpauerat reparare: et in statū pristinū reuocare annitere. post exilū damna cōtumelias atq; obprobria postq; parentū z amicox p̄scriptōem z alia: atq; alia supplicia: tandē martyrio coronatus ē. Sepultus tandem in sepulcro marmoreo. Anno domini. M. clxxiij. Interfectores eius quidam digitos dentibus auferebāt. Alij sanie defluentes defecerūt. quidam paralisi dissoluti inuisa obitus indicia prestiterūt. Verū alexander auditus z cognitus crebris ipius beati thome miraculis. cum in sanctox catalogo ascripsit.

NOrwegia p̄uincia hīsdem quoq; temporibus viuaci predicatione albanēsis episcopi. xp̄i fidem recepit. ob cuius beneficium atq; virtutem postea anastasio quarto defuncto. maximo oīu consensu pontifex creatus. hadrianus quartus appellatus est.

Anno mundi. 6353. Anno crīsti. 1154.

Hadrianus quartus papa natione anglicus Albanus epūs cū a tercio Eugenio cardinalis in Norvegiā missus esset: vt p̄missum est .primā omniū terre cognite occidentaliū vltimā eā gentē multitudine copiosissimā primus omniū crīstianoꝝ christianā effecerat. Anastasio rome defuncto in pontificatu successit. Eo itaq; creato pontifice romani cōsules suos sicut per Anastasij tpa admīstrationi vrbis p̄fecerunt. tentatusq; a romanis tum p̄cibus tū minis vt p̄sulibus liberam vrbis admīstrationē relinqueret. vtq; in lateranus .pficisceret faciende consecrationis causa. qō facere recusauerit nisi prius Arnaldus brixianus antea ab Eugenio damnatus ex vrbe pelleret .interea cardinalē sancte Pudēciane via sacra ad pontificē accedentem. Romani ad Cosme ⁊ Damiani edē armis aggressi vulneribus affecerūt. Pontifexq; vrbem romā ecclesiastico supposuit interdicto. ⁊ forte postremi tunc erāt sacri quadragesimales ieuniꝝ dies. qō cū populꝰ egerrime ferret: pe ruit prudencioꝝ sententia vt Arnoldo seductore pulso ⁊ cōsulibus depositis pontifex sanctū in laterano celebrat pascha. Guilhelmū Sicilie regē qui multas eccie occupauerat vrbes deinde grauī anathemate notat. Fridericus aūt primus impator creatꝰ Cisalpinā galliā cū exercitu ingressus: cū ad vrbem venisset ⁊ pontifex in basilica Petri Fridericū imperij corona donaret. ⁊ a romānis tumultꝰ excitaret. pōtificis p̄cibꝰ impator lenit. hic postea ro. dictionē plurimū auxit. nā ⁊ circa lacū sancte Crustine multa castella munuit. ⁊ Radicophanū qō nunc Senenses obtinēt muro ⁊ arce ꝓpe inexpūgnabile reddidit. primusq; pontificū vrbē veterē inhabitauit. a quo ea vrbs culpaꝝ reddita ē. Cū vero instantibus romanis ad vrbē redūsset vexaret q; a consulibus libertatē romanam restituere conantibus Arggnanū pecuit. vbi no multo post mortꝰ pontificatus sui anno quarto mense decimo. corpus romā delatū in basilica Petri sepelit non longe a sepulchro Eugenij pontificis.

Linea summoꝝ pontificū
Adrianus quartus
Alexander tercius

Anno mundi. 6359. Anno christi. 1160.

Alexander tercius papa patria Senensis. patre Ranucio. mortuo Adriano diuoꝝ ⁊ viginti cardinaliū suffragijs pontifex creat. Etsi canonice lectus fuit multas variasq; in pontificatu passus est agitationes. quibus inicia dedit Octavianus quidā romanus tituli sancti Clementis presbiter cardinalis. quē victorē appellatū a tribus tantū .pfanatus. Victor ad Fridericū impatorē: Alexander hortante Philippo francoꝝ rege Tolosanā .pfectus cōscenso naugio in franciā contendit. cōuētuq; in Claromonte habito anathema in impatorē ⁊ Octavianū statim emūtat: quā ob causaꝫ Fridericus tres alios ꝑ hunc Alexandrū successiue pontifices creauit. nā Victore mortuo primo Paschalē. post Calistū. deinde Innocentiū cōstituit. At vero romani creatis cōsulibus Alexandro pontifici amicis cū statim ex francia remocāt congratulantibus oīibus gbenigne suscipit. Cisalpine igit Gallie populi ī spem libertatis erecti anno salutis millesimo cētesimo sexagesimoquinto in Fridericū arma sumūt. ideo cōpato exercitu in ytaliā veniens Ancona discedēs romā mouet voluis referatis illū furiente ingredi p̄miserūt. his intellectis pontifex sibi tuūs nocte intempesta cū sua familia vrbe abijt ⁊ Beneventū accessit. cuius ās vires pborrescens coqui sui vestibus sumptis. eo in habitu venecias .pfugit. Et ad diue virginis de caritate monasteriū paulo ante a marco iuliano conditū .pfectus. ab incolis recipit. Et ortulo p̄fruit. Post aliquot vo menses cum quidam nomine cōmodus eum ibidem agnouisset. velut insensatus confestim ad sebastianū ducem accessit. Et silenter in vrbe venecta adesse pontificem romanum retulit. Qui re cognita. mox senatum congregans. cum oīi apparatu ad pōtificis diuersoriū accessit. cōperto; ibi pontifice ro. cū solēnitatibus ad diui marci tēplum cum oīi gaudio primo ꝺduxerūt. Cū ibi ex more cōsedisset. p̄napē ⁊ senatū cū oīi pplo bñdixit. Impator vo audiens pontificē venetijs adesse ottonē filiū suū cū armata classe ad reposcēdū pōtificē venetias misit. Cui sebastianꝰ dux occurrēs facto congressu ipsum superauit. ⁊ venetias vinctū ꝺduxit. ad pontificē ductus eo ꝓcurante pax inter pontificē ⁊ p̄em augustū componit. Altera vo q̄ secuta ē dies fridericus venetias venit. ⁊ pacē a filio cōfectā hoc modo approbauit: vt rome ⁊ q̄ diuinis erant ecclesiastice pōtificē redderet. Quo federe inito alex. pon. confestim ad tanuas templi diui marci accessit. Et ibidē vniuerso astante populo. imperator surrexit. vt se humi .pternaret ⁊ venā demo postularet. at pontifex cesaris collum pede comprimēs ait. Scriptū est sup aspidem ⁊ basiliscū ambulabis ⁊ cōculcabis leonē ⁊ draconē. at fridericus. Nō tibi sed petro. cui successor es parce. at pontifex ⁊ mihi ⁊ petro. ac sic inter impatorē ⁊ pontificē pace ꝓposita. Et ducem atq; senatū exornauit. agentē postea tbusculi pontificē alexandrū henrici regis anglie oratores viri ecclesiastici adierūt. regem ipsum ab iniusta nota purgatū. quem neces beati thome cantuarien. archiepiscopi consciū fuisse crebris rumoribus allatum erat. Quibus auditis pontifex duos cardinales in angliā misit. q̄ reuersi retulerunt multa inspexisse plura audiuisse miracula. que ad beati thome sepulcrum deus ostēderat. Quā obrem pontifex illum in sanctoꝝ martyꝝ christi numeꝝ retulit. Cūq; tercō hic pōtifex romā profectus esset apud lateranum concilū celebrauit vt ad christianā rempub. necessaria ꝓstitueret. Interim post lōgos ⁊ assiduos labores tam quieturus a tyrannicis perturbatōnibus. pontificatus sui anno. xxj. die. xj. rome moritur. sublatis prius e medio quatuor scismaticis.

Linea impatoꝝ Fridericus primus

Fridericus primus cognomento barbarossa natione suevus filius friderici ducis sueuoꝝ fratris scilicet Cōradi regis. natus ex clarissima ꝓgenie karulorꝝ. post cōradum tercium apud franckfordiam cōmuni voto principū electus impator. Anno dñi M.c.liij. impauit annis.35. Primo sedatis discordijs in germania confectum lōgobardiam ingressus Terdonā obsidebat. qui ea potitus ad vrbem romam tanta ꝓperabat celeritate vt pōtifex sibi timēs in munitiora queq; vrbem veterem primo post cuitatē castellanam cū collegio cardinaliū se receperit. missis tñ hinc inde oratoribus fridericus in campis sutrinis debitā pōtifici reuerentiam ac tutele sponsiones exhibuit. a quo breui post in principis apl̄oꝝ basilica coronatus est. sed in ea celebritate romani cū pōtifice adriano pacis ꝓcordes ꝓter ꝓsules impatorem suspectum duces portas vrbis clausas tenuerūt. Friderici aūt exercitus magn⁹ in pratis neronis tentoria habebat. plebs romana eruptione facta germanos inuadit. cedes haud parua cōmissa ē & reddita cedis vicissitudo. exeuntis ad tumultum impatoris incensis in romanos animis ferebat. quē pōtifex exoratū tantis ꝓcibus vt captiuis dimissis ciuitati culpas. iuuentutis temeritatem. reijciēti pacem ꝓdonauerit. Impator paucos moratus dies in germaniā redijt vbi diuorciū cū filia marchionis Liepoldi de Voburg ob ꝓsanguinitatē fecit. & cū beatrice burgundionū comitis nobilissima filia nuptias fecit. Eoq; tpe ducem bohemie regio nōie decorauit. & marchionatum Austrie in ducatū ꝓmouit. Mortuo deinde adriano pōtifice successori alexandro admodū aduersari cepit. quibus initiū dedit octauianus. Obsidebat ea tempestate fridericus cremam opulentissimū italie in lōgobardis oppidum. interea omnē romane ecclie terras et vrbes vexabat. Terdonaq; primo spoliata. Mediolanūq; post solo equata ē. cuꝰ populum in sex portas tribus diuisum sex agri sui loca decimo ab vrbis solo distantia militario habitare coegit. deinde cremam maximis affecit incōmodis. Cōmouit ea crudelitas ceteroꝝ italie populoꝝ animos. Veneti qui nihil tūc incōmodi italie solo possidebant. saluberrimi ꝓsilij auctores. quoꝝ suasionibus constat veronēses. patauonesq; & vicentinos societatem belli condicionib⁹ iniisse. que cū friderico in mediolanēsibus agenti nunciata essent. suos germanos vndiq; conuocauit & papienstum cremonēsiumq; auxiliū fretus veronā duxit. Verebat aūt ne alexandri auctoritas sibi aliqñ afferret incōmodū. papam igit dolis aggressus est. Cū deū otto filiꝰ captus venetijs tenebat. venetoꝝ opa fridericus absolutionis bñficiū (vt ꝓmissum ē) promerit. Sebastiano aūt duci & eius successoribus ac senatui veneto hec donaria seu priuilegia concessit. & ꝓmo quidē funale candidum quod solis pontificibus ro. portandum consuetudo concedit eidē largitus est. Item q; plumbo coruꝝ epl̄as sigillare deinceps possent quod tātum summis pontificibus licitum erat. Tercio vmbrellam que est ornamentum galero ꝑsimile. Quarto venetoꝝ principi tercia sedem in theatro ro. fieri fecit. cū prius due tantū in pape theatro sedes essent. Demū in ascensione dñi veneti in templo sancti marci indulgentiā plenariam ꝑpetuo duraturam obtinuerūt. que vsq; in ꝑsens ꝑdurat. Quinto ipi duci octo vexilla sericea diuersorum colorum obtulit. Sexto denicq; cereū album eidem condonauit. que omnia venetijs in pallatio sancti Marci ꝑpulcre depicta habent. Fridericus tādem ecclie romane reconciliatus conuētionem principum Nurmberge habuit. firmata pace literas pacis p germaniam misit. cruce signatus magno comitatu exercitu ad Syriā expeditionem sumpsit. cū amplissimo q̄s exercitu ex alemania est ꝓfectus. undecimq; castris p hungariam bulgariāq; et thraciam continuato itinere apud constantinopolim primum desedit. que vt bosphoꝝ q̄s celerime trasmitteret. Isaac impator cōstantinopolis eo diligētius iuuit. quo magis potentatū illi⁹ diu antea formidauerat. Primam vo de thurcis philomenam vrbem fridericus cepit. & iconium delatus non magis eius agrum q̄s adiacentem regionem magnis populatōibus incēdijsq; vastauit. Armeniam inde minorem ingressus omnia que sunt adita in suam ꝓpiit potestatem. adeo vt nec ꝓius nec post suoq; exterminio magis timuerit Saladinus. sed tātam christianorum spem infelix hora fecidit. q; amnem rapidum sudoris lauandi caumatisq; mitigandi auidior temere & in explatato ingressus tantoꝝ exercituum impator exectus est. Mortuꝰ est hic inclitus princeps anno imperij. xxxviij. vir certe magnificus atq; ꝑclarus. magnanimus. largꝰ. strenuusq; atq; facundus. qui auxit imperiū vt post carolū magnū gestorum magnificentia vir parem haberet in plerisq; preter persecutionem ecclesie gloriosus.

Hereſis waldensiuꝝ seu pauperum de lugduno p hoc tempus initium sumpsit. cuius auctor quidā nomie Vualdo lugdunēsis ciuis fuit. Is cum diues admodum haberet opibus relictis & pauperib⁹ erogatis diabolica quadam suasione ductus euāgelicam pauptatē omnimode obseruare studuit. vnde eū ideota esset. quosdam vulgares libros cū quibusdam sanctoꝝ dictis sibi coscribi fecit. quos nō sane intelligens suo inflatꝰ spiritu ꝑdicando sanctoꝝ aplōꝝ officiū sibi vsurpare curauit. Cōgregatus itaq; innumerabilib⁹ quasi discipl̄ multos & quidam pessimos errores disseminare cepit. ꝓlatos & clerum penitus aspernando. Monitus autem respondit, obedire oportet deo magis q̄s hominibus. & cū in suo sensu obduratus ꝑsisteret. tādem velut hereticus pessimus anathematis vinculo innodatus patria ꝓpellitur. que res facta est in laqueum maximū simplicioribus. adhuc multis in locis hec fatuitas viget.

Ordo beremitarum sancti Augustini

Guliel'mus beremitam ordinis beremitar virū vtiq; sanctissimū oli aquitanie ducem t pictauiensium comitem anno dñi. 1157. in gallijs virtutib⁹ et miraculis clarū fuisse cōstat. qui a primeuo iuuentutis sue anno a beato bernardo abbate sufficienter edoctus. dum cunctis celsior haberet mortes p̄ oculis sibi constituere voluit timensq; ne aliqñ morte subitanea raperet. spretis seculi pompis in vastā beremū secessit t ibidē sub diuj patris augustini regula pfect⁹ xp̄i seruus esse cepit. factusq; religiosus quāto altior in honore fuit tanto se būilius subdidit. t sicut antea loricatus hostes t barbaros ꝓpulsare cōsueuit. ita deum cōuersus loricā sup nudū induēs crebris orōnibus vigilijs t ieunijs suū corpus affligere voluit. hanc obrē multi nō modo seculares verum t eiusdem ordinis fratres atq; alij priuati ad eū cōfluebant t tanq; bonū patrem ordinisq; instauratorem paruo adhuc sub tugurio obseruabat. Ps cū asserc ensium ordinem in gallijs modico tpe t plurimū aucti t maximo in p̄cio habitum. suūq; beremitarū ordinē adeo in omnibus labefactatū diruūq; atq; vastatum vt nulla quasi religionis facies in eo videret. Col labentia q nanq; videbat monasteria. collapsa oratoria. desertos ortulos. t laborantem sine charitate t inopia offendit vt nullū ferme religiōis indutū in eo videbat. Ordinis sui vir sanct⁹ calamitate ꝓmotus aīm ad instaurandū adiecit vt breui cōualescens ex multitudine religiosoz t monasteriorz meliorē facē ordo diui augustini in gallijs p̄ se tulerit. hanc obrē ordinis cōditorē appellarunt Guliel'mite vulgo appellabant Hic itaq; cōcessione anastasij pōtificis ac hadriani eius successoris relicta beremo cunctaes primū ex beremitis incolere cepit. t primū monasteriū apud parisius sub mēdicationis titulo extruxit. huius aūt ꝓpinq⁹ albertus gallus fuit. qui viuendi sua doctrina t vite sanctitate ordinem postmodū auxit. hic siquidem Guliel'mi itaq; titulus in gallijs vsq; ad innocentij quarti pōtificis tpa p̄seuerauit. vez eo mandāte post habita ex tenolatione t omnibus diui augustini beremitis ad ciuitates vbiq; accersitis innocentius t successores oēs sub vno titulo beremitarum sancti augustini appellari voluit atq; precepit.

Soles tres p̄ hoc tēpus nonis septembris in occidente simul vise sūt et post duas horas ceteris deficientibus qui medius fuerat sol⁹ occidit. Similiq; modo primis annis tres lune apparuere t in media figuram crucis. Hec visiones iterp̄tabant a nonnullis indicium esse discordie grauissime. cardinalū in electione pape t principū in electione imperatoris cū cōtra alexandrū vt p̄missum quatuor electi fuerant. quod seisma xx. annis. xvij. duravit. Terremotus etiā circa hoc tp̄s plurib⁹ annis nō nullas quassauere ꝓuincias t ꝑticularime Siriam atq; Liciam. in quib⁹ nonnulle vrbes diu nutarunt. quedā cum magna populoz strage corruerūt

Jo. mesue medicus

Johannes medicus mesue filius qui mesue alterius fuit filius Hamech filij Hali filius abdele regis damascenoz. t ipe bisdez temporibus in medendis languoribus darus existens. de medicinarum solutiuarum rectificatione ac eorum ꝓprietatibus librum vtilē scripsit. Aliū quoq; aromatarijs ac medicis putilē quem antidotarium appellauit grabadin. edidit insup in q̄ canones vniuersales posuit. et cū de curis morboz scribere ortus fuisset t a capite in choaffset scribens de morbis cordis interijt t manchū opus reliquit quod postea petrus apponus patauin⁹ perfecit. licet etiam incōplete. Franciscus tamen de pedemontius egregiam additionem perfecit. An xp̄ian⁹ fuerit quidam dubitant licet tanq; fidelis t bonus deum ꝓsepe appellet.

Jo. carnotensis epūs

Johannes carnotensis epūs t beati thome cantuariensis familiarissim⁹, homo doctrina t eloquentia clarissimus his temporibus in precio existens librum de vestigijs philosophorum t magis curialium composuit. ac etiam vitas ipsius beati Thome accuratissime edidit. Atq; alia quedam scripto ꝑmandauit.

Hartmann⁹ epūs brixē⁹

Beat⁹ Hartmann⁹ brixenēsis epūs in territorio patauiēsi ortus in adolescen cie primordijs mundo renuncians. canonicis regularibus sancti Nicolai patauien. vbe traditus. vbi in sancta vita moribus ac literis edoctus euasit. Cō radus saltzburgen. epūs cū iuuante monasterio pfecat. Inde ob petitionem Leu poldi marchionis austrie in ripa danubij nouā plātationem regendam suscepit. mox aūt ppositus factus s'corpusculū suum multis ieuniijs vigilijs aliisq; suppli cijs vehementer afflixit. humilia insup religionis exercitia libentissime exercuit. Mortuo aūt Reinberto epō brixenēsi in demortui locū cōmuni voto clericorū in episcopum postulatus. vbi in omni sanctitate ⁊ miraculis vitam peregit. mūda nas ac carnales delicias a se prorsus abdicauit. oratōi ac ptemplationi se totū de dit. Summa insup eius abstinētia fuit ⁊ mirabilis vite austeritas. Cilicio q̄q; sb habitu vteb a f. ova lactanciaq; ex precepto archiepi solum sumpsit. carnem em̄ suā plurimū macerabat. a friderico imperatore plurimū dilectus. irā eius in alexan drum papam mitigans. qui vt patrem ac cōfessorē deinceps eum semper colebat Clauserunt igit eo tpe diē e'oluē in eccia dei. Eberhardus archiepūs saltzburgen. qui in solsticio estiuali x. kal'n. iulij migrauit ad dominū. Et beatus Hartmannus qui gloriose epatui brixenēsi pfuit ⁊ omne tps vigilando aut orando aut cōtemplando aut legendo cōsumpsit. ⁊ qui pcepta saluti dabat. lites dirimens plenus tandem dierū positus in balneo aquaz in solsticio hiemali. x. kal'n. ianuarij felicem animā deo red didit. sed postq; sanctissimus vir celo receptus pluribus miraculis floruit. papue' mulieribus grauidis in partu eius meritis miriimmodū auxiliū inuocantibus vberrime prestat.

Almeric⁹. vt. ibi'limoz rex

Almericus sextus iherosolimoz rex defuncto tercio Balduino eius frater in regno suffect⁹ est. regnauit annis. 12. vir p̄ omnia strenuus ⁊ multo memo ratu dignus. qui aggrediendis rebus magnis illico incubuit. nāq; Ascolonā tē plarijs a fratre balduino concessam primo regni anno magis reddidit cōmunitā et inde expeditus cū in egiptios duxisset dregimoni regis egiptij copiaz pfecto cō gressus magnā in barbaris cedem edidit. Alexandriā paulo post delatus primā riam egyptioz vrbem quā tiracamus saladini turcoz regis pfectus soldano egy ptio fraudē subtraxerat artissima pressit obsidione. vt alexandrini cū nullo pacto xp̄ianis subuia sint passi. Eatenꝰ almerico regi se pmiserunt vt in soldani potesta tem p̄ manus suas reducerent. almericusq; pecunia ingenti a soldano accepta fe cit illi recipiende alexādrie potestatē. q̄ in pecuiaz dissolutiōe cū fraudē almeric⁹ interisse intellexisset. magno vir animo in soldanū ducens castras nūc dnatiū vrbes potentissimas obsedit quā cū aliq̄n obsedisset potiundi quidem spe nō carnit. sed a mulone quodam de planta seductus pecunia a soldano accepta abijt re infecta. paulocz post in ascolonā vrbem egregiā duxit. cui expugnāde emanuel gre coz imperator contra ac'cōsueuerat magna subministrauit auxilia. ⁊ tamen Almericus parandis cōmeatib⁹ negligens fuit sor'annona in castris deficiente obsidionem soluere sit coactus. Eo autem almerico haud diu post defuncto Balduinus filius successit.

S. Albert⁹ belnacensis

Albertus miles gloriosus post gloriosa certamia martirio coronatus est.

Anſhelmus epūs

Anſhelmus epūs belnacensis p̄ hec tpa eoz in omi sanctitate moribusq; pclaris vixisset die obijt. ad cuius sepulchrum diuinitus lampades accense sunt. ex cepta vna cui oleum vsurarius quidam administrabat.

Philippus francoz rex

Philipp⁹ francoz rex lodouici supioris regis filiꝰ. post patrē regnauit annis. 44. Is postea cū audis set iherosolimā a saladino captā clemēte pōtifice admo nēte. cū multis xp̄ianoz principib⁹ sirā adnauigauit. cūq; ptolomaidē vna cū richardo anglorū rege se recepisset. ⁊ inde iherosolimam repetentes essent ambo de iherosoli moz regno cōtendere ceperūt. demū philippus hic in dignatione cōmotus simulata infirmitate in europā (di misso richardo) regressus est. vbi in regnū suū introgress⁹ reliquū vite sue tempus in pace ac sanctimonia cōsumpsit ferunt hystorie hunc philippū religiosoz orationibus mi raculose fuisse natū. qa cū lodouicus pater iā septuagenari⁹ liberis careret vniuersis populis pcepit vt dñm instanter deprecarentur. quo facto hunc genuit filiū.

Elisabeth monialis saxonie

Elisabeth monialis beata in saxonia miraculis claruit. visiones mirabiles scripsit angelo reuelante. pa pue librum viarum dominī appellatum.

Anno mundi. 6584. Anno xpi. 1174.

Linea summoꝝ pontificū
Lucius tercius

Urbanus tercius

Gregorius octauus

Lucius eius nois tercius papa natione tuscus luca vrbe ⁊ gẽte nobili oriundus. Cũ Alexander põtifex romanus gloria magis q̃ annis plenus diem obiit oim ꝓsensu põtificatum iniit. cõsules aũt a romanis creari curauit. multo eñ ex nobilitate populoq; ro. ope ⁊ auxilio quos iam diu ea tirannis ad rapinam omia ꝓuertẽs fastidisset innitebat. sed adeo cõsularis factio preualuit vt lucio vrbe ꝑturbato in fautores suos crudeliter sit seuitum. Nouo eñ apud romanos exemplo quotq; põtifices studuisse comptum est. qui ẽ ea sibi tardius ꝓfluerent effossis oculis sunt cecati. ⁊ põtifex fuge siue necessitate ad boiũ ꝓuersum ꝓfilium quod rome destinauerat veronam ꝓcium cõuocauit. rebus iherosolime tunc turbatis suppetias allaturus. veronaq; ꝓfecto cõcilio habito ⁊ romanoꝝ licentiam ac superbiam improbauit. ⁊ principes omnes xpianos adhortat⁹ est vt in asia laborãtibus succurrerẽt. verũ dũ ob hãc rem nunciũ vltro citroq; mitterent lucius vir optimus põtificatus sui anno q̃rto mense secundo die decimooctauo verone moritur sepelit q̃ magna adhibita pompa ante altare cathedralis basilice. hic ante mortem nõ immemor patrie sue eam ornauit. Ab Fridenco imperatore quo cum in pace vixit obtinuit ne hetrusci alia q̃ moneta lucensi uterentur.

Urbanus tercius papa patria mediolanẽsis patre Johanne e gente crivella põtificatũ iniens quo tpe fridericus occidẽtalis ro. impator heinricum filiũ ꝓuincie ⁊ vrbibus quas de italia romanũ tũc possidebat imperiũ ꝓfecit. Qui q̃primũ põtificatum iniit reuocare ad cõcordiam xpianos principes primo annitus est. ne dissidentes a barbaris opprimerent. At vrbanus quẽ audita Guidõis lusiniaci regis noui ⁊ tripolitani comitis dissidia. ⁊ quẽ Saladini virtus fama principio sui pontificatus terruerat orbem xpianoruꝫ generali edicto de muitẽdis in asiam copijs monuerat. Idq; quũ serius negligentiusq; ardore sui animi quo ferebat fieri cerneret. venetias petere cõstituerat xpianã eo militã festinãtus copiosiusq; sua ꝓsentia cõuocaturus. Idq; ferrariã attigerat quũ i felicis ꝓfij rumore primũ. post certiore. atq; q̃ erat maiore xpianaꝝ rex exterminij nũcio ad se plato febre ⁊ dolore correptus ẽ. ex q̃ breui mest⁹ ferrarie i itinere moritur põtificat⁹ sui anno primo mẽse. x. die. xxv

Gregorius octauus papa patria beneuentanus summo oim cõsensu pontifex creat⁹. q̃ ardore animi par suo ꝑdecessori. sed tpe acceleratiõe habuit mortis eventum. ⁊ statim nũcios ⁊ litteras ad principes xpianos misit eos cohortatus vt viribus omnibus vna secũ cõparato exercitu terrã mariq; hierosolimam ab hostibus captã recuperarent. ⁊ cũ ad mittẽda in terras sanctam xpianoꝝ militum auxilia totis animi corporisq; viribus insudat. pisas se ꝓtulit. quo pisanos inter ⁊ genuenses acerrimo cõtẽdẽtes bello pacem facilius cõponeret vt vtrumq; populũ bello maritimo ꝓpotentem in sanctam expeditionem excitaret. pace aũt plane cõposita adiecta vtriq; parti cõditionem vt classe armata in barbaros ducerẽt xpianos in asia vexãtes dũ hec intẽtioe cura vir sanctissimus agit pisis moritur põtificatus die sui quinq̃gesimo septio.

Joachim abbas

Joachim abbas calaber ad vrbanũ põtificem verone accessit. Is maxime doctrine ⁊ excellentissimi ac ꝓpe diuini ingenij vir hac ipa tẽpestate apũd guilhelmum regem ⁊ calabros omnes clarus ⁊ inditus fuit. qui spiritu prophetie (vt aiunt) repletus futura quasi ꝓsentia differebat. cũ prius nõ multũ ab homie doctore didicisset donum intelligentie vt ferunt diuinitus accepit. adeo vt facũ de scripturaꝝ difficultates enodaret. ⁊ cum plurimũ eruditus esset nõnullos in sacris codicibus edidit cõmentarios. ⁊ q̃maxime in apocalipsim. vbi ⁊ multa predixit. ⁊ potissimum de ordinibus mẽdicantium. Item cõtra petrus lumbardum theologũ librum cõposuit. qui postea damnat⁹ ⁊ reprobat⁹ fuit. sicut ꝑ i ꝓcipio libri decretaliũ. Ferk q̃q; mista scripsisse. libroscq; suos dño pape emẽdandos obtulisse. ⁊ et multa de futuris reserata aũt de duob⁹ regibus francie et anglie apud messanam hiemantibus aliq̃n interrogatus quid sibi de expeditione sarraconoꝝ sperandũ esset respondit nõ dum adesse tempus quo iherusalem recuperari posset. Sup his aũt que scripsit de futuris temporibus nos rex incertarum ꝓfagiam relinquere conuenit iudicio posteriorꝝ. alia quoq; ppulcra scripto mandauit.

Balduinus septimus rex Iherosolime

Balduinus eius nomis quartus Almerici superioris filius septimꝰ Iherosolimoꝝ rex pꝰ patrē regnauit i iherusalē annis sex. qui etsi lepra pcussus fuit. regnū fortiter prudēterq; admiſtrauit. nec animus illi. nec rei militaris peritia inferior habebat. Cū em ad tertiū vtriusq; regni annū apō Ascalonē prelio cōmissent maiores Saladini copias Balduinꝰ fudit. t altero ires pīlio apō Thiberiadem ꝓmisso inter eas viginti milia Sarracenos Turcos t Arabas pīsente Saladino minores copie Balduini pfligarunt. Balduinus igit Saladino turcoꝝ regi pstantissimo q̄ēs ꝓgrederet fortiter resistebat. t tamē illius virtutē eximiā t suū ipius lepre incomodū secū reputās futuris xp̄ianoꝝ actibus ꝑ sua prudēcia pspicere cōstituit. Cū em teterrēte morbo vtorē ducere nollet liberoꝝ spe restituꝰ nepotes q̄siuit relinq̄re successores. duas namq; sorores suas in matrimoniū collocauit. q̄ꝝ primogenita nole Sibilla Guilhelmo marchioni montisferrati Longaspata cognole appellato nupsit. q̄ primo anno filiū pepit cui Balduino de auūculi nole appellatio. iberosolime tandē quartus Balduinꝰ lepra magis q̄ senio confectus interierat. quintusq; Balduinus t ipse rex successerat.

Ordo humiliatorum

Ordinē humiliatoꝝ hisdē tpibꝰ quā marche in Cisalpina gallia initiū sumpsisse scrīt. Quidā tamē scribunt sub impatore Henrico gesta. Clerū cū Friderico pdecessꝰ barbarossa totā cisalpinā galliā varijs incomodis lacerāret infinitos ꝑpe viros cū mulieribꝰ et liberis in Germaniaꝫ ꝑpetuo exilio damnauit. vbi cū multis annis eos detinuisset tā exilij fastidiū cōsensu pshibus induti albis ad impatorē accessere miam cepcauere. q̄ꝝ humilitatē vt vidit cesar pietate pmotꝰ annuit vt i patriā rediret. Reuersi exules t forte ex voto emisso plurimi in vnū ꝓuenerūt facultates suas i laticio exposuerūt. ceperūt vicia vitare. bīuli veste incedere. cepit odor pie ꝓuersationis ꝑ regionē illā diffundi. Sedo viuere restrictius ceperūt ac viri in vnū habitare t seorsum mulieres exercitia corꝑalia ꝓmuātes. Demū numero multiplicatis t papue in clericis diuinis officijs se applicarūt. Sumpserūtq; ꝑ notma vitē dis partes regule bti Benedicti supiores eoꝝ ꝓpositos nolentes. Deinde facultatibꝰ tuꝝ psonaꝝ numero mirū immodū creuerūt. in monasterijs tā fratrū q̄ monialiū ꝑ ptes Tusce t Lōgobardie. Deinde anno dñi. M.cc ob religionē t vite sctitatē approbatꝰ ē ordo t modꝰ viuēdi ꝑ Innocētiū tertiū. t postea ꝑ successores multiplicater ꝓuilegiatus.

Iherosolomitane vrbis vltima captiuitas.

Guido lusignianus Sibille Balduini regis leprosi sororis maritus. mortuo Balduino t eius nepote Balduino parulo octauo loco regnū suscipiēs regnauit annis duobus. Post obitū em balduini leprosi quintus balduinus puer t ipse rex successerat. cuius regni curā tripolitanꝰ comes t Guido susapere cupientes nec vnanimes essent. dūq; res ipa magnis christianoꝝ iherosolime agencium simultatibus tractatur balduinus puer regni iherosolime christianoꝝ ad octauū auūculi necis mēsem defunctꝰ ē. eam pueri regis mortem Sibilla genitrix ꝓcognitā tenē futuꝝ qō apparebat verita. Ne tripolitanū comitē populus t militia oīs in regē iherosolime accerseret. multisq; astuta mulier nō magis pollicitationibꝰ q̄ largitionibus a patriarcha. epis. pceribus magnatibusq; Guidonē virū suū psentē t ipm instantē iherosolime regē creare obtinuit. tulit vo grauiter tantā iniuriā Raimundꝰ comes tripolitanus inducias cū Saladino cōstituit. q̄ tripolitanū comitatū a fauore christianoꝝ penitus separāt. quin etiā Tiberiadis t galilee principatū here ditate teneme nobilissimā mulierē sibi matrimonio copulās. eūdē quoq; principatū regno iherosolime per nuptias abstulit. Erant tūc epis Saladino cū christianis inducie quas vir astutus abrumpere satagebat. cū fortuna eius cōsilijs fomentū addidit. q̄obrē Saladinus ingenti peditū t eqtū exercitu cōpato Ptolomaidē primo pꝰ beruti t maritima occupauit. postmodū in Ascalonē ducēs. qui alijs auctus copijs. q̄ ab Anthiochena populatiōe diffugerant iherosolimā duxit. quā ad occidentalē plagā obsedit. oppugnatiōibusq; ꝑ decē dies frustra ibidē cōtinuatis. alia atq; alia ꝑ viginti item dies castra fecit. obsessiq; ingēs populi multitudo desperatiōe magis suppeciaꝫ adduci q̄ oppugnantiū timore pterrit. deditionē ea fecerūt cōdictione vt cū suppellectili quā humeris singuli ferre possent abire ꝑmitterent. Inuenimꝰ factā cōditionē secūda die octobris Anno nono t octogesimo postq; in christianoꝝ fuerat potestate. Migrarunt iherosolima christiani Heraclū patriarchā t clerū facto agmie sunt secuti. quaꝝ pars Antiochiā. pars Tyrus pars Alexandriā petiit. Saladinus iherosolimā ingressus Campanā primū turribus truncat basilicā. deinde etiam eccliē christianorum iumentis in stabula sunt complete preter templum Salomonis olim celeberrimum. manserunt ea in vrbe christiani Asia oriundi Suriani Armeni Jacobite Georgiani t Greci.

Clemẽs tercius. phia roman⁹. ꝓle ioanne cognomẽto scolaris. demãdatũ sibi papatũ accepit. Pontificatũ iniens statim de bello in sarracenos gerendo edictũ ꝓmulgauit. Rem xp̃ianoꝝ in asia magis magisq; indies periclitari intelligens. Generali vt in similibus assolet edicto xp̃ianos admonet. excitat. hortat⁹ vt crucis salutifere signo non magis humeris q̃ cordibus affixo arma i barbaros assumãt. de eterne felicitatis gloria triũphũ singulis paritura. Cõcurrunt vo ea romani põtificis exhortatio xp̃iani orbis principes frideri cũ romanoꝝ ĩperatorẽ cognomẽto barbarossum philippũ regẽ francie. Richardũ regẽ anglie. oddone ducẽ burgũdie. quos innumera pene archiepiscoporum epoꝝ t aliorũ principũ virorũ multitudo secuta ẽ. Quin etiã ex ytalia veneti t pisani classes paratissimas edidere. Ex frisonib⁹ quoq; t dacis triremes ĥ quaginta. duodecimq; ex flandrensib⁹ xp̃iana expeditoes sunt secute. t guilhelmus Sicilie rex vltimã oĩm opam tantis multisq; exercitibus nauauit. q̃ classe sua mare a barbaris pyratisq; pacatũ vbiq; reddidit. Insuppq; annonã ex apulia sicilia q; importauit. Hꝫ principes i alia postmodũ varia vsi fortuna acriter pugnarũt. At clemẽs ad cõponẽdas res ecclasticas animũ adiecit. Nam t mores clericoꝝ q̃rundã nõ satis ꝓbatos seueritate sua emẽdauit. Et claustrũ sancti Laurentij extra muros edificauit. et lateranẽ edes nouo mediocri impensa restituit. templũq; vermiculato ope ac musiuo exornauit. ¶Moriens deinde anno põtificatus sui anno tercio. mense quinto. in basilica lateranensi sepelitur ducta ingenti funeris pompa.

Linea summoꝝ pontificũ

Clemens tercius

Celestinus tercius

Celestinus papa. natione romanus. ꝓle petro cognomẽto bubone. antea sacrista diaconus cardinalis grãdeuus vir t vtute insignis in tercii celestinũ ẽ suffect⁹. Qui egregiẽs apertã siciloꝝ rebellionẽ in suũ p̃decessorẽ imprudẽtissime intentatã eos cõpescere cõstituit. Vir q̃dẽ p omnia bonus q̃ beninci⁹ corona exornauit. Et quoad uixit nil pretermisit. quo terra sctã (Ita eñ hierosolimam vocant) recuperaret. in tantis autẽ perturbationibus rer. tantoq; sumptu bellico etes egregias. tũ apud sanctũ petrũ tum ad lateranũ edificauit. qua recepi pontifices p cõmode possent. Preterea vo nomen viterbio dedit. ecclĩamq; cathedralẽ fecit. ¶Moritur aũt pontificatus sui anno sexto. mense septimo. die. vndecima. Sepelitur in basilica petri. bonis omnibus pre dolore t desiderio hominis lamentantibus.

Saladinus rex

Saladinus egipti rex notadino sarracenoꝝ rege defuncto. ei⁹ loco tãq; vir fortissimus t strenuus ab oĩb⁹ subrogat⁹. regnauit annis. xvj. Hic magistratu ac regno suscepto statim ĩ egiptioꝝ regẽ i bello ꝓcessit. q̃ tãdem capto et occiso vniuersam egiptũ t syriã oẽm cõquisiuit. Et suo impio adiecit. Deinde in xp̃ianos mouẽs regni hierosolimitani terrã cũ magno ingressus exercitu in gẽtẽ pecoris boimq; abegit predã. t cõgressos p̃datoꝝib⁹ xp̃ianos milites. in quis tẽplarij fuerũt multi. maiori ex pte occidit. Attñ ꝓmo t secũdo ꝓlio a baldwino rege leproso supans. Ver⁹ ꝓpatis denuo copijs ĩ emanuelẽ grecoꝝ regem mouet. quẽ t simulata fuga aliqñ i angustas ꝓualles ꝓtrahẽs tãdẽ supat t capit. Cui⁹ victoria elat⁹ i xp̃ianos tr hierosolimoꝝ regno ꝓtendẽtes cũ maximo exercitu ꝓcessit. Ꝑiam tandẽ ciuitatẽ setãm (quã xp̃iani reges post gorbefridũ regẽ p annos octo t octuagita cũ magna gloria possederãt) post maximã xp̃ianoꝝ stragẽ vt ꝓmissum ẽ cepit. t de ea triũphauit. Templũq; salomonis q̃ turcis piter t sarracenis sicut t xp̃ianis consueuerat sanctũ eẽ. illudq; prius q̃ saladin⁹ ingredi voluerit. aq̃ lauari rosacea. t suis lustrari execrationib⁹ curauit. ꝓfect⁹ inde impiger saladin⁹ i tyrũ duxit. quã vrbẽ cõrad⁹ marchio nõ magis animos⁹ quã ceteris ĥ eo ꝓfugerãt xp̃ianis publico ꝓmittẽte ꝓsilio defensandã t ꝓpetua ditione tenẽdã accepat. Hic ꝺppe saladinus clarissim⁹ fuit. cui nihil aliud ad summã defuit laudẽ nisi xp̃iani nois caracter. Qui moriẽs tandẽ mãdauit in sui funer⁹ trophẽũ tale añ corp⁹ suum deferri spectaculũ. videls pãnũ nigrũ i lancea suspẽsum. Cui precederet preco clamans Asie tot⁹ domitor ex tanto regno tantisq; opib⁹ moriẽs. nil aliud secũ defert.

Alpaidis mulier

Alpaidis mulier setã de cudota eo tpe claruit. Cui diuinit⁹ collatũ ẽ annis multis in corpe degere t corpalis cibi ñ egere. Hec genere infima officio q̃ bubulca. sic corpe marcida. t pre exilis intestinis inedia euacuatis. venusta tñ t corpulenta in vultu cernebatur. ac si deliciarum copia frueref frequẽter ri plebatur in excelsis t angelo duce freta: Illud quoq; admirandus femĩa rure editam t educatam rurali opere assuetã tam prudentẽ in consilijs t circũspectã in verbis fuisse vt qui docet hominem scientiam. in ea delegisse sedem plerisq; arbitrabantur.

Linea imperatorum
Henricus sextus

Henricus eius nobis sextus Friderici primi filius. anno dñi M.c.xc. defuncto genitore ꝓsensu principū romanoꝝ imperator electus imperauit annis octo. a patre aūt prius rex designatus coronā aquisgrani acceperat. Is primo in colonienses bella mouit. occiso leodiensi ep̄o in gratiā redeūt. Anno deinde electionis sue tercio Celestinus pontifex romanus postridie coronationis sue henricum sextum friderici barbarosse in armenia defuncti filiū a germanis electoribus declaratum in regem romanoꝝ imperatorem constituit. ea inūcta cōditione vt henricus ipse regno citra vltraq; fretum siculum ꝓpriis recuperato sumptibus t cēsum solueret annuū t iuris ecclesiastici terram sibi redderet possidēdam. idq; quo rex facilius assequeret cōstantiam normanno rege natam virginem in monasterio panormi agētem occulte educi curauit. eāq; natu grādiorem q̄ q̄ filios ꝑ curatura videret dispēsatione ap̄lica illi in matrimoniū collocauit. Reddidit vo henricus imperator primā olim vrbem thusculam pontifici celestino. cuius t romane ecclesie iuris erat. Iste ꝑter hec vna in re ꝓsiderantissimus ro.po. pnitit. a quo nullo adhibita aut pietate aut mora funditus est exsa. et vt omnis in futuꝝ instaurationis spes adimeret ruinaꝝ illius tota romam sunt delata. que in duo huius temporis capitolino ad memoriā conseruant. Ingressi regnū cum exercitu rex henricus t regina primo imperij anno neapolim obsederunt. sed cum pestilēs exercitum inuasisset re infecta abcūtes in alemānias accesserant. Postea iterato a celestino pontifice romano vocatus magnū in ytaliam exercitum duxerat. vxoremq; secum Constātia vxor friderici filiū afferens primū (quē ꝑter omniū opiniones numis annosa peperat) Iste secūdus fridericus postea vir factus ecclesiam p̄secutus est. parumq; negotio primo neapolis. post quicquid in ytalia sicilie regni vocabulo censet. t ip̄a subinde sicilia in eoꝝ potestatē sunt facta. Cōstans vo tūc fama fuit henricū panormi agentes thesaurū ingentē a normānis regibus tanto prius tempore. tantaq; successoꝝ ꝓsperitate cumulatum clam expilatum in germaniā transmisisse. Is a pontifice accersitus vxore t filio panormi relictis ro. se cōtulit cū eoq; pontifex celesti. multa egit vt recuperande theosolimie curam susciperet. Quod quidē munus cū p se noluerit per legatos exequi spopondit. priusq; ro. et italia decederet nauigiū ex omni sicilie regno t imponendas vere ꝓmo copias parari curauit. pariterq; alpes transgressus archiep̄m maguntinū t saxonū ducem legatos declarās onus illius imūxit copias ex oi germania cōtrahendi. qua tempestate sarracēi affricam mauritaniam incolentes ingēti classe in hispaniā vlteriorē delati cōgressum p̄lio castelle regē superatumq; ceperūt. t plurima tūc ea gens barbara de hispanis subegit. quoꝝ partē berbicā olim. nūc granatam vsq; in hec tpa Anno. 1495. tenuerūt. Tandem cū in regnum henricus redisset Messane in sicilia agēs cū grauiter egrotaret ad Innocētium pōtificem ro. mittens vxorē sibi t friderici filiū puerū ꝓmendauit. Philippū vo sibi germanū fratrē. cuius totius etrurie dominiū sub ducat⁹ titulo cōcesserat. q̄rū in se fuit ro. imperij t simul gubernationē regni sicilie quousq; filius adoleuisset administrationē retinere quesiuit. cōfectoq; testamento panormi die obiit. ea igit mors et rem in asia xp̄iana t simul omnē germaniā maximis inuoluit motibus. fuit eīm in agēdis rebus strēnuus. in hostes acer. in largiendo munificus. facūdus eloquio. facie decora. statura mediocris. ingenio prudens. in ecclesia panormitana magnifice sepultus.

Welynādus monach⁹

Helinādus in territorio belluacensi frigidi montis monachus bis tēporibus religione facundia ac doctrina clarus effulsit. qui cū esset vir doctissim⁹ ac diligentissimus. diligenti cura de omnibus rebus gestis chronicā q̄ pulcrā ab initio mundi vsq; ad hec tempora composuit ac in maxio volumīe digessit. Ut hoc op⁹ ita dissipatū t dispersū ēvet nusq; totū reperiat. scripsit t alia opuscula t sermones

Apias natione longobardus in latina t greca lingua egregie doctus ꝑ hec tempora floruit t multa composuit. t inter cetera ꝑter lanna vocabula. que diligenter in ordinē redegit. t de ordine dicēdi optime scripsit. atq; plures epistas elegantes doctasq; composuit.

Aso doctor interpres

Azonem ꝑterea patria bononiensem vir vtiq; celeberrimum atq; insignem t in iure ciuili cōsultissimum. Johannus bosiani (qui summā breuē super p̄cepta composuit) auditorem cū p̄dictus floruisse constat q̄ cum esset diuini ingenij vir in legibus optimos cōfecit apparatus ac summam celebrem edidit. que apud omnes etiam nro evo magno habetur in p̄cio. Insuper additiones plurimas summis addidit. quem baldus legum fontem t electionis vas velut alter paulus appellat.

Martinus similiter bosianus t cremonensis eius doctrine t professionis doctor. de quo in glosis ꝑpe fit mentio eo tpe floruit. quem augelus de perusio lucernam t mundi speculum appellat.

Linea summoꝝ pontificū
Innocentius tercius

Anno mundi. 6403. Anno christi. 1204.

Innocentius tercius papa natione campanus patria anagninus patre trasi mūdo e familia comitum. vir certe in omni genere vite ꝓbatissim⁹ atq; doctissimus. q̄ a primeua etate parsius litis operā dedit. Js aī pōtificatū doctria et moribus insignis. a celestino in numero cardinaliū referē. quo mortuo in ei⁹ locū olim consensu pōtifex sufficit. cui autem fuerit gloriosus pōtifex opa eius ostētant. q̄ si omnia scribenda forent ingens volumē efficerent. q̄ cū exosꝰ haberet venalitatē edicto statuit ne ullus curie officialis quicq; ab alieno exigeret preter scriptores ac bullatores. q̄bus modū p̄fixit. hostiarios quoq; a notariorum cameris amouit vt liber esset aditus. statim quoq; vbi magistratū iniit bello asiatico animū adiciēs germanos ꝓpter Heinrici mortē in asia tumultuātes retinere in officio lris. nunciis. premijs. pollicitationib⁹ conat⁹ ē. verum id frustratentauit. at vbi videret sarracenoꝝ potētiam in asia concrescere apud lateranum maximum concilū celebrat. cui interfuere plures viri pstantissimi. Postmo dū multa librorū volumia composuit. inter que extat liber de miseria cōditionis humane. t libros de sacramēto eucharistie. de sacramento baptismi. habuit item sermones temporibus t solennibus diebus accomodatos. Decretales quoq; antiquas composuit quas obseruari mandauit. Vir doctissimus t oīm ornatissimus virtute. eo pontificatu sese dignū breui ostendit. nam inter ceteras decretales quas extantes reliquit tres eo pōtificatus sui initio edidit. Primā q̄ de inducijs habet. Quotiēs orbis pnceps alter in alterū delinquerer correctionē ad pōtificem romanum spectare. Et venerādos esse principib⁹ q̄nuis maximus sacerdotes secundam. Terciā que extra de electiōe habet singularis fuit. Juuere hui⁹ pōtificis virtutē t doctrinā beati Dñici t Francisci assistatis sanctitas. Improbauit pterea abbatē Joachim li bellum quēdam nō sanam doctrinam p̄ se ferētem. Damnauit t errores almerici hereticī qui postea paris⁹ cū sectatoribus suis exustus est. qui affirmabat ydeas que sunt in mente diuina t creare t creari. cū in eo nil nisi eternū t incommutabile sit. dixerat pterea in charitate constituto nullū peccatū imputari. Nec Innocentius opera pietatis in tanto pontificatu ptermisit. Extant etiam rome duo huius pontificis opa situ. vsuita te t vsu longe distantia. hospitale sancti spūs in Saxia a longobardis t Saxonib⁹ ibi solutis habitare appellatum. quod in vaticani suburbio celebre t ditissimū hospitalitati amplissime deseruit vnū. Et altez turris appellata comitis vrsini operis. que muro olim totius vrbis rarissimo sublimitate surgit eximia. Estq; ad forū olim nexue ad veteris subiure principiū que p etatē nostrā t diu ante inhabitata nulli omnino vsui est aut fuit. indeq; basilicam sancti sixti que extat in auentino celebris tūc dirutam instauravit. Verū dū Peruisij tollende discordie causa (que inter Genuenses t pisanos vigebat) ꝓfectus fuisset mortē. pontificatus sui anno decimooctauo mense septimo die. xvi. Cuius vita adeo ꝓbata fuit vt post eius mortē nil earum rerum que in vita egerit laudauerit improbauerit immutatū sit. hic quoq; primū ordinē diui Augustini beremitarū cum sub tutela apostolica suscepit.

Concilium lateranense

Synodus maxima hoc anno apud lateranum ab Innocētio pōtifice ꝓdicto ꝓ recuperanda iherosolima celebrat. cui interfuere mille t trecenti ꝓlati cum iherusolimitano t constātinopolitano patriarcha. Metropoli septuaginta. Episcopi quadringenti duodecq;. Abbates. priores. cōuentuales octingēti. Greci t romani imperij legati. Reges vo iherusalem. francie. hispanie. anglie t capti oratores. Venere multa tum quidem in cōsultationem nec decerni tamen quicq; aperte potuit. q̄ t pisani t genuēses maritimo t cisalpini terrestri bello inter se certabant. verum decreta ibi ꝓlata fuere quibus tam laicorum q̄ clericorum mores componerentur.

Johānes bon⁹ ordinis beremitarū diui augustini instaurator natiōe Mantuanus his temporib⁹ i flaminia t vmbria vitam religiosissimam ac sanctissimaꝫ duxit. multa monasteria ibi erexit. Inde fratres ʒabonite vulgo appellati sunt. Tandem cum vir sanctus. 30. ānis in flaminia ꝓmorat⁹ fuisset i patriā reuersus plen⁹ dieꝝ t opib⁹ bōis. ānō a natiuitate dñi 1222. migrauit ad dñm. Cuius cor p⁹ translatuꝫ in mōasterium ordinis sub titulo sancte agnetis fabrefactū summo seruetur honore vbi indies fiunt miracula.

Linea imperatoz Philippus

Otto quartus

Philipp⁹ fuevit ꝓncepſ ⁊ ethrurie dux heinrici imperatoꝛ frater. quē idē heinricus moziens filij friderici reliquerat tutozem regnū accepit. verū heinrico mortuo maxima inter electores orta eſt diſſenſio. in germania eñ electoꝝ pars othonem ducis ſaxonie qui in aſia fuerat germanū fratrem delegit. pars philippum qui ab heinrico inſtitutus erat cenſuit cōſeruandū. ⁊ res bello diſſidijſq; diutiſſime acta ꝙ philippo rex francie othoni rex anglie fauebat. ꝓpter hanc diſſſionem imperatoris deligendi ytali neq; philippū neq; othonē ad imperiū admittunt. ꝓter id tantū tpis quod inter coronationem ⁊ depoſitionē othonis interfuit. Per reliquū vero cozundē impatoꝛ tempus vacaſſe imperiū ſcribunt. Philippus aūt anno dñi M.cc. alſaciam bello deuaſtans argentinā obſedit ⁊ in ſuaꝝ poteſtatem accepit. ſequenti anno ſimilia in thuringia pegit. lantgrauiū deuictum i gracia ſumpſit. Innocentius vo pontifex quia cōſtabat heinricū ⁊ fridericū patrem ꝺ romanā egiſſe eccīam othonem impatozem ꝓmouit. Philipp⁹ tra ſucceſſus arma parat ac ꝓtra othonē philippo rege francoꝝ fauente in expeditionē prodit. Otho q̄s compoſito exercitu vna cū ioanne anglo rege pugnandi copiam facit. fiuntq; ſingularia certamina papie apud coloniam. Ad annū q̄s pontificat⁹ innocentij octauū otto ille quē ro. regē impatoremq; inſtituerat a philippo vbiq; ſuccubuerat agrippina Colonia germanie vrbs preclara othonem pulſus poſtremū oīm cōſeruauerat quā vrbem philippus arta preſſit obſidiōe. othoq; facta eruptione cōgreſſus ſupatiſq; a colonienſib⁹ eſt expulſus. qui tempori cedentes philippo impatoꝛi debitā obedientiā ꝓſtiterūt. Tandem principis diuturnis defatigati bellis pace confecta philippus romanoꝝ impatoꝛ declarat⁹. ac ſic nouem annis nō ſine moleſtia hanc dignitatem retinuit. nec tamen diuturna fuit philippo in adepto vbiq; p arma impio quies. quem Lantgrau⁹ thuringie princeps multis in ſuam ſententiam tractis circūuenēs. vel vt alij ſcribunt otto comes palentinus de wittelſpach bamberge interfecit. x. kalendō iulij. corpus babenberge inde ſpire iuſſu fridericī ſepultū. Fuit aūt benignus ac largus. debilis corpe aūt virilis. facie venuſta. capillo flauo. ſtatura mediocri decorus.

Otto dux ſaxonie huius noīs quartus anno a natiuitate dñi M.cc.ix. cū philippus impator a comite palatino interceptus fuiſſet. impator a germanis ſuis delectus impauit annis tribus. qui ſtatim romam pficiſcens ab innocentio tercio ſequenti anno in baſilica ſancti petri coronatus eſt. verū poſt acceptum ab ipſo pontifice diadema iuriſiurandi quo ſe de more obligauerat religione poſt habita terram eccīe boſtiliter inuaſit. nā radicophanum montē faliſcū ſiue vt corrupte appellant flaſconem ⁊ totā pene romandiolaꝝ p diuerſas legiones diuerſoſq; legatos occupauit. ⁊ ad regni neapolitani regiones cōuerſus vt eas q̄s caperet eſt admiſſus. Friderico ſecū do quē romani pōtificis auctoritas ⁊ ꝓmiſſa ꝓtectio ſecuꝝ redderet. nihil tamē mouebus ſuſpicante. eos vo motus pontifex innocentius iniquo ferens animo ad othonē miſit. qui eū ſuadendo. hortando. admonendo quincere conarent vt capta de eccīe terra feudatario redderet. q̄ peiora indies molieba⁹. vnde pontifex eū anathemate primū petiit. deinde pſeuerantem ⁊ vias omnes romanas latrocinijſ infeſtantē imperio ⁊ alemanie regno priuatū depoſituq; ꝓnunciauit. Secutos eū ꝓlatos ⁊ ꝓceres ac oēs alios imperij ac regni populos catenus ſacramenti religione qua illi obligabant abſoluens vt nō magis poſſent q̄s deberent ab eius imperio reuerentia ⁊ obedientia ſe ſubtrahere. q̄obrē rex bohemie. lantgrau⁹ thuringie ac archiepi Maguntin⁹ Treuerenſiſq; dux auſtrie ⁊ ex militibus ꝑſtantiores quiq; eū deſeruerūt. Eū etiam germani electores imperij philippo ſuadente francoꝝ rege q̄s primū de priuatione othonis certiores facti ſunt friderici ſecundum ſicilie regem vigeſimū agentē annū in romanoꝝ rebē declarauerūt. Philipp⁹ eñ francie rex othonē ioannis regis anglie ex ſorore nepotē debilitari ac potentatu deiici exoptabat. quib⁹ tandē determinis malis atq; periculis otho in alemāniā ſe recepit ⁊ quecunq; de ytalia ceperat in romani pōtificis fridericiq; ſicilie regis poteſtatē redigere. vbi poſtea a philippo francoꝝ rege apud tornacum ſupatus. Tandem anno M.cc.xviij. otto impator meſtus languenſiq; alio bzem obiit. Henen aūt rebellantem cretas in fide annis cōtinentes anno ſalutis M.cc.xiij. eandē in colonie formā redigere. miſſis eo ciuibus qui cretenſes in officio continerent.

Rainaldus archiepūs colonienſis poſt deſtructam mediolanū a friderico impatore corpa trīū regū ad Coloniam tradunt poſt glorioſam vitam in dño quieuit.

Richardus quoq; puer pariſius a iudeis martiriū paſſus multis claruit miraculis. q̄s obrem philippus rex francie intelligens iudeos p plura quotannis mala pegiſſe in vituperium xpianoꝝ primatus bonis omnes e regno francie expulit.

Ordo crucaferorum

Crucaferorū ordo in synodo lateranēsi diu incho/atus sed aliqñ intermissus ab ipo Innocentio tercio pōtifice anno pontificatus sui. xviij. restituit. et confirmat ac multis deuotibus cōmendat. Id qđ marie factū ē eo qr quedā albanensium pestifera be/resis surrexerat. que tantā in populo romano clerogz seditionē excitauerat qntā vnqz antea. qđ obtē causas pōtifex ipe multos cruce signatos impulit ꝺ eos ar/ma susciperē. quibus deuictis crucaferorū ordinē ita sopitū t oblteratū instaurans multis priuilegijs t gratijs mirabiliter auxit. eidez aūt ordini postmodū innocentius quartus deuotiōe affectus apud lugdu/nū existens regulā cōposuit t dedit in quo pceptū ip/sis religiosis semp crucē in manibus portare. ipsius aūt ordinis auctores et du/cē Quiriacū epm t martirez tpe constantini magni Hele/ne matris primū fuisse tra/dunt. qui etiam cū Juliano apostata cū multis christia/nis passus fuit. sed idem or/do ad nihilum fermevsqz in presens redactus.

Tartarorum regni princi/pium

Quid quidam persa ex ignobili familia inter eos natus tartarorū gentis rex vir quidē magnanimus p hec tpa ex indie montibus vna cū oib' sue gē/tis virj ac mlieribꝫ bostili aio egressus p vicinas qualqz vrbes spolia multa exegit t populū suū ꝺ mō allexit. quibus spolijs allectus inde partbos venit t pari terrore mediam. assiriam. persiam. armeniam et sarmatas nō longo tpe quadens circa meotidis paludis littore concessit vbi t accolis suis sedes cōstitu/ens in maximā euasit potentiā vt regnū eoz nunc multū creuit in finibus bungarie polonie t iuxta mare ponticum t in aquilone. t bi nūc vsqnē cassanū babent primatē. Sunt autez tartari boīes turpes oculos grossos p/minentes babent latas facies et frontes nasosqz latos mediocres. t statura tante arroganie vt dñm suū ebam filū dei appellent. pluraqz de eoz moribus bistorici scribunt.

Ordo carmelitarū p hoc tpe in syria apud carmelū monte ab Alberto ierosolimitano patriarcha erectaf t multis priuilegijs ab eo sublimat. atqz eidem regulā suo iure cōfectā obseruandā primo obtu/lit t confirmauit. in qua pro babitu fratribus eusdē ordinis capā superiorē ex fyrico cū quibusdaz largis virgis scz albis t griseis circulatā more belye pbe/te (vt tradūt) assignauit t referendā ꝓstituit. Itaqz ordo eā in orbē diffunderet ac locis t viris pstantissimis indies multiplicaret multas impugnationes p mul/tos annos ab emulatoribꝫ ptulit. sed postmodū Ho/norius pontifex eius nois tercius cernens ipam sanctam religionē t ordinē a multis impugnatū t aliqñ pfecturū eā nō satis probatū cōspiceret deuotione mo/tus primo pōtificatus sui anno mutatis prius circula/tis clamidibus ob honorē beate virginis marie in al/bas sub titulo virginis marie de monte carmelo ap/probauit t cōfirmauit, aūt eñ ordinē istū dū in syria eā habitu illo procederet maxima in reuerētia t deuo/tiōe apud soldanū egypti extitisse t multas illi clemo/sinas t beneficia cōtulisse. sed eo habito mutato eū e finibus t regno suo eiecisse. qđ obrē necesse fuit illuz i europā trajicere vbi mirū immodū excrescēs claritissimos t sanctitate t scientia viros ptulit. Quoz de nu/mero pcipui fuere Angelus declamator ardētissimus Albertus siculus Cirillus grecus vir doctissimus. q̄ pter libros multos a se editos spū ꝓphetie claruit. Et alij clarissimi.

Ordo carmelitarum

S. Dominicus

DOminicus hispanus vir sanctitate ⁊ doctrina plurimū decoratus. p̄dicatorū dux ⁊ pater inclitus. ac xp̄iane religionis q̄si matutinū sydus emicuit p hoc tp̄s. Is i calogurra al' calaroga pago exomensis diocesis nat⁹. Cui⁹ p̄ felix appellatus. mater ioanna q̄ tres filios habuerūt q̄ postea liis edocti sacerdotiū acceptarūt. Tercius beatus dñicus cui⁹ mater puidit in somnis se gestare catulū accessamore facilā baiulantē. Qui egressus ex vtero totū mundū incēdere videbat'. p̄figurans ex ea p̄dicatorē eximiū nasciturū. fuit em̄ vicioꝝ mirabilis obiurgator. oppugnator heresum. fideliū diligentissimus exhortator. ab infantia quoq; cū eo misericordia creuerat. ex canonico aūt regulari a deo vocatus cū fribus socijs p̄dicatorus ordinē incredibili feruore fundauit. q̄ diuinitus institutū ab gloriosa dei genitrice maria religionis habitū assumpsit. Et cū in tholosana albiensiq; galliaꝝ regione heresis pullulasset. ac late ⁊ longe cepisset serpere. btūs dñicus tunc primū fama nosci cepit⁹ ad eas extirpandas se cōtulit. Erātq; q armis eā sectam tueri adnitērent. Qua comes tolosanus notabat' infamia. Quare datus est ab innocentio pontifice ⁊ a francoꝝ rege symon de mōte forti btō dominico adiutor. q cū cohorte ab hierosolime expeditione reducta sancto viro aduersantiū arma conatusq; retudit. tantusq; ea heresis defixa erat radicibus vt q̄ septimo inchoauerat vix tādem vltimo pontificat⁹ innocētij anno potuerit extirpari. pater aūt religionis existens. postea ab honorio q̄ sasinatcos apud tholosaꝝ domitos audiuit. ordinis confirmatōem obtinere meruit q̄ confirmato cū plura monasteria erexisset. Et multis signis ac miraculis claruisset. ac varias regiones docendo ⁊ p̄dicando lustrasset. Tandē anno salutis tercio vicesimo ⁊ duodecies centeno apud bononiā ytalie ciuitatē. nonis augusti migrauit ad dñm. quē postea gregorius nonus audito eius miraculis ⁊ vita preclara in sanctoꝝ numero aggregauit.

S. Franciscus

FRanciscus seraphicus natione ytalus ex assisio vmbroꝝ ciuitate ortus. vir vtiq; diuinus. ac primus institutor ordinis fratrū minoꝝ. ⁊ fundator mirificus. Circa annos dñi. M. ccviij. primo negociator būanus ⁊ affabilis ac p̄digus vsq; ad annū. xxv. Inde terrena oia despiciēs xp̄m in oīm vita secut⁹ est. Et cū aliquādiu pedibus calciat⁹ ⁊ corrigia cinct⁹ incessisset. Sentēte dñice memor dicēs. Qui venit ad me ⁊ nō renūciat oībus. non potest meus esse discipulus. Abiectis oībus tunica incultam ⁊ cōtemptibilem fune p̄cinctam induens nouū nor ordinē constituit. cum quo velut sol i orbe radijs xp̄iānā religionē plurimū illumināuit. Tantū aūt in seipo rigorē austeritatis exercuit. vt in tēptatione carnis. in pruinali tpe nue vel glacie operiret. pauptatē quoq; dñam suam semper vocabat. Malleabat potius de se vituperia q̄s laudes audire. oīmq; studio precabatur ne pauptatis meras trāsiliens ad superflua diffluēret. ardentissimoq; martyrij desiderio feruebat. Ideo sexto cōuersionis sue anno syriā petijt. ac ad soldanū accessit. qui eum oīi honore susceptit. Duobus aūt annis an obitū eius vidit in visione seraphin vnū in aere ser alas habentē cruci manibus extensis pedibusq; comūctis affixū. alaꝝ vo duas sup caput erectas. ⁊ duas ad volandū extēsas habebat. Porro duabus totū corp⁹ tegebat'. Cumq; diuinus cogitaret apparebant in manib⁹ ei⁹ quasi fixure clauoꝝ. latusq; ipius dextrū veluti lancea perforatum. Interea cū fribus suis sic ab eo institutis nouā tenuisset regulā. ⁊ xp̄i stigmatib⁹ insignitus fuisset. ⁊ nomē suū in orbē diffudisset. Cū nullā carni sue requiē dederat a conuersione sua. xviij. anno ⁊ multis languoribus p̄terīti tp̄s effluxisset. duobus seqntib⁹ grauioribus purgari cepit. Tandē plen⁹ bonis op⁹. apud assisiū vrbem suam. Anno salutis nre. 1227. nonas octobris i dño feliciter obdormiuit Quem ⁊ biennio post gregorius nonus auditis eius crebris miraculis magna prius ob eam rem conuentu habito. in numeꝝ sanctoꝝ statim retulit. Nicolaus aūt tercius papa anno. dñi. cclxxx. litteras de stigmatib⁹ ei⁹. xp̄i fidelibus misit

TErremotus atq; portēta multa hijs annis vbiq; ferme fuere ita vt antiochia ⁊ tripolis atq; damascus magnis ex pte corruerint. Cathina etā sicilie insula contra aquarum naturas pelagus retrocessit. ⁊ boīm ferme milia absorbuit. In ytalia insup grandines ouis anserum grossitores cecidere.

IJsum est quoq; signū mirabile in occidente post occasum solis in stella posita in austro declinans in occidentem indirecto syderis quod astrologi coronam adriagne appellant. Diffusq; radius quasi trabes magna per multos dies ascēdes in altitudinem firmamenti. Predicatores hijs temporibus multa alia signa contigisse asserebant.

Anno mundi. 6418. Anno xpi. 1214.

Linea summoꝝ pontificū

Honorius tercius

Gregorius nonus

Celestinus quartus

HOnorius tercius papa. pñs romanus. pñe almerico cive romano gentē tercio suffectus innocēcio. t ipm eius nois tercū. perusie cardinales romanū pontificem creauerūt. Qua in creatione ad sertū p̄decessoris diem obitus facta. maior solito adhibita ē festinātia q̄ perusini cives difficultatē hierosolim e rex. t belloꝝ ytalie sedandoꝝ necessitates ppenderūt. Et coacto in consilium collegio penuria cibi per dies singulos maiore facta vt ꝓperarēt. vim bonestissimā attulēt. ꝓfectusq; pōtifex destinatū a p̄decessore pacē in ytalia cōstituende tractatū p̄ oratores legatosq; continuauit. Ipse romā intra primū creationis mensem p̄ sabinos se cōtulit. Sollicitabat em̄ eū petrus antisidorēsis imperator cōstantinopolitanus. quē paulo post t iolem simul vxorē idē pontifex in basilica sancti laurētij. q̄ via tyburtina extra muros insignis visitur. imperali diademate decorauit. Et rebus xp̄ianoꝝ in romana ꝓsulturus q̄ hierosolimoꝝ rege ex asia ad se romā venientē benignissime suscepit. Extant ꝙ bonorij pontificis decretales multe. tū rome opa sancti laurentij extra muros vrbis reparata aīi cenobio basilica. tum sanctasanctoꝝ ad lateranēsē ecclesiā instaurata celebris sanctimonie oratorū. Bñ aūt ac beate vitā ducēs vt bonū pastorem decebat. anno pontificatus sui decimo. mēse septimo. die. xij. morit. Sepelituꝝq; in basilica sancte marie maioris ad p̄sepe.

GRegorius nonus papa natione bernicus. p̄ia anagnin' e familia comitum innocentij tercij nepos. Qui t laterano vbi creatus fuerat ananiam p̄ estati caumata se contulit. Ūñ fridericū monuit vt expeditionē in terrā sanctam cui' voto p̄decz cruce signatus se obligauerat. tandē iniret. forte cōminaret vt nisi breui exequeret excōicationis p̄uationisq; sententias ab honorio p̄decessore in illū p̄mulgatas. ꝓfirmatas etiā atq; etiā aggrauaret. Promisitq; fridericus sese vouerat. dictūq; ē veris tp̄us ad p̄ueniendū brundusij. venerat eo magna multitudo p̄apue vero ex germania lantgrauius hassie. q̄ brundusij vna aīi magna pte multū moritur. dū fridericus egritudinē simulās in sicilia se continet. Hec fraus ita cōprehensa est. cognita em̄ lantgrauij morte certissime eo adnauigasse omnēq; eius suppellectilem diripuisse. Cognita igitur fraude fridericū honorij tercij sententiā in fridericū latam ꝓfirmauit. Inde petrusij pontifex assisiū petiturus. vt q̄ de francisco viro sanctissimo miracula audierat p̄ius cognosceret re comperta vt audierat. in sanctoꝝ numeꝝ statim retulit. Ceperant iterum romani senatores q̄nq; vnū. q̄nq; binos creare. Hannibaldq; ex hannibalda gente romana nobilis senator bereſi ꝓsentebat. in quā multi inciderant sacerdotes. Hinc pontificis reditū formidantes tumultū concitauerāt § diuina vltio cōpescuit. Tyberis em̄ eā in alluuionē excrescens. multa dāna mortalibus intulit. Et tanta pestis laboratū est vt decanus quisq; vix superfuerit. Pontifex mira clemētia vsus publice oēs priuatimq; aīā distributa pecunia ꝓsolatus ē. veteres cloacas purgari nouasq; plurimas construi curauit. Urbis dignitati t valitudini vno tempore consulens. accessit post ad vrbem reatinā pontifex curiā in ea aeris salubritate conseruaturus. qua in vrbe beatum dominicum in sanctoꝝ numerum retulit. Spoletum postea estate cum diuertisset beatum anthonij cognomento paduanū ob innumera miracula sanctoꝝ confessoꝝ collegio congregauit. Qui tandem multis quassatis erūnis a friderico fridenndus francie t anglie regibus cōuocauit omnes orbis xp̄iani ad cōcilij. Verū fridericus terram marisq; vias p̄clusit. Cardinales pisana classis intercepit ad amalphiā vrbē ducti. in custodiam postmodum tenti. Dum aūt eo tardatus captoꝝ cardinaliū t p̄latoꝝ impedimento. desistit a concilio pontifex. mense augusto. Et primo quadragesimo salutis anno supra duodecies centeno obijt. pontificatus sui anno quarto decimo. mense tercio.

CElestinus quartus patria mediolanensis t ganfredus ex castillonea gente. sabinensis episcopus vita t doctrina insignis senex admodum t valitudinarius in locum gregorij suffectus. ad fridericum mittens obsidionem fauentie continuantem multis illum de futura pace pollicitationibus detinere conatus est. Sed p̄uisq; fridericus respondere potuerit. Celestinus ip̄e duo decimo pontificatus die defunctus ē. Cui vt successor daretur vno t vicesimo mense laboratum ē. Causam diuturne vacatōis apostolice sedis tenuit in malphitano carcere cardinales. ne ip̄is absentibus electio fieret protestatus fuisse. Quibus t collegas assensisse. videntes omnē ytaliam friderici nutibus quassatam esse. t imminere per singulos dies periculum ne vrbē romam caperet.

FRidericus eius nominis secūdus impator. anno dñi. 1212. ottone p̄dicto imperij titulis priuato. ab electorib⁹ eius loco surrogatus. Et ab honorio pontifice cōfirmatus ⁊ coronatus. impauit annis. 33. Nat⁹ ex heinrico sexto ⁊ cōstantia sorore regis sicilie. q̄ cum antiquus esset sub papilione panormi in medio platee. vt tolleret oīm suspitio ⁊ mulieres liberū haberēt aditū in lucē editus Is sub gubernatione ecclesie ⁊ innocētij orbato p̄e enutritus. Deinde potentissim⁹ impator ytalie. sicilie. sardinie. ibrīm ⁊ sueuie. dñs quo nullus magnificentior romanū imperū tenuit. Fuit em̄ armor strēnuus linguar. s. latina ⁊ vulgari. greca. gallica ⁊ sarracenica pit⁹. vigorosus liberalis ⁊ magnific⁹. Nec vicijs nō caruit luxuriosus nihil curās nisi tpale. cū multis p̄tificib⁹ romane ecclesie bella gessit. Fecit tñ magnifica edificia p omnes ciuitates regni apulie ⁊ sicilie. Validissimā arcē capuana dicta in neapoli castr̄ pratense ⁊ arcē sancti mintatis Habuit ex prima vxore heinricū ⁊ cōradū. quos ysottes regni fecit. Ex secūda filia ioannis regis hierosolimitani iordanē ex paulina fridericū regē antiochie manfredū principē tarenti postea regē sicilie. Et Rentzium quē fecit regē sardinie. Fridericus itaq; p̄mo post habitā magnīe regū alem ānox coronā. In suevia gentilitatis sue regione desyderat. Is audita clade qua otto afflictus erat. Aquisgranū imperatoriā vrbē obsidione prestam recepit. vbi tercij innocētij romani p̄tificis auctoritate regiā iterx de more coronā accepit. Et vt aliquā erga deū ostenderet gratitudinē cruce insignitus. voto se tunc publice obligauit subsidij xp̄ianis in asia agētibus afferēdi. ne eius pontifici quoq; romano ingrat⁹ esse videret. comitatū de regno sicilie p̄misit fundam ppetuo ei⁹ donationis iure a romana eccīa peculialiter possidendū. inde in romanox regē electus ottone defuncto romā rediit. Quem honorius imperiali diademate insignuit. Obierat paulo prius cōstantia eius mater prestantissima mulier. nō magis annorū qua prudentie plena. q̄ viso filiū adolescentiā supergredi incipientes. Qui duos de triginta ageret annos. ad eam diē inyrtutū via cōtinuisse. q⁹ ea de medio sublata. mores vsq; q̄q; mutauit In pontificē em̄ spreta iureiurādi religione anno coronationis primo milta ⁊ quidē enormia ē aggressus quē vt a flagitijs a rebellione temperet. admonētem magis magisq; indies spreuit. Unde cū duxit pontifex anathemate nisi resipisceret ⁊ ablata redderet deterrendū. sub ip̄m fridericus impio priuatus. vt reb⁹ p̄suleret alemanie. Quib⁹ ob nouī imperatoris subrogationē timebat. heinricū filiū decēnem illi in regem dedit. Tribus ab inde annis supuixit honorius. Promisit postea fridericus q̄ vouerat. ⁊ quod pontifex gregorius volebat. Tandē ad terraū ydus augusti cū omni classe brundusio soluit. sed ceteri ad destinatus in acconē cursum velis ardentissime remisq; cotendūt. Fridericus noctu cū trireme dilapsus brundusium ē reuersus. Et gregorius pontifex cū intellexit fridericū in ytaliā reuertisse. q̄ntis potuit maledictionibus p̄secutus ē. Inde nauigationē ingressus de qua cypri substitit. Senescallo milite sue mḡo cū copijs pro lomardā p̄misso. q̄ soldani conat⁹ inspiceret. fridericus ab illo accersitus ptolomaidam adnauigauit. Nec mora oratores in romā dimittens. absolutionē a pontifice implorauit pontifex q̄ oia restituisset repulsam dedit. quāobrē fridericus cōsulcius sibi duxit in ytaliā nauigare. Et a tarentino portu quē primū de nauigatione attigit. neapolim antrius aduolauit fuerat ptolomaidas magister militie theutonice prutenorū. q̄ cū ipō friderico in ytaliā rediit. fauentia deinde anno obsidionis p̄pe in fridericī potestatē pactione ē facta. Inde in bononiā ducens studio eā priuauit. qō tunc primū paduā ē translatū. inde in mutinēses ac regīnos duxit. sola agrox vastitate ptentus fuit. Continuatū postea ē duos ferme annos bellus atrox varijq; ⁊ longobardie ac oīm ytalie pniciosissimū oīmbus quos p ytaliā partiū gibelline ⁊ guelfe labes infecerat auxilio nō magis militū q̄; pecuniax odio partiū virūq; cōmbuentibus. Tandē quartus innocentius pōtifex excōicationis depositionis privationisq; sententiā in fridericū p̄nūciauit. oīmbus iuramento absolutis. Et potestate electoribus attributa nouū quē vellent principē eligendi. put in sexto de iudicijs nāe batur. Et cum tanta pontifex lugduni inde rex francie in egipto cum gloria ⁊ dignitate reipub. xp̄iane gererent. xp̄ianos ip̄e in longobardia crudelitate p̄sequitur. Inde apud parmā p̄elio supatus. postremo in ciuitate firenciola in finibus abruciī infirmat⁹ manfredi filij ausu veneno vel suffocatione interijt. Cui hoc epigrāma affixit. Si probitas sensus virtutum gratia census. Nobilitas ortī possent resistere morti. Non foret extinctus fridericus qui iacet intus.

Linea imperator Fridericus secūdus

ECLipsis solis anno. dñi. CCXXVIIJ. totius. cares horā nonā die. vi. Junij facta est. ⁊ tanta obscuritas aeris fuit. vt nocte adesse crederēt. causas ignorantes ad penitentiam redierunt. Designabat fm iudicium (quod fallax vt plurimū censetur) mortem gregorij noni ⁊ oppressionem ecclesie per fridericum.

TErre etiam motus maximi repente exorti. ⁊ adeo grandes vt in montibus saltus ad quinq; hominū milia periisse dicantur. Quo quidē anno frisia regio a maritimis fluctibus pene tota submersa fuit. Ubi ad centum hoīm milia demersa referuntur.

Ordo predicatorum

ORdo predicatoꝝ hꝰ tpib⁹. veluti nouū sydus a btō dñico diuinitus creatatus. Et sub regula dñi augustini instituꝝ. Bū eñ ad lateranēse ꝓcilium cū fulcone tholosano epō. ꝛ ad innocentiū adijsset. petens cōfirmationē. cū pre nouitate rei se difficilē exiberet. Nocte in somnis videns lateraneñ. eccīam suis cōpagibus resolutā grauē minās ruinam. Cui occurrebat vir dei dñicus humeris suis casuraꝫ fabricā sustentare videbaf. q̄visione mot⁹. petitionē attēte acceptauit. hortans vt cū fribus regulam eligant. reversus ad .xvi. fratres tholose regulaꝫ ꝓdicatoꝝ ordinarūt. Interea innocētio mortuo ab honorio ista ꝓscripto pontifice ipō pre dñico instante auctoritate aplica tandē approbaf ꝛ confirmaf. Ordo hic iter ceteros ordines ꝫ hereticos q̄maxime extinguēdos sp impetuosissim⁹ ē habit⁹. Et ne ꝓdicationis officiū impediretur. proposuerūt terrenas possessiones ꝛ redditus annuales. prius abiecere. qō postea in capl'o generali bononie executioni mandatū fuit. Confirmatōem ita q̄ ordinis sb regula augustini ꝛ cōstitutōib⁹ additis ab honorio accepit. Ipm ordinē postea raymūd⁹ tuy mimici successor. ac reliq̄ vita ꝛ doctrina ataq̄ ordinatōnib⁹ nullimodū auxere. Quoꝝ de numero ꝓcaput fuere Petrus martyr veronēsis. Thomas de aq̄no. ꝛ Vincetius inter sanctos relati. Reliq̄ q̄s vt petrus de Tarantasia Innocēti⁹ quint⁹ appellat⁹. ꝛ Benedictus xi. papa. Hugo cardinalis biblie postillator. Albert⁹ magn⁹ Petrus de palude. Jacobus de voragine. Antonin⁹ archiepūs florētin⁹. Et alij innumerabiles doctores ꝛ sanctissimi cōfessores. q̄ illū ꝓ virib⁹ auxere. Rogeri⁹ ꝛ Albert⁹ britānis. Ugo de argētina Thomas anglicus. Vincētius burgūdus theologus ꝛ historicus. ataq̄ alij historici plurimi q̄ sua doctrina moribus ꝛ exemplis ordinem protexere ꝛ in fide decorarunt.

Ordo minorum

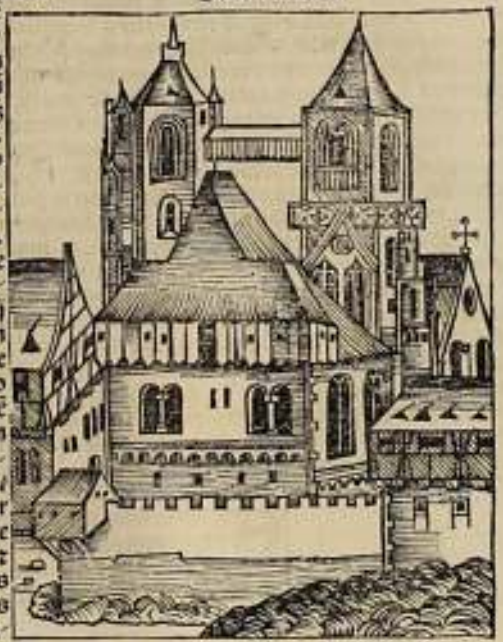

ORdinē etiā minoꝝ hac tēpestate tercio kal'. decēbris honori⁹ pōtifex (ꝛ vt ferūt difficilime) confirmauit. Nouerat eñ antiquus hostis hūc ordinē in ecclia dei admodū ꝓfuturū. ideo obstitit. vt ad nihilū redigeret. Hunc itaq̄ ordinē diuus franciscus tanq̄ voluptatis ac paxptatis ortū milto labore plantauit. in q̄ vt quietius ꝛ secur⁹ a mūdi fluctib⁹ elongat⁹ soli deo vacare posset. Ipē franciscus btissimus pmo introiuit. vt reliquos spūalib⁹ ꝛ doctrine gre aquis irrigaret. ibidē ergo constitut⁹ diuino affiante spiritu. post suā ad deū pfectā cōuersionē. cernens accrescere fratrū ꝛ filioꝝ suoꝝ nūerū. vite normā ꝛ regulā cōposuit atq̄ descripsit interpositis in ea sacri euangelij vbis. ad eius pfectōem feruentissime anhelabat. Quandamq̄ ꝓfratres suos vbo piter ꝛ exēplo edocuit. Regula aūt ꝛ vita fratrū minoꝝ vt ipse ait. hec ē dñi nostri ihu xpi scīm eiusq̄ obsuare. viuēdo in obedientia. sine proprio. ꝛ in castitate vsq̄ ad mortē. Et cū innumerabiles ex hoc ortulo emerserint viri q̄ ipum signis ꝛ doctrinis illustrarūt. inter ꝓcipuos nūerāf ludouicus epūs. antoni⁹ vlixbonēsis. bonauētura cardinalis. Et bernardin⁹ senēsis. in catbalogo scoꝝ relati. Sz ꝛ Nicolaū ex⁹ nois q̄rtū. Alexandrū q̄ntū. ꝛ Sixtū q̄rtū pōtifices maximos. de q̄b⁹ ꝛ alijs latius infra dicif. Inter doctores etiā solēnes sacri ordinis annūeraf alexander de ales. Richard⁹ de media villa. ꝛ innumerabiles alij.

ANno salutis pmo vicesimo. duodecieslibus cēteno. tartari gēs cithica georgianā armeniāq̄ maiorē diripuit vastauitq̄ suo sbiecerūt impio. unde ripheis mōtib⁹ trāsmissis ad eos delati vastissimas regiones. Que transiluanam ꝓtingūt. in poloniā ꝛ post i hūgariā penetrarūt q̄s xpianas regiones populationibus incendijsq̄ late cōmissis magno affecerunt incōmodo.

HIerusalē civitas q̄s a cordario magni saladini filio obsidētib⁹ damiatā xpianis. q̄nta vice fundit⁹ euertit. templo dñi tantūmō integro relicto. ꝛ cū sepulcrū dñi nostri thesu christi violare etiā statuisset precibus christianorum pulsatus ab scelere destitit.

S. Clara

Clara ẏgo admirabilis ⁊ sanctissima. de ciuitate assisij. claro satis genere trahit originē. Cui⁹ pr̄ miles. mr̄ ortulana dicta diui francisci disciplinis ⁊ exemplis in diuino ope plūmū erudita. Hūjo tp̄ib⁹ apud assisiū verbē vite scritat⁹ ⁊ gr̄a in p̄cio habita. q̄ ad ecclām sancti damiani cōmigrans collegiū sanctū pauperū domināz ordinē incohauit. in hoc arto reclusorio p. xlij. ānos mūrāda carnis fuit macerationē ⁊ i opib⁹ virtutū claruit. diuersa q̄s miracula signo crucis pegit. Cū sub imperatore friderico quassata eēt eccla. Et in assisiū hostilis furor irrueret. Et sarracenorū gens apud damianū sctm. intra claustrū q̄nū influeret. Clara infirma ad hostiū agmen se duci iubet. Et añ hostes poni pcedēte ea capsula argentea in qua erat sacramētum eucharistie. ⁊ i oratione cū lacrimis ait placet mi dñe inermes ancillas tuas manib⁹ tradi paganorum? Custodi famulas tuas illico ad aures eius intonuit. Ego vos semp custodiā. Et mox q̄ muros ascēderāt. obsidionē deserūt. In religioso eius transitu innocētius q̄rtus cū cardinalib⁹ eam visitās. ab eo remissionē oīm peccatorū obtinuit. in dño pfortata. xvij. dieb⁹ nullū cibū sumpsit. Tandē ait ad aiam suā. vade secura. q̄ bonū itineris habes cōductorē. in crastino igit̄ beati laurēcij egredit aia eius sanctissima. Et ad sanctū georgiū. vbi corpus. b. francisci p̄mo cōditū fuerat deportat. Agnes aūt soror eius ad agni nuptias euocata interiectis dieb⁹ ẏ secuta est. Et cum sanctissime vsq ad vite exitū vixisset. ⁊ dominus ad gloriā eius plura miracula fecisset. anno. M. cclv. alexander quartus in sanctorū catalogo eā aggregauit. Et eius diei festum pridie ydus augusti celebrari mandauit.

S. Antoni⁹ de padua

Antonius p̄na hispanus. vlixbona ciuitate oriūdus. ordinisq minorū frater Ur vtiq sanctus. ⁊ multis vtutib⁹ adornat⁹. Is in baptismo ferdinandus appellatus. primo canonicorū regularium habitū suscepit. cūq audisset frēs minorū apud marrochiū p̄ xp̄o necatos. p eis habitū minorū accepit. vbi nocturnis vigiliis corp⁹ mira abstinēcia macerauit. Hic gloriosus p̄ cognomine de padua dictus Cū ibi predicans diu redeuit. Et rome de mandato summi pōtificis pegrinis plurimis p̄dicaret. linguaz sic mouit vt tam grecā latini franci gene teutonici q̄ anglici oīes q̄ audiebant clare intelligerēt. Et cū inter religiosos nō solū sue etatis. ẏ priorū seculorū oibus liis ornatissim⁹ haberet. Sacrarū liarū archa cognomiari meruit. Et cū tholose bononie. ac patauij diu theologiaz egregie docuisset. Hac tēpestate patauij infirm⁹ clarus miraculis moritur. Et a gregorio nono pōtifice eas ob res statim in sanctorū cōfessorū ẏcorū referē. anno. M. ccxxxij. Inuenta est postea in translatōe corpis posita de loco vno ad aliū. lingua et⁹ in ore adeo recens rubicūda q̄ p plures annos cū corpe sub terra latuerat ac si nūc decessisset. quaz ẏeat⁹ bonaventura. affatus ē. O lingua bñdicta q̄ semp deū benedixisti. nūc apparet quanti meriti fuisti. anno vrinde dñi. M. cc. lxij. cū eius meritis patauina vrbs de manu etzelini tyranni liberata esset auxo ecclām p̄grandem atq pulcerrimam ad eius honorem extruxerunt.

Ordo fratrū theutonicorū in pruscia p hec pa ortū habuit. Cū pruteni barbara gens ⁊ ydolorū cultrix. vsq ad fridericū imperatorē eius nois secūdus fuit. Sub eius vo imperio cū amisissent xp̄iani ptolonia dē sine ciuitatē. fratres theutones sancte marie appellati. Inde fugati in germaniam rediere. Viri nobiles ⁊ rei militaris periti. qui ne per otium marcerent. fridericū accedentes pruscam germanie cōterminā xp̄i cultū spernere dixerūt. Hoc illius gentis homines in latrones ceteroqz ẏcanos excurrere ad orientē eūq̄ maiorite poloniq̄z rura colūt. Occidentem latrones occupant. aquilonē balthei mare eripit lutus. Ingentem igit̄ vim pecorum atq bominū abigere. esse igitur animo sibi compescere barbaram gentem. annuat tantū imperator. punctam. quo fratribus perpetuo iure possidendā tradat. si eam armis acquirant. conradus ducq dux mosauie ⁊ Cuyame q̄ sec⁹ ire domini affirmabat. Ius suum in terra eiusdē vocata fratribus cesserat. Grata oblatio friderico fuit. Qui litteras sub aure bulla ẏcessit. Illi sumptis armis brevi tempore omnē prussiam subiecerunt. frumenti ferax regio est. aqua irrigua. ⁊ plena colonis. mixta ambitiosa oppida. multi maris sinuosi reflexus amenam efficiunt. pecorum ingens vis. multa venatio. piscatio diues. Et illo tempore lingua theutonica introducta est. Et eius xp̄i genibus imperat⁹. Ecclesie posthea pontificales erecte transfluitulam pomezamēlis. colmēlis. wamensis ⁊ Sambiēsis. Arcē item nobilem ⁊ amplissimam marieburgū vocant. hic sedes magni magistri Et cum theutones huius religionis inuentores fuere. Nemo ad eam recipit nisi theutonicus. nobilis eius parentibus. Ob eam rem vestimēta albis vtuntur. nigra cruce insuta. vt aduersus inimicos crucis ducigniare velint. barbaz oīes nutriunt. exceptis qui sacris altaribus seruiunt. pro canonicis horis domicam orationem vsurpant. Neq̄z litteras discunt. magne huius opes fuere. nec nunc potentia q̄ regibus. Sepe cum polonis contendere.

De damiata ⁊ eius expugnatione.

PRincipes xpiani. quos olim tercij innocentij diligentia ⁊ lateranēsis ꝓcij decreta ad hierosolime liberationē inflāmauerāt. in magnū coierāt exercitū. qui ꝑtim mari cōstantinopolim. Et inde cardinale colūna sedis apostolice legato ꝺeducente. acconē se ꝓtulerant. Fuerūtq; primarij inter eos ꝓceres andreas būgarie rex. venetoꝝ nauigio fretus. qō libēter ꝺederāt. qz ius eis cōcessit ꝙ in omni dalmacia regnū būgarie ad eā diē habuerat. Et dux austrie. henricusq; niuernensis comes. Et gualterius regis francie camerarius q̄bus ioannes hierosolime regi cōiunctis. in cōcilio actū est. damiatam egipti vrbem nullo cōtiguā vt primā olim caperent admitendū. Ea eīm in ꝓtate facta apparebat cayrū ⁊ babilonē cōtiguas vrbes amplissimas ⁊ cōmode occidēi posse. Et intercluſas cōmeatu facilime expugnari. Quo soldanoꝝ gentis sarracene principū domicilio in xpianoꝝ ꝓtatem facto futuꝝ ꝓfidebant. vt ois ea barbaries sarracena nō solū hierosolima ⁊ terra sancta. ꝙ orbe ipo terraꝝ exterminaret. Itum ē itaq; nō magis cupientissimis q̄ cōfidentib⁹ ꝓceꝝ militūq; animis. Et mense maio anni salutis duo decigesimi ⁊ duodecies cētem. damiate obsidio ichoata. Ea ciuitas olim eriopol'a ꝓpinace elio ꝓditore appellata. Triplici muroꝝ latentis dēlisissimoꝝ munimēto cingit. Quā nili amnis ꝓcincta. ad romani tiberis magnitudinē ambit. vt insulā ꝙ oblōgā arctamq; efficiat. A babilone ēq; noua itur ad damiatā vsus onerē. distās ab ea dietis tribus. Itur quoq; ad alexandriā occidentem vsus distans a babilone diebus tribus ꝑ terrā. sex per aquas. Porro vsq; ad damiatam septem diete sunt a monte sinay. Sita ē aūt damiata inter mare ⁊ flumē nili. decoratur aūt in. xxvij. turribus altis. ꝺuoꝝ turrū incertus numerus. Turris quoq; erat ꝓbarca nō q̄dē crassitudine ⁊ celsitudine illi similis. quā ad ꝓbaron ⁊ nilū stante romano impio fuisse leginus. ꝙ q̄ suburbiū ⁊ mercatoꝝ apothecas ac publica horrea a pyratis nocturnisq; ꝓdonibus tutaret. quāobrē sub nostri exercitus accessum addidit soldanus suburbio vtriq; ꝓsidia ⁊ munitiones vndiq; instauraut. Eas dū nostri oppugnāt munitiones turrimq; vndiq; machinis quatiūt. multi ꝑ dies singulos cecidere. cuꝝ tm̄ ea maior in barbarie accisio cōmitteret. Euicatq; fortissimoꝝ ex oīi ꝓuincia alternis pugnātiū nostroꝝ virtus. At post quintū mensem quā gallici in soldanū male pugnauerant pauci milites exploraturi custodes altū sopitos esse aut ꝑ errorē ab esse ꝓpiēs socios aduocant. scalas cōportant. portam securibus malleisq; refringūt. Accurrētes ꝺ ex sarracenis strepitū exaudiuerant confosſi. Christianiq; interim patente ingressi porta. vrbe potiti sunt. Anno tādem dimidio atq; integro postq̄ fuerat obsessa. portis vbiq; munitionibusq; xpiano militi ad custodiam attributis. Prima vo oīi machomaria vrbis primaria in gloriose virginis dei genitricis ecclesiam instaurata. ac in episcopiū dedicata est. Habuit per id tempis damiata amplissime opulentissimeq; ciuitatis speciem. repertamq; in ea rerum olim copiam auri argēteiq; ⁊ ditissime suppellectilis vim maximā. legatus regesq; ⁊ duces exercitus milit xpiano equa distributione largiti sunt. Quam etiam de agrorum diuisione i tempore faciēda actum est.

Damiata

Apud damiatam interea res xp̄iana p̄ singulos dies magis magisq; floruerat. cardinalis de colū-
na legatus apostolicus. ⁊ andreas rex hūgarie. ⁊ ceteri p̄ceres in bonā venerāt spem. fore vt solda-
nū sarracenosq; breui cōficerēt. Tandē placuit oīnibus in cayrū babilonēq; ducendū ad quas vrbes sol
danus oīes prope sarracenoꝝ copias cōtraxerat. Postq; igit xp̄iani duces in castris populationibusq;
locari occasio soldano obuenit. nili in summas ripas soluto exercitus tunc facti. Qua fretus occasione cathe
ractas vbiq; defodi curauit iumētis sublata in primis pascendi facultas. Et qō in castris paratus erat de
structū ē straimen tū nec aliquid fuit saluū quo mortales potuerint triduo sustentari. In eam adducti rerū
difficultatē. Alia quoq; angebant maiore. q̄p redditurī damiatā alicat depressis in locis aquas incidere
verebant. Itaq; missis oratoribus pacē xp̄iani his cōditionibus impetrauere. vt damiata cū rebus i ea
repertis soldano dimissa. ptemq; ligni crucis quā ille haberet redderet. Et captiuis vicissim liberatis xp̄i
ani acone thyrūq; redirent. Quibus vrbibus ⁊ eaꝝ oppidis par octo annis esset cū turco sarracenoq; ser
uanda. Que igit in gloriose v̄ginis purificatione habitari cepta ē damiata. Ad eiusdē natiuitatis diem
reddita barbaroꝝ spurcicie inquināda. Is ann⁹ salutis erat primus vicesim⁹ duodecies q; centenus.

S. Elizabeth

Elizabeth filia regis hungarie. vxor lantgrauij thuringie circa annos dñi.
cc̄d. cxxx. in alemania claruit. ab adolescentia sua religioni studuit. actōes
suas in deū dirigens. vicioꝝ extirpatrix. exemplū patientie. speculū innocentie.
facta nobilis multas p̄secutōes passa a ꝓfiliarijs sponsi. ⁊ a primis suis cōtēpta.
Sed cū dñm exorasset sponsum. occultū consolatorē sensit q̄ cū circa tēpalia su
orū principatuū intenderet. beate elizabeth ad oīa exercenda q̄ ad opus dei spe-
ctant liberā facultatē cōcessit. Totis igitur viribus pietatis operibus se contulit
In quibus optime vsq; ad mortē p̄severans delectabilia oīa propcio subor dinē
pauperibus ministrabat. cosq; balneabat. ⁊ lectos eoꝝ sternebat. cosq; tegebat. fi
la trahebat. vasa coq̄naria mūdabat. hospitale pauperū ꝓstruxit. Que bonis vtu
tib⁹ erudita. tot operū bonoꝝ manipulos ꝓtulit. xp̄o copulari desiderio. terreni
sponsi consortiū declinauit ⁊ mūdane glorie. depositis vestimētis de manu ma-
gistri conradi de marpurck griseam tunicā induit. cōtempta diuitiaꝝ ipsi⁹ tacti-
tia. se mūdo prorsus ferat ignobilem. Tandē. xiij. kal. decēbris ad dñm migra-
uit. Inter innumera miracula q̄ deus per eaꝝ ostendit. xvj. mortuos potenter suscitauit. cecū natū illumi-
nauit. Quāobrē ⁊ ip̄e gregorius nonus ip̄am in sanctaꝝ numero ascribi ⁊ aggregari voluit. Et ei⁹ festū
ix. kal. decembris celebrari precepit.

Decretaliū libri q̄nq; ad similitudinē q̄nq; corporis sensus. hac tempestate a Gregorio pontifice no-
no (raymūdo barchinonense adiuuante. post innocentū tercū) in ordinem rediguntur. Et in q̄nq;
partes diuidūtur. In quaꝝ prima de summa trinitate ⁊ fide catholica. deq; constitutōibus. de rescrip⁹.
⁊ ceteris officijs tractat. In secūda vo de iudicijs ⁊ cooperātibus ad iudicia. In tercia aūt de vita ⁊ ho
nestate clericoꝝ. In quarta aūs de sponsalib⁹ ⁊ mīmonijs. Demū in q̄nta de crimib⁹ ⁊ penis tractat coꝝ.

Raymūdus ordinis p̄-
catorum

Raymūd⁹ Barchinonensis ordinis p̄dicatoꝝ ter
cius generalis mḡr post iordanē secundū mḡr̄m
oꝝ dinis vir moꝝ doctrina ac vite sanctitate cōspicuus
p hoc ip̄m tēpus Gregorio pontifici in q̄nq; decreta-
liū libris cōponēti ⁊ laborāti auxilio plurimū fuit. Et
eos in formā redegit. bononie aūs ius canonicū edocu-
it. Et summā de casibus puerile cōfecit. Inde ordinatō
nes ⁊ cōstitutiones sub regulari obseruantia extantes
in ordinē redegit. Et in cōuentu barchinonēsi infirma
tus i dño ḡuit. ⁊ vt ferf miraculis claruit.

Accursius legū doctor

Accursius⁹ natione florētin⁹. ꝓfultissim⁹ vir. supio
ris azonis doctoris auditor. hac tēpestate vt ip̄e-
met in autētica ꝓtestaf floruit. Qui cū bonaꝝ artū stu
dijs ornat⁹ esset. ac etiā sapia reipub. gubernāde pluri
mū insignit⁹ haberet. Totus ciuilis iuris corp⁹ pri-
mus glosis ornauit ⁊ explanauit.

Bartholomeus brixi
anus decretoꝝ doctor

Bartholome⁹ brixian⁹ clarissim⁹ decretoꝝ do-
ctor iuris tpib⁹ clar⁹ exīs additōes ad decre-
ti glosas eo ordine q̄ nūc būtur feat. Et nonnullas
disputationes in decretaliū libris cōposuit. Scri-
psit p̄terea eplaꝝ volumē ac chronicā de ytalie vrbi
bus ⁊c.

Odefredus doctor

Obefredus patria beneuentanus. doctor cele-
berrimus azonisq; auditor. eo tpe cū vtriusq;
iuris eruditissimus doctor esset. in eisdem egregius
⁊ vtilissimum opus composuit.

Anno mundi. 6443. Anno dñi. 1244.

Linea summoꝝ pontificū
Innocēcius quartus

Alexander quartus

INnocentius quartus papa synebald⁹ antea vocat⁹: ptā genuensis. fami
lia fliscā e lauonie comitibus. in luciana presbyter cardinalis pontifex crea
tur. Quo nūcio fridericus imperator nō admodū delectat⁹ est. Horat⁹ eñ hos
ūtute. ⁊ animi magnitudine. Js eñ mētis sue ꝓcerus. fertur et cōpolito respō
disse. Bonū se amicū cardinalē in acerrimū hostē romanū pontificem permu
tasse. Innocētius aūt pontificū habitū indutus. romam veniens. magno ap
plausu susapit. pactis q̄ de more in coronādis pontificibus fieri cōsueuerunt.
de pace cū friderico incūda mētione facit. Verū cū paratas sibi a friderico insi
dias comperisset. Genuensiū nauigio fretus qō apud centūcellas in portu cō
sederat. Et nauigās genuā incolumis puenit: vbi preciosissimā inuadit valitu
dinem. Et q̄ cū cōualuisset. ad philippū regē in franciā se contulit. ingressu rho
dano amne aduerso francie regnū pōtificē innocentiū rex summa veneratione
excepit curauit. ꝯduxitq; lugdunū. Quā in vrbē concilū pontifex eius celebrare
cōstituisset. sue primū ꝓsulit honestati. fridericū admones vt lugdunum se cō
ferret. Et cū morā grauiter pontifex plesqs ferebant. Sentētiam i fridericū ex
cōicationis depositōisqs .pnūciauit. Ad eā nūciationē exaudiuit fridericus vt
necessarios pontifices ēdes parme ⁊ villas speciosissimas funditus everterit.
Jnnocenti⁹ tandem nono accessus fuit anno gallys ⁊ lugduno vt in ytaliaz re
diret mouere cōstituit. Quē gallici oēs magno honore magnoqs fauore .p
secuti sunt. Qui ꝑter acta i concilio nūc extantia libros doctrina plenos apud
lugdunū ⁊ scripsit ⁊ edidit. cōmētarios in vet⁹ testamētū. apparat⁹ nouellasqs
⁊ authēticas decretaliū. Et de iurisdictōne ⁊ auctoritate impery petro de vineis
respōdens apologeticas libros fecit. Et sanctū eadmundū cantuariensem i san
ctoz numez retulit. Lugduniqs ab eo pōtifice qō seruatur primū ē cōstitutum
vt romane eccle cardinales i publicā adeqtatum galero rubēte insigniremt. nō
solū quo a ceteris sint ifeioribus cōspicui. ſ vt ipi admoneant debere. qui illa
post pontificalem maiore olim ornētur dignitate. ad effundendū pro fide catho
lica ⁊ xpiani populi salute sanguinē paratos esse. Cū vo perusiam iam peruenisset. petrū veronēsem ordi
nis predicatoz ab hereticis intercesum in sanctos xpi martyres retulit. Jdē fecit de sancto Stanislao epo
cracouiensi epō qui in vita miraculis claruit. accersit⁹ deinde a ꝓceribus regni sicule neapolim ꝓfiscatur. ibi
qs moritur. ⁊ sepelitur in ecclesia sancti laurentij. pontificat⁹ fuit anno vndecimo. mense secūdo. die duode
cimo. Cui⁹ quoqs decretū fuit vt octaua nauitatis marie virginis in ecclesia quotannis celebraretur.

ALexander quart⁹ papa cum morte innocenti⁹ ad annū salutis quartum quinquagesimus duodecimusqs
centesimum inchoantem mense ianuario ꝓcepit⁹ est. alexandru hunc pontificem eo nomine quartum
errasinaldo cardinale hostiensi natione campano cardinales qui oēs in expeditionem secuti erant in vr
be neapolitana breui creauerūt. postposita mora vt rebus ecclesie a manfredi violentia ꝓuiderent. Ad man
fredum statum admonet ne quicqs contra dignitatem ecclesie moliatur. Magni certe animi ⁊ cōsilij vir be
nericus. maxime vo erga pauperes xpi. ⁊ bñ de religione meritus. Unde libellos quosdam contra paupta
tem editos a quodam guilhelmo de sancto amore perpetua edicto aboleuit. Interea alexander q̄s primus
anagnie fuit manfredum publica in concione excōmunicauit ⁊ parandis copijs quas Octauiano cardinali
mitteret legato suo. operam adhibuit intentissimā. Et eselinū de rumano atqs alios tyrannos persequi vbi
q; non timuit. Sed ⁊ inter genuenses ⁊ venetos lites componere non destitit. Et ex visione qua beatū au
gustinum vidit. vnionē fratrū heremitaz a predecessore inchoatam ipe perfecit. Ordinēqs ipm (relicta be
remo) vrbes petere ⁊ incolere coegit. vt ⁊ ipi doctrine verbo pariter ⁊ exemplo. nec non ⁊ confessionis au
diende aucti. sicut ⁊ ceteri salutis fructum afferri possent. Jn eodem quippe statu ordinem ipsum ꝓfirma
uit. Quibus etiam vna cum ordinibus predicatorum ⁊ minoz multa priuilegia exemptiones ac indulgē
cias contulit. quos certe mira benuolentia summaqs deuotione semper prosequi non destitit. Et earūdem
religionū viris doctis admodū fauit. Et ad cardinalatus episcopatusqs dignitates multos prouexit. Tā
dem postqs alexander claram virginem pontificatus sui tercio ananie in sanctorum collegiū retulit viter
bium ad pacem inter venetos ⁊ genuenses tractandum se contulit. Qua in re diutius vexatus eo loci te
dio animi tandem moritur. Et in ecclesia sancti laurentij honorifice sepelitur. Pontificatus fuit anno. viij.
vacat tum sedes mensibus tribus diebus quatuor. Varia ⁊ maiore parte aduersa tum omni pontificatus
tempore. tum maxime extremo anno fortuna vsus qui omne regnum sicilie cōtra quē ac seuerat. Et vrbē
florentiam in manfredi hostis ecclesie potestatem venisse. constantinopolim a catholicis amissam bellū in
ter potentissimos ytalie populos venetos genuenseſq eodem quo obijt anno vidit.

Fridericus eclar bīu pōtifices pſecut⁹ cū matis calamitatibus romanaꝝ ſe dem affecuſſet tandē ab Innocētio in lugdunensi cōcilio damnatus eſt. et imp̄atoria ac regia potestate dep̄situs. ⁊ regnis ſicilie ⁊ apulie priuat⁹. poſt cu ius dep̄sitionē vacauit imp̄iū annis. xxviij. ytali ea tp̄a inter regnū appellant vſq; ad Gregoriū xm̄ū ⁊ Rudolphus imp̄atorē.

Henricus huius nois septimus rex ro. declarat⁹. res eīm germanie inquietissime fuerunt eo q̄ germani electores imperij facte de friderico priuatione ⁊ simul auctoritati ab innocentio pontifice eis attribute inniti lantgrauium thuringie henricum alemānoꝝ romanoꝝq; regez d̄signauerant. ⁊ conradus adolescens alemanie rex a Friderico genitore pridem institutus illum regni ingressu ⁊ possessione armis impetyt sed p̄dicata (iubente pontifice) in cōradū fridericiq; fautores cruce signato multos in noui regis lantgrauij p̄sidia fautoresq; cōcauit. breui tamē mortuus est lantgrauius p̄fluuio ventris sine herede sepultus in Ysnaco.

Ilbelmus comes holandie post obitū lant grauij contra fridericū ab electoribus in regno suffectus. verū paucis annis regnauit ⁊ a frisonibus ē occisus. ⁊ hū ambo ad pōtificalē benedictionē non peruenerunt.

Guelphoꝝ ⁊ Gibellinoꝝ ortus

uelphoꝝ ⁊ gibellinoꝝ pniciosissima noia ad locus italie interitū p hec tē pora ex duobus alemanie fratribus vt aliqui scribunt tumultuantib⁹ ad inuicez romano pontifice ⁊ friderico imp̄atore pisis inuenta fuisse constat. quo infortunio cū sola caruerit sena i aliud mal⁹ serpsaz p̄cipitauit. i multi eīm ac pene orbus populis eo tunc demētie impietatisq; p̄cessuz est. vt quem pater filium. frater fratrez videret cōtraria sentiētē pelli patri sit passus aut cōfodi repugnantē. factūq; est stupenda celeritate vt studia partiū factionesq; ⁊ populorū sectiones p omnē etruriā pene dinoscerent. cui infectioni a friderico disseminate noia quoq; aut ipse aut ex suis germanis vt p̄mism⁹ aliq; ididere. verbo eīm quod certe germanicū est studiosos eccie Guelfos ⁊ imp̄atorie factiōis gibellinos placuit appellari. ⁊ vt ptolomeus lucensis refert qui paulo post ea tp̄a scripsit. Ea in fausta rebus italie noia p̄timum apud pistoriā fuisse audita. que paulo post omnē italiā p̄ter vnicā vrbē venetā infecere. tantaq; rabie quinquaginta ducentis ⁊ eo amplius annis ad hec vsq; tp̄a sub infausto eoꝝ nomi tulo seuitus est vt peiora inter seipsos scelera q̄nq; itali commiserint. ḡs que a barbaris tā cessantibus fuerāt ppessi. vrbs eīm in vrbē populariter. prouincia in prouinciā. populi pars in alterā nulla impellēte alia q̄z hac partiū causa gessere bella quoꝝ nullus victorie finis. nullus modus nisi in sanguinis effusione et exterminio est petitus. nec vicini inter se cohabitātesq; solū ea debachati sunt infanda atq; p̄fetate. sed quingentis se iuncti passuū milibus paupes egeni. cū ac diuites ⁊ factiosi cū forte obuij fierent nefaria inuicē cōmiserunt. non modo eīm diuisa sunt insignia in plus p̄ferenda. sed colores. terre fructus. vestiū habitus. ip̄i bois incessus. digitoꝝ cōcrepitus ⁊ oris hiat⁹ suā habuere partium significationem. De huiusmodi peste Baldus iuris cōsultus tractatū edidit.

Conradus federici filius ex Iole Johannis iherosolimitani regis filius susceptus. quē pater rex oīm heredē reliquerat. Cū genitor friderici⁹ apō florentziolā graui ⁊ periculoso laborasset morbo. ex quo cū cōualesceret Manfredus filius ex cōcubina nobili muliere susceptus cōprecta iacentis in strato ore eū suffocauit ad conradū legittimo genitū matrimonio regnoꝝ potētatusq; ois successio deuoluebat. Ipsq; conradus a wilhelmo rege alemānie quē lantgrauio suffectū ostendimus. cōtinuato pridē agitatus bello post friderici patris mortē in suevia gentis sue patrimonio pax p se cōtinuit. Tandē conradus amicicia fretus ezelini transpadanā italie regionē vniuersas tyrannide obtinentis veronā se contulit. Ex quo portu paratissimū ampliss̄imūq; exercitū in apuliā transportauit. Erat vo quod rex euentus ⁊ gesta docuere Conradus genitori friderico in clementia. ambitione ⁊ malignitate pēq; similis. sed moꝝ elegantia et facilitate quā ille artificio quodā p̄ se ferebat carens vt prudentia illū vel potius patris astutia destituisse videat. ide neapolim furēs miarūq; redundās obsedit menia ip̄ius mulns i locis aperuit. Capue vrbis muros euertit ⁊ aquinū nobile oppidū incendit. partiq; in germania desedit. partim rep̄iendo sicilie regno vsq; ad obitus die intentus fuit. moriens nō sine suspitiōe veneni procurāte mānfredo quod medici pecunia corrupti clisteris opa p̄opinarunt Conradino filio dato tutoribus regni sicilie administrationē arcāq; curā reliquit.

Mons quidem maximus in burgundia imperiali a mōte debiscēs ceallesq; coartās multa agricolaꝝ mīha oppressit. ⁊ vt auctor sacculi tpm refert ⁊ cucurrit p multa miliaria ac q̄dq; mīha hominū suffocauit. ⁊ tandem ad alios mōtes mirabiliter accessit.

Sanct⁹ cyrill⁹ grecus melliflui carmeli prior doctorq; tū vite sanctitate tū ꝓphetie spiritu cōspicu⁹ multa posteris seculis ꝑ futura cōscripsit ⁊ copiosis miraculis deo ꝑeurat gloriam mundoq; stupꝫ orem.

rossoni siue grossoimi gens arabica eoꝝ devota superstitiōe solidano babilonis impellente xp̄ianos ⁊ alia habentes p tā tpis diuersis agitarūt in locis. ꝓgressosq; templarios ⁊ hospitalarios sepenumero male mulctatos reprehenderunt. demūq; iherosolimā relati tūc immunitā. eos ex asianeis christianis quos a saladini furiis intactos ꝓcepimus esse seruatos. ipi maxima confecerūt occasione. Sepulchrū vo dñicū ad ea intactū tpa suatū quāta maxia fieri potuit ignominia ⁊ simul vastitate fedatuꝫ est.

S. Lodouicus rex frācie

Lodouicus beatus rex francie defuncto ei⁹ genitore lodouico anno. xiij. etatis sue coronatus ⁊ inunctus ⁊ francis regnare cepit ⁊ regnauit annis. 44. hic cū xp̄iane religionis ardentissimus emulator esset a blancha regina devota muliere ab annis puerilibus in omni virtute enutritus. qui nil cogitabat sapiebat vel loquebatur aut opabatur nisi que dei sunt. ideo vigesimo regni sui anno copiosissimū exercitum cōgregauit. cū antea lodouicus rex francoꝝ ꝓmittente vel vt videt curante baldauino imperatore constantinopolitano pignora reliquit ꝓciosissima veneris ab ipō imperatore concessa lanceam sponge atq; ⁊ partem ligni crucis dñice passionis. Coepit igit xp̄ianorum in egypti littus ad nili ostia expositis saracenis dominatā incolentes vrbe populariter migrare cōstituerunt. Iuerat exercitui sedis apostolice legat⁹ patriarcha iherosolimitanus. Iueraut ⁊ ex gallijs epi ⁊ abbates. ad idus deinde octobris Robertus comes pictauien. eius regis germanus frater nouas ex gallijs damiatā copias transportauit. quā lodouicus difficillimo ꝓlio obtinuit eaq; capta cū saracenis varia ꝓlia gessit. tandē ab eis supatus ⁊ captus damiatā ꝑ eius redemptione reddi opus fuit. liberatus cū eis sepe ꝓspere dimicans. morbo tandē in exercitu eius ꝓualente vna cū Joanne filio ⁊ martino patriarcha ⁊ ꝓceribus regni sui interijt. quē post modū bonifacius octauus audiens eius frequentissimis miraculis merito inter sanctos confessores retulit

S. Eadimūdus archiepūs

Eadimundus cantuariensis archiepūs anno dñi M.cc.lvij. ab Innocentio quarto summo pontifice numero sanctoꝝ aggregatus. qui nō multo ante ad dñm migrauit. vir mire sanctitatis ⁊ magne sapientie. Is ex albendonie anglie villa originez duxit a mundicia nomē sortitus. vnde carnē suā nulla pollut immundicia ⁊ virginitas incorrupta vsq; ad obitū ꝑmansit. factus magister artium missas indies audire consueuerat q̄ consuetudo scolaribus suis ꝓfuit. Inde sese ad theologie studiū transtulit. postea euasit ꝓdicator egregius. disputator acutissimus. vacante sede archiepali cantuarie eccie electus magnis virtutibus emicuit. ꝓsecutionē deinde passus clam fugiens ab anglia ⁊ mari transito ad potestatem monasterij ꝓuenit inde solacaū adijt. post ꝓceptionē sacramēti infirm⁹ existens in lecto sedens caput sup manū reclinās obijt. xvi. kalh. decembris. corp⁹ ad pōtigniacū in eccia sancti iacobi sepultum miraculis ⁊ virtutibus fulget. de⁹ eiꝰ meritis caecum sanauit suū ex oī pene genere lāguoꝝ colēdūq; pōbuit vniversis.

S. Stanislaus epūs

Stanislaus epūs cracouiensis in polonia vir doctrina ⁊ sanctitate illustris ꝑ hec tpa claruit. Is cū post multa virtutū opera feliciter quieuit. Innocentius quartus summus pontifex sanctoꝝ numero aggregauit. qui in vita ⁊ post mortem miraculis effulsit.

Sanctus quoq; Albertus de Tarpano carmelita siculus. vir meritis. signis doctrinaq; clarus ⁊ totius perfectionis exemplar.

Lapis grandis in monasterū sancti Gabrielis cecidit. habēs signuꝫ crucis ⁊ imaginē christi expressam. ⁊ desuper aureis literis habens scriptuꝫ ihc⁹ nazarenus rex iudeorum. ⁊ cecū illuminauit.

S. Petrus martyr de or. predicatoꝝ

PEtrus nouus martyr. pria veronēsis ordinis fratꝝ ꝓdicatoꝝ declamatoꝛ. Et catholice fidei acerrimus defensoꝛ. tanꝯ rosa de spinis ort⁹. parētes ēm hereticos habuit. q̄ heresim manicheoꝝ sectabāt̄. adolescēs factus mūdum parentesq; relinquens ordinē predicatoꝝ ingressus. in eo. xxx. annis laudabilem duxit vitā. seruēs amatoꝛ fidei. cultoꝛ precipuus. ꝓpugnatoꝛ ardentioꝛ. ꝑ hac mortē sitire cupiens. Cū igit̄ de ciuitate cumana. vbi fratꝝ suoꝝ ordinis predicatoꝝ ꝑfuit. ꝑ exeūnda inq̄sitione ꝑ hereticos sibi aplica sede cōmissa mediolanū ire vellet. anno dñi. M. cclij. pridie kal. maij. ob ipsius catholice fidei defensionē dum a laeu lario siue cumano cū socio mediolanū rediret apud barlasinā oppidū ab arrianis hereticis intercept⁹. martyrij coronā adept⁹ est. cultellū ēm lictoꝛ arripuit Et ꝑ latera eius transfixit. Cū ꝑ fidei pugil hereticoꝝ dogma pessimū in vita sua plurimū eradicauerat. post mortē tñ fiāt eius meritis ⁊ miraculis chorusc̄inbus extirpauit. vt plurimi ad gremiū ecclie redirēt. Ob cuius sanctitatē ⁊ frequētia miracula ipm innocentius pontifex sequēti anno in sanctos xp̄i martyres retulit.

Etzelinus tyrannus

ETzelinus alberinusq; fratres de romano. cū ea etate in marchia tarusina familie nobiles ceteris p̄stantiores erant. apud bassianū carrarienses. ⁊ marchiones estenses verone monticuli. Et in eius agro sc̄i bonifacij comites. Et cuꝝ ceteri haberēt vetustiorē. p̄apie originē. etzelin⁹ loco nat⁹ erat obscuriore. Cui⁹ auus eiusdē nois theutonicus miles gregorius cū ottone tercio venerat in ytaliā Hic ꝑo sub friderico secundo cū esset vita ⁊ moꝛib⁹ p q̄ ad similis auctus est opibus adeo magnis. vt tyrannides sibi ꝓstituerit maiore ceteris oībus. quas absq; imperij aut regni titulo ytalia raro alias ptulerit. Primaq; vrbs verona in suis ptes etzelini opa est rēducta. Composita interim alemanie re friderici⁹ in ytaliaꝝ est reuersus. ꝓtinq; quoq; oim pataruini blandicijs dolosisq; libertatis retinende factis ab etzelino pollicitationib⁹ decepti ptes imperatoꝛias sunt secuti. Quibus e vestigio etzelinus frenū seruitutis iugū imposuit. Zobardo viro germano cum theutonica sarracenicaq; coboꝛte ita īmisso vt sarracenis portas alemānisq; pallatiū seruantibus in aptam fuitutē padua sit redacta. Preserim qꝛ carrarienses odio atq; inuidia aro esse sis marchio friderici vel potius etzelini ꝑtibus adherebat. Multos deinde exilio damnauit. paruulis testiculos ⁊ oculos amputauit ⁊ effodit. vt terroꝛē oībus incuteret. ac nullis innocēte locū reliquit. Quib⁹ male gestis vincentiā pari errore suo adiecit imperio. Veritatē vrbē obtinuit. in q̄ multa crudelitate desseuit. Decꝛ cum vigesimo sue tyrannidis anno omnē ferme venetiā ,puinciam dilaceraſſet. Mediolanus sibi subijcere temptasset. Omes vicine ciuitates cū eis fedus iuerūt. Et martin⁹ turrianus in mediolano primarius cū reliquis socijs arma in etzelinū duxit. Et cū pluries dubio marte pugnasset. tandē in fugā conuertit satellitibus eius interfectis. etzelinum turpiter vulneraut. Et apud sonnū desperatiōe duct⁹ vulnꝰ suū manib⁹ discerpēs vitā euomit miserā. Hicq; finis tyranno fuit. q̄ ꝙuoꝛ triginta annis ciuitates plures oppressas tenuit.

Hugo Cardinalis

HUgo cardinalis sancte sabine vir vita ⁊ doctrina insignis. cuꝝ innocētius q̄rtus summ⁹ pōtifex doctoꝝ virōꝝ familiaritate mirifice delectaba. quos etiā ad dignitatis gradū euexit. huc hugonē cardinalē ꝓmulgauit. Qui ob dignitatē acceptā a priore vita nusquā decessit. Ordinis sancti dñici ꝑfect⁹ habebat. Scripsit idem Hugo ⁊ glosas in bibliam. ⁊ concordantias vt aiunt vocabulo ytantur.

Manfredus rex

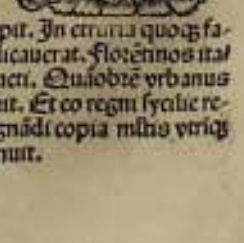

MAnfredus friderici imperatoris ex pcubina nobili filius. conrado fratre defuncto. syralie regnum obtinet. ⁊. xij. annis regnat. Hic quāuis ab alexandro pontifice admonitus. ne quicquā cōtra ecclesie dictionē eo in regno moliret. monitis pontificis obtemperare recusauit. asserens in ꝛemortui fratris legitimū fore heredem. Et cum ab eodem alexandro excōmunicatus fuisset. ⁊ contra eum parantissimū exercitū misisset. Ipse accersitis multis sarracenis. ipsius pontificis copias fusas partim occidit partim cepit. Inde neapolitanos acꝛ⁹ verare cepit. In etruria quoq; factiones mouet. maxime vo florētie. q̄ mortuo friderico statim in libertatē se vendicauerat. Florētinos italiq; pōtifices ptes defendētes iuxta fluuiū arbiā vt gibellinis vrbē relinq̄re sint coacti. Quāobrē vrbanus quartus statim in frācia misit. Ec carolū sancti ludouici regis frēm e gallia vocauit. Et eo regni syralie rege declarato ꝛ manfredū obiecit. Tandē beneuētū puenit. facta cū manfredo pugnādi copia milite vtriq; interfecto. Manfredū demiq; carolus interfecit. Et sic carolus regnū in pace obtinuit.

Linea summoꝝ pontificū
Urbanus quartus

Clemens quartus

Vrbanus ꝯrtus papa. natione gallus. ex trecensi gallica vrbe oriundus. ꝑchardꝰ bierosolimitan⁹. alexandro pontifici sufficit. Hic ⁊ si bulli loco natus. ꝑsanti mi ⁊ elegãti lingua fuit. ꝙ aliqñ lacessitus. qꝫ vili ꝑfectꝰ cẽt Rñdit nobile virũ nõ nasci. si fieri. virtus ⁊ nobilitatis é. hic pontificatu susceptu eidẽ mãfredi tyrãnidẽ qꝫ ⁊ alexãder passus e gallijs statim milites quo cauit. quos mãfredo obijceret. Cui⁹ fuit postea institutũ solennitatem corpis xpi cũ ꝓcessionibus ⁊ octauis a cũctis fidelib⁹ celebrari. p qbus indulgẽtias marimas cõcessit. Maiorẽ etiã interea solidioꝛẽgꝫ reb⁹ suis eccle opẽ vrbanꝰ pontifex afferre cogitauerat. Cui⁹ rei cõficiende spem qꝫ ꝓmium ẽ allata. cruce signatos censuit diuittẽdos. Nã oratũ francie regẽ ludouicũ facile i sentẽtiã duxit. vt carolus proculcet. ⁊ andegauoꝝ comes ipius ludouici cõsobrinus ac gener turb⁹ ponret. Caroluſqꝫ pontifici ⁊ regi facile se prebẽs oia disponere ac parare ceperat. tãte expeditioni. tãto muneri exeqñdo necessaria. cũ vrbani pontificis renũciatã morte credũ est ꝓstratũ caroli fact⁹ turbaturã. Pontificatus eñ sui vrbanus mortẽ peruſij anno tercio. mense vno. die quarto. ⁊ in cathedrali basilica sepelitur. vacat tum sedes mensib⁹ qnq. hic ordines mẽdicantiũ fauoribus ⁊ ꝓiulegijs multũ iuuat.

Clemens ꝯrtus papa. guido prius fulcodij appellat⁹ est. natione narbonensis. e villa sancti egidij merito ob sanctitate ⁊ doctrinã pontifex creatur. Jn eñ iure cõsultoꝝ totius gallie ꝓmarius prestãtis ẽs aduocati eius curie in regũ francie curia laude ornat⁹ esset. vxorẽqꝫ ⁊ filios habuit. qua defuncta poduẽsis primo epus. post narbonẽsis archiepus. demum ⁊ cardinalis ⁊ sabinẽs simul epus fuit. Cui itaqꝫ celebris fame ⁊ magne rei expienti cardinalẽ pontifex vrbanus cõparẽdis inter henricũ anglie regẽ ⁊ symonẽ mõtis fortis comitem illius cõsobrinũ ꝓtentionib⁹ legatũ miserat. de q legatione pontificalis eũ addita dignitas reuocauit. Raroqꝫ alias quicqꝫ opportunius accidisse visum est. qꝫ ei⁹ pontificis in ytaliã aduent⁹. Quẽ manfredi insidias timentem nauigio qdam mercatorio religiosi mendicantis habitu terra venisse asserũt.

Qõ ostat perusiã primo cũ aduenisset accersiti cardinales. eũ reduxerũt viterbiũ. de q vrbe amoueri ⁊ parare cepit. q caroli ꝓpe diẽ affuturi conatibus accomoda iudicauit. Quãqꝫ caroius paulopost massilia solutus cũ. xxx. triremibus i tyberim eñ deiat⁹ romãqꝫ puenit. Clemẽs aũt doctrina. pietate. religione. bũanitate modestia ⁊ caritate in ꝓximũ ⁊ pauperẽ xpi ornatus. Bona eccle ita acute dispensauit. vt plus deo qꝫ affinitati ⁊ cognationi tribuisse videat. Duas habuit filias ex mortua vxore añ pontificatũ susceptas. Quaꝝ altere in monasteriũ collocate. xxx. libras turonẽsiũ puoꝝ dedit. Altere aũt q marito sue ꝺotionis nupserat trecẽtas libras turonẽsiũ dotis nole numerari iussit. hac ꝺotione ne q ꝺ vnqꝫ amplius peteret. habuit ⁊ nepotẽ clericũ. quẽ vbi cõpert tres ꝓbendas (ita eñ canonicatus vocãt) hñe optiones facere. cõpulit. vt quã vellet ex bis retinere. duas relinqret. Ver⁹ instantibus amicis vt nõ solus q habebat nepoti dimitteret. ꝑ maiora ⁊ plura tribueret. Rñdit vir sanctissimus se deo nõ aũt carni ⁊ sanguini victurũ. Deũ ita velle vt suam in pias causas erogarẽtur. nec esse dignũ petri successorẽ q plus cognatiõi qꝫ pietati ⁊ christo tribueret. Dũ aũt viterbij esset hedwigẽ polonie ducissam in sanctas retulit. Delectat⁹ est mirifice doctrina bonauẽture. Reliquũ vite sue tpus iciunijs vigilijs oꝛationibus alijsqꝫ bonis operibus contriuit. hac cõmendatione moriens vir sanctissimus cum sedisset annis. 3. mensibus nouẽ. magno de se apud oẽs relicto desiderio. viterbij sepelitur. hinc contentio inter cardinales orta ẽ. cum dignus clementi successor queritur ꝓpter quod vacauit sedes annis duobus.

Bernardus cõpostellanus doctor

Bernardus cõpostellanus sacerdos eruditissim⁹ ⁊ iuris vtriusqꝫ doctor innocẽtij supiorꝭ familiaris ⁊ capellan⁹. Cui⁹ pontificis exẽplo ⁊ diligẽtia ex citat⁹. libꝝ i ꝑmo decretaliũ mẽtioe dignũ edidit. quẽ ⁊ apparatũ vocauit. Alia etiã quedam composuit.

Cometa insignis

Cometes noua stella in celo ano dñi. M.cclxij. in celo apparuit insigni magnitudine supra tres menses surgens ab oriente cum magna luce. Et ad meridiũ celi occidentẽ versus radios suos emittebat. Quo prius apparente. vrbanus quartus pontifex infirmari cepit. sed eadem ipsa nocte qua vrbanus obijt. ⁊ ipe extinctus est. sic dehiat apparitio eius.

Linea imperatoꝝ
Inter regnū
Alphonsus

Richardus

Ꝑperij electores. post obitū friderici ⁊ cōradi filij anno. 1256. de imperatore eligendo ꝓtendentes bifarie diuidūtur. In q̄ diuisione duos imperatores. plures elegerūt. s. Alfonsum regē castelle. Et Richardū cornubie comitē vel comarchū. frēm regis anglie. Sȝ neuter cōfirmat⁹ inter regnum adhuc in aliquot annos ꝓgat. vsq; ad tpa gregorij decimi ⁊ rudolphi romanorum regis.

Ptolomeus lucensis se ꝺcꝺ̄ rex eius tpis gestaꝝ scripsit. vidisse ꝑsat⁹ de carolo nude vt alij dicerit. Quosdā adijt cardinales a clemēte pontifice missos carolū in lateranēsi eccl̄a hierl̄m ⁊ sicilie regē ⁊ beatricē vxorē reginā ꝺclaratos coronasse. Constat ąs ꝙ carolus dictoꝝ regnoꝝ corona ornādus ꝑ solemnē stipulationē cōscriptaq; q̄ extant ānuos duos de quinquaginta mille aureos in feudi pensionē ꝺbitosq; ⁊ recognitionis romane spopondit ecclie. Disq; in sedentibus actū nec successoꝝ cuipiā licere romanū imperiū. si etiā ab electorib⁹ ꝺmandatū esset. accipe administrandus. Nā ⁊ si terrebat pōtificem friderici primi ⁊ secūdi impatoꝝ memoria. Ꝑsentis quoq; tpis mot⁹ formidabat. Alfonsus em̄ rex castelle impiū ad qō incōtrouersia electus erat. armis ⁊ largitiōe adnitebat accipe. Et comitē cornubie fratres regis anglie illius aduersarij pficientes. Germani electores ī carolū facti liter ꝓsensissent. Nec id eē tulisset alo alfonsus. quē cōstat in ytaliā ducturū fuisse. Nisi eū distinuisset beatrica friderici fratꝝ suoꝝ suspitio motuū. quos regno pulsos extra hispanias exulare cepit. Heinricus em̄ in gallias. Fridericus in affricā accesserāt vt sarracenos hic. gallos ille ad castelle regni incō modo cōatarēt. Et erat heinricus ditissim⁹ ex hispania asportatus. Tandem alfonsus vir prudēs mortuo Richardo intuitu pacis volūtarie cotā gregorio decimo omni iure cessit.

Dfrabilis pegrinatio ppl̄oꝝ q̄ a perusinis inapiēs. non solū ytalie ppl̄os. verūetiā exteros adeo cōmouit. vt nō longis agmibus crucē seq̄ntes ad cōuicinas ciuitates misericordiā cōclamātes. ⁊ pacē supplices cōmearent. Pueri quoq; vsq; ad. 2000. diabolica machinatione cruce signati sunt. ac p legiones ad diuersas portus maris pernientes. multi a piratis capti. pauci ad ꝓpria redierūt.

Albertus magnus

Albert⁹ magnus natione suevus ex oppido laugingen in ripis danubij sito oriūdus. Ratisponēsis eps. ⁊ ordinis ꝑdicatoꝝ ꝓfessor. Vis tpib⁹ parisius clarissim⁹ ⁊ oibus ꝑferendus fuit. doctor eccl̄ie celeberrim⁹. splendor germanie. vite sanctitate ⁊ doctrine tante fuit. ꝙ nemo ei aīponendus ne dū eq̄randus sit. Quāobrē magni cognomē adept⁹ ē. Anno dñi. ⅭⅭ. cclxij. ratisponensi eccl̄ie eps in ordine. xxvij. ꝓfect. Ob amorē ī doctrine relicto epatu. p multos annos colonie ⁊ parisius publice theologiaꝝ ⁊ ꝓbiam docuit. Qui ⁊ oīa opera Aristotilis cōmentat⁹ est. Et theologiā xp̄ianam acutissime aperuit. Sup q̄tuor sententiaꝝ libros scribēs. magnā ptem bibl̄ie exposuit. Euāgelia ⁊ epl̄as Pauli egregie ꝺclarauit. De aialibus quoq; libꝝ̄ perpulcꝝ̄ composuit. Et alia laude digna. Tandē octuagesimūseptimū agēs annū colonie spūm deo reddidit. Et ī choro eccl̄esie sancte crucis ante summus altare in archa lapidea assistente Sifrido archiepiscopo colonien̄si. summo honore sepultus fuit. Miraculis quoq; in vita ⁊ post obitum vt fertur claruit.

Bonauentura cardialis

Bonauentura natione thuscus. patria balneo reginus. Joanne fidanza. ⁊ ri tella fidelibus cōiugibus ortus. Anno etatis sue circiter secūdo ⁊ vicesimo habitum religionis sancti francisci deuotissime suscepit. docente illum alexandro de ales tantam doctrinaꝝ perfectionem adeptus vt septimo ingressus sui ānoꝝ lectus libꝝ̄ sententiarū in parisiensi ciuitate clarissime legerit. Et cathedrā magīalē accepit. Tredecimo ipius ingressus anno ordinis minoꝝ generalis miſter ⁊ theologus eminentissimus. ac albanensis cardinalis episcopus (preter sanctitatem maximā) etiam ingenij gratia ⁊ auctoritate maxima ꝓditus. Clarissimus in toto orbe habitus est. Qui ꝓ ceteris doctoribus lucidissime ⁊ copiose tum sup quatuor sententiaꝝ libros scripsit. Postillasq; super lucam, ⁊ alia scripsit de cōtemplatione de sex alis seraphin. Regulam nouitioꝝ. Viti quoq; francisci historias maiorem ⁊ minorem compilauit. atq; ordinis cōstitutiones. Eas ob res ⁊ ꝓpter eius frequentia miracula cū etiam cor ipsius (incinerato corpore) incorruptus inuentum fuerit. Sixtus quartus pontifex summus anno domini. 1482. in sanctorum pontificum numero merito ascripsit.

Alexāder de ales doctor irrefragabilis

Guido bonatus

Alexander de villa dei

Hostiensis cardinalis

ALexander de ales parisiensiū irrefragabilis ⁊ precipuus doctor ⁊ ipe hec tpa clarissima reddidit. Qui i vltimo vite sue ob eximiā eiꝰ dei sapiaꝫ ac pi apuā eius deuotōem. qꝫ habebat ad beatissimā ỹginē mariā minoꝝ habitū su sapere voluit. Cū ob eius amorē aliqd postulāti si possibilitas foret. p virb⁹ ad implere pollicebat. Cui frater q̄ per vrbē cū sacco elemosinā petebat ait. Cum diu mūdo vixeris cū magna fama ⁊ religio nra nullū habeat nigrm. Rogo vt dei amore ⁊ ỹginis matris eius ad vtilitatē aīe vre ⁊ nre religionis honorem habitum assumatis. Jo rndit statim te sequ ⁊ facā qđ petisti. seculum deserens ordinē minoꝝ ingressus. Qui cū esset accuratissime doctus ex mandato innocentij pape in theologia summā admodū copiosissimā ⁊ celeberrimā composuit. quā in partes q̄tuor diuisit. insup ⁊ vniuersum ferme vetus ⁊ nouū testamēt cū postillauit. ꝓpter qđ fons vite appellari ꝓmeruit.

GUido bonat⁹ astrologus p idē tpus in syderalibus disciplinis vniuerso occidenti notissim⁹ ⁊ celeberrim⁹ fuit. Cui adeo ea i facultate aperta fuerūt oīa. vt nil apud eam illi incognitum fuerit.

ARtinus scotus cisterciensis ordinis (vt aūt) frater magne doctrine ⁊ singularis vite vir p hec tēpora rome in ꝓio fuit ⁊ hystoriā breuē cōposuit. quaꝫ martiniana appellauit. Hanc tñ laudem predicatores cuidam ordinis sui martino epo tradunt.

ALexander de villa dei sacraꝫ lr̄aꝫ professor. de ordine sancti bñdicti. quāuis aliq frēm minoꝝ fuisse scribant. p id tpus etiam in grāmatica librum vulgatissimū cōposuit. qđ doctrinale appellari voluit. Et i ꝑtes tres diuisit. Cuius initū Scribere clericalis ⁊c.

Martinus scotus

Vincēt⁹ gall⁹ oꝛ p̄dī.

VIncentius gallus ꝓia burgūdus beluacēsis hystoricus ⁊ theologus ordinis p̄dicatorū frater p hoc ipm tempus claruit. Et innumerabiles hystorias multis ſ̄ voluminibus comprehendit. Quatuor em̄ specula edidit de oīa scibili materia. Doctrinale. Morale. Naturale ⁊ Hystoriale. qđ vsqꝫ ad annum domini 1254. perduxit. atqꝫ alia multa cōposuit. videlꝫ librum gratie. librū de sancto ioanne euāgelista. libꝝ de eruditione pueroꝝ regalium. ⁊ consolatoriū de morte amici Et quā maxime de laudibus dive ac gloriose virginis marie tractatum celeberrimū edidit.

FLorētini mortuo friderico cesare. qui eos plurimū vexauerat in libertatē sese vendicantes ⁊ guelphos ab ipo cesare electos in patriam reducentes rempu. reformarūt. Vnde ⁊ duodecimuantianos creauere. qui gibellinis resistent. ⁊ ius populo dicerent.

DIscordie quoqꝫ ac lites ꝓmaxime inter ianuēses ⁊ venetos ex quodā asie monasterio initū sumpsere Que adeo pestifera contagione cōualuere. vt res ipa ciuitatibus ipis plurimū fuerit perniciosa. Et vnive se xp̄iane religioni in laqueum magnum prouenerent.

GReciꝫ imperij principiū apud ꝓstantinopolim sumpsit. Cū michael palcologus grecus theodoro imperatori affinitate coniūctus pulsis e grecia gallis ac venetis. duobusq theodori filijs paruulis. q̄s eidē ex testamēto cōmendatos reliquerat interfectis. imperiū sibi detinens. imperauit annis. 45. In gentis ſ̄pas vir. Et ita Latinoꝝ imperij finis fuit qđ p annos. 8. ⁊. 30. apud eos duraūt. Exinde greci paleologi centum ⁊. 96. annos imperauerūt vsqꝫ ad annū domini. 1454.

HEnricus cardinalis hostiensis cognomēto etiā hostiēsis. vir bñ ami diuiniqꝫ iuris peritissim⁹. hoc tpe eas ob res apud Alexādꝝ pōtificē maximo habet in precio. qui ab ipo pontifice ꝑmonitus sup toto decretaliū titulo lecturas puti les cōposuit. Sed ⁊ summā admiratione dignā in vtroqꝫ iure cōscripsit. Quam galli vltrā montani compendiosam vocant.

OBofredus alter a supioze celeberrim⁹ legū doctor. His tpib⁹ floruit. ⁊ ea l disciplia nōnulla ꝓposuit. ⁊ q̄ marie sup codice digestoqꝫ toto lecturas accuratissimas.

AYmonem anglicū ordinis minoꝝ generalē ministrū theologū sanctissimuq cum suprascriptis floruisse constat. Qui inter cetera ingenij sui monumenta breuiariū alexandri pape iussu correxit ⁊ rubricauit.

S. Thomas de aquino doctor

THomas de aq̃no ordinis p̃dicator̃ doctor. alberti magni discipulus ex illustri comitū familia. in cōfinibus apulie ⁊ sicilie originē duxit. Cū motus regni siciliē varij essent. doctrine ac religionis viā tranxisse videt. Quo in tpe Cōradus ex gente sueua tmpator aḡnū vastās. Thomā parētes ei⁹ genere nobiles. et in oppido primarij p̃tis pfugi. caſſinēſis cenobij monachis cōmendatū reliq̃rūt alendū. vbi liis ac religioni operā dare cepit. Eius em̃ p̃ landulfus noie. mr theodora e neapoli origine habuit. Qui ⁊ in ip̃is infantie rudimētis dei gr̃a p̃ditus deinde ordinē diui dñici ingressus religiosissimā ac pfectissimā vitā vsq̃ in finē exegit. Vbi etiā p̃ doctrinā maximā ad eā peruenit doctrine excellentiam vt nemini pbie ⁊ theologie scia secūdus habeat. Coloniā ei pgens tantū p̃fecit vt post aliq̃os annos apud pisinos primū in doctrina locum teneret. Vbi q̃tuor libros in sententias edidit. inde angelicus doctor appellatus. romā deinde ab vrbano accersitus spretis dignitatib⁹ q̃ vltro offerebantur. totū se lectioni et scripturi dedit. Et eius rogatu multa cōscripsit. Reliquit post summā theologie i tres ptes diuisam i q̃stiones distinctā. Summā cōtra gentiles. Catenā auream. In q̃tuor euāgelia. Cōmentaria in bibliā. Et Aristo. libros ⁊ plūma alia. Totam q̃s naturalē philosophiā ac moralē cōmentationibus exposuit. Declarauit ⁊ Job. Composuit ⁊ officiū de x̃pi corpe. Quo i opere plūme figure ve. testa. cōtinentur. Qui etiā miraculoꝝ gloria nobilissimus euasit. tandē iterato romā vocatus vt ad cōcilium lugdunēse p Gregoriū. x. celebrandum accederet ꝓperās. cū apud caſſinū mōtem fuisset infirmitate coꝛpis⁹ Anno domini 1274. sanctissime migrauit ad dñm. Nonis marcij. Quē posthmodū Ioannes. xxii. p̃fecit. ꝓpter crebra miracula in sanctorum confessorum ⁊ doctorum numero aggregare voluit. Apud aurionē. xv. kal. augusti Anno. M. CCC. xxij. a transitu eius ex mūdo quinquagesimo.

Carolus rex

CArolus ludouici regis frācoꝝ frater manfredo rege interfecto a clemēte papa sicilie rex declaratus. regnauit annis. 7. atq; ita paulopost sicilie ⁊ apulie regna in suā ptātem redegit. In quibus cōpositis rebus cuestigio viterbium cū vniuerso exercitu ad pontificē venit. vbi audiens conradinū adolescentē conradi sueui nepotē in ytalia a gibellinis ꝺ guelphos fuisse vocatū. In etruriam. gibellinos domitos illico venit. ibiq; magna de hostibus strage edita. cōradinū cepit ⁊ capitali sentētia punuit. Inde in regno confirmatus pacem cum pisanis iniit. Et cū eis in aphricā i ludouici regis germani sb̃sidiū traiecit. Ibiq; ludouico fre ex peste mortuo inuēto cū Tunici rege pacē hac lege cōposuit. vt p̃ petuo annis singulis sibi suisq; successoribus tributū aliquot pēderet. inde i regnū rediit. vbi petro aragonēſi sicilia se sb̃didisse reperit. denicq; ⁊ ipse carolus morit. ⁊ neapoli sepelitur. Huic ideo hierosolimoꝝ regnū declaratum fuit. q; maria antiochie principis filia cui id regnū debebatur (q̃ bugo eius nepos occupauerat) illud carolo huic regi deuouerat.

SEcta flagellantiū in ytalia ortum habuit. Et inde in alemāniam ⁊ galliā ꝓgressa bifarie. qui se nodosis flagellis in q̃bus aculei inserti erant flagellabant ad ostēntationē. Ex qua secta multi graues errores pullulabant. in plerisq; locis circa fidem. ⁊ sacramēta eccle. Que postremo in pte igne ⁊ gladio exterminata fuit.

FErunt theologi hāc orationem a summis viris laudatam hac tempestate. Benedictum sit dulce nomē domini nostri ihesu christi. ⁊ gloriosissime virginis marie matris eius in eternum et vltra amen. Nos cum prole pia benedicat virgo maria amen. Et q̃ hec legent vel orauerit de singulis iterationibus auctoritate Clementis pape ob petitōnem ludouici sancti regis francie tres annos indulgentiarum habebit.

Philippus rex

PHilippus sancti ludouici regis filius patre germano in affrica defuncto. ibidem regiū munus suscipiens regnauit annis quindecim. Vir certe vite sanctimonia patri persimilis. qui vtrinde contagionis causa pmotus. dimissa aphrica. in ytaliam adnauigauit. pacem inter genuēses ⁊ venetos ad quinquēnniū composuit. Multa quoq; ⁊ laudabilia p̃ fide christiana domi tū foris exegit pietatis opera. Et iter cetera memoratu digna beate marie magdalene coꝛpus massilie iam diu a beato maximiano in villa sui nominis cōditum. ornatiore sepulcro. ⁊ maiore sacello exornauit. Eiusq; caput seorsum in theca argētea recludens. Alia quoq; consimilia ⁊ multo maiora confecit opera.

Linea summoꝝ pontificū

Gregorius decimus

Innocentius quintus

Adrianus quintus

Gregorius decim⁹ papa. natione ytalus. p̃ia placẽtinus e vicecomitũ familia mediolano pulsa. theobaldus antea vocat⁹. laudensꝭ archidiacon⁹ in asya extis. Viterbij collegio cardinalũ pontifex creat⁹. Vir certe in oĩ vita clarus prudẽtia rez gerendaꝝ. fortitudie animi. q̃ pecunias ⁊ res humanas cõtemnebat. vsus bũanitate. benignitate in pauperes xp̃i. ⁊ eos potissimũ. q̃ ad gremiũ sedis aplice p̃fugiebãt. Nic pontificatu suscepto pacẽ amator. Genuẽses ⁊ venetos magnis inter se cladibus afflictos ad cõponendã pacẽ aĩm adiecerat. philippi p̃ncipis regis francoꝝ vsus prudẽtia. Eaqꝫ cõfecta florẽtiã cũ carolo sycilie rege accessit. Agente florentie pontificẽ pulcerrimã templatũ erbem. q̃ erat bonitate cõpassio illius ex cuibus q̃ gentis suevoꝝ imperatoꝝ operib⁹ ea vrbe exules exulesqꝫ agebant. Et carolo rege in suam ducto sniam illis reducendis operã cum pnibus dare cepit. pugnãdi ius interdixit. p̃fectus urbe pontifex recto itinere lugdunũ puenit. p celebrãdo generali cõcilio. quo ⁊ paleologus imperator cõstantinopolitan⁹ p̃fectus. Et rudolphus in imperatorẽ ab electoribus electus ẽ. Re in cõcilio bñ gesta pontifex gregoꝝ⁹ iter ad ytaliã est ingressus. Cũ venisset bellicadoꝝ expectantẽ ibi alfonsum castelle regẽ audiuit. Qui multis ẽ quẽstus nullã vt debuerat rudolphi ad imperiũ electionẽ habuisse rõnem. Eũ pontifex multis placauit rõnibus vt p̃tensum ius suũ nouo imperatori resignato cedere p̃sensit. Inde per viennã lusanamqꝫ transmissis alijs lõgobardia pontifex iter fecit. Cũqꝫ aretiũ peuenisset sanct⁹ ⁊ summa dignus veneratõne diem obiit. Pontificatus sui anno quarto. mense secũdo die decimo. Ad cuius celebre etiam nũc sepulcr̃ sanitas sua quanta fuerat miraculis crebrescentibus est ostensum.

Innocentius q̃ntus papa. natione burgũdus. Petrus tharentasiensis antea vocatus ordinis sancti dñici insignis theologus. sacris lĩis doctissim⁹ Anno dñi. M.cclxxv. aretij pontifex creatur. Sub ip̃m qꝫ tp̃s florentini legatione solẽni romã missa absolutionẽ ab excõicatione ⁊ interdicti amotione ab innocẽtio imperatũr. genuẽses ⁊ venetos diffidẽtes in suã sniam traxisset. nisi repentina morte p̃occupatus fuisset. Qui secũda die sexti mensis q̃ fuerat designatus in lateranensi palatio defunctus. Qui ante dignitatẽ apud parisius p̃dicando ⁊ scribendo maxime fuit in p̃cio. Qui cum esset doctissimus in sacris codicib⁹ aliq̃ vtiliter declarauit. ac super sentẽtiaꝝ libros multa egregie p̃posuit.

Adrian⁹ q̃nt⁹ papa. p̃ia genuẽs. familia fliscа otthobonus antea vocat⁹ ex flischeа gẽte comitũ lauanie genuẽsi. rome i arcio lateranẽsi i pontificẽ assumpt⁹. fuit aũt innocẽtij q̃rti nepos. sctiqꝫ adriani diacon⁹ cardinalis ab eo dẽ creat⁹. vir certe magni ai. veterbiũ statꝰ. p̃fectaꝫ. vt caroli potentiã mũueret ad rudolfumqꝫ illico miserat. q̃ ꝺ ac gregorio. x. p̃miserat venire ytaliã distulisset. q̃ bello aduersus regẽ bohemie implicat⁹. impij iura spernẽ videbat. Tuti ozemqꝫ ytaliã a carolo ⁊ alijs tyrãnis redditisset. ⁊ ꝑsuasione de eligẽdo pontifice in melioꝝ formã redegisset nisi mors obstetisset. Que ⁊ alia dus magnis hadrian⁹ molit aĩo. ad q̃ngesimũ vl̃ vt aliq̃ hũt q̃dragesimũ pontificat⁹ die vi terbij obiit. sepeliturqꝫ in ꝺuẽtu fratꝝ miꝝ. vacat tũ seches dies octo ⁊ viginti.

Concilium lugdunense

Concilũ seu synodus maxima hoc ãno lugdunũ a gregorio decimo p̃dicto pontifice indicat⁹. vbi attentiore in primis cura atqꝫ diligẽtia de afferenda bieroſolime rebus opẽ ẽ actum. Cõtulit vo se ad id concilũ michael paleologus grecoꝝ imperator. cũ magno comitatu. p̃uectus tercia decima vice in sententiã romane ecclesie grecos tenens defiacẽtes p̃traxit. Et vnioni orientalis ad occidentalẽ ecclesiam tridẽtia tũc eius gentis pertractione p̃sensit. Secutiqꝫ illũ nonulli tartaree gẽtis sarbie p̃ceres sacro baptismatis caractere p̃fusi. xp̃ianos se ⁊ catholicos fore p̃fessi sunt. Sy ⁊ rudolph⁹ ab electoribus⁹ germanis i rõnoꝝ regẽ imperatorẽqꝫ declarat⁹. ea ꝺ̃nõe a gregorio pontifice i gallo e accept⁹. vt seqnti ãno i ytaliã pacifice veniens romã ad coronã inũctionemqꝫ accipiẽdã se conferret. Exinde rebus bieroſolime quãtũ posset maximã opem ferret. Multaqꝫ ibi decreta fuerunt ordinata ad electionem summi pontificis. Et ad christianam religionem pertinentia.

Anno domini. cc lxxiij.

Linea imperatoꝝ

Rudolphus

Rudolphꝰ comes de habspurg. post lōgā vacationē impij. ⁊ dissolutōem bonoꝝ i regē rōnoꝝ electꝰ ē. cui voto pncipū. Et rex rōnoꝝ designatus hac pditiōe. vt seqnti ānο romā peteret coronē accipiēde cā. Cōfirmatꝰ a gregorio in fauorē terre sctē. Fuit ei vir prudēs i agendis strēnuus i armis tustꝰ. deuꝰ ti/mens. Cui nil ad excellētiā laudis deesse videbat. Robustissimo qdē corpe ac pulcerrimo aspectu viguit. Cōsilio q̄s ac magnitudie aī ac egregia liberalitate extitit decoratꝰ. Hic pditiōib⁹ cesar factꝰ impauit ānis. 19. implicatus multis agēdis i regē germāie. Alfonsus q̄s pfusiōe gregorij pape ius oīne suū rudolpho cessit. Cū aūt rudolphꝰ curie mgr othocari regi bohemie olim fuerat. ve/rū xp̄iane publice pfectꝰ inde nō minus belli q̄ domi claꝰ. missis ad othocarꝝ legatis austriā ⁊ carinthiā ceteraſq; vicinas ytalie puincias tanq̄ iurꝭ impij repe/tit. Is ei othocarꝰ q̄ ⁊ pmisſ ius ducbꝰ q̄ntꝰ bohemie rex. cū obijsset fridericus dux austrie sine liberis sororꝭ eiꝰ margarita hereditatē accepit. hec anꝰ otho/carū sibi virū acquit. q̄ nō tam cōiugij etatē q̄ dotes alio voluens sterile minimo/ nū ꝺxit. ⁊ pncipatū nobiles cōsecutꝰ. Et vtricꝰ q̄ eo tpe carinthioꝝ pncipatū tenebat ⁊ veri sobole careret accepta pecunia carinthiā othocaro carniolā marchiā sclauonicā ⁊ alia tradidit. Repetijt igit rudolphus qñ nec austria muliebre feudū eēt. nec carinthiā i iussu cesaris vtricꝰ venūdare potuisset. renuit othocarꝰ ⁊ impatori q̄ aliqñ sibi huiusmodi impacato rndit alo. Ds interuenientib⁹ amicꝭ ea lege recōciliati sunt vt au/stria impatori cederet. Etin datꝭ acceptisq; filiabꝰ affinitas vtrinq; sugeret pouincie de qb⁹ his essent do/tales fierēt. ⁊ othocarꝰ i vba sua iurare more maioꝝ exposcit. Tādē puocatꝰ vbis vocis othocarus col/lectis nouis copijs cōuenit ābo cū exercitib⁹ i campis austrie trāsdanubij. cōmissum ē atroꝝ pliū ipa die bti ruffi ano sb incarnatōe vbi. viij. ⁊. lxx. post. cc. ⁊ mille. huiusq; marte dubio pugnatū. Ad extremū reli/ctus a suis rex bohemie dū fortiter pugnat occidit. corpꝰ eiꝰ pmittēte rudolpho i bohemiā trāslatū regio honore sepultū. Et ventzeslaus filꝰ regnū deinde obtinuit. vij. ānos natꝰ. marchio brādeburgēn. tutorio noīe. v. ānis gubnauit. Nicolaꝰ pontifex nihil ducēs antiquis q̄ caroli potētiā imminuere. idq; intētatū ars pfectū ē. vicariatū ei impij i etruria illi obligatur⁹ rudolphū ipatorē excusatōi sue pretendit quem simulauit opē bicorsolume rebꝰ ex pstituto afferre reḡlitū rndisse id a se fieri posse nec debē nisi vsurpatā carolus di/misisset quā simulatōem vtrinq; pontifex cognouit. Rodulphꝰ em̄ bipo etrurie a caroli vicariatu liberate facto celuit romandiolā ⁊ rauennatū exarchatū pontifici ⁊ ecclie reddidit. Nā post fractas apud sozzūlinū bononiēsiū ⁊ florētinoꝝ copias ois romādiola imperatoꝝ as erat secuta ptes. Et minima q̄ singuli darēt populi tributa perapiens rudolphus eos priuilegio sb imperio titulo liberos esse dixit. tandē rudolphꝰ senio ⁊ egritudine pfectus ad quē accessit ventresl⁹ ius cū conthorali gutha filia cesaris in Erffordia diem obijt ad Spyrā deductus inter romanos imperatores sepelitur. Anno domini. M. cc. lxxxi. die. xxij. Julij.

Conradinus

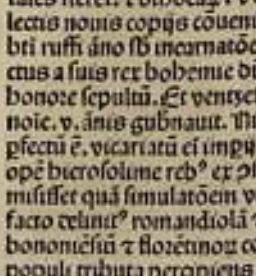

Conradinus friderici sueui impatorꝭ ex filio cōrado nepos. a gibellinis ⁊ guelphos i ytaliā vocatꝰ. cū mario alemānoꝝ suoꝝ exercitu veronā primo deinde papiā venit. indeq; p carrariēsiū oppida ad genuensiū mare transijt. po/stea maiore ex lōgobardia ⁊ romādiola gibellinoꝝ ꝑato exercitu adiuuāte gui/done ferētano comite marchalani regi caroli apud aretiū interfecit. inde romā cō/cessit. pontifex viterbij cū trāseūte adolescente videret. dixit ipm tanq̄ agnū ad ce/dem pduci. Pū em̄ cū carolo campestri loco pugnauit. Conradinꝰ ⁊ austrie dux adolescētes etate. sicut ⁊ infortunio pares signa vbi toto pliū tpe fuerāt ilunāntes secesserūt agalonis cuculione ꝓtecti p deuia lantarūt die aut̄ octauo ab accepta clade recogniti ad Carolū pduci publico illos iudicio interfici iussit. Post hunꝰ conradi morte ducatꝰ sueuie cū signis suis nobilib⁹ ⁊ armis defecit. Cuiꝰq; impij romanū duces sueuie vsꝰq; p annū. xx. xo. gloriose rexerūt.

S. Hegwidis

Venerat ad pontificē henrice adolescēs Richardi regis cornubie olim comitis nūc defuncti filꝰ missa pīm olim regna negocia apud sedē aplicā tractaturꝰ. Guido mōteforti ⁊ ipe adolescēs cū philippo rege frācoꝝ eodē se ꝓtulit. forte ac/cidit vtrinq; ad rē diuinā sctā Laurētij ecclīam q̄ viterbij ē celebris. eadē hora pe/tere. ꝙ guido posteriꝰ ingressus ꝓspectū liberali ac regia pon⁹ facie adolescentem caterua famulatꝰ stipatū qdā ex suis indicāte richardi filiū cē didicit. a q̄ symō pī in anglia p dolū fuerat interfectꝰ nullaq; loci tēpus reuerēta incautū aggressus in/terfecit. Equitib⁹ inde suis ⁊ pariter philippi regis deducētibus ad ruffū etrurie prefectum incolumis peruenit.

Hegwidis ducissa polonie. vidua mire sctitatis. pīnū genꝰ ex bertoldo marchi/one badēsi. ducecq; meranie. nimū ex agneta filia marchiōis oriūdꝰ ⁊ comi/tis de Rochlitz ꝺxit. i oppido kitzing līno edocta henrico cognōmēto cū barba du/ci Slesie in vrorē data. tres filios. totidēq; filias genuit. Cuius senior in bello ꝺ tartaros defecit. Nobile mōsterū ordis cisterciēsiū i trebnitz haud lōge a vratislauia extruxit. cui filiā gerardē cū cetu vgib⁹ pfe/cit. Et post obitū mariti vitā celibē i eo duxit. Inter ymagines quas venerabaꝭ. beate vginis eburneam nuro amore amplexabaꝭ. in manibus gerēs neq; i morte dimisit. Tandē cū i oīm vrute ac abstinentia vi/tam deduxisset longam. felici fine quieuit. quā clemens ob crebra miracula inter sanctas retulit.

Linea summoꝝ pontificū

Joānes vicesim⁹ pm⁹

IOannes vicesimus prim⁹. natione hispan⁹ vl portugalensis. pria vlixbonensis. tbusculanus epūs cardinalis. petrus medicus antea vocatus. pontifex creat. Is vir alioqn doctus ⁊ viroꝝ doctrina cultoꝝ amantissim⁹. tñ ignoratione rez gerendaꝝ ⁊ moꝝ meditate leuis fuisse dr. ferunt hūc petrū hyspanū medicū. i vita sua multa scripsisse pontificū canones quoscdā ad medicinam ptinentes atq; librū qui medici thesaur⁹ pauper⁹ vocat. Et ab eo problemata ad imitatione Aristo. edita. Primā vo in pontificatu curā suscepit michaelem paleologū ad primū ostitutāq; in lugdonēsi cōcilio vnionē ita hortari vt nisi eā seruasset. Carolo ipi regi fauorē fuerit ptūrus. p eiusdē pontificis tpa venen anconitanos bello manu acerrimo pcurati sunt. Eodē qs tpe templarij ryrū vrbē. p expeditione xpiana admīstrantes solutā añ bellū genuēse iurisdictionē ⁊ portoriꝝ exemptionē venetis i ea vrbe reintegrauerūt. Terguersatus ē interea verbis paleologus cum ioanne romano pontifice. q pontifex ruina oppressus camere quā edificari curabat. Octauo pontificat⁹ mense exacto viterbij iacuit.

Anno mūdi. 6476. Anno xpi. 1277.

Nicolaus teraus

NIcolaus teraꝰ papa. pria roman⁹ ex familia vrsina iobānes caietan⁹ antea vocatus. pontifex tandē creatur. ptracta in sex mēses electione. Nam cardinales post interitū ioannis illico romā accesserūt nouū in laterano pontificem electuri. Et carolus rex senatorio functur⁹ munere cōclauis custodie curam habuit. Que rebus eccie multū sibi plurimū obfuit. Dum em apte ptinaci terq; gallicū ponus qs ytalicū creari pontificē cōtendit. Electio serni. ppe mensem cū magno rez orbis xpiani damno atq; incōmodo est dilata. Et ipe martiū inde nō magis patrū qs pplox ytalie oduū incurrit. Subsecuta est ei⁹ creatū tam repentina qs digna correctio ioanne caietano cardinale. s. nicolai in carcere tulliano in teraū nicolaū pontificē declarato. Is em gente oriūdus vrsina in romanis pstantissima animi dotibus corporisq; ornatissimus fuit. vt multa fecerit. plurima intētauerit suā prudētiā ⁊ animi magnitudinē ostēdentia. Nihil tñ in pōtificatu duxit antiquius qs caroli potentiā imminuere id sua ingenij dexteritate pfectū est bertoldo em vrsino nepote in romādiole comite declarato cū nūcijs ⁊ lris rudolphi misso omne romādiolā p ecclesia recepit. Cui ⁊ bononia tūc pariter fuit tradita. post quē latinus cardinalis alter pontificis nicolai ex sorore nepos i etruriā vicariatu impij liberā sedis aplice legat⁹ accessit. Is pstantissim⁹ ⁊ auūculi pontificis vtuti rīdens oīm etrurie ad pacē quietēq; pduxit. Gibellinis florētiā ac i ceteras vrbis reductis eccie mgr̄atus imposuit. a qbus etruria qdiu is pontifex vixit. p eccīa ē retenta. fuit aūt vir magni cōsilij. vt cui tot ⁊ amatoꝝ doctoꝝ viroꝝ diceret. in pcendis dignitatib⁹ cōibus oībus habit⁹. Ideo Albanū ex ordine minoꝝ bosthēsem ⁊ portuensem ex ordine p̄dicatoꝝ delegit. Edificijs pterea edes pōtificias exornauit. arcē mēnib⁹ pomerij. s. petri. basilicas petri ⁊ pauli restituit. ac picturis exornauit. Scribunt nemunē ante ipm sacrificare religiosius vsum cū semp dū solennia ageret lacrimas funderet. Erat religionis observantissimus. Nō caruit tñ reprehensione cū suos nimis amare dr. ⁊ multa eis cōdonaret. Opera aūt rome reliquit vt in ea etate cōspicua erecta instauratag; apud sci petri basilicā. apudq; lateranū palatia ⁊ suriani i caruino monte oppidi arcē cōmunuit. In q tertio pontificatus anno ppe exacto apoplexia correptus vitam interrupit multis vtutū ogib⁹ si lōgior fuisset vita gliosissime decorādā. Vacauit inde mensib⁹ qnq;.

Guilhelmus placentinus medicus

GUilhelmus placentinus cuius ⁊ medicus fui temporis celeberrimus tempestate hac verone vbi publico salario legebat florut. Et ibidē in Cyrugia edidit librum pulcrum ac vniuersam medicinā de egritudinib⁹ vniuersis. postea quatuor libris accuratissime comprehendit. curas vberrimas adūgens.

Guilhelmus durandi ordinis predicatoꝝ vt aiunt professor cognomēto speculator ptoutinensis epi scopus. bostiensis discipulus. et canonū pstantissim⁹ doctor. hoc tempore sicut ipenet in suo speculo in titulo de feudis testatus est. Summā perutilem composuit quā speculum nominauit. a qua ⁊ ipse speculatoris cognomentū accepit. Aliud quoq; volumen edidit vt ipā ferūt qō Rationale diuinoꝝ officioꝝ appellauit.

Guilhelmus durandi Speculator

SArraceni ex aphrica soluentes vtroq; hyspanias opprimūt. Sed christiani celice signati in eos irrumpentes maxima cede profligarunt.

CUm in traiecto homines vtriusq; sexꝰ super pontē coreas ac vanitatiꝫ operā darēt. Cōtigit sacerdotē cū diuinissimo sacro eucharistie ad egrotantem deferendū p trāsire. Illi īmemores diuine rei cultū vllū ac reuerentiam adhibētes. ponte fracto in aqua dñose. ad 200. homines aqs absorpti sunt atq; perierunt.

MUlier q̄dā nobilis in ꝟstancēsi dyocesi. cum pareret insolitum partū edidit. Cum leonem vsu mirabilem hac tempestate peperit.

MOnstrum quoq; in sueuia superiori apud oppidū essingē vt ferūt mulier ventra ab vmbilico vsq; ad summitatē duo habens pectora. ac capita seinuicē respicientia. brachia quoq; seinuicē amplectentia t duo ferenda. Illico tamen post partum obijt.

COmites nobiles sueuie q̄ndecim fedare se ꝟtēgentes. rudolpho imperatori molestias q̄s plurimas inferentes inter q̄s p̄apui fuerūt comites demontfort. belffenstein t de wirtenberg ac Tockenburg. eoꝝ tū bonis ac possessionibꝰ vastatis. imperio sbjciendos perpetuo cogit. Deinde castra p̄donum ī germania in plerisq; locis deuastans ab alpibus ytalie vsq; ad britanniā pacē firmauit.

COntinuauerant adhuc vsq; tēporis veneti t genuenses bellū pridē apud ptolomaidā inchoatū. de q̄ aliq̄ repetere ad hoc tēpus cū se oportunitas loci dederit ducumꝰ. ad ānū tertiū sexagesimus duodecieſq; centenū. Raynerio seno duce. venetꝰ q̄nq; t q̄nquaginta triremes ad sicilie oram miserunt. q̄ classi genuensi vt sperauerāt nō inuenta in asiā nauigauit. Easq; apud tyrū obuia genuēsiū nauis cetea est expugnata. portū deinde venetus eadem qua nauim ceperat letitia ingressus tyro vt potuerē admꝰ ē auxilijs ad expugnationē terrestribus ptolomaida accone accessimus. Cessit tñ conatꝰ inanis. Quesitā interim redendi cōmodi vicem genuensis inuenit. q̄ nauim onerariā. tardasq; decē venetis solituras. quo in asiam merciamonia deferrēt certior factus. Triremes sexdecim ad gulphi fauces curauit post scopulos in insidijs expectaret. Sꝫ admonitꝰ ab explozatoribꝰ venetꝰ expositis in litꝰ mercimonijs ab epyroris ptecti. naues vacuas amisere. Tercio abinde anno classis veneta q̄tuor t. xx. triremiū. trib⁹ genuēsiū triremiū q̄z prefectus erat lanfrācus borbonꝰ apud lilibeū fortuitu obuiā eos cepit. Qō cū genuā ē perlatū educta aduolauit duo de triginta triremiū classis. q̄ per ꝟsitā accuratissime venetā ad drepani portū reperit. ꝟfluetusq; habitꝰ ē acerrimꝰ. in q̄ maximus genuēsꝰ respu. accepit incōmodus. Nanq; trib⁹ ex suis triremibus ī p̄lio crematis. cetere oēs p̄lio supate vtrimq; crudelissime fuerunt capte. Que clades accepta a genuensi effecit vt michael paleologus illiꝰ societate spreta iuduciās cuꝫ venetis ꝟstituerit q̄nquēnales. Eodēq; anno triremes genuensiū. xxv. admirato ac p̄fecto auria. venetis. xxx. apud morbonū cocurrere quū viderent retrocessit genuēsꝰ. Et nauis oneraria mercibꝰ venetoꝝ magni valoris plena. apō eumpū expugnata ponti sunt Eadēq; genuensis classis ozā crete circūvecta Cancā illiꝰ insule oppidū cepit. spoliatiq; penitus diripuit.

SCribit ptolomeꝰ lucēsꝰ nicolaū pōtificē nisi eiꝰ cōsilia mors occupasset. reges duos vnū lōgobardie. alterū etruscis fuisse datuꝝ q̄ regibꝰ sicilie atq; germanis ipꝰ titulo aburēdꝰ euertēdi ytaliā (sicut sepe fecerāt) adimeret. inuitq; vrsinos eū potꝰ fuisse. q̄ alios ad id fastigiū euectuꝝ. Quinetiā ꝟstat pōtificē ipm̄ ceturbādo sicilia carolo nō nihil inuꝰ dedisse petro arragonū regi toānis portbicij opera suasu. vt iure hereditario ꝟstāte vtroq; fine p̄tēso. id regnū recipe admitteret. Cōstituit vo ius pontifex lege. promulgata nemine regio sanguine ortū senatorem vrbis decetero fieri. Et alijs q̄cūq; fierent anni temporis in magistratu concedere nullis etiam futuri pontificis auctoritate licere.

TArtari armenis tūcti centū milia babilonē. supant. Et multis eoꝝ interfectis in fugam vertunt. Syracusa quoq; insula hoc anno a carolo predicto petro arragonēsi defecit. Ubi apulie princeps caroli ipi filius nauali prelio ab aroganū filio cum multis captus in apuliam ducitur t carceri mancipatur.

Martinus quartus papa. symon antea vocatus. tituli sancte cecilie p̄sbyter cardinalis. natione gallicus. patria turonēsis. tandē post longā cōtentionē qui ad ānū t dimidiū in diuisionis mēsem ytalicis versiorū absentia superatis. pontifex electus. viterbij coronari noluit. q̄ ei timuit ob imperū in cardinales versino e factū interdictū a sacris putabat. Et vbē veterē delat⁹. ibiq; coronā accepit. Resurrectionis autē die sex cardinales creauit. Regē carolū ad se venientē. cū in nouū aduentū pontifex amplexū cucurrisset. oblatas ab eo senatoriā dignitatē admisit. quo a nicolao priuat⁹ fuerat restituit. Eiusq; instantia paleologū imperatorem pacta lugdunensis ꝑdū non seruantē. Et petrū arragonēses contra ius fasq; sicilia occupantē anathemate notauit. Hec primo pontificis martini anno salutis primo octogesimo t duodecies ceteno gesta fuere. Eius q̄ secutus ē anni principio perusini ꝛp fulgnates relati. post editas in agro valtrantē obsidērūt vrbē q̄ inde vi capta pontifex illico perusinos excōicauit. ꝑ missi oratores eos ingenti pecunia multatos ecclie cōciliauerit. Bellum deinde in flāminia contra forolulianos ab ecclia deficiētes gessit. Quos etiam breui adiuuante guidone montis feretri in fidē recepit. Pontifex aūt tot curis circūuentus vrbeuientanis etiā tumultuannb⁹ (nam gibellini guelphos expulerant) perusiū ꝓficisci vbi non multo post lenta febre diu veratus. tandē moritur pontificatus sui anno quarto. mēse vno. Sepelituriq; in catbedrali basilica. Ad cui⁹ sepulcrū multi valitudinarij relati. priſtinā valitudinem sanctissimi pontificis meritis a deo recepere. vir em bone vt cōstitit mentis t oīa probe in pontificatu gesta cum sanctimonia peregit.

Anno mūdi. 6484. Anno ꝛpi. 1285.

Honorius quartus papa. p̄tia romanus. e gente sabella vetusta. pcrū familia. iacobus antea vocatus diaconus cardinalis perusij pontifex creatus. Cum nec diuturna sedis aplice vacatio. q̄ cardinales motus. verit quos alias diuturnior sedis aplice vacatio tederat. Romā venit anno dñi millesimo ducentesimo octuagesimo ānto. frater eius pandolfo senatoriaz dignitatem tū gerente. per cui⁹ tempa mgratus. romana res iuste t ꝺcissime fuerat administrata. Pontifex aūt apud sanctā sabinā in auentino habitauit. quas ab eo tūc edificatas edes nunc deserta diruta q̄z videmus. fouitq; hic pontifex gallicoz regū vbiq; ptes. Fuit aūt vir i oīm vita ꝓbatissimus t xpiane religionis amantissimus. Nā t ordinē carmelitaz nō sane in cōcilio ꝓbatū. mutatis clamidib⁹ nigris in albas. Et a multis impugnatū priuilegijs ꝛfirmauit. Sēlū aūt cardinalē ioannē boccamatium ep̄m tusculanū suo pōtificatu creauit. viros dices t cōsdē bonos t doctos nō etiā rudes t rei humanaz ignaros in tantū collegiū coaptandos esse. adeo aulicos amauit. vt q̄tamus estate p̄sertim tybur ꝓficisceret vitandi estus vrbani cā. vñ multe egritudies oriūt. Cū vo armis a guidone feltrano veraret. tandem superato guidone totā flāminiā breui recepit. Nō diu m̄ post moritur pōtificatus sui anno secūdo. diebus. Corpusq; ei⁹ a setā sabina ad basilicā petri magna funeris pompa translatū sepelituriq; sepulcro marmoreo qđ adhuc extat. Vacat tū sedes mensib⁹. x. cū apud sanctam sabinā conclaue haberet. multi cardinales repentina egritudine sunt correpti.

Rudolfus impator cācellariū suū i etruriā mittēs p̄cipalē de fisco genuensem oēs q̄ peāiam attribuerī i libtate dimissos ipq; fideles ꝓnūciauit. p quā occasionē lucēses duodecim milibus aurei data libtate donati sunt. Et florētin⁹ ppls ad q̄rē iā pduct⁹ nouā inchoauit saluberrimāq; regimis formā Que i nra ąs tpa licet aliq̄ a gallicis regib⁹ interrupta fuerit. Creati ei sunt sex mgrat⁹ bimestres futuri. Quibus artiū priorib⁹ fuit appellatio. Et septim⁹ breui addit⁹ vexillifer iusticie appellatus.

Oppida q̄dam in superiori suevia q̄ prius ville censebant. Ab imperatoribus muris ancte ciuilibus ac municipalibus libertatibus donata sunt p̄cipue Essling Reutling t heilbrūna.

Pisces marinū leonis effigiem habentem. hoc ipso anno apud centūcellas mense februario captū fuisse tradūt quē e mari extrahētes vllulatū t hois planctū dedisse ferunt. Et ad pontificē in vrbe veteri perlatū vniuersos i stupoze sui vertit. Et signū magnū dirimij fuit.

Uerulus villosus t vrsorum more vngulis armatus hīs temporibus ex ipsius martini consobrina nascitur. Quam ob causam martinus rubore perfusus. omnes vrsorum ymagines e domibus suis abradi fecit.

Linea summoz pontificū

Martinus quartus

Honorius quartus

Carolus secūdus rex Sicilie

Carolus secūdus sicilie regis filꝰ. hoc anno pr̄e defuncto. adolescēs tulus p̄ris in regnū succedēs regnauit annis. 25. Die gallox suox exercitu freꝰ. ꝺ petrū arragonēsem mouit. Et post multox vtrusq; prius cedes petrū ipm carolus vulnerās. haud tanto post interijt. Et deinceps ab aduersario liber reliquū tēpus i pace cōsumpsit. quinto deinde regni sui anno eius etiā vngarie rex sine virili prole defecisset ex vxoria hereditate etiā illud regnum accepit. Et carolo primogenito suo successit. Tandē cū. xl. etatis annos cōplesset mortēs quatuordecim ex maria vxore hungarie regis filia reliquit filios. nouē. s. mares t quīq; femellas. Quox nothotes fuere carolus cognomento marcellus vngarie regni titulo insignitus. Ludouicus q ordinē minox induit. Et postea in scōx numero aggregatus fuit. Et tercius robertꝰ q illi t p̄i in regnū successor fuit.

Wentzeslaus secūdus rex Bohemie

Wentzeslaus eiꝰ nois secūdus. rex bohemie fertꝰ. filius othocari post interitum genitoris filius. viij. annos natu ab ottone marchione brandeburgē si in franconiaꝫ adductus regnū tutorio nole ab eo. v. ānis gubernauit. Reuersus puer fō imperio mīs fuit. Regnū deinde ex wentzeslai arbitrio ordinatum. Quo regnāte eoipo āno q̄ ptolomaida a sarracenis occupata in hāc vsq; diem tenet. Pragā ferme vniuersam igne familiari exustaꝫ liberalitate regis ciuiūq; diligētia atq; impēsa ita instauratā vt felix incendiū fuisse videret. vxor deinde eius Gutha filia rudolphi cesaris bella inter albertū fratē suum t maritum dirimit. Ferunt aūt i coronatōne wentzeslai min⁹ nouē. ccc. equitum milia apud pragam ex regia carta ab os accepisse. peditū vo infinitā multitudinē pactā subiecisse t polonus wentzeslaū a quibus diadema fuscepit. filiū quoq; sui nois. xij. annos natu petēntibus bungaris regez dedisse. Bs cū bonifacius pontifex maxim⁹ carolū adolescentē regis sycilie filiū eo misisset. Et būgari animū mutarēt filiū suū albe coronatuꝫ t sacrā simul coronā ad se recepisse. Nec diu postea vite. xxx. sue etatis anno ex tabe eū obyisse scribunt. Mortez eiꝰ bohemos magno meroze persecutos. Fuerat eīm mansuetus t clementissimus princeps t admirādus sanctitate. cui succedit wentzeslaus eodem nomine moribus tamen longe dispar.

Thadeꝰ florētinꝰ medicꝰ

Thadeus florētinus medicus celeberrimus hijs tpibus apud bonoīā legēdo claruꝫ exitit. Qui cū doctissimꝰ hērtur adeo obscura oīa hippocratis t aliox p̄cipū i medicina detexit t explanauit. vt alter hippocrates suo tpe hīstus fuerit. Et q̄ nūc ad manꝰ hītur hec sunt. Expositio aphorismox hippocratis. t prognosticox eiusdē. Dualeq; expositōes diuersis tpib⁹ accomodatas sup libꝝ Galieni. q dī microtegni. hoc ē minox ars. Itē libꝝ de guanda sanitate. Et ad varias valitudines ꝓsilia multa. Itē in libꝝ acutox hyppocratis expositōem edidit ac etiā in synagogis iohānicij t alīq; alia. Tandē octogenarꝰ mouit bononie circa ānos dñi Mille ducētos septuaginta.

Qui ob celebrē eius famā. diuitias cumulauit innūeras. Nā a principibus vtalie cōuocatus. l. aureos in mercedē diurnā pactus consueuerat. Ab honorio vo summo pontifice semel vocatꝰ. nō prius accedere voluit. quā cētum aureos illi indicem statueret. Cui liberatꝰ pontifex decem milia illi aureorum condonauit.

Philippꝰ frācox rex

Philippus frācox rex cognomēto pulcer philippi regis filius hoc anno p̄r̄e ipo defuncto francis regnare cepit. Et regnauit ānis. xxix. hic ꝑtra edoua dū anglox regē grauissimū gerens bellū multa incōmoda accepit. atq; bonifacium octauū pontificē ꝓter ipius arrogātiā in carcerē trudi fecit. Indeq; cū tēplanos milites oīno extinguere statuisset primo generalē eox mgrm cū multis exuri fecit ac alios crudeliter interficiēs reliquos oēs timore perterritos e regno fugierūt. Judeos etiā direptis corū bonis ob auaritiā suam t quēdam eorum maleficia e regno suo expulit.

Egidius romanꝰ ordi. be renutarum

Egidius romanus ordinis heremitarum generalis prior t bituricēsis archiepiscopus. ac primas adtante declaratus. hijs temporibus ob ingenij magnitudinem theologorum princeps appellatus est. q quidem cōmēta potest si a curioso lectore eius volumina ꝑspiciāt. hic nāq; ex illustri colūnēsiū rōnorū familia natꝰ cū lōgo tpe ordines suum oēmq; eccliam doctria t moribꝰ illustrass. plūmoq; labore p̄ceptorꝰ sui thome adnatus opa apō pisꝰ defensass. tādē miraculis claꝝ btō fine dedit. Quo scitatꝰ meritō hūs doctor appellatꝰ ē. Plaq; edidit hbrorū volumia. Sup libros sniarum. Cōpendiū theologie. sup oēs Aristo. libros etiā rhetoricorū q̄libeta t varia alia.

Anno mūdi. 6487. Anno xpi. 1288.

Linea summoꝝ pontificū

Nicolaus quartus

Celestinus quintus

Icolaus qrtus papa natione picenus. e ciuitate asculana. Dieronimus antea vocat⁹ ordinis minoꝝ frater deinde ꝓsbyter cardinalis apud sanctam sabinā decimo mense post mortē honoꝝ pontifex creat⁹. Collocaturqꝫ in petri xpiani sancti cathedra. Iscꝫ illico se cū curia ad vrbē transtulit reatinam. Et post annum romam reuersus apud sanctam mariam maiorē curiam tenuit cardinales creat ex omni fere religione. Omnes em pariter amabat. nec plus se debere affinibus ⁊ cognatis quam cunctis bono arbitrabat. basilicam apud mariā maiorē cū iacobo colūna restituit. vt in fornice maiori apparet. Dñi saluatoris xpiusqꝫ pōtificis ⁊ iacobi cardinal⁹ ymago adhuc cernit. anteriorē ḡs ⁊ posteriorē ptem basilice lateranēsis restituit. Per ei⁹ viri aliocḡn bona tempa multa i orbe xpiano infelicissima acciderūt. Ju primisqꝫ vrbs roma ciuīū agitata diſsidijs incēdia atqꝫ cedes plurimas ꝑtulit. Unici tm habuit secūdus pō tificat⁹ ꝑdicti ann⁹ lenissimū. pacē arrogones iter ⁊ gallicos reges ꝓstituī. Ea vo cōstitute pacis letitia haud quaqꝫ fuit xpiano pplo diuturna. Tripolis em secundo pontificatus anno ferro ac flāma a soldano euersa fuit. quāqꝫ multos milites ꝓprio ere trāsmisit. alioſqꝫ plures cruce signandos mittere curauit. Quarto deinceps Nicolai pōtificis anno Rudolphus imperator germanus obijt. adolphusqꝫ assumptus ē. Nicolaus autē tedio animi (vt ḋdam putant) qō male sibi cedere oīa videret rome pōtificat⁹ sui anno quarto mēse vno. die vnj. mortf. ⁊ apud sanctā mariā maiorē ad caput basilice sepelit. Postea cardinales penusiū profecti. vt liberius eligere pontificē liceret rem ipsam discordijs intestinis biennio mensēqꝫ tercio in longum dedurere.

Celestinus ḋctus papa petrus moroneus antea vocatus. ꝑfessione ana chorita ꝑa esernensis secūdo a sulmone miliario cenobiū incolens ad maielle mōtis radices pelagne genti religione p̄ ceteris venerandū. instāte carolo rege ⁊ latino cardinali pōtifex creatur. Iscꝫ decreto de sua electione facto hortante carolo rege assentiens. Celestinumqꝫ tercij nomē assummēs a collegio rogatus adduci nō potuit. qui accersitus ad se cardinalib⁹ aquilā vrbē vsqꝫ ac cessit. vbi cōsecratus duodecim creauit cardinales. Seruauit vo eandē vite normā austeritatēqꝫ celestin⁹ in qua tot ante annos fuerat macerat⁹. paucis extrinsecus dignitati ꝑcessis. Cui inseruire ac se accommodare ꝑ verbum ē admirus. Sed ꝑtim cuꝫ parua ac oīno nulla deſtituit experientia. ꝑtim calliditas ⁊ importuna aulicoꝝ decepit auaricia. ꝑtim effecti senectuti corpis imbecillitas ab actōne ꝓhibuit. Et multa illico omisit. pleraqꝫ ꝓperans ⁊ sordide cōmitti cepta. Inde pniciosas esse viri insensati ineptias plurimi propalam vociferati sunt. Que sancto viro renūciata suaserūt. vt male populo xpiano sibi ⁊ aie sue pe⁹. assumptū pōtificij muneris onus abrenūciādo dimitteret. id cū multis cōcitū ad caroli regis aures ꝑuenisset. cū ꝑpulit vt pontificē amātissimū regni sui decus neapoli duceret. Qua in vrbe facili⁹ auerti posse a pontificatus dimittēdi ꝓposito videretur. Ferūt aūt bñdictū Caietanū cardinalē ananinū gratia dolose vsuꝫ qua apud pōtificē ceteros antecedebat. iuris pōtificij decreta q̄ excellēter doct⁹ erat vndiqꝫ ad suā intentionē selecta ea rōne illi oñdisse. vt impositū sibi salutis alaꝝ totius orbis onus vir timoratus suas vires supaturū existimās dimittere statuerat. Qō cū essꝫ facturus ꝓstitutionē edidit declarantē pontifici licere romano pontifici⁹ dimittere dignitatē. Post parūqꝫ cardinalibus collegialiter cōgregatis. pontificatu quē paulomin⁹ ser mēlib⁹ administrauerat se abdicās alteri⁹ subrogandi potestates illis arbitriuꝫ ꝑmisit. Nec mlti itercesserūt dies cū bñdict⁹ ipe i pōtificē ē delect⁹. cui octauo bonifacio fuit nomē. Petrus autē morrone⁹ ad ꝓsecā anbdūs beremi vitā clādestine neapoli ē ꝑfect⁹. Qō cū bonifacio ē renūciatū. missis eḋnibus retractū de via illū i custodia haberi iussit. Uerebat em vir ipe astut⁹ ne ppli petrū pon⁹ sanctitate recognita cōspicuū. qꝫ se doctrina ⁊ elatōe redūdantē ꝑ petri vicario segrenē. campanie deinde in arctam arcta teneri custodia iussit vt inde mortē illi accelerata fuisse fit creditū. Sūt q̄ scribūt eū post mortem miraculis claruisse. quē clemēs dn⁹ setōz nūero adscripsit. Cui⁹ celebritas. xuij. kal⁹. Julij obseruatur.

Ugolinus epūs

Ugolin⁹ vrbeuetan⁹ ordis beremitaꝝ diui augustini luculetissimus theologus ⁊ doctor. ꝓmo arminensis epūs. Et postea ꝓstātinopolitan⁹ ꝑchas ꝑ tps ꝓfuit ꝑmā cathedrā tenēs maximo i ꝑao habit⁹ ē. q̄ vna cū lris moꝝb⁹ etiā ornatissimus eēt. Et ipe ecclesiam dei tum docendo legendo ⁊ scribēdo mirūmodū adiuuit. Scripsit hic primo de differētia ydeomatū lib. j. ⁊ sup quatuor sententiarū libros laudabilia coposuit cōmentaria. Sed ⁊ quodlibeta pluriima olim iudicio dignissima disputauit.

Ugo quoqꝫ bolliom⁹ ꝓdicatorum ordinis insignis doctor ⁊ cardinalis p̄ sbyter hec ipsa tempora tū vite sanctimonia tumꝫ voluminib⁹ a se editis illustrauit. Idem fecit Jo. de parma ordinis minoꝝ ꝓfessus sacre theologie magister ornatissimus.

Adolphus comes de nassaw vir strennu⁹ a germanis electorib⁹ post obi/ tū rudolphi olim suffragijs cesar creatus. In eiusdem imperij spem neu limq; assumptus est. t imperauit annis sex. vir certe insignis sed pax militie t pecunijs potens. Qui imperio suscepto ⁊ ab pontifice nō coronatus fu isset. anno dñi .M.cc.xcij. exercitū mouit t potenter misnam ingredit. cui oc currit wenceslaus rex bohemie in grunhaym vbi filiū suū rupertum t agne tam filiam wentzeslai p sponsalia iungunt. marchionatumq; misnensez impe rio iunxit. Cū demū iura imperij repetere temptasset ab alberto auxilio quo rūdam principū electoz cū adolpho bella gessit in confinio agri spirensis. ac wurmacen. ppter militū paucitatē potius oppressus ⁊ supatus. ab alberto filio rudolphi occidit apud montem germanie in bello quod cum eo gessit in die sanctorum processi t martiniani.

Linea imperatoz Adolffus

De amissione locorum orientalium

Tripolis vrbs asie insignis scō pontificatus quarti nicolai anno obsidio ne t viribus facta est in soldani babilonie potestatē. quā quidē vrbem ditissimam post commissas in mortalibus cedem maximam. postq; abactā. asportatā omnifariam rez predam igni primū. post ferro absumi dirimiq; curauit. Progressusq; eodem furoris impetu barbarus. tyrum. sydonem. barutum t ea rū vrbiū oppida intra tercū pontificatus nicolai annū cepit. t sicut tripolim incensam diruit. Itaq; prin ceps astu t prudentia eque ac viribus t potentatu pollens. ne ea clade accepta nois xp̄iani principes oc cidentales in asiam concret. induciaz federa in duos annos ptolomaide habitatoribus xp̄ianis ꝓcessit Nicolaus tamen pontifex p crucem de more assumendam edicto statuit afflictis asie rebus subueniendā mille ⁊ngentos ipe equites ex publico ecclie fisco curauit cōportari. quos t multi in magnū exercitū sine certo pstantiq; duce secuti sunt. qui quo plures eo pniciosiores. ptolomeida vrbs populis tunc frequen tata innumeris. ⁊tos nunc nō temere alat aliqua vrbs italie. Et septem diuersis magistratuū gentiumq; generibus premebat. Ea militū multitudo cedibus rapinis t incendijs aliq̄diu debaccata. in agris sol dani. tulit patienter dissimulauitq; diutius. ⁊re soldanus tandem anno ipo exacto centum ⁊nquaginta armatoz milia in ptolomaidā duce filio suo immisit. ipe morbo implicatus tenebat. Filius p etatez ardē tior amplissime vrbi obsidionem admouit. Inde genitor defuncto soldanus ab exercitu est suffectus. quo elatus successu vrbis ptolomaide predam exercitui donauit t accurratiori soluto vsus oppugnatione. ad eamq; paulopost animoz ꝓsternationem est ventū vt publico omnes ꝓsilio mulieres primū pueros t de biles cum suppellectile emiserint. Deinde ꝓstituerint duodecim milia armatos in vrbe retinendos. man serunt ex primoribus rex capti. qui paulopost multitudinē est secutus. patriarcha iherosolime. templario rumq; magistri. qui nō prius vrbem destruere ⁊ soldanum viderūt. Saldanus tandem ptolomaidam a paucis ⁊s nauigij carentia detinuerat xp̄ianis male defensatā vi cepit t mortalibus in ea reptis ad vnus cesis. Et tanto tenebat ill ius excidende vrbis desiderio. supposito eo incitante ignis maximā partē ab sumpserit. Edibus inde t vrbis parietibus passim solo ⁊tis. Annus erat salutis nonagesimus duo/

Ordo celestinorum

decies⁹ centen⁹ quando tandē reliquias amisim⁹ vi ctorie illi⁹ celeberrime. quā anno an̄ ⁊rto de ducētesi mo vrbani pon. auspicijs expeditio inchoauerat. Sal ue tamen manserunt ad tempus cyprus insula t armenia minor dicta prius cilicia.

Ordo celestinoz a celestino ꝑdicto papa eius au ctore cognominat⁹ tempestate hac sub regula di ui benedicti initiū t mirū incrementum sumpsit. eo ip ipo sanctissimo viro in carcere defuncto. ppter eius cre bra miracula multi nobiles t doctissimi viri spretis se culi bonis t pompis ordinē ingressi cito t virorum nūero ac cenobioz ꝓstructiōe mirabilit ordinē auxere

Ordo Seruorum

Ordinis ⁊s seruoz virginis marie philippus vir religiosissimus primus institutor fuit. q̄ nō lōge a florentia vrbe quieuit. Hanc aūt religionem sub di ui patris augustini regula excitauit. atq; ipam verbo et exemplo aliquibus additis cōstitutionibus in formas redegit. quē ordinem a multis improbatus benedict⁹ postea vndecimus t bonifacius atq; vrbanus sextus et alij priuilegijs t exēptionib⁹ munierūt. t inter medica tes ꝓnumerauerūt q̄ ordo viris doctissimis t in decla mationib⁹ clarissimis ac locoz multitudine multo ba/ ur in precio.

Linea summoꝝ pontificū

Bonifacius octauus

Benedictus vndecimus

Bonifacius octauus papa natione beruicus vel cāpan⁹ ꝓuincie anagnin⁹. benedictus caietanus antea vocat⁹. neapolim pontifex creat⁹ in vigilia natalis dñi millesimo ducentesimo nonagesimo quarto. vir quidē doctrina ⁊ experientia rez insignis. diu eīm in curia versatus fuerat ⁊ p oēs dignitatis gradus ad pontificatū puenerat. nā cū esset sancti martini in mōtibus ꝑsbiter cardinalis adeo pontificatus dignitatē exoptauit vt nil ambitione ⁊ fraude ꝑtemptare nō sineret qō ad eā ꝓsequendā ptinere arbitraret. Aūt clanculū quosdā subornaſ qui in cubiculū celestini hois simplicis ei ꝑsuaderēt vt pontificatū dimitteret si saluus fieri vellet. Suscepto aūt pōtificatu oēs contemnere cepit. Gibellinos omnes odio ꝓsequebat. Ideo petrū ⁊ iacobū cardinales colūnenses vna cum sara eoꝝ patruo paternis castellis ꝓuauit. hoc tū laude dignū q⁹ duplicē celebritatem ⁊ aplis ⁊ euangelistis ⁊ q̄tuor ecclie doctoribus gregorio. augustino ieronimo ⁊ ambrosio statuit. Idē dū in vrbe veteri esset beatū ludouicū ex regia francoꝝ stirpe ortus ex carolo scō ordinis sancti francisci ꝓfessum in scōs retulit. Erat annus salutis ⁊ tredecies centeno scōs. Sertū edidit codicē iuris pontificij celeberrimū. vrbem q̄s eugubiū que gibellinoꝝ auspicijs ab ecclia ⁊ fecerat breui recipauit. Alberto duci austrie imperij cōfirmatione bis terq; pertenti negauit. Jubileū q̄s idem retulit anno millesimo tricentesimo quo plenas delictoꝝ oīm remissionem bis ꝑstabat qui limina apl̄oꝝ visitassent. ad exemplus testamenti veteris. Jubileū nāq; quinquagesimo q̄s anno repetebat. Idem etas centesimo q̄s anno obseruari mandauit. Ob hanc rē eo anno tanta vndiq; hominū multitudo romā venit vt vix ihecedere p vrbem amplam quidē ⁊ vastā liceret. Francoꝝ regnū ꝓpter violatū iusgentiū alberto imperatori subiecit ⁊ titulū imperij romani prius multotiens denegatū ꝓcessit vt rex q̄s francoꝝ fieri pateret. qō cū albertus consensisset pontifex vna eadēq; celebritate hinc philippū francie regno priuatū inde albertū romano ⁊ illo ornatū ꝓmunciauit. Philippus interim a sara edoctus guilbelmū roma petere iussit. sarā q̄s in latinā redierat regionē. qui anagniā clam nocte ingressus adiuuantibus Gibellinis quos bonifacius diu multumq; vexauerat pontificem nil tale metuentē in domo paterna capit. ⁊ in eodem in quo genitus fuerat cubiculo valuis vi fractis obstupefacientē. ꝓducit romā pontificē intra quartū vigesimū diem dolore animi confectus periit. pontificatus sui anno octauo mense nono die decimoseptimo. Sepelitur q̄s in basilica petri sepulchro a se anteā extructo qō adhuc extat in sacello a se condito.

Benedictus vndecimus papa natione tarusinus nicolaus anteā vocatus cardinalis hostiensis romane kalendis nouembris pontifex creat⁹. Terra eīm eo pōtifice casu cardinales perusiā accessere vbi ad duodecimū mortis bonifacij diē benedictū ordinis ꝓdicatoꝝ pontificē creauere. qui ab ineūte adolescentia ordinē ꝓdicatoꝝ ingressus tantū valuit vt ad generalis dignitatē ꝓueneret. Vir quidem pontificatu dignissimus qui magnū breui tempore virtutis sue documentū ꝑstitit. ita ei vixit vt post mortē inter beatos merito censeat⁹. Jis guilbelmū cū q̄tuor aliis anathemis excōicatos ꝓnuncians. Regi francie titulus. libertates ⁊ priuilegia restituit. Johannē ⁊ iacobū cardinales de colūna in gratiā recepit. Inde mens sanctissimi viri fuerat pacata italia tartaros syriā ⁊ palestinā ingressos xp̄ianos iuuare a quibus liis ⁊ nunciis ad tantas rem conficiendā ꝓnuo inuitabat⁹ vt comodius efficeret statim cū curia perusiū ꝓfectus est. vbi infirmitate correptus nonis iunij diem obiit pontificatus sui mense octauo die decimoseptimo rē dcclxxiiij omittit. Sepelit⁹ aūt magna pompa in eccia fratrū ꝓdicatoꝝ millesimo tricentesimotercio. vacauit tū sedes menses .xi.

Ludouic⁹ epūs tholosan⁹ ordinis minorum

Sertū pontificij iuris libū bis annis bonifacius ipe pōtifex edidit. quē a tribus doctissimis viris ex q̄busdā nouis decretis a se editis cōpilari mandauit. ⁊ publico edicto obseruari. ⁊ i publicis gymnasijs legi debere ꝓcepit. quem statim archidiaconus bononiensis explanauit.

Ludouicus felix sanctus ex regali ꝓgenie. patre carolo scō rege sicilie. matre maria regina sicilie ⁊ hungarie origine habuit. in etate tenella religiosum ꝓceptorem habens. ducatus in catheloniā cū duobus e fratribus suis dat⁹ obses ꝑ liberatione regis karoli genitoris vbi p septennū a fratribus ordinis minoꝝ liberalibus ac diuinis artibus instructus doctus euasit vt publice ac priuatis disputaret clero ac populo verbū dei manifestaret. Fuit in oīonibus sedulus. factus sacerdos ferme singulis diebus celebrabat. castitatis amator vt excepta matre ac sororibus cū sola nunq; loqueret. corpus castigabat assidue. Inde ad petitionē bonifacij pōtificis prius ordinem minoꝝ ꝓfessus ⁊ habitū suscapiēs episcopatū tholosanū regendū accepit vbi mira opera pietatis ꝓfecit. Demū in infirmitate vltima constitutus susceptis deuotissime sacramēntis resolutus in mortem ad celum feliciter euolauit. quē dñs magnis miraculis magnificauit. consummatis eīm operib⁹ bonis ꝛc̄ porta multa explent.

Albertus huius nois primus dux austrie rudolphi olim impatoris filius Anno .1298. adolffo impatore oppresso ac interfecto germanorus impator declarat̄. t imperauit annis decē. Verū cū in prima electione; non omnes electores consensissent. ius electionis in manus eoz resignans ne de violenta regni vsurpatione notaret̄. Iterato electores cōmuni voto cesarem declararunt. t postea aquisgrani coronā regni accepit. vir vtiq; bello t armis strennus. licet quidā ei monoculū t agrestē aspectu auricularq; fuscepti scribant. cū liberoz suoz; cōmuni vtilitati comodū proposuit. Qui fuscepto imperio a pontifice imperij cōfirmationē expostulauit. quā ab arrogantissimo obtinere nō potuit. Cū a bonifacio pontifice vt eū de more cōfirmaret missi ter; quater oratoribus impetrare nequiuerunt. Verū cū inter philippū frā coz regē t bonifaciū ipm (vt erat animo ambitiosus) postmodū suborta fuisset dissensio eo q; philippus apud parisius magnū ꝯgregasset conuentū vbi bonifacij ꝫmemoratis iniurijs sibi illatis. ac etiā eius fraude in papatu occupando ꝫmemorata ad futur̄ ꝯcilium appellauerit. Bonifacius ira pcitus ꝯcilio habito nō solum albertū ꝫfirmauit ꝫ etiam philippi regnum alberto huic subiecit. Que res multas discordias et occisiones inter christianos fuscitauit. Huic Alberto frater rudolffus impatoris rudolffi filius erat. cui wentzeslai regis bohemie soroz noie agnes nupsit. q; prage moriens ibi sepultus iacet. Ex ea nat⁹ ē iohannes qui paterne hereditatis diuisionem ab alberto patruo petijt. q; ei sertum viride in obprobrium misit. Demiq; hic albertus cū multa strenue gessisset. et rhenū fluuium transisset iohānes pdictus albertū patruū suū circa reinfelden nō lōge ab oppido pruck vel vt alij habent scafusa dum simul amice iter agerent sua manu interfecit. deinde penitentia ductus clementem quintum pōtificē maximū qui sibi purgationem indulgeret apud auinionem adijt. Pōtifex imperatoris occisorem ab impatore iudicandum ait. venit ḡ pisas iohannes. vbi cum cesar heinricus. viq; eius nominis impator ꝫsidebat. a q; iussus religionem ingredi heremitaz sancti augustini. in eaq; perpetuo penitere nō recusauit. Mortuus est in eadem vrbe t in ede sui ordinis sepultus. Mater eius iohannis cordata mulier fuit t ingenio feroci. que cū accepisset germanum suū wentzeslaū contentum regno bohemie oblatum imperiū recusasse. Et ego inquit si regno potior glebaq; vna mihi modo desit. aut quod reliquū est subijciam. aut imperio excidam.

Erant eo tpe secundo carolo regi neapolitano nati post sancti ludouici mortē supstites ex maria vxore regis hungarie filia mares sex. femelle quinq;. eorūq; maior natu carolus martellus hungarie regnum materna. secundus robertus calabrie dux neapolitanū paterna hereditate expectabant. Tertiusq; philippus tarentinū obtinuit principatum. Natuq; prima clementia nomine carolo philippi regis frācie primogenito nupta erat. Scōa nomine blancam iacobus arragō sicilie rex dimissis anno ante q̄nto Carolo martelloq; t ludouico postea sancto quos tenebat obsides in matrimoniū acceperat. Cum eo itē ex pacis federe leonorā tertiā Friderici arragō iacobi frater titulo t ipse regni sicilie ornat⁹ vxorē habuerit.

wentzeslaus tertius

Wentzeslaus tertius rex bohemie septimus filius pdicti wentzeslai. qui cū ebrietate t turpissime parti corporis oies noctesq; indulgeret t aliorum bona dissiperet. alioz vxoribus illuderet apud semuntum morauie ciuitatem dū solus in domo decani pontificalis edis pambulabat tribus vulneribus cōfossus duo de viginti natus annos interijt. Ignoratus est necis auctor ḡuis conradus eques turingus cruentam gestans pugionem exire regiam visus fuit. nā is prius obtruncatus est populi tumultu q; crimen confitere. Venerat eo tempore pragam dux carinthie heinricus. cui altera ex sororibus regis nomine anna nati maioris iam pridem nupserat. hunc bohemi regem sibi deligunt. Id egre fert albertus impator. qui repente coactis copijs bohemiam ingressus heinricum regem deturbat. rudolphumq; filiū suū regē constituit⁹ Elizabeth semioris wentzeslai relicta in matrimoniū ei tradita quo regnū eius solidius esset. qui cum magna bohemoz spe regnare cepisset subitaneo morbo correptus primo regni sui anno absq; liberis decessit. Ob eius obitus dissidentes inter se bohemi. alij fridericum rudolffi fratrem. alij heinricū quem deiecerant petiuerunt. vicit heinrici facto trucidatis alterius partis auctoribus. Et ḡuis albertus impator cum magnis copijs bohemiā ingressus regionem longe lateq; afflixerit. heinricum tñ regno ejicere non potuit prius a nepote. vt ante diximus occisus q; meditata in bohemos exequeretur.

Cometes future maxime cladis indicū hac tempestate in celo apparuit. afflictionem xpianoz indicans. quo anno in solemnitate sancti andree tantus repente terremotus exortus est ḡtus antea nūq; qui et multis diebus p̄ interualla p̄durans multa diruit edificia.

Cum eo tpe quidam electores imperij. scilicet ecclesiastici principes ob diuersa discidia in albertū regē varias cōiurationes ac simultates attemptarunt. dicentes adolphum dūm suū in bello pemisse. ideo eū regia dignitate indignū censebant. Quā ob rem ceteri principes primarij in regno germanie Rudolphum palatinū rheni imperij iudicem statuerunt vt deinceps futuris temporibus sua industria hoc officium pagere deberet. Ex qua consuetudine reges romanoꝝ moueret ne aliquod malū vituperatione dignū in regno molirentur. ac indigni imperio iudicarentur.

Seductor ac dolosus quidaꝫ ostentabat se esse fridericū impatorē indicijs variis. quē olim dicitū fuisse ac nullum postea inuētum fuisse dixerūt. Is sua astutia cū multos sibi adherentes acquisiuisset ab impatore ꝓhensus de tectis fallacijs igne ꝓbustus fuit.

Iudei qꝫ anno primo alberti impatoris aucti in plerisqꝫ locis ob male gesta nurmberge in Hetbipoli. rotenburge. ac in plerisqꝫ locis finitimis igni traditi sunt. nō sexui nō etati parcentes. infelicez gentem aliqꝫ milia perijsse ferunt seruati infantes baptismi gratia.

Cū āno vnde tricētesimo ꝫ millesimo iacobuꝫ arragonē siculū regē obijsse die ierebuisse robert⁹ calabrie dux. caroli genitor. iussu in sicilia traductis copijs ca thina vrbe potitus est. Philipp⁹ qꝫ tarentinus dux frater suus cū pulcherrima classe illico est subsecut⁹. Siculi interea correptis populariter armis sese aduersus exosum gallicū nomē vt tuerent terra mariqꝫ parauerant. ꝫ fridericū arragonē euocauerunt ratione vt regnū trinacrie sibi etiā tardiuscule aduēturo ꝓseruādū eē. plene cōfisus copias ex hispanis traducendas. vel adhibita longiore mora contraberet. Nauigauerat interea saluatore disciplina classis philippi principis tarentini eā p se ferens fecunditatem quā ne excepta a roberto fratre omni sicilia debuit ostēta re. quin etiā roberti classis ex cathinensi portu soluens illi ꝓcul primū e longinquo apparuit absqꝫ bellici apparatus armatura obuiā est ꝓgressa. in vtraqꝫ igit classem pari concordia sed motu ventoꝝ dispari vicissim se petentē siculoꝝ classis magno ordine. maioriqꝫ apparatu. maximo animoꝝ ardore delata est. primaqꝫ impetitoque posteriꝰ nauigare ceperat roberti ducis classe armamētisqꝫ deiecta nullo siculoꝝ labore dissipata est. partim demersa partim intercepta est. partim ad hostiles portus adducta est. adeo vt pauci triremes remigio vsi acceleratione cathinata ad robertū fuerint reuerse. Durius postea fuit siculis cū philippensi classe pluribus duobus incōmodis robertus dux animi auctius in fugā sententiā inclinauit. Cathina itaqꝫ in alterius potestate relicta cū paucis que ex vtraqꝫ classe supfuerant triremibus in italiā est reuersus.

Durus turis doctor

Dinus mugelan⁹ turis vtriusqꝫ peritissim⁹ doctor hoc tpe claruit. ꝫ primū locū inter doctores in italia obtinuit. eo qꝫ in dicendo. disputando. decidēdoqꝫ tantā loquēdi vim habuit qꝫ eo ꝓsente vniuersalis legalis ꝓbie synodus adeē videret. ꝫ ꝓterea copiose eleganterqꝫ totū ciuile ius multis voluminibus declarauit. nā sup infortiato digestoqꝫ veteri ac nouo pulchre scripsit. Insup ꝫ de mandato bonifacij pape ꝫ post archidiaconū bononiensem in iure pontificio sextū declarauit. scripsit etiam consilia elegantissima.

Petrus de bellapetra natione burgūd⁹ ꝓdiens dimi ꝓfessionis ꝫ doctrine ꝓfectis hispānē tpibus floruit. qꝫ ipo dino nō min⁹ docte ꝫ accurate sup toto digesto codiceqꝫ ac institutis scripsit. Habent etiā eius centū disputationes a se edite ꝫ in maximo ꝓcio apud doctos habite.

Jacob⁹ de arena iur. ꝓsul⁹

Hinc⁹ aduenerat salut⁹ millen⁹ terdecatesimoqꝫ ceten⁹ in q octau⁹ bonifacius pō. ro. vt ꝓmissū e prudēti ꝓcoꝫ vsus ꝓsilio prēs imitat⁹ ve. te. annū instituit iubileū. ce tesimo inde quoq futuꝫ āno. cui⁹ ea fuit rō vt q ex trāsalpinis vltra marinisqꝫ venētes octo. q ex italia ꝫ ea⁹ insul. xv. dieb⁹ sacra vrbis loca orādo obirēt plenaria peccaminū venia donati cēnt. Magnū ea sūmi pon. indulgētia alicubi fructū attulit qꝫ diffidētes alicui ꝫ acerrimis etiā ea pitalibusqꝫ inimicacijs publice ꝫ priuatim visi in pacem benuolentiāqꝫ conciliati sunt.

Jacob⁹ de arena natōe pomētis iurisꝓsul⁹ ptissim⁹. cui⁹ opiniones i explanādis legib⁹ vt bartol⁹ testat sp de mēte iuris extitit. bis tpib⁹ breuit vtiqꝫ sup digesto toto ꝫ codice scripsit. indeqꝫ disputatiōes pulchras ac tractatū de ex

Nicola⁹ de neapoli bis ꝓfessor⁹ extitis sup prima) cussione cōposuit. in forciati ꝫ toto volumie copiose ꝫ pulchre oscripsit. ac qdā alia edidit.

Jo. scotus or. mior

IOannes scotus ordinis minor theologus subtilissimus. Anno dñi. M. CCC. vel circa. velut alter apollo floruit. Et p ceteris theologis subtilissima q̃dam opa edidit. Et sup librum sentẽtiar̃ pcipue sup q̃uor sentẽtiar̃ quẽ ipse (vt aiũt) in ordinẽ redegit multa subtilia scripsit. Unde t doctor subtilis dr. Quodlibeta enã plurima disputauit. In diuinis enã codicibus cõmentarios t alios tractatus edidit. Qui q̃dem cõmentarij q̃d valeant absq; nro testimonio ipi ostendũt. Sup libros Aristo. q̃ maxime. methaphisice q̃stones puiles disputauit. t alia cõplurima cõposuit. Hũc aũt lacte sue sapiẽtie multos enutrisse discipulos traduntt. § qui maxime pficere bos fuisse dicũt. Franciscũ maronẽ Antoniũ Andream Joannẽ grandonẽ. Ocham burleũ atq; alios cõplurimos. Quor ingentis miruimmodũ phia creuit. Demũq; apopleticus interijt. q̃uis a pleriscq; putetur quod vinus fuerit defossus.

Raynerius or. pdicator

RAynerius pysanus ordinis pdicator magr egregius doctrina et eloq̃ntia grauis. Uir optim⁹ ac pene modũ sanctus. vt ex eius opibus habem⁹. summa in veneratione hac tempestate habef. Et summã copiosissimã multar̃ lucubrationũ t vigiliarũ plenã cõscribere ordinis ẽ. In qua certe quãteq; litterature ac sanctimonie vir fuerit. vl ex hoc percipi põt quod cũ in ea quicquid vtilitatis difficultati sue necessarij ẽ. diuinarum scripturar̃ studio plenissime inuenias. sine sui laude t pfatiõe (vt plerũq; fieri solet) absolute sic incipit. Absolutio tẽ.

Nicolaus de Lyra

NIcolaus de lyra minor ordinis theologus eminentissimus in ordine claruit. Qui cũ ꝺ iudeor ũ impietatẽ t disputatõnibus t scriptis diu aduersatus fuisset. Etiam nouũ t vetus testamentũ in eor cõtumeliam t obprob riũ plurimis voluminibus diligenti cura cõmentatus est. ꝓpter quod nomẽ eius in toto mũdo celeberrimũ effulsit. Cũ satis vtile t dilatatu opus edidit. Et fm sensum lr̃alem bibliam exposuit reprobans opiniones hebreor falsas. t extortas exponens ex eorũ libris cõfutans. Addidit quoq; aliud volumen magnũ in quo ponit expositiones hystoriarũ fm sensum mysticũ vel moralẽ vel allegoricum. ferunt hũc primo iudeorũ doctorem fuisse. Et ꝓpterea eorũ linguã optime agnouisse. Qui ex hebreo peritissimo i doctrina iudaica conuersus ad xp̃m t habitum minorũ suscepit.

Alanus doctor

ALanũ aũt doctorẽ celeberrimũ. cognomento vniuersalẽ. nõ nulli hũc tpib⁹ ascribũt. Qui cũ in oñi scia admirãdus esset pcipue tñ in theologia ac philosophia excedẽs vniuersalitatis vocabulo insigniri meruit. Cui⁹ sepultura i loco Cysterej ostendit. Exeũnbus de oratorio eccie ad dexteram. in sepulcro marmoreo. Cuius alani magni doctoris vniuersalis hoc epigrãma extat. Hic iacet alanus quẽ breuis hora breui tumulo sepeliuit. Qui duo qui septẽ qui totũ scibile sciuit.

Clara vgo Eremitarũ

CLaram oppidi montisfalconi oriũdam augustini ane religionis eremitarũ alũnam. vginẽ vtiq; insignẽ t sinceritate vite clarissimã. anno. 1299. apud eũdem montisfalconi spoletane vrbis oppidũ animã celo reddidisse ferũt. Que sanctissima virgo tanq; certe extitit decorata meritis t miraculis. vt sanctorũ catbalogo pie ascriptam putari possit. Be cui⁹ sanctitatis pconio hoc vnũ referimus testimoniũ quod apertis oculis videri potest. quodq; de quouis sancto nũq; lectitatum vel repertum est. Ea siquidem defuncta in eius corde statim crucifixi ymago clara t aperta visa est. Cum ipius passionis insignibus in quo etiam tres lapilluli eiusdem põderis inuenti sunt eminentissimũ sanctitatis indicium.

FRancelli de opinione t hereſis eor. a bonifacio pontifice damnat. tybiq; diligenti cura perq̃sita exterminari iubet. vñ bernãi corpus eiusdẽ secte auctorẽ apud ferrariã. rr. annis sepultũ. q̃ ꝓ sancto colebãt exhumari t extra fecit. Qõ malũ tpe ioannis xxij. diffusum ẽ. q̃ suis puenticulis clam inimis summis põtificibus aduersari ceperũt. In antris nocu cõuenientes clerici laudes xp̃iano ritu cantabãt. Quib⁹ media nocte finitis alta voce admonebãt masculus t femina carnali copula cõmiscerẽ. Lumib⁹ illico extinctis quẽq; virũ ꝓximã mulierem ꝓsterneb at. Et execranda cũ infantulo postea nato exercebãt ꝓ singulas manus tradebãt baiulandus. quousq; alam exularet. inde assabãt collectosq; cineres in vasculũ mittentes. vinũ superinfundebãt. Quo nouicios t execrabilibus hmõi consecrandos epotabant. Extant adhuc hmõi crudelissima t diabolica hereſi aliquibus in locis abditis t vallibus nonnulla conuenticula pertinaciter in sua perfidia permanentes.

Anno mundi. 6504. Anno xpi. 1305

Linea summoꝝ pontificū
Clemens ḋcimus

Clemens ḋcimus papa. natione vascon⁹. burdegalēsis ep̄s bernardus got/tho antea vocatus. p̄ce bertrādo milite nat⁹. post longā ꝓtentionē pontifex creat. Cardinales cū coartati a penitentis in cōclaui tandē in hāc bernardū burdegalensem ep̄m tūc agentes i gallijs cōuenerūt. Is decreto electionis de se facto apud burdegallā accepto. lugdunū se ꝓtulit. Et clemētis ḋcimi nōie assumpto. cardinales illuc ad se litteris accersiuit. q̄ cīa facta parandi mora mēse Augusto anni salutis ḋcimi terdecēsimi centesimi accesserūt. Fuitq; ea curie translatio annis septuaginta q̄tuor. Que multas dei ecclie p̄uaricationes. multa inuexit xp̄iano pplo detrimēta. Interfuerūt lugduni pōtificis coronationi philippus rex francie. carolusq; frater suus. in frācia ex ytalia reuersus. Joannes dux britannie t q̄cquid nobilitatis oīm gallia tūc habebat. Dumq; pompa eius celebritatis ex more t p vrbē duceret. muri plena gentū p̄ssura incubantiū impulsa corruit. Cui⁹ casu dux britānie t multi ignotiores oppressi interiere. carol⁹ regis frater debilitatus. t pōtifex ip̄e adeo in turbā p̄ceps deturbatus ē. vt mitra ex capite excussa iaspidē p̄ciosissimū amiserit. Creauit vo clemens cardinales ex gallijs tam multos vt facile tūc cōiectura oīm assequi potuerit. pontificē romanū deinceps nō nisi ex gallicis creari posse. ytalie aūt t vrbi rome visus ē satisfecisse in duobus iacobo t ioanne colūnēsibus. quos ad capellum t integrā dignitatē restituit. Ne aūt romani curie absentiā diuturniorē sicut sibi cōsanus erat. futurā egreferētes animo rebellarent. tres cardinales attributa senatorij muneris potestate romā accedere curauit. Quorum auspicijs ip̄a roma t ytalia oīs gubernabat. postmodū eius iussu dulani hereſis oppressa ē. ac templariox religio penitus extincta. venetos p̄terea p̄ter ferrariā occupatā anathemate notauit. ac sacramenta interdixit. Idem in florentinos t lucenses egit. ideo florentini grauissimis exactionib⁹ clerum grauare ceperūt. Cū ad cōponendū ecclesie statum animū adiecisset alia habuit. vbi clemētinax liber postea confectus est. Vbi etā celestinū papā sub nomine petri sanctis confessoribus aggregauit. Deinceps vo varijs egritudinibus afflictatus. nūc em̄ diffinteria. nūc stomachi t latex dolore cruciabat. Octauo pontificat⁹ sui anno. mense decimo. die quintodecimo moritur. Vacat tūc sedes annis duobus. mēsibus tribus. diebus. xvij. dum non satis inter cardinales constat quem potissimū deligant. Nec minox quidē discordia inter electores imperij tum fuit. mortuo heinrico. Eius autem corpus in vasconiā patriā suam defertur. vbi in beate marie de vyeta templo diocesis vasatensis sepelitur.

Dulanus t margarita vxor sua hereſiarche. apud vrbē lōgobardie nouariā. cū anno salutis septimo terdecies centeno in rebus xp̄ianis varij motus agitationesq; inciderūt. sectatores vtriusq; sexus ad mille nacti virus diffundere ceperant. Eo perniciosius quo sacerdotes t religiosos in populoꝝ inuidiam adductos. spernentes simulatā puritatē quādam t innocentiā vite ꝓnebant secūdū quā immixti femellis mares. lasciuia ad libitū debacchari. Que pestis duobus annis perdurans. Eos itaq; a clemēte romāo pontifice nūcij in montem coactos excelsum alpibus cōtinentem. fame t frigore confectos ad vnū sustulerunt. Captis deinde dulano t margarita vercellas perduci iubentur. t primo lacerari inde eorum ossa cōcremari t in ventum dispergi precepit. Nec hec pestis omnino deleri potuit. quin adhuc in mōtibus tridentinis aliqui eius reliquie remanserunt.

Concilium Vienense

Anno domini millesimo. cccvi. kal. Novēbris concilium generale in vrbe narbonēsis gallie viena celebrari cepit. vt ante fuerat publicatum. in quo aderāt plusq; ccc. epi vltra alios plātos de varijs regionib⁹ orbis. Et cum clemens vt satisfaceret p̄missioni facte regi francie de delēda memoria bonifacij cū rex illum hereticū fuisse ꝓbare intēdebat. concilio assentire noluit. p̄cessum tñ in regem francie inuisū declarauit. Statutū fuit q; oīa bona t possessiones q̄ fuerāt templariox mansioni hospitalis hierosolimitani assignarētur. Facte fuerūt in eo cōcilio ꝓstitutōes generales ꝓcernētes statū religiosoꝝ. Et librū clemētinax a se cōpositū i eodē vienē si ꝓcilio clemēs edidit. Petrū q̄s morroneū q̄ celestinus fuerat in numeꝝ retulit beatoꝝ. In eo ꝓcilio ad alterius anni medietatē p̄rabens. de subuenie do hierosolime multa vba fecit. Que i irritū cecidere. Et decreta p̄mulgauit extantia quibus de suo nomine clementinā appellatio perseverat.

Linea imperatoꝝ
Heinricus octauus

HEinricus eius nois octauus. vel vt alij scribũt septim⁹ (q heinricum lant/ grauiũ thuringie inter impatores nõ numerãt) Comes lucẽburgẽs (quez ytali comarchũ vocãt) cũ alberto impatore io annos ex fratre nepos interfecisset. Electores germani apud franckfordiã conuenientes i romanoꝝ impatorẽ ãno do mini. M. ccc. vij. eũ delegerũt. quẽ; t aquisgrani germanie regni corona t insulis decorarũt. Legatiq; ipi⁹ regis. dux baioarie cognat⁹ ei⁹ et dñs guido de namurco frater comitis flandrie cũ romanũ pontificẽ auenione agentem adiissent pentã romani imperij cõfirmationẽ. Ea impetrarũt cõditiõe. vt intra biẽ niũ italiã ingressus roma coronãdus accederet. Nõ aũt pfixi termini finẽ expectauit heinricus. s pmissis in ytaliã oratorib⁹ ad ꝓpinqua alpib⁹ regni germanie loca ytalie cõtinẽna venit. Primiq; ex ytalis aditi sunt ab impatoris oratoribus florẽtini. quos impator creatõis sue initio apud franckfordiam dedicerat nois impatorij in ytaliaq; ceteris oibus hostes esse. Nã multos cõstat ytalos patria pulsos. pcertim gibellinos non etrurie magis quã oim ytalie regionũ. q noua deligẽdi creatione etiã apud electores expectata illiũ magnã victorie t amplitudinis spem erectũ. quid agẽdum pudendũq; esset subito edocuerũt. Fuit aũt heinricus imperator vir sapiens iustus t gracios⁹. i armis strẽnuus catholicus t bonestus. cõsilio t animo iuxta potens. Is interea elizabeth alterã wentzeslai regis bohemie sororẽ. viij. t. x. annos natam clam iussam ad se venire. apud Spyram io anni filio suo quatuor ãnis minori mrimonio cõiunxit. Eodẽ tpe tribus ꝓpatis exercitibus vnũ ipe in ytaliã adduxit aduersus brixienses. quos armis cinctos impata facere cõpulit. Ion gobardosq; oẽs in ptãtem accepit. Alterã aduersus comites wirtenbergenses direxit. sacro imperio rebelles. quibus ex. lxxx. castellis ac munitissimis oppidis q obtinebant duo. t. lxx. armis expugnata ademit. Terciũ ex frãcombus ac baioarys cõparatũ duce petro archiepo magũtino. cũ filio i bohemiã misit. Transgresso interim alpes heinrico thaurinẽses ad ẽs primũ descensurus erat. populariter obuiã pfecti sese t vrbem eius arbitrio pmisere. Pariter fecerũt astenses ꝗbus vrbibus rex vicarios dedit. Exinde papie comes symon collubianus vercellaz antonius laude vrbiũ primarij ciues heinrico occurrẽtes vicarios acceperũt. Et scaligeri veronẽses obedientiã pollicati sunt. mediolanũ vrbem familie due turriani t vicecomites potentatu pares gubernarũt. guido turrianus guelfe. matheus vicecomes gibelline factionum ꝓcipes erãt. Heinrico aũt exercit⁹ vrbi appropinquãs vtroq; terruit. Ea intelligẽs heinricus pacis cõsiluende auidus vrbẽ ab vtriq; publico cõsilio in dñatum accepit. Leupoldusq; austrie dux cũ germanoꝝ coh ortibus vrbi ꝓsidio est impositus. Heinricus interim ferream imperij coronã nõ modecie vt debuit s mediolani recepit. Interea dũ heinricus primũ oppugnãda post cuertenda brixia occupatus est. Oratores quos ad venetos miserat redeũtes paratam esse retulerũt. eam rempub. nauigiũ quod postulasset pbere. quo ad regiones vrbi rome ꝓpinquiores cũ omni exercitu transportarẽtur. Per qõ item temp⁹ veronẽses vicentini t patauini t tarui sini missos ad se vicarios acceperũt. Ipe deducẽtibus q apud eum affidati erant amedeo sabaudie comiti t pisanoꝝ genuensiũq; oratoribus pplacẽtinos genuã se contulit. At heinricus cum mensem terciũ genue egisset maris quã expectauerat tranquillitate oblata triremibus quadraginta genuensiũ saonensiũq; pisas petiit. Equitatu terra per lucenſ premisso. Rome deinde coronat⁹ tres esh cardinales dicũt historia a clemente romano pontifice romã venisse. Heinricũ apostolica auctoritate coronaturo. a cardinali hostiensi t prenestensi coronam accepit. Remitente Roberto rege neapolitano. florẽtiã inde obsidiõe arctissima cinxit. Pisas senasq; in ptãte habuit. robertum regẽ priuatũ regno ꝓnũciauit. Et hinc classem in illũ nauigare iussit. Tandem impator incidit in egritudine. ex qua vt conualesceret. medicoꝝ consilio balnea adiit maceratensia. cũ autem ea balneoꝝ lotione minus recreari ac conualescere videret. medicis item consulentibus puriores aeris loca petere voluit. Itũq; est boncõuentũ qõ oppidũ duodecimo a senis miliario distans. dum obsidione incipit premere diem obiit. Signa veneni in ea dauere apparuisse multi scripsere. Ptolomeus vo lucensis affirmat veneno eũ periisse a pdicatoꝝ ordinis fratre in eucharistia dato. Aliusq; addidit id florentinorum industria factum esse. quicqd ei rei veritas habeat. satis supraq; certum est. non magis florentino t lucensi ac ceteris eius secte etruscis. quã roberto regi salutem in ea morte quesitam esse. Multis vo econtra ea mors incomoda pernitiemq; attulit. cui⁹ corpus in vetusto ac nobili pisaz templo sublimi loco post aram maiorem antici condidere. Fuit aũt animo magnus. t non infima (si lon gior vita functus fuisset) egisset. imperauit solum annis quinq; t mensibus octo. quo mortuo vacauit imperium anno vno.

FEcerat romani imperij ante hũc heinricum quo ad rem ytalicam vacatio. vt omnes pene vrbes solute imperio parere tyrannis eodem pene capitaneatus titulo appellatis subessent. Nanq; tres itez imperatores ab accessu in ytaliam abstinuerant. vt nõ ab absurde imperium vacasse ytali dicant. hinc verona scaligeros. mantua passerinos. padua carrarienses habebat. Et marchiones astenses quos anno ati sexagesimo saluiguerra electo ferrariam pro ecclesia administrasse ferunt.

Ordinis templariorum extinctio

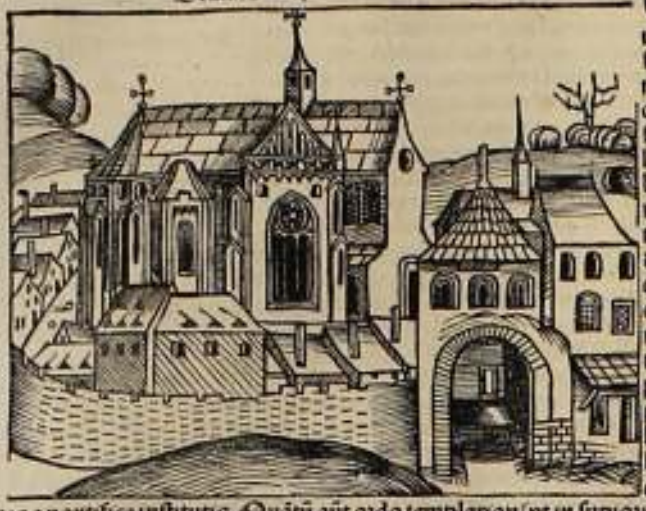

Ea tempestate cum adhuc Clemēs pontifex cū curia morā hīet in ciuitate pictauiēsi. rex frācie seductus (vt fertur) ab officialibus suis. pōtificij dignitatis mgrm templi ⁊ mansionis sue oscq; frēs q̄busdā erroribus infectos. ⁊ scelerib⁹ inuolutos cē. Maiores ei mali fomes tēplarij multis añ ānis in alie bellis q̄ aduersus ifideles gesta sunt cōuicti olim pnciosissimi. xpiani em̄ sperneres blasphemātesq; ac penitus detestantes p q̄ pugnare ꝓfuerāt. eos turcis ⁊ sarracenis ꝓsensisse. ⁊ nrōrū expeditionib⁹ fuisse aduersatos ꝓstitit. Ūñ multis cotū vario affectis supplicio ceteri oēs plus reddentibusq; ⁊ bonis q̄ possidebāt amplissimis spoliati sunt. q̄ prim cōcessa sunt rhodijs hierosolime hospitalarijs. ptim noua attributa religionibus in hispania aduersus sarracenos hetcā olim nūc granatā incolētes a pontifice instituns. Quātū aūt ordo templarioz (vt in supioribus pmissum ē) augebat tantū nūc minuebat ⁊ sanctitas. iacobus burgūdus origine ⁊ ex domus molay genit⁹ ingentis animi ad templariū milita se cōtulit. In qua pfect⁹ priorat⁹ ditissimo monēte mgro interuētu primapū in magisteriū sublimatus emicat. Actūq; ē vt philippi frācoz regis ei⁹ filū ex sacro fonte susceperat indignatoēm mouere ret. Quo co ventū ē. vt pmittente clemente pōtifice summo tēplarioz primates oēs. vna ⁊ eadem die. philippi iussu. p omne suū regnū capti detinerent. vna cū iacobo ordinis tā ingentis mgro. Et inde presidijs regis occupata oppida. thesauri ornatus oēs. cū oīm suppellectili i regiā ptātem redacti. captiuiq; deducti parisius. Quibus diu fuatis in vinculis cuz varia ⁊ obscena obiecta essent. ⁊ frustra cūcta negātib⁹ Rex iratus magistro cū tribus socijs refuato. ceteri dānati incēdio. Uex palis alligati ⁊ añ oculos staret ignis ⁊ carnifex. quāto cruciatu paterētur miseri voces i celos ostēdebant. se veros xpianos aiebāt ⁊ sanctissimā coz fuisse religionē. Jacob⁹ deīñ cū tedio diuturni carceris esset attrit⁹. lugdunū deduct⁹ ⁊ exortationibus varijs suasus. Quedā ex oppositis clemēti summo pōtifici ꝓfessus ē. Jdeo retract⁹ prius dū cotā duob⁹ legat⁹ ex latē snia legeret. Ipe cū vno ex socijs q̄ delphini vienēs frater erat. se mori dignū protestatus. nō q̄ vnq; q̄ legebāt ꝑpetrasset. hinc tñ in reletoem tēplarioz snia sbsecuta. Jacobus cū fre delphini ad supplicū deduct⁹ q̄ ambo rege spectāte intrepide ⁊ ꝓstāter sbire. nil aliud q̄ q̄ dudum occubuere testātes.

Rusianus medicus florētin⁹ thadei medici auditor. tēpestate hac. q̄ plusq; cōmentū sup tegni galieni mira doctrina ꝓscripsit. Hic q̄s cū in practica artis medicine (vt multi serūt) infortunatū se ꝓspiceret. religioni se totū dicauit. Et carthusiensiū ordis hītū accipiēs. carthusin⁹ effect⁹ ē monachus.

Rusianus medicus plusq; cōmentator

Richard⁹ de media villa theologū eruditissimū ordis minoz ijsdem tpibus nōnulli ascribūt. Cui tanta ingenij magnitudo fuit. vt nulla lr̄atura ei in diuinis codicibus latuerit. Qui ⁊ iter multa ingenij sui monimenta. quatuor sētaz libros optie ⁊ vtilissime explanauit. Extāt q̄s ⁊ mīe ei⁹ postille ⁊ alia multa.

Richard⁹ de media villa

Iacobus de viterbio ordis heremitaz sancti Augustini sacre pagine celeberrimus ꝓfessor. ⁊ neapolitane ecclesie archiepūs dignissimus. ⁊ virtutū olim decoratus. p hoc tpus in precio extīs tractatum de regimine xpiano ad Clementem vtam pontificem dedit. ac magistrū sentēciarū egregie exposuit. Et quodlibeta quatuor determinauit. Qui cū acri ⁊ torso ingenio habitus esset. speculatiuus doctor appellatus est.

Anno millesimo. ccc.xiij. Tres sōlune in celo apparuere. Et fulgor quez dicūt Cometēq; aqlone vsus apparebat q̄si ad finē vginis trib⁹ mensibus. Et eodē āno eo tēpestate in mēse nouēbri obyit rex francie philipp⁹ q̄ ānis. 29. regnāt. Cū venatōe aper iter cura eq̄ quē rex eqtabat se iecisset. ex q̄ de eq̄ cadēs paulo post mortu⁹ ē. Hic fuit pulcerrim⁹ hoim sui tpis. statura magn⁹ optie ꝓpositis bīs membris. Uex dedit⁹ corporeis oblectamētis precipue venationibus curas regni suis relinquēs quibus minus credens. mīta in regno incōmoda sunt secuta. Jis post se reliquit tres filios scilicet Ludouicum regem nauarre. Philippum co-

Cometa

mitem pictauiēsi. ⁊ carolū comitē marchie. omnes hij tres pauco tpe reges francie fuerūt. viri pulcherrimi ⁊ in vxoribus eoꝝ male fortunati. Ludouicus habens vxorē filiā ducis burgundie quā strangulare fecit. Philippus vxorē quā repudiauerat reassumpsit quia multū eā amabat. Carolus vxorē in carcere detinuit. Ad hanc infelicitatē puenisse opinant quia in gradibus phibitis ꝓtraxerunt. vel ob iniuriā genitoris philippi ꝑpetratā in captura bonifacij pape.

Ordo rhodioꝝ militum principum

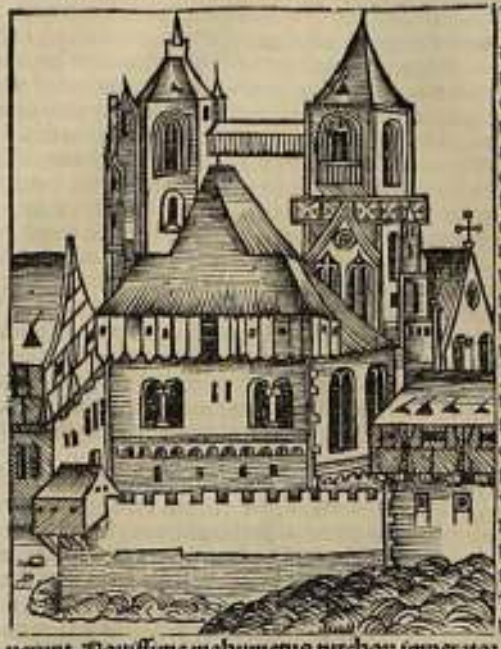

Rhodus insula cuius descriptionē supra ꝓsecimꝰ licie opposita hoc anno. 1508. in xpianoꝝ ꝓtē uenientis religioni brō iohānī dicatī auctoritate pō tificis ꝓmendat. Hij nempe religiosi cū iherosolima omnino deperdita esset ⁊ templarij in magnos errores ꝓlapsi a romano pontifice fuissent extincti in eam insulā sese recipientes turchos eius dños eiecerūt. ne ꝙ ullo pacto turchoꝝ viribus hec insula restituisset. ni si religiosi milites. qui vt dictū est beato iohanni dicati eius insule curā suscepissent. ⁊ vbē pene diruta instaurantes ⁊ desolatā xpianoꝝ suffragijs instauraue runt. naualiaq; ⁊ classes reformātes. nō solū insulam ipam tutati sunt ſ cipris ⁊ alijs finitimis xpīm colentibus magno ꝓsidio fuerunt. quoꝝ virtute quieſcā in oriente nostre religionis est xpō seruatum fateri licet. Ipsis igit militibus fide ⁊ gratia ac religione clarissimis xpianam fidē ꝓfessionis voto ingeri virtute tutantibus templarioꝝ bona ꝑ pōtifices ⁊ alios orbe dote fideles principes addita sunt. Postmodū deuotione ꝓmoti etiā regulam beati augustini ꝓfiteri sponte voluerunt. quā ob rem ⁊ a summis pontificibꝰ romanis ⁊ ꝓuilegijs ⁊ beneficijs plurimis ecclīasticis honorati sunt. Soldanus egyti dñs toto quiēto armata classe cū eo⁹ set maiora ꝓtulit ꝙ intulit dāna. Turchi etiā quatuor vicibus diuersis temporibꝰ eorum agros inuaserunt. sed maximam cladem reportauerunt. Nouissime mahumetus turchoꝝ imperator grauiter aggressus. ⁊ quo in sequentibus mentio fiet. ferunt rhodios quoddā castellū sancti petri nominatū munitissimū habere quod magno sumptu custodiunt. vbi xpiani de manibus turchoꝝ fugientes sepe saluant. in quo milites canes nutriunt ⁊ nocte extra castra emittunt. ⁊ quibus dicatur ꝙchristianos odore cognoscant. eosq; aduentantibus blandiunt

Iohannes rex bohemie

turchos aut latratu prodant ⁊ morsibus insectentur.

Iohannes henrici imperatoris filius. cui genitor elizabeth alteraꝫ wenceslai sororem matrimonio ꝓiunxit. regno bohemie deinde potiri meruit. cuiq; regno suscepto .35. annis regnauit. vir certe bonus ⁊ multe benuolentie insignitus. ⁊ potenti manu regnū gubernauit. ⁊ patre in ytalia agēte apud germanos vicario nomine administrauit imperiū. Patre vō defuncto cū plurime ytalie ciuitates ei sese dedissent. penetrauit alpes cū exercitu. easq; nō paucis annis tutatus est. Brixia em̄ bergamo. luca. parma. regio ⁊ mutina atq; alijs vrbibus pontus est. quibus in' ꝓtectiones susceptis illas ⁊ arcibus ⁊ menibus munire studuit. ⁊ in bergamo arcem munitissimā adhuc extantem edificauit. Post hec egra a iohanne recepta est. ⁊ vratislauiensiū ciuitas quam dux slesie occuparat heinrico. ⁊ alie ciuitates slesie ei subijciūt. Gerit ⁊ aduersus australes bellos in quo victor iohannes suos milites preda nō modica ditat. A rege francoꝝ postremo a duersus anglicos in auxiliū vocat⁹ ꝓlioq; memorabili se immisuit in q̄ cū multis militibus cesus interijt. Relicto filio carolo qui tū vnum ⁊ .xxx. annos agebat.

Dantes poeta

Dantes aligerius patria florentinus vates ⁊ poeta ꝓspicuus ac theologo rū ꝑpu⁹ tempestate istac claruit. Vir in ciues suos egregia nobilitateve nerandus. qui licet ex longo exilio damnatus tenues illi fuissent substātie semper tū philicis atq; theologicis doctrinis imbutus vacauit studijs. vnde cū florētia a factione nigra pulsus fuisset parisiēse gymnasium accessit. ⁊ cum circa poeticam scientiam eruditissimus esset op⁹ inclitū atq; diuinum lingua vernacula sub titulo comedie edidit. in q̄ oim celestiū terrestriūq; ac infernoꝝ ꝓfunda cōtemplat⁹ singula q̄q; historice allegorice tropologice ac anagogice descripsit. Aliō q̄q; de monarchia mōi. Hic cū ex gallijs regressus fuisset Friderico arragonēsi regi et domino cani grandi scaligero adhesit. Demq; mortuo cane principe veronēsi ⁊ ipe apud rauennam Anno dñi. 1321. etatis sue quinquagesimo sexto diem obijt.

Gesta ea tempestate in italia

Marchio estensis qui ferrariā p eccīa amīnistrauit. mutine ⁊ regio vrbibus post annū iubileū frena l posuerat ad tātū deuenerat potētatū vt scōs carol⁹ rex neapolitan⁹ beatrice filiā ex maria regina vxore suscepta Azzoni tunc marchioni dederit in vxorē. Cuius matrimonij honore ⁊ letitia azzo haud q̄q̄ diu gaudere potuit. Anno em̄ quinto a iubileo ⁊ eius matrimonij primo friscus quidā adolescens quē ex aliena vxore sibi filiū esse dicebat cū dolo captū in carcere mori coegit. ⁊ ferrarienslb⁹ nōnullis ep̄oq̄ in p̄mis admīctib⁹ ferrarie mutine ⁊ regij dominū obtinuit. Rogatiq̄ veneti copias friseo auxiliares cū naui gio immiserunt. castellū em̄ thealdū nole ponti erat impositum quo padus ab vrbe in ripā transmittit vie cōtinentē bononiā pducenti. quod castellum absq̄ naugio capi posse friscus diffidebat. Eos motos cum intellexisset cardinalis cognomīe pelagura quē clemens pontifex bononiā legatus miserat venetis sub anathematbe cōminatione vt a re ferrariensi abstinētes copias inde deducerent. Hiiq̄ machinis interea ca stello thealdo appulsis ⁊ nauibus ferrariensiū qui ꝓposito de vulgi consuetudine mutato populi ⁊ eccīe dominū acclamabant vbiq̄ incensis. partē q̄s vrbis ponti contiguā ceperant. nec prius exaudiri inter p̄lij tumultum legati ulla potuerunt q̄ pons a venetis igni ferroq̄ interruptus ⁊ castellū thealdū fuerit occupatum. Friscus interea populū sibi rebellem domare agressus rinaldo quodā de marcharia equitū du ctore opa crudeliter nauante fretus ferrariā pene mediam incendit. sedato parump a venetis tumultu deditionē illis excluso friseo facere consenserunt. Tuncq̄ ferrarienses tanq̄ in subiectionē accepti a monb⁹ temparunt. Pelagura legatus interim cruce signandos propositis auctoritate ap̄lica vite eterne premijs venetos ferrarienslesq̄ bononiā cōuocauerat. ⁊ pontifex clemens q̄ntus venetis publice apud auinionem excōmunicatis interdixerat sacris. quos vbicūq̄ reperirent capi iussit pro seruisq̄ venundari. quā ob res factū est vt apud londonū flandrenslesq̄ ⁊ gallioꝝ loca multi valoris venetoꝝ mercimonia in predā a locorū dīis fuerunt directa. Miserat item clemens pontifex romanus p̄ter pelladurā legatū duos q̄s in ethru

Robertus rex

riam cardinales vt eius prouincie motus bellaq̄ cōponerent.

Robertus carolj secundi sicilie ⁊ apulie regis filius. patre defuncto in regnū succedens regnauit annis .33. rex certe inclitus ⁊ virtutū omniū singulare decus. quicq̄ ⁊ a multis tū oratoribus tūc poetis titulis plurimis fuerit decoratus. Eo q̄ p̄ter equitatū ⁊ rei militaris disciplinā quibus plurimū valuit. etiam inter ceteros sui temporis egregius theologus ⁊ p̄bus. ac singularis medicine p̄ceptor haberet. ⁊ nō modo his cōtentus s̄ etiā cū esset etate grandeuus ⁊ senex etiā in poesi francisci petrarchaq̄ audire voluit. Hic regni titulis a clemente papa in auinione rite susceptis ex gallijs bononiā ad legatū pelagurā profectus quē eccie nomini tumultuanti ferrarie p̄fecit. inde neapolim iturus virū insignē p̄sidio reliquit. Uerū cū iohannē fratrē cōtra heinricū impatorē romā misisset heinricus ira succensus robertū maiestatis reū fecit ⁊ regno priuauit. que res a clemente pontifice improbata fuit. Deinde genuensium vrbem in potestatem recepit. Tandē nullo supstite sibi filio moriēs andreā būgarie regē nepotē suū post se regnare p̄cepit. licet ioanna ei⁹ soror regnū semp̄ amīstrare voluerit.

Canis scaliger

Scaligerorum dominij principium

Canis scaliger qui ex rebus strenue gestis magnus cognomento appellat⁹ est. Alberti scaligeri capitanei filius. Uir vtiq̄ magnus ⁊ rebus bene gestis clarissimo p̄conio insignitus. Verone sibi dominū vendicās regnauit annis ferme viginti. quā certe tāta iustitia sapientiaq̄ ac pietate gubernauit vt etiā picenū siue romandiolam omnē potius bonitate sua q̄ alijs armis aut missilib⁹ sibi sb̄egerit. Erat nanq̄ multe eloquentie princeps conlesq̄ p̄human⁹ necnō ⁊ in omnes liberalis atq̄ doctoꝝ virorū tū ecclasticoꝝ tūc oratoꝝ ⁊ historicoꝝ ac poetaꝝ assidua familiaritate coniunctus. Inter quos dantē florentinū poetam ob eius doctrine p̄stantiam magnis honoribus sp̄ prosequi voluit. Tandē cū vrbē veronam maximis edificijs illustrasset Anno dñi. 1329. die. 22. iulij sine virili prole defecens duobus nepotibus alberto scilicet ⁊ mastino fratribus vrbis dominū concessit. Eius corpus cunctis collachrimantibus cū maxima funeris pompa apud templum iuxta vrbis forū sepultū fuisse constat. vbi supra templi ip̄ius valuas adhuc p̄magnificū extat sepulchrum sua ymagine ⁊ epigrāmate notatum.

Ludouicus rex

Ludouicus philippi regis francoꝝ filius post patrem regnare cepit ⁊ regnauit annis duobus. vir quidem catholicus ⁊ xp̄iane religionis amator. qui suscepto regno post annū p̄sentiens sparsos p diuersa gallie oppida diu delitusse. eo q̄ in conclaui apud carpenteratum de pontifice deligēdo seditiōe orta duo ex cardinalibus interfecti fuissent statim eos in vnū coegit. ⁊ vt lugdanū congregarent pro futuro pontifice deligendo suasit. cuius sanis consilijs annuentes tu cobus portuensem ep̄m elegerunt. quo quidem anno cū pontifex esset electus ip̄e rex finem vite sue fecit. relicto in regno Iohanne filio paruulo. qui puer diebus tantum viginti regnauit.

Carrarienſium regni principium

Marſilius carrarienſius nobilis princeps. cū patauij dñatū aſſumpſiſſet ⁊ in ea nō tirannice ſ paterne plurib⁹ annis regnaſſet. magni canis ſcaligeri vecinus potentiā eidem vrbis dñatū ſponte ceſſit. ſed ⁊ ſequenti anno cane ipſo defuncto poſt tridie ab integro vrbem ingreſſus dominū reaſſumēs. x. annis regnauit. vir certe manſuetiſſimi animi ⁊ regie vrbanitatis inſignitus ac multis virtutibus decoratus. qui cū ſine virili prole deceſſiſſet vbertino patrueli ex teſtamēto omnem ſuam hereditatem reliquit.

Marſilius carrarienſius princeps

Anno dñi M.ccc.x. ciuitas ipa veneta tumultū ſenſit. Cū butamons rex nauar capidus vxa cū querimo ⁊ baſilius regnū affectans maximū tumultus in vrbe exciauit ꝑ petrū grandenigū ducē. ſi ei⁹ ꝓuidentia cito vrbi quies data illi de domo quirinoꝝ cū eorū ſequacib⁹ e ciuitate pulſi deſtructis eoꝝ domibus. hec fuit prima deſtructio familie facta venetijs ex partialitatibus. Principaliores cū duobus florentinis decapitati ſunt. ideo cōſiliū decemvirale in vrbe inchoatū fuit. Deinde cū iohannes ſoranzus ducatū venetoꝝ rexit iacobus quirinus et marinus barocus viri ꝑpotentes ⁊ domi nobiles reſpublicā ſubuertere tēptaſſent. ꝑditione communi capitali ſnīa puniri fecit. quibus ceſis ad ꝓcauenda in futuꝝ malū ſeꝝ paratores ſancti marci ex ſenatus conſilio cōſtituti ſunt qui rēpublicā diligēter curarēt. Hic dux prudētiſſim⁹. et timorate conſcientie vir ſciens venetos omnes ꝓpter ferrarie occupationē ꝙ ꝑmiſſum eſt anathemate notatos. dimiſſa ferraria abſolutionis beneficiū ſibi ⁊ omnibus impetrauit.

Arnald⁹ de villa noua

Arnaldus de villa noua ꝓuincialis magnus philoſophus. pariſius dogmatiſauit exercuit. ⁊ p ꝓphetiam danielis ⁊ ſibille erithree ꝓbare nitebat aduētū antixpi ⁊ ꝓfectione eccie futurā eſſe. inter M.ccc. ⁊ M.cccc. dñi annū ferme I M.ccc.lxxvi. anno adeſſe. Sup ea re librū edidit. cuius titulus de ſpeculatione aduentus antixpi. Is tñ reprobatus ⁊ quaſi hereticus reputatus. Cū magiſtros pariſienſes cōplurimos aduerſarios habebat verens ne ad manus inquiſitorū deueniret clam auffugit ⁊ ꝓfectus in ſiciliam. qui tandē miſſus a friderico rege ſicilie ad papam in mari mortuus eſt. Dixit em xp̄o. Nō eſt veſtrū noſſe tpa vel momenta q̄s pater poſuit in ſua poteſtate. Tñ omnes volētes determinatū tēpus in his aſſignare aduentus ſcī xp̄i vel finis mundi erronei reperti ſunt.

Philippus ludouici francoꝝ regis frater. Johāne eiuſdē ludouici filio defuncto i regnū ſuccedēs regnauit annis q̄tuor.

Petr⁹ de abano paduator

Petrus apponus ſeu de abano paduenſis patria pataui⁹ medicus celeberrimus ⁊ philoſophus oī etate admirandus ⁊ peripateticus italicoꝝ oim illuſtriſſimus. pariſienſi ciuitate doctor celeberrimus libꝝ ibidem diſcolias in medicina ſedantem. inchoauit. conciliatorē fama cognitū tandē in ꝓpria eugania vrbe feliciter terminauit. Hic anno legis gratie. 1310. pfundiſſimū illud pneumatū ariſtotilis cōmentarū edidit. ꝓpter cuius intentū conſtantinopolitanā vrbem vt greci diſceret pmeauit. quo tandē inſtructiſſim⁹ multa galieni volumina nō parū medicis accomoda ex ydeomate greco tranſtulit in latinū. Hic ſub regie vrbis padue cōmuni pplorū regimine floruit. liberaliūq̄ omniū peritiſſimus. pater in aſtronomia. in qua plurimū enituit. Lucidatorē inquā op⁹ grauiſſimū ꝓpilauit. ſcripſitq̄ iobāni pon. ro. libꝝ de venenis pulcherrim. Ac meſue libꝝ in medicinis mancū a corde vſq̄ ad calcē pfecit. ferunt quidē hunc magicum maximū fuiſſe ⁊ multa p eandem artem oſtendiſſe.

Dynus medicus

Dinus de garbo medicus florentinus his temporibus claruit. qui cū bruno patrem in arte cyrurgie medicum habuiſſet illum in phiſica erudiendum thadeo florentino medico tradidit. qui adeo eruditiſſimus euaſit vt vtiliſſima in auicennā ediderit cōmentaria. Scripſit ⁊ in galienū de malitia complexionis diuerſe. Atq̄ in hypocratem de natura feti⁹. q̄n ⁊ in philoſophia ac medicina varias ⁊ pulcherrimas queſtiones.

Gentilis medicus

Gentilis fulginas perufinus ꝑſtabilis ſapientie medic⁹ hoc tpe diui ꝓteriti medici nō inferioris ingenij aut fame fuit. q̄ potiſſimū eius accuratiſſimi cōmentarij in auicenne libris teſtimoniū p bibēt. fuit em ſubtiliſſim⁹ rimator verboꝝ auicēne Hic etiā ꝓter ꝓdictos cōmentarios ꝓſilia varia etiā cōtra peſtem compoſuit. ac queſtiones ſapue de ḡ dūbus medicinarum ac alias ſubtiliſſimas diſputauit.

Matheum aūt ſilvaticum medicū mantuanum genere nobiliſſimum biſdē temporibus floruiſſe conſtat. eo q̄ ad robertum ſicilie regem ⁊ medicus diuinum op⁹ de oibus ſimplicibus medicinis ⁊ earū ꝓprietatibus dederit. ac alia quedam edidit.

Anno mundi.6516. Anno xpi.1316.

Linea summoꝝ pontificū
Johānes vigesimusscds

Benedictus duodecim⁹

Iohannes vigesimus secundus papa. iacobus caturcensis antea vocatus. epūs portuensis post longā viginitriū cardinaliū altercationē lugduni in monasterio fratrum predicatorum pontifex creatus. Quo anno salutis tecio sexto terdecieſq centeno to. eccie cardinales philippi pictauoꝝ comitis lodouici francoꝝ regis germani fratris opera vel potius violentia apud lugdunū inclusi pontificatus vacationi supra duos annos ꝓtinuate finē imposuerūt. et nonis septēbris in eccia catbedrali coronā pontificatus accepit. Inde vo auemonē cū curia profectus octo cardinales in seruitis quatuor tpm. aduentus dñi creauit. quoꝝ de numero fuit iacobus caturcensis eius ex sorore nepos. t iabānes caiectani e gente vrsina. qui primo pontificatus anno requisitus lodouicū bauarie ducē in regē electū cōfirmare ideo recusare dixit q̄ p̄ter admissum in consobrino secū in controuersia electo scelo multa p̄sumpserat facere t concedere. Imperatoris to. legittime p gradus oēs instituti excedentia potestatem. Vir vtiq doctissim⁹ t multa prudentia decoratus t doctoꝝ virorū amātissimus. Ecclesiā tolosanā quā vnice dilexit ad archiep̄atū transtulit. Cui⁹ q̄ dem castella sex in ciuitates erexit. Adeo p̄terea rebus nouis pontifex ip̄e studuit vt simplices ep̄atus bisanā diuiserit ac diuisos in vnū redegerit. t abbatias in ep̄atus t ep̄atus in abbatiā vicissim trāstulerit. Hac tñ gratia dieversus est q̄ clementinaꝝ editionē confirmauit. Ordinē grandimontensem quotumdā improbor factionibus labefactatā in meliorē formā redegit. amputatis his que ordini obessent. additisq institutionib⁹ quibusdā quib⁹ tanta religio cōstaret. Cesaraugustanā eccliam cū admodū diligeret in metropolitanā erexit quiq cathedralibus ecclesiis ex vndecim que tarraconensi subsunt vnic assignat. Instituit t nouū ordinē militū. Et cū multa probe egerat rē eccliasticā cōcernentia. thomā vnū erpbordensem ep̄m. t alterū thomā aḡnatē p̄dicatorū ordinis anno pontificat⁹ septimo in numerū retulit sanctoꝝ xpi dñi confessoꝝ. Eo qui secutus est anno salutis duo de trigesimo terdecieſq centeno lotuici bauarie duas electione abrogata in illiū tanq̄ eccie rebellē ac scismaticam censuras exercuit. multos deniq hereticos damnauit. Et p̄sertim glosulā quandā fratris petri qui ꝓpter tum ad imitandā xpi paupertatē aiauerat. affirmātes xp̄m eiusq discipulos nihil priuati vel cōmune habuisse. de quoꝝ numero multi damnati t exusti sunt. Tandē anno etatis sue nonagesimo mortē auentōe pontificatus decimonono anno mēse q̄rto. relicta in thesauris tāta vi auri q̄ntam nullus ante se pontifex.

Anno mundi.6534. Anno christi.1334.

Benedictus duodecimus papa patria tholosanus ordinis cisterciensis iacobus antea vocatus scē p̄risce cardinalis. Cū iobānes pontifex anno salutis quarto tricesimo terdecieſq centeno defunct⁹ est ad diēq abinde sextū decimū in pontificē ē assumptus auentione. Qua celebrata legatione cardinalis vrsinus auentionē applicuit. Benedictusq in pontificatu nihil duxit antiquius q̄ ꝓmulgatas a iobāne in ludouicū censuras obrogationēq repetere ac cōfirmare. Per que tpa p̄rincipes pplīq in italia bello socij hinc pōtifici morte audita in vrbis bononie ad suas ptes accessione elati ola p̄sumebāt. q̄re vrbes quatuor q̄s solas in romane eccie reuerentia iobānes bohem⁹ rex p̄sidēs cōseruabat. inter se ꝓstituti federibus sunt partiti vt parma scaligero. regiū gonzage. mutina estensi. luca cederet florentino. At pōtifex verens ne vacante impio italia ab aliquo externo hoste inuaderet. Luchinū vicecomitē iohannemq eius fratrē archiep̄m mediolanensem. mediolani aliarūq vrbiū quas possidebant vicarios instituit. patriq forma mastinus scaliger verone t vincencie. Guilbelm⁹ gonzaga mantue t regij. Albertinus carraria padue. Et opino estensis ferrarie mutine t argentevicariatū auctoritate aplica habuerūt. Et quia pocio estensi data iurū esset romane eccie censum illi dcē milia aureos imposuit annis singulis psoluendū Semel aūt in toto pontificatus sui tpe sex p̄sbiteros cardinales creauit. viros egregios nō de sua stirpe. sed vndequaq ad tantā dignitatē vocatos. Tante p̄terea constantie fuit vt dimoueri a recto vel vi vel p̄cario vel pollicitationibus nunq potuerit. bonos em̄ diligebat t vicissim malos ac sceleratos aperte odio habebat. Componere item pacē inter philippū francie t eduardū anglie regem sepe temptauit p legatos ac frustra. Pontifex aūt rem sepius temptatā omittens edes pontificias cū turribus t pometio ecclesia aut ac pfecit. suoq iussu impensaq basilice sancti petri tectum restituit. quēadmodū epigramma ad ei⁹ statuā i eadē basilica positū indicat. Mortē aūt pōtificat⁹ sui āno. vij. mēse. ij. die. xvij. Multā vi auri nō cognatis suis affinibus sed eccie reliquit. In morte aūt optimi pōtifics t doctissimi omnes vere collacrimarunt. Eius tales fuerunt sententie. Talis esto filius quales gnatos habere cupis. malus mortē bonus aūt magis vitā formidat. Que scis legendo serua. que nescis legēdo disce. Eque turpe est carere amicis t eos sepe mutare. Optime conseruant amica si ꝑces eoꝝ cogitant.

Ludouicus quartus filius lodouici ducis bauarie. anno dñi dñ.ccc.xv. a quibusdã electoribus p cõtentionẽ electus impauit annis.xxxij. Henrico eñ mortuo in germania electores aquisgrani conuenientes duos in controuersia ad imperiũ delegerunt inter se consobrinos. Ludouicũ bauarie ⁊ fridericũ austrie duces. Bellogꝫ inter eos orto. id durauit annis octo. tandẽ copijs de repente contractis ꝓlio inter muldorff ⁊ ottingen i quodã prato ꝓcurrerũt in quo cedes vtringꝫ ß in austrialibus maior fuit. fridericusꝫ supatus ⁊ captus in carceres est conjectus. Deinde benignitate lodouici dimissus ea cõditione vt decetero nullius ducũ austrie ꝓ adipiscẽdo imperio ꝓtra duces baioarie se opponat. Verũ ꝓmissi immemor a titulo regni nõ abstinuit. Ludouicus quogꝫ ea elatus victoria ꝓ ipatore illico sese gessit multa disponens concedensꝫ que confirmatũ coronatũꝫ venit ro. pon. consilio iudicioꝫ ſ facere. Ardentibus eñ dissidijs atꝫ bellis italie ciuitatibus faces imperatorie auctoritatis addidit. nulla põ. ro. autoritatis habita ratione. ꝺprimũ tamen omniũ ex lombardis matheũ vicecomitẽ galeaciũꝫ marcũ. Lucham iohañẽ ⁊ steffanũ filios ita fouit vt ab vrbis mediolani tirannidẽ tũc primũ ipudenꝫ ceperint aspirare. Romã igit̃ p profectur⁹ vicecomites oino sibi benuolos fecit vt eis adiuuantibus imperij titulos facilius cõsequi posset. At Johannes pontifex vicecomites ⁊ ludouicum impatorem cũ guelphos opprimebant anathemathe notauit. Reuersus ludouicus in germaniam ad exercitũ congregandum postpost cum maximis copijs venus ex germania ꝓfectus tridentum venit vbi rursus mediolanũ petijt atꝫ ibidem a guidone petra mala ep̃o corona ferrea coronatus est. Inde cũ in brixianos duxisset ⁊ in gracia susceptos in etruriã accessit. vbi a castrucio lucensi dño magna humanitate exceptus est. Romam tandem peruenit vbi ingenti exultanti ꝙrome acceptus fauore coronationẽ tã diu distulit. quoad ꝓceres ⁊ vrbium ytalie oratores qui ꝓinde conflebant oẽs aduenissẽt quoadhuc pompa pridem ad omnia templa basilicasꝫ vrbis destinata. Et ad⁹ accessum inchoata laterani die ꝑfecta quiesceret. quo die kalendasꝫ iunij nona nõ quidem sarra colũnensis quod florentinoꝝ habent monimenta. Sed steffanus senior ⁊ sarre tunc pueri genitor tussu cleri ac populi. anno dñi. 1327. corona illum insigniunt. Urbem eñ romam duo primarij nobiles ex ijs quos nunc barones appellant sese regis romanoꝝ vicarios dicentes gubernabant. Eratꝫ is annuus magistratus a romano senatu creatus. gessit tamen magistratũ illũ qñꝫ vnicus. qui dum abesset alius sustinebat. Ea ornatus imperij corona suasu romanoꝝ aggressus est rem nephariam. Erectũ in antipapam petrũ corbariensem ordinis minorũ debita romano pontifici reuerentia adorauit. Jõ romani historici eũ inter iperatores nõ numerãt ⁊ cognomẽto bauarũ appellãt. Johannes igit̃ pontifex a cõmunione eccie eum interdixit ⁊ varijs censurijs publice condemnauit. Fuit aũt vir prudens ad regnum ydoneus. latinã tamen linguam suo damno nõ intellexit. Ferũt igit̃ huius discordie inter papam ⁊ impatorem vlricũ de augusta secretariũ suũ extitisse. Is ob diffamatoꝝ nurmberge p. xv. platos se insontem reddens. In vindictã iñs regis inseruit summũ pontificem bestiam ore tam a mari ⁊ alia conuicia eo ignorante e scripsit que in vltima etate fatebat. de qua re impator admodum doluit. Tandem in venatione constitutus a ducissa austrie deformia ex vasculo in quo duplex potus erat haustum sumens illico de equo cadens in nemore ꝓpe furstenfelt in sinu cuiusdã rustici obijt. Anno dñi. 1347. ipo die gereonis sepultus in prochiali eccia virginis marie in vrbe monaco. inde filij sui in landspetg regiones diuiserũt. Seniorꝫ ludouic⁹ ⁊ ludouic⁹ roman⁹ in roma nat⁹. ⁊ dux otto iunior baioariã cũ omnibus attinencijs obtinuerunt. Sed steffanus wilhelmus ac albertus baioariam inferiorẽ possederunt. Hannoniam. holandriam. selandriam ⁊ frisiam. Habuit quogꝫ ludouicus impepator fratrem rudolffum comitem palatinũ Jo elector imperij. in electione friderico duci austrie adhesit. Repulsus deinde a suo domino in anglia vitã finiuit. relinquens tres filios ruptum. rudolfum ⁊ albertum. quos ludouicus impator summa benuolentia fouit ⁊ terrã equa portiõe diuisit. Ab his principes palatini ⁊ duces baioarie eoꝝ deinceps originẽ habuerũt

Stella crinita quam cometam vocant vltimo anno ludouici quarti imperatoris duobus mensibus visa est.

Fames quogꝫ ingens ꝓ vniuersam ytaliam. in qua mendicantium turbe vel in humano quogꝫ cibo vix sustentate fuisse traduntur.

Robertus apulie rex nullo sibi supstite filio moritur ⁊ andream caroli fratris sui natꝫ hungarie regis neptem vxorem ꝺederat post se regnare iubet. qui regnauit annis mbus.

Andreas deinde apulie rex laqueo necatus est consentientibus agnatis eius regno inhiantib⁹. post quem septem annos sub varia principum contentioe. id regnum in armis fuit.

Monacum vrbs superioris germanie ad rippam Isare fluminis sita. Inter vrbes principū in germania ꝑdarissima in baioaria nobilissima. Etsi inter nouas esse censeat nobilibus tū edificijs tū publicis tū priuatis ceteras ciuitates antecellit. habet enī edes pulcherrimas. plateas amplas. & basilicas ornatissimas. Et ꝙꝝ temporibus ottonis primi imperatoris cōditionis siue initiū sumpsit. A ludouico tū quarto iam ꝑscripto imperatore ampliata ⁊ edificijs ornata fuit. Otto primus cū in germania imperiū anno dñi. 962. assumpsit. in baioaria partē regionis heinricus brunsuicensis materna hereditate possedit ⁊ in arce vering domicilij habuit. Quo tpe publicus transitus sup Isaram in eo loco extitit. Jo dux heinricus pontes vltra flumen ꝑpe curiam monachor fieri fecit. in eo loco vbi nunc vrbs monacū sita est. cōmunecq; iter ibi fieri ordinauit cū oppidulo parvo. Super ea re antistes albertus frisingensis querelas apud ottonē cesarem mouit. cū in suis theolonijs ⁊ immunitatibus damnū sentiret. Imperator antiquā consuetudinem ituneris obseruandā prope vering mandauit. Interea obijt dictus heinricus reliquens filiū ernestum nomie. paulocq; post vxor Ottonis odyecca filia regis anglie mortua fuit. Inde otto relictam heinrici ducis baioarie dñam adelheidē accepit vxorem. Cuius filius ernestus (ob egregia facinora apud exteros in plerisq; locis gesta) ottoni gratissimus extitit. Peritq; imperatorem obnixe vt ex oppido vrbem cū publica via facere posset. qui post varios tractatus consensit ea conditione vt quotannis. 50. lb. dñ. ad frisingam ꝓsoluerent. Ea forma hec vrbs initiū cū regijs priuilegijs ac immunitatibus ortū habuit. Cū itaq; hec vrbs ꝑ ernestum initiū sumpsit indices augmentū in pplo ac structuris sensit vsq; ad tps salutis xpi septuagesimū ducentesimū supra millesimū. dū cōradus epūs frisingen. eccle ꝑfuit diuisa in duas prochias fuit. Cū prius sub vna basilica sancti petri extitit ꝑ uisa. qui basilicam alterā beate marie virginis cōmuni vtilitati adiunxit. Tandem tpib⁹ ludouici quarti ducis baioarie ac romanor imperatoris incremētū ingens habuit. qui ꝑ muros suburbiū ⁊ alia edificia pleraq; addidit. ⁊ arcem antiquā cū monasterio fratrū minor ordinis diui francisci. ⁊ cenobiū heremitar sancti Augustini in vrbe extruxit. ⁊ post obitum in eccia diue virginis marie ante summum altare sepult⁹ fuit. vbi corona imperialis cū suo epitaphio cernit. Condita est igit vrbs monacum in loco ameno prope rpas ysare vbi trāsit⁹ nōnunq; negociator ex ytalia ad germaniā frequētat. habetq; nūc arcē ornatissimā. ⁊ edē ꝓcipū amplissimā. in qua aule ⁊ camere splendidissime. ꝙs qui viderit nec ornatū aliquid nec munimus in eo loco vnq; fieri potuisse fieri putauerit. Tenuitudinata loca plura habent. miranq; ergo pon⁹ ꝙ ꝑmendari possunt. Cū ꝙ hec inclita vrbs varios successu tpm sortita sit dños. nunc hac tempestate vrbis dūtum inclitus prin

Monacum

ceps albertus gener friderici tercij romanoꝝ impatoris baioarie dux possidet. qui sua magnificentia plures nutrit leones. Et ꝙꝫ plinius scribat in europa inter achelouꝫ tantū ⁊ nesum annes leones esse ⁊ lōge verbꝰ pstantiores ijs ꝙ affrica aut syria gignant. In ea tñ urbe leenā catulos parere cōpertum est.

Forestorum nobilium priuilegium

Maphеus bergomensis ex nobili vetustaqꝫ forestoꝝ familia natus nō mō iurīū cultus ⁊ pōtificij abū de doctus. ⁊ eleqūa ⁊ reꝝ gerendaꝝ prudēa insignitus tēpestate hac ꝓter ealdē pclarissimas virtutes apud ludouicū bauarū impatorē maxio in pcio habitus est ꝙ ⁊ indultis ⁊ priuilegijs eisdē gratus concessis optime ꝓtestatus est. Nā eidem successoribusqꝫ suis ob grata forestoꝝ familie obsequa in ipm exhibita. munificentissimū priuilegiū immunitatis ⁊ exemptionis liberalissime concessit. cōstituens cum successoresqꝫ eius suū palatinum eximens eū ab omnibus oneribus. dans eis libertatem notarios ⁊ tabelliones creandi. Illegittimos ve naturales legittimandi. Insup etiā cōcedit eis iudices ordinarios et regios missos legittime posse cōstituere ⁊ ordinare. Jd priuilegiū datuꝫ fuit in ciuitate tridentina die. xx. ianuarij anni. 1350. Approbatumqꝫ habetur per potentatus.

Raynaldus estensis marchio aldromandrini estēsis filius hoc anno post fratrem ferrarie dñatum accepiens regnauit vna cum nicolao fratre annis quatuoꝛ. Mortuo enī azone in carceribus a frisco eius filio captiuato. Atqꝫ inde frisco a cōciuibus pulso ⁊ interfecto. Aldromandinus fratri successit. qui moriens raynaldum hunc ⁊ nicolaum forma elegantes ⁊ strennuos reliquit filios. qui urbis principatum resumentes statum gallorꝝ psidia execerunt. ⁊ urbem ab eorum faucibus liberauerunt. Urbe itaqꝫ in sua potestate redacta regnandi cupiditate allecti vt firmo psidio stabilirēt argentā rauennatis eccie oppidus regno adiecerunt. Cuncta deinde p circuitum depopulati sunt. Cum vo carolus ⁊ mamphredus ei beltrando copiarum eccie duce eos hostes adoriunt ⁊ in fugam vertunt. Inde legatus ferrariam obsideri cepit. Raynaldus urbe erupit ⁊ eccie exercitum dissipauit. Tandem cum bona pace mortem obiens obizonem nicolai fratris filium regni reliquit successorem.

Ordo militū Jhesu xpi

ORdinem nouū militū ihesu xpi his tpibus Joh.j nes pontifex summus instituit. qui militare sub xpo dicerent. in lusitania (que portugalia dicat) dū sarracenis resisterent circūquaq discurrentibus. t bethicam atq; africam incolentib⁹. Bethica apud antiquos ea pars hispanie dicebat que ad mare mediterraneum vergit nostris temporibus granate nomē obtinēs. coe co (vt arbitror) quo ea pars hispanie maxime abundat Coccū aūt nunc grānam vocant vnde lane inficiuntur. Huius aūt ordinis (quē diximus a pontifice cōstitutū) caput in marino syluensis diocesis oppido repositus ē vbi principalē domū constituit. multibusq; omnia bona templariox annuente rege portugalie concessa sunt. quo liberius militie xpi vacarent. Cuius censor t moderator est abbas alcobasiani monasterij cisterciēsis ordinis viriboyensis diocesis. qui t conscribendi t exauctorandi militem facultates habet.

Clementinax codicem etiam his tpibus iohannes pōnifex. xxij. confirmauit. t per gymnasia legendum transmisit. mandauitq; doctoribus omnibus publicoꝝ rum gymnasioꝝ vt librum ipm publice legerēt. Clemēs em pdecessor apud viennam gallie vbē trecentox patrū vt premissum est concilū celebrauerat. in quo psti tutiones plurimas religiosox statum concernentes cō stituerat. vt habet eo in libro de statu monachorū t in agro mendicantū. quo ad pdicationes t confessiones et sepulturas. vbi dat forma seruanda. Illas igit laudabiles t sanctas constitutiones approbans iohannes colligere fecit t in vnum volumen redigens clemē tinarū codicem ab ipo auctore clemente appellare volunt. In ipo etiā beati Fracisci regulā ad verbū declarata conscripsit. vt in. c. Exiit. de paradiso.

Decima vigesimum primum

Etrus natione picenus corbariensis reatine diocesis ex corbario oppido natus ordinis minorū professor hoc anno ꝫ iohannē pontificē iubente ludouico impatore vel fauente in antipapam ꝓclamat. t nicolaus dictus appellat. Hunc rusticum hominē. qui vtrorem habens viuentē renitentemq; pseudo religiosus debita romano pōtifici reuerentia adorauit. t vt verus xpi vicarius a pluribus salutat. Nec defuerunt flagitiosi t illi similes apostate damnati capite. t alia pditorū turba qui t secuti sunt ydolum t ab eo adulteri in as cardinalat⁹ presulatusq; t sacerdotij dignitates acceperint. Qui cornua erigentes iohannē pōtificem publico edicto hereticum dixerunt. t cū francellorum de opinione hic auctor t fautor existeret eandem scolam satbane p viribus augere annixus est. Affirmabant em hij ad cooptumentum fue iniquitatis xpm t eius discipulos adeo pauper extitisse vt nil proprij aut cōmuniter habuerint. Propter quod t iohannes pontifex creatis septem cardinalibus viris doctissimis etiā theologox multox cū eis synodo congregata. re ex diligenti disputatione discussa edictū pposuit. quo eos declarauit principaces hereticos. qui hoc decetero affirmare temptassent. quā ob rē pontifex tres extrauagantes opposuit t ad gymnasia publica transmisit. de nicq; cū petrus ipe a bonifacio palano captus t ad romanū pontificē in audiōnē ducta⁹ fuisset venia petita in carcere p triennū mansit vbi t mortuus est.

Augustin⁹ de ancono

Augustinū etiā achontanū ordinis heremitax diui augustini ,pfessum virū sane t doctrina t vite integritate celeberrimū floruisse hac tempestate ꝓstat. qp et ipe librū de ecclastica ptāte ad iohannē pontificē pdictū inscripserit. t vltra cum omnes sue etatis theologos sine ꝓtradictione excesserit a matheo exordiens totus nouū testamentū accuratissime declarauit. Inter que ꝓmentaria in pauli epl'as ad miratione digna habent. ꝫ t sup act⁹ apl'oꝝ sup apo calipsim t epl'as canonicas ad instar beati thome opus edidit aureū. Tractat⁹ ēt sup magnificat composuit.

Albert⁹ patauin⁹ or. here.

Albert⁹ filꝰ patauin⁹ eusdē heremitax ordinis t beati egidij romani auditor eruditissimus ꝫheologus p b tpis in ,declamationib⁹ ad papā principes pdicatoꝝ habitus ē. q cū esset doctissim⁹ coplurimos sinōes tū ādragesimales tū dominicales festiuos ad clerū pplinq; eruditos edidit. Ps t pentateuchū t pauli epl'as sup oēs cōmentatus est. Propter eius doctrine pstantiam in palatio patauino honoratus fuit.

Bonauentura patauin⁹ item ordinis pdicti olim generalis prior t titulj sancte Cecilie cardinalis pbiter his temporibus doctrina t eruditione maxime p cio fuit. qui cum acerrime eccle libertatem contra tirannos tueretur a carrarensi domino tandem sagitta transfixus martirio coronatus est.

S. Rochus

Rochus natione narbonensis confessor xpi apud montē pessulanū oppidum narbonensis gallie. agatha olim siue apathopolis appellatū. ex patre iohāne. matre vo libera (eius oppidi dño) origine duxit. qui cū. xij. annū attigisset annū cibo t potu parassimo vti ceperit. mortuoq; patre ac matre hereditate amplas egenis prorsus distribuere cepit. t principatu se abdicans patruo suo oppida paterna cōmendauit. t abiectis reb⁹ omnibus breuyeste indutus cū pileo t pera t baculo ex gallia in yталiā peregrin⁹ pgressus est. vbi plures ciuitates t castella vsq; romā aquā pendentē. cesenā t alia plurima loca truci pestilentia veratas crucis impressione sanasset. Qui cū omnē pene togatā galliā morbo correptā plustrasset. placētiam trāspadanā vbem morbo infectā se cōtulit. t ad quoddā hospitale diuertit t egrotantes omnes ad vnū videt signat t sanat. Labore igit somnoq; grauat⁹ a deo admonitus q; cruciatus corporis patī debebat. statim acuta febre t sagitta sinistra coxa tranfixus fuit vt eo dolore ardoreq; nullā qui eē inueniret. expulsus ab vrbe ad nemus vrbi vicinū repsit vbi bonā valitudinē a deo consecutus est. Indeq; digressus in galliā longis itineribus delatus est. que armor⁹ threpiturerabat ac bello. in paterno de nicq; oppido quod patruo donauerat existens a lictoribus tanq; explorator⁹ p̄hensus in vincula cōiect⁹ ad principē deducit. inde in carcere quinquēnij tempus consumpsit. quo exacto cū maxīa patientia t vite austeritate a patruo incognitus detentus velut alter alterius romanus. Anno dñi. 1327. sumptis diuinissimis sacramentis annovite fine. xxxij. migrauit ad dñm. prius orando ad dñm vt qui deinceps nomē suū innocarent a peste, ptegerent. Ad latus eius tabella his scriptis inuenta est. Peste laborātes ad rochi patrocinū confugientes contagionē illā truculentissimā euasuros significo. Quod vbi ad patruū principē delatū fuit cognoscens illū suū esse ex fratre nepotē in lachrimis' pvolutus sanctissimū corpus summa pompa ad templum deferri fecit. ac templū extruxit vbi p multos annos signis t miraculis effulsit. Cuius viri sancti merita dū apud italos latuissent. Tandē anno. 1415. ad ipos ad ex germania nomē rochi delatū fuit. eo q; constantiā germanie vrbēvbi concilū generale celebrabat a peste maxima liberauerit. vbi nūc sacella t are per vrbes p vicos t castella extruunt. ad que confugientes eius menta experiunt. cuius festū. xvi. Kalēd. septembris celebrat. Eius corpus anno. 1485. venetias furtim delatum a senatu t populo summa gloria exceptum est. t templū celeberrimū ingenti impensa construere ceperunt.

Iohannes andree

Iohannes andree patria bononiensis iuris cōsultus etatis sue celeberrimus t pōtificij q̄maxime vberrimus fons tempestate istac floruit. t novellas sup decretales edidit celeberrimas. ac sextum clementinasq; accuratissime glosauit. Atq; in sexto alias novellas apposuit. Insup t opus mercuriale. t in additionibus speculi aliud pegregiū edidit. t in laude diui iheronimi opus iheronimianū appellatū composuit. Ipius aūt clarissima gesta t alia ad eū pinēntia ex additionibus ipius extra tractata t bo. cle. in titulo de filijs pbiterorū optime colligunt. Obijt aūt anno dñi. 1348 bononie ex peste. p vt eius discipulus iohannes calderini meminit in. c. nostra de cohabitatione cle. t mulierum

Cynus pistoriensis ex nobili simbaldorū familia nat⁹ dini auditor t p̄dicti iohānis andree amicissimus. ciuilis iuris p̄stantissimus sui seculi doctor p id temp⁹ lecturā punlem sup codice castigata t accurata doctrina cōscripsit. atq; sup primo digesti veteris pte vsq; ad ti. Si ex noxali cā agit. Et in scda pte sup titulo de re. cre. Sup reliquas aūt ptes p viā additionū cōposuit

Oldradū aūt de laude consistoriale aduocatū diui discipulū t iohannis andree familiarē doctrina legū et moribus optimis insignē p ipm tempus floruisse constat. Qui t ipe in iure ciuili post se multas reliquit lecturas t consiliorū pegregium opus.

Iohannes calderini ciuis bononiensis iohannis andree papus filius t discipulus eruditione t sanctimonia insignis. t ipe p idē tempus pontificū ius tū legendo. disputando atq; scribendo plurimū illustrauit. eo q; ipius' in decretalibus plurimi extēt pmentarij ac psiliorū in ea facultate pegregium opus.

Iohannes de monte villa

Iohannes mandena qui a ceteris de monte villa appellat⁹ nominatissim⁹ doctor medicine fuit. ac miles siue eques armatus natione anglic⁹. hic magnā partem orbis terre peregrinando pagrauit. t maximus orbis circulator⁹ mirabilia mundi. papue asie t indie varijs linguis ad oblectationes pscripsit. t p hec tempora felici fine quieuit.

Franciscus maronus ordinis minorū theologus doctissimus t ipe eodem tē pore multa opuscula ad xpianā religionē pinēntia edidit. t q̄maxime in sacris codicibus postillas memoratu dignas composuit.

Michael de cesena ordinis minorū generalis minister hisdem temporibus cū sup ezechielem t sup sententiarū librum ppulchre scripsit. a iohanne pontifice errore quodam notatus generalatus officio p̄uatus. dixit enī xp̄m ac discipulos nil priuatim habuisse. ipe tamen scriptis t rationibus se innocentem ostendit. t propterea suis scriptis in iohannem pontificem plurimū inuectus est.

Bellum atrocissimum inter philippum regem francie ⁊ eduardū regem anglie mutuū sumpsit. philippꝰ cōs francoꝝ rex trīū regum frater scs ludouici philippi ⁊ caroli patruelis regnare francis anno.1328. cepit ⁊.xxij. annis regnauit. hic enim eduardo angloꝝ rege sepe pugnauit. a quo etiā sepius victꝰ fuit. et cū multa pdidisset tñ vienensium principatum emit ⁊ regno suo adiecit. Benedictus xij.xij. componere itē pacem inter philippū francie ⁊ eduardum anglie regem sepe tentauit p legatos ac frustra. qui maximis cladibus q̄sepissime inter se concertarūt. nā eduardi classis supra sclusas nō lōge a portu flandrie tanta vi cū gallis dimicauit ⁊ vicit vt ad trigintatria milia galloꝝ vna pugna interfecta referant. Etvt alij habent tantus effusus est sanguis vt mare flandrense sanguine tinctū videretur.

Franciscus petrarcha

Franciscus petrarcha natione etruscus. Florentinus origine. ex antiqua familia honestisqꝫ pntibꝰ fuit. dūbꝰ pīa pulsis vt ea ciuitas factiosa arceq̄ī exiliō natꝰ est. Anno huiꝰ etatis.1304. die lune ad auroꝝ kalēd. augusti. ingenio vo sublimi ⁊ ad omne bonū ⁊ salubre studiū apto. ꝫ ad moralē p̄cipue ꝑphilozophiā et ad poeticam prono. corpus iuuenē nō magnaꝝ virū obtigit si dextreitatis exīmie. forma illi elegans fuit ⁊ maiestas quedā ingenita. statura mediocris aut paulo superior. plena facies. rotundiora membra ⁊ in senectute ad crassitudinē corpꝰ vergens. colore erat viuido inter candidū subnigrū ⁊ visu plongū tempus ꝑacerrimo ita vt ad.lx. annū munitissimas quasqꝫ lras sine adminiculo legeret. sanissimū p omnem vitam corpus habuit p̄terqꝫ in extrema senectute. Is aretij natus pīmū vite annum nec integrū ibidem egit. sex sequentes anchise in rure paterno revocata ab exilio genitrice. octauū pisis. ac deinceps in gallia transalpina ad lenā rhodani in vrbe cui auenio nomen est. ibi puericiam sub parentibus egit. primas literas aggressus in corpentoras vbi liberales artes didicit. inde studio legū nō sponte addictus quadriennio in monte pessulano. triennio bononie fuit. pater audiens negligenter cū iuris studium sequi. poetas colere ⁊ i eo negotio delectari tandem suo arbitrio cū reddidit. inde poeta insignis ⁊ orator facundissimꝰ euasit. Post hec gallias ⁊ germaniam pagrauit in qua parisius vrbem ⁊ plura regna vidit. inde reuersus Romam a stephano de calumpna in multo honore habitus. vbi in capitolio a senatu approbante roberto sicilie rege laurea corona insignitus ē. Post hec auunionē redijt ⁊ inualle p exigua amena q̄ clausa dī buccolicū carmen scripsit. ⁊ vite solitarie duos libros. Neapolim exinde accedens ad robertū ⁊ verone cuis dñus de la scala versatꝰ vbiqꝫ earꝰ. iacobi de carraria benuolētiā adeptꝰ. patauinū venies ⁊ a venetis cū magnis bonoribus acceptus. tandem in agro patauino arquade rure montano sedem fixit vbi meditando scribendo tempꝰ contriuit. Postremo labore confectus anno dñi.1374. apoplecticus sanctā xp̄o reddidit animam. corpꝰ ibidem in sepulchro marmoreo quatuor columnis sustentato sepultum fuit. Vixit aūt.70. annis vna minus die. vir omnibus seculis admirandus. a quo eloquencie studia excitata sunt. scripsit etiā de remedio vtriusqꝫ fortune. de secreto conflictu curaꝝ suarum. de ignorantia sui ⁊ aliorum. epistolaꝝ duo volumina. librum rerum memorandaꝝ. affricā ⁊ materna lingua librū sanctoꝝ ⁊ triūphoꝝ ⁊ pleraqꝫ alia.

S. yuo doctor

y Vo natione brito eruditissimus iuris cōsultus p hec tpa p̄ter doctrinā ⁊ singularem eloquentiā quibus egregie insignitus erat mira etiam pietate ac misericordia in pauperes vsus. celeberrimus habitus. angelica eīm floruit continētia ⁊ vitam suam a vino ⁊ a carnium esu penitus alienam reddidit. corpus edituo operuit. ieunijs ⁊ orationibus disciplinas vigiliasqꝫ admiscebat. nudam p cubili terram lusteam. rigidum saxum p ceruicali. sacrum biblie volumen quod sibi comitem elegerat capiti adaptabat. suamqꝫ omnem cum ꝑpauperibus quos peurando p̄tegebat conuersationem duxit humillimā. patrimoniū amplū cū haberet spem in deo collocans paupez ⁊ orbanoꝝ ac viduarum causas p virili semp tueri voluit. Hic igit almificus yuo aduocatoꝝ oīm lucerna condignam laboris sui mercedem a dño percepit. quo mortuo cū crebris fulgeret miraculis inter sanctos aggregari meruit. vnde eius festū sero kalēd. septembris celebrari iussum fuit. Et de eo scribit. yuo pater legum custos ꝓtector ⁊ amplum egregiumqꝫ de eius cui se debere fatentur. Iura: tuo totiens debellata fauore. Aptus eras iustas miseroꝝ sumere causas.

Gonzagorum regni principium

Ludouicus gonzagavir animo ⁊ virtutibus p̄stans atqꝫ p̄clarus bis annis quadā calliditate atqꝫ prudentia mantue vrbis principatum passerino bonacosso ademit ⁊ in se suosqꝫ successores vsqꝫ in hodiernū diē transtulit. Passerinus ipe ⁊ sui p̄decessores ipm principatū per annos multos possidere. sed dissensionum factionibus subortis adeo mos inoleuit vt cuiqꝫ factioso liceret ciuitatum principatꝰ occupare. Inde pontifices romani ⁊ impatores ꝓter egregias huius p̄clari familie virtutes ipam vrbem ⁊ principatū eisdem confirmarunt. q̄uis quidem scribant gonzagas non factione sed cōmuni populorum delectione vrbis dominatum obtinuisse. qui ex theutonibus fuere ciues qui mantuam incoluerunt.

Ottomannus

Ottomannorum turchorum regni principium

Turchi ottomanni ab ottomanno eorum primo principe nuncupati. q̄ nostris temporibus totam ferme asiam minorem ⁊ greciam partim armis partim seditionibus sibi subdiderunt. tempestate hac adhuc iohanne pontifice p̄dicto p̄sulante ab ottomanno quodam turcho exigui census ⁊ obscuri principia sumpserē. a quo postea Ottomanni turchi appellati sunt. Hic primus turchorum rex. orta inter turchorum principes seditione auctoritatem breui ⁊ nomen adeptus est tempore. vrbes ⁊ oppida nō pauca partim vi partim deditione in suam potestatem recepit. qui moriens orchanes filius successit. qui rem inchoatam a patre longe lateq; p̄pagauit. quem secutus amurates filius duobus de grecor̄ imperio discrepantib⁹ ab altero qui superaturus erat in auxilium accersitus consulto bellū p̄trahens vbi ambo consumptis viribus fractos aliaduerit in eos arma conuertit ⁊ plurimū grecie sibi subiecit. Is vita functus duos reliquit filios solomanū ⁊ pazaitem. solomāno extincto res vniuersa ad pazaitem deducta est. qui primū a Tamerlane caperetur res magnas in grecia gessit. dimissus nil dignum egit ⁊ inglorius apud asiaz obiit. cuius filij complures. quor̄ primus calopinus natu maior quintus rex regnum post patrem obtinuit. cui vita functo Orcani filio tenella etate adolescentulo relicto. Is quorundam principum auxilio ad regnū deuenit. qui paulopost a morse patruo extinctus fuit. ⁊ non multo post ⁊ ipe patruus nullo superstite filio decessit. quem mahumetes frater tertius ex pazaite filius subsecutus. rex sextus regnū obtinens. magnas res in europa gessit turchor̄ regulos vi atq; armis oppressos regnis eruit. ipoq; mortuo amuratem filium dimisit heredē. qui mustapham patruū superū ⁊ interemptū victor vniuersum regnum obtinuit. Hic mahumetum habuit filiū virū p̄clarissimum. qui duo imperia ⁊ duodecim regna acquisita suo adiecit dominio. de quo infra fiet mētio. hicq; refricans pazaitem primogenitum impatorem adhuc extantē dimisit. hec ē ottomannor̄ pgenies et origo. adeo q; turchor̄ nomen auctum est vt q olim asia vocabat nūc turchiā vocatēt. a turchis ē vniuersa possidetur.

Odericus or. minor̄

Odericus vir sanctus de ordine minorum in asia ⁊ india euangelizando discurrit miraculis clarus. ⁊ quatuor sanctorum martirū corpora de ciuitate hoc nies transtulit p̄ mare ad superiorem indiam in ciuitatem carram nō sine miraculis. ⁊ descripsit peregrinationem suam.

Bartholomeus natione pisanus ordinis p̄dicatorum theolog⁹ ⁊ insignis decretorum doctor p hoc ipm tempus p̄fuit flouit ⁊ multa laude digna composuit. Inter que putile opus ⁊ quasi diuinū ad cōfessorum instructionē edidit qō summā pisanā seu magistructā appellauit. eā em (ipo referēte) p̄fecit anno dñi. 1338

Albertum brixianū eiusdem p̄fessionis ⁊ litterature licet maioris sanctimonie virum cum eodem claruisse ⁊ miraculis floruisse tradunt. qui p̄ter sanctitatem maximam ⁊ ipe summā celebrē de casib⁹ cōposuit. cui aliq̄n beatū augustinū cum beato tho. aquinate apparuisse tradunt. eiq; dixisse thomas. mihi par est in gloria virginali sed in immunditia cordis prior.

Ludolph⁹ carthusiēsis

Ludolphus alemanus ordinis carthusiensium prior argentinensis vir doctrina et morum sanctitate cōspicuus. hac ipa tempestate poptime vitam dñi nr̄i ihesu xp̄i egregio volumine. ⁊ quodā celesti artificio. imo pocius diuina reuelatione q; studio fabricauit. in quo certe se ostendit venerabilem virum ⁊ oim rerum tam diuinarū q; humanarū. ⁊ potissimū ipius ihesu xp̄i vite. aut potuit hoi ē possibile plenissimā habuisse notitiā. alia q; laude digna hic deuot⁹ atq; venerandus p̄ edidit. Thomā de argentina ordinis heremitarū generalē eo tpe floruisse ferūt. q̄ sup q̄tuor sententiarū libris ⁊ ipe cōmentaria dignissima edidit. quib⁹ scolastica in germania maxime vtunt. Cū plurimum aliorum scriptis p̄stare censeantur. etiā cōstitutiones ordinis in formam redegit.

Vbertinus carrarien̄sis

Vbertin⁹ carrariēsis marsilij patruelis hoc anno iure gentū ex ipius marsilij testamento padue dominatum suscipiens regnauit annis ser. Hunc cum mastin⁹ veronensis princeps magnis affecisset cladibus tandem lacessitus eidem vrbem tradidit. qui a venetis ⁊ luchino vicecomite p̄curantibus pax cōfecta est ⁊ vbertino ciuitas reddita. quem statim benedictus pontifex aplica ⁊ imperiali auctoritate ipm in ea cōfirmauit. ⁊ deinceps quo ad vixit ipam in pace possedit. ipo demq; mortuo cum Marsilius eius filius successisset. eodē anno a iacobo vbertini patrucle cōspiratione facta interfectus fuit. ⁊ ipe primatū vrbis suscepit.

Stefanum de ast ciualpine gallie ciuitatem ordinis minorū omni doctrina excellentissimum p̄fessum hisdem temporibus celebrem ac p̄clarissimam summam tam in theologia q; in legibus edidisse tradunt.

Anno mundi. 6342. Anno xpi. 1343.

Linea summoꝝ pontificū

Clemens sextus

Innocentius sextus

Clemens sextus patria lemonicensis. petrus antea vocatus. primo monachus deinde archiepūs rothomagensis. Postremo nonis may millesimo trecentesimo quadragesimo secundo pontifex auenione creatus est. Fuit autem vir multe doctrine compositeq; eloquentie. liberalis in omnes ⁊ pbumanus. q primo anno pontificatus sui octo p̄sbiteros cardinales creat. diaconos duos. sex fratrem suum monachum millensis ꝓfessionis ⁊ guilelmū ex sorore nepotē Verū cum intelligeret totam italiam in tumultu esse solos luchinum ⁊ iohannē vicecomites vicarios imperiales confirmauit. De reliquis italie principibus nulla mentione habita. existimabat em̄ solos vicecomites ludouico bauaro resistere posse in italiā (vt ipe p̄dicabat) descensuro. atq; etiā tridentū vsq; puenit. qui vicissim vt par pari pontifici redderet in ditione ecclesiastici multos vicarios imperiali auctoritate confirmauit. Que quidē persuecia malis (vt aiūt) auib⁹ in pontificem relata successores in hanc diem suos multis ac pene ꝑpetuis incomodis turbinibusq; agitauit. Johannes em̄ de vico vibis rome p̄fectus nōnulla in viterbiensium finibus paterna possidens hereditate vicarius in viterbio imperial' est factus. Eo demiq; titulo galeotus maletesta ⁊ fratres arimini i romādiola pisauri faniq; in marchia anchonitana. Antonius ferretanus vrbini diolfus ⁊ ita in alijs plerisq; locis dños confirmauit. Clemens aūt pontifex quosdā cardinales ex auunione romam misit qui statum vrbis cōponentes petrū sarā colūnensem ⁊ iohannem' vrsi filium senatores declararūt. ⁊ nicolaus rencij public⁹ scriba qui statum vrbis in suam potestatem redegerat. deinde septimo mense mutata veste ad carolum in bohemiā ꝓficiscit. quē clemens pontifex ob multaꝝ linguaꝝ periciā in ludouici contumeliam ab electorib⁹ in cesares designari fecerat ab eo auunionem missus pontifici dono dat. Postremo clemens in omnibus boni pastoris officio functus Anno dñi. 1352. pontificatus sui anno decimo. mense septimo die vigesimooctauo moritur auenione sepelitur. adhibita honesta funeris pompa.

Iubileus annus petentibus romanis vt quemadmodū bonifacius octauus olim concesserat vt centesimo q̄s anno (quod secul'ū antiqui appellabant vide ludi seculares appellati sunt) plenam peccatoꝝ omnium remissionem visitantibus limina apl'oꝝ petri ⁊ pauli quinq̄gesimo q̄s anno id facere libenter annuit Cū dicerent etatem hominū iubileum illū centum annoꝝ attingere non posse. Clemens igit̄ sextus ad quiq; quēnariū numerū reduxit. qui est ꝓprie iubilei numerus. Cū aūt annus aduenerat iubile⁹ tantā rome p̄sentiam potius q̄s frequentiā populoꝝ petrarcha qui interfuit fuisse refert vt nihil obfuisse pestem appareat. sed ex omni europa xp̄ianū ꝓfessa nomen illa ꝓfluebat diebus singulis multitudo.

Eodemq; anno mediolani pestem solito maiori continuasse petrarcha affert. nam pestis adeo triennio totam italiam peruagata est vt vix decimus quisq; ex millesimo homine supfuerit. nec id quidem mirū ob iubileū contagione hominū ⁊ multitudine vndiq; romā cōmigratū squalore situ pedore oia inficerēt

Innocentius sextus papa patria lemonicensis stephanus antea vocatus pontificij auulisq; iuris vir consultissimus. pcuratoꝝ primo. mox epūs claramōtanus. deinde cardinalis. pontifex tandem dum erat salutis ann⁹ a quinquagesimo secundus terdecesq; centenus. Fuit aūt vir integerrime vite magneq; constātie ⁊ seueritatis. qui ecclastica beneficia nō nisi ꝓbatissimis sacerdotibus tū vita tum doctrina dedit. Post coronationem illico statuit vt omnes ꝓlati omnesq; qui beneficia habebāt ad eccias suas sub anathematis pena ꝓficiscerent. dicebat em̄ oues pascuas a ꝓprio pastore nō a mercēnario custodiri debere. Impensam quoq; domesticam que magna erat imminuit. familiam suam ad certum ⁊ honestum redigens numerum. virꝝ ꝓbatissimoꝝ. Idem vt facerent cardinales acerrimo edicto mandauit. Auditoribus preterea sacri pallacij solaria instituit. ne muneribus corrumpi in decernendis litibus ob inopiam possent. Vic in victu par? eius est habitus. in sumptu bellico largissimus. dū bello repetit que a tyrannis superioribus temporibus occupata fuerant. Itaq; cum curiā purgasset ꝓlatis in ea diffidentibus quos ad suas quēq; eccias ire iussit. nihil durū antiquius quā legatum in ytaliam mittere. a quo vrbes ⁊ ꝓuincie iuris eccie tyrannis vi deturbatur recuperent. Legatusq; fuit egidius de gēte carilla nobili in hispanis sabinoꝝ epūs cardinalis vir quo ad vires ⁊ potentatū licuit. Traiano Hadriano ⁊ theodosio virtute equipand⁹. quos principes hispanici romane rep. potentissimos pridem salubertimosq; dederat. omnia vere oppida breui recepit que tyranni occupauerant. Huius pontificis suasione ⁊ prudentia inter genuenses ⁊ venetos deniq; fedus initum est. ac inter pisanos ⁊ florentinos pacem composuit tumultuante potissimū ciuitate romana in creandis senatoribus discordiam optime sedauit. extremo senatore ad vrbem misso. Erat aūt maxime intentus abolēdo bello quod inter anglos ⁊ gallos gerebat. parare ⁊ classem contra hostes xp̄iani nominis constituerat. In tātis vero animi perturbationibus afflictatus innocentius pontificatus sui anno nono mense octauo die sexto morit ⁊ in monasterio diui andree carthusiēsiū ordinis qō ipe extra auunionē ꝓpriis ipensis extruxerat et dotauerat sepultus est.

Carolus eius nois quartus iohannis regis bohemie filius ⁊ heinrici impatoris nepos anno salutis millesimo trecentesimo q̄dragesimoseptimo. iubente eñ clemente sexto pontifice in lodouica tredecis ⁊ depssionem in cesarē eū fecerat declarari. ab electoribus impator designatus impauit annis .32. Vir multaꝝ linguaꝝ ⁊ lraꝝ peritissimus iustusq; ⁊ rectus ac timens deū. bonos diligens ⁊ malos sceleratosq; odio habens. Is ob iustitiam nōnullas leges condidit que adhuc extant ⁊ caroline nuncupant. Is viuente patre aduersus tartaros feliciter dimicauit. Ciuitates lombardie a patre acceptas armis tutat⁹ est. pugnauit adolescens cū veronensibus eosq; plio fudit. in ea pugna bis equo deiect⁹ nō dubitauit tercio conscendere factioraq; fortissimi militis edere. Nomen huic carolo in baptismate wenceslaus fuit. quod in confirmatione a carolo francoꝝ rege mutatū est. apud quē puericie rudimenta peregit. Fuitq; carolus vir magnorum operū. qui regnū bohemie tū religionis cultu tū legum ac bonoꝝ morum disciplina illustrauit. Nam scola liberaliū artiū ab eo in praga erecta ē. Nova ciuitas meenibus cincta. pallatiū regium magnificentissime exedificatum. monasteria multa fundata. arces constructe admirabiles. pax toti regno tradita. Adeptus imperiū rursus italiam ingressus. Traxerat carolus rex diuturnā mantue moram. cuius p̄sentie timor viceco[m]mites ptra ac ille expectauerat p̄cordes effecerat. quare ad solā anhelans coronationem socios belli de lombardis cū vicecō[m]mitibus p̄ induciis quietos reddidit ⁊ mediolanū delat⁹ ferrea de more corona insignitus est. Inde romam petiturus substitit in pisanos receptusq; in urbem factiosos virtusq; ptis a quibus introduct⁹ erat pari ingratitudie depressit. Senēses illico sese illi absq; vllo federe p̄miserunt. pariter volaterani. pariter minatenses fecere. nec abē potest quin florentini iugum fuerint accepturi. Tandē puenit romā carol⁹ ⁊ a duobus cardinalibus quos ea de causa innocentius papa miserat coronatus est. Is bellinus qui iampridē florentia exulauerant electis. guelfos in suū locum restituit. longobardos in ptātem accepit. Reliquis etrurie partibus p̄ suo arbitrio leges dedit. Coronat⁹ itaq; rome magnifico apparatu nouatores rei ꝗ qui aduersus eccīam sentiebant romano pontifici iudicandos tradidit. Primis igit quatuor innocentij pontificatus annis carolus impator bis (de quibus diximus) p̄ ytaliam gestis rebus rome coronatus in etruriā. inde in lombardiā. morq; in germaniā redit. Johanni deinde fratri suo moraviam possidendā concessit. vicegradium nouis muris ac p̄gnaculis cōmunuit. Corpus sancti viti detulit pragam. pontem multaque qui eruindationibus corruerat in praga restauravit. Ecclesiam pragensem ad metropoliticū decus erexit. Cū antea maguntino pontifici subiecta esset. Clarus profecto imperator nisi vt aliqui scribunt bohemica regni gloriam magis ꝗ Romani imperij quesiuisset. ⁊ wenceslaū ex filiis suis natu maiorem imperio sibi successorem adhuc viuens ordinare conatus est. Idq; pecunia. nā cum principes electores haud facile ad eam rem trahi posset. qō virtute obtinere nō potuit p̄cio comparauit. Promissis cuilibet electori centum milibus aureis. quos cū representare nō posset publico illis romane rei p. vectigalia obligauit ppetuū imperio malum. Nec post hec extollere caput imperium potuit. Carolus aūtēcū omnem ferme etatem vitro citroq; ex ytalia in germaniā eundo ⁊ redeūdo consumpsisset. Tandem etatē iam grandeuus saluti p̄prie consulens wenceslaū filiū vt p̄missum est Anno dñi. 1370. cesarem faciens imperij successorem sibi delegit. ac sic cū patre filius imperauit annis octo. Postremo carolus impator cum pleraq; gloriosissime in imperio gessit anno. 1378. būana functus vita decessit.

Gunthērus comes de swartzeburg

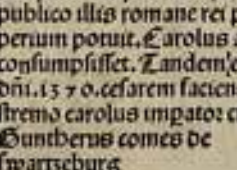

Gunthērus comes de swartzeburg vir magnanimus fauore quorundaꝝ electorum. vel electione principū carolo quarto romanoꝝ impatori sese opposuit. scribens nominansq; se romanoꝝ impatorē. qui collectis copijs cū bella acriter contra carolum regem bohemie agitaret. ⁊ nec p̄ce nec terroribus flecti posset sumpto veneno mortem obiit. In qua re suspectum carolum p̄ quendā phisicum habuerunt. quo mortuo nullo resistente Carolus quiete regnum gubernauit.

Linia impatoꝝ ro. Carolus quartus

Cometes anno. 1531. sub septentrione decembrio mense apparuit. quo extincto statim graues ventoꝝ estus subsecuti sunt. ⁊ celestis trabs p̄ore ardente p̄ celuꝝ labi visa est. Scribūtq; ante pontificis Innocentij sexti mortem tantam solis defectionem factam esse ꝗtam nunq; anteavisum itaq; omnibus est tante mortis planetaꝝ etiam signa aliqua dedisse.

Ingens ōq; vapor magnitudine horribili boreali mouens regione magno aspicentiū terroꝛe. p̄ celum dilapsus est ⁊ bestiolas multiplicato numero in oriēte e celo tradidisse ferunt.

Praga caput regni bohemie ciuitas primatima. Cuius descriptio ob vetustatem merito dudum posita fuisset. Verum carolus quartus impator tam magnifica in ea peregit vt post gesta sua de ea mentio fiat. Cū ⁊ in ceteris vrbibus tempus antiquitatis ac originis non semp obseruatum fuit. At praga (vt bohemice narrant hystorie) post tempora abrahe inuentum habuit. regum pontificumq; honesta sedem. Tres in partes diuisa quibus nomina indiderunt. partuam pragam. veterem ac nouam. parua sinistrum latus multauie fluminis occupat colliq; cōiūgit. In quo sita est regia ⁊ sancti viti pontificale augustumq; templū. Vetus praga in plano iacet vniuersa magnificis operibus adornata. Inter que ptorium ⁊ forum ⁊ letā aiā ⁊ collegium imperatoris caroli mirificis efferunt laudib⁹. Jungit aūt minori prage lapideo ponte quatuor ⁊ viginti arcuū. Nouā ciuitatē a veteri fossa distinguit pfunda. ⁊ ferrimq; muro munita. Hec quoq; ciuitas ampla ē ad colles vsq; ptendit. quoz alterū sancti caroli. alterū sancte katherine appellant. tercū vicegradū in arcis modū edificatum. vbi ⁊ collegium est. Est aūt hec ciuitas insignis in puincia bohemie. que porcio germanie est. aquilonis flatibus tota ferme exposita. Formam eius rotundam tradunt. cuius diametrum trū dietū uere expedito patet. silua vniuersam claudit. irrigat pluribus fluminibus sed cunctos multauia excedit. que metropolim regni pragam influit. De nomie ciuitatis cū disceptaretur iussit libussa ex artificiabus qui primo occurrent rogari quid ageret. ac ex primo eius verbo vocari oppidum. interrogatus faber lignarius quispiam. lumen se agere dixit. qō bohemice pba dicat. indeq; nomen vrbi datū. ⁊ corrupto vocabulo postea pragā dixere. In hac pouincia aliquo tpe amazonice femine regnandi cupidine ducte dominū habuerunt. Postea ducesvsq; ad primū regē vratislauū gubernarunt. qui. vi. ⁊. lxxx. supra mille ab ortu saluatoris xpi apud magūtū in galio principū ab impatore heinrico ei⁹ nois ānto rex declarat⁹ fuit. morauoz regē qō pus erīcū fuit in bohemiā trāslato. slesia. lusacia. morauia bohemoz iperio adiecte. Gilbert⁹ treuerox archiepūs cū eo pragā miss⁹ q corā pulcialib⁹ regē iungat regalib⁹ qs adornet isignib⁹. In eodē āno fcm̄ accla

mante populo Vratislao regi salus bonor atq; victoria. Je vratislaus indulgente alexandro papa tercio na tione senensi collegiū canonicor regularū in arce pragensi erexit. in qua dum res agit diuina non ꝓpositus tantū sed decanus ⁊ sacerdos diaconusq; ⁊ subdiaconus rem diuinam facientes episcopalibus ornamentis vtuntur. Et ꝓpositus quidē cancellarius regni appellatus principis honore defungit. Post vratislaū primū regē pluribus annis interregnū fuisse ferūt. nō regis nole ſ ducis tantū vsos. ⁊ vlanslaū vno loco vratislao natū ab imperatore friderico primo sibi ⁊ posteris regiā dignitatem obtinuisse scribunt. qui pontē sup. multa uiam qua vetus ptaga minor tungeret magni operis edificauit. quē ratisponenſi ꝓferunt in quatuor ⁊. xx. arcos vt diximus protensum. Deinde vlricus qui carinthioꝝ principatum tenebat cū virili sobole careret ac cepta ex otbocaro rege bohemie pecuniā carinthiā illi carniolā. marchiā sclauonicam ⁊ portū naonis tradi dit. Tempore postremo caroli quarti imperatoris in maxima potentia ⁊ gloria fuit ⁊ augmentū mirabile ac cepit vt ꝓmissum est. Nullū em regnū tota europa tā frequentibus. tam augustis. tam ornatis templis dota tum fuisse quā bohemicū reor. Templa in celum erecta longitudie atq; amplitudine mirabili forniciibus te gebant lapideis. Altaria in sublime posita auro ⁊ argento quo sanctor reliquie tegebant onusta. Sacerdo tum vestes margaritis tecte. ornatus omnis diues. ꝓciosissima supellex. fenestre alte atq; amplissime. cōspi cuo vitro ⁊ admirabili opere lucē ꝓbebant. neq; hec tantū in oppidis atq; vrbibus ſ in villis quoq; admi rari licebat. Fuerat inter cetera monasteriū aule regie apud rippam multaue qua misa fluuius illi ingit situ in quo regū corpa condebant singularis excellentie. nā ꝓter edem magni ⁊ memorabilis operis amplū tor mitoriū. ceteraſq; officinas monachor magnifice constructas quadrata porticus fuit. que nō paruū conclu sit ortū. ambitū vocauere. In huius lateribus vetus nouūq; testamentū ab initio geneſis vsq; ad apocalip sim Johannis tris manuscriptis in tabulis scripsum ꝓtinebatur. notis quo altius irent paulatim crescentib⁹ ita vt a summo vsq; deorsum facilis lectio preberetur. Flos igr dulcoris Bohemia dicebatur. queolim inter principes atq; reges dulcissimam redolebat suauitatem. Nunc (volente fortuna) apud futuros saporem fetidū habet. faxit deus vt pori redolentie atq; splendori par fiat. Eius historia ⁊ regum gesta papa pius secund⁹ in historia bohemica diserissime prosequitur.

Calamitosa gens hebreorum in oppido basoarie nomie deckendorff sito in littore danubij anno dñi. 1337. maiestatē ihesu xpi i diuinissimo sacramēto mirūmodū p̄cepit t religionem nostrā illustr. Jd p̄ varias punctiones in fornace ignis posuerit illesum tñ ab igne mānsit. in incude ēs malleis peusserūt. Qua re (diuino nutu) cognita prefectus oppidi hartmann⁹ de degēberg cū ciuibus oppidi iudeor tot⁹ inuaserunt. nō senū. nō etati parcentes veritate cognita debitis penis afflixerūt t neci dederūt. Sacramētū obseruatū in eccia sepulchri dñi miraculis varijs i eo oppido honorat.

Iudei ēs oēs qui in germania erāt deinde anno dñi. 1348. seqnti videlicet tpe obusti sunt. eo q̄ omnis regionis puteos intoxicare fuerūt anniti vt multi eor⁹ p̄fessi sunt. perisse aliq̄t milia ferunt.

Locuste ac bestiole innumerabiles multiplicato numero ab oriente in occidentem instar dense nubis celū obducentes vastarunt. herbas t omnes fruct⁹ terre. ārū corruptione t fetore execrabil⁹ pestelēcia sb̄secuta ē

Pestis lugubris t miseranda hoc anno. 1348. incepit t p tres annos p totū pene orbē debaccata est. q̄ p̄mo in asiā apō indos ob easdē bestiolas incipiens passim p̄ prouincias irrepens vsq̄ in brittannos. Per mare igit anno sequēti irrepēs regna ytalie. postea francie t britannie. demū germanie prouincias t hungarie sua p̄tagione infecit. adeoq̄ defecit apud omnes gentes vt vix decimus quisq̄ ex millesimo hoie supfuerit. In aliq̄bus locis vix tercia ps hoīm remaneret. t pleraq̄ loca ne dū campestria. verū arces. oppida t vrbes. p̄sus derelicta sunt ac in solitudinem redacta

Huic calamitati augmentum dedisse iudeos in fontium intoxicatione nonnulli arbitrati sunt.

Gerhardū senēsem ordis heremitar⁹ diui augustini sacrar⁹ l̄ar⁹ clarissimū inter pretem hac ipa tempestate admodū senē obysse tradūt. virū vtiq̄ ingenij eminentissimū t bti Egidij ro. imitatorē p̄cipuū. q̄ cū esset in sacra theologia doctus sup primū sententiar⁹ accuratissime scripsit. Deinde tractatus de p̄scriptionibus t deyusticationibus t deyuris ceteris q̄q̄ tractab⁹ opuscula edidit. quib⁹ diu⁹ bernardin⁹ p̄terraneus su⁹ in tractatu suo restitutionū plurimū vsus ē. Hūc etiā in tractatū Jo. an. ei⁹ p̄tēporane⁹ multi in locis t marie mercurialib⁹ plurimū p̄mēdat

Gerhardus ordinis heremitarum

Gerhard⁹ ite eiusdē ordis t doctrine. p̄fessor patria bergomēsis t sauonēsis ep̄s eo tpe in p̄cto exist̄ pp̄lo suo peste laborāti vt bonū decet ep̄m magis pacifice adnixus ē q̄ pesse. q̄ cū pontificij iuris edoctus esset in sexto decretaliū cōmentatus est. t multa in laudē sue religionis in lucē deduxit. q̄libeta duo parisi⁹ disputauit t multa opuscula edidit. moriens denicq̄ nō sine sanctitatis noie bergomi inter matres altare celebre sepulchro a se constructo sepelitur.

Thomas florētin⁹ medic⁹ diui ād̄ media fili⁹ bisdē tpib⁹ nō inferior ingenio famaue patri subsecutus. etiā de arte medēdi sūmā pulchrā p⁹ se reliquit

Bartolus legū doctor

Bartolus saxoferrateus iurisconsultor⁹ suprioris seculi princeps t eiusdē p̄fessionis copiosissimus explanator. Cyni t iacobi borbigarij doctor⁹ discipulus t auditor. His ēs temporibus vniuerso mundo (ea in doctrina) admirabilis fuit. Qui t p̄ cereris legū interp̄tibus in digesto nouo t veteri. ac infortiato nec nō et in reliquis legū codicibus p̄clarissima edidit cōmentaria. q̄r celebritate ars p̄stantia ipe vulgatissimus habit⁹ ē. Scripsit t tyberiadis tractatus. ac alium de guelphis t gibellinis. Ferunt etiā ei⁹ p̄clara p̄siliorū volumina. Obijt aūt anno dñi. 1355. etatis vero quinquagesimo sexto.

Franciscus quoq̄ albergotus natione aretinus solidus legum doctor t explanator bartoli amicissim⁹ et familiaris ac imitator quedam extantia composuit.

Iacobin⁹ carrariēsis q̄ marsilij interfecit b anno postq̄ ānos annis in patauio sceptra tenuisset. t ipe a guilielmo eius ex pelice filio interfect. cui⁹ parricidij hec cā fuit q⁹ ab eo p̄tumeliose spurius appellatus est. mox vt domum regressus est patrē in secreto accessit t gladio impetens eū cōfodit. t statim in templo diui augustini eum sepeliri fecit. vt nō euacuet verbum xpi qui gladio ferit gladio gibit.

Carolus quartus gloriosus imperator vrbem secū habens ⁊ filios venit ad vrbanum pontificem rome agentē. Anno dño de septuagesimo terdecimo centeno: secūq; padua ⁊ bononia in etruriā iter. dū pisis ageret lucanos pisanis ⁊ miniate florentinis rebelles in dedītionē p imperio accepit. nōnullaq; pecuniarū extorsit a populo florentino rebelliones timente. In quas subiecti eis de etruria populi pro diues erant. si modo princeps pstitisset assensum. sed is roma delatus ⁊ paucis ꝓter que venerat cū pontifice expeditis. intra terraū ꝯs aduenerat mensem italia excessit. Agente rome vrbanō stimulauit vt apłoz petri ⁊ pauli capita pquireret. que dei fauore inuenta locello condidit eminente in lateranensi eccīa extante multo argento auroq; vndiq; gemmato plurimū exornata. In scolam pragensem aliquando ingressus carolus quartus romanoz imperator. cū disputantes liberaliū artium magistros in hostas quattuor audisset. q; purpurati molestē ferrent ac cene tempus adesse dicerent. mihi inquit tempus est. vobis minime. nam cena mea hec est. Idem carolus hominem qui sibi necē parasset ad se vocauit eiq; aureos mille donō dedit quibus nubilem filiā nuptu collocaret illius se vicem misereri dicens que natu grandior domi clausa esset. homo gratias egit regi. ad conspiratores egressus. nesciebam inquit carolus qualis esset. nunc liberalem ⁊ misericordē principē ferre nullo pacto possum. Huius caroli tempore sedato magna orta ē turbine berge pclara superioris germanie vrbe. adherentibus eīs consiliarijs ⁊ optimatibus carolo. plebea cōcio contrariū sensit. Erant autē factionis huius autores quidā de collegio fabroz capitibarbe vulgo geyfpert dicti. industria tñ caroli sedata est hec factio. depositis eīs conuenticulis ⁊ collegijs artificū. q; vulgo zunfft appellāt tāq; monopoliū seminātib⁹ i meliorē policiā vrbē pfectā reduxit. Macellariorū aūt collegiū q; carnispriuij pulegium

Ordo inclusatoz fratrum rolo pfiliarijsq; adhesserat ppetuo q̄dā ludo

Ordo Inclusatorum fratrum Urbano sequenti pontifice pfulante apud senam etrurie vrbem in ritum sumpsit. his nanq; turmatis p domos secularī habitu indutī religiosoz more cū ingenti caritate ⁊ simplici quadā religiositate in sudore ⁊ labore manuū suarum in vnū viuere ⁊ deo seruire ceperunt. quos cum summus idem pontifex ad se romam vocasset eoz qui dem viuendi modum plurimū approbauit ⁊ a se laudatos cū tunica alba ⁊ caputio cotemptibili sibi p habitu datis abire pmisit. ⁊ ad eorum pfectionem confestim nepotē suū virū grauissimū ⁊ religiosissimū in pfectorē assignauit. q; ⁊ ipe mox ad honestādū religionis habitū auctoritate sibi concessa griseam clamidē desup deferendā sine calceamentis contulit. atq; eos in priuilegijs ⁊ gratijs plurimū cōmunit. ⁊ p priuilegiū spe ciale illos clericos aplicos nuncupauit. nunc aūt plurimū multiplicati ⁊ per omnes ferme italie ciuitates diffusi boni pfecti ⁊ optime vite habentur.

Ordo item nouus canonicoz regularū qui vulgariter scopetini nuncupatus etiā in senēsi agro sancti saluatoris p hec tempora a venerabilibus religiosis et patribus. stephano videlicet ⁊ iacobo andrea natione senensibus ordinis heremitarū diui augustini initiū sumpsit ⁊ breui magno in pcio euasit. Qui quidē ordo cōgregatio sancti saluatoris appellata fuit. quā quidē congregationē postea grego. vndecimus huius vrbanī successor approbans insigni priuilegio inter canonicos regulares annumeraut. hi plane religiosissimi viri inter ceteros exstant qui ob memoriā reuerentiāq; sue prime religionis ⁊ pristini habit⁹ semp claustra strale signum videlicet habitū albū cum scapulare albo ⁊ alta sup camiseam lineā deferre voluere. ⁊ quecūq; statuta ⁊ primas ordinationes cōsuere. ex redditibus eīs viuunt. nō predicant sed confessiones aliorū more audiunt. magni eīm pcij. maioriq; opinionis in dei ecclesia nunc vsq; habiti sunt. viros eīm integerrimos tum scientia tum vite sanctitate protulit.

Johānes francoz rex

Iohannes francoz rex anno. 1350. philippo patre defuncto francis regnare cepit. ⁊ regnauit annis. xxv. Hic cū eduardo anglorum rege bellum a patre ceptum pſequens sexto regni sui anno in picardie agro supatur ⁊ cū philippo eius filio capit. ⁊ in ea quidē clade permaxime gualterus athenar dux qui apud florentinos tyrannidem exercuit vna cum. xx. milibus gallis interfectus fuit. Deinde tertio ciuitatis sue anno ipe eduardus animi magnitudine motus iohannem ipsum cū omnibus captum hac conditione liberauit ac dimisit vt nunq; contra se bellum gerere pſumeret. si nō ita multo post fidefrag⁹. hic pacem rumpes eduardū ab integro arma capere ⁊ eūsq; ad interitionem pſequi impulit. armatis igit centū ⁊ duōgīta rostrat⁹ nauib⁹ ingentē exercitū ptra iohannē i galliā duxit ⁊ maxia clade vniuersū regnū diu affecit.

Anno mundi. 6562. Anno christi. 1365.

Linea summoꝝ pontificū

Urbanus quintus

Gregorius vndecimus

Urbanus eius nominis quintus papa patria lemouicensis guilbelm⁹ grisant antea vocat⁹ fuit victorius massiliensis abbas. absens etiã. legatione tũc ad viceco̅mitẽ fungebat᷑ olim ꝓsensu apo̅ auinione po̅. creat⁹. vocat⁹ itaq; at auinione pon. iniẽs. vir singularis vtut᷑. ingẽij animi. innocẽtissime vite. Iscp ꝓ sua prudẽtia reb italie calles nihil dubitt antiquis ꝯ egidiũ cardinalẽ dispari italie legatum de latere creatum illico transmittere. qui rez t ciuium italie experientissimus tridentina via ingressus est. inuentũq; verone scaligerum canes deinde accersitos gonzagam ludouicũ nicolaũ marchionẽ estensem t franciscũ carrarium inuis sedentibus in bernabouem ꝓtaunt. vt ꝑlio fugatus t saucius egre aufugerit. inde omnia in pacem redegit. Quibus gestis vrbanus ad quartum sui pontificatus annũ in italiã venit componendaꝝ rez causa. et legatus egidius cometi fit obuiam. romã ꝓficisc᷑. liberatus tãte legationis onere quietius ob senium. viterbiũ redijt vbi t tercio mense post mor᷑. vir singularis virtutis t ꝑstantie. qui dignitatẽ ecclesiasticã mirifice tutatus est. Assisiũ delat⁹ in ecclesia beati francisci tumulat᷑. Et cum carolus impator intellexisset vrbanũ romam profectũ eo t ipe vt premissus est aduolans. Urbanus apl̃oꝝ capita apud sancta sanctoꝝ reperta inde locellis argenteis recondita ad altare mai⁹ basilice lateranensis collocauit. Hiisq; ea rome agit᷑ in vrbe veteri t mõte falisco palacia construi curauit. Cunales transalpinos quoꝝ in ytaliam ducendoꝝ firmã conceperat sententiam inde consolaturus. qui scirent loca esse parata. ad q̃ romani grauitatem aeris p ętatis caumata declinarent. Breui aũt in galliã reuersurus iohannẽ bauarie egregiũ copiaꝝ ducẽ e carcere missum copijs illis omnibus ꝑfecit. q̃ antea sub egidio militauerat. sed reuersus in gallias apo̅ massiliã iterijt po̅. sui ãno octauo mẽse q̃to setat᷑ vite fama ꝑstãti opinõe celebratissim⁹

Gregorius vndecimus papa patria lemouicensis. petrus belfortis antea vocatus sancte Marie noue diaconus cardinalis. auinione pontifex omnium consensu creat᷑. Hunc eñ adolescentẽ vix dcemũ septimũ annũ attingẽtẽ clemens sextus eius patruus cardinalem creauit. t ne videret carni t sanguini magis q̃ ecclie consuluisse Eũdẽ ad erꝺitissimos doctores. maxime vo ad baldum qui tum perusij legebat discipline gratia stati mi sit vbi in quouis genere doctrine ꝓfecit. Fuit ꝓterea tante innocentie t placabilitatis adeoq; humanus et pius vt ab omnibus vnice diligerẽt᷑. Qui pontificatu inito statim legatos in italiam misit vt res ecclesiastic᷑ recenserent. Inita aũt cum bernabone viceco̅mite pace cũ omnia in ꝓturbatione fuere. erant eñ inimici omnes (viceco̅mitibus exceptis) venetis. ob quod multa mala insurrexere. Gregorius interea pontifex cũ esset in ytalia conuersatus. qui baldi ture consultissimi vt diximus perusie diu auditor fuerat prudenter cõsiderauit suum in ytaliam reditum ꝓ ceteris posse rem ecclasticam instaurare. t forte eo sic cogitante episcopus quem de reditu ad suam ecclesiã admonebat familiaritatis confidentia. t tu inquit pater sancte cur non ad tuam ipe accedis ecclesiam? Quare gregorius instituit ꝓperare. ꝑ cũ agnatis t gallicis id in ꝓmis odiosum fore cernens triremes in rhodano (celatis omnibus causam) parate sunt t breui post pontifex cũ illis qui presto iubenti affuere delapsus est. ppetuaq; nauigatione tempestatibus sepenumero agitata cũ triremibus vna t viginti genuam primo. post corneti. inde terã romam ianuario ꝓuenit. Anno salutis sexto septuagesimo terdecieseq; centeno. qui pontificatus sui septimus t relegationis in gallias romane ecclesie septuagesimus annumerabat᷑. Fuit ea dies populo romano letissima. Florẽtino aũt terribilis. ꝙ omnes existimauerunt pontificem cũ britones angliacq; tanto numero militarent. Rez ecclesiasticam breui cũ tyrannoꝝ excidio instauraturum. Indigebant aũt omnia aduentu pontificis. nam tmenia t basilice ac priuata edificia vbiq; ruinam minabant᷑. que certe magna ex parte refituit. vt turris suo iussu edificata ad sanctam Mariã maiorem indicat. Labefacti etiã ita cuntatis mores erant vt nihil vrbanitatis habere videret᷑ vtiq; illi mores aliunde petendi essent que totum orbem terrarũ quondã ad vrbanitatem redegerat. Collocata itaq; in vrbe sede sua pontifex (vt bonũ pastorem decet) omnia circũspicere cepit. Egit tamẽ principio ad uentus sui natura inuis t optima mente de pace cum florentino populo constituenda. quã illi oberrati magnitudinem non satis tutam fore suspicati armis declinauere t ad bernabouem conuersi antiquum hostẽ Sed cum pontificis in ytaliã reditus esset formidolosus intercessione eius iohannẽ bauarib pecunia corruptum ad suas partes inclinare fecerunt. qua ex re anathemate notati omnia interdixit papa. Florẽtini tamen sacerdotes celebrare coegerunt. ideo in eos bellum mouet. sed dum vir sanctus agit omnia que ad põtificem pertinent intollerabili velice dolore morit᷑ sui pontificatus anno octauo. mẽse quinto. quinto kal. aprilis millesimo trecẽtesimo septuagesimo octauo. sepelituꝝq; in basilica Marie i via noua sepulchro marmoreo quod adhuc visit᷑ cũ magno gemitu t lachrimis. lugebãt nõ modo ꝑsentẽ ꝙ etiã futurã calamitatez

Brigitta vidua domina Suecie

BRigida alias birgitta vocitata deuotissima xpi mulier natione germana. Suecie prouincie princeps ⁊ dña. ex regū ꝓgenie nō solū illustre duxit originem. verū de nobilibus deuotisq; ꝓgenitoribus ortuq; habuit. Cuius genitor speciali amore sanctū iacobū visitans omni die veneris ob memoriā passionis confessionem pegit. Mater cū brigidam in vtero gestaret passa naufragiū ob ꝓlem saluata fuit. Nata aūt puella tribus annis quasi elinguis obmutuit. unde ꝓfecte loquebat. post obitum matris nutriēda matertere sue tradit. creuit autem in omni virtute ac deuotione. quā pater cuidam nobili ac prudenti iuueni i vxorem copulauit cū quo ꝓ annos plurimos in omni honestate ac incredibili abstinētia būlitate mānsuetudie atq; labore ꝓmānsit. Post mortē viri oīa bona inter filios ⁊ pauperes diuidens habitum ⁊ vitam mutauit. pannis lineis (nisi in vela nimbus capitis) nō vtebat. aspero induta cilicio. carnes macerabat. Ex ꝑcepto xpi romam petijt. cū religioso comite deuotionis causa vrbano pontifici reuelati nem ꝓsentauit ne auditionē accederet. Successoriq; gregorio vndecimo scripta misit vt curiā ad romam reduceret. Inde ierosolimā accedens ꝓfecta pegrinatione romam remeauit. ⁊ ꝓ annū grauī infirmitate tētata. cui xps tempus resolutionis ostendit. Die igit prenunciata audita missa sacramentis perceptis inter manus seruoꝝ dei emisit spiritum. Cuius felix trāsitus gloriosis miraculis ⁊ indicijs ostensus fuit. Anno dñi M.ccc.lxxij. decimo kal. augusti. Et anno sequenti translatum est corpus eius post multoꝝ miraculoꝝ choruscationē ab vrbe roma in monasterū vastēnā. ⁊ a bonifacio nono pⁿ annos. xx. sanctaꝝ catbalago ascripta. Hec libros reuelationū de diuersis misterijs sibi reuelatis composuit.

Ordo sancte Brigide

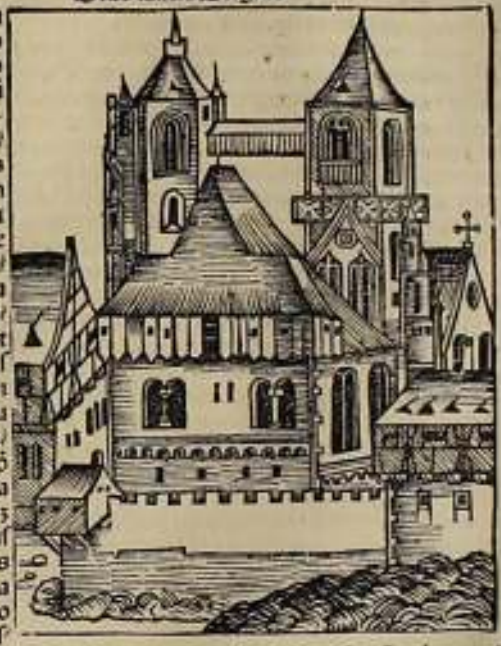

ORdo sancte Brigide ab hac ſancta ⁊ gloriosa muliere initiū sumpsit. que sancti saluatoris et ā appellat. hoc anno spiritu diuino impulsa nouā religionem monasteriorū duplicū videlicet virorū ⁊ mulierū excitauit ⁊ instituit. Putasse tñ religionis primū auctorem ⁊ institutorem diuū basiliū in grecia fuisse dicunt. Verū ꝓcessu temporis ad tollendas occasiones malorum ⁊ obstruenda ora male loquentium ecclesia talia monasteria dissoluit vt seorsum remanerent. Brigita vo spiritusancto inspirata hoc modo instaurare et renouare visa est. vt s. virorūq; edificia ꝓxima ⁊ cōtigua haberent. habitationes tñ ita secuncte vt deuota ad aliā nisi vrgente necessitate (in deferendo sacramēta infirmis cū magna cautela nō facile) transiri posset. Eoꝝ tamen basilicā censuit esse cōmunē. ita vt fratres in inferiori parte seu pauimento. sorores vo seorsum in superiori solario officiū exoluerent. principalem curā abbatisse esse voluit. fratribus tantūmō diuina misteria assignauit. quoꝝ vnus esset qui confessor aut ꝓ or appellaret. ⁊ aliꝰ ꝑesse deberet. Ea quippe monasteria possessiones ⁊ ꝓuent⁹ habere statuit ad fratruꝝ ⁊ sororū sustentationem. Quoꝝ olim victus ⁊ vestitus ad abbatissam spectare decreuit. Nec huiusmodi frēs aut sorores monasterū egredi ꝓsumerent nisi magna et euidenti necessitate ac de abbatisse licentia. Eiusmodi etiam fratres ⁊ sorores ꝓ episcopos consecrari ussit. Hij aūt religiosi ⁊ tam femine q̄ mares habitū vt iubent. tunicam cum clamide grisea cū rubea cruce desuper ⁊ quodam rotundo albo in eius medio. lineis non vtunt ad carnes. sed carnibus vescunt̄ tribus diebus in ebdomoda extra quadragesimā. ⁊ nihilominus diui augustini regulam profitent̄ ad dictis brigide sancte constitutionibus. ⁊ tā in fratribus q̄ in sororibus certū assignauit numerū scōm suas ordinationes. que omnia ipsa sanctissima brigida a deo sibi reuelata ⁊ dictata confessa est. Quaꝝ ob rē summi pontifices eandē regulā auctoritatibus aplicis speciali ꝓuilegio approbatā ⁊ confirmatā esse voluerūt

Johannes bochacius

hec cū ꝓbenco dono plurimū claruit. nonulla de futuris ꝓdixit. de quibusdaꝝ regnis consūmandis. que omnia scripto mandauit ⁊ apud multos in ꝓcio habētur. apud ytaliā pauca huiⁿ religiois monasteria habent̄. in suecia vo ⁊ germania magna quidē ⁊ plurima ac opulentissima esse cernūt. Hij religiosi secularū cōfessiones aliaꝝ more audiūt. ⁊ dieb⁹ festiuis ꝓdicāt. Puersos bnt q̄s in exteri

Iohannes bochac⁹ de certaldo natiōe florētin⁹ poeta ⁊ ꝓbꝫ (ordⁿ occupāt Ilozophoꝝ aūt astronimus clarissimus. Anno dñi .1375. cū cēt'etatis anno rū. 42. e vita migrauit. qui cū ament ingenij esset vir ⁊ in latina patriaq; lingua in dicendo celeberrimus haberet hos libros reliquit. de genealogia deoꝝ li. 14 de ꝑclaris mulieribus. de viris illustribus. de montibus. fontibus. fluminibus stagnis ⁊c. bellorū egregiuꝝ opus. gesta imperatorū ⁊ pontificū edocens. ⁊ sarmatum in ytalia. de tartarorū victoria. de hereticis bohemorū ⁊ plura alia. vernacula quoq; lingua eius extant libri vt liber centū nouorum ⁊ alij

Anno mūdi. 6577. Anno xpi. 1378.

Linea summorum pontificum

URbanus sextus papa. natione neapolitanus. hoc anno gregorio pōtifica. ex barensi archiepiscopo pōtifex fuffect⁹. Vir certe callidus ⁊ inuria rū memor. ac vindex malebat videri ⁊ metui. potius q̄ diligi. q̄ pontificatu fuscepto (vt par erat) nō paceꝫ inter xp̄ianos cōponere voluit ſi magis cardinalius ⁊ ioanne regine inuurias vlaſci. p viribus conatus ē. pter q̄ōs florentinos anathemate notatos. vt i ſuā reduceꝫ ſententiā abſolunt. Inde cū natura indol⁹ ceꝫ apud nucerinā cardinales creans quoſdā ex antiquis in carceꝫ cōiecit. Inde genuā ꝓfectus vſq; ad obitum caroli apulie regis romam reuerſus eſt. ꝓfirmatis eccleſie cuuitatibus cū honore acceptus ad inſidias ceuitatis nouem ⁊ viginti cardinales vna die creauit. in quib⁹ maior pars neapolitanoꝝ. tres vo fuere romani. quibus ſupatis paucos ſupuixit dies. pontificatus ſui infeliciter acti anno vndecimo menſe octauo. rome moꝝit. ſepeliturq; in beati petri baſilica paucis admodū eius morte (vepote homini ruſtico inexorabilis) flentibus. huius ſepulchrum adhuc viſitur cum epitaphio ſatis ruſtico ⁊ inepto.

Scisma vigeſimum ſecundū oīm peſſimū ⁊ ſcandaloſiſſimū quod p nouez ⁊ triginta annos duraſſet hoc anno initium ſumpſit. mortuo eiñ gregorio vndecimo. cardinalibus ad ſanctā mariam nouam vt iuſta de morte gregorio ſoluerent conuenientibus. romani cives blande prius exoratis cardinalibus vt romanū aut ſaltem ytalicū pontificē crearent. Ad eam poſtea temeritatem imprudentia adducti ſunt. eiſdē patribus in conclaue clauſis pariter eſt clamatum nihil tñ terribile dictū aut factū vt impreſſio poſſet appellari. Gallici vo numero tredecim vnum ex corpore ſuo vt haberent pontificem emitebant. ⁊ inter quatuor italicā romanāq; generis vnus gente vrſinus papatū ambiebat. Tulit vo caſus vt bartholomeū neapolitanū crearī pontificem vt prenuſſum eſt in vrbanum ſextum ſunt aſſenſi. Gallici vo penitētia ducti ad varia loca extra vrbem ꝓfugerunt. accepto a populo poſt in pontificem vrbano ⁊ a cardinalibus qui manſerant ocaliſ ex latebris prodierunt. ⁊ per tres menſes habitus eſt pontifex. Subquementibus inde eſtatis caumatibus optata gallicis occaſio eſt oblata. Q̄ratum nanq; pontificē vt mutandi aeris p̄tertu anamā eis licuerit ſe conferri. vnde breui fundos confugerunt. Erant octo cardinales qui vitioſam fuiſſe vrbani electionem cauſati aliū in pontificem delegerunt gebennenſem eiq; ſeptimo clementi indita eſt appellatio. p orbem lr̄as diſſeminant. clementem verum xp̄i vicariū. huic ſciſma magnū in eccīa dei oriri cepit vt duo capita in ea dicerent. ytalia eiñ germania ⁊ pannonia vrbano. Clementi vo gallia hyſpania cathelonia ⁊ britannia adheſit.

Clemens vo multas acceptaſq; clades in gallias cum curia ſua ꝓfectus eſt vbi apud auinionem vt pontificium moris erat ſedem conſtituens vt verus pontifex a gallis omnib⁹ veneratꝰ ē. ⁊ ſedit annis. xv

Bonifacius huius nominis nonus papa. patria neapolitanus petrus cognomento tomacellus antea vocatus rome cardinaliū omnium conſenſu pōtifex creaf. Anno dñi .M.ccc.lxxxix. Hic etſi annoꝝ circiter triginta eſſet dum pontificatum iniit. ita tamen deinceps vixit in tam floruda etate ⁊ tanta peccandi licentia vt nulla ei voluptas obuia poſſet. Fuit p̄terea tanti animi conſiliiq; vt prim⁹ populi romani vim omnem in pontificem tranſtulerit. Creatis ſuo nutu magiſtratibus omnibus munita arce ſancti angeli ⁊ pontibus. inde decimo pontificatus ſui anno ex aſſiſio vbi multis annis cōmoratus fuerat roma regreſſus iubileum celebrauit. At bonifacius rome vbis ad eccīe ſubiectionem reducte gloria ⁊ pecunijs iubileo anno perceptis auctus rem aggreſſus eſt noua que pontifices romanos ſucceſſores ſuos nō minus orbis xp̄ianiq; rome dños redderet. lege eiñ .promulgata conſtituit. non licere cuiq; ſacerdoty ad quod .promoueret beneficiū adipiſci. priuſq; primi illius anni exhumationis pecunias pontificali erario diſſoluiſſet. ſoliq; anglici cū legi in cathedralibus paruerint. in minoribus beneficijs iuſſa pontificis contempſerunt. Ladiſlaum preterea adoleſcentem in paterno regno apulie collocauit. Studiū generale dictionis ſue cuntari rogatu alberti aſtenſis marchionis conceſſit. Brigidam in ſanctoꝝ numerū retulit. Verū in multa rerū perturbatione diu afflictatus dolore laterū tandē morte pontificatus ſui anno quartodecimo menſe nono .M.ccc. quarto Sepeliturq; in baſilica petri ſepulchro marmoreo vermiculato.

Benedictus cuius nominis tredecimus anno. 1394. clementi pontifici adulterinus papa apud auinionē in ſciſmate ſuffectus ſedit annis. 21. vſq; ad concilū conſtantienſe. cū clemēs antipapa auinione obiſſet in eius locum .p̄babatus petr⁹ hiſpanus de luna añ vocat⁹ vir doctiſſimus ⁊ vita omni. ſi ab ea temperaſſet ambitione p̄ſtantiſſimus. Cui benedicto terciodecimo fuit a ſuis ſectatorib⁹ appellatio. de q̄ infra cuz de Conſtantie concilio oportunius dicetur.

Linea imperatoꝝ wentzeslaus rex

VEntzeslaus caroli impatoris ꝑncipis filius. impator anno. 1379. ꝑfe defuncto. Cū iam vna cū patre impasset annis. 8. solus post patrē confirmatus. impauit annis. xxij. Quāmis imperij b̄dictionē a papa nunq̄ obtinuerit. wentzslaus eñ etatis sue anno. 2. permittente patre regni bohemie sceptrū est assecutus. Exin. xv. agens annū cū coniuge sua ioanna apud belgas in ciuitate aquensi romani regni coronā accepit. Sexto deinde anno regina decessit. Et altera supducta ē. de domo bauarie. noie Sophia. longe viro suo prestantior. Fuit aūt patri in oīnibus dissimilis. voluptatum sequax. ac laboꝝ fugiens. vini prorsus. q̄ regni curiosior. Qui totū tēpus vite sue i extrema germania in otio ⁊ libidinibus cōsumpsit. Ob q̄ rem captus a baronibus. xvij. ebdom ad̄ in custodia habitus est. Joannes dux lusacie. Et ꝑ copius mozauie magno reipub. malo eū libertati reddidere. captus ē. ⁊ secūdo per sygismundū hungarie regem. Et alberto austrie duci in custodiam datus. Custodia eius in egregijs edibus apud viennas habita. quibus exinde cognomē ꝓtaga datū. q̄ eas rex ꝓagensiū incoluisset. Sed cū parū diligenter custodiret fugam cepit. Regnoq̄ rursus potitus ē. Necq̄ tñ vitā mutauit. ꝑ priore consuetudine vino ciboq̄ marcēs. lucem dormiendo noctī cōiugēs. Ꝑb electoribus imperij cōprobante romano pontifice imperio delectus. domi torpens illaudatus egit euū. Rupertus eñ palatinus rhen. animaduertēs imperij dignitatē ⁊ homis socordiam zelo cōmotus ⁊ viciorū inimicissimus. illū deponi curauit. Et ipe nō lens suffectus fuit. Sub hoc vo rege wentzeslao hussitarū infanda ortū habuit. hȳ hereticā post varia attemptata cū nicolao quodā nobili in regiam tumultuarie ꝓrumpentes. wentzslaū otauerūt. vt sibi amplioꝝ ecclesias elargiret. qui iam populi huius secte maiorē ptem obtinerent. Rex benigne nicolaum ꝓ multitudine loquentē. vtq̄ in posteꝝ diem rediret. iussit ille e cōspectu abiens populares magis ac magis incendit. Rex in arcem vicegradensem vrbi vicinam. quoq̄ tanto fluuio diuīctam sese recipit. Et paū lopost in castellū nouū qō ipe cōstruxerat. quinto distans lapide cū paucis abijt. missis ad fratrem sygismūdum oratorib⁹ qui eius auxiliū implorarent. At hereticā pridie kal'. iulij furentes ꝓtorū petiere. cōsules. xi. metu perculsi fuga saluati sunt. Septē q̄ remanserūt ⁊ cum his iudex vrbis atq̄ alij nōnulli cives raptim intercepti. ex altissimus fenestris in foꝝ precipitati. lanceis ac verub⁹ irati populi exceptī. diruq̄ spectaculū dilaniati prebuere. Camerarius regni fuga sibi consuluit. Ea cum regi nūciaretur cūctiq̄ circūstantes attoniti facin⁹ detestarent. At ego inquit pincerna futura hec ꝑspicerā. Quem rex indignat⁹ correptum repente inter pedes suos prostrauit. Et arrepto pugione conat⁹ ē interficere. ꝑ impeditus a circūstantib⁹ egre illi vitam dimisit. Nec mora paralesi correptus. egrotare cepit. atq̄ infra ⁊. viij. dies signatis nobis hereticoꝝ. quos neci destinauerat. fratrem assidue vocitans. ⁊ amicoꝝ auxilia anxius expectans. ante vita excessit. q̄ vocati principes adessent. Cum regnassent in bohemia annis quinq̄ ⁊ quinq̄ginta. vixisset duob⁹ amplius. Consueuerūt corpa regū apud bohemos añq̄ sepelirentur. viij. dieb⁹ aromatibus cōdita per sacra vrbis circūferri plangiq̄. Et sequentib⁹ amicī ⁊ baronib⁹ conclamari in hoc ventzeslao neglecturn. non audente regina nouā ingredi ciuitatem. Delatū est cadauer ad eccliam sancti viti in arce. ⁊ inde ad aulam regiā. ibiq̄ conditū in sepulcro quod ipe sibi delegerat. Sed cum postea monasterū ipm ab hereticis diriperet. Et sepulture regum effringerētur. cadauerq̄ abijcerētur. pisciculas quispiam cognomine musca ventzeslao vendere solit⁹. regem quem amauerat corp⁹ clam collegit. ⁊ in loculo apud se domi cōdidit. Interiecto deinde tempore. reb⁹ in meliorem formam rēdact. Cū ventzeslai corp⁹ requireret accepto. xx. aureis illud reddidit. Inde circūgestato ex more facto. Et iustū rege fun⁹ exhibitum. ac rēcōs obierat ventzeslaus.

Jodoc⁹ marchio mozauie

IOdocus marchio mozauie. viuente adhuc ventzeslao. qui post depositionem se regem romanoꝝ cōuenientibus franckfordie electoribus a ūda guntiū. ac Colomensi archiepiscopis in regem delectus. Ceteri sygismūdum elegerūt. Sed is breui tempore sine heredibus mortuus. In brūna vrbe mozauie sub sceptro regali sepelit. Js cum patruū suū ventzeslaum bohemie romanoꝝq̄ regem visitatum veniisset. Vocauit eū patruus in penitiorem edius partem. atq̄ in hūc modū allocutus est. Et si satis scio nō esse e dignitate mea q̄ electores imperij me regno romano abdicauerint. Solatio tamen est. q̄ ex familia nostra hoc decus non excidit. Ego te libens volensq̄ successorem mihi datum accipio. Cūctq̄ Jodocus his verbis territus. ad regis genua ꝓcubuisset. Et sibi nihil imputandū diceret. Qui earum rerum omnino ignarus esset. Pone metum inquit nepos. nam neq̄ imperiū inuitus deꝑno. neq̄ si retinere illud cupiam iura sanguinis violare aufim. Bono itaq̄ animo esto. Imperiūq̄ est tibi demandatum. Susapevirus armis opibus regni mei tanq̄ tui (vt liber) vtere letumq̄ ⁊ donatum nepotem a se dimisit. At ille sex tantū mēses postea superuixit. Locumq̄ ruperto bauario qui imperaret fecit.

URatislauia. Slesie orbs illustris ⁊ inclita. apud germanos sarmatasq; gentes nominatissima. Cum amplissima ciuitas ad ripas odere sita est. Slesia eñ prouincia germanie odera irrigua extitit. Qui fluuius in septētrionem vergens germanicas gentes ripis ambobus alluit. Transoderam tamen polonica lingua preualet. Hec vrbs a sui initio ob conuentionem hominum aucta. priuatis ⁊ publicis edificijs magnifice ornata. habet admodum decoratas basilicas inter qs eminet ecclesia cathedralis diuo Joanni dicata. Cuius episcopatum maiores aureum voeauere. bullitarum bella luteum reddidit. Joannes tamē Rot hoc tempore vrbis antistes iuris doctor ac variarum doctrinarum consultissimus. hunc episcopatū gloria ⁊ amplitudine plurimū auxit. Monasteria quoq; habet preclara. heremitarū diui Augustini ad. s. Dorotheam. minorum ad. s. Iacobum ⁊ diuū Bernardinū. diuersarum tamen obseruantiarum. predicatorum ad. s. Albertum. Canonicorum regularium in ecclesia beate marie virginis gloriose. premonstratensium ad. s. Vincentium extra menia vrbis. Extatq; in ea ecclesia collegiata ad. s. Crucem inter eas tamen precellunt due parrochie ad. s. Elizabeth ⁊ diuam mariam magdalenam. minoresq; ecclesias habet perplures. s. Barbare. s. Cristoferi ⁊. s. Lazari cum plerisq; alijs. Cū hec vrbs avarijs principibus mutationem no minus sensit. Dum egra a ioanne patre caroli quarti imperatoris romani ⁊ regis bohemorum recepta esset. Et hec vratislauiensiū ciuitas q; dux Slesie occuparat heinricus. Legnicū quoq; ⁊ q; plures alie Slesie ciuitates ei subijciūtur in eo bello. In hac eande vrbe regnante hac tempestate apud bohemos ventzeslao rege. orta seditione. Consules quarum prima potestas est. per fenestras ex pretorio in forum precipitati. gladijs ac lanceis irati plebis excepti. dirum spectaculum prebuere. Cuius rei auctores Sigismundus imperator paucis post annis secum percussit. Sigismundus eñ cesar postea imperans ob hereticam prauitatem delendam. cum ad festum natiuitatis dominice brunā (quod est morauie oppidū)

petiit, ibiq; pragenſibus veniam petẽtibus. Ea lege peperat. vt cathenas ⁊ repagula tota vrbe deponẽ-rent. ſuoſq; magiſtratus acciperent. Paruit praga attonita ciuitas. Cum regni primores eleuatis in cœ-lum manibus aduentu noui regis gratulabundi expoſcerent. Cuiuſq; rectores ſine cõtrouerſia reliquę vrbes admitterent. Nec dubium videbatur quin tota bohemia labe huſſitarum exceſſiſſet. ſi ex brũna ſigiſmun-dus recta via ſe pragam contuliſſet. Sed diuertit ille. vt fortaſſe fati ſui erat. Vratiſlauiamq; Sileſie ca-put acceſſit quo in loco populus vrbanus non diu antea conſulatum vt premiſſum eſt a ventzeſlao fratre ſuo conſtitutum per ſeditionem obtrũcauerat. Cuius ſceleris auctores ſecum percuſſet. Quod vbi pragę renũciatum eſt. diffiſi de venia cruces exemplum vratiſlauienſiũ veriti. manifeſto deſcauerunt. Et allecto pi-mijs cenchone qui arcã pragenſi preerat in totum regnum litteras dedere. Ne quaſpiam ſygiſmundo ad-itum preberet. Qui dalmaticę lingue hoſtis eſſet. Nec alia cura teneretur q̃ regni perdendi. qui antiquas pũthenorum ciuitatem ordini iure pignoris obligaſſet. Brandeburgenſes autẽ a corona bohemica alie-naſſet. Nec igitur ciuitas ſub imperio bohemorum conſtituta. deinde poſt varia bella ob perfidiam bohe-miorum mathie hungarie regi ſubiecta fuit. Poſt cuius obitum iterum regno bohemie (cum inclitus vla-diſlaus rex hungarie ⁊ bohemie regnis nunc preeſt) imperata facere pollicita eſt. muro autem admirabili cincta eſt. Et in parte q̃ odera nõ alluit. foſſa ,pfunda manu facta. Et muro laterino munita exiſtit ea cra-ſſitudine vt nõ facile effringi machinis queat. Turres in menibus crebre. ⁊ ꝓpugnacula locis oportunis conſtructa. Platee ac publice vie in ea ample exiſtunt. ad decorem ornate in modum crucis. vt omi ſplẽdo re cum equatione domorum ſeſe aſpectui prebeant. in foro ampliſſimo pretorium cum turri excelſa poſitũ eſt. Vbi hora ſabaci. tibicines ſua preludia exercent.

Ventzeslaum bohemie regem. inter purpuratos suos crebro sermone vsurpare solitum ferūt. Ego si me dimittendis vrbibus ytalie sors pōtem dederit. Ceterarū rerū predā militibus impartiar. Ium tantūmodo apud me spolia reseruabo. Si quis aūt cellam vinariā in tussu meo fuerit ingressus gladio feriet̄. Hic principes electores velut inertem atq; socordē vt premisim ē imperio deiecerūt. Ruperto baioario in locū eius suffecto. Ad quem ciuitates theutonice omnes defecere. demptis Nurembergensibus. qui ventzeslao iurassent. Hij cū hinc iurisiurandi religionē verer̄tur. inde vim baioarij timer̄t. Legatos ad ventzeslaū mittunt. Qui se iuramento solui petant. Ac si necesse sit. Auri viginti milia nūmū in eam rē offerant. Rex audatis legatis. liberos Nurembergenses dicat. Si currus q̄uor trahant. onustas vino qō furstenberg baccare censeo vocant. id est inter renēsia vina vt putant optimū.

Joannes de rupecissa ordinis minorum

Ioannes de rupecissa de ordine minorū insignis theologus. ac in naturalibus doctus. tempestate hac. preter ea q̄ in sententiar̄ libros accurate doctoq; scripserat. multa p̄dixit mox futura. in carceres trusus multa de futuris tāq; pphets scribere voluit. videls de duob⁹ antixp̄is. t de ecclie cōculcatione t desolatione terrar̄. Et de cōuersione oīm gentiū ad fidē x̄pi. t alia multa. q̄ in tantis adesse affirmabat. Et hec a dño ihu x̄po sibi reuelata fuisse contestabatur. Que nō imō euenere. ſ oppositū in oīnibus fuisse cōstat. hmōi aūt pnosticatores inſti ab initio de his arcbantis accepti fuere. Quib⁹ sat⁹ fuisset silere q̄ talia temere loqui. Que pater posuit in sua potestate. Quāobrem fides hīs pronosticationib⁹ adhibenda nō est.

Simon de Cassia

Symon de cassia ordinis heremitarū diui Augustini theolog⁹ t egregi⁹ predicator. q̄ id temp⁹ tāq; medicinalem cassiam languenti anime ad vite integritatem refrigerio traditus affuit. Qui vtverus euāgelistarū interpres. t ihesu christi imitator verus. oīa ipius saluatoris gesta in ordinē colligēs. in q̄ndecim subdiuisit libros. Quos de x̄piana religione intitulauit. Sed t aliū librū de doctrina x̄piana. de patiētia. de symboli expositione. de speculo crucis. de disciplina spūali. opuscula aūtē hec miro t quasi diuino ordine collegit. Eplas quoq; edidit plurimas documentis pluribus repletas. hic florentie q̄ maxime spū pphetie floruit. t multo in precio fuit. Ubi etiam monasteriū sui ordinis montalii a solo edificauit. Et nobiliū matronarum ac virginū illud replent.

Festum visitationis gloriose v̄ginis Marie. ab Urbano sexto p octauas celebrandū ad formā festiuitatis corpis x̄pi instituit. ob impetrādā vnionē ecclie in scismate meritis semp virginis marie.

Fracisc⁹ carrariensiū dñs

Francisc⁹ Carrariēsis senior vnicus dñs iacobini ex vxore gnatus. fre ei⁹ guilielmo ex pelice interfecto. in regnū primū succedens. regnauit annis .xi. Ur q̄dem splendidus t multis virtutibus ornatus ac plurima laude dignus. q̄ patauinā vrbē mēnibus castellis turribus. ac splēdidissimis edificijs t edib⁹ tū priuatis tū publicis mirifice ornauit. Nec nō t p̄clara ac memoratu multo digna in preliis gessit facinora. p quibus regno suo multa p̄stitit incremēta. Verū cū bernabouem vicecomitē sororiū a galeatio maria detentū defenderet. liberare statuisset. nō imō cū liberauit. ſ t regnū oīne ac deniq; vitā pariter pdidit. Quia ab eodē tandē galeatio sup⁹ t captiu⁹ abductus in modoecio furno seu carcere cū interire simulit. Beniq; de octobrio mēse anni. 1395. cū vita excessisset. Cui⁹ filius franciscus ab duce corp⁹ impetrauit. t aromatib⁹ cōditū patauiū cū maxīo apparatu defert fecit. Et regijs exequijs i maiori ecclesia sepulcro marmoreo sepelirī fecit.

S. katherina de senis

Catherina ytalica senar̄ vrbis etrurie oriūda. Cui⁹ historiā fr Raymund⁹ de capua generalis ordis p̄dicator̄ pscripsit. Ex pre iacobo pānoru tinctore t lapa mise pgenita. Cū ānū. xŋ. attigisset spreto seculo p̄dicator̄ tercij ordis p̄fessa innumerabilū vtutū p̄claruissima in mira austeritate t abstinētia vixit. t mirabiles victorias i abstinētia habuit atq; visiones. quā x̄ps despōsauit anulo habēte q̄tuor margaritas t adamātē i summitate. dīs q̄s cor ei⁹ abstulit tribuensq; suū. i latē cicatr̄ mīsit. dono pphetie admodū insignita. Tādē āno etat⁹ sue trigesimo. mīis patrat⁹ miraclis rome deuotōis'cā erīs. vite sue finē fecit. atq; ibidem ei⁹ sctissimū corp⁹ in basilica de minerua ordis p̄dicator̄ matria cū pplor̄ frequētia delatū. cū celebri deuotione t reuerentia sepelit. Quā sanctissimā virginem postmodum pius secundus papa eius conterraneus anno salutis nostre. 1460. kal. Maij in sanctar̄ v̄ginū numero merito aggregauit. Que quante sanctitatis q̄ste q̄ virtutis fuerit idem pontifex memorabili relatu prosecutus est.

Johannes galeaci⁹ pri⁹ dux mediolanensiū

Iohannes galeacius vicecomes galeacij marie filius primus mediolanensiū dux. patre iā trib⁹ annis defuncto diuisa primū inter se ⁊ bernabouē patruū dnatione. quē insidiose intercepit ⁊ captum ad mortē custodiri precepit. filijs oi bus fugatis mediolanense regnū obtinuit ⁊ decē annis regnauit. unde ab eo scaliger supatus in deditionē venit ⁊ veronā acvincentiā suo regno adiecit. paulocz post francis cas patauina vrbe cōprehēdit. bononia quocz senenses perusini sese sue potestati tradidere. fuerat hic clarissimus princeps statura procerus. elegans aspectu. litteris edoctus ⁊ celebri eloquencia clarus. ingenio callens ac in agendis astutus ⁊ sagax. duas vxores duxit. elizabeth bohemie regis filiā. ex quava lentina solā filiam genuit. quā carolo francorū regi matrimonio copulauit. Alias katherinā consobrinā suā bernabouis filiā. ex qua iohannē. mariā. angelum et philippū mariā duces suscepit. Hic quippe cū ingentis animi ⁊ potentie vir essz postcz. 30. annis sub titulo comitatus virtutū unpasset anno. 1395. septembri mē se archiepo mediolanensi oratore misso ducatus titulū a wenzeslao impatore cē tū nulibus florenis obtinuit. ⁊ p man⁹ ipius arbiepi oratoris codē mēse ingēti pompa ducatus biretū ⁊ alia insignia recepit. vixitcz ea in dignitate annis. 7. Tanta quippe erat eius animi magnitudo vt ad imperiū aspiraret. ⁊ nisi iā cito morte ꝓuentus fuisset ad id forte ꝓuenisset. Hic in papiensi vrbe inter cetera castellū siue regiā domū incredibili pulchritudine extruxit. in quo tantā librorū copiā contraxit cētā alibi pauca viderūt. lepozariūcz cōtiguū muris cinctū iuxta illud constituit. in quo monasterū supbissimū ordini carthusiensiū toto orbe celebertimū construxit atcz dotauit. vbi ⁊ corpus suuz tu mulandū ex testamento legauit.

Eclipsim solis per ea tempora fuisse scribunt que ferme p horas duas duravit.

Ladislaus apulie vngarie rex

Ladislaus caroli regis filius qui ex hungaria ab vrbano sexto in italiā vocatus contra iohannā reginā quā in neapoli cū toto regno obtinuit. Verū cū et in hungaria coronā accepit anno. 1385. regine dolo interfectus est. Ladisla⁹ igit filius in apulie regno succedens regnauit annis. 29. cuz adolevisset hūgarie regnū suscepit. sed cū ibi res pax prospere et succederent expeditione ñ pauca suscepta ⁊ cadera de regno occupata venetis vendidit cū pecunijs in ytaliaz veniens apulie regnū obtinuit. ⁊ cū magnanimitatis ⁊ prudentie esset vir atcz oim regū potentia ⁊ rerū ꝓsperitate omnibus p circuitū formidabilior euasisset etiā romano pontifici suspectus esse cepit. varia quocz fortuna inter pontifices sequentes ⁊ regē semp fuit. sed dū florentinos subdere statuisset ex veneno procuratione eoz sublatus est. Sigismundus aūt qui postea augustus ⁊ imperator fuit ladislao ꝓdicto ex hungaria armis pulso ad ipm hungarie regnū vocatus id suscepit. ⁊ vscz ad imperij susceptionem. 25. annis regnauit. vir certe bellator ⁊ reipu. xpiane acerrim⁹ ppugnator ac defensor.

Religio dealbatorum

Begehardi ac secta flagellantū qui se nodosis flagellis cruciarunt in germania ac ceteris regionibus graves errores induxerunt. de quibus supra facta est mentio. mirabilis quocz populorū motus hoc anno. 1399. in tota italia factus ē Tā omnis fere multitudo in cisalpina gallia vno motu vestes albas ⁊ lineas ad pedes vscz protensas cū capucijs instar religiosoz cappaz quibus facies velabāt induit. qua commotione ⁊ nobiliores femine simul ⁊ viri ⁊ principes epi clericz ac religiosi cuiuscūcz ordinis ducti incredibili deuotionis ardore in simili habitu incedere tentauerunt. Hoz siquidē dealbatoz longa agmina ad vicinas vrbes cōmeabāt. ⁊ processionaliter bini ⁊ bini pgētes pacē ⁊ misericordiaz supplici clamore sepe ⁊ sepius clamabant. hymnos cantabant. cīmaxime sequentiā a beato gregorio editam Stabat mater dolorosa ⁊c. Durauitcz huiusmodi motus menses fere tres. vnde initiū habuerit incertū. primi in italia lucenses fuere. vtriuscz sexus indum albis ad tria milia. Huius tamen religionis auctor quidaz sacerdos fuit qui tantā modestiā vultu ac verbis pze se ferebat vt ab omnibus sanctus haberetur. Jpm tamē bonifaci⁹ pōtifex apud viterbiū vrbē tandē ꝓhendere fecit. ⁊ tancz suspitiosus ad se pducū igni exuri fecē. hoz aūt crucifixi imaginē cz añ se deferri faciebāt adhuc lucēses cū maria veneratiōe ꝓsuant.

Iubilei annus hoc anno. 1400. rome ussu bonifacij pontificis celebrat. quo fere innumera hoim multitudo ꝓuenit. ⁊ eo anno ob ipsius iubilei ⁊ maximā dealbatoz frequentiā tantā pestilentiā vbicz fuisse traduntur apud florentiā vrbē ad triginta hoim milia absumpta fuisse referāt. Quarto quocz anno wēceslaus regis pestis seuissima populata est bohemiam. In praga vero in quatuoz mensibus in vna tantum sancti Stephani parrochia tria milia funeꝛ. l. fuere. Pragenses inter hec populari tumultu exciati atcz in furorē acti iudeorum domos inuadunt bona eorū diripiunt. domos incendunt. atcz intra duas horas non serui non etati parcentes infelicem gentē gladio cedunt. periisse aliquot milia ferunt. seruati cōplures infantes misericordia bonorū aquū baptismi gracia accepere.

Anno mundi. 6605. Anno xpi. 1404.

Innocentius septimus papa patria sulmonensis. cōsmatus antea vocatus. sancte crucis p̄sbiter cardinalis. bonifacio suffectus rome pontifex creatur qui turcurando collegio spopondit ꝯprimū esset p vnione requisitus pontificatu renunciare. vir quidem grandeuus ⁊ multaꝝ magnarumq; rez experientia instructus. qui pontificatu susceptō in quibus vrbani ⁊ bonifacij vestigia secutus est. quos priuatus carpebat. non modo quod tantope laudabat effecit. verū etiā iniquo animo ferebat si quis apud se ea de re verbū vllum fecisset. p̄terea adeo tumultuose omnia gubernabat. vt eiz romani instarent quod fama de ecclesia tolleret ipōs ad ludouicum nepotē tanq; ad carnificem misit. qui statim vndecim ex ipsis (e fenestris directi) necari fecit. Qua seuitia permotus pōtifex romanus accito ladislao rege arma aduersus pontificem cepit. qui statim cum ludouico nepote viterbium fugit. inde po. ro. aulicos eius interfecit. Verum capitolio ⁊ ponte mulio occupatis ac cedibus factis ira declinante romani pontificem in gratiam receperunt. qui cum romam venisset nonnullos cardinales delegit. quoz de numero angelus corrarius venetus. postea gregorius duodecimus appellatus. ⁊ petrus philargi cretensis alexander quintus pontifex postea creatus. tercius otto columna martinus post vocatus creauit. ⁊ ludouicum p̄dictum agri piceni marchionem p̄stituit. ipe vo non diu post rome moritur pontificatus sui anno secundo. sepeliturq; in basilica petri i sacello qō olim pontificibus dedicatum erat. quodq; vetustate ⁊ situ corruens Nicolaus quintus postea restituit.

Anno mundi. 6605. Anno xpi. 1406.

Gregorius eius nominis duodecimus natione venetus angelus corarꝰ seu corrarius antea vocatus tituli sancti marci presbiter cardinalis pontifex creatus anno dñi M.cccc. vi. pridie kalꝰ. nouembris. pontifex siquidem maxime seueritatis ⁊ sanctimonie papie reuerendꝰ. qui pontificatu suscepto facta iterato ad deponendū pontificatum se scripto adhibitis notarijs ⁊ testibus obligauit. si benedictus qui alterum pontificatū in gallia tenebat se quoq; abdicaret. Cohortantes igit in principio sese predicti pontifices ⁊ ad mutuaz abdicationem offerentes. Cum vo de eligendo loco quo sine discrimine vterq; venire posset mentio haberet. neq; de ea re satis inter eos conueniret. colluſores ⁊ fidefragi ab vtroq; cardinalium conuentu sunt habiti maiorē diuisiones concitauerunt. Quapropter cōcilium pisis celebratū est in quo ambo de collusione accusati ambo pontificatu priuati sunt ⁊ alexander eligit. dū gregorius abesset armis omnia rome circūsonabant. gregorius quasi p̄fugus de concilio animinū p̄fectus a carolo malatesta pbenigne ⁊ splendide est habitus. Benedictus aūt post habitum in perpiniano cōciliū quo tutior esset ad castellū pani schole locum munitissimū confugit vbi diutius immoratus. vterq; aūt licet in pisano concilio exauctorati essent tanq; veri pontifices cardinales creārūt. maxime vo gregorius. qui dum luce esset de consensu cardinaliū qui nondū ab eo discesserant gabrielem candelinarium cardinalem creat. qui postea in pontificem electus eugenius q̄rtꝰ appellatus est. Hic tandē ad constantie concilū carolo malatesta oratore misso pontificatu se libere abdicauit p q̄ libera abdicatione pueꝰ oīs eū agri picem legatū creauit § nō multo pꝰ recanan aī dolore defecit vbi ⁊ honorifice conditus est.

Anno mundi. 6608. Anno xpi. 1409.

Alexander eius nominis quintus papa natione cretensis petrus cādianus antea vocatus ordinis minoz frater ⁊ doctor archiep̄s mediolanensis. vir doctrina ⁊ sanctitate vite p̄clarus hoc anno in concilio pisano gregorio ⁊ benedicto abrogatis olim cardinaliū consensu qui tū in cōcilio ptsano erant pontifex creatur. qui in omni vita ⁊ etate p̄stans. ab adolescentia ordinē minoz ingressus adeo parisius liberalibus studijs theologicecq; disciplineq; vacauit. vt breui ⁊ publicā scolam habuerit. ⁊ in libros sententiaz docte et acute scripserit. magnus quoq; orator. magnus p̄dicator est habitus. ideo a iohāne galeatio duce mediolanensi accitus primū locū in cōsultationibus suis habuit. Creat deinde rogatu galeacij vicecomitis epūs. postea nouariēsis mutato loco. postremo p̄sul mediolanensis factus. ab innocentio septimo cardinalis basilice duodecim aplorz creat. quo quidē gradu pontificeā dignitatem adeptus. Adeo aūt munificus erat in pauperes et viros sua benignitate dignus vt breui nil sibi reliquerit. vnde p iocū interdū dicere solebat se diuitem epm fuisse. paupere cardinalē. mendicū pontificē. In eo defuit illa habendi cupiditas. quevna cū re ⁊ etate accrescat simul. Tanti p̄terea animi fuit vt ladislaū regem potentissimū qui ditionem ecclesie vexauerat regno p̄uauerit. Soluto concilio bononiā p̄fectus est. Tandem cum grauiter egrotare cepisset cardinales ad concordiam adhortat. lacrimantibus omnibus saluatoris verbū proferens. Pacē meā vobis pacē meā relinquo vobis. statim moritur pontificatus sui mense octauo. sepelit q; bononie in ecclesia fratrum minorum.

Rupertus bauarie dux ac comes palantinus rheni anno millesimo quadrigentesimo wentzeslao bohemo pdicto impatore tanqz inutili (pter ignauiam z socordiã) imperio priuato ab electoribus impator electus imperauit annis. x. Colonie ab archiepo coloniẽsi corona decoratus fuit. homo sane tpi antissimus. iustitie cultor. in rebus bellicis strennuus z in defensione oppressorum sollicitus. z pterea a bonifacio pontifice in imperio confirmatus. Hunc quidem florentini pter ipius animi magnitudinẽ contra galeaciũ mediolani ducem vltima desperatione ducti auxiliatorẽ ea in italiam conditione accersiuerunt vt non prius pmissam ingentẽ pecuniam acciperet qz vicecomitis terras cũ exercitu attigisset. venitqz extremo autumno impator vt z benedictionem imperialem a summo pontifice acciperet. z agrum vt pecunias a florentinis acciperet bertranũ. ad benaci gardelacus oram ingressus est. sed parte pecuniarũ iam pacta galeacij copijs congressus fractusqz tridentum redijt. Colonensis presul z leopoldus austrie dux ab impatore abeuntes cũ maxima copiarũ parte domũ redierunt. vnde venetis vocantibus e tridento profectus tarusiũ paduam est delatus. ad quem florentini oratores sumptuosissimo quidem apparatu. sed copias illius desiderio minores vt bellũ resumeret transmiserunt. Ductoresqz earum copiarum fuerunt Sforcia attendulus cutignola romãdiole oppido oriundus tunc primũ nosci cepit. z baldesar mutinensis. Cũqz pecuniarum quoqz paucitatem addidissent florentini z in altercatione p menses plisterent z solutio pecuniarum negaret indignatione concepta impator abire constituit. equitatu igit per terram ad tarusium pmisso ipe venetias petijt visendiqz causa ciuitatem mirabilem. Susceptus aut a veneris insigni magnificentia cunctis exhibitis. que ad honorandos principes exhiberi solent. cladem receptam exposuit. tãdem vo cum neqz pontifex romanus neqz veneti in fauorẽ auxiliumqz eius palam descenderent. florentini autem ea postulata que difficilia facta videbant. differrent. re infecta mense aprili patauio moens longis iteneribus transalpes in germaniã redijt. Rupertus autem ex vxore elizabeth filia burgrauij nurmbergensis multos heredes reliquit. rupertus z fridericus ante patrem obierunt. supstites reliquit ludouicũ. stephanũ iohãnẽz ottonẽ inclitos duces. Filias quoqz tres. vna duci austrie friderico de athesi. alia comiti cleue quẽ sigismundus impator ducem fecit. tercia margaretha duci lotharingie matrimonio iunctę fuerunt. Genitor aut cum filijs vsqz ad obitum sub obedientia gregorij pape permansit. Concilium pisanus nõ rite celebratum educens. Tandem post gloriosa gesta in impio z in germania. anno dñi .M.cccc.x. in oppẽheim morẽ obijt z in baldelberga ad scẽm spũ sepultus.

Linea impatoꝝ
Ruptus rex romanorum

Concilium pisanum

Concilũ pisanum pretione ecclesie pisis celebratus fuit. sublata em spe conueniendi benedictũ et gregorium anno dñi .M. cccc. viij. de mense maij cardinales recedentes post longã disputationẽ florẽtie an ob pessimũ scisma ecclesie nocuũ cardinales cõcilium conuocare possent. determinatũ p doctissimos viros id licite fieri posse. vtriusqz pontificis cardinales p celebrando vniuersali concilio ciuitatem pisarum decreuerunt. cui rei cõmunitas florentina cõsensit. vnde significanter gesta p nũcios z iras vocarũt ad concilũ omnes epos plates principes z cõmunitates. conueneruntqz tandem in eo loco multitudo magna cunctarum fere nationũ. In eo concilio accusati de collusione pontifices ambo. decretum est vt oratores mitteret ad vtrũqz vt ad locum accederet. quorum operam benedictus detulit. gregorius non ad eos pertinere congregare concilia ait. Tandem ambo priuati sunt z alexander natione grecus ad pontificatum assumptus qui pauco tpe sedem petri tenuit. Testatus est per eam mortem quã ante oculos se continuo cernere diceb at nec reformidare cõscientia bene actevite motus se existimare z credere que in concilio pisano decreta fuissent recte atqz integre facta esse omnia sine dolo malo fraudeue anno fere postqz sedere incepe rat mortuus. quo anno laboratũ est fama ac peste. Per hec tempora ludouicus andegauen. filius ei9 ludouici qui cum carolo de regno contendit. pisas veniens concessionem regni appulie ab alexandro papa recepit. Ilas ladislaus cuncta effecerat quo concilũ impediret. itaqz cum exercitu contra ladislaum missus Cũqz eo baldazar cosa ex latere legatus. non multum tamen pfecerunt. z fere circa vrbem romam cõmorantes nec vltra progresse irrito cepto redierunt.

S. Vincent⁹ ordinis p̄ dicatorum

Vincentius carthelanus ordinis p̄dicator⁹ declamator⁹ ⁊ theologus celeberrimus ex valentia vrbe natus ac nobili familia ferrarior⁹. Cui⁹ pater notari⁹ publicus qui tres habuit filios. petrū primogenitū laudabilis vite ⁊ vxorem habens. Aliū bonifaciū iuris vtriusq; doctorē. qui mortua vxore ordinē carthusien sium ingressus tantū sua prudentia effecit vt generalis prior ordinis fieret. Terci um vincentiū qui in virginitate pmansit. ⁊ anno dñi. cccc. ⁊ vltra nō modo celebri doctrina sed singulari sanctitate insignis fuit. qui cū p̄dicationis dono plurimus illustratus fuisset quoad vixit ecclesiam dei p̄dicando. docendo ⁊ monendo non modo verbis sed ⁊ exemplis adiuuare nō destitit. hoc sanctissimū opus euangelizandi triginta annis continuans. Tandē sedem petri tenente martino quinto anno. 1418. imperante sigismundo ex hoc seculo migrauit. ⁊ cū i morte ⁊ post mortem plurimis claruerit miraculis calixt⁹ tercius pontifex eius compatriota anno inde dñi. 1455. eas ob res in sanctor⁹ confessor⁹ numero eū aggregauit. ⁊ eius festum nonis aprilis celebrari mandauit. Sepultus in senectute bona' in ciuitate venetensi in eccia cathedrali qr ordo non habebat ibi conuentū. p̄dicabat aūt i vita sepenumero de finali iudicio ⁊ aduentu antichristi tanto terrore vt omnes in timorez conuerteret. vt peccatores futuram dei iram abhorrerent.

Franciscus martini ordinis carmelitar⁹ theologus celeberrimus p hoc ipm tps in precio existens. cui⁹ multos eruditos discipulos ad agitandum intellectum libū de conceptiōe virginis Marie ꝓposuit.

Gerhardus groet claret sanctitate vite ⁊ scientia. ⁊ incepit ꝓgregationem in daūdria ⁊ plura scripsit

Johannes rusbroch dar⁹ habet. vir ad modū deuot⁹ ⁊ illūinat⁹. etiā multa scripta i theutonico reliqt

Henricus yota sacre theologie professor. Henricus quoq; de bassia etiam doctor theologie. hij duo luminaria ecclesie in vienna pannonie fuerunt.

Baldus iuris doctor

Baldus perusin⁹ p̄cellentissimus legis peritus bartholi saxoferratensis discipulus. ⁊ ipe vna cū angelo ⁊ petro germanis hec ipa tempora clarissima reddidit. qui ei post magistrū suū in iuribus ciuili ⁊ pontificio obtinenti principatum infinita ꝓle edidit librorz volumia. Sup toto eū iuris ciuilis corpore pegregie cōmentatus est. Insup ⁊ in scō decretoliū ac feudis scripsit. Additiones ad speculum ꝓposuit. atq; clarissima consilia post se reliquit. Tandez ob doctrine p̄stantiam a philippo mediolanēsiū duce publico salario papie vocatus. anno dñi. 1425. mense aprili ibidē defunctus apō frēs minores sepelit

Bartholomeus de saliceto iuris consultissimus p hoc tempus floruit ⁊ in legibus nonnullos cōmentarios composuit. Hic cū apud albertum estensem ferrarie marchionē in p-

Nicol⁹ florētin⁹ medic⁹

cio erat cū ipo egit vt a bonifacio pō. pulegiū ꝓuocādi studiū i ferraria obtineret

Nicolaus etatis nomine medicus natione florentinus p hec tpa existens. in omni mediciana grande opus componendo relinquens. qō de omni mediciana ex veteriorib⁹ ⁊ doctis medicis exquisitis accurata lucubratione extraxit Obijt denicq; florentie post multas curationes anno dñi. 1412.

Marsil⁹ de sctā sophia patauin⁹ medic⁹. ⁊ ipe militarū rerū cognitōe insignitus cum quedaz edidisset in medicina sup hippocratis libros multos sectatores ingenio ⁊ subtilitate p̄celluit ⁊ suā patriā doctrina ⁊ fama exornauit.

Jacobes rauennat⁹ grāmatic⁹ ⁊ rhetor luculentissim⁹ bis tpib⁹ floruit. vir certe maxime ingenij ⁊ singularissime doctrine. qui vt leonardus aretinus ei⁹ discipulus testat primus fuit a q̄ eloquētie studia tantope longo postliminio in italiā sunt redacta. Hic cū a francisco petrarcha egregie edoct⁹ fuisset. et ipe viros seqntes excellētissimos habuit discipulos.

Emanuel crisoloras bizantinus patria constātinopolitanus. vir domi nobilis. ne dū litter⁹ grecaz pertissimus. verū omni doctrina ac virtutib⁹ nobilior atq; p̄clarus his temporibus constantinopoli patria a turchis obsessa. venetias manu delatus primo in exaudita eius fama inuitatus benigne ac postulat⁹ et litteras grecas ibi docere cepit que iam septingentis annis conticuerant ⁊ per eū reuiuiscere ceperunt. Hic itaq; cū in italiā veniss⁹ primo venetias multos adolescentes grecas docuit litteras. indeq; a florentinis publico salario vocat⁹ plurimos habuit discipulos. a iohanne rauennato p̄dicto litteris latinis edoctos. Inter quos fuere leonardus aretinus. paulus strotta. petrus paulus vergerius constantinopolitanus. omnibonus vicentinus. guarinus veronensis. carolus aretin⁹ pogius florentin⁹. franciscus barbarus ⁊ franciscus philelphus ⁊ alij. Indeq; curiam romanā cum secutus fuisset ⁊ apud constantiā vbi generale concilij celebrare accessisset ⁊ p̄dicti discipuli dulcedine verborū suorū allecti eū sequi voluerunt. Hic aūt ⁊ si omni scientia edoct⁹ fuerit nihil tn scripto qō extat reliqt. Constantie aūt defecies a pogio florentino melliflua oratione cū epigrāmate honestat⁹ e.

Crisoloras constantinopolitanus

Tamerlanes

TAmerlanes magn⁹ tartarorū seu parthorū rex. incredibilis potētie vir. hoc etiā anno .1402. vita excessit. Qui primū (vt aiūt) genere parthus humili loco natus. gregorius nules. adeo inter suos corpis agilitate excelluit. vt breui multaꝝ gentiū dux fieret. quibus parthoꝝ imperio pontus scythas. hyberos. albanos. persas. medosq; sibi subegit. mesopotamiā invasit atq; armeniā. trāsitoq; euphrate cū quadringentis milibus equitū. sexcentis milibus peditū. oēm asiā quā minorē appellam⁹ obtinuit. Regē olim potentissimū bazaitē thurcoꝝ dūm cū pari equitū numero ⁊ magnis peditū copijs fines suos tutātem. apud armenos plio supatum ducentis milibus hoīm interfectis vtiū cepit. caueaq; i modū fere inclusum. p omnē asiā circūtulit egregiū admirandū humanaꝝ rerū spectaculū. Castra eius in vrbis modū ordinata fuere. statuto cuiq; arti loco ad vite vsuꝝ necessaria. summa semp rez copia inueniebat. cū nullus esset latrocinijs locus. Inde a thanai flumine vsq; ad egiptū vniuersam asiam pcurrens. smyrnam antiochiā. sebastē. tripolim. damascū. multasq; validissimas vrbes vi cepit. diripuit atq; incendit. Soldanū egiptioꝝ primapē bello suptum vltra peluſiū repulit. egiptū ingredi parantē. vaste solitudines ⁊ deserta loca auerterūt virū bellicis armis insignē. Damasco capta cū arcis antique expugnatio difficilioꝝ videretur. Construcia e regione altera q̄ antiquā altitudine suparet vi cepit. Capha vrbs genuēsiū nūc colonia in thaurico cheronesso. nō .pcul a bosphoro cymerico exstat. hāc cū tamerlanes invadere statuisset. Scythas negociatores p̄mulsit. q̄ preciosissimas aialiū pelles minori quā psueuerūt pcio venūdarent. Sciens aurū absconditi posse. pelles subfodi nō posse. Moxq; bello indicto admotis vrbi machinis expugnata vi atq; armis ciuitate. Et auro ⁊ pellib⁹ potitus ē. In obsidionibus vrbiū prima die albo tentorio vtebatur secūda rubeo. tertia nigro. qui sese dabāt in albo sedenti salutē conseq̄bant. rubeus color morientiū indicabat. niger ciuitatis excidiū. ⁊ ola in cinerē cōuertenda. Fama ē pplos ciuitatē q̄ prima die tributō nem neglexisset. pueros puellasq; oēs in candida veste ramos olive p̄ se ferētes exiisse vt principis irā placaret illū oēs ab equitatu eiculcari atq; cōteri iussit. ⁊ vrbē captā incendi. Interrogatus ab homie genuensi q̄ ei familiaris erat. cur tanta crudelitate vteref. Cōmotū distorta facie ac spirāntibus ignē oculis respōdisse. Tu me hoīem ee arbitraris fallens. Ira dei ego sum ⁊ orbis vastitas. caueto ne post hac mihi occurras. Ferebant qui Tamerlanē viderūt cū hannibali simulē. Deletis regibus vastatis pluribus pauperijs onustū de victarū gentiū spolijs exercitū in patriā reduxit. Et ciuitatem marchantē condidit ⁊ hostiuꝝ spolijs exornauit. Vita functus duos filios reliquit regni successores. qui discordia laborātes effecerunt ne parthorum imperium rursus posset emergere.

Paulus venetus

PAulus venetus eremitarū diui Aug. Et ipe theologoꝝ ⁊ pboꝝ princeps. nec nō ⁊ disputator acerrim⁹. Hoc ipo tpe in vniuersa ytalia nominatissimus habitus est. eo q̄ cūctos dialeticos pbos. ac sue etatis theologos sine cō troversia supauerit. ac etiam tanq; alter apollo post se futuros pbos sue sapientie lacte nutriuerit. qui nisi matura morte puentus fuisset. oēs antecessores suo ingenio suisq; scriptis sup̄asset. Attū in iuuētute sup libros Aresto. cōmentaria scripsit. Et summā in phīa. logicā breuē. Summulā de naturalibus. atq; cōtra ceatatem iudeoꝝ tractatum edidit. Sermones multos ad clerum. Tandem iuuenis satis moriens in sacristia sui ordinis sepulcro marmoreo sepelitur.

BArtholome⁹ de vrbino ipius eremitarū ordinis diligētissimus doctor. ⁊ berbinatus ep̄us hoc ipo tpe clarus effulsit. Qui ⁊ si multa ediderit in primis augustini atq; ambrosij singula dicta in alphabetum redegit. Et op⁹ Hillelo quiū cōi vocabulo appellant. Aliud quoq; de spāli bello.

IOrdanis ītē alemanus eruditus theologus ob ip̄i⁹ doctrinā ⁊ multaꝝ antiq̄tatū indagatōnē magno in precio fuit. Qui inter cetera pulcrū quadragesimale edidit. Apocalipsimq; pulcre explanauit.

IAcobus ās ordinis heremitaꝝ theologus natione toletanus hisdē tpibus floruit. Et vniuersas ferme scripturā sacram cōplanauit. ⁊ Sophologiū cōposuit p̄cellentissimū ad diuinā sapientias perq̄rendas suasoriū. Quod quidem volumen quanti facūdum sit multis epigrāmatibus declaratur.

VErona clarissima ac vetustissima ytalie ciuitas. anno .1405. sexto kal. iulij (a carrariensib⁹ occupata ⁊ pessundata) in venetorum manus concedente ioanne maria viceconite mediolani duce. p franciscū gonsagam. ⁊ iacobum fermē. ⁊ paulum seuellum patriciū romanū deuenit. Et nūc vsq; cū magno augmēto ipsius permansit.

IPse item potentissima ac superbissima etrurie ciuitas florentini populi emula. hoc anno durissima obsidione ⁊ acerrimo bello vexata in ipsius populi florentini ditiones potestatemq; deuenit. Impetu enim facto florentinos vrbe eiecere. ⁊ ipam in libertatem reduxere. Florentini ignominiā non ferentes. bellū pisanis intulerunt implacabile. Et cōmeatibus vndiq; interclusis vrbem acerrime obsiderunt. quam post aliquot menses fama crudelissima laborantem. prodente eam ioanne gambacurta iugum ab integro suscipere coegerunt.

PAtauiū magne potetentie ac splendoris ciuitas anno dñi. M. ccccvi. obsidione venetis oppressa in venetoꝝ manus deuenit. Franciscus eiꝰ iunioꝝ carrarꝰ frācisci senioris filius cū in vicētinos exercitū duxit. Cui statim venetoꝝ dux ⁊ senatus tybicinē mittens rogat ne vicētinos vectigales bello attingat aliocḡ senatū venetū haberet inimicū. Sꝫ frācisc⁹ durius crudescere cepit. Indigniati veneti aꝫ frācisco gonzaga fedus pientes generalē ducē ꝺ eū constituerūt. primo veronā cepit ꝓcedēte mediolanensi duce ꝺ castra. Et capto iacobo carrarensi vincūt venetias transmisit. Inde in patauiū exercitū ducēs pꝰ aliḡs mēses cū fama oppugnata cēt. et peste grauissima ⁊ cōtinuis oppugnationibus. galeacius gonzaga francisci frater ignorante carrario ꝑ portā sancte crucis sibi a ciuibus apertā copias introduxit. Et casu carrariū reperiens. vbis cōuenerūt. vt galeazio castri dominio ꝓcesso. ipe carrarius ad senatū ꝑ misericordia impetrandā cōmigraret. Et si qꝫ volebat impetrasset. Ciuitas ipa esset. Sin aūt regredies i pristino statu restituere tur. Ideo carrarius cū francisco tercio filio ad senatū i veste bumili accessit. a qꝫ nullā grām ꝓmeruit. si obturgationibus mulctatus. i carcerē cū filio recludi iubet. Et statim missis cōmissarijs ciuitas nomie senatus occupata ē. Que res galeatio molestissima fuit. Frācisc⁹ postmodū strangulatꝰ. filiꝰ qꝫ mortis genere perierit dubiū. Supfuerāt eius duo filij Obertinus ⁊ Marsilius qꝫ an captiuitatē verbis ad etruscos ꝑfugerāt. At sic eo anno qrto kal. decēbris veneti patauiū obtinuere. Et duc potentissime ac illustrissime fami lie. s. Scaligeroꝝ ⁊ Carrarensiū ꝓter eoꝝ dissensiones sue diuturnitatis ⁊ potentie. vno ḡsi tpe finē acceperūt. Qui in verona ⁊ patauio ꝑ annos multos maxima cū gloria imperij sceptra tenuerūt. ac sic veneti plurimas ciuitates obtinuerūt. ⁊ eorum nomen supra modum excreuit.

Ordo monachorum montis oliueti

ORdo monachoꝝ alboꝝ. qui mōtis oliueti ordo nūcupat. Huius sasmatis tpibus ꝙn senēsi agro a qbusdam nobilissimis senēsibus initiū sumpsit. Multi nāq; clarissimi senenses qs sasmatis ⁊ bellicaꝝ tedebat perturbatio. spūssancti gra inspirati. vrbe vno animo egressi. nō longe in montē q̄ oliuetus dictus accessere. vbi i vnū congregati. Et a curis mūdialibus semoti. tā qꝫ eremite deuotissimi deo in oōnibus ⁊ vigilijs ac crebris ieunijs ꝺseruire ceperūt. Quoꝝ exemplo multi nobiles ⁊ adolescētes permoti. desiderio celestia ꝑsue ad eosdē cōfluxere. Quāobrē incredibili feruore in dei cultu excrescere ceperūt. Quoꝝ fama cū ad pōtifices puenisset principaliores ad se romāvocauit. Et eoꝝ viuendi ꝓpositū diligenti examinatōne intelligere voluit. Cognitisq; eoꝝ votis. Exclamauit dicēs. hāc plantationē esse diuinā. nō humani cōsilij. Exhilaratusq; pontifex illoꝝ vitā ⁊ modū viuendi. sicut eorum priuilegijs ꝓstare dicit. ꝙlibentissime comprobauit. Et vt id diuinū opus sceptū stabilitatē susciperet statim albū habitū ad diue vginis marie reuerentiā cū regula beatissimi bñdicti eisdē contulit. Quas maximis ꝑuilegijs ⁊ gratijs cōmunīs inter mōchos diui bñdicti annūerauit. ⁊ multa mōsteria icolēda ꝓcessit.

ORdo nouus mendicātū sub diui hieronimi titulo. ꝑsulante Innocētio septimo pōtifice nup ꝺfunctio ex tercio ordie seraphici francisci. a qdā Redo noie mōtis grancli comite apud fesulanā etrurie vrbē primo excitatus ē. Et⁹ aūt coadiutor h in scō opere Gualterius marsus fuit. Et hi duo mire sanctitatis ⁊ integritatis viri hunusce regularis obsuāne ⁊ discipline fundatores ⁊ auctores fuere. Et sanctissimus institutis cū doctrina atq; exemplo mirūmodū erexere. Que qdē ordinē gregorius. xij. iste priuilegijs approbās sb regula beatissimi pris Aug. quo ad vota principalia aplica auctoritate ꝑfirmauit. Eugenius deinde ḡrtus vir vnicḡ religiosissimus ⁊ ipe eadē auctoritate additis alijs priuilegijs mendicantium item approbauit ⁊ confirmauit. Eisdem aūt in memoriā pristine tercij ordinis religionis habitū grisean tunicam cum clamide similiter grisea pro habitu concessit.

ORdo alius canonicus ecclesiarū habit⁹ cōgregatōnis sancti georgij de alga apud venetias bisdē tpib⁹ a religiosissimo viro postea pharcha laurentio iustiniano atq; alijs religiosis primum incredibili fauore ⁊ qdā austeritate initū sumpsit. Quā cōgregationē Gregorius pdictus qbusdā cōstitutionibus sibi datis sb prima bti petri regula ꝑfirmauit. Que statim egregijs viris ac doctissimus valde creuit. Quoꝝ de numero Antonius Corarius Gregorij pontificis nepos. inde hostiensis cardinalis. Et gabriel postea Eugenij ḡrt⁹. Qui mōasterū a ꝓnapio ꝑna hereditate plurimū āpliauit ⁊ exornauit. Fuere ⁊ alij ea i ꝓgre gatōe successores vita ⁊ moribꝰ ꝑclarissimi. Qui religiōs doctrina aꝫ optimis exēplis ꝑ virtutū sua illustrarūt. qdarinꝰ quirinꝰ egregius. ⁊ mapharꝰ cōtarenꝰ venetꝰ postea pharcha ⁊ alij complurimi.

De hereſi huſſitarum et eius origine

Johannes wicleff

Perfida huſſitaꝝ inſania que ſub rege wentzeſlao etatis ſue anno .xl. quinquageſimo ortū habuit. His temporibus germanos catholicos crudelem immodum armis vexare cepit. cuius originem ⁊ pgreſſum hoc loco ꝓſequi animus eſt. qñ ea peſtis cū pene totam germaniā conturbauit neq; adhuc extincta regni bohemici magnam partē occupat. Rexerant ſcolas pragenſes primo theutonici id moleſtiſſimū bohemis fuit hominibus natura ferocibus ⁊ indomiti. Ex q bus vir q̄dā genere nobili ex domo quā putridiſtis vocant apud oromā anglie ciuitatem liris inſtructus. cū iohannis wicleffi libros offendiſſet quibus de rebus vniuerſalibus tractatus inſcribit magnope illis oblectabat exemplaria ſecum attulit. inter que de ciuili dño. de eccleſia. de diuerſis queſtionibus contra clerum. pleraq; volumina veluti preciosum theſaurū patrie ſue intulit. imbutus iam ipe wicleffitarū veneno ⁊ ad nocēdū parat⁹ virus in ciues euomuit. Cōmodauit aūt ſcripta que attulerat. his potiſſime qui theutonicoꝝ odio tenebant. inter quos iohannes emicuit obſcuro loco natus. ex villa bus quod anſerē ſignificat cognomentū mutuatus. Hic cum eſſet ingenio peracri ⁊ lingua diſerta multūq; dialecticis oble ctaret ⁊ peregrinas opiniones amaret aude admodum wicleffitaruꝝ doctrinam arripuit eaq; theutonicos magiſtros vexare cepit ſperans eo modo confuſos theutones ſcolā relicturos. Quod cū non ſuccederet a rege impetrarunt vt pragenſe gymnaſium ritu pariſienſis gubernaret. Ea res magiſtratū ſcole theutonicoꝝ abſtulit. Quam ob cauſam cōmoti magiſtri ac diſcipuli theutonici generis iureiurādo adacti vno die ſupra duo milia pragā reliquere. nec ante poſt circā tria milia ſecuti apud liptzk miſne ciuitatē triū dierum itinere a praga diſtantem vniuerſale ſtudiū erexere. quod ab alexandro pontifice priuilegijs munitū ac confirmatum fuit. ⁊ p illuſtres duces ſaxonie dotatū ac ſtructuris exornatum. a quo liptzk in cunctā augmētū ſenſit. Bohemis ſcole ſue gubernatio libera patuit. q̄r princeps habit⁹ eſt iohannes huſ lingua potens ⁊ mundioris vite clarus. qui vbi ſatis fidei cōpactum ſibi exiſtimauit venenū quod iam pridem occulte conceperat palam euomuit. multa de libris wicleffi in medū attulit aſſerēs in eis omnem veritatē ꝓtineri. adiacensq; crebro inter p̄dicandū ſe poſtq̄ ex hac luce migraret in ea loca proficiſci cupere ad que wicléffi anima peruenſſet. quem virū fuiſſe bonum celoq; dignū non dubitaret. Verū in lundano quadragunta quatuor articuli in eius libris reperti ab archiepō cantuarienſi ⁊ aliis cpis ⁊ doctis viris condēnati. wicleff exhumatus corpus cōbuſtum fuit. Sequebant tamen iohannem cleri ferme omnes ere alieno grauati ſceleribus inſignes ⁊ ab eccia catholica recedentes ipam valdenſiū ſectā ⁊ inſaniaꝝ ampleri ſunt. Huius peſtifere ac iam pridem damnate factionis dogmata ſunt. Romanū preſulem reliquis epiſcopis parem eſſe. Purgatorius ignē nullum inueniri. Vanum eſſe orare pro mortuis ⁊ auaricie ſacerdotales inuentuꝝ. Dei ac ſanctos imagines delendas. Hēdicantū religiones malos demones inuenſſe. Sacerdotes pauperes eſſe debere ſola contentos elemoſina. Auricularem cōfeſſionē nugacem eſſe. Sufficere ſua quēq; deo in cubili ſuo confiteri peccata. Cynuteriorum inanem vſum. Sacerdotē quocūq; loco ſacrus xpi corpus ꝓficere. In canonicas horas fruſtra tpa teri. Jeuniꝝ ab eccleſia inſtitutis nihil ineſſe meriti. atq; alios pleroſq; errores edixere. Sed attulit nouam peſtem petrus dreſenſis. id eſt oppidū miſne ſuper albim ſitum. qui apud eccleſiaꝝ ſancti michaelis populū predicādo inſtruebat. iacobellū miſnen. aggreſſus mirare ait doctum virū errorem aliū nō animaduertiſſe. cōmunionis euchariſtie in qua ſb vna tm ſpecie dñicum corpus miniſtratur. cū apud iohannē euangeliſtaꝝ ⁊ apoſtolū xpi ſub duplici ſpecie panis ⁊ vini ſummi debere videat. Cōmotus his iacobellus in veteſtis codicibus dyonyſij ꝑſertim ⁊ cypriani cōmunionē calicis laudatā inueniſſet publice cōmouere populū cepit ne cōmunionē calicis quoquo pacto negligerent. Huic hereſi conſenſere haud modica geſcentes leticia quod articulum inuenſſent in euangelica lege fundatū. Inde varia attemptata fuerunt vſq; ad concilū conſtantienſe ſine fructu. Apud cīm glatouiam nobile monaſterium fratrū predicatoꝝ extra menia oppidi ſitū a fundamentis deiecerunt. eaq; prima eccleſiarū ruina in huſſitarum nouitate facta. decurrit in eccleſias monaſteriaq; paſſim nobiliſſima ſuperis dicata templa. ferro atq; igne vaſtant. Per idem ferme tempus ſurrexit ⁊ alius pſeudo ſacerdos apud pragam iohannes quidā ex ordine premonſtratenſium ipius monachus ⁊ in oīne ſceleris audax. cū neq; bene ſapere videret monaſteriū carmelitarum inuaſit. Sophia interim antea quo pacto tueret crebris nuncijs ac litteris ſigiſmundū vocare. vicinorum auxilia petere atq; in omnes partes mentem dirigere. Sigiſmundum malo vſum conſilio in turchos qui ſe iam prius caſtris exuerant arma prius mouere quā bohemiam petere libido inceſſit. q̄p ſi mox exteratum pragam duxiſſet anteq; vires hereticorum coaluiſſent nunq; ea incendia germaniam extuliſſent. At ille cū turchos laceſſere parat bohemiam amiſit ⁊ hungariā non defendit. Eapropter cū ſerū eſſet eius auxilium regina ex theſauro regio copias cōparauit. arcem firmauit. pugnatūq; deinde die noctuq; quiq; diebus ſeuiſſimis auſis. multi veriq; ceſi. pretoriū incendio deletū ac magnifice domus exuſte.

Anno mundi. 6609. Anno xpi. 1410.

Iohannes cuius nomis vigesimustertius papa. patria neapolitanus ⁊ nobilis. Baldesar cognomento cossa antea vocatus. sancti eustachij dyaconus cardinalis hoc anno pdicto alexandro mortuo bononie pontifex creatus. sedit annis. 4. menses. x. Sunt qui scribant id factū violenter esse. q⁹ ⁊ legatus bononiensis esset armatos milites tū in vrbe tū in agris p stationes habuerat. vt si pcario id obtinere nō posset minis ⁊ armis tandē consequeretur. Cum multi pducti fuerant nemine approbare voluit. date inquit mihi petri clamides ego eam dabo pontifici. alie pallium humeris suis imponens. papa aut ego sum. id q⁹ patribus displicuisset. vtcūq; est. constat eum pontificem creatu fuisse ad eamq; dignitatē semp aspirasse. Erat aūt hic pontifex ⁊ cautis iuxtā pertissimus. vir in temporalibus quidē magnus. in spiritualibus nullus omnino ars ineptus. ⁊ rex gerendarū experientia magisq; vite sanctimonia preditus. Qui suscepto pontificatu dies aliquot bononie cōmoratus. ⁊ postmodum romā p⁹ secessit. fuerat eīm illa prius aliquanto de manibus extorta ladislai. Iter eius per agrum florentinū ⁊ senensem ad inferū mare. inde p tarquinatem ad vrbem fuit. post hec apparatus facti. missiq; aduersus ladislaum copie. duces militie erant paulus vrsus ⁊ Sforcia. Verū sequenti anno iterato iohannē bello vexare cepit. Ideo pontifex timore correptus florentiā primo. postmodum bononiam venit. ⁊ nō ita multo post mantuā ad Johannem franciscū gonzagam pfectus est. ibidemq; ⁊ laude ⁊ cremone cū sigismundo cesare de pellendo ladislao qui romā ⁊ multa ecclesie oppida occupauerat conuentū habuit. Inde ad concilius Johannes omniū nationū consensu citatus ad tollendū scisma duos cardinales in germaniā misit. qui vna cum principibus gallice ⁊ germanice nationis locū ydoneum deligerent. Constantia igit germanie vrbs ydonea est visa Eo pficiscunt omnes. ⁊ iohannes pontifex admonentibus quibusdā ne id faceret. eo tamen profectus. Verū supueniente sigismundo multa crimina pontifici obiecta sunt. quoz causa mutato habitu familiaq; clanculū noctu fugiens.

Cū tam amplius quatuoz mensibus in concilio fuisset schaffhusen abijt burgundiā petere festinans. tussu friderici ducis p viam retentus imperatoi tradit ⁊ in insula sancti marci in carcerē conijcitur. Causam fuge concilium disquirere tum cepit. ad quadraginta exinde capitula contra eū probata sunt. merito e pontificatu dejectus. ad ludouicū igit bauarie ducem missus in baidelberga triennio asseruatus est. Tandez eo in concilio martinus pontifex surrogatus dū apud florentiā existeret ⁊ a cosma de medicis cive florentino rogaret iohannē a carceribus liberauit. Cū ad martinū venit sese pedibus martini subijciens eū vt pontificem verū ⁊ vnicū recognouit. Martinus ea būilitate cōmotus. primus cardinalis efficit tusculan⁹. Nec annū integrū supstes florentie e vita migrauit. vbi ⁊ a cosmo medice amicissimo suo honorificentissimo sepulchro in diui Johannis baptiste templo magna adhibita funeris pompa sepultus est.

Anno mundi. 6616. Anno xpi. 1417.

Martinus quintus papa. patria romanus. otto cognomento colūna prius vocatus. Ex illustri colūnensium familia natus hoc anno in celebritate sancti martini epūs ex cardinali dyacono in constantiensi cōcilio nationū omniū ⁊ cardinaliū consensu pontifex creatur. Is cūm a teneris annis cura parentū moribus et litteris imbutus. vbi adoleuisset tum pontificio perusij operam dedit. vnde ad vrbem rediens ob integritatem ⁊ doctrinam vrbani sexti referendarius factus. Inde diaconus cardinalis ab innocentio septimo creatus. humanior factus patrocinū suum omnibus prestabat. In conuentu constantiensi cū multe in vtraq; partem altercationes haberent tpe medii quoddam tenuit cōmuni vtilitati semp consulens. Hanc ob rem et imperatori sigismundo ⁊ cardinalibus omnibus gratus. Qui in pontificatu constitutus nō somno ⁊ ocio sed negocio ⁊ sollicitudini deditus oīa ad rē pertinētia miro pfecit modo. Vir antea nequaq; sagax existimatus sed benignus. In pontificatu tū ita opinionē de se prius habitā redarguit vt sagacitas quidē in eo summa. benignitas vo non supflua neq; minima reperiret. Peracto demū concilio reuersus p fines mediolanēn. Mantuanoz ferrarienssiū rauennatū florentiā venit. bononiā vitans que se per id tpis in libertatē vendicarat. florentie vo biennū fere resedit popportuno loco ad rē ecclesie componendā. Mā ⁊ cū brachio q⁹ ecclesie oppida pmulta occuparat oppitulantibus florentinis concordiā fecit. Illisq; post hec fretus opa bononiam redegit in suā potestatē. ⁊ ceteras vrbes vbiq; recepit. ex quo eius plurimū creuit auctoritas. florentiā tandē abiens cunctatem metropolitano honore exornauit romā desideratus puenit. vniuersa vrbe eidem obuiā effusa. que cū nō secus ac patrie parentē expectabat. quā adeo vastatā inuenit vt nullā ciuitatem facē haberevidebat. Quā ob rē pontifex pietate cōmotus ad eā exornandā cōponēdosq; mores ita animū adiecit vt brevi pualescens meliorē facie p se tulerit. plura in vrbe restituit. Hic aūt vir in omni vita integer Demū pontificatus sui anno quarto mense tercio rome apoplexia mortuus. etatis sue anno sexagesimotercio Sepelit q⁹ eius mandato in basilica constantiana ante capita aplorū sepulchro eneo. comitante populo ro. et clero nō aliter flēte q⁹ si ecclia dei si vrbs roma vnico aut optimo gnte orbata fuisset. vacat tū sedes dies. xij.

Linea imperatoz Sigismundus

Sigismundus caroli quarti romanoz impatoris filius. natione bohem⁹ ori gine teuthonicus hungarie ⁊ bohemie rex. defuncto rupto romanoz rege anno salutis .M.ccc.x. franckfordie ab electoribus cesar electus est. vir quidem strenuus ⁊ ad omnia pagenda ꝓmptuosissimus. princeps singulari prudēcia. magnitudine animi. beneficentia ⁊ liberalitate insignis. corporis quoq; maiesta te ac decore illustris. Erat enī pclara facie. inclitus speciosoq; atq; robusto corpore magnitudineq; animi siue pace siue bello eximius ac in erogando ꝓfusus. Is suscepto regī statu cū comitatu matio vniuersam ferme cisalpinā gallia sedādi bel li causa percurrit. Et cū multa eius egregia facinora memorie prodita sunt. In ter que illud pclarissimū q; ecclesiam catholicā in tres partes diuisam coacto a pud constantiā generali concilio ad vnitatē redegit. Italiā. galliam. hispaniā an gliam eius rei causa pagrans vt erat xp̄ianissimus cū tota xp̄ianam rempublicā ꝓpter scismata lebefactatā conspiceret omniū nationū consensu ꝓstantie concili um indixit. vbi iohanne pdicto. gregorio. xij. ⁊ benedicto nono pontificib⁹ ab rogatis. electoq; martino quinto vniuersam rempublicā xp̄ianam sua industria suoq; maximo labore cōponere studuit. Mores etiā secularium q; clericoz nimia iam licentia labefactos suo beneficio ⁊ virtute in meliorem reduxit formā. Vitol do lituanie dux vt se regem appellaret missa corona indulsit. prius tamen ille vi ta decessit q; solemna coronationis expleret. Prussiam quā rex polonie fratrib⁹ beate marie teutonicoz armis ademerat restitui fecit. wentzeslaū bohemie regē germanū suū q; regno inuisus esset cōiecit in vincula. cuius negligenter custodi tum magno reipublice malo quidā bohemi e carceribus fugerunt. Ceterus bello prorsus infelix. quem nō turchi dumtaxat sed bohemi sepe acie fuderunt. Uxor ei prima fuit maria ludouici regis filia cū qua regnū accepit. Illius causa duos ⁊ triginta regulos in hungaria primarios qui aliq̄ rebellassent gladio percussit. Ob quā rem ⁊ paulo post regina fatis functa in vincula conjectus est. mulieriq; vidue cuius virū interfecerat in custodiam traditus donec regni pceres supplicū decernerent sed no defuit capto in extremis rebus pudentia. q; vt erat facundia preditus ⁊ potens mulieri longe me lius esse ostendit regū sanguinē conseruare q; fundere. dimissus ab ea barbarā comitis cilie filiam duxit vxorem. nec diu postea compatis auxilijs regnū vendicauit. te. pditoribus supplicū sumpsit. mulieris vidue filios ⁊ honoribus ⁊ opib⁹ inter primos regni pceres cumulauit. Bohemia post multas calami tates vix tandem portus est. Alberto duci austrie generi suo moraviam ne defensore careret dona dedit. Cū filiā elizabeth ex barbara natā ei in matrimoniū copulauit. Marchiam brandeburgensem Friderico burggrauio nurmbergensi dono dedit. Varia aūt fortuna annos supra quinquaginta regnauit. In seni um deniq; pductus iterato in italiā venit. ad coronā augustalē obtinendam. ex germania in lombardiam veniēs mediolanū ingressus. inde p etruriā ad senēses trā sijt. a q̄b⁹ honorificentissime excepī apō eos aliquod menses exegit. Inde ad Eugeniū pontificē romā se conferens ab eo coronā imperij accepit. Ta dem romā abiens arminū petijt. Deinde p ferrariensem agrū iter faciens mantuā puenit. vbi aliquot im moratus dies Jo. francisco gonzagā mantue dñm marchionali dignitate insignuit. Demū cum venetis pace facta alpes ptransiuit ⁊ basileā petijt. dissidioq; patrū quod tunc erat cū Eugenio ad tēpus. sedato. vlmam se contulerat. Hic audita thaboritaz orphanoriq; cedē legatos in bohemiā mittit. horta regni quietez. Illi magno numero apud ratisponā ei conueniunt regēq; suū salutant. Exinde poscentibus bun garis nauibus p danubiū vectus budam petijt. vbi reformato rerum statu vocatis ad se bohemoz pri cipibus in albo regali. lx. milia nūmū inter eos distribuit. dicta die qua vellet bohemiā ingredi nec mo ratus iglauiam venit. vbi consilio cū bohemis habito legatoz gesta comprobauit. His compositis Sigis mundus imperator. ix. kal. septembris anno. vi. ⁊ xxx. supra milleſimū ⁊ quadringentesimū ab ortu sal uatoris pragam venit. qui paulo ante hostis censebaī extremis honoribus exceptus est. barones ac ciui tates turrecarunt. ⁊ magistratus quos ipe constituit acceperunt. Redierunt tunc mendicātes ⁊ monasteri orum abbates. Jamq; reges et populiq; xp̄iani de recupato regno congratulabanī. Eugenius quoq; pō tifex maximus aureā rosam indicē sue lenne ad eū misit. Egrotare interea Sigismundus cepit. exaugēte morbo senectutis incomodū. Barbara imperatrix de retinēdo imperio sollicita nobiliores ad se vocat. Mu lier iā anus nouū coniugiū mente complexa filiā ex animo dimouet. Non latuerunt imperatorē furentis femine excogitatus. in Moraviā se vbi tuffit visurū filiā anteq; vita excederet. Illa cus viro Alberto ad eum in ciuitatē venit quā znoymā vocant. Albertū successorē suū nominat. hungarie ac bohemie primo res rogat vt suppremā suā voluntatē exequāī. Regna quibus prefuerat genero vltima voluntate reliquit dicens beatū id regnū cui Albertus imperauerit. Supremis ordinatis inter amicoz manus defecit. Cor pus eius in Varadino vt in vltima voluntate placuerat sepultū.

Expeditio in Bohemos hereticos facta temporibus Sigismundi

Martinus pontifex maxim⁹ vbi armatam heresim crescere indies animaduertit primoq; amplius malle fecerat cardinalem vintomiensem natione anglicū regia stirpe natū in germaniā profiscisci iussit. qui cōtra bohemicam labem in arma concurreret. Cui t imperator adiumento fuit. Instituti sunt tres exercitus Saxonie duces. t quos vocant stangnales quitates in primis muniuere. Bohēm ex francombus constitutum marchio brandeburgensis dictauit. Tercio p̄fuit otto trueirensis archiepūs. quē renenses secuti sunt Bauoarij quoq; t ciuitates sueuoz imperiales ingressi bohemiā tribus locis. silua penetrauere. iuncti sil castramentati sunt. Sed cū heretici collecto raptim milite in eos p̄perare nunciaret nō visum hostē fugerunt Nō dum cardinalis exercitus affuerat fugientibus occurrens magnis p̄dabus vt redirent in hostē hortat. quod cū frustra niteret vix silua egressi supuenientes bohemi postremū agmen lacessere ceperūt. facta ē p̄ fusior fuga. machinis quoq; bellicis potiti sunt. Exin misniā populati. Cū frāconiā redirent ne brandeburgensem agrū nurnbergensemq; vastarent pecunia placati diuitē exercitū reduxere. Sigismundus his cognitis nurnbergā p̄fectus noua principū auxilia cōparat. Martinus quoq; pont. ex maximus Julianus cardinalem sancti angeli lris ac moribus excellentem cū ea legatione in teutoniā mittit vt bohemis bellū inferat. t aduenientē tpe in basilienſi ꝯcilio quod p̄ die futurū erat noie aplico p̄sideat. Jn germaniā ingressus mox nurnbergā ad Sigismundū se confert. quo in loco frequentes germanoz principes conuenerant. decreta est noua in bohemos expeditio ad octauū kal. iulij. Dux belli fridericus marchio brandeburgensis declaratus. qui cardinalem sequeret. Jngressus bohemiā in comitatu cardinalis. iohannes. t albertus principes brādeburgenses cū patre. Herbipolen. babenbergen. t'eysteten. epi. t imperialiū ciuitatum magistratus. Treuiren. t colonien. antistites auxilia miserant. t cū his p̄uinciaz suaz primores supra. xl. milia equitū fuisse tradunt. Ingressus cardinalis numerosum exercitū ducens multas villas oppidaq; hereticoz diripuit. Bohemi qui iāpridē hostē affuturū acceperant. expeditas in armis legiones cogerāt. interea fuit p̄ditio in exercitu fidelium fuit (qō plurimi putauere) siue mala sua sponte metes hoīm pauor inuasit totis castris trepidatū ē. t primoq; hostis vllus in ꝓspectu darer fedissima capta fuga. nurat iulianus vnde hic timor. Suaderet vt forti aio hostē expectarēt. Si frustra apud eos cohortatio fuit. sublata sunt raptim signa t rapido cursu fugā maturauere. Hostis postea ex metu alieno ingenti p̄da potit⁹ ē. Albert⁹ austrie dux cū accepisset bohemiā intrasse cardinalē raptim ex austria copijs in hereticos duxit. Si fuga cognita p̄ moraiā que nō dū ei parebat infesta signa circuferens. 300. villas ferro t igne deleuit. oppidaq; cepit mortaliū. maximā cedē fecit. adeoq; gentē illā afflixit vt iugū eius accipiens parere sibi ea lege promiserat vt circa religionē id sequi teneret qō basilienſe concilij decerneret. Exactus in bohemia legatus basileaz se contulit ibiq; concilium celebrauit.

Ordo nou⁹ canonicoz regularū t congregatio sancte Justine t Hieronimi

ORdo nouus canonicoz regularū apud ethruriaz in lucēsi agro monasterio frisonarie initiū sumpsit a loco frisonaria dicta. deinde ab eugenio aucta laterane sis appellata est. t speciali priuilegio canonicis regularibus bti augustini aggregauit. Hi a primo coz auctore clamidē nigrā cū nigro scapulari biretoq; nigro sumpsere. t albo scapulari depposito camisea lineā eius loco induere voluerunt. quā ob rē vulgo fratres de la camisia ꝛgnominauit. Habuerunt aūt viros plurimos omni doctrina t eloquentia t sanctimonia celebres.

Congregatio etiā sctī benedicti que scē iustine nūcupat hac tempestate in puincia tarusina apud patauinā vrbē in monasterio scē iustine primo p ludouicū barbū patricū venetū initiū seu reformationē accepit t ad viā veritatis reduxit t ad regularē obseruantiā pduxit. que congregatio viris p̄stantissimis t locis bonisq; tā spalibus q; spualibus excrescens. Eugenius quartus pontifex eā maximis priuilegijs iuuit. deinde in ea innumerabiles viri nō modo iuris ac sacre theologie doctrina. sed et eloquentia litterarum tam grecarū q; latinarū ornatissimi fuerunt.

ORdo ordinis monachoz eremitaz diui Jheronimi t ia patrū institutis collapsus a venerabili viro lupo hispalensi eius ordinis generali p̄posito nouis institutionibus ex dictis beati iheronimi instauratus ē. quā martino pape obtulit t pontifex confirmauit. qui sub regula beati Benedicti militant. t ipa p omnia viuit. nisi q; griseo colore in indumentis t romano officio vtitur. Magne opinionis in ecclesia dei extitit.

Allata erant Sigismundo cesari ex hungaria aureoꝝ quadraginta milia. Cū iaꝫ adue sperasceret. eaꝫ in regia recōdita fuere. Cum cubitū esset cesar. dū cogitat in quem nam vsum eam pecuniā conuertat. somnus eū vestit. tum ille excitatus cubicularios. ite inquit ocius. consiliarios duces q̄ militū huc accersite Vocati proceres media nocte trepidi. tim ebant eīm ne quid aduersi accidisset. imperatorem celeriter adeūt et que causa sit tam repentine vocationis inquirunt. Imperator confestim aperta archa inter eos qui adue nerant pecunia distributa. ite inquit iam secure tranquilleq; nobis dormire licet. nā quod mihi somnū ad emerat vobiscum erit.

Concilium constanciense

Concilium generale apud constantiam sucessoꝝ vrbē ad scisma tollendū quod nouē ⁊ triginta annis pduraverat Sigismundi cesaris iussu ⁊ industria Anno dñi. 1414. congreg. in quo quinq; aderant nationes. italica. gallica. germanica. hispanica. et anglica. Quicqd vō harū nationū suffragijs decernebat id ita ratū erat atq; p̄ conem aut p notarium publicum. p cuius enunciabat si omniū consensu postea confirmatum fuisset. Eo quoq; pfectus Johannes pontifex admonentibus ꝫ quibusdā ne id faceret. ne cū pontifex accederet priuatus reuerteret. qđ etiā contigit. Proficiscens ꝫ cū viris quibusdam in omni genere doctrine p̄stantibus diu multumq; germanos disputationibus incertos ⁊ ambiguos tenuit quod pontificū decerneret. Verū supueniente sigismundo factaq; omnibus dicendi quod liberet potestate. pontificatu licet inuitus se abdicauit. Gregorius vō carolum malatestā legatū mittens sponte se abdicauit. Benedictus discussa aliq̄diu re pontificatu tandem priuat. reiectisq; nationibus que cū eo sentiebant. In eodem quoq; concilio nonnulle hereses damnate. in quo de rebus bohemicis sermo habitus p patrū mentes ingenti cura confecit. vo aluentū animo quo nā modo pruncia sanari posset. Condemnata est igit iohannis wicleff hereseos ⁊ duo ex sectatoribus eius combusti sunt. iohannes hus ⁊ hieronimus eius discipulus tanq; hereseos archē. Cūq; ibi quadriēnio ferme ad tollendos scismaticos ⁊ ad restituendam eccle siam ac emendandos xp̄ianoꝝ mores multi prelati principesq; p̄stitissent. Tādem de eligendo nouo pontifice sermo habitus est. Placuit ex vna quaq; natione viros sex deligi. pbatos. qui cū cardinalibus conclaue ingressi deligerent. Anno igit millesimo quadringentesimo decimoseptimo. sexto ydus nouembris conclaue ingressi. Consentientibus cardinalibus duobus ⁊ triginta. nationibusq; omnibus p̄ter omniū opinionem cū iam quadriennio vero pontifice caruisset ecclesia. in celebritate beati martini Otto columna romanus diaconus cardinalis pontifex creat omniū leticia. Effusus etiā nimio gaudio imperator Sigismundus omnibus gratias egit. ante pontificem p̄stratus summa veneratione pedes exosculatus est. quē pontifex amplexus non secus ac fratrē habuit gratias egit q; sua opa pax tandē ecclie dei reddita esset. His gestis cū per annū in concilio p̄stitisset ⁊ multa ad xp̄ianā religionem necessaria decreta fuissent. Tandē anno xp̄i. 1418. concilū pontificis iperatorisq; iussu dissolutū fuit ⁊ in pace abiere.

Jo. gerson cancellarius parisiensis

Iohannes gerson cancellarius parisiensis denominatus hac tempestate floruit ⁊ in concilio constantiēsi nōnulla pro rege francie ⁊ aliis absoluit. vir admodum doctus. theologus summus. parisius sacraꝝ lraꝝ christianissimus doctor. qui scripta varia ⁊ libros a se editos ecclesie profuturos post se reliquit. Is tandem anno dñi. M. cccc. xxix. superos petijt die. xij. iulij.

Caspar slick cancellarius trium cesarum

Caspar slick dominus inter principes denominat' matre italica ex comitibus alticollis agri tarusini patre theutonico natus ex familia lazana pruncia Frā conie. ingenio dextro. facūdia suauis. doctrine cultor. ad omnia genitus quecūq; ageret. quem simul atq; fortuna atq; virtus extulit. vt quod erat prius inauditū tribus cesarum successiue regnantiū cancellarie p̄fuerit. Unus ex ducibus sclesie filiā sibi in matrimoniū tradere non recusauerit. Sigismundus egram illi ⁊ cubitū ⁊ alia i frā conibus oppida dono dedit. Albertus in hungaria calesium ⁊ albam ecclesiam. Fridericus in austria gretzū. Versatile pfecto ingeniū ⁊ nature bonitas singularis que inter tot imperatores moribus prorsus dispares pari gratia viuere potuit. Huius amicicia vsus eneas pius episcopatum tergestinū. vnde reliquę dignitates pueniere consecutus est. Mortuus est bobemie ex apoplexia ⁊ apud carmelitas cū coniuge sepultus.

Constantia vrbs germanie non admodū magna ꝫ opulenta atq; formosa eius ꝑter menia. Rhenus lacu emergēs rursus in alueū redit. Pons in eo ē qui ab ipius vrbis porta ad germanos ptinet. Et tra q; ponte crebra edificia secus alterā fluuij ripā. Lacus aūt omniū amenissimus est. multaq; castella ⁊ vi cos vndequaq; p ripas habet. aqua nitida fundo glareoso ac pspicuo. pisces fert varios quidē ⁊ multipli ces. sed pro tanta aquaꝝ magnitudine non admodū copiosos. Viginti milia passuū in longitudine patet Latitudo aūt. x. alibi. x. alibi ad. xv. milia passuū extendit. Rhenus em curiensez pcurrens agrū dū fines constā tiensiū attingit duos lacus facit. Venetū scilicet ⁊ acronū vt veteres appellabant. inter quos constantia sita. Dig nunc a loco ⁊ domunys sortit nomia. superior constantiensis. ⁊ a castro ⁊ ei⁹ loci dominio ⁊ bod ma lacus bodmer dictus. Inferior ab oppido dicto cella rudolffi cellacensis denotatur. In infima lacus su periorꝭ parte constantia. De constantie vō antiquitate ⁊ origine cives perpauci occurrunt vt in alijs vr bibus. qui vel aut sui nomen ⁊ memoriā. nedū vrbis tenere videnē. Si tamen diligentius pscruteris tabu lam inuenies marmoreā vetustas lrām continentem. Ex quibus apparet a constantio constantini patre. q a diocleciano ⁊ maximiano cesar dictus est hanc vrbē nomen cepisse cū prius vitudura nuncupareē. Hanc tabulā perpauci constantiensiū legere sciunt. Tenetq; vulgus opinio esse sanctuariū quoddā pcipue religi onis. ita mulierculē ⁊ cetera imperita turba fucandis per eā manibus ⁊ ad faciem refricandis. iam litteraꝭ pene totas ex tabula deleuerunt. cum tamen ibi scripta sint non sanctoꝝ christi sed persecutoruꝫ christiane fidei nomina. Mores quoq; ⁊ instituta quitatis sunt. Singulis annis vnus ex ciuibus suffragio creatur. apud quem summa potestas cum imperio sit. Hic non publicis ed bus ꝫ in priuata domo sua ⁊ consueta habitat. Si quando per vrbē incedit lictores habet virgas manu ferentes. Cetero aūt habitu nihilo a re liquis differt ciuibus. Hic in caput vnius cuiusq; animaduertendi potestatē hz. Si de homicidio. de furto. de rapinis. de veneficio. de adulterio ac de ceteris criminib⁹ agat. astant in scilio hij quos sibi ciuitas de putauit. rei ipi in vinculis adducunt. ibi ⁊ accusatoribus ⁊ defensoribus dicendi contra reus. ⁊ pro reo fa

cultas dat. Auditis omnibus in sententiā itur. Si reus dānaretur lictores magistratus supplicio afficiunt Eodem ordine de ciuilibus causis cognoscit apud hunc magistratū ⁊ eius consiliū. quia liberā indicādi potestatem habent. Oratoria facultas plurimū valet. Itaq; si qui diserti reperiunt hi aduocati in ciuilibus ⁊ criminalibus causis adducti. plurimū ⁊ gratia ⁊ dignitate in ciuitate possunt. Universa hec ciuitas in duo genera diuisa est. Alij cū sunt equestris generis. alij plebei. Plebei mercaturis ⁊ officiis intendunt. Equites veteribus patrimonijs contenti redditibus alunt. Equestrem dignitatē obseruant. Si quis plebeꝰ ditior factus ad equestrem locū peruenire tentaret ei nullo modo licere putant. Nec nobilitas que in eo ꝓbata ri. aut pollui dignitatem suā arbitratur hoc eū facere permittit. Ita per longa tempora vteraq; ordo in suis finibus consistit. Cū equites ad mercaturas ⁊ solidiora munera declinare in turpissimis sit. Plebeio autē ad equestrem dignitatē se attollere nullo modo liceat nec nobilitas patiat. Gubernatio tamen reipublice communis est plebeis ⁊ nobilibus. Ad septem miliaria a constantia a transitu vero alpiū. xx. milia passuum oppidū extat Uelchirchiū id est opulentū atq; vrbanū. Edificia habet speciosa. vinetis ⁊ pometis plurimū habundat. Flumen quoq; rbem orit in alpibus nō longe ab eo loco cum ab italia transit fit ex sinistra mana. sed mox ad dexteram vergens ⁊ suo gurgite ⁊ multoꝝ incrementis adiutum ingens ⁊ robustū decurrit inter orientem ⁊ septentrione recto alueo conuersum. Aquam habet medij coloris inter ceruleam ⁊ viridē cursum rapidum. alueum arenosum. solidum tamen. ita vt pedibus pressus vestigio non signetur.

Fuerunt temporibus concilij in ea habiti in hac inclita ciuitate ingentem multitudinem hominum fuisse ex omni natione xp̄iana. precipui tamen erant itali. galli. germani. hispani ⁊ angli. quoꝝ suffragijs omnes concilij res geste sunt. Prestantiores quoq; in eo fuerunt Johannes. xxiij. summus pontifex ⁊ Sigismundus cesar. Quinq; cp̄i cardinales. xvi. p̄sbiteri cardinales. vij. diaconi cardinales. Patriarche. vij. Archiep̄i. xxxiij. Episcopi. 104. Abbates. lx. insignes. Generales q̄tuor ordinis. Duces. xxiij. Comites cxl. Cōmunitates quoq; vrbiū tam ytalie q̄ germanie superioris ⁊ inferioris. Post electionem vo Martini Sigismundus conclaue ingressus nullo habito dignitatis siue respectu gratias omnibus cum lachrimis egit. q̄ necessarium reipublice xp̄iane prope extincte elegissent.

Johannes hus bereſi archa

Johānes hus obſcuro loco natus. ex villa hus quod anſerē ſignificat cognomētū mutuat⁹. Hic cū eſſet ingenio pcri ⁊ lingua diſerta multūq; dialtice⁹ oblectatus. ⁊ peregrinas opiniones amaret. Unde admodū wicleſiſtarū doctrinam arripuit. Iheronimū hominē eloquentē condiſcipulū prage habuit. Placuit ſigiſmundo imperatore ſuadente patribus in ꝯcilio ꝯſtantiēſi vt bohemia ſanari poſſit iohanne ⁊ iheronimū ad ſynodū euocari. qui cū ceteris eius regni doctoribus. tū quia doctores ac hereſum principes habebant. vouerūt ambo nō tā verecunde aliena diſcere q̄z ſua imprudenter ingerere parati. docendi quippe q̄z diſcendi cupidiores. ⁊ auditi ſunt in ꝯſeſſu patrū. Johānes etate ⁊ auctoritate maior habitus. doctrina ⁊ facundia ſuperior iheronimus. Lecti ex omni natione patres diuini atq; humani iuris doctores. ſepe cū his colloquiū habuere. dogmata eorū a lege diuina aliena eſſe monſtrarunt. neq; bonis conducere moribus. rogauerunt ne plus ſapere quā eccleſia vellent. peregrinas opiniones relinquerent. ingenia ſua wicleſiſtarū infamia ne fedarent. in edocendis populis nō dedocendis exercerent. poſſent in ꝯſpectu dei ⁊ in eccleſia militanti ſublime conſequi locum. Stetere in ꝓpoſito pinnaces bohemoꝝ animi. ſeuerantes ſe ſancti euangelij emulatores. ſe xpi diſcipulos eſſe. Romanā eccleſiam longe a traditionibus apl'oꝝ abiiſſe. que opes ⁊ delicias ſecrarēt. dominatū in populis exquireret. canes equos alerent. eccleſiarū bona que xpi pauperibus deberentur per laſciuiā luxūq; conſumerent. Primores magne ſynodis vbi pinnatiam ⁊ immutabiles animos perditoꝝ hoīm animaduerſit. membra eccleſie putrida que ſanari non poterant ne reliquū corpus inficerent reſecanda cenſuerūt. Lata eſt in conſeſſu patrū aduerſus contumaces ſententia cremandos eſſe q̄ doctrinā eccleſie reſpuerēt. Prior iohannes igī ꝯbuſtus ē. iheronimus. ccc. xl. diebus poſtea in vinculis habitus cū reſipiſcere nollet ſed deſcendens in laudationem Johannis huſſi dudū ad ignem damnati, verū illum iuſtū ⁊ ſanctū appellans illa morte indignum. ſe quoq; paratū quodus ſupplicū adire forti animo ⁊ conſtanti. Multi illū acceſſere viri eruditiſſimi. ꝑcipue cardinalis florentinus vt a ſua ſententia dimouerent. ſed cū pinnacius in erroribus pſeuerabat p conſilium hereſi damnatus ⁊ igni ꝯbuſtus iocunda fronte ad incendiū ꝓperauit. flamma adhibita canere cepit ymnū quē fumus ⁊ ignis vix interrupit. Nemo philoſophoꝝ tam forti animo mortē ptuliſſe phibet. Cineres cruſtorū ne raperent a bohemis in lacū proiecti. diſcipuli eoꝝ ex eo ſolo terrā abſtulere in quo ignis fuit. eamq; veluti ſacrā ſecum attulere in patriā. Johannes ⁊ iheronimus apud bohemos martirū bonores meruere. nec minores q̄z petrus ⁊ paulus apud romanos habiti. Nunciatis ēm in bohemia que conſtantie geſta fuerunt diſcipuli eoꝝ ſequaceſq; omnes in vnū conuenientes memoriam in primis defuncto rum conſecrant. celebrandamq; quotannis decernunt.

Iheronimus hereticus

Johannes rochezana

Johannes rochezana hereſiarcha apud bohemos p lōga tpa pfidiā ſeminauit. Oppidulū eſt pragenſis eccleſie nō longe a pelſina cui rochezana ē nomen. Ex hoc loco puer obſcuris parentibus cenſuq; tenuiſſimo natus iohānes nomine pragam venit mendicatuq; victū querens grāmaticam ⁊ dyalecticam didicit. Cū adoleuiſſet nobilis cuiuſdā pedagogus fact⁹ ē. ⁊ cū valeret ingenio linguaq; ꝓmptus eſſet in collegio pauperū recept⁹ auditor iacobelli fuit. Poſtremo pſbiter ordinatus ꝑdicare verbū dei pragenſibus cepit. Ex oppido vnde ortū habuit rochezane cognomen ducente. ⁊ in de noie ⁊ auctoritate valebat. ⁊ cū baſilienſis ſinodus bohemis ſcripſit vt legatos mitterent. inter legatione. ccc. equitū ad baſileā miſſam iohannes rochezana pſeudo pragenſis apoſtolus reputatus fuit. Et poſtea ſedente prage ſigiſmūdo pio tribunali in foro ciuitatis rochezana cū quatuor pſbiteris nomine totius cleri obedientiā romane eccleſie ſeſe ꝓteſtare ꝓfeſſus eſt. ⁊ ſequenti die abſoluti ab anathemate ⁊ p legatos ꝯcilij in eccleſiā introducti rochezane pfidie ſue non immemor altare accedēs diuina re pfacta ymnū quē tulerat ex laicis adeſſe ſacramentū ex calice edit. cuius alter ex concilio legatus id ſibi nō licere aſſereret. in quo errore pſeuerans tandem ſenio defecit.

Leonhardus aretinus

Leonhardū aretinū pbm ⁊ oratorē ac hiſtoricum elegantiſſimū ac pbatū tēpeſtate iſtac floruiſſe conſtat. eo q̄ innocentij ſeptimi. gregorij duodecimi. alexandri ⁊ iohannis. xxiij. pon. ro. vſq; ad ꝯcilij Conſtantie ſumma integritate fide ſecretarij officiū adminiſtraſſet. deinde a florentino populo accitus cancellarie generalis ſibi cura demandata vſq; ad extremū vite tps geſſit. Inter viros illuſtres ob dicendi elegantiā olbus ꝑferendus eſt. Cū eſſet optime doctus licet multis occupatis negocijs ea tñ ſcribere voluit. ⁊ pīno cū adhuc grecis autoribus operā daret Baſilij de inſtituendis diſcipulis tranſtulit. Vitā q̄z virorū illuſtrium in plutarcho ⁊ vitā ciceronis ꝓpoſuit. Trāſtulit q̄z libellū xenophontis de tyranno. ⁊ aliquos libros platonis. Ex ariſtotele economicū ethicoꝝ ⁊ politicorū libros. hiſtoriā gothoꝝ edidit. volumē etiā epl'arū ac ſui tpis hiſtoriā. de laudibus florentie ⁊ rebus florentinoꝝ. cuius hiſtorie cā ſenatus ei ſingulare premiū vſq; ad mortē ꝓſtruit. Que q̄dē mors fuit anno dñi. 1443. cū eſſet etatis annoꝝ. 74. Multa ꝑterea alia compoſuit in quibus dicendi elegantia ⁊ ſumma ipius ingenij vis apparet.

Pogius florentinus

POggius florētin⁹ orator facūdissim⁹. Et lr̄ar⁹ aplicarū scriptor diserti-mus. bisdē tpibus. Et ipe ob singularē doctrinā ⁊ dicēdi leporē. tū rome tūcq; stantie vbi coalū habebat atq; alijs in locis maxime habitus in precio Extitq; in cōcilio quitiani olim deperditū reperit. in monasterio ꝑpe cōstantiam hūc florentini ꝓpter ingenij ⁊ eloq̄ntie ipius claritatē. Cū p. xl. annos in curia ro. scriptoris officiū optime gessisset. ad se vocatū summo honore exceperunt. ⁊ honorarūt. Composuit aūt hic funebres oīones ac alias plurimas. Et libr facetiarū ⁊ epl̄arū. Et e greco dyonisiū siculū ⁊ alios latios fecit. De situ indie librum edidit ⁊ alia multa.

GAsparinus bergomēsis ex barzīza rusculo natus. Grāmaticus q̄dem ⁊ rhetor celeberrim⁹. Hūc tpibus apud venetias ob singularē doctrinam in pcio exīs. etas lras latinas semimortuas q̄si ab inferis reuocauit. Venet⁹ tus publico salario legens. multi claritimi adolescentes ꝓmoti ediscēdi gr̄a ad eū cōfluxere. Audita ei⁹ fama philippus mediolanēsiū dux eos mediolanēsib⁹ edocēdis padua ⁊ venetia euocauit. vbi ciceronis quetusq; codex interitū euasit. In q̄ tres libri ciceronis de oratore deperditi quos oblātos multo labore supplerunt. defectus q̄s in q̄nquiant de institutionib⁹ ⁊ Cyceronis de oratore emendauit. Ortographiā i lingua latina cōposuit. Habetur q̄s ei⁹ epl̄e ⁊ oīones elegantes. Cristoforus quoq; barzizius de pergamo medicus celeberrimus eiusdem familie postea doctus ⁊ eloquens habebatur padue. qui post se scripta reliquit.

Antoni⁹ de butrio iurī doctor

ANtonius de Butrio pīs bononiēsis petri de ancharano q̄ fuit baldi pernsini auditor contemporaneus fuit. Vir certe doctissimus ac vite sanctitate insignis. qui p̄ ceteris decretales ⁊ clementinas optime explanauit. duoq; reportata ad ius cunle canonicūue pinentia cōposuit. ac etiā pulcr⁹ op⁹ p⁹ se reliqt

FRancisc⁹ zabarella natione patauin⁹. ro. eccle cardinalis p̄sbyter. iuris pontificij ꝓsultissimus. Ut p hoc tpus dignitatē suā vt platos decet lris ⁊ prudētia plurimū exornauit. Is cū doctissim⁹ ⁊ eloq̄ntissimus haberet copiose in decretalib⁹ ac clementinis multa edidit. ⁊ alia q̄dā memoratu digna ꝓposuit.

RAphael fulgosius natione placētinus excellētissim⁹ iurī cōsultus. tepesta te hac mita ad declarationē iuris ciuilis pinētia. Sup digesto ⁊ codice cōmentatus ē. ac ꝓsilior⁹ opa. Raphaelē q̄s Cumanū iurī auct⁹ ꝓsultissimū cōtemporaneū fuisse cōstat. Qui in digesto veteri multa ⁊ ꝓsilior⁹ volumina edidit.

IOannes de Imola egregius vtriusq; iurī doctor p ipm tps apud bononiā insignis ⁊ clarus habitus sup primū secundū ⁊ tertiū decretalium accurate scripsit. Sertū q̄s ac clementinas elegantissime cōmentatus est. § ⁊ in inforciato ac digesto novo q̄dam cōposuit volumina. Obijt aūt hic vir toti ytalie notissimus. Anno a natali xp̄i. 1436.

Jacobus de forliuio medicine doctor

IAcobus forliuiēs⁹ egregi⁹ medicus. hac tēpestate florui. Quē dicūt cūctos qui p̄biam ⁊ medicinā pfessi fuerāt excelluisse. Et ꝓterea sup primū canonē Auicenne. Et sup eiusdē afforismos ⁊ Tegni optime ⁊ egregie scripsit. Libellum ꝓterea de intēlione graduū formau. ⁊ eaz remissione cōposuit. Sepult⁹ tandem padue apud heremitanos cum insigni epitaphio.

HUgo senēsis vulgat⁹ medic⁹ post cū diuina q̄dam ingenij ⁊ medendi gr̄a. doēs q̄ añ illū i etruria floruerūt excelluisse credit. Qui sup ꝑmo Auicenne ⁊ aphorismu hyppocratis scripsisse dī. Et cosilia vtilissima post se reliquit.

ABbas siculus. Et ipe hec tpa reddidit clarissima. Cui ꝓpriū nome erat Nicolaus ex catbania vrbe oriūdus pōtificij iuris ⁊ pbie primissim⁹. ꝓpio apō senā etrurie vrbē pōtificū ius edocēs. Cū ingenij cet clarissimi p̄clarissima monumenta in iure post se reliquit. Unde ⁊ decretales oēs plurimis voluminibus ⁊ egregijs sup omes declarauit. Ei⁹ q̄s extāt repetitiones ac consilia accuratissima.

Barbara comitis Sigismūdi

BArbara Sigismūdi ipator⁹ cōitis ex domo alie si quāuis senectute cōfecta post obitū mariti nouū cōiugiū mēte coplexa. Captiua ⁊ ipatoris cadauer vnavehit miserabile spectaculū ⁊ būanaz rez singulare documētū. Occurrūt luguibres būgan. nec teneri lacrimas i tāta rez nouitate pñt hunc defuncti regis corp⁹ fletū eliat. Inde regie vincla cōmiseratōes exstāt. Libera deinde i bohemiā se recepit apud greciū regē. Ybiq; inter greges exoleratoz cōcubinos cōsenuit. nobil⁹ genē. infamis vita mulier. In tantāq; demēte cecitatē plapsa ē. vt fatās ygies q̄ p fide ibu morte sbiere stultas publice ꝓpellaret. q̄ voluptat⁹ gaudia gustare nequierūt. Nihil dei bonū suū esse dicebat. nisi voluptates. p⁹ hāc vitā aliā eē negabat. Et iterire alas cū corpe asserebat. Os hāc eā scelestē femina i domicilio bereticoz ex peste apud grecios defunctā scelerā ⁊ abhomīabiles busitaz sacerdotes. praga duxere. atz ira sua sacra regū tumul⁹ ꝓdidē. Nō sunt ꝛgib⁹ septe leges. nec q̄q; i bohemia ñ ꝓmissū. fuit ī exhauste libidis mulier. q̄llas tcumātes ⁊ orātes increpauit. q̄ corp⁹ frustra macerarent. Fictūq; celi numen placere vbis crederent. Utendū suauiter dū vita suppetit. fruendumq; voluptatibus.

Anno mundi. 6630. Anno xpi. 1431.

Linea summoꝝ pontificū

Eugenius quartus

Felix quintus

EUgenius quartus papa. pria venetus. familia candelmeria ppfari ḋdey ꝯ antiqua. pie angelo natus. gabriel antea vocatus. hoc anno dñi no nas marcij pontifex creat. Hic gregorij duodecimi ex sorore nepos. celestini ba bitus canonicus ꝯgregationis sancti georgij in aliga venetijs fuit. t cū secum romā recusantē duxit. t primo thesaurarij fecit. deinceps epm senensem. post i cardinalē retulit. demū pontifex fact⁹. nil eo honore elatior. nulla in re pristinā vitā mutauit. Principio aūt pontificatus suimalis cōsilijs ductus. diuina hūa nagz oia pturbauit. Nā t pplm romanū ad arma excitat. Et cōcilio basiliesiū infinita mala orta sunt auctoritatē tedit. approbatis eoꝝ p litteras aplicas de cretis. Nec postea ad seipm rediens oia prudenter ac constantissime egit. Vir aspectu insignis t veneranone dignus. grauis in dicendo potuitz eloquens. modice litterature. multe cognitionis hystorie pserim. liberalis i oēs. tū vel maxime in litteratos. ḋrū familiaritate delectatus ē. Nā leonardum aretinū ca rolū poggiū. aurispā trapesuntiū. blondū viros doctissimos secretis suis ad. misit. ad iram nō facile mouebaf ob iniurias illatas. t maledicētiuz hoim. aut mimos t dicteria scribentiū. gymnasia oia ꝯ diligentissime fouit maxime vo romanū. ad qō oīe genus litterature adhibuit. religiosos mirūmodū dile xit. eosz opibus t immunitatib⁹ auxit. bella aūt ita amauit. qō mirū in ponti fice videri debet. Et delphinū caroli regis francie filiū cū magno equitatu i ba silienses cōcitauerat. Cui⁹ impetu dissipatus ē cōuentus ille. Constans preterea in pactis seruādis ē habitus. nisi ḋd pollicitus fuisset qō reuocare ꝯ pficere sa tius esset. splendidius in victu familie. parcus in suo. Et a vino ita alienus vt abstemius merito vocaref. familiares būt admodū paucos. ꝫ viros doctos. Et ḋz opa in grauibus rebus vti posset. Imperator sigismūdus cuz sex mensib⁹ senis substituisset ad eugenij cōuersus unito ei eo federe romā pfectus. Coro na imperij donaf. veru mortuo sigismūdo imperatore a q̄ basiliense ꝯcilū incre mentū habuerat. Creatoꝝ ab electoribus alberto austrie duce conaliū ferrari ense inchoauit. eo profectus imperator grecoꝝ ab eugenio susceptus ē. inde florētiā transtulit. Exinde re inde ecclīam dei edificijs t sacellis ē auctus. vt ex capella pontificia t eneis sancti petri valuis apparet. Mortuf aūt pontificatus sui anno decimo sexto. septimo kal'marcij. āno. M. cccc.xlvi. Vir ingenio t gestis rebus insignis. etatis sue anno sexagesimo quarto. q̄ anno btūm Nicolaū toletanū in sanctos retulit con fessores. Sepelituꝝ in basilica Petri. sepulcro marmoreo. hoc epitaphio. Eugenⁱ⁹ iacet hic quartus cor nobile cuius. Testanf vite splendida facta sue. Ystius ante sacros se pbuit alter ab ortu. Alter ab occasu ce sar vteꝝ pedes. Alter vt accipiat fidei documēta latine. Alter vt aurato cingat honore caput. Quo duce t armenij graiꝝ exempla secuti. Romanici agnorūt etiopesqz fidem t ē.

FElix quintus anno dñi. 1438. die. 17. nouembris. eugenio pontifice a basiliēsi ꝯcilio pbilippi ducis pcuratione depositus. Et in scismate pontifex electus. sedit annis. 9. quo creato cuctigio magne sedi tiones in eccia dei exorte sunt. cū xpiana respub. trifariā diuisa. aut felicē aut eugenū seqref. Essentz qui neutrales vocarētur. q⁹ neutri obtemperent. Hic itaqz felix primus sabaudie dux fuit. q̄ prius comites ap pellabanf. Et sygismūdo cesare titulo ducatus obtento. cū annis ferme. xl. post pris prouincie guberna cula tenuisset. Aucto pmo imperio. parta vndiqz pace. ac demū relictis principatus gloriose fastib⁹. in be remū se recepisset. cū sex viris equestris ordinis etate etiā puectis. mūdo t pompis ei⁹ renūciasset. ad ri paille locū tanqz paradisum deliniaz sibi delegit. Cūqz eo in statu vitā celibem in terris ageret a basiliensi cōcilio pontifex electus fuit. barbā totondit q̄ pmissum nutriuerat. Ducatū primo genito suo tradidit. ec clesiasticas cerimonias didicit. stipatus magna nobilium caterua basileam perrexit. Ubi inter duos filios egregia facie adolescentes tanqz rōne pfui eccie coronat⁹ ē. celebrauit sepe diuina bñdixit plebib⁹. officia curie ordinauit. cardinales decrīna t auctoritate pstātes assumpsit. Verū cū pacī t būlitatī amator exister et mortuo eugenio pōtifice illi co nullis pulsatus pcib⁹ nicolai ei⁹ successoꝝ hūanissime cessit. Relicto nōie pape cardinalatus honorē retinuit. i pria sua legatū de latē creauit. Deficiēs demuz in senectute bona. fuit aūt clarissim⁹ pnceps preter gen⁹ t sue elegātie formā. ac re giam dignitatē t pmptā eloq̄ntiā morib⁹ itegre. vita t religiōe scūs. i subortos clemēs. i bello magnanim⁹. t i oēs iustissimus. ac demū nimū felix. si senū suuz ecclesiasticis titulis non fedasset.

SCisma B. xxiij. iter eugenū t felicē vsz ad nicolaū. v. ob varias disceptatōes an pontifex eēt sup̄ ꝯcilū pduraut. n̄ sine scādalo reipub. xpiane.

SOlis facta ē defectio t varia bella t dissidia secuta sunt. t cometa apparuit secuta est occisio hominū in leodio.

Albertus austrie dux. Et ꝑdicti sigismūdi gener. ac boemie hūgarieq; rex anno dñi. 1438. xij. kal'. aprilis impator post sigismundū creatus. impauit annis duob⁹. Vir q̄dē optim⁹. ⁊ in oīni virtute decoratus. religiosus princeps. Et qui liberalitate simul iusticiaq; prestaret. fuit in bellis audax. ⁊ manu promptus. Is primo apud albam regalē cū ꝓuge sua Elizabeth kal'. ianuarij summo ꝓsensu ⁊ applausu ppli coronatus ē. Inde ꝑdie nonas Maij rex bohemie designat'. diademaq; suscepit. Inter hec ⁊ electores imperij apud franckfordiā ꝓuenientes. Eius felicitatē admirati. ⁊ ipi suū sanguinē extollere decreuerūt. romanū imperiū alberto cōmendant. At illi acceptare imperiū in iussu baronū. ⁊ nisi primores hungarie indulgerēt haud quaq; licebat. q̄bus haud ex vsu videbat suū regē theutonib⁹ imperare. dū sigismūdus romane rei ꝓsul turus. ytaliā germaniā ceteraſq; ꝓuincias ꝓgrassat. būgariā turcoꝝ direptioni paruisse. atq; ob eā cām iureiurādo albertū obligarūt. ne suo in iussu imperiū acceptaret. Vocati tñ ad regem q̄ tūc wienne fuit. Multa in vtrāq; ptem dicta. Victi ꝑibus ꝓpue friderici ducis austrie tūc adolescētis. assensus dedere. imperiū summa ꝓgratulatōne germanoꝝ ab alberto susceptū. Ille imperio auctus. būgariā redijt aduersus turcos qui raſciam inuaserāt arma moturus. Interea georgius palocius strigoniēsiū pontifex diem obijt qui coronā regni ⁊ preciosam regni suppellectilē in arce seruauerat. Qua re cognita albertus eo se confert. arx regine dedit. q̄ dum thesaurū regni corā baronibus ad eam rem selectis recognosat. coronā beati stephani regis quā sacrosanctā putāt. clam surripit. anuiq; custodiendā tradit. cetera obsignatis occludit arcis. Albertus budam reuersus nō expectatis auxilijs aduersus turcos exercitū ducit. Castra intra Tsiam amnē ⁊ danubiū collocat. interea turcoꝝ impator euicto castello ex cecatoq; dispari filio. cuius sororem in matrimoniū duxerat domū abijt. Albert⁹ vbi expugnatā synderoniā turcos abysse cognouit. dimisso exercitu budam redijt. Sed insolito feruentis auguſti calore vexatus. dū peponib⁹ nimiū oblectaretur. ventris solutionem incidit. Cuius igit dissenteria laboraret sentiensq; periculū. viennā repetere statuit. siue moriturus inter suos. siue q̄ aerem in quo fuerat nutritus cōferre aliquid ad sanitatē sperabat. Iter ingressus cū iam strigoniū preteriisset. ⁊ in interiore magis ac magis morbo affectus. relicta vxore pregnante. obsignatoq; testamēto. in villa q̄ longa dicatur. vi. kal'. nouembris e vita decessit. princeps liberalitate ⁊ fortitudine clarus. qui magna de se xpiane reipublice ꝓmittere videbatur. Nec minora populi de sua vtute cōceperant pulcerrime spei breuitas vite nō sinit. neq; eīm biennio toto imperauerat. statura eius ꝓcera fuit. nerbosum ⁊ validū corp⁹. facies terrifica. inore genis erasa barba. supius labrū introsum vestem haud splēdidam baltheus auro grauis cinxit. nec vnq; lateri defuit ensis. corpus eius in alba reconditum est.

Concilium Basiliense

Concilium Basilee anno domini. 1438. Ex martini pontificis decreto congregatur. primo tñ lente ⁊ pua admodū freq̄ntia. auctoritateq; martini nutritum inde turba plurima cōuenit. epoꝝ ⁊ aliorꝝ prelatorꝝ cū quibusdā cardinalibus qui ab eugenio recesserāt. videlicz placentino bononensi. domino antonio veneto. arelatensi aragonēsi byspano cypriano. Et domino iuliano romano cardinali sancti angeli legato in concilio generali ibi deputato. Animaduertēs eugenius illos congregatos non vacare ad extirpationē hereſis bohemoꝝ ⁊ reformatione ecclesie ob q̄d ordinatum fuit. Cum pontifex anxiam curā distractus. Et quod in bellis vndiq; premeret. Et q̄d Basiliense concilū augeri indies cerneret. Concurrentibus eo byspanie gallie germanie pannonieq; primarijbus. Qui omnē reipublice causam in arbitrio concilij reponebāt. Illud primo q̄dem bononiam transtulit. cardinalū oīm q̄ secum aderant consensu. Sed imperator aliiq; principes ⁊ prelati qui tum basilee erant non modo pontifici non obtempauerunt. Verūetiam eum bis terq; mouerunt vt basileam ydoneam. a martino celebrādi cōcilij locum delectum. vna cum cardinalibus proficisceretur. Aliter se in eū acturos vt in ꝓtumacem. Eugenius cīm dubius quid potissimū decerneret? misso tamen eo legato francisco capitelista iure consulto patauinoq; equite. qui eius causam tueretur. Verum suggestionibus philippi mediolanū ducis eugem⁹ patiatus. ⁊ Amedeus dux ad pontificatum delectus fuit. quem felicem vocarūt. Concilū igitur pulcerrimū initium habuit. sed turpissimū exitum. ꝓter scisma subsecutum. eugenius cognita insuficia. Delphinum caroli francoꝝ regis filium cū magno equitatu in basilienses cōcitauit. cuꝰ impetu ꝓuentus illico dissipatus est.

BAsilea prouincie heluecie ciuitas ampla clarissimaq; in loco regio extructa. Inde Basilea dicta. eñ ΒΑΣΙΛΙΚΟΣ grece regalis sonat. inde apud grecos ΒΑΣΙΛΕΙΑ regnum dicit. Vel ob frequentes terremotus quasi sine base appellata. Quāuis vulgo ferat ibi latuisse basiliscū. Et post eiº defectionem nomē vrbis reliquisse. Nec vrbs rheno ablit. ⁊ eā pene mediā diuidit. pōte tñ simℓ vrbis ptes vniūtur. Is fluiº germanie celeberrimº ex rheticis alpibº oriº. Qui variis mōtiū impedimentis incitatus. cū ripibº coartat. terribili fremitu eluctuat. pcipue xpe oppidū Schaffhusen. ingenti impetu pceps ruit. Et ibi oppido Lauffenberg attatus petris. spuma albissima p fremitu ⁊ collisione apparet. Tandeq; atrox spumans amplo iurgite ad augustā rauricā. vsq; et basileā euoluitur. Et eā in duas ptes diuidit. Cuicunq; ac ponti occulto insidiat. cū terremotibº sepenumero quassata sit. Littora eñ rodit. alueos nouos ḡrēs. terrā casūs. vētis ⁊ aq̄s replēs. hos motus excitat. Quāobrē veterē rauricā augustā (cuiº vestigia supra basileā cernit) defecisse arbitrāt. Cuiº nomē basilea a descriptoribº pº ea sortita fuit. Ea vrbs a rheno cōmoditatē magnā hz. qz inō mltā hz nauigatōem. vt eā magnis onerib9 ad mltas regiones nauigari possit Vrsula q̄z diuā vḡinē cū sodalibº a colōia nauigijs p rhenū ad basileā ascēdisse historie tradūt. Rhenº aūt ⁊ si accolis multa q̄q; dāna infert. vbertatē tñ glebe affert. Cū ß vrbs etate nr̄a laterecys domibº. pulcerrimis edifiº. mōsterijs tēplisq; magnificētissimis. hospitalibº āplis. alijsq; vrbiū necessarijs cū mḡ ambitu ⁊ membº. fossisq; pfundis exornat. hyḡ agrū āplissimū inter mōtana pstitutū. q̄ ⁊ frumēti vinīq; bonū feracissimº ē. Eidē vrbs celeberrima ⁊ ānis ꝑ euenit i hac. qđ i ceteris ānis vrbibº (q̄z descripto pcessit) euenire solet. vt relicte ⁊ monumēta q̄dā veteris simoz opez ꝓspicāt. nez ita ruinis ⁊ terremotibº q̄sta ac vetustate ipa cōsumpta. vt nec eiº figure. nec ad quē vsus fabricata fuerint. quāuis diligētissimus pspector q̄at agnoscē. Nec tñ mirūmodū aucta. Et pº terremotū cursus instaurata. Nouissime nr̄is tpibº bonaz artiū gymnasio ornata fuit. Piº eñ summiº pontifex eiº nois scōs ob loci comoditatē post susceptū pontificatū in ea vniuersale gymnasium condidit. ac priuilegijs dotauit. Qui olim in ea vrbe tempore consulū basilien-

sis plura egregie pfecit. Sita ē aūt i alsacia. aut ḡndā helvetia nomē fuit. tūc gallia. nūc germania tuns pro vincia. Cū ludouic⁹ delphin⁹ vienēsis in ei⁹ agrū oēm fere militā gallicā eduxisset ingentēq; metū basilieēsi bus intulisset. ⁊ suntēses ex federe socij essent ḡnos: milia militū lectissime armatus auxilio mississent. ⁊ acri bello dubio marte pugnatū est. De ea pugna illico infer⁹ mētio fiet. ¶Hs hec inclita vrbs duas ptes vt ꝓmis sus ē. dīnos hs tres vtices. in vno vetustissimū diue marie extat tēplū summū: eē alias sedes auxilio diui hen rici ipatoris sēcī ornatū. In alio canonici regulares ad. s. leōbardū tegūt. In t cio eccia sēti petri situata ē. Ter miū hs monasteriū cū abbacia ad sēm albanū in acie vrbis extat. Inde minores. augustinēses ⁊ p̄dicatores in eo loca sortiti sunt. Bom⁹ itē crucifero: ⁊ dño: theutonico: spaciosa loca occupāt. Et monialeꝫ ad sctās katherinā ⁊. S. clarā ⁊ mariā magdalenā. ¶Minor: aūt ps vrbis celeberrimū hs monasteriū carthusiensiū. ⁊ eccias theodori ⁊ sēti nicolai ac alias basilicas. In hac ēs vrbe multe sctō: reliq̄e sūt ac ornat⁹ varij ḡb⁹ deco

Friderico postea ro. ipatore amede⁹ dux sabaudie quē cler⁹ apō basileā congregat⁹ eugenio (rata exīstī gnto a summo pōtificatu pōtificato posito in illi⁹ locū suffecerat felicēq; papā ḡntū vt ꝓmisim⁹ vocaue rat filiā quā domi habebat viduā iuuenē ⁊ forma p̄stātē in mīmoniū obtulit. silēq; dos noīe auri nūmū du cēta milia. si eugenio relicto se petri successorē appellaret. hortuit cesar muniteq; sacro suo eccle sacra fedare voluit. ars ad suos ꝛuersus. vēdere inḡt alq; pōtificalia solēt. hic libēter emat si reperiat venditorem.

Leonell⁹ estēsis ferrarie marchio ꝓmogenit⁹ ex Stella nobili adolescentula pellice susceptus. patre Ni colao apud mediolanū defuncto in ferrariensi regno succedēs regnauit annis. xx. vir certe magne hūa nitatis ⁊ prudentie ac liberalitatis insignis. necnō ⁊ bonaꝝ litteraꝝ egregie doctus. qui regnū pacē ⁊ iusti cia gubernauit. ⁊ vrbē ferrariensem muris nouis ex parte padi cingere cepit. ⁊ plura edificia superbissima in vrbe erexit. ⁊ vias ⁊ plateas strauit. ¶Monasteriū sctē marie ordinis sēti dominici erexit ⁊ se post mortem ibi sepeliri fecit. ¶Hic iohannis fracisci gonzage mantuani filiā duxit vxorē. ex qua nicolaū vnicū filiuꝫ mire pulchritudinis suscepit. cuius tutelam ⁊ regni curā borsio moriens cōmisit.

Albertus austrie dux ꝓdictus anteꝯ romanū suscepisset imperium in iudeos desciuit eos omnes i sua ditione occidi iussit qui nollent ad xp̃m verū ⁊ singulare deum conuerti. multi metu baptismum susceperc. Ex quibus vnū fridericus anteꝯ imperaret in cubiculū suū accepit. cuꝯ cū esset sibi coetaneus dilexit Is post aliquot annos penitentia ductus ad iudaicam fidē sese reuerti statuisse dicit. fridericus contra suadet ne viam vite deserat. Cuꝯ verba sua nil proficerent theologos ex vienensi scola accersit qui iuuenem instruant. addit ꝓces addit lacrimas. promittit munꝰ. Postremo vbi frustra sese niti cognouit inuitus iuuenem in iudicium requisitū tradidit. ille ad supplicū ductus nullis obstrictus vinculis (sic em̄ petierat) vt pyram ardentem vidit hebraī cū carmen incipiens in medias flāmas intrepidus se iecit atꝫ ibi cant⁹ exust⁹ ē.

Animaduertit religiosus quidem ꝓdicator ex ordine predicatoꝝ albertū cesarem Ladislai patrem. qui sermones suū vienne audiret somno grauatū esse atꝫ altiori voce. quero inquit ex vobis qui astatis. saluari ne principes possint? Cuꝯ rem dubiam ⁊ admodum difficilem reddidisset. iamꝫ rex excitatus attētissim⁹ eet appagere appagete nt. nāꝫ si baptisati ꝓncipes ac in cunabulis morianꝰ nō ē desperata eoꝝ salꝰ

Paulus vergerius

Petrus paulus vergerius patria iustinopolitanus pbr ⁊ orator ac iuris cōsultus. nenō ⁊ lingua greca latinaꝫ vir eruditissimus Chrisolore bizantini pbri auditor ⁊ carrarien̄sium principū olim familiarissimus p hoc tempus predicus virtutibus celebratus magno fuit in precio. qui cum eloquentissimus habe ret inter cetera historiam satis elegantem de gestis carrarien̄sium dnoꝝ edidit. ⁊ de ingenuis moribus libellū. ⁊ in diui iheronimi laudē cultissimas orationes composuit ⁊ alia multa.

Mapheus pheginus patria laudensis vir doctissimus. orator ⁊ poeta nō vulgaris. marinicꝫ pape datarius ob dicendi elegantiā rome floruit. qui aliquot edidit libellos partim metro partim oratione soluta magnā laudē sortit⁹ ē. Inter quos tredecim̄ eneidoꝝ librū in versu heroico composuit. Eius quippe procuratione ⁊ impensa reliquie sancte monice ex hostia tiberina romā translate sunt. ⁊ eisdem capellā atꝫ sepulchrum miro artificio suo sumptu extruere fecit. vbi ⁊ corpus suum in ea capella sepelire voluit.

Franciscus barbarus patricius venetus crisolore in greca lras discipulus excellentissimi ingenij vir. ob doctrinā ⁊ dicendi promptitudinem ⁊ reipublice administrande prudentiam laudatissimus habitus est. Hic cū eruditissimus esset pulcherrimū librum de re vxoria ac epistolas ornatissimas edidit.

Leonbardus quoꝫ iustinianus vir magni ingenij versusꝫ lingue grece ⁊ latine peritissimus. Inde q̄ dam greca in latinū conuertit vtpote cimonis ⁊ luculli vitas. Hic bernbardum iustinianum filius genuit doctrina ⁊ prudentia consimilem.

Carolus aretinus poeta grece latineꝫ lingue vir eruditissimus atꝫ eloquentissimus frāciscī philelphi emulus bisdem temporibus floruit. qui tū metro tū soluta oꝛōne multa composuit. ⁊ quedaꝫ e greco conuertit. quā ob rem a florentino populo in suū cancellariū vocatus immunitatis beneficiū consecutus ē

Gaietanus patria vicentinus patauinus canonicus theologꝰ ⁊ pbr sui tpis ꝓpuus in patauino gymnasio tū legendo tū disputādo principatū obtinuit. ⁊ iō accuratius sup octo libris philicoꝝ ymeratꝰ est. ⁊ sup libris de anima ⁊ de celo ⁊ mundo ac alia ꝓposuit.

Concilium florentinum

Concilium florentie anno dñi. 1439. ab eugenio pontifice cōtra basiliense celebrat. Mortuo em̄ sigismundo impatore a quo basiliense concilium incrementum habuerat. creato alberto duce austrie cōcilium ferrariense eugenij nomine cardinalis sancte crucis inchoauit. Eo pficiscit ⁊ eugenius eo ꝙ aduentare impatorē constantinopolitanū Jo. paleologum intellexerat. Is ferrariā ingrediens non aliter susceptus ab eugenio est ac romani impatores susci pi consueuerant. Verū cū pestis ferrarie inolcuisset florentiam transferre concilium placuit. ibi habito se ptus conuentu discussaꝫ grecoꝝ ⁊ latinoꝝ contentione tandē eo ventū est vt greci rationibus victi fate rent ⁊ spiritum sanctū a patre filioꝫ procedere. vtꝫ īazimo sine fermento triticeo pane corpus xp̃i conficerent. ac purgatoriū locū esse crederent. Postremo vo vt fatereñ romanū pontificē verum xp̃i vicariū petriꝫ legitimū successorē primū in orbe locū tenere. an ⁊ orientalis ⁊ occidentalis eccla merito pareret. Abeuntibus aūt grecis. 22. nouembris re hoc modo composita gaudentes in patriam rediere. Armeni etiam cum fide nostra conuenere. Preterea vt patres augēdo basiliense concilū infirmaret. Eodē tēpore decem ⁊ octo cardinales creauit. Quoꝝ de numero fuere duo greci rutenus ⁊ nicenus vt eoꝝ auctoritate greco⁹ natio in fide contineretur. que haud ita multo post in antiquos mores recidit.

Philippus mediolanēsiū dux. occupata genua vrbe. magnū exercitū inter hoz cornelij lanūcq; fotū cōmebat. Quapropter suscepit aduersus eū a florētino pplo bellū. qđ vsq; ad obitū eiusdem ducis duraūt. annis. s. xxv. Inficta tñ nōnūq; t insidiaz plena pace intercedente.

Francia añ hec tpa diu in flore. nūc in meroze fuit. Cū illud regnū florētissimū supta modū per henricū regem anglie vastat. postq; aūt alios bello ceturbauit. nō sine grandi iactura suoz infelicissime vitam finiuit. Joannes quoq; dux burgūdie hoc regnū eque lacerauit q̄ breui post occidit t malorum multoz occasio extitit. Cardinalis sancte crucis tandē pacem cōposuit. quā burgundi acceptarūt. Anglici non consenserūt. verū ioannes burgūdie dux post tergas initas cum sacramentū ambo diuinissimū simpsissent. in conspectu regis francie atrociter occidit. ideo mala succedunt tempora per regiones francie.

Duo amantes

Duo amantes hijs diebus in ytalia fuerūt. Achilles vnus eurialus noie Sygismūdi imperatoris. curialis papinus. Et lucrecia in senesi ebrurie vrbe. ambo decori. amboq; speciosissimi. Erat lucretia mira pulcritudine precellens. Res acta fuit dū sygismundus illuc regeret. Hij nāq; ceco amore adinuices solo visu exarsere. Et tandē ad cōcupitū finē puenere. Et cum ibidem p aliquot temp⁹ dies suos deduxissent. ob cesaris absentiā facta fuit separatio. Ex qua tātā vteriq; contraxit tristiciā. q̄ lucrecia post longas lacrimas egritudinē incidit. Et q; eoz suū aberat inter brachia matris indignantes exalauit aiam. Eurialus vo postq; obisse verū amatorē cognouit. magno dolore pmotus. cōsolationē vllaz admisit nisi postq; cesar ex ducali sanguine virginem castissimā sibi matrimonio cōiūxit. Ex quoz exemplis monētur. vt temperatis motib⁹ studeant. Qui em nūq; sensit amoris ignem aut lapis est aut bestia. Ille nāq; per vteroz medullas non latet igneam faillam. horum historiā pius pon. ante pontificatum pulcre descripsit.

De aduentu Delphini in alsaciā. tpe concilij basilien.

Venit per hos dies ludouicus delphinus vienen. ac primogenitus regis francie. cuz magno exercitu infra limites imperij. Oppidumq; obsidione cinxit. Cui nomē est mons belligradi. quod ab impio comites de wirtenberg habet i feudū. Ibi cum aliquādiu delphinus maneret. cū castellanus tandē conuenit. vt sibi ad certum tempus oppidum traderet. Quo lapso id libere restitueret. Nam aliter vi decreuerat expugnare. vt locum haberet in quo⁹ morari posset. quia non decebat regis filium in campis degere absq; tecto. Postq; aūt delphinus belligradi potens est. fama vndiq; aduentum suū publicauit. & non vno modo apud omnes. Apud aliquos nāq; se in auxiliū nobilitatis venisse predicabant. tanq; in germania p eo mites esset oppressa. Apud alios vo vocatum se dicebat per romanoz regem cōtra Swicenses. nōnullis aūt se velle vendicare iura domus francie se asseuerebat. que vsq; ad rhenū protendi dicebat. Et hac causa vrbem argentinā obsessurū se affirmabat. dicebat t ꝓpter ducem sygismūdū se venisse. Et hos rumores vbiq; publicari studebat. Non q̄ ita esset. & q̄ fauorem ob eam causam sese putabat habiturū. De delphini exercitu varia dicta sunt. qui minora probant quinq. t. xx. milia censent esse. Concordatū est inter delphinū t alsacien. quinq; t. xx. milia hominū ex suo exercitu p hyemes in oppidis alsacie recipi debere. ipe q; delphinus t thuricen. t alijs obsessis ferre opem promittūt. Veniebant iam delphini gentes q̄ vulgo vocantur armeniaci in subsidiū quoddā castelli. quod swicen. ꝓe basileam obsidebant. fuicen. vt hec senserunt non expectatis hostibus obuiam pergunt. primasq; armeniacoz turmas incidūt. stragem dāt. plurimos q; neci prebent. armeniaci vo retro pedetenti fugientes ad maiorē exercitum se recipiūt. Illi sanguinis cupidi t auidi victorie dū gloriam querunt. ꝓriam salutem amittunt. Ventus est ad hospitale sancti iacobi quod vix stadijs quatuor a basilea distat. ibi vniuersa multitudo armeniacoz in fuicen. irruit. Non nullis ante portas basilien. positis qui exeuntes obseruarent cederentq;. Cōmittitur atroz t miserabile p lium. Cadūtq; ex vtraq; parte ꝙplurimi. prelium a primapio dici vsq; ad finem tractum est. Ad extremuz non vicit fuicen. & vincendo fatigati. victoria lugubris armeniacoz fuit. Campusq; libet eis māsit. nō virtute. & multitudine supannibus. Ex armeniacis dicūt aliqui plures stratos esse q̄z ex fuicen. Magna cedes equorum fuit. plures theutoni dum fuicen. vlasci volūt vitam amiserūt. Dum hec agūtur rex romanorum oratores ad delphinū mittit. episcopum augusten. t ioannē de aych doctorem. nonnulloq; milites perscriptatum. Quid cause sit quod imperiuz cum exercitu sit ingressus. Redeunt oratores t cum his delphinus suos ad regem destinat q̄nq; viros prestantes. Interim ex parte concilij basilien. cardinales duo arelaten. t sancti calixti plureq; alij doctores delphinū adeūt. Et cum hijs ciues basilien. deprecanturq; neue concilio vel ciuitati nocent. Is rursum suos basileam cuz hijs nūcios mittit. Qui habuerunt diuersos concordie tractatus. Nam t oratores felicis pape ac ducis sabaudie totiusq; fuicen. factōis illuc puenerāt. Oratores qui Nuremberge fuerunt dixerunt delphinū vocatu regis contra fuicen. venisse. Tandem cū deuastationem in alsacia peregerunt. non sine nece suoz ad ꝓria reuersi sunt. Anno domini. 1444.

Brixia olim nobilissima cenomanoꝝ gallorꝝ ciuitas. Et nūc ꝗdem inter ceteras lombardie vrbes ad modū potens. antea hec tpa. vi. ydus marcij in venetoꝝ manus deuenit. Dux⁹ cū fuit ꝙ philippus dux quēdam virū pessimū ibide vectigalibus pfecerat. Qui intollerabilia ciuibus imponēs. ꝓter quod brixiꝰ lacessit venetis ciuitatē obtulere. Suscepta brixia cardinalis ꝗs sancte crucis vltro citroꝙ sepe nūcijs transmissis. Tandē pacē ea ꝺditione inter philippū ꝛ venetos cōposuit. vt brixiā venet. et oppida brixianoꝝ cremonensiūue. q̄ antea ipi ꝛ mantuan⁹ marchio ceperāt retinerēt. Insup ꝛ bergomū ciusq̄ agrū legatus ex federe ipis venetis deliguauit. hac etiā cōditione. ne socios venetorū florentinorūq̄ bello lacesseret. Inde veneti tantā gliam ꝛ vtilitatē psecuti sunt. Deinde arx vi ꝛ machinis vix est expugnata.

Deinde bellū lucense a florētinis suscepit qō p annos tres maximo cū vtriusq̄ ppli dāno ꝓtractu fuit.

Cosmas Mediceus ciuis florentinus

Cosmas mediceus florentinus potēntissimus ciuis. Qui e florētia pulsus. Cū anno dñi. 1432. in vrbē reuocatus esset. gubernatōem oēm reipublice statim reformare fecit. Līt ꝛ multos alterius aduerse factionis in exilū egit. fuit em apud florentinos ciuis primarius. oīnq̄ nō solum apud ytalos ſ forte et apud exteras nationes opū affluentia prim⁹ habitus ē. Ceruētiā prudēta humanitate. liberalitate-bonorūue artiū ꝛ pīertim historiaꝝ pstantia oēs superauit. Tāta fuit hui⁹ diuitiaꝝ abūdantia vt suo auxilio fr̄anciscus sforcia mediolanēsiū ducatū obtinuerit. Multa quoq̄ ecclīastica edificia cultiora reddidit. Et in primis celebre monasteriū apud fesulas nō longe ab vrbe florētina ordinis canonicoꝝ regularū extruxit. aliud etiā intra vrbē in honorē bti marci euāgeliste ex dīs sancti Bñici a solo edificauit. In ꝗbus bibliothecas extruxit adeo supbissimas. vt oīes supent in ytalia. libris notabilib⁹ in diuersis facultatib⁹. nō solū latinis ſ ꝛ grecis. ꝙ fuerant Nicolai de nicolis viri studiosi lingue vtriusq̄ periti illā exornans. alia quoq̄ ea in vrbe extruxit monasteria ꝛ priuata edificia. Et nō longe a domo habitationis monasteriū seu canonicatū pmagnificū edificauit in honore dñi laurētij. Que opa viri magnificentiā p̄ se ferūt. Porro cū sic annis multis vixisset. Relicto filio petro virtutis paterne imitatore. anno domini. 1464. kal. augusti defunctus ē. in bona senectute. apud sctm laurentiū conditus cū hoc titulo. Cosmas medices patrie pater. Laurentius ex filio petro nepos omnes auitas virtutes atq̄ diuitias reuiuiscere fecit.

Nicolaus euboicus

Nicolaus euboicus sagūdinus eōs latine ꝛ grece lingue atq̄ elegantie ꝑceptor laudatissim⁹ habef. Qui in frequēti florentino cōcilio medius assistēs multis ꝛ eruditis viris audientibus disputatiōi ꝥba atq̄ sentētias ex greco in latinē platas mira celeritate ꝛ adeo accomodate referebat vltro citroq̄s in vtraq̄s lingua fidelissime ꝛ summo ornatu reddebat.

Ambrosius florentinus ordinis camaldulēsis generalis abbas theologus insignis latine greceq̄ lingue accurate doctus. ꝛ bonis omnibus disciplinis ornatus in eo cōcilio clarus habetur. inter cetera sui ingenij mōmenta. Diogenij Laertij de morib⁹ ꝛ vita philosophoꝝ ad Cosmū mediceū e greco latinū fecit. Alia quoq̄ opuscula docta cōposuit.

Iohannes Tortellius natione aretinus romani pōtificis subdiaconus ꝛ cubicularius. ac nicolai postmodū pontificis ꝓtabularius ꝛ studioꝝ suoꝝ intimus comes grecis latinisq̄ lītis ac theologicis nō mediocriter doctus. hac tempestate floruit. Qui inter cetera studioꝝ suoꝝ opa describendi rōne opus p̄clarū edidit. Et ortographiam suis lītis ornat. Athanasij quoq̄ vitā ad eugenij papā in latinū transtulit. Et appianū historicū aduerbū interpretatus est.

Antonius cermisanus medicorum monarcha

Antonius Cermisan⁹ medicine monarcha. qui lectioni ordinarie padue lōgo tempore pfuit. Quē sequētes mires extollūt laudibus. fuit homo bilaris ac iocūdus debite carnosus cōplexionem a deo sibi donatā optimā habēs. ꝙ in senectute masculos pulcerrimos post se reliquit. primus ex mente abocali casum in terminis more turiscōsultoꝝ aperuit. Consiliaq̄ ex viscerib⁹ Auicēne ad omnes egritudines posterita reliquit. Diem clausit extremū. anno legis gratie 1441. vicesimaquarta augusti. sepultus apud sanctum Antonij padue.

Bartholomeus de montagnano medic⁹

Bartholomeum montagnanū philosophū ꝛ medicū celeberrimū etas ista attulit. Qui multarum rerum cognitione ꝛ scripturarū subtilitate ceteros sua etate physicos superauit. Cō pulere libri de cōseruatione sanitatis a se editi ostendūt. Adiecitq̄ bis ꝛ cōsilia in medicamis de particularib⁹ egritudinib⁹ a capite vsq̄ ad pedes. Scripsit de balneis. de mō ꝺponēdi medicinas. Et antidotarū i cōsiliūs. ꝛ alia multa.

Hugo quoq̄ Senensis vulgatissimus medicus. per hoc ipsum tempus diuina quadam ingenij ꝛ medendi gratia. oīes qui ante illum in etruria floruerunt excelluisse creditur. Qui super primo Auicenne ꝛ Aphorismus Hyppocratis ac Tegni Galieni. Et consilia vtilia scripsisse dicitur.

Nicolaus de Tolleto ordinis heremitarum

NIcolaus Tollentinas eremitarū sancti Augustini pī. qui anno dñi. 1294. obierat hoc anno. 1446. frequentissim⁹ miraculis clarus ab eugenio pontifice (toto estate pplo romano oīmq; cardinalū cetu) sctoq; pfessoq; nuero aggregatur. Vol uerat tm ioannes. xxij. pontifex q de ei⁹ sanctitate fidpuā habuerat noticiam. hūc ei honorē impart. ß multis belloq; fatisq; turbinibus veratus. ac etā morte puentus. id hāc ad vsq; diē dilatus ē. Jo sanct⁹ ex pyceno oppido qō sancti angeli nūcupat ßb firmana ciuitate mīe amita. pīe cōpagno mediocribus parētib⁹ nat⁹. adultus fact⁹ corpus t aiam dño pfecrauit. In adolescētie pmordijs mūdo renūcias ordinē heremitaq; beati augustini complexus ē. inde mltis ieuniis vigilijs vberibus corpusculū afflixit. t cōtemplationi se totū dedit. ois ei⁹ pmo aut rarus aut cū opus erat de moribus. de religione. de pietate. de mundi ptemptu. vl de amore dei fuit t celesti patria. aliqo arcuatoq; ferreo subtrito vtebat. ḡbus carnē suā plurimū macerabat. diabolicas etiā tēptatiōes ptulit. in eo ḡs xpbetie spūs fuit. ad eū multi languētes. nōnulliq; malignis veratī spiritib⁹ ducti curati sunt. triginta ānis tolentino in cōuentu pmanēs. nūq; carnes ouā pisces aut alia pinguia sanitatis aut infirmitatis tpe reptus ē comedisse. Cū ḡdaq; nocte diu in oīone pstitisset. in cella sua obdormiēs vidit i somnis sydus clarissimū situ non altū. e loco natiuitatis pgrediēs qō post oratoriū chori in tolleto terminū habuit. cognoscēs p hoc se emigrandū. in eo loco sepulturā elegit ad inhumandū claritatē sanctitatis ei⁹. Siccq; sanctissim⁹ vir celo receptus ē. hui⁹ aūt festiuitas decima die mensis septembris celebratur.

Laurentius vallensis

LAurentius vallēsis vt aūt canonicus. nō min⁹ pbus t theologus q; rhetor t grāmaticus. hoc tpe clarus extīs. ad ioannē tortellū amicissimū suū Elegantiaq; libros sex ex neapoli dedit. quibus nil vltius excogitari potuisset. Scripsitq; in dialecticā t in q̄ntilianū cōmētarios dignissimos. Epl̄as ḡs pauli suo mō in latinū vtt. Homer⁹ insup t herodotū ac thucididem grecos latine loqui docuit. Nonnulla etiā alia acri cura ac diligentia conscripsit. inuectiuas etiā aduersus multos cōposuit.

MArheus palmerius natione florētinus historicus t pbus ac orator disertissim⁹. ipis ḡs rpibus viguit. Et inter preclaros viros in cōcilio florētino annumeratus fuit. Chronicā eusebij de temporibus quā diligētissime emēdauit. Et ab anno domini quadringentesimo quadragesimosecundo vsq; ad annū. 1448. ipe perfecit.

Blondus hystoricus

BLondus flauius forolyuiēsis vir doctissim⁹. t dicēdi grā gratissim⁹ eu⁹ tp̄is pōtificis secretari⁹ dignissim⁹. ß ipo tpe eas ob res multo habit⁹ ē in pcio. Qui pter oīones t epl̄as innumerabiles a se editas. maximā gloriam ytalie cōtulit. q; p ceteris latente sup mille annos historiā tanta atigit diligentia. vt duob⁹ t. xxx. libris. eandē diffuse ornateq; ondert. Nā omne ne dū ytalie ß totius olim romani imperij pūncias regionūq; statū ppulcre descripsit. Indeq; de roma trūphante libros. x. Et de roma instaurata libros. 3. ac de ytalia illustrata libros quasi. 15. ac alia mlta. Quinq; hic post se reliquit filios bonarum litterarū feracissimos. nec patri inferiores.

Guarin⁹ veronensis

GUarinus veronēsis epistolare bizantini discipulus grāmaticus. t orator ac pbus eruditissimus. grece latine lingue facundissimus. ferrariāq; legendo docendo et cōponendo cū infinitam pene discipuloq; turbā ad se eruditionē traxisset. maximū laudis preconiū pmeruerit. Tandem venetijs postea ferrarie. t victorinus mantue publico salario vōti. mltos in vtraq; lingua erudire ceperūt Inter ḡs etiā mantuani t ferrarienses pncipes fuere. Hic guarin⁹ cū cēt ingeniū excellentissimi grāmaticales regulas vtiliter i ordinē redegit. indeq; strabonis geographi europā. t vitā q̄tūdam ex plutarcho greco latinas eloquentissime fecit. hūtur eīm ipius cōplurime elegantissime oīones t epl̄e a se edite. Defuncto tandē in senectute bona. ferrarie apud carmelitas sepulcro marmoreo. insigni decorato epigrāmate sepelitur.

GEorgius Trapesuntiꝰ virum doctissimū t apostolicum secretariū cum hīs florentisse constat. q; ab eugenio pontifice rome publico gymnasio vocatus. mltis annis hyspanos gallos germanosq; viros prestantissimos vna cum ytalicis oratoriā t poeticam docuit disciplinas. Rhetoricā conscripsit t alia.

GRegorius typhernas rhetor vtriusq; lingue eruditus strabonis asiam in latinū conuertit. Joannes quoq; aurispa secretarius aplicus rhetor luculentus in precio fuit. t quedam cōposuit.

ANtonius guaynerius natione papiensis medicus celebratus. hec ipsa tempora suo ingenio suaq; insigni doctrina clariorem reddidit. Qui in medicinis composuit de febribus. de stomachi egritudinibus. de matrice. de arteria t tūcturis. t calculi passione tractatus cōposuit. Feruntur t ipius de fluxibus de pleuresi. de peste t aliqua alia composita laude digna.

Anno mundi.6646. Anno xpi.1447.

NIcolaus q̄ntus papa. Thomas sarzanus antea vocatus. a sarzana oppido lucensi agri. humili loco t familia natus. mre andreola. pfe bartholomeo phisico. pōtifex oim cōsensu creatur pridie nonas marcias. M. cccclvij. Vir certe tāto principatui doctrina comitate liberalitate magnificētia dignissimus. Laudat eī eius liberalitas qua in oīes vsus ē. maxime erga litteratos q̄s t officijs curialibus t bñficijs mirifice iuuit. Eos premijs ad cōponendus t aduertendos grecos auctores in latinū ita perpulit. vt life grece t latine. q̄ sex centis iam antea annis in situ t tenebris iacuerāt. tū demū splendorē aliquem adepte sint. Multi t lītatos viros p omnē europā. quoz industria libri conqrrentur. qui maiorū negligentia. t barbaroz rapinis perierāt. Hic cū oim virtutum ornamentis esset. Et in deū ac hominē bene meritus. vno eodemq; anno t epūs bononiensem t cardinalis dignitatē t pontificatus adeptus ē. Qui cū pontificatū iniisset pter spem oim. mūdi principes habuit fauorabiles. Jōo motus felix hortante etiā friderico cesare pontificatu se sponte abdicauit. Qua ex re galerum cardinalatus ei trāsmisit. Et legatū germanie pstituit. Ea cōcordia ne dū populus ro. t etiā totus mūdus a tanta seditione liberatus admodū letatus ē. Et fridericus imperator creatus vna cū leonora cōiuge p corona accipienda romā cōcessit. Et ab ipo coronā t bñdictionē acceperūt. Multa etiā gloriosus hic pontifex in vrbe t extra edificia magnifice t splendide edificauit. in vrbe edes pontificias apud sanctā mariā ad pīsepe. Restituit t templum sancti Stephani. a fundamētis erexit sancti Theodori tēplū. pantheū in medio vrbis positū. M. agrippe opus plūbeo tecto restituit. In vaticano aūt t pontificias edes in hac formā quā nūc cernimus redegit. Et muros vaticani prealtos t latos incohauit. Et molē ingentes quibus cohercen hostes possent. ne edes pontificias t beati petri templū (vt antea sepe factū ē) diriperent. Extant adhuc vasa aurea t argentea. cruces gemis ornate. t sacerdotales vestes cū mitra pōtificia. q̄ bois munificentiā ostendūt. Libros ppuleros auro t argento redimitos magne multitudinis (cum adhuc imprimendi ars non pdūisset) suo iussu exscribere fecit. Elemosinas multas in pauperes t vgines inopes erogauit. auaricie adeo expers fuit. vt neq; officius vendiderit neq; beneficiū simoniaca prauitate vlli collocauerit. Gratus erga se meritos. amator iusticie. pacis auctor t conseruator. iubileū habuit. beatum quoq; bernardinū ordinis minoz in sanctos retulit. Tandem fine tedio animi quo maxime cruciabat post captam cōstantinopolim a turcis. siue febre t podagra. qua pontifimū verabatur. pōtificatus sui anno octauo. M. cccclv. mōrit. Sepelituq; in basilica petri. honorificētissima pompa. cum insigni epitaphio

Anno mundi.6656. Anno xpi.1455.

CAlixtus tercius papa. natione hyspanus ex valentia ciuitate. patre ioanne. matre francisca. generosis parentibus natus. alphonsus cognomento borgia antea vocatus. libere educatus. Sexto ydus aprelis hoc anno iam decrepitus cardinaliū suffragijs pontifex creatur. Vir certe magni consilij t virtutis iuris peritus. doctor. Et alphonsi regis secretarius. Pontificatu suscepto. Calixti nomen de more suscipiēs bellū turcis statim indixit. Jd se ante pontificatum vouisse ostendens suo cyrographo. ad id perficiēdum predicatores per totam europam statim misit. qui omnes xpianos in turcos animarēt. Et suis opibus ei adiuuarent. Ex bīs autem facultatib⁹ ad sexdecim triremes rome edificatas in hostē misit. patriarcha aq̄legiensi pfecto. qui triennio maritima hostiū asianoz vexauit. Insulas quasdam cepit ac magnas calamitates hostibus intulit. Alphonsus aūt rex t burgūdie dux crucis signū suscipientes. ituros se in hostē pfitebantur. vel armatos milites missuros. sacerdotibus interea aliquot dierū supplicationes decreuit. Mādauit preterea vt assiduo rogatu deus flecteretur. In meridie campanis signum dari fidelibus. vt orationibus eos iuuarent. qui contra turcos continuo dimicabant. Ea de causa officium transfigurationis domini nostri ihesu christi ipse ordinauit. Jussitq; eo modo atq; cum bīs indulgētijs celebrari quibus celebritas corporis christi in precio habetur. Et preterea ad vsum cassanū persarum t armenie principē ad reges Tartarorum Ludouicum bononiensem ordinis sancti francisci fratres misit. Cum multis t magnis mūneribus eos in turcū excitans. qui persuasu hominis magnas turcis calamitates intulere. Pontifex quoq; ad transigenda negocia pontificia animū adijciens beatū Vincentiū hyspanū cōpatriotam suū. Et beati eadmūdū anglicum in sanctos retulit confessores. Calixtus autem in omni vita integerrimus cum elemosinas xpi pauperibus frequentes dabat. in victu parcus. in sermone modestissimus. Moritur pontificat⁹ sui anno tercio mense tercio. die decimosexto. Reliquit centum t quindecim milia nūmum aureoū. quos in vsus bellicos contra turcos cōperauerat. Sepelituq; in vaticano ad sinistram basilice sancti petri in templo rotundo. quod sancte Marie de febribus dedicatum est. Nicolai impensa antea restitutum.

Fridericus eius nominis tercius imperator Ernesti ducis austrie filius. Austrie. stirie. carinthie dux ⁊ comes tyrolis alberto romanor rege e vita sublato. Anno dñi. 1440. cōmuni voto cesar delectus. Inde coronā regni germani a apud ciuitatem aquensem summo honore suscepit ⁊ imperauit vsq; in ꝓsens. annis. 53. Is postq; discretionis annos attigit mox religionis induit zelum. celebritq; rebus omnibus diuini cultus augmentum ꝓponere. quod sibi ⁊ sue nature bonitas ⁊ nobilitas sanguinis suadebat. Nā domus austrie principes (inter ꝙs plures ⁊ reges ⁊ imperatores floruerūt) tunc sibi ꝓspere succedere speraverūt cū diuino cultui bene ⁊ constanter famulari fuissent. Quor vestigia Fridericus secutus. Defunctis parentibus ꝙprimū tutelā exiuit vt locū videret in quo nostra redemptio celebrata est adhuc adolescens transmare nauigauit sacra visens loca. vbi natus saluator. ꝓsentatus in templo. baptizatus ⁊ tentatus. vbi cenauit. vbi iudicatus crucifixus ⁊ sepultus ⁊ vnde celos ascendit. Quid multa osculatus est terram vbi fuerunt pedes eius qui nos redemit. feliceq; reditum cū gloria babuit. Fuit eñ princeps catholicus ⁊ pius. etate florida. quā sapientia. grauitas et vite integritas comitabant. corpore strenuus vegetisq; ⁊ robustus. apt⁹ ⁊ patiens ad labores. fortis constansq; animi. sobrietatis cultor ꝑcipuus. De sua veriq; mansuetudine. de religione. de iustitia. de prudentia faciendum verbum ne cessarium foret. Quō neutralitatē eccle romane nocentissimam ex natione sua fugulerit vt obedientiā germanici populi magno labore. maiori sumptu atq; industria eugenio ⁊ nicolao restituerit. Unde secuta est qua nūc fruimur ecclesiastice societatis vnitas. Horremus tñ ingredi cū paruo nauigio magnū mare. neq; nostra historia est que maiestatē tanti principis ꝓ sua dignitate valeat explicare. vetustas eñ imperij ⁊ amplitudo ac auctoritas ⁊ gloria deducenda foret. ⁊ natio germanica que sibi obsequit. domusq; ex qua ꝓgnatus est. Cū ea regū ⁊ imperatorr sedes ⁊ sepe hungarie sepe bohemie ⁊ aliq; polonie reges dedit. que laudes eius habunde demonstrant. Veniā ꝑsona ꝓpria que corporis ⁊ anime dotibus egregie pollet. Satis est tamen tacere q; maiestatem tanti principis tenui vt nostra est historia pcurrere. Vereor eñ ne quis me putet in hoc opere plerasq; scripsisse in gratiā imperatoris nostri ac ꝓinde vanitatis arguendus esse. quod vicio a graui viro ꝑsertim scribente longissime abesse debeat. qui tamen nouit fridericū nemo adulatiō dicet. Si eos adulari tantummodo dicimus qui mortalia facta dictaq; supra verū extollunt. Cū hec scripta eius laudes diminute magis q; ampliter attingunt. quis eñ eius imperatoris egregia facinora habunde retulerit: qui annos tres supra quinquaginta sapientissime imperiū gubernauit. Omnes tandē qui modo regnant quiq; regnaturi post hec fuerint fridericū tanq; speculū quoddā virtutū contueri appetere arbitror. Si gloriam regionibus. suis ꝓuincialibus quietem parare voluerint. Quā ob rem no plenam historiam scribo. sed ea duntaxat excerpo eaq; pstringo que ad exēpla virtutū ac ꝓbitatis accomodari posse videant. Nunc igit ad sequentia gesta redeamus. Prohibente salmate vsq; nicolaū quintū rome coronari destitit. rebus germanie interim compositis. Quo pontificante ordinatis ꝓlidibus austrie ꝓsecutus iter ad oppidum sancti viti puenit. ibiq; natiuitatis dñice festa pegit. Ad quem locū ⁊ ladislaum regē ꝓficisci iussit. Inde villacū se confert. id est oppidū ecclesie babenbergensis supra dranū situm non longe ab ytalie finibus. ibi ⁊ bohemi ⁊ hungari ꝓuenerant. domi nobiles ꝙplurimi qui romā videre. coronationē ytalie spectare mores. militie cingulū mereri magnope optabant. Ibi quoq; dux austrie albertus germanus cesaris erat. qui splendidū ex sueuia comitatum ad se vocauerat. Cupidus ⁊ ipe ꝙius Rome in anno iubileo fuisset rursus ytaliā ingredi ac fraterne coronationis adesse solennibus. Cesar relicto villaco alpes ascendit que germaniam ytaliamq; disiungunt. ꝓmisso alberto cum parte copiarum. ipe regem ladislaum secum ducens kal. ianuarij ytaliam intrauit anno post iubileum primo. Legatos venetorum patricios domi potentes obuios habuit. qui eū ingenti gaudio excepcrunt cum clero ⁊ reliquijs occurrentes. Ad victum omnia sine ꝓcio administrarunt quocunq; cesar in territorio venetorum ꝓuenit. Occurrere frequentes populi. laudare splendidum cesaris comitatum. arma lucentia. decoras iuuenū facies. flauescentes compositasq; comas. lactea colla. cōmendare speciem cesaris imperio dignam. dicere grauem aspectu. prudentemq; hominem iudicare. multa super Ladislao rege proloqui. angelicum vultum. quietos mores. vltra etatem gestus. Postissime autem ternisani singulari affectu cesarem inspexerunt memores olim sub bitonine austrialium se fuisse. quorum adhuc in pretorio signa videntur. Patauini quoq; non ignorantes ad imperium se pertinere. Inter hec teutones plurimi ex Sueuia Franconia rhenoq; paribus per vallem tridē unam Veronam Mantuamq; transeuntes Ferrariam veniunt prestalantes cesaris aduentum. Ea re cognita relicto patauio ferrariam petit. vbi borsius leto vultu honoratum se prebuit ac omnem magnificentiam ostentabat. Omissa ferraria bononiā pgit. vbi bessarionē legatū apsticū occurrentem reperit. Inde peraturus florentiam montes appenninos ascenderat. Ingressus postea florentiam exceptus honore primo. occurrerūt duo cardinales. Parumq; aūt florētie morat⁹ donec edes cosme de medicī ceteraq; splēdi

Limes imperator Fridericus tercius

de vrbis structuras ⁊ populi magnificentiã spectaret. Senas ꝓfectus est. Cũ senis esset Leonora filia regis lusitanie filia alfonsi neptis sibi ꝛsponsata pisas venit. statura mediocri. virgo annos natu sedecim leta fronte nigerrimis atq; illustribus oculis. ore paruo. genis ad gratiã rubescentibus cerutice facie cãdida ex integro venusta. Imperatrix igit̃ senas deducta est xiumj seq̃ die. Occurrerunt primo ciues natu maiores. deinde albertus ⁊ ladislaus. postea clerus. Fridericus cũ legatis apl̃ici extra duas vrbis portas spõ se aduentũ expectabat. qua visa in amplex⁹ ambo venere. Vbi hec gesta sunt Senenses marmoreũ lapidẽ erexerunt. Cesar post iter suũ vrbẽ versus ꝓtinuauit. Apud viterbiũ mandãte põtifice ingens honor illi exhibitus est. Ad vdus marcias ex tuscio iter romã summo mane accepit. ⁊ quicquid nobilitat̃ in vrbe fuit obuiã datũ est. Venit deinde cesar in eminentẽ collẽ vnde vrbẽ spectare potuit. Leta ois nobilitas. cui caput orbis vrbẽ visere datũ est. cuncta gentiũ columẽ romã. vbi de colle descensum est sacer senatus apl̃ici⁹ occurrit. Sequenti die in prata que ꝓxima erãt vrbi ois cesaris comitatus se recepit. Cesar trabea vestitus inter legatos ytalie eminebat. Imperatrix mirificis ornata cultibus portugalẽsibus circũdata oĩm l se oculos attrahebat. Ladislaus hungarie ⁊ bohemie rex tenera etate purpuratus. Albertus german⁹ cesaris milite ductor obequitans suũ cuiq; locum demonstrans. Duo cesarei vexilla fuerunt. alterum quod sancti georgij vocant. deinde vexillũ aquile. Postq; vrbẽ cesar intrasset eius equũ manu regere marscalc⁹ nudũ ensem ante cesarem tulit. Epũs spoletanus vicarius pontificis ac plurimi epi ⁊ abbates infulati sanctor reliquias ferentes occurrerũt. Cesar sub aureo panno quod vmbraculũ vocant siue baldachinũ introducere vsq; ad gradus basilice sancti petri ꝓcedentes. ibi nicolaus pontifex sede sedẽs eburnea põtificalibus ornamentis indutus. senatu cardinaliũ circũstante verbis paternis ⁊ supra modũ benignis Fridericũ susceptum. qui pedibus eius osculatis aurì massam obtulit. Tum ꝯs ladislaus ⁊ albertus ac demũ imperatrix pedes bastauerũt. Nicolaũ deinde rogat vt ex plenitudine potestatis se rome longobardor regẽ coronaret. Idibus igit̃ marcij apud sancti petri summũ altare Fridericũ in regẽ longobardor coronauit. et Leonora p oratores ꝛsponsata inter missar solemnia. denuo ei reiuncta fuit matrimoniũ benedictũ. Absoluta mediolanensi coronatione postride solemnitas augustalis cepta est. Romanus pontifex oĩm summam beati petri arã in sublimi thro no⁹sedit. Extra cancellũ duo tribunalia fuere. alterũ friderico. leonore alterũ deputatũ. Fridericus postq; iurandũ beato petro ⁊ nicolao in ea forma ꝓstitit q̃ ludouicũ caroli filiũ iurasse decreta ꝓfirmant. alba indutus in canonicũ sancti petri receptus. Inde augustale paludamentũ accepit. in medijs basilice ꝓfectus trinã benedictionẽ suscepit. Exinde ductus ad altare sancti mauricij in scapulis atq; brachio dextro ꝑ veteri more oleo sacro delinitus. similiter ⁊ leonora. Pontifex rẽ diuinã inchoauit. Inter celebrandũ diuerse solemnitates a priscis inuente seruate sunt. Sceptrũ quo regia potestas indicat. Pomũ quod mundi dñm ostendit. Ensis qui belli iura demonstrat ꝑ varias vices data. Postremo corona aurea infulata ꝓciosisq; coopta gemmis cesareo capiti imposita. Imperatrix ꝯs post cesarẽ coronam ex manibus pontificis accepit. quã Liugis Sigismundi fuisse ꝓtabat. Cesar q̃us ornamẽta sibi ꝓcio mercedibus cõparasset. In hac tm solẽnitate palliũ. ensem. sceptrũ. pomũ coronaq; caroli magni ex archiuis nurmbergensiũ ad se deferri curauerat. Ut aũt coronationi diuinisq; rebus est impositus modus leonora in suas edes secessit. papa ⁊ imperator ad gradus basilice simul venerunt. ibi pontifex palafredũ ascendit. atq; cesar dextratoris officiũ ꝑ aliquot passus exhibuit. equo deinde conscẽso vsq; ad ecclesias sancte marie vna ꝓfecti sunt. Tũc papa in palliũ rediit. cesar in pontẽ adriani ꝓfectus ẽ. vbi albertũ fratrẽ plureſq; duces et comites ad militie ꝓuerit honorẽ. ter quemq; gladio pulsans. Trecenti eo die pulsi milites referunt. deinde cũ sol occideret ad lateranũ se cõtulerat. splendidũ ibi ꝓuisum habuit. Imperator igit̃ Fridericus mnl lesimo quadringentesimo quinq̃gesimo octauo anno. die. xviij. mensis marcij imperatoria corona donatus. Alfonsi regis arragonũ precibus oneratus vt neapolim sese cũ imperatrice ꝓferret. statuit tanto regi more gerere. Ad regẽ igit̃ amicũ ꝓfectus ⁊ post eũ leonora. Qua aũt magnificentia neapolim imperator introierat ꝓsultus arbitror reticere. Alfonsus qui antea neptẽ suã numq̃ vidisset nuptã ⁊ in alto locatã amplexus est. Mansit illic cesar ⁊ sanctã ebdomadã ⁊ octauã pasce. Ostendit quoq; alfonsus thesaur suũ quicq̃ ꝓciosum habuit. Inde cesar naues ascendit romã peiturus. Imperatrix octo diebus apud auũculum postea mansit. deinde manfredoniã profecta est atq; illo ex loco ꝑ mare venecias nauigauit. Cesar romam rediens triduo ibi mansit. Rediens deinde borsium estensem mutine ⁊ regij lepidij ciuitatum ducem creauit qui pro tanta dignitate suscepta monile ꝓciosum dono cesari dedit. quod patrem vno ⁊ viginti milibus aureis emisse ferebat. Ingressus (postq; solennitas ducalis absoluta est) ingressus nauem ꝑ flueta padi venecias petijt. Cum ciuitati proximus esset nauigia infinita ⁊ artificii ⁊ nobilitu occurrerunt mirabiles ludos prebentia. Franciscus fostari dux venetũ vir grandeuus qui triginta ⁊ amplius annis reipublice prefuerat cũ trecentis senatoribus obuiam venit. inauditam insolitamq; festiuitatem vniuersos ostendere. Mansit autem apud venetias diebus decem. Sumptus ei ⁊ conserti sue magnifice non solum in vrbe sed in omni eorum territorio prebiti sunt. Deinde recedentem senatus vsq; ad litus profectus est. Fridericus post missa ytalia cum germanie metas attigisset. horribile visu dictu mirabile videri potest. ꝯturbidam aeris faciẽ mutatiq; celi vultum offenderit. quod presagium future cladis multi iudicauerunt. Presertim cum intellexerant quosdam principes res nouas in germania ⁊ hungaria moliri ob regem ladislaum adolescentem. Petentem cũ ytaliam cesarem rogauerunt australes vt Ladislaum in paterna hereditate apud se dimitteret. Reiecta petitione. auctoribus duobus Ulricis Altero alie comite. altero eyzingero sumptis armis rebel

lauere. Redeūtē ex ytalia fridericū apud nouā ciuitatē obsidione cinxere. Quib⁹ t heinricus rosensis natione bohem⁹ cū ducētis equbus t mille pedit⁹ se adiūxit. Cessit furēti pplo fridericꝰ. pupillūq; adhuc teneꝝ dedit. q̄ summa alacritate apud viēnēses excepꝰ est. Hic gloriosus imperator inter liberos ex leonora susceptos primo cristoferū habuit quē immatura mors abstulit. Et maximilianū ducē burgūdie postea regem romanoꝝ. cū filia margareta vxore ducis alberti i baioaria. Australes aūt t si fridericū cesarē accersiti bohemus in noua ciuitate t in viēna obsederūt. Eo demū redacti sunt. vt victores ex victo pacē peterēt atq; in eā rem auri sex milia nūmū quotannis pēderent. Nouissimus aūt diebus cū mathia hungarie rege bella varia gessit. q̄ ei nōnulla incōmoda. t pēpue australibus intulit. Viennā ac nouā ciuitatem in austria abstulit. Que post mortē mathie filꝰ maximilian⁹ pīi reddidit. In plerisq; tī locis. cū ei semp ingens cupiditas pacis t otij fuit. xp̄ianoꝝ primcipū ꝓter turcoꝝ incursiones cōuentū pēpue anno. 1471. Ratispone edixit. Et post aliq̄s annos Nuremberge. cū oēs ꝓcerū cōmodū q̄rerēt. impauit vt ab armis discederēt t pacē inirēt. Ratus venisse tpō. gladios in turcoꝝ t infidelū nō in xp̄ianoꝝ viscera ꝓuerti cebere. Quā obtē anno salutis. 1486. filiū eꝰ maximilianū ꝑsortē regni fecit. vt qō p̄ senectute adimplere non posset. p filiū regē ꝑficeret. Cū itaq; cesar nē inditus habūdat potentia numero hoīm t copia gentiū. etatisq; t prudentia t magnificētia ꝓuenīat (q̄ pēpue sunt ad res arduas capessēdas) Speram⁹ vt ille aut filiꝰ eius det pacem ecclesie. Et cōponat nō mō primapat⁹. t omnē pplum xp̄ianū. ꝗ vniuersum orbē ad vnicā verā fidem xp̄ianā t sanctā reducet eccl̄am. ad altissimi dei gloriā t honorē. ꝑlūmationemq; throni sui cū laude perpetua t eterna salute. Quod vt diebus nostris conspicere valeamus pietas diuina concedat.

S. Bernardinus

Bernardin⁹ senensis ordinis seraphici francisci professus. t instauratoꝝ egregius sua etate declamatoꝝ. Is apud senam vrbē etrurie nobili loco natꝰ. qui postq̄ lras didicit. ac pōtificij iuris aliquā peritā habuit. p̄monio q̄ non tenue a parentibus iam vita functis acceꝑat inter xp̄i pauperes erogato. abnegās seculi pompas. ad religionē diui francisci sese recepit. Amatoꝝq; pauperis eximius. cū ordinē illū labentē t institutione primeua longe remotū offendisset. reducere fratres in viā. cū diu frustra conatus fuisset. Neq; em̄ indurati maiorū cōuentuū mores flecti poterāt. Vocatis ad se nōnullis quos sanioris mētis inuenit. seorsum habitare instituit. hisq; domos ab vrbibus remotas ex elemosina struxit. Jubēs oēs vt pīis francisci volūtas fuerat nudis pedib⁹ ambulare. vestes laneas sine lino habere. cibo vinoq; vti modico. plumas oēs effugere. i sacco dormire. nihil de crastino esse solliatos. ꝓpriū nihil tenere. pecuniā vti venenū malīq; pestē fugere. victū elemosina q̄rere. humiles cē. populis xp̄m t hūc crucifixū p̄dicare. que ofa primus ipe impleb at. sobrius pater in p̄dicationib⁹ adeo plebi acceptus. vt alter paulus crederet. per. xxx. t eo amplius annos vniuersam ytaliā predicado circuiuit. quibus rebus adeo religionē auxit vt ꝗnquaginta t ampli⁹ cenobia p ytaliā sui ordinis a fundamentis erexit. t fratribus impleuit. Mos et fuit inter p̄dicandū nomē ihesu aureis litteris in tabella depictum ostendere. Cui⁹ rei nouitatē cū plerisq; improbaret. a martino pontifice iussus ē nouū ritū relinquere. hūc in nomine ihesu curasse morbos. t fecisse miracula nō est ambiguus. Tandem apud aquilam bruttioꝝ vrbem terrene vite cursu pacto. ad celestem lucem migrauit. vbi corpus eius sepultū. tercio t sexagesimo vite sue anno. miraculis cōtuscat. Ideo nicolaus quintus pontifex anno salutis. M. cccl. in iubileo admisit te ioanne de Capistrano sanctoꝝ ordini assciptū ac in catbalogo beatoꝝ patrum redegit.

Iubileus hoc anno. M. cccl. rome freq̄ntissimus hominū freq̄ntia fuit qui annus gratie magnus fuit vt quēadmodū ex lege veteri corpalis t animalis seruitus anno ꝗnquagesimo extingueretur. Remitterentur q; culpe. t onera peccatoꝝ omibus. qui lumina sanctoꝝ apostoloꝝ sincera mente pquirerent. Ingens igitur populi multitudo. ex oī xp̄iano solo p hunc annū romā petebat. Licet aūt quadragita t amplius hominū milia diebus singulis p vrbem templa foraq; vaderent. dissonaq; mores. deformes habit⁹ ac diuersa linguaꝝ genera cōcurrerent. Sapientia tamē pontificis actum est. vt neq; victus necessaria deficerent. neq; tumultus interaderent. Unica tamen horrenda visu t auditu stupenda. paucis diebus ante finem iubilei calamitas accidit. Nam cum area vespertinā horam basilicam sancti petri frequens ppli multitudo peteret. neq; minor iam recepta benedictione rediret. Facta est in ponte quem sancti angeli vocāt. Ingens eunti⁹ t redeūtiū concursatio. Cūq; hi atq; illi a supuenientibus vrgerent premerēturq; turmis accidit alios ruere. alios sup ruentes vadere. Cūq; nōnulli equis mulisq; veherent cum tumētis vna prostrati calcatiq; sunt. Inde maius discrimen ortum. Nam parietibus pontis equato cadentiū cumulo. quā plures in ryberim ceciderūt horrendum spectaculū. alij undis absorpti. alij inter hominū bruto⁹q; pedes oppressi animas exularunt. quoꝝ corpora diligenter quesita. Romanus pontifex accurate sepeliuit. Ere quisq; hūs solēnes fecit. Capellamq; marmoream in eodem ponte paulo post construxit. diuturnū tante cladis memoriale.

Anno precedēti pestilētia ingēs q̄ primo in asia exorta. ac deinde per illiricū dalmaciāq; in ytaliā serpens. plures postmodū annos ad vltimos germanie t galliarum fines misere. per omes fere populos debachabatur. Deinde in locos ytalie t cīmarume mediolani desecit. Sequētibusq; annis vbiq; peste laboratum est. vt pauca de multis superfuerint. Quod quidem malū preter penuriam magnam. Etiam superior solis defectio t frequentes terremotus indicauere.

Alfonsus rex

Alphonsus fardinandi arrogonie regis filius. Cuius pater ioānes vlterioris byspanie rex. qui currentis equi lapsu examinat⁹ fuit. āno. 1442. renatus supato. ⁊ pulso in regno neapolitano succedēs regnauit annis ferme. 22. Cū diu antea regnasset in arrogonia ⁊ sardinia atq; byspania annis multis. Renatus eñ rex ludouica andegauēsis frater. ex francoꝝ genere natus a io anna regina contra alphonsum regē in apulio regno vocatus cū quatuoꝛ annis regnasse ꝛefertur. qui massiliā vñ in mitio venerat mari reuersus ē. Huius alphonsi patervir sanctus cū ꝛefecisset quatuoꝛ post se reliquit filios. alphonsum. ioannē. henricū ⁊ petrū. Hic cū maioꝛ natu esset regnū paternū obtinuit. Et bellicarū rex gloriaꝝ pacis laudibus pferens ad id regnū oculos adiecit. in id magna classe deuenit. Et pfectum arcis maritime ad ꝓditionē pellexit. ⁊ castellū cepit. inde bellū neapolitanis intulit. Mortua aūt regina cōtra renatū mones adeo neapolitanā vrbem longa ⁊ durissima obsidione fatigauit. vt multi fame perierūt. Tandē noctu p cuniculū furtim militibus intromissis vrbē cepit. ⁊ paulopost vniuersis regni ꝓceribus domitis vniuersum regnū in suam potestatē redegit. Eoq; tanto regno pacato neapolim rediēs. curru aureo triūphāli vrbē inuectus ē. post magnifica gesta. Cuius dicta ac facta antonius panormita poeta clarissimus disertissime pscripsit. ḋno kal'. iulij. clausisse oculos traditur. nullis ex se relictis filijs legitimis. nisi tantū ferdinādū adhuc extantē ex cōcubina filiū. quē ⁊ in apulie regno ex testō heredē sibi diuulit. In arrogonie aūt regno Joānes frater successit. Reliquit aūt hic inclitus rex cū super tria regnasset regna. tantas diuitias quātas vnq; vllus alius ꝓdecessoꝛ regū fecerit. qui sine ꝛouersia regū principūq; omniū quos nostra etas tulerit. ⁊ sapientissim⁹ ⁊ fortissim⁹ habitus ē. Rex inter voluptates moderatus inter adulatoꝛes firmus inter vana pleraq; principum exercitia doctrine studia haud omisit.

Julianus card malus

Julianus cesarinus cardinalis diaconus. Vir fidei xp̄iane amatoꝛ feruentissimus. Et oīb⁹ vtrūbus tam diuinis q̄ humanis oꝛnatus. quē supioꝛib⁹ diebus. eugenius pontifex legatū in vngariā ad cōponendū inter ladislaum polonie regem ⁊ vxoꝛē alberti imperatoꝛis pacē miserat. anno. 1444. apud budas regni vngarie caput inter ipos opatū pacis fedus iniisset. Eo etiā rege ipm ⁊ vngaros omnes ꝛeduxit. vt magno cōparato exercitu contra turcos europam occupare volentes ꝓfligerent. Qui turcoꝝ fines cū ipo exercitu hostili animo ingressi. Inter danubiū fluuiū ⁊ andrinopolim a solis oꝛtu vsq; ad occasum cū hostibus pugnātes. ad quadraginta turcoꝝ milia eo in cōflictu occiderūt. inter quos decem ⁊ octo ex primoꝛibus eoꝝ principibus ceciderē. I qua tamē pugna ladislaus ipe polonie rex viriliter pugnās sagitta saucius interiit. Julian⁹ aūt ipse mortuo rege ceteros in fugā exhortās. diu xp̄iani ex infinitudie turcoꝝ terga vterēt ꝓ xp̄i nole occubuit.

Franciscus Sforcia

Francascus Sforcia philippi marie ducis gener. Anno. 1448. tercio kalē. marcij. iure hereditario potitus. Quart⁹ mediolanensiuꝫ dux efficitur. Et vna cum vxoꝛe blanca maria regnauit annis. 16. ⁊ mense vno. Vir certe indicendo acerrimus ⁊ eloquētissimus. qui sua eloquentia magnanimitate fortitudine. liberalitate. ⁊ prudentia. veteres quasi imperatoꝛes superauit cum in re militari victoꝛiosissimus fuit. Qui etiam ipsa in iuuenili etate quantas in primis contra bracium. contra florentinos venetosq; contraq; eugenū pontificem. contra mediolanenses ⁊ alios ytalos obtinuerit victorias. multis in locis clarissima extāt tropbea. Et que clarissime gesserit in multis poetarum oratoꝛumq; scriptis ꝛeciptur. Qui etiam permagnifice ⁊ splendide tum mediolani. tum alīs in vrbibus edificauit. Et in primis castellū iouis mediolani. aliud in lauda ciuitate cōfecit. hospitale magnificentissimū in vrbe fundauit. Extra portaꝝ cumanā apud sanctaꝝ mariam incoꝛonatam. monasterium cum ecclesia diui Nicolao de tolentino dicata fundauit. vxoꝛis blanche marie a fundamentis edificauit. Tandem fer post se relictis ex vxoꝛe masculis ⁊ ducibus femellis. anno a natiuitate domini. ḋ. cccclxvi. marcio mense moꝛtuus est. funeratus ingenti pompa in maximo vrbis templo loco sublimi.

Solis defectus anno. ḋ. cccclxviij. quarto kal'. septembris hora sexta facta est. Quo anno maxima ⁊ cruentissima bella multis in locis surrexerunt. in anglia eñ ⁊ in gallia germania. flandria. perusia. pānonia. apulia. ac in vniuersa ytalia (vt dictum est) cedes rapine direptiones. incendia. vastationes. ⁊ infinita prope mala et damna subsecuta sunt. grecis autem moꝛtuo amurate turcoꝝ principe. multo maiora illata sunt damna. ⁊ seuiora bella a mahumeto eius filio excitata sunt. Sequenti deinde biennio tanta vbiq; fuit pestis vt de multis pauci remanserunt. Jā etiam malum frequentes terremotus indicarunt.

De expugnatione constantinopolitane vrbis anno .1453.

Constantinopolis ciuitas orientis imperij sedes ⁊ vnicū grece domicilij sapiēcie hoc anno ⁹ro kal. iunias a mahumeto turchoꝝ principe p. 50. dies obsessa vi ⁊ armis expugnata diripit ⁊ fedat anno regni mahumeti tercio. q̄ coactis vndiq; copijs mirabili apparatu terra mariq; regiā vrbē aggressus. cuius descriptio in superioribꝰ habita ē. Ad teraū aūt diē captato vrbis situ machinas innumeras craticulosasq; ex virgultis vimibusq; ⁊tertas q̄bꝰ pugnātes tegerent fossatis admouit. Erat aūt murus fortis. q̄ tñ machine cā horribil cedebat. Bombardaq; ingens turri tuta seti romani portā collidit. cuꝰ ruina aīmuralis fossatū replet equatq; vt via hostibus pateret. At cū turchꝰ trib⁹ iā locis ꝯcussis lapidibus muros desperaret. ⁊Memoratu cuiusdā inuida xp̄iani ex colle biremes intromittere curat. Est eīm portꝰ ille in lōgū angustū q; p̄tractꝰ. cuiꝰ ostētalē plagā colligate naues ⁊ cathena muniebant. inde hostibꝰ aditus impossibilis erat. quā ob rē vt eo angustaret circūuallaretq; magī vrbē iussit in via eḡre ex colle suppositis leuibus vasis lacertoꝝ vt ad stadia septuagita trabi biremes. q̄ ascēsu grauiꝰ sublate posthac eo apice in decliuū ad ripā leuissime sinꝰ introrsum vehebāt. Inde pōtē lōgitudis stadioꝝ circiter. xxx. ex ripa vrbi opposita q̄ vasis vinarijs colligatis sub constructis ꝯfertisq; lignis q̄ exeratꝰ decurreret ad murū. dyametralisq; cinctio ingressu transitiue ꝓhibebat. Tandē dato signo vndiq; nō solū ⁊Stātinopolis orientis columen. ⁊ ipa q̄s pera ne q̄d auxilij grecꝰ p̄staret oppugnari cepta ē. Turchi rursus subruere murū portasq; q̄rere intus. Cernit varia pene untiū forma ⁊ plurima mortis imago. Cūq; defensio remissioꝝ fieret turchi animaduertentes aciē inebūt. Ingressu demū porte octigēti circiter milites ex latinis grecisq; periere. ⁊ tā hostil supiorē muꝝ tenebat sara i ciues deuoluens. Cū subito capta vrbe cesis oibꝰ in rapinas itū ē. In hus aūt vrbis populatiōe cōstātinꝰ paleologus ⁊ ipe mire belena genitꝰ ortētus imperator capite trūcatꝰ regni sil ⁊ vite finē fecit. datis q̄s edictis vt a sex annis supta oēs vtriusq; sexꝰ psone necarēt. sacerdotes ⁊ vniuersi monachi diuersis tormētoꝝ generibꝰ necati sunt. Reliquū oē vulgus gladio datū. tāta sanguinis effusio vt riui cruoris p vrbes currerent. Sic nobilissima vrbs p constantinū primū cōdita in manus infideliū venit. Ab eius ꝓditione M.c.xxx. vl arca. Quibus gestis omnia in predā dedit. sacra templa fedauit. postremo turchi varia nephanda pegerūt

Constantinopolis expugnatio a turchis

Sumcassianus felicissimus psarū ⁊ armenie rex. cui ꝓpriū nomen assimbe⁹ Anno.1434.senza persaꝝ rege deuicto ac interfecto persis imperare cepit Dic̄ primū regulus armenie cū esset alio vasto.bello potēs ac sagacissimus psepe pauciorib⁹ copijs magnos fuderat exercit⁹ ⁊ senso rege interfecto filiū captū in psarū regē coronare velle finxit ⁊ vsqz in thauris vrbe q̄ psaꝝ columen ē .psicasaq; oīa oppida ⁊ arces occupās.cū satis sibi cauti putasset nouū regē obtrūcans psico regno⁹ ponit⁹ ē ⁊ sumcassian⁹ appellat.qđ latine magnū virū significat.qui postmodū bactrianos.medos ⁊ parthos ⁊ maiorē partem orientis sibi subegit.Cū eo calixtus pōtifex amicitiā inchoauit ⁊ magnū honorem pontifici detulit.Cui⁹ etiā suasu magnas turchis calamitates intulit.Ad hunc senat⁹ venetus nigropōte pdito quēdā oratorē misit q̄ auxilia ꝓra othomannū turchum expostularet.Rex ab eo exoratus ꝓfectum copias suas recensuit ⁊ primo impetu sinaū cunt atē cepit. Inter trapezuntiā inuasit vbi ad .xxx. milia turchoꝝ interfecit Post nō lōge ab armenie montibus bis ad internecē ꝓfligere ꝓlio.vt plures e turchis neci dati sunt. inde aliq̄t interiecti dieb⁹ cū turchoꝝ rege pacē iniit ⁊ natos mutuo connubio copulauere

Sumcassian⁹ rex psaꝝ ⁊c

Johannes capistranus

Johannes de capistrano p idē tps apprime oppido nō longe ab aquila vrbe cō stituto ortus. ordinis beatissimi francisci ꝓfessus xp̄iane religionis acerrim⁹ et egregius p̄dicator.Ex aplica tuitione theutonią ingressus est ac p carinthias ac stiriam venit in austriā.Cui sacerdotes ac plebes cū sanctoꝝ reliquijs obuiauerūt Cuiq̄ veluti aplice sedis legatum ⁊ dei nuncū susceperūt. Johanni occurrere oēs accole vestimentoꝝ eius fimbrią aude contigere.egrotes ⁊ male habentes añ pedes eius attulere.e quibus pleroscz sanitati redditos rumor fuit. Adorat⁹ est autē in germania dieb⁹ aliquot viam dñi p̄dicans.mortalesq; oīes ad penitentiā vocans. Immutatus aūt iohannes nurmbergā vrbem germanie petit,vbi vndiq; populi motus fuit. viri ⁊ mulieres impetū fecerūt.intueri, virū lacrimas lenire ꝺuotionisq; mittere.leuare in celū manus benedicere venięti. laudare mittentē.tangere. osculari qui ꝓpe sunt vestimēta veluti celo missum ⁊ angelū dei respicere. apud minores deinde fuit ordinis fratres exceptus est. ibi cubicula sibi suisq; comitibus ministrata sunt. Vitā in hūc modū duxit.vestitus dormire.ante lucē surgere.matutinū .laudes.primā.tertiā orare.diuina deinde celebrare.hisq; pactis sermonē ad populū latine ꝓnunciare.post hec interpres que dicta sunt ab eo ẽxtū capax est exponere populo. Finito sermone ad cenobiū fuit ordinis reuerti.ac sexta ac nonis completis infirmos visere.diu apud eos morari.manus omnibus imponere.Barretū sancti bernhardini ⁊ cruorē quē illi mortuo e naribus fluxisse ferunt singulis egrotantib⁹ se admouere.precari supplex pro omnibus.exinde cenare.demū bis qui se accedūt audientiā p̄bere.mox vesperas dicere.hisq; ꝓpletis ad egrotos reuerti atq; cū his vsqz ad noctē se exercere. Cuiq; demuz ꝓpletorio et alijs dilecte p̄bis explenis corpus quieti dare minimū esse.quod somno ferme nihil. Ad reuisendos sacre scripture codices paululū furari temporis.sic homo quasi celestē vitā in terris agere immaculata absq; sorde.quē pusillū corpore nurmberge vidimus.etate senecta.annos quinq; ⁊ sexaginta natū.siccū.aridū et haustū,sola cute neruisq; ⁊ ossibus ꝓpactū.letū tū ⁊ in labore fortem.sine intermissione singulis dieb⁹ predicantē.altas ac profundas materias absolucentem. Ferunt ⁊ huc cesarē fridericū cupide audiuisse.multisq; sermonibus eius interfuisse.ac vestimētis eū sacerdotalibus donatū cū apud viennā ⁊ australes auas rinā calcauit.libidinē subegit ⁊ honores seculi fugit.tandē eū cū honorē dimisisse. Cuiq; audisset innumerabiles xp̄ifideles a turchis capi ad pannoniā accessit suis exhortationib⁹ grandi exercitu ibidē congregato ꝓra turchos impetū fecit.⁊ populū exhortantē apud belgradū trans danubiū oppidū tanto ardore xp̄i cole pugnarunt vt magnū de inimicis reportarunt triumphum ⁊ ferme ad sex milia occiderunt. Eo demuz mortuo magnis eū coruscare miraculis ferunt.

Fraasc⁹ philelph⁹ poeta

Franciscum philelphum ancoritanū exvetusto Tolentini oppido natū eqtē .quidem laureatum.⁊ lr̄aꝝ tam grecaꝝ q̄z latinaꝝ excellentissime doctum ad hec vsqz tempora cū magna fama puenisse constat.qui ⁊ grecā pariter ⁊ latinam orationem semp exercuit. In omni genere scilicet dicendi ⁊ prosa ⁊ carmine. Is itaqz exulare bizantium auditor ⁊ gener fuit.qui cū ab eo doctissimus euasisset. primū apud venetos.postea apud florentinos.senenses.bononienses. ⁊ demuz mediolani philippo maria duce vocatus grecas latinasq; lr̄as plurimos docuit.⁊ ibidem vsqz ad hec ferme tempora sub quatuor ducibus cū annua pensione fuit. vbi libros a se editos dereliquerat scilicet Sphorciadarū Satyraꝝ. de iocis et seriis.Lyricoꝝ.cōmentoꝝ.de moriali disciplina.epistolare tā grecaꝝ q̄z latinaruꝝ Orationes.60.oratione soluta.Hippocratis libros de flatibus ⁊ corpis passionibus ⁊ in plutarco vitā galbe ⁊ othonis transtulit. Obijt demuz bononie anno salutis nostre .M.CCC.LXXXI. nonagenarius.

Leonbardus de vtino ordinis predicatorum professor ⁊ sacrarum lr̄aꝝ doctor tum diuinoꝝ eloquiorū ⁊ studiorum humanitatis doctrina.tum multa prudentia ⁊ cuiꝰ gratitudine claruit.⁊ multos sermones ad populos erudiendos ⁊ de sanctis per totum anni circulum post se reliquit.

Fuisse fridericū imperatorē nunq̄ comptū ē nisi cū in ciuitate aquensi apud belgas. ⁊ cū rome coronatus est. idq̄ iuramentū constantissime tenuit. Cū esn iureiurando promisisset que bona possideret imperium nullatenus alienaturū. ⁊ modo hoc modo illud ex eo peteret maluit auarus negando q̄ concedendo periurus videri. Eā ob causam petenti borsio marchioni estensi ducatū mutine tamdiu restituit donec monstratum est. Cū ducatum qui sub annuo tributo concederet lucri magis q̄ alienationis speciem habere. p̄ sertim cū mutina ⁊ regiū in potestate sua non esset. Jn eū quoq̄ fridericū cesarem tercium cū nonnulli dicta probrosa iactassent. referentibus aulicis. an nescitis inquit fridericus. principes quasi signū ad sagittas expositos esse. Turres quidem fulgura prealtas ferunt. humilia tecta preteriunt. At nobiscum bene agitur si verbis tantum impetimur

Latislaus rex bohemie et hungarie

Ladislaus hungarie ⁊ bohemie rex ac dux austrie filius alberti cesaris ⁊ sigismundi imperatoris nepos. Cū postumus nasceret. qui mortuo in lucē prodit apud albā regalē ⁊ baptismū xp̄iane fidei signaculū ⁊ militie cingulum et sacrā hungarie coronam (quam mater penes se habuit) eadē die accepit. Inde sublatus in tutela friderici cesaris duodecim ferme annis fuit. cui mater ⁊ ip̄m ⁊ coronā cōmendauit. Cū cecidisset in bello vladislaus polonie rex qui regnum būgarie assumpsit Ladisla⁹ cōi procerū ꝑsensu rex designat. suisq̄ auspicijs de incepto in turchos pugnare cepit. Rex at paulopost magnificentissimis apparatibus bohemiā petit. atq̄ in praga summos honores consecut⁹ regni coronā accepit. mansit ibi nō quo tpe nec vnq̄ hereticoꝝ eccias intrauit. pr⁹ tñ q̄ rediret in austriā vratislauiā nobilē vrbes inuisit flesitq̄ caput. Postea comes alte a ladislao huniadis filio in castro regio obtruncat. Offensus ea re regi⁹ animi⁹ dolorē tñ suppressit. Rex budā se ꝑtulit vbi huniadis filios in carcere rapi iussit. p/ cussorē comitis ladislaū natu maiorē capite plecti. mathiā captiuū duxit i austriam. Jn austria de ꝑtuge regi tradenda diu agitatū. multe virgines offerebant. verū nobilissimo regi nulla dignior visa est margaretha Caroli regis francie filia. placet legatos mittere qui sponsam petant. De loco nuptijs eligendo ꝑtento etatis. hungari budā. australes viennā. bohemi pragā tante celebritate deputandam aiūt. factione tñ georgij pogiebraci solennitas prage destinata. Ordinatis austrie rebus ingenti rex apparatu bohemiā petit. Jnde due legationes misse. altera ad fridericū imperatorē de pace. altera ad carolū frācie regē filiā adductura. Jn ea legatione. 800. equites profecti sunt. quadrige aurate. matrone ⁊ virgines splendido apparatu que sponsam ducerent. Imperator ⁊ augusta vocati. ambe regis sorores ⁊ cuncti germanie principes. ꝙ hos cogitatus immaturā mors regis interrupit. Ladisla⁹ igit. x. kal. decembris egrotare cepit. Cū medici accersiti desperata salute. Georgius vocat⁹ eū quo plura locutus. finito sermone de curatione aie actū. xp̄iano more sacramenta exhibita. vbi alia amplius dimotari nō potuit. sacrā candelam petijt ⁊ intuens saluatoris imaginē oratione dñicā orsus ꝓnunciato ꝙ libera nos a malo nil amplius locutus mortalis vite lumen reliquit. O inanem gloriam. quid dignitates. opes. potentiam tantopere flagitamus. Ladislaus nobilissimus adolescens duo de viginti natus annos in ipo etatis flore tot regnis ⁊ gentibus imperans intra. iij. ⁊. xxx. horas postq̄ egrotare cepit extinctus est. Mortē eius alij morbo. alij veneno imputauere. qui ad. viij. kal. decembris regia pompa in sinu prosapie sui caroli quarti romanorum imperatoris sepultus fuit in ede sancti viti prage.

Theodorus thessalonicensis vir greca latinaq̄ lingua apprime eruditus. pontificis iussu quom alia egregia grecoꝝ volumina tū theophrasti de arboribꝰ plantisq̄ opus insigne in latinum conuertit.

Varia nunciata prodigia anno M.cccc.lvi. in sabinis mense februario vitulū capitibus duobus ortum rome sanguinē apud veneris portam. in liguria carnes pluisse. Jn agro piceno ortus infans dentibus ser. facie insolite magnitudinis. future calamitatis que postea secuta est magna ꝑfecto indicia.

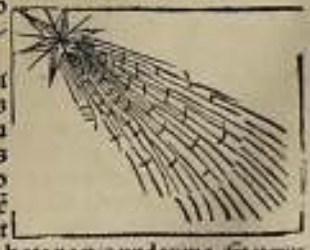

Cometes gradu. 15. cancri in oriente mense iunio visus est. Jnde anno sequenti cometes quā nigrū appellant M.cccc.lvij. anno iunio mense gradu. 20 piscū p mensem visus varie mortaliū mentes affecit.

Maumetes turchoꝝ imperator ad thaurinū oppidū quod nūc albas dicunt ad confluentes sauū danubiūq̄ situ a paucis xp̄i cruce signatis fusus fugatus castris exutus est. Johannes genere hispan⁹ cardinalis sancti angeli magnas illic copias cōparans. quo cū erat iohānes capistranus de quo cōcti pānonij ad insequēdos barbaros maximā stragē infinito hostium numero parua manu cedere. Bellū aūt gestū est die sancti sixti. qui ē viij. yd⁹ augusti. ob idq̄ calixt⁹. iij. pō. eo die trāsfigurationes dñi ꝓstituit

Terremotus pmaximus anno dñi. M.cccc.lvi. die quinta decembris hora noctis vndecima. Et iterū xxx. die eiusdem mensis hora. xvi. fuit vt in memoria hominū nō sit ⁊ nusq̄ legit tam vehemētes fuisse ⁊ tam magnū spacū terre occupasse. ꝓcipue in regno apulie. Jn neapoli beneuento ⁊ multis aliis ciuitatibus ⁊ villis circūstantibus. ex quo multa templa ⁊ in neapoli pallatia. domus cū interitu magno hoīm pecorūq̄ corruerūt. Et in terra laboris capue. caiete. auerse ceteriscq̄ veteris campanie vrbibus. Fuerūt nihilominus ⁊ alij terremotus ꝓcepti inter p̄mū ⁊ scōm etiā postea ꝙ tenues ita vt nullum damnum edificijs ac personis intulerunt.

Anno mundi.6657. Anno xpi.1458.

Pius eius nominis secundus papa eneas cognomento piccolhomineus/ antea vocatus. natione ytalus. senis oriundus. corsiniani oriundus patre siluio. matre victoria. Ideo prius eneas siluius poeta vocatus hoc anno patrū omnium consensu tercio decimo kalendas septembris pontifex creatus. vir quidem ob laude dignus eloquentissimus copiosissimusq; prudentie singularis. qui nō ad otium sed res maximas agendas vocatus. Is corsiniani cū p etatem discere potuisset grāmaticam didicit. Annū vo decimū t octauū agens senas pficiscit vbi a necessariis t cognatis adiutus poetas primo. mox oratores audiuit. quibus facultatibus tanto ingenio valuit vt breui preclara poemata latina ediderit. inde ad ius ciuile se contulit. Postea dominicū capranicū secutus basileā puenit. Deinde bartholomeū nouariensem epm. t post eum nicolaū sancte crucis cardinalem secutus Iterū ad basileam pficiscens semp in honore apud omnes est habitus. Fuit eīm scriba in illa synodo t lras aplicas abbreuiator. In eo aūt ptentu plepe orauit. Legationes plures pcliq causa obiit. Orator deinde ad fridericū imperatorem a felice memorie tantū dexteritate ingenij valuit vt eū corona poetica donatū in amicos t pthonotariū receperit. Relatus deinde in senatorū ordinem. quē prin cipes in rebus grauibus consulit. Creato autē nicolao pontifice dum ab eugenio subdyaconus creatus epūs tergestinus moritur. in eius locū eneas se quidē inscio a pontifice t imperatore suffectus est. A calixto aūt pontifice in numerū cardinaliū refert. ingressus conclaue post obitū calixti pontifex creatus. Accepta pontificia corona confirmata prius ecclesie ditione se totū ad curam reipublice xpiane conuertit. Sigismundū austrie ducem qp in cardinalē adiunctā petri aīaduertisset diris execrationibus psecutus est. Maguntinū insup antistitē sede deiecit. Benedictanum ēps archiepm sumsit. nil regibus. nil populis timore aut auaricia cōcessit. katherinā senensem inter sanctas xpi virgines retulit. pragmaticā in gallia abrogauit. fodinas inuenti tū alumis apud tolphā instituit. Cultor iustitie et religionis. admirabilis eloquio. Inter ferdinandū regem t sigismundū malatestam inducias composuit. vt mantuā vbi cōmunem xpianor consensū indixerat turo pficisci liceret. media iam hieme ab vrbe discedit. mantuā postremo venit est vbi magnus erat principū numerus. magna legator vis. actūq; est pio illo dicente vt bellū cōmuni olim decreto turchis indiceret. Urbem aūt romam multis exornauit edificijs. t tybure arcē construxit. ac sepulchra nōnulla ornatissima edificare fecit. Fuit aūt continentissime vite t otij munificentissimus. homo statura breuis. caput habuit ante annos canū. facie senecta. aspectu seueritatem facilitate conditam ostendebat. Circa cultū corporis neq; morosus neq; negligens. robustum et corpus natura dederat. quod tū longe peregrinationes t crebri labores attriuerant. accedebant morbi eius familiarissimi tussis. calculus t podagra quibus plepe cruciabat. Duodecim cardinales suo pontificatu veteribus addidit. Qui tandē ancone dū venetorum ducem belli socium ancone expectat vt contra turchus cū innumerabilibus populis pficiscerent. diuturna t lenta febri afflictat⁹ moritur anno sexagesimoquarto supra quadringentos t mille. xvij. kal'. septembris. anno vero pontificatus sexto. diebus sex minus. Funus ancona romā defertur t in basilica sancti petri conditur ad altare sancti andree. Delectatus ē aūt mixto scribēdi genere ideo plura opa edidit. Caput sancti andree e peloponesso romā auectū in sacello ad id fabrefacto collocauit. cognitione ēps rer antiquar nō omisit cū pmentarior libros scripsit t plura alia.

Linea summor pontificū

Pius secundus

Paulus secundus

Anno dñi.6665. Anno xpi.1464.

Paulus secundus papa patria venetus. patre nicolao. matre polixena. petrus barbo antea vocatus. cuius genij pontificis ex sorore nepos sancti marci pbiter cardinalis hoc anno pridie kalñ. septembris pōtifex creatur. vir certe magni animi. corpus habens egregiū maiestate dignū. Is adolescens adhuc iturus in mercaturā erat. que apud venetos in precio est. Ei nunciatū est gabrielem auūculū suū pontificem creatū esse. substitit adhortante fratre paulo barbo. ac lris (licet iam adultus esset) operam dedit. indevocatus ab eugenio archidiaconatū bononiensem. ac post epatum ceruie cōmendatione adeptus pthonotarius ab auūculo creatur. Tandem vna cū alouisio patauino medico. quem postea patriarchā appellarunt cardinalis ab eugenio creat. Erat aūt natura blandus. natura humanus. Mortuo itaq; pio in eius locū suffectus ē. Duo bella quidem parua in ytalia suscepit. que nulla re pr⁹ repetita bello § insidijs inchoata postea deseruit. In colligēdis aūt pecunijs ita diligēs fuit vt fere sp bificia t epatus bis pmitteret q officiū aliqō venale haberēt vñ elicia mus⁹ possit. bis aūt pecunijs interdū etiā ad liberalitatē vtebat. nā t cardiales paupes maxie t epos t principes ac nobiles domo extorres. virgines. viduas. egrotos freqnt iuuabat. Curauit ut eē rome annona ceteraq; ad victū pinētia vil⁹ q̄s antea vederēt. Multa deinde edificia splēdide ac magnifice tū apud

sanctum marcū. tum vo in vaticano qđ ad munificentiā pertinet extruxit. iustus quoq; habitus ē. hic pontifex ac clemens mozosus ⁊ difficilis canonicos regulares e sancto iohanne laterano pulsos a calisto pontifice restituit. Cognita aūt georgy regis bohemie pfidia. in bolem vngaros ⁊ germanos cōcitauit. Apparatu aūt pontificio maiores supauit. In corona siue mitra in quā multas opes contulit coemptus vndiq; ac magnis p̄ eis adamantibus sapbiris smaragdis chrisolitis biaspidibus vnionibus ⁊ quicqđ gemmarū in p̄cio ē. Tandē vo decem cardinalibus creatis. quoz de numero franciscus sauonensis eius successor extitit. Cū annos plurimos viuere sibi psuasisset. anno salutis nostre. 1471. v. kal'. augusti. secūda boza noctis Cū eo die letus pfistorū habuisset. ⁊ iocundissime cenasset. apoplexia correptus. vitā cū morte mutauit. anno pontificatus sui sexto. mense. x. peponū em̄ esu. caneroz. pastillorz. piscū succide admodū delectabatur. Quibus ex rebus ortam credūt apoplexiā illā. qua e vita sublatus ē. Nā duos pepones. ⁊ quidē pter grandes comederat eo die. Quo sequenti nocte mortuus est. Eius corpus in basilica beati petri mane sepulture traditum est. Et tūc vacauit sedes dies nouem.

Antoninus archiepiscopus florentinus

Antoninus florentin⁹ archiep̄s ordinis p̄dicatorz pfessus pater. historiarū ac romane vrbis olim auditor causarū. sanctissime vite ⁊ moz ver. ⁊ sacrorū dogmatū admodū doctus. hūjs temp̄ibus. ob ītaz gloriā apud ytalos in precio habitus ē. Qui multa ⁊ grandia volumina. magno qđem cōfecto labore. lōgisq; lucubrationibus posteritati reliquit. que legentibus atq; audientibus magnā afferūt doctrinā ⁊ voluptatem. Ex quib⁹ extat summa accuratissima in casibus cōscientie sacerdotib⁹ p necessaria. ⁊ multos historiarū libros ad eruditos mortales ꝓposuit. Tandē āno domini. M. cccclx. decimo. vi. nonas maij. nō sine magna sanctitatis opinione fuit. cū crebris miraculis claruerit. Eius autem sancti corpus ex domo epali. ad sanctū marcū ordinis sui delatū. cū magna populoz frequentia ⁊ veneratione sepultum fuit.

Borsius marchio inde dux ferrarien̄sis

Borsius estēsis marchio. Et primus ferrarie dux leonelli marchionis frater. Et nicolai estensis filius. defuncto leonello fratre maiore. in regnū ferrarie succedens. regnauit annis. 22. Vir certe ingenio diuino. in quo nihil fuerat. nihil fubdolū. Eius verba sapientie plena. opa aūt grauissima. ⁊ semp regia. ad eū cum friderieus cesar accedens. visa hominis celsitudine ⁊ animi magnitudine. illum mutine ⁊ regij (vt p̄missum ē) ducem primo creauit. Deinde exactis multis annis romā accedēs a paulo pontifice magnifice exceptus. ab eodē ducatus ferrarie insignitus fuit. Nicolaus aūt pater cū hos ⁊ alios ex pellicibus genuisset filios. senio cōfectus. alios ex vxore suscepit liberos videlicet herculē ⁊ sygismundum. quos moriens regni heredes sub leonelli tutela reliquerat. qui eos neapolim relegauit. ⁊ regnū omne occupauit. Et cū ludouica ganzage sozorem haberet vxorē. ex ea nicolaū tantū suscepit filiū. Quo nato nō multo post mortuus. cū nicolaus regno aptus non esset. hac conditione in borsiū imperiū deuenit. vt post obitū nicolao turcanrādo regnū restitueret. Borsius principatu suscepto cū prudentissimus esset herculē ⁊ sygismundus relegatos reuocauit. ⁊ eos ac nicolaū tanq; filios carissimos omnes habuit. Erat autem diuinaz humanarūq; litterarū egregie doctus. ⁊ doctorum virorz amator. Hic vrbē ferrarie muris edificijs ornauit. Nam arcem nouā ⁊ curiā pulcerrimis edificijs clariorem reddidit. Monasteriū insuper toto orbe celeberrimū ingenti impēsa ordini carthusiensiū a solo cōstruxit. denicq; anno regni sui. xxij. in pace quieuit. Eius corpus apud carthusienses ingenti pompa delatum. humili loco sepeliri voluit.

Ferdinādus rex

Ferdinandus huius nominis secūdus. alphonsi regis ex concubina filius. hūjs temp̄ibus patre defuncto. ex eius testamento in neapolitanū regnū eidem succedens. Alphonso autem sine legitimo filio defuncto. id regnū feudatario ⁊ antiquo iure ad sedem apostolicā deuolutā censebatur. Quod cum calixtus pontifex armis repetere statuisset. morte superueniēte disturbata sunt omnia. At ferdinādus metu liberatus ab eius successore pio papa regni cōfirmationē. recta mantibus gallis accepit. Quo regno in pace adepto multos hostes bello postea profligauit. hūc pius pontifex cum vehementer diligeret. et regno confirmauit. ⁊ regia corona donauit ac coronauit. Et ei etiā annuū censum in parte relaxauit. Inde auxilio pontificis iohannem andegauenses renati filiū apulia fugauit. Pio pontifice postmodū mortuo ferdinandus cum paulo eius successore. ⁊ sequentibus pontificibus inimicicias suscepit. qp peterent tributū quod singulis annis ecclesie romane pendebat. ⁊ ob bene merita relaxari optabat. Inde multo maiores simultates cum senatu veneto ob capti regnū cōcepit. Et turcum in venetos (vt aūt) concitauit. Veneti igitur cū turco pacem cōposuerunt. qui omnē vim belli in regem conuerterūt. ⁊ hydruntū maritimā ytalie ciuitatem ei abstulerūt. Et verendū fuisset nisi mahumetes morte sublatus fuisset. plura damna regno apulie intulisset. Eo vo mortuo. difficilimo bello vrbem hydrunt. rex per alphonsum calabrie ducem filium suum in armis strenuū recepit.

Anno abhinc ferme sexto ⁊ qdragesimo inter frēs beate marie theutunicor⁹ ⁊ vladislaū polonie regē de regni finib⁹ orta ⁊stione. Utraq; pars ingentes copias in bellū eduxit. At primi prutem fuit nuero militū. sue animi ferocia exultantes. duos gladios p fecialē. regi misere. vt ex hijs quē mallet. vnū acciperet. Jlle cū vitoldo fratre. deo suo hostias littabāt. q audito fecialē. nō inuitus inīt prelij signū recepto Consecratoq; gladio quē elegerat. eo se armat. Et facta pugnādi copia. lituanos q auxilio venerāt primos opponit. quor⁹ strage fatigata copia prutenor⁹. Et ipa polonis supuenientibus sternit cruentissimo plio. ea die confecto victoria regis fuit viri equestris ordinis ex religione qdringenti cū ipo magno magro periere Cetera ex plebe multa milia. qui suppfuerūt capti. Pruſſia pter oppidū. b. marie omnis ad polonos defecit. Septimo⁹ annis casimir⁹ rex polonie eis ciuitates munitas dantzk ⁊ dorn abstulit. asserens portionē sui regni esse pruſſiam.

Albertus marchio brandeburgen. annis effluris bellis aduersus Nurēbergenses extrisme gessit. Greueburgū ab eo multa vi oppugnatū ē. Jd oppidū in valle iacet. xx. milibus passuū a nureber ga. muro ⁊ fossa munitū. Et cū varia dāna ab vtrisq; illata fuissent p ludouicū baioarie ducē. ad hos tu; multus sedādos vocatū (cū diu laborasset) hoc bellū post varias dictas sopitū fuit. Deinde cū post aliq; tē pora inter ludouicū baioarie ducē ꝓdictū ac marchionē brandeburgen. principes potentissimos. bellum susceptum esset. Haud quidē inuria. ⁊ magna cum animi fiducia prendissent. post plures strages princi; pes germanie pacem postulantes. Tandem res equo animo sedata fuit.

Ludouicus rex francie

Ludouicus caroli regis francie fil⁹. bis trib⁹ pr̄i in regnū succedēs. Fuit aūt carolus prentissimi animi vir. & ingenij ebetis. Qui cū bellū ꝫ henri ci anglor⁹ regem. Et ioannē burgūdior⁹ ducem excitasset. ⁊ multos occidisset. Jnde ingenti cede fusus fuit. ⁊ bi multas ciuitates adimerent. Et nisi per puel lam deus miraculose restituisset. de cuius regno actū fuisset. Tandē Nicolaus car; dinalis sancte crucis ordinis carthusien. pacē cū duce burgūdie cōposuit. quez tñ postea p insidias interficere fecit. qō infinita mala exstauit. Hui⁹ itaq; caroli primogenitus ludouicus. delphinat⁹ regionis princeps. regno suscepto mul tos pr̄i benuolos regno depulit. Jnde cū libertate ecclie in regno minuere co; naretur. multos romanos pontifices habuit aduersarios. Jnde cū carolus acta nie ⁊ normandie dux e medio p eū sublatus esset. quē ob eius sapiam populi regnare cupiebāt. Qō cum regni peeres ⁊ burgūdie dux intellexissent id ex sua pcuratōe factum. vetusta odia renouarūt. ꝫspirātes ingētez exercitū in eū deduxerūt. dux burgūdie in picardiā aduolās. ciuitatē pichigniacū cepit. ⁊ pplanari fecit. at rex a suis defitut⁹ prius cōmigrauit. regiā saltē tuturus. Jn normandia igit̄ innumera oppida euerterūt. Pontifex aūt romanus ad hos tumultos sedandos. Bessarionē nicenū cardinalē in galliā mi sit. cū diu laborasset tanū pfecit. vt cedes ac incōmoda sopita fuerūt. Demū āno a natali xp̄iano. 1484. Remis deficiens. Carolū primogenitum suū annor⁹. xv. exantem habuit successorem.

Georgius rex bohemie

Georgius pogiebratius bohem⁹ post obitū ladislai hungarie et bohemie regis. accersitus ꝓcerib⁹ gubernatōem suā nō expiasse regis obitu dixit pragenses nihil morati se sue gubernationi cōmisere. Exin ꝓstituta die qua no uus rex eligeret. Re pro regni vtilitate discussa. rex pronūciatur militie domi; q̄ apprime clarus. Cui ad res gerendas nec cōsiliū nec etas defuit. Ea res ne cui suspitōnem maxime auxit. Jnde ex ꝓtorio in edem beate marie vbi rochezana presidebat regi publica salutatio exhibita fuit. Cum aūt inclitum bohe mie regnū vt premissum est dudū in pernicios⁹ iacobelli ⁊ hussitarū hereticā prauitatem (vt cōmunionē sub vtraq; specie de necessitate forte eterne salutis p fiteretur) prolapsum fuisset. Georgius q̄ se catholicus affirmauit. Jn manibus inuen. ⁊ bacien. eporū tactis sacramētis euāgelicis publice iurauerit. dū coronationis recepet insignia. Qd̄ princeps fidelis ⁊ obediens esset sancte ro. ecclesie. ⁊ cū se ac conthorale cū liberis tali iuramento obli gasset. per fridericū ro. imperatorem confirmatus extitit. Verū cū hijs oīnibus ꝫria ageret. ⁊ hereticorū sectam foueret ⁊ amplecteretur. Jnde vratislauien. ⁊ ceteri catholici homagiū prestare recusarūt. Jdeo pa pa pius. ⁊ post eū paulus pontifex. grauissimis cēsuris cū ac totū regnū bohemie fulminarūt. At paulus secundus anno .M.cccclxvi. publico cōsistorio eū hereti dānat. dignitateq; ac regno priuat. Tandem post annū. vi. supra quadringētos ac mille idem georgi⁹ bohemie occupator. morbo periit.

Mahumetes turcor⁹ imperator. Expulso thoma paleologo. ⁊ fratre secū reducto. peloponessum occu pat. anno eius. xi. eodem anno trapesuntij rege capto ⁊ interempto pontū. anno. 1460. obtinet. Jn te mulenē expugnat. diripitq; anno regni sui. 12. Postea veneti magna classe copijsq; terrestribus in pe loponeso veterē murū fossamq; ab vtroq; mari in ipo Jsthmo tumultuarie opera pluribus simul locis eri gere adorsi. corinthum obsident. Turci vo laborātibus suis auxilio ꝓperantes p interruptas munitiōes vi penetrant. ac xp̄ianos ad naues fugere cogūt. Tandē dux venetor⁹ cum prestantissimis senator⁹ triremi bus. 12. p equora ornatissime instructis. Anconā pontifice pio adhuc spirante venit. quibus e speculo p cul visis papa. 19. kal. septēbris gloria ingenti vita functus est.

Fridericus imperator extra cenā nūquā vescitur vino. in cena leuissimū bibit. t id aqua pdomitū leonore auguste que paterna in domo nūquā vinū gustasset. Suadebāt medici in germania regione frigida si mater fieri vellet, vinū biberet. Quod cū accepisset fridericus enea filio vocato. Abi inquit, atq; imperatrici dicato sterilem me cōiugem, quā vinosam malle. proinde si me amat, vinū oderit. Ät id nūcia leonora. Et si viri iussioni tam libenter pareo, quā vino si tamen vini vsum mādauerit imperator, mori optauerim quā parere.

Mathias rex vngarie

MAthias ioannis huniadis gubernatoris regni būgarie filius. Ladislao pdicto rege sine liberis extincto. Vngarie regnū consentientibus pceribus occupat. Eius pater prouinciā vgā ferrea gubernauit. nec dum rex adfuit minor eo habitus ē. hic prostratus apud albam turchis. post bcui tpe morbo extinct⁹ ē. Comes cilie cui⁹ caput erat a rege secūdū. et eius auūculus, a ladislao huniadis filio in castro regio obtrūcat. Rex ladislaus quāq; vehemēter cōmotus. tā atroci facinore dolore tū suppressit. Rex budam repetit relicta alba. vbi fecutos curiā huniadis filios in carcere rapi iussit. Peruasore comit⁹ ladislaū natu maiorem. Qui quatuor t viginti natus ānos egregio corpe adolescēs. flauis te more crinibus super humeros passa reuinctis post tergū manibus talari atq; aurea veste indutus capite eū plecti iussit. Mathiā vo captiuū duxit in austriā. Et pfectus in bobemia eū sequi mandauit. Cū aūt apud pragā obuiā mathias qua die rex clausit oculos cadez pragā applicuit. quē georgius gubernator in custodiā suā recepit. Nec diu postea rex hungarie designat⁹ magnis sponsionibus dimissus e carcere. volauit ad regnū. facta cū reconciliatione inter proceres mathias octo t decē natus annos nono kal'februarii rex acclamatus. Cū vo id regnū sibi cōpetere cesar affirmaret. multa bella inter eos suborte sunt. regnū tamē ei cessit. Fuit aūt xpiane religionis ō turcos defensor t ppugnator acerrimus. qui pannoniā t alias puincias a turcoz imperu tutatus fuit. Nas multis vicibus ingenti plio turcas supauit. etiā ptem bosnie recuperauit. Et turcoz regnū incendijs. populationib⁹. cedi busq; inuolut. Sed t bella in bobemia cū casimiro rege polonie gessit. Pax tū ꝓposita boc mō inter eos fuit. vt pannonia būgaria moraua ac slesia mathie relinqueret. t boemie regnū vladislao casimiri filio remaneret. Hic aūt prestantissimus rex paterno more militaris glorie appetētissimus. bello formidab⁹. Cuz videret fridericū cesarem sibi aduersari. cū turco pace cōfecta in eum arma vertit. ac vrbem t alia sibi ademit. In qua vrbe tandē anno. M. cccc. morbo extinctus est. t ad albā ductus in sepulcris regum sepultus. huic ferdinandus neapolitanus rex filiam suam matrimonio copulauit.

Nicola⁹ de cusa cardial'

NIcolaus de cusa germanus. sacrosancte romane ecclesie. tituli sancti Petri ad vincula presbiter cardinalis prestantissimus atq; doctissimus. ea tempestate claruit. q̄ tanta bonitate fuit dū vixeret vt pauci meliores suo tpe nati sint. vicioꝝ oīm hostis acerrimus. ambitionis totus aduersar⁹. integritate animi immutabilis. honestoz laboz indefessus etiā senectute patientissimus. bñfaciendi et gratificandi admirabilis. Sane tanta doctrinaz oīm vbertate fuit. vt q̄quid ex tpe dicendū incidisset id copia tali differeret. vt ei solū facultati censeret studuisse Vir supra opinionē eloquēs t latinus. hystorias oīnus nō pisces mō. ē medie tempestatis, ū veteres tū recentiores memoria recensebat. In mathematicis disciplinis suo tpe doctior eo fuit nemo. Jus ciuile pontificiūq; didicerat. philosophice Aristotelice acerrimus disputator fuit. Theologie summus interpres. huiꝰ celebertimi viri plurima extant summi ingenij opera. De visione dei. de pace fidei. Cribratio alchoranī. de ludo globi de mathematica pfectione. De apice theorie. de docta ignorantia t pleraq; alia. Jis aūt dū ecclie sue bixinēsis iura acriꝰ tueret a sigismūdo austrie duce capit. strictoq; suaꝰ carcere. Pōtifex āt pius. cardinalis captiuitate grauiter cōmot⁹. facūda ydone i sigismūdū publice inuehit. t eū ꝯsiliarijs interdict⁹ deterret. tandē liber euasit ac pace cōposita. dum pius ancone vita functus fuit. cardinalis rome decessit.

Bessarion cardial' grec⁹

BEssarion. S. R. E. epūs cardinalis sabinēs t ꝯstātinopolitan⁹ pīarcha. Nicene veneranda nūcupatiōe terraz vbiq; celeberrim⁹ h tpe floruit. de q̄ sapiētissimo dici pōt. Cui⁹ cū ea fuit (vt paulus pōtifex summ⁹ pdicabat) In rep oīm maximaz vsu peritia. Ea in consilijs vl grauitas vl pspicientia. vt nihil de summis vnq; rebus factū fuit si Nicene vnc⁹ defuisset auctas. In studijs cū maioribꝰ t būanis oīb⁹ ea facultas t copia. vt plura legisse credi neminē possit acrius lecta t rectius intellexisse. vberius pauciss. eruditissimus quibusq; tempib⁹ dariusq; scripsisse. Et quāq; summe reipublice xpiane negocijs impeditus. merita tamen indignatione cōmotus ac veritatis studio incredibiliter inflāmatus. del'sensionis platonice imo diuine philosophie libros aggressus est. tanta id maiestate egit. vt cōuicatorem calūniosum credi plato ipe diuinitatis secretari⁹ possit suggessisse. Juste igitur platonis defensor. Qui tandē legatus ac francoꝝ tū reditu dum pacem facit in itinere defecat.

ARs imprimendi libros hūjs temporibus primū in germania enata ē. Quātum igit̄ litterar̄ studiosi germanus debeant. nullo satis dicendi genere exprimi potest. hanc apud maguntiā rbem vrbem solers ingenio librorū imprimendorū ratio. 1440. inuentā fuisse aūt. Hoc tempore in oēs fere orbis ptes ꝓpagatur. qua omnis antiquitas paruo ere cōparata a posterioribus infinitis volumibus legitur. Eius laudes antea in probemio operis prebabite fuut. Qua certe nulla digniōr. nulla laudabiliōr. aut vtiliōr esse potuit. Qō si hec ars efflarit tempibus viguisset maxima pars operū Titi liuij t Tullius de re publica ac Plinius de bellis germanice aliaq; p̄clara opera malignitate tempor̄ amissa nō fuissent. Jdeo in eā laudem quidā hos cecinit versus. O felix nostris memorāda impressio seclis. Desierat quasi totū qō fuit dis in orbē. Oēs te summus igit̄ nūc laudibus ornent. Jnuētore nitent vtraq; lingua tuo. Nunc paruo doctus quilibet esse potest. Te duce qū ars hec mira reperta fuit.

Nicolaꝰ peroꝰ Rhetor

NIcolaus perotus sarofferratensis t Sypontin⁹ epūs egregius theolog⁹ ac rhetor disertissimus. ad hanc etatē puenies. nōnulla in diuinis laude digna cōposuit. Sed t ad pueror̄ eruditionē cōmode breuiterq; libellū edidit. Cōmentarios etiā in multis auctoribus ꝑcipue in martialē opus varū cornucopie appellatū fecit. Ac q̄dā e greco in latinū transtulit.

ROberrus de lucio ordinis minor̄ pfessor. Et aquile marsor̄ seu abruti vrbis epūs in doctrinis sacris doctissimus vir. t noticie oīm ecclasticorum dogmatū sufficienter instructus. oīm p̄dicator̄ doctor. Hisdē tempibus ob eⁱ clarissimā t admirandā p̄dicationis gr̄am. ab oīnibus ytalis multo in p̄cio habitus est. Qui tantū in scripturarū studio laborauit t scripsit. vt vbiq; Roberti predicationes nūcupentur. plurimas eiⁿ ad instructionē fideliū tractatus t sermones edidit. Qui ab oīnibus p̄sertim declamatoribus studiose legūtur.

Matheolus perusinus medicus

MAtheolus perusinus medicus doctissimus. hoc tpe medicor̄ ac p̄hor̄ monarcha. oīmq; liberalū artiū cūctarūq; scientiar̄. facile princeps. p̄ceptor meus eruditissim⁹. Quē ego bartmānus Schedel Nurēbergensis. doctor̄ patauinus. tribus ānis ordinarie legentē auscultaui. a quo demum p̄habita p eius oīone elegantissima. insignia doctorat⁹ padue accepi. Ne sua memoria pereat. pauca de eius vita ac doctrina huic operi adūxi. Cū eiⁿ sepius mecū animo cogito. q̄ maximus ac singularis in omnes amor̄ suus extiterit. Quis ē adeo rerum imperitus q̄ non putet ob incredibilē virtutē suā. singulare ingenū. summā rer̄ experientiam. cū perpetua memoria cōplectendū. Cui eiⁿ ignota fuit vorbor̄ suorum integritas. suauissimus sermo. decora facies. qui et artis poetice et oratoꝝ summā cognitionē habuit. Qui nullū cyceronis op⁹ aut mantuani vatis. aliorūq; poetarū dimisit intactus. Jn astronomia vō geometria t arithmetica t musica opera a veteribus edita toris viribus p̄scrutatus fuit. Verum nec p̄hia atq; medicina cōtentus. demū sacris litteris delectatus. in eis tanq; mel in fauis dulcedinē abditā sensit. Reddidit igit̄ suos auditores auscultando docales. benuolos. attentos ac disertos ipō orante. Jn eo nāq; maxima fuerunt omnia. siue acumē ingenij. siue artis peritiam. siue oōnis elegantiā cōmoditatemq; considero. Reliquit aūt post se orationes lepidissimas. Cōmentaria in hypocratem. galienū ac Auicennā. Et arguta consilia in medicina. Tandē senio defici⁹ padue sepult⁹ fuit.

Platina historicus

BAptista cognomēto platina. p̄ia cremonēsis aplicus abbreuiator. magni animi t p̄stātie vir. eruditione t eloquēcia nulli inferior. hisdē tpibus i p̄cio erāt. a paulo pōtifice maxio. bonis t dignitate indicta cā priuat⁹ t i carcerē detrudit. Et ibi vsq; ad pauli mortē rebuat⁹. Ex q̄ tandē post mltas calamitates a sixto pontifice eius successore liberat⁹. t in statū pristinū restitutus. neq; ingenio suo abusurus. p̄ter libr̄ quē de natura rer̄ t obsenijs ediderat. Egregiū etiā opus de vitis t moribus pontificū sixto pontifici obtulit. Jn quo etiā impator̄ principūq; ac ducū multorū res gestas inseruit. nōnulla etiā alia opera t epl̄as scripsit. Demū anno domini. 1481. rome ex peste defecit.

DOminicus calderin⁹ p̄ia veronēsis rhetor luculētissim⁹. t tā greca q̄ latina lingua nō mediocriter erudit⁹. t i studijs hūanitat̄ eminētissimus. p hoc tp̄s ipe diuini ingenij fecit opuscula. i iuuenalē. martialē. suetonū. et i Jbin nasonis interp̄tationes edidit celebres. Sapbos etiā epl̄as cū greco. et ciceronis epl̄as ad atticū cōmētat⁹ ē. Et nisi imatura morte p̄uēt⁹ fuisset. p plura alia edidisset. Obijt deinde anno domini. 1477.

MArius philelphus fr̄ancisci philelphi oratoris fili⁹ eques auratus laureatusq; poeta philosophie et artiū doctor. p hoc tēpus tom ytalie clarus extitit. Qui cū eruditissim⁹ esset funebres orationes preclarissimas. t alterius materie plurimas. t quidē elegātes būit. Extāt eiⁿ ingenij opa in diuersis metror̄ generibus edita. Richmos quoq; t cantilenas composuit. Denicq; t hic a Friderico gonzaga marchione mantuano publico salario ad lectionem vocatus ibidem in anno domini. 1480. vite finem fecit.

Leodium galliaꝝ clarissima ⁊ potẽtissima ciuitas hoc anno ꝛ̃. cccc. lxviij. a carolo burgundioꝝ duce capta ⁊ ingẽti edita cede. diripit. Sapiorib⁹ eñ annis inter leodienses ⁊ burgũdionũ ducẽ mxie ptentiones agebant. ꝯ eũ leodiẽsis eos extinguere tẽptasset a quib⁹ suis vrbe pulsus fuit. ideo summ⁹ pontifex tricariensem epm̃ legatũ eo mittit. Is in carcerẽ trudit. Quã ob rẽ indignatus dux vrbẽm germania populosissimam presente ⁊ fauente ludouico frãcoꝝ rege acerrimo impetu ac plio vrbẽ expugnauit ac eã euertit. Mathias inclitus rex hungarie bosnẽse regnũ hac tẽpestate aggressus castrũ tayrza tũ loci natura tũ vo mentoꝝ altitudine munitissimũ deditione cepit. Inter hec sacro regni hungarie diademate a manibus friderici romanoꝝ cesaris magna cũ difficultate rehabito. rex sexto sui regni. Anno dñi ꝛ̃. cccc. lxviij. in die cene dñi astantib⁹ pceribus cũ solẽnitate maria coronatus. Post hec mahumetẽ turchoꝝ impatorẽ in expugnatione dicti castri tayrza in fugã vertit. relictis machinis ⁊ tormentoꝝ generib⁹ ingloꝝ in turchiã rediit. Tandẽ post aliqua tpa castrũ siue castellũ turchoꝝ sabatz denolatũ ad lit⁹ fluuios saue vel sauu p eosdẽ ex lignis terraq̃ multũ curiose pformi oꝛe pparatũ (vt sequẽs figura p omnẽ dianetrũ ac formã ostendit) turrib⁹ ac fossatis ac vallibus. necnõ minus militibus munitũ diro hiemis sub rigore obsedit. in quo lignea menia ex tabulis fabricata sunt. quaꝝ tabulaꝝ cõpago ita solidũ est vt vix ab intento posset cuneatura ꝓprehendi. Suntq; triclinia ambitu plurioꝛe distincta portic⁹ in oi decore dispoſite. Area vo curtis ingẽti ambitu ciꝛcte vt amplitudo ipa regiã aulã ostentat. Dũq; rex acrius plio insisteret. turchi rapto comite iobãne de witebitz ab exercitu regis ad castellũ. eo interfecto caput ei⁹ abscinderũt cũ flaueſcẽte copiosaq; coma baste suffixis ad terroꝛem exponi tulerunt. Mathias rex indignatus vt aggressus deditione cepit ac expugnauit ingenti gloria. Nouissime turchi anno ꝛ̃. cccc. xcij. iterato castellũ inuaserũt. ab hungaris repulsi ad propria redierunt

Babatz

Anno mundi. 6670. Anno xpi. 1471.

Linea summoꝝ pontificū

Sixtus quartus

Innocentius octauus

SIxtus quartus papa natione ligurus ex sauona vrbe maritima natꝰ frāciscus antea vocatꝰ ordinis minoꝝ generalis minister hoc anno paulopost in diei crepusculo dū solus in cubiculo quiescit interim sublato quinto ydꝰ augusti in eius locū a patribus suffectus est. vir certe doctrina clarus. Is statim a puericia diuinis misterijs a parentibus dicatus est apud ordinem minoꝝ initiatus. Adolescentior factus patauinū venit. fama ciuitatis illectus ad sapientiā capescendā. in quo moratus p viginti fere annos nobilis alūnus legendo ōrā do scribendo vniuersum orbe splendidissimus sapientie radijs illustrauit. t iō de potentia dei libū scripsit. libruq; de sanguine xpi. libū de futuris contingentibus t libū de conceptione beate ☙arie virginis ac quedā alia. qui in ordie minoꝝ p omnes dignitatis gradus ad cardinalatū pueuerat. Fuit aūt ante pōtificatū ac etiā in ipo pontificatu mirissime consuetudinis t vite continentissime. in pauperes religiososq; maxime munificentissimus. quos omnes fouit ac priuilegijs amplissimis adiuuit. Inde in amicos t familares iocundus. in delinquentes clemens. principes ac nobiles patria extores pīertim paleologoꝝ filios. bosnieq; reginam turcho pulsos pecunijs adiuuare nō destitit. t rhodioꝝ milites ac ferdinandū a turchis veratos incredibili pietate confouit. vrbem romanā censosq; t vetustate in plerisq; collabentē instaurans. viaꝫ eius cultissime et decentissime strauit. pontem sup tiberim maxima impensa fecit t a se sixti pōtem nominauit. Edes quoq; pontificias apud sanctū petrū cultissimas reddidit. Hospitale sancti spiritus in vaticano pmagnificū fabricari fecit. in quo vite sue ordinem splendide cepingi voluit. Et cū maxime beatissime virgini ☙arie deuotissimus esset ecclesiam sancte ☙arie de populo erigere fecit ac decorauit atq; alia innumera bñficia vrbi romane contulit. nilq; in pōtificatu egit qō mento reprehendi possit nisi q ipe (vt fit) suos nimiū amauit. in quos errorem multi superioꝝ cecidere. Cū ordelaphos e foro inlū depulit t iheronimo Riario necessario suo concessit. cuiꝰ consilio arduis in rebus semper vsus fuit. Jubileum a paulo institutum anno quarto pontificatus sui celebrauit. Et beatū Bonauenturam in sanctoꝝ cōfessoꝝ numero ascripsit. Et licet hic multos habuerit detractores optimus tñ pōtifex fuit. summa eñ alacritate t animarum custos extitit. cupiditatem a se resecauit. aras compressit t malitias extirpauit. Viginti cardinales toto tempore sui pontificatus creauit. e quibus tres fuerunt romani. duo genuenses t quatuor sauonenses. inter quos iulianus sancti petri ad vincula ex fratre nepos fuit vir certe phumanus t comis fuit qui ipius corpus maxima pompa t deuotissimis exequijs in nouo templo seu sacello apud sanctum petrum in vaticano sepeliri fecit. cū obisset pontificatus sui anno tredecimo.

Anno mundi. 6683. Anno xpi. 1484.

Innocētiꝰ octauꝰ papa patria genuensis patre aron cibor familia mediocri ꝫ honorato natꝰ. iohannes baptista antea vocatus post sixtum pontificē ex cardinali pīsbitero sancte cecilie hoc anno idibus augusti pontifex creatus. Is ex genua que adiacens mari oriundus. que ciuitas ytalie pulchritudine t rez omniū que terra marīq; adiebunt opulentia t edificiorum amplitudine ceteras excellit. Ab his parentibus ortus qui generis nobilitate t rez gestaꝝ gloria clarent. familia ciboꝝ vetustissima. aranius pater eiꝰ eque stris ordinis vir pbatissimus. Hic eps melfiden. inter ceteros patres cū pauperiot humaniorq; haberet Sixtus eñ quartus ob eius ingeniū amenitatē dexteritatē atq; modestiā maiorem immodū eū dilexerat. i datariū assciuit. pter ipius humilitatē ac comitatem. facilitatem morum. moderationē t elegantiā pontificū munus pmeruit. Fuitq; in rebus gerendis prudentissimus eo q sensus t in vrbe legationis officiū cuꝫ optie functꝰ fuisset magnā sui regimis t prudētie spe patribus dedit. Huiꝰ pōtificatus principiū cuius fuorum bellis plenus fuit. t quod ab omnibus potentatibus expetuit a suis obtinere nō potuit. quibuscū q; eñ oratoribus a principio ad pstandā ex more obedientiā ne oū in ytalia verū ex germania ad se venientibus sumopere pacē postulauit. armaq; omnibus deponere mandauit. ꝫ inimicus homo vt optimis ei desiderijs obsistere posset poulopost in languoꝝ maximū pontificē pducere curauit. t illico inter vrsinos t columnenses vrbis primiores dissidiū excitauit. diu ei inter ipas familias immortale odiū. qui vniuersum vrbes suis factionibus pturbarūt. que res magnā animi dolorē pōtifici infert. nō desunt tñ armis t minis discordias extinguere. multa eñ circa pontificiā dignitatem ac rempub. xpianā t eccliaꝝ vtilitatem ordinare ppōsuit ꝫ ob breuitatem tpis t eius infirmitatē. bellū quoq; t epidimiā adimplere nō potuit. beneficiū tamen t circa deum atq; amicos p viribus se ostendit. nā post adeptā sanitatem corporis dona ecclesie sancte marie de populo condonauit. Leupoldū ducem austrie diu defunctū ob crebra eius miracula enarrata in sanctoꝝ confessoꝝ numero aggregauit. Bonum solaciū quam vocant belluidere ppe vrbem romanā extruxit. cuius structuram simul ac picturam t reliqua excedere quadraginta ꝺq; milia ducatorum ferūt. Anno salutis ☙.cccc.tc. conuentiones oratoꝝ. regum. principū t cōmunitatū rome habuit p expeditiōe ℨ turchos. Collectionē pecuniaꝝ p plenarias idulgētias i germania p exequēda expeditiōe fieri fecit. aurelio raymūdi payzaudi archidiacoui. cuiꝰ idultū ne dū aduersus vez ad iferos se extēdebat. magnā copiā au

ri collegit. tãdẽ oẽs curã mẽtẽq; ac diligẽtiã ad subditoꝝ comoda. ad nũẽdũ dignitatẽ eccle. ꝛ ecõtra ipas re bellones delẽdas. ac religionẽ (habito iã maximis laboribꝰ sisino sultano) ꝓpagãdã guerterat. Fuit itaq; pstãtissime iustitie cultor. pacis studiosissimꝰ amator ꝛ exuberantis annone vigilantissimus ordinator. Datis bonorificẽtissime ingruẽtibꝰ bellis peculiares eccie populos ꝛ romanos i primis q; felicissimos ex optauit. Exultauit sumope cũ ad maiores dignitates viros extulit eruditos ꝛ probos. Fuit ꝓterea in'pauperes misericors. afflictoꝝ nõ minus ꝓtector q; ꝓcipũ susceptor liberalis. ꝛ dei ac sanctoꝝ eiꝰ pissimꝰ venerator. Pontificale pallatiũ miro sumptuoso opere ecornauit amplificauitq;. Visitatꝰ a dño plurib⁹ lõgisq; morbis. quas patientissime tollerauit. Adueniente demũ diuinevocationis hora sumptis ex ritu xpi ano deuotissimo animo salutaribus sacramẽtis intrepide aveo spũ reddidit creatori. vt securus de imarcessibili gloria videret celestẽ vitã cũ morte ꝓmutare anno pon. sui octauo die. 26. iulij anno salutis. 1492.

Fridericus impator anno. 1469. religionis gratia media hyeme romã veniens magnifice a pontifice susceptus donatusq; est. ac. cxxij. equites creat kal'. ianuarij in ponte adriani. Inde tergestum oppidum quũ rebellasset per duces subuertit diripitq; magna ciuium cede.

Maumethes turchoꝝ imperator. 400. nauiũ classe. inter quas triremiũ. 200. erant ꝛ equitũ. 100. milia Euboiã adortus. chalcidẽ. 30. die expugnat subuertitq; magna suoꝝ cede. Veneti inde classem nauium. 60. instructã ad infestãda turchoꝝ littora mittũt. in ea triremes. 60. 20. oneratie fuerũt anno. 1470.

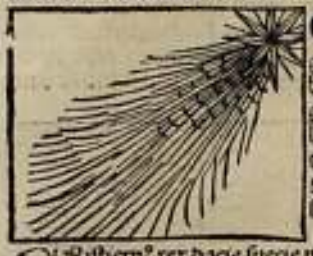

Cometa magnus p mensem ianuariũ in pricipio anni ẽ. cccc. lxxij. circa festũ sancte agnetis visus igneo colore rutilans. crinib⁹ longis nigrisq; quos in occidentalẽ ferebat plagã. Cuiꝰ quidẽ corpus ꝓmũ circa libre principiũ fuit. postea se tantũ in septentrionẽ flexit. vt extra zodiacũ migrasset ꝓculdubio iudicatũ sit. duraruitq; dieb⁹. 80. Verũ nõ dũ isto dissoluto alter apparuit. cui erat coma ignita que in arietis signo posita videbatur ꝛ caudã in orientalẽ plagã porrigebat. quẽ alij pertica. alij ascon dicãe mortales grauiter affecit. Sequenti eñ anno siccitas incompabilis subsecuta est ꝛ pestilentie bellaq; cruentissima pluribus in locis euenere.

Christiernꝰ rex dacie ꝛẽ

Christiernꝰ rex dacie suecie norwegie. gothoꝝ dux holsatie stormarie in oldẽburg ꝛ delmenhorst comes vir quidẽ xpianissimꝰ ꝛ multis virtutibus ornatus. Anno ẽ. cccc. lxxiij. romas soluendi voti gratia p vniuersam lombardiam thusciamq; transijt. ab omnibus potentatib⁹ honorificentissime exceptus fuit. inde romã ingressus prodeũte obuiã honorato q; cardinaliũ collegio a Sixto põ. max. celebri honore exceptus est. ac pro singulari munere rosa aurea quã pontifices singulis annis in dñica letare alicui ex principib⁹ xpianis donare ꝓsueuerãt ꝛ ipe a Sixto pontifice donatꝰ est. Ibidẽ eñ de vniuersali italicoꝝ principũ ꝓace agi cepit vt saltem vno animo cõtra turchum coirent q; res pfici nõ potuit. inde digressus p omnes ytalie vrbes transiens pbenigne vbiq; habitus est. demũ deniq; reuersus aliquot annis cũ omni sanctitatis exemplo supuixit.

Carolus dux burgũdie dux nullã colonẽsis agri oppidũ ad rhenũ ripas obsedit q; cum fridericus imperator obsessis auxilio venisset inito federe discessit in belgas.

Iubileus a paulo pontifice primus p vniuersum orbẽ xpianũ instituitus a Sixto pontifice maximo hoc anno. ẽ. cccc. lxxv. declarat. Inde ferdinandus rex mense ianuario magnis bombardis romã venit iubilei gratia vt pre se ferebat. sed reuera vt initũ fedus solueret qõ effecit. nam postmodũ inter ytalie potentatus initum est fedus pontifice auctore in quo rex primus ascribitur.

Hercules dux ferrarie

Hercules estensis nicolai marchionis filius ꝛ borsij frater scõs ferrarie dux his temporibus nõ sine magna ꝓtentione regnũ paternũ suscepit regnauit vsq; in presens cũ omni laude. vir bonus ingeniosusq; ac rei militaris scientia eruditus. ꝓterea septimo regni sui anno florentini veneti ꝛ mediolanẽses. tanq; virũ magnanimum contra alfonsum calabrie ducem tiberonimũ comitẽ ducẽ exercitus constituerũt. qui pleraq; eoꝝ oppida cepit. Hic bellonorã ferdinandi regis filiam mulierem cordatam accepit vxorẽ. ex qua ser suscepit filios. quatuor mares ꝛ duas feminas. Hic tandem soceri sui consilijs cõmotus tergiuersat⁹ venetis ruptisq; eoꝝ federibus ferdinando ꝛ alijs socijs colligationibus inhesit et venetoꝝ immunitates violare cepit. que res maximum incendium in tota yta lia excitauit. pro qua re veneti illũ terra aquaq; oppugnare ceperũt ꝛ plurimas terras ei abstulerunt. ꝛ nisi alfonsius calabriorum dux ferdinandi regis filius vir in armis strenuissimus ꝛ pontifex execrationibus obstitissent de eo actum fuisset. Tandem pace inter eos omnes confecta. inde vrbem ferrariam multis edificijs clariorem reddidit.

Simon beatus tridentin⁹ puerul⁹. quē ob miraculoꝝ frequētiā btm̄ appellāt. die martʒ. xij. kal'. aprilis anno ab incarnatione verbi septuagisimoquinto supra millesimū ḡter cētū in hebdomoda sctā a iudeis in tridētina ciuitate necat⁹ xp̄i martir efficit. Judei em̄ ea in vrbe vegetes pasca suo more celebraturi. cuꝰ xp̄ianū nō haberēt immolādū cui⁹ sanguinē in azimis suis vt possent puerū in huc modū in samuelis cuiusdā iudei domū furtim deportarūt. In sacra hebdomoda añ die pasce luce tertia vespere facto is añ forel p̄tis pueruli more sedēs. cū nō aderat genitor nec cara parēs ꝓditor thobias astitit blanda voce mulcens puer cui⁹ etas nō dū ter dece mēses viderat. fert illico samuel ad edes. Cūqs nox ruit hic geminꝫ saligmā samuelqs thobias vitalis moyses yſrahel atz mayer añ synagogā leti ei⁹ pectora mulcāt. In eius collo pri mū nevagare posset sudariolū apposuerūt ⁊ extensis brachijs ꝑmo papulū forpicāb⁹. mox genā dexterā p̄ cidentes. Inde ḡlqs forpice carnē euellit. Sudib⁹ deinde pacut pupugere. cū ille manus alter plantas co tinet crudelit⁹ sanguine collecto hymnos eoꝝ more canetes. addūt mimis ꝥba. accipias suspēse ihesu. fe cere sic olim maiores nr̄i. sic ꝓfundanꝫ celo terra mariqs xp̄icole. sic caput eius inter vinas cecidit ⁊ vitā li bera ad superos fecit iter. inde ad cenas ꝓperarūt azimas de sanguine eius in xp̄i tedec⁹ ederūt. coqs mor tuo statim corpus in ꝓpinquū domus eoꝝ flumen p̄iecerūt ⁊ pasca cū gaudio celebrarūt. Querētes deinde anxij parētes gnatū paruulū. postridie eū in fluuio inuenerūt. q̄ illico vrbis ꝓtor scelus denūciarūt. Jo ꝓtor iohānes de falis nobilis brixiensiū ciuis legū doctor viso puero exhorruit facin⁹ ⁊ ꝓfectus vrbis iu deos ꝓbendit ⁊ eculeo eos sigillatim imponēs tormētis astrictī eo ordine crimē retulerūt. q̄ diligēti ex aminatione cognito iudeos ꝑdignis supplicijs exterminauit. Presul eo tpe vrbis Jo. hinderbach colle git extictū corp⁹ ⁊ sepulchro mādat. multis euestigio cepit florere miracul'. Inde ex oi xp̄iano orbe pploꝝ ꝓcursus ad scti huius paruuli sepulchrū ē factus vt etiā vrbs ipa cū miraculis ⁊ opibus multis sit aucta Corpori vo ipius pueri tridentini ciues basilicam pulchram erexere

Cōsimile etiā scel⁹ apō motā oppidū qō ē I finib⁹ agri fori iulij p⁹ dnquēnū iudei pegerī. Illā etiā alī um puerū filī mō mactauerūt. p q̄ tres eoꝝ captiui venetijs missi fuerī ⁊ atroci supplicio ꝓremati sī. Iterum thurcbi inferiorem ingressi miliam magna cede sternunt. Behinc magnā genuensium vrbē ca pham quā ad meotidem adhuc possidebant. Genuenses expugnant. ciuitas populosa ⁊ mercatoribus plurimū apta fuit hoc anno ciue genuensi eā prodente in turchoꝝ mā. venit in littore euxini maris sita.

Puelle monstrū tēpestate istac in veronēsi agro nasak que vnū tantū caput habēs ꝫ duos podices. duasq; vuluas. ex ipis ambab⁹ supfluitates emittebat. Insup q̄tuor brachia ꝫ duo grossiora q̄ p volūta te mouebat. alia tenuiora ⁊ immobilia erant. vētres etiā duos circa stomachū cōiunctos habebat. banc parentes p italiā circūferētes precia ab inspicientibus mendicabant.

Padus ⁊ tiber reliquiq; oēs ytalie fluuij nouēbrio mēse (ex multitudine imbriū) ita excreuere vt extra alueū effluentes multa accolis dāna intulerūt. qz nō secus p vias mortales nauigabāt ac p eoz flumiū aluea facere consueuerant. Decrescentibus paulopost multa animalia ⁊ q̄maxime tiber secus traxit. ex quorum putrefactione ⁊ flatu pestis maxima subsecuta est.

In hispania morte henrici prouincia diuidit diuersis populoz studijs. nā ferdinādus iohannis arroganie regis filius helisabetham henrici sororē in matrimoniū traduxit ⁊ alfonsus portugalie rex henrici iohannam filiam ex sorore sua neptē fouens regnū diuisit. Anno sequenti ferdinandus rex hispanie in

Johannes de monte regio astronimus

agro numantino portugalie regem profugat.

Iohānes de mōte regio aleman⁹ nō minor anaximādro. miletio aut syracusano archimede. vtraq; lingua greca ac latina eruditissim⁹ germanoz tēc⁹. hac quidē tēpestate ob astronomiā ceteraſq; mathematicas disciplinas a mathia pānonie rege nurmbergēsibus q̄ppetuo donat⁹ stipendio. ⁊ in germania. pānonia ac rome multo in p̄cio habit⁹ ē. Qui cū in būgaria kalendariū ppulchrū ac q̄dā alia in astronomia magno cū labore suo celebri ingenio composuisset. Ephemeridesq; a nostris diario dicta maxima cura ingenioq; edita inductis noue astronomie tabulis. reprobatisq; gerardi cremonēsis theoricis romā ad emendandas pasthales dionisij computū a sixto q̄rto pon. accit⁹ dum pleraq; posteritati parat nō sine maxima studiosoz iactura morbo perijt. Vsus ē p̄ceptore georgio burbachio in mathematicis excellentissimo. cui⁹ theorice sāctissime impēsse circūferūt.

Nicolaus extensis q̄ de impio ciuitat⁹ cū hercule dissidebat. ferratā clā ingressus primo sep̄dr⁹ primo ictu aduersarios exterruit. mox concursu Sigis mundi fratris herculis erectus vrbe palude latitans capitur. nec multo post capite obtruncatur adolescens omni virtute insignis.

In franconia germanie nobili prouincia (que ab incolatu francoz orientalis francia appellat) Anno salutis ūD. cccc. lxxvi. in rebus x̄pianis varij mot⁹ agitationesq; inciderūt. Tympanista quidā alius bruto⁹ pastor apud vicū Nicklashausen vocatū sectatores plures nactus virus diffundere cepit. eo p̄cipio sine quo ⁊ sacerdotes ⁊ religiosos in pp̄los inuidiā adductos spernētes abiectos habere ceperūt. Iesso si mulatā puritatē quandā ⁊ innocentiā vite p̄ponebat. edocens vitā cleri ignominiosā fore. theologia ⁊ pedagia dēus nō esse p̄soluēda. oēs aḡs ⁊ pascua olibus libera esse. ac nōnulla alia nephāda in populū seminans. q̄ nouitate gaudebāt. ea sibi v̄gine mariā enarrasse p̄dicabat. Undiq; igit gētes votis occurrebant. Diebusq; festis maximo cursu hominū longū sermonē in odium cleri deducebat. Eo igit a Rudolfo epō herbipolen. missi exploratores inde sectatorē principalē ad herbipoli ducētes igni tradidēr. post cui⁹ mortē hec pegrinatio virox ⁊ mulierū euanuit. Nurmbergēses q̄s ℔ mulcta ne q̄s de quib⁹ suis accedēt p̄bueri

Galeacius maria mediolanen. dux

Galeacius maria mediolani dux. anno. 1477. ob iram erepti sibi fundi a iohanne andrea lampugniano nobili mediolanensi eo die qui .pthomartiri stephano celebris habet in ipius martiris templo ad aras incautus confodit. qui post patrē franciscū Sforciā dux declaratus regnauit annis nouē t mensēs decē vir .pruptissim ingenij t excelso t magno animo princeps. Cū multa edificia in vrbe mediolano extruxisset ppulchre ēt lapidibus sectis vrbē vbiq sternere fecit Et paternū erariū pecunijs exhaustū diuicijs repleuit. In celebratione tū diuinorum officioz suptemos cātores maximo sumptu t impensa habere nitebat. Clerū cum immoderata mulierū libidine vexaret. post habita sue maiestatis honestate. coniuratione facta vniuerso astante populo t omnibus aulicis vulneribus (vt ferunt) confossus anno etatis sue. 33. turpiter occubuit t in maiori vrbis tēplo eminentissimo loco iuxta patres suos sepult⁹ fuit. Relictis post se duobus filijs t filia ex bona sabaudiana vxore susceptis. Johānes aūt maria in festo epīe etatis sue anno nono patrū decreto in ducē sublimatus pulchritudine indolis t .pmptissimi ingenij adolescēs astāte pplo diceto t reliqs ducat⁹ ornamētis insignit⁹.

Carol⁹ burgūdionū dux

Carolus burgundionū dux philippi optimi ducis filius vltimus ex illustrissima regiaq francoz familia natus. vir fortis. seuerus. magnanim⁹ ac terribilis ⁊ iustus. liberalis. elemosinarius t diuinoz obsequioz feruentissim⁹ obseruator. Is cū vigesimū etatis attigisset annū. t gandauenses ciues a philippo patre quoddā priuilegiū extorsissent nō pauca militū collecta manu in eos duxit vrbe potius priuilegia in foro vrbis exuri fecit. principatu q̄s suscepto multas cū ludouico francoz rege concertationes habuit. pace postmodum confecta a leodiensibus germanis infensus omnem vim belli in eos conuertit. t ciuitate obtenta post cedē t direptionē editam vrbē complanare fecit. inde vrbe desolata relicta .p eduardo sororio anglie rege e britānia a comite douerich t henrico portugalie rege pulso. exercitū multū .pgregauit t .pra eosdem t ludouicū regē bellū suscepit t breui illū in regnū remisit t arma in ludouicū regem cōuertit t milī incomodis attriuit. Per romanū pontificē paulū mox inter ipos res .pposite fuerunt. His gestis ad nussiam coloniensis agri oppidū quod est in ripis rheni duxit t illud acerrime obsedit Sed cū Fridericus cesar teraus eius auxilio venisset in regnū discessit. Deniq cū multas .puncias ingenij cede sibi subegisset ad nanssiam dictionis lotharingie ducis vrbē puenit vt contra suevos (quos vsitatio vocabulo suiceros siue suitenses appellant) maturaret. Hi tū populariter in ducis castra aduolant. illum tanta strage afficiūt vt fusus ac .pfligatus tandē obtruncatus mortē obiit. Tria itaq oppida sibi dānosa fuere. In rebus gransen. grege murthen. corpore nanssen. Unicam filiam nomine mariam hic regni heredem tantum dereliquit. que postea Maximilianum fridrici cesaris filium accepit maritum.

Ferdinandus neapoli rex cū paces q̄ italia vigebat anno. 1478. labefactare studuisset. asato sibi ibero animo fori cornelij (quā imolā itali dicūt) comite. raphaelē diaconū cardinalē diui georgij nepotē. sixti quarti pontificis ex sorore comitis iheronimi. simulq franciscū saluiatū archiepm pisanū cū familicio 500. hominū florentiā misit. inq diue liberate templo francisco saluiato eucharistiā celebrante composita hora iuuante Johanne pacio viro maxime apud suos extimationis. multisq aduersē factionis iulianum medicen .pfoderūt. Laurēt⁹ .po fortiter vulnerat⁹ prudentia consilioq precipuo impetus hostiles coercuit. plurimis factiosis fede trucidatis. plurimisq cum archiepiscopo pisano suspendio necatis. Florentini .po cardinalem diui georgij vsq dum res componerentur retinuerunt.

Locuste eodem anno p italiā vagate brixie agrū deuastarūt. cū in brixiano agro in maxima multitudine aduolarūt. que brixianis t mantuanis maximum intulerunt damnum. quib⁹ nisi ludouici mantuani principis sollicitudo obstitisset. fata queq in tota lombardia corrosissent.

Maxima q lues hoc ipo anno p totā italiā vagata est. adeo vt hec pestis seuissima in brixiana vrbe supra. xx. hominus milia. t venetijs supra triginta hominū milia perierint. Eam cū calamitates solis eclipsis indicauit. qui eo anno iulio mense fuit. atq locustarum multitudo.

Veneti graui etbrunie bello ipliciti in macedonia t foro iulij magnis othomanni copijs vexati magno reip. detrimento totiusq reipub. italie aperto periculo. Cū longū in flectendo pontifice tempus contriuisset. t annos. 17. maximis t diuturnis bellis p gretiā. macedoniā t forū iulij a turchis vexati imminente periculo cū mahumeto imperatore fedus pcussere. Omnibus illi redditis que sue ditionis fuissent ac tradita. Scodra quā obsidione cinxerat spondentes. 100. mille aureos ad duos annos soluturos. quos nobiles alumine mercatores cū imperatore contraxerant. Hoc pactoq conuenere anno. 1479. vt veneti constantinopolim magistratum mitterent. quem bailium vocant. qui venetorum lites solus dissolueret. ob quod singulis annis. 10. mille aureos illi pendebant.

Rhodū licet a turchis nō parua diffidia habuerūt. post ñi cōstantinopolis expugnationē grauia sense re bella. Cū quinq; t viginti annoz curriculo cōplures sibi vicinas ditiones subegissent. animo inflatus mahumet egre admodū tulit rhodiā vrbē finitimā eius imperio liberam cē. Mahumtes igī impator ingenti classe maxima; bellatoz vt rhodum peteret. Appulit itaq; ea classis velox centū decimo kal. iunij Anno incarnationis. 1480. militeq; in terrā exposito primū in vertice mōtis sancti stephani t circa eius mōtis colles castrametati sunt. t p tres ferme menses vrbē bombardis aliisq; missilibus indesinenter p diuersos lacerauit t oppugnauit. Verū petrus dabuson magnus rhodioz militū magister xpiane religionis amantissimus. vir prudentissimus ac magnanim⁹ sue magnanimitatis magnū experimentū dedit. diuina em̄ fauente clementia principis t suoz virtū fauente turchi fundunt. ppulsant. cedunt. t eoq; impetu terga vertunt vt sibimet necē afferrent. fama satis constans est turchos visionis miraculo exterritos. maiorē em̄ partem exercitus amisit. vbi celitus xpi;hesu ministri ꝓpugnantes visi militibus rhodijs miraculo turchis terroz fuere maximo. Fatendū igit hanc victoriā celo dimissam esse cū tam parua militū copia hostē potētissimū ā muris potuit restitit. Exacto igit nouēt octagita diebꝰ ipator rhodioz littore classes solues phisā nauigare ꝓperat. illic milites t suppellectile exonerat. vbi dies undecim moratus ad domesticos lares cū clade t ignominia reuertit. Petrus autem a pontifice sixto t ceteris omnibus europe xpicolis pecunijs adiutus. vbi laceratam insulam diligenti cura restituit t celebriorez fecit.

Apud sustēses montanos q̄s itali sinceros appellāt haud longe a finib⁹ lucernensiū in loco valli solitudinis homo senex solitarie vitā abstinentissimā hoc tpe habebat. q̄ p annos. xx. sine oīi corpali cibo vixit. quē fratrē nicolaū appellabant. vir corpe aridus siccꝰ exhaustus sola cute neruisq; t ossibus compactus. Et q̄q; berenite diutius seiunent. t illesi p pter ocū t vitā vnbrosam sicut i carceratis pungit nō raro t sb terra ꝓpie. cū ꝓpter indigestionem plures in ipis aggregent̄ superfluitates flegmatice crude. cū sint cōtinue in deū intuentes virtute auia/li. virtꝰ debilitat naturalis vt nocumentum nō videat̄ prope a ceruio. Estq; consuetudo in his sicut et in alijs nō parua res. Verū hic homo quasi celestē vitam in terris egit. immaculata absq; sorde. quis nonulli eū homine gloriosum dixerut suiq; vitā ad tactanciā interpretati sunt eoq; meredem accepisse p̄dicarunt. ꝙ sunt iniqui iudices. qui nō in melius que occulta sunt interpretā/tur q̄ que patent. Cur virū calumniem̄ qui longā vitam in arctissima pauptate t solitudine duxit. q̄ multos annos in bona conuersatione accedentiū eos consolando absumpsit. in abstinentia extrema t humilitate p severans. qui nihil appetuit. qui nulli inuius. parua fuit mercedes tantis laboribus humana laus. stultus est qui ꝓter rumusculos hoīm suū corpus affligit. suiq; gremiū fraudat: Ꝙ sanctus t iustus homo. qui auariciā calcauit. honores seculi subegit. qui patientiā obtinet. qui nullū superbie fomitem ostendit. sola fidu cia futuroz teneri arbitrat. remunerationēq; thesauri celestis expectare potius iudicat. Judicauit hoc ꝓpetua hominis letitia. quem nemo mestum vidit ñ vultu semp eodem. Scaebat se mortali culpa liberz. bonis operibus a ꝓemptationibus intentū. Potuit cū paulo dicere. Gloria nostra hec est testimoniū conscientie nre. et ceterο reposita est mihi corona iustitie quā reddet mihi in illū diem iustus iudex. Per antistitem quoq; constantiensem approbatus. Tandem senio ac viribus deficiens eius senilem animam mollis dissoluit sopor. sepultus in ecclesia sui pastoris non sine miraculis ꝓfecit. q̄ t finitimis ꝓpls nonulla vaticinia ꝓdixit

Hidruntū apulie maritima ciuitas hoc anno. 1480. ab exercitu mahumeti turchoz principis diu expugnata. Cum eius exercitus a sarsone in apuleā transiectus est in colle qui vrbi imminet castrametati sunt vallo t fossa munitissimi ita hidruntū obsederunt vt nulla spes erat ferendi auxilij. Tandem diruptis menibus ad vesperam protracta pugna. superati hidruntini. ingressi vrbem turchi. archiepūs obstupuit vt nec verbū truncatus emittere potuit. qui in hostiū manus deuenerūt omnes capite pleni sunt. Franciscus iurgus hidruntinoz dux captus t exarmatus medius ꝓsectus est. supra duodecim milia cuaserunt. tantū duo t viginti. potiti prima victoria barbari ceperunt statim vicina oppida sollicitare ad deditionem. et in primis leucen t tarentum. Infelix igitur apulia fuisset si obitus mahumeti non interuenisset. quo mortuo alphonsus dux calabrie vrbem valida obsidione cinxit. Turchi audientes sui principis obitum diffisi pos se vrbem tueri salutis rebus suis sese alphonso tradidere. Qui vrbem ingressus omnia retinuit t turchos quosdam in mancipijs suis reseruauit.

Anthonius rasellus iuris doctor

Antbonius roſellus natione etbruſcus vir vtiq; bonus ⁊ multa prudentia exiſtimatus iurisq; ciuilis ⁊ pontificij ac aliaq; bonaq; artium peritiſſimus poſtq; multis annis patauij ius cū magna gloria docuiſſet ſublatus fuit. ſepultus ad ſanctū anthonium padue cum hoc epigrāmate. Anthonius roſellus de roſtellis iuris monarcha. Qui cū egregie doctus eſſet de monarchia ⁊ de poteſtate pape libros eruditos compoſuit ⁊ alia.

Marſilius ficinus florentinus. ingenij excellētiſſimi vir. virtuſq; lingue eruditiſſimus ⁊ multaq; ſcientiaq; locupletiſſimus. atq; inter platonicos doctores facile princeps. hac noſtra tempeſtate ſeptem ⁊ triginta platonis pbi libros qui antea neq; apud grecos facile inueniebanē maxima cū diligētia latinos fecit ⁊ in lucē omnibus protulit. neq; eo quidem labore vt aiunt contentus fuit. ⁊ ipius platonis mentem partim argumentis. partimq; breuibus ꝓmēta rijs explicare tēptauit. De valitudie ēq; lratoꝝ pſcripſit ⁊ pleraq; vtilia.

Mabumeth magnus turchoꝝ impator octauus ex clariſſima otbomannoꝝ familia natus Amurati principis filius. Anno. 1481. quinto nonas maij. poſtea q̄ in aſia ⁊ grecia. 32. annis regnaſſet dū in orientis expeditionē contra hungaros ꝓficiſceret anno etatis ſue octauo ⁊ quinq̄geſimo in caſtris nō ſine ſuſpitione veneni morit ⁊ cōſtantinopolim delatus ſepelit. Is cū patri in regnū aſie ſucceſſiſſet quatuor ⁊ viginti annos habebat etatis. Qui imperio ſuſcepto patrē in omnibus ſupare animus ē. Hic illico ob ei⁹ animi magnitudinē cletis paterni regni virib⁹ ingētes copias ex aſia in europā p belleſpontū claſſe traiecit. vbi multas greciē vrbes occupauit. Caſtello q̄s baud longe a boſpboꝝ littore ad eurinū tēdente ꝓdidit. Exin deficiente ob grecoꝝ auariciā pſidio conſtantinopolim vrbes cepit. expoliauit ac de ea triumphauit. ⁊ in ea impator declaratus. Confeſtim peloponeſum omnē armis cepit ⁊ xpiānū populū in ſeruitutē abduxit. Indeq; in achaiā motis ipas et achraniā ⁊ epirū ⁊ maiorē macedonie partē atq; bulgariā cū raſcia ⁊ ſeruia. ⁊ quicqd ab andrinopoli. ſauiq; amnē ⁊ danubiū fluuiū interiacet inuaſit. valachia etiam eas ob res tunore pterrita. boſnia poſtmodū ingreſſus cuncta vaſtauit. mytilenem inſup nobilem genuenſiū inſulam cepit. Bebine ſinopem vrbē vetuſtiſſimā ⁊ trapeſundam dirripuit. earūq; incolas vna cū eay imperatore captiuos abduxit. Euboiā inſup venetoꝝ inſulā inuaſit. quā vna cū calcide ciuſdē inſule vrbe expugnauit. In aſia itaq; minore duodecim regna obtinuit. videlicet ponti. bithiniā. capadociam. paphlagoniā. aliciā. pamphiliā. liciā. cariā. lidiā. phrigiā ⁊ omnē ferme belleſpontum ſeu moream. et multa alia occupauit. hic cū innumerabiles filios genuiſſet baiſetū ⁊ ſaliabū legittimos poſt ſe dereliq̄t pro quibus eo mortuo tumultus vrbē conſtātinopolitanā inuaſit. baiſetū tamen impatorē conſtituerunt.

Baiſetus primogenitus mabumeti. Anno. 1481. ſexto kal. iunij impator ꝓſtituit ⁊ vſq; in ꝓſens impauit. Hinc ſaliabus frater q̄ magnos mot⁹ in aſia p regno cōcitauit. burſiā cepit ⁊ ſe ibi regē ꝓſtituit quē baiſetus bello ſupauit ac aſie paternū regnū obtinuit ⁊ in libidine ac ebrietate totū ſe immerſit. Cum aūt anno. 1492. pannoniā ferro ac populationib⁹ deuaſtare cepiſſet multa dāna cedeſq; petulit. Zaliab⁹ ãt frater eius natu minor. qui poſtea in regno francie ſub priore boſpitalis ſancti iohannis iheroſolimitani cuſtodiebat. in ſummi pontificis innocentij octaui poteſtatem traditus vſq; in preſens rome ſub cuſtodia ad recuperandum reſiduum europe de crudeliſſima nunc barbaroꝝ ſeruitute.

Eſtus pmaxima i tota ferme italiaꝫ germania Anno. 1485. ⁊. 84. fuit vbi ad plurimū deſeuit. vt multa milia hominū abſumpſit. Eaq; hies nurmberge a ſolſticio eſtiuali vſq; ad ſolſticiū hiemale quatuor milia hominum deleuit. Venetijs vo ſenatores ⁊ iohannem mocenicū ducem extinxit.

Fridericus imperator anno. 1487. conuentū magnū nurmberge p auxilio ferendo contra hoſtes fidei p fide xpiana habuit. ⁊ in eo principes germanie ꝓgregauit. cōmunitates quoq; ciuitatū imperialiū conuocauit. vbi de vnione ac pace principū varie conuentiones habite. vtq; omnia bella induias haberent concluſerunt. Interea gloriosus imperator fridericus inter cetera geſta laudabilia Conradū celtis germanū virū eruditiſſimū in arce nurmbergenſi appollinari laurea decorauit. Bellaq; ea tempeſtate inter ſigiſmundū archiducē auſtrie ⁊ venetos ſedata ſunt. Nec minorē dictam principum rex Maximilianus nurmberge anno ſalutis. 1491. peregit.

Ozes rex maurus genere ⁊ religione mahumeten⁹ hac nra tempeſtate in bethica puincia vlteriotis hiſpanie plaga que granata nuncupat vſq; ad hec tpa regnauit. cuius puincie ager excellentiſſimus p habet. eo q̄ quecūq; ad hūanū victū ſunt neceſaria affluentiſſime gignat. Cuius montes ⁊ flumina aurū et argentum producere dicunt. Armenta ⁊ pecudes ſine numero nutrit. Hunc quidem regē Ferdinandus luſitanie ⁊ ulteriotis hiſpanie ⁊ tarraconie rex vna cū beliſabetha vxore ſuperioribus annis omnino ejicere ſarracenos decreuerūt. Bellū igit malacen. primo pegit anno. 87. vbi expugnata malaca vrbe. Tandē poſt longē obſidionem ciuitatis granate que incepit a menſe maio anni nonageſimi primi ſarraceni mauri deduci ad magnā rerū inopiā deſperantes de auxilio poſt infinitos conflictus bellicos. 25. nouembris pacta deditiōis cōclusa fuerit. Poſtremo ſeptimo die ianuarij anno ſalutis. 1492. rex ⁊ regina ac proceres et potentatus cum exercitu decem miliū equitū ⁊. l. milia peditū electorum ciuitatem intrarunt ⁊ eius poſſeſſionem libere acceptarunt. ac meſquitam maiorē in eccleſiam dedicari mandauerunt.

Tempestas ingens ꝓtus inaudita. anno salutis. 1490. die. 12. mēs iulij. in regia vrbe ꝑstātinopolita ita admodū desevit. Fugiox eñ triū sydex ignes. q̄ decidut ad terras fulminū nomē bñt. cū ꝓtagū nimij hūoris ex supiore circulo atq; ardoris e ſbiecto ꝑ huc modū egerāt. Turbato itaq; aere cū collectus humor habūdantiā stimulabat. seu grauī siderū ꝓcu. Et cuz i nube luctabat flat⁹ aut vapor. primo ingēta tonitrua audita. Erāt fulmia ardētia visa. t longiore tractu fulgetra. Et quāq; a saturnī sidere ꝓfecta ista ꝓsecuti sunt. sicut crementia a martio. Qualiter eā vulsinis oppidū tbuscox opulētissimū totū crematum ē fulmie. In ea vrbe ꝑdarissima hec gesta. xp̄iam id diuine ꝓuidētie attribuūt. Ubi annq̄ colūna ymagine ꝑstatum impatoris hēbat. fulgur t horrid⁹ impet⁹ ne dū ptē ei⁹ decerpsit. Verū vt veridici narrāt nego ciatores veneti t alij. o cigētos vomos ignis rex edax ꝑsūpsit. Et hoim tria milia. vt nec lignū nec forma edificiox ſmāsit. Ea formave circul⁹ dealbatōis ifra oñdit. tō hāc figurā i laudabilē rei mēoriā adūxim⁹.

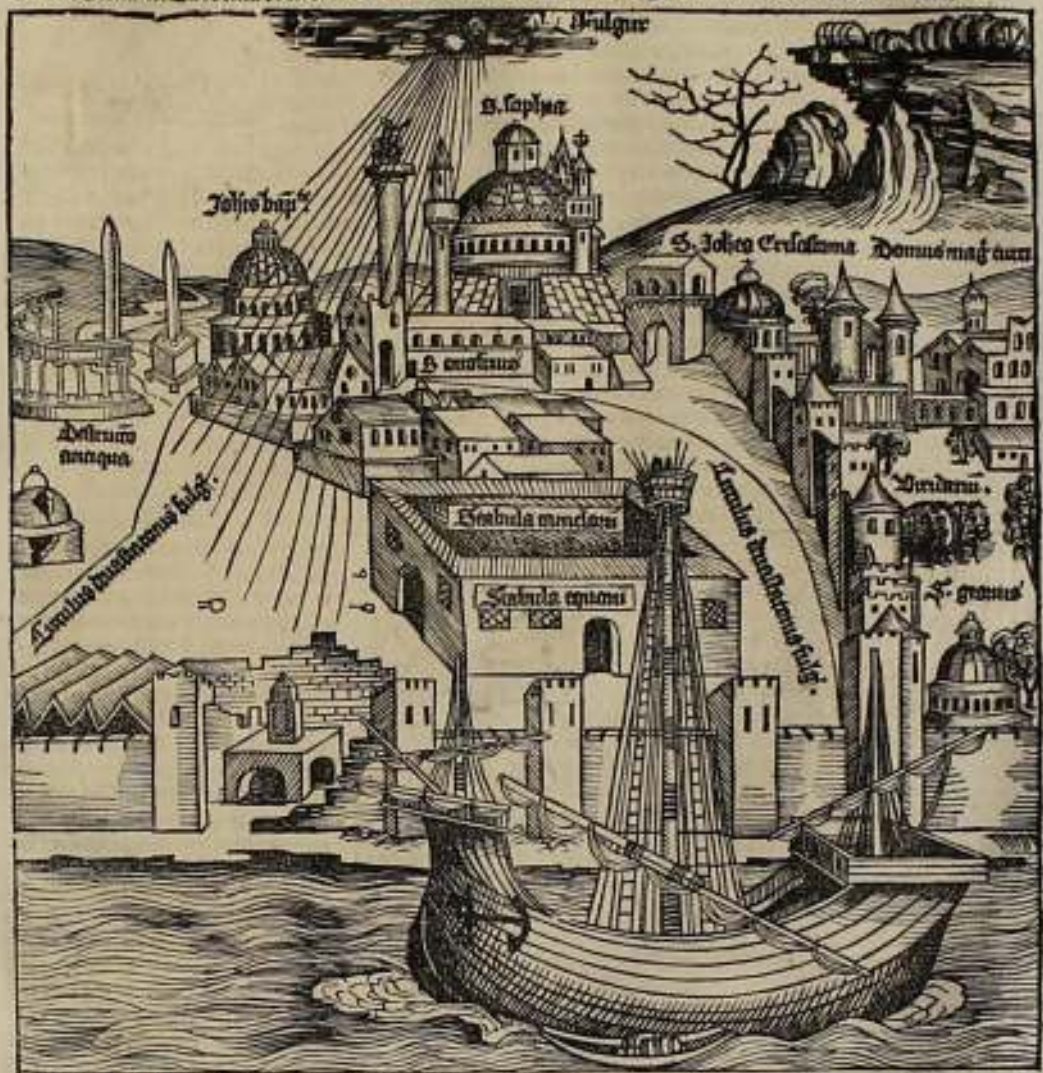

Cum varia rex miracla effluxit tpib⁹. vt oñdim⁹ eue-neñt. Visa ei horrēda oñta corona trabes tellur⁹ hyat⁹ sanguine⁹ pol⁹. ardētes cupei t alia. Lac pluere e celo visū. t lanā. carnē t cruorē descēdē. visi ꝺcurrētes mōtes. Et lūa solq; triplex. cruce sig̃tus lapis excidit tpib⁹ friderico scōi ipatox (vti ꝓmissū ē) Nouissime āno. 1492. vij. yd⁹ nouēbris. i meridie sb friderico. iij. ipatore. ad agros ei⁹ ꝓpios. cū ceciderit p aera fulmē. igēs lapis cōcidit. cui forma delte. aciesq; trāgula fuit. missus ab obliq̄. huc senserat Enßheim. Sūt gaudia q̄z sensit. Cū illic i agros desiluit tropulat⁹ hūnū. in ptes distrax⁹. pōd⁹ tri q̄ue adhuc hz. t ad oñationē obseruatur. tanq; futuz omen.

Bella p ꝺ tpa inter regē maximilianū. t reges frācie. ob ducissam britānie. ꝓ multas clades gesta fuerūt. Et adhuc sub dubio marte vigent.

Anno mundi. 6691 Anno xpi. 1492.

Linea summoꝝ pontificū
Alexander sextus

Alexander sextus papa. natione hyspanus: ex valentia ciuitate rhodoricꝰ boria antea vocatus. cuius portuensis. Vacante sede post obitū Innocēti octaui. oim suffragijs hoc anno pontifex creatus. Et ad. 8. idꝰ annē lateranēsem. xxvi. die augusti. corona papali decoratꝰ. Vir magni animi. magneq; prudentie. Is in adolescentia bononie studijs litterarū operam dedit. gymnasiūq; illud scolasticū non paucis annis celebrauerit. Qui adeo virtutum gloria. ⁊ disciplinaꝝ laude. ⁊ adeo singulaꝝ ac oim rez ornamento dotatus. vt Calixtꝰ tertius pontifex summus sedatis suo tempe ytalie rebus. cum nouem cardinales creasset. Et eneā senensem in cardinalem assumpsisset. Duos quoq; ex sororibꝰ eius nepotes. cardinales creauit. L. idꝰ annē cognomento mulanū ex sorore nepotem. ⁊ rhodoricū būe boriam. cuius ꝓbitas ⁊ glorie liquidissimū documentum extitit. ꝙ adhuc adolescens inter reuerendissimos ⁊ excellentissimos cardinales constitutus. Vel etiam ꝙ nō multo postvicecancellarij locum sortitus. Vox oim sagacitate preditus ⁊ experientia rerum clarissimus. vere dignādus ⁊ euocādus fuit. Qui fluctuantē petri nauicularā gubernaret. Et si beatus ⁊ regia ipius facies dignitas pcelsa ferre videatur. Tamen in primis accedit nobilissima eius natio hyspaniensis. Inter ceteras vniuerse terre ꝓuincias aeris salubritate temperata. oimq; rez copia ⁊ bonitate precipua. viros ꝓgenerās. q ⁊ corpis agilitate. ⁊ ingenij acumonia. ⁊ oim virtutum gloria summi clarissimiq; semp extitere. Hebuic eximia eius valentia ciuitas. que ⁊ sui antiquitate ⁊ situs pulcritudine ⁊ virorū copia. Et oim mercimoniorū genere lōge reliquas bibere ciuitates antecellat. Nec non ⁊ illustris borjarū familia. que eum peperit. Qui vere nationem patriamq; ⁊ familiā illustrauit. Et recolende ac beatissime memorie auūculi eius Calixti semp emulator. litteralis discipline. scientiarūq; peritia. ⁊ optima viuendi ratio. adest humanitas illa inclita cū auctoritatis ratione temperata. optimū ⁊ salubre consiliū. adest ⁊ pietatis cultus. ⁊ oim rez cognitio. que tā inclite dignitati expedire aut vsui esse possint. Felix igitur tot virtutibus exornatus. In tam altissimi magistratus culmine collocatus. a deo optimo bene meritus. Speramus igitur cum vniuerso generi xpiano profuturum. Et per rabidos ituerum amfractus. perq; sublimes ⁊ periculosos scopulos transmigraturum. semitam tandem affectatam feliciter occupaturꝰ. Postremo ne longiori sue laudis cōmemoratione aliquos defatigari pungat. Ceteri sequentes eius acta laude digna persoluant. Hic pontificatu suscepto maiestatem cum auctoritate augere conatus est. Et si in principio sui pontificat⁹ aduersitates sentiat. Magnanimi animo accepit. Benignissimꝰ deꝰ sua gīa donet. vt singula ad vtilitatē ac cōmodū reipub. xpiane ꝓsequatur

Genus hominū calamitosius iudet. ⁊ si superioribus tēporibus in plerisq; locis germanie ac alijs prouincijs. diuinissimus sacramentum. variis temptationibus. molestijs. ac erroribus indignissime tractarunt. precipue i Transsyluia patauia ⁊ ratispona tē. nec impune hoc flagitiū multum fuit. Nouissime anno salutis 1492. die. 22. mensis Octobris. in oppido Sternebarch sub dominio principis magnopolensiū auxilio petri sacerdotis. Eleazar iudeus et complices. sacramentū corporis christi. per hostiam maiorem et minorē obtinentes. has perforarūt. ⁊ cruor illico prosiliit quo linteum precinctum rubore accepit. Quo miraculo territi ad Petrum deferūt. Principes autem illustres balthasar ⁊ magnus fratres re comperta cum vestigia vulnerum (que remāserāt) cernerēt. iudeos cum maiestatem xpi contemserint ac religionem illuserint coneremari fecerut. Recedat ergo omne infidelitatis ambiguū. Nec dubitet quisq; primarias creaturas. nutu diuine potētie. presentia summe maiestatis in dominici corporis transire posse naturas. Quid ēm ei possit esse difficile. Cui facile fuit hoiem (vt premissum est) de limi natura figurare. Imaginem etiā sue diuinitatis induere. Cui promtus est eū rursum reuocare de inferis. restituere de perditione. reparare de puluere. de terra in celum leuare. ⁊ figmentuꝝ suū in regni sui consortio sublimare. Vt qui corpus nostre fragilitatis assumpserat. nos in sue immortalitatis assumat. Ad quam gloriosam resurrectionem pijs nos operibus prepare dignetur. Qui viuit ⁊ regnat in secula seculorum Amen.

Linea imperatoz Maximilianus

Maximilianus austrie ac burgundie dux. filꝰ ipatoris friderici tercij. viuente adhuc pie anno salutis. 1486. in franckfordia cõi voto electoz rex declaratꝰ. Hunc vsqz vna cũ pie ipauit annis. 7. Vir summa virtute decoratus. corpe agili. rei militaris scientia insignitus. virtutecqz nemi cedens. immo humanitate ꝛ liberalitate cũctos reges antecedens. Rex certe dignissimus ꝛ bello fortunatus. atqz in oĩbus fortissimus nec vlla vicioz labe notatus. magnanimus atqz in armis strenuus. Ja tpe iuuentutis in burgũdiã accessit. Et mariã filiam ducis caroli illustrissimã feminã. in cõiugẽ desponsauit. Et ob hanc rem burgundie ducatum sibi vendicauit. Et per aliqua tẽpora in subiectis prouincijs cum gaudio ac iusticia regnauit. Quãuis ludouicus francoz rex. aliqua q̃ socer possidebat ademit. Gaudebat itaqz hec regio felicioz oĩũ. qꝝ tanto duce celebrata fuit. Qui iustus optima iura dabat. Sequana quondã bedua dicta prestans burgũdiũ nomen nacta. terra armis potens. habens agri leta munera. ꝛ nobilitatem virozus antiquã. ob ducẽ nouellũ. pariterqz comitẽ gaudebat. Brabãtia quoqs optima Limburga. Lucenburga. geldria. Et flandria diues opũ ac pplis potentiꝫ. Comitẽ hãc leta videre suũ gaudebat. artosiũ item potens armis ac namureũ. nobilis hainonia. holandria atqz selandia eũ summe colebant. Meeblinatqz humana ꝛ salina atqz frisia. de suo nouo comino exultabant. Cuz ducẽ potente aduentasse sentiebant. Certabãt alij alios superare colendo dicentes. Tenghi tandẽ gratissima. Quo aũt tpe maria eius vxor vixit cũ oĩ pace ꝛ letitia regnũ possedit Ex qua cũ genuissꝫ filiũ philippũ. ꝛ margaretã filiam. Ipsa paulopost casu equi currentis delapsa. fractis cerebris expirauit. Anno vo sexto ꝛ octuagesimo supra quadringentesimũ millesimũ. die. xx. mensis ianuarij. Cũ genitore friderico imperatore franckfordiam vrbẽ ingressus. Exin die sedecima februarij peracto officio diuino. in basilica diui Bartholomei. Electores romani imperij obseruato ordine bulle auree. felici consensu eũ in regem eligentes. Postea eodem anno die x. mensis aprilis in ciuitate Aquensi cũ ingenti solennitate cozona caroli magni ex archiuis Nurẽbergẽsiũ. p eos coronatus fuit. Elucebat eĩs in eo inaudita principandi scientia. in celiberando grauitas. in cõficiendo celeritas. regnozũ iusticie feruoz ꝛ zelus. modestia. item singularis benignitas maxima ac clementia. cũ vite ac moz obseruantia. Quibus regijs virtutibus ornatus. Regia soboles. nulla ex parte priscoz suoz laudibus inferior euasit. Rex post vxoris (vt pmissum ẽ) casu eq̃ currentis defuncte. multa ne dum a proceribus certamina sustinuit. cũ nollẽt eũ sup eos regnare. ſ ꝛ a brugẽsibꝫ honesto carcere detentus. A quo cũ liber euasisset. infinita mala apud flandrẽses secuta sunt. nec dũ finis: Victoriosissimꝰ aũt rex maximilianus q̃ xpianissimus inter principes xpianos cẽsef. mẽte reuoluens. q̃ nõ xpiani ab infidelibꝫ circũdati sunt. Et in angulũ coartati. potẽtissimi q̃ndas dñi. ꝛ orbis possessores. Et q̃ntũ impiũ amiserũt. q̃t nobiles vrbes. q̃t ditissimas puincias pdiderũt. Inter q̃s etiã iudeã terrã nobilẽ. terrã sanctã. terrã in q̃ prime nre fidei flores apparuere. Tacemꝰ alexãdriã. thebas. mẽphim. ac oẽm egyptũ. ꝛ antiochiã. in q̃ primũ xpianũ nomẽ auditũ est. fons igif ꝛ origo nre salutis ad hostes defecit. hierosolima noui ꝛ ve. testamẽti mr. ꝛ pstantinopolis columẽ grecie. Jã incitꝰ rex aladuertẽs p singulas recuperãdis. nullũ laborẽ euitari debere arbitrat. Judei cũ cũ fedes archã amissent. p recuperatione. nullũ belli piculũ vitauere. greci ob raptã helenã. decẽnale bellũ gessere. Carthaginẽses inter fines paululuz ampliãdos cruẽtissima plia cũ cyrenẽsibꝫ cõmisere. Romani sepe socioz cã sumptis armis ĩ pugnã exiere Bellũ aduersus infideles possessores necessariũ fore decernẽs sibi pluasuz arbitratur. huic tante religionis ignominie. ac probro quã primũ pstare. Et si pcedẽtes negligẽtes fuerint. honorẽq̃ suũ pfecerunt. suum negligere ꝛ turpitudini notare nõ patiet. Ac gloriosum nomẽ cetera supioz infamia augere poterat. Quã obrẽ bella germanie totis virib⁹ sopire conabat. Conuentionẽ pncipũ Nurẽberge p maximã. anno salutis primo ꝛ nonagesimo sup q̃dringẽtesimũ millesimũ pegit. p dies ples. vt pacem ne dũ germanie. ſ toti orbi orbi ordiaret. platos pncipes ꝛ cõitates admonuit vt huic salubri expeditioni ℑ infideles adiumento esse possent. Adempta a domo austrie p regẽ bũgarie genitoz restituit. pacẽ bũgarie tedit. Bũq̃ p biennium pax vlis fuisset. restabãt adhuc reliqe exeratus Marbie q̃s nigrã legionẽ vocabãt. q̃ tedio longe pacis affecti ptito agmie ĩ diuersas vtrusq̃ pannonie ptes eruperãt. duo milia ad cõfinia moraue ꝛ austrie ifesta acie pcederãt fortalicia qõ ipi gẽtiliter tabernã vocãt se munietes. Ex q̃ excursionibꝫ suis oĩa loca cedibus ꝛ latrocinijs turbabant. Qui tandẽ friderici ecsaris iussu obsidione cincti expugnatoq̃ fortalicio multis ex his cesis. aliisq̃ captis. q̃ septingẽti superant. bij oppidis ꝛ baronibꝫ q̃z fines suasẽrãt traditi sunt. vt digna illis supplicia irrogarẽt. Jtaqz trecentos ferme viennenses laqueo necarunt. ceteros eycingerus sustulit. prim excoriatos ptim ad rogũ aflatos. ptimq̃ coctalicijs furnis immissos. vita illis ademit. Sed mali infausta copulano regis francie cum ducissa Britannie Maximiliano in vxorem tradita intercessisset.

Huic sancto ꝓposito expeditionē dedisset. Faxitq; de⁹ gloriosus huic aduersitati finē. vt ecclīam. vt religiōnem. vt fidē xp̄ianā. a barbaroꝝ t infidelīū incursib⁹ defendere possit. Videmus eīm vniuersam fere asyam a phenicibus t medis ad hellespontū vsq; turcoꝝ tyrannidi parere. Totāq; traciā occupare. t vniuersam greciā. etholos. epiotas. yllirios ad ultimū vsq; dalmaciā omnia premere deterrima seruitute. Insule pene oīes a sinu adriatico ad mare ponticū iacentes vastate t desolate sunt. Et in ꝓximos germanos t hūgaros sepe numero impetus faciūt. Sperabimus autē regi maximiliano nutu diuino. victoriā haud dubie successurā. dum cetere nationes hunc regem atq; ducem optimū sequentur. Cū diuitē ytaliam. nobilem galliā. fortem hyspaniā. bellicosam ac populosam germaniā adiumento esse sentiet. hūs arma. hūs equi. hūs pecunie abunde suppetūt. hūs vires longo maiores. quā infidelibus adsunt. In deo quoq; sperandum erit. qui causse sue nequaq; deerit. Et pugnaturis diuinū auxiliū implorantibus mīme defuturum credimus. vinci t possunt. t sepe victi fuerūt per suponotes principes vt premissum est. Minor est infidelium potentia q̄ ferat. Nec dubium cum ad orientales prouincias eius ingressus⁹ patebit. tanto maiorem ad eū concursum inueniet tedentiū se populoꝝ. quāto validior eius fuerit exercitus. Cum dominū gloriosum. principes occidentales secuti fuerint. Id oīi christiane reipublice felix t fortunatū erit. Cum ipe maximū t florentissimū imperiū adipiscetur. tum omnes qui sequentur ampliſſimas opes cōsequentur ex hoc bello. proposita non facili solum. sed sperata certaq; victoria. quo ad nūdanam t celestem gloriā. plurimoꝝ quoq; t amplissimoꝝ regnoꝝ. t ingentes opes t clarissima imperia puentura. Demū auxiliante domino ihesu cum insigni victoria t glorioso triūpho reuertentur. Cum autem redierit inuictissimus rex Maximilianus. subactis turcis. liberata tracia t grecia. ac alia spolia nephanda. Et terram sanctam xp̄ianis restituet. Germanie principes qui multi defuncti sunt hac luce. Immortales sibi apud immortalē deū gratias peragent. O qualem ei currū apparabit ytalia t Germania. Quales grates aget ecclesia. q̄ festa oīis xp̄iana societas agitabit? Septentrionis t occidentis reges redeuntem magnū imperatorē xp̄iane reipublice seruatorem salutabūt. Cardinales cūctiq; p̄sules ecclesiarum. t magistratus vrbis. longo extra menia interuallo sacra ferentes obuiam ibunt. nuei stabunt. Ad frena quirites. sternetur purpura t ostro quecūq; ab eo terra calcanda fuerit. Matrone nobiles. virgineſq; rosas t lilia e tectis in eum spargent. Et vanoꝝ serta florum sacro capiti annectent. Ipe currū sublimis aureos in plebem nūmos iaciet. quocūq; i foro. quocūq; in triuio subsistent. nouos ludoꝝ facies offender. Acclamabitq; oīis populus victori vitā t gloriam. atq; ita triūphans non in capitoliū falsiq; Jouis edem. sed in apostoloꝝ principis beati Petri basilicam deducetur. Ibiq; maximū sacerdotem Alexandrū sextum verū xp̄i vicariū. Et regni eterni claues tenentem inueniēs. largam ab eo benedictionem accipiet. Et amplexus atq; deosculatus sanctissimus patrem. secum in penitiorem palatij partem secedet. vbi t de recenti victoria. Et de rebus germanicis t ytalicis longos inter sese sermones habebunt. Tunc Conradi celtis poete laureati musa. quasi ab inferis resurget. t poemata cōponet. M. Antonius Sabellicus historias scribet. mortalemq; regem immortalitati donabunt. Nos quoq; si quid strepere inter olores poterimus. aliquid seorsum inueniemus. quod de tanto rege ad posteros referamus. Nec habuimus. que per ocū Nurembergense adiiceremus. Vos valete t boñ cōsulite ex Nuremberga. x. kalas Junias. Anno ab incarnatione saluatoris xp̄i Millesimo quadringentesimononagesimotercio.

HAS D

CArtas aliquas sine scriptura ꝓto sexta etate deinceps relinquere conuenit. iudicio posteriorꝝ. q̄ emēdare addere. atq; gesta principum t priuatorum succedentium perscribere possunt. Non eīm omnia possumus omnes. Et quandoq; bonus dormitat homerus. In terra eīm aurum queritur. t de fluuiorum alueis splendens proferitur gloria. pactolusq; ditior est ceno q̄ fluento. Varij quoq; mirabilesq; motus in orbe indies exoriuntur. Qui nouos requirunt libros. quibus ordine referantur. Pauca tamen de vltima etate vt perfectum opus relinquatur in fine operis adiecimus.

QVod erat officium suscepti libri. auspice christo. quāuis rudibus pene verbis complevimus prout ingenij mediocritas tulit. Decursus cū propo sitis operis sex etatibus: ad metam nostri temporis proueni sum⁹. Estq; annus quinqua gesimus tercius imperij gloriosissimi imperatoris Friderici tercij. Ac filij eius inclīti regis maximiliani septimus. Modernicq; summi pontificis Alexandri sexti annus sui pontifi catus primus. Diuino nāq; munere p tot regum ac imperatorum gesta. summorūq; pon tificum t aliorum labores. pericula t summa erica. Cymba exigua estuosum mare sulcantes coeperunt est quo ab initio proram direximus. Si aūt parte in aliqua q; plus maris. q; minus q̄ oportuerit exorbitatus est a veritatis tramite sapienti emendationi relinquimus. Si vo quicq; labore isto in preteritoz gestoz cogni tionem ac figuraz oblectationem deduxerimus deo gratiaz largitori laudes exhiberi cupimus. Restant tā dem ppauca de septima t vltima etate ac fine seculi mundanaz rez in huius operis calce differēdū. ne prio ra oīa sine laudabili fine irrita t infructuosa esse videantur nisi diuinū premiū brītudinis ppetue subseqūtur

QVm in primordio operis de principio mūdi explicauimus et diuine lre ad scientiam veritatis nos eruditi. mundum denicq; finem habiturum. De quo nunc in fine operis disseremus. Plato cū qui de mundi fabricatione disseruit id explicare non potuit. qui celeste misteriū q̄ nō nisi a prophetis ac deo discit ignorabat. ideo imperpetuum dixit esse fabricatum. quod longe secus est. q̄n quicquid est solido t graui corporea vt initiū cepit aliq̄n. ita et finem capiat necesse est. Nam aristoteles cū nō videret quēadmodum posset tanta rez magnitudo interi re t hanc p̄scriptionem vellet effugere. semper ait fuisse mundū ac semper futurum. Cū tamen terrā t aquā et ignem disperire. consumi extingui q; videamus. que sunt eticq; mundi partes. Intelligitur totus esse mor tale cuius membra sunt mortalia. ita fit vt natum sit quicq̄d potest interire. Sed t omne quod sub visu ocu lorum venit t corporale (vt aut plato) t solubile sit necesse est. Epicurus igit (auctore democrito) veridicus in hac re fuit. qui ait t ortū aliq̄n t aliq̄n esse periturū. Propinquante tandem huius termino seculi huma narum rez statum cōmutari necesse est t in deterius nequicia imalescente prolabi. vt iam nostra hec tempo ra quibus iniquitas t malitia vsq; ad summū graduz creuit. In illius tamen insanabilis mali corruptione felicia t ppe aurea possint iudicari. ita cū iusticia rarescet. ita impietas t auaricia t cupiditas t libido ere bescet. vt si qui tum forte fuerint boni prede sint sceleratis ac diuexentur vndiq; ab iniustis. Soli aūt ma li opulenti sint. boni vo in omnibus contumelijs atq; in egestate iactentur. Confundetur omne ius t leges interibunt. Nihil tunc quisq; habebit. nisi aut quesitū manu. audatia t vi omnia possidebunt. non fides in hominibus. non pax. non humanitas. non pudor. non veritas erit. atq; ita neq; securitas. neq; regimen ne q; requies a malis vlla. Omnis cīt terra tumultuabitur. frement vndiq; bella. omnes gētes in armis erūt et seinuicem oppugnabunt. Ciuitates finitime inter se preliabuntur. Tunc pgrabit gladius orbem mietēs omnia t tanq; messem cuncta pternens. Postremo vo tam detestabile atq; abhominandū tempus exister q; nulli hominū sit vita iocunda. Euertentur funditus ciuitates atq; interibunt. non modo ferro atq; igni. verū etiā terremotibus assiduis t alluuie aquaz t morbis frequentibus t fame crebra. Aer cīt vitiabitur t corruptus t pestilens fiet t modo importunis imbribus. modo inuti siccitate. nunc frigoribus. nunc e stibus nimijs. nec terra hominī dabit fructus. nec segetes quicq̄. non arbor. non vitis feret cuiz in flore spem maximam ceperint. in fruge decipient. fontes quoq; cum fluminibus arescent vt ne potus quidē suppetat. et aque in sanguinem aut amaritudinem mutabuntur. Propter hec deficient t in terra q̄drupedes t in aere volucres t in mari pisces. Prodigia quoq; in celo mirabilia mentes hominū maximo terrore confundent. Qui igitur celsa tenent dominia atq; imperia eos aperire oculos t aures referare hec sequentia t preterita tempora persuadent ne eos letifer somnus obrepat. Vigilantes aspiciant quibus quāisq; fortune tragu lis pectus gerant. cui cius viribus humana non obstare consilia queant. t ex preteritis gestis q̄ in lubrico positi sint animaduertant t auaricie. luxui. furori. tractantie ambitioniq; parcentes. letis ponere modum di scant. memorantes dū ampliatas letitia mentes. aut aliquo irritatas euentu aliquod enorme subintrat. Ea lege eos aggerē cōscendisse qua ceteros ruituros. si libr aut in puncto penasq; offensis daturos. Vos igit qui appropinquare diem illum cernitis quo sit ex hac vita migrandum. Deum summum veneratione co lite t integro affectu diligite. Sequimini sapientiam t virtutes apprehendite. honorate dignos. amicos summa cum fide seruate. prudentum consilia sumite t benignos vos moribus exhibete. humanitate t iusti cia vt innocentes ad iudiciū venire possitis.

MUndum deus (vt premissum ē in principio operis) et hoc rez naturē mirabile opus. sicut ⁊ in archanis sacre scripture cōtinetur. sex dieꝝ spacio consūmauit. Demqꝫ septimū quo ab operibus requieuit sanxit. Hic est autē dies sabathi. qui in lingua hebrea a numero nomē accepit. Vnde septenarius numer⁹ legitimus ac plenus est. Nam ⁊ dies septē sunt. ⁊ septem stelle que non occidunt. Et septem sydera. q̄ vocantur errantia. quoꝝ dispares cursus ⁊ inequales motus rez ac temporū varietates efficere creditur. De scriptis itaqꝫ sex etatibus. Cum septima etas quiescentiū iudicat. Ab ascensione domini aperta tamen q̄ eius. inimū habuisse ferunt. vsqꝫ in presens cū secta decurrit. ⁊ vsqꝫ in finem mūdi cum illa protendet. Cū nūc de vltimo fine mundi pagetur. de septima mentio fiet. que nec finem habebit. Cum requiēs animarum interminabilis sit. Sed ab octaua refurgentiū etate susciperetur. Ideo liber Geneseos septimū diem vesperam non habere edocet. De aduentu igitur antixpi. ⁊ morte sine rez. ac de extremo iudicio. in vltima etate mundi differere placuit. Quomō autē consūmatio futura sit. ⁊ qualis exitus humanis rebus impendeat. si quis diuinas litteras fuerit scrutatus inuenet. sed ⁊ secularū ꝓphetarum cōgruentes eis celestibus voces. finem rerum ⁊ occasum enūciant. describentes. quasi fatigatu. ⁊ de labentis mundi vltimā senectutem.

De antichristo

IMminente iam temporū conclusione. Duo sane certissima. nec dum instantis iudicij indicia habem⁹. fidem israhelitice gentis. Et regnū persecutionēqꝫ antixpi. quā ꝑsecutionē erūsemis annoꝝ futuram fides ecclesie tenet. Sed ne hec improuisa venies oēs passim quos imparatos inuenerit inuolaat. Enoch ⁊ Heliam maximos ꝓphetas ⁊ doctores. ante huius exortum venturos i mūdū autū. Qui israhelitica plebem ad fidei conuertant gratiam. atqꝫ ad pressuram tanti turbinis partem electoꝝ insuperabilem reddant. Qui cum ipi primo tres semis annoꝝ predicauerint. Et sicut de vno eoꝝ Helia propheta Malachias predixit. cōuerterint corda patrū in filios. id est antiquoꝝ fidem. dilectionemqꝫ sanctoꝝ in eoꝝ. Qui tūc vicini sunt mente plantauerint. Tūc exardescens illa horrenda persecutio. ipos in primis martyrij virtute coronet. Deinde ceteros fideles corripiens vel martyres xpi gloriosissimos vel damnatos apostatas faciet Antixpus aūt ex syria. vel vt alij habent ex babilone de tribu dan. malo spiritu gentius. cuerlor ac proditor generis humani. Qui reliquias illius prioris mali cum ipo simul deleat. Ille teterrimus erit. ⁊ mendacioꝝ propheta. ⁊ seipm constituet ⁊ vocabit. deū se colvidebit. vt dei filiū. Et dabitur ei potestas. vt faciat signa atqꝫ prodigia. Quibus visis irrideat homines. vt adorent eum. per magicas artes a pessimis imbutus magistris. adiūgens se diabolus. totam sue virtutis potentiā. per quā magicam ceteris omnibus maiora patraret. indiuiduus comes attulit. Jubebit ignē descendere de celo. ⁊ solem a suis cursibus stare ⁊ imaginē loqui. Et fient hec sub verbo eius. Quibus miraculis etas sapientū plurimi allicientur ab eo Tunc eruere dei templū conabitur. ⁊ iustum populum persequetur. Et erit pressura. ⁊ contritio qualis nūqꝫ fuit a principio mūdi. Quicūqꝫ crederint atqꝫ accesserint ei. signabūtur ab eo tanquā pecudes. Qui aūt recusauerint notam eius. aut in montes fugient. aut cōprehensi exquisitis cruciatibus necabūtur. Idem iustos homines obuoluet libris ꝓphetarū. atqꝫ ita cremabit. Et dabitur ei desolare orbes terre mensib⁹. xlij. Jd erit tempus. quo iustitia proijcietur ⁊ innocentia odio erit. Quo mali bonos hostiliter preliabuntur. Non lex aut ordo aut militie disciplina seruabitur. Non canos quisqꝫ reuerebitur. nō officiū pietas agnoscet. Non senus aut infantie miserebitur. Confundentur omnia. ⁊ miscebūtur contra fas. contra iura nature. Ita quasi vno cōiqꝫ latrocinio terra vniuersa vastabitur. Cuz hec ita erūt tūc iusti ⁊ sectatores veritatis segregabūt se a malis. ⁊ fugient in solitudines. Cūqꝫ venerit hierosolimam antixpus se circūcidet. iudeis se christū esse ostendens. qui adherentes templū instaurabūt. deceptis munera copiosa donabit. quoslā auaricia subiugabit. Mittet quoqꝫ per orbem legatos Helyam ⁊ Enoch. qui per hec tēpora in paradiso vi rerunt eo tempore (vt premissum est) mortis debitum exoluent. Demū iuxta visionem Danielis antixpus ad verticē montis oliueti diuerter. Jbi perdibit. vnde saluator ad celos adscendit. Percusso aūt illo perditionis filio. siue ab ipo dño. siue a michaele archangelo (vt quidā docent) ⁊ eterne vltione dānato. Non continuo dies iudicij secuturus esse credendus est. Alioquin scire possent homines illius eui iudicij tempus. si post tres semis annos inchoate persecutionis antixpi confestim sequeretur. Post quantū vo tempus cōsumate deuastationis venturus sit. nemini prorsus sane conceditur. Cuius quidē aduentus horam merito sancti omnes diligunt. ⁊ citius adesse desiderant. Sed periculose satis agūt. si qui hanc prope. an longe sit putare. vel predicare presumūt. Cum diuina sententia dicat. de die vltima vel hora nemo scit neqꝫ angeli celorum. nisi pater solus. Et vt diuus Hieronimus refert. Beatus qui interfecto antixpo supta mille ccxc. dies id est tres semis annos dies. xlv. prestolatur. quibus est dominus atqꝫ saluator in sua maiestate venturus. Quare autem post interfectōnem antixpi. xlv. dierum silentium sit. diuine sapientie est. Nisi forte dicamus dilatio regni sanctorum patientie probatio est.

De morte ac fine rerum

Parens boīm omniū Adam. ita plasmatus fuerat. vt manente illo decederent tempora. nec vite termi nū (quem a morte mortis diabolice temptationis appellamus) aliquo tempore foret. Trangressione autem dominici precepti. in eo factum est. vt legem illico sensisti in carne repugnātem. legi mentis sue. In sudore vultus sui vita illi agenda fuerit. Et deinceps in crūnas exulare iussus fuerit. Timor ⁊ tremor. super eū venerunt. peccato obsorduerit. offenso creatore. offendi posse ceperit. posthabito obedientie merito bru torum impetum expauerit. expleto desiderio carnis corruptiones senserit. Innocentia explosa nocere. nec nocens posse sine periculo didicerit. cum tempore declinauerit. Immortalitatis statu amisso corrue rit. per incrementa viuendi ad mortē festinauerit. Nos quoq; qui ab eo originem trahimus. ad curas sol licitudines. temptationes. tam corporis tum animi insuperabiles. Ad vltimū denicq; terribilē mortem alli gamur. Nature ab eo hanc conditionem sortim. A quo ꝓpagationem generis incepimus. Quid enī eos apello. Quos admodum presens vita oblectat. in hac valle miserarum: nec aliud inuenimus q̄ nature imbecillitatem. fortune ludibrium. voluntatis mutationem. voluptatum inquinamenta. temptationū bel lum assiduū. Cum ingredimur in mundum ab infantia incipimus. Que etas quicquid videt ignorat. In fe in puertiam. in qua nihil solidum sapere possumus. prouehimur ex puericia in adolescentiā. In qua cum etate ⁊ sanguine voluptatum incentiua coalescunt progredimur. Ex adolescentia iuuentam ascendi mus. In qua sicut maiora per etatem audemus. ita maioribus curis implicamur. Ex iuuenta in virilitate confirmamur. in qua grauiora pcla nos discerpunt. ambitu. auaricia liuore. libidinib⁹. et varijs demum anxietatib⁹ oppugnamur. Ex illa i senectā defecdim⁹. & q̄ prinius ⁊ q̄q; nra senect⁹ plena malis. ex senecta in decrepitā decidim⁹. in q̄ cōtinuo⁹ horror instat mortē nos pulsat ⁊ irritat. Aspiciam⁹te nudū informē iter va gū⁹ ⁊ lacrimas nascētes. Exiguo lacte solādū tremulū atq; reptātē opis idigū aliene q̄ muta pascunt ⁊ ve scūt caduci corpis ai ingeni morb obsessus varijs subiectū passioib⁹ inuenis. Cōsilij inopem. alterna leti cia ⁊ tristicia fluctuantem. impotentem appetitus arbitrij cohibere nescium. q̄ quantumue sibi expediat. Quis ubi potuiq; modus ignorantem. Cui alimenta corporis. ceteris animantib⁹ in aperto posita. mul to labore conquirenda sunt. quem somnus inflat. cibus distendit. potus precipitat. vigilie extenuant. fa mes contrahit. sitis arefacit. auidum timidūq; fastiditatem. possessa deplorātem ⁊ presentibus simul ⁊ p teritis ⁊ futuris anxiū. superbientem inter miserias suas. Et fragilitatis sibi consciū vilissimis vermibus imparem. vite breuis. etatis ambigue. vati ineuitabilis. ac mille generibus mortis expositum. Omitto q̄ ita compacti sumus vt ocio tabescamus. labore frangamur. crapula opprimimur. Inedia extenuemur. Et quocūq; a medio recedentes ad aliquod extremū vertamur. dissoluta temperie non parum ledimur. p Per singula momenta temporis cum celo vertimur. ⁊ vexamur fortune ludibrio sumus. Que summa infi mus. yma summis mutare gaudet. Ita per omnē vite cursum anguistiarum laborum crūnarum. insidiarum plena omnia occurrūt. Si tamen arma cantatis ⁊ scutū fidei sumpserimus si ad alterius vite ꝓparationes actiones nostras instituerimus. quantacūq; ea sint que occurrūt superabimus. Mors quoq; oīm dolorū solutio est. vltra quā mala nostra non exeunt. que nos in illam tranquillitatem. in qua anteq; nasceremur. tacuimus reponit. Mors quidem bene pureq; morientibus vita est. Hinc ⁊ dissolui cupiunt (qui bene vi xerint) ⁊ esse cum xp̄o. vt bene acte vite premiū p̄sequantur lumen eternū. Et profecto mors vite que neq; doloribus. neq; metu. neq; inuidie. neq; crūnis vllius subiecta est. Neq; ipsi quoq; morti quicq; obnoxia Et si altius aliquanto repetamus. Inueniemus mortem nihil aliud esse. quā peccandi finē. Nam cū Adā contra mandatum dei in flagitium lapsus esset. ne viuendo culpa reuiuisceret. ⁊ in peccato persisteret. eius corpus e terra factum. terre deus reddidit. non vt creature quā fecerat. sed vt peccato quod creatura ipa cō miserat finem imponeret. Deus igitur ⁊ principiū ⁊ finis. Cum is vult nascimur. Cum vult etiam morie mur. Et sunt hec quidem prorsus diuinitatis eius. Nihil ad nos pertinentia. Illud vo tātūmodo nostro reliquit arbitrio. vt bene recteq; viuendo bonū nanciscemur finem. Hoc itaq; q̄ vnū nostrū est. id est vt in xp̄o domino nostro moriamur. summa ope admiti debemus. Quod qui faciunt non plane moriūtur. & transeunt a corruptione ad incorruptionem. a mortalitate ad immortalitatem. a perturbationibus ad trā quillitatem. Non absurde fortassis quidam existimarūt. mortē non mō malū non esse. sed bonorum omniū maximū. Nec enīuero quoniā neq; euocationis diem. neq; horam nobis scire datum est. Per q̄ salutare fuerit. preparatos nos esse. cū deo sentientes: ⁊ mandatis eius obsequentes. nec diem differre tuti est. & in sipienter factū potius existimare. Plerosq; cīn videmus summa corporis incolumitate. viribus integris nihil tale metuentes. morte repente intercepios. Contra nōnullos vsq; ad medicoꝝ desperationem reda ctos conualuisse. Cum hec igitur omnia in dei tantū potestate sint. nihil nobis reliquū videt. Nisi vt cum deo bñ sentientes eius ꝓceptis vt ꝓmisimus tū in oīm vita. tū in vite termio maxime obediam⁹. Credam⁹ firme oīes. q̄ deus boīem fecit ad ymaginē sui. Quid nobis facilius pōt accidere. quā dimittere luteum corp⁹ vicioꝝ sarcinā. ⁊ ad cū cuiātes redire. q nos nō dedignat⁹ ē ad filiationē sui facere. Quo spūs diui no ipi⁹ spū repleti⁹ diuinitat gnceps. ⁊ feliciat ei⁹ agat euū ꝑpetuo inter āgelos ⁊ sanctoꝝ choros.

Imago mortis

Morte nihil melius. vita nil peius iniqua
Ō prima mors hoīm. reḡes eterna laborū
Tu semle iugum domino volente relaxas
Vinctorūq; graues animis cernice catenas
Exulumq; leuas. t carceris hostia frangis
Eripis indignis. iusti bona ptibus equans
Atq; immota manes. nulla exorabilis arte
A primo prefixa die. tu cuncta quieto
Ferre iubes animo. promisso fine laborum
Te sine supplicium. v.t. est carcer perennis

Septima etas mūdi

Quam fragilis sit vita hominū. ꝙ plena malorū
Quam breuis. ⁊ misera. voluite mente cuncti
Cum regna. nec comites possint expellere mortem
Nec iuuenum numerus. nec numerus senum
Ergo omnes iuuenes pueri cunctiq; senesq;
Conspiciant. omnis nec tucatur homo
Precipue qui me quondam videre potentem
Quos mors dira suo prosequitur gladio
Quid mihi diuitie? quid opes? quid gloria mūdi
Profuerint: nunc sum conscius ipse mihi
Quid iuuat argenti atq; auri tenuisse talenta
Quid tenuisse agros. amplaq; regna mihi
Nam cuncta hec regio metuebat nomia nostra
Horrebat famam imperiumq; meum
Nunc lapidis seruus nunc me tenet improba tellus
Nunc bellum indicunt angues vermesq; meumq;
Dilacerant corpus ossaq; lecta iacent
Quāuis diuitis fuerit mihi magna potestas
Ut mea sit prisci equiparanda bonis
Non tamen hijs copijs potuit vita mea tueri
Quin mors eriperet meaq; priuaret eis
Defleat hunc casum cuius omnis. omnisq; priuatus
Dent lacrimas cuncti dent gemitusq; simul
Hanc inopes timeant diuites iuuenesq; senesq;
Patres atq; viri cuncta creata tremant
Ergo omnes quicunq; legent hec carmina nostra
Non dubitent tam tam talia facta sequi
Itaq; te exhortor elegos qui legeris istos
Ut mors sit cordi consociata tuo

De extremo iudicio ac fine mundi

Dispositione summi dei sic ordinatū est. vt mutatū hoc seculū. decurso tēpoꝝ spacio terminum sumat. Extinctaq; protinus oīa malicia. ⁊ pioꝝ animis ad beatam vitā reuocatis quietum tranquillumq; pacificū. aureū denicq; vt poete vocant seculū. deo ipso regnante floreſcat. Impletis igit temporibus q̄ de mori statuit. terminabit ipsa mors. Et q̄ temporalem vitam. temporalis mors sequitur. Consequens ē. vt resurgant anime ad vitam perpetuam. quia finem mors temporalis accepit. Rursus sicut vita animi sempiterna est. in qua diuinos ⁊ melodiabiles immortalitatis sue fructus capit. Ita mors eius perpetua sit necesse ē in qua perennas penas ⁊ infinita tormenta pro peccatis pendit. Propinquante vo huius termino seculi. prodigia mirāda per omnia elementa mūdi fient. Quibus imminēs exitus vniuersis gentibus intelligat Ouius quoq; Hieronimus ex annalibus hebreoꝝ signa. xv. dierum ante diem iudicij refert. an vo continui sint vl interpollati. non exprimit. Prima die eriget se mare cubitis. 40. super altitudinē montiū. suis in loco suo quasi murus. Secūdo tantū descendet vt vix possit videri. Tercio marine belue apparētes sup mare dabūt rugitus vsq; ad celum. Quarto ardebit mare ⁊ aque. Quinto herbe ⁊ arbores dabūt rorem sanguineū. Sexto ruent edificia. Septimo petre adinuicem collidentur. Octauo fiet generalis terremotus. Nono equabitur terra. Decimo eribūt homines de cauernis. ⁊ ibunt velut amētes nec poterunt mutuo loqui. Undecimo surgent ossa mortuoꝝ. ⁊ stabūt super sepulcra. Duodecimo cadent stelle. Tercio decimo morientur viuentes. vt cum mortuis resurgant. Quartodecimo ardebit celum ⁊ terra. Quintodecimo fiet celum nouū. ⁊ noua terra. ⁊ resurgent omnes. Aperientur igitur inferi ⁊ resurgent mortui. de quibus iudiciū magnū ipe rex ⁊ deus faciet. Cū dies ille finē fatalē acceperit ⁊ mortales ad iudiciū immortalis dei venerint. Veniet igitur summi dei filius vt viuos ⁊ mortuos iudicet. Apparebit autē dominus in aere supra locum vnde ascendit. Instrumenta quoq; mortis velut triūphi vexilla. crux. clauı. lancea. Vidēbuntur quoq; eius cicatrices quinq; vulnerū. Et in valle iosaphat oīus homo iudicabitur. Sed cū mūdi ⁊ mortaliū venerit iudiciū. quod deus ipe faciet iudicans pios simul ⁊ impios. Tūc demū impios quidem in ignem ⁊ tenebras mittet. Qui aūt pietatem tenuerūt itez viuent spiritu dei dante bonoꝝ simul ⁊ vitā. Quod non modo ꝓphete futuraz esse ex dei spiritu; verūetiam vates ⁊ philosophi vt bidaspes ex instinctu demonū cecinerūt. Nemo aūt querat quēadmodum fieri possit. Nec eiī diuinoꝝ operū potest reddi ratio. Sed si a principio deus homine nescio quo inenarrabili modo instituit. Credamus ab eo restitui terem posse qui nouū fecit. Sed infideles clamant ⁊ dicunt. Quomodo potest caro putrefacta cū dissoluitur. aut in puluerem reuertitur. maris etiam interdū profundo sorbetur. fluctibusq; dispergitur colligi rursum ⁊ reintegrari in vnū corpus. Et ex anima eadem hominis operari? Ad quos responsionem ex sermonibus Pauli faciamus dicentis. Insipiens tu quod seminas non viuificatur. nisi prius moriatur. ⁊ qō seminas futurū est. Seminas sed nudū granū tritici aut alicuius ceteroꝝ seminū. Deus aūt dat ei corpus prout vult. Quod autem in seminibus que in terram iacis per annos singulos fieri vides. hoc in tua carne q̄ lege dei seminatur in terra futurum esse non credis. Cur queso tam angustus ⁊ inualidus diuine potentie estimator es. vt dispersum vniuscuiusq; carnis puluerem in suam rationem colligi et reperari posse nō credas. An non censeas cum videas q̄ etiam mortale ingeniū demersas in profundum terre metallorum venas rimatur. Et artificis oculis aurū videtur. in quo imperitus terram putat. Et cū auri esse ꝓpriam venā. ⁊ argenti aliā. Eriscq; longe disparē. ferri atq; plūbi diuersam Intra speciem terre latere mortale deprehēdat ingeniū. diuina virtus inuenire posse ac discernere non putabitur vniuscuiusq; carnis ꝓprium sensum etiam si videatur dispersus. Sed ad hec temptemus animas que intellectu deficiūt naturalibus rationib⁹ adiuuare. Si quis semina diuersa in manu sua permiscеat. et hec indiscrete seminat. vel passim spargat in terram. nonne vniuscuiusq; seminis granum. quocūq; loci tactum fuerit competenti tēpore sm̄ nature sue speciem germē producet. vt statum sue forme suiq; corporis reparet. Ita ergo vniuscuiusq; carnis substātia. cuius varie diuerseq; dispersa sit. ratio tamē ipa que inest vnicuiq; carni est immortalis. quia immortalis anime caro est. ex eo tempore quo seminantis in terram primo veri dei voluntati arrisit. collectū terre attractumq; substantie sensum reddit ac reparat in illam speciem. quā mors aliquando dissoluerat. Et ita fit vnicuiq; anime vt non ad confusum ⁊ extraneum corpus. sed ad suum quod habuerat reparet. Cō sequenter potest pro agonibus presentis vite. cum anima sua caro vel pudica coronari. vel impudica puniri. Nō aūt renascent. sed resurgēt. Et ideo corpibus induētur. Et prioris vite facturūq; olim memores erūt. Et i bonis celestib⁹ collocati ac fruētes iocūditate inēnarrabilū copiaꝝ. pīm deo gras agēt. q̄ malū oē euaserint. q̄q; eos in regnū vitaq; ꝓpriā suscitarit. Hec sunt q̄ a ꝓphetis futura dicuntur. Quoꝝ testimonia ponere non opus est. Cum tantam rerum multitudinē mensura libri non caperet. Qui hec diligenter voluerit scire. Ex ipso fonte hauriat. ⁊ plura q̄ nos in hijs libris complexi sumus admirabilia requirat. Postq; itaq; fuit terre mortaliū confusio. Et ipe omnipotēs. cum venerit in solio iudicare omnes animas ⁊ mūdum omnē. Eodem tempore fiet publica omniū resurrectio. Eritq; corpus quod resurget a mortuis incorruptibile ⁊ immortale. non solum iustorum. sed etiam peccatoꝝ. Iustorum quidem vt semp possint permanere cum xpo. peccatoꝝ vo vt absq; intermissione sua debitas luant penas. Postremo iustis iudex ꝑpetuitatem glorie iustis donabit. Impijs vo prolixitatem confusionis ⁊ penas ministrabit. Quoꝝ corpora permanebūt in eternū. vt sufficere possint cruciatibus ⁊ igni sempiterno. Cuius natura diuersa ē ab hoc nostro. quo ad vite necessaria vtimur. Qui nisi alicuius materie fomite alatur extinguitur. At ille diuinus perseipsum semper viuit ⁊ viget sine vllis alimentis. ac sibi ipse eternum pabulum ministrabit. ac

Vltima etās mundi

sensum doloris afficiet. Quāta aūt felicitas existimanda est. iustis ac pijs subtractis hūjs labibus terre. p ficisci ad illum equissimū iudicem parentemq; indulgentissimū. qui pro laboribus requiem. pro morte vi tam. pro tenebris claritatem. pro terrenis ac breuibus bonis. eterna ⁊ celestia largiatur. Vniuersos igitur oportet operā dare vt se vel q̄s primū ad rectam viam dirigāt. vel susceptis operatisq; virtutibus. hui⁹ vi te laboribus patienter exactis. consolatorem deum habere mereantur. Pater em̄ noster ac dominus q̄ con didit firmauitq; celum. qui solem cum ceteris syderibus illuxit. Qui libratam magnitudine sua terrā val lauit montibus. mare circūdedit. ammibusq; distinxit. Et quicquid est in hoc opere mundi conflauit ac pfe cit e nihilo. perspectis erroribus hominū. ducem misit. qui nobis iustitie viam panderet. Hūc sequamur oēs. hunc audiamus. huic deuotissime pareamus. Congrediamur cum hoste quem nouimus. fortiter vt victores. ac deuicto aduersario. triūphātes premiū virtutis quod ipse promisit a deo consequamur. Et in altissimū celum relicto stellato per illam immensam portam instar iris ingrediamur. vbi vrbs illa beatoꝝ ciuiū atq; dei. mater nostra hierusalem in medijs celi campis apparebit. Hec vrbs vt vba Joannis i apo calipsi sonāt. in se dei ⁊ lumen eius simile lapidi preciosso habet. Cuius murus magnus ⁊ altus. habens portas duodecim ⁊ nomina scripta. xij. tribuū filioꝝ israbel. quaternio lateribus prout sunt partes mūdi. Murus ciuitatis que quadrata est habet fundamenta. xij. Et in ipis nomina. xij. apostolorum. fundamēta muri ciuitatis omi lapide preciosso ornata. Inenarrabili igitur gaudio perfundimur. cum in patriamve ram remigrabimus. Ex qua oriūdi immo in qua orti sumus. ex meliore multoq; prestantiori nostri parte. Quātope post longū erūnosum periculosum exiliū eas regiones atq; illa loca plena magnificentie. ⁊ ad uentu nostro gratulantia videntes exultabimus. Deprecemur igitur. vt nobis ⁊ oīnibus. qui hoc audiūt Concedat dominus. fide quā suscepimus custodita. cursu consummato. expectare iusticie repositā coronā Et inueniri inter eos. qui resurgūt in vitam eternam. Liberari vo a confusione ⁊ supplicio eterno. p xp̄m dominū nostrū. per quem est deo patri omnipotenti. cum sp̄sc̄o gloria ⁊ imperiū in secula seculoꝝ Amen.

COmpleto in famosissima Nurembergensi vrbe Operi de hystoriis eratum mundi. ac descriptione vrbium. fe lix imponitur finis. Collectum breui tempore Auxilio docto ris bartmāni Schedel. qua fieri potuit diligentia. Anno xp̄i Millesimo quadringentesimo nonagesimotercio. die quarto mensis Junij.

Deo igitur optimo. sint laudes infinite.

Teteres rez scriptores parcissime de Germania locuti sunt. ac si ea natio extra orbem ha ceret ⁊ somniantes quammodo res germanicas attigerūt. nanqꝫ si legamus vetusta tē pora inuenient germanos olim ritu vixisse barbaro. vestibus vsus laceris. venationi tm ⁊ agroꝝ culture dedisse operas. feroces quidē boies ⁊ belli appetentes. sed argenti prorsus inopes. quibus quippe nec vini vsus erat. Ipaqꝫ germania intra mare ⁊ da nubiū. rursusqꝫ intra rhenū ⁊ albim pstinebat. nūc vo ꝗtū transgressi sunt suos limites nō ignorat. nā plus fere est qđ nacti sunt in gallia. rhecia. norico. vindelico atqꝫ in ipsa scithia seu sarmatia ꝗ qđ intus habuerunt. Quid memorem nobilissimas vrbes splē didissimasqꝫ. ditissimā templa. opulentissimos principes ac plātos. certe nō videmus. putnerā esse que ꝓpu tans omnibus germaniā supet. ꝙ si resurgeret aliquis illoꝝ theutonū qui tpe iulij cesaris vixit germaniā p̄ agraret vt arioui⁹ pfecto diceret nō esse eā terrā quā olim viderat negaretqꝫ suā esse patriā. cū vineaꝝ ⁊ ar boꝝ fructiferaꝝ cōsitōes vsitatus hoim. vrbanitatē auiū. splendores vrbiū. tantāqꝫ nitidā polotiā apud ger manos cōtueret. Verū hāc mutationē quis fecit nisi religio xpi. Cultus quippe xpiane religionis a germa nis omnē barbariē expulit atqꝫ ita expoluit vt iā greci ipi barbari. Germani aūt recte latini appellari mere ant. Siue igit noua cōsideranti seu vetera mente repetenti nulla pentior. nulla ardētior (inter omnes natio nes quas bello ydoneas iudicant) germanica videtur. Germanis em̄ equi arma ⁊ pecūie sunt. ⁊ vbi tot cla rissimi principes. tot generosi pceres. tot fortissimi equites. tot potētes ciuitates. tot diuitie. tot auri. tot ar genti tot ferri munere. vbi tanta populi multitudo. tanta iuuentus. tantū animi. tantū roboris. Cū deinde ger manie fines vt veteres tradunt ab oriente vicella fluuius ⁊ vngare limes fuere. ab occidente rhenus. a me ridie danubi⁹. a septentrione occeanus ⁊ mare balthcū quod prutenicū vocare possumus. nunc ꝗtum extra hos terminos possideant ipi videmus. Germani em̄ anglia pulsis brittānis occuparūt. belgaꝝ belutōrūꝫ fines electis gallis obtinuerūt. rhetiā ⁊ noricū inualerunt ⁊ vsqꝫ in ytaliā pedē extenderūt. Germani ꝝ bul mugeros qui nūc pruteni vocant ex manib⁹ infideliū detraxerūt. Soli ex aliens in germanico solo hoheni sedent potentissimi ⁊ nobilissimi populi. sed ⁊ illi germanico impio parere se aūt. regēqꝫ habent principali oꝝ ex regni electoribus. Magni igit bellicosi ac fortissimi deoqꝫ accepti germani sunt. quib⁹ adeo fines ex tendisse licuit. ⁊ sup omnes mortales romane potentie datū fuit obsistere. Nā terraꝝ ille calcator olim ⁊ orb domitor iulius cesar ꝗtus subactis gallis sepe rhenū trāsiuerit resqꝫ maximas in germania gesserit. bellico/ sam tm ⁊ asperā sueuoꝝ gentē domuit indomitā. Augustus octauian⁹ cui ⁊ parthoꝝ ⁊ indoꝝ reges mune/ ra miserunt. ꝙ vn⁹ oim romanoꝝ fortunatissim⁹ credit⁹ est. Ille inquā felicissim⁹ imperator nullubi vinqꝫ nisi apud germanos succubuit. nā lolliānā ⁊ varrianā cladē in germania ppessus est. Lolliamā maioris infamie ꝗ detrimenti. varrianā pene exitialē tribus legionibus cū duce legato ⁊ auxiliis oīb⁹ celsis longū esset re censere quos intulerūt rei publice molestias germani. qui ⁊ si romanoꝝ fortūe aliqñ cesserunt. postea tm ⁊ ipsi de romanis. de gallis. de hispanis. de hungaris. deqꝫ aliqs diuersis gentibus sepenumero triūphauerunt. Nec romani cū rerū potirent⁹ res magnas sine germanis auxiliarib⁹ pegerūt. quoꝝ tanta in bello virtus tanta in domo fides; fuit vt cesari corpis custos coh̄ors ex germanis potissime legeret. Scimus ꝝs Gotfri dum qui fuit lotharingie dux cum solis transrhenanis theutonibus ⁊ aliquibus gallicis. paucis italis hun gariā pulisse. greciā penetrasse. bellospontū trāsisse. asiā pmeasse. iberosolimā ex potestate infideliū vendi casse. victis ac pstratis omnibus que occurrerēt in medio gentibus. ꝗbus ⁊ turci ⁊ sarraceni numerosi resi stere conarent. in eius exercitu ducenta milia pugnatoꝝ fuisse tradūt. atqꝫ multo maiores copias sola Ger mania cogere potest. Nā ⁊ impante conrado cū Eugeni⁹ tercius romanus pōtifex xpianos excitaret p tu tela terre sancte quā sarracen⁹ euertere conabant. Pruteni cū ceteris viterioribus ydola colebāt ac crebris excursionibus nūc saxoniā aut alios vicinos xpi cultores infestabāt. Conradus aut dimissis saxonib⁹ aut ceteris vicinis qui domi cū prutenis ac reliquis barbaris decertarent ipe cū rhenensibus. sueuis. franconi/ bus. bauaris iberosolimā penetrauit. Postremo ꝗlonga ⁊ lata sit germanica natio. ꝗreligiosa. ꝗverax. ꝗiusta ꝗpromissi tenax ꝗpopulosa ꝗduces. ꝗta illic nobilitas. ꝗfortis ⁊ experta militia. ꝗtus ecclesiarū ornatus. ꝗnta gloria cleri. ꝗnta principū magnificentia. ꝗntus splendor vrbiū. que celi facies. ꝙ terre vbertas: cū prouinciarū dec⁹ cū principe sit cōmune magis admirari ꝗ recensere valemus. Cū igit hoc op⁹ historiaꝝ ex officina nurmberge prodeat que vrbs indita in medio ferme germanie sita est ppauca de germa nia in calce libri absoluemus pmittendo historiā Ence pī scōi romani pontificis rerum vbiqꝫ gestaꝝ in euro pa sub friderico tercio romanoꝝ imperatore. Is em̄ etsi natione senensis sit se tm̄ germanū fatet⁹ cū de se scribat Sed cū nos iā annis supra. xxuij. germaniā incoluerimus nō reputam⁹ extrane⁹ existimare debere. Cumqꝫ imperatori ipiqꝫ nationi longo tpe summa fide magnis laboribus seruierim⁹ ⁊ nūc ad cardinalatū recepti ea curemus que nationis ipius bonoꝝ atqꝫ vtilitati cōducant. ⁊ ita prorsus agam⁹ vt natione potiꝰ germani ꝗ itali putemur. verū cū antiquiora illa tpa sub obscurā ambiguitatē pbeant scribēn⁹ ⁊ tempoꝝ descriptio haud facilis cognitu. qñqꝫ detrahit legentib⁹ fidē. Multa ꝝs de Dis inter veteres discordia. quā inde nos arbitramur. quia nec montiū nec fluminū nec gentiū noīa pseuerant. ⁊ puincias regionūqꝫ termini multam varietatē accipiunt A Strabone qui sub tiberio cesare vixit vsqꝫ ad ptolomeū alexandrinū qui p tpa antoni pī situm orbis descripsit. haud equidē magnū tps est ⁊ tm̄ tanta noim variatio intercessit vt paucissimos po pulos ex his noiari videam⁹ apud vnū quos noiauerit alter. Ideo Ephor⁹ quippe cymeus Socratis disci pul⁹ a suo tpe narrandi exordiū cepit. Calistenes ac Theopomp⁹ quos cadē tulit etas prisca illa minime attigerunt qui tm̄ omnes historici munere laude sempiterna celebrati sunt. qua mot⁹ re eloquentissim⁹ Eneas omissis prioꝝ gestis in quib⁹ scriptores nōnūqꝫ dissentiūt ad recentiores historias se cōtulit. Que igitur in germania sub suo cuo gesta sunt memoratu digna ⁊ in ceteꝝ regionib⁹ europe in isto opere vario ⁊ egregio dum in cardinalat⁹ ocio viueret accurrate descripsit. historiā igitur eius deinceps in primis perlustrabimus.

Dum pius Eneas fama super ethera notus

Eneas pius papa Friderici tertii romanor iperator

Parcere prostratis scit nobilis ira Leonis
Tu quoq3 fac simile quisquis regnabis in orbe

Reverendissimi patris domini Enee de picolominibus cardinalis S. Sabine de his que sub cesare Friderico tercio imperatore p Germaniam t Europam gesta sunt cū locoꝝ descriptione ad d. Anthoniū cardinalē bilerdensem incipiunt feliciter.

ANtonio sacro sancte romane ecclesie presbitero cardinali bilerdensi appellato patri suo colendissimo Eneas eiusdem ordinis. non eiusdem meriti cardinalis senensis salutem plurimam dicat. Podagrantem me nuper t artheticis doloribus (vt soleo) laborantem Librarius quidam theutonicus adꝙt libellū afferens in quo romanoꝝ cesarū non tam gesta q̄ nomina t pauca de moribus continebātur vsq; ad wenceslaū Caroli quarti filiū. Cuꝙ illi opusculo q̄tuor imperatores decesse viderent. Illā Benevenustas bimolensis eius operis auctor sub wenceslao decesserat. Rogauit me librarius vt adjicerem libello quod deerat. nolui turbare hominē. compleui ad etatem nostram imperatorum numerū brevitatem illius qui precesserat imitatus. At cum subiret mentem multa t magna inter christianos gesta esse ab eo tempore quo Fridericus imperium accepit vsq; in hanc diem opusculum seorsum edere statui in quo singularia quedam eius temporis sub compendio ad posteritatis memoriam transmitterem digna memoratu. Edidi igitur brevem historiam tuoq; nomini dedicaui. qui cum pari morbo meā labores facile inter podragandū scripta mea t leges t iudicabis. Fuisset fateor operepreciū ab initio potius etatis nostre in hoc cuius vsq; rei gestarum historiam texere quemadmodum menti mee sepe insedit. sed ea non erat vnius podagrationis t p̄sertim iterum quadragesimali occurrentis lucubratio. Amat edes nostras ip̄a podagra nec tam recedit q̄ reuerti f libens forsasse t huic intētioni aliquādo subseruiet. Tu vale t si quid acerbius in quemq; scriptum offenderis non tam mee nature q̄ stimulis podagre vrgētis adscribere. t quicdq; insane inepte absurde occurrent sumpto calamo dele. Exvrbe Roma quarto klendas aprilis Anno dñi M.cccc.lviij.

Finis probemij — Sequitur historia

Que sub Friderico tercio ei⁹ nomis imperatore apud Europeos et qui nomine christiano censentur insulares homines gesta ferunt memoratu digna vbiq; cognita tradere posteris q̄breuissime libet. Cōmiscebimus aliqua interdum alia repetita. quemadmodū locorū rerūq; ratio expostulare videbitur.

De hungaria et gestis in ea olim pannonia appellata

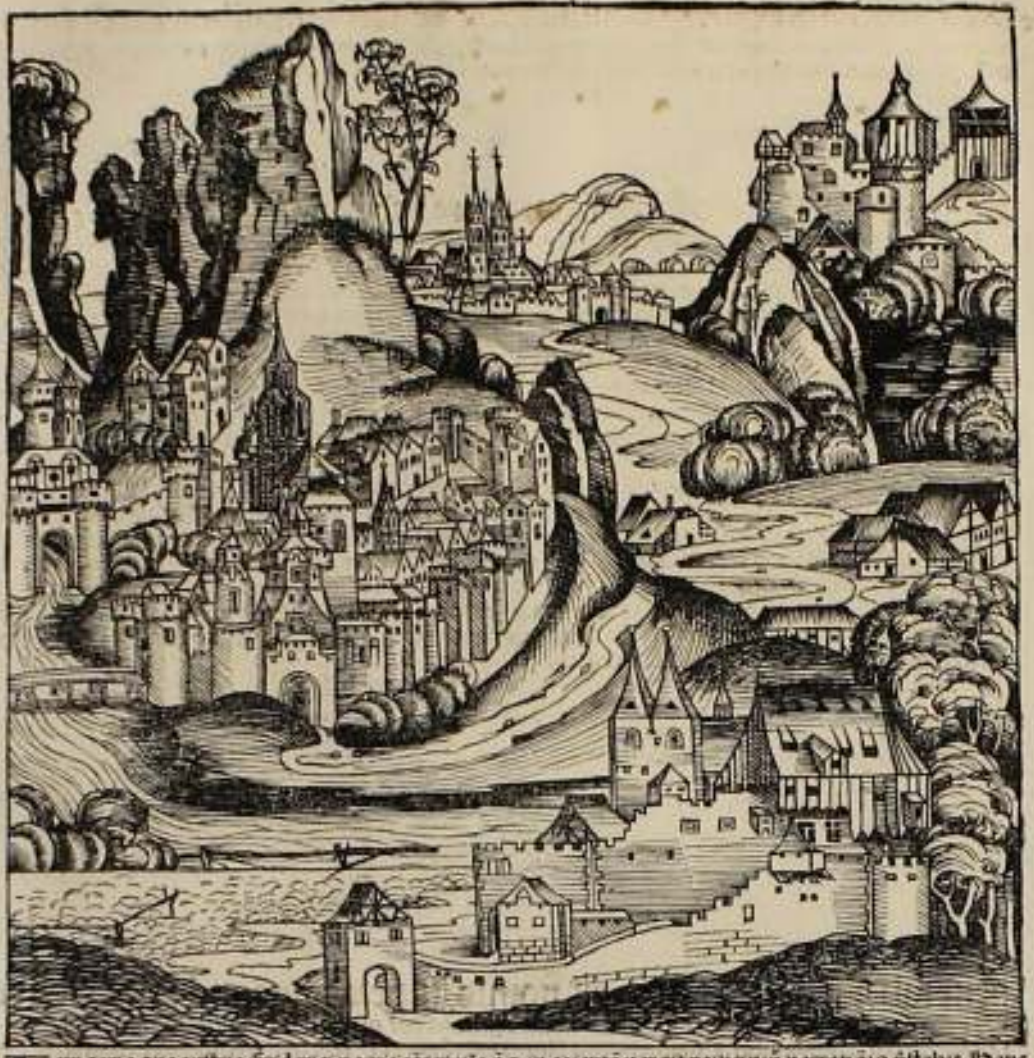

Hungaria que austrie Friderici pene cōtermia ē ⁊ in orientē vergit principiū narrationis pſtabit. Hanc prouinciā nōnulli pannoniā vocāt: tāq̄ būgari pānonioꝝ loco succeſſerit. verū neq̄ būgaria pānonie terminos implet. neq̄ illa tā lata olī fuit q̄ nostra etate. Būgaria itra danubiū enī ⁊ alpes q̄ ad italiā ⁊ adriaticū reſpiciūt mare. Pānonia ptinebat ab occaſu noricū enīq̄ amnē. ab ortu myſos ac triballos ⁊ flumē ſaui ptingēs. Intra q̄s limites austrie magna portio claudit ⁊ a theutonib⁹ icolit. Stiria quoq̄ yſdē terminis cōtinet valeria quondā appellata. Būgaria vo q̄ inferiorē pannoniam a fluuio leytha vſq̄ ſauum cōplexa ē. danubiū trāſgreſſa ad polonos vſq̄ protendit. ⁊ q̄ quondā arua tenuere gepide daciq̄ poſſidēt. Impiū gēris būgarie multo latius ē q̄ ipa būgaria. nā ⁊ dalmate quos ſclauos. ⁊ illirici quos boſnēſes ⁊ triballi ſeu myſi quos nī ſeruios nūc alcianos appellāt. ⁊ gethe quos partim valachos partim tranſiluanos nōiant būgaroꝝ impiū ſubierūt. Et ſi nōnulli euo noſtro turchoꝝ armis euicti defecerūt hanc prouinciam quatenꝰ citra iſtrū extenditur ſub octauiano ceſare romā primū obtinuere bachone pannonioꝝ rege ſubacto: ⁊ amānis inter ſauū ⁊ dranum fluuios proſtratis. Daciam vero trāſdanubiū que nunc bungarie portio eſt Traianus impator edomuit ⁊ in ſolo barbarico prouinciā fecit. Sed amiſſa ſub Galieno p Aurelianū recuperata eſt. Poſt romanos aliq̄n diu ſcythica gens. aliquando gothi ex inſulis balthei maris populi. Deinde longobardi ex germania profecti pānoniam occupauere. Poſtremo humgaroꝝ natio ex vltimis ſcithaꝝ finib⁹ inūdauit q̄ vſq̄ i hāc diē regno potit ⁊ vltra citraq̄ iſtrū late dñat. Extat adhuc nō lōge ab ortu thanays altera būgaria nīe hui⁹ de q̄ ſermo ē mater ligua ⁊ moꝝib⁹ pene ſimil' q̄uis noſtra crudi oꝝ ē xp̄i cultorīx. illa ritu barbarico viuēs ſeruit ydolis. in būgaria quā danubius interlabit̄ tēpeſtate noſtra

Sigismundus caroli quarti romanoꝝ impatoris filꝰ natione bohemꝰ. origine theutonicꝰ. varia fortuna annos supra ꝯquaginta regnauit. princeps singulari prudentia. magnitudine animi. beneficentia ⁊ liberalitate insignis. corpis ꝯs maiestate ac decore illustris. Ceterū bello prorsus infelix. quē nō turchi dūtaxat. sed bohemi ꝯs sepe acie fuderūt. Uxor ei prima fuit maria lodouici regis filia cū qua regnū accepit. illius causa duos ⁊ triginta regulos in bungaria primarios ꝙ aliqñ rebellassent gladio peruisit. ob quā rem ⁊ ipe paulo post (regina fatis functa) in vincula piectꝰ est. mulierisq; vidue cuius vir interfecerat in custodiam traditus donec regni ꝓceres supplicū decernerent. Sed nō defuit capto in extremis rebus ꝓuidentia. qui vt erat facundia potens mulieri longe melius esse ostendit regū sanguinē conseruare ꝙ fundere. dimissus ab ea barbaram hermanni comitis alie filā duxit vx: dē. nec diu postea cōparis auxilijs regnū vendicauit. de proditoribus supplicū sumpsit. Mulieris vidue filios ⁊ honorib⁹ ⁊ opib⁹ inter primos regni proceres cumulauit. quoꝝ adhuc alterius viuit filius. Lasslaus garius comes regni palatinus multa buꝯ Sigismūdi egregia facinora memorie prodita sunt. Inter que illud ꝑclarissimū ꝙ ecclam catholicā in tres partes diuisas coacto apud constantiā generali cōcilio ad vnitatem redegit. Italiā Galliā Hispaniā Angliā eius rei cā peragrans. Ustoldo lituanie duci vt se regem appellaret missa corona indulsit. prius tamen ille vita decessit quā solennia coronationis expleret. Prussiam quā rex polonie fratribus beate Marie theutonicoꝝ armis ademerat restituit iussit. Cū venetis duce pipone florentino grauia bella gessit. Uenceslaū bohemie regem germanū suū ꝙ regno inutilis esset cōiecit in vincula. ꝙus negligenter custoditū magno reipublice malo quidam bohemi e carceribus surripuerint coronā imperij ab Eugenio quarto pontifice maximo rome accepit Bohemia post multas calamitates vix tandem potitus est marchiā brandenburgensē friderico burggrafio nurmburgensi dono dedit filiā Elizabeth ex Barbara natā Alberto duci austrie in matrimoniū copulauit. illicq; demū apud znoymā mortalitate ciuitatē moriens regna quibus ꝑfuerat vltima voluntate reliquit. ossa ei⁹ in varadino iacent. Albertus apud albam regalē cū pruge coronatus bohemie ꝯs diadema suscepit. Cuius felicitatem admirati germanie principes ⁊ ipi sui sanguinē extollere dereuerūt romanū ei cōmittentes imperiū. Id alberto suscipere nō licebat nisi primores bungarie indulgerent. quibus haud ex vsu videbaꝫ sum regem theutonibus impare. atq; ob eā causam iureiurando albertū obligauerant ne suo in iussu imperium acceptaret. vocati tamen ad regem qui tum Vienne fuit victiq; ꝓbus ꝓbuere consensum. ille imperium nactus in bungariā redit aduersus turchos qui tunc rasciā inualerant arma moturus. sed dum bude morā facit (ea est regū sedes) tuder ciuitatis natione theutonicꝰ bungarū quēpiā ob delictū fluuio demersit. id būgari molestissime tulerunt. quib⁹ theutonicū nomen exosum est. Exaratq; euestigio tumultus. bungari arma capescant. obuios theutones passim trucidant. fit fuga in arcem qua rex se continebat. diripiūt negociatoꝝ domus. quoꝝ pars maior theutonica fuit. Euangelizabat eo tpe budēsibus Jacobus marchian⁹ ordinis minoꝝ professor doctrina vitq; ⁊ vite sanctimonia clar⁹. qui sedatur⁹ tumultū simulacrū saluatoris crucifixi manu gestans furenti armatoq; populo obuiam factus vt cedē parcant vt rapinis abstineant vt arma ꝛepoñāt suppler orat. Illi verba eius minime intelligentes. neq; eīm tempus ferebat interpretem bñ sibi futurū autumant qui xp̄m suis ceptis ducem habeant. sublimēq; iacobū simulq; crucifixū in vltis attollūt ac bachati p vrbem nūc ista nūc illā domū cōpilant. fiunt tamē aliquāto minora spolia. ⁊ a cedibus tpantq; est ob presentiam iacobi qui mō ꝓbus modo lachrimis furorē inceptū plebis lenire conatus est. Sedato tumultu Georgius palocus strigoniensis eccie pontifex moritꝫ. apud quem ꝓcerus regni suppellex in custodia fuit. Rex strigoniū petit ⁊ regina cum eo. aperiuntur arche in quis thesaurus obseruabatur coram regina. et selectis regni baronibus. illa clam subtracta corona. ꝙs sacram appellant fideliq; anni tradita archas claudit atq; obsignat. Albertus paulopost ad dranam vsq; fluuium ꝓficiscitur ibiq; castramet⁹ maiores copias expectat cū quibus turchos inuadere posset Smederomam vrbē rasciae obsidentes. pr⁹ eā expugnatū est oppidū ꝙs auxilia venirent. ipe Budā reuersus cū distinheria laboraret Viennā repetere statuit siue moriturus inter suos. siue qđ aerem in quo fuerat nutritus ꝓferre aliquid adsanitatem sperabat. sed in itinere magis ac magis morbo affectus relicta vxore prꝛegnāte obsignatoq; testamento in villa que longa dicit vi. kaln. nouembris e vita decessit. religiosus princeps ⁊ qui liberalitate simul iusticiaq; ꝓstaret. Fuit ꝙs in bellis audax ⁊ manu promptus Morauos ⁊ Bohemos armis subegit. Polonos late vagantes intra regnū suū coercuit. Magna de se xp̄iane rei publice promittere videbaꝫ. nec minora populi de sua virtute concepe rant. pulcherrime spei satisfieri breuitas vite nō sinit. repente occidit que breui ad summū potentia creuerat. neq; eīm biennio toto imperauit. Statura eius procera fuit. neruosus ⁊ validū corpus. facies terrifica more gentis crasa barba. supercilium labrū intonsum. vestem haud splendidā. Baltheus auro grauis cinxit. nec ynq; latere defuit ensis. Corpus eius in alba reconditū est. Cognita regis morte quidam bungari indignum ac periculosum existimantes tātū regnū vnius femine iudicio subiacere reginā magnis ꝓbus hortantur Uladislaū polonie regē qui populū armis tutet sibi vt virū asciscat. Consentit mulier ea ꝯditione adiecta ne quod filio ꝓiudiciū fiat si masculū pariat. Leguntꝫ in polonia ꝑlati eccie ⁊ principes regni natu ⁊ auctoritate maiores. quibus iter agentibus Lasslaus posthumus nascitꝫ. qui mox vt in lucē prodijt apud albā regalem ⁊ baptismū xp̄iane fidei signaculū ⁊ militie cingulū ⁊ sacrā bungarie coronā quā mater penes se habuit eadem die accepit. inde sublatus in tutela friderici cesaris. xij. ferme annis fuit. cui mater ⁊ ipm ⁊ coro-

nam cõmẽdauit. Legati q̃ius ꝓhibente regina Uladislaũ adiere quẽ magnis polliciis onerariũ in hungariam traxerunt ⁊ impoſito diademate regẽ ſalutauere. quo cũ diu Ladiſlai mater vario euentu armis cõtendit bungaris in duas partes diuiſis vlricus comes cilie dũ conſobrine ſtudet latiſlaoq; regnum defendit captus a polonis diu in carcere macerat⁹ eſt. Dionyſius archiepũs ſtrigoniẽſis qui poſtea cardinalatus honore donatus eſt genere ac moribus illuſtris virũq; regi diadema impoſuit. alteri volens alteri coactus. vocatus cĩ ad polonũ q̃ius publica fide accepta budam peruiſſet nõ prius libertati ſue redditus ẽ q̃ Uladiſlaum in alba coronauit. ipſe q̃primũ potuit domũ reuerſus polonoꝝ conatibus ſummo ſtudio aduerſatus eſt. Julianus cardinalis ſancti angeli ab Eugenio pontifice maximo in bungariam miſſus vir ſummo ingenio. ſingulari facundia. excellenti doctrina q̃ius inducias belli inter Uladiſlaũ ⁊ Elizabeth ad certũ temp⁹ compoſuit pacem tñ efficere non valuit. regina mortua omnes pene bungarie optimates ad polonos deſecere. ſolus Giſkra bohemus rei bellice peritiſſimus ⁊ manu ꝓmpt⁹ Ianſlai partes in hungaria tutatus eſt. qui ſepe eũ parua multũ manu ingentes hungaroꝝ polonorumq; copias vicit. fudit. deleuit biſq; iohannem bunladem magnis exercitibus circũ caſtris exiit. Hic iohannes natione valachus fuit haud altis natalib⁹ ortus ſed ingenio dextro ⁊ animo ſublimi ⁊ virtutis amator multa cũ turchis ſecunda ꝓlia fecit. ⁊ hoſtium ſpoliis bungarica templa ditauit. primuſq; olim apud bungaros turchoꝝ acies ⁊ frangi ⁊ vinci poſſe monſtrauit. quibus ex rebus exercatus Uladiſlaus ⁊ ipe ꝓlium cum amurate turchoꝝ impatore cõmittere nõ dubitauit. de quo poſtea ſuo loco dicemus. Fedus inter Fridericũ impatorem ⁊ vladiſlaum qui ſe regem bungarie appellauit Julianus cardinalis ea lege compoſuit vt liceret impatori bungaros cohercere ſi qõ in auſtria ſtiriaue damnũ inferrent. idem per miſſum vladiſlao eſt in fridericũ ſubditos bungariam infeſtates. Gũ tũ oppidum in bungaria ẽ ſtirie atq; auſtrie proximũ hoc latrones occupauere ⁊ plerũq; circumiecta caſtella ex quibus in auſtriam profecti magnam vim pecoꝝ atq; hominũ abegerunt. Motus ea re fridericus comparato raptim exercitu in bungariã traiecit munimenta expugnauit. ex latronib⁹. lxxx. furca ſuſpendit. Cuꝫ cecidiſſet in bello Uladiſlaus cõuentus bungaroꝝ apud Peſtam habitus. locus hic tranſdanubium. bude opponit. neq; muris cinct⁹ neq; magnificis domibus exedificat⁹. ville ſpeciem gerit. hic Ladiſlaus albertꝫ filius cõmuni procerũ conſenſu rex deſignat ſuiſq; deinceps auſpiciis in turchos pugnare cepit. nec tamen feliciora eius ꝓlia q̃ polom fuerunt. Johannes huniades regni gubernator aſſumptus abſente rege prouincias vt aiunt in virga ferrea gubernauit. nec dũ rex affuit munor eo habitus eſt. hic proſtratis apud albã turchis quemadmodũ in rebus raſcie referemus breui tempore ſuperueniens morbo extinctus eſt. Ferunt eum cum egrotaret noluiſſe ad ſe dñicũ corpus deferri. indignum eſſe aiente ſeruũ domũ intrare regẽ. iuſſiſſe ſeſe q̃ius deficientibus viribus in templum vehi ibiq; de more xp̃iano confeſſum diuinam euchariſtiam ſuſcepiſſe atq; inter ſacerdotum manus deo animã reddidiſſe. Felix ſpũs qui tante rei q̃nta geſta eſt apud albã nũ cius atq; auctor migrauit in celũ. Ladiſlaus qui ex tutela iam pridem impatoris emiſſus ⁊ in paterna regna receptus turchoꝝ metu ex bungaria in auſtriã ſe contulerat. audita turchoꝝ ſtrage ⁊ gubernatoris morte quo cũ alte comes apertum gerebat odiũ impellente ipo comite qui veluti ſublato emulo letabundus id nunciũ audiuerat. rurſus in bungariam redijt. ſed dum apud albam ſpolia turchoꝝ ⁊ interemptoꝝ hoſtiũ cadauera inſpicit comes ipe cuius caput erat a rege ſecundum. ⁊ qui tam ſolus tanq; regis auuncul⁹ leges bungaris preſcribebat. Uladiſlao huniadis filio in caſtro regio obtruncat inde necem conſecut⁹ vnde ſperauit imperium. Offenſus ea re mirũmmodum regius animus dolorem tamen ſuppreſſit nec dubitauit auunculum iure ceſum fateri. Cadauer defuncti in aliam miſſum eſt. rex budam ſe contulit vbi ſecutos curiam huniadis filios in carcerem rapi iuſſit. peuſſoreq; comitis Ladiſlaũ nati matorem capite plecti. Matbiã captiuus duxit in auſtriam. ⁊ profectus in bohemiam penes cũ ſequi mandauit. ipe paucos dies prage moratꝰ. ſine morbo peſtifero vt plerique tradidere. ſeu veneno vt alij affirmant die obijt. nobiliſſim⁹ ſanguis paterna origine ac materna ex impatoribus ortus. Matbias qua die rex clauſit oculos eadem pragam applicuit. quem Georgius gubernator in cuſtodiam ſuã recepit. Corpus Ianſlai apud proauum Carolum quartũ romanoꝝ impatorem in arce pragenſi atq; in ede ſancti viti reconditum eſt. Defuncto Ianſlao rege bungari ad eligendum ſucceſſorem ad kalñ. Januarias diem conſtituunt. Proceres apud budam frequenter conueniũt inter quos michael ſzylagi magna mũlitũ ſtipatus caterua ꝓſto adeſt. xij. milia equitũ. peditum. vij. milia cum ſecuta ferunt. quibus ſtatiua in peſta fuerunt. Michael frater cõiugis huniadis ⁊ matbie auuncul⁹ fuit. cui ꝓter necem Ladiſlai nepotis cũ pleriſq; regni baronibus acerrime ſimultates erant his potentia eius haud paruũ ingeſſit terrorem. nec tam pulſa metu comite liberam regis electionem futuram arbitrabat. Michael vo conuentũ adiens non ſero circa armatos adduxiſſe aut. nõ vt vim congregatis inferat ſed vt eos deterreat. ſi qui ſint qui libertatem principum ac populariũ in aſſumendo rege ꝓturbare conent. Illud tñ ſeueluti vnum ex regni accolis monere vt Johannis huniadis beneficia meminerint. qui vnus omnium turchoꝝ arma ab bungarico regno depulerit. claraſq; gentis victorias peperit indigna ſuis meritis ꝓmia reddita. ex filijs eius alterũ crudeliter occiſum. alterum in bohemia captum ſeruare poſſe. Barones memoriã iohãnis extollere matbiam ex captiuitate redimere atq; in eius regni faſtigio collocare. Quod pater ſua virtute fuaſ

ſet neq; ferendum vt ad exteros ea poteſtas referat parcere ſe omnibus qui nepoti fuiſſent inſidiati. regni ſalutem ante oculos ponere ſi quem ꝓuincie vtiliorem eſſe arbitrent nihil obſtare quo minus melior eligatur. fuit res aliq̃sdiu anceps cū baronum ſibi quiſq; tuneret. Poſtremo reconciliatiõe inter proceres facta cuius auctorẽ iohannẽ ſancti Angeli cardinalem virũ doctrina ⁊ moribus excellentem. qui cũ legatũ agebat apoſtolicũ tradidere. Mathias octo ⁊ decem natus annos nono kaln. februarij inter. xl. milia virorũ qui medio in danubio cum glacie conſtricto impatientes magni ſecreti electionis exitus expectabant rex acclamatus. Nunc quiſquis hec legis ⁊ futura p̃dicto ſingulare prorſus humane inconſtantie documentum Ex duobus adoleſcentulis etate moribuſq; pene paribus. alter ex regio ſolio dũ noue nupte thalamũ exornat refert ad tumulum. alter dum capitale iudiciũ trepidus manet ex carcere vocat ad regnum. Libertas eius ex gubernatore bohemie ſponſalitijs atq; pactionibus empta refert. Mirabile quod matrem repentina letitia nõ exanimauerit cũ tot cladibus afflicta filium prius regem appellatũ audiuerit q̃s vinculo exemptum in parte hungarie que tranſdanubium in ſeptentrionem porrigit ⁊ nunc Sepuſium vocant olim gepide conſedere inſignis latro exanimes natione bohemus huſſitaꝝ peſtifera labe infect⁹ milites predandi cupidos vndecũq; ad ſe venientes benigne collegit eoſq; fratres appellauit. ⁊ vniuerſam regionem illã tributariam ſibi reddidit ex edificatis munitionibus locis oportunis. ex quibus modo in vnam modo in alteram parte diſcurrere poſſet. predas in fine cuiuſq; menſis viritim diuiſit. ex quibus nõ plus accepit qui totũ menſem q̃ qui diem vnam ante diuiſionem in caſtris fuit numero fratrum aſcriptus. id ſibi ex euãgelio ꝓceptum affirmauit. quod in vinea dñi laboratnibus ⁊ qui prima hora ⁊ qui vndecima venerant equã mercedem ꝓmittit. Hec ſocietas cũ longe lateq; rapinas ageret ⁊ tam diuq; milia pugnatorũ in armis haberet indieſq; creſceret non aliter diſſipari potuit q̃s duce ipſo Aramite ad ſtipendia ladiſlai regis vocato. Tranſiluana regio eſt vltra danubiũ ſita quã daci quondam incoluere feroces populi. ⁊ multis romanoꝝ cladibus inſignes. noſtra etate tres incolunt gentes theutones. ſiculi ⁊ balachi. Theutones e ſaxonia originem habent viri fortes ⁊ bello exercitati a ſeptem ciuitatibus quas inhabitant Sibenburgenſes patrio ſermone appellati. Siculi bũgaroꝝ veteriſſimi creduntꝫ primi omniũ qui ex bungaria veteri in hanc ꝓuinciam venerunt. Eam ob cauſam q̃uis agros ſuis colunt manibus ac rure viuentes greges peꝝ paſcũt. nobiles tñ appellãt. ⁊ occurrẽtes iuxtã alter alterũ genectoſun dñm ſalutãt. nec tributa pendũt. niſi quo anno rex hungarie coronat. tũc quot ſunt patreſſamilias tot boues regi traduut. quoꝝ numerum ſupra. lx. miliũ eſſe ferunt. Juſſi vo in bellũ exire niſi parent capitali pena plectunt. bona fiſco applicant Valachi genus italicũ ſunt quemadmodũ paulopoſt referemus. paucos tñ apud tranſiluanos inuenies viros exercitatos hungarie lingue neſcios. In hac ꝓuincia oppidum fuit quod Beſtriciũ vocauere regie corone ſubiectum. Id ladiſlaus rex cũ Vienne ageret iohanni huniadi dono dedit. Tulerunt id egre oppidani diuq; reſtitere. coacti tñ impota fecerunt. Et mortuo Johanne eiuſq; filio ladiſlao biude occiſo Michaelem zylagi qui ꝓ Mathia altero iohannis filio regnũ petebat turpiter reiecerunt. Ille indignatus q̃s primum ladiſlai regis mortem accepit eo cũ exercitu rediit vt oppidũ expugnaret. rebellium cuiuſq; alijs oculos eruit alijs manus amputauit alijs necem gladio intulit. oppidũ incẽdio deleuit. Ingreſſe ſunt paulopoſt tranſiluanã turchoꝝ cracter tria milia p̃damq; magnam abegerunt. peccoꝝ atq; hominũ quos inſecuti ſibinienſes ⁊ ipſi theutones ad internitionẽ vſq; deleuerunt. victores p̃da recuperata domum rediere Ilix ciuitatem introierant. cũ michael ex alia parte haud paruis ducũs copias affuit ciuitati ereptũ parãs que biſtricenſib⁹ aduerſus ſe opem tuliſſet. Sed cum Sibinienſes intra munitiſſimã vrbẽ ſe continerẽt fruſtratus deſiderio ſuo moleſtus receſſit. Apud bũgaros obijt etate noſtra Paulus vergerius iuſtinopolitanus grecis ac latinis litteris apprime inſtructus. cuius plura extant opera ab eruditis ꝓbata. Arrianus qui Alexandri magni geſta greco ſermone deſcripſit. Latinus ab eo redditus eſt hortatu Sigiſmũdi ceſaris. Scripſit de ingenuis moribus grecas ⁊ barbaras amicicias compauit aduerſus Malateſtaꝝ. qui maronis ſtatuam in foro mantuano deijci tuſſerat. nobilem inuectiuam edidit. Ex bũgaris qui ſtudia bũmanitatis ſecuti euo noſtro claruerunt. duos nouimus iohannem epm̃ varadienſem. qui regni cancellariam obtinuit. Et alterum iohannem cuius ex ſorore nepotes. qui ſub Guarino veronenſe grecas ac latinas litteras didicit. nec munus verſu q̃s ſoluta valet oratione. Horum tamen originem ſclauonicam ferunt. Scientiam turis plurimi pfeſſi ſunt. Inter quos Bionilius excellit gente canyſia natus. qui ſtrigonienſes ſortitus eſt eccleſiam. honorem quoq; cardinalatus vt ante dixim⁹ emeruit. In re militari Nicolaus wayda tranſiluanus. Michael vlatus. ⁊ qui calliſium inuaſit Pangratius nomen adepti ſunt. Nunc clarus habetur michael zylagi ex aliena ruina magnus. Johannes huniades cuius nomẽ ceteros obnubilat nõ tam bungaro q̃s valachis ex quibus natus erat gloriam auxit.

Walachia

Walachia per quā lata regio ē a transsiluanis incipiens vsq; in Euxinus protensa pelagus plana ferme tota ⁊ aquaꝝ indigua. cuius meridiē hister fluuius excipit. Septentrionem rotant occupant. q̄s nr̄a etas ruthenos appellat ⁊ versus fluuiū thiram nomades scithaꝝ genus quos tartaros hodie vocamus. hanc terrā incoluere quondā gethe. qui ⁊ darīū histaspis filiū turpi fuga repulerūt ⁊ traciā pluribus cladibus affecerī. postremo romanis armis subacti ac deleti sunt ⁊ colonia romanoꝝ que dacos coherceret eo re ducta duce quodā flacco a quo flactia nuncupata. Exinde lōgo tpis tractu corrupto vt fit vocabulo walachia dicta ⁊ pro flaccis walachi appellati. Sermo adhuc genti romanus est q̄uis magna ex parte mutat⁹ ⁊ hoc mani italico vix intelligibilis. Inter walachas tempestate nr̄a due factiones fuere. altera danoꝝ. altera dragulaꝝ. sed hi cū danis impares essent atq; ab illis multifariā opprimerent turchos in auxiliū vocauere. q̄z armis adiuti danos pene ad internitionē deleuerūt. Danis vo iohānes huniades hungaroꝝ impio fretus ope ferēs nō tā illos restituit q̄s sibi ipi claritatē ⁊ opes acquisiuit. Quippe q̄ danoꝝ agros ex ptāte turchorū ereptos ⁊ sibi ⁊ posteris perpetua possessiōe retinēdo occupauit. Walachi ⁊ insulas histri accolūt. inter q̄s peucen insulam apud veteres fama notam. Et in tracia q̄s sedes habent. walachorū pars turchoꝝ imperio pars hungaris paret. nō me latet difficilimam esse prouinciarū descriptionem qñ ⁊ autores ipi quos inuitari oportet non solū variq; verū etiam inter se trij ac magnope dissentientes. inueniunt ⁊ ipārū prouinciarū limites pro diuersitatū auctate ac potētia sepe mutari. nā q̄ prouincia latissima quōdā fuit etate nr̄a aut ex

tincta est aut p modica. ℨ ꝙ q̃ nulla vel minima extitit. nūc latissimā florētissimāq; videm⁹ lōgobardiā ac romandiolā nō ꝯgnouere maiora vſq; tpa Insubriā emiliā ac flaminiā ꝓrsus ignorāt. macedoniā sub emathione rege a q̃ emathia cognomlata pauguſti clauſerāt termini. Vtr⁹ postea regū. t gētis industria subtractis finitimis populis lōge ac late ꝓtēdit. Vēt igit̃ venia equū cēſeo ſi q̃ mea ſcripta legētes nō eos locoꝝ termios offenderit q̃s ipſi vel mēte ſua ꝯceperūt vel apud alios inuenerūt. nō que ab aliis acceptimus. ſeu veterib⁹ ſeu nouis autorib⁹ incorrupta referim⁹. q̃uis nō ē ꝓpoſiti noſtri geographiā edere. licet aliq̃n hiſtoria ipa quā ſcribimus locoꝝ aliquā ſignificationē requirat ſic eñ elucidior reddit.

Tracia

Post valachos igit̃ t būgaros de q̃b⁹ ſermo habit⁹ tracenſiū res geſte ſeſe offerūt. Tracia. ꝙ vt pleriq; autores tradūt ipiq; ꝓſtātiores amplissima prouicia ē lōge lateq; patēs. cui ab oriēte eurinū pelagus ac ꝓpōtis occurrit. a meridie egeū mare t ſtrimon fluui⁹. ſiliq; macedonie⁹ ager. ſeptētrionem hister claudit. occidētis ora tū peoniq; mōtes tū pannonia t ſau⁹ excipit amnis. in q̃ ſentētia t plinii veronēſem fuiſſe video. t Strabonē ipſe q̃ tuga mōtis hemi tracia diuidere mediā affirmat. idēq; dardanos. tribalos myſos incolere tracia ñ ambigit. Tribalos aūt eos coluiſſe cāpos in q̃s vel raſcianī mō vel ſeruij ſedes habent nemo negabit q̃ ſcripta vetez pīni rez ſtatui ꝯgauerit. dMyſi vo poſt tribalos ad oriētē vſq; eriū protendūt. inter hiſtrū t hemū mōtē habitacula ſortiti. hos hodie bulgaros appellāt. Poſt q̃s maritima loca verſus meridiē ad helleſpontū vſq; romania ē natio greca q̃ quis olī barbara fuerit. Et iterū noſtro tpe ſcele to grecoꝝ impio dñantib⁹ turchis in barbariā redit. Hui⁹ prouicie metropol ē Bizātiū. i. cōſtāntinopol agros pri⁹ appellata. Lacedemonij eā ꝺdidere duce pauſania. q̃b⁹ appolline ꝯſulētib⁹ vbi nā ſedes q̃rerent mādaſſe oraculū memorie ꝓditū ē vt ꝑtra cecos habitationē locarēt. Cecos aūt megarēſes appellauit calcedonis cōditores. q̃ q̃s prius in traciam nauigaſſent. ſituq; vbi poſtea Bizantium edificatum ē conſpe

rtsset. amissa tã locuplete ripa tenuiorẽ e regiõe in alia delegissent. hec Strabo. Cõstantinũ vo impatorem cognoie magnũ cũ statuisse imperij sedẽ ex vrbe roma in orientẽ transferre q̃ facili⁹ parthoz excursiões cõ pesceret tradũt eccliastici autores in troadẽ ꝓfectũ ibi regie vrbis fundamẽta iecisse vbi quõdã agamenõ ceteriq; grecoz principes aduersus priamũ regẽ fixere tẽtoria. sed admonitũ in somnis a xpo saluatore locũ aliũ designãte cepũ op⁹ cui⁹ diu mãsere vestigia infectũ reliquisse atq; in tracã nauigante Bizãtũ peruisse cũq; sibi locũ diuinit⁹ ostẽsum dixisse. mox vbẽ amplasse. noua mẽnia erexisse. sublimes erexisse turres. magnificentissimus tũ priuatis tũ publicis opib⁹ exornasse. tũq; illã decoris adiecisse vt altera roma ñ im merito dici posset. Scriptores vetusti q̃ floretẽ vrbẽ viderũt videre deoz poti⁹ in terris habitaculũ q̃ impatorũ putauere. Nouẽ vrbi nouã romã ipator idixit. Quod obstinatio vulgi vt a ꝺditore poti⁹ Cõstãtinopolis vocaret. In hac vrbe multa sub impatoribus eccliastica celebrata. multe suppsse in xpiana religiõe sur gentes hereses. multe etiã hereses inuẽte. inter q̃s ea diuti⁹ mãsit q̃ de ꝓcessione scti spũs. quis in plurib⁹ agitata ac reiecta ꝺctus ad nostrã etatẽ vsq; puenies. denicq; sub Eugenio quarto pon. max. in florẽtina synodo. quẽadmodũ suo loco dicef. nõ solũ a latinis ꝟ ab ipis ꝟ grecis dãnata explosaq; ẽ. Ideo q̃s Joseph patriarcha ꝟ Jobes impator gentis eiusce cũ latina eccia cõcordib⁹ animis fidei symbolũ decãtauerit Constãtinopolitana tñ eccia credere qõ romana sentiret nephas duxit. Obierat in florentia patriarcha q̃ vnioni ꝺsenserat nec impator domũ reuersus diu supuixerat. Cõstãtin⁹ q̃ ei successit siue decep⁹ siue spon te sua infamiẽ haud q̃q; vnioni ꝺsentiẽs videbat. ꝟ tã Gregoriũ patriarchã priori suffectũ qõ ad veritat tem fidei ambularet domo pepulerat eccliastica bona inuadẽs. miserat eo nicola⁹ põtifex roman⁹ yſidorus epm̃ sabinensem vniuersalis eccie cardinalẽ virũ industriũ ꝟ q̃ rutenoz eccl̃am tãdudũ rexerat pcontatũ q̃ nã rõe grecanica natio lagatoz suoz cõuenta reiceret cũ latinis florẽtie habita. tã ille impatorẽ eiusq; sena tũ in rectã viã pellexerat cũ turchoz bellũ duce ꝟ auctore mometbe veluti repentina tempestas in constan tinopolitanos emersit. de q̃ paulopost suo loco dicef. Video cõplures etatis nr̃e nõ auctores aut poetas dũtaxat verũ ꝟ historicos eo errore teneri vt theucroz nole turchi appellẽt. credo eos idarco motos. q̃n turchi troyã possidẽt quã teucri coluere. ꝟ illoz origo ex creta aut italia fuit. Turchoz gẽs scithica ꝟ barba ra est de cuius origie aut ꝓgressu q̃uis ꝓpositũ egredi videar dicere haud alienũ existimo. q̃n sub euo nr̃o intãtũ hoc gen⁹ hoim̃ auctũ ẽ vt alia greca q̃q; tenes latinũ xpianũq; nomẽ late pterreat. ea narratio res q̃s traiacẽses apiet de q̃bus instituꝰ est sermo. De turchis

Turchi vt ethicus philosophus tradit vltra parachoas montes & tharachontas insulas extra Babilonios vbera sedes patrias habuere, gens truculenta ignominiosa & in cunctis stupris ac lupanaribus fornicaria. Comedit que ceteri abhominant iumentoꝝ lupoꝝ & vulturꝝ carnes. nec aborsuus boim abstinuit. die festi nullū colūt nisi mēse augusto saturnalia. romanoꝝ impiū audiuit magis q̄ sensit. q̄uis octauiano augusto in auro litoneo cēsum dedit. & id quidē sponte. nā ei vicinas vndiq; regiones annua illi tributa reddere aiaduertisset nouū dierū ac tpm deū exortū esse arbitrata munera ei quotānis trāsmisit. Hec gens teste ⁊orbone historico et imperatore friderici patruo regnante apud francos pipino a caspijs portis egressa cū auarib⁹ q̄s būgaros nr̄a vocat etas feroci pugna mistis vtrobiq; desiderat⁹ ⁊flixit. Exinde pōtū capadociāq; transgressa ad reliquas inde finitimas gentes sensim dilapsa more latronū clamdestinis quibusdam excursionibus vires sibi vēdicans occupatis quibusdā mōtib⁹ & clausuris oportunis vnde p occasiones facile irruptiones fieri possent vsq; adeo emersit ac sublata ē animis vt palā iā & pari marte aduersus finitimos de agri possessione certare & deniq; procedente tpe nō solū pontū & capadociā verū galaciā. bithiniā. pamphiliā. pysidiā. phrigiā. cylices. cares & eā aliā que minor vocat ad oras vsq; ionye & tota greci maris occupauerit. nō vnū quēdā principē sed alios alij duces & varia auspicia quasi pfactiones secuti. Ex hac gente quē admodū nicola⁹ sagunti⁹ vir grece ac latine historie peritissimus ad nos scripsit vigesimū ab hinc & centesimū circiter annū. Otoman⁹ exigui tū cēsus & obscuri inter priuatos nomis ex collectacio milite nō parua manu per seditionē ⁊flata craffari passim ac non solū reliquas xp̄ianas vexare. verū & hoices sue gētis armis infestis petere & sibi subdere cepit. cui⁹ conatib⁹ orta inter turchoꝝ p̄ncipes seditio facilem cursum p̄buit. nā illi dū sese mutuē laniant affectus vndiq; oib⁹ q̄ p ingenio prede rapinarū q̄s percupiti essent auctoritatē breui & nomē adept⁹ est oppida nō pauca partim vi partī deditione in pōtē accepit. Ottomāno filius successit. Orcanes q̄ rē inchoatā a pre comode prosecut⁹ ad modū ꝓpagauit. cui⁹ amurates fili⁹ subsecut⁹ ē q̄ duob⁹ de grecoꝝ imperio disceptātib⁹ ab altero q̄ superi timerētur auxiliū accersitus turchoꝝ p̄cum⁹ trāsiuit in greciā vbi cōsulto bellū protrahēs. postq; ambos eneruatis cōsumptisq; virib⁹ fractos & defessos aiaduertit versis ve aūt p̄cipis arma in eos sine vllo discrimie per occasiones conuertit. & occupato callipoli oppido peropportune incheroneso ad hellespōti fretū cito cetera greca oppida aperte petere bello palāq; sibi & posteris grecoꝝ polliceri imperiū nō dubitauit. magnāq; thracie partem nullis ferme obsistere audentib⁹ ditioni sue subiecit. Is vita funct⁹ duos reliquit filios Balmanū et pazeitē. Balmano breui e vita subtracto res vniuersa ad pazeitē deducta est qui prosperos fortune adept⁹ afflat⁹ vsq; adeo nouelli regni fines extulit vt thraciā pene vniuersam excepta cōstantinopoli ac pera thessalias. macedoniā. phocidē. boeciā. attbicam maiori ex parte occupauerit. Missos q̄s illirios tribalos extris excursionib⁹ infirmauerit. Cōstantinopolim vo tu omni agro suburbanisq; ac delicijs spoliauit. tus longa & difficili obsidione vexant vt cives desperata salute de deditione agere ceperint perfectiq; procul dubio & in hostis sceptrū potestatē venissent ni tamburlanes ille scithar⁹ ꝓpotens rex instar torrentis ipo incursu atq; impetu cūcta prosternēdo ac vastando pazeitē ipm occurrere ac reluctari conantem magno p lio & ingenti strage superatū in asia cepisset. Hic est ille terror gētiū in cui⁹ exercitu duodecies centena milia hominū fuisse traduntē xerse ac dario maior quoꝝ copijs siccata flumina prodiderūt. ira ipe se dei vocitauit. nec nomini crudelitas defuit. multas ac pclaras aliorbes deleuit. boices tanq; pecora trucidauit nō etati nō sexui pepcit. Damasci nobilissimā syrie vrbem diripuit atq; incendit. pazeitē catbena vinctū prādens quasi canē sub mensa sua comedere iussit. ascensur⁹ equū eo tanq; scabello vsus est. post cladē pazeite filij eius qui cōplures erant in potestatē grecoꝝ veniere qm̄ pcipuū euasuri in thraciā trajicere ꝓtenderent Calapinus aūt natu maior emissus a grecis patrū regnū obtinuit. aduersus quē sigismūdus rex vngarie collatis signis plū imens tumultuose fusus castra & impedimēta reliquit. Christianoꝝ ingēs ocasio facta Johannes dux burgundie in eo plio captus multo auro libertatē redemit. Calapino mortuo Orcan e⁹ filio tenella etate adolescentulo moyses patru⁹ & regnū & vitam eripuit. q̄ paulo post sine filio desiderato maoemetē fratrē reliquit heredem. Is flaccus id est walachis fortissimis & bellicosissimis nationib⁹ transda nubiū vt ante diximus late dominantib⁹ bello atrius tributa grauia impauit. nōnullos in asia turchorū regulos armis regnisq; pemtus spoliauit. xp̄ianos sub impio suo degentes q̄durissime afflixit. Machomete mortuo amuratem eius filiū qui dū per id tempus in asia moraret. audita patris morte in thraciā trajicere conāte ipator grecoꝝ ꝓhibuit. diu muscaphāq; reliquū ex pazeite filijs vt rex posset emisit & summa ope ꝓcuratus est. Sed muscapha pugna supato & interempto amurates victoria vniuersum regnū cōsecutus thessalonicā illustrē grecie vrbem quā tū veneti possidebāt vi captā expugnātq; penitus diruput eaq; victoria auct⁹ epirū atq; echoliā nō obscuras ꝓuincias reliquo regno adiecit. Illiricorum agros vastauit. oppida multa vi cepit diruput atq; incendit. vrozibus more gentis q̄plurib⁹ iunctus est. Inter quas Georgij serui disponi filiam duxit. nec diu post immemor affinitatis aduersus eum duxit exercitus Georgius impar generi potentie furentemq; ventus. hostem relicto vno ex filijs qui cum presidio Smedram tueret. cum coniuge ceterisq; liberis ac gentis sue sacerdotib⁹ in hungariā profugit. Expugnata est tamen Smederoma ac direpta & dispoti filio lumen adempti. Georgius patria pulsus diu apud hungaros exulauit. Johannes huniades iam per arma clarus sepe cum exercitu Seruiam ingressus plurimis cladibus Turchos affecit. eorumq; duces acie conflixit. verū q̄uis Seruie magnam partem recuperauit

non tñ Georgio cũcta restituit multa sibiꝑ retinuit multa dedit amicis necꝫ iniuria cũ t ipe sua virtute repu lisset hostes t georgij suspecta fides esset qui medios inter hungaros ac turcos nũc hos nunc illos fefellisset i his vo que religiois essent necꝫ romane ecie auscultaret necꝫ maomethes legẽ sequeret. Libet qñ hucvẽ tum est hui⁹ opa ad finẽ prosequi qñ male pugnanũ esset in ꝓlio varinensi. de quo paulo⁹ dicem⁹. fugiens huniades in seruiã se recepit. Sensit aduentũ georgius atqꝫ obuiã factus veniẽtẽ intercepit t quasi hostẽ cõcedat in vincula. nec pri⁹ dimisit qꝫ oppida sue ditionis ab eo pridẽ occupata recepit. Nec multo postea cũ iohannes versus sophiaꝫ copias duceret videretꝙ nõ parua turcis illatur⁹ damna amurati oia bũgaro rum cõsilia patefecit. vnde ille admonit⁹ maximã xpianis intulit cladẽ. quẽadmodũ suo loco referet. Cũ vo turchi cõstantinopolim euicassent atꝫ in Seruiã ducere exercitũ minaretꝰ. Sedo auxiliũ petens ad hungaros transit t in austriã vsqꝫ profect⁹ Ladislaũ adiit regẽ. grandeu⁹ iã senex dign⁹ veneratu si recta de religione sensisset ea in eo sermois auctoritas ea corpis maiestas fuit. Accessit hũc iohannes capistranꝰ ordinis mi norũ professor vite mundicie t inter ꝓdicatores euãgelij nõ tpe insignis quesiuit an audire se vellet amuẽ ti qõ romana ecia credat t docet exposuit diu secũ ꝑ interꝑtẽ de sacris eloquiis disputauit t errorẽ sue gen tis relinqueret magnope coborta⁹ est. Ille hoc demqꝫ respõsum dedit. Annis. xc. vitã pduxi nec aliã religi onẽ qꝫ suscepi a patrib⁹ noui. sapientẽ me ciues mei qñis infelicẽ dixten⁹ putauere. tu nunc qõ sepe agitãt senes delirũ efficere cupis laqueo vitã finire malim qꝫ patrũ traditiones relinquere. atqꝫ his dictis e conspe ctu abijt tã periculosũ est religionẽ imbuisse damnatã. Reuersus domũ quom accepisset michaelẽ zilagi q tuz albe cũ ꝓsidio ꝑeat fratrẽqꝫ eius Ladislaũ q̃drigis vectos vbẽ exisse milites misit qui eos vel ꝓhenderent vel occiderent. Michael vbi adesse hostes aliquerut curru desiliẽs equũ q pene ducebaꝭ ascendẽs veloci fu ga saluatus est. Ladislaus in q̃drigã reptus multis vulneribus cõfossus ac discerptus interijt. sed nõ impu ne id georgio cessit. Cognouit t michael paucis post diebus illum ꝓpe danubij ripam iter habere aggres susqꝫ cũ armatis captiuũ abduxit. cui dextre manus duos digitos amputauit cũ se gladio defenderet. Redẽ ptus est georgi⁹ magno auri pondere nõ tñ diu supuixit cũ trunce man⁹ fluor sisti nõ posset. atꝫ hic pfidi ho minis exitus fuit. Lazar⁹ filius post eũ gubernationẽ suscepit exclusoꝙ frẽ gregorio quẽ quõdã amuratus execa uerat. Is cũ sorore quã nupsisse amurato dicim⁹ ad opes maomethis ꝓfugiẽs frustra eius auxilium implo rauit. Obijt demũ lazarus de cui⁹ hereditate nõ parua cõtentio exorta ẽ. Gregori⁹ turchoꝝ auxilio paternũ regnum nitit vendicare. vtor lazari relicta hungaricas opes implorat. nec kalhecuzina vlrici comitis alie quondam vtor ac georgij filia portionẽ hereditatis desperat. Johannes cardinalis sancti angeli ab hungari] mittat⁹ eo ꝓfect⁹ vt arces rasianas q̃ turchis in hungariã aditũ ꝑcludunt. aut aplice sedis noie recipiat aut hungaris tradi curet. reb⁹ infect⁹ nõ sine graui periculo vir cñ man⁹ turchoꝝ cualit Budã redijt. Nos amu ratus opa q̃ medio cursu reliquim⁹ ꝓsequimur. Magn⁹ hic vir fuit domi belliqꝫ tã suis amat⁹ qꝫ nris odiosus cũ centũ milib⁹ pugnatoꝝ intrauit hungariã late popular⁹ puincia. sterilis ann⁹ impedimẽto fuit ne regno ponteꝰ cõmeat⁹ penuria ꝓpulsus redijt. Julianus cardinalis sancti angeli ab Eugenio põtifice maximo ad uersus cũ missus hũgaroꝝ exulat alios t arma sumere ꝓsualit. exerat⁹ xpian⁹ vsqꝫ sophiã ad arcũ magnũ ꝓ fect⁹ ẽ. Sepe cũ turchis prospere dimicatũ nõ sine Johãnis huniadis ingẽti laude. qui cũ copias duceret eius nomẽ apud hostes adeo terrificũ fuit vt plorãdus pueris matresfamilias tacturnitatẽ nõ aliter impa reꝝ qꝫ iohannis ꝓsentiã muniti es. Cõgregato tñ nõ paruo numero turchi qñ xpianis ꝓfligere nõ dubitarũt sed nõ tã felix eius pugna qꝫ fortis animi fuit. Supati virtute hungarica multis cesis terga dedere. Hũgari qui bello interfuere cupiditate glie res suas ampliates ac de magnis maiora tradentes imperatori Friderico supatos bello turchos scripsere. xxx. milia hostiũ cesa captaqꝫ multoplura. Cardinalis sancti angeli sex mi lia dũtaxat hostiũ in eo ꝓlio cecidisse suis litis affirmauit. Signa militaria nouẽ capta iohanẽ huniadẽ non ducis tñ sed militis qꝫ singulari virtute vsum eqꝫ fides habita turchis ea xpianoruꝫ victoria plus pauoris qꝫ damni attulit. nõ hũgaricas tñ vires sed germanicas qꝫ in se ꝓmotas arbitrãtib⁹. Cõsternati ergo ac p culsi metu pinde ac tot⁹ occidẽs cõturasset. pacẽ petiere hungari q suas vires nõ ignorarẽt. nec tã potẽtie sue qꝫ casui victoriã imputarẽt periculosum existimantes sepi⁹ tentare fortunã oblatos vltro ꝓditiões pacis nõ recusarũt inducie belli in decẽ annos iusurãdũ ꝑ sua sacra ambe date ptes ꝑstitere. Despoto Seruie q̃ bello amiserat reddita. Molesta ea res Juliano cardinali fuit cui ꝓsequenda victoria videbaꝭ. Eugenio qꝫ roma no pontifici nihil molestius nunciari potuit. cui⁹ menti nulla maior cura insedit qꝫ xpiane fidei ꝓpagande. Scripsit igit cardinali nullum valere fed⁹ quod se inconsulto cum hostib⁹ religiois pactum esset. Uladislao regi polonie. qui eo tempore hungariam occupabat vt quieta dissolueret imperauit. iuramenta remisit. nouũ instaurari bellũ tum ꝓbus tũ minis extorsit. Ex xpianis principib⁹ auxilia petijt preter ꝓbilippuz tñ Burgundie ducẽ neminem xpiane religiois zelus cõmouit. hic solus classem instruxit que vsqꝫ in helle spõtum ꝓfecta turchis ex asia transitum ꝓhibere in europam conata est. Franciscus cardinalis venetiarum Eugenij nepos cũ plerisqꝫ triremib⁹ eo missus classi ꝑfuit. Uladislao qui alienum regnuꝫ inuasisset e re sua visum est sollicitudinem belli prouincialib⁹ nõ deesse. Accersitus igit ex polonia t bohemia ceterisqꝫ vici nis gẽtib⁹ auxilijs coactis ex bũgaria copijs turchoꝝ agros inuadere statuit Johãni huniadi castroꝝ cura cõmissa q̃drigita circiter cętũ milia fuisse tradũt. pleriqꝫ dimidio minorẽ numerũ prodidere. Reguli bũga rie põtificesqꝫ ꝑplurimi interfuere. Julian⁹ scti angeli cardialis milites cruce signatos nõ paucos secũ du-

xit iterꝙ valachiam receptū. Deinde transito danubio in mysiā ventū vt ꝑ plana ⁊ cāpestria loca in romaniā transirent. Amurates hostū cognito aduentu cū grecis ⁊ turchis in europa manentibus nō satis confideret exercitum ex asianis militibus compauit sed angebat animū trajaciendi freti non mediocris cura. q̄ classem aplicam obtinere pelagus nō ignorabat anxio vt aiunt ⁊ multa voluenti animo. Genuēses quidā curas ademere qui suis nauibus accepta pecunia transportare copias ꝓmiserunt. Locus est vbi nō amplius q̄ stadia quinq̄ latitudo freti continet inter ꝓpontidem ⁊ euxinū pelagus. tm̄ est spaciū quod europaꝫ asiamq̄ disterminat. Bosphoꝝ Traciū dixere maiores a bizancio. xl. fermē stadijs distamē. Hic amuratis exercitus transiectus est aureo nummo vectoribus ꝑ capita tradito. que si vera est fama centū milia fuisse feruntē. Jaꝫ xp̄iani locum antigerant cui varna est nomē. quomā aduentare innumerabiles hostium copias nunciatū est. Cedēdū vlanislao cardinaliq̄ videbat. ⁊ ne circūuenirī ab hoste possent munitū montanumq̄ locū petendū. at huniades aduersari ac resistere turchoꝝ te nosse vires dicere famam semp vero maiorem esse. Quod si turchi omnes adsint hungaris tm̄ impares fore illos aurea ⁊ discolori veste. hungaros ferro atq̄ ere fulgere. xp̄ianū agmen ⁊ stare paratum et sequi. nec turba nec saraminis ꝑgraue intentū quo dux nō modo signet sed ⁊ immat. Contra si turchoꝝ mores inspiciant feminas magis existimare debere q̄ viros Si fugiat exercitus xp̄ianus quem rex hungarie ducit in quo legatus aplicus adest. in quo tot nobilissimi ꝓceres militant nunq̄ deinceps hungaris contra turchos futurū animū viat HunIadis sententia experti hostes postera die vsi maioris exercitus speciem ꝓbuere q̄s fama ipa vulgauerat siue q̄ metuentibus omnia vero maiora videnī. siue q̄ amurates in cogendo milite vulgate opinioni haud quaq̄ defuerat. Territus hunIades eo conspectu tū primū periculi magnitudinē animo voluens de fuga regem admonuit. ille serū consiliuꝫ arguens pniciosam magis fugam q̄s pugnam dixit. Commisso ꝓlio sperari victoriā posse. sepe minoꝝ exercitibus cessisse maiores. nec tam multitudinem bellatorum q̄s audaciā ⁊ ordines ꝑstare victoriam. deū quoq̄ respicere meliorē causam ꝑstantioremq̄ se paucis si modo audeant exhibere. Fugiētes victoriā hosti tradere ferendaq̄ terga ⁊ multam suoꝝ cedē. Magnifica quoq̄ verba iohannis ꝑ die dicta plenus ira ꝝ exprobrauit. Jussiq̄ omnibus arma capescere ꝓlii expectauit. Amurates in ꝓximo colle considerat. ex quo suos pariter atq̄ hostes expectare potuit. dato belli signo. xv. milia equitū qui pugnam ꝓuocarent facto globo in christianos impetum fecere singulis albe vestes super loricas fuere. que vento agitate instar alarum ꝑ se ferebant. totidem viridibus indutī sagulis. sequebanī aureos equoꝝ frena multoꝝ visa ⁊ multꝰ galeaꝝ argenti atq̄ gemmaꝝ nitor. ipas quoq̄ gladioꝝ vaginas ꝑgrandes vniones ornabant. nō detrectauere xp̄iani certamen. itum est vocabꝰ in pugnam animis. supior acies nostra turchos in fugam vertit. q̄plurimis primo impetu ꝓstratis. perulit ea res magno metu amuratem nihil tale ferentem fugissetq̄ primus ꝑdito exercitu nisi circūstantes satrape comꝑhenso eius equi freno ignauiaꝫ eius increpassent fugientiq̄ comminati sunt necem. pstitit ergo inuitus iussiq̄ fortissimos arma sumere prelium instauraut. pugnatum est summa contentione pluribus nūc xp̄ianis nunc turchis ꝓnquotiens victoria sese ꝓbentem. cadebant hinc atq̄ inde q̄plurimi. plures ex turchis quoꝝ corpa paꝝ tecta facile sagitte enseq̄ penetrabant. Postremo quom nouꝰ in horas hostis incederet ⁊ saucioꝝ loca integra occuparent non tam virtute q̄ numero supati hungari paulatim referre pedem cepere tum vlanislaus cum globo suorum quos erga semꝑ munus fortes q̄ fides habuit ex polonia vt hostes ex acie victores diuertere. crūdelisq̄ animū redderet in tumultū quem tenere ab amurate dixim⁹ circūiectoq̄ vndiq̄ curruū impetū fecit. ibi noua pugna cōmissa nouus insect⁹ amurati pauor trepidatū totis castrī nec iā consistendi animus aderat. quod si hunIadi par animꝰ ac regi fuisset ⁊ arridenti fortune dedisset manus haud dubium quin ea dies ⁊ amurati vitam ⁊ posteris eius imperium grecie abstulisset. verū ipe vt primū cedere xp̄iana signa cōspexit quom decem milibus hungaris ac valachis ex acie se subtraxit atq̄ insalutato rege nutante adhuc victoria fugam arripuit. fortasse rei militaris perito nulla impugna salus visa ⁊ saluare aliquos q̄s perire omnes maluit. Poloni acceptā eo ꝓlio cladem hunIadis vecordie atq̄ ignauie tradiderunt. ipe sua cōsilia spreta conquestus est. Vladislaus sue sorti dimissus dū fortiter circa mūmenta hostium pugnat equo ictu eius obtruncatus est. caput eius hasta infixum ꝑ greciam atq̄ asiam in signum victorie populis ostentatū. Poloni ad vnum cesi omnes direpta castra ⁊ qui munitiones curruū tuebanī necati. Epi ⁊ ꝓceres hungarie qui aderant eadem calamitate oppressi. Julianus cardinalis dū fugit amisso ꝓlio quonā iam hostes euasisset hungaroꝝ ꝑfidiam euadere nō potuit ꝓnū equo dantem stagnū forte repertus latrunculi quidaꝫ nouere ⁊ arbitrati pecuniam apud eū esse detecto equo necauerunt ⁊ ablatis vestimentis nudū cadauer ferīs ⁊ volucribus dimisere. Hic exitꝰ eius viri fuit magni ⁊ admirabilis in quo nescias doctrina maior an eloquētia fuerit grata hominis ꝑsentia. blandi mores. vitam omni crate nitida. religionis zelus. qui omnia ꝓ xp̄o ⁊ mortem ipam ferre suaserit. HunIadem vt ante diximus fugientem dispotus seruie cepit. Poloni regem suū hoc pacto bello plurimis annis vuiere crediderunt captum nō interfectū arbitrati cardinalī venetiq̄ eius culpa cladis magna in parte imputata est. dux neq̄ fretū vti par fuerat custodiunt neq̄ trāuectos hostes xp̄ianis ducibus quod secundū fuerat eius officium nunciant. de numero cesoꝝ minime cōstat illud exploratū est longe plures ex turchoꝝ acie cecidisse. Ceterū ꝓ numero copiaꝝ longe maꝰ damnū christianis illatum. Victor amurates neq̄ fugientes hostes insecutus est. neq̄ gloriabundꝰ inter suos magnifica verba iactauit. neq̄ vt ante assueuerat hilarem vultum ostendit. Interrogatus quid nam tristior esset ⁊ cur non victis hostibus exultaret. Nollem inquit hoc modo sepius vincere. iubensq̄ vasa colligi. copias que superfuerāt domū remisit. ipe adrianopoli reuersus deo suo q̄ ꝓ victoria fecerat vota ꝓsoluit. Ex

inde voluens animo regni curas vere felicitatis expteꝰ esse. incõstantiã ꝗs fortune veritus que nu[illegible] ppe
tuo bona est. Accersitis prouincie maioribus Moamethem ex liberis suis natu maiorem pro se re[illegible]cõ
stituit. ipe priuatam diligẽs vitam in asiam profectus cũ paucis ociꝰ sui comitibus religioni cuidam sola
rie sese addixit. Calubassa inter satrapas turchoꝝ opib⁹ ⁊ auctoritate maior maometh qui nõdũ p et. nẽ
aptus esset imperio. gubernator datus. reliqui regis filij ne quas regno turbas excitarẽt more gentis ne
cati sunt. feliciusq apud turchos priuatis ꝗ regibus liberi nascunt. Effluxit deinde nõ parũ tempus in ꝗ
bungari turchos nec turchi bungaros armis lacessere psumpserunt. Sua quẽq calamitas domi attonitu
tenuit. Cruentissima varuensis pugna vires vtriusq partis eluserat. nec turchis neq bungaris rex bello
idoneus erat. Illos humiades. illos calubassa alieno nõie gebernant ferociꝰ humades reiq militaris pti
or ignominiam varne acceptã obliuisci nõ poterat ⁊ abolere infamiam. reparare damna quonã pacto valeꝰ
ret dies noctesq meditabat spem beneꝫgerende rei turchoꝝ quies pbant qui iã pridem nullũ belli appara
tum ostenderant vires illis animosq defuisse ratus tempus idoneũ existimauit. in quo priscam recu
perare gloriã posset turchosq pessundaret. quibus si adfuit exercitus imperatorem tñ .p illis .prius defutu
rũ arbitrabat. nec magis' existimandũ exercitum sine duce ꝗ ducem exercitu carentem. Coactis itaq repẽ
te copijs ex bungaria accersitis bohemoꝝ auxilijs mercennarioꝝ ꝗs militũ nõ parua manu coacta ducere i
turchos statuit quos prius aggredi ac cõficere credidit ꝗ monuisse ex bungaria nũciaret. Eam rebus gerẽ
dis solertiam ac celeritatem adhibuit. Consiliũ eius Georgius despotus seruie vt ante diximus turchorũ
duabus patefecit. Magnũ genti periculũ imminens manus ostendit. pulsi eo nuncio turchi quid agerent
non satis intelligebant. Amurates iam senioꝝ religioni addictus regni curas abiecerat. Moamethes etate
minoꝝ tantam belli molem ferre posse nõ credebat. Calubasse defuturã obedientiam putabant qua nihil ẽ
in bello magis necessariũ. Trepidare igit ac estuare modo huc modo illuc mẽtem puertere nullũ consilium
satis placere. hesitantibus in deliberatione nunc satrapis nihil tandem salubrius visum ꝗ reuocare ab ocio
amuratẽ. neq em veteranũ militaturi sub alio credebãt nec fortunã belli sub alio tẽptãdã arbitrabãt ꝗ sub
eo qui vincere consuesset. Calubassa eius sententie auctor fuit. in qua re maometh animũ vehementer of
fendit cupientis in ea expeditione sese virũ ostendere. verensq ne imperiũ amitteret si pater iterũ regnum
assumeret vt sunt hominũ mutabiles voluntates. Missi ergo legati amuratem reuocauere. qui ꝓpato mox
exercitu in hostem .pfectus nõ aliter ꝗ si ad pdam ggerent alacres milites duxit. Iam humiades cũ copijs
sophiam transierat .pstransq qui occurrerant locoꝝ pfectis hostiles agros late populatus loco qui basilia
vocatur castra posuerat. quoni aduentare amuratis copie nunciabãt nõ expectauit humiades puocari priuꝰ
ipe pugnam iniit. commisso prelio anceps diu certamen mansit. qua parte pugnauit Humiades fusi hoꝰ
stes terga dedere nec parua strages edita. pari modo ⁊ amurates in cornu suo victor hungaros fudit. Po
stremo quoniã victor victorem incurreret nõ tulerunt xpiani turchoꝝ impetum qui ꝗꝗs virtute prestarent
numero tñ superati nõ tam victi ꝗs fessi compulsi sunt cedere. Humiades postꝗs suos neq minis neq precibus
sistere potest cũ paucis ex bello .pfugit. Multi hungarie proceres ⁊ nonnulli ecclesiaꝝ epi in eo plio ceciꝺe
re. Gregorius miles ad intermitione cesus. nec tñ pauciores ex turchis interiere. Emptam multo sanguine
victoriam amurates domum redit nec diu postea relicto moamethi regno quemadmodum prius destina
uerat mortem obijt. Corpus eius more maioꝝ in Brusa sepultum. Ea est bithinie ciuitas ⁊ asiatici regni
caput. Paulo anteq obiisset amurates duxerat vxorem filiam Scanderbeck nobilis in penderachia satra
pis ex qua natum filium nomine Chialpinũ sextum agentem mensem calubasse moriens cõmendauit. ille
moamethis gratiam initurus ⁊ matrem ⁊ puerũ ei .pdidit. Moamethes accersitis .xxx. vt aiunt matronis
que puerꝝ recognoscerent postq certam amuratis sobolem esse constitit strangulatum matri filiuꝫ reddidit
funusq regio more fraternũ duxit. Auspicia regni pacidio consecrans. Sunt qui calubassam alienũ pue
rum chialapin nõie supposuisse ferunt illumq .p filio amuratis necatum. chialapinũ vo ad constantinopo
lim diu educatum. post capturam vo vrbis inde subtractum ac venetias ductum. ⁊ hunc esse quem Ca
lixtus põtifex maximus pro fratre moamethis in palatio custodire iubet nos veri periculum ad grecos re
mittimus ꝗuis multa in hisce rebus figmenta interuenire non ignoramus ⁊ sepe torsoris filios regio de
fungi honore viderimus. Moamethes igit defuncto amurate gubernacula regni ex voto adeptus institua
maioꝝ pro ingenio coluit. leges ipe suas domi foriseq tulit erarium locupletauit. noua vectigalia excogi
tauit. copias auxit. in proceres ⁊ aulicos seuire ꝓtumeliarue cepit. Hic est ille moamethes qui constanti
nopolitanis vt supra innuimus bellum intulit. de quo nunc referre que accepimus haud alienum fuit.

De expugnatiõne Cõstãtinopolis

Uoluerat tãpridem animo maomethes quo nã modo Cõstantinopolim sibi subigere posset neq; ad sui am gloriã ptinere arbitrabat vrbem in medio turchoꝝ sitam esse que suo imperio nõ pareret. tantoq; maius inde nomini suo decus accedere si eam vrbem expugnaret q̃to ꝑ genitores sui idem conati turpiꝫ accepti restituissent. Cũ paucis igit participato cõsilio castellum iuxta littus ad hostium bosphori paulo ab vrbe remotius aliud dissimilãs incredibili celeritate extruxit ac munuit. bellum deinde vrbi nõ modo indixit sed contra iuta federa contra iusiurandũ intulit simul ⁊ gerere cepit. Senserant eius animũ greci diffidentesq; suis viribus ad latinoꝝ opes confugerant lacrimis ac fletibus auxilia expetẽtes. Surde proch pudor nostroꝝ principũ aures fuere. ceci oculi. qui cadente greca ruituram xp̃iane religionis partem non viderunt q̃uis priuatis queq; aut odijs aut comoditatibus occupatum salutem publicam neglexisse magi crediderim. Maomethes interea coactis vndiq; copijs mirabili apparatu formidãdo impetu terra mariq; regiam vrbem aggressus cuniculis ac latentibus fossis altissimis actis aggere late edito ponte qua peram oppidum versus mare muros alluit vrbis longitudinis ad duo milia passuũ raptim extructo, turribus ligneis conscq; erecti vt muros (q̃uis altissimos) excederent. machinamentoꝝ tormentoꝝq; multiplici adhibito genere. oppugnata est vrbs defensaq; summis viribus. non paucis diebus ad extremum vocẽ ꝓcons totis castris inclamatũ est. Quito kalendi. maij nulites omnes sextumq; sanctificent sequent. die i armis adsint vrbem extremis viribus oppugnari. triduo ciuitatem militũ direptioni futurã. Cõstituta die sextumq; ad noctem vsq; seruatum. exinde lucentibus stellis imitationes ꝓuisq; passim habita ⁊ quisq; amicũ ꝓpinquũ notumq; habuit cũ eo hilaris epulat⁹ est. atq; vbi sanis é bibitũ tãq; se deinceps nunq; visuri cẽt amplexati exosculatiq; simul vltimũ vale dixerũt. In vrbe aũt sacerdotes sacras ferentes ymagines sequẽ

te populo vrbē lustraret auxiliū de celo petere. affligere corpa ieiunijs atq; orōibus vniuersi cūctis intendere
Subsecuta nocte ad sua quisq; loca defendēda redire. erāt muri vrbis & altitudine & crassitudine toto orbe celebres sed ob vetustatē & grecoꝝ inscitiā pinis ac ppugnaculis nudi. antemuralia vero oportune cōmunita. in his greci salutē posuere. armati milites inter muros & āmuralia pugnā sustinere decreuerunt.
Triangularē pene vrbis formā fuisse tradūt. duas ptes alluit mare. nec muri desunt ad pulsandos nauales impetus idonei. qō reliquū ē ad terrā vergēs post alta menia & āmuralia q̄ annotauim⁹ ingenti claudit fossa. Lepidū ē plius paululū an̄ lucē cū miles turcb⁹ pcula q̄ morte patientior esset ac vulnera & sanguinem pdaꝝ dulcedie pensaret pugnatū est in tenebrīs maiore turchoꝝ pnicie in q̄s tela supna librabant. Et postq̄ dies illuxit duco signo vndiq; nō solū cōstantinopolis ſ etiā ipa q̄s pera ne dd auxiliū grecis pstaret. oppugnari cepta est sua cuiq; legioni muroꝝ ps ac portaꝝ attributa vt discretus labor fortes atq; ignauos distingueret & ipa cōtentione decoris militū vir⁹ magis ac magis accēderet. Pari mō & nauales socij attributas partes inuadere iussit. Admouent vrbi ligneę turres. conectāt milites dolabras falces scalasq;. Et tā elatis sup capita scutis densa testudine succedūt. Greci saxoꝝ pōdera ppuoluūt disiectā fluitātēq; testudinē lanceis connisq; pscrutant donec soluta cōpage scutoꝝ crangues lacerosq; psternūt. fit strages & tā turchi deficientib⁹ animis lāguidi⁹ pugnāt. ſ adest maomethes fortissimū quēq; nolatim vocatās vtq; in pliū redeant adhortat. hos pmijs alliciat. illos minis deterreat. instaurant ex integro certamen. turchi rursus ſ ruere murū portasq; quatere innixi humeris & sup iteratā testudinē scādentes pbensare hostiū tela bracchijq; nitunt. utrq; integri cū saucijs. semianimes cū expirantib⁹ euoluūt. cernit varia pereūtiū forma & plurima mortis imago. Johānes iustinian⁹ apud Genuā ligurū metropoli nobili loco natus qui sapientibus dieb⁹ sol⁹ vrbē defendisse videbat in hoc certamīe vulneratus vbi fluitare sanguinē suū aduerterit ne ceteros deterreret querēs medicū dā sese pugne subtraxit. ſ imperator vt abesse Justinianū cognouit quo ierit p cōtā inuenīq; rogat ne pugnā deserat. ille nihilo magis fecerus apire portā iubet qua curatur⁹ vuln⁹ in vrbem redeat. Erāt aūt obserate vrbis tanue quib⁹ ad antemuralia patebat iter ne qua fugiendi facultas militi esset ac ꝓterea hostiū fortius resisteret. fit interea remissior defensio. qō turchi aduertētes acr⁹ incumbunt. Et qm̄ ps muri tā tormentis eneis disiecta fossam magna exptē opplauerat p ruinas ipas scādētes antemurale cōscendūt grecosq; loco deturbāt. porta que iobāi patuerat oibus apta fugā ꝓfusionē reddit. Tūc imperator nō vt regē decuit pugnādo ſ fugiēs in ipis porte angustijs quoniā cecidisset oppressus calcatusq; obijt. in tāta multitudine pugnatoꝝ duo tm̄ regni sunt qui se viros ostēderūt alter grecus alter dalmata Theophil⁹ Paleologus & iobānes sclauus. qui fugere turpe putātes quom diu turchoꝝ impetū sustinuissent multosq; obtrucassent. demū nō tayoen q̄s vincendo fatigati inter cadauera hostiū occubuere. Justinianus ī pera quom diuertisset inde chiū nauigauit ibiq; seu vulnere seu molestia morbū inci dēs inglorī⁹ vitā finiuit. felix si in ipis Hetanaj menibus alam exalasset in ingressu porte. d. ccc. arater milites ex lanuis grecisq; periere. parti vulneribus ex tergo cōfossi parti cōcursione oppressi. & tā hostis superiorē murū tenebat saxaq; in caues deuoluēs ingredientibus suis auxilio erat. Tū subito capta vrbe cetis oibus qui resistere ausi sunt in rapinas itur. Erat victorum infinitus numerus in libidinem ac seuiciam corruptior. Nō dignitas nō etas nō sexus quēq; ꝓtegebat. Sacra cedibus cedes stupris miscebāt. senes exacta eta te feminas vires ad pdam in ludibriū trahebāt vbi adulta virgo aut quis forma cōspicuus inciderat ī manus rapientiū diuulsus ipos postremo direptores in mutuā pniciē agebat. dū pecuniā vel grauia tēplorū dona sibi quisq; traheret maiore alioꝝ vi trucabat. Cūctis in execratu mario & dissono ex omnibus locis ac etiā⁹ ꝓfato diuerse linguę varij mores aut cupidines essent & aliud alios fas nihil illicitū toto triduo. In cōstantinopoli fuit tēplū Sophie iustiniani cesaris opus toto orbe famosum & cui cōparī alterū nequeat nedū sacrū suppellectile ad oēs spurcicias patuit. Ossa martyꝝ que fuerant illa in vrbe pciosissima canibus obiecta & suibus. Sanctoꝝ imagines aut luto fedate aut ferro delete. altaria diruta. in tēplis ipis aut lupanaria meretricū facta aut equoꝝ stabula. coacti sunt seruis verberibus ac tormētis dn̄oꝝ abdita seruata ac cruce. inuēti nō pauci thesauri quos in ipo belli principio infelices suffoderūt caues. quibus si ꝓ defensione vrbis vsi fuissent suā fortasse vitā & patrie libertatē seruassent. ſ auaro in aurū nulla ptās. capiunt oēs in castra deducti. Pudet dicere xpianoꝝ dedecus. dicā tm̄ & posterit⁹ tradere nō verebor qm̄ ꝓfusum mihi est futuꝝ aliqn̄ & fortasse anteq; moriar qui tātā salutatoꝝ nrō illatā ignominiā vlaseme. Simulacrū crucifixi quē colimus & vez deū esse fatemur rubis ac trympanis pcūtibus raptum ex vrbe hostes ad tēpora deferūt sputo lutoq; fedāt & ad vestre religionis irrisionē iterū cruci affigūt. Erāt pileo quē sarculū vocant capiti eius impositō corona vendicq; facta. hic est unguāt xpianoꝝ deus. Tū lapides lutūq; iactātes miris debonestāt modis. ſ nihil obsunt hec deo nostro celū tenēti. nec maiestatē ei⁹ quoq; mō imminuere possunt cuius ea gloria ea sublimitas ē. ea brūditas ꝓfecto vt nec laudibus hūanis extolli nec humiliari vt superijs vllis possit. nos ista ledūt aut cōfundūt p ignauiā aut desidiā. dū veri dei cultū perire sinim⁹ & hoc seculo bonū nomē & in altero spē salutis amittim⁹. Post hec cōsiliat⁹ maomethes quom forte plus soluto adbibisset vt sanguinē mero adderet ꝓlapes optimatesq; ciuitatis captos crudel & sanguinar⁹ carnifex fede miserēq; singulari iussit. Iturusq; ad ꝓpatorē plurimū poterat ceso an̄ oculos maiori filio. altero ad illicatos vsus reseruato secum pcussus est. Duo alij eius filij occiderāt in bello. Isidorus cardinalis in eo tumultu captus quom vestē mutata nō fuisset cognitus. ccc. asperis sese redemit. Jā genus pecunie ē admodum leue. Multi & venet & ianuenses & latinoꝝ. alij gladio cesi sunt. quidā multo redēpti auro. Insignis hic annus fuit expugnatione cōstantinopolitana tā xpiano populo fedus ac lugubris q̄ turchoꝝ genti faustus letusq;. qui ab ortu salutatoris xpi secūdus & quinquagesimus supra millesimū q̄dringentesimusq; cucurrerit annū. Pereses vetus colonia genuēsiū qui & galatbe nūcupāt cognita bizātioꝝ clade ꝓtinusq; rogarent mao

omethi deditionē fecere. muri urbis diruti. multoꝝ bona ꝓta fedꝫ direpta. femie pueriq; ludibrio habiti
Calibasse qui ad eū die nō sine maomethis displicentia uixerat tāq; costantino impatori turchoꝝ consilia
,pdidisset per miseros cruciatꝫ uita erepta ingētes qs cumul au erat opes exitio ei fuisse tradūtur. ⁊ quod
amurates dimisso imperio ex priuata uita reuocauit ad regnū. Auctꝫ eꝫ pecunia maomethes tāto rex sue
cessu tumens in būgaros expeditionem parare cepit. q̄ per triennū ciraer instructa accersitis ex oi regno
,pcnbꝫ penetratis tracie montbꝫ cū maximis atq; infestissimis copijs ad fluū vsq; flumen puenit. c.l. milia
hoim in eꝫ exercitu fuisse tradunt plerīq; teraiā ptē huic numero subtraxere. Calistꝫ tertꝫ q̄ p idē tps ro
manā cathedrā sortit⁹ erat iohānē cardialē sancti angeli cuꝫ supra meminim⁹ pstāte ⁊ute uiꝝ q̄ germanos
in arma ꝓsaret turchorūq; ꝓpcseret impetū ad eas ptes legatū misit. Is ,pmissa petōꝝ indulgētia cūctis
q̄ ꝯ turchos militare vellet aduuāte iohānē capistrano q̄ p idē tps būgaris euāgelizabat. cruce signatorū
haud pui⁹ ꝙgregauit exercitū. nō diuitū ac nobiliū ꝫ inopis atq; incōpositi vulgi. Surdēt opulētum aures
euāgelio nec diuin⁹ sermo ptncpib⁹ audit⁹ ē. cōtenti pnti rei⁹ statu potētes futurū xp̄i regnū nō nisi mo
rientes intrūt. credula pauptas facile p̄dicatorib⁹ obedit. supra. xl. milia signū crucis accepere tecta magi
fide q̄ ferro acies. Humades q̄s nō puas copias in armis habuit. appropiquabat spe plen⁹ ⁊ incredibili
supbia tumēs maomethes nec iā sibi vel mōtes vel flumia obstare putabat gliari inter suos būgariā iā pe
ne victā asserere. latinoꝝ impatorē i ꝓpriquo eē dicere. Deleto grecoꝝ impio latinoꝝ istare finē turchis ’osa
panitura. spolia ingētia ,pmittere. germaniā atq; italiā multū direptioni offerre. puia cūcta turchoꝝ armis
tractare. ꝫ q̄ gliosus eꝫ aduēt⁹ tā turpis atq; infamis recessus fuit. albam ad ꝓfluētes danubij fauq; sitā p
uā urbē oppugnare adortus obtinere nequaq; potuit. pfregit machinis ꝓtores muros. irrupit in urbē eoꝝ
acies. pugnatū ē inter diu noctuq;. nūc victi nūc victores visi sunt hostes. ad extremū vulneratꝫ sub pupil
la maomethes relictis impedimētis p nocte trepidꝫ aufugit. burꝫ pugne serie in historia bohemica ꝓphē
dim⁹. nō ē cur hoc loco latꝫ insistam⁹. Auctores victorie tres Johānes habiti legatꝫ cardialis cuꝫ auspi
cio res gesta ē. Humiades ⁊ capistranꝫ q̄ plio interfuere. verum neq; capistranꝫ humiadis neq; capistranj
humiades mētionem fecere in eis lris. q̄s de obtenta victoria siue ad romanū pōtificē siue ad amicos scrip
sere p suū q̄sq; misterū deū dedisse xp̄ianis victoriā affirmauit. Quarissima bonoris būana mēs facilius re
gnū ⁊ opes q̄q; gliam ptē. Potuit capistranꝫ primonū cōtenere. voluptates calcare. libidinē subigere gliaꝫ
vo spernere nō potuit. Dicat forsitan aliquis non fuit illi bonorē cure fuisse ꝫ dei qui p pauper ⁊ inermes
rē xp̄ianā saluare voluerit. credim⁹ hunc assertioni q̄uis humiadis ministerū se victorie nō auctorē dixerit
Ferūt maomethē ab eo tpe nūq; postea eius cladis meminisse quin mentē barbāq; manu demulcēs quas
lanisq; caput ei dirē maledixerit qua pugnā ad albā cōseruit. De Macedonia

Proxima thracie ad occidentē ⁊ meridiē ꝓtigit macedonia terrax imp̃io quōdā potita q̄ inter duo ma/ria ꝓtendit egeū ⁊ adriaticū. latꝰ ei⁹ meridionale thessalie atq; magnesie terga ꝓtegit. ptē septentri/onalē peonia ⁊ paflagonia excipit. ⁊ ipe regiones in macedonū postea iura cōcesserunt macedonie addite. Epyrus q̄s macedonia attingat ⁊ illirica terra. altera meridiē. altera septentrionē excipiēs. in adriatico li/tore durachiū vet⁹ ciuitas facet ab cheroneso vbi sita ē nacta vocabulū epidan⁹ antea dicta. ⁊ a corcyreis olim ꝓbita. nec ꝓcul infra terrā appollonia fuit optis institutis legib⁹. ⁊ augusti cesaris qui grecas ibi litte/ras dicitat studio memorabilis. In altero littore thessalonica est potēs quōdā ciuitas. Quā tū eple pauli apli tū magni theodosij ꝓceps atq; implacabilis ira famosam reddidere. indignat⁹ em̄ ob cesos in ea iudi/ces aliq̄n clementissim⁹ impator vniuersum vrbis populū trucidari mādauit. xl. milia viroꝝ cesa traduñt Nō nisi Ambrosius mediolanēsiū pōtifex tā immane facin⁹ incorreptū. impatorē ab ingressu eccie ꝓhi/buit subire penitentiā ꝓpulit. nec maxim⁹ ꝓceps pastoris subire iudiciū recusauit. Hinc lex ꝓmulgata vt lata ꝑ morte hoīs sententia añ dies triginta nō exequat. Hanc vrbē libere ꝓfitentis fuisse plinius tradidit Strabo cōditorē ei⁹ philippū alexādri patrē affirmat. ambo eī attribuūt macedonie. Andronic⁹ emanue/lis impatoris cōstantinopolitani filius hāc in ptē hereditatis accepit. Bonū iohānis fratris sui odio qui pa/tri successit in imperio venetis tradidit. Venetis amurates turchoꝝ vt añ dixim⁹ impator eripuit. Hic reli/quā macedoniā vsq; ad mōtes peonie ⁊ quā modo albaniā vocant imperio suo subiecit. Mira rex mutatio et flexa būani ingij gloria. hec ē macedonia q̄ duob⁹ inclita regibus vt philippo ⁊ alexādro. grecia tractaq; subacta iguū protēdit in asiā. armeniā. hiberiā. albaniā. capadociā. syriā. egyptū. thaurū. caucasum subiu/gauit. hec in bactris. medijs. pſis dñata. toto oriente possesso. indices quoq; victrix e vestigio libert patri/q; herculis signa circūtulit. Hec eadem nostra etate spurassime turchoꝝ genti subiecta tributus pendere ⁊ iugum ferre miserrimum cogitur.

De magnesia et thessalia

Magnesiā q̄s ⁊ thessaliā nō ipe turchoꝝ arma inuaserūt. nobilissimi mōtes olimp⁹. pieris. ossa. pyn/dus. vnsup ⁊ orbelus. laphitaꝝ q̄dā sedes turchoꝝ imperio parēt. penes q̄s q̄nq; ⁊ lxx. vrbes fuisse oli plin⁹ affirmat. Totū peneū turchi possidēt. Inter flumia thessalia clarissimū inseagomphos. hic fluuius orit inter ossam ⁊ olimpū nemorosa qualle defluēs. l. ferme stadia decurrit dimidio ei⁹ spacij nauigabilis. i eo cursu tempe vocant. q̄nq; milia passuū longitudine vltra visuꝝ hoīs se dextra leuaq; leuiter ꝓcelsis arbo/lentibus iugis inter sua luce viridant. hac labit peneus viridi calculo. arcta ripas gramie amen⁹ canoꝝ/q; nauiū cōcentu. arripit amnē orchon nec recipit. ſ olei mō supnatantē vt dictū ē ab homero breui spacio por/tatū abdicat. penales aquas diraſq; guttas genitas argenteis suis nascere recusans. hec plin⁹ de peneo. Tot xp̃ianis bona turchoꝝ arma eripuere. quis nīs magis desidiā incusauerim. In thessalia regē fuisse tradūt noie grecū a q̄ grecia dicta sit. Helenū q̄s in eodē loco regnasse a quo helena nūcupata ē. Homerus tribus nobis thessalos appellauit. mirmidonas. helenas. ⁊ acheos. Hic sunt phylax angustie. persarum cede insignes. q̄ licet olī pſaꝝ impetū tenuere turchoꝝ tñ armis claudere transitū nunquā potuere.

De Boecia

Post thessaliā Boecia succedit ab ortu in occasus porrecta euboicū mare crisēq; sinū ꝓtigēs therbaꝝ claritate apud oēs ferme historicos nobilata. Hic musis natale in elicōnis nemore. hic saltus cytharō et hysmenus amnis ⁊ fontes dirce arethusa ⁊ agāppe. q̄ patria quōdā liberi ꝑis atq; herculis fuit q̄ fortes produxit epaminūdam nō cedentē athenis claritate. ciuitas ea nīa etate exiguū castellū thebaꝝ ⁊ a turchis proximis annis cum reliqua Boecia occupatum.

De bellis grecia

Sequit bellus q̄ a nīis appellata grecia. Acten. i. littus prisci vocauere. mutato deinde noie attica dixe/re. Homerus cūctos atticā incolentes appellauit athenienses cū nōdū edificata foret megra. Proten dit aūt attica ex boecia vsq; in bisinū corinthiacū ꝓte sui q̄ appellat megaris. Circa bisinū vo colūna fu/it in qua hic inerat titulus in ꝓte peloponesum spectante. Hec poloponesus at non ionia. in ꝓcino megara imminente. hec nō peloponesus ſ ionia. Idē em̄ attici ⁊ iones fuere. Qui cū de finibus cū peloponesiacis sepissime disceptassent hāc tādē cōmuni cōsensu colūnā erigi obtinuerūt. Atticā q̄nis saxosaꝝ ⁊ sterilē. ple/risq; tū murthcis laudibus extulerūt. deorumq; domicilū esse dixerūt. loca ipa possidentiū ⁊ parentū heroū. In hac ciuitas atheniensis quōdā nobilissima fuit nullius indigua ꝓcul tāta eius supfluit claritas. Eadem nostro tpe pua oppidi speciē gerit. In eo tū saxo quo vetustū dīnerue templū fuit. arx est ꝑ omnē gre/ciam nominata. tū opis magnitudine. tū difficultate oppugnationis. hanc Florentinus quidam maome/tho tradidit. Cum implorantis latinoꝝ auxilijs nullius opem inuenirent rura ei ob eam rem ꝓdita inquis ciuum ignobile ducat.

De Peloponesso

Peloponesus attice iungit totus grecie arx quōdā dicta. nā ꝓter inhabitantū in ea gentū nobilitatem arx potēs ipe locoꝝ situs principatū designat atq; impiū. multi sinus insunt ⁊ promotoria multa. insu/le etiā. ⁊ pmagni cheronesi. ipa locoꝝ varietate socūdi. formā eius platani folio simillimā dixere. longi/tudine ⁊ latitudine ferme parē. Ab occasu in ortū stadioꝝ mille. cccc. perimetros siue ambitus omissis sin/uus vt polibio placet stadia quatuor milia continet. Archemidorus aūt supaddit. ccc. cui ⁊ plinius con/sentire videt yſidoꝝ auctorē secutus. Idē duo maria terrā ambire dicit ionū ⁊ egeus. Angustie vñ proce/dut istmos appellat. q̄nq; milia passuū latitudis continētes. Has angustias pfodere demetrius rex. dicta/tor. cesar gaius princeps. domicius nero infausto (vt oim exitu patuit) incepto tētauerūt. Hic corinthus no/bil colonia fuit. Greci principes postq; turchoꝝ potētia in europā penetrauit ex mari ad mare producto ꝑ angustias muro peloponesum a reliqua grecia distinxerūt. murū examiliū appellauere. Hic prouincia hodie morea latius vocat. in ea achaia continetur. messania. laconia. argos ⁊ archadia. q̄ mediū parnsu/le obtinet. Amurates expugnata thessalonica. subacta boecia. ⁊ attica ꝓter athenas ad examiliū vsq; ꝓ/

fectus pterritis grecis diruit murũ. tributũq; annuũ (cedẽtibus se peloponẽsibus) iperauit. At cũ bũgari instãte iuliano cardinali. S. angeli aduersꝰ turchos arma sumpsissent. confectisq; nonnullis feliciter ꝓlijs amplius instarent pergerẽtq; hostes Constãtinus qui postea apũ constãtinopolim imperauit ibiq; necatus est vt añ diximus. Hunus prouincie dispotus animo auctus ꝛ negare turchis tributũ ꝛ exanclũ instaurare non dubitauit. ob quã rẽ magna deinde pecunia muletatus ẽ ꝛ exanclũ denuo destructũ cũ victor amurates apũ paruã bũgaros deleuisset denuo cõstãtinopoli albani q̃ cũ plures peloponessium incolebãt sum ptis armis demetriũ ꝛ thomã cõstãtini frẽs regno deiecere annixi sunt. nobile quẽdã greculũ ad regni fastigiũ assumẽtes vtraq; ps auxiliũ maometbis imploraut. Illi nobiliori ps visa iustiori auxilia aduersus alnos demetrio fratriq; tradita. albã subacti priorib⁹ dñis paruere maometbi. xv. miliũ aureoꝝ tributũ pensum. Thomas q̃us hereditario iure impatorẽ se dicere posset cui⁹ maiores lõga serie grecoꝝ nemini imparuere. metu tñ maometbi eo titulo abstinuit. Cũ calix⁹ pon. max. xp̃ianos pr̃ipes in⁹ sui põtificat⁹ in tuo aduers⁹ turchos inuitaret existimauit thomas turchoꝝ impiũ ꝓculdubio ruituꝝ maometbiq; tributũ negauit. Cũ vero nõ tã magnifica facta q̃ verba esse aiaduerit ꝓsoluto tributo ꝛ adiectis donis maometbi recõciliatus ẽ. Nũc vero si vera ẽ fama q̃ ꝓ hos dies allata ẽ violate fidei maiorẽ subire penã cõpulsus maometbi ꝓrsus subiect⁹ ẽ. peloponessus tota turchoꝝ impio adiecta.

Achaia

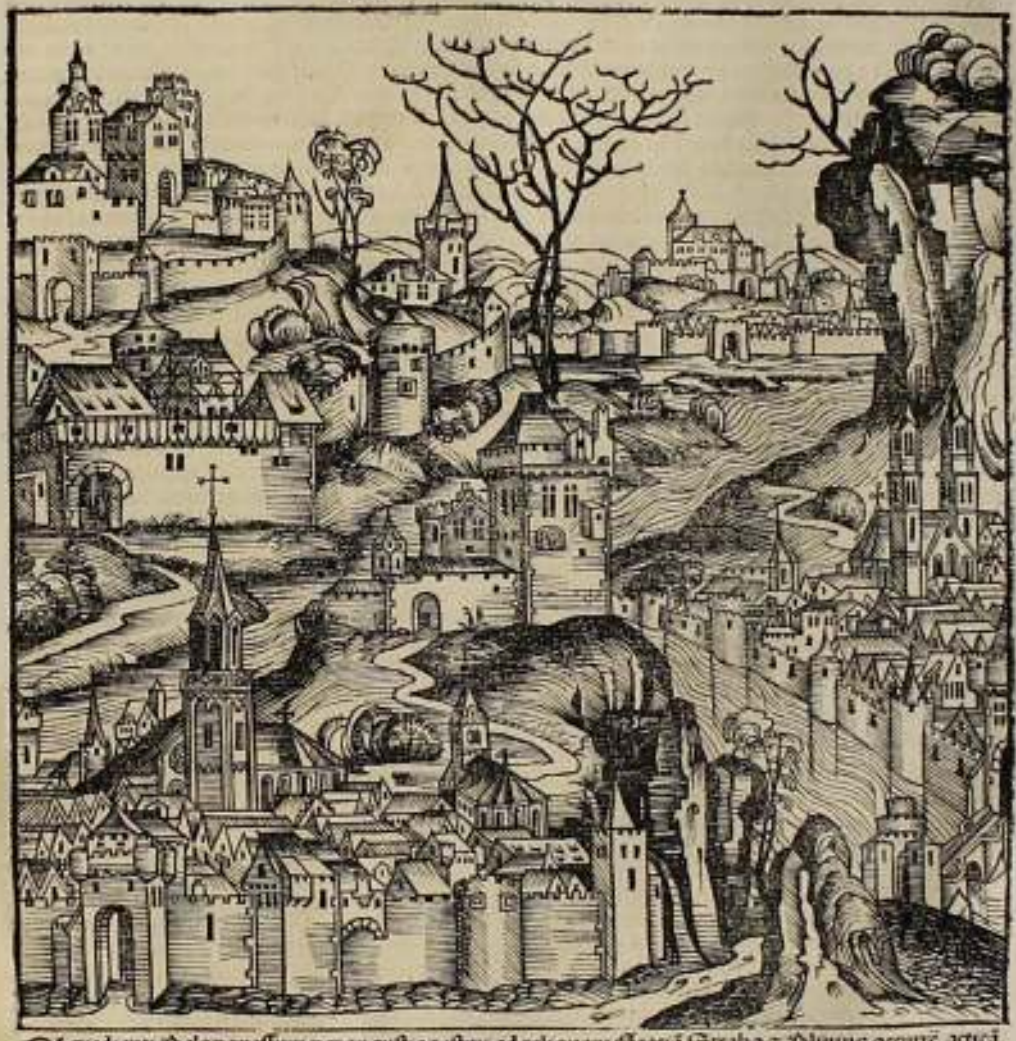

Egredienti Peloponessum per angustias istmi ad reliquam Greciã Strabo ꝛ Plinius occurrẽ acticã tradunt. Ptolomeus Achaiã eius fines hoc modo describit. ab occasu Epyrum. a septentrione macedoniam ꝛ partem egei pelagi collocat. ad orientem eiusdẽm maris terminos ponit vsq; ad summum promontorium, ad meridiem adriaticũ pelagus iuxta littus qõ acheol⁹ amnis irrũpit in corinthiacũ sinu. Qõ

si ita est acticā. boeticā. phocidē. thessaliā. magnesiā. eubolīā ⁊ acarnaniā achaia ipa cōplectit. Idē tñ ptholome⁹ alio loco mediterraneas peloponesi ciuitates enumerās elicē. burā. belenā. pheretriā in achaia eē dicit. ⁊ ꝓuīā eē achaiā intra peloponessus affirmat. nobis q̄ ꝑ nr̄i opis instituto res peloponesiacas ⁊ actas breuiter absolutas ⁊ ad occidentē festinas⁹. Acarnania prior occurrit inter epirū boeticāq; protensam cui etholia vel cōiūcta vel ꝓmixta esse videt. hec hodie ducat⁹ appellat. Johannes vintimil⁹ natiōe siculus filiā suā dispoto acarnanie in matrimoniū dedit. Exinde verantib⁹ acarnaniā turchis ac genet⁹ obsidē tibus cū paruo eqtatu mare traiecit. obsessores inuasit. stragēq; memoratu dignā edidit. nam parua manu ingentes fugauit copias salutemq; genero pepit. q̄ tñ paulopostea ꝑ insidias capt⁹ a turchis regnū amisit. epirū tñ eius adhuc nomie tenet ferūt.

De Epiro

Epyrus in occidua pte ab acroceraunis montibus incipit protendit q; versus oriētē vsq; ad ambracium sinū ꝑ stadia mille trecēta septētrionalē ei⁹ ptē ptholome⁹ macedonie ꝓxūgi tradit. orientale achaie vsq; ad ostia fluminis acheloi. occidentale lat⁹ ionico erapi pelago asserit. Strabo ausonū hoc idē mare appellauit. in epyro. xxiij. fuisse gētes theopōp⁹ tradidit. celebratissime chaones ⁊ molosi regnū q̄q; tenuere pr⁹ q̄dē chaones posteri⁹ molosi q̄ ꝑ regū cognatione ex eacidar̄ sanguine progenti mirūmodū amplificati fuerūt. Penes q̄s dodone vet⁹ oraculū ⁊ nobile viguit. Orā but⁹ terre maritimā felicē atq; vbere tradidere. multeq; olim vrbes ⁊ oppida munitissima in epyro fuere. ꝙ ꝓter populor̄ rebelliones q̄ bus cū romanis ꝓtenderūt prouicia vastata ē. lxx. eñ epyrotar̄ vrbes a paulo emilio impatore funditus euersas esse auctor est polibius victis macedonibus ⁊ pse rege supato. Ex q̄b⁹ maximū numerū viris molosor̄ extitisse ⁊ mortaliū centū ⁊ q̄nq̄ginta milia in seruitutē redacta. ꝓdit⁹ veronensis hāc cladē macedonibus attribuit. duasq; vrbes ruine adiecit. credo q; macedones epyrotarū imperiū obtinebāt. vtriq; gentem vno noie plinius ꝓhendisse. Apud epyrū actica pugna late memorabilis ꝓmissa est. in q̄ cesar augustus marcū anthonū nauali ꝓlio vicit ⁊ sil' egypti reginā cleopatrā. nā ⁊ ipa huic certamini pñs fuit. Ob quas res victor augustus in ambracio sinu vrbē ꝓdidit eiq; vocabulū indidit nicopolim. i. victorie ciuitatē. ambracij sinus hostiū paulo q̄ stadia q̄uor mar⁹ est. circuit⁹ stadia. ccc. amplectit. optia oī ei⁹ ex pte statio. Ingredientib⁹ occurrebāt olī a dextra habitantes greci accarnones ⁊ appollinis citij tēplū quondā in tumulo ad hostiū eminēs cui cāpus subiacuit lucūq; habens in naualia. in q̄bus cesarianum viginti naues de cimar̄ noie reposuit. ab vno remor̄ ordie vsq; ad ducremes adiūgens. Sinistra vo nicopolis est ⁊ epyrotar̄ colonia. Cassope nra etas epyrū artō appellat. Circa littus eius paucis añ annis profect⁹ regie classis noie wilhelm⁹ marin⁹ triremes venetor̄ insecut⁹ ꝓhēdit atq; incēdit i eodē littore apō acroceraunios mōtes finiri hadrie nauigationē ionius incipe pelagus Strabonī visum est. apud quē mare ausonium idē id quod ionium esse apparet. cum Epyri oram ausonio ablui pelago affirmet.

De Albania

Que nūc albania dicit olī macedonie porcio fuit ad occidentē versa in q̄ dyrrachiū ⁊ appolonia fuisse ꝓdidimus nō incelebres prisco seculo ciuitates. Sermo gēti neq; grecis neq; illiricis not⁹. Credim⁹ hoc gen⁹ boim ex albania quodā venisse q̄ vicina colchidi in asiatica scithia memorat vt sepe barbaror̄ inundatio nationū grecie atq; italie ꝓuincias occupauit. In hac terra potēs camusa fuit q̄ xp̄ianis pntib⁹ ort⁹ pax tenax catholice fidei ad maomethis ysaniā declinauit. Sz q̄leuiter xp̄m coluerit tāfacile maomethis sacra cōtempsit. redijt eñ ad paternā legē. ⁊ q̄uis vtriq; religionē ꝓtemptarit neutri fid⁹ xp̄ian⁹ tñ morti q̄ turch⁹ maluit. Ꝑaulo post cōstantinopolitanas cladē morbo extinct⁹ Georgi⁹ scāderbech⁹ ei⁹ hereditatē accepit nobili loco nat⁹ q̄ etatē pene omnē in armis ꝑ xp̄i noie pugnando ꝓsumpsit. multas ⁊ magnas turchor̄ turmas bello vicit ⁊ delevit. solusq; quodammō regionē illam in euangelio xp̄i cōtinuit. q̄uis hodie hostili ferro petita magna ex pte deserta feraf. Rex alfonsus sepe milites in albaniaz misit ⁊ croyā vrbē in ptātes acceptam a turchis defendit. Nepos scāderbechi ex fratre cū turchor̄ parti fauēs insidias patruo moliref ab eo captus est ⁊ ad Alfonciū missus in carcerē conjectus est. Calistus q̄s roman⁹ pontifex pecunia scāderbechio nō pauca misit. Celona in albania nō magna ciuitas est in portu maris sita q̄ breuissimus est in italia traiectus. hāc pazarietes primus ex turchis occupauit. rebellātem amurates recuperauit. nescio quod malū minaf ytalie.

De Illizia

Post albaniā illiricē sequūt gētes ad occidentē septentrionēq; verse. hoc gen⁹ boim nostra etas sclauos appellat. ⁊ alij bosnēses. alij dalmate. alij croaci histri carniq; nūcupāf. Bosnēses itroq; ad pānoniā vergūt septētrionē exponit. relicq; adiacētes mari ad tumaui vsq; fontes ꝓtendunt. hinc ausonū illic pannoniam intuentes. Timauus aūt in intimū adriatici maris sinū excurrit. cuius fontem matrem appellari maris Strabo ꝓdidit. In bosna rex gētis steffanus noie (sic eñ reges suos appellare ꝓsueuere) q̄uis xp̄i religionem sectaretur. dū tñ baptismi sacramento abstinuit. sed anno superiore vocato ad se Johāne cardinali sancti angeli cuius sepe meminimus ab eo baptismatis vnda ꝑfusus ⁊ sacris nostris rite iniciatis turchis q̄bus cū fedus iunctus erat bellū indixit. nunc paululū mutare affirmatur. In hac regione cōplurimum heretici possunt. quos vocant manicheos pessimū genus hominū. qui duo principia rer̄ ꝓdunt alterū bonor̄ alterum malor̄. nec primatū romane eccie tenent. nec xp̄m equalem cōsubstantialemq; patri esse fatentur. hor̄ cenobia in abditis ⁊ montiū conuallibus sita feruntur. in quibus egrotantes matrone seruientes sanctis viris si euaserint ad certum tempus deo vouent. redditeq; sanitati permittentibus viris vota persoluunt. promiscue inter monachos ꝑfinito tpe viuentes. hanc labem nulla sedis apostolice decreta. nulla xp̄ianor̄ arma delere potuerunt. Sunt ad nostrā exercitationē regnare hereticos dc⁹.

De Dalmacia

In dalmacia raguseos magnis affecit cladib⁹ Steffan⁹ inter bosnienses ⁊ dalmatas ducatū possidens ⁊ manicheoꝝ veneno infect⁹ q̄ ⁊ si xp̄ianos p̄ insidias captos sepe turchis venūdauerit nuttere tñ oratores romā ⁊ auxilia sedis aplice petere nō erubuit. ei⁹ belli sumptus ex xp̄ianis petēs qō gesserat i xp̄ianos nec tetuere q̄ tā impijs verbis aures accomodarēt.

De Croacia

In croacia austral⁹ mulier que nuptias comitis cū cēt inferiore sanguine. moꝝ p̄stātia ⁊ forme elegantia meruit. dū latrādi animi gratia ex castello in castellū obeq̄tat subito turchoꝝ interuētu capta ⁊ apō eos aliq̄diu detēta. impatiēria tandē marit⁹ nō quo auro redēpta ē. Querat fortassis aliqs vbi nā liburnia dimiserim⁹ quā pmeasse antheneꝝ ytaliā petentē insignis poeta cōmemorat. Cōfusi sunt ad modū ꝓtinq; aut fines nec expedire noua facile ē ne dū qs vetustissima possit absoluere. Plin⁹ liburnie finē initiū eē dalmatie dixit ⁊ tragurii marmore natū. in ea eē salonā q̄s colonia que ab iadera. c. ⁊. xij. milib⁹ passuū abfuit. Jadera vo cētū. lx. a pola distare. ex quo fit vt inter croatinos ⁊ dalmatas liburni sedes habuerūt. fortitan ⁊ croatini nouū gentis nomē liburnoꝝ loca muaferūt nobis hec indicasse sufficiat. si qs cerciora desiderat p̄scos euoluat autores. Ptholome⁹ liburniā dalmatiā ats illiridē fil cōfudit. ⁊ illiridi q̄dē a septētrionali plaga pannoniā occurrere dixit. ab ortu superiorem mysiam. ab occasu histriam. a meridie macedoniam ⁊ adriaticum latus.

De histria

Histriā veteres ytalie ptē tradiderūt in q̄ parentū ⁊ pola ē ⁊ iustinopol quā caput histrie vocāt incōuenienter. italie tñ iugis adriatico sinu disiecta ⁊ in peninsule modū circūdata mari q̄ cōtinenti applicat a tergo. lapidea est ⁊ mōtana regio quā p̄sci albaniā vocauere. Plin⁹ histriā adherere liburnie dixit Ex q̄ pala fit croatinos liburnoꝝ loco succedere. Histriā ab histro amne dictaꝝ ferūt quē a danubio in adrian fluere falso tradidere. cui errori ⁊ pōpon⁹ mella ⁊ nepos' padi accola aures adhibuit. null⁹ em̄ ex danubio amnis in adriaticū effudit mare. Argonautaꝝ eos fabula decepit q̄s p histrū ex mari pōtico in histriā vectos memorie p̄diū ē. ꝑstat eos ex histro in sauū aduerso flumie nauigasse. deinde nauportū quē hodie labacū appellari putauerim. cui⁹ paludē lugeū strabo appellat. Ex nauporto vo p mōtes humeris aduecta nauis in adriaticū puenit. Histri hodie sclaui sunt q̄uis maritime vrbes italico hmōe vtāt vtriusq; lingue peritā habētes. ps p̄uincie melioꝝ ea q̄ maritima venetoꝝ imperio subiecta ē. Mediterranea domui austrie possidet. Oppidū f. viti qō ad flumē ticū situ ē falsenes habet. Ex q̄ loco ad aq̄legiā mille stadia eē Tudidan⁹ q̄ domuit histros tradidit finē italie musie fluminī tradidere. In hac terra nihil etate nr̄a memoria dignū gestū eē accepim⁹. q̄uis australes ⁊ venetos magna de finib⁹ cōtentio agitauerit. ⁊ vtriusq; partis subditi armis p̄tenderit. ad qs lites ꝓponēdas nos aliqn ab imperatore missi q̄uis inducias belli fecim⁹ et nouos termios p̄stituim⁹ vniuersas tñ lites amputare nequim⁹.

De Carnia nūc germanie p̄uincia

Carni inter q̄s lapides enumerant histros sequūt. Sclaui tñ q̄z sermo regionē obtinet carnos bifariam diuidūt dupliceq; carniolā esse dicētes. Alterā siccā ⁊ aq̄z indiguā in q̄ histros ponūt ⁊ carsos. qui medios inter labacū ⁊ tergestū incolūt mōtes ⁊ ad tymauū vsq; p̄ferūt. Alterā irriguā in q̄ flumē sauus oritū hz ⁊ nauport⁹ q̄ labac⁹ hodie appellat ⁊ alij q̄plures fluunt. In hac prouincia dū fridericꝰ imperator coronā regni theutonici apō aquēsez ciuitatē peteret vlric⁹ celie comes ⁊ albert⁹ ipatoris frater cōiūctis virib⁹ laba cū insigne oppidū ex flumie cui adiacet dictū obsidiōe cinxere. diu inachoris eis gener⁹ oppugnauere sed a fridericꝰ militibus non sine clade repulsi ⁊ castris exuti diuiē suppellectile p̄didere. hoc oppidū sclaui ⁊ itali lublana vocat ex lugea palude sumpto vocabulo.

De Carinthia nūc germanie prouincia

Corinthia montana ⁊ ipa regio carnis applicat ad ortū ac septētrionē stirie ūcta. ad occasum ⁊ meridiē alpes. italas ⁊ forū iulij cōtingit. multe in ea valles colleſq; feraces tritici. multi lac⁹. mlti amnes quo rū ꝑcipu⁹ drau⁹ q̄ p stirā ac pannoniā in danubiū ferf haud inferior fluo. Imperiū ꝓuincie australes obti nent ⁊ archiducē appellat cui ea regio paret. Quotiēs nou⁹ princeps reipublice gubernationē init solennita tem mlticq; alibi audita obseruāt. nō lōge ab oppido sancti viti in valle spaciosa vetuste ciuitatis reliquie vi sunt cui⁹ nomē ꝑis abolere antiquitas. Juxta in ꝓtis late patētib⁹ marmore⁹ lapis erectus ē. huc rusti cus ascendit cui p successionē stirpis id officiū beneditario iure debet. a dextera bos macer nigri coloris astat ad sinistram pari macie deformis eq̄. frequēs circa eū popul⁹ ⁊ oīs rustica turma. tū princeps ex aduersa pra torum pcedit purpurati ei⁹ ꝓceres ambiūt vexillū aīi ipm ⁊ insignia principat⁹ comes gorcye q̄ palla ei⁹ cārā gent. inter. tq̄. minora vexilla ꝓmit. reliq̄ magistrat⁹ sequūt. nemo in eo comitatu nō dign⁹ bono re videt nisi princeps p se ipe rustica specie ferēs. agrestī cyetho. agrestī pile⁹. calceatiq; ⁊ baccul⁹ in manu ge stans pastorē oīdit. quē postq; rustic⁹ ex lapide veniente cōspicatus est sermone sclauico (sunt eīm ipi cozin thiam sclaui) quis hic ē indamat cui⁹ tā fuphū incessum video. respōdent circūstantes principē terre aduen tare. tū ille rustus ne iudex ē salutē patrie querēs. libere ꝺditionis. dign⁹ honore. est ne xp̄iane cultor fidei ⁊ defensor. respondent oēs est ⁊ erit. rursus ille. quo me iure ab hac sede dimouebat. Et gorciaē comes. Ir. tena ris abs te hic loc⁹ emit. iumēta hec tua erūt bouē atq; equā ostendēs. vestimēta quoq; ꝑncipis q̄ paulo ā exuit accipies eritq; dom⁹ tua libera ⁊ absq; tributo. Quib⁹ dictis rustic⁹ leui alapa principi data bonū iu dicē esse iubet ⁊ surgēs iumentaq; secū aduectēs loco cedit. Princeps vo cōscēso lapide nudū gladiū manui brās ad omnē se partē cōuertit equū iudiciū populo ꝓmittes. ferūt ⁊ aquā frigidā rustico allatā pileo bibe re tanq; vini vsum dāret. Deinde ad eccīam solensem pgit q̄ in ꝓpinquo tumulo sita ē sancti petri vocabu lū habens ⁊ olim pōtificalis fuisse. vbi pactis sacrificijs princeps rustica indumēta deponit paludamētiq; indut. cōuenatusq; splēdide cū procerib⁹ in ꝓtata reuertit. ibiq; pro tribunali sedens ius petentibus dicat ⁊ feuda cōfert. Fama est anno .d.cc. nonagesimo post xp̄i saluatoris ortū impante Carolo magno ducē gēti Jguonē noie ingens cōuenū prouincialiū ꝓparasse. ⁊ aggressib⁹ quidē ad cōspectū suū intromissis invasis aureis atq; argēteis. nobilib⁹ vo ⁊ magnatib⁹ procul ab oculis collocatis fictilib⁹ ministrare iussisse. Inter rogatus cur ita faceret respōdisse. nō tā mūdos esse qui vrbes ⁊ alta palatia q̄ qui agros ⁊ būles casas co leret. Rusticas qui xp̄i euāgeliū accepissent. baptismatis vnda purificatis cādidas ⁊ nitidas esse aias. nobi les ac potētes qui spurcicias ydoloꝝ sequerent sordidas ac nigerrimas. se vo pro aiaꝝ q̄litatib⁹ instruxisse cōuenū. Castigatos ea re nobiles cateruatī sacre baptismatis vndam querentes breui tempore subvrgilio et arnone iuuauensib⁹ epis vniuersos xp̄i fidē accepisse. Hinc bonos inuestiēdi principis rusticitatis duce⁹. Fuit aūt dux Corinthie venator imperij ad quē lites venatoꝝ oīm referebant. vocat⁹ in iudicio cozā impa tore querelātib⁹ nō nisi sclauonica lingua respondere teneba. Multa bus⁹ prouincie fuisse ornamenta come morāt. multa priuilegia. facile id creditu ē qū imperatorē lodouicū ei⁹ terre ducatū filio suo arnolfo primoge nit⁹ cōtulisse nō ambigiū ē. Est ⁊ alia huius prouincie cōsuetudo in oppido quod Clagefurcius appellant cōtra fures durissima. Si quis in furti suspitionē incident mox captus laqueo suspensus vitā finit. Sum pto supplitio p⁹ triduū de suspitōe iudicāt. si reū fuisse necatū inuenūt pēdere cadauer infame sinunt donec sua sponte cōsumptus decidat. Sin nō depositū in cimiterio cōdūt. rusticiq; funus e publico faciunt ⁊ aie gra tas exequias. In hac prouincia comes gorciae vlric⁹ vir muliere corruptor impuberes filias media nocte ad potū surgere cōpulit icrepitās q̄ sine sitī somnū agerent. cū pastorib⁹ ⁊ bubulcis sepi⁹ q̄ cū nobilibus con uersatus ē. Senex sup glaciē cū pueris lusit. Inter vulgata fercula frequentissime lauit. raro in aula pransus est. solus cocū adiens ofulas in ipa coquina vorauit. vestes induit viles ac punctas. pectus nudū ⁊ apertus ostendit. oculi semper lacrimantes fuere. Quem cū aliq̄n ad se venientem Fridericus imperator ex fenestra intuitus esset me vocatis. age inquit o Enea principem qui ad nos properat contemplare. Si quē mundio rez pulebriorem q̄ videris aliq̄n esse. mihi cū satis principem comitemq; considerassem feda rusticitas visa est que dominatū affecuta egregium seruitio pmeret. Hunc vxor natione vngara. forma prestanti ⁊ audacia plusq; virili vinculo induit. mox vlric comitis alie auxilio liberatus vxorem domo pepulit. nec diu post vi ta functus filios bone indolis adolescentes ⁊ matri q̄ sibi similes reliquit heredes.

De stiria germanie prouincia

Stiria quā quōdā valeriā inuenim⁹ nūcupatā ad orientē pannonie iūgit. lat⁹ eius septētrionale austriā respicat. ad occidentē ac meridiē carnis ⁊ corinthus occurrit. eode q̄ prouincia mōtana ē q̄uis in orie tē porrecta planicies nō quas habeat. Drauus ac mura insignes fluuij terrā irrigāt. mura in drauum erone rat. ille in danubiū. Urbiū populi plerūq; teuthones sclaui qui citra drauū rura colūt. Imperium australis familie est in eo oppidū vetus qō aliā vocāt nōnulli Villateū appellatū quondā existimāt ⁊ opus fuisse lucij sille. de q̄ re nobis nihil explorati ē. Multe ibi vetustatis reliquie exstant ⁊ romanoꝝ noīa principū sepulcra lia marmora referūt. In eo ꝓfuit etate nostra frideric⁹ comes. q̄ cū eēt in libidinē ꝓnissim⁹ ⁊ oli veronice cō cubine mētis amore legitimā cōiugē ex comitibus croacie natā sua manu interemisset. cōcubinā vo pater eius bermānus vt ē potentū rusticas ⁊ in ꝓfuentē dimersisset vxores passim maritis abstulit. puellaꝝ gre ges in pallacū rapuit. pulcrales p mancipijs habuit. ecclarum bona diripuit. monetarum falsatores. vene ficos. ariolos. nigromantes vndiq; ad se conflauit. Et q̄uis anno iubilei tam nonagenarius indulgentia rum causa Romam petisset reuersus tamen nihilo melior visus est. Interrogatus quid sibi Roma profuis set in pristinos mores relapso. Et calciator meus inquit ad conficiendas ocreas post visam Romam redit. Huic vita fuctus Ulricus filius successit. per cetera similis ingenio. tantum ⁊ eloquentia maior. Quo ficut dictum est interfecto quatuor ⁊ viginti competitores hereditatis fuere. vt qui viuens vndiq; bella cō

uerat moriens ꝯs seditiones excitaret. Sed optimates terre possessionē impatori friderico tradendā censuerunt ea lege vt cōpetitoribus scōm prouincie cōsuetudinē in iudicio responderēt. Relicta vlrici armis defendere que possidebat decreuit. Fridericus manu potenti cū plura castella obtinuisset in alta tādē receptꝰ est. Greci loca tradēte iobāne vitonitio natione bohemo. qui cū fuisset magister militie comitis accepta ce saris pecunia a pinge eius defecit. sed mox penitentia ductus grande ausus ⁊ in expiabile facinus tāq̄ sceleris scelere redempturus impatorē tā sibi secuꝝ ⁊ cū paucis eius morantem nocte cōcubia interape aggressus est. Corruptis nanq̄ opidanoꝝ pleriscq̄ qui sibi aduentum partem oppidi traderent. Hora cōstituta cum octingentis equitibus intromissus cūcta miscere armis cepit. Affuit diuina pietas friderico que illi preter cōsuetudinē in arce supiore ⁊ humana ope munitissima ea nocte dormendū suaserat. proceres q̄ remanserant in oppido capti omnes in quos ⁊ Johannes vngnadius cūctis styriensibus opulentioꝝ cū Georgio fratre abductus est. necnō Vlrico austrie cancellario. cuius esset epūs ⁊ ad eccīam confugisset parsiz est vsq̄ adeo apud boios nostri seculi diuia ⁊ būana iura perierunt. Traditori bohemo diuini spolio locupletato nō defuerunt ex illo tpe adiutores. Fama est ea celebris inter styriēses nobilē quempiā fuisse cui sepe in animū ceciderat ⁊ seipsum laqueo suspendere. id egre ferentem ex docto quodā viro remedium petiisse aduersus eā temtationē. Consiliū datū pruū vt sacerdotē cōduceret. qui sibi manente in arce quadā solitaria singulis dieb⁹ rem diuinā faceret. paruisse nobilē atq̄ in annum ferme cōtinuasse nulla suspendē di cogitatione intercurriente. Postremo rogatū a sacerdote vt pbitero vicino q̄ dedicationē eccīe in proximo monte habiturus esset auxilio esse posset. licentiā dedisse ꝓponentem in animo paulopost sequi et sacrū interesse. stetisse diu postea nunc vna nunc altera causa retentū. deniq̄s circa meridiē profectū agresti cuidaz in nemore occurrisse qui rem diuinā in monte peractam esse populumq̄s omnē abiisse diceret. cōtristatum eo nuncio nobilem infelicē se esse dicentē qui eo die sacrū corpus xpi non vidisset. agrestem consolari cepisse vēdituz si vellet nobilis emere. pmiū quod interessendo diuinis meruisset. sagūq̄s nobilis petiisse pre ei noīe. venditione facta nobilem nihilominus montē ascendisse atq̄s oratse in templo. reuersus autem in proxima arbore suspensum agrestem inuenisse. sed postea diris cogitationibus haud quaq̄ veratū fuisse In hac prouincia decoctum sal ad vicinas regiones importatur. Ea ⁊ ferri mineras locupletas habet. Et argenti fodinas non ignobiles. cuius in curia principū argentum haud multum effundatur.

De austria germanorum celebri prouincia

Austriam describere hoc loco haud necessarium existimamus. de qua priam historiam edidimus. brevibus tñ situs eius absoluet. hoc em̃ tpe diuisis esse terre limitibus. Austria olim pannonia superior dicta. ab oriente habet hungariã. ab occidente bauariã. septentrione eius bohemia t morauia terminant ad austrum vo montes stirie qui longo tractu ab alpibus deriuant. Latitudo eius trñ aut paulomin⁹ dietas. Longitudo vo duplo maior. terra nobilis. aquis irrigua. vinibus cõsita. ligni copiosa. agro feraci. pecubus plena. vino adeo exuberat vt bohemis morauis schlesitis bauaris in dando vino sanisfaciat. exinde eq̃ opimarum opes colligit. Danubi⁹ eã medĩã secat fluuius omniũ europe maxim⁹. Inter pcipuas eius ciuitates est Vienna pannoniq̃ maximũ emporiũ olim flauiũ appellata ambitu muroq̃ duoq̃ miliũ passuũ cingit fossatis pgnaculis turribusq̃ t maximis suburbijs decorata. principũ austrie pcipua t dignissima sedes. In ea puincialis post obitum alberti cesaris fridericus se cõmiserunt ea lege. vt si masculum pregnans regina pareret tutor eius esset. sin feminã terre dñs. Nato vt pdictũ ẽ ladislao tutelã eius Fridericus accepit. Multos qui sub Alberto meruerãt cũ stipendio se fraudatos diceret prouinciã latrociniis ac incendijs vastauere. Quor veratio. xl. milibus aureis a friderico redempta est. cũ bohemis t hungaris exercitibus in austriã faciemb⁹. Ex sororib⁹ ladislai senior wilhelmo duci saxonie nupsit. Johãnes hunniades cũ regni hungarie coronã a friderico frustra repetisset cũ. xx. milibus equitũ ingressus austriã omnẽ agrum inter Viennam t stirie mõtes diripuit ats incendit. Petentẽ ytaliã cesarẽ rogauerũt australes vt latislaũ q tũ pe modũ adoleuisset in paterna hereditate apud se dimitteret. reiecta petitõe auctoribus duob⁹ vnico altero alie comite altero eysingero sumptis armis rebellauere. Redeũtẽ ex ytalia fridericũ apud nouã ciuitatẽ obsidione cinxere. quib⁹ t henricus rosensis natiõe bohem⁹ cũ ducẽtis equib⁹ t mille peditibus se adiunxit. Et q̃uis a Nicolao pon. maxio tuti essent ne tutelã cesaris impedirent. Cõtemptis aplice sedis mandatis t tãte maiestatis auctoritate deiecta sceleratũ positũ tenuere. Docta eo tpe Viennẽsis scola intoctã sententiã protulit. que p aplos ad futuz cõciliũ interponẽdũ suspendi posse romani pontifis mãdata rescripsit. Ciuitas viennẽsis t oĩs austria ex eo tpe in armis fuit sp temeritate religionis penas pendẽs. Cesset furenti populo friderici⁹ pusillũq̃ adhuc tenerẽ ea lege in manus comitis alie tradidit vt vocat⁹ adverbẽ vienna sanguineis vtriusq̃ pris t amicꝰ de tutela. de oppidis. deq̃ ceteris pretionib⁹ principũ. q vocati conuenissent arbitriũ diffinirẽt. Ladislaus summa populoz alacritate apud viennẽses excepit⁹ eiecta ex voluntate comitis administrauit. Ad cõstitutũ dieq̃ die Lodouic⁹ bauarie t wilhelm⁹ saxonie duces. Albert⁹ q̃s brãdeburgensis Carol⁹ badẽsis marchiones conuenere. Cũ multi ex bohemia multi ex hũgaria baronesq̃ impator legatos misit. quib⁹ t nos adiuncti fuimus. diu de iure ptũ disceptũ. q cũ oĩa ex arbitrio victoris agerent nec leges defenderẽt q̃ arma nõ protexissent infectis reb⁹ discessuz ẽ. Disceptata sunt oĩa q̃ pmiserant australes impatori. dictũ oẽ indictũ fuit. neq̃ lris neq̃ sigillis auctoritate habita barbara fide actum In eo cõtu ladislaus iohãnẽ hunniades q sibi regnũ a turchoz inuasione seruasset ad principat⁹ honorẽ euexit. qui suggesto in magno foro apud carmelitas erecta sede sedens aurea regali paludamento ac dyademate ornatus comitatũ et bistriciẽsem pmisit. qõ eo in loco minime licuit. neq̃ em̃ regi hungarie sub imperio romano maiestatem gerere ius est. q tãta reuerentia regũ q̃ta eis p arma siue dat⁹ siue relinquit. Comes alie dũ regẽ quõlibet impellit t ad se eiecta rapiens Eysingeriũ viennẽsesq̃ ptempnit. Concubinam quã viro interfecto sustulerat regina pene honore dignat. Ex fauore tandẽ regio cadit t annuẽte eytzingero e curia pellit. quẽ in exiliũ pficiscentẽ q̃tuor tñ equites comitati sunt. Alberto marchione brandenburgensi ne p ptemptũ a populo lapidaret ad portã vsq̃ vibis securitatẽ pbente. Sed q̃ feda t misera bilis eius fuga. tã supb⁹ t fauorabilis ei⁹ reddit⁹ fuit. Tã p⁹ annũ cũ iã ex bohemia rex redisset su adẽtib⁹ primoribus austrie baronib⁹ reuocatus. cũ mille equitib⁹ argento t auro fulgentib⁹ viennã repetit. cui extra portas vibis t rex ad mille ferme passus exijt obuiã. t oĩs ferme nobilitas redeũti gratulata ẽ. Plebs q̃s q̃ pauloañ lutũ ac lapides in fugiẽtẽ iactare tentauit sternere viã floribus q̃ redeũti träsit⁹ fuit minie dubitauit. vt ẽ in veraq̃ partẽ in modica siue annuerit siue oderit. Mira rez mutatio t ludẽtis fortune loc⁹. eytzinger⁹ extra gratiã regis factus in castella sua recedẽs impatori quẽ grauiter offenderat reconciliatus est. Nec diu postea adeo superbierãt q ladislai regis pres sequebant vt noue ciuitatis suburbia in qua cesare absente iacebat puerpa imperatrix intrare pliumpserint t vrbẽ expugnare cõtenderit. qõ vbi nõ succesit exustis que obtinuerãt locis abierũt. Fuit sepe inter eos impatorẽq̃ t regẽ incassum tractata concordia. neq̃ em̃ comes alie dũ vixit ex re sua existimauit vnanimes cẽ austrie principes At eo mortuo cũ eytzinger⁹ ex bohemia missus ad cesarẽ leges pacis vtriq̃ gratas dixisset t iã dextra pe die austria videret interitus regis subito nunciat⁹ nõ solũ concordiã perbauit sed magnaz rez t reipublice xpiane salutarẽ exortẽte spẽ prioz suis abrupit. Australes t a cesare t alberto frẽ de tradẽda gubernatiõe reẽsin prouincialiũ iuentũ habuere in quo legati cesaris seniori austrie principi (si erat impator) debere prouinciã dixere. Albertus suo t Sigismũdi patruelis nolle regie prẽ hereditatis exposcens suasq̃ calamitates t inopias tãto sanguini alienam referẽs miserationẽ inducere conat⁹ ẽ. Cõuent⁹ risio fuit facturos prouinciales qõ ius eẽtasue dictaret. p⁹q̃ frẽs inter se cõuenissent. Interea latrones träsdanubiũ in austriã ad morauie flumis ripã munitũ locũ occupauere oẽs circa regionẽ rapinis ats incẽdijs vexare ceperũt. aduersus q̃s profect⁹ albert⁹ latrones vi cepit. interfectisq̃ pugnãdo cõplurib⁹ q̃ngẽtos t q̃nquaginta ea ptiuos aduxit. ex q̃bus .lxxx. furca suspẽdit que res magnũ ei apud australes t nomẽ pepit t fauorẽ. Ulric⁹ vo eytzinger⁹ cũ visitato apud nouã ciuitatẽ friderico imperatore cui⁹ pti studebat viennã repetisset vocat⁹ ab alberto nihil mali suspicãs fidẽ ter eũ adiit a q̃ mox capt⁹ in vinculis cõiect⁹ est t in priuato carcere clausus. Indigna res visa ciuib⁹ murmurare dãnare oẽs factũ nemo tñ auxiliũ misero ferre voluit. Imperator sepe rogat⁹ viennã petere aliq̃diu distulit. veritus ne qua fraus inesset. interim Sigismũd⁹ ex arbesi viennã descẽdit. deinq̃ ad nouã ciuitatẽ

profect⁹ principatus insignia ab impatore accipiens⁹ p veteri cōsuetudine in eius verba iurauit. in qua solennitate albertus affuit. qui paulo post cū sigismūdo viennā repetiit ⁊ ambo aduersus impatorem cōspirāteas austriā sibi subigere conati sunt. quoz studia sentiens impator viennā petere statuit ⁊ accersito ludouico bauarie duce magni nois principe eo se contulit impatrice sequente. appropinquante urbis populus obuiam prexit. Albertus vo ⁊ sigismūd⁹ nobili comitatu extra vrbē impatorē salutauere. habebat albert⁹ tria circiter equitū milia in armis expedita q̄ nō longe a vienna in quodā tumulo impatori se ostēdarūt magnūq; metū veniēti incussere. suspitionem aurit albertus qui sepe ad eos p̄fectus ⁊ seorsum locutus insidias apparasse cesari videbat. Ferūt ei⁹ milite ducē alberto dixisse. facile si libet bodie vienne te dñm ats ausfugere facio. nam dō p̄hibet quo minus fridericū impatorē eiusq; comites interapiā. unue tñ. soluta deinceps hereditatis questio erit. victori leges atq; boies sauēt. Subdubitasse albertū aliquātisper. demumq; respōdisse poterā ignoscere si qō alis me ignozāte fecisses at mādare turpia nō possus. postq; introgressi vrbē sūt albert⁹ ⁊ sigismūd⁹ in domo q̄ pzagēsis appellat simul habitauere. impator priuatas ciuium edes incolunt. arx prouincialiū uoie custodiebat. Cōspirauere sigismūd⁹ ⁊ albert⁹ eam nocte aggredi ⁊ irrupe armatoq; militū manu ingressi iter iureiurādo se obstrinxere nō redituros domū nisi arce intrassent. Senserē cives morq; arma sumētes p̄fidiū in arce mai⁹ collocauere. instabat ciuile bellum ⁊ atrox pugna. p arce nec dubiū videbat. dn magno suo malo principes cōmissuri p̄lū essent. Stetit diu res in ancipiti. ciuibus tueri arcē stabile propositū erat. duab⁹ q̄ arcē intrare iurasset turpe videbat. infecta re domū reuerti atrum inferre plenū piculi erat. Postremo quētū ē vt ingressi p̄cipes arcē paululū immorati potato vino exirēt ats ita deluſa magis q̄ ipleta religio est. Postridie arx ꝛsensu prouincialiū in tres partes diuisa duas accepere albertus ⁊ sigismundus reliquā impator. Delectiq; prouinciales sunt q̄ lites fraternas dirimāt ⁊ summa ill⁹ p̄tās data. ſ grauē iudicū ꝛ potētes ē. Nobilitas ⁊ eccl̄ie p̄napes impatori fauētiores sunt. plebes albertū p̄ferūt magno se iudice dſcis tuet. Multa sunt in hoc cesare q̄ laudare possis. corp⁹ egregiū ⁊ spēs impatore digna. animꝰ sedat⁹ ac trāquill⁹. ingeniū p̄spicax. memoria tenacior. religiōis ardēs zel⁹. ingēs cupiditas p̄ce ⁊ oci. Singularē virtutē in q̄us boie diligit dignāq; p̄mio ducat. edificat splēdide. ortos ⁊ gēmas plus equo admirat ⁊ amat. ⁊ in reb⁹ gerēdis tardior ac remissior ē. tenacē pleriq; accusauerūt et ad rē mun⁹ attentu. id fecere proni ancessores sigismūd⁹ ⁊ albert⁹ cesares. q̄z prodigalitati cuiusuis ꝛpta liberalitas videri auaricia ꝓt. Ceterū fridericꝰ nec sua profundit nec aliena diripit. vbis facilue tēperās Albert⁹ frater ei⁹ longe dissimilis. celer in aggrediēdis reb⁹ belli ⁊ glie appetēs. piculi cōtemptor audax. laboris patiēs. manu atq; ingenio p̄ompt⁹. pecunias inter amicos partit ac profundit. inter opes paup. in pauptate diues. nulli⁹ rei magis q̄ fame auarus.

De Morauia germanie prouincia

Procedēti p austriā in aq̄lonē morauī occurrunt gēs ferox ⁊ rapinax. inda inter hūgaros bohemosq; transdanubiū sita. Hāc prouinciā euo nostro Sigismūdus impator alberto genero suo. qui postea impauit dono dedit. Rebellāte ⁊ impāta facere recusante albert⁹ magnis affecit cladibus. nā supra q̄ngentas villas vna excursiōe ꝓbuſſit. mortales multos neci dedit. pec⁹ oē pene abegit. ut gūq; ferre p̄dā gentē coegit. In hac prin cia ciuitates ⁊ opida romane eccl̄ie ritū tenēt ⁊ catholice fidei cōsentiūt. Barones oēs ferme bussitarū labe infecti sunt. Hic cū verbū dei p̄dicaret Johānes capistran⁹ ⁊ in errores bussitaz vehementi⁹ vehereē baronis nō parui nois quē Ezernahorā vocāt secuta puersio. qui relicta priore p̄fidia cuz duob⁹ milib⁹ subditoz veritatem romane sedis ampler⁹ est. Protbasius fili⁹ ei⁹ doctrina ⁊ moribus clarus nō diu postea Olomucēsis eccl̄ie pōtificatū obtinuit. Ea ēpnica ciuitas morauoz ep̄alis. Regnū aliq̄n inter morauos fuit latissimū ac potentissimū. qō vsq; ad filiū Suatocupi duraūt. cuius fortunā in bohemi ed cōscripsim⁹ bistoria. At cū fili⁹ suatocupi eccl̄ias dei spernere cepit regnū gēti adēptū ē. qō postea romani cesares in bohemiā trāstulerūt. In hac puincia cōplura sunt oppida plena populo ⁊ opib⁹ abūdantia. inter q̄ Brunna principatū obtinet. snoyma sigismūdi obitu memorabilis. hac nulli transit⁹ patet nisi armato potētioriq; latronib⁹ oēs addit⁹ obsidentib⁹. Sermo gēti mixt⁹ est theutonic⁹ ⁊ bohemic⁹. fugant tñ bohemi quoz ē regionis imperiū. q̄ gētes olim morauiā incoluerint nō facile dixerim. q̄uīvo ex lectiōe ptolomei accipe licet martomāni ⁊ sudini cadiq; morauiā ⁊ austriā q̄ trāsdanubiū iacet incoluisse videnē.

De Blesia germanie prouincia

Slesia post morauiā sequit⁹ haud ignobilis prouincia quā fluui⁹ odera plabit⁹ inter oēs germanie nationes late cognitus. fontes eius būgarie mōtib⁹ que Slesie ad orientē iungit⁹ mare baltheū cursus terminat. Lōgitudo regionis circiter. lxxx. stadia. Caput gētis vrbs Slauia ē amplissima ciuitas ad ripaz odere sitā priuatis ac publicis edificijs magnifice ornata. cui⁹ ep̄atū matiores nīi aureū vocauere. Bussita nū bella luteū reddidere. In hac vrbe regnāte apud bohemos wenceslao orta seditiōe cōsules quoz p̄mo ptās ē p fenestras ex ptorio in fori p̄cipitati, gladijs ac lanceis irate plebis excepti diri spectaculi p̄buere. cuius rei auctores sigismundus impator paucis post annis secuti p̄ssit. Duces Slesie multi numero inter quos paterna hereditas p capita diuidit⁹ hinc scissa multas in ptes prouincia freḡntes calamitates incurrit. crebris expolita latrocinijs. Inter hos duces vnū esse ferūt noie bulconē qui apoliefem appellat. Qui glogouie residens delitijs ac voluptatib⁹ deditus vsq; adeo insanuit vt neq; inferos neq; supos esse diceret. aiaſq; cū corpib⁹ sil̄ p̄ssus interire putaret. Eccl̄ias vel nūq; vel raro ingressus ē. Sacramētis xp̄ianis prorsus abstinuit nisi q̄ abusus mātimonio vxore q̄ sibi ingrata esset relicta altera supduxit. q̄ ne peller appellari possit nō nisi p̄ solennia mātimonij cōiugi voluit. Slesite sub impio bohemoz cōstitum sunt. nūc tñ impata facere detractāt. Georgiū nouū regē admittere recusantes. wilhelmū saxonie ducē secuti. q̄ regnū bohemie ad se pinere affirmat ꝓter quōdē q̄ latislai bungarie atq; bohemie regis soror fuit. Gladius ei⁹ latus arbitrez erit. Sermo gentis maiori exte theutonic⁹. q̄uis trāsoderā polonica lingua p̄valet Ob quā rem nō immerito quidam hoc in loco germanie terminū esse oderam putauere. q̄uis idem fluui⁹ in septentrionem vergens germanicas partes ripis ambobus alluit.

Libet in hac parte germanie lingre fines ⁊ ad orientē ac septētrionē sarmaticas inuisere gētes. Polonia vasta regio ē q̄ Slesie ad occidētē prouia. hungaris. lituanis ac prutenis cōtermia. Hic cracouia ē papua regni ciuitas. in q̄ liberaliū artiū scola floret. Sbigneꝰ huic vrbi pfuit epūs lingue doctrina ⁊ morum suauitate insignis. a quo plurimas accepim⁹ epl̄as multo sale ⁊ romana elegātia pditas. cui ob singulares virtutes romana ecclia insignē cardinalat⁹ honorus rubenē pileū misit. Ciuitates polonie pter cracouiā paucas inde ⁊ materia lignea ferme oēs domꝰ cōponūt pleraq; luto linūt. plana regio ⁊ nemorosa est. pro tuis gēs cereusia ē ex tritico atq; humulo facta. vini rarissimꝰ vsus. nec vinee cultura cognita. ager cereris ferax. multa gēs armēta. multa ferax venatus. equū siluestrē pter cornu cerui simile edūt. feras q̄s boues venāt q̄s pisces vros vocauere. pisce ac volucribꝰ abūdāt. argēto aut auro inops terra. vectigalia regi pua Regnū in quor pres diuisere maiores. has p circulū anni rex ambit. q̄libet pstribꝰ mēsibꝰ regē ⁊ curiam pascat. qbꝰ exactis ad alterā ptē fit trāsitꝰ. Statuta sunt q̄ pstare prouincias oporteat. si māserit vltra pfinitus ēps rex suo viuere sumptu cogit. Cū rex gētis patrū nostror tēpestate obyisset relicta filia wilhelmus dux austrie i matrimoniū eā accepit. illiq; regē pfectꝰ ē. Nō placuit polonis rex theutonicꝰ. Vlatislaū ex lituania vocauere electoq; wilhelmo cōiugē eiꝰ ⁊ regnū nouo regi tradidere. Gentilis fuerat vlatislaꝰ ⁊ ydola coluerat. sed baptisma cū regno susape nō recusauit. cōuersus ad xpm religiosus se principē gessit. multos ex lituanis ad euāgelia traxit. pōtificales eccias nōnullas erexit. epōs magno honore prosecutꝰ ē. inter eās dū q̄ecūq; turres eccias inspexit detracto pileo caput inclinauit. deū q̄ coleret in eccia venerat⁹. Cū tartaris regni limites infestāb⁹ feliciter dimicauit. prutenos maximo bello vicit. de q̄ inter res prutenicas nie morabim⁹. Ex priore cōiuge prolē nō sustulit cū q̄ infirmitū haud legitimū fuit. ex seda tā ferme nonagenaria duo nati sunt filij Vlatislaus ⁊ casimirꝰ. eo mortuo vlatislaꝰ regnū polonie accepit. Casimirꝰ lituanie ducatū cōsecutꝰ e. prior q̄s ad hungarie regnū accersitꝰ in bello turchor vt ān narratū ē ceciditꝰ. qua re cognita solliciti poloni pceres ō successore fridericū marchionē brādeburgēsē q̄ puericiā i regē trāsegerat lingue gētis ⁊ mores tenebat vt regnū acciperet rogarūt. respōsum datū ē Casimirū lituanie ducē q̄ frater eius defuncti regis heredē extare salutari eius animū optere cui fraternū pinūq; regnū cupiēti impedimētum afferre e dignitate sua fridericꝰ nō duceret pari ex moderatiōe ⁊ albertus bauarie dux erga latislaū alberti filiū vsus ē q̄ bohemie regnū sibi oblatū recusauit. Fridericꝰ quoq; imperator ⁊ ab hungaris ⁊ a bohemis ad hereditatē latislai vocatꝰ nūq; audire sustinuit q̄ patruelī pudicū faceret. Ingēs laus nre etatis ⁊ magnū decus germanie nois. Quis nō ambigo esse aliquos q̄ nō tā rusticae q̄ ignauie tradāt alienis regnis quēpiā abstinere. ego q̄ recti speciē hs nō laudare nō possum. Casimirꝰ aut ⁊ si difficile a lituanis dimitteret q̄ suū apud se principē retinere cupiebāt. in poloniā venies pacifica regni gubernatione accepit. nec diu postea sororē latislai regis duxit vxorē. multa ei aduersus fratres theutonicos qui sancte marie appellant bella fuere. de quibus in rebus prutenicis referemus.

Lituania

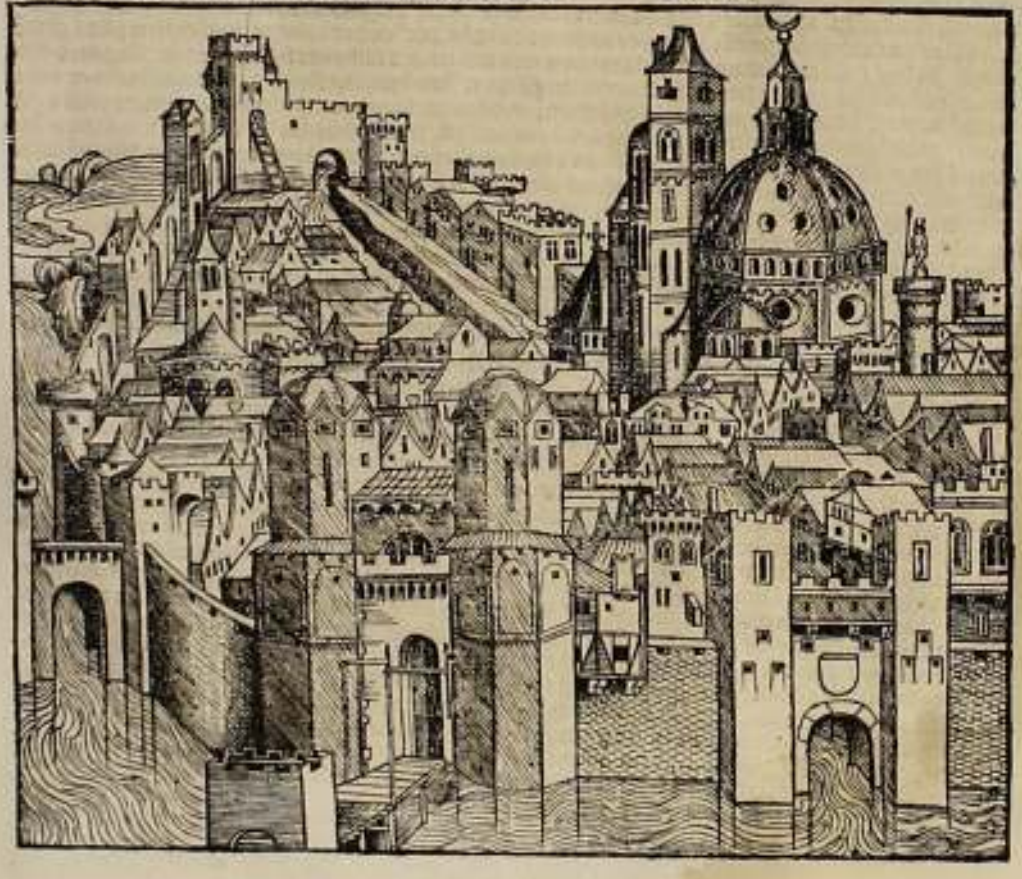

Lituania ⁊ ipa late patẽs regio polonis ad orientẽ ꝓneta ẽ palustris ferme oĩs ⁊ nemorosa. witold⁹ hu-
ic ꝓfuit vlatislai frater. q relicto idoloꝝ cultu cũ regno polonie xpi sacramentũ accepit. Magnũ witoldi nome fua tẽpestate fuit. quẽ subditi adeo timuerũt vt tyranni laqo se suspendere parere potẽ q ꝓncipis indignationem interdere voluerũt. Detractãtes impiũ insuetos vsus pelle. vtentib⁹ vsus qs eã ob ciz numerabãt. dilamãdos obiectauit. crudelib⁹ qz aliis affectũ supplicijs. Edictis aretũ sp tẽsum gestauit. si quẽ ꝓspicatus ẽ aliter incedere q volunt cõfesti sagitta ꝓfodit. multosq; p ludũ interemit sanguinarq; carnifex. Ut esset inter ppares ⁊ ipm ꝓncipẽ certũ faciẽs discrimẽ radere barbã oib⁹ imposuit. id vbi successit. facili⁹ eĩ cernitur q barbe tactuꝝ feratis. tõsus ipe mentus ⁊ caput pdite capitale interminat⁹ supplicium. Si qs pulicalvus pilos faciei capitisue deponeret. Rex a cesare sigismundo lituanioꝝ appellat⁹ pri⁹ obtinuit q legati diadema ferẽtes se ꝓsternerent. Successor Sindzigal vsus nutriuit q sueta ex manib⁹ ei⁹ panẽ accipe sepe in siluas vagebat. redeunti vsq; ad thalamus ꝓncipis ostia quoque patebãt ibi cõfricare ac pulsare pedib⁹ ostiuz cuz fames affuit cõsueuit. cui ꝓceps aperiens cibuz ꝓbuit. Cõspicuere nobiles aliq; adolescẽtes aduersus principem atz vsse modus secute sumpti armis cubiculi ꝓncipalis tanuã cõfricauere. credidit Sidzigal vsum adeo ostiuz unuq; apperuit ibiq; mox ab insidiatib⁹ cõfossus interiit. Prouincie deinde gubernatio ad casimiruz peruenit Ad lituanos estuo tpe difficilis trãsitus est. paludib⁹ atq; cuncta ferme obsidentib⁹. hyems ꝓbet aditum astrictis gelu lacunis. mercatores sup glaciẽ ac niue iter faciunt. plurimum diez cibaria in vehiculis ferentes. nulla certa via meant⁹ (sicuti in mari fidez) cursus ostendit. rara inter lituanos oppida neqs frequentes ville Opes apũ eos ꝓpue aliaius pelles qb⁹ etas nra zobellinos armelinosq; noia indidit. vsus pecunie ignot⁹ locuz eius pelles obtinẽt. uiliores cupri atz argẽti vices implent ꝓ auro signato ꝓcedentes accipiunt. Ma ꝝ nõe nobiles publice ꝓcubinos habet ꝓmittentibz uir⁹ quos mrimonij adiutores vocãt. Turpe ẽ ad le gitimã cõiugẽ pellicẽ adijcere. soluunt tñ facile mrimonia mutuo cõsensu ⁊ uterq; atq; uterq; nubunt. multum bis cere ac mellis est qõ siluestres in siluis apes cõficiunt. uinu rarissimus vsus ⁊ panis nigerrim⁹. Armẽta victus ꝓbent multo lacte utentib⁹. Sermo gentĩ sclauonicꝰ est. latissima eĩ est hec ligua ⁊ in varias diuisa sectas. Ex sclauis eĩ alij romanã eccliaz sequunt. vt dalmate. croatani. carni ac poloni. Alij grecoz sequuntur errores vt bulgari. ruthen⁹ ⁊ multi ex lituanis. Alij ꝓprias hereses inuenere. vt bohemi. mozani. bosnẽses. quoz magna ps manicheoz imitat insaniã. Alij gentili adhuc cecitate tenent. quẽ admodũ multi ex lituanis ⁊ idola colẽtes. Dor magna ps euo nro ad xpm cõuersa postq; vladisla⁹ in ea gente polonie regnuz accepit. Noui ego iheronimuz pragensez sacris lris apprime eruditus vite mundicia ⁊ facundia singularẽ q annis supra viginti in heremo camaldulensi in appẽnino etrusco ꝓtraz egit. hic orsẽte apũ bohemos bussitaz hereti fugiens pestifer⁹ uir⁹ in poloniã trãsiuit. vbi accepti lris a vlatislao rege cõmendaticijs pdicatur⁹ euãgelium xpi ad witoldus ꝓncipes in lituaniã penetrauit multosq; pplos witoldi fauore fec⁹ ad salutiferã dei nri fidez cõuertit. venitq; tandẽ ad synodũ basilien sem vocat⁹ a iuliano scti angeli cardiale. cuz de reb⁹ bohemicis ageret narrabat hic multa de lituanis q pene incredibilia videbant. Audiebam ego ex aliis et⁹ dicta nec mouebar vt crederẽ. libuit audire hoiem atz ab ei⁹ ore relata cognoscere. comites mei fuerunt nicola⁹ castellan⁹ qui tunc iuliani cardialis domuz regebat. bartholome⁹ luceman⁹ archiepi mediolanensis scriba ⁊ petr⁹ noxetan⁹ cardialis firmani secretari⁹ uiri graues ⁊ docti hoiem in cella transtiberim apũ carthusienses cõuenim⁹. cui⁹ hec narratio fuit. Primi quos adiit ex lituanis serpentes colebãt. ꝓfessa multas suiz quisq; in angulo serpentes habuit cui cibuz tedit ac sacrificauit fecit in feno tacenti. hos iheronim⁹ iussit oĩs interfici ⁊ in foro adductos publice cremari. inter quos vnus inuentus est maior ceteris quẽ sepe admotuz igni cõsumere nullo pacto valuit. Post hos gentes repit q sacruz colebat ignez cuiusq; ppetuum appellabat. sacerdotes templi materiã ne deficeret ministrabãt. hos super vita egrotãtiuz anxia cõsulebãt Illi noctu ad ignez accedebãt. mane vo ꝓsilẽtib⁹ risa dãtes umbrã egroti se apũ ignẽ sacruz vidisse aiebãt. q cuz se calefaceret signa vel mort⁹ vel vite oñdisse. victuruz egrotuz facies oñsa igni. Si dorsuz ostentasset moriturũ ꝓtendit. testari igr ⁊ reb⁹ suis ꝓsulere suadebãt. Delusiones hãc esse iheronim⁹ oñdit ⁊ ꝓfuso populo deleto tẽplo ignem dissipauit xpianosq; mores induit. Profect⁹ introrsus alã gentẽ repit q solẽ colebat ⁊ malleũ ferreũ rare magnitudis singulari cultu venerabat. Interrogati sacerdotes qd ea sibi veneratio vellet. rnderũt oli plumb⁹ melib⁹ nõ fuisse visum solẽ que rex qdã potentissim⁹ captũ ꝓclusisset in carcere munitissime turris. gigãtẽ deinde opẽ tulisse soli ingẽtiq; malleo ꝓfregisse turri solẽq; liberatũ boib⁹ restituisse dignũ itaq; veneratu instrumentũ eẽ q mortales lucẽ recepissent. Risit eoz simplicitatẽ iheronim⁹ inanẽq; fabulã eẽ mostrauit. solẽ vero ⁊ lunã ⁊ stellas creaturas eẽ oñdit. qb⁹ marim⁹ de⁹ ornauit celos ⁊ ad utilitatez boim ppetuo tulit igne lucere. Postremo alios pplos adijt q sacrã coluere siluã vt q arbor ꝓcerior fuit eo cultu dignioꝛẽ putauere. Predicauit huic gẽti plumb⁹ dieb⁹ fidei nre aperiẽs sacramẽta. demũq; vt siluã succideret imperauit. vbi pplis cũ securib⁹ affuit nemo erat q sacrũ lignũ ferro ꝓtingere auderet. ꝓcior itaq; iheronim⁹ assumpta bipenni excellẽtẽ quãdã arborẽ detrũcauit. tũ secuta multitudo alacri certamine alij ferris alij dolabz alij securib⁹ siluã deiciebãt. ventũ erat ad mediũ nemoris ibi querceã vetustissimam ⁊ añ oĩs arbores religione sacrã ⁊ quã potissime dei sedẽ putabãt peritere aliq̃diu null⁹ ꝓsumpsit. postremo vt ẽ alter altero audatioz intrepidãs qdã socios q lignũ insensatũ peritere formidaret elevata bipenni magno ictu cuz arborẽ cedi arbitraret nbiã suã perisse atz ita rã semianim⁹ cecidit. attonita circa turba fuere. ꝓfi. iheronimũ accusare q sacrã dei domũ violare suasisset neqz id quisq; erat qui ferũ exercere auderet. Cũ iheronim⁹ illusiones demonũ eẽ affirmãs q decepte plebis oculos fascinaret. surgere que ceciderat vulneratã deum⁹ imperauit ⁊ nulla in pte lesum ondit. ⁊ mox ad arborẽ adacto ferro admirãte multitudine ingẽs on⁹ cũ magẽ fragore ꝓtrauit totaq; nem⁹ succidit. Erãt in ea regione plures silue pari religione sacre ad qs dũ iheronim⁹ amputãdas pgit mulier ingẽs numer⁹ plorãs atq; eiulãs vitoldi adijt sacrũ locũ succisum querẽ ⁊ domũ dei adeptã in q diuinã opẽ petere cõsuescent. inde plumbeas. inde soleas abstinuisse. nefarie ea q in loco deũ q-rant cui domicilium abstulerit. eẽ aliqs munoꝛes lucos in quis dij rndere solebãt eos qs delere iheronimũ vellet. qui noua qdã sacramẽta introducẽs patrũ moꝛẽ exturpet. rogare igr atz obtestari ne maioꝛ religionem auferri sinat. sequũt ⁊ uiri ⁊ mulieres nec se ferre posse nouũ cultũ asserũt. relinq̃re pon⁹ terrã ⁊ patrios lares qz religionẽ a maioꝛib⁹ acceptã dicãt. Mot⁹ ea re witold⁹ ueritusq; pploꝝ tumultũ xpo pon⁹ qz sibi nec

se plebē volunt reuocatisq; his q̄s ꝓfidib⁹ puincias tradera. tubēs parere Iheronimo boles ex prouincia recedere. tulit hec nobis iheronim⁹ ꝓsēti vultu nibil hesitās ac p̄ iuramentū affirmauit. dignum fide t ḡ uitas sermonis t doctrina oñdit t viri religio. nos que accepimus immutata retulim⁹ veri piculū nō assu mimus. psuasi tñ t nos t comites ab eo recessimus.

De Russia

Ruthem quos appellāt crossianos vt Strabo videt lituanis cōtermi sunt. gēs barbara incōpta. apud quā opulentē eccl̄ie obtinuit ysidor⁹ cardinalis sabinensis. cui⁹ supra mentionē feci⁹. In hac gente ci uitatē gm̄ summā tradūt nogardiā appellatā. ad quā theutonici mercatores magno labore puenūt. magnas ibi opes fama est. t multū argenti pelliumq; p̄ciosas vendētes aut ementes. ponderato argento nō signato vtū tur. lapis in medio fori q̄dratus est quē q̄ ascendere potuerit neq; tectus fuerit principatū orbis assequitur p ea re q̄ armis dimicauit sepeq; vna die plures ascendisse ferunt t ꝓsepe seditiones in populo emersere.

De liuonia nunc germanie prouincia

Liuonia deinde xp̄ianor⁹ vltra prouinciar⁹ ad septentrionē ruthenis tūgūtur. Tartari eā sepe incurrunt. in q̄ nostra etate magnas acceperūt strages. Frēs teuthonici qui b. marie vocātur hāc armis q̄siuere t xp̄i sacra suscipe coegerūt. cū esset antea gentilis t ydola coleret. Eā alluit ab occidente mare baltheum q̄d plerisq; veterū occeanus esse putauerunt. nōdum septentrio vt hodie cōgnit⁹ grecis aut italis fuit. xp̄iana re ligio hāc orbis p̄te nro generi aperuit q̄ ferocissimis gēnib⁹ detersa barbariē mitioris vite cultū oñdit. bal theus finis adeo late patet vt incōpte magnitudis apō alios videat. Origo ei⁹ ex britanico mari ducitur. q̄d germanicū appellari p̄t. nā t germanie magna p̄te alluit. Ostiū ei⁹ in occidētī est nōlōge a cheronesso cimbrica quā dacia hodie vocāt. Excurrēs aūt in orientē in septentrionē pandit insulasq; magnas ambit. Occidētale litt⁹ norwegi occupāt. ad septentrionē semiferos boles esse tradūt. cū q̄b⁹ nullū lingue ꝓmerciū habētes habēt signis tñ t nutib⁹ ꝓmutare merces ferunt. meridionale litt⁹ saxonibus t prutenis tradi tur. orientale vt diximus liuones tenent.

De massagete

Inter liuoniā t prussiā paruā terrā eē ferūt vn⁹ fere dieī latā intere § lōgissimā a prutenis ad liuones qua massagete colūt gēs neq; gētilis neq; vere xp̄iana. polonor⁹ imperio parēs. ars hinc regnū polonie ad mare p̄tendit t baltheū quē diximus sinū redditi ex liuonia in germaniā p littus baltbei maris.

Prussia nunc germanie prouincia

POst massagetas pruteni se obiecũt q̃ ripas vtrq; vistule amnis accolũt. Jis ẽ sarmacie atq; germanie termin⁹. Qui exortes in mõtib⁹ q̃ polonia bũgariaq; dirimunt. ptẽ polonie irrigat. prussias vero q̃ loga ẽ peruit. ab oppido torni vsq; dantiscũ q̃ in loco baltheũ influit. Hũc fluuiũ alij vistulã vt diximus q̃ bus etatis nr̃e sermo ꝓgrit. Alij iustulã. qdã instulã vocauere. qõ vltra fluuiũ ẽ sarmatia turis fuit. qõ cis tra germaniã. ad occidẽtẽ ac meridiẽ masonite polonieq; rura colunt. occidẽtẽ saxones occupãt. aq̃lonem baltheus maris excipit littus. frumẽti ferax regio ẽ. aq̃s irrigua ⁊ plena colonis. multa ambitõsa oppida. multi maris sumosi reflex⁹ amenã efficũt. pecor ingẽs vis. multa venatio. piscano diues. Almericõ olim hanc terrã incoluisse iordan⁹ tradidit. q̃ tpe gothi ab insula scandia incõmẽtes discẽdere. q̃ p instulã (vt ille ait) winergor terras inuaserũt. Ptolome⁹ aũt a marobios ⁊ alanos venedes ac sitones penes istulã fluuium habitare affirmat. Barbara hec gẽs ⁊ ydolor cultrix vsq; ad friderici imperatorem et⁹ nois scĩm fuit. Sub eⁱ⁹ vo impio cũ amississent xpi ani tholomaide sine ciuitate frẽs theutones q̃s sacre Marie dirum⁹ ap pellari inde fugati in germaniã rediere. viri nobiles ⁊ rei militaris periti q̃ ne p ocio marcerent fridericum accedẽtes prussiã germanie cõterminã xpi cultũ spernere dixerũt. Sepe illi⁹ gẽs boles in saxones ceterosq; vicinos excurrere. ingẽtẽ vim pecor atq; boim abigere. eẽ in alo sibi ꝓficere barbarã gẽtem. annuat tñ imperator. principiq; fribus ꝓpetuo iure possidendã tradat si eã armis acq̃rãt. cũ eis masonite duces qui se eius terre ⁊ dños affirmabãt ius suũ frib⁹ cesserãt. Grata oblatio friderico fuit q̃ collaudato ꝓposito q̃s voluere frẽs sub aurea bulla lras ꝓcssit. Illi sumptis armis bzem tpe q̃dã prutenici iuris citra vistula fuit occupauere. Erat tranato fluuio vetustam ⁊ late patulam quercũ in castelli modũ erectis ꝓpugnaculis iuxta ripã munierũt. vbi collato ꝑsidio vteriores prutenos vexare ceperũt. pugnatũ ẽ sepe. p quercu ⁊ ingẽtes paganor copie fugate ⁊ delete sũt. bellũ plurimis annis ꝓductũ ẽ. ad extremũ fortuna fratrũ ipso arridens oẽm eis prussiã subiecit. viete barbare nationes iugũ subire. Ex illo tpe lingua theutonica introducta ẽ ⁊ cult⁹ xpi gẽtib⁹ impat⁹. Ecclie q̃s põtificales erecte trãs vistelã pomeranicis. culmẽsis. sambiensis warmiensis. ad quã defuncto Fracisco epo guitatẽ nr̃as postulauere canonici Calix⁹ s. ponti. max. annuente senatu aplico comẽdauit. Que vna ẽ illis in prib⁹ suo vtẽs iure. nec subiecta frib⁹. religiõs epos religionis habitũ gestare optet. Quo in loco munitã querciũ fuisse dixim⁹. nobile oppidũ exedificatũ ẽ qõ marienburgũ vocãt. ⁊ arx nobilis atq; amplissima. Hic sedes magni mgri q̃ ciuitis frib⁹ ꝑsit prussiã incolẽntibus. Sũt ⁊ alij duo in eadẽ religiõe mgri. alter livoniã regit. alter cõuẽtus alemanie gubernat. Theutones buius religionis inuẽtores fuere ac ꝓterea nemo ad eã recipit nisi theutonic⁹ nobilibus ort⁹ parẽtib⁹ ⁊ cui ꝓpositũ sit. p tuẽdo xpi euãgelio aduersus salutifere cruci inimicos armis depugnare. Ob eã rẽ vestimentis albis vtunt nigra cruce insuta. barbã oẽs nutriũt exceptis q̃ in sacris altarib⁹ seruiũt. p canonicas horis dñicã ozõnẽ ysurpãt neq; lras discũt. magne his opes nec minor potẽtia q̃s regib⁹. Sepe cũ polonis de regni militib⁹ receptis atq; illatis gladijs cõtendere nec totis viribus belli fortunã experiri recusarũt. Cũ vlanislao casimiri q̃ nõ regnat. patre cõtra erãt ambe ptes validissimas atq; ingẽtas copias polonie lituanie ⁊ tartari ũtri erãt q̃s duxerat vitoldus. Theutonici frẽs ex tota germania vires consciuerat. postq; ꝓpe ad. xx. ferme stadia vterq; cõsedit. exerat⁹ spe plen⁹ ⁊ impatẽs more prutenor magr caduceatorẽ q̃ bellus regi denũciaret ⁊ duos enses in q̃s staret victoria mulit facta ptãte vt quẽ vellet hostis eligeret. alterũ sibi remitti iussit. Accepit vlanisla⁹ alacriter nunciũ donatoq; caduceatore ⁊ vno recẽto gladio remisit alterum mox iussi sunt milites arma induere belliq; signũ datũ. xl. milia eqũm in ambob⁹ castris fuisse ꝓditũ inuenio. Vlanisla⁹ tartaros ⁊ lituanos primũ inire certamẽ iussit ⁊ Polonis subsidiarias acies elegit. Contra prutenus auxilia in postremis habuit florentem ordis sui militiã in exercit⁹ frõte collocauit. comisso ꝓlio inermes q̃dã tartari ⁊ lituani magna strage cesi sunt vrgebat tũ multitudo nec terga dare polonus metuẽs audebat. atror pugna supra cadauera ocasor edebat. nec tã vulnerat prutenor alacer q̃s exigere vuln⁹ tartar⁹ videbat. Protractũ ẽ diu certamẽ. pacta ingẽs ocasio lituani tartariq; velut pecudes mactabant. ac cũ nou⁹ sp hostis emergeret defessi tãta cede pacta theutones versare ferrũ vix poterãt ⁊ iã remissius pugnabãt. q̃ vbi vlanisla⁹ animaduerit tũ primũ polonor acie validã acerro rigẽte iniunit. fit subita irruptio in staurat q̃s plũ. nõ tulere theutones recẽtis agminis impetũ. impar pugna recẽtis ac fatigati militis fuit. ordinatur mox fuga ex pte fratrũ. ferit terga polon⁹. Magr ordis vbi suos cedere videt. nec iã vllã in auxilijs spes esse animaduertit collecta militũ manu hosti sese obiectauit. occidit. fit fedior fuga. nec pr⁹ theutonic⁹ fugere q̃s polon⁹ pseq; desistit. Perierũt in eo bello ex pte fratrũ multa boim milia. inter q̃s viri primarij q̃s vocãt ꝓmẽtatores equestri dignitate insignes cũ ipso magro ciratere sex cẽtos. nec polonis incruẽta victoria cessit tartaris ac lituanis magna ex pte cesis. bellũ hoc anno decio ⁊ cccc. supra mille gestũ ẽ p⁹ xpi saluatoris ortũ. Prussiã fortunã regis secuta ois excepto burgomanie ad victorẽ defecit. Hs interuenẽte Sigismundo cesare pax inter frẽs ⁊ polonũ ꝓstituta ẽ. pactusq; fed⁹ pecunia polono data prussia reddita fratrib⁹. nec de inde vsq; ad friderici tpa q̃ nũc impat in possessione agri fuit turbata religio ẽ. Sub eⁱ⁹ vo impio cũ populares graue sibi iugũ fratrũ existimarẽt fed⁹ inter se inire in hũc ferme modũ vt. xxi. viri singulis annis certi in locis conuenirent q̃ ꝓximalũ q̃relas ad vsus fratrũ audirẽt nec sinerẽt quẽpiã indigne vexari. Ex his q̃tuor ex religione viros assumi voluere. q̃tuor ex plebis eccl̃ar. pariq; numero ex nobilib⁹ ac ciuitatib⁹ bis q̃s parere oẽ voluere. Per idẽ tps diuisa inter se religio fuit. alij magnũ magistrũ seqbant. alij q̃sdã cõmẽdatores q̃ mgri regimen improbabãt. Magr vt populares sibi alliceret fed⁹ ipm incõsulto fratrũ quẽru approbauit. Frideric⁹ q̃s imperator eidẽ federi robur adiecit cautiõe tñ inserta ne p suas lras ius religiõis lederet. mortuo deinde magistro q̃ fed⁹ acceperat ⁊ altero in et⁹ locũ suffecto nicola⁹ pon. max. legatũ misit q̃ p tota prussie inspiceret. cognitoq; rez statu q̃tũ legat⁹ retulit populariũ fed⁹ damnauit. vtq; ab eo discederet anathema interminat⁹ imp̃auit. q̃b⁹ ptinaci⁹ in sententia ꝑseuerãtib⁹ ex consensu ptũ lis ad Friderici cesarẽ deducta ẽ. ad quẽ rursus cũ cognita damnato federe missi pruteni sunt ad obedientiã fratrũ redire q̃ cũ ptim cũ e mamb⁹ infidelũ suis armis vẽdicassent multoq; sanguie exemissent. q̃ re ciuitatib⁹ nũciata mox arma in fratres pclãriter accepta sunt. ex q̃b⁹ plures capti aut occisi. castella eor euersa. arces a fundamentis eiecte q̃nq; ⁊ q̃nq̃ginta oppida in eã rebellionẽ cõspirauere. q̃ cũ nõ satis rẽ suã cõtra religionẽ sine externa ope tutã putarẽt Calimiri regẽ polonie sibi dñm ascisere deuotũ fribus sanguinẽ qui fortunam patrie eius

expti fuissent. ille cū exercitu ꝓuinciā ingressus vrbes sese ciuitates in ptātē accepit. cū ḡ frēs diu varia victoria dimicarūt. plures fuere ꝓgressus. inter hos memorabilior ḡ apud canicū oppidū hābit⁹ ē. xxiij. milia polonoꝝ obsidionē in eo loco tenebāt. i qs etiā rex ipe casimir⁹ fuit. oppugnabat oppidū dies noctesq; machinis admotis. Rudolph⁹ ꝓceps saxane vn⁹ ex sclesie ducib⁹ tūc religionis ductabat exercitū. q laturus obsessis opē cū septē milib⁹ militū aggredi regē nō dubitauit. cōmissum ē plū in ꝓspectu oppidanoꝝ summa vtriq; ꝓtentiōe atq; ardore. celis hinc atq; inde cōplurib⁹. cū suos referre pedē rudolph⁹ aduertit in crepās ignauiā fugientiū intermiatusq; necē acē sistit. t ꝓgressus in medū cū recēt pugnatoꝝ manu acre certamē instaurat. hos sternit. illos ꝓfodit. fit subita rex mutatio. vrgēte rudolpho cecidit polon⁹. rursusq; casimir⁹ retinet suos pugne sepē miscet t tanq; ex integro pugnaci ꝓtentiōe certat. occidit in pugna rudolphus. rex vo eq; vexat. meliores ex vtraq; pte occūbūt. Postremo celsum ecdētes poloni suū regē desperata victoria fugā arripiūt. rex ab amicis adiut⁹ vix ex clade erept⁹ ē. Rudolph⁹ morte sua victoria religioni peperit. Ex polonis supra sex milia occidisse ferunt. ex teuthonib⁹ ḡs nō pauci pte. Post eā cladē res polonica nutare apud prutenos cepit eo inclinātib⁹ pplis q belli fortuna cōuertit. stat tn adhuc anceps ext⁹ et alter⁹ martī iudiciū morat. Fert inter hos frēs olī mortuo magno cū de successore agerēt vnū fuisse q rogat⁹ eligere quē putaret religioni vtiliorē sepē elegisse dicēte nolle veterare. sare se cogitatiōs suas. aliox corda ignorare. si magistrat⁹ sibi cōmittat nō dubitare ḡn reipublice bene consulturū esse. motos eius verbis reliquos ad ministrationem illi credidisse que saluberrima deinde fuit.

Saxonia magna germanie prouincia

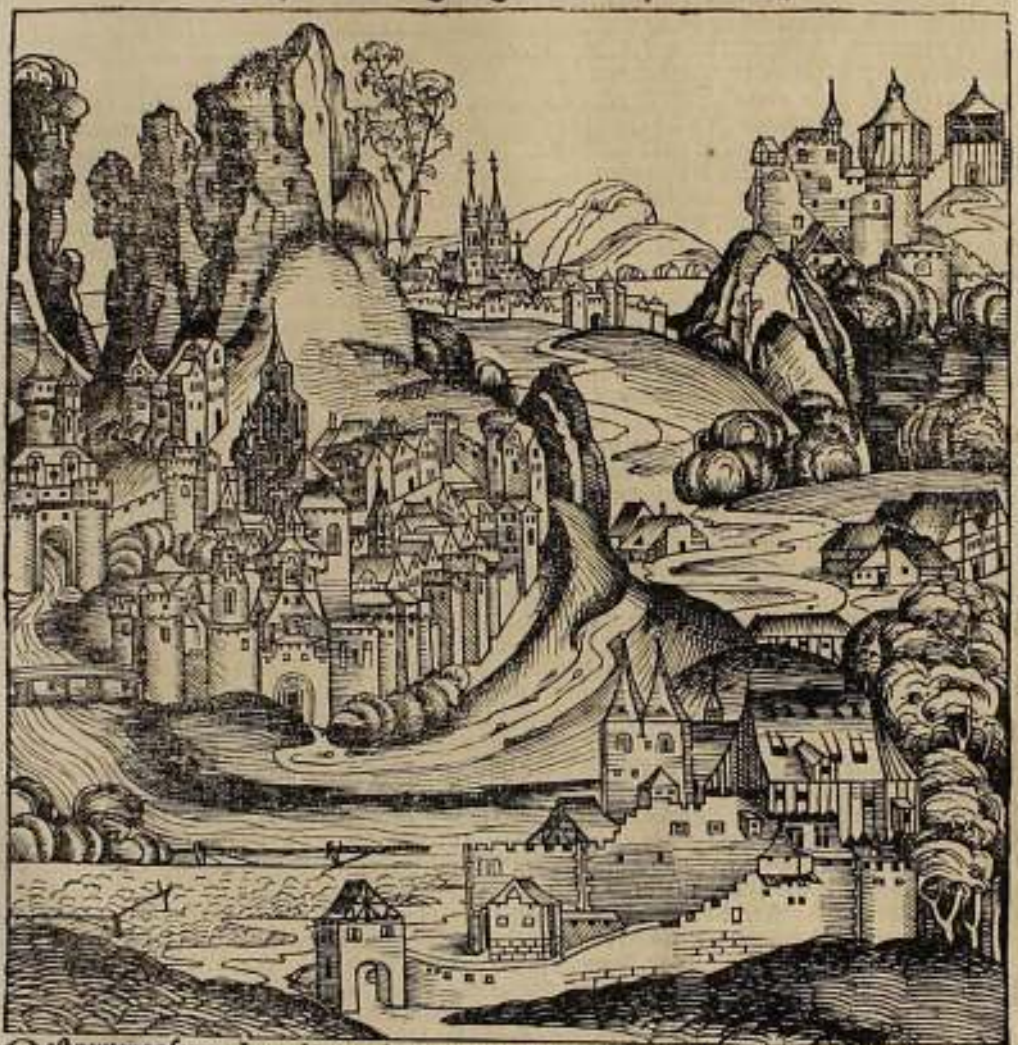

Post prutenos saxonicā nomē sepit gēs valida t latissima cui ab occidēte wesera apō āntīos vistergu⁹ fluui⁹ t minū fac plericq; ad rhenū ꝓpēdi saxones arbitrāti sūt. aq̄lonarē plagā dani obtinēt t mare balthicū. ad meridiē frācones. baioarij t bohemi situ sūt. orientalē plagam slesite sil' t prutenī obtinēt. In his termis iclusi sūt thurigi. lusacy. pomeranicq; ḡs oēs saxonici iuris esse volūt. priores in thurigos in ea t ra pcedūt se q; saxones aiūt. hos em̄ grecā sobolē esse affirmāt. ex macedonie classib⁹ aduectā q thuringos multis bellis defatigatos paternis agris decesserit qō mihi nō sit verisimile. Est em̄ vetustissimū in germanica terra saxonicū nomē cui⁹ oēs veteres meminere. thuringos nemo antīq; notat q germanicas gētes enumerāt. In

aduenta primo francoꝝ ꝙ tpe valentiniani cesaris germaniā intrauere thuringos nolari repso. Ob quaꝝ rē male q̄drat hystoria veritati q̄ thuringos priores saxonib⁹ in germania fuisse ꝓtēdit. Fatebor tñ saxonie limites aliq̄n minores fuisse aliq̄n maiores nā sicut imperia ita ꝙ prouinciaꝝ limites ex tpe variant. Carolus magn⁹ ip̄ator milta cū saxonib⁹ bella gessit priusq̄ xp̄i cultū acciperēt cosq̄ magnis afflixit cladib⁹. Postq̄ vo deficiere apō francos caroli magni genealogia romanū impiū ad teuthones orientales redūt. Saxonum aucta dignitas ē. inter quos plures impatores fuere. singulari prudētia ꝙ rei gestaꝝ magnitudīe clari. maxime vo tres ottones ꝙ sibiuuicē succedere de romana eccia optime merit quoꝝ virtute prolatos saxonie fines minime dubitarim. Inter pomeranos ꝙ orientē saxonie incolūt oppida sunt digna noīe Gustraria et Sundis Grifwoldia Stetinū ꝙ Rostochiū. in quo scola liberaliū artiū baud ꝓtēnēda. ꝙ hec q̄dē mari ꝓxima multis ac diuitib⁹ negotiatorib⁹ habitatū ē. ꝙin mediterraneis caminū pōtificalis ciuitas. cuius diocesis latissima est. nec minor magūtina credit. Epūs loci romano dūtaxat ꝑsuli subest. Brādeburgēses in duas marchias diuidūt q̄ altera vet⁹ altera noua vocat. veterē marchiā plabit albis fluui⁹. in cuius littore Steadalū ē oppidū ꝙ gadelenū ꝙ soltuedelū ꝙ ostroburgiū. Nouā marchiā intersecat fluuius odera baud multo inferior albi. In cui⁹ ripa francfordia ē diues emporiū ꝙ lucensis ciuitas. Spredo quoq̄ fluui⁹ eādē ꝑuincā irrigat equitāt⁹. liberi. berlinū in ei⁹ littore iacet. Est ꝙ aliō flumē bortellū nūcupatū qō Brādeburgiū ex quo marchia nomē hȝ in duas ptes diuidit veterē ac nouā efficēs. ibi epālis sedes ē ꝙ marchionuȝ tribunal ad eiusdē fluminis ripā. Quedburgiū quoq̄ situ ē pontificalis ciuitas. ꝙ circū nobile territorium. cui prigenitȝa ē nomē multū referūt oppidis ꝙ marcali pplo plenū. Caput milnensiū ciuitas misna ē vnde nomē regioni datū ē. hāc quoq̄ albis alluit fluui⁹. hic valida arx ꝙ in ea cathedralis eccia. In hac quoq̄ ꝓuincia multa sunt oppida marcali pplo plena. ꝙ martinopolis in honorē martis a veteribus ꝑdita merseburgiū hodie vocāt. Silr lipsiq̄ vrbs diues mercatoꝝ emporiū p̄claroq̄ studio insigniū. In thuringia nobile oppidū ꝙ caput gētis Herfordia magūtino pōtifici subiecta studijs liberaliū artiū insignis. Nuburgensis quoq̄ ciuitas duci saxonie parēs. hec oīa iure saxonū vūt ꝙ lingua ifdē morib⁹ fren. Ceterū veri saxones madeburgēses nullo dubitāte habent. Bremēses quoq̄. alberstatēses. hildesimēses. verdēses. brūsuicēses hamburgēses. luneburgēses ꝙ lubicēses. In madeburga archiepāl sedes habet. ꝙ in honorē scī mauricij et q̄drato lapide diues tēplū Ottonū nobile op⁹ ꝙ in eo scī Florēn corp⁹. Credūt quoq̄ vnam e sex ydrijs ibi eē in q̄b⁹ vinū ex aq̄ factū a dño saluatore euāgelistaꝝ tradit hystoria. hāc plebi⁹ ostendūt materia marmoreā ac glacida vini capax q̄tū equ⁹ ferre possit. Alterā ac minorē apud hildenēses eē affirmāt. Vexillū quoq̄ scī mauricij hic quotānis ostendit. magistrat⁹ vrbis ius ciuile romanoꝝ abbreuiatū ꝙ saxonica lingua cōscriptū nō sine reuerentia custodit qō magni Caroli auctoritate firmatū tradūt. eoq̄ in vrbe cāꝝ circū vicine gētes recurrūt. magna ꝙ venerabilis earū legū auctoritas habet. Bremēses q̄liaꝝ suā ducūt danoꝝ gentē ad xp̄m eē puersam. Nō ē omittēdum quod de halberstadio tradit. Hāc ciuitatē oltemia platicē fluui⁹. In medio vero rumul⁹ assurgit. in cui⁹ cacumie planicies ē duoꝝ fere stadioꝝ cōtinēs longitudinē. in cui⁹ extremis angul' duo tēpla sita sunt. alterū pōtificale. alterūq̄ bē verginis appellāt. In medio late patet forū magnificis canonicoꝝ edib⁹ vndiq̄ cinctū. vrbs hec vocat quod sub tumulo iacet sub urbiū appellāt. in mōte nulla laicoꝝ habitatio. Carol⁹ magn⁹ hui⁹ eccie fundator habet. cuius festiuitas quotannis celebrat. xij. hic dignitates. xxiij. ꝑbende. Archidiacon at⁹ supra. xx. esse ferūtur. In hac eccia singulis annis vn⁹ ex pplo deligitur quē peccatis grauioꝝ vrbanaꝝ putāt hūc veste lugubri induūt ꝙ obuoluto capite primaȝ ieiunij die ad eccīam ducūt indeq̄ pactis diuinis officijs ejciūt. Ex singulis q̄dragesime diebus nudis pedibus pambulat vrbez ꝙ eccias circuit neq̄ ingreditur neq̄ quenq̄ alloquitur: inuitat⁹ a canonicis ꝑ vices cū apponit comedit. somnus ei post meridiū noctis in plateis ꝑmittit. Hic totis sētā post consecrationē olei rursus ad eccīam introducit ꝙ oratione facta a peccatis absoluit. peccatisq̄ populus ei offert q̄ tñ eccie dimittunt. hunc adā vocant ꝙ omni crimie liberū putant. Circa alberstadiū ager optim⁹ ferax tritici. maturescētib⁹ frugib⁹ culmoꝝ altitudine equo insidentē boiem ferunt excedere. Brunsuica oppidū tota germania memorabile magnū ꝙ populosum. munitū menib⁹ ac fossatis. turres q̄s ꝙ ꝑpugnacula excellūt. magnifice dom⁹. ꝑpolite platee. ampla ꝙ ornatissima templa. d̄nq̄ hic fora. d̄nq̄ ꝓcessia ꝙ totidem cōsulat⁹ iura ciuibus dicit. Hinc appellati duces brunsuicēses ꝙ tota germania nobilissimi. ottonū soboles. quoꝝ claritas cū potentia labente tpe defluit. Lubicensiū ciuitas potentissima ē sine cui⁹ auxilio vix vnq̄ dacie reges cōtinere suos subditos valuere. xij. viri reipublice ꝑsunt quos cōsules appellāt. quoꝝ ꝑpetua pax ē. ꝙ i eōstri dignitate ꝓstituti sē. popularib⁹ nisi vocēt nulla de regimie verbis cōsulēdi facultas. nec tñ hinc plebs videt sua cuiq̄ substātia tuta ē ꝙ libertas salutis legib⁹ vt velit viuere. equū iudiciū cōsules agūt. ab his cesar si excesserit appellat. Saxonie nra etate duces habēt. fridericꝰ ꝙ wilhelmus frēs quoꝝ alter electorē iperij gerit. alter regnū bohemie debitū sibi assentat supra retulim⁹. Fuit cū brūsuicēsib⁹ de electoratu dissensio. sigismūd⁹ impator litē diremit. sententia vt sepe fit potētioꝝ illusit. Alter horū fratrū natu senior robustissim⁹ venatoꝝ fuit. iuuenior alter belli appetēs ꝙ in armis exercitat⁹. Crudelia inter eos diu bella exercuerūt hereditatis pīne cā. ꝙ q̄ius de pace sepe mētio fieret ꝓpediētib⁹ tñ appollonio quē vice dñm appellāt ꝙ alijs plerisq̄ potētib⁹ q̄b⁹ ea discordia q̄stui erat. frustra oēs tractatus abūt. Sy cū vastat' tā agris tota ꝑuincia pessum iret appollon⁹ vo fraternarū incēsoꝝ discordiarū ꝑ animū subiecū romam petisset rogauit fridericus germanum suū vt ad se lipsig veniret scā de pace acturus. annuit wilhelmus iter ingressio direre consiliarij paratas sibi ꝙ qui cū eo irent insidias esse caueret ne se ꝑditum iret neue suos ad necem traheret. Quibus ille at ego inquit libens moriar si vos ꝓuis necatos videro. qui fraternas contentiones alitis atq̄ ita locutus sequi iussis qui se amarent virgens calcaribus equum festino cursu fratrem adūt. Quo cum sensotis arbitris cuestigio pacem composuit fedusq̄ pepigit. Magnus vir qui se tam liberaliter in potestatem dederit hostis. Magnus ꝙ alter qui hostem ex fratre factum rursus fratrem atq̄ amicū reddiderit. Appollonius interim Roma reuersus ꝙ qui cū eo sentiebāt ex Thuringia plurima oppida possidebāt. exterminati sunt appollon⁹ in Coburga qō est frāconie oppidū aliq̄diu se defendit. Ex

cū salutem in eo loco desperaret nullo auxilio fret⁹ oī thesauris suis clā fugiēs ad bohemos migrauit. Ex illo tpe dētē habuere saxones q̄us bohemi castella q̄dā ab eis repetētes sepe bellū minati fuerint. induciē in hūc vsq; diē arma gnū temere. nūc maior lis oritura videt qn̄ wilhelm⁹ regie sororis mart⁹ ad bohemie regnū aspirare ferē q̄us terre ꝓceres alīū regē sibi assumpserint. Liber hoc loco audax priuati bomis inferere facin⁹. Cōrad⁹ de kauff nobili loco apud saxones nat⁹ bellice rei pit⁹. manu ꝓmpt⁹ t alo interritꝰ cū se patria pulsum t pīna hereditate priuatū p iniuriā friderici ducis existimaret scel⁹ t incredr bili nīa etate ꝓpetrauit. Erat ē in misna in alto mōte t in abruptis vndiq; rupib⁹ sita altenburgū ꝓuiciales vocāt. ad radices mōtis oppidū egregiū munitū t pplo plenū. iacet in arce duo friderici adolescētes Ernestus t Albert⁹ educabant. huc cōrad⁹ intēpesta nocte magnus ingressꝰ cū paucis comitib⁹ ꝓtendit. et admotis scalis ꝓdente pedagogo arcē ingressus dormiētes adolescētulos in cubili ꝓhendit intermia tusq; morte si vocē emitterēt funib⁹ colligatos extraxit. haud dubi⁹ qn̄ ꝓductos in bohemiā magno ꝓcio venderet. suasq; cōtumelias eo pacto magnifice vlt⁹ videret. iā filiā bircanā q̄ bohemiam a saxonia dirit dit ingressus erat. iā piculū oē trāsmissum putabat. cū iuniores captiuoꝝ labore ac fame deficiēs t ḡtā sil t cibū poposcit. cui⁹ pāb⁹ cōmot⁹ ꝓdo ad carbonariū q̄dā diuertit afferriq; panē t ceruisiā iussit. Interea apud altēburgū cognita tāte rei nouitate clamor exorit attoniti oppidani raptim arma capescūt t ꝓcessum vēdicaturi ꝓdā ꝓcipiti cursu ꝓdonis vestigia insectant. filiā ingressis fortuna blandit. q̄ inter multos tramites eū tenere suasit q̄ recta diuit ad carbonariū ibi cōrad⁹ diu puero cibū ministrat ex improuiso capitur t oblat⁹ principi audacissimi sceleꝝ capite penas solut. Friderie⁹ eodē pene nūcio q̄ captos aīs abductos filios audiuerat recuperatos t ad domū reductos dilexit. Saxonie ducib⁹ parua ve saxonie portio paret

Sūt ēī in ea ꝓuincia multi alij principes. multe ciuitates q̄ vocant imperiales. multi ep̄i ꝓpriū territoriū hūtes. Misna vero t thuringie maior ꝓs t lusacie t franconie plerisq; oppida his ducib⁹ parēt. Ius aūt eligendi romanū imperatorē saxonie ducibus ex quo q̄dā principatu cōpetere asserūt inter misnā silesiāq; tacēte. cui⁹ caput oppidū wittēberg vulgariter. id ē mons alb⁹. In saxonia argēti mineras apud Goslariā otto prim⁹ imperator inuenit q̄z magni fuerūt reddit⁹. ibi t palatiū nobilis opus edificatū. hȳ t fōtes amari saxonia ex q̄b⁹ sal coquit albū qō ad vicinas gētes defert. Saline vberrime aīs ditissime apud luneburgū habent ex q̄b⁹ multi monasteriorū abbates t multi eccl̄ie ꝓlati vitā ducere cōsueuerūt. Fuit enim queli⁹ salis vberrim⁹ has salinas luneburgēses violēter vsurpauere. Ob quā rē t a nicolao pō. maxi. t a friderico imperatore augusto dānati sunt. Cōsolat⁹ qui ei⁹ rei auctor habebat auctoritate aplica detectus ē. Cui fauore Bernhardi ducis brunsuicēsis paulopostea in pristinū statū redijt. t q̄ nouiter cōsultum adierant in carcerē cōiecerūt. ciuitati rebelli t eccl̄iasticoꝝ bonoꝝ rapaci sacris interdictū ē. nō tamē desunt qui rem diuinā apud eos faciāt. Tantus est eius nīo t in populo t in clero auctoritatis eccl̄iastice contemptus Est in marchia brandeburgēsi nō magna nobilis ciuitas aquis circūdata quā bauelburg vocant. in cuius dyocesis loco aspero t deserto paruū oppidū ē nōie welsnach. hic tres hostie habent ex quis cruorē sua sponte manasse tradunt. Ob eā rem magnus populoꝝ concursus est t nautaꝝ vota hic soluunt. Vulgo locus ad sanctū cruorē vocant. Excellimus scribendi modū saxonie ciuitates nōiatim cōmemorantes. id fecim⁹ quia veteres scriptores parcissime de germania locuti sunt t tanq; extra orbem ea natio iaceret. sommantes quodāmodo res germanicas attingunt. ob eā rem dabit mihi venia fortasse t aliquis gratiā habebit si germanicas distribuentes prouincias vt res oculis subiiciam⁹ paulo ꝓlixiores fuerim⁹ ꝓpositi nostri metas egressi.

De dania vel dacia

Hoc loco qm̄ saxonie dania iungit. Prussq; germanie relīq; ptes absoluo de ipo danie regno vicinisq; regionib⁹ in aqlonē versis aliū referre instituī nō indigna cognitu. tria sunt in septētrionē vergētia regna sibimutuē coherentia. danoꝝ qō hodie dacia appellāt. sueciorū t norwegioꝝ. Dania siue dacia dicere volum⁹ ꝓsuetudini seruientes germanie portio ē cheronēsi habēs formā. hāc quōdā cimbri habuere ꝑ illa inundatio barbaroꝝ emersit quā mari⁹ arpinas italiā petentē ac res romanas euertere minitantes ag interritionē dederunt. Posidoni⁹ (vt Strabo refert) narratiuā facit. qō cymbri latrocinādo in certis errabundi sedibus ad paludē vsq; meotidym multā agitarit. ab eis ēī cymerū vocari bosphoꝝ arbitrabatur quasi cymbricū cū grecoꝝ lingua cymereos cymbros nominent.

De Suecia

Suecia cincta vndiq; mari plures cōtinet insulas. in q̄s est scandania apud veteres late memorabilis hinc quoq; populoꝝ innumerabilis multitudo egressa omnē olim europam armoꝝ turbine ac ꝓcella inuolauit. nā gothas qui hunos bello vincere pannoniā. misiā. macedoniā t omnē illiricum occupauere. germaniam ytaliam t galliam vastauere t demū in hispania consedere hinc fuit origo.

De Norwegia

Norwegia q̄ de ipo septentrione fortuna est nomen cōtinenti p ruthenos iungit t in arcton protensa incognite terre seu stricto glacie oceano vt plerisq; fabulant cōterminа est. ad orientis partem ac meridiem baltheo mari alluit. ad occidentē brittannicus finit oceanus. Dacia theutones hodie danoꝝ appellant marchiā. cuius lingua germanis incognita ē. Ex norwegia venisse putant qui cimbroꝝ occupauerint loca. In hac terra patrū nostroꝝ memoria voldimar⁹ regnauit in suecia. magnus aḡnus i norwegia quē ferunt diuinū fuisse hominē miro prouinciali amore aīs obsequio cultum. huic cōiunx margaretha fuit. Voldimari filia ex qua natus olaus patri succedens breui tpe vita functus regnū matri reliquit. ea t paternū adepta ē extincto voldimaro. Ait magno in suecia bolesz exuēte. albert⁹ dux naupolensis vocatu ppli dyadema suscepit. Qui dīatū vicine femine cōtemnēs bello dacia norwegiamq; lacessere cepit. occurrit ei magaretha coactis copiis i campis late patētib⁹ pugnatū ē tanq; ipa viri femie animū induisset. vict⁹ albertus captusq; t in trūphū ductus regnū amisit. dimissus tandē infame senū in pīna domo finiuit. margaretha clarissima mulier trib⁹ imperauit annis ad senectutē vsq; magnifice t religiose subditos gubernauit. Bernū senio cōfecta cū trib⁹ p se ferre nequiret imperū henricū pomeranie ducē ḡnoꝝ t decē annos natum sibi filiū adoptauit regnaq; illi cōmisit. t philippā regis anglie filiā duxit vxorē. Is cū cōiuge sine prole

defuncta) nubere voluerius nollet. tamq; diuq; quinquagita regnasset annos. ad extremū sub impio friderico pplm tumultu ex regio solo deturbat⁹ est. Et xpofer⁹ bauarie dux sibi ex sorore nepos in ei⁹ locū suffectus q auūculū suū. x. annis dbus ipe regnauit in insula gothica regnare pmisit. Xpofero aūt ex bauarie abeunte. dacie ac norwegie coronā cristigerus accepit. Suecia vo in electione regis discordantes alij carolum equestri dignitate insignē. alij canutū ei⁹ fratrē natu minorē regno pficiunt. Pendente adhuc electionis negotio carolus immissis militibus scotronē qō hodie scockholm oppidū clam occupat. in q regia sedes habet. Canutus p amicos arcē inuadit. hinc bellū inter fratres ortū q pugna diu anceps. occisis vtrunq; plurib⁹ ea demū lege inducie pacte vt potestas eligendi regē exclusa nobilitate plebi fieret. in qua cū carolus gratiosior esset maiestas regni ad eum deferf. Canut⁹ paruatā vitā degit. Carolus vo nouo regno tumidus atq; insolens armatis nauibus henricū etatē confectū. nulli nocui sibi ipi viuentē e gothia ppulsauit. qui etiam hodie in būanis agens apud pometanos (vnde illi origo fuit) quo contentus vitā agere ferf. q̄ sint incerta mortalia q̄ inuida suo exemplo docent. qui tribus potentissimis regnis exutus nec paruam insulam in q decem annis delituerat vsq; ad mortem retinere potuit. etate plenissimus. Sed neq; carolo scelera sua impunita fuere. qui dum xpi eccias psequif. religionem contemnit. sacerdotes dispoliat. festos dies obseruare prohibet. iura diuina q humana a Johanne benedicti filio vsalensium pīsulem viro cordato q impigro. a quo nobilitas regni excitata est magno pīio suparus ac regno ppulsus in parua insula nonlonge ab oslo vistele ppe pruffiam exilium agit. Cristigerus in locum eius assumptus pietate ac iusticia melior. Iterum tria regna nostro tpe in vnum redegit. cui q gothis paret. gothoq; quondā sedes q patria.

Bohemia

Bohemoꝝ mō res gestas attingere ac situ referre locoꝝ ratio exigeret. Bohemia cū intra limites germanie inclusa tota aquilonib⁹ exposita ē habēs ad orientē moranos ⁊ slesitaꝝ ptē. ad aquilonē saxones ⁊ nusnēses. ad occidēte agrū nortcū. ad meridiē austriā ⁊ bauariā vndiq; germanie pplis cīcta. Lantudo lōgitudoq; ei⁹ pene par trāu fortasse dictarū. silua bereinia vniuersam cingit. albis vero pclarior cuius amnis eā mediā irrigat. aliosq; nō qui nobis fluuios excipiens vt multauiā que pene pragam mediam scidit. tā dē p ꝙualles ⁊ abrupta montū nemorosos; salt⁹ berauie sluie pceps labit p nusnenses. puciā fluēs prope bāburg vrbē saxonie in germanicū mare absorbet. Oppida regni memorabilia sunt. Praga regū bohemie dignissima sedes. cadanū. brunia. schlackēwerdū. cui tanū cupri argētiq; muneris celebratissimū. regio ꝓsito frigida. armētis tū feris ⁊ piscib⁹ habūdās. ager ei optim⁹. frumēti ⁊ ordei feracissim⁹. multa apud eos etate nra memoratu digna emerserūt. multa plia gesta sunt. mult⁹ sanguis effusus. delete fūditus ciuitates. spreta ⁊ ꝓculcata religio. exorta ē bussitaꝝ heresis. ad amitaꝝ pullulauit insania. debacbati sunt thaboritarum ⁊ orphanoꝝ exerat⁹. duo fulmia belli zyska ⁊ ꝓcopi⁹ puciā ex arbitrio suo diripuē. iobes ⁊ iheronim⁹ qui pplm decepere in pstātiēsi mag̃ synodo tēpi ꝓbusti. Jacobell⁹ cōrad⁹ rokazana ⁊ petr⁹ anglicus cui⁹q; corruptores tāq; mgri veritatis hitt. q̃uor reges extirpare pestiferū vir⁹ nō potuere. vēcesla⁹ sigismūd⁹ albert⁹ ⁊ latisla⁹ qui apō eos veneno extinct⁹ creditur ē. Postremo georgi⁹ rex creat⁹ ē qui bussitarū labe infect⁹ putat magn⁹ vir. alioquin ⁊ in reb⁹ bellicis clar⁹. ſ ola hec in historia que de bohemicis bijs reb⁹ edidim⁹ ꝓscripta sunt. ibiq; de situ regiōis ⁊ gēs morib⁹ ꝓ captu nr̄o mētione fecim⁹. inde igit assumēdū erit ꝺequid huic opi de reb⁹ bohemicis dece videbit. nos ceptū sequētes iter inferioris germanie prouincias. deinde ad suptores reuertemur pres.

De phrisia prouncia germanie

Phrisones ad occeanū situ ab oriēte saxonia cōtigūt. ad meridie westualos. ad occidētē traiectensiū terre tūgūt q̃q; ⁊ ipos traiectēses plerīq; phrisones ee volūt. Inter q̃s ottone inuenio phrisingensis eccie pīsulē ꝺ res germanicas haud impie scripsit. Albert⁹ epūs magutin⁹ qui fuldense mōasteriū erexit. cū religionē xpi pfuadere phrisis niteret ab eis interfect⁹ ⁊ martirio coronat⁹ ē. Hēs eadē ferox. armis exercitata. robusti ⁊ ꝓceri corpor⁹. securi ⁊ intrepidi animi. liberā se esse gliat. q̃uis phrisp⁹ burgūdie pr̄iceps ei⁹ se terre dñm vocet. Retinera phrisia libera ē suis vtens morib⁹. extēsi nec parere sustinet nec dñari cupit. haud inuit⁹ phrisio pro libertate mortē appetit. dignitas i hac gēte militar⁹ inuisa. Sublimē virū ꝺ se ceteris effert nō ferūt. mgrat⁹ annos eligūt qui rēpublicā eq̄ iure disponāt. Feminaꝝ impudicitiā seueri⁹ punīūt. Sacerdotes ne alia cubilia polluāt sine cōiuge nō facile admittūt. vt em cōtinere boies posse ⁊ sup naturā arbitrāt. In pecorib⁹ ois eoꝝ suba est. ager plan⁹ ac palustris est multo gramie fecūd⁹. ligno caret bitumioso cespite ⁊ sicco stercore boū ignes fouent. Et hac gente tradit cornelius tacit⁹ impante nerone duos legatos romā venisse ventū ⁊ maloꝝgē qui pōpey theatrū inrātes cū vidissēt ḧsdā cultu externo inter senatores sedere ⁊ irellexissent id bonor⁹ eaꝝ gentū legat⁹ dari ꝺ vtute ⁊ amicicia romana pcellerent nullos mortaliū aut armis aut fide añ germanos esse exclamauerunt ac digredientes inter pres ꝓsedere ob quā rem ambos nero ciuitate donauit

De bolandia prouncia inferioris germanie

Holādia quoq; puicia germanie ad septentrionē occeano alluit mari. qō reliquū ē rheni fluminis brachia interapiunt insulāq; cōficiūt. palustris pascuosa. plurib⁹ stagnis ac mar⁹ interfusa finib⁹. nec deest qui traiectū nobile vrbē in bolādia sitā dicāt. nobis haud alienum esse videt. Aliqñ frisei traiectenſ. aliqñ bolādie traditos esse vt sepe regionū termios dñantiū impia mutāt. nr̄a quidē etate neq; frisie neq; bolandie danf. Pricipat⁹ eccle traiectensis impatori tūn subiacet latāq; possidet terrā diuersis meatib⁹ rheni iterclusaꝝ. cui ab oriente phrisij a meridie westuali iūgūtur. Bolādia septentrionē excipit. ab occidente ducatus gelrie. de quo suo loco dicem⁹ rheno flumie distinguitur. Impriīsume vō ne dicaꝝ falsissime nōnulli etate nr̄a traiectū gallice natōis ciuitatē esse dixēt. Cū de pōtifice ageretur electiōe. nā quo pacto traiectū gallie dabimus trās duo rheni brachia situ. Qui ⁊ qui eas rhenū habitāt colonienses. diuenseſq; cōstat esse germanos Traiectensiū quippe situs. mos sermoq; germanic⁹ est. Traiectū diues ⁊ pplosa ciuitas est. epūs vbis. xl. milia pūgnatoꝝ si qñ necessitas ingruit educit ad bellū. Forma virū ac mulierib⁹ egregia. ab exterorū inuasu et aēr inundatiōe ⁊ ꝓpria vtute defenditur. Port⁹ gentī ceruisia. vinū mercatores afferunt. In hac ciuitate memoria nr̄a multe seditiōes fuere. cū epūs vni pti acceptū altera recusaret. Desiderius aliqꝺiu epatū quietem tenuit. deiñ a ciuib⁹ electus romani pōtifices ⁊ vicinoꝝ pricipū aduersus rebelles subditos auxilia iplorauit. illi diefoldū quendā ꝺ ius pbasq; sibi pīsulē assumpsere. Martin⁹ pō. max. anathema i eos promulgauit. ꝓcepsere eccias obstinati boies. expiri optant arma. ingētes burgūdoꝝ duc⁹ vicinorūq; pricipū copie aduersus traiectenses ducte infeliciter pugnauere. victor cōtumax pplis. vñ. annis eccie mādata ꝓcepsit. deinde in exilio obiit. Canonica qui propter eū patria pulsi fuerāt waltranū morsenses archiepi colonienſis germanū successorē eligūt. Agitata est in cōcilio Basilien. cā. cōfirmata electio. iteꝝ dānata in cōcilio traiectensiū rebellio. iteꝝ frustra pugnatū. Postremo missus ab eugenio legatus iobes celsanensis epūs qui postea ad cardīlatus honorē vocatus morinensis appellatus cū retulisset vnicā pacande prouncie ꝺ esse diefoldio ignosca eiq; gentis pīsulatum cōmitti excluso waltranio rebelli populo satisfactus est pulchre sane nulle vicī leges fauent sacrosq; canones potentia vincat. Voluerunt calixti quoq; impiū dudere traiectēſ. qui mortuo diefoldo epm ab eo datū recipe recusarūt. ſ aparatibus philippi burgundie ⁊ potentia territi ⁊ primis coīnatibus infeliciter nisi furore ꝺposito paruerunt.

De Selandia prouncia inferioris germanie

Ultimi germanoꝝ ad septētrionē ⁊ occidētē versi Selandini sunt insulares pplī rheni ostijs obiecti. Inter quos papue mitelburgēses habentur. Ea ciuitas est egregie munita. diues opū. negociationeq; maxime accomoda. cuius haud paruam partem anno suptore incendium assumpsisse relatum est. Incuria ciuiū id euenisse constat. q̃q; pleraq; miracula referuntur que pretereo quia non satis digno testimonio cōprobantur. Est ⁊ Brielum oppidum nō ignobile aquis circūdatum. in quo etiam multi mercatores nauibus applicant. Nō transibo nunc rhenum germanicas que ibi habitant gentes cōmemoraturus. Habitur suo loco de his quoq; dicendi facultas. prosequar veteris ac certe germanie populos. ⁊ qui iunguntur vel traiectensibus vel phrisijs ad meridiem expectam.

De westualia germanie prouncia

Westualia germanie prouincia

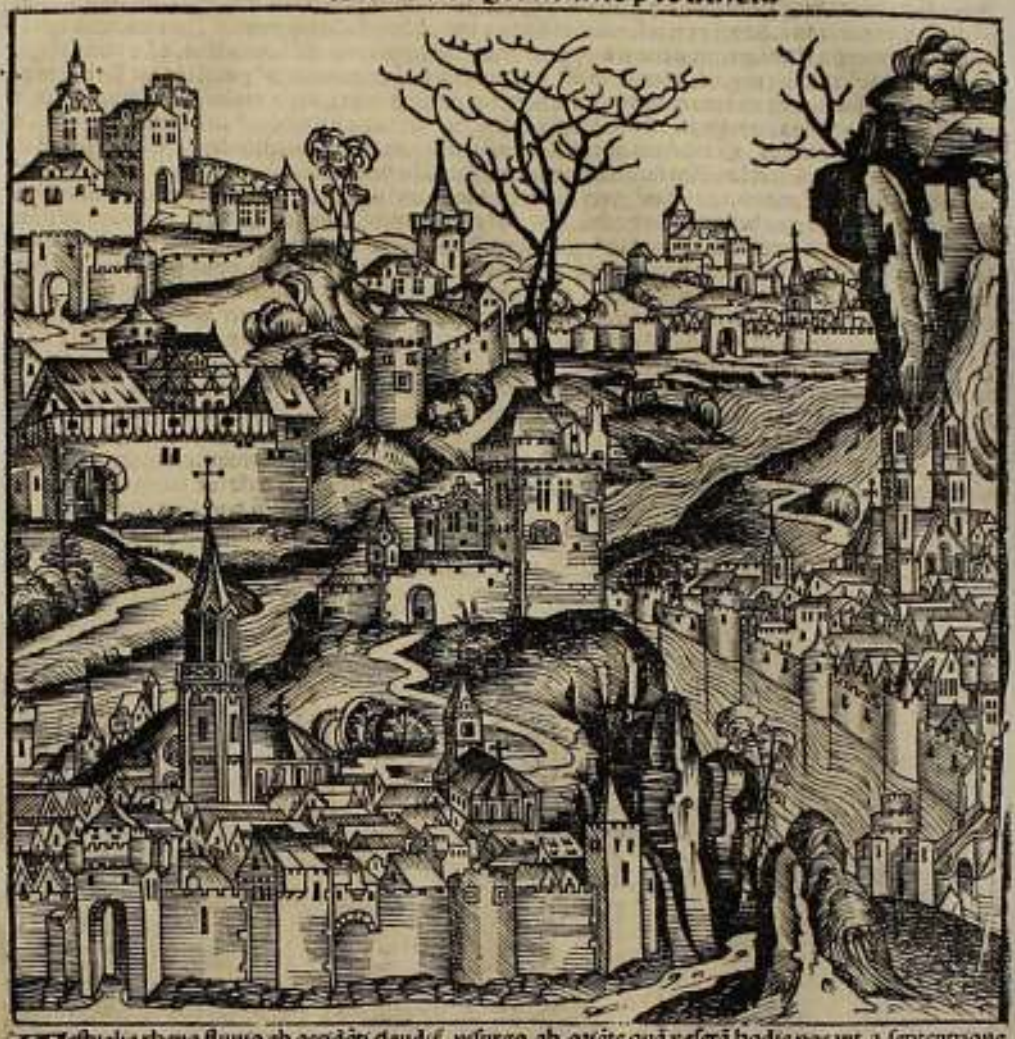

Westualia rheno fluuio ab occidẽti claudit. vsurgo ab oriẽte quã veserã hodie vocant. a septentrione pbrisiã hz t trasectẽsiũ terrã. meridiẽ hassie mõtes eraptũt ḧs anobos pholome⁹ appellare videt. ex quib⁹ amasis fluui⁹ oriẽ d̃ Padeburnã t monasterũ nõ ignobiles ciuitates alluẽs. mediã ferme pumicã intersecat t p pbrisiã defluẽs ferẽ in mare. Salas ḧs fluui⁹ westualiã irrigat. inter quẽ t rhenũ cũ drusus germãie⁹ belligeraret domiti hostib⁹ victor appenit. Quo aũt cultores hui⁹ terre vocauit antiqtas difficile dictu ẽ discordantib⁹ auctorib⁹. Strabo vicinos rheni accolas hoc loco sugambros appellare videt. q̃ duce melone cũ romanis bella gessere. victiq̃ datis obsidib⁹ pacẽ obtinuere. quos calcata fide t p̃dit obsidib⁹ rebellarũt. Pholome⁹ ḧs a pte septẽtrionali germanie circa rhenũ fluuiũ Bussatores habitare tradit quos appellatos siccãbros. oquenos t lõgobardos inuenio apud Strabonẽ circa amasim fluuiũ brutheros habitasse ḧs drusus nauali bello superauit. Bructeros aũt bello victos ab antro in aquilonẽ t occasum dilapsos. Ob quã rẽ cõiecturã capere possum⁹ hos eẽ d̃ hodie prutem appellant aḧlonares ppli de ḧb⁹ supra dictum⁹. facile nãq̃ bructeros in prutenos sermo puertit. Carol⁹ magnus multa cũ westualis gessit plura eosq̃ magnis affecit dadib⁹ coegitq̃ xp̃i religionẽ amplecti relicto ydoloꝝ cultu. quã cũ sepi⁹ abnegasset nec usurãdã aduerteret vt metu pene rebellionẽ cõpescerẽt occultos ꝓstituit iudices ḧb⁹ ptãte cederet ḧs primũ tueri asse aliquẽ cõperissent aut fregisse fidẽ aut aliqd̃ aliud flagiciũ cõmisisse mox illũ supplicio afficerent vbi primũ cõprehẽdi posset nulla excusatione pula aut defensione premissa. elegit eñ viros graues t rei ei amantes quos plectere innocentes haud verisimile sint. Terruit ea res westualos ac vemũ in fide continuit. cum sepe in memoribus t proceres t mediocres viri laqueo suspensi inuenirent nulla accusationi prius audita. Querentibus tamen causam cõstabat fregisse fidem. aut magnũ aliquod scelus cõmisisse qui necati reperiebantur. Jd iudicium ad nostram vsq̃ durat etatem vocaturq̃ venturi. qui ei presunt scabini appellantur. quoꝝ ea presumptio est vt per totam Germaniã iurisdictionẽ extendere velint. Secretos habent

rtus ⁊ archana quedā quib⁹ malefactores iudicāt ea nōdū quisq; reptus ꝺ vel ꝓcio vel metu reuelauerit
Ipor ꝯs scabinor mag; ps occulta ē ꝺ ꝑ prouincias discurrētes crimīosos notāt ⁊ referētes iudicio accusāt
probantq; vt eis mos ē. damnatiq; ꝺscribūt in libro ⁊ minoribus scabinis ꝑmittit executio. reus igna-
rus sue dānationis vbiq; reptus fuerit suppluio afficit. Degenerauit aūt hoc iudiciū. nā ⁊ viles aliqui
ꝑsone admittūt ⁊ ciuilia negotia tractare audēt. quibus erat solū de criminalib⁹ ꝑmissa ptās. In hac pro-
uincia nō tpe fusatensis ab eccia colonien si ꝺstituere. nec diutrno veratı bello multisq; cladibus affecti ⁊
obsessione grauissima oppugnati ad obedientiā redire. cui⁹ rei causa ⁊ theodric⁹ colonien sis antistes. ꝺ
westualor ꝓceps habeb⁹. Et iohānes dux cleuēsis nō paruis inter se odijs cōtendere. Cū fusatēses ad ci
uēsium opes cōfugissent colonien ses saxonie duces ⁊ nō paruā bohemor mānū in auxiliū accepisset. Apud
monasteriū ꝯs ciuſdē prouincie ciuitatē ꝓpter eccias quā walram⁹ theodrici frater sibi ꝺbitas existimabat
acriter dimicatū ē. in quo bello multis hostiū ceſis vn⁹ ex principib⁹ brunsuicēsib⁹ ꝺ dux copias fuit inter
ceptus ⁊ in ptātes colonien sis antistitis fact⁹. Est aūt westualia regio admodū frigida neq; frumēti habun⁹
dans. pane vtunt nigro. cerusia potus. vinū qō rheno ꝺbit magno emit ꝓcio. opulēti tn eo vtunt idq;
raro. populus marcialis ē ⁊ ingeniosus. de ꝺ puerbiū esse dicāt vicioſos ⁊ fallaces westualia facili⁹ ꝯs stul
tos gignere. Hic ꝯs theodric⁹ mentio incidit nō ē absre pauca de eo referre. cui inter viros illustres nostri
seculi nemo locū negauerit. Origo ei⁹ ex familia mozsnēsi apud germanos principes honoratissima fuit.
Tres fratres habuit qui oēs supra sexagesimū annū vixere. Henricus natu maior paternū principatū gu
bernauit. Iohānes monasteriēsem eccīam multis annis vsq; ad extrū vite sue summa cū laude adminstra
uit. Ualrannus ⁊ ad traiectēsem eccias ⁊ ad monasteriensem ꝺfuncto frē nequaq; aspirauit. Qui⁹ ad traiectā
cōcilij basilien sis fauore ⁊ ad monasteriēsem nicolai pōtificis institutione vterē. Theodric⁹ ipe eū bono-
rifice iuri pōtificio operā daret a Iohāne. xxiij. summo pon. colonien sem eccias obtinuit. cui iā sex ⁊ l. annos
nō sine plebis ac nobilitatis magno fauore ꝓfuit. ꝺ ⁊ si plurima ꝓ ꝺfensione eccie sue vario euentu bella
gessit in quis mō strenue militis. mō fortissimi ducis officiū impleuit. nunq; tn domi aut sacerdotalia nu
mia aut ciuilē administrationē neglexit. corpe pulchro ⁊ supra ꝯmunē staturā eminenti. aio magno ⁊ lib-
erali. cui⁹ pallacū illustrib⁹ sp patuit hospitib⁹. Hassia germanie ꝓuincia

Inter westualos ac francones hassia iacet mōtana regio q̄ a rheno in septentrionē porrecta thuringie iū
gif. princeps gēns lātgrauius etate tra ad impiū vocat⁹. imperē se esse dixit ꝺ tante rei molē sustine-
re posset. maluitq; paruo impio parentib⁹ sibi relicto vtiliter ꝑesse. q̄ magnū accipiēs dissipare. id quoq;
sibi obstare ad rē xpianā gerendā dixit. qz libras ignoraret. Fuit tn legū cultor. q̄s sibi patrio sermone expo
ni iussit. Quotiēs corā eo cā ventilata ē nec vnq; comptus est unquā tulisse sententiā. Hic cū reformatur⁹
monasteriū q̄ddā sue ditionis ingrediē ⁊ inuitatus cū monachis edit venenū pro cibo inter edendū sum-
psisse creditus est. nam ⁊ ipet abbas qui reformationem petierat paulopost extinctus fuerunt.

Franconia germanie superiozis prouincia

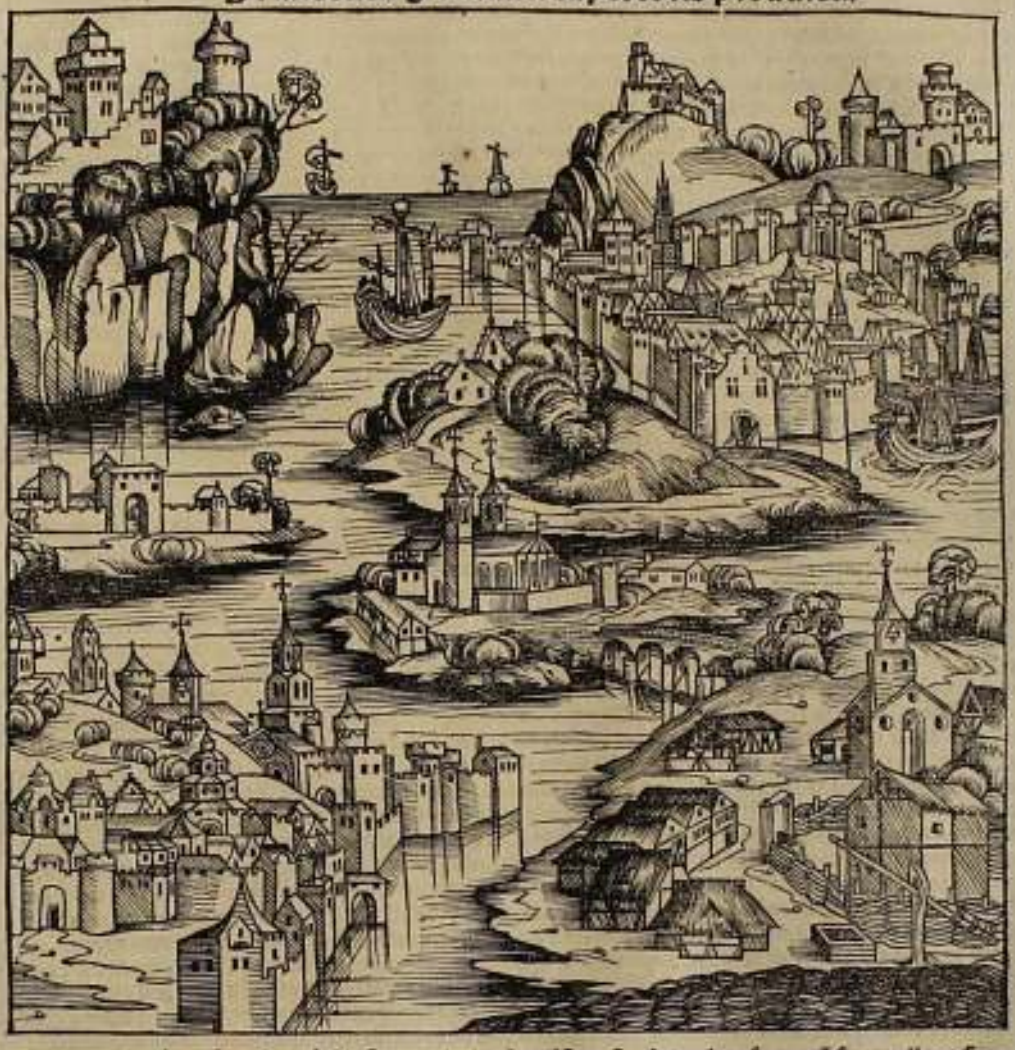

Franconia ⁊ huic succedit nobilis sane ꝓuincia admodū potēs ab incolatu francorū sic appellata. Franci ꝺ̄ de troiani ab origine fuerūt. ꝺ̄ veleto Ilio duce ꝑriami magni ꝓnis ex sorore nepote p pontū euxinū ⁊ meothidas paludes in scithiā ꝓuenerunt. ibiq; ciuitatē edificarūt quā vocauere Sicambriā. ex q̄ dicti sicambri. Cōstat enī p⁹ euicta incēsaq; troiā ꝺ̄ supfuerūt exidio in turmas tres diuisos in exiliū ꝓfugisse. ⁊ alios ꝺ̄ Enea duce italiā petuisse a quib⁹ albani ꝓdierūt. ⁊ deinde romā qui orbis impio ponti sūt. Alij sub Anthenore p medios achiuos elapsi illiricos penetrauere sin⁹ ⁊ regna liburnorū ad immū adriatici cū pelagus accessere vrbēq; cōdidere pataunā vbi sepultū Anthenorē tradūt. qui enecati fugas secū dant a quibus postea dicti veneti ārū est hodie ingens ptis terra mariq;. Tercij vt diximus in scithiā penetrarūt. quo in loco in magnā gentē coaluerūt. Cuiq; scarbarū multi romano impio subiecti essent ⁊ ipi quoq; tributa penderūt. mīserūt fecigales vsq; ad tpa valentiniani cesaris. quo impante alani vexare impiū ceperūt. impator vo proposito edicto libertatē in decennū eis promisit qui alanorū ferocitatē cōpescerēt. allecto eo ꝓmio Sycambri arma susceperūt alanosq; bello victos releuere. Ob quā rē libertate in decennū ab impatore donati sunt ⁊ mutato noie franci appellati. qō aerea lingua siue feroces siue nobiles sonat. Itaq; francos nobiles liberos vocāt. Exacto decennio cū romani solita tributa repeterēt frāci ob ipaz libertatē effrenes fieri parere recusarūt. Principes eo tpe francis fuere priam⁹ ⁊ anthenor antiqui nois ac ꝓtus quibus copias ductantibus ꝓlū cū rom⁹ mis cōsertū est. in quo priam⁹ ipe cū fortissimis sue gentis cecidit. qui cladi supfuerūt ex scithia digressi sunt ⁊ i germaniā profecti in pub⁹ thuringie cōsederūt cū principib⁹ suis priami ⁊ anthenoris filijs marcomede ⁊ simone. Symo sine liberis decessit. Marcomede filij⁹ fuit sunamūd⁹ quē sibi frāci regē creauere. ⁊ hic p̄m⁹ inter frācos regnauit. Huic fuit filius clodowe⁹ crinite⁹ a quo frācorū reges criniti sunt appellati. p idez tempus gothi qui cā vrbem romam irruperāt vltra ligerū fluuiū in gallia secessiuaserūt. Burgundiones quoq; iuxta rhodanuz habitabāt. qui ⁊ ipi paulopl⁹ reges hoc ceperunt. Fran

et vo trāsmisso rheno romanos q̄ ea loca tenebāt fugauit paulatiq; aucti potentia magūtiā. treueri. aggrippinā bodie coloniā sup rheno fluuio. tornacū. cameracū. remos. suesonā. aurelianū iuasere. itavt ab aq̄tania vsq; ad bauariā impiū extenderēt. Clodoueo aūt mortuo merone⁹ successit filius a q̄ frācia meroingi dicti sūt. Post meroneū hilderic⁹ regnū adept⁹. dū luxuriose viueret a suis pulsus ē: Egidio romano in ei⁹ locū suffecto Hilderic⁹ regno pūat⁹ ad Hysinus thuringie regē cōfugit. cui⁹ ciuge p adulteriū pollut. p⁹ octo aūt annos reuocat⁹ aggrippinā inuadēs electis inde romanis magni regni sui ptē recuperauit. Mortuo aūt egidio filius eius Siagri⁹ in ciuitate suesona regnauit. Hysina aūt regina cū accepisset hildericū regnū recuperasse relicto viro ad eū cōfugit a q̄ recepta t p ciuge habita Clodoueū et peperit q̄ postea regnū adept⁹ pīm⁹ francoz regū xp̄i religionē accepit. a bto remigio baptizat⁹. Illō aūt virtute caret qō plerīq; tradūt agrippinā ab incolatu francoz vocatā coloniā. nā pulsq; frācia germaniā intrarēt colonia romanoz appellata ē a claudio cesare cōdita t ab ei⁹ cōiuge agrippina nūcupata. Fuerūt inter clodoueū t syagriū alīq; bella. postremo victo⁹ syagrius ad alaricū gothoz regē cōfugit q̄ non⁹ a magno alarico regnabat. Repositi a Clodoueo syagri⁹ ars obtēt⁹ occidit. Romani q̄s reliq; p gallias habitātes exterminā. Clodoueus alemanniā sibi subegit. Gothis q̄s t aq̄tanis bellū indixit eosq; superauit. occiso alarico rege. ferē cū ad bellū p̄gredereī si victor euaderet equū bto martino vouisse. q. ty. t centū annos añ id tp̄s vita excesserat. victoria potit⁹ equū tradidisse cūq; centū solidis redimere voluisse. Stetisse equū immobilē donec ptū duplicaret. q̄ ex re dixisse regē fert. martinū bonū auxiliatorē. esse negotiatorē caru. Hic clodoue⁹ vxore duxit Glodosindā filiā regis burgūdionū q̄ cū eēt xp̄iana adhuc et pagano iuncta ē. magnisq; precibus virū rogabat vt baptizaret. natosq; filios clanculū baptizabat. Cā aūt q̄ Clodoueū xp̄ianū fecit ee ferē. qz cū pugnaret ꝯ suevos t pene victo⁹ esset votus vouit xp̄ianū se futurū si ex plūs euaderet. ob quā rē mutata fortuna ex victo victor fact⁹. subacti suevis xp̄iane religioni se tradidit. cui⁹ posteri in francia vsq; ad pipinū nauū patrē Caroli magni regnauerūt. Tūc vo hilderico sedo p ignauiā regnū adept⁹ ē. Detōso em̄ eo t in monasterio retruso pipin⁹ regnū accepit. Erāt tūc in frācia maiores domos q̄ regnū gubernāt. Anno dñi septīgētesimo mortuo Dagoberto minore frācoz rege filius ei⁹ puul⁹ i tutela pipini grossi quē alii ausigisi filiū dicāt in tutela fuit t p insidias periit. Tūc griwald⁹ filius legitim⁹ pipini grossi regnū vsurpās a p̄sanguineis Dagoberti regis defuncti capt⁹ i custodia obiit. Per idem tp̄s galli q̄ inter sequanā t ligerim fluuiū habitabāt aduersus frācos bella mouere t vsq; magūtiā excurrentes eā ciuitatē obsederūt. Frācia rege carētes Carolū martellū ad regnū sublimare voluerūt q̄ regnū rennuens ducatū accepit galloq; bello repulit. Prouinciā vo inter ligerim t sequanā q̄ nunc gandina vocabatur a se carlingā vocari iussit. qō postea apō teuthonicos diu seruauit ē. Hic Carol⁹ ex alpheida nobili cōcubina pipini grossi filius fuit strenuus vir t bello potēs. q̄ multa sarracenoz milia gladio interemit t p̄ fuit pipini nauus q̄ carolū magnū genuit imperatorē totī orbi cognitū ex cōiuge Berta quā duxit ex grecia. Hoc ergo frācorū gen⁹ cū ex sarbita in germaniā venisset ibiq; diu cōsedisset germanicū effectū ē. t terrā ipam primo habitauit a se francā appellauit. Verū cū crescerent impiis ita vt frācia aucta est adeo vt tota gallia ferme t magna germanie pīs a mōtibus pyrhenei vsq; ad pānonie termios francia diceret. nā quicquid frācis subeat francia vocabat. t in duas ptes diuisa fuit. nā qō ē gallie occidētalis frācia dicebat. qō ē germanie francia dicebat orientalis. Et germaniā q̄dē catenus extenderūt q̄tenus sermo germanicus p̄tendit. naz quicquid est citra rhenū teuthonicā lingue ad frāciā orientalē pertinet. Hoc gēs sub carolo magno romanū impiū meruit qui afflictā longobardico bello sedē aplicā cōsolat⁹ ē. Carol⁹ em̄ q̄uis gallice potius impio german⁹ tñ fuit. i germania nat⁹ alitusq; Cui⁹ sedes plerūq; i aquisgrano fuit q̄ ciuitas theutonica ē. ibi pallatiū ei⁹ t caput oīs dit. Eius posteri impiū tenētes in gallia t germania regnauerunt. Deficiēte aūt masculina linea impiū ad germanos id ē ad frācas orientales redijt. Inter q̄s primus habit⁹ ē otto. Est aūt impiū apō germanos nō eo mōre nemo ipare possit nisi german⁹ si qm̄ eligēdi ipatorē auctas germanis tradita ē. Pleriq; german⁹ eligitur. Eā ob causas cū vacasset impiū p obitū lodouici bosonis filij germani q̄z ea ptās germanū elegerunt t francū ex orientali frācia. Hec primisse volum⁹ qm̄ de frāconia sermo incidit. sunt etenī multi q̄ frācos eos solūmō eē volūt qui circa paris⁹ habitāt t ill⁹ datus impius eē volūt q̄s recte frāci genas quis appellauerit Franconia vo vt nra etate recipit a meridie suevis t baioraris iungit. ab occasu rheno. ab ortu bohemos t thuringos. septērione idē thuringi bassiq; excipiūt. Prouincia plabit baud ignobilis amnis quē moganus vocāt. Pbolome⁹ hūc fluuiū menū appellare videt q̄ superiores germanos ab inferioribus cūdē diuidere affirmat. neq; ali⁹ fluui⁹ ē q̄ ea diuisionē aptius q̄z mogan⁹ efficere possit. Et bodie q̄dē inferiores germani vsq; ad magūtiā pcedūt. abinde superiores vocāt. Mogan⁹ vo ex mōtib⁹ bohemie ort⁹ in regiōe magūtie in rhenū exoneat. Ob quā rē nō defuerūt q̄ maguntiā mogūciā a mogano fluuio dict⁹ crederēt. Perlabit idē fluui⁹ nō paucas ciuitates. q̄z illustriores sunt Herbipolis t Fräfordia. In Herbipoli nobil⁹ epi sedes ē. qui et franconū dux habet. t cū rē diuinā facit gladiū in altari nudū añ se hz. In frāconia nobile emporiū ē i q̄ sepi cū inferis germani quenūt bis singulis annis. Ibi q̄s imperator eligit ex veteri cōsuetudine. Ob quaz rē palā ē impiū datū eē germanis qm̄ inter eos eligit t coronat t sic demū ad culmē glie. rome q̄s diadema suscipit. Et i franconia nobilis eccla bābergēsis ad amnē regnicaum sita. quam fundauit heinric⁹ scōs imperator. quē accole religiose colūt t scm̄ habet. ibi q̄s Berēgari⁹ sepult⁹ ē q̄ regnū italie vsurpauit t ab otone primo capt⁹ in germaniā duct⁹ illic exulās obiit. Supra ciuitatem in edito mōte arx ē natura t arte munita in q̄ nos aliq̄n cū epō loca prādia fecim⁹. Albert⁹ nobilissim⁹ francoz comes t ottonis saxonie ducis ex filia nepos. cū cōradū comitē occidisset. q̄ lodouici regis fuisse filius dicebat in bāce sedē intulit t aliquādiu regis obsidionē ptulit. difficilis expugnatio loci videbat. Ob quā rē ad dolos recursum ē. Otto epūs magūtin⁹ minister sceleris inuētus ē q̄ pfect⁹ ad albertū lati arbitrū se dixit rogauitq; albertū ad imperatorē ut castra descenderet. quia vel pacē ei daret vel in arcē reduceret incolumē. credidit albertus accepta iusturā

di religione ottonem secutus est. vix arcem egressi erant cum otto vereor inquit ne diu apud impatorem morari oporteat vtilius fortasse consilium erat prius sumpsisse cibum. Laudauit albertus verba pfulis ⁊ in castellum rediens ottoni prandium dedit. quo sumpto ad impatorem cum eo prexit vbi mox captus est ⁊ capitali sententia damnatus. cui archiepi fidem imploranti. respondit parum religiosus pontifex se fidei satisfecisse qui semel reduxisset incolumem cū ad prandium introiuit. bis reducere non pmisisset. infelix albert⁹ gladio obtruncatus est. Deluus romani qui pari fraude vsi vnū ex captiuis ab bambale romam missus vinctū remisere. Fraus em̄ vt inquit maximus orator astringit piurū non soluit. Predia que albertus habuit ecclesie bambergensi postea cesserunt. Est aut̄ franconia partim plana partim montosa. montes ipi haud difficiles sunt. ager non admodum pinguis. nam plerūq; arenosus est. multis in locis consiti colles vineis gratum pducunt vinum. maxime vo apud Herbipolim. multe silue ⁊ multa venacio inest. Terra in multos partita est dominos. q̄uis Herbipolensem duc̄ francomie dicant vt ante relatum est. Magūtina eccia ⁊ bābergensis plura obtinent loca. Palentinus q̄s comes haud paruā occupat partem. Marchiones brandeburgēses tanq; burggrauij nurmbergenses potentes in ea sunt. multe pterea ciuitates impiales apud francones florent. De Nurmberga dubiū est franconie an bauarie cedat ipm nomen indicat. ad baioarios vrbem pertinere. norimberga em̄ noricū montem significat. ob quā rem patet noricorum ciuitatē fuisse. noricā aūt baioarij successisse. ⁊ nunc ea portio terre baioarie que inter danubiū ⁊ normbergam iacet noricū appellat. Ciuitas tamen in prochia bambergensi est que ad francones pinet. Ipi normbergenses nec baioarios nec francones videri volunt ꝫ tertiū quoddā sepatum genus. Urbs ea nobilis magnificis opibus publicis ac priuatis ornata. Omne pgnicio interlabit. in agro sterili ⁊ arenosa condita atq; ob eam rem industrioso pplo. omnes em̄ aut opifices sunt aut negociatores. hinc multe illis diuitie ⁊ magnum in germania nomen. Aptissima impator̄ sedes. libera vrbs ⁊ in medio ferme germanie sita. Inter bambergam ⁊ normbergam Forchem iacet famosum nuceo pane oppidū. Incole patriā fuisse pilati falso putant. In hac pvincia Fridericus marchio brandeburgēn. potentissimus fuit impatori sigismundo inter caros amicos habitus. Et q̄tuor filij fuerunt Johannes Fridericus Albertus ⁊ alter fridericus. Johanni qui primogenitus esset electoratus imperij debebat. ꝫ iudicū patris fridericum pmulit qui scdo genitus erat ⁊ aptior ad obeūda imperij munera videbatur. Pr⁹ itaq; q̄ moreret hereditatem suam inter filios diuisit. Fridericum electorem instituit. neq; male iudicauit. nam fridericus inter principes germanie sapientia clarus habitus est. cuius consilio multe pacate sunt. Justi quoq; atq; honesti tenax babet. Qui cum posset regnū polonie psequi p electionem baronum recusauit vt ante diximus. ne vero heredi iniurias faceret. Albertus vo germanus eius cū normbergensibus bellum intulisset omnes ferme teutonici principes ad se traxit. Comites vero norimbergensibus suppetias misere. Graue id ⁊ diuturnū bellum fuit. in quo tot potentie concurrentes infensissimis odijs biennio certauere. nouē plia cōmissa feruntur. Ex quibus octo victor Albertus confecit. in vno tamen victus succubuit. neq; de pace pcuit nisi postq; exustis agris. attritis villis. abactis pecoribus. ruricolis interfectis. cōmeatus ⁊ pecunie contendentibus defuere. tū quoq; pax ex alberti sentētia magis dicta. Hic albertus ab ipa puericia ac teneris (vt aiunt) unguiculis educatus. in armis plurimis interfuit plūs q̄ alij sui temporis duces aut viderint aut legerit. Militauit in polonia. pugnauit in silesia. castra posuit in prussia. hostes in bohemia fudit. stipendia in austria fecit. predas ex hungaria tulit. nullus in germanie terre angulus quem non calcarit. armatus duxit exercitus innumerabiles. pstrauit ferocissimos hostes. expugnauit munitissimas vrbes. in congressibus pugna prior iniit. victor e plio excessit. vinimus in expugnatione oppidor̄. sepe murū primus ascendit. ad singulare certamen crebris vicibus inuitatus nunq; detrectauit. neq; vnq; non strauit hostem. In militaribus ludis quibus hasta contenditur vnus omnium repertus est. qui nunq; equo deiectus sit. ⁊ in omnes in se currentes decurrit. Ex torneamentis nunq; nō victor exiuit. Septies ac decies solo tectus clipeo ac galea cetera nudus vt est apud theutonicos duelli quedā species in puocatores piter armatos lācea acuta cucurrerit. nullo vnq; dāno affectus. cum aduersarios ipe nūq; non equo deturbauerit. Quibus ex rebus non iniuria teutonicus achilles appellatus est. In quo nō solum militares artes ⁊ impatorie virtutes singulari quadam gracia reluxere. ꝫ nobilitas quoq; generis. pcera corporis. ac venustas ⁊ virū robur. ac facūdia lingue admirabilem ac pene diuinum reddidere.

De Bauaria superiorꝭ germanie pouincia

Bauaria ad ortū estiuū ac meridie prē fracomie p̄tinat. ea quoq; plana t diues terra est. cui ad meridiē alpes italie iugū. sueui ad occidentē et solē recipūt. Australes ac bohemi orietē. Danubi⁹ mediam ferme plabit. Inter austriā t bauariā alq; ysarā alij enū terminū posuere. Sueuos a bauaris lyc⁹ disterminat amnis. Hāc oli regionē noricī tenuere. cui⁹ adhuc porcio media inter ratisponā t nurnbergā trās danubiū sita (vt añ dixim⁹) noricū appellāt. Bauari aūt vñ dicti sunt t vñ origine traxerint nō facile dixerī verū cū reperiat vetustissimos codices bauoariā appellare quā moderni bauariā dicūt nō difficile trabor vt boios a bois dictos. t gallicā oli fuisse gentē. Huic opinioni strabo q̄nto p̄nētatorio vires adhibet ita inq̄ens. Prisci igit vt dixi tpib⁹ plurime gallor gētes fluuiū incolebāt qe pado loquit. e quib⁹ amplissimi fuerant boi insubres. t q̄ oli cū gelatis senones romana p impetū ponti sunt vrbe. bois romani posteriorib⁹ annis sunditⁿ celetos pdiderūt. boios vo e finib⁹ eiecerūt. unde migrātes circūadiacentes bistro locos cum thaurisris habitarūt. bellū assidue p̄tra dacos agētes. Cōstat igit boios in pannoniā p̄sediss̄e. quo ex loco facile successu tpis in noricū cōterminā regionē migrare potuerūt. Idē q̄s Strabo locū q̄ mō p̄stātinēsis vocat designās paululū ab eo distare rhetos ait. ampli⁹ heluecios vindelicos. p⁹ vindelicos aūt desertā boiorū regionē esse affirmat vsq; pannonios. Ob quā rē satis iudicat boiorū terrā a bois cultā fuisse. Idem Strabo germaniā describēs boios pri⁹ bircaniā habitasse siluā asserit. t cymbros agmine facto eor⁹ invasisse locū atq; a bois relictos fuisse. Itaq; satis pbabile esse p̄t boiouariū nomē ex bois descēdere. Ager eiñ eor⁹ trans danubiū bircaniā siluā nō parua ex parte occupat. Ea nūc germanica gens ē sermone vtens theutonico. neq; deserta regio vt Strabo tradit quo suo forte tpe fuit. nunc cultissima est. magnas atq; ambitiosas ciuitates habens t oppida nobilissima. quor splendore nescimus tota europa que vincere possint. Pontificales vrbes in ea q̄nq; sunt. q̄r vna metropolica ē. Saltzburgā vocāt ex flumie saltza cui adiacet. veteres iuuauiā vocauere. In baioaria lodouic⁹ lodouici fili⁹ gibbo t struma deformis. Impia cōtra patrē bella sumpsit. venerandū q̄s senē t auctoritate insignē. q quōdā regnū francie gubernasset in arce munitissima obsedit. ī supis vltionē tāti sceleris petēnd⁹ pri⁹ febre pcussus occubuit. q̄s pris animū in suā traberet sententiā

Ille in ptiē heinrici eiusdē familie ducē postea facē brevi tpevitā finiuit. nec heinricē dīū supuerit. Qui cū phibuisset sbditos in anno iubileo romā petere verit ne puincia pecunia exhauriret eodē anno ad pīes sos adduxit ē. Successit ei lodouic filiē ex sorore alberti cesaris natē magni animi adolescēs. glie cupidē tē pecuniaz cōtemptor. q̄ iudeos oēs publice posit edictis e suis dominijs extermiuit. Uxorē de saxonia duxit neptē Friderici cesaris. multas germanie lites auctoritate sua cōposuit. q̄uis sepe multū conatē reconciliari cesari ladislaū regē nequerit. Albertē eiusdē terre ac familie prīceps postq̄ pī arnestus puellā balnei custodē a b eo pīte amatā t in spē matrimonij susceptā apud straburgā danubij fluētis demerit. cū qua vitā in meroze pegisset. tandē luctu pacto vxorē ex domo brūsuicēn. duxisset. ex q̄ sobolē pulcerrimā sustulit. sub impio friderico podagra laborās. sepositis ceteris curis sectatē musicā assiduis cānibus ac sonis animū oble lectauit. t venationi opam dedit. In saltzburga quā metropolicā in bauaria sedes obtinere dicitē tres archiepi fuere quoz vltimē sigismūdus noie dū scismatis procella desecuit. cū adhuc esset cpōsitē romanā eccliaz magnifice iuuit. ⁊ archiepūs a nicolao pon. creatus lras aplicas q̄bus cēsura in australes imperatoz rebelles submurabat in eccīa sua publicari nō iussit siue metu potentie illoz siue cp anathemate suspenso paces melē inuenire putauit. ad quā cōponēdam t ipe descēdens in austriā non paruam operam impendit.

De Rhenensibus germanie superiozis populis

Circa Rhenū q̄ flos germanie nūcupē inter theodricū magūtinen. eccie pīsulē t lodouicū comitē palatinū rheni crebre dissensiones fuere t sepē ad arma vētū ē. totaq̄ circūregio rapinis ars incēdijs vastata. Cū magūtino marchiones badēses ac brādeburgenses opē ferrēt. Palatino iacobē treuerēn. antistes t nōnulle ciuitates assisterēt. mortuo lodouico palatino. q̄ relictā lodouici regis sicilie vxorē duxerat. filiū ex ea natū infantē adhuc Fridericus frater eiē cōsanguīnēb terre optimatib arrogauit. gubernationē pīncie tanq̄z dñs accepit. Electorē imperij se dixit. celibatū. t. sine vxore esse imppetuū promisit. ne arrogato filio vxorē ducēs prudicū faceret. Rogatē nicola. pon. q̄ntus id genē adoptionis cōfirmauit. Recusauit fridericē imperator sepe multū requisitus. In sueuia albertus fridericī frater imperatoris cū pluribus ciuitatibus variante victoria bellū gessit. ab vlmensibus cōitatū rotemburgen. litigando p̄ sniaz obtinuit. In marchionatu badēn pīceps Jacobē iusticie ac prudētie fama inter germanos clarissimus. cū sibi ad humanā felicitatē solā līraz peritiā deesse augeret. quos ex cōiuge legitima liberos sustulit edidicere lras optauit. Inter quos diuiso patrimonio cū carolo primogenito singularis industrie iuueni imperatoris fridericī sororē matrimonio collocasset plenus annis haud inuitus e vita decessit.

De thirolensibus populis germanie

Tirolēses q̄ valles cum flumis t arberis incolūt. cū sigismūdū pīcipē suū in tutela Fridericī cesaris existentē iā grauia diusculū ad se remitti frustra petuissent sumpti armis pfectos prouincie q̄s cesar instituerat deiecerūt. t cū tridentinis iussu epi cuius erant subdūt in fide cesaris pseuerarēt cū exercitu eo ꝓuenere ci uitatēq̄z metu pulsam proditione ceperunt t arcē obsidione fatigatam ad deditionē cōpulere. ex impactōibus cum cesare conuenientes minoris q̄z crediderant felicitate suū dīnm obtinuere.

De Suitensibus populis germanie

Suitenses mōtani t feroces ppli. cū thuricēses ex federe q̄ cū eis pepigerāt destituissent. cōparato exercitu in eoz agrū cuncta vastātes exiere. q̄bus cū thuricēses ꝓlio congredi ꝓsumpsissent vsq̄z ad internitionē cesi sunt. tātaq̄z Suitensiū inuictos hostes crudelitas ac rabies fuit vt eo ipo i loco parte victorie epulātes congestis necatoz corporibus t mensalia t sedilia ex illis apparauerint t aperientes hostiū cadauera eoz rem biberint. corda dentibus laniauerunt.

De Alsacia alias heluetia populis germanie

In alsacia cui quōdā heluetia nomē fuit tūc gallica nūc germanici iuris prouincia. Cū lodouicē delphinus viennēs in agrū basiliēsem omnē ferme militiā gallicā eduxisset ingētēq̄z metū basiliensib incussisset. Suitenē. ex federe socie ciuitati q̄uoz milia militū lenissime inuētus auxilio misere. q̄s cū delphinē appropiquare audiuissent medū inter basileā t Suitenē. cū toto exercitu se opposuit. nec detrectauere illi certamen q̄uis pedib pugnaturi. xxx milia eqtū stare cōtra se acie cernerēt. pugnatū ē summis viriq̄z viribus. Ad extremū nō tā victi q̄z victendo fessi Suitenē. nimis audaces ꝓsumpti facinoribus penas dedere. nā pauca fuga dilapsis obtrūcati oēs in capo iacuere. Rarē tū ex Suitēsib inultus interijt. Ex quibus plures gallorū reperti sunt qui lanceis Suitensium perforati ad obtruncandū hostem per medias hastas dilapsi vim dictam accepti vulneris expetiere.

De Sabaudia

Amedeus in Sabaudia dux pīmē eius gētis cū annis ferme. xl. pē pīis obitū ꝓuincie gubernacula tenuisset t admirādus auctor paterno impio. porta vndiq̄z pace formidāduscz cumulat opib sapia vicinos pplis ac pīcipib videret. ac demū relictis pīncipat glie falab in beremū se recepisset t sumpta penula ac retorto baculo cū sex viris equestris ordinis etate etā puectis modo t popis eiē remiciasset. Ad extremū sūmi pōtificatus honorē ex basilien. ꝯgregatiōe sibi delatū in eccie diuisiōe supis parū fauētibus accepit. barbā totōdit quā ꝓmissam nutriuerat. ducatū ꝓnogenito suo tradidit. eccīasticas cerimonias t ordīi morem repete didicit. stipatusq̄z magna nobiliū caterua t illustri comitatu circūdatus basileā petit. vbi ab his q̄ generale ꝯcilū facere arbitrabant in maxia ppli multitudie q̄ vndiq̄z ad spectaculū tante rei cōfluxerat inter duos filios egregia facie adolescētes. alterū subaudie ducē. alterū gebennaz comitē solennib pro more sacrauaris tāq̄z romane pīsul eccie coronat ē. Celebrauit sepe diuina. bñdixit plebibus. officia cunctis ordīi auit. caritatiuales doctrina t auctoritate pstantes assumpsit. Fuerūt ei cū rege francie carolo. cū alphōso rege aroga-

num (qui tñ hostis Eugenij ppe fuit) cū philippo duce mediolani cū plurib⁹ alijs de recipienda auctoritate tractat⁹. qui oēs incassum abiere. Fuit t friderc⁹ imp̃tor apd eū in basilea sed clā nocte intempesta abijt. reue rentiā ei tanq̃ vicario ihesu xpi subdit⁹ ei⁹ tantū t fautōres populi t basilienses t argentinēses t qui alber to parebant bauarie duci p̃buerunt. Fuit etiā magna spes obtinēde germanie cū sex p̃cipes electores in eaz sententiam fedus iussent ve nisi eugenius postulatis eoz annueret. Postulabāt aūt prorsus res negandas in amedei quē felicē virū appellabant obedientiā transirent. Sz cū illoz consilia friderc⁹ puertisset t qui sū noie synodi basilee regebāt abire iussisset desperato melioris successu interuenēte p legatos suos carolo frācie rege eccie pacē dedit. Et nicolao pon. mar. recōciliat⁹ relicto noie pape cardinalat⁹ honorē retinuit. i q̃ paulo postea ñ sine boni viri opinōe decessit. Felix princeps t nimiū felix si senij suū ecclastici tutulis ñ fedasset. Po lomen⁹ qui eius quōdā t prim⁹ t dilectissim⁹ cōsiliozz princeps fuerat, ingētesq̃ opes apd eū cumulauerat. cū nobilitatis odiū incidisset proditionis reus factus mortis sententiā tulit t in lacū lemnanū circa gehennā ppetuatus magno saxo ad collū suspenso demersus ē. Nobilitas exinde noui ducis indignationem subitā ad regē francie cōfugit. aut⁹ opibus adiuta in patriā redijt. Johānes segobiensis homo hispan⁹ moꝝ⁹ t doctrina illustris. q̃ cū summos theologie p̃ceptores doctrina equaret ab amadeo dū se papā dixit cardinala tus eminentiā accepit t deinde vnioni consentiens a nicolao pon. mar. cardinalatus demisso titulo cesarien si eccie p̃fectus fuerat. in altissimis reconditus montibus quo monasteriolo ptentus. Vocatus ex hispania le gis arabice mḡris libꝝ quē vocant alchoranū t in quo maometis pseudo prophete. nō tā misteria q̃ deli ramenta continent in nostrā linguā de nouo conuerit. t mendacia eius veris ac vitis rōmbus t argumen tis explosit. In Arelato ad sepulchrū lodouici cardinalis setē eccliē eius vrbi epi quē basilee in consensu patrū p̃sidentē vidimus magna miraculoz opinio orta ē t inuidoz frequens cōcursus, spe sanitatis factus Johannes comes armeniaci incesto sororis amore pculsus nuptias eius temptare conatus haud indignus cristimatus est quē paterna hereditate carolus rex francie armis ejceret.

Additio

Promisit pius eneas multaz rerum doctrina illustrissim⁹ in exordio hui⁹ opis se in lucē ponere res europe as. Cuiz dirimendas suis luminib⁹ germanie terras absoluere nitꝝ ipius germanie superioris t inferioris flozē omisit. Nihil em̃ de sueuoz antiquissimis germanie populis scripsit quos strabo iuliusq̃ cesar in suis p̃mētarijs in re bellica multis extollit laudib⁹. quoz terra hodie multis ecclesijs pontificalib⁹ celebratissimisq̃ vrbibus ē referta. multi in ea amnes clarissimi. lucus. nectarus. argoos. fontesq̃ danubij. Terra ferax tri tici. vinetis ditissima. ingeniosissimo marcialiq̃ pplo exuberans. Omisit itē vtraq̃ ripas rheni a fontib⁹ suis vsq̃ ad coloniā agrippinā versus ripas inq̃ oi ex parte vtrinq̃ habitatas. maximis pontificaliū vr bium imperialiūq̃ t primapū oppidis habitatas. vbi terra vberi gleba referta. frumentū. triticū t multoꝝ fructuū fecūdissima. vino adeo exuberat vt cūcta pene intercanea. germania etiā inferior t totus pene occi dentalis septentrio rhenēsi vino se reficiat. Pontificales vrbes sunt Constantia celebratissimo martiri q̃ ti concilio illustrata. basilea. argentina. spira. wurmatia. quos olim vangiones magūtia. cōfluentia omnes ciuitates celebratissime antemuralibus. pinnis. fossatis. propugnaculis supbe. pplus būauissim⁹ ptim sua vberi terra. ptim negociationibus. Nobilitas vo venationib⁹ intenta. in deliciis t voluptate maiorem vite partē agit. Preterijt vo cā alemanie ptem quā limagus fluuius vulgo limmag dictus. a quo alemanie pro prie dicti. cuius fontes in montibus alpiū glareisq̃ lacus turicensem influunt. in rhenūq̃ exonerant. Terra hec non solum limago ymmo alijs celebratissimis fluuijs vt russa. aro irrigat. Oppidis castellisq̃ fortissi mis exuberans. quaz berna. lucerna. duregum. solitor papuas credimus. bellicosissim⁹ popul⁹ quem bo die ligam suitensium vocant. que terroꝝ est vniuersis circumiacentibus regnis. Breuiq̃ suū impiū mirum immodū dilatauit. Omisit item flandriā. bannoniā. brabāciā terras diuiciaz negociationūq̃ celebritate p spicuas. In quib⁹ brugis. gandauū. mechlinia. antwerpia. que licet olim gallie belgice adnumerate sint. tamen germanoz impio dilatato. omnes germanica lingua loquuntur. ppter vicinū ceteris linguis etiam pene. quod si cuncta superioris inferioriq̃ germanie famosiora loca describere niterer magnitudine oper legentibus tedio afficerer. quapropter breuitati insistens studioso cuiq̃ que animum suum oblectant legen da cōmitto.

In regno ipo francie qō etate nr̄a Joāna vgo lotharigien. diuinit⁹ vt credit admonitaq; illud⁹ idumēti t arma iduta gallicas ducēs acies ex anglicoq; mamb⁹ magna ex pte mirabile dictu, pma inter primos pūgnās eripuit. Cū tā pbilipp⁹ burgūdie dux pine nec iniuria remissa relictis anglis ad francos trāsfiffet ingētes inter carolū regē t filiū ei⁹ lodouicū delphinū viennensem cōtentiōes atq; inimicie fuerevērūt. Carolus andagouensis eo tpe delphini auūcul⁹ apud regē plurimum poterat. cuius potentiam cum iohannes alnermie dux ferre non posset. Borbonij quoq; princeps t frater eius spurius andagouensem gubernatio nē egris ais intuerent. delphino vt a pīe discederet suaserūt. sic ēn fieri posse vt rex desiderio filij carolū a se reiiceret regnūq; qō in ei⁹ manib⁹ passim ire videbat melioris cōsilio regeret. Quib⁹ pmot⁹ delphin⁹ insalutato pre ad maternēses recessit. qua re cōpta rex cōpato raptim exercitu in alanconium duxit. t expugnatis nō magno negocio plerisq; munitionibus ducē in deditionē accepit. Exinde contra filiū profectus. verum ciuitates minerue delphinū aduersus pris imperiū tueri nō auderent eūve a se abiret rogauerunt. ille in borbonū se recepit. nec diu post metuēs borbonij regis irā filiū patri cōciliauit. Que res fratri suo spurio haud bene cessit. nā is parvo post tpe capt⁹ in pfluentē demersus. violati paterni iuris in filiū penas dedit. Intercepta deinde nō lōga tpis mora renatus e regno sicilie ppulsatus filiā suā henrico regi anglie in matrimoniū collocauit. Haud absimēte frācoq; rege q ex eo priuilegio iducias belli sibi ac regi suo salutares cū anglis plurimū annoq; obtinuit. Quib⁹ cōclusis securi⁹ iā domi rex vt francia militarib⁹ spoliis atq; incendijs diu agitata tāndē sineret desciere. Delphinū cū magna pte copiaq; in helueticos. i. suitēses t basilienses qō supra ē relatū dimisit. ipe cū reliq; exercitu in lotharingios. pfect⁹ metēses tullēsemq; agrū vexauit. oppidūq; nō pui momēti quod spinale vocant dedentib⁹ oppidanis ab eccia metensi abstulit. Exinde francisc⁹ aragonēsis capto furtim oppido tosorsi quod in normannia situm in potestate ducis britannie fuit. duoq; potentissimoq; frācie atq; anglie interrumpisse pacē visus est. De qua re missis vtriq; utroq; legationib⁹ contenditur. Flotheto non paruis equitibus a rege francie profectus quadrigas feno oneratas in quo milites armati latebant per pontem arcis quo Sequana fluuius iungitur. Qui Normannos a Francia diremit. edoctos rusti-

eos educere iubet atq; in medio pōtis portecq; arcus subsistere. ipeq; insidiāq; cū cohortib⁹ signū expectaut. q; recepto cū multis e feno delapsi portā inuasissent trucidat⁹ custodib⁹ tāq; locū tenuere donec Flotbet⁹ ad uolās t pōtē t arcē in ptāte recepit. cui⁹ rei preposito nūcio t rex ipe p eūdē pōtē in normāniā copias traiecit et ex alia pte Frācisc⁹ britānie pncepe exercitū duxit. Dux somercen eā prouinciā pro rege anglie cū impio tenebat. q; postq; rātū belli molē in se verti pgnouit. Talbote copias duce fama clar⁹ in reb⁹ gestis insignem rotbomagi apō se cē iussit sperās ei⁹ cōsilio t armis ciuitatē ei⁹ nutare. alios aduerterat in fide ptinere. ꝙ frustra ei⁹ consiliū fuit. nā rotbomagēses postq; regē apprōpiquare didicerūt missis ad cū legatis suā ac fortunaq; sniaq; pacis salutē exercitū intraturbē recepet t impata facere promiserūt. qbus a rege collaudatis t tomū cū ꝑsidio militū missis urbs regi dedita ē. Talbot⁹ cū duce suisq; oībus in arcē sese recepit. q; cū oppugnari cepta esset interuētu renati regis vt agnitus q; in normānia retinebāt oppidis excederēt. Dux ac Talbot⁹ cū suis liberi essent. ꝙ cū ꝑfecti oppidoꝝ nō parerēt dux somersen dimissis in arce talboto t duob⁹ pugnis suis clā receptis in angliā. arx postea dedita ē t pugnis duabus cū talboto in ptātē regis facti sunt. Talbot⁹ vo cū esset clara apō oēs fama quā nō malis acib⁹ ꝙ robore corpis t ingenij dexteritate in apto marte q̄situsset. data fide qō aduersus frācos deinceps arma nō gereret libere dimissus ē. Hic anno iubilei indulgētie cā romā venit vt q̄dā putāt absolutionē q̄situr⁹. ei⁹ promissi qō regi frācie fecerat mihi hoc minime cōptū ē. Illō ꝑstat talbotū ei⁹ in angliā rediss̄et tāq; rex francie cuncta oi normānia burdegalem q̄s armis subegisset a rege suo nō sine magnis copijs in vasconiā cū impio missum t burdegalē recuperasse t alia pleraq; castella q̄ ab imperio anglicano destituerāt ꝑtim vi expugnasse ꝑtim deditōe voluntaria recepisse. id vbi rex francie restituisset cuestigio duos exercit⁹ illustrat q̄z alter (cui⁹ ꝑfect⁹ erat gener su⁹ comes clarimōtis ac duc⁹ Borbonij filius) cū .xv. milib⁹ pugnatoꝝ in qs totius militie robur fuerat ad vrbē burdegalē recto itinere cōtendere iussit. Alterū quē ipe ducauit ex purpuratis suis conscripsit. quib⁹ t comes de scampis annumerat⁹ ē. quē electi iuuenes. d. ccc. eqtes ex britānia seqbant. iussit t hūc exercitū retento apud se comite rex pīre. q; cū septem (vt aiūt) leucis a burdegala cōstituissent puū qdā castellū oppugnare ceperūt. Turri qdā inter burdegalā t ea castellū ipm occupata ac sagittarioꝝ ꝑsidio munita. Talbot⁹ vo postq; sibi cū duob⁹ exercitib⁹ pugnādū eē intellexit. cū ꝑus aggrediendū cēsuit quē minori negocio superari posse cōfidebat. Egressus igit cū robore sui exercitus iā vesp̄i ad turri quā diximus occupatā puenit. q; primo impetu expugnata sagittarios oēs ibi captos crudeliter q̄ngētos interemit. Exin mane ꝑfect⁹ cū accepiss̄ regiū exercitū fugā parare. venit⁹ tāq; sibi e manibus ꝑda elaberet. iussis alijs secū q̄ngētis galeatis militib⁹. d. ccc. sagittarijs ꝓpere in hostes aduolās tumultuariū ꝑliū iniit. Cōsultauerāt aliq̄diu inter se hostes an retro pedē fugiēdo referrēt. ꝙ pudore ꝓpinqui regis exitū belli fortunā verecuerāt. Erāt eis. ccc. circiter tormēta enea q̄ curribus aduexerāt ea pte p quā talbot⁹ venturus erat opposuerūt. multas ꝓterea machinas hinc atq; inde collocauerūt qb⁹ ignari hostes cōfici possent. vt ergo furēs talboti miles itinere qō vnū patebat in castra hostiū nescius machinaq; ꝓcurrit. dato tormētis igne ꝓmo cōgressu. ccc. ferme milites ictu lapidū ex anglicis periere. qō vbi talbot⁹ aiaduertit filium q̄ se seqbat vt abiret t ad meliora tpa se reseruaret admonuit. At cū filius diceret nō cē sibi ex eo ꝑlio fugiendū in q̄ pr ꝑiaturus cēt. Ego inq̄t fili multis rebus clarissime gestis nec morti sine glia nec fugere sine vrbe coze possum. te nūc militare incipiētē nec fuga infamē. nec mors clarū facies. sed cū filiū pietas q̄s eū cōmotio ꝓna moueret cohortatus socijs vt forti aio pugnā reintegrarēt. restitutōe suoꝝ facta in hostes. q; nūq; munitiones castroꝝ exire ꝑsumpserāt audacib⁹ inuect⁹ aīs haud quā illoꝝ strage edidit. sed cū hostes ꝑtim loco. ꝑtim tormētis ac numero militū superiores essent t iā crus talboto lapis e tormēto missus arripuisset. cessis ex maiori pte suis. t ipe tandē cū duob⁹ filijs. altero legitimo. altero extra matrimoniū nato t vno genero pēdens cecidit. Hic p⁹ tot sumptas ex hoste victorias clarissimi viri exit⁹ fuit. quē britonū potissimū constātia t audacia prostrauit. Burdegala item in ptāte regis facta ē britānie ducē ei⁹ germanū q; nūc rex pontif cū diu sobole caruisset votū vouisse ferūt liberos si sibi superi darēt. priores duos. alterū mioꝝ. alterū pdicatoꝝ religioni cōsecraturū. Exin voti cōpotē primū q; sibi nat⁹ ē frācisc⁹ appellauit. scām dominicū. Nat⁹ ē et ei tert⁹ filius quē in angliā nutrīdū misit. Is cū mortuo pīre in britānia frācisco regnāte rediss̄et ab eo captus t in carcere necat⁹ ē fame. t cū nec tractaret impietatē fratris accusandus. q; nō cōtent⁹ regnū sibi debitū occupasse sed aīam q̄s sibi nepharius auferret. francisc⁹ coram diuino iudicio de parricidio reus infra annū extasse. ob quā rē cū infra ptinitū tps frācisc⁹ idropisi laborās obisset. vt ē religiosa gallorū natio correctū cū de tanta cēsura vulto credidit ē. Dominic⁹ ei successit. q; cū hoc anno sine liberis decessisset Arturū francoꝝ militie ꝓcipē patruū suum successorem habuit non minus prudētia q̄s armis grauem. Carolus dux aurelianē sis q; magno quōdā filio ab anglicis capto fuerat iā senex in patriā dimissus. Defuncto philippo maria mediolanēsi ducat⁹ tā q̄s ex successione debiti sese titulis ornauit. In flandria gaudauen. aduersus philippum burgūdie ducē rebellātē plurib⁹ ꝑlijs victi. Ad extremū supra. xx. milib⁹ ciuiū vna pugna amissis. confessi errorē philippo man⁹ dedere legesq; victoris acceperūt. Idē philipp⁹ t oppidū lucemburgen. maximū ac munitissimū. qō in saxonū ptātē dotis nole venerat nō sine indignatōe latislai regis armis accepit. Delphin⁹ wienēsis cū muliere quādā nole agnata forma ꝑstante ac patri dilectā occidere tēptasset iterū regis odiū incurrit. Cuiq; nusq; alibi se tutū arbitrarēt ad florētes philippi opes cōfugies. vt primū cōuenit misereri mei cōsanguinee inq̄t q; sine terra sum filius regis. ad quē philipp⁹. Bū terra mihi ē caue ne te sine terra dixeris. nā q; mihi prouincie parēt eedē tue sunt. nec tibi ruin⁹ q̄s mihi obediant. Volo post hec t brabantie oppida florentissima t ambitiosas flandrie ciuitates oñdit dūm eū t principē in conspectu suo appellari iubēs. Tē tū modo ē in eū locū de quo breuissimus ē in angliā traiectus. neq; eā plus q̄z .xxx. milibus passuū id mare latū ē quod flandriā t angliā interluit. Absolutis gallie rebus haud incōueniēs fuit transmisso pelago Anglie rebus cui quōdā britānie nomē fuit ꝓbreuissime mutationes sub friderico factas cōmemorari.

In anglia quā tū albion tū britānīa veteres vocauere. Rex henric⁹ solitudis ac ocū cupidus alieno magis q̄ suo iudicio regnū gubernauit. potēs apō eū in primis audit⁹ dux soffulti fuit. d̄ leges p̄ suo arbitratu et pplis t̄ p̄cipib⁹ dixit. ⁊ cū res anglica apud frācos minus cepisset t̄ tā impiū gallicū in britānīa glīam emergeret. dux eboracēsis coact⁹ nō puis copijs nec pauc⁹ stipat⁹ baronib⁹ lundonias venit regi ꝓlius mutatur⁹ atq; vt ipe dicebat regi t̄ regni salutī cōsultās. nō expectauit ei⁹ aduētū soffulti ⁊ nauigio rapti cōrepto p̄ themesiā fluuiū salutī sue fuga cōsulere adortus ē. ⁊ destinatā d̄s mortē fugiat. missi d̄ eū cōprehēdere p̄ cōpēdia itineq; cursuq; ei⁹ p̄uenire. ipīmq; mox interemptū in proza nauis q̄ vehebat obtrūcauerūt. dux d̄s somersett d̄ pdita normānia in anglīā remeauerat potēsq; apō regē credebat. in carcere cōiect⁹ ē. nobiles viri q̄plures necati. nec sacerdotio pdit⁹ parsus ē. Inter d̄s t̄ annū nr̄ adā molynes secreti regi signaculi custos t̄ ire⁹ cultor amisso capite trūcat⁹ iacuit. nec diu postea cū dux eboracēsis domū redisset somersett prius ceps e carcere missus pmittēte rege gubernare regnū cepit. q̄ res supme sibi cladis cā fuit. Irritat⁹ eī ob eā cās priceps eboracēsis cū maiorib⁹ copijs q̄ pr⁹ lūdonias ꝓperauit. cui cū rex obuiā vna cū duce somersett exiuisset putās illū aut vbor lenocinio placare aut regie maiestat⁹ auctoritate deterrere. nihil pfecit. Eboracēsis ecq; cū esset lōge potētior iusso rege vt in partē se reciperet in somersett ducē ac ei⁹ equitatū irrupit eumq; mox captū trūcato capite interfecit.

De Scocia

Scocia ei⁹ insule in quo ē anglia supma portio ē in aq̄lonē vsa. flumīb⁹ haud magnis t̄ mōte quodā ab anglia discreta. Die nos brumali tpe fuim⁹ cū sol pauloampli⁹ q̄ tris horis terrā illūiaret. Jacob⁹ eo tpe regnabat q̄drat⁹ t̄ multo abdomine grauis. d̄ cū olī in anglīa capt⁹. xi. annis in custodia fuiss. ac dimiss⁹ tādē suscepta exāgui cōiuge domū reuersus plures regulos gladio peruisss. t̄ ipe tādē a suis domesticis interfect⁹ ē. Inter q̄s vltōr pacta filī ei⁹ regnū suscepit. Audiueram⁹ nos olī arborē eē in scocia q̄ supra ripā fluminis enata fruct⁹ pduceret anetaq; formā būtes t̄ eos d̄ē cū maturitati proximi esset sponte sua decidere. alios in terrā. alīa in aquā. t̄ in terra deiectos putrescere. in aquā vo dimersos mox animatos enatare sub aq̄s t̄ in aera plumis pēnisq; euestigio euolare. De q̄ re cū auidi⁹ inuestigarem⁹ didicim⁹ miracula sp̄ remot⁹ fugere famosamq; arborē nō in scocia ⁊ apō orchades insulas inuenīri. Illō tū nobis in scocia miraculū p̄sentarū ē. nā paupes pene nudos ad eccias mendicantes accept lapidibus elemosine gr̄a datis letos abijsse conspeximus. Jd genus lapidis siue sulphurea siue alia pinguis materia p̄ditum pro ligno quo fregio nuda est comburitur.

De Hibernia

Hiberma nunc nobis absoluēda ē que piu⁹ a britannia disiuncta freto. partis libera. scotorum amicitia societateq; gaudet. partim anglicano paret imperio. Ss q̄m nihil dignū memoria per hoc tempus de quo scripsimus est gestum accepimus ad res hispanicas festinamus.

Hiſpania regio latiſſima terra optīs ꝓpanda viris. armis potēs. hec euo nr̄o in ḋngs reges diuiſa ē. pr̄i mū ac maximū caſtelle regē appellāt. ꝑmū ei aragonū. Tercio loco portugalleſes. Quarto nauerre Quito regnū granate qō ab euāgelio xp̄i alienū ē de ritu machometi. Ultimū ponūt in caſtella p̄nobili ac la te dñanti regno. cui⁹ reges gotbor̄ ſanguine creti nūc̄ gen⁹ variāt. Aluar⁹ de luna natione aragoneñ. no bili genere q̄uis extra mr̄imoniū nat⁹ cū oli iohānī regi adeo inſinuaſſet vt vn⁹ oīm regni regiſq; potēs vi deret. iohāneq; nauerrē regē ⁊ heinricū mḡm militie ſcti Jacobi potētia ſua oppꝛimere ac regni guberna re conat⁹ armis deturbaſſet. Poſtea tū aduerſante ſibi regina redeūnb⁹ illis ⁊ regē in ptātē ſuā recipiēnb⁹ e curia pulſus. in poſſeſſionib⁹ ſuis aliq̄diu priuat⁹ vixit. Felix ſi ꝓceſſo frui ocio nouiſſet. § nulla ē regno de lectis ḋes. Dū ergo ſublimē locū (de q̄ rurſus maiori cū rmina ꝓpitaret) vēdicare conat regi clā ſuadet vr̄ ꝑ ſpeciē venationis in ſalt⁹ ſibi ꝓpinquores egrediat se cū potēti manu futurū obuiā. nec dubiū q̄n regni op⁹ timates libertatē regi afferant. nō fuit difficilis ꝑſuaſio. rex cū paucis egreſſus paꝛ cuſtodit⁹. nā aluari tam pene nomē extinctū erat vbi ad inſidiaꝛ puenit locū mox clamore edito aluar⁹ inter dilectos exultans militeꝫ libeꝫ regē ſaluare dixit eūq; ſecū abduxit. Quare vulgata ꝓfectum mira innouatio regni facta ē ⁊ iteꝫ ad al uaꝛ regni gubernatio deuoluta. Nec diu p⁹ cū eiſdē iohāne atq; heinrico atroꝛ pliū ꝓmiſſum ē in quo pluref vtriq; ceciderē. victoria penes aluaꝛ fuit. Heinric⁹ nō multis p⁹ dieb⁹ ex vulnere man⁹ qō in ea pugna ac cepat morte obijt. ℳgratū ei⁹ aluar⁹ obtinuit. ⁊ aliq̄diu poſtea regi pē ⁊ regni moderator ē habit⁹. ad ex tremū tñ potētū impetū ſuccubuit. nā cū nobilē quēpiā iuſſu regis ingrata ſibi q̄dā renunciātē e feneſtra ſue dom⁹ ꝓpitari iuſſiſſet mox capt⁹ ⁊ in medio foro capitali ſnia dānat⁹ nō tñ ignau⁹ occubuit. § numeratis ſuis in regē regnūq; meritis. nō lacrimās aut ejulās § alacri vultu ⁊ q̄ſi ad epulas imutat⁹ ceruice gladio p̄ buit. vir alr̄ ſpūs no min⁹ domi q̄ belli clar⁹ ⁊ cui ſp mag̃ in mēte ſederunt. Johānes deiñ aliquot annos p ſe regnū admiſtrauit. quo vita functo fili⁹ ei⁹ heinric⁹ regnū accepit. adoleſcēs aio plen⁹ ⁊ recti cupid⁹. q̄ re licta priori ꝓiuge alterā ex portugalia duxit impatricis ſororē ⁊ in regnū granate eū exercitu ꝑfect⁹ magnā hoſtilis terre ptē diripuit atq; ptinuit. Johānes cardialis hoſtiēſis ſumma vir integritate ⁊ ſcia iuris eminēt cui iuuenis in dictādis eplis ſeruiui ſenio ꝓfect⁹ in eo regno. vñ illi origo erat alam deo reddidit. In regno nauarie ⁊ fili⁹ in patrē ⁊ pr̄ in filiū arma ſuſcepit. filiuſq; tādē regno pulſus ad alfonſum patruū aragonū ſi cilieq; regē (pagrat⁹ pr̄ gallia) ꝓfugit. Hūc lodouic⁹ mōtelie mḡr ⁊ iohānes diſcretanus viri ꝑſtabiles ab Alfonſo miſſi recōciliari p̄ filiū ſtudēt. Joanna regis alfonſi ⁊ ſoror ⁊ cōiūx abſente viro multis ānis ara gonū ⁊ valētie regnis tot potētib⁹ ciuitatib⁹ ⁊ nobiliſſimis ꝓcipib⁹ iura dixit caſta ⁊ ſetā mulier ⁊ digna que plē pepiſſet alfonſo. Anno aūt ab incarnatiōe dñi. 1491. totū regnū betice qō hodie granata vocat⁹ vict⁹ barbaris regeq; eoꝝ capto. ciuitateq; granata populoſiſſima armis fameq; duriſſimaq; obſeſſiōe ob tenta. a xp̄ianis crucem dñi adorantibus pacifice hodie poſſidet.

Portugalia

En portugalia petrus agnor ine infans. sic eñ filij regis anteq̄ regnant' appellant'. magni uominis pri ceps qui totam ferme eurc pam peragrauerat sue virtutis documenta demonstrans. Cum regnum tuto rio nomie aliq̄diu summa cum laude administrasset nec minore fide alphonso ex fratre nepoti simul ⁊ gene ro suo restituisset. tandē subtroti ⁊ trimq̄ dissensionibus cum odio crescente ad plium ventum esset sagitta in incertū missa transfixus interijt. vir magnoꝝ operū. Et qui olim sub cesare sigismundo stipendia faciens nō paruā sibi gloriam in turchos pugnando parauerat. Alfonsus exinde mansuetissimus princeps alti cordis et prudentia singulari ꝓditus neq̄ eū vnq̄ regius portugalie sanguis deriuatus est. post hec regnum quie te tenuit. cui cū obijsset dilectissima pmitr. eademq̄ sozor patruelis vt aliam supduceret suaderi non potuit. sed omnes eius cura eo conuersa est vt aliquid agat quod sibi laudem ⁊ xp̄iane religioni fructū pariat. Qua propter inuitatis regni proceribus suscepto publice crucis signo classem in turchos ⁊ expeditionem pmisit Annis vo sequentibus henricus infans videns regni portugalie fines paruis limitib⁹ contineri cupiēs re gnū ap̄liare occeanū hispanicū sumis viribꝰ igredit suasu ⁊ doctrina cosmogr aphoꝝ sit⁹ terre ⁊ mar' noscē cū. inuēitsq̄ multas ⁊ varijs insulis ab hoib⁹ nūq̄ habitat'. Inter ceteras ꝓclarā insulā nō sine suoꝝ letitia adiuuigat. nō tamen hominib⁹ habitatā sed fontibus irriguam pinguj gleba refertam nemorosam. incolē dis homib⁹ aptā. ad quā diuersa hominū genera colendā inuisit. Inter tñ ceteros fruct⁹ aptissima ē ad pere ndū zuccaꝝ. qō tanto fenore ibi nūc cōficit vt vniuersa europa zuccaro pl⁹ soluto habūdet. nomē insule ma

dera est. inde zuccarū de madera. Inuenit ⁊ alias insulas ꝯplures ḡs habitari baptizarīq; noībus fecit vt insulā sci Georgij fayal de pico q̄ruvnā boībus almanis ex flandria habitandā concessit. feracē tritici. Annis vo posterioribus vt anno dñi. 1483. iobānes scōs portugalie rex altissimi vir cordis certas galeas oīb⁹ ad victū necessarijs instruxit easq; vltra colūnas herculis ad meridiē versus ethiopiā inuestigaturos misit. Prefecat aūt bis patronos duos Jacobū canū portugalensem ⁊ martinū bohemū hominē germanū ex nurmberga superioris germanie de bona bohemorū familia natū. hoīem inq; in cognoscendo situ terre peritissimū mariscq; pacientissimū. Quicq; pholomei lōgitudines ⁊ latitudines in occidente ad vnguē experimēto. lōgeuaq; nauigatione nouit. Dij duo bono reorū auspicio mare meridionale fultantes a littore nō longe euagantes supato arculo eqnoctiali in alterū orbem exceptī sunt. vbi ipis stantibus orientē versus vmbra ad meridiē ⁊ dextrā protrahebaf. Aperuere igit sua industria aliū orbem hactenꝰ nobis incognitū ⁊ multis annis a nullis q̄ tamensibus licet frustra temptatū. Peracta aūt hmōi nauigatione vicesimo sexto mense reuersi sunt portugaliā plumbus ob caliditatē aeris patentiā mortuis. Insignū aūt portauere pigmenta padasi. multaq; alia q̄ longū esset recensere. Aperto illo orbe magna piperis q̄ritas flandriā versus vehit. ⁊ licet nō sit adeo rugosum vt oriētale tñ acumen formā ⁊ oīa vtrorū pigmēntorū se fert. Adulta ea de re scire benda forent q̄ ne tedij agrauar bono respectu omisi.

Italia

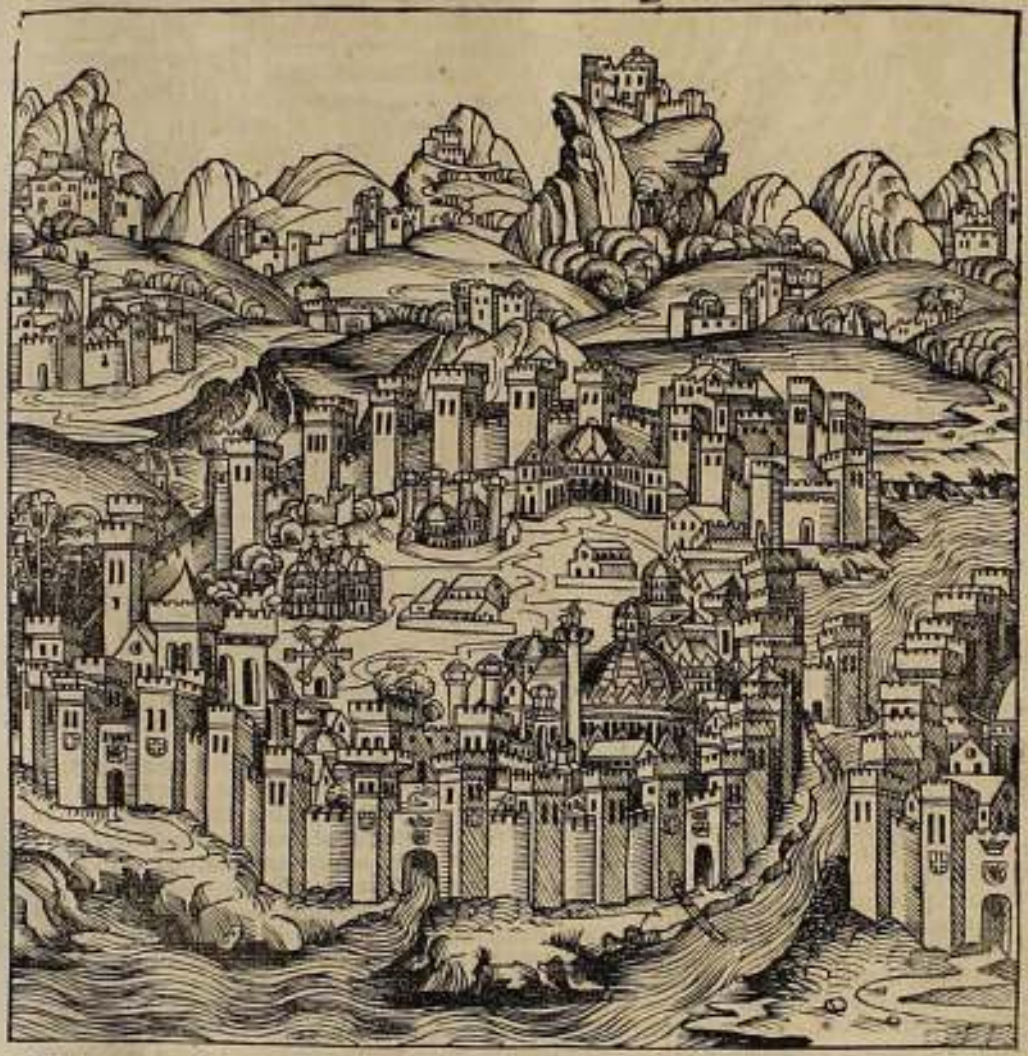

Ultimus europe fundus pagratis ⁊ q̄ritū ꝓpositi nostri fuit septētrione decurso in patriā tandē reuersus nouitates italie cū ibi referende occurrāt. ab ea nimirū vrbe incipiendū esse arbitror cuius crebrimas mutationes ⁊ oriens simul ⁊ occidens admiraf. Ea est genua ligurū dño ac regina q̄ ciuibus agitata discordijs memoria nra impiū maris amisit. In ea cū excluso philippo maria mediolanensiū duce eius ꝓtore opicio eyzaco necato auctore francisco spinula. viij. libertatis capitanei creati essent. eisq; paulopost sublata libertate eractis Suardus Smardeꝰ ducatū accepisset annos supra. lxx. natus auctore thoma frigoso q̄ ⁊ ipe olim añ philippi vicecomitū ducalī honore functꝰ fuerat. Cū hō grādeuꝰ ad gubernationē inuntī videret

vix septem diebus peruisus ē thoma ei⁹ honorem suscipiente quē cum quot gubernasset annis germanus eius baptista ad. xvj. civiter hostes regno expulit. Illā thomas resumptis viribꝫ pfectum fratrem palatio deturbauit. tres annos postea. ⁊ nōnullis mēsibus vrbem regens. donec auctore iohāne antonio fisco itez ciuitas libertatē asserit. Delectis deīde. viij. capitaneis prioꝝ ex more rempublicā administraturos qui thomā frigosum in carcerē piecerūt. cū iam ter pīe sue ducē gessisset. Hoꝝ princeps fuere iohānes anthonius quē prenominauim⁹ miles equestris ordinis. ⁊ raphael adorninus iuris interpres. Ꝟ hec quoq; paucoꝝ mensiū libertas fuit cū raphaelo. nō tam capitaneo q; ducis nomē placeret. Is eīm gētilibus ac spinularū primorib⁹ in suā sententiā tractis. collegas suos magistratu abdicauit. ducalesq; fasces assumpsit. q̄bus paulo supra duos ānos ēvsus a barnaba gētili ⁊ patruele suo a republica deiectus. Barnaba Ꝟo nō dum mense toto principatu potitū. Janus frigosi⁹ iohāne anthonio fisco ⁊ aurianis fauentibus regno pepulit. Qui paulopost anthonio p suscepto bñficio necem pauit interposito Johāne philippo ei⁹ gennio q̄ cū peruenisset qui ⁊ castella defuncti cōdonauit. Jano Ꝟo cum recessisset annis paulo amplius duob⁹ in magistratu fatis functo frater eius ludouicus successit. qui a petro patruele suo e dignitatis culmine deiectus est. Is ē petrus frigosus qui mō regnat multa vi animi ⁊ corpis. Sed ⁊ optimatibus ciuitatis ⁊ omni ferme nobilitati odio habit⁹. qui ⁊ gētilem ⁊ patruelē suū nicolaū frigosum. honestis moribꝫ preditū. ⁊ philosophie studij insignē ob suspitiōem affectati dominij vocatū a se ⁊ pallaciū pīs peussoribꝫ interemit. Hunc cū regnasset annis quot. tam sue q̄z aliaz nobilū familiarū princeps. vrbe deiecerūt ludouico patruele suo quē ipe antea depositerat in ei⁹ locū suffecto. qui cū se pauz gratum magnatibus eē intellexisset. eōdem petrū quē regno deturbauerat in auxiliū accersiuit. ille terna post exiliū die reuersus. ⁊ patruelē ducatu amouit. ⁊ oīes aduersarios vrbe pepulit. Quoꝝ principes ab florentes alphonsi aragonū ⁊ sicilie regis opes cōuersi magnā ⁊ formidabilem classem ab eo impetrauerūt. cum q̄ iam ferme duob⁹ annis terra marīq; genuam oppressērāt. ventum ē sepe ad menia ciuitatis ⁊ aliq̄n intra ipa suburbana pugnatū. hoc aūt āno cū signo dato. ⁊ in ipō portu pro menibus vrbis vindicq; pugnaref. Ingressi sunt aroganenses ducesq; multi tes. ad magnā vrbis ptem vagauerūt passim cedibus. passim rapinis ciuitatē fedantes. Sed affuit presto cum delecta iuuētute petrus qui fugientes suos sistere cōpulit. ⁊ in aroganēses dilapsus. ingēte edita strage vrbem iam pene raptā recuperauit. actum nī de eo fuerat si portā quā ceperant hostes ita cōmunisset. ne recludi supne potuisset. ⁊ aditū sequentib⁹ naualibus socijs patentē retinuisset. Hūc ambe partes q̄si ex integro ad bellū se parant. Hanc fama est. petrū animo fractum. galloꝝ opes implorare eorū regi pīe sue principatū quē retinere nō pōt pecunia venditurū. Apud insubres vrbeq; toto famosaz orbe mediolanū philippus maria dux genuis qui genuā ditioni sue q̄dā sbegerat. anteden subaudie ducis filiā mīmonio sibi ꝓiunxerat alphonsum potentissimū regē cū duob⁹ fratribus. altero rege nauarie. altero milite compestelano mgro. multisq; regulis. nauali prelio captū victum a ianuensibus ⁊ sibi a iacobo spinola ianuensiū tunc pfecto oblatum ⁊ ad se ysq; deductū. insolita vsus liberalitate. magnificentissime donauit libertati dimiserat. Sigismundū cesarē romā petentē. cū mediolani ageret visitare ꝓpterat bonomā fortunā ymolā e manib⁹ tyrānoꝝ armis ereptā sacro sancte ro. eccie restituerat atrocem tuscensiū gentem bello domuerat. De florentinis ac venetis per suos duces sepius trūphauerat totamq; quodaz ytaliā tremefecerat iam recedente fortuna perdita genua nicolao piccinio in quo maxime fidebat defuncto exercitu suo ad casale maius iuxta flumē padum duce michaeleto cōmotus ab hostib⁹ prelio fuso. ⁊ castris exuto. magno numero eq tum peditūq; capta. eo deduct⁹ erat. vt nō mō venetis. Ꝟ oibus per circuitū pplis ac principib⁹ cōtemptui esset. Et veneti quidē abdua flumine trāmisso. in agro mediolanensi castrametati. tū ei terroꝝ incussere. vt de relinquendo imperio cogitauerit. q̄sunt vltra ⁊ citra mōtes auxilia regū. Sed quē fortunatū atq; hostibus insultātem oīes honore ac fauore dignū existimauere. Idem in calamitate cōstitutus ab oīnibus tanq; odio dignus relictus ē. vnus tū oīm alphonsus accepti bñficij memor ad opem ferendā sese accinxit Sed dum serius iter agit interim philippus primū aduersam valitudinē oculis captus incidit. Deinde ex ipa arce hostium armoꝝ fragore audito vehemēter cōmotus vite tedio simul ⁊ langore morte obijt. ipō alphonso herede instituto. Fuit aūt philippus ingenti corpe. ⁊ in iuuētute macer. in senio pinguissim⁹ deformi facie ac terribili. instabilib⁹ ac pegrādibus oculis. ingenio pueri ⁊ calliido. in largicdo pfusus. in pcendo facilis. in adeundo difficilis. ac vbi in colloquiū venisset mitis ac placidus. cultus corpis ac mūdiciarū oīsq; lenocinij negligens. venādi cupidus equoruz studiosus. ceterū quietis impatiēs. atq; imperandi auidus. in pace bellum. in bello pacem q̄siuit. simulādi atq; dissimulandi egregius artifex in milites q̄s in ciues indulgentior raro in publicū prodijt. delatoribꝫ facile credidit in suspitiones adeo pronus vt se pe fidissimos a se amicos leuissimis de causis alienauerit. pullis iudutos vestib⁹ egre te sevenire permisit. Sermonē de morte audiuit inultus tonitrua ac fulmina miriimmodū expauit. tabifica lue pessos ex vrbibus migrare in agros iussit corpisq; domos incendio tolli. q̄ cura innumerabile illū mediolani populum multis annis intactū quodāmō ab ea peste fuauit. Hinc cū vita decessisset. fumus nec tanto principe dignū nec suis maioribus ductum ē. nec sepulcri decus additū. Populus cognita ducis morte ī libertatē sese proclamauit. xij. viris electis. qui rempublicā administrarent. Castrum porte iouis instar excellentissime regie capium ac diruium est. ⁊ testamētum philippi dilamatū ad dominiū mediolanense multi aspirauere. Sed q̄ colorati⁹ vteretur titulis q̄uot tū fuere. Fridericus impator devolutū ad se principatū philippo. sine liberis legitimis vita subtracto cōtendebat. Alphonsus testamēto hereditatem petebat. Carolus dux aurelianēsis ex sanguine vicecomitū natus ab intestato id sibi deberi aiebat. Franciscus sforcias viccomes coniugem suā q̄ philippi filia fuerat hereditatē pīs suscipiendā affirmabat. Audite sunt legatōnes oīm in senatu mediolanensi. quoz aliq̄ sermone directo dominiū petiere. aliq̄ per simulationē oblati ꝓ venetos auxiliq

insinuare se pplo. atq; ide paulatim vendicare dnium satagebāt. Ds ciuitati q̄ tam libertate gaudebat. t sperādi cupiditate. demortui principis militiā oduxiss. nulla odinio placuit. q̄ iugū hums pacto i capita ciuium videret inferre. Obtulit tñ imperator censuz dtantus aureū poculum. si libera sinis legibus dimittere tur. Bilanciabat in terra vndiq; philippi hereditas. veneti placentiā cremam laudā occupauere. t mlta p terea miora oppida. dux subaudie ludonic⁹ valentiā t cōfluentiā inuasit. astenses ad ducē aurelianēsem ca roli⁹ defecere. qui suscepti a rege frācie nō paruis auxilijs alexandrinoz agros vexare ceperunt. Papien ses intestinis agitati discordijs. diu ancipites fuere. quib⁹ potissimus se iugerēt. Monariēses comani. alexandrini. ac Terdonenses mediolanēsiū imperiū sbiere parmenses i societatē quodāmō recepti sunt. Fran cisc⁹ Sforcia p idē tps in piceno agebat. quis maioz principie eius prem tam amissis cū philippus nō multo aīq; moreret sibi p cōes amicos recōciliata vt ad se rediret in venetos pugnatur⁹ accersiuerat ro gato alfonso rege vt. lxx. milia auri numū suo nole nūeraret. quo facto tā pactis atq; instructus copijs iti neri se accinxerat. cuz mors philippi enūciata. eū qui longo tpe. ad mediolanēses opes inhyasset. magis ac magis sperare cōpulit. Quē vt longobardiā primū i greſſus est mediolanēses incerti. quo mens ei⁹ in clinaret. ne vl̄ p ipm vl̄ principatus veneti⁹ suis cepti obuiā iret. Missis oratoribus oblatis non puis stipendijs cōducere morāq; duce sui exercitus factus vt placentiā oibus copijs obsideret impauerūt ipe dicto pa rens dū ad placentiā i obsidione sedet papienses qui tam mediolanēse imperiū tanq; fastidiosum t insoles detractarant. sese sibi dedentes accepit q̄ res mediolanēsiū alios haud mediocriter perturbauit. qui p discen tiones ibidem fracisco dicebāt nullas ex vrbibus q̄s olim philippus tenuisset occupare. Fracisc⁹ vo nō se occupasse. s dedentē t vltro se offerentē ciuitatē accepisse aiebat. at mediolanēses cū eius potentiā vere rent dissimulandū potius statuere. Ille principata apud placentiā obsidione. Tandē summa vi oppugnare adortus vrbem. q̄nis magna t forti militū manu munitā armis tñ expugnauit t diripuit. Mediolanense regimen p id tps penes nobiles fuit. t apud eos qui philippi quondā principis direxere. ita res prospere sapientū ducta cedebāt. t tam nō parua gallorū manus nā arcter tria milia equitū delecti roboris q̄ alpes transierat apud alexandriā pfligata deletaq; fuerat. Et veneti apud caragium magno pio supati. oēs pe ne copias amiserāt t lauda ab eoz imperio erepta in ptātem mediolanensiū redierat. Cū franciscus Sfor cia ad ifestandus brixienses missus. siue qđ principatū mediolanenses. cuius opioem iā pridē finxerat. alio mō psequi nō posse sperabat. siue q⁹ mediolanēses cū venet⁹ annuciā societatēq; clam se dretes. Ne solus veruscq; pplī pda reiunḡret. puentendos cēsuit. prior cuz veneti⁹ fedus mūt. I quo cuz milta hic atq; inde pro missa essent. illud inter cetera cōuenit vt ad vrbez mediolani ditionēq; eius obtinendā francisco cū copijs pficiscenti senatus venetus in peccuijs t armis auxilio esset q̄ re firmata. mox in mediolanensem duxit. Militabant eo tpe apud mediolanēsem bracciani. qui cum ludouicū de werme. ac nōnullas alias francisci copias apud modoeciā fadissent. tandē relicti mediolanensibus ad eū defecere. Franciscus filiuz suuz Iaco bo piccinino vtorē despōdit carolus vo gantzaga haud ignot⁹. copiaz ductor. qui paulo añ a mediolanen sibus deficiens ad fracisci venerat. postq; dextos cosdez mediolanenses t sine vllo duce relictos aiaduer nt. item ad mediolanenses relicto fracisco trāsiuit. Erat hic vasto corpe. forma pene giganthea. viribus vo q̄ magnitudini rnderent dicendi copia clarus līs grecis ac latinis istructus s aio inconstanti. t ingenio ad oīne facinus siue bonestū siue nephariū pato. Cui nō parua spes fuit oppressa. mediolana libertate dnius vrbis arripe. s fortuna iā mediolanensibus nouercāte placentini terdonenses nouarienses q̄ ab eis defici tes francisci psidia receperūt alexandrini cū nulla i eis spem sitā esse prouerent wilhelmū mōtisserrati pncipis fratris impio se pmiserūt. Respublica medio tpe ex nobilitate in plebez defluxerāt. lectiq; viri. xij. qui vrbi de more pessent. ex fece pplari igbiles atq; ignauū magistratū gerebāt. hij cū nobilitatē (quā multi modis offenderant) suspectā bērent ne cū fracisco sentirent. Suadente gantzaga. q̄ eam viaz ad principatū vrbis ar ripiendū cōmodissimā existimauit. primarios ciues genere nobiles t opibus babūdantes. raptim inter ceptos p noctes obtrūcauere ac deide in foro plebi spectadū obiecerūt. inter quos iacobinus bassius t gre gorius adolescens placidis moribus t lītis eruditus. t nob amicicia pūctus. prius inocens supinus trū catusq; iacuit. Ne diu post iohannes caynū venerandū senez t filiū ei⁹ francisci egregia forma iuuenem nō alio crimīe irretitos. nisi qđ blanche marie francisci cōiugi sanguīe iūcti erāt. crudelibus affectos cruciatib⁹ necauere. Erat gregori⁹ lamprinarius turi literatus. sō spe legatōis tanq; ad ipatorē mitteret i modoeciā captus atq; iterfectus est magnus libratⁱ assertor. Et qui testm olī philippi pplari fauens regimini laniasset. Nec theodoro bossio admodū i ciuate grancoso potenti pepercit. quā cū diu i vincul⁹ tenuisset. tandē itere merūt. Galeotus quoq; tuscanus t ipe natu nobil⁹ atq; opulentus cuius iteritus occubuit. Quibus ex re bus cū iam nulla libratⁱ forma relicta esset. t. xij. viri ausu tyrānico vrbez cedibus ac rapinis fedarent. fue cessorūq; comicia phibentes. iunto pplo sibiipis iperū progarent. Cōmota demiq; atq; icensa ciuitas correptis armis. nouo magistratu ex nobilitate creato. tyrānos e republica electos i carcerem piecit. ac cum neq; b nō respirare pplis posset. Nam pdā oibus. exceptis ciuate comensi ac parmensi. q̄ in officō ad vltim pstite bant. Franciscus dura obsidione ciuitatē pmebat. Ptez plebs incensa nobilitatē e palacio pepulit. Tyran nos dempē vinclis taq; libratⁱ amatores. t optie de republica meritos in priorem locum restituit. Illi ad priores artes reuersi. cuz satellites magno nūero assumpsissent militaq; suadente carolo spolia perpetrarēt. nobilitatemq; prius opprimerent nō tñ ei viaz ad iuadendus principatus pmisere. Qō cuz ipe aiaduertiss. t tam sibi periculosaz apud mediolanenses motaz stellexiss. per internuncios franciscō recōciliat⁹. ac ma gnis allect⁹ pmijs laudam illi pdidit. Tercōq; tam fides fallens. nō sine magno mediolanēsiuz damno ac plebis alternatōne ad euz trāsiuit. nō tñ defuit tyrannis alm⁹ q̄n postulatⁱ vndiq; sbsidijs francisci ingus iā ipe ceruicibus imminens exentere conarent. Ds cuz alios frustra rogassent. venetos tādez ne se dereliq̄ rent perimerunt. Nam neq; illi ex vsu videbatⁱ franciscuz etate florentem rei bellice pritissimuz. cuius ias vi res atq; arma non sine graui iactura sensissent. eo potiri ipso quo suo portandus videret. Percussērūt igit veneti fedus cuz mediolanensibus. legesq; q̄s tō citeriorz gallia seq; deberet scripserūt. mandantes Sforcie

vt certis cõtent⁹ vrbib⁹ ac termis mediolanẽses in pace dimitteret. Ille haud ignarus se breui pitur vbi venetis paruisset. imperiũ eor ꝓrẽpsit. Et q̃uis vetus oibus videret. nã soli florẽtini. t hij quidẽ parce opam ferebãt. In obsidione tñ perseuerare decreuit. tam mortuo fr̃ancisco pycinino frater ei⁹ iacob⁹ cũ bra chianis ad venetos trãsierat. Jam leonardus venereus a senatu veneto missus mediolanũ ingressus au silia t comeat⁹. magnã copiã. q̃bus ciuitas indigebat ꝑpe die affore pollicebaf. Erat t in exercitu t in ci uitate summa oim rer indigentia. Jta vt dubiũ videri posset. an obsidẽs fr̃ancisc⁹. an obsessus dici debe ret. Vix ei bis mille eq̃ superãt q̃ ferre infestoꝛẽ possent. t mulites stipẽdio fraudati ꝑ cibis sese armis ero erũt. Neq; cũ fr̃ancisco argentũ erat. quo stipẽ dare militi posset. Sꝫ inter spem metũq; dubi⁹. obsidionẽ de die in diẽ ꝓba ꝓ factis ostentans ꝑducebat. In ciuitate vere cũ iam frumentũ absumptũ esset. nec aliud edulij genus restaret. t iam canes. equi ceteraq; id genꝰ animalia mãderẽt. nec ferre amplius famẽ multitu do posset. collecti in vnũ apud portã vercellinã. corrept̃ armis in eor ꝓrumpũt. obnũq; leonbardus ve neror legatũ gladijs cõfodũt ac discerpũt. Exin palatiũ fusis tyrannor satellitib⁹ aggrediũt. quo sine re sistentia occupato. quos inuenere tyrãnos in vincula ꝓiecerũt. Exin missis ad fr̃ancisc̃ legat⁹ ꝓncipatum ei ciuitat⁹ obtulerũt. q̃ mox ingressus dñium vrbis accepit. Et deinde nõ mltis interiectis dieb⁹. cũ liber t cõiuge reuersus. ducalibus insignib⁹ exornat⁹. in triũphant⁹ modũ vrbẽ intrauit. q̃ cũ ias comũ parmã q; in deditiõem accepisset wilhelmoq; mõte ferratensi alexandriã eripuisset. non paruũ deinde bellũ cũ venetis t alfonso rege diutius gessit. In quo cũ acrius premeref neq; eĩ tante potẽtie par esse poterat. Rena tum regẽ fortissimis eqtũ coborib⁹ cincti ex vlteriori gallia. magnis stipẽdijs ac ꝓmissis allectus. i auxi liũ accersiuit. q̃ cũ supatis mõtib⁹ in ytaliã descẽdisset. ac wilhelmũ e monte ferrato arma ponere ꝑ amici am ac necessitudinẽ cõpulisset. t tam castra sua fr̃ancisc̃ castris ꝓtegens. i hostilẽ agrũ descendisset expu gnatis raptim nõnullis castellis more gallico. mortales oĩes i eis cõprehẽsos trucidasset. Tantus mox terror venetos inuasit vt tã castra castris ꝓferre amplꝰ nullo pacto ꝓsumerẽt. nec iam retinere posse Brixiã t pgamũ agris amissis ꝓsiderẽt. Cũq; thurcor bellũ res eor maritimas infestaret repẽte ꝓter oim opinio nẽ pax q̃ diu in senatu aplico fuerat agitata. tenitq; apud laudã interuẽtu cuiusdã icognit. ꝯ ꝑbate t in tegre vite monachi. inter venetos t ipm fr̃anciscũ clam rege facta ẽ. Que res vt regi molesta. ita fr̃ancisco vti lis t venet⁹ necessaria fuit. Arcẽ deinde mediolani insanientis ppli furore dirutã fr̃anciscus breui restaurauit mira fortune siue cũcta regẽtis dei ꝓuidẽtia nobile ac magnificũ op⁹ hisdẽ manib⁹ sbito refectũ ẽ. q̃b⁹ fue rat pauloañ reuectũ. Franciscus philelph⁹ nobil⁹ satyraq; scriptor p idẽ tps ad heroicũ carmen ꝓuerius res Sforcie scribere cepit. Leodrisi⁹ trebell⁹ soluta oõne ac metro clar⁹ hĩ cepit. Apõ venetos terra mari q; potẽtissimos. q̃ nomẽ ytalicũ apud barbaras natões lõge lateq; dar fecerat. filius foscari ducis. veluti ꝺppiã i rempublicã machinat⁹ eẽt in exiliũ act⁹. deinde reuocat⁹ t iterũ i suspitõem crimis adduct⁹ t cru delissime tort⁹. cũ nihil mali ꝓfiteref relegat⁹ i peloponesiũ miserã ibi vitã finiuit. Gener eiusdẽ ducũ an dreas donat⁹ dum Cretã insulã ꝑ veneto ipio gubnabat dux ĩsule appellt⁹. reuocat⁹ domũ honore ꝓua tur. t magna muletat⁹ pecunia i exiliũ mittit. Armilaus iter venetos dignitate t auctẽ potẽs dux ex con cilio ad mediã noctẽ domũ reuertit. baculo trãsfossus occidit. nec q̃ tantũ scelus patrauerit inuẽtus ẽ. q̃s tis filio ducis id crimini dederint. Francisc⁹ barbarus studijs humanitat⁹ excellẽs. edit⁹ nõ pauc̃ neq; il laudatis opusculis. senio ꝓfect⁹ nõ sine celebri noie vita decessit. Jmpator fridric⁹ cũ romã rediens eo se cũ ꝓuincie t rege hũgarie ladislao. totoq; comitatu recepisset. libẽter t amice visus. incredibilib⁹ honori bus tumulat⁹ est. Fr̃anciscus dux gẽtis. q̃ ãnos. v. t. xxx. summa cũ laude ciuitatẽ rexerat philippo media lanẽsium duci brixiã bergamũq; ademerat. copias ei⁹ plũbus locis fuderat. Franciscũ carmiolã dar ducem copiar dẽ ꝑditõe suspectus secuꝛi pcusserat. Marsiliũ carrariũ cui⁹ maiores dui patauiũ p tyrãnidem te nuissent. dux pĩnam hereditatẽ vendicare conat⁹ interceptus necauerat. pacẽ cũ thurc̃ nõ tam honestã q; necessariã fecerat. Jmpiũq; venetus terra mariq; lõge ampliauerat. gubnatõi tandẽ cedere cõpulsus est tanq; ꝑ senio reipublice videref inutil⁹. Ille hmoi ꝓtumelia affectus ingrate pĩe aspectus nõ ferẽs. camq; vitã recusans. q̃ careret ipio e publico palatio in priuatã domũ se recepit vbi cũs ꝓncipatus suis ciuibus reddidisset. egrã ẽ ꝓfectus aĩam nature restituit. Cui⁹ casum tanq; ꝓuidisset baptista piasius cremonẽsis astronom⁹ pluribus ante mẽsib⁹ ꝑdixerat. Erat autẽ fr̃ancisc⁹ cum moreref nõ lõge ab anno sue vite nona gesimo. venerabilis senex ꝑcipua corꝑis maiestate decorus. memor oim q̃ post infantiam aut vidisset aut audisset. facundia copiosa t ingenio ꝓmpto. ac ope impiger ac dexterrimo. q̃ moderare frena senat⁹ optime nosset. Ei⁹ pr̃ in egipto negociat⁹. cuꝛs ꝓbam regiois illius quẽpiã de futuris interrogaret. Risum ab il lo accepit. filius sibi eẽ. q̃ aliq̃n sue ciuitat⁹ ꝓncipatus assequeꝛ. Fr̃ancisco suffect⁹ pascal⁹ vir singulari pudẽ tia t morib⁹ humanissim⁹. cui⁹ ducatus nulla putãt bella suscepturꝰ. nisi vl̃ necessaria vl̃ ad modus gliosa.

Ludouicus marchio mantuan⁹ iter ꝓncipes nĩ seculi. fame nõ mediocris. lras erudit⁹. t reb⁹ militari bus exercitat⁹. In eo bello q̃ veneti cuꝛs fr̃ancisco Sforcia post dñium mediolani ab eo captus gessere. par tes illi⁹ secut⁹. magnus momẽtus reb⁹ ei⁹ accessit. Carol⁹ frater ei⁹ q̃ fidẽ fr̃ancisco fefellerat i vincula come ctus. sũ ei⁹ fideiussione dimissus. cuꝛs neq; sic ꝓmissioni sue satisfaceret oib⁹ q̃ i mãtuano agro tenebat op pidis priuat⁹ ẽ. Sꝫ cuꝛs stipẽdia venetis faceret. nõ puas eoꝛs copias i mãtuanã duxit. vbi vastans late atq; incensis agris cuꝛs fortuna ꝓncipuꝰ ei⁹ belli secundus fecisset. t tã mãtuani metu pculsi. reb⁹ suis dif fidere viderent. Ludouic⁹ accersit⁹ ex mediolano auxilijs. milites suos i acĩẽ ꝓduces. fratri copiã pugne fecit. nec ille certamẽ detrectauit. Cõmissum ẽ atroꝛ plũ i q̃ duo frẽs ãbo erate florentes. ãbo rei militaris prit. ãbo corꝑis atꝛs ai virtꝰ pstantes. de glia. de ipio. de vita. summis conatibus cõtẽdere. Deniq; victor ludouic⁹ fuso fugatoq; carolo. oẽs eius copiarũ duces. ac ꝓmores eqtũ ceꝭ. plũb⁹ intercept⁹ ille deide pĩa ex tedio atꝛs egestate morbo ꝓfectus iterijt. Apud ferrariã mortuo nicolao Estense ꝓncipe. oim nĩ seculi

fortunatissimo. nisi cōiugis adulterū ⁊ i ea ⁊ i filio dilectissimo. vendicare olim coactus fuisset leonellus dñatū suscepit. princeps pacifc⁹. liarū pitus. ⁊ musice cultor. q̄ decedēte borsi⁹ frater ei⁹. ⁊ ipi nicolao filius ex cōcubina pholomea senēsi ad principatū vocat⁹ ē egregia forma iuuenis ⁊ i armis cū laude ꝓfatus. dicēdi ⁊ agendi pitus. q̄ cū cesarē friderici romā petentē ⁊ inde reuersus magnificentissime accepisset. sup. mutinā ⁊ regiū ducatus honorē accepit. primusq; oim i estensi familia dux appellat⁹ ē. Eugeni⁹ pontifex dū ferrarie cū grecis cōciliū ageret hugo senēsis q̄ p idē tps medicorū princeps hit⁹ est. oēs q̄ ex greci studiosi pbie eo ꝓuenisse creditū sunt apud se inuitauit. quos cū oppipare magnificeq; pauisset. finito prandio. epulis mensisq; remotis eos i disputationē pdetētum placideq; pellexit. cūq; iam marchio adesset ni colaus. ⁊ mlti i synodo excellētes pbi aduētassent. cūctos i mediū pbie locos adduxit. de q̄b⁹ inter se ꝓlato ⁊ aristo. i suis opibus ꝓtēdere ac magnope dissentire videnē. edicens ea se ptē defensurū quā greci op⁹ pugnandū ducerēt. siue platonē illi siue aristo. secūdū arbitrarent. Cū greci certanē minime recusassent ptractata ē ad multas horas disputatio postremo cū ex ꝓuuij sūia hugo grecorū pbos. alter⁹ post alter⁹ arguiēt⁹ ⁊ dicēdi copia victos tacere cōpulisset. palā factū ē. Iannos boues q̄ iam prudē bellicē artib⁹ ⁊ armor⁹ glia grecā supauerāt. etate nr̄a etiā lr̄is ⁊ olim doctrinar⁹ genere anteire. Fuit aūt dom⁹ estens⁹ vir sp doct⁹ amica. nr̄a etate nō solū hugonē de quo p̄fati sum⁹ magnis ad se p̄mijs traxit. sed mlros i iure ciuili. plures i ceter⁹ facultatib⁹ honorauit. In studijs eloq̄ntie iohānē aurispā siculū grecis ac latinis edoctus. q̄ versu pſaq; claruit inter familiares bitum ditem btūmq; fecit. Guarin⁹ aūt veronēs⁹ olim ferme p̄ ac nr̄i q̄ a nr̄a etate grecas lr̄as didicere. admirabilis ⁊ olim honore dign⁹ senex. q̄ oēm etatē suā legēdo. docēdo scribēdoq; peruixisset. vnicū senectus siue refugiū ⁊ illō q̄dē honestū dignūq; suis exeratijs acb⁹ inuenit. In agro bononiēsi pirū q̄ndā arida ex miorib⁹ formicis past⁹ cā cōplures ascēderāt supuenere maiores nō parno nūero q̄ illas prim occiderūt prim deiecerūt. Post duas ferme horas tanta mīor formicarū vis exstata ē. vt tot⁹ ager nigro tectus agmie videret accessere. Stupare oēs. ⁊ arboris vndiq; stipitē circūdantes. paulatim ascēdere ceperūt. maiores formice vbi hostes adesse aladuenterūt cōglobare se supne pugnā expectauerūt. postq; sil' acies ꝓuenere cōmisso plio. maiores motu rabido. mō illas mō istas crudelibus interimere tonq; breui spacio cōfecerūt. vt cadentiū moriētiūq; tumult⁹ ad'piri radices nō parua in terra sucreuent. Sz cū ptinati⁹ instarēt miores spēs acies acie p̄meret vigilitq; aut plēs vnas ex hostib⁹ circūdarent ⁊ a tergo ⁊ a fronte pugnātes nuda q̄s latera ꝓfoderēt. victe tādē mansuete ⁊ ad vnū oēs necate. Illati p̄us temere plū penas dedere. Hec acta sunt spectātib⁹ rōne copijs eccīe. cū. s. petri cathedrā eugeni⁹ q̄rtus teneret. ea nob⁹ q̄ se vidisse aut. vir fide dign⁹ ⁊ auēte retulit. Nicolaus pistoriēs⁹ vtroq; iure cōsultus. q̄ tū in castris aplicis nerū senens⁹ epi vices agebat. Bile b illi est qō in gallia belgica nō longe ab vrbe leodio ostāt fama gestū ferūt nidū siue i arbore siue i rupe falco sibi pauerat. ouaq; fouēs pullos audus expectabat. hūc corui supuenientes loco deturbauere. ouis ei⁹ effract⁹ ac vorat⁹ spectauere id e primo bubulci fugiētēq; trepidū falconē annotauere postridie mirabile dictu falcones coruiq; q̄si septētrionales illi meridionalē ptē tenētes. ordinatis acieb⁹. ⁊ tanq; rōis capaces essent. alijs q̄ cornua obtinarēt. alijs q̄ media ducerēt agmia disposit̄. atrox ⁊ ferocissimū plū i aere cōmiserūt. in q̄ cū mō corui. mō falcones. cederent. ⁊ iterū resumpt⁹ viribus certamē instaurarēt. tot⁹ vndiq; sbiectus ager. ⁊ pēnis ⁊ cadauerib⁹ obtectus ē. ad extremū victoria penes falcones fuit q̄ nō solū rostris. ꝑ etiā vnguib⁹ acerrime decertantes. coruos oēs ad internitōem deleuere. Erat parua tpe interiecto cū duo de leodiēsi eccīa contendentes. alter a gregorio. xij. alter a bñdicto. xij. in cpm elect⁹. Erat em̄ inter illos de rōno pōtificio disceptatio. ambo cū copijs i eādē locū pugnaturi venerūt. Johānes dux burgūdie alterū armis iuuit. alterū leodiēs⁹ pplus seq̄batr. Pugnatū ē collatis signis. summa vtrinq; cōtētōe. horrendū cruētiq; plū factū. In quo tādē victor iohānes. xxx. milia hostiū cecidit mirabile ei⁹ rei fanū ꝓdiū ē. qō nos illac postea trāseuntes cesoꝝ ossibus plenū vidim⁹. Sz de bello falconū ac coruoꝝ suā cuiq; opioem relinq̄m⁹ veri piculo penes famaz dimisso.

Bononia q̄ nō tā studioꝝ mr̄ q̄s sedītonū alumna appellari pt soroꝝ ⁊ ipa genue. ac sol⁹ incōstātie ostās cū factōe Jambecarā. nō sine cede multos ciues domo pepulisset. cōi caretulorum ac bentuoliorū ꝓcuio. regi cepit. princeps factionū baptista canetul⁹ ⁊ hannibal bentuoli⁹ fuere. ābo sanguinarij. ābo patrati cedib⁹ insignes q̄ hz sil' ꝓparato sacro tūcti essent. nihil trī inter se meliores fuere nā hannibal dū leuato de sacro fonte baptiste filio vsurus puerperā cōprem sedē. eiq; manu p̄sta p nouo natu cōgratulat. ab improuiso baptiste satellitib⁹ obtrūcat. vt manifeste apparuerit baptistā sacrīm nō tā federis remedi q̄ cedis patrate cā a baptista q̄situm fuisse. Sz nō mīta mors hannibal' fuit nā q̄ ptes ei⁹ sedbāt. sumpt⁹ paulop⁹ armis fugat⁹ aduersarijs plateā obtinuere. Baptista indutio tandē puenit i specu quodā subterraneo cū pleriscq; cōplicib⁹ suis latitās rept⁹. ⁊ fumo cōpulsus exire. mox plib⁹ vulnerib⁹ ꝓfossus ē. cadauer ei⁹ i foꝝ tractū ⁊ diu ludibrio hiū cū pleriq; more ferarū. cor ei⁹ dentib⁹ laniassent. cruoremq; bibere nō horruissent. tandē exustū ē. Apud florentiā p id tps rantib⁹ latebat hercules bentuoli quē quodā eugeni⁹ pont. max. interfici siue iussērat siue p̄miserat filij⁹ extra mīmonū nat⁹. paupem vitā lanificio ducēs. nec fat⁹ gnarus quo p̄ce genit⁹ cēt. Hūc bononiēses cuestigio vocāt recusantē quodāmō inuitū i p̄riam ducūt. Eqtē ex lanificio facūt. tutorē hannibal' filio reipublice p̄napē tradūt. cui⁹ ea i reb⁹ aduersb⁹ fortitudo. ea i secūdis moderatio bacten⁹ onīa ē. vt herculis filiū oēs norint. Qui cū exules p̄ pditōem nocte q̄dā vrbē intrassent. ac exstato rumore q̄si victores insultassent. hannibal q̄q; destitut⁹ alio. exstat⁹ amicī. corrept⁹ armis in eos p̄silijt. nec mora victos cēs captosq; ex ciuitate plib⁹ deturbauit. Bessarion eo tpe cardinalis nicen⁹ natōe grecus. prudētia singlari. ⁊ nr̄a suaq; lingua pritissim⁹ Nicolai. v. ponti. max. in ea vrbe vices gerebat. q̄ vsq; ad ipi⁹ pōtificī obitū legatōe functus. nobilitati plebiq; iuxta car⁹ fuit. cuius eo reducta ciuitas ē vt legati

pape rogare magisq; impare ꝙrant. qđ plane nūc experiē. ludouicus sctōr ꝙuor oꝛonatoꝝ cardinalis legat⁹. q̄ ꝙtus ingenio valet. t ea pdit⁹ ē auctē. q̄ finium sacerdoꝺ nepos ꝺeberet nō plus tñ i verbe pt q̄ senatu placet t tanto bononiēsi viro. Florētiā vrbē ex fesulanis ruinis ad ripas arni fluuij ꝛdituꝫ pulsi hostes fluentiā vocauere. quā cū auspicijs fundata felicitāt⁹ vicinas p circuitum ciuitates excellere. mirisq; modis impiū ꝓgare cepisset. florētiā longe meli⁹ q̄ fluentia dicta ē. In hac vrbe pōtifex maxim⁹ eugenius ꝙrtus id ꝓlatū qđ ferrarie cū grecis cepat. magnifice ꝛsūmauit. Erāt plāe inter grecos ac latinos super archanis orthodoxe fidei ꝓtentiōes. ꝙrū maxima t difficillima fuit de sanctissīo ꝓcessione. Cū greci paditū ex pīe dūtaxat. nīsi ex pīe filioq; ꝓcedentē assererēt. post multas ac diuinas disputatiōes. in quib⁹ tanq; interpres Nicolaus sagūninus vtraq; lingua disertissim⁹. ingenio facūdiaq; iuxta ꝓmptus. illustre nomē adeptus ē. Tandē cū latina eccla inuenū fidei symbolū ꝛsensere. Cuitas imperatoꝛē grecoꝝ t patriarcham cōstātinopolitanū. t oēs eoꝝ comites abunde lauteq; pauit pīarcha hic senio ꝛfect⁹ decessit. t apō ꝑdicatores intra eccl̄am humat⁹ ē. cui maffeus poeta laudē⁹ nō ignobilis epithauiū vsibus imparibus edidit. Nicola⁹ picinin⁹ illustris copias ducebat. ab exulib⁹ florētinis inuitat⁹ musellanū ingressus agrū q̄ a florētia. t. mlib⁹ passuū abest. bostiliter cūcta diripuit. nec diu postea in agro aretino cui eugenio simil t florentinus bellū intulisset. apud angliarū magno plio victu⁹ t ꝓfligat⁹ ē. Ludouic⁹ archiepūs florentinus aplicis tūc copijs ꝑerat. q̄ ea victoria nobilitat⁹ ad cardinalatū paulo postea ꝓfectus ē. Eugeni⁹ eñ t vni one grecoꝝ facta. t picinini metu depositō. mēte atq; aīo auct⁹. vij. t. r. cardinales creauit. viros aut genere illustres. aut vtute pstātes. aut vite sctitate cōspicuos. inter q̄s duo greci assumpti sunt. ysidorus archiepūs ruteno⁹ t bessarion niceno⁹ pontifex. q̄ⁿ sup memim⁹. Alfonsus rex arogonū rogat⁹ a philippo maria vt antea dictū ē. sibi aduersus venetoꝝ potētiā vt opem ferret. coacto nō paruo exercitu ꝓfecturus i gallā iter ingressus. Sz aī philipp⁹ obijt q̄ ipse tyburi quo tam appullerat digrederet. audita vo amici morte. t q⁹ ab eo nūcupat⁹ heres esset. in sabinos ꝓfect⁹ magnificētissimo illi funere iusta psoluit. Deinde trāmisso tyberi. recta via in florētinū duxit. eo vt aiebat animo vt florētinos reuocare suas copias ex gallia cogeret. atq; ita p tusciā pacatā t sibi amicā ad opē mediolanēsib⁹ ferendā q̄s veneti bello ꝓmebāt. ꝓficisceret. noluerūt florētini ab alfonso rogati venetoꝝ societatē deserere. Quaꝓpter alfonsus i agrū volteranū ꝓfectus pomarantū. haud ignobile oppidū portas claudere ausi coꝛpo q̄ venerat die copijs circūpositus vi cepit ac diripuit. Deinde ad castrū nouū i eodē agro sitū mouit. cui⁹ incole audita pomerantij clade cōfestim absq; certamine i deditiōem venerūt. Idē fecere aliquot castella circūiecta. erāt mōtecastellum natura t opē muniū obsedit. quo tpe ea imbriū magnitudo aīq; vis venetoꝝ exorta ē. vt neq; extra tentoria ꝺesecre milites possent. milus eoꝝ discepī. milus ꝓmane raptatis q̄b⁹ et reb⁹ t qō annone inopia laborabat. Mouēs inde alfonsus cāpilā duxit. Sz florētini id opidum ꝓsidio t annona firmauerāt frustra ibi cōtēdit. castella tñ aliquot finitima i gerardasca. id ei regiōi nomē ē. recepit aīq; illis restituit a q̄b⁹ florentini pius ademerāt. erat in comitatu regi symonet⁹ mille ducēs eqtes. q̄ finito florētinoꝝ stipēdio ad eū trāsierat. Sygismūd⁹ aūt malatesta quē rex anteq; tusciā ingrederet. cū eqtib⁹ mille. t. decc. peditib⁹ ꝛdurerat. cū ab eo indies expecta⁹ ad florētinos trāsiuit. Frideric⁹ quoq; vrbinatū ꝓceps. nobis t clarus i armis florētinoꝝ stipendia faciebat. q̄ cū essent eqtatu peditatuq; nō inferiores rege. oēmq; illi expugnādo tū oppidoꝝ facultate ꝓriperēt. ñ fuit regi cōsiliu⁹ i obsidiōe campiliꝫ pseuerare t pīm in mōtib⁹ comeatus penuria pmebat. Diuerit igit ad loca maritima t apud populoniū. olim fama celebrē. nūc diruta vrbem ꝓsedit. quo i loco facile sibi ex regno neapolitano. t frumēta t bellica tormēta nauib⁹ affer̄i poterāt Abest inde trib⁹ fermē milib⁹ passuū plūbinū nobile oppidū i cui⁹ obsidione de q̄ postea dicemus laborāti regi castilionū. t ipm nō paruī momēti oppidū. pdere florētinoꝝ pīsidio traditū ē. pter arcē quā cū symonet⁹ obsedisset. paucis post diebus p deditiōem cepit. Dū rex pauloāte apud aquā viuā in hibernis ageret. a legat⁹ mediolanēsib⁹ adit⁹ ē q̄ opē ei⁹ implorātes. i eo loco decerni bellū aduersus venetoꝝ senatus obtinere. Jam cū fraciscꝰ Sforcia mediolanēsi pplo indignat⁹ venetoꝝ auxilio fret⁹. eos sūgere summis conatib⁹ nitebat. q̄ⁿ paulo aīq; fines t arma ꝓmouerat. Cū rex soluta plūbini obsidiōe neapolim redisset florētini legatos ad eū misere pacē petētes. q̄b⁹ accepta fīē i castra ꝓfect⁹ postq; mādata exposuerūt. bellū q; recusarūt antoniꝰ cardinalis bilerdeñ. notati. inter ꝓmos theologi opa. q̄ id negocij pōtificis volūtate suscepat. pauc⁹ post diebus ea lege pax florētino pplo reddita vt castilionū t insula eulij q̄ ipius bello florētinis erepta fuerat in ptāte regi remaneret. Sz cū fraciscꝰ Sforcia mediolano pont⁹ cēt. oesq; pōtes t arces apud amnē abduā tanq; mediolanēsis agri a venet⁹ repeteret. alfonsus q̄ cum fraciscō cēt iusticiā e re sua cē ratus illā. ne radices in tāto impio ageret impedire. p leonellū marchionē estensem recōciliat⁹ venetis. t cū eis aliciā societatemq; facta florētinis q̄ fraciscꝰ fortunā secuti t armis t pecunia eū iuuabāt. secando bellū indicit ferdinandoq; filiū i expeditiōem ꝛ eos mittēdū duxit. Erat is eo tpe admodū adolescens ingenio eximio. t ad cūctas optimas artes docili t pato. liberalib⁹ disciplinis institut⁹. armoꝝ tractādorū scīa edoct⁹. glie cupid⁹. inedie ac laboris patiēs. cui pī ser milia eqtū. duo milia peditū ꝛmisit. Fuerī t i exercitu ei⁹ comes euersus t versus⁹ neapoleo haud cōtēnendo copiaꝝ duces. Frideric⁹ quoq; vrbinas. q̄ superiori bello florētinoꝝ arma secut⁹ erat. i ei⁹ exercitu militant. Florētini vo postq; imminere belli sibi tēpestatē sensere Esforciē fauentiū symonetū. quē sup noiam⁹ ac sygismūdū malatestā. postremoq; alexādrū florentiā ꝛdurere. q̄ sil'tūcti. sup decē milia eqtū. peditū vo magnū nūeꝝ i castris būerūt. Ferdinād⁹ tñ p agrus cortonēsem in aretinū copias duxit. vbi castellis aliq⁹ nō magni nois vi capt⁹ aīq; dirept⁹. Follianus non paruī momēti oppidū. cū oppugnare cepisset. nec hostes auxiliū ferret. p⁹ dies. viij. p deditiōes accepit. Eqtatū etiā exercitus apō mōtē policianū plib⁹ capt⁹. nōnull' occīs fudit ac fugauit. Reuertenti agro florētino expugnauit. Castellinū vo cū obsedisset byberno rigore inualescēte recessit. t i maritima loca t aquā viuam pius exemplo sese recepit. Quo tpe t antoni⁹ Olsinus pdā i littore maris sitā nauib⁹ occupauit. t ampliori

fossa a terra cōmunit. Quo ex loco pisanū ⁊ vulteranū agrū infestū reddidit. Cūctz interea florētinoz duces ad foliamū castra mouissent. velletqz fortunādus auxiliū obsessis ferre. Jamqz inneri se cōmissis. tāta in castris lues cōsecuta ē. vt p̄ languētiū nūero. nō mō ad rem gerendā. sed ne admoueda castra sat̄ eēt. Ob quā rē foliamū summa vt expugnatū. nec maiori vtute defensum. tandē ab oppidanis clam p̄sidio tradituū ē q̄ tū paulopost ⁊ ip̄i victoz p̄da fuere. oppidū incēsuz. ac solo eq̄tū. Per id q̄s tp̄e gerard⁹ gambacurta. dū castella q̄uoz q̄ p̄ florētinis acceptat intra apenninū sita. ferdinādo tradere vult. ab vno e suis p̄dit⁹. castris amissis diu regē mendicādo secut⁹ ē. Exin pace apud laudā (vt dixim⁹) facta reuocat⁹ a p̄e ferdinād⁹ in regnū recessit. Florētini q̄ amiserāt cūcta recuperuerūt. Baldacius petestrinū copiaz haud ignobil' ductor manu ꝓmpt⁹ ⁊ audax. cū diu florētinoz stipēdia meruisset ī palatiū tandē accersit⁹. dū mgr̄atur ꝓtumacit tūdet. capt⁹ ex altissimis fenestris ī foz p̄cipitat⁹. cui q̄uis magno casu ia expirasset. secuti tū ceruiz absci sa ē. Inter florētinos oēs q̄ nr̄a floruerūt etate cosmas cognoie medicus ⁊ prudētia ⁊ auēte eminuit. is p̄nceps vrb̄ hitus senatū q̄ volnit impulit. Ciuitati ex arbitrio diuit opes ciues q̄plurimos ditauit. nō mouia ex argēto suo donāb⁹ mīta cōmūit. Villas magnificētissime exedificauit. In ecclias ditissima dona cōtulit. monasteriū scti marci ⁊ amplū ⁊ nitidū a fundamēt̄ erexit parochie sue templū cū pax placeret priori⁹ diruit. Exin structurā admirādi opis ex lapide fesulano suscitauit. Edes suas q̄uis ornatissimas erexisset. ampli⁹ tū meditat⁹. op⁹ palatiū ⁊ altū ⁊ ingēs. ex q̄dratis lapidib⁹ ī insigni vrbis loco. adeo pulcrū adeo amplū cōstruxit. vt ei alteꝛ eq̄n tota ciuitate nō possit. Cōmēdāda ē multi in rebus florētinoz prudentia. tū maxime qō ī legēdis cācellariis. nō iuris sciam vt plereqz ciuitates ſ oratoriā spectāt ⁊ q̄uocant hūanitatis studia. Nouit em̄ rectā scribēdiqz dicēdiqz artē nō bartholū aut innocētiū. ſ tullū q̄ntilianūqz tradidere. Nos tres ī ea vrbe cognitum⁹ greci ⁊ latinis tris ⁊ cōditoz opa. fama illustres. q̄ cancellariā ali⁹ post alii⁹ tenuere. leonbardū ⁊ carolū aretinos. ⁊ poggiū euisdē reipublice ciuē q̄ secretari⁹ apl̄icus. trib⁹ q̄ndam romāis pōtifab⁹ dictarat epl̄as illos p̄cesserat colucius cui⁹ ea dicēdi vis fuit. vt galeari⁹ medio lanensiū princeps. q̄ patrū meoz memoria grauissimū florētinis bellū intulit crebro dicē audatus sit nō tam sibi mille florētinoz eq̄tes q̄s colucij scripta nocē. Disceptatū ē diu inter florētinos ob pecuniarū exactiones. q̄ tenuiores ciues magis q̄s opulētos vrgebāt. His diebꝰ cōsentiēte cosmo noua rō fortunaz. cuiusqz ciuis descriptio cepta ē. quā raro facta sine tumultu motuqz ppli fecerūt at tūc q̄ete trāquilleqz trāsit. Luce ses qui nr̄a memoria bis florētinoz obsidionē expti. bis philippi mediolanēsiū duc⁹ auxilio suā libtates defenderē. ad extremū cū vicinis vrb⁹ pares eē nō possent. nec facile inuenirēt. q̄ q̄iēs hostis p̄meret. toties ferret opē. fedus ad q̄nq̄ginta ānos cū eis pcussere. eas leges sbeuntes q̄s dixere potētiores. Inter florētiā ⁊ senā apud oppidū qō scīm cassianū appellat anno post nubileū sexto. vise sunt nubes vigiti (vt ferūt) cubitis a terra sblimes inter se mirabili ventoz impetu agitare. ac depugnare ⁊ altere alteras pellere. ⁊ mutatis sepe viab⁹ pelli q̄ pepulerāt interea summa atz incredibili spūs violētia. tomoz tecta p̄ ipsane tactari muros teqa. ⁊ sara ingēta loco moueri. vetustissimas oliuas. ⁊ antiquissima quercuū roboza radicat⁹ cōuulsi. atqz cōstrugi. boues ⁊ iumēta nō pauis spaciis p celuz ferri atz raptari. hec nob⁹ q̄ se vidisse atebāt retulere. ſ magis nos (vt crederem⁹) epl̄e a grauissimis viris de his reb⁹ alfonso regi dū apud eū ageremus scripte. ⁊ in p̄tu a nr̄a lecte cōmouēt. Urbs sena vñ mihi origo ē. scōm hodie locū in etruria obtinet. amenissimo sita loco. Et si mihi fides b̄nda ē. pplo neqz rudi neqz iurbano. Hui⁹ rectores q̄ nobilitate postposita. q̄ fuit i illa ciuitate. tota ytalia memorabil' ⁊ pte ppli quā duodecim appellāt prorsus cōculcata. multis annis i pace q̄euerāt inter se randē duas factiones hīe ceperūt. q̄ put sue rei conducere arbitrate sunt. ita se vl' ppl⁹ vl' ytalie p̄cipib⁹ cōiūxere. Cū vo rex alfonsus i florētinos (vt antea relatū ē) cōduceret exercitū. factōes ipe manifest⁹ patefacte. Altera regiū bellū ꝫ florētinos iuuādū eē p̄suluit. altera cum florētinis auxiliū d̄andū eē suadē nō auderet. dissimulādū cēsuit vicerūt p̄mo regi amici ⁊ ei⁹ castra ꝫmeatū misere. Sz cū rex ad sextū lapidē vrbi p̄xim⁹ castrametat⁹ eēt. dissemiatib⁹ in plebe q̄ florētinus studebāt alfonsum nō tū florēne q̄s senas dānum q̄rere. tota vrbe trepidatum ē. ⁊ armati ad portas dispositi haud aliter alfonsi milites q̄s libtate sue insidiātes obfuauere. Cōmunit aliquātisp eā ppli suspitōem frā ciscus martozellus p̄stanti vir ingenio. ⁊ quo rex libēter vteret̄. legat⁹ ad eos missus. ſ cum nō tam regis amore aut odio. q̄s priuat⁹ ciuiū p̄tensiōib⁹ rei publice p̄silia turbaret̄. adeo tenuiter ānona i castra regi vehi portari pmissa ē. ⁊ vt florētinis sit ⁊ regi videret̄ lesi. Idē factū ferdinādus regi filius⁹ alio postea tpe i eosdem florētinos duxisset neqz em̄ p̄ncipio ei⁹ aduēt⁹ satis ei fauētes fuere. Sz veneti cū senensib⁹ ac regi federe iūcti cēnt vsqz adeo seneses legatōib⁹ agitarūt. Et vt ip̄i societatē tandez regi iuerūt. bellūqz florētis indicēret publice. qō breui sopitū ē veneti apud laudā incōsulto rege paces recipiēb⁹. Post hec senēsib⁹ aliud euētigio bellū exortū ē aduersus bylbrādinū pitiliani comitē in quo ducib⁹ vsi sunt sigismūdo malatesta ⁊ cuberto corrigēsi quoz potēta nō tā hostib⁹ q̄s ipis senēsib⁹ formidāda fuit. Suborta aūt iter sigismūdū ⁊ senēses discordia. cū sese ille suspectū eē aliquerteret. nō sine suo ⁊ senēsiū dāno recessit. cuberti⁹ cū senēsib⁹ pseuerauit. Interea comes iacob⁹ pyamn⁹. q̄ iā pridē apud venetos stipēdia faciēs nō sine laude rez gestaz eoz copias ducerat cū pace vbiqz porta stipendio careret in etruriā ꝓperās senenses iure p̄ne amiciciae. vt sibi aut. xx. milia nutuo dent. missis legatis expetit. qō cuz frustra fuisset. acies in eos cōuertit. Et ingressus senēsem agrū. pleraqz oppida ptim vi ptim ꝓditōe recepta diripit. Caluit⁹ tercius q̄ recens pontificatū inierat. copias suas senēsi pplo auxilio mittit idē fraciscus Sforcia idē florentini faciūt veneti quoqz p fedus requisiti auxiliū q̄uis tenue p̄bent. Cōmittit ex iprouiso p̄lius. ex quo sine magno damno ptiū discessum ē. Jacob⁹ cū exercitu coact⁹ ē castilionū sese recipe. qō oppidus eē dixim⁹ a florētinis priori bello receptū vbi q̄uis acriter oppugnaret̄. expugnari tū nō valuit. Inter hec Eubert⁹

in suspitionē actus tanḡ cū pycinino sentiret. cū eius rei nō parua extarēt indicia vocat⁹ ad vrbē in senatu senēsi trucidat⁹ ē. ⁊ p fenestrā in fozz pject⁹ ē. Pycinin⁹ paulopost vrbe telliū natura loci mūitissimū oppidū p ꝓditionē obtinuit. vna em̄ tantūmō via. itaḡ arctissima. ⁊ arcis oppositōne defensa pt adiri. reliquas ptes stagnū claudit quis dumtaxat lembis cymbisue nauigabile. Hic cū frumēti vinḡ copiā pycinin⁹ repperisset. tamdiu se ꝓtinuit donec pacē apud regē arogonū firmata i regnū sese recepit. Hꝫ ea pax eterno bello senēses soluit interno magis ac magis iplicauit. nā regi amica. ⁊ tanḡ bellozz cā fuissent pycinin⁹ studio fauissent. parum securi pcessi sunt. ꝓtim relegati. multi cū sibi periculum in pria imminere cernerent. spōte i exiliū abiere. adeoḡ i eos q̄ suspecti sunt bīti. seueritas exercita ē. vt exitus florētinis videat ee sentiū nec dū maloz finis qui in ciuitate pax pacata. noue indies machinatōes. aut fingūt aut inueniūtur ⁊ sanguis ciuilis in fozū dispgit. hoc fortasse malū equul⁹ ille p̄nūciauit. q̄ āno iubileo ai portā e⁹ vrbis q̄ romā pgit. pregnās freḡnter astāte pp̄lo. dū pareret expirauit. Erat em̄ hermofredit⁹. q̄uis femineꝰ sex⁹ nullū i eo vestigiū cerneret. Inter alios quos vrbe relegatos haud nocētes ciuitas existimauit duo fuere ab ipa puericia socij. ⁊ studiozū cōione cōiūcti. q̄uis alter iuris ciuilis sciam ꝓfiteret. alter poeticā. Gregoriꝰ iollinus. ⁊ frāciscus patricius cui⁹ p̄a extāt poemata. q̄ doctissimi ꝓbāt. ⁊ q̄ vitā sibi reminisse credi⁹ mur. Marian⁹ sozinus p tē tpis scia tur. nō solū apud senēses. ꝫ tota ytalia late clar⁹ ē bīt⁹. Plūbinū nobile oppidū ex populione ruinis edificatū existimāt nōnulli populinū appellādū putāt id ē i littore tuscie maris situ. Ilue insule opposituꝫ. q̄ fert ventis inerhausta magnū quotannis vectigal plūbini dño prebet. Hui⁹ oppido ꝓfuit iacob⁹ appian⁹ ex paula nobilissima femia martini q̄nti romam pontifi⁹ sozore nat⁹. patricius q̄dē ꝓinceps. ⁊ a vicinis amatus. Qui cum ex cōiuge virilē sobolē nō susceper. extra mīmoniū heredē q̄rens cōcubinā q̄ndā amare cepit. cui⁹ ei venter intumuisset. ⁊ iā tps partū ꝓpe adesset. incredibili gaudio gestiens florētinus ac senen. legatos vt ad se mitteret ac partū de sacro fonte leuarēt. futuros cōpatres magnis ꝓmiss⁹ instauit paritū ē venere. ad dictā diē legati. mulier inter obstetricū man⁹ diu laborans. etbiopē tandē peperit. q̄ res vt risum pp̄lo ita tum ꝓbrium exercitauit. Ita ⁊ cōmunitates ⁊ leniā principis interrupit tybicē in forte maur⁹ in familia ei⁹ erat. ex q̄ natū puerū crediderē. q̄ mox vbi detectū flagitiū intellexit saluti sue fuga cōsuluit. Mortuo Jacobo Reynaldus vrsin⁹ pacri vir ingenio ⁊ rei militaris peritus in ei⁹ locū suffect⁹ ē nō suo iure ꝫ cōiugis. q̄ iacobi filia fuisset. Hūc alfonsus cū in tuscia florētinoz bello destinarēt. fauentē hostib⁹ repit ꝓpter castris plūbino admotis. cū intra menia clausuꝫ terra marinḡ summis viribus oppugnauit. ꝫ nō mīoꝛ vtute ipe ab interiori pte cives suos defendit quā regios miles ab exteriori muros iuadit. Pugnatū ē diu acri cōtentōe ita vt milti vtrinḡ ceciderint. cōplures vulnerati in hostiū man⁹ peruenerūt. ⁊ eo plus militū virtus enituit inter quos duo antonij alter tirannus. alter caudola ad muros pariter vadētes inter ceteros pugnare fortiter aiaduersi sunt. Hꝫ oibus ꝓlatus ē galeatin⁹ Baldasin⁹ natione siculus q̄ ter murū fastigio appōnsō q̄ prius tormēta discesserāt conat⁹ est oppidū irruere. ceteꝝ feruentis aq̄ vinḡ calas. q̄ inter arma ingesta vbi ad corpus penetrauerat purebat artus vi detorsit. grauisḡ ictu cū resultā aggeris pte deturbatus ē. Fuit aūt galeatus statura q̄ mediocrē excedere robustis ac cerebꝰ membris. corpis magnitudini vires nō debant luctatione tactu saltuḡ nulli hominū cessit. membroꝛ roboꝛi par animꝰ erat. cū ac pede iuxta bellatoꝛ acerrim⁹. armatura grauꝫ armatus galeatusḡ humistās. sinistra sellā. dextra hastaꝫ equestrē tenēs. strēnuo saltu grādi statura equū insiliebat. singulari certamīe ꝑter ꝓlatus. bis i ytalia. bis in gallia trālpina tori⁹ victor euasit. a trib⁹ hostiū equitib⁹. eoipo florētinos bello pedit⁹ vnū ex his gladij capulo seminecē eḡ excussit. aliū citato equo medium amplexus e sella extractū humi strauit. Tertiū cubito grauiter percussum i fugā vrtit tāta postea modestia vt nāḡ ipe de se vl̄ rogātibus amicis diceret vite cultu. morūḡ elegātia. oibus ꝑterea grat⁹ dilectusḡ. Perstitit aūt plūbus diēb⁹ ad plūbinū alfonsus. ꝫ cū oppidi expugnatio difficilis videret. neḡ iā cōmeatus in castris esset. ⁊ equi cōsumptis arboꝛ foliis fame perirēt. dissoluta obsidione recessit. nec diu postea Reynaldus morbo interijt vxoꝛ cius katherina venta. ne rex i se viri delictū puniret. missis ad eū oratoribus. tributū ei quotannis dū viueret. aureū poculū quingētoꝛ aureoꝛ datura ꝓmisit. Ea mortua sollicitis opidanis. quem sibi potissimū dīm legeret vicini vo potētatus cū variis animꝰ ad se trahere conarent. renūciatū ē manuele appianū adhuc ex primapū suoꝛ pstantia superesse. cui se cōmittere possent. Hic multos annos in militia versatus nec m̄ aut opes cōgesserat. aut egregio aliquo facinore nomē ꝙsierat. Ob quā res dimissis iā armis vxorē troye inter apulos ceperat. ibi tenuiter vitā agebat. nihil min⁹ q̄ dīnandi sollicit⁹ cū a plūbinensibus publice reuocatus ē. quod ei primo nūcio velut somniū visum ē. Exin fortune ludus libenter amplexus tanḡ vite reliquū dormiuisset. In alterū virū mutatus. q̄uis senex principatū suscepit. Rexitḡ postea plersḡ annis ciuibus suis gratus. ⁊ vicinis amicus. Alfonso vo qui ei fautor ⁊ fuisset ⁊ stipendiū feret ⁊ cēsum dedit. Decessit aūt e duobus filijs extra legitimū cōiugiū sibi natis minore quē ci uitas seniori preferret herede instituto. In viterbio vo nō parui motus fuere Sedente nāḡ nicolao quinto principalles gentis eius vrbis princeps. dū roma redit. apud lacū vicensem ab inimicis insidiis obtrūcatus est. Exin sedente Calisto tercio welbelmus ei⁹ nepos. nocte dom necat⁹. ob quā rē ciuitas i vltionē sollicita. dū malefactores inq̄rūt. dū isti fugiūt illi plectūtur. magnas calamitates ppessa ē. Urbis rome iā tandē nobis sese res offerūt. q̄bus suā narrationē petētibus fruato breuitatis instituto. satisfacere pergim⁹. Hic iohannes vitellius alexādrinus ⁊ cardialis ⁊ legatus p̄monij bti petri gubernator ⁊ ductoꝛ aplici exercit⁹. q̄ fulginates. q̄ camertinos tyrannos. qui p̄fectum vrbis. qui comitem anthonium pisanum. qui plures alios eccl̄ie insultatores bello victos neci dederat. Hui⁹ pontem tyberis. quem sancti angeli vocant transire nititur in etruriam copias traducturus ab his qui arcem adriani custodiebant. repente inuisus vulneratus captusḡ in arcem rapit⁹. vbi pauc⁹ post dieb⁹ siue hausto veneno siue ex vulnere

vitā finiuit. ꝓuinciā deinde suā. sortit⁹ ē ludouic⁹ t ipe cardinalio adlegiens ꝑfarcha. aā reb⁹ gestis t amicicia pōtifi⁹ late cognit⁹. q̄ paras rebus i vrbe eugenio reditū ꝓparat. Cōprehēdēr ātōni eugenū ac libertatē asserētes. apud setā mariā in trāstyberina regione custodiebāt eūq; cū receptis custodibus per tyberim nauigio fugeret. iaculis ac sagittis petierāt. fremebat eīm ꝓpls. cū extern⁹ miles infestis armis romanos vastaret agros. boues atq; armenta furripiēs. Dū cū plūmis ānis eugenius abhuisset imellexerant t opulētū aues t inopes romani summi pontificis curia. nō tam vrbē q̄ vastā ac deformā speluncas videri: q̄bus ex reb⁹ missis ad eū legat⁹ vt in vrbē suā rediret. magnis ꝓcib⁹ roganere. Redyit ille nono postq̄ ex fugerat āno. nec tā ignominiose pulsus fuerat. q̄ exceptꝰ ē gloriose. Fuit eius frācisco Sforcia t in pyceno de q̄ postea dicem⁹ t i alijs locis pticulosum bellū. qđ p ludouicū cardinalē t nicolaū pyceninū tā sibi recōciliatū ꝓfecit alfonso rege opē ferēte. Cogitauerat frācisc⁹ Sforcia tuderinā vrbē sibi amicā. nā ei⁹ aliq̄n portus clemēti aues impio retexerat. deinde rōm cū exercitu parere. Erāt eīm inter cardinales nōnulli q̄ ludouici potentiā indignātes frācisco nō q̄si aduersus eugenū. ꝑ ꝯ ei⁹ cōsiliū inuitabāt. inter q̄s nicolaū capuensem i vrbe grōsum ac potentē fuisse ꝓmēorant. nā eugen⁹ p id tpis cū de ipa re suspectū roma amouēdum curauit. Dū cū aurelia eccle ꝓpe aduenissent frācisc⁹ irrito ꝓposito retrocessit. Eugen⁹ vo q̄ cū quōdaz venetis ac florētinis studiosissim⁹ fuisset. Cū illi hostē suū francisci aduersus eccliam armis pecunijsq; iuuarēt t ipe ad ipoz hostes declinauit. Alfonsum regē ac mediolanēsiū ꝓncipē. t rex q̄dē ei⁹ suasu vsq; ad tyburē venerat ꝓbilippo cui⁹ opes iā pene collapse videbāt laturus opē. aut i tusciā ꝛ florētinos aut in galliā ꝛ venetos ꝓfectur⁹. ꝑ eugen⁹ cū q̄tuor cardiales creasset. ex q̄b⁹ successore suū assumēdū esse ꝑtxerat in lectulo egritudinis iacēs. pauc̄ post diebꝰ migrauit ad ꝓres. t i basilica. b. petri apud eugenū tercium sepult⁹. Dri⁹ tū q̄ obiuit germani q̄ postq̄ duos de summo pōtificō cōtendere audiuerterant. neutralitate q̄dā vtētes. vtriq; recusauerāt obedire. destinat⁹ roma legat⁹. inter quos t ego vn⁹ erā a friderico imperatore missus ob obedientiā ei iā morituro restituēt. Ipe vo theodericū colonieūsem t iacobum treuerēsem archiepos. quos pōtificali dignitate ꝑuauerat. mutata sua ad pristinos reduxerat honores. Magnus ꝓfecto t clarus pōtifex fuit eugen⁹ cōtempsit pecunias vitauit ꝓprime dilexit. neq; scōis rebus intumuit. neq; succubuit aduersis. neq; spes ei gaudiū. neq; met⁹ tristiciā aut. sedat⁹ aīm⁹ cūctē sp ei⁹ vultū ostendit. sermone breui eoq; grauissimo vsus est. durus t asp in hostes. ꝓtius in fide receptis ad hec ꝓceritas corpis. oris decor. t venerāda i sene maiestas q̄bus fidē adhibuit. pl⁹ aliq̄nto credidit t manus impurs q̄ par fuerat ꝓmisit. bui⁹ pr cū in egipto negociaret cū pre frācisc⁹ fuscari de quo i mentō facta ē. ab heremita. quē pariter adijt. nō min⁹ letu vaticinū quā ille accepit. ille eīm filiū quē hēbat futur⁹ prīe principē. hic suū inter sacerdotes ad summū eualiū didicerat. Eugenio vo gabrieli nomē inditū fuit. Qui cum adoleuisset defunct⁹ parētib⁹ euāgeliū nō surd⁹ auditor ꝓmonitū qđ ab illis nō tenue accepat. inter xpi pauperes erogauit. Erāt antonio corario comite eiusdē fermane adolescēte religionē intrauit. in q̄ summa cū laude vsatus tandiu cū illo vixit. donec angelus corario gregor⁹ tercusdecimus appellatus fedē petri sortit⁹ cū alter ab altero separi nō posset. ambos aduocās senesi cū bononiēsi anthoniū ꝓfecit eccle nec diu moratus vtrūq; cardinalatus honore dignatus ē. in quo ambo claruerūt. ꝑ hic summū pōtificatū adept⁹ magis emicuit q̄ t si oriēte sol sine in ꝓncipio āu pontificatus vsq; ad obitū cū basiliensibus cōtenderit. Coronato tū sigismūdo cesare grecoz t armenioz vnione facta cum latinis⁹ eccle q̄s amiserat recuperat tyrānis p carnuū delectis. ꝓuincia rōnoz edomita. victor inclit⁹ hostem exuit. Dic me q̄dā aliq̄n aduersus eū existimans. deo sacrificiū facē cū basiliensibus sensisse. Nā in eo tpe tota nutabat eccla. venerē ad se benigne recepit. inter secretarios collocauit t aplicas ꝛdiaconatus honore donauit. Eccias quoq; tergestinā pauc̄is diebꝰ ang̃ moterē falso rumore vacantē audisset. multē illā petentib⁹. nisi vni p oīa⁹ destinauit. quod postea successor ipl euit. Nicolaus q̄nt⁹ natōe tuscus. ex oppido sarzana. pīe medico theologica doctrina illustris. t oīm ferme scia⁹ genere insignis. post eugenū i petri cathedra suffect⁹. Qui pauc̄ aī mēsibus cardinalatū ab eo cū felicē apud germanos legatōem obiisset. Nec diu pus epatū bononiēsem acceperat. Hic vrbē multē t maximis edificijs exornauit. cui⁹ opa si cōpleri potuissent nulli vetez imperatoz magnificentia cessura videbāt. Dū tacēt adhuc edificia interrupta. ruinecq; muroz ingētes. Basilica q̄ apud sabaudiēses adhuc i eccia vigebat. explosit amedeū papatu renūciātē in gr̄am recepit cardinalat⁹ honorē t in pr̄no dñio legatōem reliqt. cardinalib⁹ aliquot ab eo creat⁹ dignitatē diuisit. romanos lōga pace ditauit. iubileū feliciter gessit nisi qđ i pōte sci angeli i pcessiōe pploz improuide facta. ducētos circiter homines. aut pcussos aut i fluie electos fisse ꝓfat. Bernhardum senēsem ordis minoz ꝓfessorē. q̄ paulo aī obierat. in nūez sanctoz retulit. Fridericū tercū ipatorē t leonorā augustā nisi omnio iuuat. ac de more vūctos coronauit. familias habitē t cū mīta letitia pascēs. Bis cardiales creauit. t ꝓmo qđē te vnū antoniū natōe mantuanū. ad vtriusq; sancti crisogoni. quē sibi pbie studijs t archanoz sacre theologie cognitōem ex oīb⁹ parez elegerat. Sexto sex creauit. aut doctrina pcelebres. aut gener⁹ claritate insignes. inter quos t germanū suum philippū sacē sanctanne cardialē assumpsit. placidis moribꝰ t incorrupte fidei virū. Libros ex tōta grecia exquisitos ad se iussit afferri. t in latinā couerti linguā curauit. magna ꝓmia trāslatoribꝰ ꝓtebēs. t acceptissimi ei fuerūt in trāferendis opibus Georgius trapezuntius. Laurentius valla. petrus candidus decēber t Gregorius castellanus iteriq; demetrius natione grecus. qui soluta oratōne vtens. cū pōtifex aures mirifice oblectarent. nichil ex eo quod peterent. non abstulerunt. In homeri vo poemate quod ab heroico carmine i animum fieri magnopere cupiebat. Cum plurimi ei morem gerere conarentur. vnus tū inuenit⁹ est. q̄ acri ei⁹ iudicio satisfaceret. Ozan⁹ roman⁹ q̄ scribatū aplicus ea de re cōsequut⁹ magnisq; pollicitatiōi bꝰ illect⁹. Iliadez aggressus. nōnullos ex ea libros latios fecit dignos. q̄s nra miraret posca n ipsobasse etas. Nicola⁹ q̄s perot⁹ polibio e grec̄ comode atq; ornate ad nos traduxit. Jobes tortella⁹ aretin⁹ libro ō orthographia pulcherrime cōscripto. Albius florētinus ꝓditis de architectura egregijs voluminibus aliisq;

pene innūerabilib⁹ noua cudētes opa eⁱ⁹ pontificī grām meruere. Adeo eīm ingenia excitauit foueqz Nicolaus vt vix eū inueneri possit in quo magī hūanitatī ⁊ eloq̄ntie. ceteraqz bonaz artiū studia q̄z suo tpe floruerit. Illud certe nemo negauerit. tot ei a doctissimis virī inscripta eē volumia. quot neqz suoz p̄decessoz. neqz ip̄atoz cuiuspiā noī dicta ꝑperū⁹. Ānū tm edoctū ab eo neglectū miramur. Blondū flauiū foroliuēses q̄ res a declinatōe rōne ip̄ā vsqz ad etatē nr̄am toto orbe patratas mirabili ordine i duas digessit decades romā describēdo īstauranit. ytaliā illustrauit. deinde triūphantē orbē scribere adorsus oēm nobis vetustatē aperuit. ⁊ ita ferunt hoīm mores. praua quēq̄z extollit pontifex. quē pcessor amauit. Ceteꝝ Nicolaus ⁊ veterib⁹ ⁊ nouis codicib⁹ ornatissimaz bibliothecā instruxit. In q̄ circiter tria milia librorū volumia cōdidit. Sacraria apl̄ica vasa aureis ⁊ argēteis. sacerdotalib⁹ indumēt̄is mirifice decorauit. Altaria ornamenta aulea q̄z ex auro cōtexta mirādi opis coemit. Suppellectile toto palatio necessariā magnificētissime ꝑparā duplicauit triplicauitqz. Legatoīb⁹ q̄s publice audiuit ita rīndit vt dubiū eēt. sapiam eⁱ⁹ an eloquentiā an magī admirer. Si q̄s eē i vrbe pegrinos existimatōe dignos accepit ꝑsertim eos. missis xenijs honorauit nobiles sua domo extorres q̄ ad se venerāt benigne cōsouit. pauperib⁹ xp̄i largas elymas tradit. religios mēdicātibus nihil ad necessitatē deesse sustinuit. Ecclias vrbis plūma dona ꝓtulit in p̄monio bī petri plūmas ac mūitissimas arces oportunis loc̄ erexit. burī tm tā admirabilī tam exp̄ciēdi pontificī vite ñ defuerūt insidiatores. Stephan⁹ eīm rōnus familiā porcaria tenui censu eques. res nouas sepe i vrbe moliturus. ac ꝓpterea bononie relegat⁹. dam inde excedēs magnis iturieb⁹ romam redit. Conuocatisqz mox amicis. mentem suam exposuit turpe eē dictitās. eā vrbē q̄ totā sibi sūbiecerit orbem. Nūc sacerdotū impio sūbacere. quos recti⁹ femias q̄z viros. dīsqz appellauerit. venisse se ꝑatū p̄ne iugū excutē rē factu facilē si vt ri fuerint. nicolaū pontificē celebre epyphaniarū die i eccl̄e. b. petri sacra facturū. haud magno negocio cōprehendi posse. pplm libertatī amore. q̄z ꝓclamari eū audierit mox opē audētib⁹ daturū ad colligandū autē p̄sulē cathenā aureā secū attulit. a se iā pridē ꝑatā. quā cōgregatī oīdit neqz eīm mox occidēdus p̄sulem ex vsu eē dicebat. Si obtuandū donec arcē sancti āgeli p eū recuperārēt atz vt erat bō facūd⁹ facile i suā sniam cōgregatos traxit. atz eo facilius q̄ inopes ere alieno grauatos ⁊ ob ꝑpetrata scelera iudiciū formidātes ad se vocauerat q̄bus nihil erat i pace sperādū. Si p̄sensit insidias nicolaus missisq; militibus cōprehendī hoiem iussit illi eū iā aio fractū. ⁊ apud sororē in arcba latētē inuenerūt cōplices eⁱ⁹ in domo q̄ conuenerāt expugnati captiq; sunt. e q̄b⁹ vn⁹ baptista scicarra manu ꝓpria⁹ ⁊ aio intrepido. p medias pontificī cohortes iram gladio sibi appetiēs effugit. Stephan⁹ arce seti āgeli alij i capitolio suspēsi vitā finire atq; ita pontifex maxim⁹ ingēti piculo liberat⁹ romane sedis dignitate impiū seruauit. Felix pontifex ⁊ olim iudicio beatissim⁹ nisi eo sedente turci vt añ dixim⁹ ꝓstantinopolim expugnassent xp̄ianoz desidie atq; ignauie memorabile ꝑpetuū. Accessit ⁊ aliud q̄ nō paruz eius gliam imminuit. Nā cū pacē ytalie q̄ eū vehemēter ferro vastabat ⁊ igne. Ipe repator ⁊ arbiter cōcordi partiū voto delectus ē. dū die ex die in deliberatione ducit suspectus eē frācisco Sforcie tā mediolanēsiū principi ac venetī cepit tanq̄z eā sniam ꝓmere nollet. que alijs pacē ecclie alijs bellū allaturā videret. Ob quā rē intercēdēte symoneto monacho ordinis heremitaz sancti Augustini ꝓfessore obscuri antea nominis ⁊ ꝓrsus ignoti. ⁊ vite integritate ꝓbato veneti cum francisco duce conuenientes inter se cōcordie leges dixere. pstituta die intra quā bello socij pacē ratā haberēt visum ē id oīm⁹ monstri sīle humilē ⁊ incognitū monachū ytaliā pacasse. ⁊ recusante alfonso paces. q̄ inscio dicta erat vanā eē nicolaus q̄ de se bīta fuerāt suspitōem oīdit. misso ad alfonsium legato dīnico sancte crucis cardinali prudētia singulari ⁊ vite integritate cōspicuo. qui cum caietā. deinde neapolim peruenisset interuenētibus venetoz ⁊ aliaz partiū legatis differētijsq; oīnibus tanq̄z ex integro discussis alfonso regi nonsolū pacem suasit. ⁊ fedus in annos q̄nq; ⁊ viginti inter oīes ytalie potentatus peussit. cuius romanus pontifex ⁊ cōseruator ⁊ iudex dictus est. Sed cū doloribus arthetica ꝓ oēm ferme pontificatū suū Nicolaus vehementer laborasset indies magis ac magis opprimeret. nec iā amplⁱ⁹ mortalē pollutiq; comitatū candidior anima dignarētur e vita decessit. ab eo q̄ in pontifex eugeni⁹ munera tradiderat. nonsolū cōfirmata sunt. ⁊ amplⁱ⁹ pontificalis dignitas adiecta. Tergestinaq; primū eccl̄ia. deinde seneñ. ꝓmissa

Calistus tercius post eū beati petri cathedrā obtinuit natione hyspan⁹ ex regno valentie nobili genere natus. vn⁹ oīm q̄ suo tpe sciam iuris ꝓfiteret emīentissim⁹. ⁊ q̄ cōsiliū regi alfonsi in q̄ multos ānis p̄sederat. Illiusq; artes ac cautiones ꝑ se ferret. Is vt primū pontificatus apicē adept⁹ ē mox aīm ad delendam turcoz ⁊ legē ⁊ gentē cōuertit votūq; vouit. ad eā rem solennes misit in galliā. in germanias. in būgariā. in orientē legatos primarios sancte ro. eccie cardinales. e quib⁹ nullus adhuc redijt. Alanū tm cardialē sctē bīarēdis magno ingenio virū ⁊ aio securo ⁊ potēti ꝓdiem e gallia reuersuz putāt. Nanalia q̄ō antea iaudatū fuerat rome cōstituit triremes q̄plures ad ripā tyberis in cuitate leonina pauit armauit in turcos misit comitē iacobū pyccinīū senensibus vt dictū ē armis insultantē. misso milite suo repūlit. Regi alfonso querenti ex eo. quo pacto inuicem victuri essent regna sua. Respōdit ipe regat nisi summus apl̄ic⁹ gubernatōem relinquat. veras coz multis de rebus dissentiones. magna pars ytalie simulatas cōfictasq; credidit. qui fidem dedere cōtentioni alij calistum alij alfonsiuz alij vtriq; accusauere. Quoz alter regē sub quo natus esset. alter suū sacerdotem cui tanq̄z vicario dei parēdum est ferre nō posset. Bis cardinales a calisto creati sunt. primo tres. ex quibus duo nepotes eius fuere. quoz ⁊ si fuit etas aliquanto tumor. q̄z tanta dignitas videretur exposcere. doctrina tm ⁊ circūspectio ⁊ mox suauitas id honoris haud imūta consecuta censet. Terci⁹ fuit iacob⁹ de portugalia regio semie nat⁹. I q̄ ea modestia. ea grauitas id acumē ingeniū. id studium lr̄arum. is amor virtutis emicuit vt q̄uis iuuenis adhuc tardius tamen opinione omniū ad eā dignitatē ascēderit. Sedo loco sex assumpti sunt. haud profecto indigni. si me vnū demas. tāto munere inco tō iudicio. nulli dignⁱ⁹ id honoris obuenit. q̄z iobānī epo zamorēsi ciuilis sapientie cognitione sublimis

q̄ vno de q̄draginta annis romanā secutus curiā p oīa ferme officia castus innotuisq; trāsierat cancellarias vo q̄ a tpe nicolai in carcere tulliano cardinali ac marchie legato cōmisit germanū eius petrū borgiā egregia specie atq; indole iuuenē, eccl̄iastice militie duce p̄fecit. Extīn p̄fecturā vrbis ei cōmisit ludouico cardinali sanctor̄ q̄tuor coronator̄. t ip̄e q̄s nepot̄ legatōem bononiēsem demādauit. Eiusdē nationē hyspanū t osmūdum anglicū miraculor̄ fama illustres inter sctos redegit. Legatos i Scithiā t p̄sidē i ethiopiā misit. q̄ xp̄ianos p orientē in fide cōtinerēt. t aduersus religionis hostes armarēt. Scbanderbechio in albania multisq; alijs p greciam turcor̄ bello laborantib⁹ pecuniaria s̄sidia largitus ē. Trāsfigurationis dn̄ice festū instituit. t celebrare publice iussit. assumptionē suā priusq; pōtifex maxim⁹ eligeret pluribus annis p̄dixit. Cladē quoq; quā turci apud albam i būgaria sustinuere añoq; fieret vaticinat⁹ ē. Nūc quoq; de futuris multa t magna p̄mittit. q̄ diuina pietas nō abnuat velim. Mortuo iobāne comite taliacosio q̄ e p̄sapia vrsinor̄ fuit. cum masculā ei sololes nulla esset vrsini hereditatem eius p̄pinquitatis iure ad se traxerunt Jd egre tulit comes euersus cui⁹ filia nupta esset vnica iobānis filia. Venit ē ad arma colūnenses comiti euersō auxiliū p̄buere. deinde bortante pontifice p̄sper cardinalis martini q̄nti romani quondā sapietissimi t felicissimi pape nepos. eius gēris honoratissim⁹ t ītarū studio late clarus. cognatione suā bello subtraxit inter vrsinos t euersum vsq; hodie impacate durāt inimicie. Latin⁹ sanctor̄ iobānis t pauli cardinalis illustris vrsinor̄ familie princeps dexterrimo vir ingenio iuris scīa t alo. q̄ alta curet. parua despiciat insignis ex vrbe p̄fectus. ad oppida sua recessit. tanq; rome nō se satis tutū existimaret. siue comitis insidias veritus. siue pontificis indignatione p̄motus. nec reuocat⁹. in hāc vsq; diē reuerti voluit. Calisto inter oēs cardinales duo ad hoc vsq; tpa imprimis auditi atq; accepti fuerūt wilhelmus Rothomagēs⁹ ameno ingenio. t sanguinei origine clarus ac petrus sancti marci eugenij quarti nepos patricia apud venetos gente nat⁹. t industria potens. siue q̄ eor̄ cōsilijs multū inesse crederet. siue q̄ alter francie regnū alter venetor̄ rempublicā dicere posse arbitratus ē. Symonē romanū p̄bie studijs t arte medica excellentem adeo dilexit. vt ffrem eius iacobū ep̄m feretranū q̄q; virtute p̄stantem sua potissimū p̄sideratōne rubeo galero donauerit. In audiēdis legatōnib⁹ priuatorumq; hoīm cauſ anteceſſor̄ suor̄ facilitatē longe superauit. Epl̄as t regibus ac amicis p sepm dictauit in signādis supplicationibus libēs t hilaris tēpus absumpsit. De iure interrogatus pcupide rn̄dit. leges canonesq; tam ei fuerunt in promptu. q̄s si beri⁹ aut nudiustertius scolā iuris primū exiuisset. Nihil em̄ memoria sua excidit q̄d retinēdū existimauit. ceter̄ nulla facultas ei iuris cognitione potior visa ē. in q̄ ipe ita excelluit vt suor̄ p̄decessor̄. q̄ sibi possit equari. vix vn⁹ aut alter inueniat. Hic posteq; ordini cardinalū me inscripsit. varmiēsem q̄s eccl̄iam ad mare baltheus in sarmathas situ postulantibus canonicis p̄mēdauit. cui⁹ possessionē fremēt⁹ ea in regione crudelibus t atrocissimis bellū nōdū affecq; potui. In vmbria q̄ hoc tpe sub ducatu spoletano cōtinēt pauce ciuitates intestinis seditōibus caruerūt. Nursia q̄nti fertor̄ quōdā p̄ia guelfarū ptū insidijs sept⁹ agitata vix tandē respirare potuit. Maruia quā sulpburio gurgite candid⁹ amnis circuit accipiti vir adeundo iugo gibellinor̄ factione depl̄a guelfor̄ p̄silio ducta q̄sat. Nō amerinis. nō reatinis. nō fulginatibus. nō ortanis nō ip̄is demq; spoletanis sue calamitates defuerūt. Os assisina ciuitas olim miserior iueta est. q̄ dūmō brachianāmo Sforciana factōs amittit. t nē gtē q̄ supior. nūc altera q̄ iferior appellat expellit eo deducta ē. vt iam caues vniuersi. nō solū inferiores. s nulli pot⁹ vrbe iā pene deserta dici p̄t. Picenūm regionē. quā nra etas marchiā vocāt. Francisc⁹ Sforcia vicecomes eugenio q̄rto pontī. maximo cū rebus ba silien⁹ occupato. t nō solū philippi marie s alfonsi quoq; regis inimicicijs implicato vna quodāmō excursione adeuit. nōnullisq; post annis cōtinuata possessione retinuit. Interim captus amore puelle. q̄ inter ỹgines cōiugi sue fuiebat. t sibi mlt̄ molestiarū. t illi necis cā fuit. ꝑpetua ea vocata ē. apud nouarienses honestis parētibus orta. forma egregia. t ingenuis morib⁹. nisi potēs dn̄i decepta blandicijs. virginitatē cū adulterio p̄mutasset. hec cum paulatim intumesceret vterus ad tegendū facin⁹. quesito qui eā duceret viro despondet. Constituto nuptiarum die vocatis amicis. apparato grādi cōuiuio. sponsus in oppido quod a francisci curia non longe inhabitabat aduentum noue nupte prestolabat ducitur illa multis comitata nobilibus. Sed ingressa oppidū. cū descendere in domo sponsi crederet. iussa vlterius pgere in arcē rapta ē. nec vlter⁹ infelici viro videndē spōse copia fuit. Qō cum blāca fr̄ancisci p̄ior cordatissima mulier cognouisset. nūq; deinde q̄uit. donec dimissis peuforib⁹ puellā q̄uis diligenter custoditā interfecit. fr̄anciscꝰ q̄uis ea re valde p̄mot⁹. vxoris tn̄ iusto dolori cessit ignoscendū. Extīn pōtifex eugenius p̄ philippo regiq; p̄cipat⁹ nicolaū picininū cū exercitu aduersus fr̄anciscū misit regēq; vt iter in marchiā duceret adhortat⁹ ē. annuit alfonsus. delectuq; militū hinc cū florentinis edītū peditūq; copijs in picenū puenit. Jūctisq; apō bisiū cū picinino castris eoq; tot⁹ exerat⁹ duce p̄stituto p̄territos oppidanos i deditōs eccie p̄pulit. q̄z exēplo t setinates incole secuti clades portarū misere. Que cū fr̄anciscꝰ acceptiſ copijs suis p mutinora p̄uincie oppida distributis. p̄rabere bellū e re sua arbitratus ē. Extīn cū petr⁹ brunor⁹ vnus e copiarū suarū ducib⁹. cū. dccc. edītib⁹ ad regē trāsisset. macerateſes fo ac foletinates deditionē eccie fecissent. Cōsentientib⁹ venet⁹ ac florentinis redire se in gr̄am philippi ducis mediolani vt regi impetū euaderet amicꝰ interposit⁹ simulauit. Credidit philipp⁹ lētiq; ac nūcijs vti copias i regnū reduceret alfonsum frustra rogauit turpe em̄ regi videbat inuito eugenio rem īfectā relinq. pseuerauit igit⁹ atq; acri⁹ instās cuiuslū oppidū in deditōem eccie recepit castrum planū vi captū militi diripiēdū dedit. nec territ⁹ ē. q̄uis philipp⁹ ea re cōmotus pacē cū venet⁹ ac florentinis fecisset. Os aeſim cum exercitu petens troylū copiarū ducem. cui francisc⁹ maxime fidebat. Nā t multos annos in eētatu sua primos ordies duxerat t sororē ei⁹ in vxorē acceperat. tradita ciuitate sese dedentē in comitatū suū recepit. Deinde rocbanicōtratam cum defendente ruberto francisci nepote. plurib⁹ dieb⁹ frustra oppugnasset. ad metaurū amnē supra fortune fanū

quo se francisc⁹ cum reliquo equitatu receperat cōtinuato itinere duxit. Ibi ad Alfonsiū tybicen quātū a francisco i castra venit ipetratq; a rege p̄ suis ordis more. liber⁹ loq̄ndi venia. missa nepharia i nicolaum p̄item francisci noīe p̄bra ꝓgessit. p̄ditorē ac p̄fidus appellans regemq; admonēs ne illi se credat. cui fallere potissimū sit. Postremo nicolau francisci vrbis ad duellū ꝓuocauit. In q̄ duces vtr̄i cotumq; copie de gl̄a de dignitate certarēt. apparatū q̄dē vno p̄elio ducū sit' atq; eq̄tū vtriq; sit' a rege petit vt equus spectator pugne adesset. Nicolaus tā inde ab initio ea audiēs ꝓmot⁹. haud lemorib⁹ ꝓuctis i fracisū absentem cōiecti fidē suā mlt̄ exemplis cōprobās egre sibi eē rndit. Corp⁹ suū vulnere i cerutce recepto debilitatum fuisse oīsq; se singulari certame vter eor ꝓditōis ifamia cēsend⁹ eet. nisi fortūa hāc sibi facultatē abstulisset oblatā tñ pugnandi cū execratib⁹ cōdītōes. leto se aio. cū bona regis venia accipe. Postero die cū copijs suis sb̄ ipam vrbē fauā patenti campofuit. q̄ cū a se postulare nicolaū decoris tuēdi causa rex aīaduerteret. veriusq; pt̄i securitati sese ꝓsultur⁹ recepit. Sz cū dicta die nicolaus i campū cū suis ꝓcessisset. atq; insuleis vrbis mentib⁹ vsq; ad portas cucurrisset. Rex vo ꝓcul ide ad mille passus cū exercitu ꝓsedisset. Liber vtr̄i q; pt̄i pstaturus campū fracisco sine regis parū fidēs. sine gl̄a sua de q̄ p id tps haud dubie tractabat i diuersime adducere verit⁹. intra vrbē suos ꝓtrusit. Magē inter francisc⁹ t Nicolau. nō emulatio mō vigebat ob rei militaris gl̄am. cui⁹ primas ptes sibi vterq; arrogabat. verū t simultas ingēs ob veteres inimicicias q̄ olim ieer Brachiū t Sforciā fuerāt. q̄z alter fracisco pī alter nicolao magr ac dux fuerat. atq; idcirco nō mīs hostes ē vt inimici inter se bellū gerebāt. nec sb̄ vno eodēq; p̄nape vt militarēt adduci poterāt. Nicolaus ex corpis breuitate pycinini nomē q̄d ytalica lingua quū sonat accepit. Sz ḡnto mediocritate statura ei⁹ inferior. tanto aī magnitudo supior. Pauca ei ꝓba fuerī atq; pauc compta. Sz q̄ militar ac magnar rez famam cōprehenderet. in milites suos idulgēs. i amicos liberal⁹. in hostes dur⁹ t asper. dimicandi cupid⁹. q̄et impatiens. gl̄e auidus. t i petul⁹ obeundis ꝓmpt⁹ ac secur⁹. p̄liū ex occasione ꝓtin⁹ sumpsit. hostē celeritate p̄uenit excursione fatigauit. lenis armature. eq̄te magisq; pditē vtebat. fortes atq; asperos milites amauit. hostiū nūero deterreri nō potuit. Quib⁹ reb⁹ cū plūmos t i gallia cysalpina t i reliq ytalia trūphos ex hoste duxisset haud dubie rez gestar magnitudie t gl̄a mgro suo Brachio maior euasit. Francisc⁹ aūt bone sto corpe fuit. t q̄ mediocritatē non pauc excederet. ampio pectore. robustis meb̄ris t apte dispositi. facie grata. iocūdis ocul⁹. calutie venerabilis. facūdia copiosus ingenio pacri. aio rez magnar cupido. solers i mīstrandis reb⁹. i laborib⁹ pferēdis infatigabilis. in occasionib⁹ ꝓspiciēdis acut⁹. t sagax i hostīb⁹ fallēdis. vsit⁹ t vafer i p̄lagiēdis cuntandiq; dolis. ac hostiū ꝓsilijs ꝓuertēdis caut⁹ atq; ꝓuid⁹. Raro nisi ex destinato cōflcrat hostē. sepe obsidēdo q; ꝓcertādo cōfregit. peditatū i magē precio habit argento atq; auro cultos esse milites volut. in exeqndis cōsilijs celer ac pseuerās i oi renouāda p̄tīa ai labor tollerātia. vsu exercitatione cōsilio mirifice instruct⁹. q̄b⁹ artib⁹ breui adeo magn⁹ effect⁹ ē. vt vn⁹ ex oīb⁹ copijs ducib⁹ inuētus sit. q̄ cū Nicolao de rei militaris principatu cōcertare posset. Nā cū scīa rei militaris atq; auctē pares videret. diu dubiū fuit. vter alteri ꝓponendus esset. Sz hāc litē fugat⁹ paulopost nicolai exercitus. t in gens victoriaq; francisci cursus t mediolanēn. fortuna i eū pleno cornu trāslata ꝓrsus diremit. Ceterus fani expugnatōs cū rex difficillimā itelligeret. nō fracisci solū magni t pstantissimi ducis p̄tia defensi. verūetiā ꝓverbo mari adiacens claudi. ne cōmeatus intraret haud quaq; potuit. inde abiens in firmanū duxit quo in loco cū alexander francisci frater eruptione facta. postremū agmen eius inuaderet. cōuersis in eos signis hostem intra vrbem repulit atroci pugna per muros facta t antemurali quod prouallo stabatur capto. Deinde ad turrim palmar compositō agmine. puenienti francisci epla reddita ē nuncio intercepta. q̄ troilo ac petro Brunsauro inscripta. inter cetera ea vba continebat. ne ampli⁹ differētes. iam tandē cogitata maturarēt quapropter oīes de ꝓditione suspectos armis eq̄s t oīe supellectile priuatos in vincula cōiectos in arogoniā misit t in arce fatabie valentini agri custodiri mandauit. nec diu postea cuz tentantes de ditōem fecissent in regnum suū diuertit. duobus milibus equitū ad pycininū q; ad montem aureū cū exercitu substituerat transmissus. Sed priusq; illi aduētassent pycininus repentino francisci aduentu inuasus p̄lso. fusus pulsusq; fuerat. Clusus in quo castra posita erāt. t oppidū primū dissipatos fuga fugauit. Franciscus ea victoria simul t ꝓfectione regis elatus picininū vndiq; veluti victor percurrere t infestare cepit. Rogatus ab eugenio alfonsus eo reuerti. cū iam se itineri accinxisset. nouī regni motib⁹ domi retentus lupum virreū vrsinū garsiāq; cum non paruis copijs aduersus Sforciam misit. Interea nicolaus pycinin⁹ a philippo in galliā reuocatus fracisci filiū cum pte copiar in pyceno dimiserat. Quē Sforciaes ad mōtē vlmum prius pugna superatum intercepit quā regi auxilia ei aduenissent. Post hec ludouic⁹ aquilegien. patriarcha eam prouinciam ab Eugenio sortitus iohannem vintimiliū inter belli duces famam prestantem. cum magna equitum peditumq; manu a rege missum. omnibus copijs suis prefecit. cuius industria ausidam oppidum obsidione clausum in deditionem accepit. Erant eo tempore non parue philippi copie apud cingulum oppidum contra francisci⁹ misse. Nam philippus cū fracisci recōciliatōem tā tandē mutatā intellexisset Italianū Forlanū i reb⁹ bellicis late cognitū. q̄ pōtifici ptes adiuuaret eo trāsmiserat. Cuicum patriarcha t vintimilius per rectam viam conūgi non possent. Nā media loca franciscus obtinebat magnis itinerib⁹ promontana ad eum pervenere. quo cognito francisc⁹ e pyceno discedens in vrbina cem agrū sese recepit. p̄archa montē molonē obsedit atq; obtinuit. Deinde oppidum sanct angeli vi expugnans dirripiendū militi dedit. vintimili⁹ paulopost ab eo i regnū ad liberna recedēs p agrū firmanus nō. procul a ripe seno cōstitit cui⁹ aduētū ꝓterriti oppidani. emissis oratorib⁹ deditōs fecere sitrq; circūiecta castella. deinde ad mōtē altū ꝓfect⁹. dies aliq̄t ibi mālit. Interi firmani ꝓuratōe fetā spe ꝓpinq; auxilia a fracisco defecerūt alexādro fre cū magna equitatus parte in arcē cōpulso. q̄bus t vintimilius t pontificis

copie mox auxiliū p̄buere. Sed cum arx eiusce modi esset, vt sola fame vinci posset, p̄munitis vrbis par/
tibus. ne descensus ex arce fieret vntumlius vt p̄struerat. in hiberna p̄cessit. Secūti āno alfonsus remū/
dū bullum ⁊ cū eo mille equites. totidē pedites ad p̄fectū in pycenū misit. q̄ vbi eos iacobo caynano i
ecclie castra posuit. mox ytalianus forlanus mandāte philippo maria p̄hbensus ē. at post triduo iussu pa/
triarche apud Roccācontratā secuti peditis. montē fabrus deinde cepere. ⁊ alīq̄t castella friderico vrbina
cū p̄nc̄pi eripuerunt. ⁊ eos ml duo milia eq̄tū a florētinis ac venetis missa. francisca exercitum auxissent.
Philippus vo exercitu suo ad casale mai⁹ iuxta flumē padū a venetis pugna fuso ac castris exuto. copias
suas e pyceno revocasset. Et amplius eugenij ac regis auxilia postulasset. ad quem duo milia ⁊ quingenti
eq̄tes ex castris eccle iubēte pontifice trālierunt. Franciscus iam bello suprior mōtē aureū ⁊ alios ei p̄rim
castellos sigismundi malateste qui ml ab eo defecerat. eccliam fortune secutus. expugnauit. ⁊ eiusdē oppidū
gradariū obsedit. Itez rex alia p̄fectō auxilia misit. eis quib⁹ i pycenis reuersus iacobus caynanus p̄/
ditionis suspectum apud roccācontratā. vbi et ytalianus forlanū interfici iusserat capitali supplicio affece/
rat. Exin nihil memoria dignus ab eo gestus. donec fr̄ācisco philippo recōciliat⁹ illius stipedia facturus
⁊ cū duce venetos deligna⁹ ex pyceno recessit. nā postea nō solus arx firmana ⁊ olis ferme pulsa i ei⁹ po/
testatē facta ē. In asculo iosias nobilib⁹ ort⁹ parētibus admodū adolescens iohānē francisci Sforcie fra
trē magno alo iuuenē. ⁊ qui eā vrbē p omne belli tp̄s egregie defendisset. ⁊ spiratione cum paucis inita in/
cautis obtruncauit. Sed eius ⁊ ipe tirānus i p̄na gerebat i exitus actus ē ciuitas deinde sb eccia quieuit. Ei/
usdē anno abhinc suprior idē iosias arcē quādā naturale situ munitā ⁊ vrbi p̄xim̄ā. cuius plerisq; latrocin⁹
occupās ñ pauas curas illi pplo igesserat. q̄ res ei pax p̄spē cessit. nā roderic⁹. s. nicolai cardinal⁹ ei⁹ pulse
legat⁹. obsidionē loco admouēs. postq̄ arce pot⁹ ē. captū ipm vinctūq; romā misit. Invrbino dux gē
tis oddo mfe columnensi nobilissima natus cū per libidinem in matronas nobiles debachare. nec mo/
dum licentie faceret pplari tumultu interfectus est. Vicentor nequicie ⁊ adolescentie sue corruptor protho
notari⁹ carpensis nobili genere ort⁹. ⁊ ingenio pessim⁹. qui nuptis ac ꝑgenibus q̄plurimis vim intulerat
qui per oia scelera ad summū vicior peruenerat. eadem nocte cū discipulo suo necatus mexhauste libidis
penas dedit cadauer eius in fore delatum defecta virilia in ore mordicus tenuit. Guido pater oddonis pri
usq; puḡē ex columnēsi familia duceret cū proles ei nulla virilis esset. antiius quonā pacto in gēte sua im/
perū ꝑpagaret cōcubinā ex se pregnātes assimulauit exin Bernbardini cardensis agnati sui pclari copiar
duas filiū tūc forte natum suppoīt. ꝑ suo nutricis; iussit friderici nole indito. ⁊ coniugio deinde contracto
cum filiū legitimus fuisset. conuersa in eum cura friderici aduc puer militie tradidit. in qua ille etatē vsq;
ad virilē pfecerat. Deinde oddone mortuo vocatus a pplo vrbinatū princeps factus est. Clarus vir ⁊
castrensibus disciplinis apprime instit⁹tus. cui nec in admistrandis rebus bellicis ꝑsilij. nec in capescen/
dis periculis animꝰ nusq; defuit. nec vere factis q̄m fide clarior. q̄ quidē vel maxime patuit cū bello picenti
francisci Sforcie ⁊ q̄ ad eū se receperat fortune affatu tā pene desertus ꝑstrictissime iunxit ac fouit. Indignus
profecto q̄ militari ludo detrū pderet oculū. Apud arminū ciuitē vrbē sigismūdus malatesta sceleri/
bus insignis imperū tenuit. qui cū Sforcie filiam matrimonio sibi adiūxisset partes eius in picenti bello
aliq̄diu secutus est. deinde sub ecclesia stipendia ferit militauit in gallia contra venetos ⁊ in tuscia cōtra re
gem arogantem que res postea magno detrimēto fuit. Tā cum de pace totius ytalie apud neapolim agere
tur rex bui⁹ iniurie memor. eū q̄ sibi fidē nō seruasset extra cōmunē pacē esse voluit. Deinde comitē iacobū
pycininū ⁊ fridericum vrbinatū principem cū copijs in eum misit. qui aliquot ei nō parua nomis oppida
abstulerūt eiusq; agrum ferro ⁊ igne vastarūt ipe cum auxilia vndiq; frustra imploraſſet. ad extremū quod
vnū salutis erat remediū alfonso misso ad eum reconciliari ꝑstruit. cui⁹ nondū ꝑces exaudite sunt. quānis
spem ꝓrdie regis clementia nō parua effecit. In fauētia mortuo guidone anthonio cuius multa in re
bus bellicis clara facinora referūtur principatum frater eius bestor arripuit. ⁊ ipe in armis late cognitus.
qui florentinis contra regem militans haud alia rōne q̄ sygismūdus ab alfonso declarat⁹ hostis extra vni
versalem pacē factus ē. Faventineñ. q̄ dudū tyrannide oppressi. necatus tandē q̄dcam ex familia q̄ princi/
patum inuaserat fugientibus reliquis ad eccie impiis rediert. Multisq; post annis in pace quieuerāt. hoc
anno de rebellione tentantes. seu consentientes seu suspectos ciues aliquos in vincula cōiecere exin tormē
tis ac questionibus proditio exp̄esso crimine. vltimo supplicō affecerūt. In aquila marsoꝝ vrbe apud
quā memoria nostra bracchius parusinus dux belli formidatissimus dum per anni tempus obsidionem te
nuisset martini quinti pontificis maximi ac felicissimi armis victus interijt. Bruus bernbardinus senen/
sis postq̄ ytaliā omnē xp̄i nomē p̄dicando pagrasset. mortalis vite cursum pegit. coq; in loco sepultus cla
rere miraculis affirmaſ. Fuit aūt bernbardino generosa inter senenses origo. nec vera ē assertio eoꝝ. q̄ pa/
triam illa maſſam fuisse tradunt. q̄uis puericie sue ibi nōnulla rudimenta pegerit. cum essꝫ mater ei⁹ massa
na ceteꝝ pater ac maiores sui longa serie inter nobiles senenses habiti sunt vbi ⁊ ipe natus. ⁊ maiori ex p̄/
te educatus. Cum adoleuisset iuri pontificio ediscendo operā dedit. ⁊ cum sepultis parētibus fallaces bu
ius mundi blandicias. ⁊ inania eius esse ꝓmissa animaduertisset. distributa inter xp̄i pauperes substantia.
diui francisci religionē ingressus. traditam sibi regulā exactissime obſeruauit. declinansq; maiores conuen/
tus. coꝝ ductor ac mḡr effectus ē. qui fratres obseruantes appellanſ. maximus autē ei studium in edocen/
dis pplis fuit. qui cum cēt facundia copiosus. ⁊ doctrina insignis. incredibili oīm attentione audiebaſ. ⁊
quasi alter paulus cēt vas electionis in admirationē ac reuerentia habitus ē. Tres eius pplī sibi pontificē
elegerſt. vrbinas ferrarienses senenses. ⁊ nō fuit ei cōsilij. linguā q̄ toti possꝫ ytalie ꝑsulere vnā itra vrbem cō
cludere Regnū tā neopolitanū ingressi ad felices alfonsi mirabilesq; rerū cursus sūlū ꝑuertim⁹. Post bellū
nauale qō ipe eius genuensibus infeliciter gessit. tanq̄ cognorit fortuna suū errorē. q̄ tanto principi molesta

fuisset. nouercale odiū in maternū mutauit affectū ⁊ que illi aduersissima fuerit fecūdissima facta est. nā phi
lippus mediolanensiū princeps vbi captiuū regem ad se ductum ⁊ se victorē longe minorē victo animaduer
tit mox ex hoste factus amicus lebertū esse regem iussit societatecq; secū equis conditionib⁹ facta cū magnif
runeribus donatū a se dimisit. Ysabella interea ꝓiunx rbenati lotharingie ducis. qui cū alfonso de regno
contendebat ⁊ p id tempus in captiuitate pbilippi burgundie ducis tenebat cū duobus puis filiis cae
tam venerat eacq; ꝓsidio firmata neapolim se ꝓtulerat. Ss petrus arrogo frater alfonsi qui ex bello nauali
cū paucis triremibus euaserat. repata in sicilia classe ꝑter spem mutatus ab altera factione caietanoꝝ nocte
ꝓfectus eo caietā obtinuit ⁊ expulso hostiū ꝓsidio suū imposuit missis ad alfonsium nauibus que illum ex
portu venerij aduebrent. Appulit paulopost caietā in eisdē nauibus. alfonsus deinde capuā petijt. que li
cet medio tpe ab ysabella ⁊ iacobutio candola acriter oppugnata fuisset. virtute tū iohannis vintimilij ei⁹
loci ꝓfecti in fide ꝓstiterant. Ibi reimūdus nolan⁹ regulus alfonso recōciliatus est ⁊ mox scaphā in insu
la sarni sitā castriq; maris in deditionē accepit. Ysabella vbi se viribus alfonsi imparē se esse cognouit ab
eugenio romano pontifice auxiliū petijt qui vitelliscū patriarchā alexandrinū cū tribus milibus equitū ac
pari numero pedituū ad eā misit. ꝓfect⁹ in agrū capuanū patriarcha aliquot castella vi cepit. obsedissetq; ca
puā nisi iohānes vintimilius. dccc. equites quos regina ad eū transmiserat ex improuiso inuadens fudis
set cepissetq;. Aggressus est tū idē patriarcha iohānē anthonitū principē tarentinū ad montē fusculū ac eus
expugnatū in castris captiuū abduxit. eacq; demū lege dimisit vt frater eius quingentis equitibus stipēdia
pontifici faceret. Gerebant patriarcha ⁊ iacobus candola cōmuni ꝓsilio ⁊ amicis animis ꝓ regina bellus
§ interuenientibus simulatibus copias separūt. interea duoꝝ mensiū induciae inter patriarchā ⁊ alfonsium
facte. quibus durantibus patriarcha iacobutio reconciliatus iunctis cū eo viribus prius opprimere alfon
sum statuit q; recōciliationis ad eū noticia puenret. Erat alfonsus apud vicū iulianū tribus militib⁹ ab
uersa secutus in castris. cū sibi nunciatū ē hostes rupto inducias fedē aduētare sibiq; minime tutū expectā
re impetū. ob quā rē sublatis signis mox capuā se recepit. nō tamē absq; dāno suoꝝ qui postremū agmen
duxere. Exin cū patriarcha auersaꝝ sibi ad inhabitandū tradi ab Ysabella peteret iacob⁹ impediret rursus
inimicicie inter eos suborte sunt. § cū tranenses excepta arce alfonsium dīm appellassent ⁊ arx oppugnari
cepisset. patriarcha cū exercitu eo ꝓfectus obsidionē firmauit. cui ⁊ iacobus candola ab Ysabella rogatus
et iohannes anthonius vrsinus ⁊ multi alij se ꝓiunxerunt firmata obsidione cū iohannes anthon⁹ haud
ex animo bellū gerere crederet ⁊ naues regis aduentare tranensibus auxilio narraret. venit⁹ patriarcha ne
intercluderet cū paruo nauigio ingressus mare tanq; pecunias ab eugenio petiturus in picenū adnauiga
uit. deinde se romā contulit. milites eius sine duce relicti ad candolā se contulerunt. Arx deinde alfonso de
dita est ⁊ iohannes anthonius ad eū redijt. Inter hec rbenatus e captiuitate dimissus cū dccc triremibus
neapolim venit ⁊ vocato a se iacobo candola ex eius ꝓsilio scaphā petens in deditionē accepit. deinde in
sulmunensem ꝓfectus cū frustra vrbē obsedisset agrū vastauit incendio. nec alfonsius interea quiescebat. §
albano ac celano agro subacto ad castrū vetus puenerat in valle subleta sitū cui rbenatus oblata ꝑ milita
ri more cyrotheca preliū indixit. accepit alfonsus. sed que sunt singulari certamine an collatis signis cū to
to exercitu dimicandū esset se ad vtrūq; paratū esse. Cuiq; rbenatus respondisset vniuersi certaminis cū to
to exercitu fortunā se velle subire. rbenato renunciauit placere id quidē. sed qm̄ veteri more ei⁹ fuit qui ꝑ
uocet dies ac locū prelij dicere. se cū exercitu inter acerras ac nolā ꝓfiscā. qui campus lata planicie vtrisq;
idoneus etē. ibiq; eū ad die octauū prestolaturū. Hinc orta dissensione cū rbenatus locū in quo alfonsius es
set ꝓstituendū diceret prelij impeditū est. Alfonsius in nolanū prexit. rbenatus in eū locū vbi alfonsi fue
rant castra duxit exercitū. atq; ita suo satis honori vter factū putauit. Exinde rbenatus in pelignos ducēs
castrū vetus subegit. Afonsus in vallem cardinā ꝓfectus arparidū oppidum vi cepit. ⁊ marrucinoꝝ boffam
vallis dīm captiuauit. Casertinum regulū in fides recepit. In lucanā ducens oppidū angli obsidione fa
tigatū obtinuit. Luceriam tedentibus oppidanis accepit. tam quindecim milia equitū castris eius erant.
quibus fretus absente rbenato neapolim petens cū petro fratre binis castris vrbem obsedit. decem trirem
bus in portu collocatis. oppugnat vrbs magnis viribus. nec ciues seipos negligunt. Sed dum petrus
paululū a castris speculandi gracia in littore vagat e carmelitano templo caput tormento ictus repente oc
cubuit. vir apud omnes ordines gratiosus ⁊ ad rem militarem natus. animi magnitudine ⁊ corporis ro
bore excellens. ad subeunda pericula impauidus. acer ⁊ manu promptus. cuius interitu consternato exer
citu eius diei dimissa est oppugnatio. Alfonsius vbi germani facere truncū cadauer inspexit Ad hec inquit
ego te frater stipendia duxi vt esses ꝺ nubi tuo sanguine tuaq; nece regnū parares. reconditq; loculo corpus
iussit ⁊ in arcem maritimā deportari. cui post tempora nactus idonea dignum suo genere funus duceret.
Sequentibus ꝺo diebus cū oppugnatio repeteret tanta vis imbrū ceciderit vt necessario ab obsidione dis
cessum ⁊ res in religionē sit versa. Exin caynarum opp'dum tradente quodaꝝ milite multis oppidanis oc
cisis ab alfonso receptū est. ⁊ arx fame coacta in deditionē venit. Rbenatus interea ex pelignis reuersus
neapolim vbi que acta fuerant didicit. Turrim cū vincēcij optune in mari sitā ad tutelam regie arcis vi ex
pugnauit. deinde arcem ipam pluribus diebus oppugnans dedente profecto cui annona prorsus decrat
in potestatem suam accepit. Alfonsius vero cum frustra obsessis auxilium ferre conatus eēt in lucanos tra
jiciens salernitanos totamq; ferme provinciā ⁊ brutioꝝ multos in dedicionem accepit. Jacobus aūt can
dola prestanti vir ingenio ⁊ alacri studijs non abhorrens atq; imprimis rei militaris peritus. qui sb bra
chio stipendia fecerat. dum castellum quoddam iacobi laguniste oppugnare nitit catarri ꝑ fluuio corrept⁹
occubuit. clarus profecto regulus ⁊ ingenti laude dignus. si q̄ta industria ⁊ rei bellice cognitio tanta illi
fides ⁊ in promisso constantia fuisset. Johannes vintimilius ⁊ ipe p idem tempus acerras prodentibus

oppidanis ⁊ arcem fame laborantē in potestatē recepit. Auersam q̄s a rbenato deficientes alfonsium intro misere. qui arcem apprime munitam ⁊ forti p̄sidio defensam cū expugnare facile nō posset fossatis ingentibus exclusit ⁊ oppugnari quotidie iussit. Rbenatus ad anthonū candole filiū in apuliā profectus. cū nihil ꝓpterea ab oppugnatione arcis auerse cessari animaduerteret p̄ candinam vallem ⁊ deinde ab alfonso qui occurrerat impeditus p̄ transuersos montes sequente anthonio in nolanum descendit. nec tamen obsessis apud auersam opem ferre p̄sumpsit. cū alfonsius in castris illic potentior videret. Sed reuersus neapolim anthonium candolam de proditione suspectum ꝓprehendi ⁊ in carcerem retrudi iussit. quę res magno ei detrimento fuit. nam cum castra illius sub vrbem tumultuarent ducemq̄ suū reposcerent anthonius dimissus est. qui ꝓtumeliam sibi arrogatam inquo ferens animo mox ad alfonsium transiuit ⁊ arcem auersanam septimo iam mense obsessam ei tradi curauit. p̄suaso p̄ eplam quo cū patre suo militauerat. p̄fectusq̄ ibi p̄sidij erat: defecit tamen paulopost anthonius ab antonio. Alfonso deinde apud beneuentū ei reconciliatus est cū arcę proditione traditā. Cuius quoq̄ consternati in alfonsi potestatem venissent. quo tpe et calabrini adactis machinis ab alfonso expugnati sunt. ⁊ castellū padula ⁊ ante vesaniam castra posita. Frā ciscus Sforcia rbenato amicus arianū troiā manfredamā lucerianā ⁊ alia pleraq̄ oppida p̄ id tempus i apulia obtinebat. quoꝝ custodiam cesari mandato cū non parua equitatu ꝓficiscerat ipe in piceno agens. Cesar cum esset alfonso infestus bis extra menia troie pugnare ausus. bis ab alfonsio ex acie fusus. turpi fuga in vrbem se recepit. nec multo post vicarū oppidum resistentibus oppidanis vi captū p̄da militi permissa feminaq̄ decus regio more seruatū. Alexander aūt francisca sforcie frater sub vrbem thetigi reimundū candolam ac riccū ⁊ iosiam cum copijs ad alfonsium euntes repente aggressus leui certamine fudit. riccium ac iosiam precęps fuga saluauit. Reimundus intercęptus est. qui cū esset anthonij candole patruus illū sępo ab alfonso alienauit. Venit ⁊ iohannes cardinalis tharentinus in regnum aduersus franciscum aquauiuū exercitij copias ducens. Sed occurrens alfonsius retro cū repulit. Exinde rupem vilhelmam in alto monte sitam castellis circa occupatis fame coactam obtinuit. ⁊ paulopost capreas oppidū in insula eiusdē nominis sitam tyberij quondam cesaris siue delitias siue latebras. nec moratus castra ad neapolim posuit. simq̄ puteolos obsedit. qui aliq̄diu fortiter resistentes. tandem rei frumentarie defectione regi portas aperuerunt. Turris quoq̄ quā vocant occanū recepta est. vigebant interea rei frumentarie inopia neapolitani. nec spem aliam habebant q̄ vel genuenses mari vel francisci Sforciam cū anthonio candola auxiliū terrestri itinere allaturos esse. Quellius interea faber quidam cementarius quę fames neapolim exire cōpulerat. ad alfonsium ꝓfectus. si premium adsit vrbem paruo militum periculo capi posse demonstrat. deligūt viri fortes ducenti qui cum uello eiusdem fratre p̄ ostensum aqueductum nocte vrbem ingressi menia occupent. rex cū exercitu paratus signū expectat. illi in domum quandā puenium in qua vnica erat anus ⁊ adulta cum ea virgo. mater cū exclamare cepisset celeriter oppressa vocem emittere inhibita est. filia sua spōte confecit ⁊ iam sol exortus erat. nec amplius q̄ viri quadraginta ex omni numero puteum euaserant. q̄ nunciare ingressum regi debuerant. siue negligentia siue aliam ob causam nihil regi significauerunt. existimauit alfonsius aut celos esse qui missi fuerant aut metu exire non ausos. ꝓfectusq̄ ꝓxius vrbem ab ea pte que occupanda erat inuadit. Rbenatus cū ea manu quā ad subditos casus parauerat citato equo ad muros contendit hostesq̄ procul amouit. ingens vo pauor ⁊ ꝓsternatio eos cepit qui e puteo euaserant. nec regredi in puteū ne armoꝝ strepitu ꝓderent. nec erumpere ꝓter pauitatem audebant. Alfonsius vt vidit nihil a suis intus misceri desperatis rebus in castra rediit. Rbenatus tanq̄ periculū depulisset relictis custodibus ⁊ ipe in regiam concessit. nec mora nuncius ad alfonsium currens multos e puteo prodisse atq̄ in tumo tactos ob metū latere nunciat. Iterum igit ad menia succurrit instauratq̄ prelium vt erumpendi animo latentibus acuat. Interea filius eius quē nominauimus amicole a statione sua domū veniens pulsatis foribus aperiri sibi expetit. mater ⁊ qui intus erant examinati quid agant nescunt. vinci tandē ea sententia vt reseratis paululū foribus manus ei injiciant eūq̄ ꝓhensum tacere iubeant. q̄ ille repente vt armatos vidit trepidus refugit. hostesq̄ intra vrbem esse vociferat. ad rbenatū subito pervolat. quęque viderit refert. at qui intus erant vno agmine raptim e domo p̄siliunt primoq̄ impetu menia ꝓpinqua vno tantū vigile ibi reperto turrimq̄ occupant. Rbenatus eo nuncio ac tumultu excitatus ad menia celeriter reversus impetum in hostes facit. alfonsius quo suis animos addat scalas admoueri imp̄at. sed oppidani eā murī pte facile tuebant. ⁊ qui p̄ scalas in captam turrim euaderent grauiū saxoꝝ iectu obsistebant. dum pugnat acriter obequitans menia alfonsius locū quendam neglectum esse animaduertit. eoq̄ celeriter scalas admouet iubens murum obtinuit. iam qui turrim occuparant partim grauiter sauciati pugnā remiserant. partim precipites e muro se dederant. Eratq̄ rbenatus eos turrim recepturus nisi a tergo subito cū ingenti clamore hostes inimici terrorem intulissent. auxit ⁊ trepidationem oppidanoꝝ vnus ex alfonsi militibus qui per menia vrbem ingressus conscenso equo quē vacuū forte invenit in hostem invectus opinionem p̄buit. p̄xime porte capte atq̄ infracte. Nō tamen rbenato defuit animus ⁊ cohortatus qui aderant in hostes fortiter irruens eoꝝ impetum paululum repressit. mox vo crescente hostiū numero suos exterritos animaduertit sensim referre pedem capit atq̄ p̄ diui ianuarij portam hostiū compluribus in arcē regiam cū paucis se recepit. tum ⁊ a fori boarij porta ⁊ ab alijs diuersis munitionibus irruptio facta atq̄ ad p̄das discursus ē. a cedibus tamen tpatum. Mox vo ingresso rege ⁊ prede quoq̄ finis factus. Insignis huius anni memoria expugnatione tante vrbis que eo modo capta est quo annis antea mille p̄ belisarium e gothorum manibus erepta fuerat. xl. ⁊. cccc. supra millesimū ab ortu saluatoris xpi. Is annus erat ab initio cepti belli vnus et vigesimus. Postridie due ingentes onerarie naues a genuensibus misse cum frumento applicuerunt. quę cognita vrbis captura sub arcem concesserunt. rbenatumq̄ omni spe recuperande vrbis abiecta inde ad-

duxerunt. Tres adhuc arces in fide rhenati pseuerabant. capuana. mõtana. regia. sed capuana pactis pau cor dierum inducijs ante rhenati abitum sese dedit. Regia aliqñto postea ⁊ montana tardius recepte sunt. Rhenatus ad eugeniũ florentie morantem sese contulit. Exinde in galliã vlteriorem abijt. Alfonsus munita neapoli aduersus anthoniũ candolam ducens ad carpenoniũ castra posuit. vbi cũ facta pugnandi ab anthonio copia ineundum certamen reguli dicerent nisi princeps adesset. ego inquit alfonsus qui nullis animum addere consueui. tam ꝑsentia mea terrorẽ adhibebo. abstt a nostro sanguine ea vecordia. morꝫ gale am induit signumꝫ pugne dedit. certatum est aliqñdiu nutante victoria. ꝑostremo fuso hostili exercitu anthonius ipe captus est. cui erroris veniã postulanti non modo ignouit alfonsus verũ etiã oppida q̃ a patre accepta hereditario iure possidebat reliquit ceteris captiuis phumaniter habitꝫ. nec quicꝫ ex anthonij supellectile que ingens erat preter crystallinum calicem cepit. Post hec Pelignos Marsosꝫ subegit. Alfredoniam ⁊ subinde arcem in potestatem recepit. omnesꝫ belli reliquias in apulia exuuit. ac pacato vbiꝫ regno neapolim rediens in triumphantis morem exultante populo magnificentissimis apparatibus ingressus est vrbem. Post hec de pace in alfonsum ⁊ eugeniũ actũ ludouicus cardinalis aquilegiensis ⁊ sua virtute ⁊ pontificis auctoritate potens. idcirco ad regem missus eam confecit. Leges pactis in hunc modũ dicte. Eugenius pontifex alfonsum regem neapolitanũ decernat appellerꝫ. Ferdinando regis filio cui rex post mortem regnũ destinauerat potestatem succedendi faciat. Terracinamꝫ regno adijciat. Alfonsus contra eugenij auctoritatẽ se subijciat atꝫ opitulet ad agrũ picenũ quẽ Sforciades occupauerat vendicandum. Si qñ pontifex aduersus turcbos aut afros bellum suscipiat rex cum classe aduuet. Sacerdotes regnorũ suoꝝ sub concilij ꝓtextu basileam ꝑfectos reuocet. nec patiat tres ex suis qui cardinales sub amedeo subi audiensi creati fuerant reuertentes ꝑ cardinalibus suscipi haberiue. matricem ciuitatem ducalem atꝫ aeumulum in marsis oppida romane ecclesie tradat. Traiecit deinde in picenũ alfonsus ⁊ que supra relata sũt felici cursu prexit. Exinde domum rediẽs cũ genuensibus duce raphaele adurno ea lege pacem fecit vt bello ablato nemini petendi ius esset nec regis hostes genuensis populus nec rex genuenses receper illos. nec comeatu adiuuaret. Genuenses regi quotannis dũ viueret honoris gratia pateram auream dono darent. ac neapolim mitterent. Post hec anthonius paterna stirpe centilia ꝑ matrem ventimilius. qui multa in apulis egregia facinora alfonsi gracia affecisset ad fontẽ populi nõ ꝑcul a theamo quo missi erant regni ꝓcures conuenire cũ equitibus trecentis ꝑfectus tanꝫ vnus ex purpuratis auctoritate maiorũ interficere cõstituisset. apud regem accusatus clã fugiens catãganũ ditionẽ sue oppidũ repetijt. extinctasꝫ regni lites excitare conatus nõ solũ vicinos proceres ꝙ venetos ⁊ alios italie potentatus vt in regẽ arma susciperent: literis ⁊ nunciis inuitauit. ꝙ frustra illi cuncta succedere. nã cum copijs rex aduersus eũ profectus ⁊ crotanaꝫ vrbem ⁊ omnẽ ei reliquũ agrũ ademit ipmꝫ in catãtiano reclusum ad dꝫditionem nulla condicione interuenti compulit. Johãnem vo nuceũ qñ ꝓtumatie anthonij suasor fuerat oppidis omnibus exuuiꝫ regno excedere iussit. Secuta est paulopost ꝑfectio regis in tusciam. de qua suo loco relatũ est. vnde reuersus non multo tempore interiecto Fridericũ imꝑatorem ⁊ leonorã imꝑatricem ex sorore sua neptem ad se venientes tanto honore excepit q̃tus referre vix oratori maximo facundia supperat. donatosꝫ magnifice ambos a se remisit. Exinde q̃tis pacem vt ꝓdictũ est florentinis petentibus dedisset. cuꝫ tũ capta mediolanensi vrbe a francisco Sforcia leonelli marchionis esten. interuentu cũ venetis positis inimicicijs fedus iniisset alterum tamẽ in tuscia bellũ gessit missis in eam expeditionẽ Ferdinãdo filio. de quo satis inter res etruscas cõmemoratũ est. Soluta est ⁊ pax cũ genuensibus capta naue que de dꝫo insula genuam petebat vt postea referemus. Ob quã rem cõmota respublica genuen. Johannes philippus fusca gente ꝑ gnatus cũ quatuorde cim altissimis nauibus in portũ vsqꝫ neapolitanũ adnauigauit. ibi vt regis triremes onerariasꝫ naues incenderet. ꝙ repulsus tormentis eneis inglorius abijt. nec multis post diebus classis regia ad montẽ cyrceũ ser genuensiũ naues insecuta cũ homines effugissent demersit diuitꝫ preda in eis recepta. Quibus ex rebus q̃tꝫ de pace tota ferme ytalia conuenisset inter genuenses tamẽ ⁊ regẽ concordia fieri non potuit. Sed cuꝫ genuenses exules ad regis opes confugissent classis ei concessa est que ligusticũ verans litus. etiã vrbem ipam vt relatum est oppugnare nõ dubitauit ⁊ nunc maioribus viribus idem bellum repetit. Fuit autem alfonsus cũ Fridericus imperator ad eus venit annis circiter octo ⁊ dnquaginta natus. corpore gracili vultu pallido. ꝙ aspectu leto. naso aquilino ⁊ illustrib⁹ oculis. crine nigro ⁊ tam albicanti ad aures vsqꝫ protenso. statura mediocri. cibi potusꝫ temperans. nec vino vsus nisi aqua multa ꝓdomito. litteris ꝑ omnem etatem operam dedit. Grãmatice apptime peritus q̃tis latine praro loqueretur. historias omnes coluit. nec poetas aut oratores ignorauit. dyaleticos nodos facile soluit. nihil ei abditũ in philosophia. archana theologie ꝑscrutãs. omnia de ꝑscientia dei. de libero hois arbitrio. de incarnatione verbi. de sacramento altaris. de trinitate. de difficilimis questiõibus ꝓcontãti ⁊ ꝓpto ⁊ sapienter occurrit. in responsionibus dandis q̃tus breuis ⁊ circũfusus. nunꝫ tamẽ diminutus. Sermone blandus tersusꝫ. Summa ei cura ne q̃spiam ab se abiret. ingratas petitiones differre maluit q̃m negare. Fauit religioni. rem diuinam diligẽter curauit. Sacerdotalia indumenta ⁊ altaris ornamenta ea parauit quibus ꝓpari alia nulla queant. Sacram ac domesticam ꝟppellectilem auream ⁊ argenteã admirabilẽ ⁊ incredibice composuit. margaritas vnones. adamantes ceterosꝫ lapides ꝑciosos toto orbe quesitos coemit. sacellũ in quo sacris interfuit ⁊ aularum quas incoluit parietes diuinibus atꝫ aureis pannis ornauit. Vestiuit sepm nitde magis q̃ ꝑciose. serico raro vsus aut ostreo. paludamento. venationi magnã vite sue partẽ conseuauit. In bello seuerus ⁊ asper. in pace clemens ac mansuetus. pepcit facile bis qui contra se arma tulerant. humanũ sanguinem inuitus fudit. scelera tñ odit. nec impune subditos delinquere passus est. Regnũ quod multis antea seculis spelunca latronum fuerat adeo pacatum securumꝫ reddidit vt quacunꝫ iter habeas nullus ꝓdonus met⁹

adsit. Legatis omnibus ad se venientibus sumptus oppipare prebuit. Apostolicis qui cardinales essent obuiam extra vrbem profectus quasi patres honorauit. naues insolite magnitudinis fecit. & quas qui p̄ cul inspiciat sublimes esse arces p̄ mare vadentes arbitret. Edificauit plurib⁹ in locis. & in neapoli supra q̄ dici possit splendide ac magnifice arcē regiam cui nouo castro fuit nomen a fundamentis erectā iterū erexit. tum opere mirabilē. inexpugnabilemq; tum sumptu magnificentissimā. turribus orbiculari forma ex lapide quadrato. munifica structura atq; artificio muriq; crassitudine inaudita & ingenti arcu triumphali ex marmore candidissimo excitat. Reformauit & arcem sancti saluatoris in mari exono nuncupatū. cuius inexpugnabilis situs ad vsum magnificentissime regie redactus est. Ampliauit & vrbis portum obiecta i p̄ fundo maris altissima mole. crassissimo muro. turribus munita. salubritatē vrbi excecatis paludib⁹ dedit. Magnus p̄fecto princeps & in vtranq; fortune partem p̄batus. qui inter cetera sibi aduersa ancia etiam terremotum anno ab hinc octauo passus est. toto ferme regno qualē nec nostra nec patrū nostrorū memoria visus auditumue ferunt. nā & multa regni oppida funditus corruere. inter que arriano vita absorptū est tanq; submate perisset. Cara ciuitas absq; insigni ruina supfuit. circiter. xxx. milia hominum inter cadentia tecta perisse ferūt. neapolitanorū nobiliores edes discisse discesseq; sit. nec tēplū i ea vrbe lesionē nō sensit. & hodie tam ciuitas ferme refecta est & ciuū diligentia & regis liberalitate. Ceterū clarissimi regis qui seculum nostrū veluti sidus q̄ddā p̄fulgidum illustrauit. haud ab re fuerit q̄breuissime velut in epilogo p̄clara facinora p̄currere. q̄rum temporis a nobis recepti pleraq; modū excedant. ex quibus illustriora huiusce modi sūt. Adolescens mortuo ferdinando patre aragonū & que ab illo in hispania regna susceperit cū aliq̄diu sapiēter administrasset adoptatus in filium a iohanna neapolitanorū regina diffuadentibus amicis expeditionem in ytaliam suscepit regine opem tulit. Ludouicū ducē andegauensem. qui regnū sibi hereditario iure debitū affirmabat. pluribus p̄liis afflictū expulit. regnū que malo vso consilio ab se defecerat nō tam punit q̄ coercuit. Rbenatū alterū regni emulū armis victū cedere compulit. Johannem vitelliscū alexandrie p̄triarcham magnis copiis insultantem regno fugauit. Caietā bis cepit. semel acri pugna deuictam et tertiū ciuitatis parte vocante cum defecisset neapolim q̄nis rbenatus & magnus inesset popul⁹ expūgnauit. Johannē fratrem nauarre regē in hispania laborante armis adiuuit. Matfilā insignem p̄licie ciuitatem noctu adortus obtinuit ac diripuit. ad insulam gerbum quā veteres lotbophagiten appellauerunt a cōtinenti affrice quatuor milia passuum distantem obsidione amouit. Bosoniū prouincie regem cū copiis aduentantem in p̄limo littore victum ex minoribus castris ad maiora fugere compulit. Nec diu p⁹ ex eisdē barbaris tributa suscepit. Ab eugenio pontifice maximo. qui sibi de regno controuersus esset. quas tandem voluit leges pacis accepit. Franciscum Sfortiam ex agro piceno armis deturbauit. & in albania & in oriente p̄ suos duces turchis infestus non parua eis damna intulit Bis florentinos ob res gallicas armis afflixit. Bis eis pacem petentibus dedit. Sed maius omnibus est & admiratione stuporeq; dignū quod prelio nauali a genuensibus vt ante diximus supatus & in pbilippi mediolanensium ducis captiuitatem adductus nec liberatus potentissimo regno potitus est & a victoribus victor tributum accepit. & adeo erga pbilippum gratus inuentus vt ab illo suprema voluntate heres sit nuncupatus. Vera gotborū soboles ex quibus deriuatum esse regiū hispanie sanguinem vnde alfonsi origo est haud quaq; ambigunt. Illustre prelio vincere & regna sibi subiicere proprium fuit. quoz vestigia ferdinandus imitatus haud dissimilem filium genuit. q̄ndo & ipe aragonias Catbaloniam Valentiam Siciliam. Alfonsius vero eam ytalie partem. que olim magna grecia dicta est pugnando. instando. vincendo sibi subiecit. & magister ytalice pacis fact⁹ hispanicarum quoq; rerum moderator et arbiter esse videtur.

Declaratur⁹ situ ymagineq; germanie in seqnti tabella depictā. occurrit dictū strabonis libro septimo. germani gallicā nationē imitantes. corpore procero. coloreq; flauo. In reliquis rebus ⁊ forma ⁊ moribus ⁊ uiuendi ritibus gallis pares sunt. Ideo romani eis hoc nomē iure indidisse videnf. cū eos gallorū frēs eloqui voluerūt. legitimi eīn frēs romano fmone germani dicūtur. Est aūt germania a vetustis rerū scriptoribus multū neglecta. qz tunc interna ⁊ penetralia eius fluminibus impedita. fluuis ac paludib⁹ inuia. barbarico ⁊ pastorali ritu. nec nisi ad clarorū animū ripas culta erāt. Reuecto aūt ydolorū cultu. religio nēq; catholica minor facta. quantū coaluerit nemo est qui ignorat. Latissima ē. habēs ab oriēte sarmatas ⁊ pannonios inferiores. a meridie alpes. ab occidēte gallias. ad aquilonē oceanū germanicū ⁊ sinū baltheū. quē orientalem dicūt. Amnes in ea totius europe clarissimi rhen⁹ danubi⁹ albis aliiq; innūerabiles ⁊ memorandi. Rhen⁹ inēq; fontes habet in monte septimo altissimo alpiū tugo. In cuius uicinio pdcūt rodanus galliā lugdunēsem narbonensemq; alluens. Sicuter padus ytaliaz rigans. Ticinus qui padū ppe papiā influit. Athesis q̄ per agrū tridentinū veronēsemq; tandē in adriaticū mare exoneraf. Defluit aūt rhenus ad aquilonē auido meatu per conualles ⁊ abrupta montiū. Curiēsemq; percurrēs agrū nauigabilis efficitur. Morēq; duos lacus pclaros efficit. venetū ⁊ acronū bodie lacū bodme ⁊ cellensez vocatos Relinquēs in medio constantiā vrbē concilio martini q̄nti insignem. Deinde flexuoso littoz amfractu. varijs montiū rupibus incitatus. terribili fremitu eructuat. crebrisq; recessibus alueū suū excauat. Iterū per augustam rauricā bodie Basileam nobilē vrbē defluens. resistentia sibi littora rodit. alueosq; sibi nouos magno accolaz damno querit. Argentināq; Spiram wormaciā Maguntiā. Confluentiā. Coloniam nobilissimas germanie ciuitates preterfluens. assumptis multis nauigabilibus amnibus. vt Meno. Necare. Limago. Mosella. Mosa aliosq;. In oceanū germanicū multis hostijs effunditur. factis insulis. quarum aliquē a frisijs. alie a sycambris. i. gelrensibus. alie a Hatauis bodie holandrinis incolūtur. Occurrit secūdo danubius celebratissimus Europe fluuius. cuius fontes in iugis montis arnobe vbi caput hercinee silue. in villa vulgo Donescbungen latine danubij loco. fluit aūtez ab occiduo in orientē. primo lentus ad duas dietas Ulmā vsq; celebre sueuoz oppidū. Ibiq; auctus blauio bylaro aliisq; fluminib⁹ stanū nauigabilis efficitur. per innumeraſq; lapsus gentes. nobilissimasq; ciuitates alluēs immenso aq̄rum auctu sexaginta amnibus receptis. pluribusq; eorum nauigabilibus tandem in pontum euxinū. vastis sex ostijs euoluitur. Occurrit tercio albis fluuius cuius fontes in montibus diuidentibus Silesiaz a Bohemia. cum fluuio multauia. bohemiā mediam rigat. tandemq; per scopolosos recessus silue bohemice penetrans Misenā inclitam vrbem. Magdeburgūdumq; Hallas marchie et saxonie ciuitates alluens. in oceanū tandem germanicū ppe hamburgā influit. Sunt item alij amnes clarissimi. quoz fontes breuitatis gratia omitto. Occurrit quarto loco silua hercinia quā bodie circa caput ⁊ fontes danubij inquilini siluam nigram nominant. scōm pomponiū mellam dierū sexaginta iter occupās maior ⁊ nobilior alijs. Sortitur aūt alia ⁊ alia nomia prout germanos accedit ⁊ diuidit. habet ⁊ multos ramos ⁊ cornua. quibus alia indigene dant nomina. a capite eīn ortus sui vsq; ad necari fluminis ripas percurrēs. nomen silue nigre obseruat. a ripis vo Necari vsq; ad menū flumen vulgo nomen Otenwald. a Meno vo vsq; flumen Lonam prope Confluentiā westerbald latine silua occidentalis vocatur. Postea flectit se ad orientem. diuidensq; franconiam ab Hassia. Item franconiam a Thuringia iterum aperit se medium ⁊ ut modum circuli vt in sinū recipit bohemiā postea in montibus Moraue percurrit per medū pannoniaz a dextris. ⁊ polonoz a sinistris. vsq; ad dacos ⁊ getas. aliud atq; aliud nomen sibi vendicans. Est autem germania regio totius europe permaxima. que tū confinio societateq; romanoz. tū sacra religione ad eas humanitatē est redacta. vt quēadmodū numa pompilius ferocē. indomitūq; romanū populū religione ⁊ iusticia gubernauit. Ita religione germanica barbaraz vicinarūq; sparsa congregauit imperia. ritus mollituit tot populoz discordes ⁊ feras liguas. sermonis sui cōmercio ad colloquia contraxit. humanitatemq; eis dedit. Est item germanie locus nobilis. precipue vbi fluminibus irrigatur. Magna enim ⁊ beata illi amenitas. celo temperies. campis fertilitas. colles aprica. saltus innoxij nemora opaca frumentorū omnis generis habundantia. vitiferi colles. amnū fontūq; vbertas. totā eam perfundens. vndiq; negociationibus. cōmerciogz potens. bona hospitibus. mitis supplicibus. neq; ingenijs. ritibus. viris. precipue i re bellica alicui nationi cedens. Metallorum item oim fertilitate nullis cedit terris. Uniuersa enī ytalia. gallia. hyspania item alie atq; alie nationes. argentū quasi omne ex germanie negociatoribus habent. Simili iter cuprum stannū habundat. Item muneris salis. quorum fontes copiosissimas habet. Sola item sine externis auxilijs. tot equitum. tot peditum armare potest. vt extraneis nationibus facile resistere possit. Plura ⁊ immensa dicenda forent de religione. iusticia. fide. que omnia ne tedij arguar omitto.

VSLANT
NORWEGIA
IBERNIA
SCOCIA
ANGLIA
OCEANVS GERMANICVS
DACIA
Hamburg
Lubick
HOLAND
Texuerum
Monster
FRISIA
Albis fl.
LVNDEA
Rhen
Amouf
Calis
FLANDRIA
Tabella fl.
Lodai
GELRIA
Colonia
WESTVALIA
Visurgus fl.
OCCIDENT
BRABANCIA
Mag. Rhenus
Aquigrana
MARCHA
SAXO
NOR
MANDIA
PICARDIA
FRANCIA
Rhen
Luxelburg
Treu
Marburg
BRITANIA
Blanana
Mosella fl.
Erfort
Francfurt
FRANCONIA
Ments
Menus fl.
Heidelberg
Herbipolis
Sala fl.
Mag
Speyer
Neccarus fl.
Bamberg
Esse
Nurmberg
Toes
Odams
Sequana fl.
Sara fl.
Argentina
BVRGVNDIA
Basilea
Halmig
Salm
SWEVIA
Vlma
Danubius fl.
Lucern
SVEVIA
BAVARIA
Leon
Rodanus fl.
Vdonis
Zurich
Lemanus fl.
Constantia
Iura fl.
Genf
Rhenus fl.
SVEITZER
Lech
Augusta
Tiber fl.
Isara fl.
Salzburg
Enos fl.
Aumo
Durentius fl.
Villach
PROVINCIA MASSILIA
LONGOBARDIA
Venetia
Venetus
Tarui
Ianua

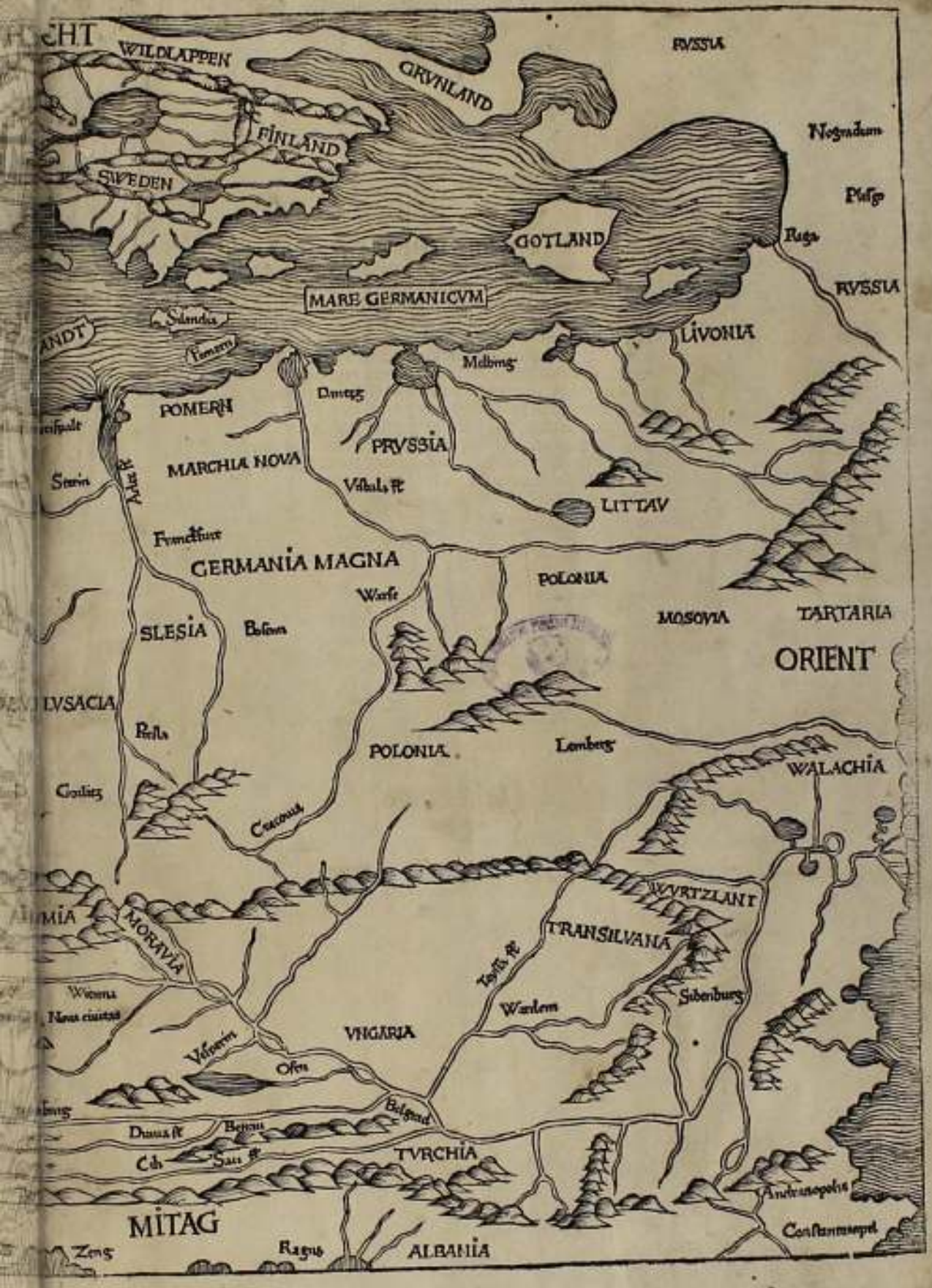
WILDLAPPEN
GRVNLAND
RVSSIA
FINLAND
SWEDEN
Nogradum
Pleſco
GOTLAND
Ruga
RVSSIA
MARE GERMANICVM
LIVONIA
Melbnig
POMERN
PRVSSIA
MARCHIA NOVA
LITTAV
GERMANIA MAGNA
POLONIA
MOSOVIA
TARTARIA
ORIENT
SLESIA
LVSACIA
POLONIA
Lemberg
WALACHIA
WVRTZLANT
MORAVIA
TRANSILVANA
Wienna
VNGARIA
Subenburg
TVRCHIA
MITAG
ALBANIA
Constantinopel

ADest nunc studiose lector finis libri Cronicarum per viam epithomatis ⁊ breviarij compilati opus ꝯdem preclarum. ⁊ a doctissimo quoꝫ comparandum. Continet eñ gesta. queq̃ digniora sunt notatu ab initio mũdi ad hanc vsqꝫ tẽporis nostri calamitatem. Castigatiꝫ a viris doctissimis vt magis elaboratum in lucem prodiret. Ad impressũ autem ⁊ preces prouidorũ ciuũ Sebaldi Schreyer ⁊ Sebastiani kamermaister hunc librum dominus Anthonius koberger Nuremberge impressit. Adhibitis tamẽ viris mathematicis pingendiqꝫ arte peritissimis. Michaele wolgemut et wilhelmo Pleydenwurff. quarũ solerti accuratissimaqꝫ animaduersione tum ciuitatum tum illustrium virorum figure inserte sunt. Consummatũ autem duodecima mensis Julij. Anno salutis nre. 1493.

1881
1493
388

1901
1493
409

1864
1493
371

1864
1493
371

IV
Ст. 14.124